

SLOVAR SLOVENSKEGA
KNJIŽNEGA JEZIKA

KNJIŽNEGA JEZIKA

SLOVAR SLOVENSKEGA

2018

ZALOŽBA
Z R C

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2018

Zbirka: Rastoči slovarji
ISSN 2536-2968
Urednik zbirke: Andrej Perdih

© 2019, ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, Založba ZRC

Izdajatelja

Slovenska akademija znanosti in umetnosti in
ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
zanju
Tadej Bajd in Kozma Ahačič

Založnik

ZRC SAZU, Založba ZRC
zanj
Oto Luthar
Glavni urednik založbe
Aleš Pogačnik

Tehnološka podpora

Janoš Ježovnik, Andrej Perdih

Oblikovanje

Duša Race

Prva e-izdaja (pdf)
<https://zalozba.zrc-sazu.si/p/1548>

Ljubljana 2019

Publikacija je nastala v okviru programa P6-0038, ki ga financira ARRS,
in programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda, ki ga financira SAZU.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID= 298862336
ISBN 978-961-05-0164-0 (pdf)

Glavni uredniki

Manca Černivec, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop, Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič, Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc, Mija Michelizza, Tanja Mirtič, Matic Pavlič, Andrej Perdih, Špela Petric Žižić, Duša Race, Marko Snoj, Andreja Žele

Avtorji slovarskih sestavkov

Manca Černivec, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop (frazelogija), Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič (etimologija), Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc (frazelogija), Mija Michelizza, Tanja Mirtič (izgovor, pregibnostno-naglasni vzorci), Andrej Perdih, Špela Petric Žižić, Duša Race, Marko Snoj, Andreja Žele

Uredniški svet

Kozma Ahačič, Milena Mileva Blažić, Helena Dobrovoljc, Rok Dovjak, Janez Dular, Marjeta Humar, Nataša Jakop, Drago Jančar, Marko Jesenšek, Marta Kocjan Barle, Tomo Korošec, Miran Košuta, Erika Kržišnik, Branka Lazar, Nina Ledinek, Matija Ogrin, Irena Orel, Janez Orešnik, Andrej Perdih, Nataša Purkat, Miro Romih, Andrej E. Skubic, Vera Smole, Jerica Snoj, Marko Snoj, Irena Stramljič Breznik, Matej Šekli, Alenka Šivic-Dular, Jožica Škofic, Saška Štumberger, Hotimir Tivadar, Ada Vidovič Muha, Dušanka Zabukovec, Zinka Zorko, Mojca Žagar Karer, Andreja Žele, Jerneja Žganec Gros

Terminološki svetovalci

Simon Atelšek (čebelarstvo), Matej Ažman (filozofija), Andreja Čanžek Majhenič (živilska tehnologija), Špela Goričan (geologija), Klemen Grabnar (muzikologija), Matjaž Gregorič (zoologija), Vladimir Habjan (planinstvo), Maja Hanžekovič (živilska tehnologija), Antonija Holcman (živinoreja), Aleksander Horvat (geologija), Metka Hudina (agronomija), Japec Jakopin (navtika), Dragan Jandrić (infrastruktura), Kristjan Jarni (botanika), Slavko Jerič (šport), Gorazd Karer (elektrotehnika), Katarina Keber (zgodovina), Ajda Kermauner (živinoreja), Blaž Komac (geografija), Mojca Kovač Šebart (pedagogika), Saša Krapež (astronomija), Miha Krofel (zoologija), Monika Kropelj Telban (mitologija), Radovan Kumar (enologija), Goran Kustura (invalidnost), Igor Lengar (fizika), Gregor Majdič (veterina), Simon Malmenvall (teologija), Ljubica Marjanovič Umek (psihologija), Matej Michelizza (računalništvo in informatika), Miran Mihelčič (ekonomika), Mojca Miholič (medicina), Ana Motnikar (tekstilstvo), Janko Muršak (pedagogika), Darko Mušič (šport), Boštjan Napotnik (gastronomija), Aleš Novak (pravo), Aleš Obreza (farmacija), Matic Pavlič (gluhi in naglušni), Franc Perdih (kemija), Katarina Podbevšek (gledališka umetnost), Nina Ponikvar (ekonomija), Klemen Potočnik (živinoreja), Rado Riha (filozofija), Tina Rugelj (arhitektura), Ivan Sevšek (energetika), Janez Snoj (avtomobilizem), Benedikt Strajnar (meteorologija), Aljoša Šajna (gradbeništvo), Dušica Šibav (enologija), Damijan Štefanc (pedagogika), Katarina Šter (muzikologija), Blaž Torkar (vojska), Suzana Tratnik (sociologija), Boštjan Vernik Šetinc (invalidnost), Franc Verovnik (medicina), Petra Vide Ogrin (bibliotekarstvo), Luka Vidmar (literarna veda), Tadej Vidmar (pedagogika), Branko Vreš (biologija), Ivan Žebeljan (medicina), Jaka Žgajnar (živinoreja), Ingrid Žolgar Jerkovič (slepi in slabovidni)

Slovar
slovenskega knjižnega jezika
2018

ZALOŽBA
Z R C

Uvod

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2018 v 521 slovarskih sestavkih prinaša sodoben jezikovni opis izseka večplastne in kompleksne jezikovne realnosti slovenskega jezika. Za lažje razumevanje slovarskih sestavkov so v nadaljevanju predstavljena osnovna pojasnila. Slovarska zasnova je natančneje prikazana v *Konceptu novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki so ga leta 2015 potrdili in sprejeli Znanstveni svet Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Znanstveni svet ZRC SAZU, Razred za filološke in literarne vede SAZU in Predsedstvo SAZU.

Izrazni del slovarskega sestavka

Slovarski sestavek uvaja jakostno onaglašena iztočnica v osnovni obliki, ki ji sledita zapis prve stranske oblike in besednovrstna opredelitev. Izgovor iztočnice je naveden v oglatem oklepaju v poenostavljeni slovarski transkripciji, imenovani Riglerjeva transkripcija. To je tradicionalna slovenska slovarska transkripcija, ki je uporabljena že v prejšnjih izdajah *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in v *Slovenskem pravopisu 2001*.

Razdelek **Izgovor in oblike** prikazuje izgovor iztočnice v Riglerjevi transkripciji in v mednarodni fonetični abecedi IPA. Zapis izgovora je onaglašen tako jakostno kot tonemsko. Izpisan je izgovor osnovne oblike. Izgovor prve stranske oblike je naveden, kadar v izglasju osnovne prihaja do premene po zvonečnosti (npr. **arašíd** jakostno [arašít arašída] / tonemsko [arašít arašída]) ali položajnih sprememb fonema *v* ali *l* (npr. **arašídov** jakostno [arašídoᵛ arašídova arašídovo] / tonemsko [arašídoᵛ arašídova arašídovo]).

Pregibnostno naglasni vzorci so prikazani pri vseh pregibnih besednih vrstah in so onaglašeni tako jakostno kot tonemsko. Navedene so vse sistemsko mogoče oblike. Nepredvidljive in zato zahtevnejše oblike (npr. roditelj dvojine in množine pri samostalniku *boa*) so v pregibnostno-naglasnih vzorcih dodatno izpostavljene. Pri nepregibnih besednih vrstah je v razdelku **Izgovor in oblike** praviloma naveden le izgovor v obeh transkripcijah. Pri prislovih so prikazane tudi stopnjevine oblike.

Jakostni naglas je na dolgih samoglasnikih *i*, *a* in *u*, dolgih ozkih *e* in *o* ter na *r* označen z ostrivcem (´), na dolgih širokih *e* in *o* s strešico (ˆ) in na kratkih samoglasnikih *i*, *e*, *a*, *o*, *u* in polglasniku s krativcem (˘).

Pri **tonemskem naglaševanju** se nizki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma visok) na dolgih samoglasnikih in na *r* označuje z akutom (´), visoki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma nizek) pa s cirkumfleksom (ˆ). Na kratkih samoglasnikih in polglasniku je nizki ton označen z gravisom (˘), visoki ton pa z dvojnimi gravisom (˝). Ozka *e* in *o* sta označena s piko pod črko (*e*, *o*), široka nista posebej zaznamovana.

Pomenski del slovarskega sestavka

Iztočnicam oziroma njihovim večbesednim leksikalnim enotam (pomensko neprozornim stalnim besednim zvezam in frazeološkim enotam) je pripisan vsaj en pomen. Na prvem mestu je po navadi najsplošnejši pomen, ki načeloma ni označen s kvalifikatorjem ali kvalifikatorskim pojasnilom in iz katerega je praviloma mogoče izpeljati vse ostale pomene. Manjši pomenski premiki so uvrščeni v **podpomene**, večji pomenski premiki pa so obravnavani kot samostojni pomeni. Pomeni in podpomeni so označeni s številkami. Pri frazeoloških enotah so pomeni, podpomeni in pomenski odtenki ločeni s podpičjem.

Razlagalni del vedno vključuje razlago, ki jo lahko uvajajo **slovarske oznake in pojasnila**, pri iztočnicah, ki poimenujejo živa bitja, pa razlago praviloma dopolnjuje **taksonomsko ime** (npr. tip **bober** primerjaj lat. *Castor*). Pri navajanju taksonomskih imen gre zgolj za informativni, orientacijski podatek, ki ga je treba za rabo v strokovnih in znanstvenih besedilih preveriti v ustrezni strokovni literaturi. Zaradi razlik v rabi poimenovanj za živa bitja v splošnem in strokovnem jeziku ter načina obravnave tovrstnega besedja v splošnem slovarju so namreč nekatere poenostavitve pri navajanju taksonomskih imen neizogibne (prim. **arnika : navadna arnika**). Taksonomska imena so tudi ob morebitni drugačni rabi v strokovnih besedilih vedno v celoti izpisana ležeče, iztočnice ali večbesedne leksikalne enote pa so navedene v ednini, tudi ko je to v nasprotju z uveljavljenimi taksonomskimi imeni.

Pri posameznih pomenu in podpomenu so navedeni **sinonimi** dveh tipov. Kot sinonimi so med seboj povezane besede in stalne besedne zveze z enako razlago (npr. **bioenergetski – bioenergijski, brencelj – goveji obad, afriški bivol – kafrski bivol**), poleg tega so ob bolj zaznamovanih besedah prikazani njihovi nevtralni sinonimi (npr. **bremza – zavora, fajfa – pipa**).

Ponazarjalno gradivo vključuje **skladenjske vzorce, kolokacije in stavčne zglede**. V slovarskih sestavkih služi za ponazoritev razlage posameznega pomena ali podpomenu in predstavlja rabo iztočnice v tipičnem besedilnem okolju.

Skladenjski vzorci, ki so v slovarskem sestavku označeni z znakom ►, ponazarjajo tipično skladenjsko okolje iztočnice. Navedeni so pri pomenu in podpomenu iztočnice, pri katerih se prikazane skladenjske strukture v gradivu pojavljajo dovolj pogosto in statistično značilno. Pri slovničnih in modifikacijskih besednih vrstah skladenjskih vzorcev praviloma ne navajamo. Skladenjski vzorci so predstavljeni z zapisom besednih vrst v ustreznih oblikah, pri čemer je tisti del vzorca, ki ponazarja iztočnico, poudarjen, npr. *samostalniška beseda* + **samostalniška beseda v rodilniku** za strukture tipa črka **abecede** ali *glagol* + **glagol v nedoločniku** za strukture tipa *pomagati čistiti*. Vezniki in predlogi, redkeje tudi druge besedne vrste, so v vzorcih navedeni eksplicitno, npr. **glagol** + *z/s* + *samostalnik v orodniku* za strukture tipa **briti se z britvijo, brivnikom**. Formulacije tipa *samostalniška beseda, pridevniška beseda* opisujejo tako enobesedne kot besednozvezne uresničitve.

V slovarju prikazane **kolokacije** so tipične sopojavitve iztočnice in vsaj še ene besede. V slovarskem sestavku so označene z znakom ●. Slovar navaja tiste kolokacije, ki so v gradivu prepoznane kot dovolj pogoste in statistično značilne. Kolokacije so navedene pri ustreznih skladenjskih vzorcih, glede na pomensko sorodnost pa so uvrščene v pomenske nize.

Stavčni zglede so kot avtentični primeri jezikovne rabe vzeti iz besedilnih korpusov. Ker so iztrgani iz siceršnjega besedilnega konteksta, so v nekaterih primerih za slovarsko rabo ustrezno prilagojeni, pri čemer se teži k čim manjši modifikaciji izvornega gradiva. Stavčni zglede so prikazani pri ustreznih skladenjskih vzorcih, nastopajo pa tudi samostojno. V tem primeru so glede na druge stavčne zglede umaknjeni v levo. Vsak skladenjski vzorec, pomen ali podpomen je ponazorjen z najmanj enim stavčnim zgledom.

Večbesedne leksikalne enote

V slovarju so stalne besedne zveze in frazeološke enote v pomenskem delu obravnavane praviloma na enak način kot enobesedne iztočnice. Imajo svojo slovarsko razlago in ponazarjalno gradivo, lahko pa tudi stilno-zvrstne podatke in pojasnila v zvezi z normativnostjo.

V razdelku **Stalne besedne zveze** so predstavljene stalne besedne zveze, ki so pomensko neprozorne in nefrazeološke (npr. **balzamični kis**, **evropski bober**, **hitri vlak**).

Razdelek **Frazeologija** prinaša prikaz frazeoloških in paremioloških enot, ki imajo v svoji zgradbi katero od iztočničnih besed, njihove ustaljene variante in nekatere tipe frazeoloških pretvorb. Prikazane so v osnovni obliki, ki je v gradivskih virih praviloma tudi najpogostejša. Variantne oblike so razporejene po frekvenčnem merilu od najpogostejše navzdol.

Variantne besednozvezne frazeološke enote so prikazane tudi v strnjenem shematskem zapisu (npr. tip *biti (ves) iz sebe* | *biti (čisto/povsem/popolnoma) iz sebe*). V tem zapisu poševnica (/) prikazuje sestavinske variante (največ tri), pokončnica (|) označuje skladijske in druge variante, pri katerih bi bil zapis s poševnico lahko manj razumljiv, v navadnih oklepajih () pa so prikazane neobvezne sestavine frazeoloških enot. Podatek o lastnostih levega udeleženca (v smislu +/- človeško) je razviden posredno iz stavčnih zgledov. Pragmatični frazemi in paremiološke enote so v osnovni obliki in variantah zapisani z veliko začetnico in končnim ločilom, ki označuje njihov značilni skladijski naklon. Stavčni zgledi prikazujejo tipično besedilno realizacijo frazeoloških in paremioloških enot ter njihovih variant.

Frazeološke in paremiološke enote imajo v jeziku ekspresivno stilno vrednost, kar prikazuje že njihova umestitev v frazeološki razdelek. Osnovna oblika in njihove variante so lahko označene s socialnozvrstnimi ali ekspresivnimi kvalifikatorji, ki natančneje določajo njihovo stilno-zvrstno vrednost (npr. *slabšalno*). Pri glagolskih frazemih je s slovničnim pojasnilom v *dovršni obliki* oziroma v *nedovršni obliki* opozorjeno na vidke variante frazema.

Slovarske oznake in pojasnila

Slovarske oznake in pojasnila na ravni slovarske iztočnice, pomenov ali podpomenov eno- in večbesednih leksikalnih enot prinašajo slovnične, zvrstne, slogovne in pragmatične opredelitve slovarskih enot v razmerju do knjižnojezikovne norme.

Slovnične oznake in slovnična pojasnila opredeljujejo besedno vrsto, slovnične lastnosti ter nekatere druge slovnične posebnosti in omejitve obravnavanih iztočnic, kot jih izkazuje jezikovno gradivo.

Kvalifikatorji in kvalifikatorska pojasnila natančneje opredeljujejo zvrstno pripadnost in slogovno učinkovanje iztočnic v okviru socialne zvrstnosti (npr. *neknjižno pogovorno*, *narečno*, *vulgarno*), funkcijske členjenosti (npr. terminološki kvalifikatorji, ki opredeljujejo področja, s katerih prihaja delno determinologizirana leksika, in kvalifikatorska pojasnila s podrobnejšim opisom funkcijskih zvrsti, besedilnih tipov in značilnih konverzacijskih obrazcev). Opredeljujejo tudi časovno in krajevno zaznamovanost in slogovno raznolikost njihove rabe (npr. ekspresivni kvalifikatorji, ki odražajo vrednotenjski odnos do poimenovanega – *ekspresivno*, *ironično*, *slabšalno* itd.). Razmerja med dvojnicami označujejo posebni normativni kvalifikatorji (*in*, *glej*, *tudi*).

Normativnost

Normativni podatki so v slovarju prikazani s hierarhijo navajanja in vrednotenja dvojnic, s kvalifikatorji in kvalifikatorskimi pojasnili in s pojasnili v okviru razdelka Normativnost.

Dvojnice so lahko pisne (tip *barik – barrique*), izgovorne (tip *tukán – túkan; shékati – shêkati; obád – obàd; čežána – čežâna*), oblikoslovne (tip *kleklja – klekeljna; banalnostma – banalnostima*) in druge. Uvaja jih normativni kvalifikator v zaglavju. Lahko so prednostne (kvalifikator *glej*), neprednostne (kvalifikator *tudi*) ali enakovredne (kvalifikator *in*). Pisne dvojnice so celostno obravnavane v samostojnih slovarskih sestavkih. Na obstoj dvojničnega razmerja je uporabnik opozorjen tudi pri stalnih besednih zvezah (tip *Juvanov netresk – Juvanov netresk*).

Besedotvorje

V razdelku **Besedotvorje** so prikazani feminativi, maskulinativi, manjšalnice in svojilni pridevniki kot prvostopenjske tvorjenke iz iztočnice. Navedene so le tiste tvorjenke, ki so uvrščene v slovar in se torej v analiziranem gradivu pojavljajo dovolj pogosto.

Etimologija

Etimološki razdelek prinaša etimološke osvetlitve, tj. strnjene informacije o izvoru besed. Zasnovane so po načelu kontinuitete navedbe jezika in pomena. To pomeni, da ležeče prikazano besedno gradivo, ki ni pomensko razloženo, pomeni isto kot prva ležeče prikazana beseda ali besedna zveza na njegovi levi, in da besedno gradivo, ki ni opredeljeno glede na jezik, pripada istemu jeziku kot besedno gradivo pred njim. Če prva ležeče prikazana beseda etimološke osvetlitve ni pomensko razložena, je njen pomen enak ali vsaj zelo podoben pomenu slovarske iztočnice. Če jezik ni posebej opredeljen, je slovenski.

Kotnik v levo (<) pomeni, da je to, kar stoji na njegovi levi strani, nastalo v rednem jezikovnem razvoju iz tistega, kar stoji na njegovi desni, enojna narekovaja na začetku in koncu besede (‘ ’) sta navednici za pomen, zvezdica (*) stoji pred neizpričano, rekonstruirano besedo, njenim delom ali pomenom. Enačaj (=) pomeni, da ima to, kar stoji na njegovi levi, isti izvor kot to, kar stoji na njegovi desni, vezaj (-) je znak za morfološko mejo, znak plus (+) uvaja v zlaganje ali sestavo.

Etimološke osvetlitve v slovarju so sklicevalne (sklic na besedo, ki je obravnavana na drugem mestu v slovarju) in polne. Sklicevalne etimološke osvetlitve vsebujejo navedbo motivirajočega leksema, tj. besede ali njenega dela, iz katerega je tvorjena dana beseda. Nadaljnja pojasnila o izvoru dane besede ali njenega dela torej najdemo pri besedi, na katero kaže sklic. Če je potrebno, je sklicu dodano pojasnilo. Iz starejših jezikovnih plasti podedovane besede imajo polne etimološke osvetlitve, ki segajo do izvora, vendar najdlje do indoevropskega prajezika. V primerih, pri katerih etimološka osvetlitev brez dodatnih podatkov za razumevanje nastanka besede ne bi zadoščala, so besedilu dodana enciklopedična pojasnila.

Slovar

abecéda abecéde samostalnik ženskega spola [abecéda]

POMEN

1. nabor črk v ustaljenem zaporedju v latinični pisavi

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

črka abecede | konec, začetek abecede | učenje abecede

▪ Če je v istem letu izšlo več del istega avtorja, jih ločimo z malimi črkami *abecede*.

▪ Igralec, ki potegne ploščico, katere črka je najbližja začetku *abecede*, prične prvi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

angleška, latinska, slovenska abeceda | naša abeceda

▪ Ime glasbene skupine ima sedem črk, začetna pa je tudi prva črka slovenske *abecede*.

▪ Črka Y v angleški *abecedi* sledi črki X, zato je generacija Y poimenovana kot naslednica generacije X.

▪ Črka X sicer ni del naše *abecede*, zaradi vse večje globalizacije pa je vedno bolj prisotna v naših življenjih.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

naučiti, učiti (se) abecedo | poznati, znati abecedo

▪ Najprej smo se učili *abecedo* in številke do deset.

▪ Kot otroci ob koncu prvega razreda osnovne šole sicer poznamo *abecedo*, ne znamo pa še prav povezovati besed in razvozlati njihovega pomena.

▶ glag. + **sam. beseda v roditelju**

naučiti, učiti (se) abecede

▪ Ta knjiga abecede v ugankah je namenjena otrokom, ki se učijo *abecede* in šele spoznavajo črke.

▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**

razvrstiti, urediti po abecedi | slediti si po abecedi

▪ Vse zapise sem razvrstila po *abecedi*.

▪ Opisi si sledijo po *abecedi*.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

črka v abecedi

▪ Treba je narediti samo 25 korakov – toliko, kolikor je črk v slovenski *abecedi*.

1.1. nabor črk v ustaljenem zaporedju v kaki pisavi sploh

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

arabska, grška, hebrejska abeceda

▪ Etruščani so svojo pisavo priredili po grški *abecedi*.

▪ Muzej sestavlja daljša glavna stavba, oblikovana v podobi osme črke v hebrejski *abecedi* het, ter dodatna zgradba v obliki črke jod.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

črka abecede

▪ Omega je zadnja črka grške *abecede*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

naučiti, učiti (se) abecedo

▪ Učili smo se tudi arabsko *abecedo* ter šteti do pet po kitajsko in do deset po grško.

2. začetno, osnovno znanje določenega področja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

atletska, nogometna abeceda | gasilska abeceda | osnovna abeceda | računalniška abeceda

▪ Poleg spoznavanja atletske *abecede* in osnov pravilnega teka bodo organizatorji za vse tekače in njihove spremljevalce zagotovili tudi meritve, ki jih bodo opravile medicinske sestre.

▪ Strokovno usposobljen predavatelj vas bo naučil računalniške *abecede*.

▪ Nisem pripravljen, da bi še enkrat prehodil naporno pot košarkarske *abecede*.

▶ glag. + **sam. beseda v roditelju**

naučiti, učiti (se) KATERE abecede

▪ Večino igralcev sem učil nogometne *abecede* v mlajših kategorijah in zelo dobro poznam njihove sposobnosti, prednosti in pomanjkljivosti.

▪ Radovedno se učita *abecede* vrtnarjenja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

naučiti, učiti (se) KATERO abecedo | poznati, znati KATERO abecedo

▪ Učenci morajo poznati osnovno matematično *abecedo*.

▪ Sedaj učimo otroke, ko pa bodo prihajali turisti, bomo *abecedo* lokostrelstva učili tudi njih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[abecéda]

IPA: [abɛˈtseːda]

tonemski

[abecêda]

IPA: [abɛtséːdà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: abecéda

RODILNIK: abecéde

DAJALNIK: abecédi

TOŽILNIK: abecédo

MESTNIK: pri abecédi

ORODNIK: z abecédo

dvojina

IMENOVALNIK: abecédi

RODILNIK: abecéd

DAJALNIK: abecédama

TOŽILNIK: abecédi

MESTNIK: pri abecédah

ORODNIK: z abecédama

množina

IMENOVALNIK: abecéde

RODILNIK: abecéd

DAJALNIK: abecéd**am**
TOŽILNIK: abecéde
MESTNIK: pri abecéd**ah**
ORODNIK: z abecéd**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: abecêda
RODILNIK: abecêde
DAJALNIK: abecêdi
TOŽILNIK: abecêdo
MESTNIK: pri abecêdi
ORODNIK: z abecêdo

dvojina

IMENOVALNIK: abecêdi
RODILNIK: abecêd
DAJALNIK: abecêd**ama**
TOŽILNIK: abecêdi
MESTNIK: pri abecêd**ah**
ORODNIK: z abecêd**ama**

množina

IMENOVALNIK: abecêde
RODILNIK: abecêd
DAJALNIK: abecêd**am**
TOŽILNIK: abecêde
MESTNIK: pri abecêd**ah**
ORODNIK: z abecêd**ami**

STALNE ZVEZE

Morsejeva abeceda

nabor črk, števk, ločil, pri katerem je vsak od teh znakov izražen s kombinacijo pik in črt v zapisu, kratkih in daljših zvočnih signalov ali svetlobnih utripov

- V začetku 20. stoletja se glasu še ni dalo prenašati z radijskimi valovi, zato so mornarji za sporazumevanje uporabljali *Morsejevo abecedo*.
- Še dobro, da smo znali *Morsejevo abecedo* in smo se z bobnanjem prstov lahko pogovarjali.
- Odprl je omaro, iz nje vzal oddajnik in v *Morsejevi abecedi* oddal sporočilo.

prstna abeceda

nabor znakov, ki se oblikujejo z rokami in predstavljajo črke v abecedi govornega jezika

- Enoročna *prstna abeceda* se lahko uporablja skupaj z znakovnim jezikom.
- Tolmači si v skrajnem primeru pomagamo tako, da besedo črkujemo s *prstno abecedo*, če ni kretnje zanjo.

tonska abeceda

ustaljeno zaporedje črk, s katerimi so poimenovani toni v tonski lestvici

- Ko boste z imeni *tonske abecede* poimenovali in prepeli tonske višine, iz katerih je oblikovana melodija, zapojte melodijo še z zapisanimi zlogi.
- Odlomek melodije zapojte s *tonsko abecedo* in jo zaigrajte na ksilofon.

IZVOR

iz imen prvih štirih črk latinske abecede *a, be, ce in de* po zgledu stvnem. *ābēcēdē*, star. nem. *Abecede* in poznolat. *abecedārium* 'abeceda'

abecédni abecédna abecédno pridevnik [abecédni]

POMEN

1. ki je v zvezi z abecedo 1., 1.1.

► prid. beseda + sam. beseda

abecedni red | abecedni sistem (pisanja) | abecedna razvrstitev | abecedno zaporedje

- Države so navedene po *abecednem* vrstnem redu.
- Otrok ima težave pri poimenovanju črk in pri postavljanju črk v *abecedno* zaporedje.
- Predstavitev je zasnovana enotno, in sicer si ustanove sledijo v *abecednem* vrstnem redu po imenu kraja, kjer se nahajajo.
- Bralec mora poznati *abecedne* simbole, da jih ustrezno prepozna.

1.1. ki je urejen po abecedi 1., 1.1.

► prid. beseda + sam. beseda

abecedni katalog | abecedni seznam | abecedno kazalo

- Na koncu je pregledno in odlično sestavljeno *abecedno* kazalo, ki bo bralcu pomagalo najti zaželeni podatek.
- Vtipkajte besedo, o kateri želite izvedeti kaj več, *abecedni* seznam vsebine pa bo samodejno poiskal ustrezní predmet.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[abecédni]

IPA: [abe'tse:dni]

tonemski

[abecêdni]

IPA: [abetsé:dni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: abecédni

RODILNIK: abecédnega

DAJALNIK: abecédnemu

TOŽILNIK: abecédni

živo abecédnega

MESTNIK: pri abecédnem

ORODNIK: z abecédnim

dvojina

IMENOVALNIK: abecédna
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnima
 TOŽILNIK: abecédna
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnima

množina

IMENOVALNIK: abecédni
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnim
 TOŽILNIK: abecédne
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: abecédna
 RODILNIK: abecédne
 DAJALNIK: abecédni
 TOŽILNIK: abecédno
 MESTNIK: pri abecédni
 ORODNIK: z abecédno

dvojina

IMENOVALNIK: abecédni
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnima
 TOŽILNIK: abecédni
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnima

množina

IMENOVALNIK: abecédne
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnim
 TOŽILNIK: abecédne
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: abecédno
 RODILNIK: abecédnega
 DAJALNIK: abecédnemu
 TOŽILNIK: abecédno
 MESTNIK: pri abecédnem
 ORODNIK: z abecédnim

dvojina

IMENOVALNIK: abecédni
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnima
 TOŽILNIK: abecédni
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnima

množina

IMENOVALNIK: abecédna
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnim
 TOŽILNIK: abecédna

MESTNIK: pri abecédnih

ORODNIK: z abecédnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: abecédni
 RODILNIK: abecédnega
 DAJALNIK: abecédnemu
 TOŽILNIK: abecédni
 živo abecédnega
 MESTNIK: pri abecédnem
 ORODNIK: z abecédnim

dvojina

IMENOVALNIK: abecédna
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnima
 TOŽILNIK: abecédna
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnima

množina

IMENOVALNIK: abecédni
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnim
 TOŽILNIK: abecédne
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: abecédna
 RODILNIK: abecédne
 DAJALNIK: abecédni
 TOŽILNIK: abecédno
 MESTNIK: pri abecédni
 ORODNIK: z abecédno

dvojina

IMENOVALNIK: abecédni
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnima
 TOŽILNIK: abecédni
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnima

množina

IMENOVALNIK: abecédne
 RODILNIK: abecédnih
 DAJALNIK: abecédnim
 TOŽILNIK: abecédne
 MESTNIK: pri abecédnih
 ORODNIK: z abecédnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: abecédno
 RODILNIK: abecédnega
 DAJALNIK: abecédnemu
 TOŽILNIK: abecédno
 MESTNIK: pri abecédnem

ORODNIK: z abecêdnim

dvojina

IMENOVALNIK: abecêdni

RODILNIK: abecêdnih

DAJALNIK: abecêdnima

TOŽILNIK: abecêdni

MESTNIK: pri abecêdnih

ORODNIK: z abecêdnima

množina

IMENOVALNIK: abecêdna

RODILNIK: abecêdnih

DAJALNIK: abecêdnim

TOŽILNIK: abecêdna

MESTNIK: pri abecêdnih

ORODNIK: z abecêdnimi

STALNE ZVEZE

abecedna vojna

od leta 1831 do leta 1833 jezikoslovni, kulturni spor glede najustreznejšega črkopisa za slovenščino

- Razočarani Kopitar se je umaknil iz *abecedne vojne* in se posvetil svojim raziskavam na znanstvenem področju.
- Leta 1831 je izbruhnila znamenita slovenska *abecedna vojna* ali črkarska pravda, ki se je končala z zmago gajice, naše sedanje abecede.

IZVOR

↑ abeceda

abecédnik abecédnika samostalnik moškega spola

[abecédnik]

POMEN

1. knjiga, priročnik za spoznavanje črk, abecede, zlasti za predšolske otroke

- Otrokom so pri srcu *abecedniki*, slikanice in izštevanka.
- Avtorja sta oblikovala zelo simpatičen in preprost *abecednik*.
- Izdelajte *abecednik* – v prazen zvezek zapišite vse črke abecede, otrok pa naj iz revij poišče slike, ki se začnejo z določeno črko.

1.1. nekdanj učbenik za začetno učenje branja in pisanja

- Osnovna šola naj bi dala osnove katekizma, petja, branja in pisanja. V ta namen so izdajali *abecednike* ali različnim spisom dodajali navodila za učenje branja.
- Včasih sem zaradi utrujenosti jokala in solze so kapljale na stari *abecednik*.

2. priročnik za začetno, osnovno spoznavanje določenega področja

- Pol leta so se ukvarjali z *abecednikom* podjetništva: osnove ekonomije, elektronska obdelava podatkov, poslovna angleščina itd.

▪ Ker je stara »zelena knjiga«, ki slovenskim zdravnikom predstavlja nekakšen *abecednik* pri njihovem praktičnem delu, absolutno zastarela, stroka že nekaj časa upravičeno pričakuje novo, posodobljeno.

▪ Priročnik je bil neke vrste *abecednik*, ki je v besedi in sliki pomagal razširiti pridelovalska in kulinarčna obzorja.

3. abecedni seznam imen, pojmov

▪ Objavil je kratke predstavitve posameznih zvrsti, življenjepise glasbenikov, jih opremil z duhovitimi anekdotami, terminološkim slovarčkom in *abecednikom* dirigentov, pevcev, plesalcev in koreografov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[abecédnik]

IPA: [abe'tse:dnik]

tonemski

[abecédnik]

IPA: [abetsé:dnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: abecédnik

RODILNIK: abecédnika

DAJALNIK: abecédniku

TOŽILNIK: abecédnik

MESTNIK: pri abecédniku

ORODNIK: z abecédnikom

dvojina

IMENOVALNIK: abecédnika

RODILNIK: abecédnikov

DAJALNIK: abecédnikoma

TOŽILNIK: abecédnika

MESTNIK: pri abecédnikih

ORODNIK: z abecédnikoma

množina

IMENOVALNIK: abecédniki

RODILNIK: abecédnikov

DAJALNIK: abecédnikom

TOŽILNIK: abecédnike

MESTNIK: pri abecédnikih

ORODNIK: z abecédniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: abecédnik

RODILNIK: abecédnika

DAJALNIK: abecédniku

TOŽILNIK: abecédnik

MESTNIK: pri abecédniku

ORODNIK: z abecédnikom

dvojina

IMENOVALNIK: abecédnika

RODILNIK: abecêdnikov
DAJALNIK: abecêdnikoma
TOŽILNIK: abecêdnika
MESTNIK: pri abecêdnikih
ORODNIK: z abecêdnikoma

množina

IMENOVALNIK: abecêdniki
RODILNIK: abecêdnikov
DAJALNIK: abecêdnikom
TOŽILNIK: abecêdnike
MESTNIK: pri abecêdnikih
ORODNIK: z abecêdniki

IZVOR

↑abeceda

abecédno prislov [abecédno]

POMEN

takó, da sledi zaporedju črk v abecedi

▶ **prisl.** + prid. beseda

abecedno razvrščen, urejen

- Na koncu knjige je še *abecedno* urejen seznam skladateljev in njihovih opernih del.
- Zdravila so *abecedno* razvrščena po nezaščitenih imenih, vsi opisi pa imajo enako obliko, kar omogoča hitro in preprosto iskanje informacij.
- V slovarju so frazeološki slovarski sestavki navedeni *abecedno* po besednih iztočnicah – sestavinah frazemov.

▶ **prisl.** + glag.

- V knjigi je zbrala, *abecedno* uredila in priredila najbolj znane pripovedke in legende o naših gradovih.
- V praktičnem delu je avtor *abecedno* navedel najpogostejše težave in ustrezne akupresurne točke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[abecédno]

IPA: [abɛˈtse:dnɔ]

tonemski

[abecêdno]

IPA: [abɛtsé:dnò]

IZVOR

↑abecedni

absínt absínta samostalnik moškega spola [apsínt]

POMEN

žgana pijača iz pelina, janeža in drugih zelišč z visoko vsebnostjo alkohola

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

kozarec absinta | pitje absinta

- Natakár je prinesel kozarec *absinta* in se neslišno umaknil.

- Ko so se vojaki vrnili iz vojne v Francijo, so s seboj prinesli tudi navado pitja *absinta*, ki je postal izjemno priljubljen.

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

piti absint

- Noč sta preživela na vrhu zgradbe, kjer sta pila *absint* in zrla v nebo.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

- Pitje čistega *absinta* ni nikoli sodilo med družbeno sprejemljive oblike vedenja.

- Splača se kupiti dražji in praviloma kakovostnejši *absint*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Absint* vsebuje enkrat več alkohola kot druge alkoholne pijače.
- *Absint* povzroča takšno opojnost kot opij.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[apsínt]

IPA: [apˈsi:nt]

tonemski

[apsínt]

IPA: [apsí:nt]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: absínt

RODILNIK: absínta

DAJALNIK: absíntu

TOŽILNIK: absínt

MESTNIK: pri absíntu

ORODNIK: z absíntom

dvojina

IMENOVALNIK: absínta

RODILNIK: absíntov

DAJALNIK: absíntoma

TOŽILNIK: absínta

MESTNIK: pri absíntih

ORODNIK: z absíntoma

množina

IMENOVALNIK: absínti

RODILNIK: absíntov

DAJALNIK: absíntom

TOŽILNIK: absínte

MESTNIK: pri absíntih

ORODNIK: z absínti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: absínt

RODILNIK: absínta

DAJALNIK: absíntu

TOŽILNIK: absínt

MESTNIK: pri absíntu

ORODNIK: z absíntom

dvojina

IMENOVALNIK: absînta
RODILNIK: absîntov
DAJALNIK: absîntoma
TOŽILNIK: absînta
MESTNIK: pri absîntih
ORODNIK: z absîntoma

množina

IMENOVALNIK: absînti
RODILNIK: absîntov
DAJALNIK: absîntom
TOŽILNIK: absînte
MESTNIK: pri absîntih
ORODNIK: z absînti

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Absinth*) iz frc. *absinthe*, prvotno 'pelin', to pa prek lat. *absinthium* iz gr. *apsinthion*

ADHD ADHD in ADHD-ja samostalnik moškega spola
[adɛhadé] kratica

POMEN

1. iz medicine, iz psihologije vedenjska in čustvena motnja, za katero je značilna hiperaktivnost, impulzivnost, pomanjkanje pozornosti, zlasti pri otrocih

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** otrok z ADHD

- Najpomembnejši člen pri sprejemanju otroka z *ADHD* je vzgojitelj, saj s svojim zgledom, kako se odziva na takega otroka, vpliva tudi na ostale otroke v skupini.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** imeti ADHD

- V družini, kjer ima en otrok *ADHD*, je od 30 do 40 odstotkov možnosti, da ga bo imel še kateri od sorojencev.

▶ sam. beseda + **sam. beseda** diagnoza ADHD | sindrom ADHD

- Če so otroci s sindromom *ADHD* deležni ustrezne strokovne pomoči, lahko v življenju dosežejo enake ali celo boljše uspehe kot drugi.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** zdravljenje ADHD

- Učinkovine, ki se uporabljajo za zdravljenje *ADHD*, lahko povzročijo glavobol, nespečnost in izgubo teka.

2. kot pridevnik, iz medicine, iz psihologije ki je v zvezi z ADHD
1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda ADHD sindrom

- Učenci z *ADHD* sindromom hitro izgubijo potrpljenje pri izdelovanju stvari, ki zahtevajo natančnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[adɛhadé]
IPA: [adexa'de:]

tonemski

[adɛhadê]
IPA: [adexadé:]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
RODILNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
DAJALNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
TOŽILNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
MESTNIK: pri ADHD
jakostni [pri adɛhadé]
tonemski [pri adɛhadê]
ORODNIK: z ADHD
jakostni [z adɛhadé]
tonemski [z adɛhadê]

dvojina

IMENOVALNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
RODILNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
DAJALNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
TOŽILNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
MESTNIK: pri ADHD
jakostni [pri adɛhadé]
tonemski [pri adɛhadê]
ORODNIK: z ADHD
jakostni [z adɛhadé]
tonemski [z adɛhadê]

množina

IMENOVALNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
RODILNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]
tonemski [adɛhadê]
DAJALNIK: ADHD
jakostni [adɛhadé]

tonemski [adɛhadɛ]
TOŽILNIK: ADHD
jakostni [adɛhadɛ]
tonemski [adɛhadɛ]
MESTNIK: pri ADHD
jakostni [pri adɛhadɛ]
tonemski [pri adɛhadɛ]
ORODNIK: z ADHD
jakostni [z adɛhadɛ]
tonemski [z adɛhadɛ]

in

ednina

IMENOVALNIK: ADHD
jakostni [adɛhadɛ]
tonemski [adɛhadɛ]
RODILNIK: ADHD-**ja**
jakostni [adɛhadɛja]
tonemski [adɛhadɛja]
DAJALNIK: ADHD-**ju**
jakostni [adɛhadɛju]
tonemski [adɛhadɛju]
TOŽILNIK: ADHD
jakostni [adɛhadɛ]
tonemski [adɛhadɛ]
MESTNIK: pri ADHD-**ju**
jakostni [pri adɛhadɛju]
tonemski [pri adɛhadɛju]
ORODNIK: z ADHD-**jem**
jakostni [z adɛhadɛjem]
tonemski [z adɛhadɛjem]

dvojina

IMENOVALNIK: ADHD-**ja**
jakostni [adɛhadɛja]
tonemski [adɛhadɛja]
RODILNIK: ADHD-**jev**
jakostni [adɛhadɛjeu]
tonemski [adɛhadɛjeu]
DAJALNIK: ADHD-**jema**
jakostni [adɛhadɛjema]
tonemski [adɛhadɛjema]
TOŽILNIK: ADHD-**ja**
jakostni [adɛhadɛja]
tonemski [adɛhadɛja]
MESTNIK: pri ADHD-**jih**
jakostni [pri adɛhadɛjih]
tonemski [pri adɛhadɛjih]
ORODNIK: z ADHD-**jema**
jakostni [z adɛhadɛjema]
tonemski [z adɛhadɛjema]

množina

IMENOVALNIK: ADHD-**ji**
jakostni [adɛhadɛji]
tonemski [adɛhadɛji]
RODILNIK: ADHD-**jev**
jakostni [adɛhadɛjeu]
tonemski [adɛhadɛjeu]

DAJALNIK: ADHD-**jem**
jakostni [adɛhadɛjem]
tonemski [adɛhadɛjem]
TOŽILNIK: ADHD-**je**
jakostni [adɛhadɛje]
tonemski [adɛhadɛje]
MESTNIK: pri ADHD-**jih**
jakostni [pri adɛhadɛjih]
tonemski [pri adɛhadɛjih]
ORODNIK: z ADHD-**ji**
jakostni [z adɛhadɛji]
tonemski [z adɛhadɛji]

kot pridevnik

jakostni
[adɛhadɛ]
IPA: [adɛxa'de:]
tonemski
[adɛhadɛ]
IPA: [adɛxadɛ:]

IZVOR

prevzeto iz angl. *ADHD*, kratice za *attention deficit hyperactivity disorder* 'motnja pozornosti s hiperaktivnostjo'

ájurveda ájurvéde samostalnik ženskega spola [ájurvɛda]

POMEN

1. indijski nauk o zdravju, telesnem in duhovnem ravnovesju človeka, ki se vzpostavlja, ohranja s posebno prehrano, zdravilnimi zelišči, jogo

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

ajurveda temelji NA ČEM | ajurveda uči KAJ

▪ *Ajurveda* temelji na osnovnih principih življenja, ki so ga v globokih meditacijah opazovali starodavni jasnovidci.

▪ *Ajurveda* uči, da je človek vesolje znotraj vesolja, njegov obstoj pa je neločljivo povezan z dogajanjem v vesolju.

▪ *Ajurveda* pozna šest stopenj bolezni, šele na peti, torej predzadnji, se simptomi dejansko pokažejo.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

načela ajurvede | osnove ajurvede

▪ Odprla bo center, v katerem bodo gostje lahko zdravo jedli in živeli po načelih *ajurvede*.

▪ Osnove *ajurvede* je predstavila javnosti na strokovnem seminarju.

▪ Da bi spoznali svoj telesni tip, se je treba posvetovati z zdravnikom, ki je poučen o spoznanjih *ajurvede*.

► glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se z ajurvedo

▪ Že šest let se intenzivno ukvarja z *ajurvedo*, jogo in vzhodno filozofijo.

► glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- V *ajurvedi* priporočajo meditacijo, dihalne vaje, očiščevalne kure in masaže s toplimi zeliščnimi olji.
 - V *ajurvedi* velja, da se vsaka bolezen začne na umski ravni.
- ▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**
- Po *ajurvedi* mora biti odnos med fizičnim, čustvenim, umskim in eteričnim telesom popolnoma usklajen.

...

- Znanje o *ajurvedi* naj bi bili v meditativnem stanju prejeli starodavni indijski modreci na Himalaji.

1.1. tradicionalna indijska metoda zdravljenja, ki temelji na tem nauku

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

ajurveda priporoča KAJ

- *Ajurveda* že tisočletja uspešno uporablja cimet v zdravilnih pripravkih za vrsto težav.
- Ker srebro deluje antiseptično, uničuje bakterije in razkužuje, *ajurveda* priporoča pripravo srebrne vode.
- *Ajurveda* zdravi številne težave, od preprostega prehlada do kompleksnejših alergij, glavobolov, kožnih, nevroloških, kostnih, sklepnih in imunskih težav.
- *Ajurveda* predpisuje uporabo listov vitaniije pri zdravljenju bronhitisa.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

- Terapevti *ajurvede* se v Indiji izobražujejo pet let in pol.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku zdravljenje z ajurvedo

- Pacienti, ki želijo biti deležni blagodejnih učinkov zdravljenja z *ajurvedo*, morajo biti potrpežljivi, saj pravi zdravnik prve dni srečanja z njimi samo spoznava njihove težave.

▶ priredna zveza

ajurveda in joga

- Večino časa preživi v zahodnem svetu, kjer predava, vodi seminarje joge in *ajurvede* ter sodeluje na mirovnih srečanjih.

...

- Številni poznajo *ajurvedo* le po masaži.
- Z *ajurvedo* je mogoče zdraviti tudi migrenske glavobole.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ájurvéda]

IPA: ['a:jur've:da]

tonemski

[âjurvéda] in [âjurvêda]

IPA: [á:jùrvè:dá] in [á:jùrvè:dà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ájurvéda

RODILNIK: ájurvéde
DAJALNIK: ájurvédi
TOŽILNIK: ájurvédo
MESTNIK: pri ájurvédi
ORODNIK: z ájurvédo

dvojina

IMENOVALNIK: ájurvédi
RODILNIK: ájurvéd
DAJALNIK: ájurvédama
TOŽILNIK: ájurvédi
MESTNIK: pri ájurvédah
ORODNIK: z ájurvédama

množina

IMENOVALNIK: ájurvéde
RODILNIK: ájurvéd
DAJALNIK: ájurvédam
TOŽILNIK: ájurvéde
MESTNIK: pri ájurvédah
ORODNIK: z ájurvédami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: âjurvéda
RODILNIK: âjurvéde
DAJALNIK: âjurvédi
TOŽILNIK: âjurvédo
MESTNIK: pri âjurvédi
ORODNIK: z âjurvédo

dvojina

IMENOVALNIK: âjurvédi
RODILNIK: âjurvêd
DAJALNIK: âjurvédama
TOŽILNIK: âjurvédi
MESTNIK: pri âjurvédah
ORODNIK: z âjurvédama

množina

IMENOVALNIK: âjurvéde
RODILNIK: âjurvêd
DAJALNIK: âjurvédam
TOŽILNIK: âjurvéde
MESTNIK: pri âjurvédah
ORODNIK: z âjurvédami

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: âjurvéda
RODILNIK: âjurvêde
DAJALNIK: âjurvédi
TOŽILNIK: âjurvêdo
MESTNIK: pri âjurvêdi
ORODNIK: z âjurvêdo

dvojina

IMENOVALNIK: âjurvédi
RODILNIK: âjurvêd
DAJALNIK: âjurvédama
TOŽILNIK: âjurvédi
MESTNIK: pri âjurvêdah

ORODNIK: z ājurvēdama

množina

IMENOVALNIK: ājurvēde

RODILNIK: ājurvēd

DAJALNIK: ājurvēdam

TOŽILNIK: ājurvēde

MESTNIK: pri ājurvēdah

ORODNIK: z ājurvēdami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Ayurveda* iz stind. *āyurveda-* iz *āyu* 'življenje' + *vēda-*, glej ↑vedeti

ājurvédski ājurvédska ājurvédsko pridevnik

[ājurvétski]

POMEN

1. ki je v zvezi z ajurvedo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ajurvedski center | ajurvedski terapevt, zdravilec, zdravnik | ajurvedska masaža, terapija | ajurvedska medicina | ajurvedska prehrana

- Ne obstaja univerzalna *ajurvedska* hrana, ki bi bila za vsakogar, temveč *ajurvedski* zdravnik določi živila, ki jih posameznik lahko uživa.
- *Ajurvedski* terapevt najprej ugotovi, v kateri tip (vata, pitta, kapha) spada kdo, in nato izbere ustrezno terapijo.
- *Ajurvedska* masaža je del indijske tradicionalne medicine ajurvede.
- Profesor in doktor *ajurvedske* medicine je v začetku junija prišel na strokovni obisk v Ljubljano.

1.1. ki se uporablja v ajurvedi

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ajurvedski čaj, pripravek | ajurvedsko zdravilo | ajurvedsko zdravilstvo, zdravljenje | ajurvedsko zelišče

- Obredno pitje kave ali črnega čaja zamenjajte z *ajurvedskimi* čaji ali s kakovostnim zelenim čajem.
- Večino *ajurvedskih* zdravil pripravljajo iz začimb, zelenjave, sadja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ājurvétski]

IPA: ['a:jur've:tski]

tonemski

[ājurvétski]

IPA: [á:jùrvé:tski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ājurvédski

RODILNIK: ājurvédskega

DAJALNIK: ājurvédschemu

TOŽILNIK: ājurvédski

živo ājurvédskega

MESTNIK: pri ājurvédschem

ORODNIK: z ājurvédskim

dvojina

IMENOVALNIK: ājurvédska

RODILNIK: ājurvédskih

DAJALNIK: ājurvédskima

TOŽILNIK: ājurvédska

MESTNIK: pri ājurvédskih

ORODNIK: z ājurvédskima

množina

IMENOVALNIK: ājurvédski

RODILNIK: ājurvédskih

DAJALNIK: ājurvédskim

TOŽILNIK: ājurvédske

MESTNIK: pri ājurvédskih

ORODNIK: z ājurvédskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ājurvédska

RODILNIK: ājurvédske

DAJALNIK: ājurvédski

TOŽILNIK: ājurvédsko

MESTNIK: pri ājurvédski

ORODNIK: z ājurvédsko

dvojina

IMENOVALNIK: ājurvédski

RODILNIK: ājurvédskih

DAJALNIK: ājurvédskima

TOŽILNIK: ājurvédski

MESTNIK: pri ājurvédskih

ORODNIK: z ājurvédskima

množina

IMENOVALNIK: ājurvédske

RODILNIK: ājurvédskih

DAJALNIK: ājurvédskim

TOŽILNIK: ājurvédske

MESTNIK: pri ājurvédskih

ORODNIK: z ājurvédskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ājurvédsko

RODILNIK: ājurvédskega

DAJALNIK: ājurvédschemu

TOŽILNIK: ājurvédsko

MESTNIK: pri ājurvédschem

ORODNIK: z ājurvédskim

dvojina

IMENOVALNIK: ājurvédski

RODILNIK: ājurvédskih

DAJALNIK: ājurvédskima

TOŽILNIK: ājurvédski

MESTNIK: pri ājurvédskih

ORODNIK: z ājurvédskima

množina

IMENOVALNIK: ájurvédska
RODILNIK: ájurvédskih
DAJALNIK: ájurvédskim
TOŽILNIK: ájurvédska
MESTNIK: pri ájurvédskih
ORODNIK: z ájurvédsкими

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ájurvédski
RODILNIK: ájurvédskega
DAJALNIK: ájurvédskeму
TOŽILNIK: ájurvédski
živo ájurvédskega
MESTNIK: pri ájurvédskem
ORODNIK: z ájurvédsкими

dvojina

IMENOVALNIK: ájurvédska
RODILNIK: ájurvédskih
DAJALNIK: ájurvédskima
TOŽILNIK: ájurvédska
MESTNIK: pri ájurvédskih
ORODNIK: z ájurvédsкими

množina

IMENOVALNIK: ájurvédski
RODILNIK: ájurvédskih
DAJALNIK: ájurvédskim
TOŽILNIK: ájurvédske
MESTNIK: pri ájurvédskih
ORODNIK: z ájurvédsкими

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ájurvédska
RODILNIK: ájurvédske
DAJALNIK: ájurvédski
TOŽILNIK: ájurvédsko
MESTNIK: pri ájurvédski
ORODNIK: z ájurvédsko

dvojina

IMENOVALNIK: ájurvédski
RODILNIK: ájurvédskih
DAJALNIK: ájurvédskima
TOŽILNIK: ájurvédski
MESTNIK: pri ájurvédskih
ORODNIK: z ájurvédskima

množina

IMENOVALNIK: ájurvédske
RODILNIK: ájurvédskih
DAJALNIK: ájurvédskim
TOŽILNIK: ájurvédske
MESTNIK: pri ájurvédskih
ORODNIK: z ájurvédsкими

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ájurvédsko
RODILNIK: ájurvédskega
DAJALNIK: ájurvédskeму
TOŽILNIK: ájurvédsko
MESTNIK: pri ájurvédskem
ORODNIK: z ájurvédsкими

dvojina

IMENOVALNIK: ájurvédski
RODILNIK: ájurvédskih
DAJALNIK: ájurvédskima
TOŽILNIK: ájurvédski
MESTNIK: pri ájurvédskih
ORODNIK: z ájurvédskima

množina

IMENOVALNIK: ájurvédska
RODILNIK: ájurvédskih
DAJALNIK: ájurvédskim
TOŽILNIK: ájurvédska
MESTNIK: pri ájurvédskih
ORODNIK: z ájurvédsкими

IZVOR

↑ ájurveda

álbatros álbatrosa samostalnik moškega spola [álbatros]

POMEN

zelo velika, galebu podobna vodna ptica s temnejšimi krili in svetlejšim trupom, ki živi na morjih in oceanih; primerjaj lat. *Diomedea*

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ *Albatrosi* po navadi gnezdiyo na osamljenih otočkih v Tihem oceanu.

▪ *Albatrosi* lahko tisoče kilometrov jadrajo na zračnih tokovih tik nad morskó gladino.

▪ *Albatrosi* preživijo večino svojega življenja na morju.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Samica *albatrosa* izleže vsaki dve leti eno jajce.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[álbatros]

IPA: [ˈaːlbɑtrɔs]

tonemski

[álbatros]

IPA: [áːlbàtrɔs]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: álbatros

RODILNIK: álbatrosa

DAJALNIK: álbatrosu

TOŽILNIK: álbatrosa

MESTNIK: pri álbatrosu

ORODNIK: z álbatrosom

dvojina

IMENOVALNIK: álbatrosa
RODILNIK: álbatros**ov**
DAJALNIK: álbatros**oma**
TOŽILNIK: álbatrosa
MESTNIK: pri álbatros**ih**
ORODNIK: z álbatros**oma**

množina

IMENOVALNIK: álbatrosi
RODILNIK: álbatros**ov**
DAJALNIK: álbatros**om**
TOŽILNIK: álbatrose
MESTNIK: pri álbatros**ih**
ORODNIK: z álbatrosi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: álbatros
RODILNIK: álbatrosa
DAJALNIK: álbatros**u**
TOŽILNIK: álbatrosa
MESTNIK: pri álbatros**u**
ORODNIK: z álbatros**om**

dvojina

IMENOVALNIK: álbatrosa
RODILNIK: álbatros**ov**
DAJALNIK: álbatros**oma**
TOŽILNIK: álbatrosa
MESTNIK: pri álbatros**ih**
ORODNIK: z álbatros**oma**

množina

IMENOVALNIK: álbatrosi
RODILNIK: álbatros**ov**
DAJALNIK: álbatros**om**
TOŽILNIK: álbatrose
MESTNIK: pri álbatros**ih**
ORODNIK: z álbatrosi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Albatros*, angl. *albatross*, starejše *alगतross*, iz špan., port. *alcatraz*, nejasnega izvora, morda prevzeto iz arab. *al ǧaṭṭās* 'neka vodna ptica'

albumínski albumínska albumínsko pridevnik

[albumínski]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[albumínski]

IPA: [albu'mi:nski]

tonemski

[albumínski]

IPA: [albumí:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: albumínski
RODILNIK: albumínske**ga**
DAJALNIK: albumínske**mu**
TOŽILNIK: albumínski
živo albumínske**ga**
MESTNIK: pri albumínske**m**
ORODNIK: z albumínski**m**

dvojina

IMENOVALNIK: albumínska
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**ma**
TOŽILNIK: albumínska
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**ma**

množina

IMENOVALNIK: albumínski
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**m**
TOŽILNIK: albumínske
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: albumínska
RODILNIK: albumínske
DAJALNIK: albumínski
TOŽILNIK: albumínsko
MESTNIK: pri albumínski
ORODNIK: z albumínsko

dvojina

IMENOVALNIK: albumínski
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**ma**
TOŽILNIK: albumínski
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**ma**

množina

IMENOVALNIK: albumínske
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**m**
TOŽILNIK: albumínske
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: albumínsko
RODILNIK: albumínske**ga**
DAJALNIK: albumínske**mu**
TOŽILNIK: albumínsko
MESTNIK: pri albumínske**m**
ORODNIK: z albumínski**m**

dvojina

IMENOVALNIK: albumínski

RODILNIK: albumínsk**ih**
DAJALNIK: albumínski**ma**
TOŽILNIK: albumínski
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**ma**

množina

IMENOVALNIK: albumínska
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**m**
TOŽILNIK: albumínska
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**mi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: albumínski
RODILNIK: albumínske**ga**
DAJALNIK: albumínske**mu**
TOŽILNIK: albumínski
živo albumínske**ga**
MESTNIK: pri albumínske**m**
ORODNIK: z albumínski**m**

dvojina

IMENOVALNIK: albumínska
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**ma**
TOŽILNIK: albumínska
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**ma**

množina

IMENOVALNIK: albumínski
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**m**
TOŽILNIK: albumínske
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: albumínska
RODILNIK: albumínske
DAJALNIK: albumínski
TOŽILNIK: albumínsko
MESTNIK: pri albumínski
ORODNIK: z albumínsko

dvojina

IMENOVALNIK: albumínski
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**ma**
TOŽILNIK: albumínski
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**ma**

množina

IMENOVALNIK: albumínske
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**m**

TOŽILNIK: albumínske
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: albumínsko
RODILNIK: albumínske**ga**
DAJALNIK: albumínske**mu**
TOŽILNIK: albumínsko
MESTNIK: pri albumínske**m**
ORODNIK: z albumínski**m**

dvojina

IMENOVALNIK: albumínski
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**ma**
TOŽILNIK: albumínski
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**ma**

množina

IMENOVALNIK: albumínska
RODILNIK: albumínski**h**
DAJALNIK: albumínski**m**
TOŽILNIK: albumínska
MESTNIK: pri albumínski**h**
ORODNIK: z albumínski**mi**

STALNE ZVEZE

albuminska skuta

iz sirarstva skuta z nizko vsebnostjo maščob, narejena iz sirotke; SIN.: sirarska skuta, sladka skuta

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

izdelava, pridobivanje albuminske skute

- Med beljakovinami so najpomembnejši albumini, ki jih lahko s pridom izkoristimo pri izdelavi *albuminske skute*.
- Med beljakovinami *albuminske skute* prevladuje beta laktoglobulin.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Njihova posebnost je tudi sladka *albuminska skuta*, ki jo naredijo iz sirotke in vsebuje velik delež visokovrednih mlečnih beljakovin.
- V letu 2008 so začeli izdelovati *albuminsko skuto*.

IZVOR

↑albumin

alfabét

alfabéta samostalnik moškega spola [alfabét]

POMEN

nabor črk v ustaljenem zaporedju v grški pisavi

▶ prid. beseda + sam. beseda

grški alfabet

- Grški *alfabet* se je močno razlikoval od vseh prejšnjih sistemov pisave.

- S svojimi 43 znaki se je cirilica očitno razvila iz grškega *alfabeta*, ki so mu dodali številne nove znake.

...

- Šele leta 403 pr. n. št. je bila v Atenah jonska oblika *alfabeta* sprejeta za uradno in vsenarodno pisavo Grkov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alfabét]

IPA: [alfa'be:t]

tonemski

[alfabêt]

IPA: [alfabé:t]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: alfabét

RODILNIK: alfabéta

DAJALNIK: alfabétu

TOŽILNIK: alfabét

MESTNIK: pri alfabétu

ORODNIK: z alfabétom

dvojina

IMENOVALNIK: alfabéta

RODILNIK: alfabétov

DAJALNIK: alfabétoma

TOŽILNIK: alfabéta

MESTNIK: pri alfabétih

ORODNIK: z alfabétoma

množina

IMENOVALNIK: alfabéti

RODILNIK: alfabétov

DAJALNIK: alfabétom

TOŽILNIK: alfabéte

MESTNIK: pri alfabétih

ORODNIK: z alfabéti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: alfabêt

RODILNIK: alfabêta

DAJALNIK: alfabêtu

TOŽILNIK: alfabêt

MESTNIK: pri alfabêtu

ORODNIK: z alfabêtom

dvojina

IMENOVALNIK: alfabêta

RODILNIK: alfabêtov

DAJALNIK: alfabêtoma

TOŽILNIK: alfabêta

MESTNIK: pri alfabêtih

ORODNIK: z alfabêtoma

množina

IMENOVALNIK: alfabêti

RODILNIK: alfabêtov

DAJALNIK: alfabêtom

TOŽILNIK: alfabéte

MESTNIK: pri alfabêtih

ORODNIK: z alfabêti

IZVOR

prevzeto prek nem. *Alphabet* in lat. *alphabētum* iz gr. *alphábētos*, kar je iz prvih dveh črk grškega alfabeta

álma máter álme máter tudi álma máter samostalnik

ženskega spola [álma máter]

POMEN

1. ozkoknjžno univerza

▶ prid. beseda + sam. beseda

ljubljska, mariborska, slovenska alma mater

- Univerza v Ljubljani je v letih po drugi svetovni vojni, takrat še edina slovenska *alma mater*, doživela vrsto organizacijskih, kadrovskih in študijskih sprememb.

- Dunajska *alma mater* je v času, ko v Ljubljani še ni bilo univerze, odigrala odločilno vlogo pri oblikovanju slovenske meščanske družbe, njenih intelektualnih elit in nasploh narodne zavesti.

...

- Na *almo mater* se je vrnil 14 let po tem, ko je diplomiral.

- Obletnico naše *alme mater* velja primerno proslaviti.

2. ekspresivno vir znanja, izkušenj

- Topilnico pozna bolj kot kar koli drugega, v njej je preživel trideset let, to je njegova *alma mater*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[álma máter]

IPA: ['a:lma 'ma:ter]

tonemski

[âlma máter] in [âlma mâter]

IPA: [á:lma mà:tér] in [á:lma má:tèr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: álma máter

RODILNIK: álme máter

DAJALNIK: álmi máter

TOŽILNIK: álmo máter

MESTNIK: pri álmi máter

ORODNIK: z álmo máter

dvojina

IMENOVALNIK: álmi máter

RODILNIK: álm máter

DAJALNIK: álmama máter

TOŽILNIK: álmi máter

MESTNIK: pri **álmah** máter
ORODNIK: z **álmama** máter

množina

IMENOVALNIK: álme máter
RODILNIK: álm máter
DAJALNIK: **álmam** máter
TOŽILNIK: álme máter
MESTNIK: pri **álmah** máter
ORODNIK: z **álmami** máter

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: âlma máter
RODILNIK: âlme máter
DAJALNIK: âlmi máter
TOŽILNIK: âlmo máter
MESTNIK: pri âlmi máter
ORODNIK: z âlmo máter

dvojina

IMENOVALNIK: âlmi máter
RODILNIK: âlm máter
DAJALNIK: âlmama máter
TOŽILNIK: âlmi máter
MESTNIK: pri âlmah máter
ORODNIK: z âlmama máter

množina

IMENOVALNIK: âlme máter
RODILNIK: âlm máter
DAJALNIK: âlmam máter
TOŽILNIK: âlme máter
MESTNIK: pri âlmah máter
ORODNIK: z âlmami máter

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: âlma mâter
RODILNIK: âlme mâter
DAJALNIK: âlmi mâter
TOŽILNIK: âlmo mâter
MESTNIK: pri âlmi mâter
ORODNIK: z âlmo mâter

dvojina

IMENOVALNIK: âlmi mâter
RODILNIK: âlm mâter
DAJALNIK: âlmama mâter
TOŽILNIK: âlmi mâter
MESTNIK: pri âlmah mâter
ORODNIK: z âlmama mâter

množina

IMENOVALNIK: âlme mâter
RODILNIK: âlm mâter
DAJALNIK: âlmam mâter
TOŽILNIK: âlme mâter
MESTNIK: pri âlmah mâter
ORODNIK: z âlmami mâter

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: álma máter
RODILNIK: álma máter
DAJALNIK: álma máter
TOŽILNIK: álma máter
MESTNIK: pri álma máter
ORODNIK: z álma máter

dvojina

IMENOVALNIK: álma máter
RODILNIK: álma máter
DAJALNIK: álma máter
TOŽILNIK: álma máter
MESTNIK: pri álma máter
ORODNIK: z álma máter

množina

IMENOVALNIK: álma máter
RODILNIK: álma máter
DAJALNIK: álma máter
TOŽILNIK: álma máter
MESTNIK: pri álma máter
ORODNIK: z álma máter

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: âlma máter
RODILNIK: âlma máter
DAJALNIK: âlma máter
TOŽILNIK: âlma máter
MESTNIK: pri âlma máter
ORODNIK: z âlma máter

dvojina

IMENOVALNIK: âlma máter
RODILNIK: âlma máter
DAJALNIK: âlma máter
TOŽILNIK: âlma máter
MESTNIK: pri âlma máter
ORODNIK: z âlma máter

množina

IMENOVALNIK: âlma máter
RODILNIK: âlma máter
DAJALNIK: âlma máter
TOŽILNIK: âlma máter
MESTNIK: pri âlma máter
ORODNIK: z âlma máter

tudi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: âlma mâter
RODILNIK: âlma mâter
DAJALNIK: âlma mâter
TOŽILNIK: âlma mâter
MESTNIK: pri âlma mâter
ORODNIK: z âlma mâter

dvojina

IMENOVALNIK: âlma mâter
RODILNIK: âlma mâter
DAJALNIK: âlma mâter

TOŽILNIK: âlma mâter
MESTNIK: pri âlma mâter
ORODNIK: z âlma mâter

množina

IMENOVALNIK: âlma mâter
RODILNIK: âlma mâter
DAJALNIK: âlma mâter
TOŽILNIK: âlma mâter
MESTNIK: pri âlma mâter
ORODNIK: z âlma mâter

IZVOR

prevzeto iz lat. *alma mater* 'mati rednica', prvotneje pridevek Jezusove matere Marije, prvotno pridevek nekaterih rimskih boginj

alpâka¹ alpâke samostalnik ženskega spola [alpâka]

POMEN

1. lami podobna južnoameriška domača žival z dolgim vratom in daljšo volnato dlako; primerjaj lat.

Vicugna pacos

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Alpake* živijo v čredah, ki jih sestavlja vodilni samec, več samic in njihovi mladiči.
- Najnovejše ugotovitve se nagibajo k temu, da je *alpaka* nastala z medsebojnim križanjem lame in vikunje.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Volno *alpake* so uporabljali za vsakdanja oblačila, ker je bila zelo tanka in je imela dolga vlakna.
- Dlaka *alpaka* za razliko od ovčje dlake ne vsebuje lanolina, zato ni mastna in se lažje očisti in predela.
- Osrednje območje vzreje *alpaka* je visoka planota okrog jezera Titikaka.

▶ priredna zveza

alpake in lame

- Na terasah, ki so jih umetno namakali, so pridelovali bombaž, koruzo, riž, krompir in fižol ter vzrejali *alpake* in lame.

...

▪ *Alpake* strižejo vsaki dve leti, posamezna žival da vsakič okrog 5 kg volne.

1.1. volna te živali ali tkanina iz volne te živali

- Po finosti je *alpaka* podobna moherju, a se manj lesketa.
- Poleg klasičnih gladkih voln in mešanic z *alpako* so tokrat na voljo tudi lepo padajoče viskoze in svetleče se satenaste tkanine.
- Po izdelkih iz angore, kašmirja, moherja in *alpake* segajo predvsem sloji z večjo kupno močjo.
- Pomerjala sta temnosivo obleko s telovnikom iz *alpake*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alpâka]

IPA: [al'pa:ka]

tonemski

[alpâka]

IPA: [alpâ:kà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: alpâka

RODILNIK: alpâke

DAJALNIK: alpâki

TOŽILNIK: alpâko

MESTNIK: pri alpâki

ORODNIK: z alpâko

dvojina

IMENOVALNIK: alpâki

RODILNIK: alpâk

DAJALNIK: alpâkama

TOŽILNIK: alpâki

MESTNIK: pri alpâkah

ORODNIK: z alpâkama

množina

IMENOVALNIK: alpâke

RODILNIK: alpâk

DAJALNIK: alpâkam

TOŽILNIK: alpâke

MESTNIK: pri alpâkah

ORODNIK: z alpâkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: alpâka

RODILNIK: alpâke

DAJALNIK: alpâki

TOŽILNIK: alpâko

MESTNIK: pri alpâki

ORODNIK: z alpâko

dvojina

IMENOVALNIK: alpâki

RODILNIK: alpâk

DAJALNIK: alpâkama

TOŽILNIK: alpâki

MESTNIK: pri alpâkah

ORODNIK: z alpâkama

množina

IMENOVALNIK: alpâke

RODILNIK: alpâk

DAJALNIK: alpâkam

TOŽILNIK: alpâke

MESTNIK: pri alpâkah

ORODNIK: z alpâkami

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Alpaka* in) špan. *alpaca* iz kečuan. *(al)paco* iz *paco* '(rdeče)trjav'

alpâka² alpâke samostalnik ženskega spola [alpâka]

POMEN

zlitina bakra, cinka in niklja

- Servis iz *alpake* so uporabljali na cesarski jahti Miramare in v Sisijini vili Ahileon na otoku Krf.
- Rešetke na hladilniku in nad ventilatorjema so jedkane iz *alpake* po fotopostopku.
- Pohodna pločevina in mrežice so fotojedkane iz *alpake*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alpáka]

IPA: [al'pa:ka]

tonemski

[alpáka]

IPA: [alpá:kà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: alpáka

RODILNIK: alpáke

DAJALNIK: alpáki

TOŽILNIK: alpáko

MESTNIK: pri alpáki

ORODNIK: z alpáko

dvojina

IMENOVALNIK: alpáki

RODILNIK: alpák

DAJALNIK: alpákama

TOŽILNIK: alpáki

MESTNIK: pri alpákah

ORODNIK: z alpákama

množina

IMENOVALNIK: alpáke

RODILNIK: alpák

DAJALNIK: alpákam

TOŽILNIK: alpáke

MESTNIK: pri alpákah

ORODNIK: z alpákami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: alpáka

RODILNIK: alpáke

DAJALNIK: alpáki

TOŽILNIK: alpáko

MESTNIK: pri alpáki

ORODNIK: z alpáko

dvojina

IMENOVALNIK: alpáki

RODILNIK: alpák

DAJALNIK: alpákama

TOŽILNIK: alpáki

MESTNIK: pri alpákah

ORODNIK: z alpákama

množina

IMENOVALNIK: alpáke

RODILNIK: alpák

DAJALNIK: alpákam

TOŽILNIK: alpáke

MESTNIK: pri alpákah

ORODNIK: z alpákami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Alpacca*, komercialno ime izdelka avstrijskega proizvajalca Berndorf

amarílis

 amarílisa samostalnik moškega spola [amarílis]

POMEN

iz botanike rastlina z več večjimi trobentastimi, navadno rdečimi ali belimi cvetovi na enem steblu; primerjaj lat. *Hippeastrum*

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

amarilis cveti, zacveti

- *Amarilis* cveti čez zimo, od novembra do aprila.
- Takoj ko *amarilis* zacveti, ga prestavimo v hladnejši prostor.

▶ prid. beseda + sam. beseda

bel, rdeč amarilis

- Dekorativne cimetove palice se lepo podajo k belemu *amarilisu*.
- Za darilo sem dobila čudovit cvetoč *amarilis* v lončku.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

cvet amarilisa | čebulica amarilisa

- V skledi so v cvetličarsko gobo, prekrito z mahom, zapičeni rdeči cvetovi *amarilisa*.
- Čebulico *amarilisa* posadimo v humozno in zračno prst, ki vsebuje tudi šoto.

▶ priredna zveza

amarilis ali vitezova zvezda

- Nega *amarilisov* ali vitezovih zvezd, kot jih tudi imenujemo, ni zahtevna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[amarílis]

IPA: [ama'ri:lis]

tonemski

[amarílis]

IPA: [amarí:lís]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: amarílis

RODILNIK: amarílisa

DAJALNIK: amarílisu

TOŽILNIK: amarílis

MESTNIK: pri amarílisu

ORODNIK: z amarílisom

dvojina

IMENOVALNIK: amarílisa
RODILNIK: amarílisov
DAJALNIK: amarílisoma
TOŽILNIK: amarílisa
MESTNIK: pri amarílisih
ORODNIK: z amarílisoma

množina

IMENOVALNIK: amarílisi
RODILNIK: amarílisov
DAJALNIK: amarílisom
TOŽILNIK: amarílise
MESTNIK: pri amarílisih
ORODNIK: z amarílisi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: amarílisi
RODILNIK: amarílisov
DAJALNIK: amarílisu
TOŽILNIK: amarílis
MESTNIK: pri amarílisu
ORODNIK: z amarílisom

dvojina

IMENOVALNIK: amarílisa
RODILNIK: amarílisov
DAJALNIK: amarílisoma
TOŽILNIK: amarílisa
MESTNIK: pri amarílisih
ORODNIK: z amarílisoma

množina

IMENOVALNIK: amarílisi
RODILNIK: amarílisov
DAJALNIK: amarílisom
TOŽILNIK: amarílise
MESTNIK: pri amarílisih
ORODNIK: z amarílisi

IZVOR

prevzeto iz nlat. *amaryllis*, po imenu pastirice gr. *Amaryllis* iz Vergilijevih pastirskih pesmi

analfabét analfabéta samostalnik moškega spola

[analfabét]

POMEN

1. kdor ne zna brati, pisati

▪ Leta 1980 je bilo med populacijo, starejšo od 10 let, le 3,8 % *analfabetov*.

1.1. slabšalno kdor je o določenem področju slabo poučen ali ga sploh ne pozna

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nogometni, športni | politični analfabet | računalniški, tehnični analfabet

▪ Malokdo mi verjame, da sem pravi športni *analfabet* in da sem v svojem življenju videl le dve nogometni tekmi.

▪ Glede na to, da sem na žalost računalniški *analfabet*, je računalnik zame le pisalni stroj.

- Priprav za režijo sem se lotil tako rekoč kot glasbeni *analfabet*.
- Uporaba fotoaparata je neverjetno enostavna, tudi popolni tehnični *analfabeti* z njim ne bodo imeli nikakršnih težav.

1.2. slabšalno kdor nima vednosti, znanja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

popoln, totalni analfabet

- Njihov izraz na obrazu je bil nekako takšen, kot če bi od popolnega *analfabeta* zahtevali, da odgovarja na vprašanja iz kvantne fizike.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[analfabét]

IPA: [analfa'be:t]

tonemski

[analfabêť]

IPA: [analfabé:t]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: analfabét

RODILNIK: analfabéta

DAJALNIK: analfabétu

TOŽILNIK: analfabéta

MESTNIK: pri analfabétu

ORODNIK: z analfabétom

dvojina

IMENOVALNIK: analfabéta

RODILNIK: analfabétov

DAJALNIK: analfabétoma

TOŽILNIK: analfabéta

MESTNIK: pri analfabétih

ORODNIK: z analfabétoma

množina

IMENOVALNIK: analfabéti

RODILNIK: analfabétov

DAJALNIK: analfabétom

TOŽILNIK: analfabéte

MESTNIK: pri analfabétih

ORODNIK: z analfabéti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: analfabêť

RODILNIK: analfabêťa

DAJALNIK: analfabêťu

TOŽILNIK: analfabêťa

MESTNIK: pri analfabêťu

ORODNIK: z analfabêťom

dvojina

IMENOVALNIK: analfabêťa

RODILNIK: analfabêťov

DAJALNIK: analfabêťoma

TOŽILNIK: analfabêťa

MESTNIK: pri analfabētih
ORODNIK: z analfabētoma
množina
IMENOVALNIK: analfabēti
RODILNIK: analfabētov
DAJALNIK: analfabētom
TOŽILNIK: analfabēte
MESTNIK: pri analfabētih
ORODNIK: z analfabēti

BESEDOTVORJE

feminativ: analfabetka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Analphabet* iz gr. *analphábētos* 'nepismen' iz gr. *a..* (pred samoglasniki *an..*) 'ne..' + ↑alfabet

analfabétka analfabétke samostalnik ženskega spola

[analfabétka]

POMEN

slabšalno ženska, ki je o določenem področju slabo poučena ali ga sploh ne pozna

- Četudi nisem računalniška *analfabetka*, se tega prekletega stroja še vedno malo bojim.
- Kaj, če bi za spremembo skuhal brodet z barakudo, je vprašala popolna ribja *analfabetka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[analfabétka]

IPA: [analfa'be:tkà]

tonemski

[analfabétka]

IPA: [analfabé:tkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: analfabétka
RODILNIK: analfabétke
DAJALNIK: analfabétki
TOŽILNIK: analfabétko
MESTNIK: pri analfabétki
ORODNIK: z analfabétko

dvojina

IMENOVALNIK: analfabétki
RODILNIK: analfabétk
DAJALNIK: analfabétkama
TOŽILNIK: analfabétki
MESTNIK: pri analfabétkah
ORODNIK: z analfabétkama

množina

IMENOVALNIK: analfabétke
RODILNIK: analfabétk
DAJALNIK: analfabétkam

TOŽILNIK: analfabétke
MESTNIK: pri analfabétkah
ORODNIK: z analfabétkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: analfabétka
RODILNIK: analfabétke
DAJALNIK: analfabétki
TOŽILNIK: analfabétko
MESTNIK: pri analfabétki
ORODNIK: z analfabétko

dvojina

IMENOVALNIK: analfabétki
RODILNIK: analfabétk
DAJALNIK: analfabétkama
TOŽILNIK: analfabétki
MESTNIK: pri analfabétkah
ORODNIK: z analfabétkama

množina

IMENOVALNIK: analfabétke
RODILNIK: analfabétk
DAJALNIK: analfabétkam
TOŽILNIK: analfabétke
MESTNIK: pri analfabétkah
ORODNIK: z analfabétkami

IZVOR

↑alfabet

androgén androgéna samostalnik moškega spola

[androgén]

POMEN

iz medicine vsak od moških spolnih hormonov ali snov z biološko aktivnostjo teh hormonov

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** izločanje androgenov | koncentracija, raven, stopnja androgenov
 - Nenadne hormonske spremembe povečajo izločanje *androgenov* in povzročajo mozolje.
 - Nekateri ženske imajo visoko stopnjo *androgena*, nekateri moški pa imajo precej nizko stopnjo tega hormona.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
 - Kako *androgen* vpliva na prostato, še nismo odkrili.
 - *Androgeni* imajo dvojno vlogo, saj so nujni za razvoj sekundarnih spolnih znakov (poraščenost po moškem tipu), po drugi strani škodljivo delujejo na lasne mešičke.
- ▶ **priredna zveza androgen in estrogen**
 - Večina sprememb, ki nastanejo v puberteti, je posledica izločanja spolnih hormonov, *androgenov* in estrogenov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[androgén]
IPA: [andrɔ'ge:n]

tonemski
[androgêŋ]
IPA: [andrɔgé:n]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: androgén
RODILNIK: androgéna
DAJALNIK: androgénu
TOŽILNIK: androgén
MESTNIK: pri androgénu
ORODNIK: z androgénom

dvojina

IMENOVALNIK: androgéna
RODILNIK: androgénov
DAJALNIK: androgénoma
TOŽILNIK: androgéna
MESTNIK: pri androgénih
ORODNIK: z androgénoma

množina

IMENOVALNIK: androgéni
RODILNIK: androgénov
DAJALNIK: androgénom
TOŽILNIK: androgéne
MESTNIK: pri androgénih
ORODNIK: z androgéni

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: androgêŋ
RODILNIK: androgêna
DAJALNIK: androgênu
TOŽILNIK: androgêŋ
MESTNIK: pri androgênu
ORODNIK: z androgênom

dvojina

IMENOVALNIK: androgêna
RODILNIK: androgênov
DAJALNIK: androgênoma
TOŽILNIK: androgêna
MESTNIK: pri androgênih
ORODNIK: z androgênoma

množina

IMENOVALNIK: androgêni
RODILNIK: androgênov
DAJALNIK: androgênom
TOŽILNIK: androgêne
MESTNIK: pri androgênih
ORODNIK: z androgêni

IZVOR

prevzeto iz angl. *androgen*, nem. *Androgene*, iz gr. *anér* 'moški' + 'kar povzroča', prevzeto (prek angl.,

nem. *..gen* iz frc. *..gène*), iz gr. *..genēs* 'rojen iz, povzroččen od'

androgéni androgéna androgéno pridevnik
[androgéni]

POMEN

iz medicine **ki je v zvezi z androgenom**

► **prid. beseda** + sam. beseda

androgeni hormon | androgeni steroid

- Pri človeku *androgene* spolne hormone proizvajajo moda in nadledvične žleze.
- Nenadzorovana uporaba *androgenih* anaboličnih steroidov je povzročila že več smrtnih primerov in resnih zdravstvenih okvar.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[androgéni]

IPA: [andrɔ'ge:ni]

tonemski

[androgêni]

IPA: [andrɔgè:ní]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: androgéni
RODILNIK: androgénega
DAJALNIK: androgénemu
TOŽILNIK: androgéni
živo androgénega
MESTNIK: pri androgénem
ORODNIK: z androgénim

dvojina

IMENOVALNIK: androgéna
RODILNIK: androgénih
DAJALNIK: androgénima
TOŽILNIK: androgéna
MESTNIK: pri androgénih
ORODNIK: z androgénima

množina

IMENOVALNIK: androgéni
RODILNIK: androgénih
DAJALNIK: androgénim
TOŽILNIK: androgéne
MESTNIK: pri androgénih
ORODNIK: z androgénimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: androgéna
RODILNIK: androgéne
DAJALNIK: androgéni
TOŽILNIK: androgéno
MESTNIK: pri androgéni

ORODNIK: z androgéno

dvojina

IMENOVANIK: androgéni

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**ma**

TOŽILNIK: androgéni

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**ma**

množina

IMENOVANIK: androgéne

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**m**

TOŽILNIK: androgéne

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: androgéno

RODILNIK: androgéne**ga**

DAJALNIK: androgéne**mu**

TOŽILNIK: androgéno

MESTNIK: pri androgéne**m**

ORODNIK: z androgéni**m**

dvojina

IMENOVANIK: androgéni

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**ma**

TOŽILNIK: androgéni

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**ma**

množina

IMENOVANIK: androgéna

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**m**

TOŽILNIK: androgéna

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**mi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: androgéni

RODILNIK: androgéne**ga**

DAJALNIK: androgéne**mu**

TOŽILNIK: androgéni

živo androgéne**ga**

MESTNIK: pri androgéne**m**

ORODNIK: z androgéni**m**

dvojina

IMENOVANIK: androgéna

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**ma**

TOŽILNIK: androgéna

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**ma**

množina

IMENOVANIK: androgéni

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**m**

TOŽILNIK: androgéne

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: androgéna

RODILNIK: androgéne

DAJALNIK: androgéni

TOŽILNIK: androgéno

MESTNIK: pri androgéni

ORODNIK: z androgéno

dvojina

IMENOVANIK: androgéni

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**ma**

TOŽILNIK: androgéni

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**ma**

množina

IMENOVANIK: androgéne

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**m**

TOŽILNIK: androgéne

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: androgéno

RODILNIK: androgéne**ga**

DAJALNIK: androgéne**mu**

TOŽILNIK: androgéno

MESTNIK: pri androgéne**m**

ORODNIK: z androgéni**m**

dvojina

IMENOVANIK: androgéni

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**ma**

TOŽILNIK: androgéni

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**ma**

množina

IMENOVANIK: androgéna

RODILNIK: androgéni**h**

DAJALNIK: androgéni**m**

TOŽILNIK: androgéna

MESTNIK: pri androgéni**h**

ORODNIK: z androgéni**mi**

IZVOR

prevzeto iz nem. *androgen*, glej ↑androgen

androgín¹ androgína samostalnik moškega spola
[androgín]

POMEN

kdor ima ženske in moške spolne organe

▪ Legende o *androginih* ne najdemo samo pri starih Grkih, temveč tudi v mitih številnih drugih kultur.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[androgín]

IPA: [andrɔ'gi:n]

tonemski

[androgîn]

IPA: [andrɔgí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: androgín

RODILNIK: androgína

DAJALNIK: androgínu

TOŽILNIK: androgína

MESTNIK: pri androgínu

ORODNIK: z androgínom

dvojina

IMENOVALNIK: androgína

RODILNIK: androgínov

DAJALNIK: androgínoma

TOŽILNIK: androgína

MESTNIK: pri androgínih

ORODNIK: z androgínoma

množina

IMENOVALNIK: androgíni

RODILNIK: androgínov

DAJALNIK: androgínom

TOŽILNIK: androgíne

MESTNIK: pri androgínih

ORODNIK: z androgíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: androgîn

RODILNIK: androgîna

DAJALNIK: androgînu

TOŽILNIK: androgîna

MESTNIK: pri androgînu

ORODNIK: z androgînom

dvojina

IMENOVALNIK: androgîna

RODILNIK: androgînov

DAJALNIK: androgînoma

TOŽILNIK: androgîna

MESTNIK: pri androgînih

ORODNIK: z androgînoma

množina

IMENOVALNIK: androgîni

RODILNIK: androgînov

DAJALNIK: androgînom

TOŽILNIK: androgîne

MESTNIK: pri androgínih

ORODNIK: z androgíni

IZVOR

↑androgen

androgín² androgína androgíno pridevnik [androgín]

POMEN

pri katerem so združene vizualne značilnosti, ki se pripisujejo ženskam in moškim

► **prid. beseda** + sam. beseda

androgen videz | androgina podoba | androgino bitje

▪ V 70. letih sta glasba in moda predstavili podobo *androginega* sodobnega človeka.

▪ Manekenka, igralka in pevka *androginega* videza je po kar dveh desetletjih zatišja izdala nov album.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[androgín]

IPA: [andrɔ'gi:n]

tonemski

[androgîn]

IPA: [andrɔgí:n]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: androgín

določno androgíni

RODILNIK: androgínega

DAJALNIK: androgínemu

TOŽILNIK: androgín

določno androgíni

živo androgínega

MESTNIK: pri androgínem

ORODNIK: z androgínim

dvojina

IMENOVALNIK: androgína

RODILNIK: androgínih

DAJALNIK: androgínima

TOŽILNIK: androgína

MESTNIK: pri androgínih

ORODNIK: z androgínima

množina

IMENOVALNIK: androgíni

RODILNIK: androgínih

DAJALNIK: androgínim

TOŽILNIK: androgíne

MESTNIK: pri androgínih

ORODNIK: z androgínimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: androgína

RODILNIK: androgíne
DAJALNIK: androgíni
TOŽILNIK: androgíno
MESTNIK: pri androgíni
ORODNIK: z androgíno

dvojina

IMENOVALNIK: androgíni
RODILNIK: androgíni**h**
DAJALNIK: androgíni**ma**
TOŽILNIK: androgíni
MESTNIK: pri androgíni**h**
ORODNIK: z androgíni**ma**

množina

IMENOVALNIK: androgíne
RODILNIK: androgíni**h**
DAJALNIK: androgíni**m**
TOŽILNIK: androgíne
MESTNIK: pri androgíni**h**
ORODNIK: z androgíni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: androgíno
RODILNIK: androgíne**ga**
DAJALNIK: androgíne**mu**
TOŽILNIK: androgíno
MESTNIK: pri androgíne**m**
ORODNIK: z androgíni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: androgíni
RODILNIK: androgíni**h**
DAJALNIK: androgíni**ma**
TOŽILNIK: androgíni
MESTNIK: pri androgíni**h**
ORODNIK: z androgíni**ma**

množina

IMENOVALNIK: androgína
RODILNIK: androgíni**h**
DAJALNIK: androgíni**m**
TOŽILNIK: androgína
MESTNIK: pri androgíni**h**
ORODNIK: z androgíni**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj androgín

ženski spol

EDNINA: bôlj androgína

srednji spol

EDNINA: bôlj androgíno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj androgín

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj androgína

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj androgíno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: androgín
določno androgíni
RODILNIK: androgíne**ga**
DAJALNIK: androgíne**mu**
TOŽILNIK: androgín
določno androgíni
živo androgíne**ga**
MESTNIK: pri androgíne**m**
ORODNIK: z androgíni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: androgína
RODILNIK: androgíni**h**
DAJALNIK: androgíni**ma**
TOŽILNIK: androgína
MESTNIK: pri androgíni**h**
ORODNIK: z androgíni**ma**

množina

IMENOVALNIK: androgíni
RODILNIK: androgíni**h**
DAJALNIK: androgíni**m**
TOŽILNIK: androgíne
MESTNIK: pri androgíni**h**
ORODNIK: z androgíni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: androgína
RODILNIK: androgíne
DAJALNIK: androgíni
TOŽILNIK: androgíno
MESTNIK: pri androgíni
ORODNIK: z androgíno

dvojina

IMENOVALNIK: androgíni
RODILNIK: androgíni**h**
DAJALNIK: androgíni**ma**
TOŽILNIK: androgíni
MESTNIK: pri androgíni**h**
ORODNIK: z androgíni**ma**

množina

IMENOVALNIK: androgíne
RODILNIK: androgíni**h**
DAJALNIK: androgíni**m**
TOŽILNIK: androgíne
MESTNIK: pri androgíni**h**
ORODNIK: z androgíni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: androgíno
RODILNIK: androgíne**ga**
DAJALNIK: androgíne**mu**
TOŽILNIK: androgíno
MESTNIK: pri androgíne**m**
ORODNIK: z androgíni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: androgîni
RODILNIK: androgînih
DAJALNIK: androgînima
TOŽILNIK: androgîni
MESTNIK: pri androgînih
ORODNIK: z androgînima

množina

IMENOVALNIK: androgîna
RODILNIK: androgînih
DAJALNIK: androgînim
TOŽILNIK: androgîna
MESTNIK: pri androgînih
ORODNIK: z androgînimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj androgîn

ženski spol

EDNINA: bôlj androgîna

srednji spol

EDNINA: bôlj androgîno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj androgîn

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj androgîna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj androgîno

IZVOR

prevzeto (prek angl., nem. *androgyn*, frc. *androgynne*) iz srlat. *androgynus*, iz gr. *anér* 'moški' + *gynē* 'ženska'

androgínost androgínosti samostalnik ženskega spola

[androgínost]

POMEN

lastnost koga, da ima združene vizualne značilnosti, ki se pripisujejo ženskam in moškim

▪ Cela predstava nosi idejo *androgínosti* v povsem spremenjenem in modernem pomenu besede, ki ga je prineslo 21. stoletje. Moški in ženska hkrati.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[androgínost]

IPA: [andrɔ'gi:nɔst]

tonemski

[androgínost]

IPA: [andrɔgi:nɔst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: androgínost

RODILNIK: androgínosti

DAJALNIK: androgínosti

TOŽILNIK: androgínost

MESTNIK: pri androgínosti

ORODNIK: z androgínostjo

dvojina

IMENOVALNIK: androgínosti

RODILNIK: androgínosti

DAJALNIK: androgínostma tudi androgínostima

TOŽILNIK: androgínosti

MESTNIK: pri androgínostih

ORODNIK: z androgínostma tudi z androgínostima

množina

IMENOVALNIK: androgínosti

RODILNIK: androgínosti

DAJALNIK: androgínostim

TOŽILNIK: androgínosti

MESTNIK: pri androgínostih

ORODNIK: z androgínostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: androgínost

RODILNIK: androgínosti

DAJALNIK: androgínosti

TOŽILNIK: androgínost

MESTNIK: pri androgínosti

ORODNIK: z androgínostjo

dvojina

IMENOVALNIK: androgínosti

RODILNIK: androgínosti

DAJALNIK: androgínostma tudi androgínostima

TOŽILNIK: androgínosti

MESTNIK: pri androgínostih

ORODNIK: z androgínostma tudi z androgínostima

množina

IMENOVALNIK: androgínosti

RODILNIK: androgínosti

DAJALNIK: androgínostim

TOŽILNIK: androgínosti

MESTNIK: pri androgínostih

ORODNIK: z androgínostmi

IZVOR

↑androgen

aneksíja aneksíje samostalnik ženskega spola [aneksíja]

POMEN

enostranska, nesporazumna priključitev tujega ozemlja lastni državi

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izvesti aneksijo | podpreti, priznati aneksijo | razglasiti aneksijo

▪ 1908 je Avstro-Ogrska z razglasom cesarja Franca Jožefa brez prejšnje privolitve velikih sil izvedla *aneksijo* Bosne in Hercegovine.

▪ 8. avgusta 1990 Irak razglasi *aneksijo* Kuvajta.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditeljski

aneksija dela ČESA

- Takoj po zasedbi Kraljevine Jugoslavije 1941 in *aneksiji* dela Slovenije so v tretjem rajhu začeli načrtovati lažji prehod čez Ljubelj.
 - Diplomati velesil so sklenili, da bodo avstrijsko *aneksijo* Bosne sicer priznali, da pa se zavzemajo za ohranitev obstoječega stanja na Balkanu.
 - Varnostni svet Združenih narodov je iraško *aneksijo* Kuvajta obsodil in postavil rok za umik iraških enot iz Kuvajta.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
- Avstrijska *aneksija* je odtrgala od Poljske gosto obljudeno in bogato zemljo z dragocenimi rudniki soli.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
- Do razglasitve *aneksije* je Koreji vladala domača dinastija Ji.
 - Avstrijo je podprla nemška diplomacija, in sicer s tolikšno ostrino, da se je Rusija rajši odločila za priznanje *aneksije*.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
- Poraz mora biti dokončen, saj v primeru še tako nepomembnega odpora ni pravne osnove za *aneksijo*.
- ...
- Avstrijska goriško-gradiška dežela je delovala krajši čas tudi še po *aneksiji* k italijanski državi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[aneksíja]

IPA: [anék'si:ja]

tonemski

[aneksíja]

IPA: [anéksí:jà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: aneksíja

RODILNIK: aneksíje

DAJALNIK: aneksíji

TOŽILNIK: aneksíjo

MESTNIK: pri aneksíji

ORODNIK: z aneksíjo

dvojina

IMENOVALNIK: aneksíji

RODILNIK: aneksíj

DAJALNIK: aneksíjama

TOŽILNIK: aneksíji

MESTNIK: pri aneksíjah

ORODNIK: z aneksíjama

množina

IMENOVALNIK: aneksíje

RODILNIK: aneksíj

DAJALNIK: aneksíjam

TOŽILNIK: aneksíje

MESTNIK: pri aneksíjah

ORODNIK: z aneksíjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: aneksíja

RODILNIK: aneksíje

DAJALNIK: aneksíji

TOŽILNIK: aneksíjo

MESTNIK: pri aneksíji

ORODNIK: z aneksíjo

dvojina

IMENOVALNIK: aneksíji

RODILNIK: aneksíj

DAJALNIK: aneksíjama

TOŽILNIK: aneksíji

MESTNIK: pri aneksíjah

ORODNIK: z aneksíjama

množina

IMENOVALNIK: aneksíje

RODILNIK: aneksíj

DAJALNIK: aneksíjam

TOŽILNIK: aneksíje

MESTNIK: pri aneksíjah

ORODNIK: z aneksíjami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Annexion* iz frc. *annexion* 'priključitev', glej ↑anektirati

anektírati

 anektíram dovršni in nedovršni glagol

[anektírati]

POMEN

enostransko, nespornostno priključiti tuje ozemlje lastni državi

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Ko so Rimljani *anektirali* ozemlje noriškega kraljestva, so Keltom kovanje lastnega denarja prepovedali in v uporabo je stopil rimski denar.
- Prusija je *anektirala* hanovsko kraljestvo in nekaj manjših nemških držav ter ustanovila Severnonemško zvezo.
- Leta 1810 so ZDA *anektirale* nekdanjo špansko kolonijo Zahodno Florido.
- Leta 1845 so Britanci *anektirali* tudi Natal, zato so se Buri spet preselili in se podali v dve smeri.

▶ prisl. + glag.

- Avstro-Ogrska je leta 1908 tudi uradno *anektirala* Bosno in Hercegovino.

...

- Nemci so okupirali Češko in *anektirali* češki protektorat.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anektírati]

IPA: [anék'ti:rati]

tonemski

[anektírati]

IPA: [anektí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: anektírati

NAMENILNIK: anektírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: anektíram

2. OSEBA: anektíraš

3. OSEBA: anektíra

dvojina

1. OSEBA: anektírava

2. OSEBA: anektírata

3. OSEBA: anektírata

množina

1. OSEBA: anektíramo

2. OSEBA: anektírate

3. OSEBA: anektírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: anektíraj

dvojina

1. OSEBA: anektírajva

2. OSEBA: anektírajta

množina

1. OSEBA: anektírajmo

2. OSEBA: anektírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: anektíral

DVOJINA: anektírala

MNOŽINA: anektírali

ženski spol

EDNINA: anektírala

DVOJINA: anektírali

MNOŽINA: anektírale

srednji spol

EDNINA: anektíralo

DVOJINA: anektírali

MNOŽINA: anektírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anektirajóč

RODILNIK: anektirajóč**ega**

DAJALNIK: anektirajóč**emu**

TOŽILNIK: anektirajóč

živo anektirajóč**ega**

MESTNIK: pri anektirajóč**em**

ORODNIK: z anektirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anektirajóča

RODILNIK: anektirajóč**ih**

DAJALNIK: anektirajóč**ima**

TOŽILNIK: anektirajóča

MESTNIK: pri anektirajóč**ih**

ORODNIK: z anektirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: anektirajóči

RODILNIK: anektirajóč**ih**

DAJALNIK: anektirajóč**im**

TOŽILNIK: anektirajóče

MESTNIK: pri anektirajóč**ih**

ORODNIK: z anektirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anektirajóča

RODILNIK: anektirajóče

DAJALNIK: anektirajóči

TOŽILNIK: anektirajóčo

MESTNIK: pri anektirajóči

ORODNIK: z anektirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: anektirajóči

RODILNIK: anektirajóč**ih**

DAJALNIK: anektirajóč**ima**

TOŽILNIK: anektirajóči

MESTNIK: pri anektirajóč**ih**

ORODNIK: z anektirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: anektirajóče

RODILNIK: anektirajóč**ih**

DAJALNIK: anektirajóč**im**

TOŽILNIK: anektirajóče

MESTNIK: pri anektirajóč**ih**

ORODNIK: z anektirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anektirajóče

RODILNIK: anektirajóč**ega**

DAJALNIK: anektirajóč**emu**

TOŽILNIK: anektirajóče

MESTNIK: pri anektirajóč**em**

ORODNIK: z anektirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anektirajóči

RODILNIK: anektirajóč**ih**

DAJALNIK: anektirajóč**ima**

TOŽILNIK: anektirajóči

MESTNIK: pri anektirajóč**ih**

ORODNIK: z anektirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: anektirajóča

RODILNIK: anektirajóč**ih**

DAJALNIK: anektirajóč**im**

TOŽILNIK: anektirajóča

MESTNIK: pri anektirajóč**ih**

ORODNIK: z anektirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anektíran
RODILNIK: anektíran**ega**
DAJALNIK: anektíran**emu**
TOŽILNIK: anektíran
 živo anektíran**ega**
MESTNIK: pri anektíran**em**
ORODNIK: z anektíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anektírana
RODILNIK: anektírani**h**
DAJALNIK: anektírani**ma**
TOŽILNIK: anektírana
MESTNIK: pri anektírani**h**
ORODNIK: z anektírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: anektírani
RODILNIK: anektírani**h**
DAJALNIK: anektírani**m**
TOŽILNIK: anektírane
MESTNIK: pri anektírani**h**
ORODNIK: z anektírani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anektírana
RODILNIK: anektírane
DAJALNIK: anektírani
TOŽILNIK: anektírano
MESTNIK: pri anektírani
ORODNIK: z anektírano

dvojina

IMENOVALNIK: anektírani
RODILNIK: anektírani**h**
DAJALNIK: anektírani**ma**
TOŽILNIK: anektírani
MESTNIK: pri anektírani**h**
ORODNIK: z anektírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: anektírane
RODILNIK: anektírani**h**
DAJALNIK: anektírani**m**
TOŽILNIK: anektírane
MESTNIK: pri anektírani**h**
ORODNIK: z anektírani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anektírano
RODILNIK: anektíran**ega**
DAJALNIK: anektíran**emu**
TOŽILNIK: anektírano
MESTNIK: pri anektíran**em**
ORODNIK: z anektíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anektírani
RODILNIK: anektírani**h**

DAJALNIK: anektírani**ma**
TOŽILNIK: anektírani
MESTNIK: pri anektírani**h**
ORODNIK: z anektírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: anektírana
RODILNIK: anektírani**h**
DAJALNIK: anektírani**m**
TOŽILNIK: anektírana
MESTNIK: pri anektírani**h**
ORODNIK: z anektírani**mi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: anektíranje
RODILNIK: anektíranj**a**
DAJALNIK: anektíranj**u**
TOŽILNIK: anektíranje
MESTNIK: pri anektíranj**u**
ORODNIK: z anektíranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: anektíranji
RODILNIK: anektíranj
DAJALNIK: anektíranj**ema**
TOŽILNIK: anektíranji
MESTNIK: pri anektíranj**ih**
ORODNIK: z anektíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: anektíranja
RODILNIK: anektíranj
DAJALNIK: anektíranj**em**
TOŽILNIK: anektíranja
MESTNIK: pri anektíranj**ih**
ORODNIK: z anektíranj**i**

tonemsko

NEDOLOČNIK: anektírati
NAMENILNIK: anektírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: anektír**am**
2. OSEBA: anektír**aš**
3. OSEBA: anektír**a**

dvojina

1. OSEBA: anektír**ava**
2. OSEBA: anektír**ata**
3. OSEBA: anektír**ata**

množina

1. OSEBA: anektír**amo**
2. OSEBA: anektír**ate**
3. OSEBA: anektír**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: anektír**aj**

dvojina

1. OSEBA: anektír**ajva**
2. OSEBA: anektír**ajta**

množina

1. OSEBA: anektiraj**mo**

2. OSEBA: anektiraj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: anektir**al**

DVOJINA: anektir**ala**

MNOŽINA: anektir**ali**

ženski spol

EDNINA: anektir**ala**

DVOJINA: anektir**ali**

MNOŽINA: anektir**ale**

srednji spol

EDNINA: anektir**alo**

DVOJINA: anektir**ali**

MNOŽINA: anektir**ala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anektiraj**oč** tudi anektiraj**oč**

RODILNIK: anektiraj**očega**

DAJALNIK: anektiraj**očemu**

TOŽILNIK: anektiraj**oč** tudi anektiraj**oč**

živo anektiraj**očega**

MESTNIK: pri anektiraj**očem**

ORODNIK: z anektiraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: anektiraj**oča**

RODILNIK: anektiraj**očih**

DAJALNIK: anektiraj**očima**

TOŽILNIK: anektiraj**oča**

MESTNIK: pri anektiraj**očih**

ORODNIK: z anektiraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: anektiraj**oč**

RODILNIK: anektiraj**očih**

DAJALNIK: anektiraj**očim**

TOŽILNIK: anektiraj**oč**

MESTNIK: pri anektiraj**očih**

ORODNIK: z anektiraj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anektiraj**oč**

RODILNIK: anektiraj**oč**

DAJALNIK: anektiraj**oč**

TOŽILNIK: anektiraj**oč**

MESTNIK: pri anektiraj**oč**

ORODNIK: z anektiraj**oč**

dvojina

IMENOVALNIK: anektiraj**oč**

RODILNIK: anektiraj**očih**

DAJALNIK: anektiraj**očima**

TOŽILNIK: anektiraj**oč**

MESTNIK: pri anektiraj**očih**

ORODNIK: z anektiraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: anektiraj**oč**

RODILNIK: anektiraj**očih**

DAJALNIK: anektiraj**očim**

TOŽILNIK: anektiraj**oč**

MESTNIK: pri anektiraj**očih**

ORODNIK: z anektiraj**očimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anektiraj**oč**

RODILNIK: anektiraj**očega**

DAJALNIK: anektiraj**očemu**

TOŽILNIK: anektiraj**oč**

MESTNIK: pri anektiraj**očem**

ORODNIK: z anektiraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: anektiraj**oč**

RODILNIK: anektiraj**očih**

DAJALNIK: anektiraj**očima**

TOŽILNIK: anektiraj**oč**

MESTNIK: pri anektiraj**očih**

ORODNIK: z anektiraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: anektiraj**oč**

RODILNIK: anektiraj**očih**

DAJALNIK: anektiraj**očim**

TOŽILNIK: anektiraj**oč**

MESTNIK: pri anektiraj**očih**

ORODNIK: z anektiraj**očimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anektir**an**

RODILNIK: anektir**anega**

DAJALNIK: anektir**anemu**

TOŽILNIK: anektir**an**

živo anektir**anega**

MESTNIK: pri anektir**anem**

ORODNIK: z anektir**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: anektir**ana**

RODILNIK: anektir**an**

DAJALNIK: anektir**anima**

TOŽILNIK: anektir**ana**

MESTNIK: pri anektir**an**

ORODNIK: z anektir**anima**

množina

IMENOVALNIK: anektir**ani**

RODILNIK: anektir**an**

DAJALNIK: anektir**anim**

TOŽILNIK: anektir**ane**

MESTNIK: pri anektir**an**

ORODNIK: z anektir**animi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anektir**ana**

RODILNIK: anektir**ane**

DAJALNIK: anektir**ani**

TOŽILNIK: anektîrano
MESTNIK: pri anektîrani
ORODNIK: z anektîrano

dvojina

IMENOVALNIK: anektîrani
RODILNIK: anektîranih
DAJALNIK: anektîranima
TOŽILNIK: anektîrani
MESTNIK: pri anektîranih
ORODNIK: z anektîranima

množina

IMENOVALNIK: anektîrane
RODILNIK: anektîranih
DAJALNIK: anektîranim
TOŽILNIK: anektîrane
MESTNIK: pri anektîranih
ORODNIK: z anektîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anektîrano
RODILNIK: anektîranega
DAJALNIK: anektîranemu
TOŽILNIK: anektîrano
MESTNIK: pri anektîranem
ORODNIK: z anektîranim

dvojina

IMENOVALNIK: anektîrani
RODILNIK: anektîranih
DAJALNIK: anektîranima
TOŽILNIK: anektîrani
MESTNIK: pri anektîranih
ORODNIK: z anektîranima

množina

IMENOVALNIK: anektîrana
RODILNIK: anektîranih
DAJALNIK: anektîranim
TOŽILNIK: anektîrana
MESTNIK: pri anektîranih
ORODNIK: z anektîranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: anektîranje
RODILNIK: anektîranja
DAJALNIK: anektîranju
TOŽILNIK: anektîranje
MESTNIK: pri anektîranju
ORODNIK: z anektîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: anektîranji
RODILNIK: anektîranj
DAJALNIK: anektîranjema
TOŽILNIK: anektîranji
MESTNIK: pri anektîranjih
ORODNIK: z anektîranjema

množina

IMENOVALNIK: anektîranja

RODILNIK: anektîranj
DAJALNIK: anektîranjem
TOŽILNIK: anektîranja
MESTNIK: pri anektîranjih
ORODNIK: z anektîranji

IZVOR

prevzeto prek nem. *annektieren* iz lat. *annectere* 'pripeti, privezati', iz *ad* 'pri' + *nectere* 'vezati, plesti'

anonimen anonímna anonímno pridevnik [anonímən]
POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **anonimni** za katerega se ne ve, kdo je, ker njegovi osebni podatki, zlasti ime in priimek, niso znani, so prikriti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

anonimen/anonimni avtor, pisec | anonimen/anonimni darovalec | anonimen/anonimni klicatelj, prijavitelj | anonimen/anonimni kupec | anonimen/anonimni vir | anonimni posamezniki | anonimni uporabniki | anonimna oseba | anonimna priča | anonimna skupina

- *Anonimni* avtor v pismu pristojne opozarja na domnevne nepravilnosti pri odlaganju zemljine na rudniških površinah.
- Po navedbah *anonimnega* prijavitelja so uslužbenci neupravičeno napredovali v višje nazive in plačilne razrede.
- Novinar ali novinarka, ki brez privolitve svojega *anonimnega* vira objavi njegovo ali njeno pravo identiteto, je lahko celo tarča kazenskega pregona.
- Javne osebe so lahko podvržene različnim kritikam, *anonimnim* uporabnikom pa osebnega žaljenja ni treba prenašati.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
biti anonimen

- Če kdo želi biti *anonimen*, naj tudi ostane, vse dokler ne stori kaznivega dejanja.

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

popolnoma, povsem anonimen

- Avtor strani je popolnoma *anonimen*, zato ga je skoraj nemogoče ali pa vsaj zelo težko izslediti.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **anonimni** za katerega se ne ve, kdo je njegov avtor, imetnik, ker njegovi osebni podatki, zlasti ime in priimek, niso znani, so prikriti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

anonimen/anonimni klic | anonimen/anonimni namig | anonimen/anonimni račun | anonimna grožnja | anonimna obtožba, ovadba, prijava | anonimna pošta | anonimno obvestilo, sporočilo | anonimno pisanje, pismo

- Policija je pred eksplozijo prejela *anonimni* klic in izselila prebivalstvo.

- Po dogodku so zaradi številnih *anonimnih* groženj policistu nudili ustrezno zaščito.
- Policisti so po *anonimni* prijavi uspeli prijeti neznanca, ki je vlamljal v kiosk.
- Na šolsko ministrstvo in v javnost je prišlo *anonimno* pismo o domnevnih nepravilnostih pri izbiri kandidata za direktorja.

1.2. v nekaterih zvezah v obliki **anonimni** pri uporabi, delovanju, izvajanju katerega so osebni podatki udeleženi, zlasti ime in priimek, neznani, prikriti

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
anonimen/anonimni natečaj, razpis | anonimen/anonimni vprašalnik | anonimni telefon | anonimna anketa | anonimna številka | anonimno svetovanje | anonimno testiranje
- Žirija na *anonimnem* natečaju ni vedela, kdo je avtor projekta.
- Študijo so izvedli v obliki *anonimnega* vprašalnika na naključno izbranem vzorcu polnoletnih prebivalcev.
- Na tako kočljivo vprašanje, kot je osebna izkušnja s korupcijo, še pri *anonimni* anketi težko pričakujemo iskren odgovor.
- Če se je oseba odločila za *anonimno* testiranje, bo z dobljeno šifro prevzela zapečateni izvid.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
biti anonimen

- Natečaj je *anonimen*: avtorice se bodo s pravim imenom in podobo razkrile šele na podelitvi.
- Anketa je *anonimna*, če pa želite, se lahko na koncu tudi podpišete.

▶ **prireдна zveza**

- anonimen in brezplačen
- V začetku oktobra je bila v vsej državi izvedena *anonimna* in brezplačna akcija testiranja na okužbo z virusom hepatitisa C.

1.3. v nekaterih zvezah v obliki **anonimni** za katerega se, navadno zaradi velikega števila udeleženi, ne ve, kdo je, ker njegovi osebni podatki, zlasti ime in priimek, niso znani ali so manj relevantni

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
anonimni posamezniki | anonimne žrtve
- *Anonimne* posameznike je portretiral v njihovem življenjskem prostoru, z njihovo socialno usodo, denimo pri kolinah, na vaških cestah ali v tovarniškem okolju.
- *Anonimne* žrtve zgolj polnijo statistične stolpce, recimo tistega o porastu rakavih obolenj.

2. ki ni splošno znan, slaven

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
anonimen igralec | anonimen umetnik, ustvarjalec | anonimni ljudje
- Veliko igralško zasedbo so sestavljali *anonimni* igralci, za katere ljudje še niso slišali.

- Pri ikonah gre večinoma za *anonimne* umetnike in zgolj po zapisih v samostanskih knjigah je mogoče ugotoviti, kdo jih je naslikal.
- Rada bi se zahvalila vsem *anonimnim* ljudem, ki jih zaboli srce ob tuji nesreči in poskušajo pomagati po svojih močeh.
- Nastala je množina najrazličnejših pesmi, od razmeram in času prirejenih znanih ljudskih in umetnih pesmi do izvirnih pesmi *anonimnih*, malo znanih in uveljavljenih avtorjev.

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

popolnoma, povsem anonimen

- Čez noč je postal deležen medijske pozornosti, še dan prej pa je bil popolnoma *anonimen*.
- Iz nič je ustvaril bogastvo, iz povsem *anonimnega* pisca scenarijev se je prelevil v svetovno znanega zvezdnika.

▶ **glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
ostati anonimen

- Medtem ko so mnogi izumitelji ostali *anonimni*, so na Edisona napisali tudi patente, pri katerih je šlo le za izboljšave že znanih tehničnih rešitev ali za plod skupinskega dela.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

- Tarnal je, da ima vsega dovolj, da pogreša čase, ko je bil *anonimen* in ga nihče ni nadlegoval na cesti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anonímøn]

IPA: [ano'ni:møn]

tonemski

[anonímøn]

IPA: [anoɲi:møn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anonímen

določno anonímní

RODILNIK: anonímnega

DAJALNIK: anonímnemu

TOŽILNIK: anonímen

določno anonímní

živo anonímnega

MESTNIK: pri anonímnem

ORODNIK: z anonímnim

dvojina

IMENOVALNIK: anoníмна

RODILNIK: anonímnih

DAJALNIK: anonímnima

TOŽILNIK: anoníмна

MESTNIK: pri anonímnih

ORODNIK: z anonímnima

množina

IMENOVALNIK: anonímn**i**
 RODILNIK: anonímn**ih**
 DAJALNIK: anonímn**im**
 TOŽILNIK: anonímne
 MESTNIK: pri anonímn**ih**
 ORODNIK: z anonímn**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: anonímna
 RODILNIK: anonímne
 DAJALNIK: anonímn**i**
 TOŽILNIK: anonímno
 MESTNIK: pri anonímn**i**
 ORODNIK: z anonímno

dvojina

IMENOVALNIK: anonímn**i**
 RODILNIK: anonímn**ih**
 DAJALNIK: anonímn**ima**
 TOŽILNIK: anonímn**i**
 MESTNIK: pri anonímn**ih**
 ORODNIK: z anonímn**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonímne
 RODILNIK: anonímn**ih**
 DAJALNIK: anonímn**im**
 TOŽILNIK: anonímne
 MESTNIK: pri anonímn**ih**
 ORODNIK: z anonímn**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: anonímno
 RODILNIK: anonímn**ega**
 DAJALNIK: anonímn**emu**
 TOŽILNIK: anonímno
 MESTNIK: pri anonímn**em**
 ORODNIK: z anonímn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anonímn**i**
 RODILNIK: anonímn**ih**
 DAJALNIK: anonímn**ima**
 TOŽILNIK: anonímn**i**
 MESTNIK: pri anonímn**ih**
 ORODNIK: z anonímn**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonímna
 RODILNIK: anonímn**ih**
 DAJALNIK: anonímn**im**
 TOŽILNIK: anonímna
 MESTNIK: pri anonímn**ih**
 ORODNIK: z anonímn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: anonímnejš**i**
 RODILNIK: anonímnejš**ega**

DAJALNIK: anonímnejš**emu**

TOŽILNIK: anonímnejš**i**

živo anonímnejš**ega**

MESTNIK: pri anonímnejš**em**

ORODNIK: z anonímnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anonímnejš**a**

RODILNIK: anonímnejš**ih**

DAJALNIK: anonímnejš**ima**

TOŽILNIK: anonímnejš**a**

MESTNIK: pri anonímnejš**ih**

ORODNIK: z anonímnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonímnejš**i**

RODILNIK: anonímnejš**ih**

DAJALNIK: anonímnejš**im**

TOŽILNIK: anonímnejš**e**

MESTNIK: pri anonímnejš**ih**

ORODNIK: z anonímnejš**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: anonímnejš**a**

RODILNIK: anonímnejš**e**

DAJALNIK: anonímnejš**i**

TOŽILNIK: anonímnejš**o**

MESTNIK: pri anonímnejš**i**

ORODNIK: z anonímnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: anonímnejš**i**

RODILNIK: anonímnejš**ih**

DAJALNIK: anonímnejš**ima**

TOŽILNIK: anonímnejš**i**

MESTNIK: pri anonímnejš**ih**

ORODNIK: z anonímnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonímnejš**e**

RODILNIK: anonímnejš**ih**

DAJALNIK: anonímnejš**im**

TOŽILNIK: anonímnejš**e**

MESTNIK: pri anonímnejš**ih**

ORODNIK: z anonímnejš**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: anonímnejš**e**

RODILNIK: anonímnejš**ega**

DAJALNIK: anonímnejš**emu**

TOŽILNIK: anonímnejš**e**

MESTNIK: pri anonímnejš**em**

ORODNIK: z anonímnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anonímnejš**i**

RODILNIK: anonímnejš**ih**

DAJALNIK: anonímnejš**ima**

TOŽILNIK: anonímnejš**i**

MESTNIK: pri anonímnejš**ih**

ORODNIK: z anonímnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonímnejša
RODILNIK: anonímnejših
DAJALNIK: anonímnejšim
TOŽILNIK: anonímnejša
MESTNIK: pri anonímnejših
ORODNIK: z anonímnejšimi

PRIMERNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj anonímen

ženski spol

EDNINA: bôlj anonímna

srednji spol

EDNINA: bôlj anonímno

PRESEŽNIK — PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejši in nájanonímnejši
RODILNIK: nàjanonímnejšega in nájanonímnejšega
DAJALNIK: nàjanonímnejšemu in nájanonímnejšemu
TOŽILNIK: nàjanonímnejši in nájanonímnejši
živo nàjanonímnejšega in nájanonímnejšega
MESTNIK: pri nàjanonímnejšem in pri nájanonímnejšem
ORODNIK: z nàjanonímnejšim in z nájanonímnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejša in nájanonímnejša
RODILNIK: nàjanonímnejših in nájanonímnejših
DAJALNIK: nàjanonímnejšima in nájanonímnejšima
TOŽILNIK: nàjanonímnejša in nájanonímnejša
MESTNIK: pri nàjanonímnejših in pri nájanonímnejših
ORODNIK: z nàjanonímnejšima in z nájanonímnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejši in nájanonímnejši
RODILNIK: nàjanonímnejših in nájanonímnejših
DAJALNIK: nàjanonímnejšim in nájanonímnejšim
TOŽILNIK: nàjanonímnejše in nájanonímnejše
MESTNIK: pri nàjanonímnejših in pri nájanonímnejših
ORODNIK: z nàjanonímnejšimi in z nájanonímnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejša in nájanonímnejša
RODILNIK: nàjanonímnejše in nájanonímnejše
DAJALNIK: nàjanonímnejši in nájanonímnejši
TOŽILNIK: nàjanonímnejšo in nájanonímnejšo
MESTNIK: pri nàjanonímnejši in pri nájanonímnejši
ORODNIK: z nàjanonímnejšo in z nájanonímnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejši in nájanonímnejši
RODILNIK: nàjanonímnejših in nájanonímnejših
DAJALNIK: nàjanonímnejšima in nájanonímnejšima
TOŽILNIK: nàjanonímnejši in nájanonímnejši
MESTNIK: pri nàjanonímnejših in pri nájanonímnejših
ORODNIK: z nàjanonímnejšima in z nájanonímnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejše in nájanonímnejše
RODILNIK: nàjanonímnejših in nájanonímnejših
DAJALNIK: nàjanonímnejšim in nájanonímnejšim
TOŽILNIK: nàjanonímnejše in nájanonímnejše
MESTNIK: pri nàjanonímnejših in pri nájanonímnejših
ORODNIK: z nàjanonímnejšimi in z nájanonímnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejše in nájanonímnejše
RODILNIK: nàjanonímnejšega in nájanonímnejšega
DAJALNIK: nàjanonímnejšemu in nájanonímnejšemu
TOŽILNIK: nàjanonímnejše in nájanonímnejše
MESTNIK: pri nàjanonímnejšem in pri nájanonímnejšem
ORODNIK: z nàjanonímnejšim in z nájanonímnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejši in nájanonímnejši
RODILNIK: nàjanonímnejših in nájanonímnejših
DAJALNIK: nàjanonímnejšima in nájanonímnejšima
TOŽILNIK: nàjanonímnejši in nájanonímnejši
MESTNIK: pri nàjanonímnejših in pri nájanonímnejših
ORODNIK: z nàjanonímnejšima in z nájanonímnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjanonímnejša in nájanonímnejša
RODILNIK: nàjanonímnejših in nájanonímnejših
DAJALNIK: nàjanonímnejšim in nájanonímnejšim
TOŽILNIK: nàjanonímnejša in nájanonímnejša
MESTNIK: pri nàjanonímnejših in pri nájanonímnejših
ORODNIK: z nàjanonímnejšimi in z nájanonímnejšimi

PRESEŽNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj anonímen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj anonímna

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj anonímno
tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: anonímen
določno anonímni

RODILNIK: anonímnega

DAJALNIK: anonímnemu

TOŽILNIK: anonímen

določno anonímni

živo anonímnega

MESTNIK: pri anonímnem

ORODNIK: z anonímnim

dvojina

IMENOVANIK: anoníмна

RODILNIK: anonímnih

DAJALNIK: anonímnima

TOŽILNIK: anoníмна

MESTNIK: pri anonímnih

ORODNIK: z anonímnima

množina

IMENOVANIK: anonímni

RODILNIK: anonímnih

DAJALNIK: anonímnim

TOŽILNIK: anonímne

MESTNIK: pri anonímnih

ORODNIK: z anonímnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: anoníмна

RODILNIK: anonímne

DAJALNIK: anonímni

TOŽILNIK: anonímno

MESTNIK: pri anonímni

ORODNIK: z anonímno

dvojina

IMENOVANIK: anonímní

RODILNIK: anonímnih

DAJALNIK: anonímnima

TOŽILNIK: anonímní

MESTNIK: pri anonímnih

ORODNIK: z anonímnima

množina

IMENOVANIK: anonímné

RODILNIK: anonímnih

DAJALNIK: anonímnim

TOŽILNIK: anonímne

MESTNIK: pri anonímnih

ORODNIK: z anonímnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: anonímno

RODILNIK: anonímnega

DAJALNIK: anonímnemu

TOŽILNIK: anonímno

MESTNIK: pri anonímnem

ORODNIK: z anonímnim

dvojina

IMENOVANIK: anonímní

RODILNIK: anonímnih

DAJALNIK: anonímnima

TOŽILNIK: anonímní

MESTNIK: pri anonímnih

ORODNIK: z anonímnima

množina

IMENOVANIK: anonímná

RODILNIK: anonímnih

DAJALNIK: anonímnim

TOŽILNIK: anonímná

MESTNIK: pri anonímnih

ORODNIK: z anonímnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: anonímnější

RODILNIK: anonímnějšíga

DAJALNIK: anonímnějšímu

TOŽILNIK: anonímnější

živo anonímnějšíga

MESTNIK: pri anonímnějšem

ORODNIK: z anonímnějšim

dvojina

IMENOVANIK: anonímnějša

RODILNIK: anonímnějših

DAJALNIK: anonímnějšima

TOŽILNIK: anonímnějša

MESTNIK: pri anonímnějših

ORODNIK: z anonímnějšima

množina

IMENOVANIK: anonímnější

RODILNIK: anonímnějših

DAJALNIK: anonímnějšim

TOŽILNIK: anonímnějšé

MESTNIK: pri anonímnějših

ORODNIK: z anonímnějšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: anonímnějša

RODILNIK: anonímnějšé

DAJALNIK: anonímnější

TOŽILNIK: anonímnějšo

MESTNIK: pri anonímnější

ORODNIK: z anonímnějšo

dvojina

IMENOVANIK: anonímnější

RODILNIK: anonímnějših

DAJALNIK: anonímnějšima

TOŽILNIK: anonímnější

MESTNIK: pri anonímnějših

ORODNIK: z anonímnějšima

množina

IMENOVALNIK: anonîmnejše
RODILNIK: anonîmnejših
DAJALNIK: anonîmnejšim
TOŽILNIK: anonîmnejše
MESTNIK: pri anonîmnejših
ORODNIK: z anonîmnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anonîmnejše
RODILNIK: anonîmnejšega
DAJALNIK: anonîmnejšemu
TOŽILNIK: anonîmnejše
MESTNIK: pri anonîmnejšem
ORODNIK: z anonîmnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: anonîmnejši
RODILNIK: anonîmnejših
DAJALNIK: anonîmnejšima
TOŽILNIK: anonîmnejši
MESTNIK: pri anonîmnejših
ORODNIK: z anonîmnejšima

množina

IMENOVALNIK: anonîmnejša
RODILNIK: anonîmnejših
DAJALNIK: anonîmnejšim
TOŽILNIK: anonîmnejša
MESTNIK: pri anonîmnejših
ORODNIK: z anonîmnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj anonîmen

ženski spol

EDNINA: bôlj anonîmna

srednji spol

EDNINA: bôlj anonîmno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjanonîmnejši in nâjanonîmnejši
RODILNIK: nâjanonîmnejšega in
nâjanonîmnejšega
DAJALNIK: nâjanonîmnejšemu in
nâjanonîmnejšemu
TOŽILNIK: nâjanonîmnejši in nâjanonîmnejši
živo nâjanonîmnejšega in nâjanonîmnejšega
MESTNIK: pri nâjanonîmnejšem in pri
nâjanonîmnejšem
ORODNIK: z nâjanonîmnejšim in z
nâjanonîmnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nâjanonîmnejša in nâjanonîmnejša
RODILNIK: nâjanonîmnejših in nâjanonîmnejših
DAJALNIK: nâjanonîmnejšima in
nâjanonîmnejšima
TOŽILNIK: nâjanonîmnejša in nâjanonîmnejša

MESTNIK: pri nâjanonîmnejših in pri
nâjanonîmnejših
ORODNIK: z nâjanonîmnejšima in z
nâjanonîmnejšima

množina

IMENOVALNIK: nâjanonîmnejši in nâjanonîmnejši
RODILNIK: nâjanonîmnejših in nâjanonîmnejših
DAJALNIK: nâjanonîmnejšim in nâjanonîmnejšim
TOŽILNIK: nâjanonîmnejše in nâjanonîmnejše
MESTNIK: pri nâjanonîmnejših in pri
nâjanonîmnejših
ORODNIK: z nâjanonîmnejšimi in z
nâjanonîmnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjanonîmnejša in nâjanonîmnejša
RODILNIK: nâjanonîmnejše in nâjanonîmnejše
DAJALNIK: nâjanonîmnejši in nâjanonîmnejši
TOŽILNIK: nâjanonîmnejšo in nâjanonîmnejšo
MESTNIK: pri nâjanonîmnejši in pri
nâjanonîmnejši
ORODNIK: z nâjanonîmnejšo in z nâjanonîmnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nâjanonîmnejši in nâjanonîmnejši
RODILNIK: nâjanonîmnejših in nâjanonîmnejših
DAJALNIK: nâjanonîmnejšima in
nâjanonîmnejšima
TOŽILNIK: nâjanonîmnejši in nâjanonîmnejši
MESTNIK: pri nâjanonîmnejših in pri
nâjanonîmnejših
ORODNIK: z nâjanonîmnejšima in z
nâjanonîmnejšima

množina

IMENOVALNIK: nâjanonîmnejše in nâjanonîmnejše
RODILNIK: nâjanonîmnejših in nâjanonîmnejših
DAJALNIK: nâjanonîmnejšim in nâjanonîmnejšim
TOŽILNIK: nâjanonîmnejše in nâjanonîmnejše
MESTNIK: pri nâjanonîmnejših in pri
nâjanonîmnejših
ORODNIK: z nâjanonîmnejšimi in z
nâjanonîmnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjanonîmnejše in nâjanonîmnejše
RODILNIK: nâjanonîmnejšega in
nâjanonîmnejšega
DAJALNIK: nâjanonîmnejšemu in
nâjanonîmnejšemu
TOŽILNIK: nâjanonîmnejše in nâjanonîmnejše
MESTNIK: pri nâjanonîmnejšem in pri
nâjanonîmnejšem
ORODNIK: z nâjanonîmnejšim in z
nâjanonîmnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nâjanonîmnejši in nâjanonîmnejši
RODILNIK: nâjanonîmnejših in nâjanonîmnejših

DAJALNIK: nãjanonîmnejš**ima** in nãjanonîmnejš**ima**
TOŽILNIK: nãjanonîmnejš**i** in nãjanonîmnejš**i**
MESTNIK: pri nãjanonîmnejš**ih** in pri nãjanonîmnejš**ih**
ORODNIK: z nãjanonîmnejš**ima** in z nãjanonîmnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjanonîmnejš**a** in nãjanonîmnejš**a**
RODILNIK: nãjanonîmnejš**ih** in nãjanonîmnejš**ih**
DAJALNIK: nãjanonîmnejš**im** in nãjanonîmnejš**im**
TOŽILNIK: nãjanonîmnejš**a** in nãjanonîmnejš**a**
MESTNIK: pri nãjanonîmnejš**ih** in pri nãjanonîmnejš**ih**
ORODNIK: z nãjanonîmnejš**imi** in z nãjanonîmnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj anonîmen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj anonîmna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj anonîmno

v nekaterih zvezah v obliki **anonimni**

jakostni

[anonîmni]

IPA: [anɔ'ni:mni]

tonemski

[anonîmni]

IPA: [anɔní:mni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anonîmni

RODILNIK: anonîm**nega**

DAJALNIK: anonîm**nemu**

TOŽILNIK: anonîmni

živo anonîm**nega**

MESTNIK: pri anonîm**nem**

ORODNIK: z anonîm**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: anonîmna

RODILNIK: anonîm**nih**

DAJALNIK: anonîm**nima**

TOŽILNIK: anonîmna

MESTNIK: pri anonîm**nih**

ORODNIK: z anonîm**nima**

množina

IMENOVALNIK: anonîmni

RODILNIK: anonîm**nih**

DAJALNIK: anonîm**nim**

TOŽILNIK: anonîmne

MESTNIK: pri anonîm**nih**

ORODNIK: z anonîm**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anonîmna

RODILNIK: anonîmne

DAJALNIK: anonîmni

TOŽILNIK: anonîmno

MESTNIK: pri anonîmni

ORODNIK: z anonîmno

dvojina

IMENOVALNIK: anonîmni

RODILNIK: anonîm**nih**

DAJALNIK: anonîm**nima**

TOŽILNIK: anonîmni

MESTNIK: pri anonîm**nih**

ORODNIK: z anonîm**nima**

množina

IMENOVALNIK: anonîmne

RODILNIK: anonîm**nih**

DAJALNIK: anonîm**nim**

TOŽILNIK: anonîmne

MESTNIK: pri anonîm**nih**

ORODNIK: z anonîm**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anonîmno

RODILNIK: anonîm**nega**

DAJALNIK: anonîm**nemu**

TOŽILNIK: anonîmno

MESTNIK: pri anonîm**nem**

ORODNIK: z anonîm**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: anonîmni

RODILNIK: anonîm**nih**

DAJALNIK: anonîm**nima**

TOŽILNIK: anonîmni

MESTNIK: pri anonîm**nih**

ORODNIK: z anonîm**nima**

množina

IMENOVALNIK: anonîmna

RODILNIK: anonîm**nih**

DAJALNIK: anonîm**nim**

TOŽILNIK: anonîmna

MESTNIK: pri anonîm**nih**

ORODNIK: z anonîm**nimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anonîmni

RODILNIK: anonîm**nega**

DAJALNIK: anonîm**nemu**

TOŽILNIK: anonîmni

živo anonîm**nega**

MESTNIK: pri anonîm**nem**

ORODNIK: z anonîm**ni**
dvojina

IMENOVALNIK: anonîm**na**
RODILNIK: anonîm**ni**
DAJALNIK: anonîm**nima**
TOŽILNIK: anonîm**na**
MESTNIK: pri anonîm**ni**
ORODNIK: z anonîm**nima**

množina

IMENOVALNIK: anonîm**ni**
RODILNIK: anonîm**ni**
DAJALNIK: anonîm**ni**
TOŽILNIK: anonîm**ne**
MESTNIK: pri anonîm**ni**
ORODNIK: z anonîm**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anonîm**na**
RODILNIK: anonîm**ne**
DAJALNIK: anonîm**ni**
TOŽILNIK: anonîm**no**
MESTNIK: pri anonîm**ni**
ORODNIK: z anonîm**no**

dvojina

IMENOVALNIK: anonîm**ni**
RODILNIK: anonîm**ni**
DAJALNIK: anonîm**nima**
TOŽILNIK: anonîm**ni**
MESTNIK: pri anonîm**ni**
ORODNIK: z anonîm**nima**

množina

IMENOVALNIK: anonîm**ne**
RODILNIK: anonîm**ni**
DAJALNIK: anonîm**ni**
TOŽILNIK: anonîm**ne**
MESTNIK: pri anonîm**ni**
ORODNIK: z anonîm**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: anonîm**no**
RODILNIK: anonîm**nega**
DAJALNIK: anonîm**nemu**
TOŽILNIK: anonîm**no**
MESTNIK: pri anonîm**nem**
ORODNIK: z anonîm**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: anonîm**ni**
RODILNIK: anonîm**ni**
DAJALNIK: anonîm**nima**
TOŽILNIK: anonîm**ni**
MESTNIK: pri anonîm**ni**
ORODNIK: z anonîm**nima**

množina

IMENOVALNIK: anonîm**na**
RODILNIK: anonîm**ni**
DAJALNIK: anonîm**ni**

TOŽILNIK: anonîm**na**
MESTNIK: pri anonîm**ni**
ORODNIK: z anonîm**nimi**

STALNE ZVEZE

anonimni alkoholiki

skupina, društvo za pomoč, podporo pri premagovanju odvisnosti od alkohola, ki udeležencem omogoča anonimnost

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Prenehala je piti, vključila se je v skupine *anonimnih alkoholikov*, se postavila na noge in začela študirati.

▪ Da bi premagali trnovo pot zdravljenja in abstinence, se združujejo v klube *anonimnih alkoholikov*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *anonym*, frc. *anonyme*, in lat. *anonymus* iz gr. *anonymos* 'brez imena', iz gr. *a..* (pred samoglasniki *an..*) 'ne..' + *onyma* 'ime'

anonimizacija anonimizacije samostalnik ženskega spola
[anonimizacija]

POMEN

postopek, proces zabrisovanja osebnih podatkov v kakem zapisu, dokumentu z namenom, da se prikrije identiteta udeleženi; SIN.: anonimiziranje

▪ Pri izvedbi delnega dostopa mora organ uporabiti takšno tehniko *anonimizacije*, da bo identifikacija (določenost ali določljivost) posameznika onemogočena.

▪ Organ ima na voljo več možnosti za ustrezno *anonimizacijo*, kot je npr. deljenje posnetkov, obrezovanje posnetkov in izrezovanje delov posnetkov.

▪ *Anonimizacija* predstavlja tehniko varovanja osebnih podatkov, s katero se ščiti zasebnost strank in drugih udeležencev v postopku.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anonimizacija]

IPA: [anɔnimɪ'za:tsija]

tonemski

[anonimizacija]

IPA: [anɔnimizà:tsíja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: anonimizacija

RODILNIK: anonimizacije

DAJALNIK: anonimizaciji

TOŽILNIK: anonimizacijo

MESTNIK: pri anonimizaciji

ORODNIK: z anonimizacij

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizaciji

RODILNIK: anonimizacij

DAJALNIK: anonimizacij**ama**

TOŽILNIK: anonimizaciji

MESTNIK: pri anonimizacij**ah**

ORODNIK: z anonimizacij**ama**

množina

IMENOVALNIK: anonimizacije

RODILNIK: anonimizacij

DAJALNIK: anonimizacij**am**

TOŽILNIK: anonimizacije

MESTNIK: pri anonimizacij**ah**

ORODNIK: z anonimizacij**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: anonimizacija

RODILNIK: anonimizacije

DAJALNIK: anonimizaciji

TOŽILNIK: anonimizacijo

MESTNIK: pri anonimizaciji

ORODNIK: z anonimizacijo

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizaciji

RODILNIK: anonimizacij

DAJALNIK: anonimizacij**ama**

TOŽILNIK: anonimizaciji

MESTNIK: pri anonimizacij**ah**

ORODNIK: z anonimizacij**ama**

množina

IMENOVALNIK: anonimizacije

RODILNIK: anonimizacij

DAJALNIK: anonimizacij**am**

TOŽILNIK: anonimizacije

MESTNIK: pri anonimizacij**ah**

ORODNIK: z anonimizacij**ami**

IZVOR

iz *anonimizirati*, glej ↑anonimen

anonimizíran anonimizírana anonimizírano pridevnik

[anonimizíran]

POMEN

pri katerem so osebni podatki zabrisani z namenom, da se prikrije identiteta udeležениh

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Zaradi varstva osebnih podatkov je navedene dokumente organ proslu poslал v *anonimizirani* obliki.

▪ Od te faze naprej se obdelujejo le *anonimizirani* podatki, ki jih ni več mogoče povezati z določenim ali določljivim posameznikom.

▪ Prošilec je ponovno pozval organ, da mu pošlje zahtevane *anonimizirane* zapisnike glavnih obravnav.

...

▪ Organ je uporabil institut delnega dostopa in z izbrisom osebnih podatkov poskrbel za to, da so podatki postali *anonimizirani*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anonimizíran]

IPA: [anɔnimíʒi:ran]

tonemski

[anonimizíran]

IPA: [anɔnimíʒi:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizíran

določno anonimizíran**i**

RODILNIK: anonimizíran**ega**

DAJALNIK: anonimizíran**emu**

TOŽILNIK: anonimizíran

določno anonimizíran**i**

živo anonimizíran**ega**

MESTNIK: pri anonimizíran**em**

ORODNIK: z anonimizíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizíran**a**

RODILNIK: anonimizíran**ih**

DAJALNIK: anonimizíran**ima**

TOŽILNIK: anonimizíran**a**

MESTNIK: pri anonimizíran**ih**

ORODNIK: z anonimizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonimizíran**i**

RODILNIK: anonimizíran**ih**

DAJALNIK: anonimizíran**im**

TOŽILNIK: anonimizíran**e**

MESTNIK: pri anonimizíran**ih**

ORODNIK: z anonimizíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: anonimizíran**a**

RODILNIK: anonimizíran**e**

DAJALNIK: anonimizíran**i**

TOŽILNIK: anonimizíran**o**

MESTNIK: pri anonimizíran**i**

ORODNIK: z anonimizíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: anonimizíran**i**

RODILNIK: anonimizíran**ih**

DAJALNIK: anonimizíran**ima**

TOŽILNIK: anonimizirani
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranima

množina

IMENOVANIK: anonimizirane
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranim
TOŽILNIK: anonimizirane
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: anonimizirano
RODILNIK: anonimiziranega
DAJALNIK: anonimiziranemu
TOŽILNIK: anonimizirano
MESTNIK: pri anonimiziranem
ORODNIK: z anonimiziranim

dvojina

IMENOVANIK: anonimizirani
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranima
TOŽILNIK: anonimizirani
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranima

množina

IMENOVANIK: anonimizirana
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranim
TOŽILNIK: anonimizirana
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: anonimiziran
določno anonimizirani
RODILNIK: anonimiziranega
DAJALNIK: anonimiziranemu
TOŽILNIK: anonimiziran
določno anonimizirani
živo anonimiziranega
MESTNIK: pri anonimiziranem
ORODNIK: z anonimiziranim

dvojina

IMENOVANIK: anonimizirana
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranima
TOŽILNIK: anonimizirana
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranima

množina

IMENOVANIK: anonimizirani
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranim

TOŽILNIK: anonimizirane
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: anonimizirana
RODILNIK: anonimizirane
DAJALNIK: anonimizirani
TOŽILNIK: anonimizirano
MESTNIK: pri anonimizirani
ORODNIK: z anonimizirano

dvojina

IMENOVANIK: anonimizirani
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranima
TOŽILNIK: anonimizirani
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranima

množina

IMENOVANIK: anonimizirane
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranim
TOŽILNIK: anonimizirane
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: anonimizirano
RODILNIK: anonimiziranega
DAJALNIK: anonimiziranemu
TOŽILNIK: anonimizirano
MESTNIK: pri anonimiziranem
ORODNIK: z anonimiziranim

dvojina

IMENOVANIK: anonimizirani
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranima
TOŽILNIK: anonimizirani
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranima

množina

IMENOVANIK: anonimizirana
RODILNIK: anonimiziranih
DAJALNIK: anonimiziranim
TOŽILNIK: anonimizirana
MESTNIK: pri anonimiziranih
ORODNIK: z anonimiziranimi

IZVOR

iz *anonimizirati*, glej ↑anonimen

anonimiziranje anonimiziranja samostalnik srednjega
spola [anonimiziranje]

POMEN

postopek, proces zabrisovanja osebnih podatkov v kakem zapisu, dokumentu z namenom, da se prikrije identiteta udeleženi; SIN.: anonimizacija

▪ Za ustrezno *anonimiziranje* osebnih podatkov bo šlo takrat, ko na podlagi podatkov ne boste mogli določiti posameznika, na katerega se posredovani osebni podatki nanašajo.

▪ Treba je iskati rešitve v čim bolj izpopolnjenih oblikah tehnologij za *anonimiziranje* osebnih podatkov, ki se morda lahko pojavijo na posnetkih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anonimiziranje]

IPA: [anɔnimiziraŋje]

tonemski

[anonimiziranje]

IPA: [anɔnimiziraŋje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: anonimiziranje

RODILNIK: anonimiziranja

DAJALNIK: anonimiziranj

TOŽILNIK: anonimiziranje

MESTNIK: pri anonimiziranj

ORODNIK: z anonimiziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: anonimiziranja

RODILNIK: anonimiziranja

DAJALNIK: anonimiziranjema

TOŽILNIK: anonimiziranja

MESTNIK: pri anonimiziranjih

ORODNIK: z anonimiziranjema

množina

IMENOVALNIK: anonimiziranja

RODILNIK: anonimiziranja

DAJALNIK: anonimiziranjem

TOŽILNIK: anonimiziranja

MESTNIK: pri anonimiziranjih

ORODNIK: z anonimiziranj

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: anonimiziranje

RODILNIK: anonimiziranja

DAJALNIK: anonimiziranj

TOŽILNIK: anonimiziranje

MESTNIK: pri anonimiziranj

ORODNIK: z anonimiziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: anonimiziranja

RODILNIK: anonimiziranja

DAJALNIK: anonimiziranjema

TOŽILNIK: anonimiziranja

MESTNIK: pri anonimiziranjih

ORODNIK: z anonimiziranjema

množina

IMENOVALNIK: anonimiziranja

RODILNIK: anonimiziranja

DAJALNIK: anonimiziranjem

TOŽILNIK: anonimiziranja

MESTNIK: pri anonimiziranjih

ORODNIK: z anonimiziranj

IZVOR

iz *anonimizirati*, glej ↑anonimen

anonímka anonímke samostalnik ženskega spola

[anonímka]

POMEN

sporočilo, ki razkriva domnevna neustrezna dejanja, kršitve, pri katerem osebni podatki avtorja, zlasti ime in priimek, niso znani, navedeni

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

anonimka kroži, zaokroži | anonimka navaja, trdi KAJ | anonimka očita KAJ | anonimka se pojavi, pride KAM

▪ V javnosti že nekaj časa kroži *anonimka*, v kateri je navedenih precej trditvev, da je v postopku izbire prišlo do več nepravilnosti.

▪ *Anonimka* opozarja na nepravilnosti v delovanju družbe, kjer obtožbe zavračajo.

▪ Postopke je sprožila *anonimka*, ki je policistu očitala hude kršitve.

▪ Občasno se pojavi kakšna *anonimka*, v kateri nezadovoljneži opisujejo, kaj vse je narobe.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

avtor, pisec anonimke | objava anonimke | pisanje anonimk | na podlagi anonimke | tarča anonimke | vsebina anonimke

▪ Bila je zelo prizadeta zaradi obtožb, ob tem pa slutiti, kdo bi bil lahko avtor *anonimke*.

▪ Ministrstvo je na podlagi *anonimke* opravilo inšpekcijski nadzor, ki v postopku izbire ni potrdil nepravilnosti.

▪ Vsebine *anonimke* nisem imel možnosti komentirati ali zanikati, saj mi je še do danes nihče ni pokazal.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti, prejeti anonimko | napisati anonimko, pisati anonimke | poslati anonimko

▪ Kot je dejal načelnik urada kriminalistične policije, so na tožilstvu dobili *anonimko* in se lotili preiskave.

▪ Tudi če njihove obtožbe držijo, se v normalni pravni državi proti osumljeni osebi sproži ustrezen disciplinski postopek, ne pa pišejo *anonimke*.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**

navedbe, trditve iz anonimke | obtožbe, očitki iz anonimke

▪ Odločno je zavrnil vse navedbe iz *anonimke*, še zlasti tisto, da bi tudi sam kupil sporni avtomobil.

- Direktor je zanikal vse obtožbe iz *anonimke* in jih označil za čiste izmišljotine.
- Pred dnevi je na redakcijo prišlo pismo bralca, ki trdi, da so podatki iz *anonimke* točni.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
politična anonimka
 - Kljub dvomljivim učinkom anonimk na spreminjanje javnega mnenja so politične *anonimke*, kot kaže, postale del slovenske folklore.
- ▶ **sam. beseda** + o + **sam. beseda** v mestniku
anonimka o (domnevnih) nepravilnostih
 - Prepričani so, da gre v primeru *anonimk* o domnevnih nepravilnostih na policijski upravi za gonjo proti kriminalistom.
 - Krožila je *anonimka* o menda spornem poslovanju.
- ▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda** v mestniku
navedbe v anonimki
 - V zvezi z navedbami v *anonimki* se je pripraviljen z njenimi avtorji kadarkoli soočiti pred javnostjo.
 - Njegov položaj se maje zaradi očitkov v neki *anonimki*, ki mu očita, da je spregledal plačilo nekaterih davkov svojim prijateljem.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda** v tožilniku
 - Očitno gre za *anonimko*, saj je avtorstvo pisma in njegovo vsebino javno zanikal.
 - Po njenem mnenju stojijo za *anonimkami* nekateri vodilni delavci, ki so jih zaradi škodljivih pogodb kazensko ovadili.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda** v mestniku
 - Izkorišča državna sredstva in jih uporablja za hišo, avto in počitnice, piše v *anonimki*.
 - Zakaj pisci tega, kar navajajo v *anonimkah*, ne bi mogli povedati tako, da se predstavijo s pravim imenom in priimkom?
 - Številni znanci in prijatelji so prepričani, da ne bi mogel storiti tega, kar so mu očitali v *anonimkah*.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda** v tožilniku
 - Organizacija se je odzvala na *anonimko*, ki poziva njihova predsednika in direktorja k odstopu zaradi nepravilnosti pri izvedbi volitev v študentski svet.
 - Ker strokovnjaki ne moremo odgovarjati na *anonimke*, naj se pisec predstavi slovenski javnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anonîmka]

IPA: [anɔ'ni:mka]

tonemski

[anonîmka]

IPA: [anɔní:mka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: anonimka

RODILNIK: anonimke

DAJALNIK: anonimki

TOŽILNIK: anonimko

MESTNIK: pri anonimki

ORODNIK: z anonimko

dvojina

IMENOVALNIK: anonimki

RODILNIK: anonimk

DAJALNIK: anonimkama

TOŽILNIK: anonimki

MESTNIK: pri anonimkah

ORODNIK: z anonimkama

množina

IMENOVALNIK: anonimke

RODILNIK: anonimk

DAJALNIK: anonimkam

TOŽILNIK: anonimke

MESTNIK: pri anonimkah

ORODNIK: z anonimkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: anonîmka

RODILNIK: anonîmke

DAJALNIK: anonîmki

TOŽILNIK: anonîmko

MESTNIK: pri anonîmki

ORODNIK: z anonîmko

dvojina

IMENOVALNIK: anonîmki

RODILNIK: anonîmk

DAJALNIK: anonîmkama

TOŽILNIK: anonîmki

MESTNIK: pri anonîmkah

ORODNIK: z anonîmkama

množina

IMENOVALNIK: anonîmke

RODILNIK: anonîmk

DAJALNIK: anonîmkam

TOŽILNIK: anonîmke

MESTNIK: pri anonîmkah

ORODNIK: z anonîmkami

IZVOR

prevzeto iz hrv., srb. *anònîmka*, poenobesedeno iz *ànonîmna pòruka* 'anonimno sporočilo'

anonimnež anonimneža samostalnik moškega spola

[anonímneš anonimneža]

POMEN

1. ekspresivno oseba, za katero se ne ve, kdo je, ker njeni osebni podatki, zlasti ime in priimek, niso znani, so prikriti

▶ **sam. beseda** v imenovalniku + glag.

anonimnež navaja, trdi KAJ | anonimnež piše | anonimnež pokliče

▪ *Anonimnež* je trdil, da je tudi visoka funkcionarka obrambnega ministrstva prebivala v službenem stanovanju.

- *Anonimnež* ga obtožuje zlorabe službenega položaja, češ da so vsa službena vozila kupili in servisirali v podjetju, ki ga zdaj vodi njegov brat.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Forum žal največkrat služi raznim *anonimnežem* za obrekovanja in žalitve ljudi.
- Kako kratka je pot od junaka ljudskih množic do tarče številnih kritik, večinoma sicer s strani spletnih *anonimnežev*, je na lastni koži izkusil po lanski olimpijadi.
- Neki *anonimnež* je zjutraj poklical policijo, češ da je na trgu podtaknjena bomba.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Po podatkih *anonimnežev* naj bi bila najbolj vprašljiva nastavitev njegove nekdanje tajnice na častniško mesto.
- Na spletnih straneh medijev so pojavljajo izredno ostre besede *anonimnežev*, ki jih ne bomo ponavljali.
- Grožnje *anonimneža* so osemnajstletno pevko močno prestrašile.

2. ekspresivno kdor ni splošno znan, slaven

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- politični anonimnež | popoln anonimnež
- Politični *anonimnež* je na lokalnih volitvah pred petimi leti gladko zmagal.
- V zelo kratkem času se je iz popolnega *anonimneža* prebil med igralce, o katerih se v Evropi, po letošnjem naboru NBA pa tudi v ZDA, veliko govori.
- Dovčerajšnji kolesarski *anonimnež* je z odmevno zmago dokazal, da je nadarjen kolesar.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Naj je končni rezultat še takšno presenečenje, je uspeh *anonimnežev* tega kluba več kot zaslužen.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anonímneš anonímneža]

IPA: [anɔ'ni:mnɛʃ anɔ'ni:mnɛʒa]

tonemski

[anonímneš anonímneža]

IPA: [anɔní:mnɛʃ anɔní:mnɛʒa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: anonímnež

RODILNIK: anonímneža

DAJALNIK: anonímnežu

TOŽILNIK: anonímneža

MESTNIK: pri anonímnežu

ORODNIK: z anonímnežem

dvojina

IMENOVALNIK: anonímneža

RODILNIK: anonímnežev

DAJALNIK: anonímnežema

TOŽILNIK: anonímneža

MESTNIK: pri anonímnežih

ORODNIK: z anonímnežema

množina

IMENOVALNIK: anonímneži

RODILNIK: anonímnežev

DAJALNIK: anonímnežem

TOŽILNIK: anonímneže

MESTNIK: pri anonímnežih

ORODNIK: z anonímneži

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: anonímnež

RODILNIK: anonímneža

DAJALNIK: anonímnežu

TOŽILNIK: anonímneža

MESTNIK: pri anonímnežu

ORODNIK: z anonímnežem

dvojina

IMENOVALNIK: anonímneža

RODILNIK: anonímnežev

DAJALNIK: anonímnežema

TOŽILNIK: anonímneža

MESTNIK: pri anonímnežih

ORODNIK: z anonímnežema

množina

IMENOVALNIK: anonímneži

RODILNIK: anonímnežev

DAJALNIK: anonímnežem

TOŽILNIK: anonímneže

MESTNIK: pri anonímnežih

ORODNIK: z anonímneži

IZVOR

↑anonimen

anonímno prislov [anonímno]

POMEN

takó, da se ne ve, kdo je udeležén, ker njegovi osebni podatki, zlasti ime in priimek, niso znani, so prikriti

▶ **prisl.** + **glag.**

anonimno darovati | anonimno groziti | anonimno objaviti, objavljati | anonimno obvestiti, poklicati, sporočiti | anonimno poslati, pošiljati | anonimno prijaviti, prijavljati | anonimno se testirati

- Del denarja je *anonimno* daroval v dobrodelne namene, večinoma skladom, ki so skrbeli za vojne sirote.
- Ponoči so mu *anonimno* grozili po telefonu.
- *Anonimno* so obvestili policijo, da je na koncertu podtaknjena bomba, kar se je po izpraznitvi in ogledu prostora izkazalo za neresnično.
- Slovenska policija državljanom ponuja možnost, da po spletu *anonimno* prijavijo korupcijska kazniva dejanja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anonímno]

IPA: [anɔ'ni:mnɔ]

tonemski

[anonímno]

IPA: [anɔní:mnɔ]

IZVOR

↑anonimen

anonímnost anonímnosti samostalnik ženskega spola

[anonímnost]

POMEN

1. stanje, lastnost koga, da se zanj ne ve, kdo je, ker njegovi osebni podatki, zlasti ime in priimek, niso znani, so prikriti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

navidezna anonimnost | popolna anonimnost | spletna anonimnost | varna anonimnost

- Klicateljem na anonimno telefonsko številko zagotavljajo stoddostno *anonimnost*.
- Poleg tega, da želijo na strani ohraniti objektivnost, zagotavljajo tudi popolno *anonimnost* uporabnikov.
- Kako preprosto je v varni *anonimnosti* kritizirati to, kar je očitno dobro.
- Zagotovljena *anonimnost* priče ne varuje pred pregonom v primeru, da bi storila kaznivo dejanje krive izpovedbe.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

jamčiti, omogočati, zagotoviti, zagotavljati anonimnost | varovati anonimnost | zahtevati, želei anonimnost

- Če priči zagotovimo popolno *anonimnost*, jo s tem v veliki meri razbremenimo občutkov strahu.
 - Mladi spletno stran zelo radi uporabljajo, ker jim omogoča *anonimnost*.
 - Odprli so se po tem, ko smo jim obljubili popolno *anonimnost*.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
anonimnost darovalcev | anonimnost priče, prijavitelja | anonimnost uporabnikov
- V Sloveniji je zaradi poznavanja med ljudmi včasih težko zagotoviti popolno *anonimnost* priče.
 - Zaradi *anonimnosti* uporabnikov je zelo težko skrbeti za to, da so kršitelji pravil komunikacije na forumu sankcionirani.
 - Strogo spoštujejo *anonimnost* klicateljev in tudi o morebitnih kaznivih dejanjih ali življenjski ogroženosti kličočega ne obveščajo nikogar, če jim prizadeti za to ne da soglasja.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
načelo anonimnosti | občutek anonimnosti | stopnja anonimnosti | zagotavljanje anonimnosti | zavetje

anonimnosti | pod krinko, masko, plaščem

anonimnosti | pod pogojem anonimnosti

- Med prejemnikom krvi in krvodajalcem naj bi veljalo načelo *anonimnosti*.
 - Bolj natančne ocene pridobimo s terensko raziskavo, pri kateri s posebno metodo zagotovimo povečan občutek *anonimnosti* med anketiranci.
 - Vzdevki jim sicer dajejo določeno stopnjo *anonimnosti*, a to še ne pomeni, da je uporabnik popolnoma skrit in neizsledljiv.
 - Zagotavljanje *anonimnosti* državljanov je ključnega pomena za uspešnost sistema anonimnega prijavljanja kaznivih korupcijskih dejanj.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
anonimnost daje, omogoča KAJ | anonimnost zagotavlja KAJ
- *Anonimnost* omogoča večjo nepristranskost žirije.
 - *Anonimnost* zagotavlja občutek varnosti, ta pa omogoči, da človek lažje spregovori o svojih najglobljih čustvih.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
ostati v anonimnosti | skrivati se v anonimnosti
- Pomoč je zaupna in brezplačna, klicatelj pa ostane v popolni *anonimnosti*.
 - Skrivajo se v *anonimnosti* množice in se počutijo varne.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**
skriti, skrivati se za anonimnostjo
- Nimajo poguma, da bi spregovorili javno, in se skrivajo za *anonimnostjo*.
- ▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku
anonimnost na internetu, spletu
- *Anonimnost* na internetu je relativna, saj pri vsakodnevnem uporabi interneta puščamo veliko sledi.
- ▶ sam. beseda + do + **sam. beseda v roditelju**
pravica do anonimnosti
- Tako prijavitelj kot domnevni kršilec imata pravico do *anonimnosti*, dokler ni končne odločitve ustreznega organa.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
razlog za anonimnost
- Ker imajo opravka z neverjetno spretno organiziranim kriminalom, je razlog za njihovo *anonimnost* razumljiv.
- ▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**
zahteva, želja po anonimnosti
- Zaradi želje po *anonimnosti* so drugi podatki pisca shranjeni v našem uredništvu.
- ▶ priredna zveza
anonimnost in zasebnost
- Zaradi varovanja zasebnosti in *anonimnosti* so vsi podatki spremenjeni, zgodbe nekoliko premešane in podrobnosti izmišljene.
- 1.1.** stanje, lastnost česa, da se zanj ne ve, na koga se nanaša, ker osebni podatki udeležениh, zlasti ime in priimek, niso znani, so prikriti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Pri ocenjevanju mora biti zagotovljena popolna *anonimnost* vzorcev. Komisija za vsak vzorec predhodno dobi le podatke o številki vzorca, letniku, sorti.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

▪ Nepogrešljivi sta čimprejšnja vzpostavitev *anonimnosti* podatkov in izvedba ukrepov, ki onemogočajo ponovno personalizacijo podatkov.

1.2. stanje, lastnost česa, da so pri njegovi uporabi, delovanju, izvajanju osebni podatki udeleženi, zlasti ime in priimek, neznani, prikriti

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

▪ Pri raziskovanju se jim je zastavilo tudi vprašanje veljavnosti vzorca in problem *anonimnosti* ankete.
▪ *Anonimnost* natečaja je pripomogla, da sta bili lani in letos nagrajeni debitantski besedili anonimnežev.
▪ Organ je priložil tudi nekaj vzorcev dokumentov, ki izkazujejo politiko *anonimnosti* postopka.

2. stanje, lastnost koga, da ni splošno znan, slaven

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

popolna anonimnost | politična anonimnost | precejšnja, relativna anonimnost

▪ Vodenje vlade je prevzel tri leta zatem, ko je iz popolne politične *anonimnosti* stopil na čelo predsedstva.
▪ Kdo bi si mislil, da bodo dežele, ki smo jih obiskali, iz relativne *anonimnosti* stopile nenadoma v žarišče mednarodne pozornosti.
▪ Stranka bo odslej potisnjena v medijsko *anonimnost*, kar ji bo močno otežilo morebitno vrnitev med parlamentarne stranke.
▪ V slabih dveh letih sta se iz čiste *anonimnosti* prebila do statusa vrhunske pop atrakcije.

▶ glag. + iz + **sam. beseda v roditelju**

dvigniti, povzdigniti (se), povzpeti se iz anonimnosti | izstopiti, stopiti iz anonimnosti | prebiti, prebijati se, priti, prodreti iz anonimnosti | potegniti iz anonimnosti

▪ Ko postaneš javna oseba, stopiš iz *anonimnosti* in ni vedno prijetno.
▪ Akcija je pozitivna, ker iz *anonimnosti* potegne ljudi, ki delajo dobro.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

ponikniti, potoniti v anonimnost | umakniti se v anonimnost

▪ Iz političnega vrha je nenadoma poniknil v *anonimnost*.
▪ Do izteka mandata konec tega leta se je umaknil v medijsko *anonimnost*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

ostati v anonimnosti | preživeti kaj, živeti v anonimnosti | uživati v anonimnosti

▪ Komu naj se zahvalimo za ohranitev slovenske kulture in jezika, če ne ljudem, ki so z vso svojo skromnostjo in požrtvovalnostjo skoraj ostali v *anonimnosti*?

▪ Včasih bi bilo lažje, če bi lahko živel v *anonimnosti*, toda življenje pomembnega politika je, hočeš nočeš, tudi življenje v soju medijskih luči.

▪ Lahko se v miru odpravi v kino, pa ga nihče ne prepozna in lahko uživa v svoji *anonimnosti*.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju**

pot iz anonimnosti | preboj, prodor, skok, vzpon iz anonimnosti

▪ Evropsko prvenstvo v atletiki bo za večino atletov s stare celine priložnost za preboj iz *anonimnosti*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

▪ Igralec sem postal, ker rad igram, ni pa mi vseč izguba *anonimnosti* in prepoznavanje na ulici.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[anonímnost]

IPA: [anɔ'ni:mnɔst]

tonemski

[anonímnost]

IPA: [anɔní:mnɔst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: anonímnost

RODILNIK: anonímnosti

DAJALNIK: anonímnosti

TOŽILNIK: anonímnost

MESTNIK: pri anonímnosti

ORODNIK: z anonímnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: anonímnosti

RODILNIK: anonímnosti

DAJALNIK: anonímnost**ma** tudi anonímnost**ima**

TOŽILNIK: anonímnosti

MESTNIK: pri anonímnost**ih**

ORODNIK: z anonímnost**ma** tudi z anonímnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonímnosti

RODILNIK: anonímnosti

DAJALNIK: anonímnost**im**

TOŽILNIK: anonímnosti

MESTNIK: pri anonímnost**ih**

ORODNIK: z anonímnost**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: anonímnost

RODILNIK: anonímnosti

DAJALNIK: anonímnosti

TOŽILNIK: anonímnost

MESTNIK: pri anonímnosti

ORODNIK: z anonîmnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: anonîmnosti

RODILNIK: anonîmnosti

DAJALNIK: anonîmnost**ma** tudi anonîmnost**ima**

TOŽILNIK: anonîmnosti

MESTNIK: pri anonîmnost**ih**

ORODNIK: z anonîmnost**ma** tudi z anonîmnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: anonîmnosti

RODILNIK: anonîmnosti

DAJALNIK: anonîmnost**im**

TOŽILNIK: anonîmnosti

MESTNIK: pri anonîmnost**ih**

ORODNIK: z anonîmnost**mi**

IZVOR

↑anonimen

ántitalènt ántitalènta samostalnik moškega spola

[ántitalènt]

POMEN

1. ekspresivno kdor je za kako področje izrazilo nenadarjen

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

popoln, totalen antitalent

▪ Sam ne kuha in pravi, da je pravi *antitalent* za tovrstne mojstrovine.

▪ Za ples sem popoln *antitalent*.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

▪ Sem *antitalent* za vse igre z žogo, poleg tega ne smučam.

▪ *Antitalentom* za tehniko toplo priporočamo, naj nikar ne zavržejo ali založijo navodil za uporabo svojih naprav.

1.1. ekspresivno nesposobnost delati kaj zadovoljivo, dobro

▪ Svojega *antitalenta* za petje nikakor ne želi priznati.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ántitalènt]

IPA: ['a:ntita'lent]

tonemski

[ântitalènt]

IPA: [á:ntitalént]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ántitalènt

RODILNIK: ántitalènta

DAJALNIK: ántitalèntu

TOŽILNIK: ántitalènta

MESTNIK: pri ántitalèntu

ORODNIK: z ántitalèntom

dvojina

IMENOVALNIK: ántitalènta

RODILNIK: ántitalèntov

DAJALNIK: ántitalèntoma

TOŽILNIK: ántitalènta

MESTNIK: pri ántitalènt**ih**

ORODNIK: z ántitalèntoma

množina

IMENOVALNIK: ántitalènti

RODILNIK: ántitalèntov

DAJALNIK: ántitalèntom

TOŽILNIK: ántitalènte

MESTNIK: pri ántitalènt**ih**

ORODNIK: z ántitalènti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ântitalènt

RODILNIK: ântitalènta

DAJALNIK: ântitalèntu

TOŽILNIK: ântitalènta

MESTNIK: pri ântitalèntu tudi pri ântitalèntu

ORODNIK: z ântitalèntom

dvojina

IMENOVALNIK: ântitalènta

RODILNIK: ântitalèntov in ântitalèntov

DAJALNIK: ântitalèntoma

TOŽILNIK: ântitalènta

MESTNIK: pri ântitalènt**ih** in pri ântitalènt**ih**

ORODNIK: z ântitalèntoma

množina

IMENOVALNIK: ântitalènti

RODILNIK: ântitalèntov in ântitalèntov

DAJALNIK: ântitalèntom

TOŽILNIK: ântitalènte

MESTNIK: pri ântitalènt**ih** in pri ântitalènt**ih**

ORODNIK: z ântitalènti in z ântitalènti

IZVOR

↑anti... + ↑talent

arašíd arašída samostalnik moškega spola [arašít arašída]

POMEN

1. navadno v množini kulturna rastlina z rumenimi cvetovi in podzemnimi plodovi s podolgovatimi zrni v kratkih trdih strokih; primerjaj lat. *Arachis hypogaea*; SIN.: kikiriki¹

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

gojiti arašide

▪ Dolina reke je plodna in v gornjem delu gojijo *arašide*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

arašidi rastejo

▪ *Arašidi* rastejo v toplejših in bolj vlažnih klimatskih območjih.

1.1. navadno v množini zrna te rastline kot hrana, jed;

SIN.: kikiriki¹

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kuhani, praženi, surovi arašidi | mleti, nasekljani, sesekljeni, zmleti arašidi | neoluščeni, olupljeni, oluščeni arašidi | neslani, nesoljeni, slani arašidi

- Surove *arašide* hranimo v dobro zaprti posodi, najbolje v hladilniku.
- Pražene *arašide* zobamo ob gledanju televizije.
- Po solati lahko potresete slane *arašide*, bučne pečke ali kakšna druga semena.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati arašide | grizljati, jesti arašide | prepražiti, sesekljati arašide

- Dodamo *arašide* in med mešanjem pražimo še 2 minuti.
- V ponvi prepražite *arašide*, ki jih vmešate v solato.
- Poskrbite, da majhen otrok ne bo jedel *arašidov*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

lupina arašidov | pest, žlica arašidov | vrečka arašidov

- Lupin *arašidov* ne zavržejo, temveč jih uporabijo kot gorivo za segrevanje parnih kotlov.
- Iz skodele je zajel pest *arašidov*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

arašidi vsebujejo KAJ

- Marsikdo je presenečen, ko izve, da vsebujejo *arašidi* kar okoli 50 % olja.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**

alergija na arašide

- Opravili so vrsto izobraževanj za zdravnike in starše otrok z alergijo na *arašide*.
- ### ▶ prid. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**
- alergičen na arašide
- Ljudje, ki so alergični na *arašide*, se morajo izogibati vsej hrani, ki vsebuje najmanjšo sled arašidov ali arašidovega olja.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

Mesna nabodala postrežejo z omako iz *arašidov*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

posuti, potresti z arašidi

- Solato potresemo z *arašidi* in okrasimo s koriandrom.

▶ priredna zveza

arašidi in čips, arašidi in lešniki, arašidi in oreščki, arašidi in pistacije

- *Arašidi* in lešniki so živila, ki vsebujejo alergene substance.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[arašít arašída]

IPA: [ara'fí:t ara'fí:da]

tonemski

[arašít arašída]

IPA: [ara'fí:t ara'fí:dà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: arašíd

RODILNIK: arašída

DAJALNIK: arašídu

TOŽILNIK: arašíd

MESTNIK: pri arašídu

ORODNIK: z arašídom

dvojina

IMENOVALNIK: arašída

RODILNIK: arašídov

DAJALNIK: arašídoma

TOŽILNIK: arašída

MESTNIK: pri arašídih

ORODNIK: z arašídoma

množina

IMENOVALNIK: arašídi

RODILNIK: arašídov

DAJALNIK: arašídom

TOŽILNIK: arašíde

MESTNIK: pri arašídih

ORODNIK: z arašídi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: arašíd

RODILNIK: arašída

DAJALNIK: arašídu

TOŽILNIK: arašíd

MESTNIK: pri arašídu

ORODNIK: z arašídom

dvojina

IMENOVALNIK: arašída

RODILNIK: arašídov

DAJALNIK: arašídoma

TOŽILNIK: arašída

MESTNIK: pri arašídih

ORODNIK: z arašídoma

množina

IMENOVALNIK: arašídi

RODILNIK: arašídov

DAJALNIK: arašídom

TOŽILNIK: arašíde

MESTNIK: pri arašídih

ORODNIK: z arašídi

IZVOR

prevzeto prek frc. *arachide* in nlat. *arachidna* iz gr. *arákhidna* 'lečasti grahor'

arašídov arašídova arašídovo pridevnik [arašídou
arašídova arašídovo]

POMEN

ki je iz arašidov 1.1. ali vsebuje arašide 1.1.; SIN.: kikirikijev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

arašidov namaz | arašidova krema, omaka | arašidovo maslo, olje

- *Arašidovo* maslo lahko uporabljamo kot namaz za kruh, odlično pa se obnese v marsikateri jedi.
- *Arašidovo* olje je svetle barve.
- Za dodatek ponudijo *arašidovo* omako in kumarično solato.

▶ **priredna zveza**

arašidov in koruzni, arašidov in olivni, arašidov in repični, arašidov in sezamov, arašidov in sončnični

- Ko je posoda vroča, vanjo vlijemo *arašidovo* in sezamovo olje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[arašidou arašidova arašidovo]

IPA: [araʃiːdɔu araʃiːdɔva araʃiːdɔvɔ]

tonemski

[arašidou arašidova arašidovo]

IPA: [araʃiːdɔu araʃiːdɔva araʃiːdɔvɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: arašidov

RODILNIK: arašidovega

DAJALNIK: arašidovemu

TOŽILNIK: arašidov

živo arašidovega

MESTNIK: pri arašidovem

ORODNIK: z arašidovimi

dvojina

IMENOVALNIK: arašidova

RODILNIK: arašidovih

DAJALNIK: arašidovima

TOŽILNIK: arašidova

MESTNIK: pri arašidovih

ORODNIK: z arašidovimi

množina

IMENOVALNIK: arašidovi

RODILNIK: arašidovih

DAJALNIK: arašidovim

TOŽILNIK: arašidove

MESTNIK: pri arašidovih

ORODNIK: z arašidovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: arašidova

RODILNIK: arašidove

DAJALNIK: arašidovi

TOŽILNIK: arašidovo

MESTNIK: pri arašidovi

ORODNIK: z arašidovo

dvojina

IMENOVALNIK: arašidovi

RODILNIK: arašidovih

DAJALNIK: arašidovima

TOŽILNIK: arašidovi

MESTNIK: pri arašidovih

ORODNIK: z arašidovimi

množina

IMENOVALNIK: arašidove

RODILNIK: arašidovih

DAJALNIK: arašidovim

TOŽILNIK: arašidove

MESTNIK: pri arašidovih

ORODNIK: z arašidovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: arašidovo

RODILNIK: arašidovega

DAJALNIK: arašidovemu

TOŽILNIK: arašidovo

MESTNIK: pri arašidovem

ORODNIK: z arašidovimi

dvojina

IMENOVALNIK: arašidovi

RODILNIK: arašidovih

DAJALNIK: arašidovima

TOŽILNIK: arašidovi

MESTNIK: pri arašidovih

ORODNIK: z arašidovimi

množina

IMENOVALNIK: arašidova

RODILNIK: arašidovih

DAJALNIK: arašidovim

TOŽILNIK: arašidova

MESTNIK: pri arašidovih

ORODNIK: z arašidovimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: arašidov

RODILNIK: arašidovega

DAJALNIK: arašidovemu

TOŽILNIK: arašidov

živo arašidovega

MESTNIK: pri arašidovem

ORODNIK: z arašidovimi

dvojina

IMENOVALNIK: arašidova

RODILNIK: arašidovih

DAJALNIK: arašidovima

TOŽILNIK: arašidova

MESTNIK: pri arašidovih

ORODNIK: z arašidovimi

množina

IMENOVALNIK: arašidovi

RODILNIK: arašídov**ih**
DAJALNIK: arašídov**im**
TOŽILNIK: arašídov**e**
MESTNIK: pri arašídov**ih**
ORODNIK: z arašídov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: arašídov**a**
RODILNIK: arašídov**e**
DAJALNIK: arašídov**i**
TOŽILNIK: arašídov**o**
MESTNIK: pri arašídov**i**
ORODNIK: z arašídov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: arašídov**i**
RODILNIK: arašídov**ih**
DAJALNIK: arašídov**ima**
TOŽILNIK: arašídov**i**
MESTNIK: pri arašídov**ih**
ORODNIK: z arašídov**ima**

množina

IMENOVALNIK: arašídov**e**
RODILNIK: arašídov**ih**
DAJALNIK: arašídov**im**
TOŽILNIK: arašídov**e**
MESTNIK: pri arašídov**ih**
ORODNIK: z arašídov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: arašídov**o**
RODILNIK: arašídov**ega**
DAJALNIK: arašídov**emu**
TOŽILNIK: arašídov**o**
MESTNIK: pri arašídov**em**
ORODNIK: z arašídov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: arašídov**i**
RODILNIK: arašídov**ih**
DAJALNIK: arašídov**ima**
TOŽILNIK: arašídov**i**
MESTNIK: pri arašídov**ih**
ORODNIK: z arašídov**ima**

množina

IMENOVALNIK: arašídov**a**
RODILNIK: arašídov**ih**
DAJALNIK: arašídov**im**
TOŽILNIK: arašídov**a**
MESTNIK: pri arašídov**ih**
ORODNIK: z arašídov**imi**

IZVOR

↑ arašid

árnika árnike samostalnik ženskega spola [árnika]

POMEN

1. gorska zdravilna rastlina s širšimi suličastimi listi in rumenimi cvetovi močnega vonja ali del te rastline; primerjaj lat. *Arnica montana*; SIN.: iz botanike navadna arnika

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

cvetovi arnike | izvleček, tinktura arnike

- Konec junija in začetek julija se na visokogorskih travnikih in jasah gozdov razcvetijo cvetovi *arnike*.
- Izvleček *arnike* razredčite z vodo, v dobljeno tekočino namočite bombažno krpo, jo nekoliko ožmite in položite na prizadeto mesto.
- Korenine *arnike* in baldrijana bodo pravšnje za pomoč pri krčih in bolečinah.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nabirati arniko | vsebovati arniko

- *Arniko* večinoma nabiramo na naravnih rastiščih, čeprav je že marsikje, tudi v Sloveniji, zaščiten.
- Pri pordeli in otečeni koži poiščite izdelek, ki vsebuje *arniko*.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

mazilo, tinktura iz arnike

- Tinktura iz *arnike* velja za odlično razkužilo in prvo zdravilo za vse vrste ran, tudi za gnojne.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Konec junija in v začetku julija prerašča planje zdravilna *arnika*.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

- *Arnike* nikoli ne nanašamo na odprte rane.
- Pri daljši uporabi *arnike* na poškodovani koži in pri višjih koncentracijah se razmeroma pogosto pojavijo toksične in alergične kožne reakcije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[árnika]

IPA: [ˈaːrnika]

tonemski

[árnika] in [árnika]

IPA: [à:rníka] in [á:rníka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: árnika

RODILNIK: árnike

DAJALNIK: árniki

TOŽILNIK: árniko

MESTNIK: pri árniki

ORODNIK: z árniko

dvojina

IMENOVALNIK: árniki

RODILNIK: árnik

DAJALNIK: árnikama

TOŽILNIK: árniki

MESTNIK: pri árnikah

ORODNIK: z árnikama

množina

IMENOVALNIK: árnike
RODILNIK: árník
DAJALNIK: árník**am**
TOŽILNIK: árnike
MESTNIK: pri árník**ah**
ORODNIK: z árník**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: árnika
RODILNIK: árnike
DAJALNIK: árníki
TOŽILNIK: árníko
MESTNIK: pri árníki
ORODNIK: z árníko

dvojina

IMENOVALNIK: árníki
RODILNIK: ârník
DAJALNIK: árník**ama**
TOŽILNIK: árníki
MESTNIK: pri árník**ah**
ORODNIK: z árník**ama**

množina

IMENOVALNIK: árnike
RODILNIK: ârník
DAJALNIK: árník**am**
TOŽILNIK: árnike
MESTNIK: pri árník**ah**
ORODNIK: z árník**ami**

in

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: ârnika
RODILNIK: ârnike
DAJALNIK: ârníki
TOŽILNIK: ârníko
MESTNIK: pri ârníki
ORODNIK: z ârníko

dvojina

IMENOVALNIK: ârníki
RODILNIK: ârník
DAJALNIK: ârník**ama**
TOŽILNIK: ârníki
MESTNIK: pri ârník**ah**
ORODNIK: z ârník**ama**

množina

IMENOVALNIK: ârnike
RODILNIK: ârník
DAJALNIK: ârník**am**
TOŽILNIK: ârnike
MESTNIK: pri ârník**ah**
ORODNIK: z ârník**ami**

STALNE ZVEZE

navadna arnika

iz botanike gorska zdravilna rastlina s širšimi
suličastimi listi in rumenimi cvetovi močnega
vonja ali del te rastline; primerjaj lat. *Arnica montana*;
SIN.: arnika

- *Navadna arnika* je zaščitená zdravilna rastlina, ki raste po zakisanih travnikih, košenicah, planinskih travnikih, visokih barjih po vsej Sloveniji od nížin do visokogorja.
- Kot zdravilna rastlina je bila *navadna arnika* znana našim prednikom šele od 16. stoletja naprej.
- Arnika, imenovana tudi *navadna arnika*, hribovski primožek, roža sv. Antona, je trajnica in za gojenje na vrtu zahtevna rastlina.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Arnika*, it. *arnica*) iz lat. *arnica*, nejasnega izvora, morda h gr. **ptarmiké* 'rastlina, ki povzroča kihanje' iz *ptarmós* 'kihanje'

askorbínski askorbínska askorbínsko pridevnik
[askorbínski]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[askorbínski]

IPA: [askɔr'bi:nski]

tonemski

[askorbînski]

IPA: [askɔrbí:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: askorbínski
RODILNIK: askorbínske**ga**
DAJALNIK: askorbínske**mu**
TOŽILNIK: askorbínski
živo askorbínske**ga**
MESTNIK: pri askorbínske**m**
ORODNIK: z askorbínske**m**

dvojina

IMENOVALNIK: askorbínska
RODILNIK: askorbínske**ih**
DAJALNIK: askorbínske**ima**
TOŽILNIK: askorbínska
MESTNIK: pri askorbínske**ih**
ORODNIK: z askorbínske**ima**

množina

IMENOVALNIK: askorbínski
RODILNIK: askorbínske**ih**
DAJALNIK: askorbínske**m**
TOŽILNIK: askorbínske
MESTNIK: pri askorbínske**ih**
ORODNIK: z askorbínske**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: askorbínska
RODILNIK: askorbínske
DAJALNIK: askorbínski
TOŽILNIK: askorbínsko
MESTNIK: pri askorbínski
ORODNIK: z askorbínsko

dvojina

IMENOVALNIK: askorbínski
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskima
TOŽILNIK: askorbínski
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskima

množina

IMENOVALNIK: askorbínske
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskim
TOŽILNIK: askorbínske
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: askorbínsko
RODILNIK: askorbínskega
DAJALNIK: askorbínskemu
TOŽILNIK: askorbínsko
MESTNIK: pri askorbínskem
ORODNIK: z askorbínskim

dvojina

IMENOVALNIK: askorbínski
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskima
TOŽILNIK: askorbínski
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskima

množina

IMENOVALNIK: askorbínska
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskim
TOŽILNIK: askorbínska
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: askorbínski
RODILNIK: askorbínskega
DAJALNIK: askorbínskemu
TOŽILNIK: askorbínski
živo askorbínskega
MESTNIK: pri askorbínskem
ORODNIK: z askorbínskim

dvojina

IMENOVALNIK: askorbínska
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskima
TOŽILNIK: askorbínska
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskima

množina

IMENOVALNIK: askorbínski
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskim
TOŽILNIK: askorbínske
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: askorbínska
RODILNIK: askorbínske
DAJALNIK: askorbínski
TOŽILNIK: askorbínsko
MESTNIK: pri askorbínski
ORODNIK: z askorbínsko

dvojina

IMENOVALNIK: askorbínski
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskima
TOŽILNIK: askorbínski
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskima

množina

IMENOVALNIK: askorbínske
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskim
TOŽILNIK: askorbínske
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: askorbínsko
RODILNIK: askorbínskega
DAJALNIK: askorbínskemu
TOŽILNIK: askorbínsko
MESTNIK: pri askorbínskem
ORODNIK: z askorbínskim

dvojina

IMENOVALNIK: askorbínski
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskima
TOŽILNIK: askorbínski
MESTNIK: pri askorbínskih
ORODNIK: z askorbínskima

množina

IMENOVALNIK: askorbínska
RODILNIK: askorbínskih
DAJALNIK: askorbínskim
TOŽILNIK: askorbínska
MESTNIK: pri askorbínskih

STALNE ZVEZE

askorbinska kislina

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v vodi, ki se pojavlja zlasti v agrumih, jagodičevju, kislem zelju in kot antioksidant pozitivno vpliva na splošno odpornost organizma; SIN.: iz biologije, iz farmacije C vitamin, iz biologije, iz farmacije C-vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin C

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati askorbinsko kislino | vsebovati askorbinsko kislino

▪ S posušeno in mleto rdečo papriko, ki vsebuje veliko *askorbinske kisline*, lahko glede na okus premažemo vse večje kose mesa in slanine tik pred sušenjem.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

dodatek, odmerek askorbinske kisline | žlička askorbinske kisline

▪ Porjavenje sokov preprečujemo z dodatkom *askorbinske kisline*.
 ▪ Veliki odmerki *askorbinske kisline* lahko povzročijo blago povečanje izločanje seča, drisko.
 ▪ Če želimo, da bo sok svetlejše barve, mu vmešamo od 1 do 2 zravnani žlički *askorbinske kisline* (vitamina C) na 10 litrov soka.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

n mg askorbinske kisline

▪ Ena vrečka (5 g zrn) za pripravo peroralne raztopine vsebuje 500 mg paracetamola in 300 mg *askorbinske kisline*.

▶ priredna zveza

askorbinska kislina ali vitamin C

▪ *Askorbinska kislina* ali vitamin C je v vodi topen vitamin, ki sodeluje v številnih presnovnih procesih telesa.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Ascorbin(säure)* 'askorbinska (kislina)' iz gr. *a..* 'ne..' + ↑skorbut

ástma ástme samostalnik ženskega spola [ástma]

POMEN

kronična vnetna bolezen dihalnih poti, za katero so značilni piskanje, občutek dušenja, tiščanja v prsih in kašelj

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

bolnik, otrok z astmo | ljudje z astmo | težave z astmo | življenje z astmo

▪ Načeloma se lahko bolnik z blago in zmerno *astmo* dokaj uspešno ukvarja z mnogimi športi.
 ▪ Celotni otroci s hudo *astmo* imajo obdobja brez astmatičnih napadov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

diagnoza astme | napad astme | nastanek, razvoj astme | poslabšanje astme | simptomi, znaki astme | zdravljenje astme

▪ Poslabšanja *astme* zdravimo z olajševalnimi zdravili, ki otroku olajšajo dihanje, vendar pa to niso zdravila za zdravljenje *astme* v pravem pomenu besede.

▪ Že od trinajstega leta se spopada s hudimi napadi *astme*.

▪ Večkrat se primeri, da otroci in starši sploh ne prepoznajo simptomov *astme*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

alergijska astma | bronhialna astma | poklicna astma | kronična astma | blaga, huda, težka astma

▪ Otrok z dobro zdravljeno *astmo* je danes zdrav otrok, ki se lahko ukvarja z enakimi dejavnostmi kot njegovi vrstniki brez astme.

▪ Po štiridesetem letu se je boril s hudo *astmo*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti astmo | povzročati, povzročiti astmo | zdraviti astmo

▪ Tretjina bolnikov z alergijo na cvetni prah ima hkrati tudi *astmo*.

▪ Najpogostejši alergeni, ki povzročijo *astmo*, so pršica v hišnem prahu, cvetni prah, mačja ali pasja dlaka.

▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

bolehati, zboleti za astmo | trpeti za astmo

▪ Kot otrok je bolehal za *astmo* in selitev v okolje z ugodnejšo klimo je bila kot naročena.

▪ Že pri dveh letih je zbolel za *astmo*, ki ga je mučila vse življenje.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

tveganje za astmo | zdravilo za astmo

▪ Ker je večina zdravil za *astmo* v obliki inhalacij, jih mora bolnik pravilno vdihniti.

▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**

zdravilo proti astmi

▪ Večina zdravil proti *astmi* je varnih tudi za nosečnice.

▶ glag. + zaradi + **sam. beseda v roditelju**

Zdravil se je zaradi hude *astme*.

▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**

▪ Pri pediatru ali alergologu se seznanite z osnovnimi informacijami o *astmi*, kaj jo povzroča in kako jo preprečujemo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ástma]

IPA: ['a:stma]

tonemski

[âstma]

IPA: [â:stmà]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: **ástma**
RODILNIK: **ástme**
DAJALNIK: **ástmi**
TOŽILNIK: **ástmo**
MESTNIK: **pri ástmi**
ORODNIK: **z ástmo**

dvojina

IMENOVALNIK: **ástmi**
RODILNIK: **ástem**
DAJALNIK: **ástmama**
TOŽILNIK: **ástmi**
MESTNIK: **pri ástmah**
ORODNIK: **z ástmama**

množina

IMENOVALNIK: **ástme**
RODILNIK: **ástem**
DAJALNIK: **ástmam**
TOŽILNIK: **ástme**
MESTNIK: **pri ástmah**
ORODNIK: **z ástmami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: **âstma**
RODILNIK: **âstme**
DAJALNIK: **âstmi**
TOŽILNIK: **âstmo**
MESTNIK: **pri âstmi**
ORODNIK: **z âstmo**

dvojina

IMENOVALNIK: **âstmi**
RODILNIK: **âstem**
DAJALNIK: **âstmama**
TOŽILNIK: **âstmi**
MESTNIK: **pri âstmah**
ORODNIK: **z âstmama**

množina

IMENOVALNIK: **âstme**
RODILNIK: **âstem**
DAJALNIK: **âstmam**
TOŽILNIK: **âstme**
MESTNIK: **pri âstmah**
ORODNIK: **z âstmami**

IZVOR

prevzeto prek lat. *asthma* iz gr. *ãsthma*; nejasno

astmátičarka astmátičarke samostalnik ženskega spola
[astmátičarka]

POMEN

ženska, ki ima astmo

- Nadarjena plavalka je sicer *astmátičarka*.
- Nadzorovana astma ima na potek nosečnosti zelo majhen vpliv. *Astmátičarke* na srečo rodijo zdrave otroke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[astmátičarka]

IPA: [ast'ma:tiʧarka]

tonemski

[astmátičarka]

IPA: [astmà:tiʧarka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: astmátičarka
RODILNIK: astmátičarke
DAJALNIK: astmátičarki
TOŽILNIK: astmátičarko
MESTNIK: pri astmátičarki
ORODNIK: z astmátičarko

dvojina

IMENOVALNIK: astmátičarki
RODILNIK: astmátičark
DAJALNIK: astmátičarkama
TOŽILNIK: astmátičarki
MESTNIK: pri astmátičarkah
ORODNIK: z astmátičarkama

množina

IMENOVALNIK: astmátičarke
RODILNIK: astmátičark
DAJALNIK: astmátičarkam
TOŽILNIK: astmátičarke
MESTNIK: pri astmátičarkah
ORODNIK: z astmátičarkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: astmátičarka
RODILNIK: astmátičarke
DAJALNIK: astmátičarki
TOŽILNIK: astmátičarko
MESTNIK: pri astmátičarki
ORODNIK: z astmátičarko

dvojina

IMENOVALNIK: astmátičarki
RODILNIK: astmátičark
DAJALNIK: astmátičarkama
TOŽILNIK: astmátičarki
MESTNIK: pri astmátičarkah
ORODNIK: z astmátičarkama

množina

IMENOVALNIK: astmátičarke
RODILNIK: astmátičark
DAJALNIK: astmátičarkam
TOŽILNIK: astmátičarke
MESTNIK: pri astmátičarkah
ORODNIK: z astmátičarkami

IZVOR

↑astmatik

astmátični astmátična astmátično pridevnik
[astmátični]

POMEN

1. ki je v zvezi z astmo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

astmátično obolenje, vnetje | astmátični simptomi

- Zaradi onesnaženosti ozračja, pa tudi bivalnega in delovnega okolja, v zadnjih letih narašča število alergijskih in *astmátičnih* obolenj.
- Zaradi specifičnega *astmátičnega* vnetja so dihalne poti otrok z astmo veliko občutljivejše za številne dražljaje, ki zdravim ne povzročajo nobenih težav.

1.1. ki ga povzroča astma

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

astmátični napad | astmátične težave

- Videti je bil izčrpan in občasno je dobival *astmátične* napade.
- Prve *astmátične* težave je začutil, ko je bil star devet let.

1.2. ki ima astmo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

astmátični bolnik, otrok | astmátična bolnica

- *Astmátični* bolniki se morajo po zdravila odpraviti k zdravniku, saj se nekatera zdravila dobijo le na recept.
- Starši *astmátičnih* otrok bi morali biti pozorni tudi na čistočo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[astmátični]

IPA: [ast'ma:tiʃni]

tonemski

[astmátični]

IPA: [astmà:tíʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: astmátični

RODILNIK: astmátičnega

DAJALNIK: astmátičnemu

TOŽILNIK: astmátični

živo astmátičnega

MESTNIK: pri astmátičnem

ORODNIK: z astmátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: astmátična

RODILNIK: astmátičnih

DAJALNIK: astmátičnima

TOŽILNIK: astmátična

MESTNIK: pri astmátičnih

ORODNIK: z astmátičnima

množina

IMENOVALNIK: astmátični

RODILNIK: astmátičnih

DAJALNIK: astmátičnim

TOŽILNIK: astmátične

MESTNIK: pri astmátičnih

ORODNIK: z astmátičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: astmátična

RODILNIK: astmátične

DAJALNIK: astmátični

TOŽILNIK: astmátično

MESTNIK: pri astmátični

ORODNIK: z astmátično

dvojina

IMENOVALNIK: astmátični

RODILNIK: astmátičnih

DAJALNIK: astmátičnima

TOŽILNIK: astmátični

MESTNIK: pri astmátičnih

ORODNIK: z astmátičnima

množina

IMENOVALNIK: astmátične

RODILNIK: astmátičnih

DAJALNIK: astmátičnim

TOŽILNIK: astmátične

MESTNIK: pri astmátičnih

ORODNIK: z astmátičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: astmátično

RODILNIK: astmátičnega

DAJALNIK: astmátičnemu

TOŽILNIK: astmátično

MESTNIK: pri astmátičnem

ORODNIK: z astmátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: astmátični

RODILNIK: astmátičnih

DAJALNIK: astmátičnima

TOŽILNIK: astmátični

MESTNIK: pri astmátičnih

ORODNIK: z astmátičnima

množina

IMENOVALNIK: astmátična

RODILNIK: astmátičnih

DAJALNIK: astmátičnim

TOŽILNIK: astmátična

MESTNIK: pri astmátičnih

ORODNIK: z astmátičnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: astmátični
RODILNIK: astmátičnega
DAJALNIK: astmátičnemu
TOŽILNIK: astmátični
živo astmátičnega
MESTNIK: pri astmátičnem
ORODNIK: z astmátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: astmátična
RODILNIK: astmátičnih
DAJALNIK: astmátičnima
TOŽILNIK: astmátična
MESTNIK: pri astmátičnih
ORODNIK: z astmátičnima

množina

IMENOVALNIK: astmátični
RODILNIK: astmátičnih
DAJALNIK: astmátičnim
TOŽILNIK: astmátične
MESTNIK: pri astmátičnih
ORODNIK: z astmátičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: astmátična
RODILNIK: astmátične
DAJALNIK: astmátični
TOŽILNIK: astmátično
MESTNIK: pri astmátični
ORODNIK: z astmátično

dvojina

IMENOVALNIK: astmátični
RODILNIK: astmátičnih
DAJALNIK: astmátičnima
TOŽILNIK: astmátični
MESTNIK: pri astmátičnih
ORODNIK: z astmátičnima

množina

IMENOVALNIK: astmátične
RODILNIK: astmátičnih
DAJALNIK: astmátičnim
TOŽILNIK: astmátične
MESTNIK: pri astmátičnih
ORODNIK: z astmátičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: astmátično
RODILNIK: astmátičnega
DAJALNIK: astmátičnemu
TOŽILNIK: astmátično
MESTNIK: pri astmátičnem
ORODNIK: z astmátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: astmátični
RODILNIK: astmátičnih
DAJALNIK: astmátičnima
TOŽILNIK: astmátični

MESTNIK: pri astmátičnih
ORODNIK: z astmátičnima

množina

IMENOVALNIK: astmátična
RODILNIK: astmátičnih
DAJALNIK: astmátičnim
TOŽILNIK: astmátična
MESTNIK: pri astmátičnih
ORODNIK: z astmátičnimi

IZVOR

prevzeto (prek nem. *asthmatisch*) iz nlat. *asthmaticus*, glej ↑astma

astmátik astmátika samostalnik moškega spola [astmátik]

POMEN

kdor ima astmo

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

astmatiki jemljejo, uporabljajo KAJ

▪ V dolinah, po katerih se zadržuje jutranja megla, imajo *astmatiki* in ljudje z občutljivimi dihalnimi organi lahko težave.

▪ *Astmatiki* morajo veliko pozornosti posvečati dihanju, saj lahko s tem preprečijo hiperventilacijo oziroma prekomerno dihanje, do katerega lahko pride zaradi zožitev dihalnih poti.

▪ Dolgo je veljalo, naj se *astmatiki* gibanju izogibajo, še posebej resnejšim športnim aktivnostim.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
odstotek, število astmatikov

▪ Odstotek *astmatikov* je pri vseh športih približno enak.

▪ Število *astmatikov* se še posebej povečuje pri otrocih.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

hud astmatik

▪ Da starši učiteljem, učiteljem plavanja ali reševalcem ne sporočijo, da je otrok hud *astmatik* in potrebuje inhalator, je neodgovorno in malomarno.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**

odsvetovati astmatikom KAJ | KAJ pomaga astmatikom

▪ Edini šport, ki ga *astmatikom* odsvetujejo, je potapljanje z jeklenko, drugače pa omejitev ni.

▪ Odlične obrambne lastnosti vitamina C lahko pomagajo celo *astmatikom*, ki imajo v krvi in belih krvničkah premalo vitamina C.

▶ prid. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Za *astmatike* je pomembna telesna aktivnost.

▪ Pomladanski dnevi so za *astmatike* navadno precej naporni, saj je v tem letnem času zrak poln alergenov – cvetnega prahu.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ V šoli za *astmatike* se boste naučili posebnih tehnik dihanja, s katerimi boste pri akutnem napadu lažje dihali.

- ▶ glag. + pri + **sam. beseda v mestniku**
 - Podobno kot aspirin tudi paracetamol lahko pri nekaterih *astmatikih* sproži napad astme.
- ▶ priredna zveza
astmatiki in alergiki
 - Cvetni prah drevja in trav lahko *astmatikom* in alergikom povzroči nemalo težav.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[astmátik]
IPA: [ast'ma:tik]

tonemski

[astmátik]
IPA: [astmà:tík]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: astmátik
RODILNIK: astmátika
DAJALNIK: astmátiku
TOŽILNIK: astmátika
MESTNIK: pri astmátiku
ORODNIK: z astmátikom

dvojina

IMENOVALNIK: astmátika
RODILNIK: astmátikov
DAJALNIK: astmátikoma
TOŽILNIK: astmátika
MESTNIK: pri astmátikih
ORODNIK: z astmátikoma

množina

IMENOVALNIK: astmátiki
RODILNIK: astmátikov
DAJALNIK: astmátikom
TOŽILNIK: astmátike
MESTNIK: pri astmátikih
ORODNIK: z astmátiki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: astmátik
RODILNIK: astmátika
DAJALNIK: astmátiku
TOŽILNIK: astmátika
MESTNIK: pri astmátiku
ORODNIK: z astmátikom

dvojina

IMENOVALNIK: astmátika
RODILNIK: astmátikov tudi astmâtikov
DAJALNIK: astmátikoma
TOŽILNIK: astmátika
MESTNIK: pri astmátikih tudi pri astmâtikih
ORODNIK: z astmátikoma

množina

IMENOVALNIK: astmátiki

RODILNIK: astmátikov tudi astmâtikov

DAJALNIK: astmátikom

TOŽILNIK: astmátike

MESTNIK: pri astmátikih tudi pri astmâtikih

ORODNIK: z astmátiki tudi z astmâtiki

BESEDOTVORJE

feminativ: astmatičarka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Asthmatiker* iz nlat. *asthmaticus*, glej ↑astma

ášram ášrama samostalnik moškega spola [ášram]

POMEN

indijsko središče za učenje duhovnosti, meditacije, joge

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- V *ášramu* se zbirajo tisti, ki želijo doseči notranjo preobrazbo, duševno preroditev.
- V *ášramih* so živeli preprosto življenje, jedli strogo vegetarijansko hrano in na posestvu ni bilo nobenih zdravil.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Rodil se je v severovzhodni Indiji, s trinajstimi leti je bil sprejet v *ášram*, s sedemnajstimi pa je bil posvečen v učitelja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Ustanovil je *ášram*, v katerem je iskalo razsvetljenje kakšnih 50 tisoč zahodnjakov.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Po končani gimnaziji ga je iskanje odpeljalo v Indijo, kjer je več let nabiral izkušnje in znanje o jogi in tantri v različnih *ášramih* in budističnih templjih.

...

- V samostanih in *ášramih* vsakega novinca najprej zadolžijo za povsem preprosto nalogo, kot je pometanje dvorišča ali pripravljanje hrane.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ášram]
IPA: ['a:ʃram]

tonemski

[ášram]
IPA: [á:ʃrà̃m]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ášram
RODILNIK: ášrama
DAJALNIK: ášramu
TOŽILNIK: ášram
MESTNIK: pri ášramu

ORODNIK: z ášramom
dvojina
IMENOVALNIK: ášrama
RODILNIK: ášramov
DAJALNIK: ášramoma
TOŽILNIK: ášrama
MESTNIK: pri ášramih
ORODNIK: z ášramoma

množina
IMENOVALNIK: ášrami
RODILNIK: ášramov
DAJALNIK: ášramom
TOŽILNIK: ášrame
MESTNIK: pri ášramih
ORODNIK: z ášrami

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: ášram
RODILNIK: âšrama
DAJALNIK: âšramu
TOŽILNIK: ášram
MESTNIK: pri âšramu
ORODNIK: z âšramom

dvojina
IMENOVALNIK: âšrama
RODILNIK: âšramov
DAJALNIK: âšramoma
TOŽILNIK: âšrama
MESTNIK: pri âšramih
ORODNIK: z âšramoma

množina
IMENOVALNIK: âšrami
RODILNIK: âšramov
DAJALNIK: âšramom
TOŽILNIK: âšrame
MESTNIK: pri âšramih
ORODNIK: z âšrami

IZVOR
prevzeto (prek angl. *ashram*, nem. *Aschram*) iz
stind. *āśrama*- 'bivališče puščavnika'

atašêjka atašêjke samostalnik ženskega spola [atašêjka]

POMEN

članica diplomatskega predstavništva kot
strokovnjakinja za določeno področje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kmetijska atašejka | kulturna atašejka

▪ Njena želja je bila, da bi postala gospodarska
atašejka v Beogradu.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
atašejka za kulturo

▪ Pred dvema letoma je v Ljubljano prišla kot
atašejka za kulturo na ruskem veleposlaništvu.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

▪ Bila je *atašejka* v Rimu.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku
▪ Pomoč slovenskim podjetjem pri prodoru na
ameriški trg je ponudila tudi ekonomska *atašejka* na
ameriškem veleposlaništvu v Zagrebu.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Za prisrčno dobrodošlico v brezhibni slovenščini je
poskrbela kulturna *atašejka* veleposlaništva Ruske
federacije.

▶ **vezni glag.** + **sam. beseda v imenovalniku**

▪ Bila je znanstvena *atašejka* na veleposlaništvu
Republike Italije v Moskvi.

...

▪ Italijansko stran je poleg treh zgodovinarjev
zastopala le kulturna *atašejka* italijanskega
veleposlaništva.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[atašêjka]

IPA: [ataʃɛ:ika]

tonemski

[atašêjka]

IPA: [ataʃɛ:ikà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: atašêjka

RODILNIK: atašêjke

DAJALNIK: atašêjki

TOŽILNIK: atašêjko

MESTNIK: pri atašêjki

ORODNIK: z atašêjko

dvojina

IMENOVALNIK: atašêjki

RODILNIK: atašêjk

DAJALNIK: atašêjkama

TOŽILNIK: atašêjki

MESTNIK: pri atašêjkah

ORODNIK: z atašêjkama

množina

IMENOVALNIK: atašêjke

RODILNIK: atašêjk

DAJALNIK: atašêjkam

TOŽILNIK: atašêjke

MESTNIK: pri atašêjkah

ORODNIK: z atašêjkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: atašêjka

RODILNIK: atašêjke

DAJALNIK: atašêjki

TOŽILNIK: atašêjko

MESTNIK: pri atašêjki

ORODNIK: z atašêjko

dvojina

IMENOVALNIK: atašējki
RODILNIK: atašēj
DAJALNIK: atašēj**kama**
TOŽILNIK: atašējki
MESTNIK: pri atašēj**kah**
ORODNIK: z atašēj**kama**

množina

IMENOVALNIK: atašējke
RODILNIK: atašēj
DAJALNIK: atašēj**am**
TOŽILNIK: atašējke
MESTNIK: pri atašēj**kah**
ORODNIK: z atašēj**kami**

IZVOR

↑ataše

atrazín atrazína samostalnik moškega spola [atrazín]

POMEN

iz agronomije sredstvo za zatiranje škodljivih rastlin, zlasti širokolistnih plevelov in trav

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

koncentracija, vrednost, vsebnost atrazina | ostanki atrazina | prepoved atrazina | razgradni produkti atrazina | uporaba atrazina | vpliv atrazina

- Ostanki *atrazina*, ki je bil včasih v podtalnici bolj prisoten, so mnogo pod dovoljenimi količinami.
- V postopku priprave pitne vode je možno zmanjšati koncentracijo *atrazina* v vodi s filtracijo skozi granulirano aktivno oglje.
- Vsebnost *atrazina* bo padla pod sedanjo mejno vrednost v približno treh letih.
- Sedaj je uporaba *atrazina* prepovedana, vendar se bo v pitni vodi še pojavljal, ker se zelo počasi razgrajuje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

atrazin se pojavlja | atrazin povzroča **KAJ** | atrazin se uporablja

- V vodi se občasno pojavljajo nitrati in *atrazin*, kar pa je po dosedanjih kriterijih še na meji dovoljenega.
- *Atrazin* povzroča rakava obolenja, saj slabi imunski sistem.
- *Atrazin* se v Sloveniji ne uporablja več, zaloge pa je treba neškodljivo uničiti.

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

pesticid atrazin

- Služba za kmetijstvo je z izobraževanjem in uredbami dosegla znižanje količin nitratov v podzemni vodi, tudi vrednosti pesticida *atrazina* skorajda niso več presežene.
- Po vladni uredbi je prepovedana uporaba herbicida *atrazina*.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda** v mestniku

atrazin v podtalnici, vodi

- Z akcijo smo opozarjali na problem *atrazina* v pitni vodi.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati atrazin

- Poglavitne teme bodo nove sorte koruze, spomladanska oskrba ozimnih žit in zatiranje plevela s sredstvi, ki bodo nadomestila *atrazin*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čisti atrazin

- Na nesrečo so najbolj učinkoviti *atrazini* ekološko najmanj primerni, zato je slovensko ministrstvo izdalo prepoved uvoza fitofarmaceutskih sredstev, ki vsebujejo čisti *atrazin*.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n mikrogramov atrazina

- Tudi če je v pitni vodi le 0,1 mikrograma *atrazina* na liter, je to za človeka nevarno.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Zaradi že sprejetih ukrepov omejene uporabe pesticidov se bo zmanjšala onesnaženost z *atrazinom*.

▶ priredna zveza

atrazin in desetilatrazin, atrazin in nitrati

- Gibanja vsebnosti *atrazina* in desetilatrazina so bila večinoma padajoča in v njih se je že zrcalila prepoved njune uporabe.
- *Atrazin* in nitrati so najpogostejši onesnaževalci podtalnice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[atrazín]

IPA: [atrazí:n]

tonemski

[atrazín]

IPA: [atrazí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: atrazín

RODILNIK: atrazína

DAJALNIK: atrazínu

TOŽILNIK: atrazín

MESTNIK: pri atrazínu

ORODNIK: z atrazínom

dvojina

IMENOVALNIK: atrazína

RODILNIK: atrazínov

DAJALNIK: atrazínoma

TOŽILNIK: atrazína

MESTNIK: pri atrazínih

ORODNIK: z atrazínoma

množina

IMENOVALNIK: atrazíni

RODILNIK: atrazínov

DAJALNIK: atrazín**om**
TOŽILNIK: atrazí**ne**
MESTNIK: pri atrazí**nih**
ORODNIK: z atrazí**ni**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: atrazí**n**
RODILNIK: atrazí**na**
DAJALNIK: atrazí**nu**
TOŽILNIK: atrazí**n**
MESTNIK: pri atrazí**nu**
ORODNIK: z atrazí**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: atrazí**na**
RODILNIK: atrazí**nov**
DAJALNIK: atrazí**noma**
TOŽILNIK: atrazí**na**
MESTNIK: pri atrazí**nih**
ORODNIK: z atrazí**noma**

množina

IMENOVALNIK: atrazí**ni**
RODILNIK: atrazí**nov**
DAJALNIK: atrazí**nom**
TOŽILNIK: atrazí**ne**
MESTNIK: pri atrazí**nih**
ORODNIK: z atrazí**ni**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Atrazin*, angl. *atrazine*, prvotno ime izdelka švicarskega podjetja J. R. Geigy

ávgijev ávgijeva ávgijevo pridevnik [ávgijeʷ ávgijeva ávgijeʷ]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ávgijeʷ ávgijeva ávgijeʷ]

IPA: [ˈa:ugijeʷ ˈa:ugijeva ˈa:ugijeʷ]

tonemski

[ávgijeʷ ávgijeva ávgijeʷ]

IPA: [à:ugíjeʷ à:ugíjeʷa à:ugíjeʷə]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ávgijev
RODILNIK: ávgijev**ega**
DAJALNIK: ávgijev**emu**
TOŽILNIK: ávgijev
živo ávgijev**ega**
MESTNIK: pri ávgijev**em**
ORODNIK: z ávgijev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ávgijeva

RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**ima**
TOŽILNIK: ávgijeva
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: ávgijevi
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**im**
TOŽILNIK: ávgije**ve**
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ávgijeva
RODILNIK: ávgije**ve**
DAJALNIK: ávgijev**i**
TOŽILNIK: ávgije**vo**
MESTNIK: pri ávgije**vi**
ORODNIK: z ávgije**vo**

dvojina

IMENOVALNIK: ávgijevi
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**ima**
TOŽILNIK: ávgijev**i**
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: ávgije**ve**
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**im**
TOŽILNIK: ávgije**ve**
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ávgije**vo**
RODILNIK: ávgije**vega**
DAJALNIK: ávgijev**emu**
TOŽILNIK: ávgije**vo**
MESTNIK: pri ávgijev**em**
ORODNIK: z ávgijev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ávgijevi
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**ima**
TOŽILNIK: ávgijev**i**
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: ávgijeva
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**im**
TOŽILNIK: ávgijeva
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ávgijev
RODILNIK: ávgijev**ega**
DAJALNIK: ávgijev**emu**
TOŽILNIK: ávgijev
živo ávgijev**ega**
MESTNIK: pri ávgijev**em**
ORODNIK: z ávgijev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ávgijeva
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**ima**
TOŽILNIK: ávgijeva
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: ávgijevi
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**im**
TOŽILNIK: ávgijev**e**
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ávgijeva
RODILNIK: ávgijev**e**
DAJALNIK: ávgijev**i**
TOŽILNIK: ávgijev**o**
MESTNIK: pri ávgijev**i**
ORODNIK: z ávgijev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ávgijevi
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**ima**
TOŽILNIK: ávgijevi
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: ávgijev**e**
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**im**
TOŽILNIK: ávgijev**e**
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ávgijev**o**
RODILNIK: ávgijev**ega**
DAJALNIK: ávgijev**emu**
TOŽILNIK: ávgijev**o**
MESTNIK: pri ávgijev**em**
ORODNIK: z ávgijev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ávgijevi
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**ima**
TOŽILNIK: ávgijevi
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: ávgijeva
RODILNIK: ávgijev**ih**
DAJALNIK: ávgijev**im**
TOŽILNIK: ávgijeva
MESTNIK: pri ávgijev**ih**
ORODNIK: z ávgijev**imi**

FRAZEOLOGIJA

čiščenje Avgijevega/avgijevega hleva (*česa*)

čiščenje Avgijevega hleva (*česa*)

čiščenje avgijevega hleva (*česa*)

urejanje česa, kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Gospoda ministra sem poskušal napeljati k temu, da bi ob *čiščenju Avgijevega hleva* birokracije poskusi ugotoviti tudi smiselnost teh prepisov.
- Ničesar več se ne da narediti. Delo imajo zdaj drugi. Kako in kdaj se ga bodo lotili, bomo kaj hitro izvedeli. To ni konec, je začetek *čiščenja Avgijevega hleva*.
- Od oblasti zahtevamo ukrepe za *čiščenje* slovenskega kapitalskega *avgijevega hleva*.

počistiti/očistiti/čistiti Avgijev/avgijev hlev

počistiti Avgijev hlev

očistiti Avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti Avgijev hlev

počistiti avgijev hlev

očistiti avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti avgijev hlev

urediti, urejati, kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Stanje, ki ga je prevzela ta vlada, je bilo mnogo boljše kot tisto, ki ga je prevzela prejšnja vlada, ki je morala *počistiti Avgijev hlev* na področju pravosodja.
- Novi generalni tožilec bo potreboval najmanj dve leti, da *bo očistil Avgijev hlev*.
- Počasi bomo vsi razumni ljudje začeli *čistiti* svoj *avgijev hlev* in prišli do normalne demokratične države.

Avgijev/avgijev hlev

Avgijev hlev

avgijev hlev

velik, popoln nered, kaos; kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Prepričana sem, da bo skupaj z ljudmi, ki mu bodo pomagali, uspel narediti že enkrat red v tem *Ávgijevem hlevu*.
- Kinematografija se je v prvem desetletju obstoja filmskega sklada spremenila v *Ávgijev hlev*.
- Dejal je, da je zdravstvo en navaden *avgijev hlev*.

IZVOR

po grškem mitološkem kralju Avgiju

Ávgijev Ávgijeva Ávgijevo pridevnik [áugijeu áugijeva áugijevo]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[áugijeu áugijeva áugijevo]

IPA: [ˈa:ugijeu ˈa:ugijeva ˈa:ugijevɔ]

tonemski

[áugijeu áugijeva áugijevo]

IPA: [à:ugíjɛu à:ugíjɛva à:ugíjɛvɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Ávgijev

RODILNIK: Ávgijevega

DAJALNIK: Ávgijevemu

TOŽILNIK: Ávgijev

živo Ávgijevega

MESTNIK: pri Ávgijevem

ORODNIK: z Ávgijevim

dvojina

IMENOVALNIK: Ávgijeva

RODILNIK: Ávgijevih

DAJALNIK: Ávgijevima

TOŽILNIK: Ávgijeva

MESTNIK: pri Ávgijevih

ORODNIK: z Ávgijevima

množina

IMENOVALNIK: Ávgijevi

RODILNIK: Ávgijevih

DAJALNIK: Ávgijevim

TOŽILNIK: Ávgijeve

MESTNIK: pri Ávgijevih

ORODNIK: z Ávgijevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Ávgijeva

RODILNIK: Ávgijeve

DAJALNIK: Ávgijevi

TOŽILNIK: Ávgijevo

MESTNIK: pri Ávgijevi

ORODNIK: z Ávgijevo

dvojina

IMENOVALNIK: Ávgijevi

RODILNIK: Ávgijevih

DAJALNIK: Ávgijevima

TOŽILNIK: Ávgijevi

MESTNIK: pri Ávgijevih

ORODNIK: z Ávgijevima

množina

IMENOVALNIK: Ávgijeve

RODILNIK: Ávgijevih

DAJALNIK: Ávgijevim

TOŽILNIK: Ávgijeve

MESTNIK: pri Ávgijevih

ORODNIK: z Ávgijevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Ávgijevo

RODILNIK: Ávgijevega

DAJALNIK: Ávgijevemu

TOŽILNIK: Ávgijevo

MESTNIK: pri Ávgijevem

ORODNIK: z Ávgijevim

dvojina

IMENOVALNIK: Ávgijevi

RODILNIK: Ávgijevih

DAJALNIK: Ávgijevima

TOŽILNIK: Ávgijevi

MESTNIK: pri Ávgijevih

ORODNIK: z Ávgijevima

množina

IMENOVALNIK: Ávgijeva

RODILNIK: Ávgijevih

DAJALNIK: Ávgijevim

TOŽILNIK: Ávgijeva

MESTNIK: pri Ávgijevih

ORODNIK: z Ávgijevimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Ávgijev

RODILNIK: Ávgijevega

DAJALNIK: Ávgijevemu

TOŽILNIK: Ávgijev

živo Ávgijevega

MESTNIK: pri Ávgijevem

ORODNIK: z Ávgijevim

dvojina

IMENOVALNIK: Ávgijeva

RODILNIK: Ávgijevih

DAJALNIK: Ávgijevima

TOŽILNIK: Ávgijeva

MESTNIK: pri Ávgijevih

ORODNIK: z Ávgijevima

množina

IMENOVALNIK: Ávgijevi

RODILNIK: Ávgijevih

DAJALNIK: Ávgijev**im**
TOŽILNIK: Ávgijev**e**
MESTNIK: pri Ávgijev**ih**
ORODNIK: z Ávgijev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Ávgijev**a**
RODILNIK: Ávgijev**e**
DAJALNIK: Ávgijev**i**
TOŽILNIK: Ávgijev**o**
MESTNIK: pri Ávgijev**i**
ORODNIK: z Ávgijev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: Ávgijev**i**
RODILNIK: Ávgijev**ih**
DAJALNIK: Ávgijev**ima**
TOŽILNIK: Ávgijev**i**
MESTNIK: pri Ávgijev**ih**
ORODNIK: z Ávgijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Ávgijev**e**
RODILNIK: Ávgijev**ih**
DAJALNIK: Ávgijev**im**
TOŽILNIK: Ávgijev**e**
MESTNIK: pri Ávgijev**ih**
ORODNIK: z Ávgijev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Ávgijev**o**
RODILNIK: Ávgijev**ega**
DAJALNIK: Ávgijev**emu**
TOŽILNIK: Ávgijev**o**
MESTNIK: pri Ávgijev**em**
ORODNIK: z Ávgijev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Ávgijev**i**
RODILNIK: Ávgijev**ih**
DAJALNIK: Ávgijev**ima**
TOŽILNIK: Ávgijev**i**
MESTNIK: pri Ávgijev**ih**
ORODNIK: z Ávgijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Ávgijev**a**
RODILNIK: Ávgijev**ih**
DAJALNIK: Ávgijev**im**
TOŽILNIK: Ávgijev**a**
MESTNIK: pri Ávgijev**ih**
ORODNIK: z Ávgijev**imi**

FRAZEOLOGIJA

čiščenje Avgijevega/avgijevega hleva (*česa*)
čiščenje Avgijevega hleva (*česa*)
čiščenje avgijevega hleva (*česa*)

urejanje česa, kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Gospoda ministra sem poskušal napeljati k temu, da bi ob *čiščenju Avgijevega hleva* birokracije poskusi ugotoviti tudi smiselnost teh prepisov.
- Ničesar več se ne da narediti. Delo imajo zdaj drugi. Kako in kdaj se ga bodo lotili, bomo kaj hitro izvedeli. To ni konec, je začetek *čiščenja Avgijevega hleva*.
- Od oblasti zahtevamo ukrepe za *čiščenje* slovenskega kapitalskega *avgijevega hleva*.

počistiti/očistiti/čistiti Avgijev/avgijev hlev

počistiti Avgijev hlev

očistiti Avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti Avgijev hlev

počistiti avgijev hlev

očistiti avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti avgijev hlev

urediti, urejati, kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Stanje, ki ga je prevzela ta vlada, je bilo mnogo boljše kot tisto, ki ga je prevzela prejšnja vlada, ki je morala *počistiti Avgijev hlev* na področju pravosodja.
- Novi generalni tožilec bo potreboval najmanj dve leti, da *bo očistil Avgijev hlev*.
- Počasi bomo vsi razumni ljudje začeli *čistiti* svoj *avgijev hlev* in prišli do normalne demokratične države.

Avgijev/avgijev hlev

Avgijev hlev

avgijev hlev

velik, popoln nered, kaos; kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Prepričana sem, da bo skupaj z ljudmi, ki mu bodo pomagali, uspel narediti že enkrat red v tem *Avgijevem hlevu*.
- Kinematografija se je v prvem desetletju obstoja filmskega sklada spremenila v *Avgijev hlev*.
- Dejal je, da je zdravstvo en navaden *avgijev hlev*.

IZVOR

po grškem mitološkem kralju Avgiju

Á-vitamín Á-vitamína samostalnik moškega spola

[ávitamín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v korenju, rumenjaku, maslu in pozitivno vpliva na očesno mrežnico, telesne sluznice; SIN.: iz biologije, iz farmacije A vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin A

▪ *A-vitamin* je v maščobah topni vitamin, je pigment, ki prispeva k oranžni ali rdeči obarvanosti sadja in zelenjave.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ávitamín]

IPA: [ˈa:vitaˈmi:n]

tonemski

[âvitamîn]

IPA: [á:vitamí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: Á-vitamín

RODILNIK: Á-vitamína

DAJALNIK: Á-vitamínu

TOŽILNIK: Á-vitamín

MESTNIK: pri Á-vitamínu

ORODNIK: z Á-vitamínom

dvojina

IMENOVALNIK: Á-vitamína

RODILNIK: Á-vitamínov

DAJALNIK: Á-vitamínoma

TOŽILNIK: Á-vitamína

MESTNIK: pri Á-vitamínih

ORODNIK: z Á-vitamínoma

množina

IMENOVALNIK: Á-vitamíni

RODILNIK: Á-vitamínov

DAJALNIK: Á-vitamínom

TOŽILNIK: Á-vitamíne

MESTNIK: pri Á-vitamínih

ORODNIK: z Á-vitamíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: Â-vitamîn

RODILNIK: Â-vitamîna

DAJALNIK: Â-vitamînu

TOŽILNIK: Â-vitamîn

MESTNIK: pri Â-vitamînu

ORODNIK: z Â-vitamînom

dvojina

IMENOVALNIK: Â-vitamîna

RODILNIK: Â-vitamînov

DAJALNIK: Â-vitamînoma

TOŽILNIK: Â-vitamîna

MESTNIK: pri Â-vitamînih

ORODNIK: z Â-vitamînoma

množina

IMENOVALNIK: Â-vitamîni

RODILNIK: Â-vitamînov

DAJALNIK: Â-vitamînom

TOŽILNIK: Â-vitamîne

MESTNIK: pri Â-vitamînih

ORODNIK: z Â-vitamîni

IZVOR

↑A + ↑vitamin

avrikelj avríklja samostalnik moškega spola [auríkəɫ]

POMEN

iz botanike **trobentici** podobna gorska rastlina z mesnatimi listi in rumenimi cvetovi v kobulastih **socvetjih**; primerjaj lat. *Primula auricula*

▪ Od marca do julija boste visoko v gorah v skalnih razpokah srečali rumene cvetove zaščitene **avriklja**.

▪ Najlepše je v mesecu maju, ko iz nešteti skalnih razpok zacveti **avrikelj**.

▪ Sredi aprila smo občudovali **avriklje**, ki so se razcvetali po skalovju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[auríkəɫ]

IPA: [auˈri:kəɫ]

tonemski

[auríkəɫ]

IPA: [auri:kəɫ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: avrikelj

RODILNIK: avríklja

DAJALNIK: avríklju

TOŽILNIK: avrikelj

MESTNIK: pri avríklju

ORODNIK: z avríkljem

dvojina

IMENOVALNIK: avríklja

RODILNIK: avríkljev

DAJALNIK: avríkljema

TOŽILNIK: avríklja

MESTNIK: pri avríkljih

ORODNIK: z avríkljema

množina

IMENOVALNIK: avríklji

RODILNIK: avríkljev

DAJALNIK: avríkljem

TOŽILNIK: avríklje

MESTNIK: pri avríkljih

ORODNIK: z avríklji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: avrikelj

RODILNIK: avríklja

DAJALNIK: avríklju

TOŽILNIK: avrikelj

MESTNIK: pri avríklju

ORODNIK: z avríkljem

dvojina

IMENOVALNIK: avríklja

RODILNIK: avríkljev tudi avríkljev

DAJALNIK: avríkljema

TOŽILNIK: avríklja

MESTNIK: pri avríkljih tudi pri avríkljih

ORODNIK: z avríkljema

množina

IMENOVALNIK: avríklji

RODILNIK: avríkljev tudi avríkljev

DAJALNIK: avríkljem

TOŽILNIK: avríklje

MESTNIK: pri avríkljih tudi pri avríkljih

ORODNIK: z avríklji tudi z avríklji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Aurikel* iz lat. *auricula* 'ušesce'
iz *auris* 'uho'

bájt bájta samostalnik moškega spola [bájt]

POMEN

iz računalništva merska enota za količino podatkov, 8 bitov [B]

▶ števniki + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku
n bajtov podatkov | *n* bajtov pomnilnika

▪ Najslabše se odrežejo enodimenzionalne črtne kode, v katerih je mogoče zapisati le okoli 10 *bajtov* podatkov.

▪ V osnovni različici je imel 256 *bajtov* pomnilnika, razširiti pa ga je bilo mogoče do 4 KB.

▶ priredna zveza

bit in bajt

▪ Izvršilna koda je sestavljena iz serije trditev, ki so kodirane kot podatkovni biti in *bajti*.

...

▪ Podrobni vpogled prikazuje ime, velikost v *bajtih*, tip datoteke in zadnji datum ažuriranja datoteke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bájt]

IPA: [ˈbaːit]

tonemski

[bâjt]

IPA: [báːit]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bájt

RODILNIK: bájta

DAJALNIK: bájtu

TOŽILNIK: bájt

MESTNIK: pri bájtu

ORODNIK: z bájtom

dvojina

IMENOVALNIK: bájta

RODILNIK: bájtov

DAJALNIK: bájtoma

TOŽILNIK: bájta

MESTNIK: pri bájtih

ORODNIK: z bájtoma

množina

IMENOVALNIK: bájti

RODILNIK: bájtov

DAJALNIK: bájtom

TOŽILNIK: bájte

MESTNIK: pri bájtih

ORODNIK: z bájti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bâjt

RODILNIK: bájta

DAJALNIK: bâjtu

TOŽILNIK: bâjt

MESTNIK: pri bâjtu

ORODNIK: z bâjtom

dvojina

IMENOVALNIK: bâjta

RODILNIK: bâjtov

DAJALNIK: bâjtoma

TOŽILNIK: bâjta

MESTNIK: pri bâjtih

ORODNIK: z bâjtoma

množina

IMENOVALNIK: bâjti

RODILNIK: bâjtov

DAJALNIK: bâjtom

TOŽILNIK: bâjte

MESTNIK: pri bâjtih

ORODNIK: z bâjti

IZVOR

prevzeto iz angl. *byte* iz *bite* 'grizljaj'

balín balína samostalnik moškega spola [balín]

POMEN

najmanjša krogla pri balinanju, ki se ji je treba z večjimi krogli čim bolj približati; SIN.: balinček

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zadeti balina

▪ Imenitno je bližal in ob zadetih kroglih trikrat spravil iz kroga tudi *balina*.

▪ Zadel je oba *balina* in si zagotovil srebro.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

zbijanje balina

▪ O zmagovalcu sta odločali šele dodatni igri zbijanja *balina* in bližanja v krog.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ V disciplini natančnega zbijanja je zgrešil zadnjega *balina*, ki je odločal o naslovu svetovnega prvaka.

- Z zadnjo kroglo je zadel odločilnega *balina* za zmago.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balín]

IPA: [ba'li:n]

tonemski

[balín]

IPA: [balí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: balín

RODILNIK: balína

DAJALNIK: balínu

TOŽILNIK: balín in balína

MESTNIK: pri balínu

ORODNIK: z balínom

dvojina

IMENOVALNIK: balína

RODILNIK: balínov

DAJALNIK: balínoma

TOŽILNIK: balína

MESTNIK: pri balínih

ORODNIK: z balínoma

množina

IMENOVALNIK: balíni

RODILNIK: balínov

DAJALNIK: balínom

TOŽILNIK: balíne

MESTNIK: pri balínih

ORODNIK: z balíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: balín

RODILNIK: balína

DAJALNIK: balínu

TOŽILNIK: balín in balína

MESTNIK: pri balínu

ORODNIK: z balínom

dvojina

IMENOVALNIK: balína

RODILNIK: balínov

DAJALNIK: balínoma

TOŽILNIK: balína

MESTNIK: pri balínih

ORODNIK: z balínoma

množina

IMENOVALNIK: balíni

RODILNIK: balínov

DAJALNIK: balínom

TOŽILNIK: balíne

MESTNIK: pri balínih

ORODNIK: z balíni

FRAZEOLOGIJA

ostriči/obriti/postriči ipd. *koga* na balin

ostriči *koga* na balin

obriti *koga* na balin

postriči *koga* na balin

pobriti *koga* na balin

v nedovršni obliki *striči koga* na balin

obriti, briti celotno lasišče

▪ Na policijski postaji *so* jih za kazen *ostrigli na balin*, potem pa izgnali iz države.

▪ Kar poskusite se *obriti na balin* in iti taki za eno uro na sonce; jaz sem to nekoč, četudi spomladi, že storil.

▪ *Postrigli so ga na balin*, ga obrili in poslali pod tuš.

▪ Na koncu so se mi lasje svetlikali že skoraj zelenkasto in bila sem na tem, da se *pobrijem na balin*.

▪ V Franciji *so* kolaborantke *strigli na balin* – torej simbolna giljotina.

ostrižen/postrizen/obrit ipd. na balin

ostrižen na balin

postrizen na balin

obrit na balin

pobrit na balin

obrit po celotnem lasišču

▪ Policija je iskala *na balin ostriženega* fanta v temnem plašču.

▪ Tudi on me ni takoj prepoznal, ker *sem bil postrizen na balin*.

▪ Gleda svojega mlajšega sina, *obritega na balin*.

▪ Igralka je šokirala oboževalce, ko je prišla na premiero filma *pobrita na balin*.

IZVOR

prevzeto iz nar. it. *ballino*, furl. *balìn* 'žogica', iz nar. it. *balla* 'žoga, krogla'

balínanje balínanja samostalnik srednjega spola [balínanje]

POMEN

1. šport, pri katerem se skuša zakotaliti kroglo čim bližje manjši kroglici ali s svojo kroglo zbiti nasprotnikovo

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

liga v balinanju | pokal, prvenstvo, tekmovanje v balinanju | prvak v balinanju | SP v balinanju

▪ Na finalu mladinskega državnega prvenstva v *balinanju* se je v natančnem zbijanju pomerilo dvajset zmagovalcev območnih in regijskih tekmovanj.

▪ Prvomajski konec tedna je pomenil začetek državnih ligaških tekmovanj v *balinanju*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

športno balinanje | žensko balinanje

- Po drugi svetovni vojni je balinanje doživelo velik razmah, organizirano športno *balinanje* na slovenskih tleh pa se je začelo v letih 1949/1950.
- Žensko *balinanje* se pri nas hitro razvija in reprezentanca dosega vidne uspehe.
- Balinišče ni ustrezalo zahtevam tekmovalnega *balinanja*, saj ni bilo zgrajeno po obstoječih normah.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju** ljubitelji balinanja
 - Ljubitelji *balinanja* bodo prišli na svoj račun že jutri, ko se s prvim krogom začenejo letošnja tekmovanja v najmočnejših ligah.
 - Druga skupina, v kateri so bili že »poznavalci« balinanja, je odpravljala napake in izboljševala tehniko *balinanja*.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku** dvorana za balinanje | igrišče, steza za balinanje
 - V neposredni bližini sedanjega igrišča za *balinanje* bodo zgradili štiristezno pokrito igrišče.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
 - Na petem svetovnem prvenstvu v *balinanju* za ženske v Franciji je slovenska reprezentanca osvojila prvo odličje.
 - Na pokritem balinišču v Lescah so odlično pripravili letošnji finale državnega prvenstva v *balinanju* za invalide.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
 - Letos je začel trenirati *balinanje*.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Že pred drugo svetovno vojno so se z *balinanjem* začeli ukvarjati tudi v Sloveniji.
- ▶ **prireдна zveza** balinanje in kegljanje
 - Uredil je igrišča za *balinanje* in kegljanje.
- 1.1. ta šport kot rekreativna dejavnost**
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku** tekma, tekmovanje v balinanju | turnir v balinanju
 - Na predvečer praznika je bila zabava ob kresu, že prej, popoldne, pa tekmovanje v *balinanju*.
 - V soboto se bo dogajanje začelo že ob 10. uri z otvoritvijo prireditve, sledili bodo tekmovanje v odbojki na mivki, turnir v *balinanju* in druge športne aktivnosti.
- ▶ **glag. + v + sam. beseda v mestniku** pomeriti se, tekmovati v balinanju | zmagati v balinanju
 - V načrtu je manjše rekreativno območje, kjer se bo mogoče pomeriti v *balinanju*.
 - To ni bilo gasilsko tekmovanje, temveč pravo prijateljsko spoznavno srečanje, na katerem so tekmovali v *balinanju* in metanju žoge na koš.
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda** rekreativno balinanje
 - Za rekreativno *balinanje* se odloča veliko ljudi, ki so sklenili aktivno športno pot, balinanje pa je zanje pravšnja rekreacija.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju** ljubitelji balinanja
 - Na igrišču je vedno tudi veliko rekreativnih ljubiteljev *balinanja*.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku** ukvarjati se z balinanjem
 - Ukvarjajo se z *balinanjem*, pikadom in ostalimi športi ter igrajo igre s kartami in rešujejo križanke.
 - Na pikniku smo se zabavali z *balinanjem* in zmagovalci so bili nagrajeni s praktičnimi nagradami.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Med čakanjem ostane nekaj trenutkov tudi za sprostitev. Tokrat je bilo na vrsti *balinanje* z improviziranimi balini.
- ▶ **prireдна zveza** balinanje in kegljanje, balinanje in (mali) nogomet, balinanje in pikado
 - Tekmovali bodo v šahu, *balinanju* in kegljanju ter vabili na pohode in kolesarjenje.
 - Vsak dan so potekale razne športne in družabne dejavnosti kviz, odbojka na mivki, *balinanje* in pikado, zvečer pa zabavne igre z nagradami.
- 2. ekspresivno nepremišljeno, samovoljno delovanje, zlasti v svojo korist**
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Dobro je, da so predsedniki strank člani ministrskega zbora, ni pa dobro, če se takšno stališče sprevrže v *balinanje* z bolj ali manj pomembnimi resorji.
 - Lastniki dolarjev so ob ugodnem tečaju začeli prodajati, dolar pa je zopet zdrsnil tja, kamor trenutno sodi. Intervencija tako kljub *balinanju* z milijardami ni bila preveč uspešna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balínanje]

IPA: [ba'li:nanje]

tonemski

[balínanje]

IPA: [balí:nànje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: balínanje

RODILNIK: balínanja

DAJALNIK: balínanju

TOŽILNIK: balínanje

MESTNIK: pri balínanju

ORODNIK: z balínanjem

dvojina

IMENOVALNIK: balínanji

RODILNIK: balínanj

DAJALNIK: balínanjema

TOŽILNIK: balínanji
MESTNIK: pri balínanjih
ORODNIK: z balínanjema

množina

IMENOVALNIK: balínanja
RODILNIK: balínanj
DAJALNIK: balínanjem
TOŽILNIK: balínanja
MESTNIK: pri balínanjih
ORODNIK: z balínanji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: balínanje
RODILNIK: balínanja
DAJALNIK: balínanju
TOŽILNIK: balínanje
MESTNIK: pri balínanju
ORODNIK: z balínanjem

dvojina

IMENOVALNIK: balínanji
RODILNIK: balínanj
DAJALNIK: balínanjema
TOŽILNIK: balínanji
MESTNIK: pri balínanjih
ORODNIK: z balínanjema

množina

IMENOVALNIK: balínanja
RODILNIK: balínanj
DAJALNIK: balínanjem
TOŽILNIK: balínanja
MESTNIK: pri balínanjih
ORODNIK: z balínanji

IZVOR

↑balinati

balínar balínarja samostalnik moškega spola [balínar]

POMEN

1. športnik, ki se ukvarja z balinanjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, odličen, uspešen balinar | domači, slovenski balinarji | mladi balinarji

- Sposobna sta osvojiti kolajno, saj sodita med najboljše *balinarje* v svetu.
- Slovenski *balinarji* so letošnje svetovno prvenstvo končali nadvse uspešno – s petimi kolajnami.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

balinarji igrajo, nastopijo | balinarji osvojijo KAJ | balinarji se pomerijo, tekmujejo | balinarji zmagajo

- Srebrni odličji sta osvojila tudi *balinarja*, ki sta izgubila šele v finalu hitrostnega zbijanja.

▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Nekaj držav je odpovedalo nastop, kljub temu se bodo za odličja v petih panogah pomerili *balinarji* iz 27 držav.

- Balinarski klub je ob krajevnem prazniku pripravil nočni turnir posameznikov, na katerem je nastopilo 20 *balinarjev* iz štirih klubov.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

- *Balinarji* v slovenskih ligah bodo v soboto sklenili državno prvenstvo, le najboljše štiri v super ligi čaka še končnica.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

- Po številnih uspehih naših *balinarjev* na mednarodnih tekmovanjih je tudi letos veliko zanimanje za balinarske obračune.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V uspešnem balinarskem klubu vzgajajo tudi mlade *balinarje*.

▶ priredna zveza

balinarji in balinarke

- Naše balinarke in *balinarji* dosegajo najboljša mesta tudi na medobčinskih tekmovanjih.

1.1. kdor balina, se z balinanjem ukvarja kot z rekreativno dejavnostjo

- V našem društvu poleg uspešnih *balinarjev* delujejo sekcije za mali nogomet, košarko, namizni tenis, odbojko, kegljanje, poudarek pa je na rekreaciji in druženju.

- Če so se v preteklosti rekreativni *balinarji* in balinarke razlikovali po tem, da so bili nekateri večji le bližanja, drugi pa zbijanja, te ločnice danes domala ni več.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balínar]

IPA: [ba'li:nar]

tonemski

[balínar]

IPA: [balí:nàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: balínar

RODILNIK: balínarja

DAJALNIK: balínarju

TOŽILNIK: balínarja

MESTNIK: pri balínarju

ORODNIK: z balínarjem

dvojina

IMENOVALNIK: balínarja

RODILNIK: balínarjev

DAJALNIK: balínarjema

TOŽILNIK: balínarja

MESTNIK: pri balínarjih

ORODNIK: z balínarjema

množina

IMENOVALNIK: balínarji

RODILNIK: balínarjev

DAJALNIK: balínarjem
TOŽILNIK: balínarje
MESTNIK: pri balínarjih
ORODNIK: z balínarji

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: balínar
RODILNIK: balínarja
DAJALNIK: balínarju
TOŽILNIK: balínarja
MESTNIK: pri balínarju
ORODNIK: z balínarjem

dvojina

IMENOVALNIK: balínarja
RODILNIK: balínarjev
DAJALNIK: balínarjema
TOŽILNIK: balínarja
MESTNIK: pri balínarjih
ORODNIK: z balínarjema

množina

IMENOVALNIK: balínarji
RODILNIK: balínarjev
DAJALNIK: balínarjem
TOŽILNIK: balínarje
MESTNIK: pri balínarjih
ORODNIK: z balínarji

BESEDOTVORJE

feminativ: balinarka

IZVOR

↑balinati

balínarka balínarke samostalnik ženskega spola [balínarka]

POMEN

1. športnica, ki se ukvarja z balinanjem

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Balinarke* so tekmovalce v petih disciplinah.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Mednarodni turnir ženskih dvojic z udeležbo nekaterih najboljših *balinark* se je končal z zmago dvojice prireditelja.

▶ priredna zveza

balinarke in balinarji

▪ Naše *balinarke* in balinarji so se spet izkazali, saj so si pribalinali vsak svoj pokal.

...

▪ Na svetovnem prvenstvu za *balinarke* si je Slovenija že zagotovila prvo kolajno.

1.1. ženska, ki balina, se z balinanjem ukvarja kot z rekreativno dejavnostjo

▪ *Balinarke* škofovloškega društva upokojencev dokazujejo, da res »nimajo časa«, kot večkrat slišimo iz upokojenskih ust, saj so v dveh tednih nastopile kar na štirih tekmovanjih.

▪ Vse od formiranja ženske ekipe, ki šteje 12 *balinark*, se je rekreativno balinanje zelo okrepilo, saj se je prejšnji moških ekipi priključilo še 5 balinarjev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balínarka]

IPA: [ba'li:narka]

tonemski

[balínarka]

IPA: [balí:nàrka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: balínarka

RODILNIK: balínarke

DAJALNIK: balínarki

TOŽILNIK: balínarko

MESTNIK: pri balínarki

ORODNIK: z balínarko

dvojina

IMENOVALNIK: balínarki

RODILNIK: balínark

DAJALNIK: balínarkama

TOŽILNIK: balínarki

MESTNIK: pri balínarkah

ORODNIK: z balínarkama

množina

IMENOVALNIK: balínarke

RODILNIK: balínark

DAJALNIK: balínarkam

TOŽILNIK: balínarke

MESTNIK: pri balínarkah

ORODNIK: z balínarkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: balínarka

RODILNIK: balínarke

DAJALNIK: balínarki

TOŽILNIK: balínarko

MESTNIK: pri balínarki

ORODNIK: z balínarko

dvojina

IMENOVALNIK: balínarki

RODILNIK: balínark

DAJALNIK: balínarkama

TOŽILNIK: balínarki

MESTNIK: pri balínarkah

ORODNIK: z balínarkama

množina

IMENOVALNIK: balínarke

RODILNIK: balínark

DAJALNIK: balínarkam

TOŽILNIK: balínarke

MESTNIK: pri balínarkah
ORODNIK: z balínarkami

IZVOR
↑balinar

balínarski balínarska balínarsko pridevnik

[balínarski]

POMEN

1. ki je v zvezi z balinarji 1., 1.1. ali balinanjem 1., 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balinarski prvak | balinarski šport | balinarska sezona

- Svoji ekipi je veliko pomagal k osvojitvi novega naslova državnega *balinarskega* prvaka.
- Zvezi in njenemu predsedniku so izrazili zahvalo za finančno in strokovno pomoč pri gradnji dvorane, saj je nov objekt odlična osnova za nadaljnji razvoj *balinarskega* športa.

1.1. ki je namenjen za balinanje 1., 1.1., se uporablja pri balinanju 1., 1.1.; SIN.: balin

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balinarska dvorana | balinarska krogla | balinarska steza | balinarsko igrišče

- *Balinarske* krogle so iz kovine ali kovinske zlitine.
- Udeležuje se delovnih akcij ob domu krajanov in v športnem parku, še posebej je bil aktiven pri gradnji *balinarskega* igrišča.
- Na dobro obiskani slovesnosti sta uradno odprla *balinarsko* stezo.

1.2. ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje z balinanjem 1., 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balinarski klub | balinarska sekcija, balinarska zveza | balinarsko društvo

- Domači *balinarski* klub deluje 3 leta, združuje pa vedno več ljubiteljev tega športa.
- *Balinarsko* društvo zatrjuje, da je z lastnimi sredstvi zgradilo štiristezno balinišče in z lastnim delom objekt prilagodilo tekmovalnemu športu.

1.3. na katerem se tekmuje v balinanju 1., 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balinarski četverboj | balinarski pokal, turnir | KATERA balinarska liga, balinarska superliga | balinarsko prvenstvo, tekmovanje | balinarsko EP, SP

- Konec tedna so v vseh *balinarskih* ligah pričeli z drugim delom ligaškega tekmovanja.
- V prvih tekmah končnice *balinarskega* državnega prvenstva sta gostitelja dosegla prvi zmagi.
- V Kranju potekajo zadnje priprave na bližajoče se *balinarsko* SP.

1.4. ki ga sestavljajo, tvorijo balinarji 1., 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balinarska dvojica | balinarska ekipa, reprezentanca

- Minuli konec tedna sta ženska in moška *balinarska* reprezentanca Slovenije nastopili na četverboju reprezentanc Francije, Italije, Hrvaške in Slovenije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balínarski]

IPA: [ba'li:narski]

tonemski

[balínarski]

IPA: [balí:nàrski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: balínarski

RODILNIK: balínarskega

DAJALNIK: balínarskemu

TOŽILNIK: balínarski

živo balínarskega

MESTNIK: pri balínarskem

ORODNIK: z balínarskim

dvojina

IMENOVANIK: balínarska

RODILNIK: balínarskih

DAJALNIK: balínarskima

TOŽILNIK: balínarska

MESTNIK: pri balínarskih

ORODNIK: z balínarskima

množina

IMENOVANIK: balínarski

RODILNIK: balínarskih

DAJALNIK: balínarskim

TOŽILNIK: balínarske

MESTNIK: pri balínarskih

ORODNIK: z balínarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: balínarska

RODILNIK: balínarske

DAJALNIK: balínarski

TOŽILNIK: balínarsko

MESTNIK: pri balínarski

ORODNIK: z balínarsko

dvojina

IMENOVANIK: balínarski

RODILNIK: balínarskih

DAJALNIK: balínarskima

TOŽILNIK: balínarski

MESTNIK: pri balínarskih

ORODNIK: z balínarskima

množina

IMENOVALNIK: balínarske
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskim
 TOŽILNIK: balínarske
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balínarsko
 RODILNIK: balínarskega
 DAJALNIK: balínarskemu
 TOŽILNIK: balínarsko
 MESTNIK: pri balínarskem
 ORODNIK: z balínarskim

dvojina

IMENOVALNIK: balínarski
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskima
 TOŽILNIK: balínarski
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskima

množina

IMENOVALNIK: balínarska
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskim
 TOŽILNIK: balínarska
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balínarski
 RODILNIK: balínarskega
 DAJALNIK: balínarskemu
 TOŽILNIK: balínarski
 živo balínarskega
 MESTNIK: pri balínarskem
 ORODNIK: z balínarskim

dvojina

IMENOVALNIK: balínarska
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskima
 TOŽILNIK: balínarska
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskima

množina

IMENOVALNIK: balínarski
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskim
 TOŽILNIK: balínarske
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balínarska
 RODILNIK: balínarske
 DAJALNIK: balínarski
 TOŽILNIK: balínarsko
 MESTNIK: pri balínarski
 ORODNIK: z balínarsko

dvojina

IMENOVALNIK: balínarski
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskima
 TOŽILNIK: balínarski
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskima

množina

IMENOVALNIK: balínarske
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskim
 TOŽILNIK: balínarske
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balínarsko
 RODILNIK: balínarskega
 DAJALNIK: balínarskemu
 TOŽILNIK: balínarsko
 MESTNIK: pri balínarskem
 ORODNIK: z balínarskim

dvojina

IMENOVALNIK: balínarski
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskima
 TOŽILNIK: balínarski
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskima

množina

IMENOVALNIK: balínarska
 RODILNIK: balínarskih
 DAJALNIK: balínarskim
 TOŽILNIK: balínarska
 MESTNIK: pri balínarskih
 ORODNIK: z balínarskimi

IZVOR

↑balinar

balínati balínam nedovršni glagol [balínati]

POMEN

1. ukvarjati se s športom, pri katerem se skuša zakotaliti kroglo čim bližje manjši kroglici ali s svojo kroglo zbiti nasprotnikovo, navadno kot z rekreativno dejavnostjo

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

začeti balinati

▪ *Balinati* bodo začeli v petek ob 16. uri.

- Vsi, ki že znajo *balinati* in želijo koristiti balinišče, ga lahko po predhodnem dogovoru rezervirajo.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
 - Naši člani kegljajo, *balinajo*, lovijo ribe in hodijo na izlete.
 - Ker nam vreme oktobra in novembra kar dobro služi, naši balinarji in balinarke veselo *balinajo*.
- ▶ **prisl. + glag.**
 - V majhni kraški vasi organizirano *balinajo* od leta 1977, ko je bil ustanovljen balinarski klub.
 - Popoldne sva *balinala* na dvorišču graščine ali pa sva se sprehajala po lepi okolici.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Uredila sta manjše balinišče, na katerem s svojimi prijatelji *balinata* tudi do dveh zjutraj.

...

▪ Ob nedeljah so *balinali* na vrtnarskem dvorišču.

2. ekspresivno **delovati nepremišljeno, samovoljno, zlasti v svojo korist**

- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Nekatero današnje različice teorije tako nemarno *balinajo* z začetnimi okoliščinami, da se med fiziki že pojavlja težnja po vrnitvi k bolj eksaktnim začetnim vrednostim parametrov.
 - Besede so bile premalo ostre, premalo težke, da bi zmogle kakor môra obležati na plečih tistih akterjev, ki hladnokrvno *balinajo* s človeškimi usodami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balínati]

IPA: [ba'li:nati]

tonemski

[balínati]

IPA: [balí:nàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: balínati

NAMENILNIK: balínat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: balínam

2. OSEBA: balínaš

3. OSEBA: balína

dvojina

1. OSEBA: balínava

2. OSEBA: balínata

3. OSEBA: balínata

množina

1. OSEBA: balínamo

2. OSEBA: balínate

3. OSEBA: balínajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: balínaj

dvojina

1. OSEBA: balínajva

2. OSEBA: balínajta

množina

1. OSEBA: balínajmo

2. OSEBA: balínajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: balínal

DVOJINA: balínala

MNOŽINA: balínali

ženski spol

EDNINA: balínala

DVOJINA: balínali

MNOŽINA: balínale

srednji spol

EDNINA: balínalo

DVOJINA: balínali

MNOŽINA: balínala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: balinajóč

RODILNIK: balinajóčega

DAJALNIK: balinajóčemu

TOŽILNIK: balinajóč

živo balinajóčega

MESTNIK: pri balinajóčem

ORODNIK: z balinajóčim

dvojina

IMENOVANIK: balinajóča

RODILNIK: balinajóčih

DAJALNIK: balinajóčima

TOŽILNIK: balinajóča

MESTNIK: pri balinajóčih

ORODNIK: z balinajóčima

množina

IMENOVANIK: balinajóči

RODILNIK: balinajóčih

DAJALNIK: balinajóčim

TOŽILNIK: balinajóče

MESTNIK: pri balinajóčih

ORODNIK: z balinajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: balinajóča

RODILNIK: balinajóče

DAJALNIK: balinajóči

TOŽILNIK: balinajóčo

MESTNIK: pri balinajóči

ORODNIK: z balinajóčo

dvojina

IMENOVANIK: balinajóči

RODILNIK: balinajóčih

DAJALNIK: balinajóčima

TOŽILNIK: balinajóči

MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: balinajóče
RODILNIK: balinajóč**ih**
DAJALNIK: balinajóč**im**
TOŽILNIK: balinajóče
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balinajóče
RODILNIK: balinajóč**ega**
DAJALNIK: balinajóč**emu**
TOŽILNIK: balinajóče
MESTNIK: pri balinajóč**em**
ORODNIK: z balinajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balinajóč**i**
RODILNIK: balinajóč**ih**
DAJALNIK: balinajóč**ima**
TOŽILNIK: balinajóč**i**
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: balinajóč**a**
RODILNIK: balinajóč**ih**
DAJALNIK: balinajóč**im**
TOŽILNIK: balinajóč**a**
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: balináj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: balínanj**e**
RODILNIK: balínanj**a**
DAJALNIK: balínanj**u**
TOŽILNIK: balínanj**e**
MESTNIK: pri balínanj**u**
ORODNIK: z balínanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: balínanj**i**
RODILNIK: balínanj**aj**
DAJALNIK: balínanj**ema**
TOŽILNIK: balínanj**i**
MESTNIK: pri balínanj**ih**
ORODNIK: z balínanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: balínanj**a**
RODILNIK: balínanj**aj**
DAJALNIK: balínanj**em**
TOŽILNIK: balínanj**a**
MESTNIK: pri balínanj**ih**
ORODNIK: z balínanj**i**

tonemsko

NEDOLOČNIK: balínat**i**

NAMENILNIK: balínat
sedanjik

ednina

1. OSEBA: balínam
2. OSEBA: balínaš
3. OSEBA: balína

dvojina

1. OSEBA: balínava
2. OSEBA: balínata
3. OSEBA: balínata

množina

1. OSEBA: balínamo
2. OSEBA: balínate
3. OSEBA: balínajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: balínaj

dvojina

1. OSEBA: balínaj**va**
2. OSEBA: balínaj**ta**

množina

1. OSEBA: balínaj**mo**
2. OSEBA: balínaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: balínal
DVOJINA: balínala
MNOŽINA: balínali

ženski spol

EDNINA: balínala
DVOJINA: balínali
MNOŽINA: balínale

srednji spol

EDNINA: balínal**o**
DVOJINA: balínal**i**
MNOŽINA: balínal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balinajóč *tudi* balinajóč
RODILNIK: balinajóč**ega**
DAJALNIK: balinajóč**emu**
TOŽILNIK: balinajóč *tudi* balinajóč
 živo balinajóč**ega**
MESTNIK: pri balinajóč**em**
ORODNIK: z balinajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balinajóč**a**
RODILNIK: balinajóč**ih**
DAJALNIK: balinajóč**ima**
TOŽILNIK: balinajóč**a**
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: balinajóč**i**
RODILNIK: balinajóč**ih**

DAJALNIK: balinajóč**im**
TOŽILNIK: balinajóč**e**
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balinajóč**a**
RODILNIK: balinajóč**e**
DAJALNIK: balinajóč**i**
TOŽILNIK: balinajóč**o**
MESTNIK: pri balinajóč**i**
ORODNIK: z balinajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: balinajóč**i**
RODILNIK: balinajóč**ih**
DAJALNIK: balinajóč**ima**
TOŽILNIK: balinajóč**i**
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: balinajóč**e**
RODILNIK: balinajóč**ih**
DAJALNIK: balinajóč**im**
TOŽILNIK: balinajóč**e**
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balinajóč**e**
RODILNIK: balinajóč**ega**
DAJALNIK: balinajóč**emu**
TOŽILNIK: balinajóč**e**
MESTNIK: pri balinajóč**em**
ORODNIK: z balinajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balinajóč**i**
RODILNIK: balinajóč**ih**
DAJALNIK: balinajóč**ima**
TOŽILNIK: balinajóč**i**
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: balinajóč**a**
RODILNIK: balinajóč**ih**
DAJALNIK: balinajóč**im**
TOŽILNIK: balinajóč**a**
MESTNIK: pri balinajóč**ih**
ORODNIK: z balinajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: balin**aje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: bal**ínanje**
RODILNIK: bal**ínanja**
DAJALNIK: bal**ínanju**
TOŽILNIK: bal**ínanje**
MESTNIK: pri bal**ínanju**

ORODNIK: z bal**ínanjem**
dvojina

IMENOVALNIK: bal**ínanji**
RODILNIK: bal**ínanj**
DAJALNIK: bal**ínanjema**
TOŽILNIK: bal**ínanji**
MESTNIK: pri bal**ínanjih**
ORODNIK: z bal**ínanjema**

množina

IMENOVALNIK: bal**ínanja**
RODILNIK: bal**ínanj**
DAJALNIK: bal**ínanjem**
TOŽILNIK: bal**ínanja**
MESTNIK: pri bal**ínanjih**
ORODNIK: z bal**ínanji**

IZVOR

↑balin

balínček balínčka samostalnik moškega spola [balínčək]

POMEN

1. najmanjša krogla pri balinanju, ki se ji je treba z večjimi krogli čim bolj približati; SIN.: balin

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Napetost se stopnjuje ob vsakem metu, zlasti ob premiku *balinčka*, kar popolnoma spremeni položaj.
- Zadelek *balinčka* je bil vreden šest točk, zato so kar trije balinarji imeli možnost, da osvojijo zlato kolajno.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V drugem obratu je presenetil tekmeča, a je ta izbil *balinček*.
- Prvo kroglo vrže igralec ekipe, ki je zakotalila *balinček*.

2. navadno v množini okrogla rebrasta ploščica z luknjo na sredini, navadno iz gume, za metanje pri igri, podobni balinanju

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Povabi prijatelje na piknik, iz kleti pa prinesi stare barvaste *balinčke*.
- Udeleženci so lahko igrali odbojko, med dvema ognjema, metali *balinčke* ali plesali.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balínčək]

IPA: [ba'li:ntfək]

tonemski

[balínčək]

IPA: [balí:ntfək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: balínček
RODILNIK: balínčka

DAJALNIK: balínčku
TOŽILNIK: balínček
MESTNIK: pri balínčku
ORODNIK: z balínčk~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: balínčka
RODILNIK: balínčk~~ov~~
DAJALNIK: balínčk~~oma~~
TOŽILNIK: balínčka
MESTNIK: pri balínčk~~ih~~
ORODNIK: z balínčk~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: balínčki
RODILNIK: balínčk~~ov~~
DAJALNIK: balínčk~~om~~
TOŽILNIK: balínčke
MESTNIK: pri balínčk~~ih~~
ORODNIK: z balínčki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: balínček
RODILNIK: balínčka
DAJALNIK: balínčku
TOŽILNIK: balínček
MESTNIK: pri balínčku
ORODNIK: z balínčk~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: balínčka
RODILNIK: balínčk~~ov~~
DAJALNIK: balínčk~~oma~~
TOŽILNIK: balínčka
MESTNIK: pri balínčk~~ih~~
ORODNIK: z balínčk~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: balínčki
RODILNIK: balínčk~~ov~~
DAJALNIK: balínčk~~om~~
TOŽILNIK: balínčke
MESTNIK: pri balínčk~~ih~~
ORODNIK: z balínčki

IZVOR

↑balin

balinišče balinišča samostalnik srednjega spola [balinišče]

POMEN

igrišče za balinanje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dvostezno, štiristezno balinišče | novo balinišče |
pokrito balinišče

- Tekmovanje je potekalo na pokritem *balinišču*.
- Moštvi sta bili po zmagah na domačem *balinišču* uspešni tudi v gosteh.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

odpreti (novo) balinišče | urediti, zgraditi balinišče

▪ V prihodnjih dneh bodo odprli novo otroško igrišče in *balinišče*.

▪ Občina je zgradila sodobno dvostezno *balinišče* z asfaltno podlago, ki omogoča tekmovanja tudi v neugodnih vremenskih razmerah.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

potekati na balinišču

- V že tradicionalnem srečanju upokojencev v balinanju se je na *balinišču* pomerilo osem ekip.
- V tej sezoni so na svojem *balinišču* pripravili nekaj državnih prvenstev, nazadnje pa še tradicionalni turnir v počastitev občinskega praznika.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**
balinanje na balinišču

- Vabijo na prvenstvo v balinanju na dvosteznem *balinišču*.
- Do končnega uspeha so prišli prek dveh tesnih zmag na domačem *balinišču*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- S pokritjem *balinišča* bi omogočili balinarska tekmovanja in druge prireditve v vsakem vremenu.
- Med drugim smo obnovili travnato površino na nogometnem igrišču in dokončali obnovo *balinišča*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Objekt z *baliniščem* bo dobil nadstrešnico, obstoječa večnamenska ploščad bo nekoliko manjša, ob njej pa bo urejena nova.

▶ sam. beseda + ob + **sam. beseda v mestniku**

- Naš cilj je prostor na balinišču in ob njem ponuditi vsem, ki si želijo rekreacije, obenem pa prostor ob *balinišču* urediti in opremiti z igrali za otroke.

▶ priredna zveza

balinišče in igrišče, balinišče in kegljišče

- Načrtujejo dokončanje obnove igrišča in *balinišča* v vasi.
- Ob restavraciji bosta tudi kegljišče in *balinišče*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balinišče]

IPA: [bali'ni:ʃtʃe]

tonemski

[balinišče]

IPA: [balini:ʃtʃé]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: balinišče

RODILNIK: balinišča

DAJALNIK: balinišču

TOŽILNIK: balinišče

MESTNIK: pri balinišču

ORODNIK: z baliniščem

dvojina

IMENOVALNIK: balinišči

RODILNIK: balinišč

DAJALNIK: baliniščema
TOŽILNIK: balinišči
MESTNIK: pri baliniščih
ORODNIK: z baliniščema

množina

IMENOVALNIK: balinišča
RODILNIK: balinišč
DAJALNIK: baliniščem
TOŽILNIK: balinišča
MESTNIK: pri baliniščih
ORODNIK: z balinišči

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: balinišče
RODILNIK: balinišča
DAJALNIK: balinišču
TOŽILNIK: balinišče
MESTNIK: pri balinišču
ORODNIK: z baliniščem

dvojina

IMENOVALNIK: balinišči in balinišči
RODILNIK: balinišč
DAJALNIK: baliniščema in baliniščema
TOŽILNIK: balinišči in balinišči
MESTNIK: pri baliniščih
ORODNIK: z baliniščema in z baliniščema

množina

IMENOVALNIK: balinišča
RODILNIK: balinišč
DAJALNIK: baliniščem
TOŽILNIK: balinišča
MESTNIK: pri baliniščih
ORODNIK: z balinišči

IZVOR

↑balinati

bálzam bálzama samostalnik moškega spola [bálzam]

POMEN

1. kozmetično sredstvo za nego, zaščito las, kože, ustnic

- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
balzam za lase | balzam za noge, roke | balzam za ustnice | balzam za nego ČESA
 - Za negovanje las uporabljajte *balzam* za lase in vlažilec las.
 - V mrzlih zimskih dneh je *balzam* za ustnice lepa pozornost, ki jo izkažete najdražjim.
 - Če nego opravljate zvečer, si za tem privoščite *balzam* za noge ali kremo za mehčanje trde kože.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

naravni balzam | negovalni, vlažilni balzam

- Uporabljajmo negovalni *balzam* za ustnice z izvlečki olivnega olja, eteričnega olja poprove mete in morskih alg.

- Za boljši lesk in zdrav videz lase po pranju negujte s posebnim *balzomom*, ki ga ni treba sprati.
- Kadar si ustnic ne namažem z rdečilom, uporabim vlažilni *balzam*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

balzam vsebuje KAJ | balzam neguje

- *Balzam* naj vsebuje UV-zaščito, saj ustnice nimajo pigmentacije.
- *Balzam* intenzivno neguje in zmanjša luščenje kože, ublaži občutek napetosti in sklenja kože.
- *Balzam* deluje tudi kot preventiva pred različnimi vnetji, ščiti kožo in pospešuje prekrvitev.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nanesti balzam | uporabiti, uporabljati balzam

- Previdno sem si umil lase in nanesel *balzam*.
- Da bi si povrhnjica kože čim prej opomogla od britja, uporabite *balzam* za po britju.
- Papirnati robčki vsebujejo poseben *balzam*, ki preprečuje, da bi se vam zaradi nenehnega usekovanja koža pod nosom vnela.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**
uporaba balzama

- Ustnice ob uporabi *balzama* postanejo mehke in negovane, hkrati pa so zaščitene pred suhim in mrzlim zimskim zrakom.

▶ **sam. beseda** + po + **sam. beseda v mestniku**
balzam po britju

- *Balzam* po britju blago in aktivno neguje vzdraženo kožo po britju.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
namazati (se) z balzomom

- Zjutraj se po tuširanju namažem z *balzomom* za telo, sledi krema za obraz.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- *Balzam* z mentolom kožo ohladi in poživlja, zato je posebej priporočljiv po športnih aktivnostih.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

- *Balzam* v razpršilu neguje lase s silikoni in aminokislinami.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Priporočamo nego z *balzomom* za ustnice z dodatkom rastlinskega voska oziroma olja.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**

- Na koncu nanesite še malo *balzama*.

▶ priredna zveza

balzam ali krema | balzam in maska, balzam in šampon

- Menim, da je izbira kakovostnega šampona in *balzama* ključna za lepe in sijoče lase.
- Preden obujete nogavice, noge zaščitite z mastno kremo ali *balzomom* za noge.

...

▶ Uporabljam *balzam* za po britju, vlažilno kremo, enkrat na mesec pa naredim tudi piling obraza.

2. ekspresivno kar pozitivno, blagodejno vpliva na človekovo počutje, zdravje

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**

balzam za dušo, srce | balzam za oči, ušesa

- Zadnja tekma je bila res *balzam* za srce.
- Nastala je tišina, toda *balzam* za ušesa je bil kratkotrajen.
- Veliko ljudi misli, da je hoja brez obutve *balzam* za noge.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pravi balzam

- Hoja s smučmi je lahko pravi *balzam* za dušo.
- Ples koristi tudi imunskemu sistemu in je pravi *balzam* za naše duševno počutje.

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
biti balzam

- Prihajajoči sončni dnevi bodo *balzam* za vaše počutje.
- Sprehod skozi gosto senco starega borovega gozda bo pravi *balzam* v poletni vročini.

3. smola zlasti iglastih dreves ali grmov

- Da truplo ne bi razpadlo, so pri mumificiranju uporabljali *balzam*, dišečo oljnato smolo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bálzam]

IPA: ['ba:lzam]

tonemski

[bálzam]

IPA: [bá:lzàm]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bálzam

RODILNIK: bálzama

DAJALNIK: bálzamu

TOŽILNIK: bálzam

MESTNIK: pri bálzamu

ORODNIK: z bálzalom

dvojina

IMENOVALNIK: bálzama

RODILNIK: bálzamor

DAJALNIK: bálzama

TOŽILNIK: bálzama

MESTNIK: pri bálzamih

ORODNIK: z bálzama

množina

IMENOVALNIK: bálzami

RODILNIK: bálzamor

DAJALNIK: bálzalom

TOŽILNIK: bálzame

MESTNIK: pri bálzamih

ORODNIK: z bálzami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bálzam

RODILNIK: bálzama

DAJALNIK: bálzamu

TOŽILNIK: bálzam

MESTNIK: pri bálzamu

ORODNIK: z bálzalom

dvojina

IMENOVALNIK: bálzama

RODILNIK: bálzamor

DAJALNIK: bálzama

TOŽILNIK: bálzama

MESTNIK: pri bálzamih

ORODNIK: z bálzama

množina

IMENOVALNIK: bálzami

RODILNIK: bálzamor

DAJALNIK: bálzalom

TOŽILNIK: bálzame

MESTNIK: pri bálzamih

ORODNIK: z bálzami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Balsam* in lat. *balsamum* iz gr. *bálsamon*, to pa iz neke semit. predloge, sorodne z arab. *balsam*

balzámični balzámična balzámično pridevnik

[balzámični]

POMEN

1. ki vsebuje balzamični kis

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

balzamična omaka

- Meso narežite na rezine ter ga ponudite z *balzamično* omako in krompirjem.
- Prelep vtis je pustila zmrzlina iz bazilike z *balzamičnim* prelivom.
- Solate lahko oplemenitite z *balzamično* polivko.

2. ki spominja na balzam **3.**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Knjiga se osredinja predvsem na vonje vrtnic in na njihove značilnosti. Razdeli jih na štiri skupine (sadni vonji, začimbni oz. *balzamični* vonji, sladkobni cvetlični vonji in klasični značilni vrtnični vonji).
- V refošku iz letnika '99 je še bolj štrlel vpliv barika, predvsem kot *balzamične* note.

3. ki vsebuje balzam **1.**

- Trakovom so priloženi tudi *balzamični* robčki, ki kožo po depilaciji osvežijo in odstranijo ostanke voska.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balzámični]

IPA: [bal'za:mitfni]

tonemski

[balzámični]

IPA: [balzà:mitfni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balzámični

RODILNIK: balzámičnega

DAJALNIK: balzámičnemu

TOŽILNIK: balzámični

živo balzámičnega

MESTNIK: pri balzámičnem

ORODNIK: z balzámičnim

dvojina

IMENOVALNIK: balzámična

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnima

TOŽILNIK: balzámična

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnima

množina

IMENOVALNIK: balzámični

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnim

TOŽILNIK: balzámične

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balzámična

RODILNIK: balzámične

DAJALNIK: balzámični

TOŽILNIK: balzámično

MESTNIK: pri balzámični

ORODNIK: z balzámično

dvojina

IMENOVALNIK: balzámični

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnima

TOŽILNIK: balzámični

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnima

množina

IMENOVALNIK: balzámične

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnim

TOŽILNIK: balzámične

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balzámično

RODILNIK: balzámičnega

DAJALNIK: balzámičnemu

TOŽILNIK: balzámično

MESTNIK: pri balzámičnem

ORODNIK: z balzámičnim

dvojina

IMENOVALNIK: balzámični

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnima

TOŽILNIK: balzámični

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnima

množina

IMENOVALNIK: balzámična

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnim

TOŽILNIK: balzámična

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balzámični

RODILNIK: balzámičnega

DAJALNIK: balzámičnemu

TOŽILNIK: balzámični

živo balzámičnega

MESTNIK: pri balzámičnem

ORODNIK: z balzámičnim

dvojina

IMENOVALNIK: balzámična

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnima

TOŽILNIK: balzámična

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnima

množina

IMENOVALNIK: balzámični

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnim

TOŽILNIK: balzámične

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balzámična

RODILNIK: balzámične

DAJALNIK: balzámični

TOŽILNIK: balzámično

MESTNIK: pri balzámični

ORODNIK: z balzámično

dvojina

IMENOVALNIK: balzámični

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnima

TOŽILNIK: balzámični

MESTNIK: pri balzámičnih

ORODNIK: z balzámičnima

množina

IMENOVALNIK: balzámične

RODILNIK: balzámičnih

DAJALNIK: balzámičnim
TOŽILNIK: balzámične
MESTNIK: pri balzámičnih
ORODNIK: z balzámičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balzámično
RODILNIK: balzámičnega
DAJALNIK: balzámičnemu
TOŽILNIK: balzámično
MESTNIK: pri balzámičnem
ORODNIK: z balzámičnim

dvojina

IMENOVALNIK: balzámični
RODILNIK: balzámičnih
DAJALNIK: balzámičnima
TOŽILNIK: balzámični
MESTNIK: pri balzámičnih
ORODNIK: z balzámičnima

množina

IMENOVALNIK: balzámična
RODILNIK: balzámičnih
DAJALNIK: balzámičnim
TOŽILNIK: balzámična
MESTNIK: pri balzámičnih
ORODNIK: z balzámičnimi

STALNE ZVEZE

balzamični kis

kis sladkastega okusa, navadno vinski in temnejše barve, po izvoru iz Italije

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati, zmešati balzamični kis

▪ Za solatno omako zmešamo *balzamični kis*, olivno olje, sol in poper, polijemo po solati in premešamo.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

pokapati, pokapljati z balzamičnim kisom | prelit, zaliti z balzamičnim kisom | začiniti z balzamičnim kisom

▪ Tuna lahko pokapamo z limoninim sokom ali *balzamičnim kisom*, ki bo mesu dodal svežino in obogatil okus.

▪ Sir za žar uporabite za poobedek; lahko ga prelijete z dobrim *balzamičnim kisom* ali medom.

▪ Po želji lahko jed začimo s sojino omako ali *balzamičnim kisom*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

žlica, žlička balzamičnega kisa

▪ Za solatni preliv zmešamo 2 žlici *balzamičnega kisa*, sol, poper in žličko olja.

▪ Za svežino so dodali nekaj kapljic *balzamičnega kisa* in kombinacija okusov je bila zato zelo raznovrstna.

▶ priredna zveza

balzamični kis in olivno olje, balzamični kis in oljčno olje

▪ Solato sem solil in pripravil z olivnim oljem in *balzamičnim kisom*.

▪ V večji skledi pripravimo solato z oljčnim oljem in *balzamičnim kisom* ter po okusu solimo in popramo.

...

▪ Sirupu dodajo nekaj starega *balzamičnega kisa* in vina, mešanico pa starajo v lesenih sodih več let.

IZVOR

prevzeto prek it. *balsamico*, nem. *balsamisch* iz nlat. *balsamicus*, iz ↑balzam

balzamírati balzamíram nedovršni in dovršni glagol

[balzamírati]

POMEN

z balzomom ali podobnimi snovmi delati truplo odporno na zunanje vplive, razpadanje

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

balzamirati truplo

▪ Po mnenju egiptologov naj bi jama izklesali v 70 dneh, v času, ko so *balzamirali* faraonovo truplo.

▪ Mumificiranje je bil postopek, s katerim so *balzamirali* telo umrlega.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

dati balzamirati

▪ Da bi ga lahko ljudske množice še vedno obiskovale, ga je dal *balzamirati*.

▪ V živalskem vrtu želijo slona *balzamirati*, saj naj bi bil najstarejši v Aziji.

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

balzamirati po smrti

▪ Običaja, da trupla znanih osebnosti po smrti *balzamirajo*, ni poznala samo antika.

▶ prisl. + **glag.**

▪ Potem ko so kralja skrbno in počasi *balzamirali*, so njegovo truplo namestili v zlato krsto in ga po Nilu prepeljali v Dolino kraljev.

▶ priredna zveza

balzamirati in pokopati

▪ Žrtve boginji Bastet so *balzamirali*, zavili v slamo in pokopali.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[balzamírati]

IPA: [balza'mi:rati]

tonemski

[balzamîrati]

IPA: [balzamí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: balzamírati

NAMENILNIK: balzamírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: balzamíram
2. OSEBA: balzamíraš
3. OSEBA: balzamíra

dvojina

1. OSEBA: balzamírava
2. OSEBA: balzamírata
3. OSEBA: balzamírata

množina

1. OSEBA: balzamíramo
2. OSEBA: balzamírate
3. OSEBA: balzamírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: balzamíraj

dvojina

1. OSEBA: balzamírajva
2. OSEBA: balzamírajta

množina

1. OSEBA: balzamírajmo
2. OSEBA: balzamírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: balzamíral
DVOJINA: balzamírala
MNOŽINA: balzamírali

ženski spol

EDNINA: balzamírala
DVOJINA: balzamírali
MNOŽINA: balzamírale

srednji spol

EDNINA: balzamíralo
DVOJINA: balzamírali
MNOŽINA: balzamírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balzamirajóč
RODILNIK: balzamirajóč**ega**
DAJALNIK: balzamirajóč**emu**
TOŽILNIK: balzamirajóč
 živo balzamirajóč**ega**
MESTNIK: pri balzamirajóč**em**
ORODNIK: z balzamirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balzamirajóča
RODILNIK: balzamirajóč**ih**
DAJALNIK: balzamirajóč**ima**
TOŽILNIK: balzamirajóča
MESTNIK: pri balzamirajóč**ih**
ORODNIK: z balzamirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: balzamirajóči
RODILNIK: balzamirajóč**ih**
DAJALNIK: balzamirajóč**im**

TOŽILNIK: balzamirajóče

MESTNIK: pri balzamirajóč**ih**

ORODNIK: z balzamirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balzamirajóča
RODILNIK: balzamirajóče
DAJALNIK: balzamirajóči
TOŽILNIK: balzamirajóčo
MESTNIK: pri balzamirajóči
ORODNIK: z balzamirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: balzamirajóči
RODILNIK: balzamirajóč**ih**
DAJALNIK: balzamirajóč**ima**
TOŽILNIK: balzamirajóči
MESTNIK: pri balzamirajóč**ih**
ORODNIK: z balzamirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: balzamirajóče
RODILNIK: balzamirajóč**ih**
DAJALNIK: balzamirajóč**im**
TOŽILNIK: balzamirajóče
MESTNIK: pri balzamirajóč**ih**
ORODNIK: z balzamirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balzamirajóče
RODILNIK: balzamirajóč**ega**
DAJALNIK: balzamirajóč**emu**
TOŽILNIK: balzamirajóče
MESTNIK: pri balzamirajóč**em**
ORODNIK: z balzamirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balzamirajóči
RODILNIK: balzamirajóč**ih**
DAJALNIK: balzamirajóč**ima**
TOŽILNIK: balzamirajóči
MESTNIK: pri balzamirajóč**ih**
ORODNIK: z balzamirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: balzamirajóča
RODILNIK: balzamirajóč**ih**
DAJALNIK: balzamirajóč**im**
TOŽILNIK: balzamirajóča
MESTNIK: pri balzamirajóč**ih**
ORODNIK: z balzamirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: balzamíran
RODILNIK: balzamíran**ega**
DAJALNIK: balzamíran**emu**
TOŽILNIK: balzamíran
 živo balzamíran**ega**
MESTNIK: pri balzamíran**em**

ORODNIK: z balzamíran**im**
dvojina

IMENOVALNIK: balzamírana
RODILNIK: balzamíran**ih**
DAJALNIK: balzamíran**ima**
TOŽILNIK: balzamírana
MESTNIK: pri balzamíran**ih**
ORODNIK: z balzamíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: balzamírani
RODILNIK: balzamíran**ih**
DAJALNIK: balzamíran**im**
TOŽILNIK: balzamírane
MESTNIK: pri balzamíran**ih**
ORODNIK: z balzamíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: balzamírana
RODILNIK: balzamírane
DAJALNIK: balzamírani
TOŽILNIK: balzamírano
MESTNIK: pri balzamírani
ORODNIK: z balzamírano

dvojina

IMENOVALNIK: balzamírani
RODILNIK: balzamíran**ih**
DAJALNIK: balzamíran**ima**
TOŽILNIK: balzamírani
MESTNIK: pri balzamíran**ih**
ORODNIK: z balzamíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: balzamírane
RODILNIK: balzamíran**ih**
DAJALNIK: balzamíran**im**
TOŽILNIK: balzamírane
MESTNIK: pri balzamíran**ih**
ORODNIK: z balzamíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balzamírano
RODILNIK: balzamíran**ega**
DAJALNIK: balzamíran**emu**
TOŽILNIK: balzamírano
MESTNIK: pri balzamíran**em**
ORODNIK: z balzamíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balzamírani
RODILNIK: balzamíran**ih**
DAJALNIK: balzamíran**ima**
TOŽILNIK: balzamírani
MESTNIK: pri balzamíran**ih**
ORODNIK: z balzamíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: balzamírana
RODILNIK: balzamíran**ih**
DAJALNIK: balzamíran**im**

TOŽILNIK: balzamírana

MESTNIK: pri balzamíran**ih**

ORODNIK: z balzamíran**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: balzamirá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: balzamíran**je**
RODILNIK: balzamíran**ja**
DAJALNIK: balzamíran**ju**
TOŽILNIK: balzamíran**je**
MESTNIK: pri balzamíran**ju**
ORODNIK: z balzamíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: balzamíran**ji**
RODILNIK: balzamíran**j**
DAJALNIK: balzamíran**jema**
TOŽILNIK: balzamíran**ji**
MESTNIK: pri balzamíran**jih**
ORODNIK: z balzamíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: balzamíran**ja**
RODILNIK: balzamíran**j**
DAJALNIK: balzamíran**jem**
TOŽILNIK: balzamíran**ja**
MESTNIK: pri balzamíran**jih**
ORODNIK: z balzamíran**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: balzamírati

NAMENILNIK: balzamírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: balzamír**am**
2. OSEBA: balzamír**aš**
3. OSEBA: balzamír**a**

dvojina

1. OSEBA: balzamír**ava**
2. OSEBA: balzamír**ata**
3. OSEBA: balzamír**ata**

množina

1. OSEBA: balzamír**amo**
2. OSEBA: balzamír**ate**
3. OSEBA: balzamír**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: balzamír**aj**

dvojina

1. OSEBA: balzamír**ajva**
2. OSEBA: balzamír**ajta**

množina

1. OSEBA: balzamír**ajmo**
2. OSEBA: balzamír**ajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: balzamír**al**

DVOJINA: balzamír**ala**

MNOŽINA: balzamír**ali**

ženski spol

EDNINA: balzamîrala
DVOJINA: balzamîrali
MNOŽINA: balzamîrale

srednji spol

EDNINA: balzamîralo
DVOJINA: balzamîrali
MNOŽINA: balzamîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: balzamirajôč tudi balzamirajôč
RODILNIK: balzamirajôčega
DAJALNIK: balzamirajôčemu
TOŽILNIK: balzamirajôč tudi balzamirajôč
živo balzamirajôčega
MESTNIK: pri balzamirajôčem
ORODNIK: z balzamirajôčim

dvojina

IMENOVANIK: balzamirajôča
RODILNIK: balzamirajôčih
DAJALNIK: balzamirajôčima
TOŽILNIK: balzamirajôča
MESTNIK: pri balzamirajôčih
ORODNIK: z balzamirajôčima

množina

IMENOVANIK: balzamirajôči
RODILNIK: balzamirajôčih
DAJALNIK: balzamirajôčim
TOŽILNIK: balzamirajôče
MESTNIK: pri balzamirajôčih
ORODNIK: z balzamirajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: balzamirajôča
RODILNIK: balzamirajôče
DAJALNIK: balzamirajôči
TOŽILNIK: balzamirajôčo
MESTNIK: pri balzamirajôči
ORODNIK: z balzamirajôčo

dvojina

IMENOVANIK: balzamirajôči
RODILNIK: balzamirajôčih
DAJALNIK: balzamirajôčima
TOŽILNIK: balzamirajôči
MESTNIK: pri balzamirajôčih
ORODNIK: z balzamirajôčima

množina

IMENOVANIK: balzamirajôče
RODILNIK: balzamirajôčih
DAJALNIK: balzamirajôčim
TOŽILNIK: balzamirajôče
MESTNIK: pri balzamirajôčih
ORODNIK: z balzamirajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: balzamirajôče
RODILNIK: balzamirajôčega
DAJALNIK: balzamirajôčemu
TOŽILNIK: balzamirajôče
MESTNIK: pri balzamirajôčem
ORODNIK: z balzamirajôčim

dvojina

IMENOVANIK: balzamirajôči
RODILNIK: balzamirajôčih
DAJALNIK: balzamirajôčima
TOŽILNIK: balzamirajôči
MESTNIK: pri balzamirajôčih
ORODNIK: z balzamirajôčima

množina

IMENOVANIK: balzamirajôča
RODILNIK: balzamirajôčih
DAJALNIK: balzamirajôčim
TOŽILNIK: balzamirajôča
MESTNIK: pri balzamirajôčih
ORODNIK: z balzamirajôčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: balzamîran
RODILNIK: balzamîranega
DAJALNIK: balzamîranemu
TOŽILNIK: balzamîran
živo balzamîranega
MESTNIK: pri balzamîranem
ORODNIK: z balzamîranim

dvojina

IMENOVANIK: balzamîrana
RODILNIK: balzamîranih
DAJALNIK: balzamîranima
TOŽILNIK: balzamîrana
MESTNIK: pri balzamîranih
ORODNIK: z balzamîranima

množina

IMENOVANIK: balzamîrani
RODILNIK: balzamîranih
DAJALNIK: balzamîranim
TOŽILNIK: balzamîrane
MESTNIK: pri balzamîranih
ORODNIK: z balzamîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: balzamîrana
RODILNIK: balzamîrane
DAJALNIK: balzamîrani
TOŽILNIK: balzamîrano
MESTNIK: pri balzamîrani
ORODNIK: z balzamîrano

dvojina

IMENOVANIK: balzamîrani
RODILNIK: balzamîranih
DAJALNIK: balzamîranima

TOŽILNIK: balzamîrani
MESTNIK: pri balzamîran**ih**
ORODNIK: z balzamîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: balzamîrane
RODILNIK: balzamîran**ih**
DAJALNIK: balzamîran**im**
TOŽILNIK: balzamîrane
MESTNIK: pri balzamîran**ih**
ORODNIK: z balzamîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: balzamîrano
RODILNIK: balzamîran**ega**
DAJALNIK: balzamîran**emu**
TOŽILNIK: balzamîrano
MESTNIK: pri balzamîran**em**
ORODNIK: z balzamîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: balzamîrani
RODILNIK: balzamîran**ih**
DAJALNIK: balzamîran**ima**
TOŽILNIK: balzamîrani
MESTNIK: pri balzamîran**ih**
ORODNIK: z balzamîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: balzamîrana
RODILNIK: balzamîran**ih**
DAJALNIK: balzamîran**im**
TOŽILNIK: balzamîrana
MESTNIK: pri balzamîran**ih**
ORODNIK: z balzamîran**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: balzamir**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: balzamîran**je**
RODILNIK: balzamîran**ja**
DAJALNIK: balzamîran**ju**
TOŽILNIK: balzamîran**je**
MESTNIK: pri balzamîran**ju**
ORODNIK: z balzamîran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: balzamîran**ji**
RODILNIK: balzamîran**j**
DAJALNIK: balzamîran**jema**
TOŽILNIK: balzamîran**ji**
MESTNIK: pri balzamîran**jih**
ORODNIK: z balzamîran**jema**

množina

IMENOVALNIK: balzamîran**ja**
RODILNIK: balzamîran**j**
DAJALNIK: balzamîran**jem**
TOŽILNIK: balzamîran**ja**
MESTNIK: pri balzamîran**jih**
ORODNIK: z balzamîran**ji**

IZVOR

prevzeto iz nem. *balsamieren*, iz ↑balzam

banálen banálna banálno pridevnik [banálen]

POMEN

1. ki se zaradi vsakdanjosti, predvidljivosti, enostavnosti zdi nepomemben, nevreden pozornosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

banalen dogodek | banalen prekršek | banalen primer | banalen problem, spor, zaplet | banalen razlog, vzrok | banalni motivi | banalni predmeti | banalna napaka | banalna raven | banalna realnost, resnica, vsakdanjost | banalna tema | banalna zadeva | banalne malenkosti, podrobnosti | banalne reči, stvari | banalne situacije | banalne težave | banalno dejstvo | banalno vprašanje | banalna opravila

- Predstava je nagrado prejela tudi zato, ker je dokazala, da se da iz *banalne* vsakdanje teme ustvariti gledališko lepoto.
- Neplačevanje članarine je lahko zelo *banalen* razlog za pretrganje pogodbe.
- Navidez tako *banalna* zadeva, kot je redno čiščenje, je hkrati zelo bistvena.
- Preden sta dobila hčerko, sta se dostikrat prepirala zaradi povsem *banalnih* stvari, ki se jima danes zdijo brez pomena.
- To je sicer *banalno* vprašanje, ampak zadene bistvo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

čisto, nadvse, popolnoma, povsem, skrajno banalen | dokaj, nekoliko, precej banalen | manj, zelo banalen | navidez, navidežno banalen

- Ubadali se boste s povsem *banalnimi* stvarmi, ki pa se bodo na koncu izkazale za zelo uporabne.
- Vzrok velikih težav je bil precej *banalen*.
- Ne pozabite, da se za navidez *banalnimi* težavami lahko skrivajo tudi težja obolenja.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid.**

beseda v imenovalniku

razlog, vzrok je banalen

- Primer je mogoče *banalen*, vsekakor pa opozarja na določene dileme in na cilje izobraževanja, ki verjetno niso vedno združljivi.

▶ glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

zdeti se banalen

- Avtorica je ujela v verze življenjsko realnost, ki se včasih zdi *banalna*, vendar nas njene besede nagovarjajo k razmišljanju.

1.1. ki se zaradi predvidljivosti, poenostavljenosti, neizvirnosti zdi nekvaliteten, nezadosten, neutemeljen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

banalen izgovor | banalna primerjava | banalna razlaga | banalna vsebina

- Tik pred zdajci je bilo sporočeno, da ne bosta odpotovala, *banalen* izgovor pa je bil, da imata preveč dela.
- Objavljal je članke z dokaj plehko in *banalno* vsebino, poudarek pa je bil predvsem na senzacionalizmu.
- Tekst je moral imeti zgodbo, moral je biti globok, če je bil komercialen, potem je moral biti brez *banalnih* besed in fraz.

▶ prisl. + **prid. beseda**

- Včasih se mi zdi, da bi bilo boljše, če bi bila drama brez glasbe kot pa z določenimi efekti, ki se čez čas pokažejo kot popolnoma *banalni*.
- Film se konča z zelo *banalnim* dialogom.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

zgodba je banalna

- Zgodba je *banalna*, predvsem pa avtorjem spodleti ključna naloga, saj v gledalcu po izteku epizode ubijejo vsako željo, da bi prihodnji teden še sedel za ekran.

- Njegova neposredna govorica raztaplja mejo med poetičnim in nepoetičnim, ne da bi ob tem postala *banalna*.

▶ glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

- Primerov je preveč, da bi jih našteval, ne da bi znova izpadel *banalen*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[banáɫɔn]

IPA: [ba'na:lɔn]

tonemski

[banáɫɔn]

IPA: [baná:lɔn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: banálen

določno banálni

RODILNIK: banálnega

DAJALNIK: banálnemu

TOŽILNIK: banálen

določno banálni

živo banálnega

MESTNIK: pri banálnem

ORODNIK: z banálnim

dvojina

IMENOVALNIK: banálna

RODILNIK: banálnih

DAJALNIK: banálnima

TOŽILNIK: banálna

MESTNIK: pri banálnih

ORODNIK: z banálnima

množina

IMENOVALNIK: banálni

RODILNIK: banálnih

DAJALNIK: banálnim

TOŽILNIK: banálne

MESTNIK: pri banálnih

ORODNIK: z banálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: banálna

RODILNIK: banálne

DAJALNIK: banálni

TOŽILNIK: banálno

MESTNIK: pri banálni

ORODNIK: z banálno

dvojina

IMENOVALNIK: banálna

RODILNIK: banálnih

DAJALNIK: banálnima

TOŽILNIK: banálni

MESTNIK: pri banálnih

ORODNIK: z banálnima

množina

IMENOVALNIK: banálne

RODILNIK: banálnih

DAJALNIK: banálnim

TOŽILNIK: banálne

MESTNIK: pri banálnih

ORODNIK: z banálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: banálno

RODILNIK: banálnega

DAJALNIK: banálnemu

TOŽILNIK: banálno

MESTNIK: pri banálnem

ORODNIK: z banálnim

dvojina

IMENOVALNIK: banálni

RODILNIK: banálnih

DAJALNIK: banálnima

TOŽILNIK: banálni

MESTNIK: pri banálnih

ORODNIK: z banálnima

množina

IMENOVALNIK: banálna

RODILNIK: banálnih

DAJALNIK: banálnim

TOŽILNIK: banálna

MESTNIK: pri banálnih

ORODNIK: z banálnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: banálnejši

RODILNIK: banálnejšega

DAJALNIK: banálnejš**emu**
TOŽILNIK: banálnejš**i**
živo banálnejš**ega**
MESTNIK: pri banálnejš**em**
ORODNIK: z banálnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: banálnejš**a**
RODILNIK: banálnejš**ih**
DAJALNIK: banálnejš**ima**
TOŽILNIK: banálnejš**a**
MESTNIK: pri banálnejš**ih**
ORODNIK: z banálnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: banálnejš**i**
RODILNIK: banálnejš**ih**
DAJALNIK: banálnejš**im**
TOŽILNIK: banálnejš**i**
MESTNIK: pri banálnejš**ih**
ORODNIK: z banálnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: banálnejš**a**
RODILNIK: banálnejš**e**
DAJALNIK: banálnejš**i**
TOŽILNIK: banálnejš**o**
MESTNIK: pri banálnejš**i**
ORODNIK: z banálnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: banálnejš**i**
RODILNIK: banálnejš**ih**
DAJALNIK: banálnejš**ima**
TOŽILNIK: banálnejš**i**
MESTNIK: pri banálnejš**ih**
ORODNIK: z banálnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: banálnejš**e**
RODILNIK: banálnejš**ih**
DAJALNIK: banálnejš**im**
TOŽILNIK: banálnejš**e**
MESTNIK: pri banálnejš**ih**
ORODNIK: z banálnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: banálnejš**e**
RODILNIK: banálnejš**ega**
DAJALNIK: banálnejš**emu**
TOŽILNIK: banálnejš**e**
MESTNIK: pri banálnejš**em**
ORODNIK: z banálnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: banálnejš**i**
RODILNIK: banálnejš**ih**
DAJALNIK: banálnejš**ima**
TOŽILNIK: banálnejš**i**
MESTNIK: pri banálnejš**ih**
ORODNIK: z banálnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: banálnejš**a**
RODILNIK: banálnejš**ega**
DAJALNIK: banálnejš**emu**
TOŽILNIK: banálnejš**a**
MESTNIK: pri banálnejš**ih**
ORODNIK: z banálnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj banálen

ženski spol

EDNINA: bòlj banálna

srednji spol

EDNINA: bòlj banálno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjbanálnejš**i** in nájbanálnejš**i**
RODILNIK: nàjbanálnejš**ega** in nájbanálnejš**ega**
DAJALNIK: nàjbanálnejš**emu** in nájbanálnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjbanálnejš**i** in nájbanálnejš**i**
živo nàjbanálnejš**ega** in nájbanálnejš**ega**
MESTNIK: pri nàjbanálnejš**em** in pri nájbanálnejš**em**
ORODNIK: z nàjbanálnejš**im** in z nájbanálnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjbanálnejš**a** in nájbanálnejš**a**
RODILNIK: nàjbanálnejš**ih** in nájbanálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjbanálnejš**ima** in nájbanálnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjbanálnejš**a** in nájbanálnejš**a**
MESTNIK: pri nàjbanálnejš**ih** in pri nájbanálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjbanálnejš**ima** in z nájbanálnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjbanálnejš**i** in nájbanálnejš**i**
RODILNIK: nàjbanálnejš**ih** in nájbanálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjbanálnejš**im** in nájbanálnejš**im**
TOŽILNIK: nàjbanálnejš**e** in nájbanálnejš**e**
MESTNIK: pri nàjbanálnejš**ih** in pri nájbanálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjbanálnejš**imi** in z nájbanálnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjbanálnejš**a** in nájbanálnejš**a**
RODILNIK: nàjbanálnejš**e** in nájbanálnejš**e**
DAJALNIK: nàjbanálnejš**i** in nájbanálnejš**i**
TOŽILNIK: nàjbanálnejš**o** in nájbanálnejš**o**
MESTNIK: pri nàjbanálnejš**i** in pri nájbanálnejš**i**
ORODNIK: z nàjbanálnejš**o** in z nájbanálnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjbanálnejš**i** in nájbanálnejš**i**
RODILNIK: nàjbanálnejš**ih** in nájbanálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjbanálnejš**ima** in nájbanálnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjbanálnejš**i** in nájbanálnejš**i**
MESTNIK: pri nàjbanálnejš**ih** in pri nájbanálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjbanálnejš**ima** in z nájbanálnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najbanálnejše in najbanálnejše
RODILNIK: najbanálnejših in najbanálnejših
DAJALNIK: najbanálnejšim in najbanálnejšim
TOŽILNIK: najbanálnejše in najbanálnejše
MESTNIK: pri najbanálnejših in pri najbanálnejših
ORODNIK: z najbanálnejšimi in z najbanálnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najbanálnejše in najbanálnejše
RODILNIK: najbanálnejšega in najbanálnejšega
DAJALNIK: najbanálnejšemu in najbanálnejšemu
TOŽILNIK: najbanálnejše in najbanálnejše
MESTNIK: pri najbanálnejšem in pri najbanálnejšem
ORODNIK: z najbanálnejšim in z najbanálnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najbanálnejši in najbanálnejši
RODILNIK: najbanálnejših in najbanálnejših
DAJALNIK: najbanálnejšima in najbanálnejšima
TOŽILNIK: najbanálnejši in najbanálnejši
MESTNIK: pri najbanálnejših in pri najbanálnejših
ORODNIK: z najbanálnejšima in z najbanálnejšima

množina

IMENOVALNIK: najbanálnejša in najbanálnejša
RODILNIK: najbanálnejših in najbanálnejših
DAJALNIK: najbanálnejšim in najbanálnejšim
TOŽILNIK: najbanálnejša in najbanálnejša
MESTNIK: pri najbanálnejših in pri najbanálnejših
ORODNIK: z najbanálnejšimi in z najbanálnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj banálen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj banálna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj banálno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: banálen
določno banálni
RODILNIK: banálnega
DAJALNIK: banálnemu
TOŽILNIK: banálen
določno banálni
živo banálnega
MESTNIK: pri banálnem
ORODNIK: z banálnim

dvojina

IMENOVALNIK: banálna
RODILNIK: banálnih
DAJALNIK: banálnima
TOŽILNIK: banálna

MESTNIK: pri banálnih
ORODNIK: z banálnima

množina

IMENOVALNIK: banálni
RODILNIK: banálnih
DAJALNIK: banálnim
TOŽILNIK: banálne
MESTNIK: pri banálnih
ORODNIK: z banálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: banálna
RODILNIK: banálne
DAJALNIK: banálni
TOŽILNIK: banálno
MESTNIK: pri banálni
ORODNIK: z banálno

dvojina

IMENOVALNIK: banálni
RODILNIK: banálnih
DAJALNIK: banálnima
TOŽILNIK: banálni
MESTNIK: pri banálnih
ORODNIK: z banálnima

množina

IMENOVALNIK: banálne
RODILNIK: banálnih
DAJALNIK: banálnim
TOŽILNIK: banálne
MESTNIK: pri banálnih
ORODNIK: z banálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: banálno
RODILNIK: banálnega
DAJALNIK: banálnemu
TOŽILNIK: banálno
MESTNIK: pri banálnem
ORODNIK: z banálnim

dvojina

IMENOVALNIK: banálni
RODILNIK: banálnih
DAJALNIK: banálnima
TOŽILNIK: banálni
MESTNIK: pri banálnih
ORODNIK: z banálnima

množina

IMENOVALNIK: banálna
RODILNIK: banálnih
DAJALNIK: banálnim
TOŽILNIK: banálna
MESTNIK: pri banálnih
ORODNIK: z banálnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: banâlnejši
RODILNIK: banâlnejšega
DAJALNIK: banâlnejšemu
TOŽILNIK: banâlnejši
 živo banâlnejšega
MESTNIK: pri banâlnejšem
ORODNIK: z banâlnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: banâlnejša
RODILNIK: banâlnejših
DAJALNIK: banâlnejšima
TOŽILNIK: banâlnejša
MESTNIK: pri banâlnejših
ORODNIK: z banâlnejšima

množina

IMENOVALNIK: banâlnejši
RODILNIK: banâlnejših
DAJALNIK: banâlnejšim
TOŽILNIK: banâlnejši
MESTNIK: pri banâlnejših
ORODNIK: z banâlnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: banâlnejša
RODILNIK: banâlnejše
DAJALNIK: banâlnejši
TOŽILNIK: banâlnejšo
MESTNIK: pri banâlnejši
ORODNIK: z banâlnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: banâlnejši
RODILNIK: banâlnejših
DAJALNIK: banâlnejšima
TOŽILNIK: banâlnejši
MESTNIK: pri banâlnejših
ORODNIK: z banâlnejšima

množina

IMENOVALNIK: banâlnejše
RODILNIK: banâlnejših
DAJALNIK: banâlnejšim
TOŽILNIK: banâlnejše
MESTNIK: pri banâlnejših
ORODNIK: z banâlnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: banâlnejše
RODILNIK: banâlnejšega
DAJALNIK: banâlnejšemu
TOŽILNIK: banâlnejše
MESTNIK: pri banâlnejšem
ORODNIK: z banâlnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: banâlnejši
RODILNIK: banâlnejših
DAJALNIK: banâlnejšima
TOŽILNIK: banâlnejši

MESTNIK: pri banâlnejših
ORODNIK: z banâlnejšima

množina

IMENOVALNIK: banâlnejša
RODILNIK: banâlnejšega
DAJALNIK: banâlnejšemu
TOŽILNIK: banâlnejša
MESTNIK: pri banâlnejših
ORODNIK: z banâlnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj banâlen

ženski spol

EDNINA: bôlj banâlna

srednji spol

EDNINA: bôlj banâlno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjbanâlnejši in nâjbanâlnejši
RODILNIK: nâjbanâlnejšega in nâjbanâlnejšega
DAJALNIK: nâjbanâlnejšemu in nâjbanâlnejšemu
TOŽILNIK: nâjbanâlnejši in nâjbanâlnejši
 živo nâjbanâlnejšega in nâjbanâlnejšega
MESTNIK: pri nâjbanâlnejšem in pri
nâjbanâlnejšem
ORODNIK: z nâjbanâlnejšim in z nâjbanâlnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nâjbanâlnejša in nâjbanâlnejša
RODILNIK: nâjbanâlnejših in nâjbanâlnejših
DAJALNIK: nâjbanâlnejšima in nâjbanâlnejšima
TOŽILNIK: nâjbanâlnejša in nâjbanâlnejša
MESTNIK: pri nâjbanâlnejših in pri nâjbanâlnejših
ORODNIK: z nâjbanâlnejšima in z
nâjbanâlnejšima

množina

IMENOVALNIK: nâjbanâlnejši in nâjbanâlnejši
RODILNIK: nâjbanâlnejših in nâjbanâlnejših
DAJALNIK: nâjbanâlnejšim in nâjbanâlnejšim
TOŽILNIK: nâjbanâlnejše in nâjbanâlnejše
MESTNIK: pri nâjbanâlnejših in pri nâjbanâlnejših
ORODNIK: z nâjbanâlnejšimi in z nâjbanâlnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjbanâlnejša in nâjbanâlnejša
RODILNIK: nâjbanâlnejše in nâjbanâlnejše
DAJALNIK: nâjbanâlnejši in nâjbanâlnejši
TOŽILNIK: nâjbanâlnejšo in nâjbanâlnejšo
MESTNIK: pri nâjbanâlnejši in pri nâjbanâlnejši
ORODNIK: z nâjbanâlnejšo in z nâjbanâlnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nâjbanâlnejši in nâjbanâlnejši
RODILNIK: nâjbanâlnejših in nâjbanâlnejših
DAJALNIK: nâjbanâlnejšima in nâjbanâlnejšima
TOŽILNIK: nâjbanâlnejši in nâjbanâlnejši
MESTNIK: pri nâjbanâlnejših in pri nâjbanâlnejših

ORODNIK: z nájbanâlnejš**ima** in z nájbanâlnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nájbanâlnejš**e** in nájbanâlnejš**e**
RODILNIK: nájbanâlnejš**ih** in nájbanâlnejš**ih**
DAJALNIK: nájbanâlnejš**im** in nájbanâlnejš**im**
TOŽILNIK: nájbanâlnejš**e** in nájbanâlnejš**e**
MESTNIK: pri nájbanâlnejš**ih** in pri nájbanâlnejš**ih**
ORODNIK: z nájbanâlnejš**imi** in z nájbanâlnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nájbanâlnejš**e** in nájbanâlnejš**e**
RODILNIK: nájbanâlnejš**ega** in nájbanâlnejš**ega**
DAJALNIK: nájbanâlnejš**emu** in nájbanâlnejš**emu**
TOŽILNIK: nájbanâlnejš**e** in nájbanâlnejš**e**
MESTNIK: pri nájbanâlnejš**em** in pri nájbanâlnejš**em**
ORODNIK: z nájbanâlnejš**im** in z nájbanâlnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nájbanâlnejš**i** in nájbanâlnejš**i**
RODILNIK: nájbanâlnejš**ih** in nájbanâlnejš**ih**
DAJALNIK: nájbanâlnejš**ima** in nájbanâlnejš**ima**
TOŽILNIK: nájbanâlnejš**i** in nájbanâlnejš**i**
MESTNIK: pri nájbanâlnejš**ih** in pri nájbanâlnejš**ih**
ORODNIK: z nájbanâlnejš**ima** in z nájbanâlnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nájbanâlnejš**a** in nájbanâlnejš**a**
RODILNIK: nájbanâlnejš**ih** in nájbanâlnejš**ih**
DAJALNIK: nájbanâlnejš**im** in nájbanâlnejš**im**
TOŽILNIK: nájbanâlnejš**a** in nájbanâlnejš**a**
MESTNIK: pri nájbanâlnejš**ih** in pri nájbanâlnejš**ih**
ORODNIK: z nájbanâlnejš**imi** in z nájbanâlnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj banâlen

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj banâlna

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj banâlno

IZVOR

prevzeto (prek nem. *banal*) iz frc. *banal*, prvotno 'vsakdanji, normalen' < 'ki se nanaša na lokalne zadeve', iz *ban* 'sodno okrožje'

banalizácija banalizácije samostalnik ženskega spola

[banalizácija]

POMEN

delovanje, proces, pri katerem kaj postane (pretirano) vsakdanje, predvidljivo, enostavno in se zato zdi nepomembno, nevredno pozornosti, nekvalitetno; SIN.: banaliziranje

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Komerencializacija gledališča nas je žal privedla do njegove *banalizacije*.
- Branijo se iz elitističnih pozicij, v smislu ohranjanja literature pred vsesplošno *banalizacijo*.
- Picerije so bile prve množične restavracije na določeno temo, a so zaradi prevelike *banalizacije* ponudbe postale manj priljubljene.

► sam. beseda + sam. beseda v roditelju

- Pomembno je, da se prek takšnih dogodkov teži k deelitizaciji, ki pa se nikakor ne sme odvijati v smeri *banalizacije* vsebin.
- V *banalizaciji* problema smo spregledali najpomembnejše vprašanje.
- Podpiram, celo navdušeno pozdravljam kritičen pristop, a morda bi se res lahko pogovarjali še o čem drugem kot o *banalizaciji* popularnih tekstov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[banalizácija]

IPA: [banali'za:tsija]

tonemski

[banalizácija]

IPA: [banalizà:tsija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: banalizácija

RODILNIK: banalizácije

DAJALNIK: banalizáciji

TOŽILNIK: banalizácijo

MESTNIK: pri banalizáciji

ORODNIK: z banalizácijo

dvojina

IMENOVALNIK: banalizáciji

RODILNIK: banalizácij

DAJALNIK: banalizácijama

TOŽILNIK: banalizáciji

MESTNIK: pri banalizácijah

ORODNIK: z banalizácijama

množina

IMENOVALNIK: banalizácije

RODILNIK: banalizácij

DAJALNIK: banalizácijam

TOŽILNIK: banalizácije

MESTNIK: pri banalizácijah

ORODNIK: z banalizácijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: banalizácija

RODILNIK: banalizácije

DAJALNIK: banalizáciji

TOŽILNIK: banalizácijo

MESTNIK: pri banalizáciji

ORODNIK: z banalizácijo

dvojina

IMENOVALNIK: banalizáci**ji**
RODILNIK: banalizáci**j**
DAJALNIK: banalizáci**jama**
TOŽILNIK: banalizáci**ji**
MESTNIK: pri banalizáci**jah**
ORODNIK: z banalizáci**jama**

množina

IMENOVALNIK: banalizáci**e**
RODILNIK: banalizáci**j**
DAJALNIK: banalizáci**jam**
TOŽILNIK: banalizáci**e**
MESTNIK: pri banalizáci**jah**
ORODNIK: z banalizáci**jami**

IZVOR

prevzeto prek angl. *banalisation* iz frc. *banalisation*, glej ↑banalen

banaliziranje banalizíranja samostalnik srednjega spola

[banalizíranje]

POMEN

delovanje, proces, pri katerem kaj postane (pretirano) vsakdanje, predvidljivo, enostavno in se zato zdi nepomembno, nevredno pozornosti, nekvalitetno; SIN.: banalizacija

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

- Ni se spuščal v *banaliziranje* znanih glasbeno-plesnih vzorcev, temveč je osnovni melodiji pridodal kanček improvizacije.
- Slavnostno vzdušje je zaznamovano z rahlim občutkom izkoriščanja in *banaliziranja* umetnosti, katere vrednost mnogi vidijo le v služenju političnim ali poslovnim mehanizmom.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Zavestno se je odločil za nepopularnost, ker je preziral popularnost in kameleonstvo ter nasprotoval vsakršnemu *banaliziranju* umetnosti.
- V sklepnem *banaliziranju* gledališke situacije (resda na splošno navdušenje občinstva) gre do samega roba.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[banalizíranje]
IPA: [banali'zi:ranje]

tonemski

[banalizíranje]
IPA: [banalizí:rànje]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: banalizíranje
RODILNIK: banalizíranja
DAJALNIK: banalizíranju

TOŽILNIK: banalizíranje
MESTNIK: pri banalizíranju
ORODNIK: z banalizíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: banalizíranji
RODILNIK: banalizíranj
DAJALNIK: banalizíranjema
TOŽILNIK: banalizíranji
MESTNIK: pri banalizíranjih
ORODNIK: z banalizíranjema

množina

IMENOVALNIK: banalizíranja
RODILNIK: banalizíranj
DAJALNIK: banalizíranjem
TOŽILNIK: banalizíranja
MESTNIK: pri banalizíranjih
ORODNIK: z banalizíranji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: banalizíranje
RODILNIK: banalizíranja
DAJALNIK: banalizíranju
TOŽILNIK: banalizíranje
MESTNIK: pri banalizíranju
ORODNIK: z banalizíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: banalizíranji
RODILNIK: banalizíranj
DAJALNIK: banalizíranjema
TOŽILNIK: banalizíranji
MESTNIK: pri banalizíranjih
ORODNIK: z banalizíranjema

množina

IMENOVALNIK: banalizíranja
RODILNIK: banalizíranj
DAJALNIK: banalizíranjem
TOŽILNIK: banalizíranja
MESTNIK: pri banalizíranjih
ORODNIK: z banalizíranji

IZVOR

↑banalizirati

banalizirati banalizíram dovršni in nedovršni glagol

[banalizírati]

POMEN

1. delati, da kaj postane (pretirano) vsakdanje, predvidljivo, enostavno in se zato zdi nepomembno, nevredno pozornosti, nekvalitetno

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Nekateri mu očitajo, da svoj poklic *banalizira*, ko meša filozofijo in kič.
- Odgovarjajo na vse močnejše globalizacijske trende, ki unificirajo in *banalizirajo* tudi oglaševalski jezik.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

▪ Iskati moraš posamično situacijo, ki je splošna in jo lahko prepozna vsak, toda potem je ne smeš *banalizirati*, ampak jo moraš obravnavati z dolžnim spoštovanjem.

▶ prisl. + **glag.**

▪ Pasivna brezbriznost je voda na mlin tistim, ki že tako razčlovečeno družbo še bolj *banalizirajo*.
▪ S širitvijo karateja v Evropo in Ameriko se je ta dodatno *banaliziral*, izgubljal je svojo mentalno ozadje – in postajal zgolj še forma.

...

▪ Prekarno zaposleni smo na predavanjih prisiljeni *banalizirati* znanje in smo kadarkoli lahko brez pojasnila odpuščeni.

1.1. namenjati čemu premalo pozornosti, pripisovati čemu premajhen pomen

▪ Krvavitve ne smemo *banalizirati*, vsako krvavitev je treba razložiti.
▪ Vsi imajo svoje spletišče, vendar ga večinoma *banalizirajo* ali koristijo zgolj za prenos že utečene forme na povsem drugačen medij.
▪ *Banalizirajo* smrtno resne zadeve, kot so kršenje človekovih pravic, zadolževanje Slovenije, prenašanje javnega dolga na podjetja v državni lasti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[banalizírati]

IPA: [banali'zi:rati]

tonemski

[banalizîrati]

IPA: [banalizí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: banalizírati

NAMENILNIK: banalizírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: banalizíram

2. OSEBA: banalizíraš

3. OSEBA: banalizíra

dvojina

1. OSEBA: banalizírava

2. OSEBA: banalizírata

3. OSEBA: banalizírata

množina

1. OSEBA: banalizíramo

2. OSEBA: banalizírate

3. OSEBA: banalizírajó

velelnik

ednina

2. OSEBA: banalizíraj

dvojina

1. OSEBA: banalizírajva

2. OSEBA: banalizírajta

množina

1. OSEBA: banalizírajmo

2. OSEBA: banalizírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: banalizíral

DVOJINA: banalizírala

MNOŽINA: banalizírali

ženski spol

EDNINA: banalizírala

DVOJINA: banalizírali

MNOŽINA: banalizírale

srednji spol

EDNINA: banalizíralo

DVOJINA: banalizírali

MNOŽINA: banalizírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizirajóč

RODILNIK: banalizirajóčega

DAJALNIK: banalizirajóčemu

TOŽILNIK: banalizirajóč

živo banalizirajóčega

MESTNIK: pri banalizirajóčem

ORODNIK: z banalizirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: banalizirajóča

RODILNIK: banalizirajóčih

DAJALNIK: banalizirajóčima

TOŽILNIK: banalizirajóča

MESTNIK: pri banalizirajóčih

ORODNIK: z banalizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: banalizirajóči

RODILNIK: banalizirajóčih

DAJALNIK: banalizirajóčim

TOŽILNIK: banalizirajóče

MESTNIK: pri banalizirajóčih

ORODNIK: z banalizirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizirajóča

RODILNIK: banalizirajóče

DAJALNIK: banalizirajóči

TOŽILNIK: banalizirajóčo

MESTNIK: pri banalizirajóči

ORODNIK: z banalizirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: banalizirajóči

RODILNIK: banalizirajóčih

DAJALNIK: banalizirajóčima

TOŽILNIK: banalizirajóči

MESTNIK: pri banalizirajóčih

ORODNIK: z banalizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: banalizirajóče
RODILNIK: banalizirajóč**ih**
DAJALNIK: banalizirajóč**im**
TOŽILNIK: banalizirajóče
MESTNIK: pri banalizirajóč**ih**
ORODNIK: z banalizirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizirajóče
RODILNIK: banalizirajóč**ega**
DAJALNIK: banalizirajóč**emu**
TOŽILNIK: banalizirajóče
MESTNIK: pri banalizirajóč**em**
ORODNIK: z banalizirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: banalizirajóči
RODILNIK: banalizirajóč**ih**
DAJALNIK: banalizirajóč**ima**
TOŽILNIK: banalizirajóči
MESTNIK: pri banalizirajóč**ih**
ORODNIK: z banalizirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: banalizirajóča
RODILNIK: banalizirajóč**ih**
DAJALNIK: banalizirajóč**im**
TOŽILNIK: banalizirajóča
MESTNIK: pri banalizirajóč**ih**
ORODNIK: z banalizirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizíran
RODILNIK: banalizíran**ega**
DAJALNIK: banalizíran**emu**
TOŽILNIK: banalizíran
 živo banalizíran**ega**
MESTNIK: pri banalizíran**em**
ORODNIK: z banalizíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: banalizírana
RODILNIK: banalizíran**ih**
DAJALNIK: banalizíran**ima**
TOŽILNIK: banalizírana
MESTNIK: pri banalizíran**ih**
ORODNIK: z banalizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: banalizírani
RODILNIK: banalizíran**ih**
DAJALNIK: banalizíran**im**
TOŽILNIK: banalizírane
MESTNIK: pri banalizíran**ih**
ORODNIK: z banalizíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizírana

RODILNIK: banalizírane
DAJALNIK: banalizíran**i**
TOŽILNIK: banalizírano
MESTNIK: pri banalizíran**i**
ORODNIK: z banalizíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: banalizírani
RODILNIK: banalizíran**ih**
DAJALNIK: banalizíran**ima**
TOŽILNIK: banalizíran**i**
MESTNIK: pri banalizíran**ih**
ORODNIK: z banalizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: banalizírane
RODILNIK: banalizíran**ih**
DAJALNIK: banalizíran**im**
TOŽILNIK: banalizírane
MESTNIK: pri banalizíran**ih**
ORODNIK: z banalizíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizírano
RODILNIK: banalizíran**ega**
DAJALNIK: banalizíran**emu**
TOŽILNIK: banalizírano
MESTNIK: pri banalizíran**em**
ORODNIK: z banalizíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: banalizírani
RODILNIK: banalizíran**ih**
DAJALNIK: banalizíran**ima**
TOŽILNIK: banalizíran**i**
MESTNIK: pri banalizíran**ih**
ORODNIK: z banalizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: banalizírana
RODILNIK: banalizíran**ih**
DAJALNIK: banalizíran**im**
TOŽILNIK: banalizírana
MESTNIK: pri banalizíran**ih**
ORODNIK: z banalizíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: banalizíranje
RODILNIK: banalizíran**ja**
DAJALNIK: banalizíran**ju**
TOŽILNIK: banalizíranje
MESTNIK: pri banalizíran**ju**
ORODNIK: z banalizíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: banalizíranj**i**
RODILNIK: banalizíranj
DAJALNIK: banalizíranj**ema**
TOŽILNIK: banalizíranj**i**
MESTNIK: pri banalizíranj**ih**
ORODNIK: z banalizíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: banalizíranja
RODILNIK: banalizíranj
DAJALNIK: banalizíranjem
TOŽILNIK: banalizíranja
MESTNIK: pri banalizíranjih
ORODNIK: z banalizíranji

tonemsko

NEDOLOČNIK: banalizítrati
NAMENILNIK: banalizítrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: banalizítram
2. OSEBA: banalizítraš
3. OSEBA: banalizítra

dvojina

1. OSEBA: banalizítrava
2. OSEBA: banalizírata
3. OSEBA: banalizírata

množina

1. OSEBA: banalizíramo
2. OSEBA: banalizírate
3. OSEBA: banalizírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: banalizítraj

dvojina

1. OSEBA: banalizítrajva
2. OSEBA: banalizítrajta

množina

1. OSEBA: banalizírajmo
2. OSEBA: banalizírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: banalizítral
DVOJINA: banalizítrala
MNOŽINA: banalizítrali

ženski spol

EDNINA: banalizítrala
DVOJINA: banalizítrali
MNOŽINA: banalizítrale

srednji spol

EDNINA: banalizítralo
DVOJINA: banalizítrali
MNOŽINA: banalizítrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizirajôč tudi banalizirajôč
RODILNIK: banalizirajôčega
DAJALNIK: banalizirajôčemu
TOŽILNIK: banalizirajôč tudi banalizirajôč
živo banalizirajôčega
MESTNIK: pri banalizirajôčem
ORODNIK: z banalizirajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: banalizirajôča
RODILNIK: banalizirajôčih
DAJALNIK: banalizirajôčima
TOŽILNIK: banalizirajôča
MESTNIK: pri banalizirajôčih
ORODNIK: z banalizirajôčima

množina

IMENOVALNIK: banalizirajôči
RODILNIK: banalizirajôčih
DAJALNIK: banalizirajôčim
TOŽILNIK: banalizirajôče
MESTNIK: pri banalizirajôčih
ORODNIK: z banalizirajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizirajôča
RODILNIK: banalizirajôče
DAJALNIK: banalizirajôči
TOŽILNIK: banalizirajôčo
MESTNIK: pri banalizirajôči
ORODNIK: z banalizirajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: banalizirajôči
RODILNIK: banalizirajôčih
DAJALNIK: banalizirajôčima
TOŽILNIK: banalizirajôči
MESTNIK: pri banalizirajôčih
ORODNIK: z banalizirajôčima

množina

IMENOVALNIK: banalizirajôče
RODILNIK: banalizirajôčih
DAJALNIK: banalizirajôčim
TOŽILNIK: banalizirajôče
MESTNIK: pri banalizirajôčih
ORODNIK: z banalizirajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizirajôče
RODILNIK: banalizirajôčega
DAJALNIK: banalizirajôčemu
TOŽILNIK: banalizirajôče
MESTNIK: pri banalizirajôčem
ORODNIK: z banalizirajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: banalizirajôči
RODILNIK: banalizirajôčih
DAJALNIK: banalizirajôčima
TOŽILNIK: banalizirajôči
MESTNIK: pri banalizirajôčih
ORODNIK: z banalizirajôčima

množina

IMENOVALNIK: banalizirajôča
RODILNIK: banalizirajôčih
DAJALNIK: banalizirajôčim
TOŽILNIK: banalizirajôča
MESTNIK: pri banalizirajôčih

ORODNIK: z banalizirajóčimi
deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizîran
RODILNIK: banalizîranega
DAJALNIK: banalizîranemu
TOŽILNIK: banalizîran
živo banalizîranega
MESTNIK: pri banalizîranem
ORODNIK: z banalizîranim

dvojina

IMENOVALNIK: banalizîrana
RODILNIK: banalizîranih
DAJALNIK: banalizîranima
TOŽILNIK: banalizîrana
MESTNIK: pri banalizîranih
ORODNIK: z banalizîranima

množina

IMENOVALNIK: banalizîrani
RODILNIK: banalizîranih
DAJALNIK: banalizîranim
TOŽILNIK: banalizîrane
MESTNIK: pri banalizîranih
ORODNIK: z banalizîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizîrana
RODILNIK: banalizîrane
DAJALNIK: banalizîrani
TOŽILNIK: banalizîrano
MESTNIK: pri banalizîrani
ORODNIK: z banalizîrano

dvojina

IMENOVALNIK: banalizîrani
RODILNIK: banalizîranih
DAJALNIK: banalizîranima
TOŽILNIK: banalizîrani
MESTNIK: pri banalizîranih
ORODNIK: z banalizîranima

množina

IMENOVALNIK: banalizîrane
RODILNIK: banalizîranih
DAJALNIK: banalizîranim
TOŽILNIK: banalizîrane
MESTNIK: pri banalizîranih
ORODNIK: z banalizîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: banalizîrano
RODILNIK: banalizîranega
DAJALNIK: banalizîranemu
TOŽILNIK: banalizîrano
MESTNIK: pri banalizîranem
ORODNIK: z banalizîranim

dvojina

IMENOVALNIK: banalizîrani
RODILNIK: banalizîranih
DAJALNIK: banalizîranima
TOŽILNIK: banalizîrani
MESTNIK: pri banalizîranih
ORODNIK: z banalizîranima

množina

IMENOVALNIK: banalizîrana
RODILNIK: banalizîranih
DAJALNIK: banalizîranim
TOŽILNIK: banalizîrana
MESTNIK: pri banalizîranih
ORODNIK: z banalizîranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: banalizîranje
RODILNIK: banalizîranja
DAJALNIK: banalizîranju
TOŽILNIK: banalizîranje
MESTNIK: pri banalizîranju
ORODNIK: z banalizîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: banalizîranji
RODILNIK: banalizîranj
DAJALNIK: banalizîranjema
TOŽILNIK: banalizîranji
MESTNIK: pri banalizîranjih
ORODNIK: z banalizîranjema

množina

IMENOVALNIK: banalizîranja
RODILNIK: banalizîranj
DAJALNIK: banalizîranjem
TOŽILNIK: banalizîranja
MESTNIK: pri banalizîranjih
ORODNIK: z banalizîranji

IZVOR

prevzeto iz nem. *banalisieren*, glej ↑banalen

banálno prislov [banáлно]

POMEN

1. takó, da se zaradi vsakdanjosti, predvidljivosti, enostavnosti zdi nepomembno, nevredno pozornosti

▶ glag. + **prisl.**

delovati banalno | izzveneti, slišati se, zveneti banalno | zdeti se banalno

▪ Pritožba zaradi napačnega parkiranja deluje *banalno*.

▪ Morda se sliši *banalno*, a danes pogrešam prav preproste stvari, ker imam občutek, da nam jih je divji tempo življenja ukradel.

▪ Vem, da se zdi *banalno*, vendar otrok potrebuje starše, da se ukvarjajo z njim, ker to je temelj, kar se tiče primarne socializacije.

▶ **prisl.** + prid. beseda

banalno povedano, rečeno | banalno preprost | banalno vsakdanji

- Razlog za to, da novega standarda še ne uporabljajo, je *banalno* preprost – večji stroški.
- Na velikih barvnih fotografijah vidimo *banalno* vsakdanje, puščobne prizore z nekega parkirišča pred stanovanjskim blokom.
- *Banalno* rečeno, v športu ima študij tehnike, motorike ključen vpliv na izide.
- Da bi se naučili primerno pogovarjati, moramo brati, kajti le to nam, *banalno* rečeno, povečuje besedni zaklad.

1.1. takó, da se zaradi predvidljivosti, poenostavljenosti, neizvirnosti zdi nekvalitetno, nezadostno, neutemeljeno

▶ glag. + **prisl.**

- Nenadni psihološki preskoki in neartikulirana dejanja junakov morda delujejo suvereno in prepričljivo, na platnu pa izpadejo vsaj *banalno*, če ne smešno.
- So zvezde neke zgodbe, ki je bila sprva impresivna, zdaj pa deluje čedalje bolj *banalno* in neprepričljivo.
- Tu je problem tega trilerja – izgleda tako *banalno* in tako klišejsko kot trilerji, v katerih lovijo serijskega morilca s fiksno identiteto.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[banáлно]

IPA: [ba'na:lnɔ]

tonemski

[banâлно]

IPA: [baná:lnò]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: banáлно

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: banálnjeje in banálnješe

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj banáлно

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nâjbanálnjeje in nâjbanálnješe

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj

banáлно

tonemsko

OSNOVNIK: banâлно

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: banâlnjeje in banâlnješe

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj banâлно

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nâjbanâlnjeje in nâjbanâlnješe

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj

banâлно

IZVOR

↑banalen

banálnost banálnosti samostalnik ženskega spola

[banálnost]

POMEN

1. stanje, lastnost česa, da se zaradi vsakdanjosti, predvidljivosti, enostavnosti zdi nepomembno, nevredno pozornosti

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditeljski

banalnost vsakdana, vsakdanjika

▪ Antični bogovi so bili nesmrtni, vendar so imeli številne napake: njihova nepopolnost je smrtnikom ponujala boljše izhodišče za spopadanje z *banalnostjo* vsakdana.

▪ Svet vsaj sem ter tja opazujte skozi rožnata očala in ne dovolite, da vas *banalnost* vsakdanjosti preveč prizadene.

▪ Vidiš *banalnost* nekaterih zadev, ki pa so bile za tiste, ki so bili vpleteni vanje, življenjsko pomembne.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Izbrani detajli pripomorejo, da se podobe iz navidezne *banalnosti* povzdignejo v univerzalno in zastavljajo tehtnejša vprašanja, kot se sprva zdi.

▪ Na sklep bi se lahko mirno pritožili; šlo je za popolno *banalnost*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Psihologi poudarjajo, da je treba človeku predstaviti bistvo dela in ustvarjanja, ki daleč presega *banalnost* zaslužka za preživetje.

▪ Fragmentarnost ustvarja po eni strani videz lahкотnosti in igrivosti, po drugi pa poudarja *banalnost* in plitkost sveta junakov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljski**

▪ Njegove kratke filme opisujejo kot študije *banalnosti* vsakdanjega življenja.

1.1. kar kaže, izraža tako stanje, lastnost

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

vsakdanje, vsakodnevne banalnosti

▪ Za svoj objekt jemljeta vsakdanje *banalnosti*, iz katerih napravita zabavno in intelektualno vznemirljivo čtivo.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se z banalnostmi

▪ Namesto da bi krepili svojo samozavest, se ukvarjate z *banalnostmi* in preveč pozornosti namenjate povsem materialnim zadevam.

▪ Moja naloga v muzeju je, da naredim vse, kar je potrebno, da lahko naši strokovnjaki dobro delajo na svojih področjih in da se jim ni treba obremenjevati z raznimi *banalnostmi*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Dogajanje je postavljeno v podeželski irski pub, kjer gostje malce pijejo, si izmenjujejo vsakdanje *banalnosti* in za nameček pripovedujejo čudne zgodbe o duhovih.

▪ Pogosto raziskuje protislovne *banalnosti* vsakodnevnih bivanjskih razmer.

- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
 - Na žalost smo kaj hitro prešle na *banalnosti* o službi.
- ▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**
 - Le kje naj najde čas posvetiti se takim *banalnostim*, ko pa je v njegovi glavi toliko pomembnejšega, kar hoče in mora opraviti.
 - V romanu je pripovedovalec natančen opazovalec dogajanja, hkrati pa se enako intenzivno posveča tudi *banalnostim*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
 - Ko pade zastor, ko slečš kostum, te pričaka kup *banalnosti*, ki te hitro prizemljijo.

2. stanje, lastnost česa, da se zaradi predvidljivosti, poenostavljenosti, neizvirnosti zdi nekvalitetno, nezadostno, neutemeljeno

- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

zapasti v banalnost

 - Njihovi tipizirani liki se gibljejo na meji karikatur, ki pa nikoli ne zapadejo v *banalnost*, čeprav postaja meja v nekaterih prizorih nevarno tanka.
 - Njegov diskurz je nagnjen k simbolizmu, a niti v enem trenutku ni zdrsnil v *banalnost* ali vsiljevanje stališča.
 - Humor se v pesmi lahko hitro prevesi v plitkost ali celo *banalnost*.
 - ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - Meni, da je režiser s klasično glasbo ustvaril pravo ozračje za nastopajoče in se spretno izognil zdrsu v grobo *banalnost*.
 - ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
 - Nikoli ne zdrknejo na raven *banalnosti*, saj ne gre za popevkarstvo.
- 2.1. kar kaže, izraža tako stanje, lastnost**
- Vstopila je odločno, pozdravila, potem pa mi s prstom na ustih dala vedeti, da naj svoje vljudnostne *banalnosti* zadržim zase.
 - Tisti, ki so bili pravi poznavalci mode, so se umaknili, saj imajo preveč ponosa, da bi se sploh zapletali v *banalnosti*, kot so izbori za misice, tretjerazredni pevci in podobno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[banálnost]

IPA: [ba'na:lnost]

tonemski

[banâlnost]

IPA: [baná:lnòst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: banálnost

RODILNIK: banálnosti

DAJALNIK: banálnosti

TOŽILNIK: banálnost

MESTNIK: pri banálnosti

ORODNIK: z banálnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: banálnosti

RODILNIK: banálnosti

DAJALNIK: banálnostma tudi banálnostima

TOŽILNIK: banálnosti

MESTNIK: pri banálnostih

ORODNIK: z banálnostma tudi z banálnostima

množina

IMENOVALNIK: banálnosti

RODILNIK: banálnosti

DAJALNIK: banálnostim

TOŽILNIK: banálnosti

MESTNIK: pri banálnostih

ORODNIK: z banálnostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: banâlnost

RODILNIK: banâlnosti

DAJALNIK: banâlnosti

TOŽILNIK: banâlnost

MESTNIK: pri banâlnosti

ORODNIK: z banâlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: banâlnosti

RODILNIK: banâlnosti

DAJALNIK: banâlnostma tudi banâlnostima

TOŽILNIK: banâlnosti

MESTNIK: pri banâlnostih

ORODNIK: z banâlnostma tudi z banâlnostima

množina

IMENOVALNIK: banâlnosti

RODILNIK: banâlnosti

DAJALNIK: banâlnostim

TOŽILNIK: banâlnosti

MESTNIK: pri banâlnostih

ORODNIK: z banâlnostmi

STALNE ZVEZE

banalnost zla

iz filozofije, po Hannah Arendt **prepričanje, da zla ne omogočajo samo očitna slaba dejanja, ampak tudi navidezno vsakdanja, enostavna, nepomembna**

- Z nizkimi plastmi, ki sem jih vključil v visoko govornico poezije, sem hotel prikazati stvarnost vojne v vsej njeni *banalnosti zla*.
- Ravno njena na videz nedolžna opisovanja Hitlerjevega dolgočasnega in konservativnega vsakdanjika v Volčjem brlogu ali na Berghofu so pomemben dokaz za mnogokrat omenjano tezo Hannah Arendt o *banalnosti zla*.

- Ne da bi to skrival in prikrival, on resnično ne verjame, da je zagrešil nekaj slabega. In prav to je grozljivo. V tem je resnična *banalnost zla*.

IZVOR

↑banalen

barík baríka; tudi **barrique** samostalnik moškega spola

[barík]

POMEN

1. sod za zorenje, staranje vina, navadno hrastov, v katerem vino dobi poseben okus

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

zoreti, zoriti v barikih

- Po stiskanju vino leto dni zorijo v francoskih *barikih*, nato pa še tri leta v velikih, 35- do 65-hektolitrskih sodih iz slavonskega hrasta.
- Chardonnay je leto dni zorel v rabljenih *barikih*, sauvignonasse pa v velikih lesenih sodih.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

rabljeni bariki

- Vino s 14 % alkohola je slabo leto dni zorelo v novih in rabljenih francoskih *barikih*, potem pa še pol leta v steklenicah.
- Pokupili so vseh dvanajst 225-litrskih *barikov*.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

zorenje v barikih

- Nekajdnevna maceracija in leto dni v *barikih* dasta vino z zlato rumeno barvo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Šele vroča voda pod visokim pritiskom je primerna za čiščenje *barikov*, ko menjamo v njih vino ali ko smo kupili rabljene sodčke.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Pripravljajo posebno polnitev vina iz 25 *barikov*.

1.1. vino, zorjeno, starano v takem sodu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Vinski svetovalec k fižolovim jedem svetuje predvsem dobra rdeča vina, na primer modro frankinjo, metliško črnino, modri pinot, kakšen lažji briški rdeči *barik*.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z barikom 1., 1.1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

- Modro frankinjo dodajajo cvičku, hkrati pa iz nje donegujejo tudi sortno in *barik* vino.
- Iz 225-litrškega *barik* soda dobi kupec 270 0,75-litrskih steklenic vina.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[barík]

IPA: [ba'ri:k]

tonemski

[barík]

IPA: [ba'ri:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: barík

RODILNIK: baríka

DAJALNIK: baríku

TOŽILNIK: barík

MESTNIK: pri baríku

ORODNIK: z baríkom

dvojina

IMENOVALNIK: baríka

RODILNIK: baríkov

DAJALNIK: baríkoma

TOŽILNIK: baríka

MESTNIK: pri baríkih

ORODNIK: z baríkoma

množina

IMENOVALNIK: baríki

RODILNIK: baríkov

DAJALNIK: baríkom

TOŽILNIK: baríke

MESTNIK: pri baríkih

ORODNIK: z baríki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: barík

RODILNIK: baríka

DAJALNIK: baríku

TOŽILNIK: barík

MESTNIK: pri baríku

ORODNIK: z baríkom

dvojina

IMENOVALNIK: baríka

RODILNIK: baríkov

DAJALNIK: baríkoma

TOŽILNIK: baríka

MESTNIK: pri baríkih

ORODNIK: z baríkoma

množina

IMENOVALNIK: baríki

RODILNIK: baríkov

DAJALNIK: baríkom

TOŽILNIK: baríke

MESTNIK: pri baríkih

ORODNIK: z baríki

kot pridevnik

jakostni

[barík]

IPA: [ba'ri:k]

tonemski

[barík]

IPA: [ba'ri:k]

IZVOR

↑barrique

barikíran barikírana barikírano pridevnik [barikíran]

POMEN

ki je zorjen, staran v sodu, navadno hrastovem, da pridobi poseben okus

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

barikirano vino

- Gre za *barikirano* vino, vendar tipičnih arom po vanilji ali hrastu ni moč zaslediti.
- Gre za posebej izbrane in *barikirane* malvazijo, cabernet sauvignon in refošk; vsa ta vina leto dni odležijo v bariku.

▶ prisl. + **prid. beseda**

močno, rahlo barikiran

- K tako pripravljenemu somu se poda kozarec dišeče, rahlo *barikirane* rebule.
- Stojnica je bila prijetna, ponudba vin solidna, cvetna in nežno *barikirana* kopraska malvazija odlična.
- Vino je lepo *barikirano*, saj se lesa skoraj ne čuti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[barikíran]

IPA: [bari'ki:ran]

tonemski

[barikíran]

IPA: [barikí:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: barikíran

določno barikírani

RODILNIK: barikíranega

DAJALNIK: barikíranemu

TOŽILNIK: barikíran

določno barikírani

živo barikíranega

MESTNIK: pri barikíranem

ORODNIK: z barikíranim

dvojina

IMENOVALNIK: barikírana

RODILNIK: barikíranih

DAJALNIK: barikíranima

TOŽILNIK: barikírana

MESTNIK: pri barikíranih

ORODNIK: z barikíranima

množina

IMENOVALNIK: barikírani

RODILNIK: barikíranih

DAJALNIK: barikíranim

TOŽILNIK: barikírane

MESTNIK: pri barikíranih

ORODNIK: z barikíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: barikírana

RODILNIK: barikírane

DAJALNIK: barikírani

TOŽILNIK: barikírano

MESTNIK: pri barikírani

ORODNIK: z barikírano

dvojina

IMENOVALNIK: barikírani

RODILNIK: barikíranih

DAJALNIK: barikíranima

TOŽILNIK: barikírani

MESTNIK: pri barikíranih

ORODNIK: z barikíranima

množina

IMENOVALNIK: barikírane

RODILNIK: barikíranih

DAJALNIK: barikíranim

TOŽILNIK: barikírane

MESTNIK: pri barikíranih

ORODNIK: z barikíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: barikírano

RODILNIK: barikíranega

DAJALNIK: barikíranemu

TOŽILNIK: barikírano

MESTNIK: pri barikíranem

ORODNIK: z barikíranim

dvojina

IMENOVALNIK: barikírani

RODILNIK: barikíranih

DAJALNIK: barikíranima

TOŽILNIK: barikírani

MESTNIK: pri barikíranih

ORODNIK: z barikíranima

množina

IMENOVALNIK: barikírana

RODILNIK: barikíranih

DAJALNIK: barikíranim

TOŽILNIK: barikírana

MESTNIK: pri barikíranih

ORODNIK: z barikíranimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: barikíran

določno barikírani

RODILNIK: barikíranega

DAJALNIK: barikíranemu

TOŽILNIK: barikíran

določno barikírani

živo barikíranega

MESTNIK: pri barikîranem
ORODNIK: z barikîranim

dvojina

IMENOVALNIK: barikîrana
RODILNIK: barikîranih
DAJALNIK: barikîranima
TOŽILNIK: barikîrana
MESTNIK: pri barikîranih
ORODNIK: z barikîranima

množina

IMENOVALNIK: barikîrani
RODILNIK: barikîranih
DAJALNIK: barikîranim
TOŽILNIK: barikîrane
MESTNIK: pri barikîranih
ORODNIK: z barikîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: barikîrana
RODILNIK: barikîrane
DAJALNIK: barikîrani
TOŽILNIK: barikîrano
MESTNIK: pri barikîrani
ORODNIK: z barikîrano

dvojina

IMENOVALNIK: barikîrani
RODILNIK: barikîranih
DAJALNIK: barikîranima
TOŽILNIK: barikîrani
MESTNIK: pri barikîranih
ORODNIK: z barikîranima

množina

IMENOVALNIK: barikîrane
RODILNIK: barikîranih
DAJALNIK: barikîranim
TOŽILNIK: barikîrane
MESTNIK: pri barikîranih
ORODNIK: z barikîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: barikîrano
RODILNIK: barikîranega
DAJALNIK: barikîranemu
TOŽILNIK: barikîrano
MESTNIK: pri barikîranem
ORODNIK: z barikîranim

dvojina

IMENOVALNIK: barikîrani
RODILNIK: barikîranih
DAJALNIK: barikîranima
TOŽILNIK: barikîrani
MESTNIK: pri barikîranih
ORODNIK: z barikîranima

množina

IMENOVALNIK: barikîrana
RODILNIK: barikîranih

DAJALNIK: barikîranim
TOŽILNIK: barikîrana
MESTNIK: pri barikîranih
ORODNIK: z barikîranimi

IZVOR

iz *barikirati* iz ↑barik

barrique *barriqua*; glej **barík** samostalnik moškega spola
[barík]

POMEN

1. sod za zorenje, staranje vina, navadno hrastov, v katerem vino dobi poseben okus

- Mlado vino je zrelo delno v lesenih sodih *barrique*, delno pa v velikih tankih iz nerjavečega jekla.
- Zaključek okusa spremlja prijetna aroma zorenja v hrastovih sodih (*barrique*).

1.1. vino, zorjeno, starano v takem sodu

▶ sam. beseda + **sam. beseda**
vino *barrique*

- Posnemati so pričeli pridelavo vina *barrique*, ki bordojskim vinom zagotavlja vrhunsko kakovost in sloves.

...

- Glavno besedo ima vedno kupec in tudi v naši kleti si ne moremo dovoliti, da mu ne bi ponudili najboljšega po njegovem okusu, od vin posebnih trgatev pa do *barriqua*.

1.2. zorenje, staranje vina v takem sodu

▶ sam. beseda + **sam. beseda**
tehnologija *barrique*

- Na robu vinograda so postavili novo vinsko klet, v kateri bodo negovali vina po francoski metodi *barrique*.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z *barriquom* 1., 1.1., 1.2.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

- Prenovljena klet, kamor smo namestili cisterne iz nerjaveče pločevine in *barrique* sodčke, nam bo služila za dozorevanje vina.
- Enolog se trudi, da bo malvazija že v nekaj letih tudi s pomočjo *barrique* tehnologije bolj cenjeno vino.
- Petino grozdja bodo pustili na trsih in ga potrgali 20 dni kasneje za suha *barrique* vina.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[barík]

IPA: [ba'ri:k]

tonemski

[barík]

IPA: [barí:k]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: *barrique*

jakostni [barík]
 tonemski [barîk]
 RODILNIK: **barriqua**
 jakostni [baríka]
 tonemski [barîka]
 DAJALNIK: **barriquu**
 jakostni [baríku]
 tonemski [barîku]
 TOŽILNIK: **barrique**
 jakostni [barík]
 tonemski [barîk]
 MESTNIK: pri **barriquu**
 jakostni [pri baríku]
 tonemski [pri barîku]
 ORODNIK: z **barriquom**
 jakostni [z baríkom]
 tonemski [z barîkom]

dvojina

IMENOVALNIK: **barriqua**
 jakostni [baríka]
 tonemski [barîka]
 RODILNIK: **barriquov**
 jakostni [baríkov]
 tonemski [barîkov]
 DAJALNIK: **barriquoma**
 jakostni [baríkoma]
 tonemski [barîkoma]
 TOŽILNIK: **barriqua**
 jakostni [baríka]
 tonemski [barîka]
 MESTNIK: pri **barriquih**
 jakostni [pri baríkih]
 tonemski [pri barîkih]
 ORODNIK: z **barriquoma**
 jakostni [z baríkoma]
 tonemski [z barîkoma]

množina

IMENOVALNIK: **barriqui**
 jakostni [baríki]
 tonemski [barîki]
 RODILNIK: **barriquov**
 jakostni [baríkov]
 tonemski [barîkov]
 DAJALNIK: **barriquom**
 jakostni [baríkom]
 tonemski [barîkom]
 TOŽILNIK: **barrique**
 jakostni [baríke]
 tonemski [barîke]
 MESTNIK: pri **barriquih**
 jakostni [pri baríkih]
 tonemski [pri barîkih]
 ORODNIK: z **barriqu**
 jakostni [z baríki]
 tonemski [z barîki]

kot pridevnik
 jakostni
 [barík]
 IPA: [ba'ri:k]
 tonemski
 [barîk]
 IPA: [barí:k]

IZVOR

prevzeto iz frc. *barrique* 'dvestolitrski sod' < lat. *barrica* 'sod'

batáta batáte samostalnik ženskega spola [batáta]

POMEN

1. tropska rastlina z ovijajočim se stblom, večjimi zvončastimi cvetovi in krompirju podobnimi sladkimi gomolji; primerjaj lat. *Ipomoea batatas*; SIN.: sladki krompir

▪ Obiskovalca navdušijo odtenki zelene barve, ki jih narekujejo pašniki, gozdovi, kraterska jezera, vinogradi, nasadi čaja in *batate*.

1.1. gomolj te rastline, zlasti kot hrana, jed;

SIN.: sladki krompir

▶ **priredna zveza**

batata ali sladki krompir

▪ Sladki krompir ali *batata* vsebuje veliko antioksidanta betakarotena in prehranskih vlaknin.

...

▪ In kaj je na jedilniku danes? Kremna juha iz *batate* za začetek, za nadaljevanje pa čičerkini zrezki z rižem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
 [batáta]
 IPA: [ba'ta:ta]
 tonemski
 [batáta]
 IPA: [batá:tà]

VZOREC

jakostno
 ednina
 IMENOVALNIK: batáta
 RODILNIK: batáte
 DAJALNIK: batáti
 TOŽILNIK: batáto
 MESTNIK: pri batáti
 ORODNIK: z batáto
 dvojina
 IMENOVALNIK: batáti
 RODILNIK: batát
 DAJALNIK: batátama
 TOŽILNIK: batáti
 MESTNIK: pri batátah

ORODNIK: z batátama

množina

IMENOVALNIK: batáte

RODILNIK: batát

DAJALNIK: batátam

TOŽILNIK: batáte

MESTNIK: pri batátah

ORODNIK: z batátami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: batâta

RODILNIK: batâte

DAJALNIK: batâti

TOŽILNIK: batâto

MESTNIK: pri batâti

ORODNIK: z batâto

dvojina

IMENOVALNIK: batâti

RODILNIK: batât

DAJALNIK: batâtama

TOŽILNIK: batâti

MESTNIK: pri batâtah

ORODNIK: z batâtama

množina

IMENOVALNIK: batâte

RODILNIK: batât

DAJALNIK: batâtam

TOŽILNIK: batâte

MESTNIK: pri batâtah

ORODNIK: z batâtami

IZVOR

prevzeto prek špan. *batata* iz arav. jezika taino *batata*

belouška belouške samostalnik ženskega spola [belouška]

POMEN

nestrupena kača s svetlejšima pegama na zadnjem delu glave, ki živi zlasti ob vodi; primerjaj lat.

Natrix natrix

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

srečati belouško

- Ob vodi lahko srečamo *belouško*, ki lovi manjše žabe in paglavce.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Belouška* se rada zadržuje v bližini voda.

...

- Kobranka in *belouška* nista edini predstavnici plazilcev v krajinskem parku, vendar so te živali tako tihe in plahe, da jih komaj kdaj zasledimo.

- Videl sem počasno *belouško*, ki je lezla med klopni v parku.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[belouška]

IPA: [belo'ʉ:ʃka]

tonemski

[belouška]

IPA: [beloú:ʃkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: belouška

RODILNIK: belouške

DAJALNIK: belouški

TOŽILNIK: belouško

MESTNIK: pri belouški

ORODNIK: z belouško

dvojina

IMENOVALNIK: belouški

RODILNIK: beloušk

DAJALNIK: belouškama

TOŽILNIK: belouški

MESTNIK: pri belouških

ORODNIK: z belouškama

množina

IMENOVALNIK: belouške

RODILNIK: beloušk

DAJALNIK: belouškam

TOŽILNIK: belouške

MESTNIK: pri belouških

ORODNIK: z belouškami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: belouška

RODILNIK: belouške

DAJALNIK: belouški

TOŽILNIK: belouško

MESTNIK: pri belouški

ORODNIK: z belouško

dvojina

IMENOVALNIK: belouški

RODILNIK: beloušk

DAJALNIK: belouškama

TOŽILNIK: belouški

MESTNIK: pri belouških

ORODNIK: z belouškama

množina

IMENOVALNIK: belouške

RODILNIK: beloušk

DAJALNIK: belouškam

TOŽILNIK: belouške

MESTNIK: pri belouških

ORODNIK: z belouškami

IZVOR

iz **belouh*, iz ↑bel + ↑uho

bidón bidóna samostalnik moškega spola [bidón]

POMEN

steklenici podobna plastična posoda za nošenje pijače z ustnikom za pitje, zlasti med telesno aktivnostjo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

poln bidon

- Od samega starta se cesta vzpenja, priporočam vsaj eno energijsko ploščico v žepu, poln *bidon* vitaminskega napitka in vremenu primerna oblačila.
- V vročem vremenu izgubljam veliko vode, zato izberite traso, kjer boste ob poti imeli na voljo dovolj vode, drugače naj vas spremlja kolesarski *bidon*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vzeti bidon

- Takoj ko so začele temperature naraščati, sem vzela *bidon* z vodo ter se z njim polivala po glavi.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku bidon z vodo

- Nujno je treba imeti *bidon* z vodo tudi med samo aktivnostjo, vendar ne smemo piti preveč, da ne pride do slabosti.
- Tekmovalci so potrebovali le brisačo, *bidon* s pijačo, čiste športne oziroma kolesarske čevlje.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

- Na cilju bodo vsi prejeli spominske obeske, topli obrok in *bidon* za napitke.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Ko si na kolesu, potrebuješ nekaj *bidonov* tekočine, ob daljših menjavah pa tudi nekaj hrane, ki ti jo podajo iz spremljevalnega avta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bidón]

IPA: [bǐˈdoːn]

tonemski

[bidõn]

IPA: [bidóːn]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bidón

RODILNIK: bidóna

DAJALNIK: bidónu

TOŽILNIK: bidón

MESTNIK: pri bidónu

ORODNIK: z bidónom

dvojina

IMENOVALNIK: bidóna

RODILNIK: bidónov

DAJALNIK: bidónoma

TOŽILNIK: bidóna

MESTNIK: pri bidónih

ORODNIK: z bidónoma

množina

IMENOVALNIK: bidóni

RODILNIK: bidónov

DAJALNIK: bidónom

TOŽILNIK: bidóne

MESTNIK: pri bidónih

ORODNIK: z bidóni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bidõn

RODILNIK: bidõna

DAJALNIK: bidõnu

TOŽILNIK: bidõn

MESTNIK: pri bidõnu

ORODNIK: z bidõnom

dvojina

IMENOVALNIK: bidõna

RODILNIK: bidõnov

DAJALNIK: bidõnoma

TOŽILNIK: bidõna

MESTNIK: pri bidõnih

ORODNIK: z bidõnoma

množina

IMENOVALNIK: bidõni

RODILNIK: bidõnov

DAJALNIK: bidõnom

TOŽILNIK: bidõne

MESTNIK: pri bidõnih

ORODNIK: z bidõni

IZVOR

prevzeto iz it. *bidone*, prevzeto iz srgr. *píthon* 'vinski sod', iz gr. *píthos* 'velika posoda za shranjevanje'

bíjoenergétičarka bíjoenergétičarke samostalnik

ženskega spola [bíjoenergétičarka]

POMEN

ženska, ki se ukvarja z alternativnim zdravljenjem, ki temelji na vzpostavljanju energijskega ravnovesja v telesu, zlasti z dotiki, približevanjem rok

- Odkar je bila pri nas *bioenergetičarka*, sem začela verjeti, da vsa energija in volja do dela vendarle od nekod prihajata.
- Po več obiskih *bioenergetičarke* je hčerka začela spati brez prebujanja, tudi njeno obnašanje je bolj umirjeno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bíjoenergétičarka]

IPA: [ˈbiːjoɛnɛrˈgɛːtɨfarka]

tonemski

[bǐjoenergétičarka]

IPA: [bǐːjoɛnɛrɛːtɨfarka]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: bioenergetičarka
RODILNIK: bioenergetičarke
DAJALNIK: bioenergetičarki
TOŽILNIK: bioenergetičarko
MESTNIK: pri bioenergetičarki
ORODNIK: z bioenergetičarko

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergetičarki
RODILNIK: bioenergetičark
DAJALNIK: bioenergetičarkama
TOŽILNIK: bioenergetičarki
MESTNIK: pri bioenergetičarkah
ORODNIK: z bioenergetičarkama

množina

IMENOVALNIK: bioenergetičarke
RODILNIK: bioenergetičark
DAJALNIK: bioenergetičarkam
TOŽILNIK: bioenergetičarke
MESTNIK: pri bioenergetičarkah
ORODNIK: z bioenergetičarkami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: bioenergetičarka
RODILNIK: bioenergetičarke
DAJALNIK: bioenergetičarki
TOŽILNIK: bioenergetičarko
MESTNIK: pri bioenergetičarki
ORODNIK: z bioenergetičarko

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergetičarki
RODILNIK: bioenergetičark
DAJALNIK: bioenergetičarkama
TOŽILNIK: bioenergetičarki
MESTNIK: pri bioenergetičarkah
ORODNIK: z bioenergetičarkama

množina

IMENOVALNIK: bioenergetičarke
RODILNIK: bioenergetičark
DAJALNIK: bioenergetičarkam
TOŽILNIK: bioenergetičarke
MESTNIK: pri bioenergetičarkah
ORODNIK: z bioenergetičarkami

IZVOR

↑ bioenergetik

bioenergetik bioenergetika samostalnik moškega spola

[b'joener'gɛ:tik]

POMEN

kdor se ukvarja z alternativnim zdravljenjem, ki temelji na vzpostavljanju energijskega ravnovesja v telesu, zlasti z dotiki, približevanjem rok

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

bioenergetik pomaga, svetuje | bioenergetik zdravi
▪ *Bioenergetik* lahko pomaga človeku, da spozna ogromne človeške potenciale za samozdravljenje in ga nauči, kako naj jih uporabi.

▶ prid. beseda + sam. beseda

znan bioenergetik

▪ Zdravil se je pri znanem *bioenergetiku*.

▶ glag. + k/h + sam. beseda v dajalniku

hoditi, iti k bioenergetiku

▪ Po prestani kapi sem hodila k *bioenergetiku*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

obiskati bioenergetika

▪ Dandanes vse več ljudi že ob najmanjših zdravstvenih težavah obišče *bioenergetika*.

▶ sam. beseda + pri + sam. beseda v mestniku

obisk pri bioenergetiku

▪ Od zadnjega obiska pri *bioenergetiku* je minilo devet let.

▶ priredna zveza

bioenergetik in kiropraktik, bioenergetik in radiestezist, bioenergetik in zdravilec

▪ Širšemu krogu ljudi je pot poznana po 23 energijskih zdravilnih točkah, ki so jih pred nekaj leti odkrili radiestezisti in *bioenergetiki*.

▪ Poleg ginekološkega zdravljenja in biomedicinske pomoči pari iščejo pomoč tudi pri zdravljenju in *bioenergetikih*.

▪ Kar precej me je ovirala poškodba, vendar so mi pomagali zdravniki in *bioenergetik*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[b'joener'gɛ:tik]

IPA: ['bi:joener'gɛ:tik]

tonemski

[b'joener'gɛ:tik]

IPA: ['bi:joenergɛ:tik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bioenergetik

RODILNIK: bioenergetika

DAJALNIK: bioenergetiku

TOŽILNIK: bioenergetika

MESTNIK: pri bioenergetiku

ORODNIK: z bioenergetikom

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergetika

RODILNIK: bioenergetikov

DAJALNIK: bioenergetikoma

TOŽILNIK: bioenergetika

MESTNIK: pri bioenergetikih

ORODNIK: z bioenergetikoma

množina

IMENOVALNIK: bíoenergétiki
RODILNIK: bíoenergétikov
DAJALNIK: bíoenergétikom
TOŽILNIK: bíoenergétike
MESTNIK: pri bíoenergétikih
ORODNIK: z bíoenergétiki

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: bíoenergétik
RODILNIK: bíoenergétika
DAJALNIK: bíoenergétiku
TOŽILNIK: bíoenergétika
MESTNIK: pri bíoenergétiku
ORODNIK: z bíoenergétikom

dvojina

IMENOVALNIK: bíoenergétika
RODILNIK: bíoenergétikov tudi bíoenergétikov
DAJALNIK: bíoenergétikoma
TOŽILNIK: bíoenergétika
MESTNIK: pri bíoenergétikih tudi pri bíoenergétikih
ORODNIK: z bíoenergétikoma

množina

IMENOVALNIK: bíoenergétiki
RODILNIK: bíoenergétikov tudi bíoenergétikov
DAJALNIK: bíoenergétikom
TOŽILNIK: bíoenergétike
MESTNIK: pri bíoenergétikih tudi pri bíoenergétikih
ORODNIK: z bíoenergétiki tudi z bíoenergétiki

BESEDOTVORJE

feminativ: bioenergetičarka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Bioenergetiker*, glej ↑bioenergija

bíoenergétski bíoenergétska bíoenergétsko pridevnik

[bíjoenergétski]

POMEN

1. ki je v zvezi z bioenergijo 1., 1.1.; SIN.:

bioenergijski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bioenergetski potencial | bioenergetska moč |
bioenergetske sposobnosti | bioenergetsko polje

- S posebnimi napravami lahko izmerijo *bioenergetsko* moč vsakega živega bitja.
- Zaradi razumevanja govorce telesa in zaradi *bioenergetskih* sposobnosti takoj vem, kakšen je človek, s katerim govorim.

1.1. ki temelji na bioenergiji 1., 1.1.; SIN.:

bioenergijski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bioenergetsko zdravljenje

- Ukvarja se z *bioenergetskim* zdravljenjem.
- Z ročno *bioenergetsko* masažo celotnega telesa izvaja antistresno in protibolečinsko terapijo.

2. ki je v zvezi z bioenergijo 2.

- Električno bo treba smotrneje uporabljati – zmanjševanje porabe bo veljalo za vse vrste energije, od električne do plina, vključno s kurilnim oljem, premogom, *bioenergetskimi* viri in gorivom za transport.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bíjoenergétski]

IPA: [ˈbiːjoɛnɛrˈgɛːtski]

tonemski

[bîjoenergêtski]

IPA: [biːjòɛnɛrɛːtski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bíoenergétski

RODILNIK: bíoenergétskega

DAJALNIK: bíoenergétskemu

TOŽILNIK: bíoenergétski

živo bíoenergétskega

MESTNIK: pri bíoenergétskem

ORODNIK: z bíoenergétskim

dvojina

IMENOVALNIK: bíoenergétska

RODILNIK: bíoenergétskih

DAJALNIK: bíoenergétskima

TOŽILNIK: bíoenergétska

MESTNIK: pri bíoenergétskih

ORODNIK: z bíoenergétskima

množina

IMENOVALNIK: bíoenergétski

RODILNIK: bíoenergétskih

DAJALNIK: bíoenergétskim

TOŽILNIK: bíoenergétske

MESTNIK: pri bíoenergétskih

ORODNIK: z bíoenergétskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bíoenergétska

RODILNIK: bíoenergétske

DAJALNIK: bíoenergétski

TOŽILNIK: bíoenergétsko

MESTNIK: pri bíoenergétski

ORODNIK: z bíoenergétsko

dvojina

IMENOVALNIK: bíoenergétski

RODILNIK: bíoenergétskih

DAJALNIK: bíoenergétskima

TOŽILNIK: bíoenergétski

MESTNIK: pri bíoenergétskih

ORODNIK: z bíoenergétskima

množina

IMENOVALNIK: bíoenergétske
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskim
TOŽILNIK: bíoenergétske
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bíoenergétsko
RODILNIK: bíoenergétskega
DAJALNIK: bíoenergétskemu
TOŽILNIK: bíoenergétsko
MESTNIK: pri bíoenergétskem
ORODNIK: z bíoenergétskim

dvojina

IMENOVALNIK: bíoenergétski
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskima
TOŽILNIK: bíoenergétski
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskima

množina

IMENOVALNIK: bíoenergétska
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskim
TOŽILNIK: bíoenergétska
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bíoenergétski
RODILNIK: bíoenergétskega
DAJALNIK: bíoenergétskemu
TOŽILNIK: bíoenergétski
živo bíoenergétskega
MESTNIK: pri bíoenergétskem
ORODNIK: z bíoenergétskim

dvojina

IMENOVALNIK: bíoenergétska
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskima
TOŽILNIK: bíoenergétska
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskima

množina

IMENOVALNIK: bíoenergétski
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskim
TOŽILNIK: bíoenergétske
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bíoenergétska
RODILNIK: bíoenergétske
DAJALNIK: bíoenergétski
TOŽILNIK: bíoenergétsko
MESTNIK: pri bíoenergétski
ORODNIK: z bíoenergétsko

dvojina

IMENOVALNIK: bíoenergétski
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskima
TOŽILNIK: bíoenergétski
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskima

množina

IMENOVALNIK: bíoenergétske
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskim
TOŽILNIK: bíoenergétske
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bíoenergétsko
RODILNIK: bíoenergétskega
DAJALNIK: bíoenergétskemu
TOŽILNIK: bíoenergétsko
MESTNIK: pri bíoenergétskem
ORODNIK: z bíoenergétskim

dvojina

IMENOVALNIK: bíoenergétski
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskima
TOŽILNIK: bíoenergétski
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskima

množina

IMENOVALNIK: bíoenergétska
RODILNIK: bíoenergétskih
DAJALNIK: bíoenergétskim
TOŽILNIK: bíoenergétska
MESTNIK: pri bíoenergétskih
ORODNIK: z bíoenergétskimi

IZVOR

↑bioenerget(ika)

bíoenergija bíoenergíje samostalnik ženskega spola

[bíjoenergíja]

POMEN

1. univerzalna kozmična energija, ki jo ima, oddaja organizem

► sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** zdravljenje z bioenergijo

▪ Pri zdravljenju z *bioenergijo* gre za ohranjanje in vzpostavljanje energetskega ravnovesja v telesu.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

lastna bioenergija

▪ Energijo drugih se da energijsko spodbujati in krepiti z lastno *bioenergijo*.

1.1. metoda alternativnega zdravljenja, ki temelji na vzpostavljanju energijskega ravnovesja v telesu, zlasti z dotiki, približevanjem rok

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

področje bioenergije | tečaj bioenergije

▪ Pol leta je redno meditiral, hodil na skupinske terapije in se nato udeležil nekaj tečajev *bioenergije*.

▪ Podal se je na takrat zanj še popolnoma neznano področje *bioenergije*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se z bioenergijo

▪ Terapevti, ki se ukvarjajo z *bioenergijo* ali masažnimi tehnikami, so povedali, kaj lahko ponudijo.

2. iz energetike **energenti**, pridobljeni iz organskih materialov zlasti rastlinskega izvora

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

področje bioenergije | proizvodnja bioenergije

▪ Področje *bioenergije* je odločilno za doseganje ciljev EU, ki določajo 20-odstotno povečanje uporabe deleža obnovljivih virov.

▪ Poglavitni cilj skupine je priprava strategije uporabe kmetijskih surovin za proizvodnjo *bioenergije*.

▪ Biodizel je ena od oblik *bioenergije*, ki jo pridobivajo iz oljnic, zmanjšuje izpuste strupenih plinov v ozračje in je netoksičen.

...

▪ *Bioenergija* iz kmetijstva in gozdarstva ima pomembno vlogo v boju proti podnebnim spremembam in pri izboljšanju varnosti oskrbe z energijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[b'joenergija]

IPA: ['bi:joener'gi:ja]

tonemski

[b'joenergija]

IPA: [b'i:joenergija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bioenergija

RODILNIK: bioenergije

DAJALNIK: bioenergiji

TOŽILNIK: bioenergijo

MESTNIK: pri bioenergiji

ORODNIK: z bioenergijo

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergiji

RODILNIK: bioenergij

DAJALNIK: bioenergijama

TOŽILNIK: bioenergiji

MESTNIK: pri bioenergijah

ORODNIK: z bioenergijama

množina

IMENOVALNIK: bioenergije

RODILNIK: bioenergij

DAJALNIK: bioenergijam

TOŽILNIK: bioenergije

MESTNIK: pri bioenergijah

ORODNIK: z bioenergijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bioenergija

RODILNIK: bioenergije

DAJALNIK: bioenergiji

TOŽILNIK: bioenergijo

MESTNIK: pri bioenergiji

ORODNIK: z bioenergijo

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergiji

RODILNIK: bioenergij

DAJALNIK: bioenergijama

TOŽILNIK: bioenergiji

MESTNIK: pri bioenergijah

ORODNIK: z bioenergijama

množina

IMENOVALNIK: bioenergije

RODILNIK: bioenergij

DAJALNIK: bioenergijam

TOŽILNIK: bioenergije

MESTNIK: pri bioenergijah

ORODNIK: z bioenergijami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Bioenergie*, angl. *bioenergy*, iz ↑bio... + ↑energija

bioenergijski bioenergijska bioenergijsko pridevnik

[b'joenergijski]

POMEN

1. ki je v zvezi z bioenergijo 1., 1.1.; SIN.:

bioenergetski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bioenergijsko polje

▪ Čustveni stresni zelo zmanjšajo vitalnost in *bioenergijsko* sevanje.

1.1. ki temelji na bioenergiji 1., 1.1.; SIN.:

bioenergetski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bioenergijska terapija | bioenergijsko zdravljenje

- Poleg refleksne masaže uporablja tudi *bioenergijsko* zdravljenje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[b'joenergij'ski]

IPA: ['bi:joener'gi:jski]

tonemski

[b'joenergij'ski]

IPA: [b'i:joener'gi:jski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bioenergij'ski

RODILNIK: bioenergij'skega

DAJALNIK: bioenergij'skemu

TOŽILNIK: bioenergij'ski

živo bioenergij'skega

MESTNIK: pri bioenergij'skem

ORODNIK: z bioenergij'skim

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergij'ska

RODILNIK: bioenergij'skih

DAJALNIK: bioenergij'skima

TOŽILNIK: bioenergij'ska

MESTNIK: pri bioenergij'skih

ORODNIK: z bioenergij'skima

množina

IMENOVALNIK: bioenergij'ski

RODILNIK: bioenergij'skih

DAJALNIK: bioenergij'skim

TOŽILNIK: bioenergij'ske

MESTNIK: pri bioenergij'skih

ORODNIK: z bioenergij'skimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bioenergij'ska

RODILNIK: bioenergij'ske

DAJALNIK: bioenergij'ski

TOŽILNIK: bioenergij'sko

MESTNIK: pri bioenergij'ski

ORODNIK: z bioenergij'sko

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergij'ski

RODILNIK: bioenergij'skih

DAJALNIK: bioenergij'skima

TOŽILNIK: bioenergij'ski

MESTNIK: pri bioenergij'skih

ORODNIK: z bioenergij'skima

množina

IMENOVALNIK: bioenergij'ske

RODILNIK: bioenergij'skih

DAJALNIK: bioenergij'skim

TOŽILNIK: bioenergij'ske

MESTNIK: pri bioenergij'skih

ORODNIK: z bioenergij'skimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bioenergij'sko

RODILNIK: bioenergij'skega

DAJALNIK: bioenergij'skemu

TOŽILNIK: bioenergij'sko

MESTNIK: pri bioenergij'skem

ORODNIK: z bioenergij'skim

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergij'ski

RODILNIK: bioenergij'skih

DAJALNIK: bioenergij'skima

TOŽILNIK: bioenergij'ski

MESTNIK: pri bioenergij'skih

ORODNIK: z bioenergij'skima

množina

IMENOVALNIK: bioenergij'ska

RODILNIK: bioenergij'skih

DAJALNIK: bioenergij'skim

TOŽILNIK: bioenergij'ska

MESTNIK: pri bioenergij'skih

ORODNIK: z bioenergij'skimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bioenergij'ski

RODILNIK: bioenergij'skega

DAJALNIK: bioenergij'skemu

TOŽILNIK: bioenergij'ski

živo bioenergij'skega

MESTNIK: pri bioenergij'skem

ORODNIK: z bioenergij'skim

dvojina

IMENOVALNIK: bioenergij'ska

RODILNIK: bioenergij'skih

DAJALNIK: bioenergij'skima

TOŽILNIK: bioenergij'ska

MESTNIK: pri bioenergij'skih

ORODNIK: z bioenergij'skima

množina

IMENOVALNIK: bioenergij'ski

RODILNIK: bioenergij'skih

DAJALNIK: bioenergij'skim

TOŽILNIK: bioenergij'ske

MESTNIK: pri bioenergij'skih

ORODNIK: z bioenergij'skimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bioenergij'ska

RODILNIK: bioenergij'ske

DAJALNIK: bioenergij'ski

TOŽILNIK: bioenergij'sko

MESTNIK: pri bñoenergíjski
ORODNIK: z bñoenergíjsko

dvojina

IMENOVALNIK: bñoenergíjski
RODILNIK: bñoenergíjskih
DAJALNIK: bñoenergíjskima
TOŽILNIK: bñoenergíjski
MESTNIK: pri bñoenergíjskih
ORODNIK: z bñoenergíjskima

množina

IMENOVALNIK: bñoenergíjske
RODILNIK: bñoenergíjskih
DAJALNIK: bñoenergíjskim
TOŽILNIK: bñoenergíjske
MESTNIK: pri bñoenergíjskih
ORODNIK: z bñoenergíjskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bñoenergíjsko
RODILNIK: bñoenergíjskega
DAJALNIK: bñoenergíjskemu
TOŽILNIK: bñoenergíjsko
MESTNIK: pri bñoenergíjskem
ORODNIK: z bñoenergíjskim

dvojina

IMENOVALNIK: bñoenergíjski
RODILNIK: bñoenergíjskih
DAJALNIK: bñoenergíjskima
TOŽILNIK: bñoenergíjski
MESTNIK: pri bñoenergíjskih
ORODNIK: z bñoenergíjskima

množina

IMENOVALNIK: bñoenergíjska
RODILNIK: bñoenergíjskih
DAJALNIK: bñoenergíjskim
TOŽILNIK: bñoenergíjska
MESTNIK: pri bñoenergíjskih
ORODNIK: z bñoenergíjskimi

IZVOR

↑bioenergija

bívol bívola samostalnik moškega spola [bívól]

POMEN

1. večje divje ali udomačeno govedo z velikimi zakrivljenimi rogovi, ki živi zlasti v Aziji in Afriki;

primerjaj lat. *Bubalus*

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju
čreda bivolov

- Vožnjo smo nadaljevali po prostrani savani in opazovali črede *bivolov*, gnujev, zeber, žiraf in slonov.
- Vse vrste *bivolov* se valjajo v blatu, s čimer se varujejo pred klopi in žuželkami.

▶ prid. beseda + sam. beseda
divji bivol

- Razlaga mi, kako ga je skoraj ubil divji *bivol*.
- Pripoveduje o kraju v neposredni bližini spopadov, kjer vaščani naletijo na ranjenega *bivola* in ga pripeljejo na kmetijo.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

bivoli se pasejo

- Na poljih raste pšenica, ob vodi se pasejo *bivoli* in kmetje so ponosni, da pridelujejo najboljši riž vrste basmati.

▶ priredna zveza

bivoli in konji, bivoli in nosorogi, bivoli in sloni

- Kamor koli seže oko, se raztezajo travniki, planjave, doline, srečuješ črede napol divjih konj in *bivolov*.
- Nosorog in *bivol* sta počivala zraven blatnih luž povsem pokrita z blatom.

2. znamenje kitajskega horoskopa med podgano in tigrom

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

leto bivola | znamenje bivola

- Izzivi in težave, ki jih prinaša leto *bivola*, se bodo najbolj kazali v zasebnem življenju.
- Znamenje *bivola* v kitajskem horoskopu je eno tistih, ki zaznamujejo človeka z jekleno voljo in vztrajnostjo.

2.1. oseba, rojena v tem znamenju

- Svoje srce težko odprejo, a ko to storijo, se predajo z dušo in telesom. Če prevarate *bivola*, vam nikoli ne bo odpustil.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bívól]

IPA: [ˈbiːvól]

tonemski

[bívól]

IPA: [bíːvól]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bívól

RODILNIK: bívola

DAJALNIK: bívolu

TOŽILNIK: bívola

MESTNIK: pri bívolu

ORODNIK: z bívolum

dvojina

IMENOVALNIK: bívola

RODILNIK: bívolov

DAJALNIK: bívoloma

TOŽILNIK: bívola

MESTNIK: pri bívolih

ORODNIK: z bívoloma

množina

IMENOVALNIK: bívoli

RODILNIK: bivolov
DAJALNIK: bivolom
TOŽILNIK: bivole
MESTNIK: pri bivolih
ORODNIK: z bivoli

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: bivol
RODILNIK: bivola
DAJALNIK: bivolu
TOŽILNIK: bivola
MESTNIK: pri bivolu
ORODNIK: z bivolom

dvojina

IMENOVALNIK: bivola
RODILNIK: bivolov
DAJALNIK: bivoloma
TOŽILNIK: bivola
MESTNIK: pri bivolih
ORODNIK: z bivoloma

množina

IMENOVALNIK: bivoli
RODILNIK: bivolov
DAJALNIK: bivolom
TOŽILNIK: bivole
MESTNIK: pri bivolih
ORODNIK: z bivoli

STALNE ZVEZE

afriški bivol

divji bivol s temno rjavo ali črno dlako in velikimi debelimi, na čelu sploščenimi zakrivljenimi rogovi; primerjaj lat. *Syncerus caffer*; SIN.: iz zoologije kafrski bivol

- Čreda *afriških bivolov* se napaja z deževno vodo iz mlakuže.
- *Afriški bivoli* se počutijo varne, dokler si vsaj 75 metrov daleč.

kafrski bivol

iz zoologije divji bivol s temno rjavo ali črno dlako in velikimi debelimi, na čelu sploščenimi zakrivljenimi rogovi; primerjaj lat. *Syncerus caffer*; SIN.: afriški bivol

- *Kafrski bivol* lahko preživi v različnem okolju, od gozda do polpuščave, le da je na voljo zadosti paše in voda.
- *Kafrski bivoli* živijo v čredah, ki štejejo od nekaj deset do več sto osebkov.
- Iz terenskega vozila si je mogoče z oddaljenosti ducata metrov ogledati levje krdelo, čredo *kafrskih bivolov* ali gibkega leoparda.

vodni bivol

iz zoologije bivol s temno rjavo ali črno dlako, krajšim repom in nazaj obrnjenimi rogovi, ki v čredah živi na mokriščih; primerjaj lat. *Bubalus bubalis*

- *Vodnega bivola* redijo kot vlečno žival, za mleko in meso pa ga gojijo v toplih območjih Azije in Srednjega vzhoda ter ponekod v Evropi.
- Mimo tebe počasi bežijo zlato rumena riževa polja, na katerih se pasejo krave in *vodni bivoli*.
- V gručah prihajajo *vodni bivoli* z velikimi, brezizraznimi, dobrodušnimi rjavimi očmi, na katerih v počasnem zibanju jahajo fantiči.

BESEDOTVORJE

feminativ: bivolica

IZVOR

= cslov. *byvolъ*, hrv. *bívōl*, srb. *bívō*, star. ukr. *bývol*, slovaš. *byvol* < slovan. **byvolъ*, prevzeto iz vulglat. **būvalus* < klas. lat. *būbalus*, kar je prevzeto iz gr. *boúbalos*, iz *boüs* 'govedo'

bívolica bivolice samostalnik ženskega spola [bívolica]

POMEN

samica bivola

- V grobem imamo le tri izbire, in sicer sire iz kravjega, ovčjega ali kozjega mleka, če zanemarimo še edinstveno in edino pravo mocarelo, tisto iz mleka *bivolic*.
- Mleko je čist, nespremenjen proizvod, pridobljen s pravilno in redno molžo, pravilno krmljenih krav, ovac, koz in *bivolic*, ki mu ni nič dodano in ne odvzeto.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bívolica]

IPA: ['bi:vɔlitsa]

tonemski

[bívolica]

IPA: [bí:vòlitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bivolica

RODILNIK: bivolice

DAJALNIK: bivolici

TOŽILNIK: bivolico

MESTNIK: pri bivolici

ORODNIK: z bivolico

dvojina

IMENOVALNIK: bivolici

RODILNIK: bivolic

DAJALNIK: bivolicama

TOŽILNIK: bivolici

MESTNIK: pri bivolicah

ORODNIK: z bívolicama

množina

IMENOVALNIK: bívolic

RODILNIK: bívolic

DAJALNIK: bívolicam

TOŽILNIK: bívolic

MESTNIK: pri bívolicah

ORODNIK: z bívolicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bîvolica

RODILNIK: bîvolice

DAJALNIK: bîvolici

TOŽILNIK: bîvolico

MESTNIK: pri bîvolici

ORODNIK: z bîvolico

dvojina

IMENOVALNIK: bîvolici

RODILNIK: bîvolic

DAJALNIK: bîvolicama

TOŽILNIK: bîvolici

MESTNIK: pri bîvolicah

ORODNIK: z bîvolicama

množina

IMENOVALNIK: bîvolice

RODILNIK: bîvolic

DAJALNIK: bîvolicam

TOŽILNIK: bîvolice

MESTNIK: pri bîvolicah

ORODNIK: z bîvolicami

IZVOR

↑bivol

bívoličji bívoličja bívoličje pridevnik [bívoličji]

POMEN

ki se pridobiva od bivolic, zlasti za nadaljnjo predelavo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bívoličje mleko

- Kadar govorimo o drugih vrstah mleka, jih moramo posebej poimenovati, kot na primer: kozje mleko, ovčje mleko, *bívoličje* mleko, kobilje mleko idr.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bívoličji]

IPA: [ˈbiːvɔlitʃji]

tonemski

[bîvoličji]

IPA: [bíːvɔlitʃji]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bívoličji

RODILNIK: bívoličjega

DAJALNIK: bívoličjemu

TOŽILNIK: bívoličji

živo bívoličjega

MESTNIK: pri bívoličjem

ORODNIK: z bívoličjim

dvojina

IMENOVALNIK: bívoličja

RODILNIK: bívoličjih

DAJALNIK: bívoličjima

TOŽILNIK: bívoličja

MESTNIK: pri bívoličjih

ORODNIK: z bívoličjima

množina

IMENOVALNIK: bívoličji

RODILNIK: bívoličjih

DAJALNIK: bívoličjim

TOŽILNIK: bívoličje

MESTNIK: pri bívoličjih

ORODNIK: z bívoličjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bívoličja

RODILNIK: bívoličje

DAJALNIK: bívoličji

TOŽILNIK: bívoličjo

MESTNIK: pri bívoličji

ORODNIK: z bívoličjo

dvojina

IMENOVALNIK: bívoličji

RODILNIK: bívoličjih

DAJALNIK: bívoličjima

TOŽILNIK: bívoličji

MESTNIK: pri bívoličjih

ORODNIK: z bívoličjima

množina

IMENOVALNIK: bívoličje

RODILNIK: bívoličjih

DAJALNIK: bívoličjim

TOŽILNIK: bívoličje

MESTNIK: pri bívoličjih

ORODNIK: z bívoličjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bívoličje

RODILNIK: bívoličjega

DAJALNIK: bívoličjemu

TOŽILNIK: bívoličje

MESTNIK: pri bívoličjem

ORODNIK: z bívoličjim

dvojina

IMENOVALNIK: bívoličji

RODILNIK: bívoličjih

DAJALNIK: bívoličjima

TOŽILNIK: bívoličji
MESTNIK: pri bívoličjih
ORODNIK: z bívoličjima

množina

IMENOVALNIK: bívoličja
RODILNIK: bívoličjih
DAJALNIK: bívoličjim
TOŽILNIK: bívoličja
MESTNIK: pri bívoličjih
ORODNIK: z bívoličjimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bívoličji
RODILNIK: bívoličjega
DAJALNIK: bívoličjemu
TOŽILNIK: bívoličji
živo bívoličjega
MESTNIK: pri bívoličjem
ORODNIK: z bívoličjim

dvojina

IMENOVALNIK: bívoličja
RODILNIK: bívoličjih
DAJALNIK: bívoličjima
TOŽILNIK: bívoličja
MESTNIK: pri bívoličjih
ORODNIK: z bívoličjima

množina

IMENOVALNIK: bívoličji
RODILNIK: bívoličjih
DAJALNIK: bívoličjim
TOŽILNIK: bívoličje
MESTNIK: pri bívoličjih
ORODNIK: z bívoličjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bívoličja
RODILNIK: bívoličje
DAJALNIK: bívoličji
TOŽILNIK: bívoličjo
MESTNIK: pri bívoličji
ORODNIK: z bívoličjo

dvojina

IMENOVALNIK: bívoličji
RODILNIK: bívoličjih
DAJALNIK: bívoličjima
TOŽILNIK: bívoličji
MESTNIK: pri bívoličjih
ORODNIK: z bívoličjima

množina

IMENOVALNIK: bívoličje
RODILNIK: bívoličjih
DAJALNIK: bívoličjim
TOŽILNIK: bívoličje
MESTNIK: pri bívoličjih

ORODNIK: z bívoličjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bívoličje
RODILNIK: bívoličjega
DAJALNIK: bívoličjemu
TOŽILNIK: bívoličje
MESTNIK: pri bívoličjem
ORODNIK: z bívoličjim

dvojina

IMENOVALNIK: bívoličji
RODILNIK: bívoličjih
DAJALNIK: bívoličjima
TOŽILNIK: bívoličji
MESTNIK: pri bívoličjih
ORODNIK: z bívoličjima

množina

IMENOVALNIK: bívoličja
RODILNIK: bívoličjih
DAJALNIK: bívoličjim
TOŽILNIK: bívoličja
MESTNIK: pri bívoličjih
ORODNIK: z bívoličjimi

IZVOR

↑bivolica

bívolji bívolja bívolje pridevnik [bívolji]

POMEN

1. ki je v zvezi z bivolji 1. ali gojenjem bivolov 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bivolja farma

▪ Mleko, uporabljeno za izdelavo mocarele, je bilo okuženo z dioksinom le na manjšem številu *bivoljih* farm.

1.1. ki se pridobiva od bivolov 1., zlasti za nadaljnjo predelavo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bivolje mleko

▪ Pripravil je testo za pico, nanj naložil paradižnike, oljčno olje, origano ter mocarelo iz pravega *bivoljega* mleka.

▪ Japonski mojstri so za gradivo podobno kot srednjeazijska ljudstva najraje uporabljali debelo *bivolje* usnje, ki so ga za zaščito pred vremenskimi vplivi še izdatno lakirali.

▪ Pigmejke so zakurile ogenj, da bi v kotlu skuhale *bivolje* meso, pomešano z drobovino s črevesjem vred.

1.2. ki je iz mleka bivolice

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bivolja mocarela

▪ Na polovičke ali četrtine zrežite češnjev paradižnik, na kocke pa odcejeno *bivoljo* mocarelo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bívólji]

IPA: [ˈbiːvɔlji]

tonemski

[bívólji]

IPA: [bíːvòlji]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bívólji

RODILNIK: bívóljega

DAJALNIK: bívóljemu

TOŽILNIK: bívólji

živo bívóljega

MESTNIK: pri bívóljem

ORODNIK: z bívóljim

dvojina

IMENOVALNIK: bívólja

RODILNIK: bívóljih

DAJALNIK: bívóljima

TOŽILNIK: bívólja

MESTNIK: pri bívóljih

ORODNIK: z bívóljima

množina

IMENOVALNIK: bívólji

RODILNIK: bívóljih

DAJALNIK: bívóljim

TOŽILNIK: bívólje

MESTNIK: pri bívóljih

ORODNIK: z bívóljimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bívólja

RODILNIK: bívólje

DAJALNIK: bívólji

TOŽILNIK: bívóljo

MESTNIK: pri bívólji

ORODNIK: z bívóljo

dvojina

IMENOVALNIK: bívólji

RODILNIK: bívóljih

DAJALNIK: bívóljima

TOŽILNIK: bívólji

MESTNIK: pri bívóljih

ORODNIK: z bívóljima

množina

IMENOVALNIK: bívólje

RODILNIK: bívóljih

DAJALNIK: bívóljim

TOŽILNIK: bívólje

MESTNIK: pri bívóljih

ORODNIK: z bívóljimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bívólje

RODILNIK: bívóljega

DAJALNIK: bívóljemu

TOŽILNIK: bívólje

MESTNIK: pri bívóljem

ORODNIK: z bívóljim

dvojina

IMENOVALNIK: bívólji

RODILNIK: bívóljih

DAJALNIK: bívóljima

TOŽILNIK: bívólji

MESTNIK: pri bívóljih

ORODNIK: z bívóljima

množina

IMENOVALNIK: bívólja

RODILNIK: bívóljih

DAJALNIK: bívóljim

TOŽILNIK: bívólja

MESTNIK: pri bívóljih

ORODNIK: z bívóljimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bîvólji

RODILNIK: bîvóljega

DAJALNIK: bîvóljemu

TOŽILNIK: bîvólji

živo bîvóljega

MESTNIK: pri bîvóljem

ORODNIK: z bîvóljim

dvojina

IMENOVALNIK: bîvólja

RODILNIK: bîvóljih

DAJALNIK: bîvóljima

TOŽILNIK: bîvólja

MESTNIK: pri bîvóljih

ORODNIK: z bîvóljima

množina

IMENOVALNIK: bîvólji

RODILNIK: bîvóljih

DAJALNIK: bîvóljim

TOŽILNIK: bîvólje

MESTNIK: pri bîvóljih

ORODNIK: z bîvóljimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bîvólja

RODILNIK: bîvólje

DAJALNIK: bîvólji

TOŽILNIK: bîvóljo

MESTNIK: pri bîvólji

ORODNIK: z bîvóljo

dvojina

IMENOVALNIK: bîvolji
RODILNIK: bîvoljih
DAJALNIK: bîvoljima
TOŽILNIK: bîvolji
MESTNIK: pri bîvoljih
ORODNIK: z bîvoljima

množina

IMENOVALNIK: bîvolje
RODILNIK: bîvoljih
DAJALNIK: bîvoljim
TOŽILNIK: bîvolje
MESTNIK: pri bîvoljih
ORODNIK: z bîvoljimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bîvolje
RODILNIK: bîvoljega
DAJALNIK: bîvoljemu
TOŽILNIK: bîvolje
MESTNIK: pri bîvoljem
ORODNIK: z bîvoljim

dvojina

IMENOVALNIK: bîvolji
RODILNIK: bîvoljih
DAJALNIK: bîvoljima
TOŽILNIK: bîvolji
MESTNIK: pri bîvoljih
ORODNIK: z bîvoljima

množina

IMENOVALNIK: bîvolja
RODILNIK: bîvoljih
DAJALNIK: bîvoljim
TOŽILNIK: bîvolja
MESTNIK: pri bîvoljih
ORODNIK: z bîvoljimi

IZVOR

↑bivol

blógarka blógarke in **blôgarka** blôgarke samostalnik

ženskega spola [blógarka] in [blôgarka]

POMEN

ženska, ki na spletnem mestu, namenjenem predstavljanju zlasti posameznikovih zanimanj, mnenj, objavlja besedila, slike, posnetke; SIN.:

blogerka

- Na posnetkih si poglejte razmišljanje *blogarke* o (ne)anonimnosti na spletu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blógarka] in [blôgarka]

IPA: ['blo:garka] in ['blô:garka]

tonemski

[blógarka] in [blôgarka]

IPA: [blò:gárka] in [blô:gárka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: blógarka
RODILNIK: blógarke
DAJALNIK: blógarki
TOŽILNIK: blógarko
MESTNIK: pri blógarki
ORODNIK: z blógarko

dvojina

IMENOVALNIK: blógarki
RODILNIK: blógark
DAJALNIK: blógarkama
TOŽILNIK: blógarki
MESTNIK: pri blógarkah
ORODNIK: z blógarkama

množina

IMENOVALNIK: blógarke
RODILNIK: blógark
DAJALNIK: blógarkam
TOŽILNIK: blógarke
MESTNIK: pri blógarkah
ORODNIK: z blógarkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: blógarka
RODILNIK: blógarke
DAJALNIK: blógarki
TOŽILNIK: blógarko
MESTNIK: pri blógarki
ORODNIK: z blógarko

dvojina

IMENOVALNIK: blógarki
RODILNIK: blôgark
DAJALNIK: blógarkama
TOŽILNIK: blógarki
MESTNIK: pri blógarkah
ORODNIK: z blógarkama

množina

IMENOVALNIK: blógarke
RODILNIK: blôgark
DAJALNIK: blógarkam
TOŽILNIK: blógarke
MESTNIK: pri blógarkah
ORODNIK: z blógarkami

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: blôgarka
RODILNIK: blôgarke
DAJALNIK: blôgarki
TOŽILNIK: blôgarko
MESTNIK: pri blôgarki
ORODNIK: z blôgarko

dvojina

IMENOVALNIK: blôgarki
RODILNIK: blôgark
DAJALNIK: blôgark**ama**
TOŽILNIK: blôgarki
MESTNIK: pri blôgark**ah**
ORODNIK: z blôgark**ama**

množina

IMENOVALNIK: blôgarke
RODILNIK: blôgark
DAJALNIK: blôgark**am**
TOŽILNIK: blôgarke
MESTNIK: pri blôgark**ah**
ORODNIK: z blôgark**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: blógarka
RODILNIK: blógarke
DAJALNIK: blógarki
TOŽILNIK: blógarko
MESTNIK: pri blógarki
ORODNIK: z blógarko ^{tudi} z blógarko

dvojina

IMENOVALNIK: blógarki
RODILNIK: blôgark
DAJALNIK: blógark**ama**
TOŽILNIK: blógarki
MESTNIK: pri blógark**ah**
ORODNIK: z blógark**ama**

množina

IMENOVALNIK: blógarke
RODILNIK: blôgark
DAJALNIK: blógark**am**
TOŽILNIK: blógarke
MESTNIK: pri blógark**ah**
ORODNIK: z blógark**ami**

IZVOR

↑blogar

bóa bóe samostalnik ženskega spola [bóa]

POMEN

1. velika nestrupena kača, ki se okrog plena ovije in ga pri tem zaduši, po izvoru iz Srednje in Južne Amerike in Karibov; primerjaj lat. *Boidae*

- Doživeli smo razburljivo vožnjo s kanuji po reki, srečanje z arami, *boami*, kajmani in kopanje v ledeni vodi pod slapovi.
- Z drevesa je prilezla ogromna kača, neskončno dolga *boa*.

2. šalu podoben modni dodatek iz perja, krzna

- Odložil je pernato *boo* in turban ter se nagnil skupaj s stolom malce vznak.
- Podobno se je zgodilo z lisičjimi *boami* – najprej so jih hotele imeti vse, zdaj pa žensk, ki bi si jih želele, sploh ni več.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bóa]

IPA: [ˈbo:a]

tonemski

[bôa]

IPA: [bó:à]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bóa
RODILNIK: bóe
DAJALNIK: bói
TOŽILNIK: bóo
MESTNIK: pri bói
ORODNIK: z bóo

dvojina

IMENOVALNIK: bói
RODILNIK: bój
DAJALNIK: bó**ama**
TOŽILNIK: bói
MESTNIK: pri bó**ah**
ORODNIK: z bó**ama**

množina

IMENOVALNIK: bóe
RODILNIK: bój
DAJALNIK: bó**am**
TOŽILNIK: bóe
MESTNIK: pri bó**ah**
ORODNIK: z bó**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bôa
RODILNIK: bôe
DAJALNIK: bôi
TOŽILNIK: bôo
MESTNIK: pri bôi
ORODNIK: z bôo

dvojina

IMENOVALNIK: bôi
RODILNIK: bôj
DAJALNIK: bô**ama**
TOŽILNIK: bôi
MESTNIK: pri bô**ah**
ORODNIK: z bô**ama**

množina

IMENOVALNIK: bôe
RODILNIK: bôj
DAJALNIK: bô**am**
TOŽILNIK: bôe
MESTNIK: pri bô**ah**
ORODNIK: z bô**ami**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Boa*) iz lat. *boa* 'vodna kača'

bôber bôbra tudi **bóber** bôbra samostalnik moškega spola
[bôbər] tudi [bóbər]

POMEN

večji glodalec z gosto dlako, s širokim ploščatim luskastim repom in z nogami s plavalno kožico, ki živi ob vodi in gradi jezove; primerjaj lat. *Castor*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

bober gradi KAJ | bober živi KJE

- *Bober* gradi jez iz palic, ki jih obdeluje z močnimi sekalci.
- *Bober* živi najraje v tekočih vodah, ki jih obdajajo drevesa.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

naseliti bobra

▪ V prihodnjih petih letih nameravajo v vsej Britaniji ponovno naseliti *bobre*, ki so jih iztrebili že pred več sto leti.

▪ Domačini so opazili *bobra*, verjetno samca, ki je iskal svoj teritorij po toku navzgor.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Glede na ugodne habitatne razmere lahko pričakujemo, da se bo populacija *bobrov* še povečevala.

▪ Par *bobrov* z vejami in blatom zajezi potok, tako da nastane jezero.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bôbər] tudi [bóbər]

IPA: [ˈbɔːbər] tudi [ˈboːbər]

tonemski

[bóbər] tudi [bôbər]

IPA: [bòːbár] tudi [bòːbár]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bôber

RODILNIK: bôbra

DAJALNIK: bôbru

TOŽILNIK: bôbra

MESTNIK: pri bôbru

ORODNIK: z bôbrom

dvojina

IMENOVALNIK: bôbra

RODILNIK: bôbrov

DAJALNIK: bôbroma

TOŽILNIK: bôbra

MESTNIK: pri bôbrih

ORODNIK: z bôbroma

množina

IMENOVALNIK: bôbri

RODILNIK: bôbrov

DAJALNIK: bôbrom

TOŽILNIK: bôbre

MESTNIK: pri bôbrih

ORODNIK: z bôbri

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bóber

RODILNIK: bôbra

DAJALNIK: bóbru

TOŽILNIK: bôbra

MESTNIK: pri bóbru tudi pri bôbru

ORODNIK: z bôbrom

dvojina

IMENOVALNIK: bôbra

RODILNIK: bôbrov in bôbrov

DAJALNIK: bôbroma

TOŽILNIK: bôbra

MESTNIK: pri bôbrih in pri bôbrih

ORODNIK: z bôbroma

množina

IMENOVALNIK: bôbri

RODILNIK: bôbrov in bôbrov

DAJALNIK: bôbrom

TOŽILNIK: bôbre

MESTNIK: pri bôbrih in pri bôbrih

ORODNIK: z bôbri in z bôbri

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bóber

RODILNIK: bôbra

DAJALNIK: bóbru

TOŽILNIK: bôbra

MESTNIK: pri bóbru

ORODNIK: z bôbrom

dvojina

IMENOVALNIK: bôbra

RODILNIK: bôbrov

DAJALNIK: bôbroma

TOŽILNIK: bôbra

MESTNIK: pri bôbrih

ORODNIK: z bôbroma

množina

IMENOVALNIK: bôbri

RODILNIK: bôbrov

DAJALNIK: bôbrom

TOŽILNIK: bôbre

MESTNIK: pri bôbrih

ORODNIK: z bôbri

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bôber

RODILNIK: bôbra

DAJALNIK: bôbru

TOŽILNIK: bôbra

MESTNIK: pri bôbru

ORODNIK: z bôbrom

dvojina

IMENOVALNIK: b**ó**bra

RODILNIK: b**ó**brov tudi b**ô**brov

DAJALNIK: b**ó**broma

TOŽILNIK: b**ó**bra

MESTNIK: pri b**ó**bri**h** tudi pri b**ô**bri**h**

ORODNIK: z b**ó**broma

množina

IMENOVALNIK: b**ó**bri

RODILNIK: b**ó**brov tudi b**ô**brov

DAJALNIK: b**ó**brom

TOŽILNIK: b**ó**bre

MESTNIK: pri b**ó**bri**h** tudi pri b**ô**bri**h**

ORODNIK: z b**ó**bri tudi z b**ô**bri

STALNE ZVEZE

evropski bober

iz zoologije bober z večjo glavo in daljšim, ožjim gobcem, po izvoru iz Evrope in Azije; primerjaj lat.

Castor fiber

- Strokovnjaki predvidevajo, da živi v Evropi 350.000 *evropskih bobrov*.
- Le malo *evropskih bobrov* si iz palic in debel, ki jih utrdijo z blatom, gradi gnezda oziroma jezove.

kanadski bober

iz zoologije manjši bober z izrazito ovalnim repom in temnejšo dlako, po izvoru iz Severne Amerike;

primerjaj lat. *Castor canadensis*

- *Kanadski bober* živi v Severni Ameriki, evropski bober pa v precej manjšem številu v Evropi in Aziji.
- Velike jezove s sto tisoč kubičnimi metri vode gradi *kanadski bober*, evropski praviloma delajo mnogo manjše.

BESEDOTVORJE

feminativ: bobrovka

IZVOR

= hrv. kajk. *bobr*, rus. *bóbr*, češ. *bobr* < pslov. **bobrъ* tako kot litov. *bãbras*, *bẽbras*, lat. *feber*, nem. *Biber* < ide. **b^he/ob^hro/u-* iz ide. korena **b^her-* '(svetlo)rjav'

bôbrov bôbrova bôbrovo tudi **bóbrov** bôbrova

bóbrovo pridevnik [bôbrov bôbrova bôbrovo] tudi [bóbrov bôbrova bôbrovo]

POMEN

1. ki je v zvezi z bobri

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bobrov jez

- V narodnem parku lahko vidimo ogromno *bobrovih* jezov in tudi večje površine gozdov, ki so jih uničile te živali.

- *Bobrovega* mladiča nosijo tudi potem, ko že dolgo zna hoditi sam.

1.1. ki je del telesa bobrov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- *Bobrov* kožuh je obarvan temno rjavo, po trebušni strani je svetlejši.
- *Bobrov* rep je bil prav posebna poslastica na srednjeveški mizi.
- Lovci so največ služili z *bobrovimi* kožami.

1.2. ki spominja na bobra ali je tak kot pri bobru

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Kljunaš je žival z račjim kljunom in *bobrovim* repom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bôbrov bôbrova bôbrovo] tudi [bóbrov bôbrova bôbrovo]

IPA: ['bɔ:brɔv 'bɔ:brɔva 'bɔ:brɔvɔ] tudi ['bo:brɔv 'bo:brɔva 'bo:brɔvɔ]

tonemski

[bóbrov bôbrova bôbrovo] tudi [bôbrov bôbrova bôbrovo]

IPA: [bò:bróv bò:bróva bò:bróvɔ] tudi [bò:bróv bò:bróva bò:bróvɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bôbrov

RODILNIK: bôbrove**ga**

DAJALNIK: bôbrove**mu**

TOŽILNIK: bôbrov

živo bôbrove**ga**

MESTNIK: pri bôbrove**m**

ORODNIK: z bôbrovi**m**

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrova

RODILNIK: bôbrovi**h**

DAJALNIK: bôbrovi**ma**

TOŽILNIK: bôbrova

MESTNIK: pri bôbrovi**h**

ORODNIK: z bôbrovi**ma**

množina

IMENOVALNIK: bôbrovi

RODILNIK: bôbrovi**h**

DAJALNIK: bôbrovi**m**

TOŽILNIK: bôbrove

MESTNIK: pri bôbrovi**h**

ORODNIK: z bôbrovi**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bôbrova

RODILNIK: bôbrove
DAJALNIK: bôbrovi
TOŽILNIK: bôbrovo
MESTNIK: pri bôbrovi
ORODNIK: z bôbrovo

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrovi
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovima
TOŽILNIK: bôbrovi
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovima

množina

IMENOVALNIK: bôbrove
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovim
TOŽILNIK: bôbrove
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bôbrovo
RODILNIK: bôbrovega
DAJALNIK: bôbrovem
TOŽILNIK: bôbrovo
MESTNIK: pri bôbrovem
ORODNIK: z bôbrovim

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrovi
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovima
TOŽILNIK: bôbrovi
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovima

množina

IMENOVALNIK: bôbrova
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovim
TOŽILNIK: bôbrova
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bôbrov
RODILNIK: bôbrovega
DAJALNIK: bôbrovem
TOŽILNIK: bôbrov
 živo bôbrovega
MESTNIK: pri bôbrovem
ORODNIK: z bôbrovim

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrova
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovima

TOŽILNIK: bôbrova
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovima

množina

IMENOVALNIK: bôbrovi
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovim
TOŽILNIK: bôbrove
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bôbrova
RODILNIK: bôbrove
DAJALNIK: bôbrovi
TOŽILNIK: bôbrovo
MESTNIK: pri bôbrovi
ORODNIK: z bôbrovo

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrovi
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovima
TOŽILNIK: bôbrovi
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovima

množina

IMENOVALNIK: bôbrove
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovim
TOŽILNIK: bôbrove
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bôbrovo
RODILNIK: bôbrovega
DAJALNIK: bôbrovem
TOŽILNIK: bôbrovo
MESTNIK: pri bôbrovem
ORODNIK: z bôbrovim

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrovi
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovima
TOŽILNIK: bôbrovi
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovima

množina

IMENOVALNIK: bôbrova
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovim
TOŽILNIK: bôbrova
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovimi

tudi

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bóbrov
RODILNIK: bóbrovega
DAJALNIK: bóbrovemu
TOŽILNIK: bóbrov
 živo bóbrovega
MESTNIK: pri bóbrovem
ORODNIK: z bóbrovim

dvojina

IMENOVALNIK: bóbroma
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovima
TOŽILNIK: bóbroma
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovima

množina

IMENOVALNIK: bóbrovi
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovim
TOŽILNIK: bóbrove
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bóbroma
RODILNIK: bóbrove
DAJALNIK: bóbrovi
TOŽILNIK: bóbrovo
MESTNIK: pri bóbrovi
ORODNIK: z bóbrovo

dvojina

IMENOVALNIK: bóbrovi
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovima
TOŽILNIK: bóbrovi
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovima

množina

IMENOVALNIK: bóbrove
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovim
TOŽILNIK: bóbrove
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bóbrovo
RODILNIK: bóbrovega
DAJALNIK: bóbrovemu
TOŽILNIK: bóbrovo
MESTNIK: pri bóbrovem
ORODNIK: z bóbrovim

dvojina

IMENOVALNIK: bóbrovi

RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovima
TOŽILNIK: bóbrovi
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovima

množina

IMENOVALNIK: bóbroma
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovim
TOŽILNIK: bóbroma
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bóbrov
RODILNIK: bóbrovega
DAJALNIK: bóbrovemu
TOŽILNIK: bóbrov
 živo bóbrovega
MESTNIK: pri bóbrovem
ORODNIK: z bóbrovim

dvojina

IMENOVALNIK: bóbroma
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovima
TOŽILNIK: bóbroma
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovima

množina

IMENOVALNIK: bóbrovi
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovim
TOŽILNIK: bóbrove
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bóbroma
RODILNIK: bóbrove
DAJALNIK: bóbrovi
TOŽILNIK: bóbrovo
MESTNIK: pri bóbrovi
ORODNIK: z bóbrovo

dvojina

IMENOVALNIK: bóbrovi
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovima
TOŽILNIK: bóbrovi
MESTNIK: pri bóbrovih
ORODNIK: z bóbrovima

množina

IMENOVALNIK: bóbrove
RODILNIK: bóbrovih
DAJALNIK: bóbrovim

TOŽILNIK: bôbrove
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bôbrovo
RODILNIK: bôbrovega
DAJALNIK: bôbrovemu
TOŽILNIK: bôbrovo
MESTNIK: pri bôbrovem
ORODNIK: z bôbrovim

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrovi
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovima
TOŽILNIK: bôbrovi
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovima

množina

IMENOVALNIK: bôbrova
RODILNIK: bôbrovih
DAJALNIK: bôbrovim
TOŽILNIK: bôbrova
MESTNIK: pri bôbrovih
ORODNIK: z bôbrovimi

IZVOR

↑bober

bôbrovec bôbrovca tudi **bóbrovec** bóbrovca

samostalnik moškega spola [bôbrovæc] tudi [bóbrovæc]

POMEN

1. navadno v množini na spodnjem koncu zaokrožena strešna opeka

- Zamenjali so celotno ostrešje na ladji in zvoniku ter ga prekrili z *bobrovci*.
- Stavba je dobila novo ostrešje in streho z *bobrovci*.

1.1. kritina iz teh opek

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

opečni bobrovec

- Domačijo, sestavljeno iz treh čopastih streh, kritih s slamo in opečnim *bobrovcem*, so razvili v muzej na prostem.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

prekriti z bobrovcem

- Kozolec naj bi obnovili ter mu znova nadeli slamnato pokrivalo, kakršno je imel, preden so ga prekrili z *bobrovcem*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**

- Prvi tekmovalni dan so ekipe polagale kritino *bobrovec*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bôbrovæc] tudi [bóbrovæc]

IPA: [ˈbɔːbrɔʋæts] tudi [ˈbɔːbrɔʋæts]

tonemski

[bóbrovæc] tudi [bôbrovæc]

IPA: [bòːbrɔʋæts] tudi [bòːbrɔʋæts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bôbrovec
RODILNIK: bôbrovca
DAJALNIK: bôbrovcu
TOŽILNIK: bôbrovec
MESTNIK: pri bôbrovcu
ORODNIK: z bôbrovcem

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrovca
RODILNIK: bôbrovcev
DAJALNIK: bôbrovcema
TOŽILNIK: bôbrovca
MESTNIK: pri bôbrovcih
ORODNIK: z bôbrovcema

množina

IMENOVALNIK: bôbrovci
RODILNIK: bôbrovcev
DAJALNIK: bôbrovcem
TOŽILNIK: bôbrovce
MESTNIK: pri bôbrovcih
ORODNIK: z bôbrovci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bóbrovec
RODILNIK: bóbrovca
DAJALNIK: bóbrovcu
TOŽILNIK: bóbrovec
MESTNIK: pri bóbrovcu tudi pri bôbrovcu
ORODNIK: z bóbrovcem

dvojina

IMENOVALNIK: bóbrovca
RODILNIK: bóbrovcev in bôbrovcev
DAJALNIK: bóbrovcema
TOŽILNIK: bóbrovca
MESTNIK: pri bóbrovcih in pri bôbrovcih
ORODNIK: z bóbrovcema

množina

IMENOVALNIK: bóbrovci
RODILNIK: bóbrovcev in bôbrovcev
DAJALNIK: bóbrovcem
TOŽILNIK: bóbrovce
MESTNIK: pri bóbrovcih tudi pri bôbrovcih
ORODNIK: z bóbrovci in z bôbrovci

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bóbrovec
RODILNIK: bóbrovca
DAJALNIK: bóbrovcu
TOŽILNIK: bóbrovec

MESTNIK: pri bóbrovcu
ORODNIK: z bóbrovcem

dvojina

IMENOVALNIK: bóbrovca
RODILNIK: bóbrovcev
DAJALNIK: bóbrovce**ma**
TOŽILNIK: bóbrovca
MESTNIK: pri bóbrovci**h**
ORODNIK: z bóbrovce**ma**

množina

IMENOVALNIK: bóbrovci
RODILNIK: bóbrovcev
DAJALNIK: bóbrovce**m**
TOŽILNIK: bóbrovce
MESTNIK: pri bóbrovci**h**
ORODNIK: z bóbrovci

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: bôbrovec
RODILNIK: bôbrovca
DAJALNIK: bôbrovce**u**
TOŽILNIK: bôbrovec
MESTNIK: pri bôbrovce**u**
ORODNIK: z bôbrovce**m**

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrovca
RODILNIK: bôbrovce**v** tudi bôbrovce**v**
DAJALNIK: bôbrovce**ma**
TOŽILNIK: bôbrovca
MESTNIK: pri bôbrovci**h** tudi pri bôbrovci**h**
ORODNIK: z bôbrovce**ma**

množina

IMENOVALNIK: bôbrovci
RODILNIK: bôbrovce**v** tudi bôbrovce**v**
DAJALNIK: bôbrovce**m**
TOŽILNIK: bôbrovce
MESTNIK: pri bôbrovci**h** tudi pri bôbrovci**h**
ORODNIK: z bôbrovci tudi z bôbrovci

IZVOR

po zgledu nem. *Biberschwanzziegel*, dobesedno 'opeka v obliki bobrovega repa', iz ↑bober

bôbrovka bôbrovke tudi **bóbrovka** bôbrovke

samostalnik ženskega spola [bôbrovka] tudi [bóbrovka]

POMEN

1. samica bobra

▪ Mladi *bobrovki* sta v ujetništvu prvič v življenju uspeli narediti jez.

2. podgani podoben glodalec z velikimi oranžnimi sekalci, dolgim okroglim repom in nogami s plavalno kožico, ki živi ob vodi; primerjaj lat. *Myocastor coypus*; SIN.: nutrija

▪ V tistih časih so rižanski dolini zaradi nutrij pravili celo Dolina bobrov, in sicer zato, ker eno od vrst imenujejo tudi *bobrovka* ali močvirski bober.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bôbrovka] tudi [bóbrovka]

IPA: [ˈbɔːbrɔvka] tudi [ˈboːbrɔvka]

tonemski

[bôbrovka] tudi [bóbrovka]

IPA: [bôːbrɔvka] tudi [bòːbrɔvka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bôbrovka

RODILNIK: bôbrovke

DAJALNIK: bôbrovki

TOŽILNIK: bôbrovko

MESTNIK: pri bôbrovki

ORODNIK: z bôbrovko

dvojina

IMENOVALNIK: bôbrovki

RODILNIK: bôbrovk

DAJALNIK: bôbrovk**ama**

TOŽILNIK: bôbrovki

MESTNIK: pri bôbrovk**ah**

ORODNIK: z bôbrovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: bôbrovke

RODILNIK: bôbrovk

DAJALNIK: bôbrovk**am**

TOŽILNIK: bôbrovke

MESTNIK: pri bôbrovk**ah**

ORODNIK: z bôbrovk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bóbrovka

RODILNIK: bóbrovke

DAJALNIK: bóbrovki

TOŽILNIK: bóbrovko

MESTNIK: pri bóbrovki

ORODNIK: z bôbrovko tudi z bóbrovko

dvojina

IMENOVALNIK: bóbrovki

RODILNIK: bôbrovk

DAJALNIK: bóbrovk**ama**

TOŽILNIK: bóbrovki

MESTNIK: pri bóbrovk**ah**

ORODNIK: z bóbrovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: bóbrovke

RODILNIK: bôbrovk

DAJALNIK: bóbrovk**am**

TOŽILNIK: bóbrovke

MESTNIK: pri bóbrovk**ah**

ORODNIK: z bóbrovkami

tudi

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: bóbrovka

RODILNIK: bóbrovke

DAJALNIK: bóbrovki

TOŽILNIK: bóbrovko

MESTNIK: pri bóbrovki

ORODNIK: z bóbrovko

dvojina

IMENOVALNIK: bóbrovki

RODILNIK: bóbrovk

DAJALNIK: bóbrovkama

TOŽILNIK: bóbrovki

MESTNIK: pri bóbrovkah

ORODNIK: z bóbrovkama

množina

IMENOVALNIK: bóbrovke

RODILNIK: bóbrovk

DAJALNIK: bóbrovkam

TOŽILNIK: bóbrovke

MESTNIK: pri bóbrovkah

ORODNIK: z bóbrovkami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: bóbrovka

RODILNIK: bóbrovke

DAJALNIK: bóbrovki

TOŽILNIK: bóbrovko

MESTNIK: pri bóbrovki

ORODNIK: z bóbrovko

dvojina

IMENOVALNIK: bóbrovki

RODILNIK: bóbrovk

DAJALNIK: bóbrovkama

TOŽILNIK: bóbrovki

MESTNIK: pri bóbrovkah

ORODNIK: z bóbrovkama

množina

IMENOVALNIK: bóbrovke

RODILNIK: bóbrovk

DAJALNIK: bóbrovkam

TOŽILNIK: bóbrovke

MESTNIK: pri bóbrovkah

ORODNIK: z bóbrovkami

IZVOR

↑bober

bogoslôvec bogoslôvca samostalnik moškega spola

[bogoslôvɛç]

POMEN

moški, ki se pripravlja na poklic katoliškega duhovnika s študijem teologije in bivanjem, vzgojo v semenišču, redovni skupnosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mlad bogoslovec | slovenski bogoslovec

▪ Vzgojil in teološko izobrazil je cele generacije slovenskih *bogoslovcev*.

▪ Kjer po škofijah primanjkuje duhovniških kandidatov, skušajo škofje združiti po več mladih *bogoslovcev* iz različnih škofij v eno semenišče.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Poljska ostaja po številu *bogoslovcev* edinstvena v svetu.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Bogoslovec* piše, kako so v prvih letih osnovne šole nanj vplivale Zgodbe svetega pisma.

▶ priredna zveza

bogoslovci in duhovniki, bogoslovci in redovniki

▪ Skrbel je za izobrazbo duhovnikov in *bogoslovcev*.

...

▪ Kot *bogoslovec* je neprestano obiskoval samostan in pater mu je bil kot oče.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bogoslôvɛç]

IPA: [bɔgɔ'slɔ:vɛts]

tonemski

[bogoslôvɛç]

IPA: [bɔgɔslô:vɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bogoslôvec

RODILNIK: bogoslôvca

DAJALNIK: bogoslôvcu

TOŽILNIK: bogoslôvca

MESTNIK: pri bogoslôvcu

ORODNIK: z bogoslôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvca

RODILNIK: bogoslôvcev

DAJALNIK: bogoslôvcema

TOŽILNIK: bogoslôvca

MESTNIK: pri bogoslôvcih

ORODNIK: z bogoslôvcema

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvci

RODILNIK: bogoslôvcev

DAJALNIK: bogoslôvcem

TOŽILNIK: bogoslôvce

MESTNIK: pri bogoslôvcih

ORODNIK: z bogoslôvci

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: bogoslôvec
RODILNIK: bogoslôvca
DAJALNIK: bogoslôvcu
TOŽILNIK: bogoslôvca
MESTNIK: pri bogoslôvcu
ORODNIK: z bogoslôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvca
RODILNIK: bogoslôvcev
DAJALNIK: bogoslôvcema
TOŽILNIK: bogoslôvca
MESTNIK: pri bogoslôvcih
ORODNIK: z bogoslôvcema

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvci
RODILNIK: bogoslôvcev
DAJALNIK: bogoslôvcem
TOŽILNIK: bogoslôvce
MESTNIK: pri bogoslôvcih
ORODNIK: z bogoslôvci

IZVOR

↑ bogoslovje

bogoslôvje bogoslôvja samostalnik srednjega spola

[bogoslôuje]

POMEN

1. veda o bogu, njegovem dojetanju in stvareh, bitjih v odnosu do njega, zlasti v monoteizmu;

SIN.: teologija

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

študij bogoslovja

- Uspešno je opravil maturo in se nato odločil za študij *bogoslovja*.

...

▪ Bil je vrhunski strokovnjak na področjih *bogoslovja*, narodopisja in politike.

1.1. študij te vede, navadno za bodoče duhovnike

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

doštudirati, končati, študirati bogoslovje

- Dokončal je gimnazijo in začel študirati *bogoslovje*.
- Končal je *bogoslovje* in se še med študijem seznanil s teorijami francoskih ekonomistov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

doktor bogoslovja | KATERI letnik bogoslovja | profesor bogoslovja | študent, slušatelj bogoslovja

- Ko je končal četrti letnik *bogoslovja*, je nastopil prvo kaplansko službo.
- Po treh letih *bogoslovja* se je odločil za študij naravoslovja.
- Profesor *bogoslovja* se je zavzel za pridnega učenca in ga med študijem podpiral.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

pisati se na bogoslovje

- Po maturi se vpiše na *bogoslovje* v Mariboru, a ga s 23 leti zapusti.

▶ priredna zveza

bogoslovje in filozofija

- Po šolanju v Trbižu in Celovcu je študiral filozofijo in *bogoslovje*.

1.2. fakulteta za poučevanje te vede

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**
profesor na bogoslovju

- Po gimnaziji in študiju teologije v Gorici ter doktoratu na dunajski univerzi je začel delati kot profesor na *bogoslovju* v Gorici.

...

▪ Po končani maturi leta 1885 je obiskoval mariborsko *bogoslovje*.

1.3. ustanova za bivanje bogoslovcev

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
ravnatelj, rektor bogoslovja

- Bil je ravnatelj *bogoslovja*, internata, kjer se za duhovniški poklic pripravljajo študentje teologije.

...

▪ Vrača se domov iz Ljubljane, kjer biva v tamkajšnjem *bogoslovju* in študira na teološki fakulteti.

1.4. duhovniški poklic

- Kmalu zatem, ko je spoznal, da vseh odgovorov ni mogoče najti v razumu, je vstopil v *bogoslovje*.
- Pozneje se je po ponovnem božjem posegu odločil za *bogoslovje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bogoslôuje]

IPA: [bɔgɔ'slɔ:ujɛ]

tonemski

[bogoslôuje]

IPA: [bɔgɔslɔ:ujɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bogoslôvje

RODILNIK: bogoslôvja

DAJALNIK: bogoslôvju

TOŽILNIK: bogoslôvje

MESTNIK: pri bogoslôvju

ORODNIK: z bogoslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvji

RODILNIK: bogoslôvij

DAJALNIK: bogoslôvjema

TOŽILNIK: bogoslôvji

MESTNIK: pri bogoslôvjih

ORODNIK: z bogoslôvjema

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvja

RODILNIK: bogoslôvij
DAJALNIK: bogoslôvjem
TOŽILNIK: bogoslôvja
MESTNIK: pri bogoslôvjih
ORODNIK: z bogoslôvji

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: bogoslôvje
RODILNIK: bogoslôvja
DAJALNIK: bogoslôvju
TOŽILNIK: bogoslôvje
MESTNIK: pri bogoslôvju
ORODNIK: z bogoslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvji
RODILNIK: bogoslôvij
DAJALNIK: bogoslôvjema
TOŽILNIK: bogoslôvji
MESTNIK: pri bogoslôvjih
ORODNIK: z bogoslôvjema

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvja
RODILNIK: bogoslôvij
DAJALNIK: bogoslôvjem
TOŽILNIK: bogoslôvja
MESTNIK: pri bogoslôvjih
ORODNIK: z bogoslôvji

STALNE ZVEZE

osnovno bogoslovje

iz teologije bogoslovje, ki se ukvarja s temeljnimi vprašanji Katoliške cerkve in teologije sploh; SIN.:

iz teologije fundamentalna teologija

▪ Habilitiral se je kot docent ter predaval dogmatično teologijo in *osnovno bogoslovje*.

IZVOR

prevzeto iz stcslov. *bogoslovbe*, iz ↑bog + tvor. od stcslov. *slovo* 'beseda'

bogoslôvni bogoslôvna bogoslôvno pridevnik

[bogoslôvni]

POMEN

1. ki je v zvezi z bogoslovci ali bogoslovjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bogoslovni profesor | bogoslovna veda, znanost

- Ugledni *bogoslovni* profesor velja za neprekosljivega izvedenca v cerkvenem pravu.
- Po posvetitvi ga je kardinal poslal v Rim, da se je izpopolnil v *bogoslovni* znanosti.

1.1. ki je namenjen za izobraževanje bogoslovcev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bogoslovni študij | bogoslovna fakulteta, šola | bogoslovno semenišče | bogoslovno učilišče

- V samostanu je bila v sklopu *bogoslovne* šole za vzgojo duhovnikov tudi glasbena šola.
- Študij za diplomu je zaključil na *bogoslovni* fakulteti v Zagrebu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bogoslôvni]

IPA: [bɔgɔs'lo:uni]

tonemski

[bogoslôvni]

IPA: [bɔgɔslô:uni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bogoslôvni

RODILNIK: bogoslôvnega

DAJALNIK: bogoslôvnemu

TOŽILNIK: bogoslôvni

živo bogoslôvnega

MESTNIK: pri bogoslôvnem

ORODNIK: z bogoslôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvna

RODILNIK: bogoslôvnih

DAJALNIK: bogoslôvnima

TOŽILNIK: bogoslôvna

MESTNIK: pri bogoslôvnih

ORODNIK: z bogoslôvnima

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvni

RODILNIK: bogoslôvnih

DAJALNIK: bogoslôvnim

TOŽILNIK: bogoslôvne

MESTNIK: pri bogoslôvnih

ORODNIK: z bogoslôvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bogoslôvna

RODILNIK: bogoslôvne

DAJALNIK: bogoslôvni

TOŽILNIK: bogoslôvno

MESTNIK: pri bogoslôvni

ORODNIK: z bogoslôvno

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvni

RODILNIK: bogoslôvnih

DAJALNIK: bogoslôvnima

TOŽILNIK: bogoslôvni

MESTNIK: pri bogoslôvnih

ORODNIK: z bogoslôvnima

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvne
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**m**
 TOŽILNIK: bogoslôvne
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**mi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: bogoslôvno
 RODILNIK: bogoslôvne**ga**
 DAJALNIK: bogoslôvne**mu**
 TOŽILNIK: bogoslôvno
 MESTNIK: pri bogoslôvne**m**
 ORODNIK: z bogoslôvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvni
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**ma**
 TOŽILNIK: bogoslôvni
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvna
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**m**
 TOŽILNIK: bogoslôvna
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**mi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: bogoslôvni
 RODILNIK: bogoslôvne**ga**
 DAJALNIK: bogoslôvne**mu**
 TOŽILNIK: bogoslôvni
 živo bogoslôvne**ga**
 MESTNIK: pri bogoslôvne**m**
 ORODNIK: z bogoslôvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvna
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**ma**
 TOŽILNIK: bogoslôvna
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvni
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**m**
 TOŽILNIK: bogoslôvne
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**mi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: bogoslôvna
 RODILNIK: bogoslôvne
 DAJALNIK: bogoslôvni
 TOŽILNIK: bogoslôvno
 MESTNIK: pri bogoslôvni
 ORODNIK: z bogoslôvno

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvni
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**ma**
 TOŽILNIK: bogoslôvni
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvne
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**m**
 TOŽILNIK: bogoslôvne
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**mi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: bogoslôvno
 RODILNIK: bogoslôvne**ga**
 DAJALNIK: bogoslôvne**mu**
 TOŽILNIK: bogoslôvno
 MESTNIK: pri bogoslôvne**m**
 ORODNIK: z bogoslôvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: bogoslôvni
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**ma**
 TOŽILNIK: bogoslôvni
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: bogoslôvna
 RODILNIK: bogoslôvni**h**
 DAJALNIK: bogoslôvni**m**
 TOŽILNIK: bogoslôvna
 MESTNIK: pri bogoslôvni**h**
 ORODNIK: z bogoslôvni**mi**

IZVOR

↑ bogoslovje

bógrač bógrača samostalnik moškega spola [bógrač]

POMEN

golažu podobna prekmurska jed iz krompirja in treh vrst mesa, navadno svinjine, govedine, divjačine

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, odličen, okusen, slasten bograč | prekmurski bograč

▪ Po poizkušanju vin nam je dobro šel v tek tudi pristen prekmurski *bograč*.

- Pohod smo zaključili z okusnim *bogračem*, harmoniko in prijetnim druženjem.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
kuhanje, priprava bograča
 - Številne stojnice so ponujale prekmursko gibanico, prekmursko šunko, vino iz pomurskih vinorodnih območij, posebnost je bilo kuhanje *bograča*.
 - Glavni dogodek je bilo tekmovanje v pripravi *bograča*, kjer se je sedem skupin mojstrsko lotilo kuhanja te značilne prekmurske jedi.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
kuhati, pripraviti, skuhati bograč
 - Poleg kruha z različnimi namazi, domačih suhomesnih izdelkov, potice in ocvirkove pogače so kuhale še *bograč*.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
okrepčati se z bogračem | postreči z bogračem
 - Ogledali so si bogato lovsko razstavo in se okrepčali z lovskim *bogračem*.
 - Po kulturnem programu bodo postregli z *bogračem*, pečenim kostanjem in moštom.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Vsi udeleženci so bili deležni pogostitve z *bogračem*, ki so jim ga pripravili gasilci in društvo kmečkih žena.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
 - Ima kdo kak dober recept za *bograč*?
- ▶ **glag. + po + sam. beseda v mestniku**
 - Stojnice so se šibile od prekmurskih dobrot, iz kotlov pa je dišalo po *bograču*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bógrač]

IPA: [ˈbo:grɑtʃ]

tonemski

[bôgrač]

IPA: [bó:grɑ̃tʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bógrač

RODILNIK: bógrača

DAJALNIK: bógraču

TOŽILNIK: bógrač

MESTNIK: pri bógraču

ORODNIK: z bógračem

dvojina

IMENOVALNIK: bógrača

RODILNIK: bógračev

DAJALNIK: bógračema

TOŽILNIK: bógrača

MESTNIK: pri bógračih

ORODNIK: z bógračema

množina

IMENOVALNIK: bógrači

RODILNIK: bógračev

DAJALNIK: bógračem

TOŽILNIK: bógrače

MESTNIK: pri bógračih

ORODNIK: z bógrači

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bôgrač

RODILNIK: bôgrača

DAJALNIK: bôgraču

TOŽILNIK: bôgrač

MESTNIK: pri bôgraču

ORODNIK: z bôgračem

dvojina

IMENOVALNIK: bôgrača

RODILNIK: bôgračev

DAJALNIK: bôgračema

TOŽILNIK: bôgrača

MESTNIK: pri bôgračih

ORODNIK: z bôgračema

množina

IMENOVALNIK: bôgrači

RODILNIK: bôgračev

DAJALNIK: bôgračem

TOŽILNIK: bôgrače

MESTNIK: pri bôgračih

ORODNIK: z bôgrači

IZVOR

prevzeto iz madž. *bogrács*, prvotno '(bakren) kotlič', to pa prek hrv., srb. *bàkrāč* iz star. tur. *bakrač*, glej ↑baker

brémza brémze samostalnik ženskega spola [brémza]

POMEN

1. neknjižno pogovorno priprava, mehanizem za upočasnjevanje, ustavljanje vozila; SIN.: zavora

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Bremze* mi niso prijele, in če mi ne bi počila zračnica, bi se bolj težko ustavila pred križiščem.
- Nesreča je, če ti odtrga kolo, če ti raznese gumo, če ti odpovedo *bremze*.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Avto z odličnimi *bremzami* se bo pri 100 km/h ustavil prej kot nekdo, ki se že 5 let vozi z istimi *bremzami* ter ima slabe gume, pri 70 km/h.

1.1. neknjižno pogovorno pedal, ročica za upravljanje te priprave, mehanizma; SIN.: zavora

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Preden mu je uspelo z nogo pritisniti *bremzo*, je bil že mimo.
- Tovornjakar pred mano je za sekundo pohodil *bremzo*, zaradi česar so mu mežiknile rdeče luči.

▶ glag. + na + sam. beseda v tožilniku

- Takoj ko pritisneš na *bremzo*, se prekine vbrizg goriva.

- glag. + po + **sam. beseda v mestniku**
- Motorist ni mogel predvideti, da bo zapeljala noter. Če bi pritisnil po *bremzah*, bi tvegal padec.

...

- Ob pisanju navodil sem se počutila, kot da odraslemu človeku, ki ima vozniški izpit že 10 let, razlagam, kje so sklopka, gas in *bremza*.

2. neknjižno pogovorno, ekspresivno **kar kaj ovira, zadržuje, preprečuje**; SIN.: zavora

- Red, ki vlada na področju mode ali likovne umetnosti, je ena sama *bremza*.
- To je velika ovira in tudi *bremza* razvoja Slovenije.

3. neknjižno pogovorno, ekspresivno **kar preprečuje, da kdo dela, se ravna po trenutnih vzgibih, željah**; SIN.: zavora

- Je brez vsake moralne *bremze*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brémza]

IPA: ['bre:mza]

tonemski

[brê̂mza]

IPA: [bré:mzà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brémza

RODILNIK: brémze

DAJALNIK: brémzi

TOŽILNIK: brémzo

MESTNIK: pri brémzi

ORODNIK: z brémzo

dvojina

IMENOVALNIK: brémzi

RODILNIK: brémz

DAJALNIK: brémzama

TOŽILNIK: brémzi

MESTNIK: pri brémzah

ORODNIK: z brémzama

množina

IMENOVALNIK: brémze

RODILNIK: brémz

DAJALNIK: brémzam

TOŽILNIK: brémze

MESTNIK: pri brémzah

ORODNIK: z brémzami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: brê̂mza

RODILNIK: brê̂mze

DAJALNIK: brê̂mzi

TOŽILNIK: brê̂mzo

MESTNIK: pri brê̂mzi

ORODNIK: z brê̂mzo

dvojina

IMENOVALNIK: brê̂mzi

RODILNIK: brê̂mz

DAJALNIK: brê̂mzama

TOŽILNIK: brê̂mzi

MESTNIK: pri brê̂mzah

ORODNIK: z brê̂mzama

množina

IMENOVALNIK: brê̂mze

RODILNIK: brê̂mz

DAJALNIK: brê̂mzam

TOŽILNIK: brê̂mze

MESTNIK: pri brê̂mzah

ORODNIK: z brê̂mzami

FRAZEOLOGIJA

stopiti/pritisniti na zavoro/zavore/bremzo

stopiti na zavoro

pritisniti na zavoro

pritisniti na zavore

stopiti na zavore

neknjižno pogovorno **stopiti na bremzo**

upočasniti, ustaviti kaj, kar že poteka; upočasniti se

- Po neuradnih informacijah *so na zavoro stopili* liberalni demokrati.
- Malo bolj zaspana sem in ves čas bi jedla, kar me po četrti večerji že malo skrbi. Da, vsekakor si želim malo *pritisniti na zavoro*.
- Besede ne smeš blekniti kar tja v en dan, ampak je treba biti z njo zelo pazljiv. In če ti beseda začne uhajati, je treba *pritisniti na zavore*.
- Življenje zajemaš z veliko žlico, a kljub temu veš, kdaj je treba *stopiti na zavore*.
- Da se nam ne bi zgodilo, da bo treba nekatere projekte zaustaviti, da rečem *stopiti na bremzo*.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Bremse*, prvotneje 'del uzde', prvotno 'spona'

brémzati brémzam nedovršni glagol [brémzati]

POMEN

1. neknjižno pogovorno **Z zavoro upočasnjevati, ustavljati vozilo**; SIN.: zavirati

► **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Strojevodja je *bremzal* in hupal.
- Nekateri *bremzajo*, preden zapeljejo na izvoz.
- V vsakem ovinku je *bremzal*, zato je hitrost nihala od 40 do 50.

...

▪ »*Bremzaj!*« Močno sem pritisnil na zadnjo zavoro, ker ni dobro prijelo, sem stisnil še sprednjo.

1.1. neknjižno pogovorno **upočasnevati, ustavljati kaj premikajočega se sploh**; SIN.: zavirati

- Strokovnjaki so komentirali, da bi smučarski skakalec letel še kak meter več, če ne bi *bremzal*.
- Kdor ni še nikoli sankal, ne ve, da mora po poti *bremzati*.
- Proga se že začne s strmim spustom, tako rekoč smukom. Poleteli smo, *bremzali*, leteli, *bremzali*.

2. neknjižno pogovorno, ekspresivno **delati, povzročati, da se kaj uresniči pozneje, težje ali se sploh ne začne;** SIN.: zavirati

▶ prisl. + **glag.**

- Vloga ne gre skozi občinsko sito, ker se nekje *bremza*.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Kako se boš razvijal, če te *bremzajo* na vsakem koraku?
- Večkrat dopuščamo, da nas ustaljeni vzorci *bremzajo* na poti do spremembe.
- Namesto da bi se projekt v skupno dobro podprl, se ga *bremza*.

2.1. neknjižno pogovorno, ekspresivno **delati, povzročati, da kaj poteka počasneje;** SIN.: zavirati

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Vse nedoločnike mi je popravil in jim pritaknil pravopisni -i, ki sem ga v tekstih za teater in v pesmih že zdavnaj opustil, ker *bremza* ritem.
- Pošteno zna ogroziti nasprotnikov gol, vendar preveč *bremza* igro.
- *Bremzala* nas je močna burja.

...

- Med pavzami je publiko animiral z anekdotami, štosi in klišeji, ki pa za čuda niso preveč *bremzali* dinamike.

3. v obliki **bremzati se**, neknjižno pogovorno, ekspresivno **prizadevati si, da se določeno ravnanje, vedenje ne pojavi ali se pojavi v manjši meri**

▶ prisl. + **glag.**

- Poziva jih, naj *se* malce *bremzajo*.
- Prepričana sem, da ne bo več nergal in *se* bo pri svojih izpadih malo *bremzal*.

...

- Prva štiri leta *se* je *bremzal*, zdaj se mu ni treba več.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brémzati]

IPA: ['bre:mzati]

tonemski

[brê:mzati]

IPA: [bré:mzàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: brémzati

NAMENILNIK: brémzat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: brémzam
2. OSEBA: brémzaš
3. OSEBA: brémza

dvojina

1. OSEBA: brémzava
2. OSEBA: brémzata
3. OSEBA: brémzata

množina

1. OSEBA: brémzamo
2. OSEBA: brémzate
3. OSEBA: brémzajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: brémzaj

dvojina

1. OSEBA: brémzajva
2. OSEBA: brémzajta

množina

1. OSEBA: brémzajmo
2. OSEBA: brémzajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: brémzal

DVOJINA: brémzala

MNOŽINA: brémzali

ženski spol

EDNINA: brémzala

DVOJINA: brémzali

MNOŽINA: brémzale

srednji spol

EDNINA: brémzalo

DVOJINA: brémzali

MNOŽINA: brémzala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajóč

RODILNIK: bremzajóčega

DAJALNIK: bremzajóčemu

TOŽILNIK: bremzajóč

živo bremzajóčega

MESTNIK: pri bremzajóčem

ORODNIK: z bremzajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajóča

RODILNIK: bremzajóčih

DAJALNIK: bremzajóčima

TOŽILNIK: bremzajóča

MESTNIK: pri bremzajóčih

ORODNIK: z bremzajóčima

množina

IMENOVALNIK: bremzajóči

RODILNIK: bremzajóčih

DAJALNIK: bremzajóčim

TOŽILNIK: bremzajóče

MESTNIK: pri bremzajóč**ih**
ORODNIK: z bremzajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajóča
RODILNIK: bremzajó**ce**
DAJALNIK: bremzajó**či**
TOŽILNIK: bremzajó**čo**
MESTNIK: pri bremzajó**či**
ORODNIK: z bremzajó**čo**

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajó**či**
RODILNIK: bremzajó**čih**
DAJALNIK: bremzajó**čima**
TOŽILNIK: bremzajó**či**
MESTNIK: pri bremzajó**čih**
ORODNIK: z bremzajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: bremzajó**če**
RODILNIK: bremzajó**čih**
DAJALNIK: bremzajó**čim**
TOŽILNIK: bremzajó**če**
MESTNIK: pri bremzajó**čih**
ORODNIK: z bremzajó**čimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajó**če**
RODILNIK: bremzajó**čega**
DAJALNIK: bremzajó**čemu**
TOŽILNIK: bremzajó**če**
MESTNIK: pri bremzajó**čem**
ORODNIK: z bremzajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajó**či**
RODILNIK: bremzajó**čih**
DAJALNIK: bremzajó**čima**
TOŽILNIK: bremzajó**či**
MESTNIK: pri bremzajó**čih**
ORODNIK: z bremzajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: bremzajó**ča**
RODILNIK: bremzajó**čih**
DAJALNIK: bremzajó**čim**
TOŽILNIK: bremzajó**ča**
MESTNIK: pri bremzajó**čih**
ORODNIK: z bremzajó**čimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brémzan
RODILNIK: brémzan**ega**
DAJALNIK: brémzan**emu**
TOŽILNIK: brémzan
 živo brémzan**ega**
MESTNIK: pri brémzan**em**
ORODNIK: z brémzan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brémzana
RODILNIK: brémzan**ih**
DAJALNIK: brémzan**ima**
TOŽILNIK: brémzana
MESTNIK: pri brémzan**ih**
ORODNIK: z brémzan**ima**

množina

IMENOVALNIK: brémzani
RODILNIK: brémzan**ih**
DAJALNIK: brémzan**im**
TOŽILNIK: brémzane
MESTNIK: pri brémzan**ih**
ORODNIK: z brémzan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brémzana
RODILNIK: brémzane
DAJALNIK: brémzani
TOŽILNIK: brémz**ano**
MESTNIK: pri brémzani
ORODNIK: z brémz**ano**

dvojina

IMENOVALNIK: brémzani
RODILNIK: brémzan**ih**
DAJALNIK: brémzan**ima**
TOŽILNIK: brémzani
MESTNIK: pri brémzan**ih**
ORODNIK: z brémzan**ima**

množina

IMENOVALNIK: brémzane
RODILNIK: brémzan**ih**
DAJALNIK: brémzan**im**
TOŽILNIK: brémzane
MESTNIK: pri brémzan**ih**
ORODNIK: z brémzan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brémz**ano**
RODILNIK: brémzan**ega**
DAJALNIK: brémzan**emu**
TOŽILNIK: brémz**ano**
MESTNIK: pri brémzan**em**
ORODNIK: z brémzan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brémzani
RODILNIK: brémzan**ih**
DAJALNIK: brémzan**ima**
TOŽILNIK: brémzani
MESTNIK: pri brémzan**ih**
ORODNIK: z brémzan**ima**

množina

IMENOVALNIK: brémzana
RODILNIK: brémzan**ih**
DAJALNIK: brémzan**im**
TOŽILNIK: brémz**ana**

MESTNIK: pri brémzani**h**

ORODNIK: z brémzani**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: brémzaj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: brémzan**e**

RODILNIK: brémzan**ja**

DAJALNIK: brémzan**ju**

TOŽILNIK: brémzan**e**

MESTNIK: pri brémzan**ju**

ORODNIK: z brémzan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: brémzan**ji**

RODILNIK: brémzan**j**

DAJALNIK: brémzan**jema**

TOŽILNIK: brémzan**ji**

MESTNIK: pri brémzan**jih**

ORODNIK: z brémzan**jema**

množina

IMENOVALNIK: brémzan**ja**

RODILNIK: brémzan**j**

DAJALNIK: brémzan**jem**

TOŽILNIK: brémzan**ja**

MESTNIK: pri brémzan**jih**

ORODNIK: z brémzan**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: brémzati

NAMENILNIK: brémzat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: brémz**am**

2. OSEBA: brémz**aš**

3. OSEBA: brémz**a**

dvojina

1. OSEBA: brémz**ava**

2. OSEBA: brémz**ata**

3. OSEBA: brémz**ata**

množina

1. OSEBA: brémz**amo**

2. OSEBA: brémz**ate**

3. OSEBA: brémz**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: brémz**aj**

dvojina

1. OSEBA: brémz**ajva**

2. OSEBA: brémz**ajta**

množina

1. OSEBA: brémz**ajmo**

2. OSEBA: brémz**ajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: brémz**al**

DVOJINA: brémz**ala**

MNOŽINA: brémz**ali**

ženski spol

EDNINA: brémz**ala**

DVOJINA: brémz**ali**

MNOŽINA: brémz**ale**

srednji spol

EDNINA: brémz**alo**

DVOJINA: brémz**ali**

MNOŽINA: brémz**ala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brémzaj**oč** tudi brémzaj**oč**

RODILNIK: brémzaj**očega**

DAJALNIK: brémzaj**očemu**

TOŽILNIK: brémzaj**oč** tudi brémzaj**oč**

živo brémzaj**očega**

MESTNIK: pri brémzaj**očem**

ORODNIK: z brémzaj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: brémzaj**očca**

RODILNIK: brémzaj**očih**

DAJALNIK: brémzaj**očima**

TOŽILNIK: brémzaj**očca**

MESTNIK: pri brémzaj**očih**

ORODNIK: z brémzaj**očima**

množina

IMENOVALNIK: brémzaj**očci**

RODILNIK: brémzaj**očih**

DAJALNIK: brémzaj**očim**

TOŽILNIK: brémzaj**očce**

MESTNIK: pri brémzaj**očih**

ORODNIK: z brémzaj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brémzaj**očca**

RODILNIK: brémzaj**očce**

DAJALNIK: brémzaj**očci**

TOŽILNIK: brémzaj**očca**

MESTNIK: pri brémzaj**očci**

ORODNIK: z brémzaj**očca**

dvojina

IMENOVALNIK: brémzaj**očci**

RODILNIK: brémzaj**očih**

DAJALNIK: brémzaj**očima**

TOŽILNIK: brémzaj**očci**

MESTNIK: pri brémzaj**očih**

ORODNIK: z brémzaj**očima**

množina

IMENOVALNIK: brémzaj**očce**

RODILNIK: brémzaj**očih**

DAJALNIK: brémzaj**očim**

TOŽILNIK: brémzaj**očce**

MESTNIK: pri brémzaj**očih**

ORODNIK: z brémzaj**očimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brémzaj**očce**

RODILNIK: bremzajóč**ega**
DAJALNIK: bremzajóč**emu**
TOŽILNIK: bremzajóč**e**
MESTNIK: pri bremzajóč**em**
ORODNIK: z bremzajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajóč**i**
RODILNIK: bremzajóč**ih**
DAJALNIK: bremzajóč**ima**
TOŽILNIK: bremzajóč**i**
MESTNIK: pri bremzajóč**ih**
ORODNIK: z bremzajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: bremzajóč**a**
RODILNIK: bremzajóč**ih**
DAJALNIK: bremzajóč**im**
TOŽILNIK: bremzajóč**a**
MESTNIK: pri bremzajóč**ih**
ORODNIK: z bremzajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brêmzan
RODILNIK: brêmzan**ega**
DAJALNIK: brêmzan**emu**
TOŽILNIK: brêmzan
živo brêmzan**ega**
MESTNIK: pri brêmzan**em**
ORODNIK: z brêmzan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brêmzana
RODILNIK: brêmzan**ih**
DAJALNIK: brêmzan**ima**
TOŽILNIK: brêmzana
MESTNIK: pri brêmzan**ih**
ORODNIK: z brêmzan**ima**

množina

IMENOVALNIK: brêmzani
RODILNIK: brêmzan**ih**
DAJALNIK: brêmzan**im**
TOŽILNIK: brêmzane
MESTNIK: pri brêmzan**ih**
ORODNIK: z brêmzan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brêmzana
RODILNIK: brêmzane
DAJALNIK: brêmzani
TOŽILNIK: brêmz**ano**
MESTNIK: pri brêmzani
ORODNIK: z brêmz**ano**

dvojina

IMENOVALNIK: brêmzani
RODILNIK: brêmzan**ih**
DAJALNIK: brêmzan**ima**
TOŽILNIK: brêmzani

MESTNIK: pri brêmzan**ih**
ORODNIK: z brêmzan**ima**

množina

IMENOVALNIK: brêmzane
RODILNIK: brêmzan**ih**
DAJALNIK: brêmzan**im**
TOŽILNIK: brêmzane
MESTNIK: pri brêmzan**ih**
ORODNIK: z brêmzan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brêmz**ano**
RODILNIK: brêmzan**ega**
DAJALNIK: brêmzan**emu**
TOŽILNIK: brêmz**ano**
MESTNIK: pri brêmzan**em**
ORODNIK: z brêmzan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brêmzani
RODILNIK: brêmzan**ih**
DAJALNIK: brêmzan**ima**
TOŽILNIK: brêmzani
MESTNIK: pri brêmzan**ih**
ORODNIK: z brêmzan**ima**

množina

IMENOVALNIK: brêmz**ana**
RODILNIK: brêmzan**ih**
DAJALNIK: brêmzan**im**
TOŽILNIK: brêmz**ana**
MESTNIK: pri brêmzan**ih**
ORODNIK: z brêmzan**imi**

DELEŽJE NA -aje: bremzâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: brêmzan**je**
RODILNIK: brêmzan**ja**
DAJALNIK: brêmzan**ju**
TOŽILNIK: brêmzan**je**
MESTNIK: pri brêmzan**ju**
ORODNIK: z brêmzan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: brêmzan**ji**
RODILNIK: brêmzan**j**
DAJALNIK: brêmzan**jema**
TOŽILNIK: brêmzan**ji**
MESTNIK: pri brêmzan**jih**
ORODNIK: z brêmzan**jema**

množina

IMENOVALNIK: brêmzan**ja**
RODILNIK: brêmzan**j**
DAJALNIK: brêmzan**jem**
TOŽILNIK: brêmzan**ja**
MESTNIK: pri brêmzan**jih**
ORODNIK: z brêmzan**ji**

v obliki **bremzati se**

jakostni

[brémzati se]

IPA: [ˈbre:mzati se]

tonemski

[brênzati se]

IPA: [bré:mzàti se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: brémzati se

NAMENILNIK: brémzat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: brémzam se

2. OSEBA: brémzaš se

3. OSEBA: brémza se

dvojina

1. OSEBA: brémzava se

2. OSEBA: brémzata se

3. OSEBA: brémzata se

množina

1. OSEBA: brémzamo se

2. OSEBA: brémzate se

3. OSEBA: brémzajo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: brémzaj se

dvojina

1. OSEBA: brémzajva se

2. OSEBA: brémzajta se

množina

1. OSEBA: brémzajmo se

2. OSEBA: brémzajte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: brémzal se

DVOJINA: brémzala se

MNOŽINA: brémzali se

ženski spol

EDNINA: brémzala se

DVOJINA: brémzali se

MNOŽINA: brémzale se

srednji spol

EDNINA: brémzalo se

DVOJINA: brémzali se

MNOŽINA: brémzala se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajóč se

RODILNIK: bremzajóčega se

DAJALNIK: bremzajóčemu se

TOŽILNIK: bremzajóč se

živo bremzajóčega se

MESTNIK: pri bremzajóčem se

ORODNIK: z bremzajóčim se

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajóča se

RODILNIK: bremzajóčih se

DAJALNIK: bremzajóčima se

TOŽILNIK: bremzajóča se

MESTNIK: pri bremzajóčih se

ORODNIK: z bremzajóčima se

množina

IMENOVALNIK: bremzajóči se

RODILNIK: bremzajóčih se

DAJALNIK: bremzajóčim se

TOŽILNIK: bremzajóče se

MESTNIK: pri bremzajóčih se

ORODNIK: z bremzajóčimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajóča se

RODILNIK: bremzajóče se

DAJALNIK: bremzajóči se

TOŽILNIK: bremzajóčo se

MESTNIK: pri bremzajóči se

ORODNIK: z bremzajóčo se

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajóči se

RODILNIK: bremzajóčih se

DAJALNIK: bremzajóčima se

TOŽILNIK: bremzajóči se

MESTNIK: pri bremzajóčih se

ORODNIK: z bremzajóčima se

množina

IMENOVALNIK: bremzajóče se

RODILNIK: bremzajóčih se

DAJALNIK: bremzajóčim se

TOŽILNIK: bremzajóče se

MESTNIK: pri bremzajóčih se

ORODNIK: z bremzajóčimi se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajóče se

RODILNIK: bremzajóčega se

DAJALNIK: bremzajóčemu se

TOŽILNIK: bremzajóče se

MESTNIK: pri bremzajóčem se

ORODNIK: z bremzajóčim se

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajóči se

RODILNIK: bremzajóčih se

DAJALNIK: bremzajóčima se

TOŽILNIK: bremzajóči se

MESTNIK: pri bremzajóčih se

ORODNIK: z bremzajóčima se

množina

IMENOVALNIK: bremzajóča se

RODILNIK: bremzajóčih se

DAJALNIK: bremzajóčim se

TOŽILNIK: bremzajóča se

MESTNIK: pri bremzajóč**ih** se

ORODNIK: z bremzajóč**imi** se

DELEŽJE NA *-aje*: bremz**áje** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: brémzan**je**

RODILNIK: brémzan**ja**

DAJALNIK: brémzan**ju**

TOŽILNIK: brémzan**je**

MESTNIK: pri brémzan**ju**

ORODNIK: z brémzan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: brémzan**ji**

RODILNIK: brémzan**j**

DAJALNIK: brémzan**jema**

TOŽILNIK: brémzan**ji**

MESTNIK: pri brémzan**jih**

ORODNIK: z brémzan**jema**

množina

IMENOVALNIK: brémzan**ja**

RODILNIK: brémzan**j**

DAJALNIK: brémzan**jem**

TOŽILNIK: brémzan**ja**

MESTNIK: pri brémzan**jih**

ORODNIK: z brémzan**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: brêmzati se

NAMENILNIK: brêmzat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: brêmz**am** se

2. OSEBA: brêmz**aš** se

3. OSEBA: brêmz**a** se

dvojina

1. OSEBA: brêmz**ava** se

2. OSEBA: brêmz**ata** se

3. OSEBA: brêmz**ata** se

množina

1. OSEBA: brêmz**amo** se

2. OSEBA: brêmz**ate** se

3. OSEBA: brêmz**ajo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: brêmz**aj** se

dvojina

1. OSEBA: brêmz**ajva** se

2. OSEBA: brêmz**ajta** se

množina

1. OSEBA: brêmz**ajmo** se

2. OSEBA: brêmz**ajte** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: brêmzal se

DVOJINA: brêmzala se

MNOŽINA: brêmzali se

ženski spol

EDNINA: brêmzala se

DVOJINA: brêmzali se

MNOŽINA: brêmzale se

srednji spol

EDNINA: brêmzalo se

DVOJINA: brêmzali se

MNOŽINA: brêmzala se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajóč se tudi bremzajóč se

RODILNIK: bremzajóč**ega** se

DAJALNIK: bremzajóč**emu** se

TOŽILNIK: bremzajóč se tudi bremzajóč se

živo bremzajóč**ega** se

MESTNIK: pri bremzajóč**em** se

ORODNIK: z bremzajóč**im** se

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajóč**a** se

RODILNIK: bremzajóč**ih** se

DAJALNIK: bremzajóč**ima** se

TOŽILNIK: bremzajóč**a** se

MESTNIK: pri bremzajóč**ih** se

ORODNIK: z bremzajóč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: bremzajóč**i** se

RODILNIK: bremzajóč**ih** se

DAJALNIK: bremzajóč**im** se

TOŽILNIK: bremzajóč**e** se

MESTNIK: pri bremzajóč**ih** se

ORODNIK: z bremzajóč**imi** se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajóč**a** se

RODILNIK: bremzajóč**e** se

DAJALNIK: bremzajóč**i** se

TOŽILNIK: bremzajóč**o** se

MESTNIK: pri bremzajóč**i** se

ORODNIK: z bremzajóč**o** se

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajóč**i** se

RODILNIK: bremzajóč**ih** se

DAJALNIK: bremzajóč**ima** se

TOŽILNIK: bremzajóč**i** se

MESTNIK: pri bremzajóč**ih** se

ORODNIK: z bremzajóč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: bremzajóč**e** se

RODILNIK: bremzajóč**ih** se

DAJALNIK: bremzajóč**im** se

TOŽILNIK: bremzajóč**e** se

MESTNIK: pri bremzajóč**ih** se

ORODNIK: z bremzajóč**imi** se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bremzajóč**e** se

RODILNIK: bremzajóčega se
DAJALNIK: bremzajóčemu se
TOŽILNIK: bremzajóče se
MESTNIK: pri bremzajóčem se
ORODNIK: z bremzajóčim se

dvojina

IMENOVALNIK: bremzajóči se
RODILNIK: bremzajóčih se
DAJALNIK: bremzajóčima se
TOŽILNIK: bremzajóči se
MESTNIK: pri bremzajóčih se
ORODNIK: z bremzajóčima se

množina

IMENOVALNIK: bremzajóča se
RODILNIK: bremzajóčih se
DAJALNIK: bremzajóčim se
TOŽILNIK: bremzajóča se
MESTNIK: pri bremzajóčih se
ORODNIK: z bremzajóčimi se

DELEŽJE NA *-aje*: bremzáje se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: brêmzanje
RODILNIK: brêmzanja
DAJALNIK: brêmzanju
TOŽILNIK: brêmzanje
MESTNIK: pri brêmzanju
ORODNIK: z brêmzanjem

dvojina

IMENOVALNIK: brêmzanji
RODILNIK: brêmzanj
DAJALNIK: brêmzanjema
TOŽILNIK: brêmzanji
MESTNIK: pri brêmzanjih
ORODNIK: z brêmzanjema

množina

IMENOVALNIK: brêmzanja
RODILNIK: brêmzanj
DAJALNIK: brêmzanjem
TOŽILNIK: brêmzanja
MESTNIK: pri brêmzanjih
ORODNIK: z brêmzanji

IZVOR

↑bremza

bréncelj brénclja samostalnik moškega spola [bréncəl]

POMEN

1. obad, ki sesa kri goveda; primerjaj lat. *Tabanus bovinus*; SIN.: iz zoologije goveji obad

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Breclji* sesajo kri živine s svojimi bodalastimi ustnimi deli.
- Če vas je pičil *brencelj*, mesto vboda natrite z antibiotičnim mazilom.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Z roko in palico je odganjal nadležne mušice, muhe in debele *breclje*.

▪ Kako so opravili z nadležnimi *breclji*, ni bilo slišati.

2. ekspresivno manjše motorno vozilo, ki oddaja glasen, neprijeten, navadno visok zvok, ali motor takega vozila

▪ 125-kubične *breclje* so zamenjali z 250-kubični štiritaktniki.

▪ Očitno nikogar od policistov ne moti pretiran hrup *brecljev* ali pa ne ukrepajo zavoljo dobrososedskih odnosov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bréncəl]

IPA: [ˈbrɛ:ntsəl]

tonemski

[bréncəl]

IPA: [brè:ntsól]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bréncelj

RODILNIK: brénclja

DAJALNIK: brénclju

TOŽILNIK: brénclja

MESTNIK: pri brénclju

ORODNIK: z bréncljem

dvojina

IMENOVALNIK: brénclja

RODILNIK: bréncļjev

DAJALNIK: bréncļjema

TOŽILNIK: bréncļja

MESTNIK: pri bréncļjih

ORODNIK: z bréncļjema

množina

IMENOVALNIK: bréncļji

RODILNIK: bréncļjev

DAJALNIK: bréncļjem

TOŽILNIK: bréncļje

MESTNIK: pri bréncļjih

ORODNIK: z bréncļji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bréncelj

RODILNIK: brénclja

DAJALNIK: brénclju

TOŽILNIK: bréncļja

MESTNIK: pri bréncļju

ORODNIK: z bréncļjem

dvojina

IMENOVALNIK: bréncļja

RODILNIK: bréncļjev tudi bréncļjev

DAJALNIK: bréncļjema

TOŽILNIK: brēnclja

MESTNIK: pri brēncljih tudi pri brēncljih

ORODNIK: z brēncljema

množina

IMENOVALNIK: brēncjli

RODILNIK: brēncljevi tudi brēncljevi

DAJALNIK: brēncljem

TOŽILNIK: brēnclje

MESTNIK: pri brēncljih tudi pri brēncljih

ORODNIK: z brēncjli tudi z brēncjli

IZVOR

iz nar. sloven. *brencati* v pomenu *'oddajati brnenju podobne glasove' = hrv. *brēncati*, glej ↑brenčati

brezmêjen brezmêjna brezmêjno pridevnik

[brezmêjən]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **brezmejni** ki nima vidnih, zaznavnih mej, se zdi brez konca

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brezmejen/brezmejni ocean | brezmejen/brezmejni prostor | brezmejna puščava | brezmejna širjava | brezmejno morje | brezmejno polje | brezmejno prostranstvo | brezmejno veselje

- Pred njim se je razprostiral *brezmejni* ocean, razburkan v razpenjenih valovih.
- Videti kondorja v *brezmejnem* prostoru je resnično doživetje.
- Iz gorskega sedla prvič v življenju uzrem *brezmejna* prostranstva velike puščave globoko in daleč pod menoj.
- Vesoljska ladja je počasi plula skozi *brezmejno* vesolje.

▶ glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

- Polje se je zdelo *brezmejno*.

...

▪ Razgled z vrha je *brezmejen*.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **brezmejni** ki je prisoten v veliki meri, še ni izčrpan ali se zdi neizčrpen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brezmejen/brezmejni svet ČESA | brezmejna energija | brezmejne možnosti | brezmejno bogastvo | brezmejno število

- V *brezmejnem* svetu raznolikosti sva v čarobnosti življenja iskala odgovor na vprašanja življenjskih ugank.
- Predstavljajte si nov vir čiste in *brezmejne* energije, ki bi nadomestil nafto in plin.
- Vemo, da okolje z naravo za nenehno rast nima *brezmejnih* možnosti.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

- Ponudba je tako rekoč *brezmejna*.
- Znanstvena radovednost je *brezmejna*.

▶ prisl. + **prid. beseda**

▪ Bankirji so omamljeni od navidezno *brezmejnih* donosov vlagali v stotine podjetij, ki so poslovala na dvomljivih trgih.

▪ Pisci, ki so črpali iz očitno *brezmejne* zaloge mitov in ljudskih pripovedi iz različnih kultur po vsem svetu, so prepoznali na stotine arhetipskih vzorcev.

▶ glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

▪ Počasi in dostojanstveno odide po hodniku do dvigala. Stoletnik, na katerem ni nič starega, čigar volja se še zmeraj zdi *brezmejna*.

1.2. v nekaterih zvezah v obliki **brezmejni** ki ga nič ne omejuje, zadržuje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brezmejen/brezmejni užitek | brezmejna domišljija | brezmejna moč, oblast | brezmejna svoboda | brezmejna strast | brezmejno uživanje

- Otroštvo je čas *brezmejne* domišljije, raziskovanja ljudi in narave, igre.
- Njihov gospodar je imel nad njimi *brezmejno* moč – v vsakem trenutku jim je lahko vzel hišo ali zemljo, jih pregnal z nje.
- Demokracija ni *brezmejna* svoboda, ampak sožitje vseh z vsemi na realnih temeljih civilizacijskih norm.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

domišljija je brezmejna

- Otroci so se igrali z lesom, iz njega delali hišice za konjičke, garaže, kokošnjake za piščančke, gradove, predore ... Skratka, otroška domišljija je bila *brezmejna*.
- Za vrv se je treba močno držati, da te ne odnese, a užitek je *brezmejen*.
- Človeško telo ima svoje meje, človeški duh pa je *brezmejen*.

▶ prisl. + **prid. beseda**

▪ Tudi na tem področju je inovativnost vsaj navidezno *brezmejna*.

2. v nekaterih zvezah v obliki **brezmejni**, ekspresivno ki je prisoten v veliki meri, izrazit in se zanj zdi, da ga ne more bistveno spremeniti noben dogodek, izkušnja

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brezmejen/brezmejni optimizem | brezmejen/brezmejni pohlep | brezmejna krutost | brezmejna lepota | brezmejna ljubezen, potrpežljivost | brezmejna neumnost | brezmejna podpora | brezmejna sreča, žalost | brezmejna vdanost, vera, zvestoba | brezmejno navdušenje, veselje | brezmejno sovraštvo | brezmejno zaupanje

- Po ločitvi od žene se odpove vsem svojim ambicijam in se posveti sinu, ki mu namenja *brezmejno* ljubezen.
- Življenje je posvetil svojim bolnikom, od njih pa dobiva v zameno *brezmejno* podporo in zaupanje.

- Edino, kar v težkih trenutkih vsaj malo blaži bolečino svojcev, je občutek, da v svoji *brezmejni* žalosti niso sami.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid.**

beseda v imenovalniku

- Njegovo navdušenje in vnema sta bili *brezmejni*.
- Vedno me je visoko cenila, njeno zaupanje je bilo *brezmejno*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brezmêjən]

IPA: [brɛzˈmɛ:jən]

tonemski

[brezmêjən]

IPA: [brɛzmé:jən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmejen

določno brezmejni

RODILNIK: brezmejnega

DAJALNIK: brezmejnemu

TOŽILNIK: brezmejen

določno brezmejni

živo brezmejnega

MESTNIK: pri brezmejnem

ORODNIK: z brezmejnimi

dvojina

IMENOVALNIK: brezmejna

RODILNIK: brezmejnih

DAJALNIK: brezmejnima

TOŽILNIK: brezmejna

MESTNIK: pri brezmejnih

ORODNIK: z brezmejnima

množina

IMENOVALNIK: brezmejni

RODILNIK: brezmejnih

DAJALNIK: brezmejnim

TOŽILNIK: brezmejne

MESTNIK: pri brezmejnih

ORODNIK: z brezmejnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmejna

RODILNIK: brezmejne

DAJALNIK: brezmejni

TOŽILNIK: brezmejno

MESTNIK: pri brezmejni

ORODNIK: z brezmejno

dvojina

IMENOVALNIK: brezmejni

RODILNIK: brezmejnih

DAJALNIK: brezmejnima

TOŽILNIK: brezmejni

MESTNIK: pri brezmejnih

ORODNIK: z brezmejnima

množina

IMENOVALNIK: brezmejne

RODILNIK: brezmejnih

DAJALNIK: brezmejnim

TOŽILNIK: brezmejne

MESTNIK: pri brezmejnih

ORODNIK: z brezmejnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmejno

RODILNIK: brezmejnega

DAJALNIK: brezmejnemu

TOŽILNIK: brezmejno

MESTNIK: pri brezmejnem

ORODNIK: z brezmejnimi

dvojina

IMENOVALNIK: brezmejni

RODILNIK: brezmejnih

DAJALNIK: brezmejnima

TOŽILNIK: brezmejni

MESTNIK: pri brezmejnih

ORODNIK: z brezmejnima

množina

IMENOVALNIK: brezmejna

RODILNIK: brezmejnih

DAJALNIK: brezmejnim

TOŽILNIK: brezmejna

MESTNIK: pri brezmejnih

ORODNIK: z brezmejnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmejen

določno brezmejni

RODILNIK: brezmejnega

DAJALNIK: brezmejnemu

TOŽILNIK: brezmejen

določno brezmejni

živo brezmejnega

MESTNIK: pri brezmejnem

ORODNIK: z brezmejnimi

dvojina

IMENOVALNIK: brezmejna

RODILNIK: brezmejnih

DAJALNIK: brezmejnima

TOŽILNIK: brezmejna

MESTNIK: pri brezmejnih

ORODNIK: z brezmejnima

množina

IMENOVALNIK: brezmejni

RODILNIK: brezmejnih

DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjne
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjna
RODILNIK: brezmêjne
DAJALNIK: brezmêjni
TOŽILNIK: brezmêjno
MESTNIK: pri brezmêjni
ORODNIK: z brezmêjno

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnima
TOŽILNIK: brezmêjni
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjne
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjne
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjno
RODILNIK: brezmêjnega
DAJALNIK: brezmêjnemu
TOŽILNIK: brezmêjno
MESTNIK: pri brezmêjnem
ORODNIK: z brezmêjnim

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnima
TOŽILNIK: brezmêjni
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjna
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjna
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

v nekaterih zvezah v obliki **brezmejni**

jakostni

[brezmêjni]

IPA: [brɛzˈmɛ:jni]

tonemski

[brezmêjni]

IPA: [brɛzmé:jni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnega
DAJALNIK: brezmêjnemu
TOŽILNIK: brezmêjni
živo brezmêjnega
MESTNIK: pri brezmêjnem
ORODNIK: z brezmêjnim

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjna
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnima
TOŽILNIK: brezmêjna
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjne
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjna
RODILNIK: brezmêjne
DAJALNIK: brezmêjni
TOŽILNIK: brezmêjno
MESTNIK: pri brezmêjni
ORODNIK: z brezmêjno

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnima
TOŽILNIK: brezmêjni
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjne
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjne
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjno
RODILNIK: brezmêjnega
DAJALNIK: brezmêjnemu
TOŽILNIK: brezmêjno
MESTNIK: pri brezmêjnem

ORODNIK: z brezmêjnim
dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnima
TOŽILNIK: brezmêjni
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjna
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjna
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnega
DAJALNIK: brezmêjnemu
TOŽILNIK: brezmêjni
živo brezmêjnega
MESTNIK: pri brezmêjnem
ORODNIK: z brezmêjnim

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjna
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnima
TOŽILNIK: brezmêjna
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjne
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjna
RODILNIK: brezmêjne
DAJALNIK: brezmêjni
TOŽILNIK: brezmêjno
MESTNIK: pri brezmêjni
ORODNIK: z brezmêjno

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnima
TOŽILNIK: brezmêjni
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjne
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjne
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjno
RODILNIK: brezmêjnega
DAJALNIK: brezmêjnemu
TOŽILNIK: brezmêjno
MESTNIK: pri brezmêjnem
ORODNIK: z brezmêjnim

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjni
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnima
TOŽILNIK: brezmêjni
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjna
RODILNIK: brezmêjnih
DAJALNIK: brezmêjnim
TOŽILNIK: brezmêjna
MESTNIK: pri brezmêjnih
ORODNIK: z brezmêjnimi

FRAZEOLOGIJA

Človeška neumnost ne pozna meja.

Človeška neumnost nima meja.

Človeška neumnost je brezmejna.

Neumnost ne pozna meja.

izraža, da je lahko neumnost, nespametnost bolj izrazita, kot bi bilo pričakovati

▪ Globalno gledano bi lahko človeštvo z vso energijo in sredstvi, namenjenimi oboroževanju, namenilo osnovnim potrebam, preprečevanju lakote. *Človeška neumnost ne pozna meja.*

▪ Je že res, da *je človeška neumnost brezmejna*, ampak to, kar počnejo nekateri napovedovalci prihodnosti, je naravnost smešno.

IZVOR

iz *brez mej(e)*

brezmêjno prislov [brezmêjno]

POMEN

1. takó, da je prisotno v zelo veliki meri ali se zdi neizčrpno

► **prisl.** + **glag.**
brezmejno uživati

▪ Otroci so *brezmejno* uživali, saj jih dve uri dolg program ni utrudil, nasprotno, energije so imeli vedno več.

▪ Že več let se *brezmejno* trudi z vsemogočimi tožbami, da bi uničil tudi mojo kmetijo.

▶ **prisł. + prid. beseda**

brezmejno bogat

▪ Večji je izdatek, bolj gledate na njegovo številčno vrednost, razen če ste *brezmejno* bogati.

1.1. takó, da ga nič ne omejuje, zadržuje

▶ **prisł. + prid. beseda**

brezmejno svoboden

▪ Prepoznavna se v vsem življenjsko polnem in *brezmejno* svobodnem ter ustvarjalnem, bodisi v okviru kozmosa, narave, tehnike, državne skupnosti ali civilizacije.

▶ **prisł. + glag.**

▪ Koliko se vam vendar zdi vredno opozarjati, da je vse več ljudi na robu preživetja, izbranci pa *brezmejno* kopičijo svoje premoženje?

2. ekspresivno takó, da je prisotno v veliki meri, izrazito in se zanj zdi, da ga ne more bistveno spremeniti noben dogodek, izkušnja

▶ **prisł. + glag.**

brezmejno ljubiti, sovražiti | brezmejno verjeti, zaupati

▪ Spoznanje, da nam nekdo, ki ga iz vsega srca in *brezmejno* ljubimo, laže, je zelo boleče.

▪ Čeprav se je zavedal, kako nevaren bo poseg, je *brezmejno* zaupal kirurgu.

▪ Jasno je sporočil moštvo in lastniku kluba, da *brezmejno* ceni svoje igralce – preveč, da bi jih bil pripravljen izgubiti.

▶ **prisł. + prid. beseda**

brezmejno neumen | brezmejno srečen | brezmejno predan, vdan | brezmejno zaljubljen

▪ Zaprla sem oči, tako *brezmejno* srečna, želela sem si, da ta trenutek ne bi nikoli minil.

▪ Človek včasih ne ve, ali so nori, idealistični, naivni ali pa *brezmejno* optimistični in pozitivni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brezmêjno]

IPA: [brɛz'mɛ:jno]

tonemski

[brezmêjno]

IPA: [brɛzmé:jnò]

IZVOR

↑brezmejen

brezmêjnost brezmejnosti samostalnik ženskega spola

[brezmêjnost]

POMEN

1. stanje, lastnost česa, da nima vidnih, zaznavnih mej, se zdi brez konca

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

▪ Strinjal se je z idejami o vrtenju Zemlje okrog svoje osi in o njenem kroženju okrog Sonca, *brezmejnosti* vesolja, naseljenosti drugih planetov in o zvezdah, ki naj bi bile druga sonca.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Navdušeni nad neskončno *brezmejnostjo* puščave sva pot nadaljevali proti Senegalu in Gambiji.

...

▪ Ugajajo mi širjave, *brezmejnost*, takšen je tukaj tudi občutek življenja.

1.1. stanje, lastnost česa, da je prisotno v veliki meri, še ni izčrpano ali se zdi neizčrpano

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Današnji čas, njegova *brezmejnost* informacij ne prenese in ne zmore dolgega in poglobljenega časopisnega branja.

▪ Povsod po evropskem kontinentu rastejo državni dolgovi z neverjetno hitrostjo v navidezno *brezmejnost*.

1.2. stanje, lastnost česa, da ga nič ne omejuje, zadržuje

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

▪ Simbolisti s konca 19. stoletja so v nasprotju z analitično razlago sveta cenili podzavestni svet sanj in *brezmejnost* domišljije.

...

▪ Internetna *brezmejnost* se je razvila do te mere, da se je preprosto začelo pozabljati na zakonodajo.

▪ Želim leteti, čutiti nepozabnost višine, postati lahka kot ptica, uživati prostost *brezmejnosti*.

2. ekspresivno stanje, lastnost česa, da je prisotno v veliki meri, izrazito in se zanj zdi, da ga ne more bistveno spremeniti noben dogodek, izkušnja

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

▪ Soočila sem se z *brezmejnostjo* človeške brezdušnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brezmêjnost]

IPA: [brɛz'mɛ:jnɔst]

tonemski

[brezmêjnost]

IPA: [brɛzmé:jnɔst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brezmejnost

RODILNIK: brezmejnosti

DAJALNIK: brezmejnosti

TOŽILNIK: brezmejnost

MESTNIK: pri brezmejnosti

ORODNIK: z brezmêjnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjnosti

RODILNIK: brezmêjnosti

DAJALNIK: brezmêjnostma tudi brezmêjnostima

TOŽILNIK: brezmêjnosti

MESTNIK: pri brezmêjnostih

ORODNIK: z brezmêjnostma tudi z brezmêjnostima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjnosti

RODILNIK: brezmêjnosti

DAJALNIK: brezmêjnostim

TOŽILNIK: brezmêjnosti

MESTNIK: pri brezmêjnostih

ORODNIK: z brezmêjnostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: brezmêjnost

RODILNIK: brezmêjnosti

DAJALNIK: brezmêjnosti

TOŽILNIK: brezmêjnost

MESTNIK: pri brezmêjnosti

ORODNIK: z brezmêjnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: brezmêjnosti

RODILNIK: brezmêjnosti

DAJALNIK: brezmêjnostma tudi brezmêjnostima

TOŽILNIK: brezmêjnosti

MESTNIK: pri brezmêjnostih

ORODNIK: z brezmêjnostma tudi z brezmêjnostima

množina

IMENOVALNIK: brezmêjnosti

RODILNIK: brezmêjnosti

DAJALNIK: brezmêjnostim

TOŽILNIK: brezmêjnosti

MESTNIK: pri brezmêjnostih

ORODNIK: z brezmêjnostmi

IZVOR

↑brezmejen

bríti bríjem nedovršni glagol [bríti]

POMEN

1. odstranjevati dlake z rezanjem tik ob koži

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

briti si brado, dlake | briti si glavo, noge

▪ Včasih so si moški brado *brili*, drugič puščali dolgo.

▪ Verniki ali verski voditelji si v nekaterih verstvih, na primer v budizmu in v nekaterih krščanskih samostanskih redovih, *brijejo* glave.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

briti se z britvijo, brivnikom

▪ Če je vaša koža občutljiva, se *brijte* z električnim brivnikom.

▪ Starec se je vedno *bril* s staro britvijo, ki jo je imel še iz svojih prvih let službe.

▪ Moj oče se *brije* z britvicami, jaz se *brijem* z brivnikom.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

začeti se briti

▪ Fantje se običajno začnejo *briti* pri 15 ali 16 letih.

▪ Nehala si je *briti* noge.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

moški se brijejo

▪ Moški, ki se *brijejo*, domnevno porabijo povprečno okoli 140 dni svojega življenja samo za ta jutranji ritual.

▪ Ko je vprašala ženske, zakaj se *brijejo*, so te odgovorile, da se tako počutijo bolj ženske in privlačne.

▪ Na straneh modnih revij vedno pogosteje opažam, da si moški *brijejo* dlake na prsih.

▶ **prisl. + glag.**

redno se briti | vsak dan se briti

▪ Kdor se pod pazduho redno *brije*, mora paziti, da deodorant ne vsebuje alkohola, ki na sveže obriti koži povzroči zelo neprijeten pekoč občutek.

▪ Stopil je k ogledalu v kuhinji in se skrbno *bril*.

2. pihati tako, da se čuti hud, močan mraz

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

burja, veter brije

▪ Mrzel veter je *bril* po belih pobočjih in dolini.

▪ Snega je bilo 20 cm, burja je *brila*, zeblo je.

▶ **prisl. + glag.**

neusmiljeno briti | zunaj briti

▪ Ker je veter neusmiljeno *bril* v hrbet, so tekmo prekinili po devetih tekmovalcih in zvišali nalet.

▪ Zunaj *brije* ostra burja, ki je pregnala galebe z obale.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bríti]

IPA: ['briti]

tonemski

[bríti]

IPA: [brì:tí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: bríti

NAMENILNIK: brít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: bríjem

2. OSEBA: bríješ

3. OSEBA: bríje

dvojina

1. OSEBA: bríjeva

2. OSEBA: bríjeta

3. OSEBA: bríjeta

množina

1. OSEBA: bríjemo

2. OSEBA: bríjete

3. OSEBA: bríjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: bríj

dvojina

1. OSEBA: bríjva

2. OSEBA: bríjta

množina

1. OSEBA: bríjmo

2. OSEBA: bríjte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: bríl in bríl

DVOJINA: bríla

MNOŽINA: bríli

ženski spol

EDNINA: bríla

DVOJINA: bríli

MNOŽINA: bríle

srednji spol

EDNINA: brílo

DVOJINA: bríli

MNOŽINA: bríla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bríjóc

RODILNIK: bríjóc**ega**

DAJALNIK: bríjóc**emu**

TOŽILNIK: bríjóc

živo bríjóc**ega**

MESTNIK: pri bríjóc**em**

ORODNIK: z bríjóc**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bríjó**ča**

RODILNIK: bríjóc**ih**

DAJALNIK: bríjóc**ima**

TOŽILNIK: bríjó**ča**

MESTNIK: pri bríjóc**ih**

ORODNIK: z bríjóc**ima**

množina

IMENOVALNIK: bríjóc**i**

RODILNIK: bríjóc**ih**

DAJALNIK: bríjóc**im**

TOŽILNIK: bríjóc**e**

MESTNIK: pri bríjóc**ih**

ORODNIK: z bríjóc**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bríjó**ča**

RODILNIK: bríjóc**e**

DAJALNIK: bríjóc**i**

TOŽILNIK: bríjóc**o**

MESTNIK: pri bríjóc**i**

ORODNIK: z bríjóc**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bríjóc**i**

RODILNIK: bríjóc**ih**

DAJALNIK: bríjóc**ima**

TOŽILNIK: bríjóc**i**

MESTNIK: pri bríjóc**ih**

ORODNIK: z bríjóc**ima**

množina

IMENOVALNIK: bríjóc**e**

RODILNIK: bríjóc**ih**

DAJALNIK: bríjóc**im**

TOŽILNIK: bríjóc**e**

MESTNIK: pri bríjóc**ih**

ORODNIK: z bríjóc**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bríjóc**e**

RODILNIK: bríjóc**ega**

DAJALNIK: bríjóc**emu**

TOŽILNIK: bríjóc**e**

MESTNIK: pri bríjóc**em**

ORODNIK: z bríjóc**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bríjóc**i**

RODILNIK: bríjóc**ih**

DAJALNIK: bríjóc**ima**

TOŽILNIK: bríjóc**i**

MESTNIK: pri bríjóc**ih**

ORODNIK: z bríjóc**ima**

množina

IMENOVALNIK: bríjóc**a**

RODILNIK: bríjóc**ih**

DAJALNIK: bríjóc**im**

TOŽILNIK: bríjóc**a**

MESTNIK: pri bríjóc**ih**

ORODNIK: z bríjóc**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: brít**je**

RODILNIK: brít**ja**

DAJALNIK: brít**ju**

TOŽILNIK: brít**je**

MESTNIK: pri brít**ju**

ORODNIK: z brít**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: brít**ji**

RODILNIK: brít**ij**

DAJALNIK: brít**jema**

TOŽILNIK: brít**ji**

MESTNIK: pri brít**jih**

ORODNIK: z brít**jema**

množina

IMENOVALNIK: brít**ja**

RODILNIK: brítij
DAJALNIK: brítjem
TOŽILNIK: brítja
MESTNIK: pri brítjih
ORODNIK: z brítji

tonemsko

NEDOLOČNIK: bríti
NAMENILNIK: brît

sedanjik

ednina

1. OSEBA: brîjem
2. OSEBA: brîješ
3. OSEBA: brîje

dvojina

1. OSEBA: brîjeva
2. OSEBA: brîjeta
3. OSEBA: brîjeta

množina

1. OSEBA: brîjemo
2. OSEBA: brîjete
3. OSEBA: brîjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: brîj in brîj

dvojina

1. OSEBA: brîjva
2. OSEBA: brîjta

množina

1. OSEBA: brîjmo
2. OSEBA: brîjte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: brîl in brîl
DVOJINA: brîla
MNOŽINA: brîli

ženski spol

EDNINA: brîla
DVOJINA: brîli
MNOŽINA: brîle

srednji spol

EDNINA: brîlo
DVOJINA: brîli
MNOŽINA: brîla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brijôč tudi brijôč
RODILNIK: brijôčega
DAJALNIK: brijôčemu
TOŽILNIK: brijôč tudi brijôč
 živo brijôčega
MESTNIK: pri brijôčem
ORODNIK: z brijôčim

dvojina

IMENOVALNIK: brijôča
RODILNIK: brijôčih

DAJALNIK: brijôčima
TOŽILNIK: brijôča
MESTNIK: pri brijôčih
ORODNIK: z brijôčima

množina

IMENOVALNIK: brijôči
RODILNIK: brijôčih
DAJALNIK: brijôčim
TOŽILNIK: brijôče
MESTNIK: pri brijôčih
ORODNIK: z brijôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brijôča
RODILNIK: brijôče
DAJALNIK: brijôči
TOŽILNIK: brijôčo
MESTNIK: pri brijôči
ORODNIK: z brijôčo

dvojina

IMENOVALNIK: brijôči
RODILNIK: brijôčih
DAJALNIK: brijôčima
TOŽILNIK: brijôči
MESTNIK: pri brijôčih
ORODNIK: z brijôčima

množina

IMENOVALNIK: brijôče
RODILNIK: brijôčih
DAJALNIK: brijôčim
TOŽILNIK: brijôče
MESTNIK: pri brijôčih
ORODNIK: z brijôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brijôče
RODILNIK: brijôčega
DAJALNIK: brijôčemu
TOŽILNIK: brijôče
MESTNIK: pri brijôčem
ORODNIK: z brijôčim

dvojina

IMENOVALNIK: brijôči
RODILNIK: brijôčih
DAJALNIK: brijôčima
TOŽILNIK: brijôči
MESTNIK: pri brijôčih
ORODNIK: z brijôčima

množina

IMENOVALNIK: brijôča
RODILNIK: brijôčih
DAJALNIK: brijôčim
TOŽILNIK: brijôča
MESTNIK: pri brijôčih
ORODNIK: z brijôčimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: brítje
RODILNIK: brítja
DAJALNIK: brítju
TOŽILNIK: brítje
MESTNIK: pri brítju
ORODNIK: z brítjem

dvojina

IMENOVALNIK: brítji in brítji
RODILNIK: brítij
DAJALNIK: brítjema in brítjema
TOŽILNIK: brítji in brítji
MESTNIK: pri brítjih
ORODNIK: z brítjema in z brítjema

množina

IMENOVALNIK: brítja
RODILNIK: brítij
DAJALNIK: brítjem
TOŽILNIK: brítja
MESTNIK: pri brítjih
ORODNIK: z brítji

in

ednina

IMENOVALNIK: brítje
RODILNIK: brítja
DAJALNIK: brítju
TOŽILNIK: brítje
MESTNIK: pri brítju
ORODNIK: z brítjem

dvojina

IMENOVALNIK: brítji
RODILNIK: brítij
DAJALNIK: brítjema
TOŽILNIK: brítji
MESTNIK: pri brítjih
ORODNIK: z brítjema

množina

IMENOVALNIK: brítja
RODILNIK: brítij
DAJALNIK: brítjem
TOŽILNIK: brítja
MESTNIK: pri brítjih
ORODNIK: z brítji

FRAZEOLOGIJA

briti norce/norca (iz koga, iz česa, s kom, s čim)

briti norce (iz koga, iz česa, s kom, s čim)

briti norca (iz koga, iz česa, s kom, s čim)

norčevati se iz koga ali česa

▪ Čisto nemogoče je, da *ne bi brili norcev*, ko države obidejo politično težavna vprašanja, kot je sprostitev trgovine, zato da se pogovarjajo o manj perečih splošnih temah.

▪ Trume karnevalskih navdušencev se vsako leto preoblečejo v svetovne voditelje, si nadenejo na

obraz njihove maske in do onemoglosti *brijejo norce* iz njih.

▪ Dolgo so mnogi *brili norce* z menoj, češ kakšne neumnosti pripovedujem.

▪ Zdelo se je, kakor da bi hotel *briti norca* iz vseh, ki so prišli prisluhnut njegovim pojasnilom, in se ponorčevati iz vseh, ki spremljajo njegov primer.

IZVOR

= cslov. *briti*, hrv., srb. *brìti*, *brìjati*, rus. *brítb* < pslov. **briti*, sorodno s stind. *bhrīnāti* 'poškoduje, rani', valiž. *brwydr* 'boj', iz ide. baze **bhrejH-* 'rezati, obdelovati z ostrim orodjem'

brivec brívca samostalnik moškega spola [brívəc]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z britjem, urejanjem brade in striženjem las

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

brivec brije

▪ Bogatejši so imeli brivce zaposlene v svojih gospodinjstvih, vse druge pa so brili poklicni javni *brivci*.

▪ Stranka, ki jo je *brivec* ostrigel in obril, se pritožuje, da so vsakič, ko pride v njegov lokal, cene za britje in striženje višje.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Zaposlila se je pri lokalnem *brivcu*.

▶ priredna zveza

brivec in frizer

▪ Pravi frizer ali *brivec* vas bo med delom vedno vprašal, kako vam je všeč njegov napredek.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brívəc]

IPA: ['brí:vəts]

tonemski

[brívəc]

IPA: [brí:vəts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brivec

RODILNIK: brívca

DAJALNIK: brívcu

TOŽILNIK: brívca

MESTNIK: pri brívcu

ORODNIK: z brívcem

dvojina

IMENOVALNIK: brívca

RODILNIK: brívcev

DAJALNIK: brívcoma

TOŽILNIK: brívca

MESTNIK: pri brívcih

ORODNIK: z brív**cema**

množina

IMENOVALNIK: brív**ci**

RODILNIK: brív**cev**

DAJALNIK: brív**cem**

TOŽILNIK: brív**ce**

MESTNIK: pri brív**cih**

ORODNIK: z brív**ci**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: brív**ec**

RODILNIK: brív**ca**

DAJALNIK: brív**cu**

TOŽILNIK: brív**ca**

MESTNIK: pri brív**cu**

ORODNIK: z brív**cem**

dvojina

IMENOVALNIK: brív**ca**

RODILNIK: brív**cev**

DAJALNIK: brív**cema**

TOŽILNIK: brív**ca**

MESTNIK: pri brív**cih**

ORODNIK: z brív**cema**

množina

IMENOVALNIK: brív**ci**

RODILNIK: brív**cev**

DAJALNIK: brív**cem**

TOŽILNIK: brív**ce**

MESTNIK: pri brív**cih**

ORODNIK: z brív**ci**

BESEDOTVORJE

feminativ: brivka

IZVOR

↑briti

brívka brívke samostalnik ženskega spola [bríuka]

POMEN

ženska, ki se poklicno ukvarja z britjem, urejanjem brade in striženjem las

- Spretno *brivko* sem zaprosil za masažo lasišča.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bríuka]

IPA: [ˈbri:uka]

tonemski

[bríuka]

IPA: [brí:ukà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brívka

RODILNIK: brívke

DAJALNIK: brívki

TOŽILNIK: brívko

MESTNIK: pri brívki

ORODNIK: z brívko

dvojina

IMENOVALNIK: brívki

RODILNIK: brívk

DAJALNIK: brívk**ama**

TOŽILNIK: brívki

MESTNIK: pri brívk**ah**

ORODNIK: z brívk**ama**

množina

IMENOVALNIK: brívke

RODILNIK: brívk

DAJALNIK: brívk**am**

TOŽILNIK: brívke

MESTNIK: pri brívk**ah**

ORODNIK: z brívk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: brívka

RODILNIK: brívke

DAJALNIK: brívki

TOŽILNIK: brív**ko**

MESTNIK: pri brív**ki**

ORODNIK: z brív**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: brívki

RODILNIK: brívk

DAJALNIK: brívk**ama**

TOŽILNIK: brívki

MESTNIK: pri brívk**ah**

ORODNIK: z brívk**ama**

množina

IMENOVALNIK: brívke

RODILNIK: brívk

DAJALNIK: brívk**am**

TOŽILNIK: brívke

MESTNIK: pri brívk**ah**

ORODNIK: z brívk**ami**

IZVOR

↑briti

bronhiolítis bronhiolítisa samostalnik moškega spola

[bronhijolítis]

POMEN

iz medicine virusno vnetje najmanjših dihalnih cevk v pljučih, ki ga navadno spremljajo kašelj, oteženo dihanje in povišana temperatura

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Bronhiolitis* se največkrat pojavlja na začetku zime.

- Predvsem pri dojenčkih *bronhiolitis* lahko privede do hudih dihalnih težav.

- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
 - Dojenčke z *bronhiolitisom* pogosto sprejmejo v bolnišnico, ker potrebujejo zdravljenje s kisikom.
 - Že novembra so v kliničnem centru opozarjali na povečano število obolelih otrok, ki imajo težave z *bronhiolitisom*.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - V primerih nezapletenega *bronhiolitisa* zadostuje simptomatsko zdravljenje in bolezen ob njem navadno v nekaj dneh mine.
 - Kar pri četrtini bolnikov se ob prebolevanju akutnega *bronhiolitisa* pojavi vnetje srednjega ušesa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brɔnhijolítis]

IPA: [brɔnxijɔ'li:tis]

tonemski

[brɔnhijolítis]

IPA: [brɔnxijólí:tis]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bronhiolítis

RODILNIK: bronhiolítisa

DAJALNIK: bronhiolítisu

TOŽILNIK: bronhiolítis

MESTNIK: pri bronhiolítisu

ORODNIK: z bronhiolítisom

dvojina

IMENOVALNIK: bronhiolítisa

RODILNIK: bronhiolítisov

DAJALNIK: bronhiolítisoma

TOŽILNIK: bronhiolítisa

MESTNIK: pri bronhiolítisih

ORODNIK: z bronhiolítisoma

množina

IMENOVALNIK: bronhiolítisi

RODILNIK: bronhiolítisov

DAJALNIK: bronhiolítisom

TOŽILNIK: bronhiolítise

MESTNIK: pri bronhiolítisih

ORODNIK: z bronhiolítisi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bronhiolítis

RODILNIK: bronhiolítisa

DAJALNIK: bronhiolítisu

TOŽILNIK: bronhiolítis

MESTNIK: pri bronhiolítisu

ORODNIK: z bronhiolítisom

dvojina

IMENOVALNIK: bronhiolítisa

RODILNIK: bronhiolítisov

DAJALNIK: bronhiolítisoma

TOŽILNIK: bronhiolítisa

MESTNIK: pri bronhiolítisih

ORODNIK: z bronhiolítisoma

množina

IMENOVALNIK: bronhiolítisi

RODILNIK: bronhiolítisov

DAJALNIK: bronhiolítisom

TOŽILNIK: bronhiolítise

MESTNIK: pri bronhiolítisih

ORODNIK: z bronhiolítisi

IZVOR

prevzeto iz nlat. *bronchiolitis*, iz *bronchiolus* 'bronhiol, zelo tanka sapnica', manjšalnica od *bronchus* 'sapnica', glej ↑bronhij

břstarica břstarice samostalnik ženskega spola [bərstarica]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bərstarica]

IPA: [ˈbərstaritsa]

tonemski

[bərstarica]

IPA: [bórstáritsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: břstarica

RODILNIK: břstarice

DAJALNIK: břstarici

TOŽILNIK: břstarico

MESTNIK: pri břstarici

ORODNIK: z břstarico

dvojina

IMENOVALNIK: břstarici

RODILNIK: břstaric

DAJALNIK: břstaricama

TOŽILNIK: břstarici

MESTNIK: pri břstaricah

ORODNIK: z břstaricama

množina

IMENOVALNIK: břstarice

RODILNIK: břstaric

DAJALNIK: břstaricam

TOŽILNIK: břstarice

MESTNIK: pri břstaricah

ORODNIK: z břstaricami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: břstarica

RODILNIK: břstarice

DAJALNIK: břstarici

TOŽILNIK: břstarico

MESTNIK: pri bŕstarici

ORODNIK: z bŕstarico

dvojina

IMENOVALNIK: bŕstarici

RODILNIK: bŕstaric

DAJALNIK: bŕstaric**ama**

TOŽILNIK: bŕstarici

MESTNIK: pri bŕstaric**ah**

ORODNIK: z bŕstaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: bŕstarice

RODILNIK: bŕstaric

DAJALNIK: bŕstaric**am**

TOŽILNIK: bŕstarice

MESTNIK: pri bŕstaric**ah**

ORODNIK: z bŕstaric**ami**

STALNE ZVEZE

hruševa brstarica

iz zoologije žuželka s črnim telesom in rumeno rdečim zadkom, ki odlaga jajčeca v poganjke na drevesu hruške; primerjaj lat. *Janus compressus*

▪ Letos se je na nekaterih območjih Slovenije v nekoliko večjem obsegu pojavila *hruševa brstarica*, sicer reden škodljivec hrušk.

IZVOR

↑brst

búla¹ búle samostalnik ženskega spola [búla]

POMEN

1. okroglasta nabrekliina, otekline, navadno na koži ali tik pod njo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gnojna bula | majhna, velika bula | trda bula

▪ Iz majhnega mozolja se ji je naredila velika gnojna *bula*, ki jo je tudi hudo bolela.

▪ Lojne *bule* so vezivni mešički, ki se napolnijo z odmrliimi roževinastimi celicami in lojem.

▪ Nad parkljem nastane velika vnetna *bula*, ki lahko kasneje povzroči celo odstop roževinastega dela parklja.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

bula se naredi, nastane, se pojavi

▪ Na nogi ima še vedno zadebeljeno brazgotino, ki ga še danes zelo boli, vsake toliko časa pa se mu tam naredi nekakšna *bula*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti bulo

▪ Imamo tibetansko terierko, staro trinajst let, ki ima lojno *bulo* na boku blizu seska.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Po tednu dni so se izpuščaji spremenili v ogromne *bule*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku

▪ Roko ima zlomljeno, *bula* je vidna, pa junak noče k zdravniku.

2. skupek izrojenih celic kakega tkiva, navadno znotraj telesa

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

maligna, rakasta bula | neboleča bula | trda bula

▪ Veliko pozornosti je treba nameniti nebolečim *bulam* ali zatrdlinam v ustih ali na vratu, ki vztrajajo in ne izginejo.

▪ Z magnetnoresonančnim slikanjem veliko lažje ločijo neškodljive od morebiti rakastih trdih *bul*.

▪ Pri otrocih so pogostejše maligne *bule* vezivnih tkiv.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti bulo | odkriti, opaziti, otipati, zatipati bulo | odstraniti bulo

▪ Kirurg mi je povedal, da imam *bulo*, ki jo bodo odstranili.

▪ Konec lanskega leta je na vratu otipal *bulo*, marca so ga operirali in mu odstranili tumorje iz vratu in pljuč.

▪ Najučinkovitejši način zdravljenja raka je, da *bulo* odstranijo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

bula se pojavi

▪ Če *bula* nastane in potem izgine, je manj verjetno, da je rakava.

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda v mestniku**
bula na vratu

▪ Kirurško se zdravi rak ščitnice, ki zraste kot majhen vozlič in na katerega nakazuje neboleča *bula* na vratu.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**
bula v dojki

▪ Rak na dojki se ponavadi začne kot ena sama *bula* v dojki.

▪ Ko moški zaradi *bule* v modu obišče zdravnika, bo ta najprej izključil druge mogoče vzroke takšne spremembe.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Zaradi odkritja *bule* na vratu je odšel k zdravniku in izvedel, da je zbolel za limfomom.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Prepričana je, da ženske z *bulo* na prsih ne bi odklonil noben zdravnik, tako da dostopnost po njenem mnenju ni težavna.

▶ piredna zveza

bula ali zatrdlina

▪ Levkemije so rakaste bolezni krvi in krvotvornih organov. V nasprotju z večino drugih rakov se navadno ne pojavljajo v obliki *bul* ali zatrdlin.

3. valjasta blazina za klekljanje

▪ Marsikje na polici namesto dragocene vaze že stoji *bula* s kleklji in nedokončano čipko.

▪ Teško je reči, kako so se počutile tečajnice, ko so prvič sedle k jerbasu z *bulo*, prvič v roke prijele kleklje, na katerih je navit lanen sukanec.

▪ Domala na vsakem vogalu v mestnem središču naletimo na klekljarice z *bulami*, ki se obiskovalcem predstavijo z izdelovanjem čipk.

4. klobasi podobna koroška jed iz koščkov mesa, kruha, jajc v svinjskem ali govejem črevesu

▪ Med najbolj priljubljenimi so mežerli, kločevi štruklji, ajdovi žganci, koroška *bula* s kislim zeljem, različne vrste kipnikov pa pogače in šarklji iz krušne peči.

▪ Vabljeni na pokušino koroške *bule* in tople kisle repe.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[búla]

IPA: ['bu:la]

tonemski

[búla]

IPA: [bù:lá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: búla

RODILNIK: búle

DAJALNIK: búli

TOŽILNIK: búlo

MESTNIK: pri búli

ORODNIK: z búlo

dvojina

IMENOVALNIK: búli

RODILNIK: búl

DAJALNIK: búlama

TOŽILNIK: búli

MESTNIK: pri búlah

ORODNIK: z búlama

množina

IMENOVALNIK: búle

RODILNIK: búl

DAJALNIK: búlam

TOŽILNIK: búle

MESTNIK: pri búlah

ORODNIK: z búlami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: búla

RODILNIK: búle

DAJALNIK: búli

TOŽILNIK: búlo

MESTNIK: pri búli

ORODNIK: z búlo

dvojina

IMENOVALNIK: búli

RODILNIK: búl

DAJALNIK: búlama

TOŽILNIK: búli

MESTNIK: pri búlah

ORODNIK: z búlama

množina

IMENOVALNIK: búle

RODILNIK: búl

DAJALNIK: búlam

TOŽILNIK: búle

MESTNIK: pri búlah

ORODNIK: z búlami

FRAZEOLOGIJA

Če čebula ne bi imela če, bi bila bula.

opisuje situacijo, ko je razmišljanje o uresničitvi česa manj verjetnega, težko uresničljivega, nesmiselno, neplodno, neumestno; izraža šaljivo kritiko predpostavke

▪ Izgovarjanje na to, da bi bilo stanje drugačno, precej boljše, če bi nastopili tudi tisti, ki zaradi poškodb niso mogli, je neumno ali pa vsaj zamegljevanje stanja. To, kar v določenem trenutku imamo, pač imamo. In *če čebula ne bi imela če, bi bila bula*.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: bulica

IZVOR

= češ. *boule* < pslov. **bula* < ide. *b^houH-lah₂* iz baze *b^heuH-* 'napihniti', tako kot nem. *Beule*, lat. *bullā* 'bula, oteklina, vodni mehur'

búla² búle samostalnik ženskega spola [búla]

POMEN

pomembna papeška ali vladarska listina s kovinskim pečatom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

papeška, papeževa bula

▪ Novega nadškofa je v ljubljanski stolnici po prebrani papeški *buli* o imenovanju umestil apostolski nuncij v Sloveniji.

▪ V desetih dneh je novi papež Gregor VIII. izdal križarsko *bulo* s pozivom na križarski pohod.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izdati bulo

▪ Nemški reformator Martin Luther je v Wittenbergu javno zažgal *bulo*, s katero mu je papež zagrozil z izobčenjem.

▪ Papež Gregor XIII. je leta 1582 podpisal *bulo* Inter Gravissimas, s katero se je spremenil koledar.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Eno najstarejših naselij na Tolminskem omenja že *bula* papeža Celestina III. iz leta 1192.

▪ V vitrini je najstarejša pergamentna listina iz leta 1082. Sledita dve papeški *buli*, prva iz leta 1245, s katero je papež določil, da je imel koprski kapitelj deset kanonikov.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Cesar Friderik III. je 6. decembra 1461 ustanovil ljubljansko škofijo, papež Pij II. pa jo je s svojo *bulo* potrdil 6. septembra 1462.

▪ Odločitev naj bi še letos z *bulo* razglasil sam papež.

▶ **sam. beseda** + o + **sam. beseda v mestniku**

▪ Papež Pij II. je v *buli* o cerkvenopravni ustanovitvi ljubljanske nadškofije izločil vse novi škofiji dodeljene kraje iz oglejske uprave.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Pred zbranimi verniki in duhovščino je v cerkvi Hagia Sofia v Konstantinoplu položil na oltar papeško *bulu* z izobčenjem patriarha Kerularija in njegovih somišljenikov, ker naj bi ti širili krivo vero.

▪ Včasih so se mesta in trgi borili za svoje pravice. Praznik je bil zanje, ko je z Dunaja prišla *bula* s pečatom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[búla]

IPA: [ˈbuːla]

tonemski

[búla]

IPA: [bù:lá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: búla

RODILNIK: búle

DAJALNIK: búli

TOŽILNIK: búlo

MESTNIK: pri búli

ORODNIK: z búlo

dvojina

IMENOVALNIK: búli

RODILNIK: búl

DAJALNIK: búlama

TOŽILNIK: búli

MESTNIK: pri búlah

ORODNIK: z búlama

množina

IMENOVALNIK: búle

RODILNIK: búl

DAJALNIK: búlam

TOŽILNIK: búle

MESTNIK: pri búlah

ORODNIK: z búlami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: búla

RODILNIK: búle

DAJALNIK: búli

TOŽILNIK: búlo

MESTNIK: pri búli

ORODNIK: z búlo

dvojina

IMENOVALNIK: búli

RODILNIK: búl

DAJALNIK: búlama

TOŽILNIK: búli

MESTNIK: pri búlah

ORODNIK: z búlama

množina

IMENOVALNIK: búle

RODILNIK: búl

DAJALNIK: búlam

TOŽILNIK: búle

MESTNIK: pri búlah

ORODNIK: z búlami

STALNE ZVEZE

zlata bula

bula z zlatim pečatom

▪ Zgodovinarji so si vse pogosteje privoščili pisati o čisto navadnih rečeh, vsakdanjih početjih, ne le o zmagoslavnih bitkah, mogočnih kraljih, papeških *zlatih bulah* in drugih odmevnih dogodkih.

▪ Leta 1462 je papež Pij II. potrdil *zlato bulo*, s katero je bila ustanovljena ljubljanska nadškofija.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Bulle*) iz novolat. *bullā* ‘ob listini viseči pečat (vtisnjen v svinec)’ < klas. lat. ‘vodni mehur’, glej ↑bula

búlica búlice samostalnik ženskega spola [búlica]

POMEN

1. manjša okroglasta nabreklina, oteklina, navadno na koži ali tik pod njo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

majhna bulica | rdeča bulica

▪ Najprej se pojavi majhna, rdeča, boleča podkožna *bulica*, ki nabrekne, ko se v njej nakopiči gnoj.

▪ Koža na najinih nogah je bila do zadnjega milimetra posuta z drobnimi rdečimi *bulicami* – to so bili ugrizi t. i. peščenih mušic.

▪ Nekateri izpuščaji, ki so posledica alergije, so zelo podobni srbečim *bulicam*, ki jih povzroči dotik s koprivo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Aken nikaner ne stiskajte sami, saj se lahko razpočijo pod kožo in nastane *bulica*, ki za seboj pusti brazgotino.

- Če določen izvleček sproži alergijsko reakcijo, se na koži pojavi dvignjena, rdeča, srbeča *bulica* (koprivka), ki je lahko podobna piku komarja.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

- Do težav lahko pride tudi zaradi parazitov, kot so na primer bolhe in pršice. Ti paraziti povzročijo *bulice*, kraste in luskasto kožo.
- Včasih se nam zdi, da komarji najraje napadajo otroke, ki se zjutraj zbudijo polni rdečih in srbečih oteklin, bulic. Če bi pogledali na svoje roke in noge, bi *bulice* opazili tudi pri sebi.

2. skupek izrojenih celic kakega tkiva, zlasti manjši, navadno znotraj telesa

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

majhna bulica

- Med rutinskim zdravniškim pregledom so našli majhno *bulico*, a na srečo se je izkazalo, da gre za neinvazivno vrsto tumorja.
- Vse bulice pod kožo niso bezgavke. Včasih gre za maščobne *bulice* ali lipome, nenevarne tvorbe, ki jih je mogoče kirurško odstraniti.
- V upanju, da gre le za nenevarno *bulico*, ki jo je mogoče odstraniti, se je odpravil k zdravniku.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

bulica se pojavi

- Napravo so razvili za zaznavanje minimalnih sprememb v celicah dojke veliko prej, preden se pojavi *bulica*.
- Čeprav so bili vsi izvidi v redu, se je *bulica* povečala.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

odkriti, začutiti, zatipati bulico

- Življenje se ji je že takoj zatem, ko je zatipala *bulico* in so ji po preiskavah postavili diagnozo rak na dojki, spremenilo.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**

bulica v dojki

- Vedno opozarjam, da rakava *bulica* v dojki ne boli, da torej ni opozorilnih znakov.
- Na *bulice* v vratu na začetku nisem bil pozoren.

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**

- Nikakor ne smemo prezreti morebitne otekline ali *bulice* na vratu: včasih je prav s tumorjem prerasla in posledično tipno povečana področna bezgavka na vratu prvi znak prisotnosti malignega obolenja.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Običajno že z navadno aspiracijsko biopsijo dokažejo naravo *bulice*. Pozitiven citološki izvid skoraj zanesljivo pomeni, da je sprememba v dojki rakasta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[búlíca]

IPA: [ˈbu:lítʃa]

tonemski

[búlíca]

IPA: [bù:lítʃa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: búlica

RODILNIK: búlice

DAJALNIK: búlici

TOŽILNIK: búlico

MESTNIK: pri búlici

ORODNIK: z búlico

dvojina

IMENOVALNIK: búlici

RODILNIK: búlic

DAJALNIK: búlicama

TOŽILNIK: búlici

MESTNIK: pri búlicah

ORODNIK: z búlicama

množina

IMENOVALNIK: búlice

RODILNIK: búlic

DAJALNIK: búlicam

TOŽILNIK: búlice

MESTNIK: pri búlicah

ORODNIK: z búlicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: búlica

RODILNIK: búlice

DAJALNIK: búlici

TOŽILNIK: búlico

MESTNIK: pri búlici

ORODNIK: z búlico

dvojina

IMENOVALNIK: búlici

RODILNIK: búlic

DAJALNIK: búlicama

TOŽILNIK: búlici

MESTNIK: pri búlicah

ORODNIK: z búlicama

množina

IMENOVALNIK: búlice

RODILNIK: búlic

DAJALNIK: búlicam

TOŽILNIK: búlice

MESTNIK: pri búlicah

ORODNIK: z búlicami

IZVOR

↑bula

B-vitamin B-vitamina samostalnik moškega spola

[bévitamín] tudi [bèvitamín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije vsak od skupine vitaminov ali ta skupina vitaminov, topnih v vodi, ki se pojavlja

zlasti v manj obdelanih žitaricah, stročnicah, zelenjavi in pozitivno vpliva na celično presnovo;

SIN.: iz biologije, iz farmacije B vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin B

▪ Ribe ne vsebujejo le množice proteinov, *B-vitamina* in mineralov, temveč tudi druge organske snovi, ki prispevajo k zdravemu srcu in ožilju ter boljši presnovi.

▪ Ker je naše telo pod stalnim stresom, je folna kislina iz skupine *B-vitaminov* v veliko pomoč.

▪ Vsakodnevno uživanje rafiniranih živil in sladkorja vpliva tudi na delovanje možganov, saj uničuje koristno bakterijo v črevesju, ki sodeluje pri sintetiziranju kompleksa *B-vitaminov*, nujnega za delovanje možganov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bévitamín] tudi [bèvitamín]

IPA: ['be:vita'mi:n] tudi ['bèvita'mi:n]

tonemski

[bèvitamîn] tudi [bèvitamîn]

IPA: [bé:vitamí:n] tudi [bèvitamí:n]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: B-vitamin

jakostni [bévitamín]

tudi [bèvitamín]

tonemski [bèvitamîn]

tudi [bèvitamîn]

RODILNIK: B-vitamina

jakostni [bévitamína]

tudi [bèvitamína]

tonemski [bèvitamîna]

tudi [bèvitamîna]

DAJALNIK: B-vitaminu

jakostni [bévitamínu]

tudi [bèvitamínu]

tonemski [bèvitamînu]

tudi [bèvitamînu]

TOŽILNIK: B-vitamín

jakostni [bévitamín]

tudi [bèvitamín]

tonemski [bèvitamîn]

tudi [bèvitamîn]

MESTNIK: pri B-vitaminu

jakostni [pri bévitamínu]

tudi [pri bèvitamínu]

tonemski [pri bèvitamînu]

tudi [pri bèvitamînu]

ORODNIK: z B-vitaminom

jakostni [z bévitamínom]

tudi [z bèvitamínom]

tonemski [z bèvitamînom]

tudi [z bèvitamînom]

dvojina

IMENOVALNIK: B-vitamina

jakostni [bévitamína]

tudi [bèvitamína]

tonemski [bèvitamîna]

tudi [bèvitamîna]

RODILNIK: B-vitaminov

jakostni [bévitamínou]

tudi [bèvitamínou]

tonemski [bèvitamînou]

tudi [bèvitamînou]

DAJALNIK: B-vitaminoma

jakostni [bévitamínoma]

tudi [bèvitamínoma]

tonemski [bèvitamînoma]

tudi [bèvitamînoma]

TOŽILNIK: B-vitamina

jakostni [bévitamína]

tudi [bèvitamína]

tonemski [bèvitamîna]

tudi [bèvitamîna]

MESTNIK: pri B-vitaminih

jakostni [pri bévitamínih]

tudi [pri bèvitamínih]

tonemski [pri bèvitamînih]

tudi [pri bèvitamînih]

ORODNIK: z B-vitaminoma

jakostni [z bévitamínoma]

tudi [z bèvitamínoma]

tonemski [z bèvitamînoma]

tudi [z bèvitamînoma]

množina

IMENOVALNIK: B-vitami

jakostni [bévitamíni]

tudi [bèvitamíni]

tonemski [bèvitamîni]

tudi [bèvitamîni]

RODILNIK: B-vitaminov

jakostni [bévitamínou]

tudi [bèvitamínou]

tonemski [bèvitamînou]

tudi [bèvitamînou]

DAJALNIK: B-vitaminom

jakostni [bévitamínom]

tudi [bèvitamínom]

tonemski [bèvitamînom]

tudi [bèvitamînom]

TOŽILNIK: B-vitamine

jakostni [bévitamíne]

tudi [bèvitamíne]

tonemski [bèvitamîne]

tudi [bèvitamîne]

MESTNIK: pri B-vitaminih

jakostni [pri bévitamínih]

tudi [pri bèvitamínih]

tonemski [pri bèvitamînih]

tudi [pri bəvitamînih]
ORODNIK: z B-vitami
jakostni [z bəvitamîni]
tudi [z bəvitamîni]
tonemski [z bəvitamîni]
tudi [z bəvitamîni]

IZVOR
↑B + ↑vitamin

cájteng cájtenga samostalnik moškega spola [cájtənk
cájtəŋa]

POMEN

neknjižno pogovorno **periodično, navadno dnevno, tedensko izhajajoča publikacija za seznanjanje javnosti z aktualnim dogajanjem, novicami**

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

brati cajtenge

- Po dolgem času sem se spet v miru usedel, spil kavo, pojedel rogljič in prebral *cajteng*.
- Ko sem danes prelistal *cajteng*, se mi je kar stemnilo pred očmi.
- Redno bere vse *cajtenge*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V tujih finančnih *cajtengih* lahko zaslediš, da je povsem neznano, koliko je vseh, ki so jih izbrisali iz evidence in ki se niso nikjer zaposlili.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- V naslednjih dneh bom zadevo objavil ne samo v *cajtengu*, ampak tudi na blogu.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Buljila je v *cajteng*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cájtənk cájtəŋa]

IPA: [ˈtsa:itəŋk ˈtsa:itəŋga]

tonemski

[câjtənk câjtəŋa]

IPA: [tsá:itəŋk tsá:itəŋga]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cájteng

RODILNIK: cájtenga

DAJALNIK: cájtengu

TOŽILNIK: cájteng

MESTNIK: pri cájtengu

ORODNIK: s cájtengom

dvojina

IMENOVALNIK: cájtenga

RODILNIK: cájtengov

DAJALNIK: cájtengoma

TOŽILNIK: cájtenga

MESTNIK: pri cájtengih

ORODNIK: s cájtengoma

množina

IMENOVALNIK: cájtengi

RODILNIK: cájtengov

DAJALNIK: cájtengom

TOŽILNIK: cájtenge

MESTNIK: pri cájtengih

ORODNIK: s cájtengi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cájteng

RODILNIK: cájtenga

DAJALNIK: cájtengu

TOŽILNIK: cájteng

MESTNIK: pri cájtengu

ORODNIK: s cájtengom

dvojina

IMENOVALNIK: cájtenga

RODILNIK: cájtengov

DAJALNIK: cájtengoma

TOŽILNIK: cájtenga

MESTNIK: pri cájtengih

ORODNIK: s cájtengoma

množina

IMENOVALNIK: cájtengi

RODILNIK: cájtengov

DAJALNIK: cájtengom

TOŽILNIK: cájtenge

MESTNIK: pri cájtengih

ORODNIK: s cájtengi

IZVOR

prevzeto iz nem. *Zeitung*, prvotno 'novica', < srvnem. *zidunge* k srspnem. *tidinge* iz *tiden* 'stremeti, odpravljati se, hiteti'

cájtenge cájteng množinski samostalnik ženskega spola

[cájtəŋe]

POMEN

neknjižno pogovorno **periodično, navadno dnevno, tedensko izhajajoča publikacija za seznanjanje javnosti z aktualnim dogajanjem, novicami**

- Na balkonu rad posedim, ko je toplo. Preberem *cajtenge* ali kakšno knjigo.
- Uprizoril sem par skečev z vici, pobranimi iz *cajteng*.
- Reklamo si delata po *cajtengah*.
- Kupil si je čisto novo kolo z denarjem od prodaje *cajteng*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cájtəŋe]

IPA: [ˈtsa:itəŋɛ]

tonemski

[câjtəŋe]

IPA: [tsá:itəŋgɛ]

VZOREC

jakostno

množina

IMENOVALNIK: cájtenge

RODILNIK: cájteng

DAJALNIK: cájteng**am**

TOŽILNIK: cájtenge

MESTNIK: pri cájteng**ah**

ORODNIK: s cájteng**ami**

tonemsko

množina

IMENOVALNIK: cájtenge

RODILNIK: cájteng

DAJALNIK: cájteng**am**

TOŽILNIK: cájtenge

MESTNIK: pri cájteng**ah**

ORODNIK: s cájteng**ami**

IZVOR

↑cajteng

cider cidra in ciderja samostalnik moškega spola [sájdər] in [sájder]

POMEN

peneča se, navadno alkoholna pijača iz fermentiranega jabolčnega soka

- Odpravljam se v Wales, deželo dežja, rugbyja, ovc, cerkev, gradov, rudnikov in *ciderja*.
- Male prodajalne in restavracije nadaljujejo trinajst stoletij dolgo tradicijo prisrčnega sprejema in kulinarike s posebno znanimi palačinkami in narodno pijačo *cider*.
- Sprejel naju je s kozarcem *ciderja*, tradicionalnega angleškega jabolčnika, ki ga dela sam.
- Na koncu avenije si si lahko privezal dušo s pivom, *ciderjem* ali se odžejal ob prigrizku v kateri od pivnic.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sájdər] in [sájder]

IPA: [ˈsa:ɪdər] in [ˈsa:ɪdɛr]

tonemski

[sájdər] in [sâjdər] in [sájder] in [sâjder]

IPA: [sà:ɪdər] in [sá:ɪdər] in [sà:ɪdɛr] in [sá:ɪdɛr]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: cider

jakostni [sájdər]

tonemski [sájdər]

RODILNIK: cidra

jakostni [sájdra]

tonemski [sájdra]

DAJALNIK: cidru

jakostni [sájdru]

tonemski [sájdru]

TOŽILNIK: cider

jakostni [sájdər]

tonemski [sájdər]

MESTNIK: pri cidru

jakostni [pri sájdru]

tonemski [pri sájdru]

ORODNIK: s cidrom

jakostni [s sájdrom]

tonemski [s sájdrom]

dvojina

IMENOVALNIK: cidra

jakostni [sájdra]

tonemski [sájdra]

RODILNIK: cidrov

jakostni [sájdrou]

tonemski [sájdrou]

tudi [sâjdrou]

DAJALNIK: cidroma

jakostni [sájdroma]

tonemski [sájdroma]

TOŽILNIK: cidra

jakostni [sájdra]

tonemski [sájdra]

MESTNIK: pri cidri**h**

jakostni [pri sájdrih]

tonemski [pri sájdrih]

tudi [pri sâjdrih]

ORODNIK: s cidroma

jakostni [s sájdroma]

tonemski [s sájdroma]

množina

IMENOVALNIK: cidri

jakostni [sájdri]

tonemski [sájdri]

RODILNIK: cidrov

jakostni [sájdrou]

tonemski [sájdrou]

tudi [sâjdrou]

DAJALNIK: cidrom

jakostni [sájdrom]

tonemski [sájdrom]

TOŽILNIK: cidre

jakostni [sájdre]

tonemski [sájdre]

MESTNIK: pri cidri**h**

jakostni [pri sájdrih]

tonemski [pri sájdrih]

tudi [pri sâjdrih]

ORODNIK: s cidri

jakostni [s sájdri]

tonemski [s sájdri]

tudi [s sâjdri]

in

ednina

IMENOVALNIK: cider
jakostni [sájdər]
tonemski [sâjdər]
RODILNIK: cidra
jakostni [sájdra]
tonemski [sâjdra]
DAJALNIK: cidru
jakostni [sájdru]
tonemski [sâjdru]
TOŽILNIK: cider
jakostni [sájdər]
tonemski [sâjdər]
MESTNIK: pri cidru
jakostni [pri sájdru]
tonemski [pri sâjdru]
ORODNIK: s cidrom
jakostni [s sájdrom]
tonemski [s sâjdrom]

dvojina

IMENOVALNIK: cidra
jakostni [sájdra]
tonemski [sâjdra]
RODILNIK: cidrov
jakostni [sájdrou]
tonemski [sâjdrou]
DAJALNIK: cidroma
jakostni [sájdroma]
tonemski [sâjdroma]
TOŽILNIK: cidra
jakostni [sájdra]
tonemski [sâjdra]
MESTNIK: pri cidrih
jakostni [pri sájdrih]
tonemski [pri sâjdrih]
ORODNIK: s cidroma
jakostni [s sájdroma]
tonemski [s sâjdroma]

množina

IMENOVALNIK: cidri
jakostni [sájdri]
tonemski [sâjdri]
RODILNIK: cidrov
jakostni [sájdrou]
tonemski [sâjdrou]
DAJALNIK: cidrom
jakostni [sájdrom]
tonemski [sâjdrom]
TOŽILNIK: cidre
jakostni [sájdre]
tonemski [sâjdre]
MESTNIK: pri cidrih
jakostni [pri sájdrih]
tonemski [pri sâjdrih]
ORODNIK: s cidri
jakostni [s sájdri]
tonemski [s sâjdri]

in

ednina

IMENOVALNIK: cider
jakostni [sájder]
tonemski [sájder]
RODILNIK: ciderja
jakostni [sájderja]
tonemski [sájderja]
DAJALNIK: ciderju
jakostni [sájderju]
tonemski [sájderju]
TOŽILNIK: cider
jakostni [sájder]
tonemski [sájder]
MESTNIK: pri ciderju
jakostni [pri sájderju]
tonemski [pri sájderju]
ORODNIK: s ciderjem
jakostni [s sájderjem]
tonemski [s sájderjem]

dvojina

IMENOVALNIK: ciderja
jakostni [sájderja]
tonemski [sájderja]
RODILNIK: ciderjev
jakostni [sájderjeu]
tonemski [sájderjeu]
tudi [sájderjeu]
DAJALNIK: ciderjema
jakostni [sájderjema]
tonemski [sájderjema]
TOŽILNIK: ciderja
jakostni [sájderja]
tonemski [sájderja]
MESTNIK: pri ciderjih
jakostni [pri sájderjih]
tonemski [pri sájderjih]
tudi [pri sájderjih]
ORODNIK: s ciderjema
jakostni [s sájderjema]
tonemski [s sájderjema]

množina

IMENOVALNIK: ciderji
jakostni [sájderji]
tonemski [sájderji]
RODILNIK: ciderjev
jakostni [sájderjeu]
tonemski [sájderjeu]
tudi [sájderjeu]
DAJALNIK: ciderjem
jakostni [sájderjem]
tonemski [sájderjem]
TOŽILNIK: ciderje
jakostni [sájderje]
tonemski [sájderje]
MESTNIK: pri ciderjih

jakostni [pri sájderjih]
tonemski [pri sájderjih]
tudi [pri sájderjih]
ORODNIK: s ciderji
jakostni [s sájderji]
tonemski [s sájderji]
tudi [s sájderji]

in

ednina

IMENOVALNIK: cider
jakostni [sájder]
tonemski [sájder]
RODILNIK: ciderja
jakostni [sájderja]
tonemski [sájderja]
DAJALNIK: ciderju
jakostni [sájderju]
tonemski [sájderju]
TOŽILNIK: cider
jakostni [sájder]
tonemski [sájder]
MESTNIK: pri ciderju
jakostni [pri sájderju]
tonemski [pri sájderju]
ORODNIK: s ciderjem
jakostni [s sájderjem]
tonemski [s sájderjem]

dvojina

IMENOVALNIK: ciderja
jakostni [sájderja]
tonemski [sájderja]
RODILNIK: ciderjev
jakostni [sájderjeu]
tonemski [sájderjeu]
DAJALNIK: ciderjema
jakostni [sájderjema]
tonemski [sájderjema]
TOŽILNIK: ciderja
jakostni [sájderja]
tonemski [sájderja]
MESTNIK: pri ciderjih
jakostni [pri sájderjih]
tonemski [pri sájderjih]
ORODNIK: s ciderjema
jakostni [s sájderjema]
tonemski [s sájderjema]

množina

IMENOVALNIK: ciderji
jakostni [sájderji]
tonemski [sájderji]
RODILNIK: ciderjev
jakostni [sájderjeu]
tonemski [sájderjeu]
DAJALNIK: ciderjem
jakostni [sájderjem]
tonemski [sájderjem]

TOŽILNIK: ciderje
jakostni [sájderje]
tonemski [sájderje]
MESTNIK: pri ciderjih
jakostni [pri sájderjih]
tonemski [pri sájderjih]
ORODNIK: s ciderji
jakostni [s sájderji]
tonemski [s sájderji]

IZVOR

angl. *cider*, prevzeto prek stfrc. *cidre* < srlat. *sicera* 'opojna pijača' in gr. *síkera* iz hebr. *šekar* iz *šikkēr* 'opijaniti'

cíkel cíkla; in **cíklus** samostalnik moškega spola [cíkɛl]

POMEN

1. zaključena celota pojavov, procesov iz več predvidljivo spreminjajočih se oblik, faz, ki se navadno redno ponavlja

► prid. beseda + **sam. beseda**

borzni, investicijski, naložbeni cikel | časovni, dnevni cikel | delovni cikel | dolg, kratek, velik cikel | ekonomski, gospodarski, konjunkturni, poslovni cikel | kvalifikacijski, olimpijski, pripravljalni, tekmovalni cikel | naravni cikel | naslednji, nov, prejšnji, prihodnji, zadnji cikel | normalen, reden cikel | ponavljajoči se cikli | prodajni, proizvodni cikel | razmnoževalni cikel | razvojni cikel | volilni cikel | življenjski cikel ČESA | *n*-dnevni, *n*-letni, *n*-urni cikel

- Razvojni *cikel* rastlin in živali je močno odvisen od dejavnikov okolja, še posebej od temperaturnih razmer.
- Smo na vrhu investicijskega *cikla*, kjer ponudba že presega povpraševanje.
- Slovensko reprezentanco po zmagi čaka še ena v vrsti pomembnih tekem tega kvalifikacijskega *cikla* – gostovanje pri vodilnem moštvu.
- Gre za trajen proces, ki poteka v štiriletnih *ciklih* in zajame vse države članice ZN.

► **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

cikel kemoterapije | cikel naložb | cikel pranja | cikel priprav | cikel rasti, razvoja | cikel spanja | cikel življenja

- Sin ima trenutno tretji *cikel* kemoterapije in edina možnost za ozdravitev je presaditev kostnega mozga.
- V zadnjem *ciklu* priprav smo uigravali ekipo in odpravljali napake, ki so se na tekmah pojavljale.
- *Cikel* rasti se zaključuje, ponudba se viša in cene umirjajo.
- Nočno hranjenje je že samo po sebi nezdravo, saj je v nasprotju s fiziološkim *ciklom* spanja.
- Vzdržljivostno vadbo imajo v programu vsi športniki predvsem na začetku *cikla* treningov in za regeneracijo.

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
KAKŠEN del cikla | konec, začetek KATEREGA cikla
 - Nekatera polja so poplavljena, kar je normalen del *cikla* rasti riževih polj.
 - Za sviloprejkami ob koncu *cikla* ostanejo le kokoni, ki se glede na vrsto razlikujejo po velikosti, barvi in obliki.
 - ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
končevati, skleniti, začeti, zaključevati, zaključiti KATERI cikel | nadaljevati, opraviti KATERI cikel | zagnati KATERI cikel
 - Porabite eno kremo, ki zadošča za tri tedne, nato počakajte dvajset dni in začnite nov *cikel*.
 - Danes imam enourno terapijo, s katero bom zaključila prvi *cikel* zdravljenja.
 - Svetloba služi očesu tudi kot vir podatkov za čas in tako uravnava *cikel* spanja ter budnosti.
 - Temeljna ideja paketa je spodbuditi potrošnje in tako povečati povpraševanje in proizvodnjo ter s tem zmanjšati odpuščanja in zagnati gospodarski *cikel*.
 - ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
cikel se konča, končuje, začena, začne, zaključi | cikel se ponavlja, ponovi | cikel traja
 - Človek doseže določeno stopnjo umskega, tehničnega, socialnega in morda celo moralnega razvoja, nato pa nenadoma spet pade na začetno točko, začne se nov *cikel*, ki se bo ponavljal vedno znova.
 - Ohlajena para gre skozi kondenzator, ki ga hladi sekundarni krog z morskovo vodo, in črpalke jo ponovno črpajo v reaktor, kjer se *cikel* ponovi.
 - Rahel spanec, globok spanec in faza REM se ponovijo večkrat na noč, vsak *cikel* traja približno 90 minut.
 - ▶ **glag. + sam. beseda v dajalniku**
slediti KATEREMU ciklu
 - Trajanje dneva in noči se spreminja s stalnostjo, ki ustreza *ciklu* letnih časov.
 - ▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**
vplivati na KATERI cikel
 - Svetloba močno vpliva na življenjski *cikel* žuželk.
 - ▶ **glag. + v + sam. beseda v mestniku**
potekati v ciklih
 - V mnogih primerih malarični napadi potekajo v *ciklih*, vsak drugi oziroma vsak tretji dan.
 - Čas ni linearen, ampak se ponavlja v *ciklih*, kot so dan in noč ali štirje letni časi.
 - ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
faza v KATEREM ciklu
 - Proučuje zakonitosti pojavljanja faz v razvojnem *ciklu* rastlin in živali ter ugotavlja njihovo odvisnost od dejavnikov okolja.
 - Patentiranje je le stopnja v razvojnem *ciklu* biotehnološkega izuma, ki nastopi šele takrat, ko je večina raziskav že narejenih in končanih.
 - ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
 - Še manj kot teden dni loči slovensko moško odbojgarsko reprezentanco od začetka novega kvalifikacijskega *cikla* za nastop na EP prihodnje leto.
 - Zaradi spora z uradniki Uefe so ga sprva kaznovali s prepovedjo igranja tekem do konca kvalifikacijskega *cikla* za EP.
 - ▶ **sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku**
 - *Cikel* dneva in noči ni pravilen, temveč je krajši oziroma daljši glede na to, katera polobla je bližje Soncu: poleti je daljši, pozimi krajši.
 - Investitorji prenehajo graditi, zaradi nižjih cen je več kupcev, povpraševanje preseže ponudbo in *cikel* je sklenjen.
 - ▶ **merni prisl. + sam. beseda v roditelju**
 - Meni, da se bo kmalu začel nov val optimizma, čeprav letos pričakuje še nekaj podobnih *ciklov*, torej padcev in rasti tečajev.
 - Zdravniki so mu na grlu odkrili tumor, zaradi česar bo moral prestati več *ciklov* obsevanja in kemoterapije.
- 2. umetniško delo iz več dopolnjujočih se delov, ki tvorijo zaključeno celoto**
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
fotografski, grafični, slikarski cikel | kratek, obsežen cikel | osrednji, pomemben cikel | pesemski cikel | pesniški, sonetni cikel | razstavljen cikel | tematski cikel | zaokrožen cikel
 - Fotografski *cikel* je predstavil vso umetniško ambicioznost, s katero skuša ohraniti najboljše primere nacionalne arhitekturne dediščine.
 - V letu dni je nastal obsežen *cikel* akrilov, iz katerega je umetnik pripravil avtorski izbor 17 platen in jih postavil v galerijski prostor.
 - V slikah zadnjih dveh *ciklov* ne vzpostavlja dialoga s svojo lastno predhodno umetnostjo, temveč sam s seboj.
 - ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
cikel fotografij | cikel fresk | cikel pesmi, samospevov | cikel risb, slik | cikel romanov
 - Predstavlja se s *ciklom* fotografij z ulic s poudarkom na kontrastu svetlobe in senc.
 - Brati nepopolni *cikel* pesmi je skoraj tako, kot bi bilo brati pesem, v kateri bi bil izpuščen kak verz.
 - Slikarka razstavlja nove slike, osnovane na vsebinskem izhodišču prejšnjega *cikla* slik.
 - ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju**
dela iz cikla | fotografije iz cikla | pesmi iz cikla | slike iz cikla
 - Predstavil se bo z 19 barvnimi fotografijami iz *cikla* Bajke in povesti o Gorjancih.
 - Sedeminsdeset pesmi iz osrednjega *cikla* ima enako obliko oziroma so zgrajene najpogosteje iz rimanih štirih dvovrstičnic.

- Slike iz njegovega zadnjega *cikla*, ki jih je med drugim razstavljal na Dunaju, so čaroben odsev bogatih občutij morja, vetra in svobode.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
del cikla | naslov cikla
 - Slike so del *cikla*, ki je nastajal več let, in pripomorejo k boljšemu razumevanju pogleda na pokrajino in svetlobo.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
organizirati, pripraviti, pripravljati cikel | predstaviti, predstavljati cikel | razstaviti, razstavljeni cikel | ustvariti, ustvarjati cikel
 - Razstava predstavlja *cikel* 22 del, na katerih so prikazana središča pokrajin, kjer je živel, ustvarjal škof Anton Martin Slomšek.
 - Razstavlja *cikel* abstraktnih slik, kjer nagovarja opazovalca z barvo in svetlobo.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
cikel nastaja, nastane | cikel predstavlja KAJ | cikel sledi ČEMU
 - Španski *cikel* je nastal po navdihu s potovanja z vlakom med Madridom in Toledom ob razgledih na pokrajino.
 - Novi *cikel* slik predstavlja nadaljevanje umetnikovega odkrivanja vizualne vsebine znotraj simbolično fabulativnih izpovedi.
 - V zbirki si v kronološkem zaporedju sledijo trije *cikli* poezije, knjigo pa sklepa cikel lirične proze.
- ▶ **glag. + v + sam. beseda v tožilniku**
soditi, spadati v cikel
 - Serija slik, ki jih postavlja na ogled v Strunjanu, sodi v *cikel* z naslovom Paleta.
 - V prvem delu smo poslušali skladbo, ki spada v tridelni *cikel* na isto temo.
 - Avtor je 33 pesmi razdelil v štiri *cikle*, ki so različni po vsebini, vsi pa so povezani v trdno celoto.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
predstaviti, predstavljati se s ciklom | začeti s ciklom
 - Slikarka se predstavlja z novim *ciklom* slik.
 - Pred štirimi leti je začel s *ciklom* ilustracij živalskega orkestra, ki ga je pred kratkim dokončal.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
cikel z naslovom *N*
 - V *ciklu* z naslovom Portreti prikazuje like z različnimi družbenimi vlogami in položaji (urednik, oče, upokojenec).
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku**
 - *Cikel* je po občutju izjemno intimen, napisan v nežnem in izbranem slogu ter izoblikovan z virtuozno muzikalnostjo.
 - *Cikel* je sestavljen iz petih plesov, ki so vezani predvsem na letne čase.
- ▶ **merni prisl. + sam. beseda v roditelju**
 - Pesmi je razvrstila v nekaj *ciklov*, ki si smiselno sledijo.
- Samostojna zbirka je sestavljena iz več *ciklov*, v katerih se pesnik v lirčnih prizorih pesemske proze kaže v novi luči.
- 2.1. več tematsko povezanih nastopov, dogodkov, ki tvorijo zaključeno celoto**
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
abonmajski, komorni, koncertni cikel | filmski cikel | glasbeni, simfonični cikel | jesenski, spomladanski cikel | kratek, obsežen cikel | letošnji cikel | mednarodni cikel | prejšnji, tokratni, zadnji cikel
 - Simfonični koncertni *cikel* ima najdaljšo tradicijo, letos je v ciklu šest koncertov.
 - Lahko na kratko vsebinsko opredelite glasbeni *cikel* minulih sezon in letošnjo programsko zasnovo?
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
cikel filmov, oddaj | cikel koncertov | cikel pogovorov | cikel predavanj, predstav | cikel razstav
 - Dunajski filharmoniki so kot vsako leto predstavili svoj *cikel* koncertov; tokrat jih je bilo pet.
 - V *ciklu* predavanj bo predstavil različne poglede na antropološke analize prostora.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju**
koncert iz cikla | oddaja iz cikla | predavanje iz cikla | predstava iz cikla | razstava iz cikla
 - V zadnji oddaji iz *cikla* boste znova spremljali sodobno slovensko klavirsko glasbo.
 - Prva razstava iz *cikla* ponuja vpogled v slovensko kiparstvo na prehodu iz osemdesetih v devetdeseta leta.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
koncert cikla | naslov cikla | v okviru, sklopu cikla | KATERA sezona cikla | začetek cikla
 - Peti koncert *cikla* bo posvečen glasbi slovenskih skladateljev.
 - V okviru *cikla* enajstih koncertov se bodo predstavili simfonični, komorni godalni in pihalni orkester ter komorni, mešani in koralni zbor.
 - Vsi koncerti v sklopu *cikla* Majski jazz večeri na Ljubljanskem gradu bodo brezplačni.
 - Z današnjim koncertom simfoniki začene peto sezono *cikla* nedeljskih matinej.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
nadaljevati, začeti, začeti, zaključevati, zaključiti cikel | organizirati, pripraviti, pripravljati cikel | predstaviti, predstavljati cikel
 - Ob obletnici rojstva velikega pravljicarja so pripravili *cikel* sedmih na novo prirejenih in dramatiziranih pravljic.
 - Z razstavo začenejo nov *cikel* Modernistična izkušnja in postmodernizem.
 - Gledališče je začelo uprizarjati Sneguljčico – lutkovno igro za otroke, s katero bo zaokrožilo *cikel* predstav, nastalih po literarnih predlogah bratov Grimm.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

cikel predstavlja KAJ | cikel se konča, začenja

▪ V Slovenski filharmoniji se danes začenja koncertni *cikel*/ sodobne komorne glasbe.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** koncert v ciklu

▪ Komaj osemindvajsetletni angleški dirigent je navdušil že s prvim koncertom v *ciklu* gostujočih orkestrrov.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku** začeti s ciklom

▪ Tradicija nedeljskih matinej se bo v novi sezoni nadaljevala s *ciklom*, ki bo aktualiziral Johanna Sebastiana Bacha in njegove evropske sopotnike.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Študenta ljubljanske akademije za glasbo se bosta predstavila v *ciklu* Festivala Ljubljana.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cɪkəl]

IPA: [ˈtʃi:kəl]

tonemski

[cɪkəl]

IPA: [tʃi:kəl]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cikel

RODILNIK: cikla

DAJALNIK: ciklu

TOŽILNIK: cikel

MESTNIK: pri ciklu

ORODNIK: s ciklom

dvojina

IMENOVALNIK: cikla

RODILNIK: ciklov

DAJALNIK: cikloma

TOŽILNIK: cikla

MESTNIK: pri ciklih

ORODNIK: s cikloma

množina

IMENOVALNIK: cikli

RODILNIK: ciklov

DAJALNIK: ciklom

TOŽILNIK: cikle

MESTNIK: pri ciklih

ORODNIK: s cikli

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cikel

RODILNIK: cikla

DAJALNIK: ciklu

TOŽILNIK: cikel

MESTNIK: pri ciklu

ORODNIK: s ciklom

dvojina

IMENOVALNIK: cikla

RODILNIK: ciklov tudi cĭklov

DAJALNIK: cikloma

TOŽILNIK: cikla

MESTNIK: pri ciklih tudi pri cĭklih

ORODNIK: s cikloma

množina

IMENOVALNIK: cikli

RODILNIK: ciklov tudi cĭklov

DAJALNIK: ciklom

TOŽILNIK: cikle

MESTNIK: pri ciklih tudi pri cĭklih

ORODNIK: s cikli tudi s cĭkli

STALNE ZVEZE

celični cikel in **celični ciklus**

iz biologije cikel faz pri delitvi celice, v katerem iz ene nastaneta dve celici, dedni material pa se razdeli med jedri novih celic

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Celični cikel* se mora zelo hitro znova aktivirati, kadar je tkivo poškodovano in je treba hitro zaceliti nastalo rano.

▪ *Celični cikel* se konča s fazo M, med katero se najprej razdeli jedro, potem pa se deli še celica.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Razumevanje zakonitosti *celičnega cikla* posredno vpliva tudi na razvoj sodobnih znanosti, kot sta biotehnologija in farmacija.

▪ Interfaza je najdaljša stopnja *celičnega cikla*, med katero se pomnožijo organeli in celica raste.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Gre za motnje v *celičnem ciklu*, kjer prvotne genske poškodbe generirajo vedno nove napake, rakava tvorba pa se razvija v vedno višjo stopnjo malignosti.

citratni cikel

iz biologije, iz kemije večfazni proces v celični presnovi, pri katerem se ob prisotnosti kisika porabljajo ogljikovi hidrati, nastajajo pa energijsko bogate molekule, voda in ogljikov dioksid; SIN.: iz biologije, iz kemije Krebsov cikel

▪ Reducirani koencimi, ki so nastali v *citratnem ciklu*, se morajo znova oksidirati.

▪ V evkariontski celici reakcije *citratnega cikla* potekajo v mitohondrijskem matriksu.

gorivni cikel in **gorivni ciklus**

iz energetike cikel, v katerem jedrska elektrarna porabi vse predvideno gorivo za proizvodnjo določene količine elektrike

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Izredne inšpekcije kažejo na brezhibnost vseh komponent, kar je dobra podlaga za varno in zanesljivo obratovanje elektrarne v novem *gorivnem ciklu*.

- V zadnjem *gorivnem ciklu* je krška nuklearka v 18 mesecih proizvedla 8,3 teravatne ure energije.

- Obdobje med obema remontoma je že tretje, odkar so pred leti s prejšnjih dvanajstmesečnih prešli na sedanje osemnajstmesečne *gorivne cikle*.

...

- Družba nalaga svoja sredstva v uranovo rudo in druge komponente jedrskega *gorivnega cikla*.

kombinirani cikel in **kombinirani ciklus**

1. iz avtomobilizma vožnja v različnih vozniških pogojih z različno hitrostjo, ki posnema vožnjo v mestu in zunaj njega, za ugotavljanje porabe goriva in emisij, izpustov CO₂; SIN.: iz avtomobilizma mešani cikel

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Model v *kombiniranem ciklu* prihrani okoli šest, v mestu pa celo do 15 odstotkov goriva.

- Kljub večjim zmogljivostim je poraba zmanjšana za 5 odstotkov in po navedbah proizvajalca v *kombiniranem ciklu* znaša 13,8 litra bencina na 100 kilometrov.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Tovarna obljublja v mestu porabo 5,4 l, zunaj mesta 3,9 l in v *kombiniranem ciklu* 4,4 l na 100 prevoženih kilometrov.

- Avtomobil ima paleto varčnih motorjev, ki se ponašajo z majhno porabo goriva (z dizelskim motorjem v *kombiniranem ciklu* le 5,1 litrov na 100 kilometrov).

2. iz energetike proces pridobivanja električne energije, pri katerem se hkrati proizvaja toplotna energija

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- V elektrarni s *kombiniranim ciklom* izgorevanje naravnega plina poganja turbine in segreva vodo, ki se pretvarja v paro in poganja parne turbine, ki proizvajajo električno energijo.

- Kombinirana oskrba z energijo in toploto povečuje izkoriščenost elektrarn s *kombiniranim ciklom* celo do 90 odstotkov.

Krebsov cikel in **Krebsov ciklus**

iz biologije, iz kemije večfazni proces v celični presnovi, pri katerem se ob prisotnosti kisika porabljajo ogljikovi hidrati, nastajajo pa energijsko bogate molekule, voda in ogljikov dioksid; SIN.: iz biologije, iz kemije citratni cikel

- Drugi del celičnega dihanja poteka v osrednjem metaboličnem ciklu, ki ga imenujemo citratni ali *Krebsov cikel*.

- Če kisika ni, ni mogoč ne prenos vodika ne *Krebsov cikel* in se lahko nadaljuje le glikoliza.

lunin cikel in **lunin ciklus** in **Lunin cikel** in **Lunin ciklus**

čas, ki ga potrebuje Luna za pot okoli Zemlje

- Kitajski koledar naj bi se pojavil 2500 let pred našim štetjem, sledi pa *luninemu ciklu*.

- Keltska astrologija temelji na trinajstih *luninih ciklih*, ne na dvanajstih mesecih, ki se ravna po Soncu.

- Sklepamo lahko, da je bil *lunin cikel* skozi tisočletja osnova za štetje časa pri večini civilizacij.

Lunin cikel in **Lunin ciklus** in **lunin cikel** in **lunin ciklus**

čas, ki ga potrebuje Luna za pot okoli Zemlje

- Več tisočletij je *Lunin cikel* ljudem služil kot osnova za koledar.

- Luno so častili kot materinsko boginjo rodovitnosti v poljedelstvu in razvijali metode pridelovanja, ki so se ravnale po *Luninem ciklu*.

menstruacijski cikel in **menstruacijski ciklus**

ponavljajoča se hormonska nihanja in z njimi povezane fiziološke spremembe v maternični sluznici, ki potekajo od ene do druge menstruacije v reproduktivnem obdobju ženske;

SIN.: menstrualni cikel, mesečni cikel

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

menstruacijski cikel traja KOLIKO dni

- Pri večini žensk *menstruacijski cikel* traja od 28 do 30 dni.

- Ko dekle dobi menstruacijo, marsikdaj traja nekaj let, preden se *menstruacijski cikel* ustali.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Bris odvzame ginekolog v ambulanti približno na sredini *menstruacijskega cikla*, kakšnih 14 dni po začetku zadnje menstruacije.

- Mnogo zdravnikov meni, da so vzrok predmenstruacijskega sindroma spremembe v koncentraciji hormonov v drugi polovici *menstruacijskega cikla*.

- Večina žensk v fazi visoke vsebnosti estrogena nima tolikšnega teka kot v drugih fazah *menstruacijskega cikla*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Opozoriti je treba, da so naravne metode kontracepcije manj primerne za ženske z nerednimi *menstruacijskimi cikli*.

- V rodnem obdobju lahko na hipotiroidizem opozarjajo dolgi *menstruacijski cikli*.

...

- Brez ovulacije, do katere pride navadno sredi *menstruacijskega cikla*, ne more priti do oploditve.

menstrualni cikel in **menstrualni ciklus**

ponavljajoča se hormonska nihanja in z njimi povezane fiziološke spremembe v maternični

sluznici, ki potekajo od ene do druge menstruacije v reproduktivnem obdobju ženske; SIN.: menstruacijski cikel, mesečni cikel

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nereden menstrualni cikel

- Če je vaš *menstrualni cikel* kratek, lahko nastopi ovulacija že kmalu po menstruaciji.
- Ovulacija je faza v ženskem *menstrualnem ciklu*, ki vključuje sproščanje jajčeca iz enega od jajčnikov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Nova raziskava kaže na to, da lahko glede na trajanje *menstrualnega cikla* predvidimo zmožnost zanositve.

mesečni cikel in **mesečni ciklus**

ponavljajoča se hormonska nihanja in z njimi povezane fiziološke spremembe v maternični sluznici, ki potekajo od ene do druge menstruacije v reproduktivnem obdobju ženske;

SIN.: menstruacijski cikel, menstrualni cikel

- *Mesečni cikli* se ponavadi začnejo med 11. in 14. letom in se nadaljujejo do menopavze, ki se pojavi okrog 50. leta.
- 20 odstotkov izmed 700 najboljših tekmovalk, ki so stare manj kakor 25 let, ima v času svoje športne kariere motnje *mesečnega cikla*.

mešani cikel in **mešani ciklus**

iz avtomobilizma vožnja v različnih vozniških pogojih z različno hitrostjo, ki posnema vožnjo v mestu in zunaj njega, za ugotavljanje porabe goriva in emisij, izpustov CO₂; SIN.: iz avtomobilizma kombinirani cikel

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

poraba v mešanem ciklu

- Podana je poraba v mestu, zunaj njega in v *mešanem ciklu*.
- S povprečno 8,5 litra porabljenega bencina na sto kilometrov v *mešanem ciklu* spada med najbolj gospodarne v svojem razredu.

ogljikov cikel in **ogljikov ciklus**

iz biologije, iz ekologije kroženje in pretvarjanje ogljikovih spojin, navadno ogljikovega dioksida, med atmosfero ter živimi bitji na kopnem in v morju, zlasti v procesih fotosinteze, dihanja, izgorevanja, trohnenja

- Ključ za razumevanje vloge tal pri globalnem *ogljikovem ciklu* je poznavanje procesov med razgradnjo organskih snovi, ki so nastale z asimilacijo CO₂ iz atmosfere.
- Izdihavanje mikrobov, korenin, gliv, deževnikov, hroščev in preostalih organizmov je en del *ogljikovega cikla*, drugi del je vhod ogljika v proces kroženja.

pojatveni cikel in **pojatveni ciklus**

iz veterine ciklus telesnih sprememb, zlasti hormonalnih, ki omogočajo oploditev in brejost samice

- Psica naj bi pred parjenjem imela za sabo vsaj dva *pojatvena cikla*.
- Rejci morajo poznati značilnosti *pojatvenega cikla*, znati morajo odkriti pojatev in osemeniti plemenco v čim bolj optimalnem času.

sončni cikel in **sončni ciklus**

iz astronomije obdobje navadno enajstih let od enega do drugega viška peg na površini Sonca

- V krajših obdobjih na podnebje vplivajo *sončni cikli*: večje število sončnih peg namreč povzroča višje temperature na Zemlji.

IZVOR

↑ ciklus

cíklus cíklusa; in **cíkel** samostalnik moškega spola [cíklus]

POMEN

1. zaključena celota pojavov, procesov iz več predvidljivo spreminjajočih se oblik, faz, ki se navadno redno ponavlja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

delovni ciklus | dolg, kratek, obsežen, velik ciklus | ekonomski, gospodarski, konjunkturni, poslovni ciklus | investicijski, naložbeni ciklus | jesenski, poletni, zimski ciklus | končan, zaključen ciklus | kvalifikacijski, olimpijski, pripravljalni, reprezentančni, tekmovalni ciklus | naporen ciklus | naravni ciklus | letošnji, nov, prejšnji, prihodnji, zadnji ciklus | normalen, nereden, reden ciklus | proizvodni ciklus | razvojni ciklus | reprodukcijski, spolni ciklus | tedenski ciklus | uspešen ciklus | ustvarjalni ciklus | volilni ciklus | življenjski ciklus ČESA | *n*-dnevni, *n*-letni ciklus

- Z opazovanjem naravnih *ciklusov* so ugotovili, da v Sahelu lahko nastopijo sušna obdobja, ki lahko trajajo sedem let.

- V fazi hitrega razvojnega približevanja najrazvitejšim državam evroobmočja smo v močnem investicijskem *ciklusu*, kar povečuje ekonomski potencial za prihodnjo gospodarsko rast.

- Navzlic porazu ostajajo na prvem mestu v skupini 3, do konca kvalifikacijskega *ciklusa* pa sta pred njimi še dve tekmi.

- Uporaba zdravil v priporočenih časovnih intervalih omogoči prekinitev razvojnega *ciklusa* zajedavcev.

- V procesu življenjskega *ciklusa* klopi prehajajo skozi tri faze razvoja: larve, nimfe in odraslega klopa.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

ciklus izobraževanja | ciklus kemoterapije, zdravljenja | ciklus kvalifikacij, tekem, tekmovanj |

- ciklus naložb | ciklus priprav, treningov | ciklus rasti, razvoja | ciklus življenja
- Čakata jo še en ali dva *ciklusa* kemoterapije, nato redni pregledi na vsakih nekaj mesecev.
 - Pred prvim *ciklusom* kvalifikacij sem bil poškodovan, tako da nisem bil sposoben za igro.
 - Enoletnice posejemo ali posadimo vsako leto na novo. Te rastline imajo krajši *ciklus* rasti, tako da v eni sezoni večkrat semenijo.
 - Opravil bo tritedenski *ciklus* treningov, v katerem se bo 10 dni pripravil za vožnjo na kronometer.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
končati, končevati, skleniti, začenjati, začeti, zaključevati, zaključiti, zaokrožiti KATERI ciklus | nadaljevati, opraviti KATERI ciklus | poznati, upoštevati KATERI ciklus | uravnnavati KATERI ciklus | sprožiti, zagnati KATERI ciklus
- Da parazit zaključi svoj življenjski *ciklus*, mora priti iz mravlje nazaj v govedo.
 - V čmrčjak se spomladi naselijo matice čmrčjev, čez leto opravijo svoj razvojni *ciklus*, na jesen pa se panji spet spraznijo, saj nove mlade matice prezimijo v zemlji.
 - S pomembnimi državnimi vlaganji poskušajo ponovno zagnati gospodarski *ciklus*.
 - Zaokrožili so *ciklus* obnove prodajaln, ki so ga začeli pred približno osmimi leti.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
ciklus se konča, končuje, začinja, začne, zaključi, zaključuje | ciklus obsega, zajema KAJ | ciklus se ponavlja, ponovi | ciklus poteka, traja | ciklus vpliva na KAJ
- Za poslovodstvo in investicijske banke je zadnji rok, do katerega naj bi bilo vse urejeno, konec marca, ko se začne nov proizvodni *ciklus*.
 - Značilni letni *ciklus* obsega dobo rasti in dobo počitka.
 - Nitrati omogočajo bujno rast vodnih rastlin in ko te ponovno odmrejo, se *ciklus* razpada in rasti ponovi.
 - Proces pridelovanja riža je dolgotrajen postopek, *ciklus* traja vse leto in se prične s sajenjem riža v drugi polovici decembra.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
dan, del, faza KATEREGA ciklusa | konec, začetek KATEREGA ciklusa | polovica KATEREGA ciklusa
- Z analizo lasu lahko ugotovimo, v kateri fazi *ciklusa* se nahaja las.
 - Pojavijo se prvi mehurčki ogljikovega dioksida, ki pričajo o koncu *ciklusa* fermentiranja.
 - V prvi polovici *ciklusa* delujejo estrogeni, ki sluznico v maternici pripravljajo na ugnezditev oplojenega jajčeca.
 - Za vnaprejšnje predvidevanje ovulacije in plodnih dni je treba upoštevati podatke o dolžini *ciklusa* za šest do dvanajst zaporednih minulih mesecev.
- ▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**
vplivati na KATERI ciklus
- V podjetju se pospešeno pripravljamo na nov investicijski *ciklus*, za katerega bomo skupno namenili okoli sedem milijonov evrov.
- ▶ **glag. + v + sam. beseda v mestniku**
potekati v ciklusih
- Zdravljenje poteka v *ciklusih* in traja šest mesecev.
 - Nekajkrat je sodeloval v *ciklusih* bojov za naslov svetovnega prvaka.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
nadaljevati s KATERIM ciklusom | začeti s KATERIM ciklusom
- Nadaljevali bodo s *ciklusom* raziskav, ki bodo potekale vsake tri leta.
 - Brž ko je ameriška osrednja banka začela s *ciklusom* zviševanja obrestnih mer, se je povpraševanje po ameriških dolarjih začelo povečevati.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
kvalifikacijski ciklus za EP, SP | kvalifikacijski ciklus za nastop KJE, uvrstitev KAM
- Niso pričakovali poraza že na prvi tekmi dveletnega kvalifikacijskega *ciklusa* za EP.
 - Najboljše slovenske rokometasice bodo jutri začele s kvalifikacijskim *ciklusom* za nastop na svetovnem prvenstvu.
- ▶ **glag. + sam. beseda v dajalniku**
- Relativno majhno podjetje ne kreira svetovnega tržišča, temveč se mora prilagajati *ciklusom* v svetovnem jeklarstvu, ki ima vzpone in padce.
 - Lasje v nasprotju z nohti, ki rastejo neprestano, sledijo vsak svojemu *ciklusu* rasti in mirovanja, ki je genetsko določen.
- ▶ **merni prisl. + sam. beseda v roditelju**
- Odvisno od tipa tal in konfiguracije terena lahko dnevni čas zalivanja razdelimo na več *ciklusov*.
 - Po operaciji prejmejo nekaj *ciklusov* kemoterapije, da bi uničili morebitne rakave celice.
- 2. umetniško delo iz več dopolnjujočih se delov, ki tvorijo zaključeno celoto**
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
fotografski, grafični, likovni, slikarski ciklus | kratek, obsežen ciklus
- Razstavljeni dela pripadajo najnovejšemu slikarskemu *ciklusu* umetnice.
 - Ogledate si lahko obsežen *ciklus* olj na platnu, ki ga je avtor ustvarjal deset let.
 - Gre za fotografski *ciklus* v nastajanju, ki bo sčasoma tematiko osvetlil še z več plati, za zdaj pa je njegova nezaokroženost opazna.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
ciklus fotografij | ciklus fresk | ciklus pesmi, samospevov | ciklus risb, slik
- V premogovniku Velenje je posnel *ciklus* fotografij med rudarji, v katere je ujel utrinke njihovega dela in življenja.

- Skladno uglasen *ciklus* pesmi nam pričara lepoto pokrajine, mest in sledove zgodovinske preteklosti v pokrajini.
- *Ciklus* slik označujejo predvsem čiste in žive barve ter preplet abstraktnega in pripovednega razmišljanja o doživetjih in občutjih s popotovanj.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju**
dela iz ciklusa | slike iz ciklusa
 - Na ogled bodo dela iz najnovejšega slikarskega *ciklusa* mlade in uveljavljene slikarke.
 - Predstavljene bodo slike iz *ciklusa*, v katerih avtorica poskuša prikazati kompleksno žensko naravo, njeno mističnost in lepoto.
 - Na ogled bodo črno-bele fotografije iz *ciklusa*, ki ga avtor razvija že dobri dve leti.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
del ciklusa | v okviru, sklopu ciklusa
 - Velik del *ciklusa* pesmi iz obdobja po letu 1899 je ostal v rokopisu in so jih kasneje izdali drugi avtorji.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
predstaviti, predstavljati ciklus | razstaviti, razstavljati ciklus
 - V sklopu jesenskega kranjskega festivala je predstavila *ciklus* zadnjih stvaritev.
 - Razstavljajo grafični *ciklus* Apokalipsa Albrechta Dürerja, s katerim se je slikar uvrstil med najpomembnejše in najvplivnejše umetnike v prelomnem obdobju okrog leta 1500.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
KATERI ciklus nastaja, nastane | KATERI ciklus obsega, zajema KAJ | KATERI ciklus predstavlja KAJ | KATERI ciklus se začneja, začne
 - *Ciklus* obsega deset elegij, ki jih je pisal od začetka leta 1912 pa vse tja do leta 1922.
 - *Ciklus* šestih slik predstavlja jesensko, poletno in pomladno sonce.
 - Tako rekoč vsak njegov večji *ciklus* se začneja z uvodom, ki ga sestavlja skupina istrskih krajin.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
predstaviti, predstavljati se s ciklusom
 - Predstavlja se s *ciklusom* risb in akvarelov na temo slovenskih ljudskih običajev.
 - Zbirka se začne s *ciklusom* filozofsko-refleksivnih pesmi, posvečenih umrlemu prijatelju.
 - V devetdesetih letih je nadaljeval z grafičnim *ciklusom*, v katerem se dotika zlasti vprašanj bivanja in iskanja.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
KATERI ciklus z naslovom *N*
 - Vprašanje prostora je prisotno tudi v njegovem zadnjem večjem *ciklusu* z naslovom Temè lukenj.
- ▶ **glag. + v + sam. beseda v tožilniku**
 - Svoja abstraktna dela z motivom prekmurske pokrajine je razdelil v dva *ciklusa*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku**
 - Znani so njegovi *ciklusi* krajinskih motivov, figuralne kompozicije, portreti in avtoportreti.
- ▶ **merni prisl. + sam. beseda v roditelju**
 - Ustvarjalčevo delo je razdelila na več *ciklusov*.
 - Med razstavljenimi deli, nastalimi po letu 1986, bo jasno vidnih nekaj *ciklusov*, ki se med seboj nadgrajujejo.
- 2.1. več tematsko povezanih nastopov, dogodkov, ki tvorijo zaključeno celoto**
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
abonmajski, koncertni ciklus | jesenski, pomladanski ciklus | letošnji, nov ciklus | tematski ciklus | zaokrožen ciklus
 - Medtem ko se letošnji abonmajski *ciklus* počasi zaključuje, je prihajajoča sezona že povsem pripravljena.
 - Zaokrožen *ciklus* predstav seznanja mlade gledalce z različnimi vrstami lutkovnega žanra.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
ciklus filmov | ciklus koncertov | ciklus oddaj | ciklus predavanja | ciklus predstav | ciklus razstav
 - Letošnji *ciklus* koncertov smo zasnovali na programu izbrane baročne glasbe.
 - V dvorani bo potekal *ciklus* predavanja slovenskih literatov o njihovih avtopoetikah in pogledih na literaturo.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju**
koncert iz ciklusa | predavanje iz ciklusa | predstava iz ciklusa | razstava iz ciklusa
 - Peti abonmajski koncert iz *ciklusa* Kromatika bo odprla skladba enega najvidnejših slovenskih glasbenih ustvarjalcev druge polovice 20. stoletja.
 - Muzej bo odprl prvo razstavo iz *ciklusa* fotografskih razstav o slovenski naravi.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
del ciklusa | v okviru, sklopu ciklusa
 - V okviru *ciklusa* se bo od oktobra do marca zvrstilo sedem brezplačnih koncertov.
 - V sklopu *ciklusa* se bo zavrtelo nekaj umetniških filmov.
 - Sinoči je bil v Veliki dvorani SNG Maribor drugi koncert *ciklusa* Simfoničnega orkestra SNG Maribor.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
predstavljati, predstaviti ciklus | organizirati, pripraviti, pripravljati ciklus | predvajati ciklus | začeti, začeti, zaključevati, zaključiti ciklus
 - Pripravila je *ciklus* strokovnih predavanj na temo sodobne umetnosti ter več obsežnih strokovnih seminarjev.
 - Ljubitelji kulture in kontroverznega režiserja ne zamudite petkovih večernih premier – takrat bomo namreč predvajali *ciklus* njegovih filmov.
 - Revija je na začetku tega meseca začela pomladni *ciklus* branj poezije in kratkih zgodb.
- ▶ **glag. + v + sam. beseda v tožilniku**
soditi, spadati v ciklus

- Razstava sodi v *ciklus* predstavitev najpomembnejših avtorjev moderne slovenske umetnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cīklus]

IPA: [ˈtʃi:klus]

tonemski

[cīklus]

IPA: [tʃi:klʉs]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cīklus

RODILNIK: cīklusa

DAJALNIK: cīklusu

TOŽILNIK: cīklus

MESTNIK: pri cīklusu

ORODNIK: s cīklusom

dvojina

IMENOVALNIK: cīklusa

RODILNIK: cīklusov

DAJALNIK: cīklusoma

TOŽILNIK: cīklusa

MESTNIK: pri cīklusih

ORODNIK: s cīklusoma

množina

IMENOVALNIK: cīklusi

RODILNIK: cīklusov

DAJALNIK: cīklusom

TOŽILNIK: cīkluse

MESTNIK: pri cīklusih

ORODNIK: s cīklusi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cīklus

RODILNIK: cīklusa

DAJALNIK: cīklusu

TOŽILNIK: cīklus

MESTNIK: pri cīklusu

ORODNIK: s cīklusom

dvojina

IMENOVALNIK: cīklusa

RODILNIK: cīklusov

DAJALNIK: cīklusoma

TOŽILNIK: cīklusa

MESTNIK: pri cīklusih

ORODNIK: s cīklusoma

množina

IMENOVALNIK: cīklusi

RODILNIK: cīklusov

DAJALNIK: cīklusom

TOŽILNIK: cīkluse

MESTNIK: pri cīklusih

ORODNIK: s cīklusi

STALNE ZVEZE

celični ciklus in celični cikel

iz biologije cikel faz pri delitvi celice, v katerem iz ene nastaneta dve celici, dedni material pa se razdeli med jedri novih celic

- V *celični ciklus* so vključeni rast celice, podvojevanje DNK, razporejanje kromosomov v hčerinski jedri ter dokončna ločitev celic.
- Med *celičnim ciklusom* se naberejo različni proteini, molekularna zgradba celice pa se spremeni.

gorivni ciklus in gorivni cikel

iz energetike ciklus, v katerem jedrska elektrarna porabi vse predvideno gorivo za proizvodnjo določene količine elektrike

► prid. beseda + sam. beseda

n-mesečni gorivni ciklus

- Zaključil se je tretji zaporedni 18-mesečni *gorivni ciklus*, v katerem je nuklearna elektrarna proizvedla 8,36 teravatnih ur električne energije.
- Daljši *gorivni ciklus* pomeni večjo letno proizvodnjo elektrike, lanska je znašala kar 5,6 milijarde kilovatnih ur električne energije.
- Pred oktobrskim remontom je nuklearka nepretrgano delovala ves *gorivni ciklus*.

...

- Skozi *gorivni ciklus* se v gorivu zmanjšuje koncentracija urana, vedno več pa je plutonija.

kombinirani ciklus in kombinirani cikel

1. iz avtomobilizma vožnja v različnih vozniških pogojih z različno hitrostjo, ki posnema vožnjo v mestu in zunaj njega, za ugotavljanje porabe goriva in emisij, izpustov CO₂; SIN.: iz avtomobilizma mešani cikel

- Po zagotovitvi tovorne vozila porabi 7,5 litra plinskega olja v mestu, 4,5 litra zunaj naselij in v *kombiniranem ciklusu* 5,5 litra.

2. iz energetike proces pridobivanja električne energije, pri katerem se hkrati proizvaja toplotna energija

- V *kombiniranem ciklusu* plinske in parne turbine plin predstavlja od 70 do 80 odstotkov cene električne energije.

Krebsov ciklus in Krebsov cikel

iz biologije, iz kemije večfazni proces v celični presnovi, pri katerem se ob prisotnosti kisika porabljajo ogljikovi hidrati, nastajajo pa energijsko bogate molekule, voda in ogljikov dioksid; SIN.: iz biologije, iz kemije citratni cikel

- Glukoza v celicah ciljnih organov – še konkretnije v njihovih mitohondrijih – stopa v *Krebsov ciklus*.

- Vmesne produkte *Krebsovega ciklusa* celica uporablja tudi za izdelavo drugih celičnih sestavin.

lunin cikel in **lunin cikl** in **Lunin ciklus** in **Lunin cikl**

čas, ki ga potrebuje Luna za pot okoli Zemlje

- Mlaj, ki pomeni začetek pomladnega *luninega ciklusa*, bo 15. marca.
- Tudi naši predniki, ki so bili odvisni od kmetovanja, so upoštevali naravne ritme in poznali *lunine cikluse*.
- Človeški zarodek se razvije v 10 *luninih ciklih* oziroma devetih koledarskih mesecih.
- Najočitnejša povezava *luninega ciklusa* z življenjem na Zemlji je skladnost lunacije z menstruacijskim in gestacijskim ciklusom.

Lunin ciklus in **Lunin cikl** in **lunin ciklus** in **lunin cikl**

čas, ki ga potrebuje Luna za pot okoli Zemlje

- Najočitnejša povezava *Luninega ciklusa* z življenjem na Zemlji je skladnost lunacije z menstruacijskim in gestacijskim ciklusom.
- Mlaj, ki pomeni začetek pomladnega *Luninega ciklusa*, bo 15. marca.

menstruacijski ciklus in **menstruacijski cikl**

ponavljajoča se hormonska nihanja in z njimi povezane fiziološke spremembe v maternični sluznici, ki potekajo od ene do druge menstruacije v reproduktivnem obdobju ženske;

SIN.: menstrualni ciklus, mesečni ciklus

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
del, faza menstruacijskega ciklusa | dolžina menstruacijskega ciklusa | motnje menstruacijskega ciklusa | polovica, sredina menstruacijskega ciklusa
 - Progesteron je ženski spolni hormon, ki ga izločata jajčnika in povzroča spremembe na maternični sluznici v drugem delu *menstruacijskega ciklusa*; te spremembe jo pripravijo na ugnezdenje jajčeca, če bi prišlo do oploditve.
 - Motnje *menstruacijskega ciklusa* so v času adolescence ena izmed najpogostejših ginekoloških težav.
 - Nekatera dekleta opažajo, da se jim dolžina *menstruacijskega ciklusa* iz meseca v mesec spreminja.
 - Približno na polovici *menstruacijskega ciklusa* dozorelo jajčece zapusti jajčnik.
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
nereden, reden menstruacijski ciklus | normalen menstruacijski ciklus
 - Proti koncu štiridesetih let se v ženskem telesu začnejo spremembe, ki jih v začetku spremljajo neredni *menstruacijski ciklusi*, vročinski valovi, potenje, nespečnost in glavoboli.
 - Od pubertete naprej igrajo hormoni LH, FSH, estrogen in progesteron vsak svojo pomembno

vlogo pri uravnavanju ženskega *menstruacijskega ciklusa*.

- Če ima ženska redno *menstruacijski ciklus*, bo ovulacija nastopila približno 14 dni pred začetkom nove menstruacije.
- Ovulacija se ponavlja z vsakim *menstruacijskim ciklusom*.
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
motnje v menstruacijskem ciklusu
 - Intenzivni treningi na dekleta delujejo stresno, posledično se zmanjša raven estrogenov, posledica pa so motnje v *menstruacijskem ciklusu*.
- ▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**
vplivati na menstruacijski ciklus
 - Estrogen in progesteron sta znana kot spolna hormona, ker ne vplivata le na *menstruacijski ciklus*, temveč povzročata tudi razvoj ženskih sekundarnih spolnih znakov, npr. prsi.
- ▶ **glag. + med + sam. beseda v orodniku**
 - Med *menstruacijskim ciklusom* se pod vplivom hormonov maternična sluznica zadebeli in se tako pripravi na morebitno ugnezdenje jajčeca.

menstrualni ciklus in **menstrualni cikl**

ponavljajoča se hormonska nihanja in z njimi povezane fiziološke spremembe v maternični sluznici, ki potekajo od ene do druge menstruacije v reproduktivnem obdobju ženske;

SIN.: menstruacijski ciklus, mesečni ciklus

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
KATERI dan menstrualnega ciklusa | dolžina menstrualnega ciklusa | faza menstrualnega ciklusa | motnje menstrualnega ciklusa | polovica menstrualnega ciklusa
 - Raven estrogena se v različnih obdobjih *menstrualnega ciklusa* spreminja.
 - Količina in vrsta izcedka se spreminjata v različnih fazah *menstrualnega ciklusa*.
 - Pregledovanje dojke se svetuje v prvi polovici *menstrualnega ciklusa*, najbolje med sedmim in štirinajstim dnevom.
 - Pri kadiikah pogosteje nastanejo motnje *menstrualnega ciklusa*.
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
nereden, reden menstrualni ciklus
 - Pri ženskah stres lahko povzroči neredne *menstrualne cikluse* in posledične motnje ovulacije.
 - Veliko je žensk, ki nimajo rednega *menstrualnega ciklusa* in splot ne vedo, kdaj zanosijo.

mesečni ciklus in **mesečni cikl**

ponavljajoča se hormonska nihanja in z njimi povezane fiziološke spremembe v maternični sluznici, ki potekajo od ene do druge menstruacije v reproduktivnem obdobju ženske;

SIN.: menstruacijski ciklus, menstrualni ciklus

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

- Dan, ko se začnejo krvavitve, se šteje kot prvi dan mesečnega perila in hkrati prvi dan *mesečnega ciklusa*.

- Tablete je včasih treba jemati le v določenem obdobju *mesečnega ciklusa*.

- Izključno računanje plodnih in neplodnih dni s pomočjo mesečnega koledarčka postane nemogoče, če prihaja do večjih sprememb v dolžini *mesečnega ciklusa*.

- V prvi polovici *mesečnega ciklusa* je želja po hrani manjša kot v drugi polovici.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V vsakem *mesečnem ciklusu* plodnega obdobja ženske sta samo dva do trije plodni dnevi, in sicer dva do tri dni pred ovulacijo in dan po njej.

...

- *Mesečni ciklus* traja od 24 do 35 dni.

mešani ciklus in **mešani cikel**

iz avtomobilizma vožnja v različnih voznih pogojih z različno hitrostjo, ki posnema vožnjo v mestu in zunaj njega, za ugotavljanje porabe goriva in emisij, izpustov CO₂; SIN.: iz avtomobilizma kombinirani ciklus

- Na testu je v povprečju za 100 kilometrov *mešanega ciklusa* potreboval 9,9 litra dizelskega goriva.

- Med *mešanim ciklusom* (mesto, izven mesta) porabi celo manj kot 5 litrov na 100 prevoženih kilometrov.

ogljikov ciklus in **ogljikov cikel**

iz biologije, iz ekologije kroženje in pretvarjanje ogljikovih spojin, navadno ogljikovega dioksida, med atmosfero ter živimi bitji na kopnem in v morju, zlasti v procesih fotosinteze, dihanja, izgorevanja, trohnenja

- V *ogljikovem ciklusu* se je količina ogljikovega dioksida skozi zgodovino v ozračju le rahlo spreminjala (za manj kot 10 %).

pojatveni ciklus in **pojatveni cikel**

iz veterine ciklus telesnih sprememb, zlasti hormonalnih, ki omogočajo oploditev in brejest samice

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
nereden, reden pojatveni ciklus

- Za pravočasno oploditev je priporočljivo, da se redna aktivnost jajčnikov vzpostavi pred 40. dnevom po telitvi in da imajo krave redne *pojavne cikle* že pred prvo osemenitvijo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Ena najvažnejših stvari je opazovanje *pojavnega ciklusa* in pravilna izbira časa za pripust.

...

- Med *pojavnim ciklusom*, ki pri ovcah traja od 15 do 18 dni, nastopijo značilna nihanja koncentracij ženskih spolnih hormonov.

- *Pojatveni ciklus* kobile je lahko različno dolg in pri nekaterih kobilah skoraj neopazen.

sončni ciklus in **sončni cikel**

iz astronomije obdobje navadno enajstih let od enega do drugega viška peg na površini Sonca

- Sedaj smo v času, ko se enajstletni *sončni ciklus* (vselej ni natanko tako dolg) približuje svojemu višku, ko bo veliko sončnih peg.

spolni ciklus

iz veterine ponavljajoče se fiziološke spremembe v spolnih organih živali in z njimi povezana hormonska nihanja od premora, nezmožnosti oploditve do viška zmožnosti oploditve

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

faza, obdobje spolnega ciklusa | trajanje spolnega ciklusa

- Za določitev primerne časa pripusta je pomembno, da poznamo faze *spolnega ciklusa*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

spolni ciklus kobile, ovce, svinje

- Če so v maternico ugnježena samo štiri oplojena jajčeca ali manj, pride do prekinitve brejosti in do ponovne vzpostavitve *spolnega ciklusa* svinje.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Zyklus* in lat. *cycclus* iz gr. *kýklos* 'kolo, krog'

cíkovt cíkovta samostalnik moškega spola [cíkɔʊt]

POMEN

iz zoologije večja ptica pevka z rjavkastim perjem po hrbtu in manjšimi temnejšimi lisami po belkastem trebuhu; primerjaj lat. *Turdus philomelos*; SIN.: drozg

- Petje samčkov *cíkovtov* je zelo prijetno, zaradi tega jih ljudje kar dobro poznajo.

- Za *cíkovte* pogosto trdijo, da znajo uporabljati orodje, ker uporabijo kamne za tnalno, na katerem razbijejo trde lupine polžev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cíkɔʊt]

IPA: [ˈtʃiːkɔʊt]

tonemski

[cíkɔʊt]

IPA: [tʃiːkɔʊt]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cíkovt

RODILNIK: cíkovta

DAJALNIK: cíkovtu

TOŽILNIK: cíkovta

MESTNIK: pri cíkovtu
ORODNIK: s cíkovtom

dvojina

IMENOVALNIK: cíkovta
RODILNIK: cíkovtov
DAJALNIK: cíkovtoma
TOŽILNIK: cíkovta
MESTNIK: pri cíkovtih
ORODNIK: s cíkovtoma

množina

IMENOVALNIK: cíkovti
RODILNIK: cíkovtov
DAJALNIK: cíkovtom
TOŽILNIK: cíkovte
MESTNIK: pri cíkovtih
ORODNIK: s cíkovti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cíkovt
RODILNIK: cíkovta
DAJALNIK: cíkovtu
TOŽILNIK: cíkovta
MESTNIK: pri cíkovtu
ORODNIK: s cíkovtom

dvojina

IMENOVALNIK: cíkovta
RODILNIK: cíkovtov
DAJALNIK: cíkovtoma
TOŽILNIK: cíkovta
MESTNIK: pri cíkovtih
ORODNIK: s cíkovtoma

množina

IMENOVALNIK: cíkovti
RODILNIK: cíkovtov
DAJALNIK: cíkovtom
TOŽILNIK: cíkovte
MESTNIK: pri cíkovtih
ORODNIK: s cíkovti

IZVOR

iz *cikati* 'čivkati', iz onomatopeje *ci*, ki posnema čivkanje

citrátni citrátna citrátno pridevnik [citrátni]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[citrátni]

IPA: [tsi'tra:tni]

tonemski

[citrátni]

IPA: [tsitrá:tni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: citrátni
RODILNIK: citrátnega
DAJALNIK: citrátnemu
TOŽILNIK: citrátni
živo citrátnega
MESTNIK: pri citrátnem
ORODNIK: s citrátnim

dvojina

IMENOVALNIK: citrátna
RODILNIK: citrátnih
DAJALNIK: citrátnima
TOŽILNIK: citrátna
MESTNIK: pri citrátnih
ORODNIK: s citrátnima

množina

IMENOVALNIK: citrátni
RODILNIK: citrátnih
DAJALNIK: citrátnim
TOŽILNIK: citrátno
MESTNIK: pri citrátnih
ORODNIK: s citrátnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: citrátna
RODILNIK: citrátno
DAJALNIK: citrátni
TOŽILNIK: citrátno
MESTNIK: pri citrátni
ORODNIK: s citrátno

dvojina

IMENOVALNIK: citrátni
RODILNIK: citrátnih
DAJALNIK: citrátnima
TOŽILNIK: citrátni
MESTNIK: pri citrátnih
ORODNIK: s citrátnima

množina

IMENOVALNIK: citrátno
RODILNIK: citrátnih
DAJALNIK: citrátnim
TOŽILNIK: citrátno
MESTNIK: pri citrátnih
ORODNIK: s citrátnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: citrátno
RODILNIK: citrátnega
DAJALNIK: citrátnemu
TOŽILNIK: citrátno
MESTNIK: pri citrátnem
ORODNIK: s citrátnim

dvojina

IMENOVALNIK: citrátni
RODILNIK: citrátnih

DAJALNIK: citrát**nima**
TOŽILNIK: citrát**ni**
MESTNIK: pri citrát**nih**
ORODNIK: s citrát**nima**

množina

IMENOVALNIK: citrát**na**
RODILNIK: citrát**nih**
DAJALNIK: citrát**nim**
TOŽILNIK: citrát**na**
MESTNIK: pri citrát**nih**
ORODNIK: s citrát**nimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: citrát**ni**
RODILNIK: citrát**nega**
DAJALNIK: citrát**nemu**
TOŽILNIK: citrát**ni**
živo citrát**nega**
MESTNIK: pri citrát**nem**
ORODNIK: s citrát**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: citrát**na**
RODILNIK: citrát**nih**
DAJALNIK: citrát**nima**
TOŽILNIK: citrát**na**
MESTNIK: pri citrát**nih**
ORODNIK: s citrát**nima**

množina

IMENOVALNIK: citrát**ni**
RODILNIK: citrát**nih**
DAJALNIK: citrát**nim**
TOŽILNIK: citrát**ne**
MESTNIK: pri citrát**nih**
ORODNIK: s citrát**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: citrát**na**
RODILNIK: citrát**ne**
DAJALNIK: citrát**ni**
TOŽILNIK: citrát**no**
MESTNIK: pri citrát**ni**
ORODNIK: s citrát**no**

dvojina

IMENOVALNIK: citrát**ni**
RODILNIK: citrát**nih**
DAJALNIK: citrát**nima**
TOŽILNIK: citrát**ni**
MESTNIK: pri citrát**nih**
ORODNIK: s citrát**nima**

množina

IMENOVALNIK: citrát**ne**
RODILNIK: citrát**nih**
DAJALNIK: citrát**nim**
TOŽILNIK: citrát**ne**

MESTNIK: pri citrát**nih**
ORODNIK: s citrát**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: citrát**no**
RODILNIK: citrát**nega**
DAJALNIK: citrát**nemu**
TOŽILNIK: citrát**no**
MESTNIK: pri citrát**nem**
ORODNIK: s citrát**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: citrát**ni**
RODILNIK: citrát**nih**
DAJALNIK: citrát**nima**
TOŽILNIK: citrát**ni**
MESTNIK: pri citrát**nih**
ORODNIK: s citrát**nima**

množina

IMENOVALNIK: citrát**na**
RODILNIK: citrát**nih**
DAJALNIK: citrát**nim**
TOŽILNIK: citrát**na**
MESTNIK: pri citrát**nih**
ORODNIK: s citrát**nimi**

STALNE ZVEZE

citratni cikel

iz biologije, iz kemije večfazni proces v celični presnovi, pri katerem se ob prisotnosti kisika porabljajo ogljikovi hidrati, nastajajo pa energijsko bogate molekule, voda in ogljikov dioksid; SIN.: iz biologije, iz kemije Krebsov cikel

- Reducirani koencimi, ki so nastali v *citratnem ciklu*, se morajo znova oksidirati.
- V evkariontski celici reakcije *citratnega cikla* potekajo v mitohondrijskem matriksu.

IZVOR

↑ citrat

cvíček cvíčka samostalnik moškega spola [cvíček]

POMEN

vino svetlo rdeče barve kiselkastega okusa, z manjšo vsebnostjo alkohola, ki ga iz belih in rdečih sort grozdja po predpisanem tradicionalnem postopku proizvajajo na Dolenjskem

► prid. beseda + **sam. beseda**

- dober, izvrsten, odličen cvíček | dolenjski cvíček | domač cvíček | kakovosten, kvaliteten cvíček | pravi, pristen cvíček
- Dober *cvíček* ima prijetno vinsko cvetico in vonj, ki prehaja v različne sadne vonjave, predvsem jagode.

- Pravi dolenski *cvíček* mora imeti značilno svetlo rdečo barvo z vijoličastimi odtenki.
 - Za konec nas je povabil še na pokušino domačega *cvíčka*, jabolčnega soka, jabolčnega vina, kruha in pršuta.
 - Petčlanska komisija je obiskala vse vinogradnike z najvišje ocenjenimi *cvíčki*.
 - Vabil jih je vonj po dobrotah iz krušne peči, mlečnih izdelkih iz kravjega in kozjega mleka, pa tudi pristnega *cvíčka* ni manjkalo.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
degustacija *cvíčka* | kakovost *cvíčka* | kozarec, kozarček, steklenica *cvíčka* | letnik *cvíčka* | ljubitelj *cvíčka* | ocenjevanje *cvíčka* | poreklo *cvíčka* | praznik *cvíčka* | pridelava, pridelovanje *cvíčka* | pridelovalec *cvíčka* | promocija *cvíčka* | vzorec *cvíčka* | zaščita *cvíčka*
- Sta znana vinogradnika in ljubitelja *cvíčka*.
 - Leta 1928 so se pridelovalci *cvíčka* združili v zadruzo in v samostanski kleti postavili zametke prepoznavnejšemu trženju dolenskega vina.
 - Ocenjevalce so očarali vzorci *cvíčka*, med katerimi so po njihovem mnenju tudi kandidati za letošnjega kralja *cvíčka*.
 - Dosežena zaščita *cvíčka* mora ohraniti našo vinsko posebnost kot značilen in edinstven simbol Slovenije.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
piti *cvíček* | pridelati, pridelovati *cvíček* | prodati, prodajati *cvíček* | točiti *cvíček* | zaščititi *cvíček*
- Vinogradniki so na svojih območjih poiskali tudi gostinske lokale, ki točijo dober *cvíček*.
 - Zaščititi *cvíček* pomeni zavarovati to vino, njegovo dobro ime, ugled in kakovost.
 - Pili so *cvíček* v gostilni.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
grozdje za *cvíček* | sorte za *cvíček*
- Prizadevali si bomo za obnovo vinogradov s sortami za *cvíček*.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
nazdraviti s *cvíčkom* | postreči s *cvíčkom*
- Tokrat so nazdravili s *cvíčkom*, v jeseni pa bomo s pivom, saj organizator že pripravlja hmeljarski večer v dolenski prestolnici.
 - Pripravili so nam domačo hrano in postregli s pravim domačim *cvíčkom*.
- ▶ **števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku**
n deci *cvíčka* | *n* l *cvíčka* | *n* litrov *cvíčka*
- Naročila je narezek in pol litra *cvíčka*.
 - Po malici je spil dva deci *cvíčka*.
 - Prodam 200 l *cvíčka* in domače žganje.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**
cvíček iz KATERE kleti
- Postavili so dve stojnici ter izvedli promocijo društva in *cvíčka* iz svojih kleti.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v imenovalniku**

cvíček letnik *n*

- *Cvíček* letnik 2008 naj bi po dveh letih, ko je bilo grozdje zelo zrelo, znova imel rubinasto barvo in značilno poudarjeno kislino.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
cvíček letnika *n*
- Kemična analiza *cvíčkov* letnika 1998, ki jim ni bil v moštu dodan sladkor, kaže, da je alkoholna stopnja znašala od 7,70 do 9,39 vol. odstotka.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
- *Cvíček* je dobil zakonsko zaščito, na trgu dosega razmeroma visoko ceno in hkrati spada med najbolj prodajana vina.
 - *Cvíček* ima pri nas priznano tradicionalno poimenovanje, ki predstavlja posredno poimenovanje geografskega porekla.
- ▶ **merni prisl. + sam. beseda v rodilniku**
- V vinogradih ima 3.800 trt, iz katerih prideluje največ *cvíčka*.
 - V domačem vinogradu pridelajo kar nekaj *cvíčka*.
- ▶ **glag. + o + sam. beseda v mestniku**
- O trškem *cvíčku* je pisal že Valvasor.
 - Ko govori o *cvíčku*, govori počasi in s spoštovanjem.
- ▶ **priredna zveza**
cvíček in *teran*
- *Cvíček* in *teran* sta pomemben del narodne in kulturne dediščine Slovenije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvíčək]

IPA: [ˈtʂviːtʃək]

tonemski

[cvíčək] in [cvîčək]

IPA: [tʂviːtʃək] in [tʂvîːtʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: *cvíček*

RODILNIK: *cvíčka*

DAJALNIK: *cvíčku*

TOŽILNIK: *cvíček*

MESTNIK: pri *cvíčku*

ORODNIK: s *cvíčkom*

dvojina

IMENOVALNIK: *cvíčka*

RODILNIK: *cvíčkov*

DAJALNIK: *cvíčkoma*

TOŽILNIK: *cvíčka*

MESTNIK: pri *cvíčkih*

ORODNIK: s *cvíčkoma*

množina

IMENOVALNIK: *cvíčki*

RODILNIK: *cvíčkov*

DAJALNIK: cvíčk**om**
TOŽILNIK: cvíčk**e**
MESTNIK: pri cvíčk**ih**
ORODNIK: s cvíčk**i**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: cvíček
RODILNIK: cvíčk**a**
DAJALNIK: cvíčk**u**
TOŽILNIK: cvíček
MESTNIK: pri cvíčk**u**
ORODNIK: s cvíčk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: cvíčk**a**
RODILNIK: cvíčk**ov** tudi cvíčk**ov**
DAJALNIK: cvíčk**oma**
TOŽILNIK: cvíčk**a**
MESTNIK: pri cvíčk**ih** tudi pri cvíčk**ih**
ORODNIK: s cvíčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: cvíčk**i**
RODILNIK: cvíčk**ov** tudi cvíčk**ov**
DAJALNIK: cvíčk**om**
TOŽILNIK: cvíčk**e**
MESTNIK: pri cvíčk**ih** tudi pri cvíčk**ih**
ORODNIK: s cvíčk**i** tudi s cvíčk**i**

in tonemsko ednina

IMENOVALNIK: cvíček
RODILNIK: cvíčk**a**
DAJALNIK: cvíčk**u**
TOŽILNIK: cvíček
MESTNIK: pri cvíčk**u**
ORODNIK: s cvíčk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: cvíčk**a**
RODILNIK: cvíčk**ov**
DAJALNIK: cvíčk**oma**
TOŽILNIK: cvíčk**a**
MESTNIK: pri cvíčk**ih**
ORODNIK: s cvíčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: cvíčk**i**
RODILNIK: cvíčk**ov**
DAJALNIK: cvíčk**om**
TOŽILNIK: cvíčk**e**
MESTNIK: pri cvíčk**ih**
ORODNIK: s cvíčk**i**

FRAZELOGIJA

dežela/domovina cvička

dežela cvička

domovina cvička

Dolenjska

- Zapeljite se z nami na nepozabno martinovanje v *deželo cvička*.
- Na gričih nad Savo, Sotlo in Krko je *domovina cvička*.

IZVOR

iz **cvikniti* 'skisati se', prvotno 'kislo, kakor ciknjeno vino'

C-vitamin C-vitamina samostalnik moškega spola
[cévitamín] tudi [cəvitamín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije **vitamin**, topen v vodi, ki se pojavlja zlasti v agrumih, jagodičevju, kislem zelju in kot antioksidant pozitivno vpliva na splošno odpornost organizma; SIN.: iz biologije, iz farmacije askorbinska kislina, iz biologije, iz farmacije C vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin C

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
vsebovati C-vitamin

- Pediatri staršem svetujejo, naj otroci povečujejo naravno odpornost z uživanjem pestre prehrane, tudi sadja, ki vsebuje *C-vitamina*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
dodatek C-vitamina | količina, vsebnost C-vitamina | uživanje C-vitamina | vir C-vitamina

- Za šipek velja še ena zanimivost. Količina *C-vitamina* v plodu naj bi se z 10-minutnim kuhanjem celo povečala.
- Tudi po novih raziskavah velja, da so dodatki le pomagalo, zdrava hrana naj bi bila pravi vir *C-vitamina* in s tem tudi zdravja.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**
več, veliko C-vitamina

- Že dolgo je znano, da borovnice vsebujejo tudi veliko *C-vitamina*, ki varuje pred okužbami in prehladi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
naravni C-vitamin

- Pri prehladu ali gripi je zelo priporočljiv naravni *C-vitamina*.

▶ prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
bogato s C-vitaminom

- Limone so izredno bogate s *C-vitaminom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cévitamín] tudi [cəvitamín]

IPA: [ˈtse:vitaˈmi:n] tudi [ˈtsəvitaˈmi:n]

tonemski

[cēvitamîn] tudi [cəvitamîn]

IPA: [tsé:vitamí:n] tudi [tsəvítamí:n]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: C-vitamin

jakostni [cévitamín]
 tudi [cèvitamín]
tonemski [cêvitamîn]
 tudi [cèvitamîn]
 RODILNIK: C-vitamina
jakostni [cévitamína]
 tudi [cèvitamína]
tonemski [cêvitamîna]
 tudi [cèvitamîna]
 DAJALNIK: C-vitaminu
jakostni [cévitamínu]
 tudi [cèvitamínu]
tonemski [cêvitamînu]
 tudi [cèvitamînu]
 TOŽILNIK: C-vitamin
jakostni [cévitamín]
 tudi [cèvitamín]
tonemski [cêvitamîn]
 tudi [cèvitamîn]
 MESTNIK: pri C-vitaminu
jakostni [pri cévitamínu]
 tudi [pri cèvitamínu]
tonemski [pri cêvitamînu]
 tudi [pri cèvitamînu]
 ORODNIK: s C-vitaminom
jakostni [s cévitamínom]
 tudi [s cèvitamínom]
tonemski [s cêvitamînom]
 tudi [s cèvitamînom]

dvojina

IMENOVALNIK: C-vitamina
jakostni [cévitamína]
 tudi [cèvitamína]
tonemski [cêvitamîna]
 tudi [cèvitamîna]
 RODILNIK: C-vitaminov
jakostni [cévitamínou]
 tudi [cèvitamínou]
tonemski [cêvitamînou]
 tudi [cèvitamînou]
 DAJALNIK: C-vitaminoma
jakostni [cévitamínoma]
 tudi [cèvitamínoma]
tonemski [cêvitamînoma]
 tudi [cèvitamînoma]
 TOŽILNIK: C-vitamina
jakostni [cévitamína]
 tudi [cèvitamína]
tonemski [cêvitamîna]
 tudi [cèvitamîna]
 MESTNIK: pri C-vitaminih
jakostni [pri cévitamínih]
 tudi [pri cèvitamínih]
tonemski [pri cêvitamînih]
 tudi [pri cèvitamînih]
 ORODNIK: s C-vitaminoma

jakostni [s cévitamínoma]
 tudi [s cèvitamínoma]
tonemski [s cêvitamînoma]
 tudi [s cèvitamînoma]

množina

IMENOVALNIK: C-vitamini
jakostni [cévitamíni]
 tudi [cèvitamíni]
tonemski [cêvitamîni]
 tudi [cèvitamîni]
 RODILNIK: C-vitaminov
jakostni [cévitamínou]
 tudi [cèvitamínou]
tonemski [cêvitamînou]
 tudi [cèvitamînou]
 DAJALNIK: C-vitaminom
jakostni [cévitamínom]
 tudi [cèvitamínom]
tonemski [cêvitamînom]
 tudi [cèvitamînom]
 TOŽILNIK: C-vitamine
jakostni [cévitamíne]
 tudi [cèvitamíne]
tonemski [cêvitamîne]
 tudi [cèvitamîne]
 MESTNIK: pri C-vitaminih
jakostni [pri cévitamínih]
 tudi [pri cèvitamínih]
tonemski [pri cêvitamînih]
 tudi [pri cèvitamînih]
 ORODNIK: s C-vitamini
jakostni [s cévitamíni]
 tudi [s cèvitamíni]
tonemski [s cêvitamîni]
 tudi [s cèvitamîni]

IZVOR

↑C + ↑vitamin

cvrtnik cvrtnika samostalnik moškega spola [cvèrtnik]

POMEN

električna naprava za cvrtje hrane; SIN.: friteza

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
 segreti v cvrtniku

▪ Maščobo segrejte v *cvrtniku* ali visokem loncu.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
 olje v cvrtniku

▪ Lignje solimo šele pečene oziroma ocvrte, saj sol povzroči pokanje in prasketanje olja v *cvrtniku*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Nagrajeni bralci in bralke so bili nad kuharjevo demonstracijo *cvrtnika* in tudi samo uporabo navdušeni.

▶ priredna zveza

cvrtnik ali posoda, cvrtnik ali kozica

- Krompir operite, olupite, narežite na rezine in ga v vročem olju v visoki posodi ali *cvrtniku* ocvrite.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvə̀rtnik]

IPA: [ˈtʃvə̀rtnik]

tonemski

[cvə̀rtnik]

IPA: [tʃvə̀rtnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cv̆rtnik

RODILNIK: cv̆rtnika

DAJALNIK: cv̆rtniku

TOŽILNIK: cv̆rtnik

MESTNIK: pri cv̆rtniku

ORODNIK: s cv̆rtnikom

dvojina

IMENOVALNIK: cv̆rtnika

RODILNIK: cv̆rtnikov

DAJALNIK: cv̆rtnikoma

TOŽILNIK: cv̆rtnika

MESTNIK: pri cv̆rtnikih

ORODNIK: s cv̆rtnikoma

množina

IMENOVALNIK: cv̆rtniki

RODILNIK: cv̆rtnikov

DAJALNIK: cv̆rtnikom

TOŽILNIK: cv̆rtnike

MESTNIK: pri cv̆rtnikih

ORODNIK: s cv̆rtniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cv̆rtnik

RODILNIK: cv̆rtnika

DAJALNIK: cv̆rtniku

TOŽILNIK: cv̆rtnik

MESTNIK: pri cv̆rtniku

ORODNIK: s cv̆rtnikom

dvojina

IMENOVALNIK: cv̆rtnika

RODILNIK: cv̆rtnikov

DAJALNIK: cv̆rtnikoma

TOŽILNIK: cv̆rtnika

MESTNIK: pri cv̆rtnikih

ORODNIK: s cv̆rtnikoma

množina

IMENOVALNIK: cv̆rtniki

RODILNIK: cv̆rtnikov

DAJALNIK: cv̆rtnikom

TOŽILNIK: cv̆rtnike

MESTNIK: pri cv̆rtnikih

ORODNIK: s cv̆rtniki

IZVOR

iz *cvrt* iz ↑*cvreti*

čajóta čajóte samostalnik ženskega spola [čajóta]

POMEN

1. buči podobna rastlina vzpenjalka z manjšimi, navadno bodičastimi plodovi, po izvoru iz Srednje Amerike; primerjaj lat. *Sechium edule*

- Na območjih s hladnejšim podnebjem *čajoto* gojimo v rastlinjaku.

- *Čajota* najbolje uspeva v rodovitni odcedni prsti, bogati s hranilnimi snovmi.

- *Čajota* v naših podnebnih razmerah nima značilnih boleznih in poškodb.

1.1. plod te rastline, zlasti kot hrana, jed

- *Čajote* lahko jemo presne, kuhane ali ocvrte, uporabljamo jih za kompot, nadeve v pitah in zavitkih.

- *Čajoto* lahko nadevamo z aromatično bolonjsko omako.

- Za razliko od ostalih buč ima *čajota* le eno koščico, ki pa je mehka in ima pečena okus po kostanju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čajóta]

IPA: [tʃaˈjoːta]

tonemski

[čajóta]

IPA: [tʃaˈjoːtà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čajóta

RODILNIK: čajóte

DAJALNIK: čajóti

TOŽILNIK: čajóto

MESTNIK: pri čajóti

ORODNIK: s čajóto

dvojina

IMENOVALNIK: čajóti

RODILNIK: čajót

DAJALNIK: čajótama

TOŽILNIK: čajóti

MESTNIK: pri čajótah

ORODNIK: s čajótama

množina

IMENOVALNIK: čajóte

RODILNIK: čajót

DAJALNIK: čajótam

TOŽILNIK: čajóte

MESTNIK: pri čajótah

ORODNIK: s čajótami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čajôta
RODILNIK: čajôte
DAJALNIK: čajôti
TOŽILNIK: čajôto
MESTNIK: pri čajôti
ORODNIK: s čajôto

dvojina

IMENOVALNIK: čajôti
RODILNIK: čajôt
DAJALNIK: čajôtama
TOŽILNIK: čajôti
MESTNIK: pri čajôtah
ORODNIK: s čajôtama

množina

IMENOVALNIK: čajôte
RODILNIK: čajôt
DAJALNIK: čajôtam
TOŽILNIK: čajôte
MESTNIK: pri čajôtah
ORODNIK: s čajôtami

IZVOR

prevzeto (prek angl. *chayote*, nem. *Chayote*) iz špan. *chayote*, to pa iz nahuatl *chayotli*, prvotno 'bodeča buča'

čebéla čebéle samostalnik ženskega spola [čebéla] in

[čəbɛla]

POMEN

žuželka s sivim in rjavim ali rumenim progastim zadkom, ki daje med in vosek; primerjaj lat. *Apisidae*

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

biologija, razvoj, življenje čebel | bolezen, (zdravstveno) stanje, zdravje čebel | brenčanje čebel | družina, panj, roj, skupina čebel | gojenje, krmljenje, paša, prevoz, reja čebel | imetnik, lastnik, ljubitelj čebel | izginjanje, odmiranje, pomor, umiranje, zastrupitev čebel | obnašanje, vedenje čebel | ohranitev, ohranjanje, varovanje, (zdravstveno) varstvo, zaščita, zdravljenje čebel | opravevanje čebel | pik čebel | pomen, vloga čebel | rojenje čebel | strup čebel

- Na srečanju bodo obiskovalci spoznali življenje *čebel* in njihove proizvode.
- Grm je bil poln dišečih cvetov, ki so privabili roj *čebel*.
- Uporaba insekticida je prepovedana zaradi nevarnosti pomora *čebel* v obdobju cvetenja jablan in podrasti.
- Organizirajo izobraževanja in strokovne ekskurzije, skrbijo za zdravstveno varstvo *čebel* in pospešujejo razvoj čebelarstva.
- Otrok je dobil po piku *čebele* hudo alergijsko reakcijo.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

čebela se pase | čebela piči | čebela prileti | čebela umre | čebele brenčijo | čebele naberejo, nabirajo, oprasijo, oprasujejo, prenašajo KAJ | čebele letajo, letijo, obletavajo KAJ, rojijo

- Na predelu, kjer nas piči *čebela* ali osa, koža oteče, pordeči in navadno precej boli.
- Dišalo je po žajblju in *čebele* so brenčale.
- Čebelarji tudi letos opozarjajo sadjarje, naj se poskušajo izogibati škropljenju v dneh, ko *čebele* najbolj nabirajo med.
- *Čebele* umirajo zaradi škropljenja polj in travnikov s pesticidi, muči jih vedno več boleznih, pa tudi hrane je vse manj.

▶ prid. beseda + sam. beseda

avtohtona, domača, evropska, slovenska čebela | divja, pašna čebela | majhna, mlada, odrasla, stara čebela | marljiva, pridna čebela | mrtva, odmrla čebela | zdrava čebela

- Razstavljeno in naprodaj je vse za čebelarjenje, med slovenskih *čebel* in izdelki iz medu.
- Prvotne, divje *čebele* so se naseljevale v drevesnih votlinah, že zelo zgodaj pa so ljudje začeli gojiti čebele v koritih in panjih v bližini bivališč.
- Najnevarnejši čas za zastrupitev cele čebelje družine je zgodnja pomlad, ko je v panju še malo mladic, ki ne morejo nadomestiti izgube pašnih *čebel*.
- Naša marljiva avtohtona *čebela* kranjska sivka slovi kot prinašalka medu in opravevalka rastlin in je naš ponos.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

gojiti, imeti čebele | opazovati čebele | pripeljati čebele | privabljeti, privlačiti čebele | voziti čebele na pašo

- Moj stari oče je imel *čebele* in opazovalno postajo za medenje.
- Pokazal mi je tovarnjak, ki ga je sam preuredil, da bo svoje *čebele* vozil na pašo tudi drugam.
- Sončnice s svojo intenzivno rumeno barvo privabljujejo *čebele*.
- Cvetje privlači *čebele*, različne hrošče in metulje tudi v poznem poletju.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

čebele v čebelnjaku, panju | čebele v naravi

- Za preostale *čebele* v čebelnjaku upajo, da si bodo opomogle.
- Matice izločajo snovi, ki uravnavajo delovanje *čebel* v panju.
- Šele ko so se začele pojavljati bolezni in je bilo *čebel* v naravi vse manj, so razmišljali tudi o njihovem prezimovanju in rodilo se je sodobno čebelarstvo.

▶ sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku

nevarnost, tveganje za čebele | paša za čebele | skrb za čebele | strokovnjak za čebele

- Pri uporabi insekticidov bodite zaradi nevarnosti za *čebele* pozorni na cvetočo podrast.

- V tem času v naravi počasi zmanjkuje paše za *čebele*.
- Podpisala sem peticijo za večjo skrb za *čebele*.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
delo s čebelami | panj s čebelami | promet, trgovina s čebelami
 - Mislim, da je moje zdravje ohranjalo delo na kmetiji in delo s *čebelami*.
 - Drugod po svetu nimajo čebelnjakov, pač pa imajo panje s *čebelami* postavljene kar po tleh v vrstah.
 - Po drugi svetovni vojni je trgovina s *čebelami* skoraj zamrla.
- ▶ **merni prisl. + sam. beseda v rodniku**
veliko čebel
 - Kjer je veliko *čebel*, je tudi veliko semen.
 - Vedno več *čebel* opažajo tudi v drugih mestih po svetu.
 - Letos je opazno manj *čebel*, kar se pozna pri oprraševanju sadja.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
ukvarjati se s čebelami
 - Predsednik je že štiri leta, sicer pa se je s *čebelami* ukvarjal že njegov ded.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda**
čebela delavka
 - Ko posije sonce, iz panja poletijo *čebele* delavke.
 - Mleček je izloček žlez mladih *čebel* doжил in je namenjen prehrani čebeljega zaroda prve tri dni življenja.
- ▶ **glag. + za + sam. beseda v tožilniku**
skrbeti za čebele
 - S pomočjo sosedov sta skrbeli za *čebele* in obdelovali vinograd.
- ▶ **glag. + sam. beseda v dajalniku**
škodovati čebelam
 - Prepovedane bodo snovi, ki škodujejo *čebelam*.
- ▶ **sam. beseda + o + sam. beseda v mestniku**
znanje o čebelah
 - Ob ogledu lepo poslikanega čebelnjaka so lahko najbolj radovedni prisluhnili zanimivim zgodbam o *čebelah* in medu.
- ▶ **glag. + o + sam. beseda v mestniku**
govoriti o čebelah
 - Zelo veliko ve o *čebelah*, saj se že vrsto let ljubiteljsko ukvarja s čebelarstvom.
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda v dajalniku**
nevaren čebelam | podoben čebelam
 - Čebelje orhideje imajo cvetove, ki so podobni *čebelam*, s čimer privabijo prave čebele.
- ▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**
 - Lahko preprečimo potencialno ogrožanje *čebel* na paši na cvetočih posevkih.
- ▶ **priređna zveza**
čebela ali osa | čebele in čebelarji, čebele in čebelarstvo, čebele in čmrlji, čebele in med, čebele in metulji

- Zelo nevaren je lahko pik ose ali *čebele* v sluznico jezika ali žrela.
- Po sestavi sta si podobna strupa čmrlja in *čebele* in tudi strupa ose in sršena.
- *Čebele* in metulje bo privabljal cvetni nektar.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebéla] in [čəbéla]

IPA: [tʃɛ'be:la] in [tʃə'be:la]

tonemski

[čebēla] in [čəbēla]

IPA: [tʃɛbé:là] in [tʃəbé:là]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čebéla

RODILNIK: čebéle

DAJALNIK: čebéli

TOŽILNIK: čebélo

MESTNIK: pri čebéli

ORODNIK: s čebélo

dvojina

IMENOVALNIK: čebéli

RODILNIK: čebél

DAJALNIK: čebélama

TOŽILNIK: čebéli

MESTNIK: pri čebélah

ORODNIK: s čebélama

množina

IMENOVALNIK: čebéle

RODILNIK: čebél

DAJALNIK: čebélam

TOŽILNIK: čebéle

MESTNIK: pri čebélah

ORODNIK: s čebélami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čebēla

RODILNIK: čebēle

DAJALNIK: čebēli

TOŽILNIK: čebélo

MESTNIK: pri čebēli

ORODNIK: s čebélo

dvojina

IMENOVALNIK: čebēli

RODILNIK: čebēl

DAJALNIK: čebēlama

TOŽILNIK: čebēli

MESTNIK: pri čebēlah

ORODNIK: s čebēlama

množina

IMENOVALNIK: čebēle

RODILNIK: čebēl

DAJALNIK: čebēlam

TOŽILNIK: čebēle
MESTNIK: pri čebēlah
ORODNIK: s čebēlami

STALNE ZVEZE

afriška čebela

1. iz čebelarstva medonosna čebela, razširjena zlasti na jugu in jugovzhodu Afrike

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Odpornost *afriških čebel* izhaja iz lastnosti, pridobljenih z dolgo evolucijo.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v imenovalniku

- Zelo velike *afriške čebele* velikanke imajo močnejša in daljša žela.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V neki vdolbini je našel panj, poln mrtvih *afriških čebel*.

...

▪ Oživilili so pridobivanje medu, tako da so se zaradi *afriških čebel* začeli ukvarjati s čebelarstvom tudi tam, kjer ga doslej sploh niso poznali.

2. čebela, ki zelo agresivno brani svoje gnezdo, križanec med afriško in več vrstami evropskih čebel; SIN.: čebela ubijalka

▪ Smrtonosne *afriške čebele*, ki se že štiri desetletja širijo po ameriški celini, so te dni dosegle Los Angeles in med prebivalci izzvale preplah.

čebela ubijalka

čebela, ki zelo agresivno brani svoje gnezdo, kolonijo, križanec med afriško in več vrstami evropskih čebel; SIN.: afriška čebela

▪ Znano je, da *čebele ubijalke*, ki naj bi prišle iz Afrike, ne potrebujejo prav veliko, da se odločijo za smrtonosni napad.

▪ Neko starejšo žensko so v kritičnem stanju pripeljali v bolnišnico, potem ko jo je napadel roj *čebel ubijalk*.

italijanska čebela

iz čebelarstva medonosna čebela z rumenimi prvimi progami zadka, razširjena na Apeninskem polotoku

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Italijanska čebela* prezimuje v do petkrat večjih družinah kakor kranjska in zato porabi veliko več hrane.

▪ *Italijanska čebela* ima zadkove obroče rumeno obarvane.

▪ Življenjska doba čebel delavk je v pašni sezoni 32 dni, *italijanske čebele* pa živijo le približno 23 dni.

...

▪ Preden so pred desetletji začeli čebelariti s kranjsko čebelo, so redili *italijansko čebelo*.

▪ V svetovnem čebelarstvu sta gospodarsko najpomembnejši kranjska in *italijanska čebela*.

kranjska čebela

iz čebelarstva medonosna čebela s sivim in rjavim progastim zadkom, razširjena v delu Balkana in srednje Evrope

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

avtohtona kranjska čebela

▪ Posvetili se bodo promociji slovenskega medu ter avtohtone *kranjske čebele*.

▪ Država je po njegovem mnenju premalo storila za zaščito ogrožene *kranjske čebele*.

▪ Pomagali bodo ohranjati avtohtono sivo *kranjsko čebelo* in posledično ravnotežje v naravi.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

ohraniti, zaščititi kranjsko čebelo

▪ Ena glavnih nalog v prihodnosti bo, da ohranijo *kranjsko čebelo* za bodoče rodove.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ V svetu je bilo v preteklosti veliko zanimanje za *kranjsko čebelo*.

▪ Na območju načrtujejo postavitev plemenilnih postaj za *kranjsko čebelo*, polnilnico medu za regijo in organizirano promocijo blagovne znamke slovenskega medu.

▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**

▪ Na voljo smo imeli prospekte o *kranjski čebeli* in čebelarstem muzeju v Radovljici.

...

▪ Pogovarjali so se o pomenu čebelarstva in *kranjske čebele* s poudarkom na ozaveščanju otrok in staršev o pozitivnih učinkih čebeljih pridelkov na počutje in zdravje ljudi.

medonosna čebela

iz čebelarstva čebela, ki živi v skupnosti in se goji z namenom pridobivanja čebeljih pridelkov

▪ Med je naravna sladka snov, ki jo *medonosne čebele* izdelajo iz nektarja ali mane.

▪ *Medonosne čebele* imajo ogromno vohalnih receptorjev, kar nekajkrat več kot druge žuželke.

▪ Vloga *medonosnih čebel* v naravi je nenadomestljiva, saj so nujno potrebne za ohranjanje naravnega ravnovesja.

samotarska čebela

iz čebelarstva divjinska čebela, ki ne živi v skupnosti in gnezdi zlasti v tleh, lesu

▪ Za izdelavo gnezdilnic za *samotarske čebele* se lahko poslužujemo vseh vrst lesa.

▪ Pri nas živi nekaj sto vrst *samotarskih čebel*, ki se pojavljajo v različnih časovnih obdobjih toplejšega dela leta.

▪ S *samotarskimi čebelami* najraznovrstnejše je območje ob reki Savi, posebno spomladi, ko cvetijo vrbe.

zimsko čebela

iz čebelarstva **čebela**, ki se izleže pozno poleti ali jeseni in preživi zimo

- Če bo pravilno postopal, bo čebelar zagotovil dovolj zdravih *zimskih čebel*, ki bodo uspešno prestale zimo.
- Čebelja družina se oskrbi z zadostno zimsko zalogo medu, na kateri zdrav rod dolgoživih *zimskih čebel* odlično prezimuje.
- *Zimske čebele* imajo dobro razvite krmilne žleze v glavi in maščobna telesa v zadku.

FRAZEOLOGIJA

kot bi *koga* pičila kača/osa/čebela

kot bi koga pičila kača

kot bi *koga* pičila osa

kot bi *koga* pičila čebela

zelo hitro, naglo; nepričakovano, nenadoma

- Odskočil je, *kot bi ga pičila kača*.
- Nenadoma je, *kot bi ga pičila osa*, skočil pokonci in se zagledal v nenavaden predmet.
- Kmet je vstal izza mize, *kot bi ga pičila čebela*.

lepiti se *na koga*, *na kaj* kot muhe/čebele na med

lepiti se na koga, na kaj kot muhe na med

lepiti se *na koga*, *na kaj* kot čebele na med

kazati izrazito, veliko zanimanje za koga ali kaj;
kazati veliko čustveno navezanost na koga

- Moški *se lepijo* nanjo *kot muhe na med*, a ona ne mara bežnih avantur in zatrjuje, da še vedno verjame v globoko, enkratno ljubezen.
- Včasih ga ženske še pogledale niso, zdaj *se lepijo* nanj *kot muhe na med*.
- Gotovo *se* mlade damice *lepijo* na to *kot muhe na med*.
- Lansko leto se fotografov skoraj nista mogla otresti in tudi letos so *se* nanju *lepili kot čebele na med*.

priden/marljiv kot čebela/čebelica

priden kot čebela

marljiv kot čebela

priden kot čebelica

marljiv kot čebelica

zelo, izjemno delaven, prizadeven, zavzet

- Rada je delala, bila je *pridna kot čebela*, močno si je prizadevala, da bi lahko še naprej delala v kampu.
- »Naši ljudje so pridni kot mravlje in *marljivi kot čebele*«, pravi dolgoletni predsednik krajevne skupnosti.
- Nikoli nisem delal v kakšnem podjetju, vendar sem bil vedno *priden kot čebelica*.
- Za nakupovanje si vedno prelen, ko pa gre za stvari, ki zanimajo tebe, si na lepem *marljiv kot čebelica*!

BESEDOTVORJE

manjšalnica: čebelica

IZVOR

= stcslov. *bъčela*, *bьčela*, hrv., srb. *pčela*, rus. *pčelá*, češ. *včela* < pslov. **bъčela* ali **bьčela*; morda sorodno z ↑bučati ali iz ide. korena **bhej-* 'čebela'

čebelár¹ čebelárja samostalnik moškega spola [čebelár] in [čebelár]

POMEN

kdor se ukvarja z gojenjem čebel

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, izkušen, uspešen, zaslužni čebelar | domač, slovenski, tuji čebelar | ekološki čebelar | ljubiteljski, poklicni čebelar | mali čebelarji | mlad, star čebelar | navdušen, vnet čebelar | veliki čebelarji | znamenit, znan čebelar

- Slovenski *čebelarji* se pripravljajo na organizacijo svetovnega čebelarskega kongresa.
- Kar četrto stoletje je bil čebelar in mentor mladim *čebelarjem*.
- Verjetno si kot deček niti pomisliti ni upal, da bo nekoč največji *čebelar* v Sloveniji.
- Najbolj znani *čebelar* Anton Janša je že v 18. stoletju postavljaj temelje sodobnega čebelarstva.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

čebelarji čebelarijo | čebelarji pridelajo KAJ | čebelarji uporabljajo KAJ

- Vojniški *čebelarji* čebelarijo s 1300 čebelarskimi družinami.
- Slovenski *čebelarji* imajo že od nekdanj veliko strokovnega znanja.
- Zaradi vse pogostejših pojavov bolezní čebel se morajo *čebelarji* nenehno izpopolnjevati in izobraževati.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

dan, zavetnik čebelarjev | delo, poklic, status čebelarja | društvo čebelarjev | izobraževanje, usposabljanje čebelarjev | kongres, posvet, srečanje čebelarjev | obdavčitev čebelarjev | obisk čebelarja

- Delo *čebelarjev* je težko ovrednotiti, saj vsakdo vidi zgolj pridelek njihovih panjev, vse drugo pa je ljudem nevidno.
- V našem čebelnjaku, ki stoji na hribčku nad šolo, smo spoznavali življenje čebel, delo *čebelarja*, higieno in bolezní v čebelnjaku.
- Število *čebelarjev* sicer upada, vendar pridelava medu narašča.

▶ **merni prisl. + sam. beseda v rodilniku**

nekaj, več čebelarjev | veliko čebelarjev

- Na lanskem ocenjevanju slovenskega medu je kar nekaj *čebelarjev* dobilo več odličij za kakovost.
- Vse več *čebelarjev* se odloča za sonaraven način gojenja čebel.
- Zbralo se je veliko *čebelarjev*, željnih novih izkušenj in znanja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obiskati čebelarja | obvestiti čebelarje

- Po kosilu smo obiskali *čebelarja*, ki ima lepo zbirko starih panjskih končnic in različnih pripomočkov za čebelarjenje.
- Pred rabo insekticidov obvestite bližnje *čebelarje* in odstranite cvetočo podrast.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

- V Sloveniji je preko 90 odstotkov *čebelarjev*, ki imajo manj kot 20 panjev.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku** predavanje za čebelarje

- Ob tridnevnem sejmu so pripravili pokušino bizeljskih vin in predavanje za *čebelarje*.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku** pomagati čebelarjem

- Poslikave so pomagale *čebelarjem*, ki so si tako lažje zapomnili posamezne panje v čebelnjaku.
- Varoza še vedno povzroča *čebelarjem* veliko skrbi.

▶ sam. beseda + pri + **sam. beseda v mestniku**

- Na obisku pri *čebelarju* boste poleg medu našli tudi druge dobrate iz čebeljega panja, cvetni prah, matični mleček in izdelke iz čebeljih pridelkov.

▶ glag. + pri + **sam. beseda v mestniku**

- S čebelami se je seznanil v domači vasi, ko je že kot otrok rad svoj prosti čas preživel pri *čebelarju*.

▶ priredna zveza

čebelarji in čebele, čebelarji in kmetje, čebelarji in sadjarji

- Po navadi se šele ob boleznih zavemo, kako dragocene so čebele in *čebelarji*.
- Menimo, da je v interesu kmetov in *čebelarjev*, da skupaj najdemo prave vzroke za povečano umiranje čebel.
- Vsak *čebelar* ali čebelarka mora poskrbeti za zdravstveno varstvo svojih čebel, sicer bo trud veterinarske stroke zaman.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebelár] in [čəbelár]
IPA: [tʃɛbɛˈlaːr] in [tʃəbɛˈlaːr]

tonemski

[čebelár] in [čəbelár]
IPA: [tʃɛbelàːr] in [tʃəbelàːr]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: čebelar
RODILNIK: čebelarja
DAJALNIK: čebelarju
TOŽILNIK: čebelarja
MESTNIK: pri čebelarju
ORODNIK: s čebelarjem

dvojina

IMENOVALNIK: čebelarja
RODILNIK: čebelarjev

DAJALNIK: čebelarjema
TOŽILNIK: čebelarja
MESTNIK: pri čebelarjih
ORODNIK: s čebelarjema

množina

IMENOVALNIK: čebelarji
RODILNIK: čebelarjev
DAJALNIK: čebelarjem
TOŽILNIK: čebelarje
MESTNIK: pri čebelarjih
ORODNIK: s čebelarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čebelar
RODILNIK: čebelarja
DAJALNIK: čebelarju
TOŽILNIK: čebelarja
MESTNIK: pri čebelarju
ORODNIK: s čebelarjem

dvojina

IMENOVALNIK: čebelarja
RODILNIK: čebelarjev tudi čebelârjev
DAJALNIK: čebelarjema
TOŽILNIK: čebelarja
MESTNIK: pri čebelarjih tudi pri čebelârjih
ORODNIK: s čebelarjema

množina

IMENOVALNIK: čebelarji
RODILNIK: čebelarjev tudi čebelârjev
DAJALNIK: čebelarjem
TOŽILNIK: čebelarje
MESTNIK: pri čebelarjih tudi pri čebelârjih
ORODNIK: s čebelarji tudi s čebelârji

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: čebelarjev
feminativ: čebelarka

IZVOR

↑čebela

čebelar² čebelarja samostalnik moškega spola [čebélar] in [čəbélar]

POMEN

iz zoologije ptica živih barv z daljšim koničastim kljunom, ki se hrani s čebelami in drugimi žuželkami; primerjaj lat. *Merops apiaster*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** gnezdišče čebelarja

- Kolonija *čebelarjev* na Bizeljskem je največja v Sloveniji in ima urejeno ornitološko opazovalnico.
- V peščenih stenah peskokopa v Župjeku pri Bizeljskem je edino zanesljivo znano gnezdišče *čebelarja* v Sloveniji.
- Okrog oaz in na telegrafskih žicah ob cestah pogosto lahko vidimo hrupne skupine *čebelarjev*.

- Vsak večer nad solinami in dolino Dragonje opazuje veliko jato *čebelarjev*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
čebelar gnezdi KJE
- *Čebelarji* gnezdiijo v peščeno-ilovnatih stenah, ki so lahko naravnega ali antropogenega nastanka.
 - Vodomec je samotar, breguljka in *čebelar* pa sta kolonijski gnezdiilki, čeprav lahko posebej čebelar gnezdi tudi samotarsko.

▶ **sam. beseda + sam. beseda**

ptič čebelar

- Predstavil bo gnezdenje ptičev *čebelarjev* v bizeljskem peskokopu.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Zelo zanimive vrste ptic se naseljujejo na strmih rečnih bregovih. Med te sodijo vodomec, breguljka in veliko redkejši in izredno pisani *čebelar*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebélar] in [čəbélar]

IPA: [tʃɛ'be:lar] in [tʃə'be:lar]

tonemski

[čebêlar] in [čəbêlar]

IPA: [tʃɛbé:làr] in [tʃəbé:làr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čebélar

RODILNIK: čebélarja

DAJALNIK: čebélarjema

TOŽILNIK: čebélarja

MESTNIK: pri čebélarju

ORODNIK: s čebélarjem

dvojina

IMENOVALNIK: čebélarja

RODILNIK: čebélarjev

DAJALNIK: čebélarjema

TOŽILNIK: čebélarja

MESTNIK: pri čebélarjih

ORODNIK: s čebélarjema

množina

IMENOVALNIK: čebélarji

RODILNIK: čebélarjev

DAJALNIK: čebélarjem

TOŽILNIK: čebélarje

MESTNIK: pri čebélarjih

ORODNIK: s čebélarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čebêlar

RODILNIK: čebêlarja

DAJALNIK: čebêlarju

TOŽILNIK: čebêlarja

MESTNIK: pri čebêlarju

ORODNIK: s čebêlarjem

dvojina

IMENOVALNIK: čebêlarja

RODILNIK: čebêlarjev

DAJALNIK: čebêlarjema

TOŽILNIK: čebêlarja

MESTNIK: pri čebêlarjih

ORODNIK: s čebêlarjema

množina

IMENOVALNIK: čebêlarji

RODILNIK: čebêlarjev

DAJALNIK: čebêlarjem

TOŽILNIK: čebêlarje

MESTNIK: pri čebêlarjih

ORODNIK: s čebêlarji

IZVOR

↑čebela

čebelárjev čebelárjeva čebelárjevo pridevnik

[čebelárjeu čebelárjeva čebelárjevo] in [čəbelárjeu čəbelárjeva čəbelárjevo]

POMEN

1. ki je v zvezi s čebelarjem¹, pripada čebelarju¹

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

čebelarjevo opravilo

- Prevažanje čebel je danes eno najnapornejših *čebelarjevih* opravil v pašni sezoni.
- *Čebelarjeva* naloga je, da skrbno v daljšem obdobju spremlja in ocenjuje posamezne rodove čebel ter samo od najboljših jemlje vzrejno gradivo.
- Na eni od stojnic so se obiskovalci lahko seznanili s *čebelarjevo* zaščitno obleko.

...

▪ Medena penina predstavlja višek *čebelarjevega* znanja in jo strokovnjaki uvrščajo med vrhunske pijače.

1.1. ki je v sorodstvenem, družbenem razmerju s čebelarjem¹

- Otroci so se okrepčali s kruhom in medom ter piškoti, ki jih je pripravila *čebelarjeva* žena.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebelárjeu čebelárjeva čebelárjevo] in [čəbelárjeu čəbelárjeva čəbelárjevo]

IPA: [tʃɛbe'la:rjeu tʃɛbe'la:rjeva tʃɛbe'la:rjevo] in [tʃəbe'la:rjeu tʃəbe'la:rjeva tʃəbe'la:rjevo]

tonemski

[čebelárjeu čebelárjeva čebelárjevo] in [čəbelárjeu čəbelárjeva čəbelárjevo]

IPA: [tʃɛbelà:rjéu tʃɛbelà:rjéva tʃɛbelà:rjévo] in [tʃəbelà:rjéu tʃəbelà:rjéva tʃəbelà:rjévo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelárjev

RODILNIK: čebelárjev**ega**

DAJALNIK: čebelárjev**emu**

TOŽILNIK: čebelárjev

živo čebelárjev**ega**

MESTNIK: pri čebelárjev**em**

ORODNIK: s čebelárjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárj**eva**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**ima**

TOŽILNIK: čebelárj**eva**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: čebelárjev**i**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**im**

TOŽILNIK: čebelárj**e**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelárj**eva**

RODILNIK: čebelárj**e**

DAJALNIK: čebelárj**evi**

TOŽILNIK: čebelárj**evo**

MESTNIK: pri čebelárj**evi**

ORODNIK: s čebelárj**evo**

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárj**evi**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**ima**

TOŽILNIK: čebelárj**evi**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: čebelárj**e**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**im**

TOŽILNIK: čebelárj**e**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelárj**evo**

RODILNIK: čebelárjev**ega**

DAJALNIK: čebelárjev**emu**

TOŽILNIK: čebelárj**evo**

MESTNIK: pri čebelárjev**em**

ORODNIK: s čebelárjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárj**evi**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**ima**

TOŽILNIK: čebelárj**evi**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: čebelárj**eva**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**im**

TOŽILNIK: čebelárj**eva**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelárjev

RODILNIK: čebelárjev**ega**

DAJALNIK: čebelárjev**emu**

TOŽILNIK: čebelárjev

živo čebelárjev**ega**

MESTNIK: pri čebelárjev**em**

ORODNIK: s čebelárjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárj**eva**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**ima**

TOŽILNIK: čebelárj**eva**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: čebelárj**evi**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**im**

TOŽILNIK: čebelárj**e**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelárj**eva**

RODILNIK: čebelárj**e**

DAJALNIK: čebelárj**evi**

TOŽILNIK: čebelárj**evo**

MESTNIK: pri čebelárj**evi**

ORODNIK: s čebelárj**evo**

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárj**evi**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**ima**

TOŽILNIK: čebelárj**evi**

MESTNIK: pri čebelárjev**ih**

ORODNIK: s čebelárjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: čebelárj**e**

RODILNIK: čebelárjev**ih**

DAJALNIK: čebelárjev**im**

TOŽILNIK: čebelarje**ve**
MESTNIK: pri čebelarjev**ih**
ORODNIK: s čebelarjev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelarjev**o**
RODILNIK: čebelarjev**ega**
DAJALNIK: čebelarjev**emu**
TOŽILNIK: čebelarjev**o**
MESTNIK: pri čebelarjev**em**
ORODNIK: s čebelarjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čebelarjev**i**
RODILNIK: čebelarjev**ih**
DAJALNIK: čebelarjev**ima**
TOŽILNIK: čebelarjev**i**
MESTNIK: pri čebelarjev**ih**
ORODNIK: s čebelarjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: čebelarjev**a**
RODILNIK: čebelarjev**ih**
DAJALNIK: čebelarjev**im**
TOŽILNIK: čebelarjev**a**
MESTNIK: pri čebelarjev**ih**
ORODNIK: s čebelarjev**imi**

IZVOR

↑čebelar

čebelarka čebelar**ke** samostalnik ženskega spola

[čebelar**ka**] in [č**ə**belar**ka**]

POMEN

ženska, ki se ukvarja z gojenjem čebel

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Čebelar**ka** se ljubiteljsko ukvarja s svečarstvom in prikazala nam je postopek izdelave sveč.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Znana čebelar**ka** ima bogate izkušnje, zato bo njeno predavanje koristno za čebelarje.

▪ Izkušena čebelar**ka** je sporočila kolegom zanimive in spodbudne izsledke svojega prizadevanja za zdravje čebel.

▶ števnik + **sam. beseda**

▪ Ponosni so, da imajo v svojih vrstah 48 čebelar**ok**.

▶ priredna zveza

čebelar**ke** in čebelar**ji**

▪ Čebelar**ji** in čebelar**ke** se zavzemajo za ohranjanje biološke raznovrstnosti živalskega in rastlinskega sveta, biološkega ravnotežja v naravi in čistega okolja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebelar**ka**] in [č**ə**belar**ka**]

IPA: [t**ʃ**e**b**e'la:rka] in [t**ʃ**ə**b**e'lɑ:rka]

tonemski

[čebelar**ka**] in [č**ə**belar**ka**]

IPA: [t**ʃ**e**b**e'lɑ:r**k**á] in [t**ʃ**ə**b**e'lɑ:r**k**á]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čebelar**ka**
RODILNIK: čebelar**ke**
DAJALNIK: čebelar**ki**
TOŽILNIK: čebelar**ko**
MESTNIK: pri čebelar**ki**
ORODNIK: s čebelar**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: čebelar**ki**
RODILNIK: čebelar**k**
DAJALNIK: čebelar**kama**
TOŽILNIK: čebelar**ki**
MESTNIK: pri čebelar**kah**
ORODNIK: s čebelar**kama**

množina

IMENOVALNIK: čebelar**ke**
RODILNIK: čebelar**k**
DAJALNIK: čebelar**kam**
TOŽILNIK: čebelar**ke**
MESTNIK: pri čebelar**kah**
ORODNIK: s čebelar**kami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čebelar**ka**
RODILNIK: čebelar**ke**
DAJALNIK: čebelar**ki**
TOŽILNIK: čebelar**ko**
MESTNIK: pri čebelar**ki**
ORODNIK: s čebelar**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: čebelar**ki**
RODILNIK: čebelar**k**
DAJALNIK: čebelar**kama**
TOŽILNIK: čebelar**ki**
MESTNIK: pri čebelar**kah**
ORODNIK: s čebelar**kama**

množina

IMENOVALNIK: čebelar**ke**
RODILNIK: čebelar**k**
DAJALNIK: čebelar**kam**
TOŽILNIK: čebelar**ke**
MESTNIK: pri čebelar**kah**
ORODNIK: s čebelar**kami**

IZVOR

↑čebelar

čebelarski čebelar**ska** čebelar**sko** pridevnik

[čebelar**ski**] in [č**ə**belar**ski**]

POMEN

1. ki je v zvezi s čebelarji¹ ali čebelarstvom

► prid. beseda + sam. beseda

čebelarški dan, praznik | čebelarški mojster, strokovnjak, učitelj | čebelarški muzej | čebelarški pašni red, zakon | čebelarški preglednik | čebelarški turizem | čebelarska dediščina, tradicija | čebelarska dejavnost | čebelarska himna | čebelarska kmetija | čebelarska letina, sezona | čebelarska razstava | čebelarska učna pot | čebelarsko opravilo | čebelarsko srečanje | čebelarsko znanje

- Slovenci smo lahko ponosni na svojo *čebelarsko* tradicijo.
- Na velikem travniku pod gospodarskimi poslopji se razprostira eden največjih *čebelarskih* muzejev na prostem.
- Točenje medu je *čebelarski* praznik, zato pri tem opravilu rada pomaga vsa družina.
- Na posvetih bodo obravnavali za čebelarje koristne teme, med drugimi se bodo dotaknili *čebelarskega* turizma.
- Vrhunec *čebelarske* sezone se pri nas začne v drugi polovici maja s cvetenjem akacije in konča julija s cvetenjem kostanja.

1.1. ki je namenjen za čebelarstvo, se uporablja pri čebelarstvu

► prid. beseda + sam. beseda

čebelarški pripomoček | čebelarska obleka, oprema | čebelarsko orodje

- Na ogled so bili postavljeni stari *čebelarski* pripomočki, kot so lovilec rojev, stara embalaža za med, točila za med in drugi.
- Otrokom je zlasti ugajalo oblačenje zaščitne *čebelarske* obleke s klobukom in mrežo za spravilo rojev in za poseg k čebelam v panjih.
- Prodajali bodo čebelje izdelke, darila in spominke na temo čebelarstva, pa tudi *čebelarsko* opremo.
- Po kulturnem programu si boste lahko ogledali *čebelarsko* orodje in opremo, se posladkali z medico in poskusili medeno pecivo.

1.2. ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje s čebelarstvom

► prid. beseda + sam. beseda

čebelarški center, dom | čebelarški obrat | čebelarska družina, organizacija, podružnica, zadruha, zveza | čebelarska svetovalna služba | čebelarsko društvo | čebelarsko središče

- Za vse udeležence bo organiziran ogled *čebelarskega* centra in bližnje okolice.
- Posebno skrb posvečajo vzdrževanju *čebelarskega* doma.
- Na šoli je gostoval predstavnik *čebelarskega* društva in navdušil učence za izdelke iz voska.

1.3. ki nastane pri čebelarstvu

► prid. beseda + sam. beseda

čebelarški izdelek, pridelek, proizvod

- V času prireditve bodo po mestu vsakodnevne prodajne razstave cvetja, sadja in *čebelarskih* izdelkov.
- *Čebelarski* pridelki naj bi imeli vse večji pomen, priložnost za naše čebelarje pa je tudi na tujih trgih zelo iskana slovenska matica.
- Na sejmu bodo naprodaj domač kruh in mošt ter *čebelarski* proizvodi.

1.4. ki je namenjen za izobraževanje čebelarjev¹

► prid. beseda + sam. beseda

- čebelarški kongres, posvet, seminar | čebelarški krožek | čebelarški tabor | čebelarska delavnica | čebelarska knjiga, literatura | čebelarska šola
- Naša prestolnica bo gostila tudi letošnji svetovni *čebelarski* kongres, ki se bo začel to nedeljo.
 - Z veseljem bom še naslednje leto hodila k *čebelarskemu* krožku.
 - Čebelarji se morajo neprestano izobraževati: s prebiranjem *čebelarskih* knjig, strokovnih domačih in tujih revij in na različnih specializiranih tečajih.
 - Predlagal je ustanovitev *čebelarske* šole, kjer bi imeli za praktični pouk na razpolago 130 panjev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebelárski] in [čəbelárski]

IPA: [tʃɛbɛˈlaːrski] in [tʃəbɛˈlaːrski]

tonemski

[čebelárski] in [čəbelárski]

IPA: [tʃɛbɛlâːrskí] in [tʃəbɛlâːrskí]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: čebelárski

RODILNIK: čebelárskega

DAJALNIK: čebelárskemu

TOŽILNIK: čebelárski

živo čebelárskega

MESTNIK: pri čebelárskem

ORODNIK: s čebelárskim

dvojina

IMENOVANIK: čebelárska

RODILNIK: čebelárskih

DAJALNIK: čebelárskima

TOŽILNIK: čebelárska

MESTNIK: pri čebelárskih

ORODNIK: s čebelárskima

množina

IMENOVANIK: čebelárski

RODILNIK: čebelárskih

DAJALNIK: čebelárskim

TOŽILNIK: čebelárske

MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelárska
RODILNIK: čebelárske
DAJALNIK: čebelárski
TOŽILNIK: čebelársko
MESTNIK: pri čebelárski
ORODNIK: s čebelársko

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárski
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskima
TOŽILNIK: čebelárski
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskima

množina

IMENOVALNIK: čebelárske
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskim
TOŽILNIK: čebelárske
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelársko
RODILNIK: čebelárskega
DAJALNIK: čebelárskemu
TOŽILNIK: čebelársko
MESTNIK: pri čebelárskem
ORODNIK: s čebelárskim

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárski
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskima
TOŽILNIK: čebelárski
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskima

množina

IMENOVALNIK: čebelárska
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskim
TOŽILNIK: čebelárska
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelárski
RODILNIK: čebelárskega
DAJALNIK: čebelárskemu
TOŽILNIK: čebelárski
živo čebelárskega
MESTNIK: pri čebelárskem

ORODNIK: s čebelárskim
dvojina

IMENOVALNIK: čebelárska
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskima
TOŽILNIK: čebelárska
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskima

množina

IMENOVALNIK: čebelárski
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskim
TOŽILNIK: čebelárske
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelárska
RODILNIK: čebelárske
DAJALNIK: čebelárski
TOŽILNIK: čebelársko
MESTNIK: pri čebelárski
ORODNIK: s čebelársko

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárski
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskima
TOŽILNIK: čebelárski
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskima

množina

IMENOVALNIK: čebelárske
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskim
TOŽILNIK: čebelárske
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čebelársko
RODILNIK: čebelárskega
DAJALNIK: čebelárskemu
TOŽILNIK: čebelársko
MESTNIK: pri čebelárskem
ORODNIK: s čebelárskim

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárski
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskima
TOŽILNIK: čebelárski
MESTNIK: pri čebelárskih
ORODNIK: s čebelárskima

množina

IMENOVALNIK: čebelárska
RODILNIK: čebelárskih
DAJALNIK: čebelárskim

TOŽILNIK: čebelarška
MESTNIK: pri čebelarških
ORODNIK: s čebelarškimi

IZVOR
↑čebelar

čebelarstvo čebelarstva samostalnik srednjega spola
[čebelarstvo] in [čəbelarstvo]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja z gojenjem čebel, zlasti z namenom pridobivanja čebeljih pridelkov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
ekološko čebelarstvo | organizirano čebelarstvo | slovensko čebelarstvo | sodobno čebelarstvo
▪ Vsa leta si prizadevamo potrošnikom na različne načine predstaviti slovensko *čebelarstvo* in uporabo čebeljih pridelkov.
▪ Organizirano *čebelarstvo* ima v Beli krajini stoletno tradicijo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
pomen čebelarstva | predstavitev čebelarstva | razvoj, zgodovina čebelarstva | tradicija čebelarstva
▪ Prikazuje bogato tradicijo *čebelarstva* na Slovenskem ter življenje in delo naše avtohtone čebele kranjske sivke.

▪ Organizirajo izobraževanja in strokovne ekskurzije, skrbijo za zdravstveno varstvo čebel in pospešujejo razvoj *čebelarstva*.
▪ Poleg ogleda razstave smo bili navzoči deležni tudi kratke predstavitve *čebelarstva* in degustacije različnih čebelarskih izdelkov.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
razmere v čebelarstvu | ukrepi v čebelarstvu
▪ Evropska komisija je opozorila na resnost razmer v *čebelarstvu* zaradi visoke smrtnosti čebel, za katero še ne pozna razloga.

▪ Junija je potekel rok za oddajo predlogov in pripomb k predlogu nove uredbe o javni svetovalni službi v *čebelarstvu*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
predstaviti čebelarstvo
▪ Otrokom bo poučna in leposlovna knjiga imenitno predstavila *čebelarstvo* in vsa pomembnejša čebelarska opravila.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
odbor za čebelarstvo
▪ Prihodnji ponedeljek se bo sešel strokovni odbor za *čebelarstvo*.

▪ Ker so vremenski pogoji za *čebelarstvo* izredno neugodni, je pri nas težko preživeti samo od kmetovanja in še toliko težje od čebelarjenja.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
ukvarjati se s čebelarstvom
▪ Zelo veliko ve o čebelah, saj se že vrsto let ljubiteljsko ukvarja s *čebelarstvom*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Čebelarstvo* ima v Sloveniji in svetu zelo velik gospodarski pomen.

▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**
▪ Učenci so pripravili domiselno in bogato razstavo o *čebelarstvu* in čebeljih izdelkih.

▶ priredna zveza
čebelarstvo in čebele
▪ Nekateri otroci so se izkazali s svojim znanjem o čebelah in *čebelarstvu*, še zlasti pa o medu.
▪ Okolica je rodovitna, zato je razvito kmetijstvo, pa tudi rokodelstvo, trgovina z lesom, sadjarstvo in *čebelarstvo*.

1.1. nauk o gojenju čebel in pridobivanju čebeljih pridelkov

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
področje čebelarstva | učitelj čebelarstva
▪ Hitro je napredoval in po opravljenih izpitih je postal cesarsko-kraljevi učitelj *čebelarstva*.

▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**
knjiga o čebelarstvu
▪ Odločil sem se umakniti z razstav, saj bom v naslednjem obdobju ves prosti čas namenil pripravi obširne knjige o *čebelarstvu*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Poglavje o čebeljih boleznih je predstavila svetovalka za *čebelarstvo*.

...

▪ V 25-ih letih je osnovna znanja iz *čebelarstva* prenesel na preko tristo učencev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[čebelarstvo] in [čəbelarstvo]
IPA: [tʃɛbɛˈlaːrstvɔ] in [tʃəbɛˈlaːrstvɔ]

tonemski
[čebelarstvo] in [čəbelarstvo]
IPA: [tʃɛbɛlɑːrstvɔ̀] in [tʃəbɛlɑːrstvɔ̀]

VZOREC

jakostno
ednina
IMENOVALNIK: čebelarstvo
RODILNIK: čebelarstva
DAJALNIK: čebelarstvu
TOŽILNIK: čebelarstvo
MESTNIK: pri čebelarstvu
ORODNIK: s čebelarstvom

dvojina
IMENOVALNIK: čebelarstvi
RODILNIK: čebelarstev
DAJALNIK: čebelarstvom
TOŽILNIK: čebelarstvi
MESTNIK: pri čebelarstvih
ORODNIK: s čebelarstvom

množina

IMENOVALNIK: čebelarstva
RODILNIK: čebelarstev
DAJALNIK: čebelarstvom
TOŽILNIK: čebelarstva
MESTNIK: pri čebelarstvih
ORODNIK: s čebelarstvi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: čebelarstvo
RODILNIK: čebelarstva
DAJALNIK: čebelarstvu
TOŽILNIK: čebelarstvo
MESTNIK: pri čebelarstvu
ORODNIK: s čebelarstvom

dvojina

IMENOVALNIK: čebelarstvi
RODILNIK: čebelarstev
DAJALNIK: čebelarstvom
TOŽILNIK: čebelarstvi
MESTNIK: pri čebelarstvih
ORODNIK: s čebelarstvom

množina

IMENOVALNIK: čebelarstva
RODILNIK: čebelarstev
DAJALNIK: čebelarstvom
TOŽILNIK: čebelarstva
MESTNIK: pri čebelarstvih
ORODNIK: s čebelarstvi

IZVOR

↑ čebelar

čežána čežáne samostalnik ženskega spola [čežána]

POMEN

gosta jed iz kuhanega, dušenega sadja, zlasti jabolk

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

češpljeva, hruškova, jabolčna čežana | sadna čežana

▪ Rdeče zelje bo še posebej okusno, če mu boste med kuhanjem dodali nekaj svežih ali posušenih sliv ali češpljeve *čežane*.

▪ Za kosilo lahko pripravimo sadje kot sadno *čežano* k pire krompirju ali v fižolovi juhi z jabolki.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

narediti, pripraviti čežano | ponuditi čežano

▪ Jabolčno *čežano* pripravimo tako, da jabolka umijemo, razrežemo in skuhamo z zelo malo vode.

▪ K pražencu ponudimo jabolčno *čežano*, kompot ali vložene breskve.

▪ Iz drnulj lahko skuhamo *čežano*, ki jo le malo sladkamo in odišavimo z vaniljinim strokom.

▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v rodilniku**

čežana iz bezgovih jagod | čežana iz jabolk

▪ Skuhamo puding in še v toplega vmešamo trd sneg iz 3 beljakov in nekaj žlic *čežane* iz jabolk in hrušk.

▶ **priredna zveza**

čežana in kompot

▪ Spekli so jabolčno pito iz polnovredne moke, jabolčni zavitek, skuhalo *čežano* in kompot ter sušili jabolčne krljje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čežána]

IPA: [tʃeˈzaːna]

tonemski

[čežána] in [čežána]

IPA: [tʃeːzà:ná] in [tʃeːzá:nà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čežána

RODILNIK: čežáne

DAJALNIK: čežáni

TOŽILNIK: čežáno

MESTNIK: pri čežáni

ORODNIK: s čežáno

dvojina

IMENOVALNIK: čežáni

RODILNIK: čežán

DAJALNIK: čežánama

TOŽILNIK: čežáni

MESTNIK: pri čežánah

ORODNIK: s čežánama

množina

IMENOVALNIK: čežáne

RODILNIK: čežán

DAJALNIK: čežánam

TOŽILNIK: čežáne

MESTNIK: pri čežánah

ORODNIK: s čežánami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čežána

RODILNIK: čežáne

DAJALNIK: čežáni

TOŽILNIK: čežáno

MESTNIK: pri čežáni

ORODNIK: s čežáno

dvojina

IMENOVALNIK: čežáni

RODILNIK: čežán

DAJALNIK: čežánama

TOŽILNIK: čežáni

MESTNIK: pri čežánah

ORODNIK: s čežánama

množina

IMENOVALNIK: čežáne

RODILNIK: čežán

DAJALNIK: čežánam

TOŽILNIK: čežáne
MESTNIK: pri čežánah
ORODNIK: s čežánami

in
tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: čežána
RODILNIK: čežáne
DAJALNIK: čežáni
TOŽILNIK: čežáno
MESTNIK: pri čežáni
ORODNIK: s čežáno

dvojina

IMENOVALNIK: čežáni
RODILNIK: čežán
DAJALNIK: čežánama
TOŽILNIK: čežáni
MESTNIK: pri čežánah
ORODNIK: s čežánama

množina

IMENOVALNIK: čežâne
RODILNIK: čežán
DAJALNIK: čežánam
TOŽILNIK: čežáne
MESTNIK: pri čežánah
ORODNIK: s čežánami

IZVOR

prevzeto iz star. bav. nem. *ziseunlein*, kar označuje različne vrste omak in polivk, morda k lat. *iuscellum* 'juha', glej ↑juha

čigúmi čigúmija; tudi **čikgúmi** samostalnik moškega spola
[čigúmi]

POMEN

knjižno pogovorno **raztegljiva**, mehka, oslajena snov za **žvečenje**; SIN.: žvečilni gumi

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

žvečiti čigumi

- Bila sem grozno lačna, saj sem čez cel dan jedla samo lizike in žvečila *čigumije*.
- Živčno sem razmišljala o izgovoru in žvečila *čigumi* za čigumijem, da bi pregnala zadah.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

prežvečen čigumi

- Vas je imela kinodvorano, kavarno, urejeno igrišče za kegljanje, balinanje, v gostilni pa celo avtomat za okrogle, barvaste *čigumije*.
- Pazite, da ne boste spregledali kakšnega izpljunjenega in prežvečenega *čigumija*.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

žvečenje čigumija

- Žvečenje *čigumija* je po vseh dognanjih zdravo za zobovje in dlesni.

...

- Imel sem občutek, da se *čigumi*, ki sem ga pohodil, vleče za mano pet metrov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čigúmi]

IPA: [tʃi'gu:mi]

tonemski

[čigûmi]

IPA: [tʃigú:mi]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čigúmi

RODILNIK: čigúmija

DAJALNIK: čigúmiju

TOŽILNIK: čigúmi

MESTNIK: pri čigúmiju

ORODNIK: s čigúmijem

dvojina

IMENOVALNIK: čigúmija

RODILNIK: čigúmijev

DAJALNIK: čigúmijema

TOŽILNIK: čigúmija

MESTNIK: pri čigúmijih

ORODNIK: s čigúmijema

množina

IMENOVALNIK: čigúmiji

RODILNIK: čigúmijev

DAJALNIK: čigúmijem

TOŽILNIK: čigúmije

MESTNIK: pri čigúmijih

ORODNIK: s čigúmiji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čigûmi

RODILNIK: čigûmija

DAJALNIK: čigûmiju

TOŽILNIK: čigûmi

MESTNIK: pri čigûmiju

ORODNIK: s čigûmijem

dvojina

IMENOVALNIK: čigûmija

RODILNIK: čigûmijev

DAJALNIK: čigûmijema

TOŽILNIK: čigûmija

MESTNIK: pri čigûmijih

ORODNIK: s čigûmijema

množina

IMENOVALNIK: čigûmiji

RODILNIK: čigûmijev

DAJALNIK: čigûmijem

TOŽILNIK: čigûmije

MESTNIK: pri čigûmijih

ORODNIK: s čigûmiji

FRAZEOLOGIJA

vleči se (*komu*) kaj kot žvečilni gumi/čigumi

vleči se (*komu*) kaj kot žvečilni gumi

neknjižno pogovorno vleči se (*komu*) kaj kot čigumi

trajati izjemno dolgo; potekati zelo počasi

- Ker boste z mislimi povsem drugje, *se bo dan vlekel kot žvečilni gumi*.
- Pri delu *se* neka obveznost *vleče kot žvečilni gumi*, zato je skrajni čas, da jo opravite.
- Večerne urice *se* vam *bodo vlekle kot žvečilni gumi* in imeli boste občutek, da se je ura ustavila.
- Ali *se* kaka sestavina afere *vleče kot čigumi* iz ene epizode v drugo? Se! Seveda se!

IZVOR

↑čikgumi

čikgúmi čikgúmija; glej **čigúmi** samostalnik moškega spola

[čigúmi]

POMEN

knjižno pogovorno raztegljiva, mehka, oslajena snov za žvečenje; SIN.: žvečilni gumi

- Lizal je bombone, grizel bobi palčke in žvečil *čikgumi*.
- Če ne bi tako naglo odšel, bi mu podaril še vse *čikgumije*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čigúmi]

IPA: [tʃiˈgʊ:mi]

tonemski

[čigúmi]

IPA: [tʃiˈgʊ:mi]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čikgúmi

RODILNIK: čikgúmija

DAJALNIK: čikgúmiju

TOŽILNIK: čikgúmi

MESTNIK: pri čikgúmiju

ORODNIK: s čikgúmijem

dvojina

IMENOVALNIK: čikgúmija

RODILNIK: čikgúmijev

DAJALNIK: čikgúmijema

TOŽILNIK: čikgúmija

MESTNIK: pri čikgúmijih

ORODNIK: s čikgúmijema

množina

IMENOVALNIK: čikgúmiji

RODILNIK: čikgúmijev

DAJALNIK: čikgúmijem

TOŽILNIK: čikgúmije

MESTNIK: pri čikgúmijih

ORODNIK: s čikgúmiji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čikgúmi

RODILNIK: čikgúmija

DAJALNIK: čikgúmiju

TOŽILNIK: čikgúmi

MESTNIK: pri čikgúmiju

ORODNIK: s čikgúmijem

dvojina

IMENOVALNIK: čikgúmija

RODILNIK: čikgúmijev

DAJALNIK: čikgúmijema

TOŽILNIK: čikgúmija

MESTNIK: pri čikgúmijih

ORODNIK: s čikgúmijema

množina

IMENOVALNIK: čikgúmiji

RODILNIK: čikgúmijev

DAJALNIK: čikgúmijem

TOŽILNIK: čikgúmije

MESTNIK: pri čikgúmijih

ORODNIK: s čikgúmiji

IZVOR

prevzeto iz nem. *Chiclegummi*, angl. *chicle gum*, iz *chicle* 'drevo Manilkara zapota, iz katerega pridobivajo gumijasto smolo', prevzeto iz nahuatl *tziktli* 'lepljiva snov, guma', + ↑guma

číst čísta čísto pridevnik [číst čísta čísto]

POMEN

1. ki je brez umazanije, odpadkov, neželenih snovi

► **prid. beseda** + sam. beseda

číst kozarec | číst prostor | číst zrak | čísti zobje | čístá koža | čístá krpa | čístá narava, okolica | čístá posoda | čístá površina | čístá reka | čísté roke | čístó mesto | čístó okolje, ozračje | čístá oblačila

- Na plaži ni nikjer odvrženih smeti in steklenic, ker vsi skrbijo za *čísto* naravo.
- Nепrestano skrbimo za *čísto* okolje v šoli in zunaj nje – ločujemo odpadke, čistimo šolsko okolico in se udeležujemo čistilnih akcij.
- Pritekajoči zrak napihne vrečko iz papirja ali blaga, ki delce prahu zadrži, *číst* zrak pa prepušča nazaj v prostor.

► prisl. + **prid. beseda**

brezhibno, izjemno, izredno, zelo číst | dokaj, dovolj, precej číst

- Marmelado takoj razdelimo v brezhibno *číste* kozarce in zapremo z razkuženimi pokrovčki.

▪ Vodo so pregledali na 21 odvzemnih mestih, dovolj *čista* voda za kopanje pa je na dvanajstih krajih.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid.**

beseda v imenovalniku

voda je čista | zrak je čist

▪ Domačini se tu ne kopajo, saj vedo, da voda ni najbolj *čista*.

▪ Zrak ni več tako *čist*, kot je bil, saj je pomešan z izpušnimi plini od avtov, traktorjev, motorjev itn.

▶ glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

ostati čist

▪ Poskrbeti bomo morali, da bodo podzemne vode ostale *čiste*.

▶ priredna zveza

čist in lep, čist in suh, čist in svež, čist in urejen, čist in varen, čist in zdrav

▪ Mladi se zavedajo okoljskih težav in opozarjajo, da je skrb za *čisto* in urejeno okolje nujna popotnica za boljši jutri.

▪ Ribiči si v okviru svojega delovanja prizadevajo ohranjati svoje ribolovne vode *čiste* in zdrave.

1.1. ki tako stanje odraža ali je zanj značilno

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ K lepši in *čistejši* podobi mesta naj bi sodilo tudi pet pasjih stranišč in namestitev posebnih posod za odlaganje pasjih iztrebkov.

▪ Žetev je bila zelo *čisto* delo, zato so se dekleta in žene takrat prav lepo oblekle, na glavi pa so imele rdeče rute.

1.2. ki ni skaljen ali moten

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čisto jezero, morje

▪ Skozi kristalno *čisto* morje vidimo peščeno dno in prelepe korale.

▶ prisl. + **prid. beseda**

kristalno čist

▪ Čudovite plaže, kristalno *čisto* morje in živahna mesta dajejo življenju tukaj posebno lahkotnost.

1.3. ki skrbi za osebno higieno, urejenost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Bila je zelo urejena, vestna in *čista* ženska.

1.4. ki se redno neguje in navadno opravlja potrebo na posebnem mestu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čista žival

▪ Medved na prostosti je izredno *čista* žival, ki ne oddaja nobenega vonja.

▪ Muce so zelo *čiste* živali in prav z veseljem bodo uporabljale njim namenjeno stranišče.

1.5. v obliki **čisti** ki ustreza standardom čistoče, higijene pri določeni dejavnosti, zlasti zdravstvu, živilstvu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čisti prostor | čista površina

▪ Izdelujejo stenske in stropne panele ter vrata za *čiste* prostore, kot so laboratoriji, operacijske

dvorane in bolnišnice, sterilni prostori in dvorane za proizvodnjo zdravil, živil in mikroelektronike.

▶ priredna zveza

čisti in nečisti

▪ Zaradi neurejenega skladiščenja prihaja do križanja *čistih* in nečistih poti in možnosti navzkrižne okužbe.

1.6. v nekaterih zvezah v obliki **čisti** ki pri delovanju, uporabi onesnažuje okolje v manjši meri

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čist izpuh, motor | čisti sistemi | čisti viri energije | čista energija | čista proizvodnja | čista tehnologija | čisto gorivo, vozilo

▪ S povišano zavestjo o uničujočih učinkih zgorevanja fosilnih goriv na okolje se v svetu povečuje zanimanje za uporabo *čistih* in obnovljivih virov energije.

▪ Ker prevladuje vse večji interes za varovanje okolja, ima *čistejša* energija tudi pomembnejšo tržno vlogo.

▪ Poskušajo vplivati na uvajanje *čistih* tehnologij v industriji, izvajanje okoljskih pregledov v podjetjih ter nadzor nad porabo virov in energije.

▶ prisl. + **prid. beseda**

ekološko čist

▪ Posodobitev z novo linijo pomeni znižanje stroškov, racionalnejšo izrabo lesne biomase, energetske manj potratno in ekološko *čistejšo* proizvodnjo.

1.7. ki temelji na sožitju z naravo, skrbi za zdravje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Na kmetiji, katere glavni namen je pomagati vsem, ki čutijo potrebo po *čistem* življenju v naravi, vse pridelajo ročno in popolnoma naravno.

▪ Želela sta se srečati s prebivalci, ki živijo *čisto* življenje, brez dirjanja s štirikolesniki, ki požrejo veliko preveč bencina in v ozračje pošiljajo toplogredne pline.

2. v nekaterih zvezah v obliki **čisti** ki je brez tujih prvin, dodatkov, primesi

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čisti alkohol, heroin, kokain | čisti dušik, kisik | čist okus | čisti sok | čisti vitamin | čista snov | čista voda | čiste barve | čiste vonjave | čisto olje | čisto vino | čisto zlato

▪ S *čistim* alkoholom (etanolom ali metanolom) ali acetonom razmastimo vse robove in ploskve, ki jih bomo lepili.

▪ Če nimamo *čiste* goveje, kurje ali zelenjavne juhe, jo pripravimo z jušno kocko.

▪ Vodni potencial raztopine je negativen, ker je v raztopini manj molekul vode kot v *čisti* vodi.

▪ Žive, *čiste* barve, kot npr. rdeča, zelena ali vijolična lahko ustvarijo večjo kontrastnost in živahnost.

▪ Kupola, ki je izdelana iz *čistega* zlata, prekriva celotno skalo.

- ▶ prisl. + **prid. beseda**
izjemno, izredno čist
- Gre za izredno *čist* heroin, zato bi lahko zaseženo količino z mešanjem podvojili.
- 2.1.** ki se mu pripisuje, da je brez tujih prvin
- ▶ prisl. + **prid. beseda**
etnično, nacionalno čist
- V sklepni izjavi so najostreje obsodili vse oblike skrajnosti, težnje po etnično *čisti* državi in kršitve človekovih pravic.
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
čist jezik | čista kri
- Teorije o *čisti* krvi so nacističnega porekla in čudim se, da poskuša buditi pri bralcih takšno nacionalistično miselnost iz njihove podzavesti.
- 2.2.** ki je brez česa odvečnega, nepotrebne, neželenega sploh
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
čista glava | čiste misli
- Pišem zjutraj, ko imam *čisto* glavo, o temi, povezavah, slogu pa premišlujem ves čas, med športom, med jedjo, v kuhinji, v kopalnici, v spanju.
- 3.** v nekaterih zvezah v obliki **čisti** ki je brez česa drugega
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
čisti posel | čista energija | čista forma | čista klasika | čista lepota | čista ljubezen | čista podoba | čista politika | čista tema | čisto naključje
- Sponzorstvo je *čisti* posel, v celoti posloven odnos.
 - Glasba je zame ljubezen, svetloba, *čista energija*, nekaj najlepšega, kar je!
 - Film je dobro narejen, čeprav je zgodba *čista* klasika in ne skriva nobenih presenečenj.
 - V razpetosti med *čisto* matematiko in matematično ekonomijo je prevladala slednja.
 - Toliko *čiste* ljubezni, kot je daješ okolju, boš tudi prejel od njega.
 - Bil sem funkcionar na področju zunanjih zadev in sem se s *čisto* politikom ukvarjal bolj posredno.
- 3.1.** v nekaterih zvezah v obliki **čisti**, ekspresivno pri katerem je bistvena lastnost, značilnost izražena v najvišji možni meri, stopnji
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
čisti dolgčas | čisti konstrukt | čisti nesmisel | čisti užitek | čista bedarija, neumnost | čista fikcija, iluzija, utopija | čista igra, manipulacija | čista izmišljotina, laž, resnica, špekulacija | čista kopija | čista katastrofa | čista radovednost | čista sreča | čista zabava | čisto nasprotje | čisto veselje
- Jesti čokolado, jo počasi raztapljati v ustih, je *čisti* užitek, ki si ga največkrat privoščim zvečer.
 - To, kar ste rekli, je *čista* neumnost; to ni nikoli veljalo.
 - Pismo s pozivi po oprostilni sodbi, češ da je nedolžen, je zaključil s trditvijo, da je vse, kar je

- povedal policiji, preiskovalni sodnici in na sodišču, *čista* resnica.
- Zanimivo je, da ima dvojčico, ki pa je po besedah staršev njeno *čisto* nasprotje.
- 3.2.** ki je jasen, enoznačen in je rezultat preglednega, nespornega postopka
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
čista rešitev
- Dobro se zavedam, da so popolnoma *čiste* rešitve mogoče le v teoriji in da tudi v številnih tujih postopkih vlada podobna zmeda.
 - Morebitna manjšinska vlada ne bi dobila potrebne večine v parlamentu, zato bi bila po njegovih besedah najbolj *čista* rešitev predčasne volitve.
- 3.3.** ki je enostaven, preprost, brez odvečnih okrasnih elementov
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
čista linija, oblika
- Sanitarna oprema je oblikovana v *čistih* in preprostih linijah in oblikah, kopalniško pohištvo pa je le tiha spremljava.
 - Največ pozornosti so pritegnile razstavljene kuhinje preprostih in *čistih* oblik, pri katerih pridejo do izraza tudi zelo svetli (naravni) odtenki lesa.
 - Kot slikar je znamenit po *čistih* formah, klasični, skrbno zasnovani kompoziciji.
- 4.** ki je dovršene kakovosti, brez motenj, šumov
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
čist glas, zvok | čista slika
- Bend je imel tako *čist* zvok, kot bi poslušali studijske posnetke.
 - Sneženje je vgrajena avtomatika delno odpravila, za popolnoma *čisto* sliko pa je bil potreben ročni poseg v nastavitve.
- ▶ prisl. + **prid. beseda**
kristalno čist
- Visoka ločljivost zaslona zagotavlja ostro in kristalno *čisto* sliko tudi pri močni sončni svetlobi.
- ▶ priredna zveza
čist in jasen, čist in preprost
- Zvok je kristalno *čist* in jasen, le izredno nizki toni so nekoliko nejasni pri nizki jakosti.
- 5.** ki je v etičnem, moralnem smislu brez izrazitejših pomanjkljivosti
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
čist človek | čist politik | čista duša | čista vest | čisto srce
- Deluje nenavadno iskreno in jasno; redko srečaš tako *čistega* človeka in na njej ni niti drobtinice sprenevedanja.
 - Bil je velik domoljub, ki je vedno, ko je šlo za vprašanje slovenstva, ravnal po svoji *najčistejši* vesti, kljub temu da ni imel vedno podpore aktualnih oblasti.
 - Tudi pri darovanju je tako kot pri vseh drugih stvareh: darovati je treba s *čistim* srcem.

- ▶ prisl. + **prid. beseda**
popolnoma, povsem čist
- Menimo, da očitki niso bili korektni, zato bomo tudi podprli predlog za imenovanje te volilne komisije s popolnoma *čisto* vestjo.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

ČIGAVA vest je čista

- Ne čutim se krivega za noben zločin, moja vest je *čista*.

5.1. ki odraža odsotnost takih pomanjkljivosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čisti nameni | čisti posli | čista podoba | čista pot

- Osebe, ki so prijavile izginotje, večkrat niso imele *čistih* namenov, ampak so hotele zavajati policijo z neresničnimi podatki.
- Nasledniku z mirno vestjo predajam popolnoma *čisto* podobo uprave.

5.2. ki temelji na upoštevanju etičnih in moralnih načel, kot jih določajo verske zapovedi, zlasti glede spolne vzdržnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čisto življenje

- Poleg družine in nedotakljivosti življenja je izpostavil tudi skrb za *čisto* življenje v letih pred zakonom.
- Znotraj cerkve lahko verniki živijo sveto in *čisto* življenje s pomočjo Svetega duha, ki jim daje moč, da to ohranjajo.

6. v obliki **čisti** ki predstavlja končno vrednost, od katere so odšteti zlasti stroški, dajatve

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čisti dobiček, dohodek, izkupiček, prihodek, zaslužek | čisti (poslovni) izid | čista dobičkonosnost, donosnost kapitala | čista izguba | čiste obresti, premije, provizije | čista plača | čista vrednost

- Lani se je *čisti* dobiček kljub triodstotni rasti *čistih* prihodkov od prodaje zmanjšal za skoraj 90 odstotkov.

- K slabšemu *čistemu* izidu so pripomogli tudi večji finančni odhodki zaradi obresti in drugih obveznosti.

- Govorimo o stroških dela, ki obsegajo poleg *čiste* plače tudi prispevke zaposlenega za socialno varnost in prispevke podjetja.

6.1. v obliki **čisti** ki predstavlja uporabno količino ali aktivni del česa

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čista površina | čista teža | čista igra

- Penzion je penzion visoke A kategorije in ima 850 kvadratnih metrov *čiste* površine.
- Tara je razlika med bruto težo blaga (to je težo brez odbitkov) in neto težo (*čisto* težo).
- Do 57. minute je bilo več prekinitev kot pa *čiste* igre.

7. knjižno pogovorno ki ne uživa nedovoljenih substanc, poživil ali je ozdravljen odvisnosti od mamil

- Vsi doslej testirani košarkarji so *čisti*.
- Plavalca je v prvih šestih mesecih prestala že 21 doping kontrol in dokazala, da je *čista*.
- Po 15 letih uživanja mamil trdi, da je končno *čista* in da se počuti sijajno v svoji koži.

8. v obliki **čisti**, v besedilih o športu pri katerem med igralcem z žogo in nasprotnikom košem ali golom, ki ga brani le vratar, ni večje ovire

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čisti met, strel, zadetek | čista žoga

- Če bi v napadu zadeli nekaj *čistih* metov izpod koša, mogoče še kakšno trojko, bi se stvari lahko obrnile tudi drugače.
- Imeli so razpoložena vratarja, ki nam je ubranil preveč *čistih* strel.
- V prvem polčasu so se dobro upirali, kljub temu da so ob treh zgrešenih sedemmetrovkah zapravili še pol ducata *čistih* žog.

9. v obliki **čisti**, iz agronomije ki je v zvezi z gojenjem le ene vrste rastline na določeni površini

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čisti posevek | čista setev

- Spomladi lahko posejemo grah v *čistem* posevku, sorte, ki potrebujejo oporo, pa v mešanica z jarimi žiti: ječmenom ali ovsom.
- V *čisti* setvi sejemo 30 do 40 kg semena na hektar, boljše krmno vrednost pa dobimo v mešanica z jarim krmnim grahom in jaro grašico.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[číst čísta čísto]

IPA: [ˈtʃiːst ˈtʃiːsta ˈtʃiːstɔ]

tonemski

[číst čísta čísto] in [číst čísta čísto]

IPA: [tʃiːst tʃiːstá tʃiːstɔ] in [tʃiːst tʃiːstà tʃiːstɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: číst

določno **čísti**

RODILNIK: čístega

DAJALNIK: čístemu

TOŽILNIK: číst

določno **čísti**

živo **čístega**

MESTNIK: pri čístem

ORODNIK: s čístim

dvojina

IMENOVALNIK: čísta

RODILNIK: čístih

DAJALNIK: čist**ima**
TOŽILNIK: č**ista**
MESTNIK: pri čist**ih**
ORODNIK: s čist**ima**

množina

IMENOVALNIK: č**isti**
RODILNIK: čist**ih**
DAJALNIK: čist**im**
TOŽILNIK: č**iste**
MESTNIK: pri čist**ih**
ORODNIK: s čist**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: č**ista**
RODILNIK: č**iste**
DAJALNIK: č**isti**
TOŽILNIK: č**isto**
MESTNIK: pri č**isti**
ORODNIK: s č**isto**

dvojina

IMENOVALNIK: č**isti**
RODILNIK: čist**ih**
DAJALNIK: čist**ima**
TOŽILNIK: č**isti**
MESTNIK: pri čist**ih**
ORODNIK: s čist**ima**

množina

IMENOVALNIK: č**iste**
RODILNIK: čist**ih**
DAJALNIK: čist**im**
TOŽILNIK: č**iste**
MESTNIK: pri čist**ih**
ORODNIK: s čist**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: č**isto**
RODILNIK: čist**ega**
DAJALNIK: čist**emu**
TOŽILNIK: č**isto**
MESTNIK: pri čist**em**
ORODNIK: s čist**im**

dvojina

IMENOVALNIK: č**isti**
RODILNIK: čist**ih**
DAJALNIK: čist**ima**
TOŽILNIK: č**isti**
MESTNIK: pri čist**ih**
ORODNIK: s čist**ima**

množina

IMENOVALNIK: č**ista**
RODILNIK: čist**ih**
DAJALNIK: čist**im**
TOŽILNIK: č**ista**
MESTNIK: pri čist**ih**
ORODNIK: s čist**imi**

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čist**ější**
RODILNIK: čist**jšega**
DAJALNIK: čist**jšemu**
TOŽILNIK: čist**jši**
živo čist**jšega**
MESTNIK: pri čist**jšem**
ORODNIK: s čist**jšim**

dvojina

IMENOVALNIK: čist**jša**
RODILNIK: čist**jših**
DAJALNIK: čist**jšima**
TOŽILNIK: čist**jša**
MESTNIK: pri čist**jših**
ORODNIK: s čist**jšima**

množina

IMENOVALNIK: čist**jši**
RODILNIK: čist**jših**
DAJALNIK: čist**jšim**
TOŽILNIK: čist**jši**
MESTNIK: pri čist**jših**
ORODNIK: s čist**jšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čist**jša**
RODILNIK: čist**jše**
DAJALNIK: čist**jši**
TOŽILNIK: čist**jšo**
MESTNIK: pri čist**jši**
ORODNIK: s čist**jšo**

dvojina

IMENOVALNIK: čist**jši**
RODILNIK: čist**jših**
DAJALNIK: čist**jšima**
TOŽILNIK: čist**jši**
MESTNIK: pri čist**jših**
ORODNIK: s čist**jšima**

množina

IMENOVALNIK: čist**jše**
RODILNIK: čist**jših**
DAJALNIK: čist**jšim**
TOŽILNIK: čist**jše**
MESTNIK: pri čist**jših**
ORODNIK: s čist**jšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čist**jše**
RODILNIK: čist**jšega**
DAJALNIK: čist**jšemu**
TOŽILNIK: čist**jše**
MESTNIK: pri čist**jšem**
ORODNIK: s čist**jšim**

dvojina

IMENOVALNIK: čist**jši**
RODILNIK: čist**jših**

DAJALNIK: čistějš**ima**
TOŽILNIK: čistějš**i**
MESTNIK: pri čistějš**ih**
ORODNIK: s čistějš**ima**

množina

IMENOVALNIK: čistějš**a**
RODILNIK: čistějš**ega**
DAJALNIK: čistějš**emu**
TOŽILNIK: čistějš**a**
MESTNIK: pri čistějš**ih**
ORODNIK: s čistějš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj čist

ženski spol

EDNINA: bõlj čist**a**

srednji spol

EDNINA: bõlj čist**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najčistějš**i** in najčistějš**i**
RODILNIK: najčistějš**ega** in najčistějš**ega**
DAJALNIK: najčistějš**emu** in najčistějš**emu**
TOŽILNIK: najčistějš**i** in najčistějš**i**
živo najčistějš**ega** in najčistějš**ega**
MESTNIK: pri najčistějš**em** in pri najčistějš**em**
ORODNIK: z najčistějš**im** in z najčistějš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najčistějš**a** in najčistějš**a**
RODILNIK: najčistějš**ih** in najčistějš**ih**
DAJALNIK: najčistějš**ima** in najčistějš**ima**
TOŽILNIK: najčistějš**a** in najčistějš**a**
MESTNIK: pri najčistějš**ih** in pri najčistějš**ih**
ORODNIK: z najčistějš**ima** in z najčistějš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najčistějš**i** in najčistějš**i**
RODILNIK: najčistějš**ih** in najčistějš**ih**
DAJALNIK: najčistějš**im** in najčistějš**im**
TOŽILNIK: najčistějš**e** in najčistějš**e**
MESTNIK: pri najčistějš**ih** in pri najčistějš**ih**
ORODNIK: z najčistějš**imi** in z najčistějš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najčistějš**a** in najčistějš**a**
RODILNIK: najčistějš**e** in najčistějš**e**
DAJALNIK: najčistějš**i** in najčistějš**i**
TOŽILNIK: najčistějš**o** in najčistějš**o**
MESTNIK: pri najčistějš**i** in pri najčistějš**i**
ORODNIK: z najčistějš**o** in z najčistějš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: najčistějš**i** in najčistějš**i**
RODILNIK: najčistějš**ih** in najčistějš**ih**
DAJALNIK: najčistějš**ima** in najčistějš**ima**
TOŽILNIK: najčistějš**i** in najčistějš**i**
MESTNIK: pri najčistějš**ih** in pri najčistějš**ih**

ORODNIK: z najčistějš**ima** in z najčistějš**ima**
množina

IMENOVALNIK: najčistějš**e** in najčistějš**e**

RODILNIK: najčistějš**ih** in najčistějš**ih**

DAJALNIK: najčistějš**im** in najčistějš**im**

TOŽILNIK: najčistějš**e** in najčistějš**e**

MESTNIK: pri najčistějš**ih** in pri najčistějš**ih**

ORODNIK: z najčistějš**imi** in z najčistějš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najčistějš**e** in najčistějš**e**

RODILNIK: najčistějš**ega** in najčistějš**ega**

DAJALNIK: najčistějš**emu** in najčistějš**emu**

TOŽILNIK: najčistějš**e** in najčistějš**e**

MESTNIK: pri najčistějš**em** in pri najčistějš**em**

ORODNIK: z najčistějš**im** in z najčistějš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najčistějš**i** in najčistějš**i**

RODILNIK: najčistějš**ih** in najčistějš**ih**

DAJALNIK: najčistějš**ima** in najčistějš**ima**

TOŽILNIK: najčistějš**i** in najčistějš**i**

MESTNIK: pri najčistějš**ih** in pri najčistějš**ih**

ORODNIK: z najčistějš**ima** in z najčistějš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najčistějš**a** in najčistějš**a**

RODILNIK: najčistějš**ih** in najčistějš**ih**

DAJALNIK: najčistějš**im** in najčistějš**im**

TOŽILNIK: najčistějš**a** in najčistějš**a**

MESTNIK: pri najčistějš**ih** in pri najčistějš**ih**

ORODNIK: z najčistějš**imi** in z najčistějš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbõlj in najbõlj čist

ženski spol

EDNINA: najbõlj in najbõlj čist**a**

srednji spol

EDNINA: najbõlj in najbõlj čist**o**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čist

določno čist**i** in čist**i**

RODILNIK: čist**ega**

določno čist**ega** in čist**ega**

DAJALNIK: čist**emu**

določno čist**emu** in čist**emu**

TOŽILNIK: čist

določno čist**i** in čist**i**

živo čist**ega**

določno čist**ega** in čist**ega**

MESTNIK: pri čist**em**

določno pri čist**em** in pri čist**em**

ORODNIK: s čist**im**

določno s čist**im** in s čist**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čista
določno čista in čista
RODILNIK: čistih
določno čistih in čistih
DAJALNIK: čistima
določno čistima in čistima
TOŽILNIK: čista
določno čista in čista
MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistima
določno s čistima in s čistima

množina

IMENOVALNIK: čisti
določno čisti in čisti
RODILNIK: čistih
določno čistih in čistih
DAJALNIK: čistim
določno čistim in čistim
TOŽILNIK: čiste
določno čiste in čiste
MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistimi
določno s čistimi in s čistimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čista
določno čista in čista
RODILNIK: čiste
določno čiste in čiste
DAJALNIK: čisti
določno čisti in čisti
TOŽILNIK: čisto
določno čisto in čisto
MESTNIK: pri čisti
določno pri čisti in pri čisti
ORODNIK: s čisto
določno s čisto in s čisto

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
določno čisti in čisti
RODILNIK: čistih
določno čistih in čistih
DAJALNIK: čistima
določno čistima in čistima
TOŽILNIK: čisti
določno čisti in čisti
MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistima
določno s čistima in s čistima

množina

IMENOVALNIK: čiste
določno čiste in čiste
RODILNIK: čistih

določno čistih in čistih
DAJALNIK: čistim
določno čistim in čistim
TOŽILNIK: čiste
določno čiste in čiste
MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistimi
določno s čistimi in s čistimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čisto
določno čisto in čisto
RODILNIK: čistega
določno čistega in čistega
DAJALNIK: čistemu
določno čistemu in čistemu
TOŽILNIK: čisto
določno čisto in čisto
MESTNIK: pri čistem
določno pri čistem in pri čistem
ORODNIK: s čistim
določno s čistim in s čistim

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
določno čisti in čisti
RODILNIK: čistih
določno čistih in čistih
DAJALNIK: čistima
določno čistima in čistima
TOŽILNIK: čisti
določno čisti in čisti
MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistima
določno s čistima in s čistima

množina

IMENOVALNIK: čista
določno čista in čista
RODILNIK: čistih
določno čistih in čistih
DAJALNIK: čistim
določno čistim in čistim
TOŽILNIK: čista
določno čista in čista
MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistimi
določno s čistimi in s čistimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čistější
RODILNIK: čistějšíga
DAJALNIK: čistějšímu
TOŽILNIK: čistější

živo čistějšega
MESTNIK: pri čistějšem
ORODNIK: s čistějšim

dvojina

IMENOVALNIK: čistějša
RODILNIK: čistějših
DAJALNIK: čistějšima
TOŽILNIK: čistějša
MESTNIK: pri čistějših
ORODNIK: s čistějšima

množina

IMENOVALNIK: čistějši
RODILNIK: čistějših
DAJALNIK: čistějšim
TOŽILNIK: čistějši
MESTNIK: pri čistějših
ORODNIK: s čistějšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čistějša
RODILNIK: čistějše
DAJALNIK: čistějši
TOŽILNIK: čistějšo
MESTNIK: pri čistějši
ORODNIK: s čistějšo

dvojina

IMENOVALNIK: čistějši
RODILNIK: čistějših
DAJALNIK: čistějšima
TOŽILNIK: čistějši
MESTNIK: pri čistějših
ORODNIK: s čistějšima

množina

IMENOVALNIK: čistějše
RODILNIK: čistějših
DAJALNIK: čistějšim
TOŽILNIK: čistějše
MESTNIK: pri čistějših
ORODNIK: s čistějšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čistějše
RODILNIK: čistějšega
DAJALNIK: čistějšemu
TOŽILNIK: čistějše
MESTNIK: pri čistějšem
ORODNIK: s čistějšim

dvojina

IMENOVALNIK: čistějši
RODILNIK: čistějših
DAJALNIK: čistějšima
TOŽILNIK: čistějši
MESTNIK: pri čistějših
ORODNIK: s čistějšima

množina

IMENOVALNIK: čistějša

RODILNIK: čistějšega
DAJALNIK: čistějšemu
TOŽILNIK: čistějša
MESTNIK: pri čistějših
ORODNIK: s čistějšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj čist

ženski spol

EDNINA: bõlj čista

srednji spol

EDNINA: bõlj čisto

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjčistějši in nãjčistějši
RODILNIK: nãjčistějšega in nãjčistějšega
DAJALNIK: nãjčistějšemu in nãjčistějšemu
TOŽILNIK: nãjčistějši in nãjčistějši
živo nãjčistějšega in nãjčistějšega
MESTNIK: pri nãjčistějšem in pri nãjčistějšem
ORODNIK: z nãjčistějšim in z nãjčistějšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjčistějša in nãjčistějša
RODILNIK: nãjčistějših in nãjčistějših
DAJALNIK: nãjčistějšima in nãjčistějšima
TOŽILNIK: nãjčistějša in nãjčistějša
MESTNIK: pri nãjčistějših in pri nãjčistějših
ORODNIK: z nãjčistějšima in z nãjčistějšima

množina

IMENOVALNIK: nãjčistějši in nãjčistějši
RODILNIK: nãjčistějših in nãjčistějših
DAJALNIK: nãjčistějšim in nãjčistějšim
TOŽILNIK: nãjčistějše in nãjčistějše
MESTNIK: pri nãjčistějših in pri nãjčistějših
ORODNIK: z nãjčistějšimi in z nãjčistějšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjčistějša in nãjčistějša
RODILNIK: nãjčistějše in nãjčistějše
DAJALNIK: nãjčistějši in nãjčistějši
TOŽILNIK: nãjčistějšo in nãjčistějšo
MESTNIK: pri nãjčistějši in pri nãjčistějši
ORODNIK: z nãjčistějšo in z nãjčistějšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjčistějši in nãjčistějši
RODILNIK: nãjčistějših in nãjčistějših
DAJALNIK: nãjčistějšima in nãjčistějšima
TOŽILNIK: nãjčistějši in nãjčistějši
MESTNIK: pri nãjčistějših in pri nãjčistějših
ORODNIK: z nãjčistějšima in z nãjčistějšima

množina

IMENOVALNIK: nãjčistějše in nãjčistějše
RODILNIK: nãjčistějših in nãjčistějših
DAJALNIK: nãjčistějšim in nãjčistějšim
TOŽILNIK: nãjčistějše in nãjčistějše

MESTNIK: pri najčistějših in pri najčistějših
ORODNIK: z najčistějšimi in z najčistějšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najčistějše in najčistějše
RODILNIK: najčistějšega in najčistějšega
DAJALNIK: najčistějšemu in najčistějšemu
TOŽILNIK: najčistějše in najčistějše
MESTNIK: pri najčistějšem in pri najčistějšem
ORODNIK: z najčistějšim in z najčistějšim

dvojina

IMENOVALNIK: najčistějši in najčistějši
RODILNIK: najčistějših in najčistějših
DAJALNIK: najčistějšima in najčistějšima
TOŽILNIK: najčistějši in najčistějši
MESTNIK: pri najčistějših in pri najčistějših
ORODNIK: z najčistějšima in z najčistějšima

množina

IMENOVALNIK: najčistějša in najčistějša
RODILNIK: najčistějših in najčistějših
DAJALNIK: najčistějšim in najčistějšim
TOŽILNIK: najčistějša in najčistějša
MESTNIK: pri najčistějših in pri najčistějših
ORODNIK: z najčistějšimi in z najčistějšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj číst

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj čísta

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj čístico

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: číst
določno čísti in čísti
RODILNIK: čístega
določno čístega in čístega
DAJALNIK: čístemu
določno čístemu in čístemu
TOŽILNIK: číst
določno čísti in čísti
živo čístega
določno čístega in čístega
MESTNIK: pri čístem
določno pri čístem in pri čístem
ORODNIK: s čístim
določno s čístim in s čístim

dvojina

IMENOVALNIK: čísta
določno čísta in čísta
RODILNIK: čístih
določno čístih in čístih
DAJALNIK: čístima
določno čístima in čístima

določno čístima in čístima

TOŽILNIK: číst

določno číst in číst

MESTNIK: pri čístih

določno pri čístih in pri čístih

ORODNIK: s čístima

določno s čístima in s čístima

množina

IMENOVALNIK: čísti

določno čísti in čísti

RODILNIK: čístih

določno čístih in čístih

DAJALNIK: čístim

določno čístim in čístim

TOŽILNIK: číste

določno číste in číste

MESTNIK: pri čístih

določno pri čístih in pri čístih

ORODNIK: s čístimi

določno s čístimi in s čístimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: číst

določno číst in číst

RODILNIK: číste

določno číste in číste

DAJALNIK: čísti

določno čísti in čísti

TOŽILNIK: čístico

določno čístico in čístico

MESTNIK: pri čísti

določno pri čísti in pri čísti

ORODNIK: s čístico

določno s čístico in s čístico

dvojina

IMENOVALNIK: čísti

določno čísti in čísti

RODILNIK: čístih

določno čístih in čístih

DAJALNIK: čístima

določno čístima in čístima

TOŽILNIK: čísti

določno čísti in čísti

MESTNIK: pri čístih

določno pri čístih in pri čístih

ORODNIK: s čístima

določno s čístima in s čístima

množina

IMENOVALNIK: číste

določno číste in číste

RODILNIK: čístih

določno čístih in čístih

DAJALNIK: čístim

določno čístim in čístim

TOŽILNIK: číste

določno číste in číste

MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistimi
določno s čistimi in s čistimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čisto
določno čisto in čisto
RODILNIK: čistega
določno čistega in čistega
DAJALNIK: čistemu
določno čistemu in čistemu
TOŽILNIK: čisto
določno čisto in čisto
MESTNIK: pri čistem
določno pri čistem in pri čistem
ORODNIK: s čistim
določno s čistim in s čistim

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
določno čisti in čisti
RODILNIK: čistih
določno čistih in čistih
DAJALNIK: čistima
določno čistima in čistima
TOŽILNIK: čisti
določno čisti in čisti
MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistima
določno s čistima in s čistima

množina

IMENOVALNIK: čista
določno čista in čista
RODILNIK: čistih
določno čistih in čistih
DAJALNIK: čistim
določno čistim in čistim
TOŽILNIK: čista
določno čista in čista
MESTNIK: pri čistih
določno pri čistih in pri čistih
ORODNIK: s čistimi
določno s čistimi in s čistimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čistjši
RODILNIK: čistjšega
DAJALNIK: čistjšemu
TOŽILNIK: čistjši
živo čistjšega
MESTNIK: pri čistjšem
ORODNIK: s čistjšim

dvojina

IMENOVALNIK: čistjša

RODILNIK: čistjših
DAJALNIK: čistjšima
TOŽILNIK: čistjša
MESTNIK: pri čistjših
ORODNIK: s čistjšima

množina

IMENOVALNIK: čistjši
RODILNIK: čistjših
DAJALNIK: čistjšim
TOŽILNIK: čistjši
MESTNIK: pri čistjših
ORODNIK: s čistjšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čistjša
RODILNIK: čistjše
DAJALNIK: čistjši
TOŽILNIK: čistjšo
MESTNIK: pri čistjši
ORODNIK: s čistjšo

dvojina

IMENOVALNIK: čistjši
RODILNIK: čistjših
DAJALNIK: čistjšima
TOŽILNIK: čistjši
MESTNIK: pri čistjših
ORODNIK: s čistjšima

množina

IMENOVALNIK: čistjše
RODILNIK: čistjših
DAJALNIK: čistjšim
TOŽILNIK: čistjše
MESTNIK: pri čistjših
ORODNIK: s čistjšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čistjše
RODILNIK: čistjšega
DAJALNIK: čistjšemu
TOŽILNIK: čistjše
MESTNIK: pri čistjšem
ORODNIK: s čistjšim

dvojina

IMENOVALNIK: čistjši
RODILNIK: čistjših
DAJALNIK: čistjšima
TOŽILNIK: čistjši
MESTNIK: pri čistjših
ORODNIK: s čistjšima

množina

IMENOVALNIK: čistjša
RODILNIK: čistjšega
DAJALNIK: čistjšemu
TOŽILNIK: čistjša
MESTNIK: pri čistjših
ORODNIK: s čistjšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj čîst

ženski spol

EDNINA: bõlj čîsta

srednji spol

EDNINA: bõlj čîsto

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjši in nãjčîstêjši
 RODILNIK: nãjčîstêjšega in nãjčîstêjšega
 DAJALNIK: nãjčîstêjšemu in nãjčîstêjšemu
 TOŽILNIK: nãjčîstêjši in nãjčîstêjši
 živo nãjčîstêjšega in nãjčîstêjšega
 MESTNIK: pri nãjčîstêjšem in pri nãjčîstêjšem
 ORODNIK: z nãjčîstêjšim in z nãjčîstêjšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjša in nãjčîstêjša
 RODILNIK: nãjčîstêjših in nãjčîstêjših
 DAJALNIK: nãjčîstêjšima in nãjčîstêjšima
 TOŽILNIK: nãjčîstêjša in nãjčîstêjša
 MESTNIK: pri nãjčîstêjših in pri nãjčîstêjših
 ORODNIK: z nãjčîstêjšima in z nãjčîstêjšima

množina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjši in nãjčîstêjši
 RODILNIK: nãjčîstêjših in nãjčîstêjših
 DAJALNIK: nãjčîstêjšim in nãjčîstêjšim
 TOŽILNIK: nãjčîstêjše in nãjčîstêjše
 MESTNIK: pri nãjčîstêjših in pri nãjčîstêjših
 ORODNIK: z nãjčîstêjšimi in z nãjčîstêjšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjša in nãjčîstêjša
 RODILNIK: nãjčîstêjše in nãjčîstêjše
 DAJALNIK: nãjčîstêjši in nãjčîstêjši
 TOŽILNIK: nãjčîstêjšo in nãjčîstêjšo
 MESTNIK: pri nãjčîstêjši in pri nãjčîstêjši
 ORODNIK: z nãjčîstêjšo in z nãjčîstêjšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjši in nãjčîstêjši
 RODILNIK: nãjčîstêjših in nãjčîstêjših
 DAJALNIK: nãjčîstêjšima in nãjčîstêjšima
 TOŽILNIK: nãjčîstêjši in nãjčîstêjši
 MESTNIK: pri nãjčîstêjših in pri nãjčîstêjših
 ORODNIK: z nãjčîstêjšima in z nãjčîstêjšima

množina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjše in nãjčîstêjše
 RODILNIK: nãjčîstêjših in nãjčîstêjših
 DAJALNIK: nãjčîstêjšim in nãjčîstêjšim
 TOŽILNIK: nãjčîstêjše in nãjčîstêjše
 MESTNIK: pri nãjčîstêjših in pri nãjčîstêjših
 ORODNIK: z nãjčîstêjšimi in z nãjčîstêjšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjše in nãjčîstêjše

RODILNIK: nãjčîstêjšega in nãjčîstêjšega

DAJALNIK: nãjčîstêjšemu in nãjčîstêjšemu

TOŽILNIK: nãjčîstêjše in nãjčîstêjše

MESTNIK: pri nãjčîstêjšem in pri nãjčîstêjšem

ORODNIK: z nãjčîstêjšim in z nãjčîstêjšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjši in nãjčîstêjši

RODILNIK: nãjčîstêjših in nãjčîstêjših

DAJALNIK: nãjčîstêjšima in nãjčîstêjšima

TOŽILNIK: nãjčîstêjši in nãjčîstêjši

MESTNIK: pri nãjčîstêjših in pri nãjčîstêjših

ORODNIK: z nãjčîstêjšima in z nãjčîstêjšima

množina

IMENOVALNIK: nãjčîstêjša in nãjčîstêjša

RODILNIK: nãjčîstêjših in nãjčîstêjših

DAJALNIK: nãjčîstêjšim in nãjčîstêjšim

TOŽILNIK: nãjčîstêjša in nãjčîstêjša

MESTNIK: pri nãjčîstêjših in pri nãjčîstêjših

ORODNIK: z nãjčîstêjšimi in z nãjčîstêjšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čîst

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čîsta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čîsto

v obliki čîsti

jakostni

[čîsti]

IPA: [ˈtʃiːsti]

tonemski

[čîstî] in [čîstî]

IPA: [tʃiːstî] in [tʃiːstî]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čîsti

RODILNIK: čîstega

DAJALNIK: čîstemu

TOŽILNIK: čîsti

živo čîstega

MESTNIK: pri čîstem

ORODNIK: s čîstim

dvojina

IMENOVALNIK: čîsta

RODILNIK: čîstih

DAJALNIK: čîstima

TOŽILNIK: čîsta

MESTNIK: pri čîstih

ORODNIK: s čîstima

množina

IMENOVALNIK: čîsti

RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čiste
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čista
RODILNIK: čiste
DAJALNIK: čisti
TOŽILNIK: čisto
MESTNIK: pri čisti
ORODNIK: s čisto

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistima
TOŽILNIK: čisti
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistima

množina

IMENOVALNIK: čiste
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čiste
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čisto
RODILNIK: čistega
DAJALNIK: čistemu
TOŽILNIK: čisto
MESTNIK: pri čistem
ORODNIK: s čistim

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistima
TOŽILNIK: čisti
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistima

množina

IMENOVALNIK: čista
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čista
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistega
DAJALNIK: čistemu

TOŽILNIK: čisti
živo čistega
MESTNIK: pri čistem
ORODNIK: s čistim

dvojina

IMENOVALNIK: čista
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistima
TOŽILNIK: čista
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistima

množina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čiste
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čista
RODILNIK: čiste
DAJALNIK: čisti
TOŽILNIK: čisto
MESTNIK: pri čisti
ORODNIK: s čisto

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistima
TOŽILNIK: čisti
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistima

množina

IMENOVALNIK: čiste
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čiste
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čisto
RODILNIK: čistega
DAJALNIK: čistemu
TOŽILNIK: čisto
MESTNIK: pri čistem
ORODNIK: s čistim

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistima
TOŽILNIK: čisti
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistima

množina

IMENOVALNIK: čista
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čista
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistega
DAJALNIK: čistemu
TOŽILNIK: čisti
živo čistega
MESTNIK: pri čistem
ORODNIK: s čistim

dvojina

IMENOVALNIK: čista
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistima
TOŽILNIK: čista
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistima

množina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čiste
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čista
RODILNIK: čiste
DAJALNIK: čisti
TOŽILNIK: čisto
MESTNIK: pri čisti
ORODNIK: s čisto

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistima
TOŽILNIK: čisti
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistima

množina

IMENOVALNIK: čiste
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čiste
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čisto
RODILNIK: čistega
DAJALNIK: čistemu
TOŽILNIK: čisto
MESTNIK: pri čistem
ORODNIK: s čistim

dvojina

IMENOVALNIK: čisti
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistima
TOŽILNIK: čisti
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistima

množina

IMENOVALNIK: čista
RODILNIK: čistih
DAJALNIK: čistim
TOŽILNIK: čista
MESTNIK: pri čistih
ORODNIK: s čistimi

STALNE ZVEZE

čista kmetija

kmetija, na kateri se vsi aktivni družinski člani ukvarjajo samo s kmetijstvom

- Čistih kmetij je le 40 %, veliko pa je mešanih kmetij (50 %) in kmetij, ki jim sadjarstvo prinaša le dodaten vir zaslužka.
- Vzporedno z upadanjem števila čistih kmetij bo vedno več primerov, ko bo kmetijstvo pravzaprav dopolnilna dejavnost.
- V vasi, ki je bila naseljena že v rimskih časih in so se nekdam preživljali le s pomočjo zemlje, je sedaj okrog 50 gospodinjstev, čiste kmetije pa skoraj ni več.

čista krma

1. iz navtike smer vetra glede na jadrnico, kadar veter piha natančno v smeri osi jadrnice, od krme proti kljunu

- Špinaker lahko dvignemo v vseh smereh vetra od polpremčnega do čiste krme, s čimer povečamo hitrost barke pri plovbi z vetrom.

1.1. iz navtike položaj jadrnice, kadar veter piha v taki smeri

- Ves manever lahko opravimo z vetrom v čisto krmo, tako da čim manj spreminjamo smer.

čisti oddelek

oddelek, v katerega so vključeni učenci iste starosti, generacije

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Demografski podatki kažejo, da bi ob vključevanju vseh otrok sedanjega šolskega okoliša lahko oblikovali čiste oddelke od prvega do četrtega razreda.

- Do leta 1989 smo imeli kombinacijo 5. in 6. razreda, od tedaj naprej pa imamo *čiste oddelke*, čeprav smo nekoliko pod normativi.

...

- Po besedah ravnatelja se bo vpis v prvi razred v prihodnjih letih povečal, zato bodo sčasoma lahko prešli na *čiste oddelke*.

čisti um

iz filozofije mišljenje brez dejavnikov, ki bi motili treznost, racionalnost razmišljanja

- Ko klasična filozofija govori o *čistem umu* ali razumu, misli na sposobnost, ki jo določa zmožnost dožemanja realnega v vsej njegovi globini, kakršno je, v nasprotju s silami imaginacije in v hkratnem razmerju z njimi.
- Immanuel Kant je »praktični um« imenoval področje akcije in hotenja; razlikoval ga je od »čistega uma« – intelekta in od področja čustev, užitka in bolečine.

FRAZEOLOGIJA

biti čista desetka/petica

biti čista desetka

biti čista petica

biti popoln, odličen, vrhunski; biti brez pomanjkljivosti, napak

- Naj *bo* vaša poroka *čista desetka!*
- Šalo na stran, ampak punca *je čista petica*.

biti kaj čista matematika

biti predvidljivo, logično, določljivo, izračunljivo

- Če obstaja nevarnost, da bodo zaradi zakona kaj izgubili, potem je logično, da sprožijo ustavni spor. To *je čista matematika*.
- Ne glede na posamične prednosti in pomanjkljivosti kandidatov ostaja dejstvo, da *bodo* predsedniške volitve tudi leta 2008 predvsem *čista matematika*.

biti kaj čista tema (za koga, komu)

biti kaj povsem nepoznano, nejasno, neumno

- Njihovi zakoni *so* tako ali tako zgrešeni in *čista tema*.
- Najpomembnejši so skupni interesi, ker se lahko potem o čem pogovarjaš. Če tega ni, *je* to *čista tema*.
- Po dveh letih je ugotovil, da *je* gostinska šola zanj *čista tema*.
- Dolgo časa *so* mi *bila* nekatera področja mojega življenja *čista tema*.

biti na (čisti) ničli/nuli

biti na ničli

knjižno pogovorno biti na nuli

knjižno pogovorno biti na čisti nuli

biti v zelo slabem, neugodnem stanju, navadno zaradi izrazitega pomanjkanja česa

- Medsebojni odnosi *so na ničli*, izpostavljeni smo ponižujočemu odnosu direktorja.
- Smo že utrujeni, motivacija *je na nuli*, posledice pa so vidne na igri in rezultatu.
- Vaše delovne ambicije *bodo* v tem tednu *na čisti nuli*.

biti (čista/prava/popolna) nula/ničla

biti nula

knjižno pogovorno biti čista nula

biti ničla

biti čista ničla

biti popolna ničla

knjižno pogovorno biti popolna nula

biti prava ničla

knjižno pogovorno biti nepomemben, nesposoben, ničvreden; biti brez prave vrednosti, zelo nizke kakovosti

- Veste, izumitelj brez denarja *je nula*.
- Kvaliteta je superiorna, udobje *je* pa *čista nula*.
- Vsi so mislili, da *je ničla*, a se ni dal. Vztrajal je in še več vadal.
- Uvrstitev na prvi preizkušnji sicer ni bila kdovekako blesteča, a po drugi strani tudi *ni bila čista ničla*.
- Zdelo se mi je, da *sem popolna ničla*, je povedala Demi.
- Ni ekipe, ki *bi bila popolna nula*.
- Pri angleščini *je bila prava ničla*. Tako ga je lomila, da mi je povzročala hude glavobole.

biti (si) na jasnem/čistem (*s kom, s čim, glede česa*)

biti si na jasnem (*s kom, s čim, glede česa*)

biti si na čistem (*s kom, s čim, glede česa*)

biti na jasnem (*s kom, s čim, glede česa*)

biti na čistem (*s kom, s čim, glede česa*)

doumeti, ugotoviti, razčistiti kaj; imeti jasna stališča o kom ali čem

- Prav pri izumiteljih pisalnega stroja *si* strokovnjaki in zgodovinarji *niso na jasnem*, kdo ga je v resnici izumil.
- Vedel je, da ji tega pač ne bo znal pojasniti, saj *si* še sam *ni bil na jasnem* glede svojih čustev, tako protislovna in neoprijemljiva so bila.
- Nisem mogla z besedo na dan, ker *si* še zmeraj *nisem bila na čistem*, če je bilo res vse tako, kot sem se spominjala.
- S pomočjo zemljevida kakega območja, ki se bo prikazal na ekranu, *bomo hitro na jasnem*, katero pot je najpametneje ubrati.
- Glede marsikaterih zadev mnogi niti *niso čisto na jasnem*.
- Počnem izključno reči, ki me veselijo, ki naredijo, da se imam rada in *sem na čistem* sama s seboj.

- Resnično upam, da *bomo* do konca tedna bolj *na čistem* glede njune prihodnosti.

čista desetka/petica/desetica ipd.

čista desetka

čista petica
čista desetica
čista petka

velika pohvala; najvišja ocena; kar je najboljše, vrhunsko

- Navijači si zaslužijo *čisto desetko*.
- Za dobro voljo si danes zaslužite *čisto petico*.
- Navijači so bili pri nastopih izbrane vrste na domačih tleh vedno zgodba zase – vselej so se izkazali za *čisto desetico*.
- Še manj verjetno se mi je zdelo, da bi nekdo po stripu, ki zasluži *čisto petko*, posnel film.

čist kot kristal/biser

čist kot kristal

čist kot biser

popolnoma čist; ki je brez umazanije, neskajen; ki je brez česa, kar bi bilo mogoče očitati kot moralno, etično sporno ali kar bi vzbujalo dvom

- Soča je *čista kot kristal* in v vročem dnevu neverjetno vabljliva.
- Ker je ponoči močno deževalo, je bila narava *čista kot biser*.
- To skupno obdobje je bilo za oba zelo naporno, a hkrati izjemno dragoceno, tako da so odnosi med njima tudi po razhodu *čisti kot biser*.

čist kot ribje oko

ki je jasen, brez oblakov, megle

- Nebo je bilo *čisto kot ribje oko*.
- Po prespani noči naju prebudi *kot ribje oko čisto* jutro.

čist kot solza

popolnoma čist; ki je brez umazanije, neskajen; ki je brez česa, kar bi bilo mogoče očitati kot moralno, etično sporno ali kar bi vzbujalo dvom

- Pravkar sem našel potok. Voda je *čista kot solza*. Poskusite, če ne verjamete.
- Na očitke nekaterih, da njegova zmaga ni *čista kot solza*, je odvrnil, da je imel morda res boljše razmere, a jih je po drugi strani znal izkoristiti.
- Nogometaši so *čisti kot solza*, nihče med njimi ni podrejen kemiji, temveč so njihovi rezultati plod trdega in strokovnega dela.

imeti čiste račune (s kom, s čim)

imeti poravnane vse dolgove, obveznosti; imeti s kom razčiščene, odkrite odnose, rešena nesoglasja

- Kar sem vzel, sem plačal, pa tudi za nazaj *imam čiste račune*.
- Če hočete *imeti* s prijatelji *čiste račune*, jim pojasnite dogodek, zaradi katerega ste se oddaljili.
- Zakaj bi se koga bala? *Imam čiste račune* in miren spanec.

imeti/ohraniti čiste roke | ostati/biti čistih rok

imeti čiste roke

ostati čistih rok
ohraniti čiste roke
biti čistih rok

delati, delovati, ravnati pošteno, zakonito; ne biti kriv

- Obtožena brata trdita, da *imata čiste roke*.
- Izvedeli smo, da tip *ni imel čistih rok*. V kleti smo našli zavoje blaga, ki niso prišli po redni poti. Prepričani smo, da je blago ukradeno.
- Trgovec je zrežiral celoten potek trgovine in hkrati *ostal čistih rok*.
- V svetu umazanih iger je težko *ohraniti čiste roke*.
- Ob številnih škandalih in nečednih poslih dvomi, da *je tu sploh še kdo čistih rok*.

iz čistega/ljubega miru/mira

iz čistega miru

iz ljubega miru
iz čistega mira

brez pravega vzroka, povoda; nenadoma, nepričakovano

- Hoteli smo v miru nekaj popiti, ko so nas *iz čistega miru* pošteno pretepli.
- Kar naenkrat so bili okoli mene. *Iz ljubega miru* so mi razbili navijaški boben, nato pa sem opazil, da nekaj leti proti meni.
- *Iz čistega mira* so letos ta običaj nekoliko spremenili.

kdo nima treh čistih (o čem) | kdo nima tri čiste (o čem) (v glavi)

kdo nima treh čistih (o čem)

neknjižno pogovorno *kdo nima tri čiste (o čem)*

neknjižno pogovorno *kdo nima tri čiste v glavi*

izraža, da je kdo neveden, naiven (glede česa); izraža, da kdo deluje, ravna čudno, nerazumno

- Ja, saj res zgleda, da *nimata treh čistih* o fuzbalu.
- Gledal sem jo, kakor da je ne zastopim, kot da *nimam tri čiste*.
- Kdor je tebe skozi šolo spustil, še sam *nima tri čiste v glavi*.

naliti/nalivati/natočiti komu čistega vina

naliti komu čistega vina

natočiti komu čistega vina

v nedovršni obliki nalivati komu čistega vina

povedati, govoriti komu kaj naravnost, odkrito, brez olepševanja, zadržkov; ugotoviti, spoznati kaj, kot dejansko je

- Razlogov, zaradi katerih nekateri ljudje ostajajo sami, je veliko. A težava je, da si marsikdo ne želi *naliti čistega vina* in pogledati resnici v obraz.
- Ljubezenski partner vam *bo natočil čistega vina*. Zdaj ste vi na potezi, da se odločite, kako daleč ste pripravljeni iti.
- Bil je človek, ki *je nalival le čistega vina*. Poštenjak.

priti na čisto (s čim)

urediti kaj, zlasti tako, da ne zaostaja, zamuja, da ni v dolgovih

- »Rada *bi prišla na čisto* s pisarniškim delom,« mu je pojasnila z medlim nasmehom.
- Mislim, da bom potreboval kakšnih 14 dni, da *bom prišel na čisto* s snovjo.
- V resnici nam uspe pri dveh do treh filmih *priti na čisto*, za preostale pa sredstva prelivamo iz uspešnih projektov oziroma iz sponzorskih sredstev,

priti (si) na čisto/jasno (s kom, s čim, o kom, o čem, glede koga, glede česa)

priti si na jasno (s kom, s čim, o kom, o čem, glede koga, glede česa)

priti si na čisto (s kom, s čim, o kom, o čem, glede koga, glede česa)

priti na jasno (s kom, s čim, o kom, o čem, glede koga, glede česa)

priti na čisto (s kom, s čim, o kom, o čem, glede koga, glede česa)

razčistiti kaj; ugotoviti dejansko, resnično stanje

- Med kosilom *si je skušal priti na jasno*, kaj se je pravzaprav dogajalo med sestankom.
- Bila sem v hudem šoku, saj sem mu zaupala in sem bila dotlej z njim zmeraj sproščena; morala *sem si priti na jasno* s seboj.
- Če imamo kot otroci opraviti z odraslimi, ki *si* nikoli *niso* skušali *priti na jasno* o svojih čustvih, smo pogosto soočeni s kaosom, ki nas spravlja v hudo negotovost.
- Lahko odide in razčisti pri sebi - in *si pride na jasno* glede Kat.
- Tudi sam *si nisem prišel čisto na čisto*, ampak ostajam pri oceni, da gre za parlamentarni sklad, zato se mi zdi pozornost, ki jo temu namenjamo pravzaprav dobra.
- Povsem *na čisto* ne morete *priti* s svojimi mislimi, ker imate v sebi nasprotujoče si želje.
- Obzirno je molčala in mi ni zaupala svojih sanj, ker je čutila mojo negotovost, mogoče strah pred njeno neizkušeno mladostjo. O tem *si* ne morem *priti na čisto*.
- Različne frakcije znotraj stranke *si* morajo pač enkrat za vselej *priti na čisto* glede tega, katera je najmočnejša.

▪ V znanosti je bilo kar presenetljivo malo storjenega, da *bi prišli na jasno*, kako je s toliko omenjanim, a v bistvu tako malo utemeljenim in dognanim pojmovanjem nacionalnih značajev.

▪ Moramo jasno in odkrito predstaviti naša stališča, zraven pa jasno pokazati, da to ni želja, da naredimo nekaj slabega nekomu drugemu, ampak da želimo *priti na čisto*.

prodajati kaj kot suho/čisto zlato | prodajati kaj za suho zlato

prodajati kaj kot suho zlato

prodajati kaj za suho zlato

prodajati kaj kot čisto zlato

pripisovati čemu previsoko vrednost glede na kakovost, realno vrednost; ponujati, kaj kot

kakovostno kljub dvomljivi vrednosti;

predstavljati kaj kot resnično kljub upravičenemu dvomu

- Novica, ki so jo nekateri mediji *prodajali kot suho zlato*, se je izkazala za nič kaj zanimivo.
- Kmetje *prodajajo* pšenico *za suho zlato*.
- Ne verjamem vsega, kar nekatere javnomnenjske ankete *prodajajo kot čisto zlato!*

suho/čisto zlato

suho zlato

čisto zlato

čemur se da brezpogojno verjeti; kar ima vrednost, o kateri se ne dvomi; kar ima zelo visoko vrednost; kar je neprecenljivo

- V dneh neurij in drugih podobnih nevšečnosti se prostovoljni gasilci vedno izkažejo za *suho zlato*.
- A naj to pripišem vaši površnosti ali vašemu prepričanju, da je vse *suho zlato*, kar rečete?
- Zgodovine niso napisane enkrat za zmeraj, tako kot zgodovinski dokumenti niso *čisto zlato*; nasprotno, vire je potrebno izprašati.

vreden suhega/čistega zlata | vreden kot suho zlato

vreden suhega zlata

vreden čistega zlata

vreden kot suho zlato

veliko vreden, zelo dragocen, neprecenljiv

- Najpomembneje je, da smo osvojili vse tri točke, ki so *vredne suhega zlata*.
- Izkušen in dojemljiv mehanik je *vreden čistega zlata*.
- Mlekarna zagotavlja 50 delovnih mest, ki so *vredna kot suho zlato*, proizvodnja pa se vključuje v neokrnjeno naravo, ki je v povezavi s turističnim razvojem občine.

vzeti/jemati kaj za suho/čisto zlato | vzeti/jemati kaj kot suho/čisto zlato

vzeti kaj za suho zlato

v nedovršni obliki jemati kaj za suho zlato

v nedovršni obliki jemati *kaj* kot suho zlato

v nedovršni obliki jemati *kaj* za čisto zlato

vzeti *kaj* za čisto zlato

v nedovršni obliki jemati *kaj* kot čisto zlato

vzeti *kaj* kot suho zlato

brezpogojno verjeti kaj; nekritično sprejeti, sprejemati kaj kot resnično, pomembno, kakovostno

- Seveda vsega tega ne morem *vzeti za suho zlato*, kakšna stvar pa bo že držala.
- Za poglobljeno analizo prispelih odgovorov ni bilo dovolj časa, poleg tega pa jih je treba ocenjevati previdno, saj jih ne gre *jemati za suho zlato*.
- Seveda tudi tega scenarija ne gre *jemati kot suho zlato* in vere vanj podkrepiti s kako preveč tvegano stavo.
- Vseh njegovih nasvetov danes seveda ne moremo več *jemati za čisto zlato*; v 2000 letih od njihovega nastanka je medicina pač opazno napredovala.
- Kar vam je pred kratkim prišlo na ušesa, vas je brez dvoma prizadelo, a od vas bo zelo nepremišljeno, če *boste vzeli vse za čisto zlato* in naredili sceno.
- Za mojim hrbtom in z vsemi sladkimi besedami, ki *sem jih jemala kot čisto zlato*, je mislil na drugo.
- To lahko govori le nekdo, ki ne priznava drugačnega mnenja in pogleda na predlagano rešitev in ki hoče na vsak način doseči, da se njegovo rešitev *vzame* kot dogmo, *kot suho zlato*.

Čista desetka!

Čista petica!

Čista petka!

izraža veliko navdušenje, pohvalo

- »Kako je delati z njo?« »*Čista desetka!*«
- »*Čista desetka!*« »Super!« »Fantastično!«
- »Zabavno!« »Odlično!« »Inteligentno in duhovito!« so se po razprodani premieri filma v petek zvečer navduševali gledalci.
- Ne gre zanemariti tudi njegovih učinkovitih zavor, podprtih z ABS-sistemom – *čista petica!*
- Po eni strani je zgodba resnična, po drugi pa tudi toliko domišljajska, da ji ni kaj dodati in kaj odvzeti. *Čista petka!*

Čisti računi, dobri prijatelji.

izraža, da je za dobre odnose treba imeti jasne dogovore, poravnane dolgove, obveznosti

- Če vam kdo kaj dolguje, ne oklevajte in ga pobarajte. Saj veste, kaj pravijo: *čisti računi, dobri prijatelji*.

Čisti računi, dolga ljubezen.

izraža, da je za dobre odnose treba imeti jasne dogovore, poravnane dolgove, obveznosti

- Od vrlin bi mogoče omenil navado, da vsakemu povem vse v obraz. *Čisti računi, dolga ljubezen*, to je zelo enostaven recept.

Zrak je čist.

opisuje situacijo, ko nevarnost, zlasti da bi bil kdo opažen, mine

- *Zrak je čist*, lahko pridete.
- »*Zrak je čist*,« je zašepetal Rachel. »Snažilka je v sosednji sobi. Greva skozi stranski izhod.«

IZVOR

= steslov. *čistъ*, hrv., srb. *čist*, rus. *čistyj*, češ. *čistý* < pslov. **čistъ* iz ide. korena **sk'hejd-* *'čistiti tekočino, cediti', iz česar je še stprus. *skīstan*, litov. *skýstas* 'redok, tekoč', latv. *šk'ists* 'redok, čist (o tekočini), precejšen'

čistilec čistilca samostalnik moškega spola [čistilac čistilca] in [čistilac čistilca]

POMEN

1. kdor se poklicno ukvarja s čiščenjem

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditeljski čistilec bazenov | čistilec cest, ulic | čistilec čevljev | čistilec oken, šip | čistilec prostorov, stranišč
 - V mladih letih se je preživljal kot *čistilec* čevljev in prodajalec časopisov.
 - Predstavniki zavarovalnice je povedal, da morajo biti *čistilci* oken zaradi vrtočavih višin na delu popolnoma zbrani.
 - Delodajalci so največ povpraševali po priučenih delavcih za visoke in nizke gradnje ter *čistilcih* prostorov.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda** ulični čistilci
 - Ulični *čistilci* so pometali odvrženo nesnago.
 - Ravnatelj se je odločil, da bo čiščenje šolskih prostorov prepustil čistilnemu servisu, ki naj bi šolske *čistilce* tudi zaposlil.
 - Koše praznimo dvakrat na dan, nimamo pa dežurnih *čistilcev*, ki bi ves čas samo čakali, kdaj bo kdo odvrnil papir na tla.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. čistilci uporabljajo **KAJ**
 - Oprema, ki jo pri svojem delu uporabljajo *čistilci*, je predvsem prilagojena čiščenju velikih površin in doseganju zahtevane ravni čistoče.
 - Na letalo pridejo *čistilci*, ki notranjost posejajo in pospravijo.
- ▶ glag. + kot + **sam. beseda v imenovalniku** delati kot čistilec
 - V šoli je delal kot *čistilec* in skladiščnik.
 - Začel je kot *čistilec* čevljev.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
 - Če bi novi delodajalec šolske *čistilce* odpustil, bi po pogodbi izgubil posel.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljski**
 - Težje, bolj umazano je bilo delo *čistilca* stroja, in tudi njega sem moral nadomeščati.

- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
 - Že 20 let je zaposlen kot *čistilec* v hotelu in uprava hotela je z njim izredno zadovoljna.
 - Delam po štiri ure kot *čistilec* v proizvodnji.
- ▶ **priređna zveza**
čistilci in čistilke
 - Podjetje zaposluje okoli 1000 *čistilcev* in čistilk, pretežno v bolnišnicah, zdraviliščih in na železnici.
- 1.1. kdor čisti okolje, pobira odpadke, zlasti v okviru čistilne akcije**
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
 - Tokrat je mesto čistilo kar 800 ljudi več kot lani, saj se je vestnim *čistilcem* pridružilo približno 900 učencev osnovne šole.
 - Po čiščenju bodo organizatorji pripravili kulturni program in pridnim *čistilcem* razdelili majice, hrano in pijačo.
 - Izžrebali smo štirideset nagrad, ki so jih za marljive *čistilce* prispevali sponzorji čistilne akcije.
- ...
- *Čistilci* smaragdne Soče so prišli skoraj iz vse Slovenije, pa tudi iz zamejstva.
- Na startu smo pohodnikom razdelili smetarske vrečke in svojo vlogo *čistilcev* so vzeli resno, saj se je ob vrnitvi nabralo za dober tovornjak nesnage.
- 2. kar kaj čisti, pomaga pri procesu čiščenja;** SIN.: čistilka
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
odličen čistilec | naravni čistilec
 - Žvečilni gumi spodbudi izločanje sline, to pa zobem koristi, ker je slina naravni *čistilec* zob.
 - Školjke so odlični *čistilci* voda.
 - Raki iz te skupine so pravi *čistilci* akvarija, ki se hranijo z raznimi odvečnimi organskimi drobci.
 - Prašiči, ki najprej pospravijo podrast, potem pa rijejo za koreninami po zemljišču, so izvrstni *čistilci* gozdnih zemljišč in žitnega strnišča.
- ▶ **glag. + kot + sam. beseda v imenovalniku**
delovati kot čistilec
 - Rastline delujejo kot naravni *čistilec* zraka, saj porabljajo CO₂ in oddajajo kisik.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rođilniku**
 - Regrat je bogat z železom in odličen *čistilec* želodca, jeter in krvi.
 - Pred 20 leti so v jezero naselili tujerodne ribe, ki so pojedle rakce, naravne *čistilce* vode.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rođilniku**
 - Ob robu posajene rastline prevzamejo vlogo *čistilca* vode.
- 2.1. snov, sredstvo za čiščenje**
 - Do sedaj smo za pomoč pri čiščenju uporabljali *čistilec* stekla, ki pa je precej drag in ga kaj hitro zmanjka.
 - Kožo čistite z nežnimi *čistilci*, ki vsebujejo ceramide ali maščobne kisline za boljšo zaščito.

- Za občutljivo kožo so ustvarili odličen *čistilec* za obraz, ki pomiri razdraženo kožo in globinsko očisti umazanijo.

3. naprava za čiščenje; SIN.: čistilnik

▶ prid. beseda + sam. beseda

parni čistilec | tlačni, visokotlačni čistilec

- Ker pri čiščenju s parnim *čistilcem* potrebujemo le vodo iz pipe in nobenih kemičnih čistil, je tovrsten način čiščenja tudi okolju in uporabniku prijazen.
- Visokotlačni *čistilci* se na splošno vse več uporabljajo tako doma kot tudi profesionalno.
- Boljši kotli so opremljeni z avtomatskimi *čistilci* dimnih kanalov.

▶ sam. beseda + na + sam. beseda v tožilniku

- Prane betonske plošče, beton in podobno lahko peremo tudi s zračnim ali vodnim *čistilcem* na pritisk.
- Nenehno je treba investirati v sodobno opremo, kot so stroji za pometanje in *čistilci* na tlak, saj se s strojem opravi veliko več kot pa na tradicionalen način.

▶ sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku

- Prvi praktični *čistilec* za čiščenje preprog, iz katerega se je razvil sodobni sesalnik, so patentirali v ZDA, njegova oblika pa se do danes ni bistveno spremenila.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

- Avtomobil najprej speremo z visokotlačnim *čistilcem*.

3.1. naprava, priprava za odstranjevanje neželenih snovi, primesi; SIN.: čistilnik

▶ sam. beseda + sam. beseda v rođilniku

čistilec zraka

- Da bi zrak resnično očistili, uporabite *čistilec* zraka, ki bo odstranil toksine in nesnago in tako dejansko izboljšal vaše zdravje.
- Ne gre za vidne delce ali primesi v gorivu, ker jih pred črpalko že tako prestreže *čistilec* goriva.
- Na servisu so mu poleg olja in *čistilca* olja zamenjali tudi oljno stikalo.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Izpušni plini so čiščeni s posebnim elektronsko nadzorovanim in vodenim *čistilcem* trdih delcev v izpušnem sistemu.
- Postopek je kar zahteven in zajema menjavo olja in oljnega *čistilca*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Če imamo zelo občutljiva pljuča, astmo ali smo alergični na prah, brez odlašanja kupimo *čistilec* zraka ali vsaj ionizator.

▶ sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku

- Vzdrževalna dela zajemajo servisni pregled vitalnih sklopov traktorja, zamenjavo olja v motorju, olja v transmisiji, zamenjavo *čistilca* za zrak in *čistilcev* za gorivo.

4. ekspresivno kdor odstranjuje kaj, kar je za koga zlasti politično, družbeno, ekonomsko nezaželeno, škodljivo

▪ Zgodovinski in politični *čistilci* so dirigirano uničevali in prirojali državne in krajevne dokumente.

4.1. ekspresivno kdor navadno z vplivnih položajev odstavi, odstrani ljudi, ki so za koga zlasti politično, družbeno, ekonomsko nezaželeni, škodljivi

▪ Novi nadzorniki bodo najprej izbrali nekoga, ki bo imel vlogo *čistilca*.

▪ Policisti so pri njem našli nekaj kosov orožja – nekateri domnevajo, da je šlo za *čistilca*, ki je imel na skrbi pospravljanje nasprotnikov.

5. ekspresivno, v besedilih o avtomobilističnem športu kdor na tekmovanju, zlasti v reliju, nastopi prvi in ima zato slabše tekmovalne pogoje

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

vloga čistilca

▪ Dirko je začel kot prvi in bil na začetku v neprijetni vlogi *čistilca* cest za druge dirkače.

▪ Mladinec je na prvi preizkušnji postavil najboljši čas, potem pa preostalih 110 km preizkušnje opravljal nehvaležno vlogo *čistilca* proge, saj je štartal kot prvi.

...

▪ Obe moštvi sta skušali svojima najboljšima dirkačema zagotoviti najboljše možne pogoje za dirkanje, zato so se nekateri dirkači znašli v vlogi makadamskih *čistilcev* za svoje moštvene kolege.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čistiləc čistilca] in [čistiləc čistilca]

IPA: [tʃist'i:ləts tʃist'i:ltsa] in [tʃist'i:ləts tʃist'i:utsa]

tonemski

[čistiləc čistilca] in [čistiləc čistilca]

IPA: [tʃist'i:ləts tʃist'i:ltsà] in [tʃist'i:ləts tʃist'i:utsà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čistilec

RODILNIK: čistilca

DAJALNIK: čistilcu

TOŽILNIK: čistilca

MESTNIK: pri čistilcu

ORODNIK: s čistilcem

dvojina

IMENOVALNIK: čistilca

RODILNIK: čistilcev

DAJALNIK: čistilcema

TOŽILNIK: čistilca

MESTNIK: pri čistilcih

ORODNIK: s čistilcema

množina

IMENOVALNIK: čistilci

RODILNIK: čistilcev

DAJALNIK: čistilcem

TOŽILNIK: čistilce

MESTNIK: pri čistilcih

ORODNIK: s čistilci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čistilec

RODILNIK: čistilca

DAJALNIK: čistilcu

TOŽILNIK: čistilca

MESTNIK: pri čistilcu

ORODNIK: s čistilcem

dvojina

IMENOVALNIK: čistilca

RODILNIK: čistilcev

DAJALNIK: čistilcema

TOŽILNIK: čistilca

MESTNIK: pri čistilcih

ORODNIK: s čistilcema

množina

IMENOVALNIK: čistilci

RODILNIK: čistilcev

DAJALNIK: čistilcem

TOŽILNIK: čistilce

MESTNIK: pri čistilcih

ORODNIK: s čistilci

VZOREC

2. in 3. pomen

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čistilec

RODILNIK: čistilca

DAJALNIK: čistilcu

TOŽILNIK: čistilec

MESTNIK: pri čistilcu

ORODNIK: s čistilcem

dvojina

IMENOVALNIK: čistilca

RODILNIK: čistilcev

DAJALNIK: čistilcema

TOŽILNIK: čistilca

MESTNIK: pri čistilcih

ORODNIK: s čistilcema

množina

IMENOVALNIK: čistilci

RODILNIK: čistilcev

DAJALNIK: čistilcem

TOŽILNIK: čistilce

MESTNIK: pri čistilcih

ORODNIK: s čistilci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čistilec

RODILNIK: čistilca
DAJALNIK: čistilcu
TOŽILNIK: čistilec
MESTNIK: pri čistilcu
ORODNIK: s čistilcem

dvojina

IMENOVALNIK: čistilca
RODILNIK: čistilcev
DAJALNIK: čistilcema
TOŽILNIK: čistilca
MESTNIK: pri čistilcih
ORODNIK: s čistilcema

množina

IMENOVALNIK: čistilci
RODILNIK: čistilcev
DAJALNIK: čistilcem
TOŽILNIK: čistilce
MESTNIK: pri čistilcih
ORODNIK: s čistilci

BESEDOTVORJE

feminativ: čistilka

IZVOR

↑ čistiti

čistilnik čistilnika samostalnik moškega spola [čistilnik]

POMEN

1. naprava za čiščenje; SIN.: čistilec

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

parni čistilnik | visokotlačni čistilnik | vodni čistilnik

- Vse več hotelov svoje prostore čisti le s parnimi *čistilniki* na destilirano vodo.
- Vodni *čistilniki* uspešno izpodrivajo klasične sesalnike s papirnatimi vrečkami.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Čistilnik* omogoča hkratno sesanje in pranje površin.
- S posebnim nastavkom za čiščenje stekel se *čistilnik* spremeni v odličen pripomoček za čiščenje oken, ogledal, steklenih površin.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Vrhunski *čistilnik* s patentiranim vodnim filtrom prestreže celo delce, ki so do 700-krat manjši od pršice.
- Visokotlačni *čistilnik* z vodo pod močnim pritiskom pripomore, da operete in odstranite najtrdovratnejše ostanke umazanije tudi brez čistil.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Za pranje vinskih sodov boste verjetno potrebovali profesionalni *čistilnik*.

1.1. naprava, priprava za odstranjevanje neželenih snovi, primesi; SIN.: čistilec

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**
čistilnik vode, zraka

- *Čistilnik* vode se priključi na pipo, vgrajen filter pa odstranjuje delce usedlin iz vode.
- Kakovostni *čistilniki* zraka so tihi, porabijo malo elektrike in zmanjšajo potrebo po brisanju prahu in sesanju.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Čistilnik* zraka zmanjšuje vsebnost dima, cvetnega prahu, pršic in bakterij.
- *Čistilniki* iz vode odstranjujejo zdravju škodljive snovi, kot so klor in klorove spojine, pesticidi, nitrati, težke kovine.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Če nam ni uspelo preprečiti strjevanja goriva, moramo iz zalogovnika iztočiti gorivo in očistiti grobi *čistilnik* za gorivo.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Obiskovalci si bodo lahko pogledali voz lojtrnik, staro mlatilnico in pajkelj (ročno izdelan *čistilnik* za žito).
- Parafinski kristali se nabirajo na *čistilnikih* za gorivo v ceveh za dovod goriva, motor dobiva vse manj goriva.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čistilnik]

IPA: [tʃis'ti:lnik]

tonemski

[čistilnik]

IPA: [tʃistí:lnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čistilnik

RODILNIK: čistilnika

DAJALNIK: čistilniku

TOŽILNIK: čistilnik

MESTNIK: pri čistilniku

ORODNIK: s čistilnikom

dvojina

IMENOVALNIK: čistilnika

RODILNIK: čistilnikov

DAJALNIK: čistilnikoma

TOŽILNIK: čistilnika

MESTNIK: pri čistilnikih

ORODNIK: s čistilnikoma

množina

IMENOVALNIK: čistilniki

RODILNIK: čistilnikov

DAJALNIK: čistilnikom

TOŽILNIK: čistilnike

MESTNIK: pri čistilnikih

ORODNIK: s čistilniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čistilnik

RODILNIK: čistilnika
DAJALNIK: čistilniku
TOŽILNIK: čistilnik
MESTNIK: pri čistilniku
ORODNIK: s čistilnikom

dvojina

IMENOVALNIK: čistilnika
RODILNIK: čistilnikov
DAJALNIK: čistilnikoma
TOŽILNIK: čistilnika
MESTNIK: pri čistilnikih
ORODNIK: s čistilnikoma

množina

IMENOVALNIK: čistilniki
RODILNIK: čistilnikov
DAJALNIK: čistilnikom
TOŽILNIK: čistilnike
MESTNIK: pri čistilnikih
ORODNIK: s čistilniki

IZVOR

↑ čistiti

čistiti čistim nedovršni glagol [čístiti]

POMEN

1. delati, povzročati, da kje ni več umazanije, odpadkov, neželenih snovi

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

čistiti avtomobil | čistiti bazen | čistiti breg, (morsko) dno, kanale, obalo, strugo | čistiti cesto, park, pločnike, ulice | čistiti čevlje | čistiti črevesje, jetra, kožo, kri, ledvice | čistiti dimnik | čistiti gozd | čistiti hišo, kuhinjo, prostore, stanovanje, stranišče | čistiti hlev, kletko | čistiti mesto, območje, okolico, okolje, teren | čistiti organizem, telo | čistiti posodo | čistiti (vetrobransko) steklo | čistiti tla | čistiti vodo, zemljo, zrak

- Učenci razredne stopnje skupaj z učitelji redno *čistijo* okolico šole.
- Ingverjeve učinkovine spodbujajo potenje, *čistijo* kri, ledvice in prebavila.
- Vprašala sem mamo, kako so *čistili* stanovanje pred desetletji, ko še ni bilo čistil.
- Okolje varujemo tudi z uporabo čistilnih naprav, ki *čistijo* onesnaženo vodo ali zrak.
- Morda se vam zdi trapasto *čistiti* čevlje za sprehod po lužah, vendar ravno v takšnem vremenu najbolj potrebujejo intenzivno nego.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

čaj, sok, voda čisti | čistilka čisti | delavci čistijo | filter čisti | gasilci čistijo | lastniki čistijo | (čistilna) naprava čisti | otroci, študenti čistijo | podjetje čisti | potapljači, ribiči čistijo | rastlina čisti

- Voda in čaj najbolje *čistita* organizem, saj omogočata redno odstranjevanje škodljivih snovi.

- Zadnji delavci so včeraj le še *čistili*, pospravljali in barvali zadnje malenkosti, tako da bo danes vse nared za tehnični prevzem.
- Naprava bo *čistila* odpadne vode iz gospodinjstev, industrije in obrti.
- Dimnikarsko podjetje zdaj *čisti* dimnovodne naprave in izvaja meritve.
- Potapljači bodo reko *čistili* tudi, če bo deževalo, akcija pa bo odpovedana le v primeru, če bo gladina reke Ljubljanice preveč narasla.

▶ prisl. + **glag.**

danes, letos, včeraj, zdaj čistiti | dobro, odlično, temeljito, učinkovito čistiti | dodatno čistiti | neprestano, nenehno, stalno čistiti | nežno čistiti | pogosto, redno, sproti, večkrat čistiti | pridno, skrbno čistiti | ročno čistiti

- Vsa oprema v bolniški sobi mora biti iz materialov, ki jih je mogoče dobro *čistiti* in razkuževati.
- Razkužilo uniči spore povzročiteljev bolezni, hkrati pa *čisti* in odstranjuje umazanijo.
- Bazeni so vzdrževali in ga redno *čistili*, zagotavljali pa so tudi najnujnejši sanitarni nadzor.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

(ne) moči, morati čistiti | pomagati čistiti | pričeti, začeti čistiti | (ne) smeti čistiti

- Slike, knjige in knjižne police morate redno *čistiti* in vzdrževati.
- Po bazenu se pretaka morska voda, posebni filtri pa pomagajo *čistiti* pesek, mulj, sluz, predvsem pa katere koli zdravju škodljive bakterije.
- Domačini so s pomočjo gasilcev takoj začeli *čistiti* okolico hiš in ceste.
- Brivnikov, ki se neposredno napajajo iz električnega omrežja, ne smete *čistiti* pod tekočo vodo.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

čistiti s KAKŠNIM čistilom, sredstvom | čistiti s KAKŠNO krpo | čistiti s pomočjo ČESA | čistiti z vodo

- Skrbijo, da prostore zračijo, obvezne so halje, tla pa *čistijo* s posebnimi ekološkimi čistili.
- Liste redno *čistimo* z mehko krpo ali mehko krtačko, lahko pa rastline vzdržujemo čiste z rednim pršenjem.
- Stranišča bodo *čistili* s pomočjo deževnice, kar bo še dodatno zmanjšalo porabo vode.
- Barve lahko mešamo med seboj, čopič pa *čistimo* z vodo.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

- Odpadne vode *čistimo* v svoji čistilni napravi in jih šele potem vodimo v skupni sistem zbiranja.
- Lani smo *čistili* v zgornjem delu in potapljači pravijo, da je tam največ smeti – tudi pralni stroji, peči in avtomobili.

▶ priredna zveza

čistiti in negovati, čistiti in obnavljati, čistiti in odstranjevati, čistiti in pospravljati, čistiti in prati,

čistiti in razkuževati, čistiti in urejati, čistiti in vzdrževati

- Opravljajo popravila zlatega in srebrnega nakita, ga *čistijo* in obnavljajo.
- Po prejetju sklepa inšpektorjev so nehali delati in zdaj samo še *čistijo* in pospravljajo gradbišče.
- Pripomočki za nego, diagnostiko in zdravljenje so lahko prenašalci okužb, zato jih moramo redno *čistiti* in razkuževati.
- Z gradbeno mehanizacijo so pospešeno *čistili* in urejali vodotoke na vseh kritičnih mestih.
- Posadke vozila redno *čistijo* in vzdržujejo v izvrstnem stanju.

1.1. v obliki **čistiti se** postajati prost umazanije, odpadkov, neželenih snovi

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Zdravo kombinirana hrana povzroči, da *se* organizem naravno *čisti* in razbremenjuje.
- Privoščimo si dovolj počitka, saj *se* med spanjem koža *čisti* in proizvaja kolagen.

1.2. odstranjevati neuporabne, neužitne dele hrane, živil

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- čistiti ribe | čistiti zelenjavo
- Takoj ko mreže potegnejo na krov, delavci ob tekočem traku začnejo *čistiti* ribe in zamrzovati njihovo meso.
- Zbiramo vse rastlinske odpadke, kadar nabiramo ali *čistimo* solato in drugo zelenjavo.

1.3. odstranjevati umazanijo, neželene snovi z dela telesa v skrbi za osebno higieno, urejenost

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- čistiti (si) obraz | čistiti (si) perje | čistiti (si) zobe
- Že v otroški dobi bi si morali vsi začeti pravilno in redno *čistiti* zobe.
- Preden si začnete *čistiti* obraz, si umijte roke, drugače si boste umazanijo nanесли, ne odstranili.

▶ prisl. + **glag.**

- redno čistiti
- Normalno kožo najbolje *čistimo* s takšnimi mili, ki imajo nevtralno pH vrednost.
- Občutljivo kožo je treba nežno *čistiti*.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Obraz *čistite* z mlačno vodo ter s sredstvi, ki ne vsebujejo mil, alkohola, dišav ali umetnih barvil.
- Pomaga redno umivanje zob s fluoridno zobno pasto, medzobne predele pa je treba *čistiti* z zobno nitko.

1.4. delati, povzročati, da je kaj brez česa odvečnega, nepotrebne, neželenega sploh

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- čistiti arhive | čistiti dušo
- Lahko bi rekli, da *čistijo* arhive pred vročo poletno koncertno sezono, ko bodo znova posneli vrsto zanimivih glasbenih nastopov.

- Ni je sram solz in tako se večkrat zjoče. Menda solze *čistijo* dušo.

...

- Molitev in molk jim pomagata *čistiti* misli in čustva.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čístiti]

IPA: [ˈtʃiːstiti]

tonemski

[čístiti]

IPA: [tʃiːstíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: čistiti

NAMENILNIK: čistit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čistim
2. OSEBA: čistiš
3. OSEBA: čisti

dvojina

1. OSEBA: čistiva
2. OSEBA: čistita
3. OSEBA: čistita

množina

1. OSEBA: čistimo
2. OSEBA: čistite
3. OSEBA: čistijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: čisti

dvojina

1. OSEBA: čistiva
2. OSEBA: čistita

množina

1. OSEBA: čistimo
2. OSEBA: čistite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: čistil

DVOJINA: čistila

MNOŽINA: čistili

ženski spol

EDNINA: čistila

DVOJINA: čistili

MNOŽINA: čistile

srednji spol

EDNINA: čistilo

DVOJINA: čistili

MNOŽINA: čistila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščēč
RODILNIK: čiščēč**ega**
DAJALNIK: čiščēč**emu**
TOŽILNIK: čiščēč
 živo čiščēč**ega**
MESTNIK: pri čiščēč**em**
ORODNIK: s čiščēč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čiščēč**a**
RODILNIK: čiščēč**ih**
DAJALNIK: čiščēč**ima**
TOŽILNIK: čiščēč**a**
MESTNIK: pri čiščēč**ih**
ORODNIK: s čiščēč**ima**

množina

IMENOVALNIK: čiščēč**i**
RODILNIK: čiščēč**ih**
DAJALNIK: čiščēč**im**
TOŽILNIK: čiščēč**e**
MESTNIK: pri čiščēč**ih**
ORODNIK: s čiščēč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščēč**a**
RODILNIK: čiščēč**e**
DAJALNIK: čiščēč**i**
TOŽILNIK: čiščēč**o**
MESTNIK: pri čiščēč**i**
ORODNIK: s čiščēč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: čiščēč**i**
RODILNIK: čiščēč**ih**
DAJALNIK: čiščēč**ima**
TOŽILNIK: čiščēč**i**
MESTNIK: pri čiščēč**ih**
ORODNIK: s čiščēč**ima**

množina

IMENOVALNIK: čiščēč**e**
RODILNIK: čiščēč**ih**
DAJALNIK: čiščēč**im**
TOŽILNIK: čiščēč**e**
MESTNIK: pri čiščēč**ih**
ORODNIK: s čiščēč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščēč**e**
RODILNIK: čiščēč**ega**
DAJALNIK: čiščēč**emu**
TOŽILNIK: čiščēč**e**
MESTNIK: pri čiščēč**em**
ORODNIK: s čiščēč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čiščēč**i**
RODILNIK: čiščēč**ih**
DAJALNIK: čiščēč**ima**
TOŽILNIK: čiščēč**i**

MESTNIK: pri čiščēč**ih**
ORODNIK: s čiščēč**ima**

množina

IMENOVALNIK: čiščēč**a**
RODILNIK: čiščēč**ih**
DAJALNIK: čiščēč**im**
TOŽILNIK: čiščēč**a**
MESTNIK: pri čiščēč**ih**
ORODNIK: s čiščēč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čišč**en**
RODILNIK: čišč**enega**
DAJALNIK: čišč**enemu**
TOŽILNIK: čišč**en**
 živo čišč**enega**
MESTNIK: pri čišč**enem**
ORODNIK: s čišč**enim**

dvojina

IMENOVALNIK: čišč**ena**
RODILNIK: čišč**enih**
DAJALNIK: čišč**enima**
TOŽILNIK: čišč**ena**
MESTNIK: pri čišč**enih**
ORODNIK: s čišč**enima**

množina

IMENOVALNIK: čišč**eni**
RODILNIK: čišč**enih**
DAJALNIK: čišč**enim**
TOŽILNIK: čišč**ene**
MESTNIK: pri čišč**enih**
ORODNIK: s čišč**enimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čišč**ena**
RODILNIK: čišč**ene**
DAJALNIK: čišč**eni**
TOŽILNIK: čišč**eno**
MESTNIK: pri čišč**eni**
ORODNIK: s čišč**eno**

dvojina

IMENOVALNIK: čišč**eni**
RODILNIK: čišč**enih**
DAJALNIK: čišč**enima**
TOŽILNIK: čišč**eni**
MESTNIK: pri čišč**enih**
ORODNIK: s čišč**enima**

množina

IMENOVALNIK: čišč**ene**
RODILNIK: čišč**enih**
DAJALNIK: čišč**enim**
TOŽILNIK: čišč**ene**
MESTNIK: pri čišč**enih**
ORODNIK: s čišč**enimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščeno
RODILNIK: čiščenea
DAJALNIK: čiščenemu
TOŽILNIK: čiščeno
MESTNIK: pri čiščenem
ORODNIK: s čiščenim

dvojina

IMENOVALNIK: čiščeni
RODILNIK: čiščeni
DAJALNIK: čiščenima
TOŽILNIK: čiščeni
MESTNIK: pri čiščenih
ORODNIK: s čiščenima

množina

IMENOVALNIK: čiščena
RODILNIK: čiščeni
DAJALNIK: čiščenim
TOŽILNIK: čiščena
MESTNIK: pri čiščenih
ORODNIK: s čiščenimi

DELEŽJE NA -e: čisté

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čiščenje
RODILNIK: čiščenja
DAJALNIK: čiščenju
TOŽILNIK: čiščenje
MESTNIK: pri čiščenju
ORODNIK: s čiščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čiščeni
RODILNIK: čiščenj
DAJALNIK: čiščenjema
TOŽILNIK: čiščenji
MESTNIK: pri čiščenjih
ORODNIK: s čiščenjema

množina

IMENOVALNIK: čiščenja
RODILNIK: čiščenj
DAJALNIK: čiščenjem
TOŽILNIK: čiščenja
MESTNIK: pri čiščenjih
ORODNIK: s čiščenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: čistiti
NAMENILNIK: čistit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čistim
2. OSEBA: čistiš
3. OSEBA: čisti

dvojina

1. OSEBA: čistiva
2. OSEBA: čistita
3. OSEBA: čistita

množina

1. OSEBA: čistimo
2. OSEBA: čistite
3. OSEBA: čistijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: čisti

dvojina

1. OSEBA: čistiva
2. OSEBA: čistita

množina

1. OSEBA: čistimo
2. OSEBA: čistite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: čistil
DVOJINA: čistila
MNOŽINA: čistili

ženski spol

EDNINA: čistila in čistila
DVOJINA: čistili
MNOŽINA: čistile

srednji spol

EDNINA: čistilo
DVOJINA: čistili
MNOŽINA: čistila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščoč
RODILNIK: čiščočega
DAJALNIK: čiščočemu
TOŽILNIK: čiščoč
živo čiščočega
MESTNIK: pri čiščočem
ORODNIK: s čiščočim

dvojina

IMENOVALNIK: čiščočca
RODILNIK: čiščočih
DAJALNIK: čiščočima
TOŽILNIK: čiščočca
MESTNIK: pri čiščočih
ORODNIK: s čiščočima

množina

IMENOVALNIK: čiščočci
RODILNIK: čiščočih
DAJALNIK: čiščočim
TOŽILNIK: čiščočce
MESTNIK: pri čiščočih
ORODNIK: s čiščočimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščočca
RODILNIK: čiščočce
DAJALNIK: čiščočči
TOŽILNIK: čiščoččo

MESTNIK: pri čiščēči
ORODNIK: s čiščēčo

dvojina

IMENOVALNIK: čiščēči
RODILNIK: čiščēčih
DAJALNIK: čiščēčima
TOŽILNIK: čiščēči
MESTNIK: pri čiščēčih
ORODNIK: s čiščēčima

množina

IMENOVALNIK: čiščēče
RODILNIK: čiščēčih
DAJALNIK: čiščēčim
TOŽILNIK: čiščēče
MESTNIK: pri čiščēčih
ORODNIK: s čiščēčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščēče
RODILNIK: čiščēčega
DAJALNIK: čiščēčemu
TOŽILNIK: čiščēče
MESTNIK: pri čiščēčem
ORODNIK: s čiščēčim

dvojina

IMENOVALNIK: čiščēči
RODILNIK: čiščēčih
DAJALNIK: čiščēčima
TOŽILNIK: čiščēči
MESTNIK: pri čiščēčih
ORODNIK: s čiščēčima

množina

IMENOVALNIK: čiščēča
RODILNIK: čiščēčih
DAJALNIK: čiščēčim
TOŽILNIK: čiščēča
MESTNIK: pri čiščēčih
ORODNIK: s čiščēčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščen
RODILNIK: čiščenega
DAJALNIK: čiščenemu
TOŽILNIK: čiščen
živo čiščenega
MESTNIK: pri čiščenem
ORODNIK: s čiščenim

dvojina

IMENOVALNIK: čiščena
RODILNIK: čiščenih
DAJALNIK: čiščenima
TOŽILNIK: čiščena
MESTNIK: pri čiščenih
ORODNIK: s čiščenima

množina

IMENOVALNIK: čiščeni
RODILNIK: čiščenih
DAJALNIK: čiščenim
TOŽILNIK: čiščene
MESTNIK: pri čiščenih
ORODNIK: s čiščenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščena
RODILNIK: čiščene
DAJALNIK: čiščeni
TOŽILNIK: čiščeno
MESTNIK: pri čiščeni
ORODNIK: s čiščeno

dvojina

IMENOVALNIK: čiščeni
RODILNIK: čiščenih
DAJALNIK: čiščenima
TOŽILNIK: čiščeni
MESTNIK: pri čiščenih
ORODNIK: s čiščenima

množina

IMENOVALNIK: čiščene
RODILNIK: čiščenih
DAJALNIK: čiščenim
TOŽILNIK: čiščene
MESTNIK: pri čiščenih
ORODNIK: s čiščenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščeno
RODILNIK: čiščenega
DAJALNIK: čiščenemu
TOŽILNIK: čiščeno
MESTNIK: pri čiščenem
ORODNIK: s čiščenim

dvojina

IMENOVALNIK: čiščeni
RODILNIK: čiščenih
DAJALNIK: čiščenima
TOŽILNIK: čiščeni
MESTNIK: pri čiščenih
ORODNIK: s čiščenima

množina

IMENOVALNIK: čiščena
RODILNIK: čiščenih
DAJALNIK: čiščenim
TOŽILNIK: čiščena
MESTNIK: pri čiščenih
ORODNIK: s čiščenimi

DELEŽJE NA -e: čistē in čistē

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čiščenje
RODILNIK: čiščenja
DAJALNIK: čiščenju

TOŽILNIK: čiščenje
MESTNIK: pri čiščenju
ORODNIK: s čiščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čiščenji in čiščenji
RODILNIK: čiščenj
DAJALNIK: čiščenjema in čiščenjema
TOŽILNIK: čiščenji in čiščenji
MESTNIK: pri čiščenjih
ORODNIK: s čiščenjema in s čiščenjema

množina

IMENOVALNIK: čiščenja
RODILNIK: čiščenj
DAJALNIK: čiščenjem
TOŽILNIK: čiščenja
MESTNIK: pri čiščenjih
ORODNIK: s čiščenji

v obliki **čistiti se**

jakostni

[čistiti se]

IPA: [ˈtʃiːstiti se]

tonemski

[čistiti se]

IPA: [tʃiːstíti se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: čistiti se

NAMENILNIK: čistit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čistim se

2. OSEBA: čistiš se

3. OSEBA: čisti se

dvojina

1. OSEBA: čistiva se

2. OSEBA: čistita se

3. OSEBA: čistita se

množina

1. OSEBA: čistimo se

2. OSEBA: čistite se

3. OSEBA: čistijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: čisti se

dvojina

1. OSEBA: čistiva se

2. OSEBA: čistita se

množina

1. OSEBA: čistimo se

2. OSEBA: čistite se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: čistil se

DVOJINA: čistila se

MNOŽINA: čistili se

ženski spol

EDNINA: čistila se

DVOJINA: čistili se

MNOŽINA: čistile se

srednji spol

EDNINA: čistilo se

DVOJINA: čistili se

MNOŽINA: čistila se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščoč se

RODILNIK: čiščočega se

DAJALNIK: čiščočemu se

TOŽILNIK: čiščoč se

živo čiščočega se

MESTNIK: pri čiščočem se

ORODNIK: s čiščočim se

dvojina

IMENOVALNIK: čiščoča se

RODILNIK: čiščočih se

DAJALNIK: čiščočima se

TOŽILNIK: čiščoča se

MESTNIK: pri čiščočih se

ORODNIK: s čiščočima se

množina

IMENOVALNIK: čiščočí se

RODILNIK: čiščočih se

DAJALNIK: čiščočim se

TOŽILNIK: čiščočé se

MESTNIK: pri čiščočih se

ORODNIK: s čiščočími se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščočá se

RODILNIK: čiščočé se

DAJALNIK: čiščočí se

TOŽILNIK: čiščočó se

MESTNIK: pri čiščočí se

ORODNIK: s čiščočó se

dvojina

IMENOVALNIK: čiščočí se

RODILNIK: čiščočih se

DAJALNIK: čiščočíma se

TOŽILNIK: čiščočí se

MESTNIK: pri čiščočih se

ORODNIK: s čiščočíma se

množina

IMENOVALNIK: čiščočé se

RODILNIK: čiščočih se

DAJALNIK: čiščočim se

TOŽILNIK: čiščočé se

MESTNIK: pri čiščočih se

ORODNIK: s čiščočími se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščéče se
RODILNIK: čiščéčega se
DAJALNIK: čiščéčemu se
TOŽILNIK: čiščéče se
MESTNIK: pri čiščéčem se
ORODNIK: s čiščéčim se

dvojina

IMENOVALNIK: čiščéči se
RODILNIK: čiščéčih se
DAJALNIK: čiščéčima se
TOŽILNIK: čiščéči se
MESTNIK: pri čiščéčih se
ORODNIK: s čiščéčima se

množina

IMENOVALNIK: čiščéča se
RODILNIK: čiščéčih se
DAJALNIK: čiščéčim se
TOŽILNIK: čiščéča se
MESTNIK: pri čiščéčih se
ORODNIK: s čiščéčimi se

DELEŽJE NA -e: čisté se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čiščenje
RODILNIK: čiščjenja
DAJALNIK: čiščjenju
TOŽILNIK: čiščenje
MESTNIK: pri čiščjenju
ORODNIK: s čiščjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čiščjenji
RODILNIK: čiščjenj
DAJALNIK: čiščjenjema
TOŽILNIK: čiščjenji
MESTNIK: pri čiščjenjih
ORODNIK: s čiščjenjema

množina

IMENOVALNIK: čiščjenja
RODILNIK: čiščjenj
DAJALNIK: čiščjenjem
TOŽILNIK: čiščjenja
MESTNIK: pri čiščjenjih
ORODNIK: s čiščjenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: čistiti se
NAMENILNIK: čistit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čistim se
2. OSEBA: čistíš se
3. OSEBA: čisti se

dvojina

1. OSEBA: čistiva se
2. OSEBA: čistita se
3. OSEBA: čistita se

množina

1. OSEBA: čistimo se
2. OSEBA: čistíte se
3. OSEBA: čistijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: čisti se

dvojina

1. OSEBA: čistiva se
2. OSEBA: čistita se

množina

1. OSEBA: čistimo se
2. OSEBA: čistíte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: čistil se
DVOJINA: čistila se
MNOŽINA: čistili se

ženski spol

EDNINA: čistila se in čistila se
DVOJINA: čistili se
MNOŽINA: čistile se

srednji spol

EDNINA: čistilo se
DVOJINA: čistili se
MNOŽINA: čistila se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščěč se
RODILNIK: čiščěčega se
DAJALNIK: čiščěčemu se
TOŽILNIK: čiščěč se
živo čiščěčega se
MESTNIK: pri čiščěčem se
ORODNIK: s čiščěčim se

dvojina

IMENOVALNIK: čiščěča se
RODILNIK: čiščěčih se
DAJALNIK: čiščěčima se
TOŽILNIK: čiščěča se
MESTNIK: pri čiščěčih se
ORODNIK: s čiščěčima se

množina

IMENOVALNIK: čiščěči se
RODILNIK: čiščěčih se
DAJALNIK: čiščěčim se
TOŽILNIK: čiščěče se
MESTNIK: pri čiščěčih se
ORODNIK: s čiščěčimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščěča se
RODILNIK: čiščěče se
DAJALNIK: čiščěči se
TOŽILNIK: čiščěčo se

MESTNIK: pri čiščēči se
ORODNIK: s čiščēčo se

dvojina

IMENOVALNIK: čiščēči se
RODILNIK: čiščēčih se
DAJALNIK: čiščēčima se
TOŽILNIK: čiščēči se
MESTNIK: pri čiščēčih se
ORODNIK: s čiščēčima se

množina

IMENOVALNIK: čiščēče se
RODILNIK: čiščēčih se
DAJALNIK: čiščēčim se
TOŽILNIK: čiščēče se
MESTNIK: pri čiščēčih se
ORODNIK: s čiščēčimi se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čiščēče se
RODILNIK: čiščēčega se
DAJALNIK: čiščēčemu se
TOŽILNIK: čiščēče se
MESTNIK: pri čiščēčem se
ORODNIK: s čiščēčim se

dvojina

IMENOVALNIK: čiščēči se
RODILNIK: čiščēčih se
DAJALNIK: čiščēčima se
TOŽILNIK: čiščēči se
MESTNIK: pri čiščēčih se
ORODNIK: s čiščēčima se

množina

IMENOVALNIK: čiščēča se
RODILNIK: čiščēčih se
DAJALNIK: čiščēčim se
TOŽILNIK: čiščēča se
MESTNIK: pri čiščēčih se
ORODNIK: s čiščēčimi se

DELEŽJE NA -e: čistē se in čistē se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čiščenje
RODILNIK: čiščenja
DAJALNIK: čiščenju
TOŽILNIK: čiščenje
MESTNIK: pri čiščenju
ORODNIK: s čiščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čiščenji in čiščenji
RODILNIK: čiščenj
DAJALNIK: čiščenjema in čiščenjema
TOŽILNIK: čiščenji in čiščenji
MESTNIK: pri čiščenjih
ORODNIK: s čiščenjema in s čiščenjema

množina

IMENOVALNIK: čiščenja

RODILNIK: čiščenj
DAJALNIK: čiščenjem
TOŽILNIK: čiščenja
MESTNIK: pri čiščenjih
ORODNIK: s čiščenji

FRAZELOGIJA

počistiti/očistiti/čistiti Avgijev/avgijev hlev

počistiti Avgijev hlev

očistiti Avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti Avgijev hlev

počistiti avgijev hlev

očistiti avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti avgijev hlev

urediti, urejati, kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Stanje, ki ga je prevzela ta vlada, je bilo mnogo boljše kot tisto, ki ga je prevzela prejšnja vlada, ki je morala *počistiti Avgijev hlev* na področju pravosodja.
- Novi generalni tožilec bo potreboval najmanj dve leti, da *bo očistil Avgijev hlev*.
- Počasi bomo vsi razumni ljudje začeli *čistiti* svoj *avgijev hlev* in prišli do normalne demokratične države.

IZVOR

↑ čist

čisto prislov [čisto] tudi [čisto]

POMEN

1. brez umazanije, odpadkov, neželenih snovi

- Izbrali smo kamp, kjer je res zelo *čisto* in je dovolj sanitarij.
- »Zelo *čisto* imaš po hiši,« je pripomnil.
- V Logarski dolini je izjemno lepo, *čisto* je veliko bolj kot kje na Gorenjskem.

2. z upoštevanjem etičnih in moralnih načel, kot jih določajo verske zapovedi, zlasti glede spolne vzdržnosti

▶ glag. + **prisl.**

živeti čisto

- Pred Marijino podobo je pogosto molil. Pred to podobo je naredil zaobljubo, da bo vse življenje živel *čisto* in deviško.

3. takó, da je izražena najvišja možna mera, stopnja česa

▶ **prisl.** + prid. beseda

čisto bel, črn, rdeč | čisto domač | čisto drugačen, podoben, različen | čisto klasičen | čisto konkretno | čisto kratek, majčken, majhen | čisto miren, obupan | čisto mlad | čisto moker, suh | čisto napačen, nemogoč | čisto navaden, običajen, poseben, povprečen, vsakdanji | čisto navdušen | čisto nedolžen | čisto nepomemben, nepotreben | čisto

nor, zmeden, zmešan | čisto nov, svež | čisto poln, prazen | čisto pravi, zaresen | čisto prepričan | čisto slovenski | čisto zadnji | čisto zdrav | čisto zgrešen

- Igra je njen poklic in njena strast, največji izziv pa vidi v vlogah, ki so *čisto* drugačne od nje.
- Razpoka je bila *čisto* majhna, dolga približno kot svinčnik in široka kot človeški las.
- Ob vsej svoji retorični spretnosti je tako pisanje vsaj za moj okus *čisto* navadna propaganda.
- Poleg kroničnih bolezenskih težav jih pogosto pesti, da so na stara leta ostali *čisto* sami in se ne morejo z nikomer pogovarjati.

▶ **prisl. + glag.**

čisto se izgubiti | čisto ponoreti, znoreti | čisto pozabiti | čisto prevzeti | čisto se približati | čisto se spremeniti | čisto se strinjati | čisto uničiti | čisto se utrgati, zmešati KOMU | čisto zмести, zmešati

- Gradili so več in več hotelov, pri tem pa so *čisto* pozabili na naravo, na okolje.
- Lotila sem se prepisa štirinajstih zvezkov, kar od začetka do konca, od pesmi do pesmi – delo me je *čisto* prevzelo.
- Ko se bližamo vrhu, se pot *čisto* približa grebenu.
- Imeli smo malo težav in se nismo *čisto* strinjali, ko smo ugotavljali, kje je kdo sedel in s kom.

▶ **prisl. + prisl.**

čisto jasno

- Na začetku knjige ti ni vse *čisto* jasno, a v tem je smisel te knjige.
- V zalivu domačini živijo *čisto* blizu morja, zato so njihovi domovi lesene hišice na kolih.

...

- Živijo *čisto* na samem, na več kot 800 metrih višine, do prvega soseda je treba v breg gristi kar kakih dvajset minut.
- Očitata mu vse mogoče in to največkrat *čisto* po nepotrebnem.
- Sem *čisto* brez vsega, živim v majhni stari hiški na samem.

4. kot členek poudarja bistveno lastnost, bistvo povedanega sploh

- Kakšen je bil vaš *čisto* oseben vtis o ljudeh, s katerimi ste govorili?
- Po njihovem mnenju gre pri zahtevi za *čisto* politične interese posameznih članic.
- Luči v vrtu potrebujemo iz *čisto* praktičnih razlogov. Z njimi osvetlimo dostop do hiše, vrtno poti, da ne zaidemo.

5. kot členek poudarja zadostno, sprejemljivo mero, stopnjo kljub možnemu dvomu, pridržku

▶ **prisl. + glag.**

čisto dojeti, razumeti | čisto se strinjati | čisto ustrezati | čisto verjeti

- Deljen delovni čas ji *čisto* ustreza, in tudi kadar je dela največ, ji ni nič težko.
- Zanimiva razlaga, a ne vem, če *čisto* drži.

- Po svoje jih *čisto* razumem, saj so bili že kot tekmovalci ves čas zdoma, zato jim je toliko težje to ponoviti tudi po tekmovalni karieri.

- *Čisto* verjamem, da kot glavni urednik revije v takšnih razmerah včasih ni vedel, kaj bi storil.

▶ **prisl. + prid. beseda**

čisto dober, primeren, soliden, spodoben | čisto enostaven, logičen, preprost, razumljiv | čisto hud, kul, lep, simpatičen | čisto iskren, odkrit, pošten | čisto naraven | čisto nedolžen | čisto normalen | čisto prijazen | čisto prijeten | čisto realen, resen, zaresen | čisto uporaben | čisto zadovoljen | čisto zdrav

- Program se mi zdi že zdaj *čisto* dober, za vsakega nekaj.
- Prodaja digitalnih fotoaparatorov je doživela pravi razcvet, saj lahko za relativno malo denarja dobimo *čisto* spodoben fotoaparator.
- Kot sam pravi, je stvar *čisto* preprosta in brez kakršnegakoli skrivnega ozadja.
- Bilo je lepo, suho, toplo, prijazno domovanje; čeprav je bilo majhno, smo bili v njem srečni in *čisto* zadovoljni s takim življenjem.

▶ **prisl. + prisl.**

čisto dobro | čisto mogoče, možno

- *Čisto* mogoče je, da je resnica nekje v sredini.
- Moji stari so *čisto* lepo živeli, pa niso poznali avta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čisto] tudi [čístó]

IPA: [ˈtʃiːsto] tudi [tʃisˈtoː]

tonemski

[čisto] tudi [čístô]

IPA: [tʃíːstò] tudi [tʃístóː]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: čisto tudi čístó

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: čistêje in čistêjše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: tudi bòlj čisto tudi čístó

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjčístêje in nájčístêjše in nájčístêjše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj čisto tudi čístó in nájbolj čisto tudi čístó

tonemsko

OSNOVNIK: čisto tudi čístô

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: čistêje in čistêjše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: tudi bòlj čisto tudi čístô

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjčístêje in nájčístêjše in nájčístêjše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj čisto tudi čístô in nájbolj čisto tudi čístô

kot členek

jakostni

[čisto]

IPA: [ˈtʃiːstɔ]

tonemski

[čisto]

IPA: [tʃiːstɔ]

FRAZEOLOGIJA

biti (ves) iz sebe | biti (čisto/povsem/popolnoma) iz sebe

biti ves iz sebe

biti čisto iz sebe

biti povsem iz sebe

biti popolnoma iz sebe

biti iz sebe

biti v stanju, ko ni mogoče razsodno misliti, ravnati, delovati; biti zelo razburjen, čustveno vznemirjen

▪ Gospod *je bil* sprva *ves iz sebe*, nakar se je sijajno obvladal.

▪ »*Vsa si iz sebe*,« je rekla Silke. »Čisto potne dlani imaš.

▪ Naj ga je sin v življenju še tako polomil, oče *je bil* kljub temu *ves iz sebe* od veselja, da ga zopet vidi.

▪ Potem ko sva se prepričala, da mami in očka sedita pred televizijo, sva najprej poklicala Branka. *Bil je čisto iz sebe*. Toda ne od veselja.

▪ »Zdaj po vse dneve joče. Strah ga je, stalno nas prosi, naj mu pomagamo. Žal *smo* tudi mi *povsem iz sebe*, pohajajo nam moči,« prizna Nada.

▪ Moral sem jo prijeti za roko, saj *je bila* histerična in *popolnoma iz sebe*. Pištola ni imela, lahko pa bi od nekod potegnila nož.

▪ Producenti, ki slovijo po pretirano politično korektnem programu, *so bili* tako *iz sebe*, da ji niso dovolili odpeti še ene skladbe pred občinstvom v studiu.

IZVOR

↑čist

čístost čístosti samostalnik ženskega spola [čístost]

POMEN

1. stanje, lastnost česa, da je brez umazanije, odpadkov, neželenih snovi

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čístost okolja | čístost reke | čístost vode, zraka

▪ Za *čístost* reke niso odgovorni le ljudje, ki živijo neposredno ob njej, ampak vsi, ki živijo na širšem območju povodja.

▪ Odpadno motorno olje predstavlja nevarnost tako za vaše zdravje kot tudi za *čístost* okolja.

▪ Bazena imata ogrevano vodo in po *čístosti* vode sodita v sam vrh slovenskih kopaljšč.

▪ Mesta morajo zadostiti številnim okoljskim kriterijem, skrbno morajo ravnati z vodo, skrbeti za *čístost* zraka in imeti urejena zelena urbana območja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

ohraniti, ohranjati, zagotavljati, zagotoviti čístost | preveriti, preverjati čístost

▪ Zlasti si prizadevajo ohraniti *čístost* voda v rekah in jezeru, v bližini katerih ima podjetje zemljišča.

▪ V kuhinji ločijo biološke odpadke od ostalih in s tem zagotavljajo *čístost* odpadne embalaže.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditelju**

ohranitev, ohranjanje čístosti

▪ Za ohranjanje *čístosti* zadošča, da notranjost pečice po uporabi mikrovalov preprosto obrišete z vlažno krpo.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

vplivati na čístost

▪ Gozd pokriva polovico pojezerja in s tem vpliva na *čístost* vode.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

skrbeti za čístost čESA

▪ Vlada naj skrbi za *čístost* voda in uredi razpolaganje s pitno vodo.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**
skrb za čístost

▪ Skrb za *čístost* zraka, vode in tal ne more biti le predmet določenih kampanjskih akcij, temveč stalna vzgoja in praksa ter kolektivna zavest vsega človeštva.

▶ glag. + k/h + **sam. beseda v dajalniku**

▪ Prebivalci vsako leto očistijo tudi okolice domov, kar močno prispeva k *čístosti* naselij na celotnem območju občine.

1.1. stanje, lastnost česa, da ni skaljeno ali motno

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
čístost morja

▪ Na *čístost* morja vpliva tudi vreme, od katerega je odvisno mešanje morske vode.

▪ Očem potapljača, pa tudi kopalca z masko in dihalno, ki zaradi izredne *čístosti* vode vidi tudi do 15 metrov globoko, se v morskih plitvinah in globinah razkriva pravljíčni svet.

1.2. stanje, lastnost koga, da skrbi za osebno higieno, urejenost

▪ Pri šestletnih otrocih v vrtcih medicinske sestre z zobne poliklinike enkrat na mesec preverjajo *čístost* zob.

▪ Razširjena praksa je tudi izredna *čístost*, ki jo vzdržujejo z vsakdanjim jutranjim umivanjem pred molitvijo v reki ali vodnem bazenu, ki ga ima vsaka vas.

▪ Nežna emulzija razdraženo kožo vlaži in pomirja ter zagotavlja dolgotrajen občutek *čístosti* in svežine.

1.3. stanje, lastnost česa, da ustreza standardom čistoče, higiene pri določenih dejavnosti, zlasti zdravstvu, živilstvu

▪ Zdravstvo, farmacija in nekateri procesi v živilski industriji so glede zahtev po *čistosti* prostora še posebno občutljivi in terjajo zmanjšanje prisotnosti delcev in mikroorganizmov na najnižjo možno stopnjo.

▪ Kakovostna tehnologija naj bi zagotavljala *čistost* procesa. Če tega ni, morajo sokovom dodajati več konzervansov.

1.4. stanje, lastnost česa, da pri delovanju, uporabi onesnažuje okolje v manjši meri

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ekološka čistost

▪ Navdušeni so bili nad vrhunsko tehnologijo in ekološko *čistostjo* proizvodnje.

▪ Serijski električni avtomobili bodo zagotavljali okoljsko *čistost* brez izpustov izpušnih plinov in kar šestkrat nižje stroške energije v primerjavi z bencinskim motorjem.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čistost izpuha

▪ Poraba goriva naj bo čim manjša in *čistost* izpuha čim večja.

▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**

predpisi o čistosti izpuha, izpušnih plinov

▪ Nadomestni deli so dragi, a s slabo vzdrževanim avtom bo težko zadostiti predpisom o *čistosti* izpušnih plinov.

2. stanje, lastnost česa, da je brez tujih prvin, dodatkov, primesi ali se mu to pripisuje

▪ Porast smrti v zadnjih treh letih pripisujejo večji dostopnosti in večji *čistosti* heroina.

▪ Ukrep bi prispeval k zaščiti genskega materiala avtohtone kranjske čebele in pripomogel k ohranjanju *čistosti* pasme.

▪ Skromni cilji rejcev zahtevajo le šestgeneracijsko čistost brez križanja, kar je za stoletja staro pasmo zelo daleč od absolutne *čistosti* reje.

▪ Predstava o etnični kontinuiteti skozi stoletja, sploh tista o *čistosti* krvi, je sodobni mit.

2.1. vrednost, ki pove, v kolikšni meri je snov brez tujih prvin, dodatkov, primesi; SIN.: čistoča

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

n-odstotna čistost | visoka čistost

▪ Izkazalo se je, da gre za odlično filtracijo, ki zagotavlja od 99,99- do 100-odstotno *čistost* vode.

▪ S postopkom dosežejo visoko *čistost* učinkovine, kar vpliva na boljšo kakovost in večjo stabilnost končnega izdelka.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čistost zlata

▪ *Čistost* zlata merimo v karatih; zlato brez primesi je 24-karatno, vendar je za uporabo premešno in bi se hitro obrabilo.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditelju**

stopnja čistosti

▪ Diagram 1 kaže stopnjo obrabe glede na različne stopnje *čistosti* mazalnega olja po 300 urah delovanja motorja.

▪ Vsebnost zlata oziroma njegovo *čistost* izražamo v tisočinkah oziroma v bolj poznanih karatih.

▪ Osnovna ploskev medalje je izdelana iz srebra *čistosti* 925 v obliki enakostraničnega šesterokotnika.

2.2. stanje, lastnost česa, da je enostavno, preprosto, brez odvečnih okrasnih elementov

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čistost linij, oblik

▪ Harmonija zunanje in notranje ureditve hotela poudarja *čistost* linij in je delo enega najbolj uglednih sodobnih arhitektov.

▪ V nekaterih predmetih je izražen minimalizem in *čistost* oblik, drugje obiskovalca prepričajo bogati ornamenti tradicionalnih motivov.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

poudarjati čistost

▪ Harmonijo zunanje in notranje ureditve poudarja *čistost* linij in raznolikost materialov.

▪ Tanke črte je risal tudi po stokrat, da je dosegel skrajno izpiljenost, natančnost in *čistost*.

▶ priredna zveza

čistost in jasnost

▪ Fotografije, ki jih odlikuje oster fokus, tonska raznolikost, *čistost* in jasnost detajlov, se očitno razlikujejo od piktoralističnih del.

▪ Okrasje in pohištvo je odlikovala čudovita *čistost*, ki pritegne pogled vsaj toliko kot izjemno razkošje.

2.3. stanje, lastnost česa, da je brez česa odvečnega, nepotrebnega, neželenega sploh

▪ Ko dosežete svojo osredotočenost, dosežete *čistost* misli. Ni omejitev, kritik v vas ne deluje, lahko se sprostite.

▪ Poglavlje o pomenu *čistosti* duha me prepriča, kako pomembna je za človeka meditacija in da se znebimo jeze, strahov, da odpuščamo.

3. stanje, lastnost česa, da je dovršene kakovosti, brez motenj, šumov

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čistost zvoka

▪ Zaslon je na dotik odziven in prijeten za uporabo, deluje zelo hitro, navduši ločljivost in *čistost* barv.

▪ Priznana podjetje za izdelavo grafičnih čipov je poskrbelo za kristalno *čistost* slike in hitro grafiko.

4. stanje, lastnost koga, da je v etičnem, moralnem smislu brez izrazitejših pomanjkljivosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

duhovna, notranja čistost | moralna čistost

- Intuicijo ima izjemno, jo pa lahko človek hitro navduši ali obratno. To pripisujem predvsem notranji *čistosti*, nepreračunljivosti in odprtosti do sveta.
- Prevladuje zgražanje konzervativne javnosti in tudi volilcev, ki so ga podpirali zaradi obljub o etični *čistosti*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

pomeniti, ponazarjati, predstavljati, simbolizirati čistost

- Povejte kaj o vaši junakinji, ki v filmu predstavlja *čistost*, nedolžnost in dobroto.

4.1. stanje, lastnost česa, da odraža odsotnost takih pomanjkljivosti

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čistost duha, duše, srca

- Glavno sporočilo je strnil v misli, da zanj duhovnost pomeni *čistost* duha, predvsem v odnosu do sočloveka.
- V vas obožujem tisto nežno sočutje z vsemi tegobami drugih ljudi, tisto pošteno mišljenje in izbran okus, katerih čistost izvira iz *čistosti* duše.
- Bil je vsekakor preveč zapletov, razpletov in skrivalnic, da bi ljudje verjeli v *čistost* zgodbe.

4.2. stanje, lastnost, ki temelji na upoštevanju etičnih in moralnih načel, kot jih določajo verske zapovedi, zlasti glede spolne vzdržnosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

deviška čistost

- Že antični svet je videl v devištvu čarobno moč in dokaz za obredno *čistost*, ki edina omogoča neposredno komuniciranje z bogom.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čistost telesa

- Krščansko gibanje je častilo *čistost* telesa, deviškost, celibat, nadzor nad spolnostjo in resnico verskega nauka.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

zaobljuba čistosti

- Redovniško življenje so povezovali z Marijo najprej v zvezi z zaobljubo *čistosti*, kajti Kristusa in Marijo so že na začetku imeli za najpopolnejša vzornika deviškega življenja.

...

- Beli cvetovi pomarančevcev, ki so jih nosile neveste v stari Grčiji in Rimu, so ena od tradicionalnih podob njihove *čistosti* in nedolžnosti.

5. stanje, lastnost koga, da ne uživa nedovoljenih substanc, poživil ali je ozdravljen odvisnosti od mamil

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Vstop v program je težak, saj zahteva fizično *čistost*, ki je ne zmorejo vsi; k njim prihajajo mladi, ki so zasvojeni z različnimi drogami.

- Velik korak so napravili z obveznim testiranjem na doping prav po vsakem boju in tako dosegli *čistost* svojih športnikov.

- Protidopinška komisija je med 1112 športniki, pri katerih je januarja letos preverjala *čistost*, našla sedem takšnih, ki so osumljeni jemanja prepovedanih sredstev.

...

- V času, ko dvomi o *čistosti* razjedajo vsak vrhunski dosežek, je bil za mnoge le še en šampion, ki je imel srečo, da ga niso ujeli pri nečednih poslih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čístost]

IPA: [tʃi:stòst]

tonemski

[čístost] in [čĭstost]

IPA: [tʃi:stòst] in [tʃĭ:stòst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čistost

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistosti

TOŽILNIK: čistost

MESTNIK: pri čistosti

ORODNIK: s čistostjo

dvojina

IMENOVALNIK: čistosti

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistost**ma** tudi čistost**ima**

TOŽILNIK: čistosti

MESTNIK: pri čistost**ih**

ORODNIK: s čistost**ma** tudi s čistost**ima**

množina

IMENOVALNIK: čistosti

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistost**im**

TOŽILNIK: čistosti

MESTNIK: pri čistost**ih**

ORODNIK: s čistost**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čistost

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistosti

TOŽILNIK: čistost

MESTNIK: pri čistosti

ORODNIK: s čistostjo

dvojina

IMENOVALNIK: čistosti

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistost**ma** tudi čistost**ima**

TOŽILNIK: čistosti

MESTNIK: pri čistost**ih**

ORODNIK: s čistost**ma** tudi s čistost**ima**

množina

IMENOVALNIK: čistosti

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistost**im**

TOŽILNIK: čistosti

MESTNIK: pri čistost**ih**

ORODNIK: s čistost**mi**

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čistost

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistosti

TOŽILNIK: čistost

MESTNIK: pri čistosti

ORODNIK: s čistost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: čistosti

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistost**ma** tudi čistost**ima**

TOŽILNIK: čistosti

MESTNIK: pri čistost**ih**

ORODNIK: s čistost**ma** tudi s čistost**ima**

množina

IMENOVALNIK: čistosti

RODILNIK: čistosti

DAJALNIK: čistost**im**

TOŽILNIK: čistosti

MESTNIK: pri čistost**ih**

ORODNIK: s čistost**mi**

IZVOR

↑čist

čistúnka čistúnke samostalnik ženskega spola [čístúnka]

POMEN

1. slabšalno ženska, ki si pretirano prizadeva za upoštevanje ustaljenih, zelenih norm in ne odobrava odstopov, zlasti novosti, zunanjih vplivov; SIN.: slabšalno puristka

▪ Spoštovani moralni čistuni in *čistunke*, vsekakor bi vam bolj svetovala ukvarjati se z gradom v resnici in zares.

2. slabšalno ženska, ki se ji pripisuje pomanjkanje zanimanja za spolnost, neizkazovanje seksualnosti

▪ Vsi me doživljajo kot dobro deklico, *čistunko*, medtem ko zanjo vsi mislijo, da je seksi.

3. ekspresivno ženska, ki pretirano skrbi za čistočo, higieno

▪ Gospodična *čistunka* (jaz) sem postala gospa in sem pričakovala prvega otročka. V navalu gnezdenja sem besno čistila stanovanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čístúnka]

IPA: [tʃisˈtuːŋka]

tonemski

[čístúnka]

IPA: [tʃistúːŋkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čistúnka

RODILNIK: čistúnke

DAJALNIK: čistúnki

TOŽILNIK: čistúnko

MESTNIK: pri čistúnki

ORODNIK: s čistúnko

dvojina

IMENOVALNIK: čistúnki

RODILNIK: čistúnk

DAJALNIK: čistúnk**ama**

TOŽILNIK: čistúnki

MESTNIK: pri čistúnk**ah**

ORODNIK: s čistúnk**ama**

množina

IMENOVALNIK: čistúnke

RODILNIK: čistúnk

DAJALNIK: čistúnk**am**

TOŽILNIK: čistúnke

MESTNIK: pri čistúnk**ah**

ORODNIK: s čistúnk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čistúnka

RODILNIK: čistúnke

DAJALNIK: čistúnki

TOŽILNIK: čistúnko

MESTNIK: pri čistúnki

ORODNIK: s čistúnko

dvojina

IMENOVALNIK: čistúnki

RODILNIK: čistúnk

DAJALNIK: čistúnk**ama**

TOŽILNIK: čistúnki

MESTNIK: pri čistúnk**ah**

ORODNIK: s čistúnk**ama**

množina

IMENOVALNIK: čistúnke

RODILNIK: čistúnk

DAJALNIK: čistúnk**am**

TOŽILNIK: čistúnke

MESTNIK: pri čistúnk**ah**

ORODNIK: s čistúnk**ami**

IZVOR

čmrlj čmrlja samostalnik moškega spola [čmərɫ] in [čmərəl]

POMEN

čebeli podobna žuželka z debelim dlakavim telesom; primerjaj lat. *Bombus*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

vrsta čmrljev

- Ker so si nekatere vrste *čmrljev* po barvnih vzorcih dlačic in velikosti podobne, to lahko zavede opazovalca, da ne opazi, kako redki so postali nekateri izmed njih.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Čmrlji so izjemno pomembni oprashaľalci v hladnejšem vremenu, ker čebele najraje izletajo pri temperaturah nad 18 stopinj Celzija, medtem ko *čmrlji* oprashaľujejo že od 8 stopinj Celzija naprej.
- Kar naprej so me obletavali *čmrlji*, se usedali na mojo glavo, jaz pa sem jih odganjala.
- Pred čmrljakom sva stala kake četrt ure, ko je od nekod priletel rjav *čmrlj* in se ustavil tik pred vhodom v panj.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Travniški *čmrlji* se bodo lahko ohranili le po hribovskih vaseh, kjer mehanizacija ne pride v poštev in ni zgodnjih košenj.
- Čmrljev ne goji zaradi medu, ampak zaradi želje, da bi pomagal ohraniti enega najbolj ogroženih slovenskih *čmrljev*: vrsto *Bombus humilis*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Cvetovi imajo v notranjosti temne lise, ki privabljajo *čmrlje*, da jih oprashaľijo.
- Mehanizirano moderno kmetijstvo s kemičnim gnojenjem in intenzivno obdelavo uničuje *čmrlje* in jih preganja z ravninskih predelov v strme vesine in hribovite predele.

▶ priredna zveza

čmrlji in čebele

- Ose in sršeni so sami po sebi napadalni in vsiljivi, čebele in *čmrlji* pa vas bodo pičili le v samoobrambi, torej če jih boste po pomoti pohodili ali stisnili.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čmərɫ] in [čmərəl]

IPA: [ˈtʃmərɫ] in [ˈtʃmərəl]

tonemski

[čmərɫ] in [čmərəl] in [čmərɫ] in [čmərəl]

IPA: [ˈtʃmərɫ] in [ˈtʃmərəl] in [ˈtʃmərɫ] in [ˈtʃmərəl]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čmrlj

RODILNIK: čmrlja

DAJALNIK: čmrlju

TOŽILNIK: čmrlja

MESTNIK: pri čmrlju

ORODNIK: s čmrljem

dvojina

IMENOVALNIK: čmrlja

RODILNIK: čmrljev

DAJALNIK: čmrljema

TOŽILNIK: čmrlja

MESTNIK: pri čmrljih

ORODNIK: s čmrljema

množina

IMENOVALNIK: čmrlji

RODILNIK: čmrljev

DAJALNIK: čmrljem

TOŽILNIK: čmrlje

MESTNIK: pri čmrljih

ORODNIK: s čmrlji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čmrlj

RODILNIK: čmrlja

DAJALNIK: čmrlju

TOŽILNIK: čmrlja

MESTNIK: pri čmrlju

ORODNIK: s čmrljem

dvojina

IMENOVALNIK: čmrlja

RODILNIK: čmrljev tudi čmrljev

DAJALNIK: čmrljema

TOŽILNIK: čmrlja

MESTNIK: pri čmrljih tudi pri čmrljih

ORODNIK: s čmrljema

množina

IMENOVALNIK: čmrlji

RODILNIK: čmrljev tudi čmrljev

DAJALNIK: čmrljem

TOŽILNIK: čmrlje

MESTNIK: pri čmrljih tudi pri čmrljih

ORODNIK: s čmrlji tudi s čmrlji

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čmrlj

RODILNIK: čmrlja

DAJALNIK: čmrlju

TOŽILNIK: čmrlja

MESTNIK: pri čmrlju

ORODNIK: s čmrljem

dvojina

IMENOVALNIK: čmrlja

RODILNIK: čmrljev

DAJALNIK: čmrljema

TOŽILNIK: čmrlja

MESTNIK: pri čmrljih

ORODNIK: s čmrljema

množina

IMENOVALNIK: čmflji
RODILNIK: čmfljev
DAJALNIK: čmfljem
TOŽILNIK: čmflje
MESTNIK: pri čmfljih
ORODNIK: s čmflji

IZVOR

nastalo v nar. razvoju iz *čmel' = rus. šmélb, češ. čmel < pslov. *čmel'b, sorodno z nem. Hummel, verjetno iz ide. korena *kem- 'brenčati, bučati'

čriček črička samostalnik moškega spola [čríčək]

POMEN

1. žuželka črne ali rjave barve z daljšimi tipalkami, ki živi v zemlji na travniku; primerjaj lat.

Gryllus campestris

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

čriček se oglašá | črički pojejo

- V podrastju okrog njiju so peli *črički*.
- Nekje pred njim se je oglašal *čriček*.
- *Črički* odprtine svojih rogov usmerjajo proti jugu, da bi se njihova skrivališča lažje ogrevala s sončnimi žarki.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

cvrčanje, petje čričkov | pesem čričkov

- Razigran otroški vrvež okrog hiše se je umiril, nadomestilo ga je glasno petje *čričkov*.
- Nočni zrak je trepetal od svežine in gozdnega vonja, pesmi *čričkov* in regljanja žab.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Jajčeca so bela, podolgovata, dolga okoli 3 mm, kolikor je tudi dolžina mladih *čričkov*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

slišati črička

- Če hočemo slišati *črička* ali slavca, moramo iti v naravo.
- V tihi, topli avgustovski noči sta sedela na balkonu hotelske sobe in poslušala *čričke*.
- Na travniku je naš petletni sin izbežal iz luknje *črička* in želel, da ga imamo doma.

2. žuželka rumeno zelene barve z daljšimi tipalkami, ki živi zlasti ob vinogradih; primerjaj lat.

Oecanthus pellucens

- Pod trtami so spevno črikali *črički*.
- Po delu sta na večer sedla pod brajdo in poslušala cvrčanje *čričkov*.
- Ko sem zvečer utrujen prihajal iz Vipavske kleti, sem se usedel na ograjo pred hišo in poslušal pesem *čričkov*.

3. žuželka sivkaste ali rjavkaste barve z daljšimi tipalkami, ki živi zlasti v naseljih, hišah, hlevih;

primerjaj lat. *Acheta domestica*

- *Čričke* privlači svetloba in pogosto se zberejo okrog luči ter budijo ljudi z glasnim cvrčanjem.

▪ *Čriček* je ena izmed najbolj pogosto gojenih žuželk pri nas, vendar žal navadno le kot živa hrana za druge terarijske živali.

▪ Mladiča gekona hranimo z enim do tremi *črički* petkrat tedensko, odrasle živali pa tri- do štirikrat tedensko s tremi do štirimi *črički*.

3.1. navadno v množini ta žuželka kot hrana, jed

- Na uličnih stojnicah ponujajo strmečim turistom ocvrte *čričke*, kobilice, škorpijone in razne hrošče.
- Prinesel je na palčkah natakunjene *čričke*, ki naj bi si jih za posladek popekli na razgreti žerjavici.

4. neželen, neprijeten zvok, ki kaže na napako, pomanjkljivost, zlasti v avtomobilu, elektronski napravi

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

črički motijo | črički se oglašajo

- Ohišje je iz precej trde plastike, kar ne pušča dobrega občutka v roki, še bolj pa motijo *črički*, ki se oglašajo ob močnejšem stisku aparata.
- Počutje v avtomobilu bi bilo dosti boljše, če se ne bi povsod oglašali *črički*.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**
čriček v armaturni plošči

- Tresljaji se lahko prenesejo v notranjost, kjer jih potniki čutijo in slišijo kot *čričke* v armaturni plošči.
- Nekateri vozniki so se pritoževali nad nezatesnjenimi strešnimi okni in *črički* v notranjosti.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nadležni črički

- Nadležnih *čričkov*, ko se zaradi vibracij začnejo oglašati deli karoserije, nismo zasledili.
- Kakšnih glasnejših *čričkov* med vožnjo ni bilo slišati, tu in tam pa se je oglasil malce slabše pritrjen del.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zaslišati črička

- Edino kritiko si zasluži obdelava pri testnem vozilu, ki bi lahko bila malce boljša, saj spoji že na oko niso bili povsod brezhibni, vsake toliko časa pa zaslišite tudi kakšnega *črička*.

...

▪ Plastika je kakovostna, v več barvnih odtenkih, da razbije monotonost, prav tako ni zaznati nobenih *čričkov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čríčək]

IPA: [ˈtʃriːtʃək]

tonemski

[čríčək] in [čríčək]

IPA: [tʃriːtʃək] in [tʃríːtʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čriček

RODILNIK: črička
DAJALNIK: čričku
TOŽILNIK: črička
MESTNIK: pri čričku
ORODNIK: s čričkom

dvojina

IMENOVALNIK: črička
RODILNIK: čričkov
DAJALNIK: čričkoma
TOŽILNIK: črička
MESTNIK: pri čričkih
ORODNIK: s čričkoma

množina

IMENOVALNIK: črički
RODILNIK: čričkov
DAJALNIK: čričkom
TOŽILNIK: čričke
MESTNIK: pri čričkih
ORODNIK: s črički

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: čriček
RODILNIK: črička
DAJALNIK: čričku
TOŽILNIK: črička
MESTNIK: pri čričku
ORODNIK: s čričkom

dvojina

IMENOVALNIK: črička
RODILNIK: čričkov tudi čričkov
DAJALNIK: čričkoma
TOŽILNIK: črička
MESTNIK: pri čričkih tudi pri čričkih
ORODNIK: s čričkoma

množina

IMENOVALNIK: črički
RODILNIK: čričkov tudi čričkov
DAJALNIK: čričkom
TOŽILNIK: čričke
MESTNIK: pri čričkih tudi pri čričkih
ORODNIK: s črički tudi s črički

in tonemsko ednina

IMENOVALNIK: čriček
RODILNIK: črička
DAJALNIK: čričku
TOŽILNIK: črička
MESTNIK: pri čričku
ORODNIK: s čričkom

dvojina

IMENOVALNIK: črička
RODILNIK: čričkov
DAJALNIK: čričkoma
TOŽILNIK: črička
MESTNIK: pri čričkih

ORODNIK: s čričkoma

množina

IMENOVALNIK: črički
RODILNIK: čričkov
DAJALNIK: čričkom
TOŽILNIK: čričke
MESTNIK: pri čričkih
ORODNIK: s črički

IZVOR

< nar. sloven. *čiriček* iz *čirati* 'cvrčati' < pslov. **čiriti* iz imitativne besede **čiri*, ki posnema oglašanje nekaterih žuželk

čútara čútare samostalnik ženskega spola [čútara]

POMEN

steklenici podobna lažja posoda za nošenje pijače in pitje neposredno iz nje, zlasti med telesno aktivnostjo

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku čútara z vodo

- Opremo in obleko prilagodimo razmeram, v popotniško malho dodamo *čutaro* z vročo pijačo – in gremo.
- Vojake, ki so bili oblečeni v tople uniforme, je mučila žeja, zato je *čutara* z vodo krožila od ust do ust.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

napolniti čutaro

- *Čutaro* je napolnila z vodo in iz košare vzela dve jabolki.
- Pripravimo *čutaro* oziroma platenko za vodo, žlico, nož in potrebne zemljevide.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

vojaška čutara

- Iz popotnice smo vzeli nekaj pečenega zajčjega mesa in kruha ter se posladkali s suhim sadjem, vse skupaj pa zalili z vodo iz vojaške *čutare*.
- S seboj je prinesla veliko *čutaro* s čajem, dva aluminijasta lončka in štiri obložene kruhke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čútara]

IPA: [ˈtʃuːtara]

tonemski

[čútara]

IPA: [tʃù:tára]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čútara

RODILNIK: čútare

DAJALNIK: čútari

TOŽILNIK: čutaro

MESTNIK: pri čútari

ORODNIK: s čútaro

dvojina

IMENOVALNIK: čútari

RODILNIK: čútar

DAJALNIK: čútar**ama**

TOŽILNIK: čútari

MESTNIK: pri čútar**ah**

ORODNIK: s čútar**ama**

množina

IMENOVALNIK: čútare

RODILNIK: čútar

DAJALNIK: čútar**am**

TOŽILNIK: čútare

MESTNIK: pri čútar**ah**

ORODNIK: s čútar**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čútara

RODILNIK: čútare

DAJALNIK: čútari

TOŽILNIK: čútaro

MESTNIK: pri čútari

ORODNIK: s čútaro

dvojina

IMENOVALNIK: čútari

RODILNIK: čútar

DAJALNIK: čútar**ama**

TOŽILNIK: čútari

MESTNIK: pri čútar**ah**

ORODNIK: s čútar**ama**

množina

IMENOVALNIK: čútare

RODILNIK: čútar

DAJALNIK: čútar**am**

TOŽILNIK: čútare

MESTNIK: pri čútar**ah**

ORODNIK: s čútar**ami**

IZVOR

prevzeto prek hrv., srb. *čùtura* iz tur. *çotra* 'majhna lesena posoda za vodo', morda iz gr. *kotyľē* 'lonček, kozarec'

dcl

simbol

POMEN

1. simbol za enoto *deciliter*

▪ V lončku umešamo 4 *dcl* mleka, 3 jajca, žlico rdeče paprike, malo majarona in 2 žlici naribanega sira.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-dcl** <-decilitrski>

▪ Postrežba vina v 1-*dcl* kozarcu bo verjetno iz uporabnika izvabila nezadovoljstvo.

IZVOR

okrajšava za ↑deciliter

debílka

debílke samostalnik ženskega spola [debílka]

POMEN

slabšalno ženska, ki ni sposobna dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali daje tak vtis

▪ Če ji priznam, da je imela prav in da je bilo pametno, da mi je najela inštruktorja, bo to tako, kot bi priznala, da sem totalna *debílka*!

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[debílka]

IPA: [dɛ'bi:lka]

tonemski

[debílka]

IPA: [dɛbí:lka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: debílka

RODILNIK: debílke

DAJALNIK: debílki

TOŽILNIK: debílko

MESTNIK: pri debílki

ORODNIK: z debílko

dvojina

IMENOVALNIK: debílki

RODILNIK: debílk

DAJALNIK: debílk**ama**

TOŽILNIK: debílki

MESTNIK: pri debílk**ah**

ORODNIK: z debílk**ama**

množina

IMENOVALNIK: debílke

RODILNIK: debílk

DAJALNIK: debílk**am**

TOŽILNIK: debílke

MESTNIK: pri debílk**ah**

ORODNIK: z debílk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: debílka

RODILNIK: debílke

DAJALNIK: debílki

TOŽILNIK: debílko

MESTNIK: pri debílki

ORODNIK: z debílko

dvojina

IMENOVALNIK: debílki

RODILNIK: debílk

DAJALNIK: debílk**ama**

TOŽILNIK: debílki

MESTNIK: pri debílk**ah**

ORODNIK: z debílk**ama**

množina

IMENOVALNIK: debîlke
RODILNIK: debîlk
DAJALNIK: debîlk**am**
TOŽILNIK: debîlke
MESTNIK: pri debîlk**ah**
ORODNIK: z debîlk**ami**

IZVOR

↑debil

décilíter *décilítra* samostalnik moškega spola [dɛsilítər]

POMEN

enota za merjenje prostornine, desetina litra [dɛl], [dl]

▶ števniki + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku
n decilitrov bencina, goriva, nafte | *n* decilitrov kisa, olja | *n* decilitrov kropa, vode | *n* decilitrov krvi | *n* decilitrov mleka, pijače, soka, tekočine | *n* decilitrov piva, vina, vodke, žganja

▪ Pražimo toliko časa, da se zelenjava dobro razpusti, nato zalijemo s štirimi *decilítri* vode in zavremo.

▪ Dva *decilítra* mleka zavrite, dodajte za noževu konico zmelega ingverja, vse skupaj dobro premešajte in osladite še z žličko medu.

▪ Krvodajalcem v povprečju vzamejo štiri *decilítre* krvi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, slab deciliter | poldrugi deciliter

▪ Poldrugi *decilíter* mleka zmešajte z enim jajcem.

▪ Juho spet pogrejemo, nato jo odstavimo in zamešamo vanjo dober *decilíter* sladke smetane, razžvrkljane z 1 rumenjacom.

▶ merni prisl. + količinski **sam.** v rodilniku

nekaj decilitrov

▪ Priporočljivo je, da zjutraj na tešče popijemo nekaj *decilitrov* tople vode.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dɛsilítər]

IPA: [ˈde:tsiˈli:tər]

tonemski

[dɛsilítər]

IPA: [dé:tsilì:tár]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: *décilíter*
RODILNIK: *décilítra*
DAJALNIK: *décilítru*
TOŽILNIK: *décilíter*
MESTNIK: pri *décilítru*
ORODNIK: z *décilítrom*

dvojina

IMENOVALNIK: *décilítra*
RODILNIK: *décilítrov*
DAJALNIK: *décilítroma*
TOŽILNIK: *décilítra*
MESTNIK: pri *décilítrih*
ORODNIK: z *décilítroma*

množina

IMENOVALNIK: *décilítri*
RODILNIK: *décilítrov*
DAJALNIK: *décilítrom*
TOŽILNIK: *décilítre*
MESTNIK: pri *décilítrih*
ORODNIK: z *décilítri*

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: *dêcilíter*
RODILNIK: *dêcilítra*
DAJALNIK: *dêcilítru*
TOŽILNIK: *dêcilíter*
MESTNIK: pri *dêcilítru*
ORODNIK: z *dêcilítrom*

dvojina

IMENOVALNIK: *dêcilítra*
RODILNIK: *dêcilítrov* tudi *dêcilítrov*
DAJALNIK: *dêcilítroma*
TOŽILNIK: *dêcilítra*
MESTNIK: pri *dêcilítrih* tudi pri *dêcilítrih*
ORODNIK: z *dêcilítroma*

množina

IMENOVALNIK: *dêcilítri*
RODILNIK: *dêcilítrov* tudi *dêcilítrov*
DAJALNIK: *dêcilítrom*
TOŽILNIK: *dêcilítre*
MESTNIK: pri *dêcilítrih* tudi pri *dêcilítrih*
ORODNIK: z *dêcilítri* tudi z *dêcilítri*

IZVOR

prevzeto iz nem. *Deziliter* iz novoklas. *deci.* ‘deseti del osnovne enote’ iz lat. *decem* ‘deset’ + ↑liter

décilítrski *décilítrska* *décilítrsko* pridevnik

[dɛsilítərski]

POMEN

1. ki lahko vsebuje en deciliter snovi

▪ Omejite se na eno ali dve *decilítrski* skodelici kave na dan.

▪ V Parizu boste našli veliko vinskih barov, kjer je vino resna zadeva in ga prodajajo po *decilítrskih* kozarcih.

1.1. s številom v prvem delu zloženke ki je v zvezi z določenim številom decilitrov

▶ prid. beseda + sam. beseda

n-decilítrski kozarec | *n*-decilítrska steklenica, steklenička

▪ Napolnili ga bodo čez dobro leto v 2,5-*decilítrske* steklenice z ustrežno etiketo in datumom trgatve.

- Suhi jagodni izbor polnijo v 2,5-*decilitrse* stekleničke, saj se tega vina pridela najmanj.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dɛsilitr̩ski]

IPA: ['de:tsi'li:t̩r̩ski]

tonemski

[dɛsilitr̩ski]

IPA: [dɛ:tsi'li:t̩r̩ski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: **décilitrski**

RODILNIK: **décilitrskega**

DAJALNIK: **décilitrskemu**

TOŽILNIK: **décilitrski**

živo **décilitrskega**

MESTNIK: pri **décilitrskem**

ORODNIK: z **décilitrskim**

dvojina

IMENOVANIK: **décilitrška**

RODILNIK: **décilitrskih**

DAJALNIK: **décilitrškima**

TOŽILNIK: **décilitrška**

MESTNIK: pri **décilitrskih**

ORODNIK: z **décilitrškima**

množina

IMENOVANIK: **décilitrski**

RODILNIK: **décilitrskih**

DAJALNIK: **décilitrskim**

TOŽILNIK: **décilitrške**

MESTNIK: pri **décilitrskih**

ORODNIK: z **décilitrskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: **décilitrška**

RODILNIK: **décilitrške**

DAJALNIK: **décilitrski**

TOŽILNIK: **décilitrsko**

MESTNIK: pri **décilitrski**

ORODNIK: z **décilitrsko**

dvojina

IMENOVANIK: **décilitrški**

RODILNIK: **décilitrskih**

DAJALNIK: **décilitrškima**

TOŽILNIK: **décilitrski**

MESTNIK: pri **décilitrskih**

ORODNIK: z **décilitrškima**

množina

IMENOVANIK: **décilitrške**

RODILNIK: **décilitrskih**

DAJALNIK: **décilitrskim**

TOŽILNIK: **décilitrške**

MESTNIK: pri **décilitrskih**

ORODNIK: z **décilitrskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: **décilitrsko**

RODILNIK: **décilitrskega**

DAJALNIK: **décilitrskemu**

TOŽILNIK: **décilitrsko**

MESTNIK: pri **décilitrskem**

ORODNIK: z **décilitrskim**

dvojina

IMENOVANIK: **décilitrski**

RODILNIK: **décilitrskih**

DAJALNIK: **décilitrškima**

TOŽILNIK: **décilitrski**

MESTNIK: pri **décilitrskih**

ORODNIK: z **décilitrškima**

množina

IMENOVANIK: **décilitrška**

RODILNIK: **décilitrskih**

DAJALNIK: **décilitrskim**

TOŽILNIK: **décilitrška**

MESTNIK: pri **décilitrskih**

ORODNIK: z **décilitrskimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: **dêcilitrski**

RODILNIK: **dêcilitrskega**

DAJALNIK: **dêcilitrskemu**

TOŽILNIK: **dêcilitrski**

živo **dêcilitrskega**

MESTNIK: pri **dêcilitrskem**

ORODNIK: z **dêcilitrskim**

dvojina

IMENOVANIK: **dêcilitrška**

RODILNIK: **dêcilitrskih**

DAJALNIK: **dêcilitrškima**

TOŽILNIK: **dêcilitrška**

MESTNIK: pri **dêcilitrskih**

ORODNIK: z **dêcilitrškima**

množina

IMENOVANIK: **dêcilitrski**

RODILNIK: **dêcilitrskih**

DAJALNIK: **dêcilitrskim**

TOŽILNIK: **dêcilitrške**

MESTNIK: pri **dêcilitrskih**

ORODNIK: z **dêcilitrskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: **dêcilitrška**

RODILNIK: **dêcilitrške**

DAJALNIK: **dêcilitrski**

TOŽILNIK: **dêcilitrsko**

MESTNIK: pri dēcilitrski
ORODNIK: z dēcilitrsko

dvojina

IMENOVALNIK: dēcilitrski
RODILNIK: dēcilitrskih
DAJALNIK: dēcilitrskima
TOŽILNIK: dēcilitrski
MESTNIK: pri dēcilitrskih
ORODNIK: z dēcilitrskima

množina

IMENOVALNIK: dēcilitrške
RODILNIK: dēcilitrskih
DAJALNIK: dēcilitrskim
TOŽILNIK: dēcilitrške
MESTNIK: pri dēcilitrskih
ORODNIK: z dēcilitrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dēcilitrsko
RODILNIK: dēcilitrškega
DAJALNIK: dēcilitrskemu
TOŽILNIK: dēcilitrsko
MESTNIK: pri dēcilitrskem
ORODNIK: z dēcilitrskim

dvojina

IMENOVALNIK: dēcilitrski
RODILNIK: dēcilitrskih
DAJALNIK: dēcilitrskima
TOŽILNIK: dēcilitrski
MESTNIK: pri dēcilitrskih
ORODNIK: z dēcilitrskima

množina

IMENOVALNIK: dēcilitrška
RODILNIK: dēcilitrskih
DAJALNIK: dēcilitrskim
TOŽILNIK: dēcilitrška
MESTNIK: pri dēcilitrskih
ORODNIK: z dēcilitrskimi

IZVOR

↑deciliter

degustátorka degustátorke samostalnik ženskega spola

[degustátorka]

POMEN

1. strokovnjakinja, ki se ukvarja z ocenjevanjem, preverjanjem okusa, arome, kakovosti hrane, pijače

- Čeprav je specialistka in priznana *degustátorka* za bela vina, ima sama raje rdeča.
- »Kakovost naših oljčnih olj napreduje iz leta v leto, vedno več vrhunskih pridelovalcev imamo,« ugotavlja naša najbolj priznana mednarodna *degustátorka*.
- Vinska *degustátorka* nam pove, da letos strežejo vina pretežno tekočega letnika.

1.1. ženska, ki uživa hrano, pijačo v manjših količinah z namenom seznaniti se z njenim okusom, aromo

- Jaz se tudi prijavljam na degustatorsko srečanje. Bom najbolj pridna *degustátorka*.

2. ženska, ki promovira živila, jedi, pijače s ponujanjem njihovih brezplačnih vzorcev

- V večjih nakupovalnih centrih po Sloveniji potekajo predstavitve izdelkov, kjer boste s pomočjo prijaznih *degustátork* izvedeli o nadomestkih obrokov vse, kar vas o tem že od nekdaj zanima.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[degustátorka]

IPA: [dɛgusˈtaːtɔrka]

tonemski

[degustátorka]

IPA: [dɛgustá:tɔrka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: degustátorka

RODILNIK: degustátorke

DAJALNIK: degustátorki

TOŽILNIK: degustátorko

MESTNIK: pri degustátorki

ORODNIK: z degustátorko

dvojina

IMENOVALNIK: degustátorki

RODILNIK: degustátork

DAJALNIK: degustátorkama

TOŽILNIK: degustátorki

MESTNIK: pri degustátorkah

ORODNIK: z degustátorkama

množina

IMENOVALNIK: degustátorke

RODILNIK: degustátork

DAJALNIK: degustátorkam

TOŽILNIK: degustátorke

MESTNIK: pri degustátorkah

ORODNIK: z degustátorkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: degustátorka

RODILNIK: degustátorke

DAJALNIK: degustátorki

TOŽILNIK: degustátorko

MESTNIK: pri degustátorki

ORODNIK: z degustátorko

dvojina

IMENOVALNIK: degustátorki

RODILNIK: degustátork

DAJALNIK: degustátorkama

TOŽILNIK: degustátorki

MESTNIK: pri degustâtor**ah**
ORODNIK: z degustâtor**ama**

množina

IMENOVALNIK: degustâtor**ke**
RODILNIK: degustâtor**ke**
DAJALNIK: degustâtor**am**
TOŽILNIK: degustâtor**ke**
MESTNIK: pri degustâtor**ah**
ORODNIK: z degustâtor**ami**

IZVOR

↑ degustator

desétpŕstni desétpŕstna desétpŕstno pridevnik

[desétpŕstni]

POMEN

pri katerem se uporablja vseh deset prstov na rokah

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

desetprstno tipkanje

- Organizirajo tečaj slepega *desetprstnega* tipkanja.
- Udeleženci se bodo naučili pisati po slepem *desetprstnem* sistemu na računalniku.
- Dijaki so se pomerili v hitrosti slepega *desetprstnega* pisanja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[desétpŕstni]

IPA: [dɛ'se:t'pŕstni]

tonemski

[desétpŕstni]

IPA: [dɛsɛ:tpŕstni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: desétpŕstni

RODILNIK: desétpŕst**nega**

DAJALNIK: desétpŕst**nemu**

TOŽILNIK: desétpŕstni

živo desétpŕst**nega**

MESTNIK: pri desétpŕst**nem**

ORODNIK: z desétpŕst**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: desétpŕstna

RODILNIK: desétpŕst**nih**

DAJALNIK: desétpŕst**nima**

TOŽILNIK: desétpŕstna

MESTNIK: pri desétpŕst**nih**

ORODNIK: z desétpŕst**nima**

množina

IMENOVALNIK: desétpŕstni

RODILNIK: desétpŕst**ih**

DAJALNIK: desétpŕst**nim**

TOŽILNIK: desétpŕst**ne**

MESTNIK: pri desétpŕst**ih**

ORODNIK: z desétpŕst**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: desétpŕstna

RODILNIK: desétpŕst**ne**

DAJALNIK: desétpŕst**ni**

TOŽILNIK: desétpŕst**no**

MESTNIK: pri desétpŕst**ni**

ORODNIK: z desétpŕst**no**

dvojina

IMENOVALNIK: desétpŕstni

RODILNIK: desétpŕst**ih**

DAJALNIK: desétpŕst**nima**

TOŽILNIK: desétpŕst**ni**

MESTNIK: pri desétpŕst**ih**

ORODNIK: z desétpŕst**nima**

množina

IMENOVALNIK: desétpŕstne

RODILNIK: desétpŕst**ih**

DAJALNIK: desétpŕst**nim**

TOŽILNIK: desétpŕst**ne**

MESTNIK: pri desétpŕst**ih**

ORODNIK: z desétpŕst**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: desétpŕstno

RODILNIK: desétpŕst**nega**

DAJALNIK: desétpŕst**nemu**

TOŽILNIK: desétpŕst**no**

MESTNIK: pri desétpŕst**nem**

ORODNIK: z desétpŕst**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: desétpŕstni

RODILNIK: desétpŕst**ih**

DAJALNIK: desétpŕst**nima**

TOŽILNIK: desétpŕst**ni**

MESTNIK: pri desétpŕst**ih**

ORODNIK: z desétpŕst**nima**

množina

IMENOVALNIK: desétpŕstna

RODILNIK: desétpŕst**ih**

DAJALNIK: desétpŕst**nim**

TOŽILNIK: desétpŕstna

MESTNIK: pri desétpŕst**ih**

ORODNIK: z desétpŕst**nimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: desétpŕstni

RODILNIK: desétpŕst**nega**

DAJALNIK: desétpŕst**nemu**

TOŽILNIK: desétpŕst**ni**

živo desētpŕstnega
MESTNIK: pri desētpŕstnem
ORODNIK: z desētpŕstnim

dvojina

IMENOVALNIK: desētpŕstna
RODILNIK: desētpŕstnih
DAJALNIK: desētpŕstnima
TOŽILNIK: desētpŕstna
MESTNIK: pri desētpŕstnih
ORODNIK: z desētpŕstnima

množina

IMENOVALNIK: desētpŕstni
RODILNIK: desētpŕstnih
DAJALNIK: desētpŕstnim
TOŽILNIK: desētpŕstne
MESTNIK: pri desētpŕstnih
ORODNIK: z desētpŕstnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: desētpŕstna
RODILNIK: desētpŕstne
DAJALNIK: desētpŕstni
TOŽILNIK: desētpŕstno
MESTNIK: pri desētpŕstni
ORODNIK: z desētpŕstno

dvojina

IMENOVALNIK: desētpŕstni
RODILNIK: desētpŕstnih
DAJALNIK: desētpŕstnima
TOŽILNIK: desētpŕstni
MESTNIK: pri desētpŕstnih
ORODNIK: z desētpŕstnima

množina

IMENOVALNIK: desētpŕstne
RODILNIK: desētpŕstnih
DAJALNIK: desētpŕstnim
TOŽILNIK: desētpŕstne
MESTNIK: pri desētpŕstnih
ORODNIK: z desētpŕstnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: desētpŕstno
RODILNIK: desētpŕstnega
DAJALNIK: desētpŕstnemu
TOŽILNIK: desētpŕstno
MESTNIK: pri desētpŕstnem
ORODNIK: z desētpŕstnim

dvojina

IMENOVALNIK: desētpŕstni
RODILNIK: desētpŕstnih
DAJALNIK: desētpŕstnima
TOŽILNIK: desētpŕstni
MESTNIK: pri desētpŕstnih
ORODNIK: z desētpŕstnima

množina

IMENOVALNIK: desētpŕstna

RODILNIK: desētpŕstnih
DAJALNIK: desētpŕstnim
TOŽILNIK: desētpŕstna
MESTNIK: pri desētpŕstnih
ORODNIK: z desētpŕstnimi

IZVOR

iz ↑deset + ↑prst

dinar dínarja samostalnik moškega spola [dínar]

POMEN

1. denarna enota Srbije in nekaterih drugih držav

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

iraški, kuvajtski, libijski, srbski, tunizijski dinar | inflatoren dinar

▪ Na začetku decembra je vrednost srbskega *dinarja* krepko padla, zdaj pa se je spet vrnila na staro raven.

▪ Na kupno moč Iračanov zelo ugodno vpliva tudi rast tečaja iraškega *dinarja* glede na dolar.

1.1. kovanec v vrednosti te enote

▪ Za tri aluminijaste *dinarje*, ki sva jih še nabrskala, so nama bili pripravljene prodati pol žemlje.

2. denarna enota nekdanje Jugoslavije in nekdanja denarna enota Hrvaške in Bosne in Hercegovine

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bosanski, hrvaški dinar | jugoslovanski dinar | konvertibilni dinar | novi, stari, takratni, tedanji dinar

▪ Dva tedna po 25. septembru 1991 je Slovenija jugoslovanske *dinarje* zamenjala začasne tolarske bone in s tem pretrgala tudi monetarno popkovo SFRJ.

▪ Znani so številni primeri zažiganja denarja iz zadnjih let nekdanje skupne države, ko je takratni *dinar* zaradi hiperinflacije strmo izgubljal vrednost.

▪ Predstavniki finančnega ministrstva so zahtevali odobritev posojila v višini 3,5 milijarde hrvaških *dinarjev*.

▪ Ko je pred seboj zagledal otroka, se je vrnil v hišo ter prinesel klobaso in sto takratnih *dinarjev*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

konvertibilnost, tečaj, vrednost dinarja | deprecijacija, devalvacija dinarja | zamenjava dinarjev

▪ Oktobra 1931 so z omejitvami deviznega prometa s tujino odpravili konvertibilnost *dinarja* in ga hkrati devalvirali za 25 odstotkov.

▪ Izvoz se ni izplačal zaradi tečaja *dinarja*.

▪ Denominacija in devalvacija *dinarja* ter zamenjava denarja SFRJ je sicer prinesla nekaj več reda, vendar se je hkrati podražilo že več kot 4800 izdelkov.

3. ekspresivno denar

▪ Zadnji *dinar* sem dal za ladijsko vozovnico.

- V službi je kar naprej delala nadure, da bi lahko zaslužila kakšen *dinar* več.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dínar]

IPA: [ˈdiːnar]

tonemski

[dînar]

IPA: [dî:nàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dínar

RODILNIK: dínarja

DAJALNIK: dínarju

TOŽILNIK: dínar

MESTNIK: pri dínarju

ORODNIK: z dínarjem

dvojina

IMENOVALNIK: dínarja

RODILNIK: dínarjev

DAJALNIK: dínarjema

TOŽILNIK: dínarja

MESTNIK: pri dínarjih

ORODNIK: z dínarjema

množina

IMENOVALNIK: dínarji

RODILNIK: dínarjev

DAJALNIK: dínarjem

TOŽILNIK: dínarje

MESTNIK: pri dínarjih

ORODNIK: z dínarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dînar

RODILNIK: dînarja

DAJALNIK: dînarju

TOŽILNIK: dînar

MESTNIK: pri dînarju

ORODNIK: z dînarjem

dvojina

IMENOVALNIK: dînarja

RODILNIK: dînarjev

DAJALNIK: dînarjema

TOŽILNIK: dînarja

MESTNIK: pri dînarjih

ORODNIK: z dînarjema

množina

IMENOVALNIK: dînarji

RODILNIK: dînarjev

DAJALNIK: dînarjem

TOŽILNIK: dînarje

MESTNIK: pri dînarjih

ORODNIK: z dînarji

FRAZEOLOGIJA

gledati/paziti na vsak evro/cent/dinar ipd.

gledati na vsak evro

paziti na vsak evro

gledati na vsak cent

paziti na vsak cent

gledati na vsak dinar

gledati na vsak tolar

skrbno se ukvarjati s stroški, porabo denarja; biti varčen, skop

▪ Čeprav nimam majhne pokojnine, moram *gledati na vsak evro*, ki ga porabim.

▪ Stranke so postale še bolj cenovno občutljive, več časa si vzamejo za primerjavo ponudb in bolj *pazijo na vsak evro*.

▪ V teh časih, ko mnogo ljudi *gleda na vsak cent*, je vsaka inovativna ideja, ki nam prihrani čas in denar, dobrodošla.

▪ Ne predstavljam si, da *bi* pri kupovanju daril *pazila na vsak cent*.

▪ Ni dobro nastopati v turističnih mestih, kjer vsi preveč *gledajo na vsak dinar*.

▪ Ne bo vam treba več *gledati na vsak tolar*.

ne imeti niti evra/centa/pare ipd.

ne imeti niti evra

ne imeti niti centa

ne imeti niti pare

ne imeti niti dinarja

ne imeti niti tolarja

biti povsem brez denarja; biti zelo reven

▪ Ne dobivamo plačil, nekateri *nimajo niti evra*, vendar moramo razmere vseeno potisniti v ozadje in se motivirati.

▪ Pred dvema letoma, ko v žepu *nisem imel niti centa*, sem sanjaril o velikem bogastvu.

▪ Na letališču v Delhiju so izgubili denar, bili so lačni, žejni in pri sebi *niso imeli niti pare*.

▪ »Kam naj grem?« se je vprašal, ko je bil na ulici. *Niti dinarja ni imel*.

▪ Vendar je do tja, žal, še zelo dolga pot, saj za omenjeno prenovo *nimamo niti tolarja*.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: dinarček

IZVOR

prevzeto prek hrv., srb. *dînār* in srgr. iz lat. *dēnārius* 'srebrnik', prvotno 'novec za deset enot', iz *dēnī* 'po deset'

dínarček dínarčka samostalnik moškega spola [dínarčək]

POMEN

1. ekspresivno, navadno v množini **denar**

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

služiti dinarčke

- Je treba v službo hoditi in *dinarčke* služiti, saj veš, kredit za stanovanje, položnice.

▶ števnik + količinski **sam.**

- Kupoval bom vedno manj in manj, vendar ne zato, ker ponudbe ni, ampak zato, ker ni dovolj *dinarčkov*.

1.1. ekspresivno bankovec, kovanec

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Prepevali so, mi pa smo jim čez okno metali *dinarčke*.
- Usedla sta se, nastavila klobuk in čakala *dinarčke*.

▶ števnik + količinski **sam.**

- Hodil sem ves premražen gor in dol med stojnicami in stiskal v roki nekaj *dinarčkov*, ki mi jih je dala stara mama.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dínarčək]

IPA: ['di:nartʃək]

tonemski

[dínarčək]

IPA: [di:nartʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dínarček

RODILNIK: dínarčka

DAJALNIK: dínarčku

TOŽILNIK: dínarček

MESTNIK: pri dínarčku

ORODNIK: z dínarčkom

dvojina

IMENOVALNIK: dínarčka

RODILNIK: dínarčkov

DAJALNIK: dínarčkoma

TOŽILNIK: dínarčka

MESTNIK: pri dínarčkih

ORODNIK: z dínarčkoma

množina

IMENOVALNIK: dínarčki

RODILNIK: dínarčkov

DAJALNIK: dínarčkom

TOŽILNIK: dínarčke

MESTNIK: pri dínarčkih

ORODNIK: z dínarčki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dínarček

RODILNIK: dínarčka

DAJALNIK: dínarčku

TOŽILNIK: dínarček

MESTNIK: pri dínarčku

ORODNIK: z dínarčkom

dvojina

IMENOVALNIK: dínarčka

RODILNIK: dínarčkov

DAJALNIK: dínarčkoma

TOŽILNIK: dínarčka

MESTNIK: pri dínarčkih

ORODNIK: z dínarčkoma

množina

IMENOVALNIK: dínarčki

RODILNIK: dínarčkov

DAJALNIK: dínarčkom

TOŽILNIK: dínarčke

MESTNIK: pri dínarčkih

ORODNIK: z dínarčki

IZVOR

↑dinar

dínarski dínarska dínarsko pridevnik [dínarski]

POMEN

1. ki je v zvezi z dinarjem 1.

- Črnogorske banke naj bi odpirale *dinarske* račune v Srbiji, srbske banke pa naj bi v Črni gori odpirale račune v evrih.

- Minimalni denarni vložek člana zasebnega sklada ne more biti manjši od 50 tisoč evrov v *dinarski* protivrednosti.

2. ki je v zvezi z dinarjem 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dinarski bankovec | dinarski znesek | dinarska protivrednost | dinarske vloge | dinarska sredstva

- Zvezna uprava carin predlaga zvišanje *dinarskega* zneska, ki ga sme državljan prenesti čez mejo.

- Občan dobi posojilo, če nepreklicno za določen čas veže *dinarska* sredstva ali če proda banki konvertibilne devize po nakupnem tečaju, ki velja na dan odkupa, ter nepreklicno veže njihovo *dinarsko* protivrednost.

- V tem trenutku je zagotovo še vedno ključno vprašanje jamstva za devizne in *dinarske* hranilne vloge varčevalcev iz bivše Jugoslavije.

- Zaradi blokade je prihajalo do vse večjih težav v plačilnem prometu in banka je le s skrajnimi napori uspela zagotavljati zadostne količine *dinarske* gotovine.

- Konec osemdesetih let, ko je bila *dinarska* inflacija iz leta v leto večja, so ljudje bankam vračali le po nekaj par namesto milijonskih zneskov, ki bi jih morali realno vrniti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dínarski]

IPA: ['di:narski]

tonemski
[d̥ɪnarski]
IPA: [d̥i:nàrski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarski
RODILNIK: d̥ɪnarskega
DAJALNIK: d̥ɪnarskemu
TOŽILNIK: d̥ɪnarski
živo d̥ɪnarskega
MESTNIK: pri d̥ɪnarskem
ORODNIK: z d̥ɪnarskim

dvojina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarska
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskima
TOŽILNIK: d̥ɪnarska
MESTNIK: pri d̥ɪnarskih
ORODNIK: z d̥ɪnarskima

množina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarski
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskim
TOŽILNIK: d̥ɪnarske
MESTNIK: pri d̥ɪnarskih
ORODNIK: z d̥ɪnarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarska
RODILNIK: d̥ɪnarske
DAJALNIK: d̥ɪnarski
TOŽILNIK: d̥ɪnarsko
MESTNIK: pri d̥ɪnarski
ORODNIK: z d̥ɪnarsko

dvojina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarski
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskima
TOŽILNIK: d̥ɪnarski
MESTNIK: pri d̥ɪnarskih
ORODNIK: z d̥ɪnarskima

množina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarske
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskim
TOŽILNIK: d̥ɪnarske
MESTNIK: pri d̥ɪnarskih
ORODNIK: z d̥ɪnarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarsko
RODILNIK: d̥ɪnarskega

DAJALNIK: d̥ɪnarskemu
TOŽILNIK: d̥ɪnarsko
MESTNIK: pri d̥ɪnarskem
ORODNIK: z d̥ɪnarskim

dvojina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarski
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskima
TOŽILNIK: d̥ɪnarski
MESTNIK: pri d̥ɪnarskih
ORODNIK: z d̥ɪnarskima

množina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarska
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskim
TOŽILNIK: d̥ɪnarska
MESTNIK: pri d̥ɪnarskih
ORODNIK: z d̥ɪnarskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarski
RODILNIK: d̥ɪnarskega
DAJALNIK: d̥ɪnarskemu
TOŽILNIK: d̥ɪnarski
živo d̥ɪnarskega
MESTNIK: pri d̥ɪnarskem
ORODNIK: z d̥ɪnarskim

dvojina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarska
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskima
TOŽILNIK: d̥ɪnarska
MESTNIK: pri d̥ɪnarskih
ORODNIK: z d̥ɪnarskima

množina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarski
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskim
TOŽILNIK: d̥ɪnarske
MESTNIK: pri d̥ɪnarskih
ORODNIK: z d̥ɪnarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarska
RODILNIK: d̥ɪnarske
DAJALNIK: d̥ɪnarski
TOŽILNIK: d̥ɪnarsko
MESTNIK: pri d̥ɪnarski
ORODNIK: z d̥ɪnarsko

dvojina

IMENOVALNIK: d̥ɪnarski
RODILNIK: d̥ɪnarskih
DAJALNIK: d̥ɪnarskima
TOŽILNIK: d̥ɪnarski

MESTNIK: pri **dġnarskih**
ORODNIK: z **dġnarskima**

mnoŹina

IMENOVALNIK: dġnarske
RODILNIK: **dġnarskih**
DAJALNIK: **dġnarskim**
TOŹILNIK: **dġnarske**
MESTNIK: pri **dġnarskih**
ORODNIK: z **dġnarskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dġnarsko
RODILNIK: **dġnarskega**
DAJALNIK: **dġnarskemu**
TOŹILNIK: **dġnarsko**
MESTNIK: pri **dġnarskem**
ORODNIK: z **dġnarskim**

dvojina

IMENOVALNIK: dġnarski
RODILNIK: **dġnarskih**
DAJALNIK: **dġnarskima**
TOŹILNIK: **dġnarski**
MESTNIK: pri **dġnarskih**
ORODNIK: z **dġnarskima**

mnoŹina

IMENOVALNIK: dġnarska
RODILNIK: **dġnarskih**
DAJALNIK: **dġnarskim**
TOŹILNIK: **dġnarska**
MESTNIK: pri **dġnarskih**
ORODNIK: z **dġnarskimi**

IZVOR

↑dinar

dl simbol

POMEN

1. simbol za enoto *deciliter*

▪ Vsebinske vreċke raztopimo v 2 *dl* vode.

2. del pridevniške zloŹenke v obliki **n-dl** <-decilitrski>

▪ V 3-*dl* kozarcu zmeŹajte 1 do 2 Źliċki sladkorja in limetin sok ter dodajte metine liste.

IZVOR

prevzeto iz nem., frc., it., angl. *dl*, krajŹave za
↑deciliter

dlġsk dlġska samostalnik moŹkega spola [dlġsk]

POMEN

ptica pevka z moĉnejŹim kljunom, oranŹno rjavo glavo, temno rjavim hrbtom in modro ĉrnimi perutmi z belo liso; primerjaj lat. *Coccothraustes coccothraustes*

▪ *Dleski*, ki v naravi Źivijo predvsem v listnatih gozdovih in se hranijo s plodovi v gozdu, so iz krmilnice pobirali sonĉniĉna semena.

▪ *Dlesk* s svojim moĉnim kljunom lahko zdrobi tudi trda semena.

▪ Veĉkrat sem opazoval, ko so se cele jate *dleskov* hranile na robiniji, pobirali so njena drobna semena.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dlġsk]

IPA: [ˈdlġsk]

tonemski

[dlġsk]

IPA: [dlġsk]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dlġsk

RODILNIK: dlġska

DAJALNIK: dlġsku

TOŹILNIK: dlġska

MESTNIK: pri dlġsku

ORODNIK: z dlġskom

dvojina

IMENOVALNIK: dlġska

RODILNIK: dlġskov

DAJALNIK: dlġskoma

TOŹILNIK: dlġska

MESTNIK: pri dlġskih

ORODNIK: z dlġskoma

mnoŹina

IMENOVALNIK: dlġski

RODILNIK: dlġskov

DAJALNIK: dlġskom

TOŹILNIK: dlġske

MESTNIK: pri dlġskih

ORODNIK: z dlġski

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dlġsk

RODILNIK: dlġska

DAJALNIK: dlġsku

TOŹILNIK: dlġska

MESTNIK: pri dlġsku tudi pri dlġsku

ORODNIK: z dlġskom

dvojina

IMENOVALNIK: dlġska

RODILNIK: dlġskov in dlġskov

DAJALNIK: dlġskoma

TOŹILNIK: dlġska

MESTNIK: pri dlġskih in pri dlġskih

ORODNIK: z dlġskoma

mnoŹina

IMENOVALNIK: dlġski

RODILNIK: dléskov in dlêskov
DAJALNIK: dléskom
TOŽILNIK: dléske
MESTNIK: pri dléskih in pri dlêskih
ORODNIK: z dléski in z dlêski

IZVOR

iz *dleskati* 'tleskati, cmokati' = češ. *dlaskat* < pslov. **dlęskati*, verjetno iz imitativne besede, ki posnema pri tleskanju nastale zvoke

DNA¹ DNA in DNA-ja samostalnik moškega spola [dɛnâ]

kratica *deoksiribonukleinska kislina*,
dezoksiribonukleinska kislina

POMEN

iz biologije nukleinska kislina v obliki dvojne vijačnice, ki vsebuje zapis dedne informacije in se nahaja v vseh celicah živih bitij in v nekaterih virusih; SIN.: iz biologije deoksiribonukleinska kislina, iz biologije dezoksiribonukleinska kislina, iz biologije DNK², iz biologije DNK¹

- Nikoli ni bil pozitiven na dopinškem testu, vendar so ga vzorci *DNA-ja*, ki jih je zasegla policija, povezali z veliko športno mrežo, vpleteno v načrtno zlorabo krvnega dopinga.
- Nekateri trdijo, da je človek vedno igral take igre hazarda in da je to tako rekoč vpisano v njegovem *DNA-ju*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dɛnâ]

IPA: [dɛn'a:]

tonemski

[dɛnâ]

IPA: [dɛnâ:]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

RODILNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

DAJALNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

TOŽILNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

MESTNIK: pri DNA

jakostni [pri dɛnâ]

tonemski [pri dɛnâ]

ORODNIK: z DNA

jakostni [z dɛnâ]

tonemski [z dɛnâ]

dvojina

IMENOVALNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

RODILNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

DAJALNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

TOŽILNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

MESTNIK: pri DNA

jakostni [pri dɛnâ]

tonemski [pri dɛnâ]

ORODNIK: z DNA

jakostni [z dɛnâ]

tonemski [z dɛnâ]

množina

IMENOVALNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

RODILNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

DAJALNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

TOŽILNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

MESTNIK: pri DNA

jakostni [pri dɛnâ]

tonemski [pri dɛnâ]

ORODNIK: z DNA

jakostni [z dɛnâ]

tonemski [z dɛnâ]

in

ednina

IMENOVALNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

RODILNIK: DNA-ja

jakostni [dɛnâja]

tonemski [dɛnâja]

DAJALNIK: DNA-ju

jakostni [dɛnâju]

tonemski [dɛnâju]

TOŽILNIK: DNA

jakostni [dɛnâ]

tonemski [dɛnâ]

MESTNIK: pri DNA-ju

jakostni [pri dɛnâju]

tonemski [pri dɛnâju]

ORODNIK: z DNA-**jem**
jakostni [z dęenájem]
tonemski [z dęenájem]

dvojina

IMENOVALNIK: DNA-**ja**
jakostni [dęenájja]
tonemski [dęenájja]

RODILNIK: DNA-**jev**
jakostni [dęenájjev]
tonemski [dęenájjev]

DAJALNIK: DNA-**jema**
jakostni [dęenájjema]
tonemski [dęenájjema]

TOŽILNIK: DNA-**ja**
jakostni [dęenájja]
tonemski [dęenájja]

MESTNIK: pri DNA-**jih**
jakostni [pri dęenájjih]
tonemski [pri dęenájjih]

ORODNIK: z DNA-**jema**
jakostni [z dęenájjema]
tonemski [z dęenájjema]

množina

IMENOVALNIK: DNA-**ji**
jakostni [dęenájji]
tonemski [dęenájji]

RODILNIK: DNA-**jev**
jakostni [dęenájjev]
tonemski [dęenájjev]

DAJALNIK: DNA-**jem**
jakostni [dęenájjem]
tonemski [dęenájjem]

TOŽILNIK: DNA-**je**
jakostni [dęenájje]
tonemski [dęenájje]

MESTNIK: pri DNA-**jih**
jakostni [pri dęenájjih]
tonemski [pri dęenájjih]

ORODNIK: z DNA-**ji**
jakostni [z dęenájji]
tonemski [z dęenájji]

IZVOR

prevzeto iz angl. *DNA*, krajšave za
deoxyribonucleic acid 'deoksiribonukleinska
kislina'

DNA² DNA samostalnik ženskega spola [dęená] kratica
deoksiribonukleinska kislina, *dezoksiribonukleinska*
kislina

POMEN

1. iz biologije nukleinska kislina v obliki dvojne
vijačnice, ki vsebuje zapis dedne informacije in
se nahaja v vseh celicah živih bitij in v nekaterih
virusih; SIN.: iz biologije deoksiribonukleinska kislina, iz biologije

dezoksiribonukleinska kislina, iz biologije DNK², iz biologije
DNK¹

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

celična DNA, plazmidna DNA | jedrna, mitohondrijska
DNA | kromosomska DNA |

▪ Celično *DNA* navadno izoliramo z metodo, s katero
se izognemo mehanski obdelavi.

▪ V raziskovalnem programu nameravamo
nadaljevati z optimizacijo vnosa plazmidne *DNA* v
tumorje ter razvijati elektrogensko terapijo z
različnimi terapevtskimi geni.

▪ Uvedba tehnologije rekombinantne *DNA* in
odločitev o postavitvi laboratorija za strukturno
biologijo je bila ključnega pomena za nadaljnje
uveljavljanje na tem področju raziskav.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

analiza, preiskava, test, testiranje DNA | delec,
fragment DNA | dvojna vijačnica, molekula, veriga
DNA | izolacija DNA | podvajanje, podvojitev, sinteza
DNA | poškodba DNA | struktura DNA | vzorec DNA |
zapis DNA | zaporedje DNA

▪ Molekula *DNA* je sestavljena iz dveh verig, ki sta
povezani z vodikovimi vezmi med dušikovimi
bazami.

▪ Analiza *DNA* je po desetih letih dokazala, kar je
sam nenehno trdil: da ni storil zločina.

▪ Ali se bo želena lastnost izrazila, je odvisno od
medsebojnega učinka različnih genov, pri čemer
govorimo o sinergijskem odnosu med geni, ki so
linearno razporejeni na dvojni vijačnici *DNA*.

▪ Razvili so umetni encim za zdravljenje poškodb
DNA v kožnih celicah, ki so posledica sončenja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izolirati DNA | poškodovati DNA | sintetizirati DNA |
ščiliti DNA

▪ Če želimo izolirati *DNA* iz specifičnega organela, je
najbolj primerno, da najprej izoliramo jedro ali
organel in šele nato izoliramo *DNA*.

▪ Spremembe nukleotidnega zaporedja in s tem tudi
spremembe genske informacije so posledica napak
pri podvajanju DNA ali kemijskih reakcij, ki lahko
poškodujejo *DNA*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

DNA vsebuje KAJ

▪ *DNA* vsebuje ves pomemben genetski material, ki
upravlja s proteini, ti pa nadzorujejo delovanje
celic.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

DNA molekule

▪ Test temelji na ugotavljanju *DNA* molekule rakavih
celic v urinu.

▶ priredna zveza

DNA in RNA

▪ Nukleotidi imajo osrednjo vlogo v energijskih
prenosih in kot podenote, ki gradijo makromolekuli
RNA in *DNA*.

2. kot pridevnik, iz biologije ki je v zvezi z DNA² 1.; SIN.: iz biologije DNK²

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

DNA analiza, test | DNA zapis

▪ Član komisije lahko naroči nove ekspertize, ki so običajno zelo drage in si jih posameznik ne more privoščiti (na primer *DNA* test).

▪ Z *DNA* analizo so v začetku leta ugotovili, da je faraon stari oče znanega mladega egipčanskega kralja Tutankamona.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dɛɛná]

IPA: [dɛɛn'a:]

tonemski

[dɛɛnâ]

IPA: [dɛɛnâ:]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: DNA

jakostni [dɛɛná]

tonemski [dɛɛnâ]

RODILNIK: DNA

jakostni [dɛɛná]

tonemski [dɛɛnâ]

DAJALNIK: DNA

jakostni [dɛɛná]

tonemski [dɛɛnâ]

TOŽILNIK: DNA

jakostni [dɛɛná]

tonemski [dɛɛnâ]

MESTNIK: pri DNA

jakostni [pri dɛɛnâ]

tonemski [pri dɛɛnâ]

ORODNIK: z DNA

jakostni [z dɛɛnâ]

tonemski [z dɛɛnâ]

dvojina

IMENOVALNIK: DNA

jakostni [dɛɛnâ]

tonemski [dɛɛnâ]

RODILNIK: DNA

jakostni [dɛɛnâ]

tonemski [dɛɛnâ]

DAJALNIK: DNA

jakostni [dɛɛnâ]

tonemski [dɛɛnâ]

TOŽILNIK: DNA

jakostni [dɛɛnâ]

tonemski [dɛɛnâ]

MESTNIK: pri DNA

jakostni [pri dɛɛnâ]

tonemski [pri dɛɛnâ]

ORODNIK: z DNA

jakostni [z dɛɛnâ]

tonemski [z dɛɛnâ]

množina

IMENOVALNIK: DNA

jakostni [dɛɛnâ]

tonemski [dɛɛnâ]

RODILNIK: DNA

jakostni [dɛɛnâ]

tonemski [dɛɛnâ]

DAJALNIK: DNA

jakostni [dɛɛnâ]

tonemski [dɛɛnâ]

TOŽILNIK: DNA

jakostni [dɛɛnâ]

tonemski [dɛɛnâ]

MESTNIK: pri DNA

jakostni [pri dɛɛnâ]

tonemski [pri dɛɛnâ]

ORODNIK: z DNA

jakostni [z dɛɛnâ]

tonemski [z dɛɛnâ]

kot pridevnik

jakostni

[dɛɛnâ]

IPA: [dɛɛn'a:]

tonemski

[dɛɛnâ]

IPA: [dɛɛnâ:]

IZVOR

↑DNA

DNK¹ DNK in DNK-ja samostalnik moškega spola [dɛɛnká]

kratica *deoksiribonukleinska kislina*,

dezoksiribonukleinska kislina

POMEN

iz biologije nukleinska kislina v obliki dvojne vijačnice, ki vsebuje zapis dedne informacije in se nahaja v vseh celicah živih bitij in v nekaterih virusih; SIN.: iz biologije DNA², iz biologije DNA¹

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

človeški DNK

▪ Tudi geni igrajo vlogo pri inteligenci otroka, a on trdi, da inteligenca nikakor ni zapisana v človeškem *DNK*.

▪ Geni, ki jih najdemo v jedrnem *DNK*, so zadolženi za izdelavo beljakovin, ki proizvajajo telesa in možgane.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

analizirati DNK

▪ Ko so analizirali bakterijski *DNK*, so bili še posebej pozorni na dva gena.

...

- Naslednji trije razvojni koraki biometrije so biometrični zapisi prstnih odtisov, zenice ali šarenice ter *DNK-ja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dɛɛnká]

IPA: [dɛɛŋ'ka:]

tonemski

[dɛɛnkâ]

IPA: [dɛɛŋká:]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

RODILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

DAJALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

TOŽILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

MESTNIK: pri DNK

jakostni [pri dɛɛnká]

tonemski [pri dɛɛnkâ]

ORODNIK: z DNK

jakostni [z dɛɛnká]

tonemski [z dɛɛnkâ]

dvojina

IMENOVALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

RODILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

DAJALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

TOŽILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

MESTNIK: pri DNK

jakostni [pri dɛɛnká]

tonemski [pri dɛɛnkâ]

ORODNIK: z DNK

jakostni [z dɛɛnká]

tonemski [z dɛɛnkâ]

množina

IMENOVALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

RODILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

DAJALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

TOŽILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

MESTNIK: pri DNK

jakostni [pri dɛɛnká]

tonemski [pri dɛɛnkâ]

ORODNIK: z DNK

jakostni [z dɛɛnká]

tonemski [z dɛɛnkâ]

in

ednina

IMENOVALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

RODILNIK: DNK-**ja**

jakostni [dɛɛnkája]

tonemski [dɛɛnkâja]

DAJALNIK: DNK-**ju**

jakostni [dɛɛnkáju]

tonemski [dɛɛnkâju]

TOŽILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

MESTNIK: pri DNK-**ju**

jakostni [pri dɛɛnkáju]

tonemski [pri dɛɛnkâju]

ORODNIK: z DNK-**jem**

jakostni [z dɛɛnkájem]

tonemski [z dɛɛnkâjem]

dvojina

IMENOVALNIK: DNK-**ja**

jakostni [dɛɛnkája]

tonemski [dɛɛnkâja]

RODILNIK: DNK-**jev**

jakostni [dɛɛnkájev]

tonemski [dɛɛnkâjev]

DAJALNIK: DNK-**jema**

jakostni [dɛɛnkájema]

tonemski [dɛɛnkâjema]

TOŽILNIK: DNK-**ja**

jakostni [dɛɛnkája]

tonemski [dɛɛnkâja]

MESTNIK: pri DNK-**jih**

jakostni [pri dɛɛnkájih]

tonemski [pri dɛɛnkâjih]

ORODNIK: z DNK-**jema**

jakostni [z dɛɛnkájema]

tonemski [z dɛɛnkâjema]

množina

IMENOVALNIK: DNK-**ji**

jakostni [dɛɛnkáji]

tonemski [dɛɛnkâji]
 RODILNIK: DNK-jev
 jakostni [dɛɛnkâjev]
 tonemski [dɛɛnkâjev]
 DAJALNIK: DNK-jem
 jakostni [dɛɛnkâjem]
 tonemski [dɛɛnkâjem]
 TOŽILNIK: DNK-je
 jakostni [dɛɛnkâje]
 tonemski [dɛɛnkâje]
 MESTNIK: pri DNK-jih
 jakostni [pri dɛɛnkâjih]
 tonemski [pri dɛɛnkâjih]
 ORODNIK: z DNK-ji
 jakostni [z dɛɛnkâji]
 tonemski [z dɛɛnkâji]

IZVOR
 ↑DNK

DNK² DNK samostalnik ženskega spola [dɛɛnkâ] kratica *deoksiribonukleinska kislina, dezoksiribonukleinska kislina*

POMEN

1. iz biologije nukleinska kislina v obliki dvojne vijačnice, ki vsebuje zapis dedne informacije in se nahaja v vseh celicah živih bitij in v nekaterih virusih; SIN.: iz biologije DNA², iz biologije DNA¹

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

celična DNK | celotna DNK | človeška, virusna DNK | jedrna, mitohondrijska DNK | poškodovana DNK | rekombinantna DNK

- Medtem ko lahko mitohondrijska *DNK* da pomembne namige o migracijah vrste, jedrna *DNK* odpira pogled v evolucijske odnose med dvema različnima vrstama.
- Tuje molekule lahko spremenijo človeško *DNK*, če pridejo neposredno v kri.
- Laboratorijske analize so pokazale, da se je količina poškodovane *DNK* v rakavih celicah zmanjšala.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

analiza, preiskava, primerjava, raziskava, test, testiranje DNK | del, delček, niz, odsek, sekvenca DNK | dvojna vijačnica, molekula, struktura, veriga, zapis DNK | količina DNK | mutacija, okvara, poškodbe, spremembe DNK | odkritje DNK | podvajanje, sinteza DNK | profil DNK | sled DNK | vzorec DNK | zaporedje DNK | zgradba DNK

- Pri kaznivih dejanjih je analiza *DNK* poleg klasičnih prstnih odtisov edini način, ki omogoča neposredno oziroma osebno prepoznavanje posameznikov.
- V vsakem kromosomu je tesno zvita dolga, lestvici podobna dvojna vijačnica *DNK*.
- Pojasnil je, da je zamuda pri analizi vzorcev *DNK* nastala zaradi dobave nove aparature.

- Odkritje strukture *DNK* je postavilo molekulo v središče biologije in sprožilo pravo revolucijo v tej vedi.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

analizirati DNK | poškodovati DNK | primerjati DNK | vsebovati DNK

- Osumljencev uradno še nimajo, ker še vedno analizirajo *DNK*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

DNK celice | DNK človeka, osumljenca

- Podrobno je analiziral in primerjal že obstoječe podatke o *DNK* ljudi in šimpanzov.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

DNK v celici, jedru

- Vrsta tkiva ni pomembna, saj je *DNK* v vseh celicah posameznika enaka.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** spremembe v DNK

- Spremembe v *DNK* povzročajo tudi ultravijolični žarki, radioaktivnost, številne naravne ali umetne snovi.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

primerjati z DNK | ujemati se z DNK

- Opravili so analizo DNK in ugotovili, da se ujema z *DNK* oškodovanke.

- Ker je DNK neke osebe v vseh njenih celicah enaka, jo iz najdenega biološkega materiala izolirajo in primerjajo z *DNK* osumljene osebe.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v**

roditelju

n odstotkov DNK

- Orangutani spadajo v skupino štirih vrst velikih opic in so eden najbližjih človekovih sorodnikov: z našo vrsto namreč delijo kar 97 odstotkov *DNK*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

DNK se ujema

- Preiskovalci so našli kri in ugotovili, da se *DNK* ujema s krvjo obeh žrtev.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Nekateri virusi celice napadejo tako, da svojo DNK vnesejo v *DNK* gostitelja in izkoristijo gostitelja, da proizvaja sestavne dela virusa.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

- Niso mogli dokazati molekularnih poškodb na *DNK*.

▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**

- Podrobno je analiziral in primerjal že obstoječe podatke o *DNK* ljudi in šimpanzov.

▶ priredna zveza

DNK in RNK

- Ameriški kemik je želel ugotoviti, kaj bi lahko vzpodbudilo nastanek RNK in *DNK*.

2. kot pridevnik, iz biologije ki je v zvezi z DNK² 1.; SIN.: iz biologije DNA²

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda DNK analiza, preiskava, test | DNK molekula | DNK profil | DNK zapis

- Njegovo identiteto bodo najkasneje v 48 urah potrdili ali ovrgli z *DNK* analizo.
- *DNK* molekula je zgrajena iz dveh polinukleotidnih verig, ki se preko organskih baz povezujeta z vodikovimi vezmi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dɛɛnká]

IPA: [dɛɛɲ'ka:]

tonemski

[dɛɛnkâ]

IPA: [dɛɛɲká:]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

RODILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

DAJALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

TOŽILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

MESTNIK: pri DNK

jakostni [pri dɛɛnká]

tonemski [pri dɛɛnkâ]

ORODNIK: z DNK

jakostni [z dɛɛnká]

tonemski [z dɛɛnkâ]

dvojina

IMENOVALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

RODILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

DAJALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

TOŽILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

MESTNIK: pri DNK

jakostni [pri dɛɛnká]

tonemski [pri dɛɛnkâ]

ORODNIK: z DNK

jakostni [z dɛɛnká]

tonemski [z dɛɛnkâ]

množina

IMENOVALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

RODILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

DAJALNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

TOŽILNIK: DNK

jakostni [dɛɛnká]

tonemski [dɛɛnkâ]

MESTNIK: pri DNK

jakostni [pri dɛɛnká]

tonemski [pri dɛɛnkâ]

ORODNIK: z DNK

jakostni [z dɛɛnká]

tonemski [z dɛɛnkâ]

kot pridevnik

jakostni

[dɛɛnká]

IPA: [dɛɛɲ'ka:]

tonemski

[dɛɛnkâ]

IPA: [dɛɛɲká:]

IZVOR

krajšava za *deoksiribonukleinska kislina*

dolgoprstnež dolgoprstneža samostalnik moškega spola

[dɔɔgɔpərstneš dɔɔgɔpərstneža]

POMEN

evfemistično **tat, kradljivec**

► prid. beseda + **sam. beseda**

mlad, mladoleten dolgoprstnež | neznan dolgoprstnež

▪ Na sprehodu sta spretna *dolgoprstneža* segla v odprto torbo in izmaknila denarnico.

▪ Predrzen *dolgoprstnež* mu je iz telovnika izmaknil denarnico.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

dolgoprstnež izkoristi KAJ | dolgoprstnež izmakne, odnese, ukrade KAJ | dolgoprstnež obišče KAJ | dolgoprstnež oškoduje KOGA, KAJ | dolgoprstnež vlomi

▪ Njihovo nepazljivost je izkoristil *dolgoprstnež* in kradel torbice.

▪ *Dolgoprstnež* je odnesel več zlatih prstanov, obeskov, uhanov in drugega zlatega nakita.

▪ *Dolgoprstneži* največkrat vlomijo tako, da zlomijo cilindrični vložek na ključavnici ali razbijejo steklene površine.

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

prijeti dolgoprstneža

▪ Preiskali so več kot 40 različnih kaznivih dejanj in prijeli več *dolgoprstnežev*.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

tarča dolgoprstneža

- Med tednom počitniške hiše samevajo in postanejo lahka tarča *dolgoprstnežev*.
- Torbic, denarnic in dragocenosti ne puščajte brez nadzora, saj so lahko zelo lahek plen *dolgoprstnežev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dɔʊgɔpərstneʃ dɔʊgɔpərstneʒa]

IPA: [dɔʊgɔ'pərstneʃ dɔʊgɔ'pərstneʒa]

tonemski

[dɔʊgɔpərstneʃ dɔʊgɔpərstneʒa]

IPA: [dɔʊgɔpərstneʃ dɔʊgɔpərstneʒa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dolgoprstnež

RODILNIK: dolgoprstneža

DAJALNIK: dolgoprstnežu

TOŽILNIK: dolgoprstneža

MESTNIK: pri dolgoprstnežu

ORODNIK: z dolgoprstnežem

dvojina

IMENOVALNIK: dolgoprstneža

RODILNIK: dolgoprstnežev

DAJALNIK: dolgoprstnežema

TOŽILNIK: dolgoprstneža

MESTNIK: pri dolgoprstnežih

ORODNIK: z dolgoprstnežema

množina

IMENOVALNIK: dolgoprstneži

RODILNIK: dolgoprstnežev

DAJALNIK: dolgoprstnežem

TOŽILNIK: dolgoprstneže

MESTNIK: pri dolgoprstnežih

ORODNIK: z dolgoprstneži

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dolgoprstnež

RODILNIK: dolgoprstneža

DAJALNIK: dolgoprstnežu

TOŽILNIK: dolgoprstneža

MESTNIK: pri dolgoprstnežu

ORODNIK: z dolgoprstnežem

dvojina

IMENOVALNIK: dolgoprstneža

RODILNIK: dolgoprstnežev

DAJALNIK: dolgoprstnežema

TOŽILNIK: dolgoprstneža

MESTNIK: pri dolgoprstnežih

ORODNIK: z dolgoprstnežema

množina

IMENOVALNIK: dolgoprstneži

RODILNIK: dolgoprstnežev

DAJALNIK: dolgoprstnežem

TOŽILNIK: dolgoprstneže

MESTNIK: pri dolgoprstnežih

ORODNIK: z dolgoprstneži

BESEDOTVORJE

feminativ: dolgoprstnica

IZVOR

iz *dolgoprsten* iz *dolgi prsti*

dolgoprstnica dolgoprstnice samostalnik ženskega spola

[dɔʊgɔpərstnica]

POMEN

evfemistično **tatica**, **kradljivka**

- *Dolgoprstnica* je odprla vrata in segla po torbici.
- Medtem ko so imela dekleta vajo pevskega zboru, jim je neznana *dolgoprstnica* v sosednjem prostoru preiskala garderobo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dɔʊgɔpərstnica]

IPA: [dɔʊgɔ'pərstnitsa]

tonemski

[dɔʊgɔpərstnica]

IPA: [dɔʊgɔpərstnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dolgoprstnica

RODILNIK: dolgoprstnice

DAJALNIK: dolgoprstnici

TOŽILNIK: dolgoprstnico

MESTNIK: pri dolgoprstnici

ORODNIK: z dolgoprstnico

dvojina

IMENOVALNIK: dolgoprstnici

RODILNIK: dolgoprstnic

DAJALNIK: dolgoprstnicama

TOŽILNIK: dolgoprstnici

MESTNIK: pri dolgoprstnicah

ORODNIK: z dolgoprstnicama

množina

IMENOVALNIK: dolgoprstnice

RODILNIK: dolgoprstnic

DAJALNIK: dolgoprstnicam

TOŽILNIK: dolgoprstnice

MESTNIK: pri dolgoprstnicah

ORODNIK: z dolgoprstnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dolgoprstnica

RODILNIK: dolgoprstnice

DAJALNIK: dolgoprstnici

TOŽILNIK: dolgopřstnico
MESTNIK: pri dolgopřstnici
ORODNIK: z dolgopřstnico

dvojina

IMENOVALNIK: dolgopřstnici
RODILNIK: dolgopřstnic
DAJALNIK: dolgopřstnicama
TOŽILNIK: dolgopřstnici
MESTNIK: pri dolgopřstnicah
ORODNIK: z dolgopřstnicama

množina

IMENOVALNIK: dolgopřstnice
RODILNIK: dolgopřstnic
DAJALNIK: dolgopřstnicam
TOŽILNIK: dolgopřstnice
MESTNIK: pri dolgopřstnicah
ORODNIK: z dolgopřstnicami

IZVOR

iz *dolgoprsten iz dolgi prsti*

dráp dráp dráp pridevnik [dráp]

POMEN

ki je zelo svetlo rjave barve

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

drap barva | drap hlače

- Nosil je temno sivo jakno z dolgimi rokavi in kratke *drap* hlače.
- Balerinke v rjavih tonih lahko obujete k lahkim pomladnim ali poletnim hlačam v *drap* in peščenih tonih.

▶ prisl. + **prid. beseda**

svetlo drap

- Za najino prenovljeno hišo sem izbrala svetlo *drap* tekstilne talne obloge.

...

- Ta obleka je *drap*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dráp]

IPA: [ˈdra:p]

tonemski

[dráp]

IPA: [drá:p]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp

MESTNIK: pri dráp

ORODNIK: z dráp

dvojina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp

MESTNIK: pri dráp

ORODNIK: z dráp

množina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp

MESTNIK: pri dráp

ORODNIK: z dráp

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp

MESTNIK: pri dráp

ORODNIK: z dráp

dvojina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp

MESTNIK: pri dráp

ORODNIK: z dráp

množina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp

MESTNIK: pri dráp

ORODNIK: z dráp

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp

MESTNIK: pri dráp

ORODNIK: z dráp

dvojina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp

MESTNIK: pri dráp

ORODNIK: z dráp

množina

IMENOVALNIK: dráp

RODILNIK: dráp

DAJALNIK: dráp

TOŽILNIK: dráp
MESTNIK: pri dráp
ORODNIK: z dráp

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj dráp

ženski spol

EDNINA: bõlj dráp

srednji spol

EDNINA: bõlj dráp

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dráp

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dráp

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dráp

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

dvojina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

množina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

dvojina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

množina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

dvojina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

množina

IMENOVALNIK: drâp
RODILNIK: drâp
DAJALNIK: drâp
TOŽILNIK: drâp
MESTNIK: pri drâp
ORODNIK: z drâp

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj drâp

ženski spol

EDNINA: bõlj drâp

srednji spol

EDNINA: bõlj drâp

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drâp

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drâp

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drâp

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *drapp*, prvotno 'ki ima barvo surove volne', k *Drap* 'težka volnena tkanina', prevzeto iz frc. *drap* < poznolat. *drappus*

dresêr dresêrja samostalnik moškega spola [dresêr]

POMEN

1. kdor uri, vadi žival, da postane vodljiva, ubogljiva in pridobi nekatere spretnosti, navadno za nastope

► **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

dreser živali

- *Dreserji* živali se učijo novih, nekaznovalnih metod za dresuro psov, konjev, tigrov in drugih živali.
 - *Dreser* slonov je kršil pravila in v ogrado vstopil, ko v bližini ni bilo nikogar, to pa bi ga skoraj stalo življenja.
 - Po mnenju *dreserjev* psov so aljaški malamuti v naravnem okolju prijazni, nenapadalni in brez posebnih naporov pretečejo od 30 do 40 kilometrov na dan.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
cirkuški dreser
- Dobri *dreserji* vedo, da ob prehudih, nerazumnih in neupravičenih kaznih žival ugrizne celo roko, ki jo hrani.
 - Spada med najbolj znane slovenske in morda tudi evropske *dreserje* kač.
 - Cirkusi in cirkuški *dreserji* so pogosto tarča kritik.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
- *Dreserji* izvajajo prav neverjetne podvige, saj krokodile vlečejo za rep in celo vtikajo svoje glave v njihov gobec.
 - *Dreser* mora imeti živali rad, saj mu navsezadnje prinašajo zaslužek.
 - Splošno poznan je preprost, toda učinkovit postopek, ki ga uporabljajo *dreserji*, ko trenirajo cirkuške živali, da bi izvajale različne zapletene akrobacije: vsaki uspešni izvedbi sledi okusen grižljaj.
 - *Dreser* me je sicer poskušal prepričati, naj kupim par enoletnih živali, ki po njegovem mnenju veliko obetata, vendar si tega trenutno ne morem privoščiti.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
- Zjutraj je med tekom srečal poznanega pasjega *dreserja* s pitbullom.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
- Gre za veččino, ki jo je treba dolgo vaditi, in za veliko medsebojno zaupanje *dreserja* in konja.
 - Večina *dreserjev* je specializiranih za eno ali dve vrsti živali.
 - Spretnost artistov, predstave *dreserjev* in njihovih tigrov, slonov, kamel in konj burke klovnov so navdušeno spremljali predvsem starejši, večina otrok pa se je dolgočasila.
- 1.1.** ekspresivno kdor vztrajno, načrtno vzgaja, oblikuje koga, da postane vodljiv, ubogljiv
- Trener mora biti učitelj in vzgojitelj, ne pa *dreser* in menedžer, kot večina današnjih trenerjev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dresêr]

IPA: [drɛ'sɛ:r]

tonemski

[dresêr]

IPA: [drɛsɛːr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dresêr

RODILNIK: dresêrja

DAJALNIK: dresêrju

TOŽILNIK: dresêrja

MESTNIK: pri dresêrju

ORODNIK: z dresêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: dresêrja

RODILNIK: dresêrjev

DAJALNIK: dresêrjema

TOŽILNIK: dresêrja

MESTNIK: pri dresêrjih

ORODNIK: z dresêrjema

množina

IMENOVALNIK: dresêrji

RODILNIK: dresêrjev

DAJALNIK: dresêrjem

TOŽILNIK: dresêrje

MESTNIK: pri dresêrjih

ORODNIK: z dresêrji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dresêr

RODILNIK: dresêrja

DAJALNIK: dresêrju

TOŽILNIK: dresêrja

MESTNIK: pri dresêrju

ORODNIK: z dresêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: dresêrja

RODILNIK: dresêrjev

DAJALNIK: dresêrjema

TOŽILNIK: dresêrja

MESTNIK: pri dresêrjih

ORODNIK: z dresêrjema

množina

IMENOVALNIK: dresêrji

RODILNIK: dresêrjev

DAJALNIK: dresêrjem

TOŽILNIK: dresêrje

MESTNIK: pri dresêrjih

ORODNIK: z dresêrji

BESEDOTVORJE

feminativ: dreserka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dresseur* iz frc. *dresseur*, iz
↑dresirati

dresêrka dresêrke samostalnik ženskega spola [dresêrka]

POMEN

ženska, ki uri, vadi žival, da postane vodljiva, ubogljiva in pridobi nekatere spretnosti, navadno za nastope

- Dolgo me je mikalo, da bi bila *dreserka* psov.
- Pri štirih letih sem si najprej želela biti artistka na trapezu ali *dreserka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dresêrka]

IPA: [drɛ'sɛ:rka]

tonemski

[dresêrka]

IPA: [drɛsɛ:rka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dresêrka

RODILNIK: dresêrke

DAJALNIK: dresêrki

TOŽILNIK: dresêrko

MESTNIK: pri dresêrkah

ORODNIK: z dresêrko

dvojina

IMENOVALNIK: dresêrki

RODILNIK: dresêrk

DAJALNIK: dresêrkama

TOŽILNIK: dresêrki

MESTNIK: pri dresêrkah

ORODNIK: z dresêrkama

množina

IMENOVALNIK: dresêrke

RODILNIK: dresêrk

DAJALNIK: dresêrkam

TOŽILNIK: dresêrke

MESTNIK: pri dresêrkah

ORODNIK: z dresêrkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dresêrka

RODILNIK: dresêrke

DAJALNIK: dresêrki

TOŽILNIK: dresêrko

MESTNIK: pri dresêrkah

ORODNIK: z dresêrko

dvojina

IMENOVALNIK: dresêrki

RODILNIK: dresêrk

DAJALNIK: dresêrkama

TOŽILNIK: dresêrki

MESTNIK: pri dresêrkah

ORODNIK: z dresêrkama

množina

IMENOVALNIK: dresêrke

RODILNIK: dresêrk

DAJALNIK: dresêrkam

TOŽILNIK: dresêrke

MESTNIK: pri dresêrkah

ORODNIK: z dresêrkami

IZVOR

↑dreser

dresúrni dresúrna dresúrno pridevnik [dresúrni]

POMEN

1. ki je v zvezi z dresurnim jahanjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dresurni jahač | dresurni konj | dresurni nastop |

dresurni program | dresurni elementi | dresurna

jahačica | dresurna naloga, vaja | dresurna predstava

▪ Ena najtežjih *dresurnih* vaj je pirueta, pri kateri se konj vrti v krogu, ne da bi se premikal naprej.

▪ Za uspešno izvajanje določenega *dresurnega* programa en konj potrebuje štiri, drug konj pa pet ali šest let.

▪ Kot tekmovalec je bolj poznan v *dresurnem* športu, čeprav je krajši čas aktivno tekmoval tudi v preskakovanju.

▪ *Dresurni* konj mora biti čim bolj skladno, elegantno grajen, z dolgimi, poševnimi linijami, in se mora z zamahom gibati v taktu.

1.1. ki je namenjen za dresurno jahanje, se uporablja pri dresurnem jahanju

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Večnamensko sedlo je kombinacija *dresurnega* sedla in sedla za preskakovanje ovir.

1.2. na katerem se tekmuje v dresurnem jahanju

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dresurno tekmovanje

▪ Na vseh *dresurnih* tekmovanjih v državi smo med najboljšimi.

▪ Sodniški zbor na večini nacionalnih tekem sestavljajo domači sodniki, razen na *dresurnih* tekmah, kjer je zaželeno, da je en sodnik mednarodni.

▪ S svojimi enajstimi leti je najmlajša tekmovalka, ki se je udeležila *dresurnega* turnirja izven domačih meja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dresúrni]

IPA: [drɛ'su:rni]

tonemski

[dresúrni]

IPA: [drɛsú:rni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresúrni
RODILNIK: dresúr**nega**
DAJALNIK: dresúr**nemu**
TOŽILNIK: dresúrni
 živo dresúr**nega**
MESTNIK: pri dresúr**nem**
ORODNIK: z dresúr**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: dresúr**na**
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nima**
TOŽILNIK: dresúr**na**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nima**

množina

IMENOVALNIK: dresúrni
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nim**
TOŽILNIK: dresúr**ne**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresúr**na**
RODILNIK: dresúr**ne**
DAJALNIK: dresúr**ni**
TOŽILNIK: dresúr**no**
MESTNIK: pri dresúr**ni**
ORODNIK: z dresúr**no**

dvojina

IMENOVALNIK: dresúr**ni**
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nima**
TOŽILNIK: dresúr**ni**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nima**

množina

IMENOVALNIK: dresúr**ne**
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nim**
TOŽILNIK: dresúr**ne**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresúr**no**
RODILNIK: dresúr**nega**
DAJALNIK: dresúr**nemu**
TOŽILNIK: dresúr**no**
MESTNIK: pri dresúr**nem**
ORODNIK: z dresúr**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: dresúr**ni**
RODILNIK: dresúr**nih**

DAJALNIK: dresúr**nima**
TOŽILNIK: dresúr**ni**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nima**

množina

IMENOVALNIK: dresúr**na**
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nim**
TOŽILNIK: dresúr**na**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresúr**ni**
RODILNIK: dresúr**nega**
DAJALNIK: dresúr**nemu**
TOŽILNIK: dresúr**ni**
 živo dresúr**nega**
MESTNIK: pri dresúr**nem**
ORODNIK: z dresúr**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: dresúr**na**
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nima**
TOŽILNIK: dresúr**na**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nima**

množina

IMENOVALNIK: dresúr**ni**
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nim**
TOŽILNIK: dresúr**ne**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresúr**na**
RODILNIK: dresúr**ne**
DAJALNIK: dresúr**ni**
TOŽILNIK: dresúr**no**
MESTNIK: pri dresúr**ni**
ORODNIK: z dresúr**no**

dvojina

IMENOVALNIK: dresúr**ni**
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nima**
TOŽILNIK: dresúr**ni**
MESTNIK: pri dresúr**nih**
ORODNIK: z dresúr**nima**

množina

IMENOVALNIK: dresúr**ne**
RODILNIK: dresúr**nih**
DAJALNIK: dresúr**nim**
TOŽILNIK: dresúr**ne**

MESTNIK: pri dresûrnih
ORODNIK: z dresûnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresûrno
RODILNIK: dresûrnega
DAJALNIK: dresûrnemu
TOŽILNIK: dresûrno
MESTNIK: pri dresûrnem
ORODNIK: z dresûrim

dvojina

IMENOVALNIK: dresûrni
RODILNIK: dresûrnih
DAJALNIK: dresûrnima
TOŽILNIK: dresûrni
MESTNIK: pri dresûrnih
ORODNIK: z dresûrnima

množina

IMENOVALNIK: dresûrna
RODILNIK: dresûrnih
DAJALNIK: dresûrnim
TOŽILNIK: dresûrna
MESTNIK: pri dresûrnih
ORODNIK: z dresûnimi

STALNE ZVEZE

dresurno jahanje

disciplina športnega jahanja, pri katerem jahač usmerja gibanje konja, da ta izvaja različne like in hode; SIN.: knjižno pogovorno dresura

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

evropsko prvenstvo v dresurnem jahanju | svetovni pokal v dresurnem jahanju | prvak, tekmovalec, tekmovalka v dresurnem jahanju | tekma, tekmovanje v dresurnem jahanju | turnir v dresurnem jahanju

▪ Prvi dan svetovnega pokala v *dresurnem jahanju* je minil v znamenju popolne prevlade nemških in deloma beloruskih jahačev.

▪ Poleg tekmovanj v *dresurnem jahanju* in preskakovanju so bile na sporedu številne predstave, namenjene splošnemu razvedrilu in zabavi.

▪ Slovenski tekmovalci v *dresurnem jahanju* so na tekmi svetovnega pokala v češkem Brnu dosegli odlične rezultate.

▶ priredna zveza

dresurno jahanje in preskakovanje ovir

- Mlada pevka tekmuje s svojim konjem v preskakovanju ovir in *dresurnem jahanju*.
- Na posestvu razpolagajo s 50 športnimi konji, ki jih uporabljajo pretežno za potrebe *dresurnega jahanja* in preskakovanja zaprek.

IZVOR

↑ dresura

drózg drózga samostalnik moškega spola [drósk drózga]

POMEN

1. večja ptica pevka z rjavkastim perjem po hrbtu in manjšimi temnejšimi lisami po belkastem trebuhu; primerjaj lat. *Turdus philomelos*; SIN.: iz zoologije cikovt

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

drozgi se hranijo

- *Drozgi* se v toplih mesecih hranijo povečini z žuželkami, jeseni pa z jagodičjem in različnimi semeni.

...

▪ *Drozge* hranimo blizu tal, vseeno pa moramo poskrbeti za primerno streho.

▪ Ptičje petje je lahko le preprosto ponavljanje določenega zvoka pa vse do zapletenega zaporedja različnih pesmi, kot ga poznamo pri *drozgu*.

▪ Tiste z mehкими kljuni (*drozgi*, taščice, kraljički) raje jemljejo hrano s tal, ptice, ki se hranijo s semeni (kalini, ščinkavci), pa se bolje počutijo v ptičji krmilnici.

▪ *Drozgi* so v glavnem prebivalci gozdov in skalnih gorskih območij.

2. iz zoologije manjša ali srednje velika ptica pevka, ki se oglašja s kompleksnimi glasovnimi vzorci;

primerjaj lat. *Turdidae*

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

družina drozgov | skupina drozgov

▪ Taščica je majhna ptica iz družine *drozgov*, ki je razširjena po vsej Evropi.

▪ Ko krmilnico obiskujejo ptice iz skupine *drozgov*, bi bili dobrodošli plodovi ognjenega trna, bodike, čmerike, lovorikovca ipd.

▪ Vse vrste *drozgov* pri nas so čudovite in vse lepo pojejo.

▪ Nekateri ptiči iz rodu *drozgov* res lepo pojejo.

...

▪ Kos je pri nas in v Evropi najpogostejši *drozg*.

▪ Podobno kot ostali *drozgi* se tudi brinovke hranijo z različnim jagodičjem in žuželkami.

▪ *Drozgi* so razširjeni povsod po svetu.

▪ Jagode bršljana zelo teknejo *drozgom*, na primer kosu, ki v zimskem času pogosto zaide na vrtove.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[drósk drózga]

IPA: [ˈdroːsk ˈdroːzga]

tonemski

[drôsk drôzga]

IPA: [dróːsk dróːzɡà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: drózg
RODILNIK: drózga
DAJALNIK: drózgu
TOŽILNIK: drózga
MESTNIK: pri drózgu
ORODNIK: z drózgom

dvojina

IMENOVALNIK: drózga
RODILNIK: drózgov
DAJALNIK: drózgoma
TOŽILNIK: drózga
MESTNIK: pri drózgih
ORODNIK: z drózgoma

množina

IMENOVALNIK: drózgi
RODILNIK: drózgov
DAJALNIK: drózgom
TOŽILNIK: drózge
MESTNIK: pri drózgih
ORODNIK: z drózgi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: drôzg
RODILNIK: drôzga
DAJALNIK: drôzgu
TOŽILNIK: drôzga
MESTNIK: pri drôzgu
ORODNIK: z drôzgom

dvojina

IMENOVALNIK: drôzga
RODILNIK: drôzgov
DAJALNIK: drôzgoma
TOŽILNIK: drôzga
MESTNIK: pri drôzgih
ORODNIK: z drôzgoma

množina

IMENOVALNIK: drôzgi
RODILNIK: drôzgov
DAJALNIK: drôzgom
TOŽILNIK: drôzge
MESTNIK: pri drôzgih
ORODNIK: z drôzgi

STALNE ZVEZE

vinski drozg

iz zoologije drozg s široko nadočesno progo in belkasto spodnjo stranjo telesa z rjavkastimi pegami; primerjaj lat. *Turdus iliacus*

- Pozimi, ko je stiska s hrano večja, se carar sam ali v paru vso zimo drži ob z jagodičjem bogatem grmu, ki ga silovito brani pred s severa prihajajočimi jatami ptic, denimo brinovkami ali *vinskimi drozgi*.
- Tudi *vinski drozg* je gost iz severne Evrope.

IZVOR

= cslov. *drozgb* < pslov. **drozgb* < ide. *(s)trozdo- tako kot gr. *strouthós* 'vrabec', lat. *turdus* 'kos', stvnem. *drōsca(la)* 'drozg', angl. *thrush*, verjetno iz *(s)ter- 'trava, bilka' + *sed- 'sedeti', v prvotnem pomenu *'na travi sedeč'

droži droží množinski samostalnik ženskega spola [droží]

POMEN

1. nadomestek za kvas, navadno iz ržene moke in vode, ki nastaja ob počasni fermentaciji zmesi

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Kruh z *drožmi* ima kiselkast okus, ostane pa dalj časa svež.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V naših krajih so testu dodajali *droži*. Te so gospodinje pripravile same.
- V testu se zamešajo različni tipi moke, namesto kvasa se lahko uporabljajo različne *droži*.
- V slovenskih pokrajinah, od Pomurja, Štajerske pa vse do slovenske Istre, so za pripravo kruha zamesili *droži* iz različnih vrst moke in vinskega oziroma jabolčnega mošta oziroma kisa.

2. usedlina, ki po koncu vrenja ostane v vinu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

fine droži | vinske droži | zdrave droži

- Fine *droži*, ki bodo ostale na dnu posode, bodo koristile razvoju vina in ga delno varovale pred oksidacijo.

- Vina, ki ležijo na zdravih *drožeh*, sprejemajo iz njih dragocene snovi manoproteine, ki zaokrožujejo okus vina in tako blažijo kislost.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

ležati, počivati na drožeh

- Vsak dan, ko vino leži na *drožeh*, je koristen, seveda predvsem v polnem sodu in ob mešanju droži vsaj vsak drugi dan.
- Vino je na lastnih *drožeh* zrelo deset mesecev.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

pomešati droži

- Če *droži* pomešamo nekajkrat na teden, lahko čakamo z žveplanjem mesec dni ali več, saj droži preprečujejo oksidacijo.
- Če se je že pojavila rjavkasta usedlina, vino čistimo z razmnoženo zdravo kulturo kvasovk ali dodamo še sveže zdrave čiste *droži*.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

- Sod mora biti zvrhano poln, sicer bi veliko zraka v nedotočenem sodu izničilo prednosti zorenja vina na *drožeh*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Prisotnost *droži* in mešanje *droži* z vinom pospešuje razvoj vina in v takšnem vinu ne zasledimo motečega vonja in okusa po lesu.
- Vpliv *droži* v posodi, kjer je potekalo alkoholno vrenje optimalno, zelo koristi vinu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[droží]

IPA: [drɔ'zi:]

tonemski

[droží]

IPA: [drɔzi:]

VZOREC

jakostno

množina

IMENOVALNIK: droží

RODILNIK: droží

DAJALNIK: drožém

TOŽILNIK: droží

MESTNIK: pri drožéh

ORODNIK: z drožmí

tonemsko

množina

IMENOVALNIK: drožî

RODILNIK: droží in drožî

DAJALNIK: drožém in drožêm

TOŽILNIK: drožî

MESTNIK: pri drožéh

ORODNIK: z drožmí

IZVOR

= stcslov. *droždъje*, nar. hrv. *drôžde*, rus. *дрóžži*, češ. *droždí* < pslov. **drožd'i*, **drožd'ъje* iz ↑*drozga*

duhovíčiti duhovíčim nedovršni glagol [duhovíčiti]

POMEN

1. ekspresivno neuspešno se truditi izražati se domiselno in šaljivo

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

skušati duhovíčiti

▪ Sumičavo in nejevoljno je gledal, vendar začuda ni skušal *duhovíčiti* s pikrimi pripombami.

▶ prisl. + **glag.**

▪ V sestavku premleva in ocenjuje potek seje in ob tem po dolgem in počez *duhoviči*, brez prave mere dobrega okusa.

▪ Povezovalc bo klical slavne osebe in osebice, ki bodo na kratko *duhovíčile* pred mikrofonom.

▪ Lagodno smo pili ter malce prisiljeno *duhovíčili*.

...

▪ Ne *duhovíčita*, ampak sta prav zabavna.

2. izražati se domiselno in šaljivo

▪ Ne *duhoviči* pogosto, a kadar se pošali, ima šala rep in glavo.

▪ Tekste so pisali scenaristi, ki so le redko zgrešili zgodbo, predvsem pa so znali fino *duhovíčiti*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[duhovíčiti]

IPA: [duxɔ'vi:ʧíti]

tonemski

[duhovíčiti]

IPA: [duxɔvi:ʧíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: duhovíčiti

NAMENILNIK: duhovíčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: duhovíčim

2. OSEBA: duhovíčiš

3. OSEBA: duhovíči

dvojina

1. OSEBA: duhovíčiva

2. OSEBA: duhovíčita

3. OSEBA: duhovíčita

množina

1. OSEBA: duhovíčimo

2. OSEBA: duhovíčite

3. OSEBA: duhovíčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: duhovíči

dvojina

1. OSEBA: duhovíčiva

2. OSEBA: duhovíčita

množina

1. OSEBA: duhovíčimo

2. OSEBA: duhovíčite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: duhovíčil

DVOJINA: duhovíčila

MNOŽINA: duhovíčili

ženski spol

EDNINA: duhovíčila

DVOJINA: duhovíčili

MNOŽINA: duhovíčile

srednji spol

EDNINA: duhovíčilo

DVOJINA: duhovíčili

MNOŽINA: duhovíčila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovíčěč

RODILNIK: duhovíčěčega

DAJALNIK: duhovíčěčemu

TOŽILNIK: duhovíčěč

živo duhovíčěčega

MESTNIK: pri duhovíčěčem

ORODNIK: z duhovíčěčim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovičéča
RODILNIK: duhovičéčih
DAJALNIK: duhovičéčima
TOŽILNIK: duhovičéča
MESTNIK: pri duhovičéčih
ORODNIK: z duhovičéčima

množina

IMENOVALNIK: duhovičéči
RODILNIK: duhovičéčih
DAJALNIK: duhovičéčim
TOŽILNIK: duhovičéče
MESTNIK: pri duhovičéčih
ORODNIK: z duhovičéčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovičéča
RODILNIK: duhovičéče
DAJALNIK: duhovičéči
TOŽILNIK: duhovičéčo
MESTNIK: pri duhovičéči
ORODNIK: z duhovičéčo

dvojina

IMENOVALNIK: duhovičéči
RODILNIK: duhovičéčih
DAJALNIK: duhovičéčima
TOŽILNIK: duhovičéči
MESTNIK: pri duhovičéčih
ORODNIK: z duhovičéčima

množina

IMENOVALNIK: duhovičéče
RODILNIK: duhovičéčih
DAJALNIK: duhovičéčim
TOŽILNIK: duhovičéče
MESTNIK: pri duhovičéčih
ORODNIK: z duhovičéčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovičéče
RODILNIK: duhovičéčega
DAJALNIK: duhovičéčem
TOŽILNIK: duhovičéče
MESTNIK: pri duhovičéčem
ORODNIK: z duhovičéčim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovičéči
RODILNIK: duhovičéčih
DAJALNIK: duhovičéčima
TOŽILNIK: duhovičéči
MESTNIK: pri duhovičéčih
ORODNIK: z duhovičéčima

množina

IMENOVALNIK: duhovičéča
RODILNIK: duhovičéčih
DAJALNIK: duhovičéčim
TOŽILNIK: duhovičéča
MESTNIK: pri duhovičéčih

ORODNIK: z duhovičéčimi
deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovíčen
RODILNIK: duhovíčenega
DAJALNIK: duhovíčenemu
TOŽILNIK: duhovíčen
živo duhovíčenega
MESTNIK: pri duhovíčenem
ORODNIK: z duhovíčenim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovíčena
RODILNIK: duhovíčenih
DAJALNIK: duhovíčenima
TOŽILNIK: duhovíčena
MESTNIK: pri duhovíčenih
ORODNIK: z duhovíčenima

množina

IMENOVALNIK: duhovíčeni
RODILNIK: duhovíčenih
DAJALNIK: duhovíčenim
TOŽILNIK: duhovíčene
MESTNIK: pri duhovíčenih
ORODNIK: z duhovíčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovíčena
RODILNIK: duhovíčene
DAJALNIK: duhovíčeni
TOŽILNIK: duhovíčeno
MESTNIK: pri duhovíčeni
ORODNIK: z duhovíčeno

dvojina

IMENOVALNIK: duhovíčeni
RODILNIK: duhovíčenih
DAJALNIK: duhovíčenima
TOŽILNIK: duhovíčeni
MESTNIK: pri duhovíčenih
ORODNIK: z duhovíčenima

množina

IMENOVALNIK: duhovíčene
RODILNIK: duhovíčenih
DAJALNIK: duhovíčenim
TOŽILNIK: duhovíčene
MESTNIK: pri duhovíčenih
ORODNIK: z duhovíčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovíčeno
RODILNIK: duhovíčenega
DAJALNIK: duhovíčenemu
TOŽILNIK: duhovíčeno
MESTNIK: pri duhovíčenem
ORODNIK: z duhovíčenim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovíčení
RODILNIK: duhovíčeníh
DAJALNIK: duhovíčeníma
TOŽILNIK: duhovíčení
MESTNIK: pri duhovíčeníh
ORODNIK: z duhovíčeníma

množina

IMENOVALNIK: duhovíčena
RODILNIK: duhovíčeníh
DAJALNIK: duhovíčením
TOŽILNIK: duhovíčena
MESTNIK: pri duhovíčeníh
ORODNIK: z duhovíčeními

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: duhovíčenje
RODILNIK: duhovíčenja
DAJALNIK: duhovíčenju
TOŽILNIK: duhovíčenje
MESTNIK: pri duhovíčenju
ORODNIK: z duhovíčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: duhovíčenji
RODILNIK: duhovíčenj
DAJALNIK: duhovíčenjema
TOŽILNIK: duhovíčenji
MESTNIK: pri duhovíčenjih
ORODNIK: z duhovíčenjema

množina

IMENOVALNIK: duhovíčenja
RODILNIK: duhovíčenj
DAJALNIK: duhovíčenjem
TOŽILNIK: duhovíčenja
MESTNIK: pri duhovíčenjih
ORODNIK: z duhovíčenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: duhovíčiti
NAMENILNIK: duhovíčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: duhovíčim
2. OSEBA: duhovíčiš
3. OSEBA: duhovíči

dvojina

1. OSEBA: duhovíčiva
2. OSEBA: duhovíčita
3. OSEBA: duhovíčita

množina

1. OSEBA: duhovíčimo
2. OSEBA: duhovíčite
3. OSEBA: duhovíčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: duhovíči

dvojina

1. OSEBA: duhovíčiva

2. OSEBA: duhovíčita

množina

1. OSEBA: duhovíčimo
2. OSEBA: duhovíčite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: duhovíčil
DVOJINA: duhovíčila
MNOŽINA: duhovíčili

ženski spol

EDNINA: duhovíčila in duhovíčila
DVOJINA: duhovíčili
MNOŽINA: duhovíčile

srednji spol

EDNINA: duhovíčilo
DVOJINA: duhovíčili
MNOŽINA: duhovíčila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovičč
RODILNIK: duhoviččega
DAJALNIK: duhoviččemu
TOŽILNIK: duhovičč
živo duhoviččega
MESTNIK: pri duhoviččem
ORODNIK: z duhoviččim

dvojina

IMENOVALNIK: duhoviččča
RODILNIK: duhovičččih
DAJALNIK: duhovičččima
TOŽILNIK: duhoviččča
MESTNIK: pri duhovičččih
ORODNIK: z duhovičččima

množina

IMENOVALNIK: duhoviččči
RODILNIK: duhovičččih
DAJALNIK: duhovičččim
TOŽILNIK: duhoviččče
MESTNIK: pri duhovičččih
ORODNIK: z duhovičččimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: duhoviččča
RODILNIK: duhoviččče
DAJALNIK: duhoviččči
TOŽILNIK: duhovičččo
MESTNIK: pri duhoviččči
ORODNIK: z duhovičččo

dvojina

IMENOVALNIK: duhoviččči
RODILNIK: duhovičččih
DAJALNIK: duhovičččima
TOŽILNIK: duhoviččči
MESTNIK: pri duhovičččih
ORODNIK: z duhovičččima

množina

IMENOVALNIK: duhovičeče
 RODILNIK: duhovičečih
 DAJALNIK: duhovičečim
 TOŽILNIK: duhovičeče
 MESTNIK: pri duhovičečih
 ORODNIK: z duhovičečimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: duhovičeče
 RODILNIK: duhovičečega
 DAJALNIK: duhovičečemu
 TOŽILNIK: duhovičeče
 MESTNIK: pri duhovičečem
 ORODNIK: z duhovičečim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovičeči
 RODILNIK: duhovičečih
 DAJALNIK: duhovičečima
 TOŽILNIK: duhovičeči
 MESTNIK: pri duhovičečih
 ORODNIK: z duhovičečima

množina

IMENOVALNIK: duhovičeča
 RODILNIK: duhovičečih
 DAJALNIK: duhovičečim
 TOŽILNIK: duhovičeča
 MESTNIK: pri duhovičečih
 ORODNIK: z duhovičečimi

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: duhovičen
 RODILNIK: duhovičenega
 DAJALNIK: duhovičenemu
 TOŽILNIK: duhovičen
 živo duhovičenega
 MESTNIK: pri duhovičenem
 ORODNIK: z duhovičenim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovičena
 RODILNIK: duhovičenih
 DAJALNIK: duhovičenima
 TOŽILNIK: duhovičena
 MESTNIK: pri duhovičenih
 ORODNIK: z duhovičenima

množina

IMENOVALNIK: duhovičeni
 RODILNIK: duhovičenih
 DAJALNIK: duhovičenim
 TOŽILNIK: duhovičene
 MESTNIK: pri duhovičenih
 ORODNIK: z duhovičenimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: duhovičena

RODILNIK: duhovičene
 DAJALNIK: duhovičeni
 TOŽILNIK: duhovičeno
 MESTNIK: pri duhovičeni
 ORODNIK: z duhovičeno

dvojina

IMENOVALNIK: duhovičeni
 RODILNIK: duhovičenih
 DAJALNIK: duhovičenima
 TOŽILNIK: duhovičeni
 MESTNIK: pri duhovičenih
 ORODNIK: z duhovičenima

množina

IMENOVALNIK: duhovičene
 RODILNIK: duhovičenih
 DAJALNIK: duhovičenim
 TOŽILNIK: duhovičene
 MESTNIK: pri duhovičenih
 ORODNIK: z duhovičenimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: duhovičeno
 RODILNIK: duhovičenega
 DAJALNIK: duhovičenemu
 TOŽILNIK: duhovičeno
 MESTNIK: pri duhovičenem
 ORODNIK: z duhovičenim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovičeni
 RODILNIK: duhovičenih
 DAJALNIK: duhovičenima
 TOŽILNIK: duhovičeni
 MESTNIK: pri duhovičenih
 ORODNIK: z duhovičenima

množina

IMENOVALNIK: duhovičena
 RODILNIK: duhovičenih
 DAJALNIK: duhovičenim
 TOŽILNIK: duhovičena
 MESTNIK: pri duhovičenih
 ORODNIK: z duhovičenimi

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: duhovičenje
 RODILNIK: duhovičenja
 DAJALNIK: duhovičenju
 TOŽILNIK: duhovičenje
 MESTNIK: pri duhovičenju
 ORODNIK: z duhovičenjem

dvojina

IMENOVALNIK: duhovičenji in duhovičenji
 RODILNIK: duhovičenj
 DAJALNIK: duhovičenjema in duhovičenjema
 TOŽILNIK: duhovičenji in duhovičenji
 MESTNIK: pri duhovičenjih
 ORODNIK: z duhovičenjema in z duhovičenjema

množina

IMENOVALNIK: duhovîčenja

RODILNIK: duhovîčenj

DAJALNIK: duhovîčenjem

TOŽILNIK: duhovîčenja

MESTNIK: pri duhovîčenjih

ORODNIK: z duhovîčenji

IZVOR

iz ↑ duhovit po zgledu *govoričiti*

duhovít duhovíta duhovíto pridevnik [duhovít]

POMEN

1. ki se zna izražati, ravnati domiselno in šaljivo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

duhovit avtor | duhovit človek, moški, mož | duhovit govorec, sogovornik | duhovit igralec, povezovalc, voditelj | duhovita sogovornica | duhovita ženska

▪ Moj oče je bil strog, a *duhovít* človek.

▪ Z dedkom sva si zelo blizu, je izjemno *duhovít* mož, ki me zna nasmejati do solz.

▪ Mnogi mislijo, da *duhoviti* igralec šaljive besede strese iz rokava, vendar se motijo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

izjemno, izredno, nadvse, zelo duhovit | precej duhovit

▪ O njem pravijo, da je bil izjemno *duhovít* in zgovoren sogovornik.

▪ Bil je lep fant, precej *duhovít*.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

▪ Njegovi prijatelji in znanci pravijo, da zna biti v družbi zelo *duhovít* in zabaven.

▶ **priređna zveza**

duhovit in domiseln, duhovit in inteligenťen, duhovit in oćarljiv, duhovit in pronicljiv, duhovit in zabaven

▪ Meni so vseć *duhoviti* in inteligentni moški, ne pa nastopaći!

▪ *Duhovít* in iskriv sogovornik je spregovoril o sebi, svojem delu in presenećenju nad lepo Slovenijo.

1.1. ki kaže, izrađa domiselnost in šaljivost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

duhovit detajl, napis, naslov, verz | duhovit dialog, nastop, prizor, skeć, vloček | duhovit domislek, preblisk | duhovit dovtip, komentar, nagovor, odgovor | duhovit film, oglas | duhovit humor | duhovit slog, ton | duhovit roman, tekst | duhovita anekdota, knjiga, pripoved, zgodba, zgodbica | duhovita animacija, ilustracija, karikatura | duhovita domislica, ideja | duhovita besedna igra, šala | duhovita igra, improvizacija, interpretacija | duhovita izjava, misel, opazka, pripomba, replika | duhovita komedija, parodija, predstava, satira | duhovita situacija | duhovito besedilo, delo | duhovito poigravanje

▪ Film je poln akcije, *duhovitega* dialoga in teško predvidljivih razpletov.

▪ Bil je eden redkih v politiki, ki je menil, da se nasproťniku najlažje zoperstaviš s humorjem in na *duhovít* naćin.

▪ Ućitelje in ućence je dobro uro zabaval z *duhovitimi* zgodbami o sebi, o svoji okolici, o zmotah in nerodnostih mladih.

▪ Knjigo z *duhovitimi* domislicami priporoća otrokom v starosti okoli desetih let.

▶ **glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
zdeti se duhovit

▪ Njegovo idejo sem hvaležno odklonil, ker se mi ni zdela pretirano *duhovita*.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
biti duhovit

▪ Njegov jezik je tako soćen in *duhovít*, da je pravo veselje prebirati stran za stranjo.

▪ V nadaljevanju je postajal vse bolj sprošćen, na primer v pogovoru o nogometu, kjer njun miniaturn dialog postane *duhovít*.

▶ prisl. + **prid. beseda**

bolj ali manj duhovit | izjemno, izredno, nadvse, zelo duhovit | mestoma duhovit | precej duhovit

▪ V spletu so zaćele krožiti bolj ali manj *duhovite* šale.

▪ Nadvse *duhovita* zgodba znane angleške avtorice, ki jo odlikujeta izvirnost in vzgojnost brez moraliziranja, je provokativno pometla s teŕzavami odraslih.

▪ Mestoma *duhovít* tekst pripelje v zaključnem prizoru gledalca do spoznanja, da bosta zaroćenca ŕivela ćustev oropano, prazno zakonsko ŕivljenje.

▪ To je zelo komunikativna poezija, na nekaterih mestih tudi precej *duhovita*.

▶ **priređna zveza**

duhovit in domiseln, duhovit in inteligenťen, duhovit in oćarljiv, duhovit in pronicljiv, duhovit in zabaven

▪ Strip se na *duhovít* in zabaven naćin poigrava z druŕbenopolitićnimi in aktualnimi temami ter pokaže na zmote in zablode sodobnega sveta.

▪ Avtorica na preprost in *duhovít* naćin nagovarja otroke, ki s številnimi zakaji raziskujejo svet.

▪ Slovela je po ostrem in *duhovitem* jeziku.

2. ki je zasnovan, izveden domiselno, kreativno

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

duhovita akcija, poteza | duhovita igra | duhovita kombinacija | duhovita rešitev

▪ Slovenke so s serijo *duhovitih* akcij in nekaj natanćnimi meti za tri toćke le še povećevale razliko.

▪ Gostiteljem so uspevale *duhovite* kombinacije, pred odmorom pa so se zadovoljili z vodstvom in le nadzorovali dogajanje na igrišću.

▪ Tudi navaden ćeber lahko spremenimo z *duhovito* rešitvijo v izviren vodni motiv, ki je zaradi svoje majhnosti primeren tudi za majhen balkon.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[duhovít]

IPA: [duxɔ'vi:t]

tonemski

[duhovít]

IPA: [duxɔví:t]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovít

določno duhovíti

RODILNIK: duhovítega

DAJALNIK: duhovítemu

TOŽILNIK: duhovít

določno duhovíti

živo duhovítega

MESTNIK: pri duhovítem

ORODNIK: z duhovítim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovíta

RODILNIK: duhovítih

DAJALNIK: duhovítima

TOŽILNIK: duhovíta

MESTNIK: pri duhovítih

ORODNIK: z duhovítima

množina

IMENOVALNIK: duhovíti

RODILNIK: duhovítih

DAJALNIK: duhovítim

TOŽILNIK: duhovíte

MESTNIK: pri duhovítih

ORODNIK: z duhovítimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovíta

RODILNIK: duhovíte

DAJALNIK: duhovíti

TOŽILNIK: duhovíto

MESTNIK: pri duhovíti

ORODNIK: z duhovíto

dvojina

IMENOVALNIK: duhovíti

RODILNIK: duhovítih

DAJALNIK: duhovítima

TOŽILNIK: duhovíti

MESTNIK: pri duhovítih

ORODNIK: z duhovítima

množina

IMENOVALNIK: duhovíte

RODILNIK: duhovítih

DAJALNIK: duhovítim

TOŽILNIK: duhovíte

MESTNIK: pri duhovítih

ORODNIK: z duhovítimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovíto

RODILNIK: duhovítega

DAJALNIK: duhovítemu

TOŽILNIK: duhovíto

MESTNIK: pri duhovítem

ORODNIK: z duhovítim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovíti

RODILNIK: duhovítih

DAJALNIK: duhovítima

TOŽILNIK: duhovíti

MESTNIK: pri duhovítih

ORODNIK: z duhovítima

množina

IMENOVALNIK: duhovíta

RODILNIK: duhovítih

DAJALNIK: duhovítim

TOŽILNIK: duhovíta

MESTNIK: pri duhovítih

ORODNIK: z duhovítimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovítejši

RODILNIK: duhovítejšega

DAJALNIK: duhovítejšemu

TOŽILNIK: duhovítejši

živo duhovítejšega

MESTNIK: pri duhovítejšem

ORODNIK: z duhovítejšim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovítejša

RODILNIK: duhovítejših

DAJALNIK: duhovítejšima

TOŽILNIK: duhovítejša

MESTNIK: pri duhovítejših

ORODNIK: z duhovítejšima

množina

IMENOVALNIK: duhovítejši

RODILNIK: duhovítejših

DAJALNIK: duhovítešim

TOŽILNIK: duhovítejši

MESTNIK: pri duhovítejših

ORODNIK: z duhovítejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovítejša

RODILNIK: duhovítejše

DAJALNIK: duhovítejši

TOŽILNIK: duhovítejšo

MESTNIK: pri duhovítejši

ORODNIK: z duhovítejšo

dvojina

IMENOVALNIK: duhovítejši
RODILNIK: duhovítejših
DAJALNIK: duhovítejšima
TOŽILNIK: duhovítejši
MESTNIK: pri duhovítejših
ORODNIK: z duhovítejšima

množina

IMENOVALNIK: duhovítejše
RODILNIK: duhovítejših
DAJALNIK: duhovítejšim
TOŽILNIK: duhovítejše
MESTNIK: pri duhovítejših
ORODNIK: z duhovítejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovítejše
RODILNIK: duhovítejšega
DAJALNIK: duhovítejšemu
TOŽILNIK: duhovítejše
MESTNIK: pri duhovítejšem
ORODNIK: z duhovítejšim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovítejši
RODILNIK: duhovítejših
DAJALNIK: duhovítejšima
TOŽILNIK: duhovítejši
MESTNIK: pri duhovítejših
ORODNIK: z duhovítejšima

množina

IMENOVALNIK: duhovítejša
RODILNIK: duhovítejšega
DAJALNIK: duhovítejšemu
TOŽILNIK: duhovítejša
MESTNIK: pri duhovítejših
ORODNIK: z duhovítejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj duhovít

ženski spol

EDNINA: bôlj duhovíta

srednji spol

EDNINA: bôlj duhovító

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najduhovítejši in najduhovítejši
RODILNIK: najduhovítejšega in najduhovítejšega
DAJALNIK: najduhovítejšemu in
najduhovítejšemu
TOŽILNIK: najduhovítejši in najduhovítejši
živo najduhovítejšega in najduhovítejšega
MESTNIK: pri najduhovítejšem in pri
najduhovítejšem
ORODNIK: z najduhovítejšim in z
najduhovítejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najduhovítejša in najduhovítejša
RODILNIK: najduhovítejših in najduhovítejših
DAJALNIK: najduhovítejšima in najduhovítejšima
TOŽILNIK: najduhovítejša in najduhovítejša
MESTNIK: pri najduhovítejših in pri
najduhovítejših
ORODNIK: z najduhovítejšima in z
najduhovítejšima

množina

IMENOVALNIK: najduhovítejši in najduhovítejši
RODILNIK: najduhovítejših in najduhovítejših
DAJALNIK: najduhovítejšim in najduhovítejšim
TOŽILNIK: najduhovítejše in najduhovítejše
MESTNIK: pri najduhovítejših in pri
najduhovítejših
ORODNIK: z najduhovítejšimi in z
najduhovítejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najduhovítejša in najduhovítejša
RODILNIK: najduhovítejše in najduhovítejše
DAJALNIK: najduhovítejši in najduhovítejši
TOŽILNIK: najduhovítejšo in najduhovítejšo
MESTNIK: pri najduhovítejši in pri najduhovítejši
ORODNIK: z najduhovítejšo in z najduhovítejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najduhovítejši in najduhovítejši
RODILNIK: najduhovítejših in najduhovítejših
DAJALNIK: najduhovítejšima in najduhovítejšima
TOŽILNIK: najduhovítejši in najduhovítejši
MESTNIK: pri najduhovítejših in pri
najduhovítejših
ORODNIK: z najduhovítejšima in z
najduhovítejšima

množina

IMENOVALNIK: najduhovítejše in najduhovítejše
RODILNIK: najduhovítejših in najduhovítejših
DAJALNIK: najduhovítejšim in najduhovítejšim
TOŽILNIK: najduhovítejše in najduhovítejše
MESTNIK: pri najduhovítejših in pri
najduhovítejših
ORODNIK: z najduhovítejšimi in z
najduhovítejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najduhovítejše in najduhovítejše
RODILNIK: najduhovítejšega in najduhovítejšega
DAJALNIK: najduhovítejšemu in
najduhovítejšemu
TOŽILNIK: najduhovítejše in najduhovítejše
MESTNIK: pri najduhovítejšem in pri
najduhovítejšem
ORODNIK: z najduhovítejšim in z
najduhovítejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najduhovitejši in najduhovitejši
RODILNIK: najduhovitejših in najduhovitejših
DAJALNIK: najduhovitejšima in najduhovitejšima
TOŽILNIK: najduhovitejši in najduhovitejši
MESTNIK: pri najduhovitejših in pri najduhovitejših
ORODNIK: z najduhovitejšima in z najduhovitejšima

množina

IMENOVALNIK: najduhovitejša in najduhovitejša
RODILNIK: najduhovitejših in najduhovitejših
DAJALNIK: najduhovitejšim in najduhovitejšim
TOŽILNIK: najduhovitejša in najduhovitejša
MESTNIK: pri najduhovitejših in pri najduhovitejših
ORODNIK: z najduhovitejšimi in z najduhovitejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj duhovit

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj duhovita

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj duhovito

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovit
določno duhoviti
RODILNIK: duhovitega
DAJALNIK: duhovitemu
TOŽILNIK: duhovit
določno duhoviti
živo duhovitega
MESTNIK: pri duhovitem
ORODNIK: z duhovitim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovita
RODILNIK: duhovitih
DAJALNIK: duhovitima
TOŽILNIK: duhovita
MESTNIK: pri duhovitih
ORODNIK: z duhovitima

množina

IMENOVALNIK: duhoviti
RODILNIK: duhovitih
DAJALNIK: duhovitim
TOŽILNIK: duhovite
MESTNIK: pri duhovitih
ORODNIK: z duhovitimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovita
RODILNIK: duhovite
DAJALNIK: duhoviti

TOŽILNIK: duhovito
MESTNIK: pri duhoviti
ORODNIK: z duhovito

dvojina

IMENOVALNIK: duhoviti
RODILNIK: duhovitih
DAJALNIK: duhovitima
TOŽILNIK: duhoviti
MESTNIK: pri duhovitih
ORODNIK: z duhovitima

množina

IMENOVALNIK: duhovite
RODILNIK: duhovitih
DAJALNIK: duhovitim
TOŽILNIK: duhovite
MESTNIK: pri duhovitih
ORODNIK: z duhovitimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovito
RODILNIK: duhovitega
DAJALNIK: duhovitemu
TOŽILNIK: duhovito
MESTNIK: pri duhovitem
ORODNIK: z duhovitim

dvojina

IMENOVALNIK: duhoviti
RODILNIK: duhovitih
DAJALNIK: duhovitima
TOŽILNIK: duhoviti
MESTNIK: pri duhovitih
ORODNIK: z duhovitima

množina

IMENOVALNIK: duhovita
RODILNIK: duhovitih
DAJALNIK: duhovitim
TOŽILNIK: duhovita
MESTNIK: pri duhovitih
ORODNIK: z duhovitimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: duhovitejši
RODILNIK: duhovitejšega
DAJALNIK: duhovitejšemu
TOŽILNIK: duhovitejši
živo duhovitejšega
MESTNIK: pri duhovitejšem
ORODNIK: z duhovitejšim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovitejša
RODILNIK: duhovitejših
DAJALNIK: duhovitejšima
TOŽILNIK: duhovitejša
MESTNIK: pri duhovitejših
ORODNIK: z duhovitejšima

množina

IMENOVALNIK: duhovîtejši
 RODILNIK: duhovîtejših
 DAJALNIK: duhovîtejšim
 TOŽILNIK: duhovîtejše
 MESTNIK: pri duhovîtejših
 ORODNIK: z duhovîtejšimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: duhovîtejša
 RODILNIK: duhovîtejše
 DAJALNIK: duhovîtejši
 TOŽILNIK: duhovîtejšo
 MESTNIK: pri duhovîtejši
 ORODNIK: z duhovîtejšo

dvojina

IMENOVALNIK: duhovîtejši
 RODILNIK: duhovîtejših
 DAJALNIK: duhovîtejšima
 TOŽILNIK: duhovîtejši
 MESTNIK: pri duhovîtejših
 ORODNIK: z duhovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: duhovîtejše
 RODILNIK: duhovîtejših
 DAJALNIK: duhovîtejšim
 TOŽILNIK: duhovîtejše
 MESTNIK: pri duhovîtejših
 ORODNIK: z duhovîtejšimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: duhovîtejše
 RODILNIK: duhovîtejšega
 DAJALNIK: duhovîtejšemu
 TOŽILNIK: duhovîtejše
 MESTNIK: pri duhovîtejšem
 ORODNIK: z duhovîtejšim

dvojina

IMENOVALNIK: duhovîtejši
 RODILNIK: duhovîtejših
 DAJALNIK: duhovîtejšima
 TOŽILNIK: duhovîtejši
 MESTNIK: pri duhovîtejših
 ORODNIK: z duhovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: duhovîtejša
 RODILNIK: duhovîtejših
 DAJALNIK: duhovîtejšim
 TOŽILNIK: duhovîtejša
 MESTNIK: pri duhovîtejših
 ORODNIK: z duhovîtejšimi

PRIMERNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj duhovît

ženski spol

EDNINA: bõlj duhovîta

srednji spol

EDNINA: bõlj duhovîto

PRESEŽNIK — PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: najduhovîtejši in najduhovîtejši
 RODILNIK: najduhovîtejšega in najduhovîtejšega
 DAJALNIK: najduhovîtejšemu in najduhovîtejšemu
 TOŽILNIK: najduhovîtejši in najduhovîtejši
 živo najduhovîtejšega in najduhovîtejšega
 MESTNIK: pri najduhovîtejšem in pri najduhovîtejšem
 ORODNIK: z najduhovîtejšim in z najduhovîtejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najduhovîtejša in najduhovîtejša
 RODILNIK: najduhovîtejših in najduhovîtejših
 DAJALNIK: najduhovîtejšima in najduhovîtejšima
 TOŽILNIK: najduhovîtejša in najduhovîtejša
 MESTNIK: pri najduhovîtejših in pri najduhovîtejših
 ORODNIK: z najduhovîtejšima in z najduhovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: najduhovîtejši in najduhovîtejši
 RODILNIK: najduhovîtejših in najduhovîtejših
 DAJALNIK: najduhovîtejšim in najduhovîtejšim
 TOŽILNIK: najduhovîtejše in najduhovîtejše
 MESTNIK: pri najduhovîtejših in pri najduhovîtejših
 ORODNIK: z najduhovîtejšimi in z najduhovîtejšimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: najduhovîtejša in najduhovîtejša
 RODILNIK: najduhovîtejše in najduhovîtejše
 DAJALNIK: najduhovîtejši in najduhovîtejši
 TOŽILNIK: najduhovîtejšo in najduhovîtejšo
 MESTNIK: pri najduhovîtejši in pri najduhovîtejši
 ORODNIK: z najduhovîtejšo in z najduhovîtejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najduhovîtejši in najduhovîtejši
 RODILNIK: najduhovîtejših in najduhovîtejših
 DAJALNIK: najduhovîtejšima in najduhovîtejšima
 TOŽILNIK: najduhovîtejši in najduhovîtejši
 MESTNIK: pri najduhovîtejših in pri najduhovîtejših
 ORODNIK: z najduhovîtejšima in z najduhovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: najduhovîtejše in najduhovîtejše
 RODILNIK: najduhovîtejših in najduhovîtejših
 DAJALNIK: najduhovîtejšim in najduhovîtejšim
 TOŽILNIK: najduhovîtejše in najduhovîtejše

MESTNIK: pri nãjduhovîtejših in pri nãjduhovîtejših

ORODNIK: z nãjduhovîtejšimi in z nãjduhovîtejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjduhovîtejše in nãjduhovîtejše

RODILNIK: nãjduhovîtejšega in nãjduhovîtejšega

DAJALNIK: nãjduhovîtejšemu in nãjduhovîtejšemu

TOŽILNIK: nãjduhovîtejše in nãjduhovîtejše

MESTNIK: pri nãjduhovîtejšem in pri nãjduhovîtejšem

ORODNIK: z nãjduhovîtejšim in z nãjduhovîtejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjduhovîtejši in nãjduhovîtejši

RODILNIK: nãjduhovîtejših in nãjduhovîtejših

DAJALNIK: nãjduhovîtejšima in nãjduhovîtejšima

TOŽILNIK: nãjduhovîtejši in nãjduhovîtejši

MESTNIK: pri nãjduhovîtejših in pri nãjduhovîtejših

ORODNIK: z nãjduhovîtejšima in z nãjduhovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjduhovîtejša in nãjduhovîtejša

RODILNIK: nãjduhovîtejših in nãjduhovîtejših

DAJALNIK: nãjduhovîtejšim in nãjduhovîtejšim

TOŽILNIK: nãjduhovîtejša in nãjduhovîtejša

MESTNIK: pri nãjduhovîtejših in pri nãjduhovîtejših

ORODNIK: z nãjduhovîtejšimi in z nãjduhovîtejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj duhovît

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj duhovîta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj duhovîto

IZVOR

↑duh

duhovítež duhovíteža samostalnik moškega spola

[duhovíteš duhovíteža]

POMEN

1. ironično kdor se neuspešno trudi izražati se, ravnati domiselno in šaljivo

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Pazniki so planili nadenj, češ da je uničil neprecenljivo umetnino, *duhovítež* pa je šele na policijski postaji priznal, da je šlo za prvoaprilsko šalo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Neki *duhovíteži* so mu nataknilo velikansko obvezo na desno koleno.

▪ Pust letos lušno sovпада s kulturnim praznikom in dovolj je dežurnih *duhovítežev*, ki se bodo razpisali na to temo.

2. kdor se zna izražati, ravnati domiselno in šaljivo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Znani ste kot pravi *duhovítež* in prav zato se vsi zelo radi družijo z vami.

...

▪ Vseskozi je veljal za *duhovíteža*, znal se je prisrčno ponorčevati iz stvari, ki so to zaslužile.

▪ Izkazal se je kot izjemen zabavljajč, *duhovítež*, ljudski mož, imitator.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[duhovíteš duhovíteža]

IPA: [duxɔ'vi:tɛʃ duxɔ'vi:tɛʒa]

tonemski

[duhovíteš duhovíteža]

IPA: [duxɔú:tɛʃ duxɔú:tɛʒa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: duhovítež

RODILNIK: duhovíteža

DAJALNIK: duhovítežu

TOŽILNIK: duhovíteža

MESTNIK: pri duhovítežu

ORODNIK: z duhovítežem

dvojina

IMENOVALNIK: duhovíteža

RODILNIK: duhovítežev

DAJALNIK: duhovítežema

TOŽILNIK: duhovíteža

MESTNIK: pri duhovítežih

ORODNIK: z duhovítežema

množina

IMENOVALNIK: duhovíteži

RODILNIK: duhovítežev

DAJALNIK: duhovítežem

TOŽILNIK: duhovíteže

MESTNIK: pri duhovítežih

ORODNIK: z duhovíteži

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: duhovítež

RODILNIK: duhovíteža

DAJALNIK: duhovítežu

TOŽILNIK: duhovíteža

MESTNIK: pri duhovítežu

ORODNIK: z duhovítežem

dvojina

IMENOVALNIK: duhovîteža
RODILNIK: duhovítežev
DAJALNIK: duhovítežema
TOŽILNIK: duhovíteža
MESTNIK: pri duhovítežih
ORODNIK: z duhovítežema

množina

IMENOVALNIK: duhovíteži
RODILNIK: duhovítežev
DAJALNIK: duhovítežem
TOŽILNIK: duhovíteže
MESTNIK: pri duhovítežih
ORODNIK: z duhovíteži

IZVOR

↑duhovit

duhovító prisl. [duhovító]

POMEN

1. takó, da je domiselno in šaljivo

▶ **prisl.** + **glag.**

duhovito dopolnjevati KAJ, se prepletati | duhovito se izraziti | duhovito komentirati, odgovoriti, pripomniti, pripovedovati | duhovito se lotevati ČESA | duhovito opisati, označiti, ponazoriti, prikazati KAJ | duhovito poimenovati, primerjati | duhovito se poigrati, poigravati s ČIM | duhovito se ponorčevati | duhovito povezovati, voditi KAJ

▪ »Včasih si želim, da bi mi zrasla dodatna roka,« je *duhovito* pripomnil k svojemu delu za didžejevskim pultom.

▪ »Sem edina oseba v našem sorodstvu, ki počenja še kaj drugega, kot se sprehaja po hribih,« je *duhovito* opisala družinsko navezanost na hribe.

▪ Pevka je zanimivo in *duhovito* povezovala program.

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

duhovito napisan | duhovito oblikovan

▪ Opraviti imamo z izvirnimi in *duhovito* oblikovanimi fantazijskimi liki, ki delujejo kot pristne, čeravno samosvoje filmske osebe.

▪ Akademska slikarka, ilustratorica, scenografinja in kostumografinja ustvarja risbe z *duhovito* karikiranimi detajli, popartistične barvite slike in kolaže.

▶ **prisl.** + **prisl.**

izjemno, nadvse, zelo duhovito | manj duhovito

▪ Posebno radi so ga imeli vnuki, ker je znal zelo *duhovito* pripovedovati stare štorije.

▶ **priredna zveza**

duhovito in inteligentno, duhovito in ironično, duhovito in kritično, duhovito in pronicljivo, duhovito in slikovito

▪ Prva knjiga *duhovito* in prepričljivo navaja cicibane k rednemu čiščenju zob, druga pa poučuje o pravilni prehrani.

▪ Predvidevam, da bo prireditelj zabavno in *duhovito* obarvana.

2. takó, da je zasnovano, izvedeno domiselno, kreativno

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

duhovito zasnovan

▪ Posode za ptičjo hrano, nameščene na drugem delu palice, so zasnovane *duhovito* in inovativno.

...

▪ Nalogo je rešil nadvse *duhovito*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[duhovító]

IPA: [duxɔ'vi:tɔ]

tonemski

[duhovító]

IPA: [duxɔvi:tò]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: duhovító

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: duhovíteje in duhovítejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj duhovító

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nâjduhovíteje in nâjduhovíteje in nâjduhovítejše in nâjduhovítejšje

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj duhovító

tonemsko

OSNOVNIK: duhovító

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: duhovíteje in duhovítejšje

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj duhovító

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nâjduhovíteje in nâjduhovíteje in nâjduhovítejšje in nâjduhovítejšje

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj duhovító

IZVOR

↑duhovit

duhovítost duhovítosti samostalnik ženskega spola

[duhovítost]

POMEN

1. lastnost koga, da se zna izražati, ravnati domiselno in šaljivo

▶ **glag.** + **z/s** + **sam. beseda v orodniku**

očarati, pritegniti z duhovitostjo | presenečati z duhovitostjo

▪ V svojih javnih nastopih je znal poslušalce pritegniti z *duhovitostjo* in retorično odličnostjo.

▪ Zmeraj znova jih je presenečal s svojo iskrivostjo in *duhovitostjo*.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

iskriva duhovitost | izredna duhovitost | značilna duhovitost

- Slovel je po izredni *duhovitosti* in iznajdljivosti ter ostrem jeziku.
- Dober karikaturist je tisti, ki ga takoj prepoznamo po stilu in značilni *duhovitosti*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
občudovati duhovitost | ohraniti duhovitost
 - Občudoval je *duhovitost* posameznikov in si zapisoval njihove iskrive misli in anekdote.
 - Intelektualci so morali v zelo težkih časih ohraniti radovednost, razsodnost in *duhovitost*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
duhovitost odlikuje KOGA
 - Gaskonjskega plemiča poleg telesne spretnosti krasijo *duhovitost*, bistrournost, pesniška nadarjenost in duševna izjemnost.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
KAKŠNA mera duhovitosti
 - S pravo mero *duhovitosti* sta oba sogovornika poskrbela, da je naša zamisel dosegla namen.
 - Mislim, da ljudje preprosto nimajo idej, morda pa je krivo tudi pomanjkanje *duhovitosti*.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda v roditelju**
poln duhovitosti
 - Kljub dolgi življenjski poti, ki ji ni prizanašala, je še vedno čila, živahna, dobrega spomina ter polna *duhovitosti* in modrosti.
- ▶ glag. + **sam. beseda v roditelju**
(ne) manjkati duhovitosti
 - Manjka nam prave *duhovitosti* in prehitro zaidemo v osebno žalitev.
- ▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**
nekaj duhovitosti
 - Kljub bolečini sem še zmožel nekaj *duhovitosti*.
- ▶ priredna zveza
duhovitost in domišljija, duhovitost in humor, duhovitost in neposrednost, duhovitost in šarm
 - Celó v podtekstu odgovorov na zaslišanju je čutili precej njegovega humorja in *duhovitosti*.
 - Odlikovala se je z ostro *duhovitostjo* in inteligenco, s čimer si je pridobila številne oboževalce.
- 1.1. lastnost, značilnost česa, da kaže, izraža domiselnost in šaljivost**
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
iskriva duhovitost
 - Odrasli poslušalci imajo dodaten užitek ob iskrivi *duhovitosti* dialogov in vse bolj dograjujoči se globalni metafori igre.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
kanček duhovitosti
 - Če premorejo grafiti vsaj kanček *duhovitosti*, naj kar ostanejo.
 - Njegov opus se ponaša z veliko mero *duhovitosti* in nenavadnosti.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda v roditelju**
poln duhovitosti

- Glasba je polna iskrive *duhovitosti* in melodičnega čara.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
duhovitost odlikuje KAJ
 - Film odlikujeta *duhovitost* in čustveni naboj.
- ▶ glag. + **sam. beseda v roditelju**
(ne) manjkati duhovitosti
 - Roman se odlično bere, bralec pa se ob njem tudi krasno zabava, ker mu ne manjka *duhovitosti*.
- ▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**
nekaj duhovitosti
 - V skladbi je tudi nekaj *duhovitosti*, celo humorja.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
 - Dosledno je upošteval idiomatiko angleškega izražanja in ohranil vso *duhovitost* in jezikovno igrivost originala, brez nepotrebnih mašil ali prisiljenih besednih zvez.
 - Uprizoritev enodejanke je ponujala gledališko miniaturo, ki je mestoma izražala svojevrstno *duhovitost*.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
 - *Duhovitost* besedil je zelo izrazita, se pa najde tudi nekaj besedil, ki so pisana kot izpoved glasbenikov.
 - V nasprotju z navidezno lahkotnostjo in precizno *duhovitostjo* sloga je ozračje zgodb večinoma nekoliko turobno in v osnovi kaotično.
- ▶ priredna zveza
duhovitost in humor
 - Tisto, kar odlikuje delo, je domiselna in živahna raba jezika in prisposodob, *duhovitost* in humor oživljata sleherno stran.
 - K nakupu jih spodbudita izvornost in *duhovitost* spominka.

2. domislica, šala

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
drobne duhovitosti
 - Kako je znal z anekdotami in drobnimi *duhovitostmi* vselej sprostiti napetost!
 - Podobne *duhovitosti* se prepletajo skozi vse prispevke, čeprav gre v bistvu za povsem resen projekt.
- ...
- Predstavljata se kot edinstvena slovenska mojstra družbene in politične satire, ki brez dlake na jeziku stresata iz rokava *duhovitosti*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[duhovítost]
IPA: [duxɔ'vi:tɔst]

tonemski
[duhovîstost]
IPA: [duxɔvî:tɔst]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: duhovitost
RODILNIK: duhovitosti
DAJALNIK: duhovitosti
TOŽILNIK: duhovitost
MESTNIK: pri duhovitosti
ORODNIK: z duhovitostjo

dvojina

IMENOVALNIK: duhovitosti
RODILNIK: duhovitosti
DAJALNIK: duhovitost**ma** tudi duhovitost**ima**
TOŽILNIK: duhovitosti
MESTNIK: pri duhovitost**ih**
ORODNIK: z duhovitost**ma** tudi z duhovitost**ima**

množina

IMENOVALNIK: duhovitosti
RODILNIK: duhovitosti
DAJALNIK: duhovitost**im**
TOŽILNIK: duhovitosti
MESTNIK: pri duhovitost**ih**
ORODNIK: z duhovitost**mi**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: duhovitost
RODILNIK: duhovitosti
DAJALNIK: duhovitosti
TOŽILNIK: duhovitost
MESTNIK: pri duhovitosti
ORODNIK: z duhovitostjo

dvojina

IMENOVALNIK: duhovitosti
RODILNIK: duhovitosti
DAJALNIK: duhovitost**ma** tudi duhovitost**ima**
TOŽILNIK: duhovitosti
MESTNIK: pri duhovitost**ih**
ORODNIK: z duhovitost**ma** tudi z duhovitost**ima**

množina

IMENOVALNIK: duhovitosti
RODILNIK: duhovitosti
DAJALNIK: duhovitost**im**
TOŽILNIK: duhovitosti
MESTNIK: pri duhovitost**ih**
ORODNIK: z duhovitost**mi**

IZVOR

↑duhovit

dúplerica dúplerice samostalnik ženskega spola [dúplerica]

POMEN

knjižno pogovorno dvostranska fotografija na sredini revije ali časopisa, navadno s podobo golega telesa

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
krasiti duplerico

▪ Pogovarjali smo se z zajčico, ki bo krasila *duplerico* aprilske številke revije.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Pri izrazito komercialno motiviranih *duplericah* so njihovi umetniški aspekti, če kdo kje najde kakšnega, kvečjemu sekundarne ali terciarne narave.

▪ Če sem ga prav razumel, sporno *duplerico* podpira ali tolerira v imenu »umetniške svobode« ali svobode izražanja nasploh.

...

▪ Ena od revij se je odprla ravno na straneh z *duplerico*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dúplerica]

IPA: [ˈduːplɛritsa]

tonemski

[dûplerica]

IPA: [dúːplɛritsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dúplerica

RODILNIK: dúplerice

DAJALNIK: dúplerici

TOŽILNIK: dúplerico

MESTNIK: pri dúplerici

ORODNIK: z dúplerico

dvojina

IMENOVALNIK: dúplerici

RODILNIK: dúpleric

DAJALNIK: dúpleric**ama**

TOŽILNIK: dúplerici

MESTNIK: pri dúpleric**ah**

ORODNIK: z dúpleric**ama**

množina

IMENOVALNIK: dúplerice

RODILNIK: dúpleric

DAJALNIK: dúpleric**am**

TOŽILNIK: dúplerice

MESTNIK: pri dúpleric**ah**

ORODNIK: z dúpleric**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dûplerica

RODILNIK: dûplerice

DAJALNIK: dûplerici

TOŽILNIK: dûplerico

MESTNIK: pri dûplerici

ORODNIK: z dûplerico

dvojina

IMENOVALNIK: dûplerici

RODILNIK: dûpleric

DAJALNIK: dūpleric**ama**
TOŽILNIK: dūpleric**i**
MESTNIK: pri dūpleric**ah**
ORODNIK: z dūpleric**ama**
množina
IMENOVALNIK: dūpleric**e**
RODILNIK: dūpleric
DAJALNIK: dūpleric**am**
TOŽILNIK: dūpleric**e**
MESTNIK: pri dūpleric**ah**
ORODNIK: z dūpleric**ami**

IZVOR

prevzeto iz hrv. *dūplerica* iz *dupler* 'dvojni; nekaj dvojnega' (< dalmroman. ali srlat. *duplerius* iz lat. *duplus* 'dvojni') po dveh sosednjih straneh v reviji

D-vitamin D-vitamina samostalnik moškega spola

[dévitamín] tudi [dəvitamín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije **vsak od skupine vitaminov ali ta skupina vitaminov, topnih v maščobah, ki se pojavlja zlasti v ribjem olju, nastaja pa tudi v koži pod vplivom sončnih žarkov in s spodbujanjem absorpcije kalcija pozitivno vpliva na kosti**; SIN.: iz

biologije, iz farmacije D vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin D

- Vsaj en dober razlog, zakaj je kratkotrajno »martinčkanje« na soncu koristno: poleg tega, da dobro vpliva na počutje, spodbuja nastajanje *D-vitamina*.
- Jemanje *D-vitamina* in kalcija s hrano ali v tabletah izboljša gostoto kosti in dobro vpliva na gibljivost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dévitamín] tudi [dəvitamín]

IPA: [ˈdeːvitaˈmiːn] tudi [ˈdəvitaˈmiːn]

tonemski

[dêvitamîn] tudi [dəvitamîn]

IPA: [déːvitamíːn] tudi [dəvitamíːn]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: D-vitamin

jakostni [dévitamín]

tudi [dəvitamín]

tonemski [dêvitamîn]

tudi [dəvitamîn]

RODILNIK: D-vitamina

jakostni [dévitamína]

tudi [dəvitamína]

tonemski [dêvitamîna]

tudi [dəvitamîna]

DAJALNIK: D-vitaminu

jakostni [dévitamínu]

tudi [dəvitamínu]

tonemski [dêvitamînu]

tudi [dəvitamînu]

TOŽILNIK: D-vitamin

jakostni [dévitamín]

tudi [dəvitamín]

tonemski [dêvitamîn]

tudi [dəvitamîn]

MESTNIK: pri D-vitaminu

jakostni [pri dévitamínu]

tudi [pri dəvitamínu]

tonemski [pri dêvitamînu]

tudi [pri dəvitamînu]

ORODNIK: z D-vitaminom

jakostni [z dévitamínom]

tudi [z dəvitamínom]

tonemski [z dêvitamînom]

tudi [z dəvitamînom]

dvojina

IMENOVALNIK: D-vitamina

jakostni [dévitamína]

tudi [dəvitamína]

tonemski [dêvitamîna]

tudi [dəvitamîna]

RODILNIK: D-vitaminov

jakostni [dévitamínoṽ]

tudi [dəvitamínoṽ]

tonemski [dêvitamînoṽ]

tudi [dəvitamînoṽ]

DAJALNIK: D-vitaminoma

jakostni [dévitamínoma]

tudi [dəvitamínoma]

tonemski [dêvitamînoma]

tudi [dəvitamînoma]

TOŽILNIK: D-vitamina

jakostni [dévitamína]

tudi [dəvitamína]

tonemski [dêvitamîna]

tudi [dəvitamîna]

MESTNIK: pri D-vitaminih

jakostni [pri dévitamínih]

tudi [pri dəvitamínih]

tonemski [pri dêvitamînih]

tudi [pri dəvitamînih]

ORODNIK: z D-vitaminoma

jakostni [z dévitamínoma]

tudi [z dəvitamínoma]

tonemski [z dêvitamînoma]

tudi [z dəvitamînoma]

množina

IMENOVALNIK: D-vitami

jakostni [dévitamíni]

tudi [dəvitamíni]

tonemski [dêvitamîni]

tudi [dəvitamîni]

RODILNIK: D-vitaminov

jakostni [dévitamínoṽ]

tudi [dɔ̀vitamínou]
tonemski [dɛ̀vitamínou]
 tudi [dɔ̀vitamínou]
 DAJALNIK: D-vitamin**om**
jakostni [dɛ̀vitamínom]
 tudi [dɔ̀vitamínom]
tonemski [dɛ̀vitamínom]
 tudi [dɔ̀vitamínom]
 TOŽILNIK: D-vitamine
jakostni [dɛ̀vitamíne]
 tudi [dɔ̀vitamíne]
tonemski [dɛ̀vitamíne]
 tudi [dɔ̀vitamíne]
 MESTNIK: pri D-vitamin**ih**
jakostni [pri dɛ̀vitamínih]
 tudi [pri dɔ̀vitamínih]
tonemski [pri dɛ̀vitamínih]
 tudi [pri dɔ̀vitamínih]
 ORODNIK: z D-vitami**ni**
jakostni [z dɛ̀vitamíni]
 tudi [z dɔ̀vitamíni]
tonemski [z dɛ̀vitamíni]
 tudi [z dɔ̀vitamíni]

IZVOR

↑D + ↑vitamin

dvókápnica dvókápnice samostalnik ženskega spola

[dvókápnica]

POMEN

streha z dvema poševnima ploskvama, ki se stikata na slemenu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

simetrična, somerna dvokapnica

▪ Streha je bila simetrična *dvokapnica* srednje strmega naklona in krita z opeko.

▪ Streha bo lesena *dvokapnica* z naklonom 30 stopinj s strešnimi okni.

▪ Izhodišče v oblikovanju strešin mora biti tradicionalna kraška *dvokapnica*, krita z opečno kritino.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku dvokapnica z naklonom *n* stopinj | dvokapnica s KAKŠNIM naklonom

▪ Objekt bo krit z enostavno *dvokapnico* z naklonom 12 %, povezovalni del pa bo krit z ravno streho.

▪ Ostrešje glavne zgradbe cerkve ima tipično obliko mediteranske strehe – *dvokapnice* z relativno majhnim naklonom.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Namesto ravne strehe so zgradili položno *dvokapnico*.

▪ Šest kamnitih slopov, razporejenih v dveh vrstah, nosi *dvokapnico*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dvókápnica]

IPA: [ˈdvo:ka:pnitsa]

tonemski

[dvòkâpnica]

IPA: [dvo:ká:pnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dvókápnica

RODILNIK: dvókápnice

DAJALNIK: dvókápnici

TOŽILNIK: dvókápnico

MESTNIK: pri dvókápnici

ORODNIK: z dvókápnico

dvojina

IMENOVALNIK: dvókápnici

RODILNIK: dvókápnice

DAJALNIK: dvókápnica**ma**

TOŽILNIK: dvókápnici

MESTNIK: pri dvókápnica**h**

ORODNIK: z dvókápnica**ma**

množina

IMENOVALNIK: dvókápnice

RODILNIK: dvókápnice

DAJALNIK: dvókápnica**m**

TOŽILNIK: dvókápnice

MESTNIK: pri dvókápnica**h**

ORODNIK: z dvókápnica**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dvòkâpnica

RODILNIK: dvòkâpnice

DAJALNIK: dvòkâpnici

TOŽILNIK: dvòkâpnico

MESTNIK: pri dvòkâpnici

ORODNIK: z dvòkâpnico

dvojina

IMENOVALNIK: dvòkâpnici

RODILNIK: dvòkâpnice

DAJALNIK: dvòkâpnica**ma**

TOŽILNIK: dvòkâpnici

MESTNIK: pri dvòkâpnica**h**

ORODNIK: z dvòkâpnica**ma**

množina

IMENOVALNIK: dvòkâpnice

RODILNIK: dvòkâpnice

DAJALNIK: dvòkâpnica**m**

TOŽILNIK: dvòkâpnice

MESTNIK: pri dvòkâpnica**h**

ORODNIK: z dvòkâpnica**mi**

IZVOR

iz *dvokapen* iz ↑dva + ↑kap1

džús džúsa; in **juice** samostalnik moškega spola [džús]

POMEN

sadni sok, navadno pomarančni

- Odžejali so se z *džusom* in se okrepčali s testeninami v omaki.
- Ni pila kave, pila je *džus*.
- Natočil mi je stoočstotni *džus* iz eksotičnega sadja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[džús]

IPA: [ˈdʒuːs]

tonemski

[džús]

IPA: [dʒúːs]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: džús

RODILNIK: džúsa

DAJALNIK: džúsu

TOŽILNIK: džús

MESTNIK: pri džúsu

ORODNIK: z džúsom

dvojina

IMENOVALNIK: džúsa

RODILNIK: džúsov

DAJALNIK: džúsoma

TOŽILNIK: džúsa

MESTNIK: pri džúsih

ORODNIK: z džúsoma

množina

IMENOVALNIK: džúsi

RODILNIK: džúsov

DAJALNIK: džúsom

TOŽILNIK: džúse

MESTNIK: pri džúsih

ORODNIK: z džúsi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: džús

RODILNIK: džúsa

DAJALNIK: džúsu

TOŽILNIK: džús

MESTNIK: pri džúsu

ORODNIK: z džúsom

dvojina

IMENOVALNIK: džúsa

RODILNIK: džúsov

DAJALNIK: džúsoma

TOŽILNIK: džúsa

MESTNIK: pri džúsih

ORODNIK: z džúsoma

množina

IMENOVALNIK: džúsi

RODILNIK: džúsov

DAJALNIK: džúsom

TOŽILNIK: džúse

MESTNIK: pri džúsih

ORODNIK: z džúsi

IZVOR

↑juice

EB simbol

POMEN

simbol za enoto *eksabajt*

- Nerealno je, da podjetja, ki bi rada vse te podatke analizirala, pričakujejo, da bo na učinkovit način mogoče že leta 2015 analizirati 80 *EB* podatkov mesečno.

IZVOR

prevzeto iz angl. *EB*, krajšave za *exabyte*, glej

↑eksabajt

éksabájt éksabájta in **éksabájt** éksabájta samostalnik moškega spola [éksabájt] in [éksabájt]

POMEN

iz računalništva merska enota za količino podatkov, 1024 petabajtov [EB]

- Stanfordska univerza je leta 2012 ugotovila, da vsi skupaj letno ustvarimo za 1200 *eksabajtov* podatkov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[éksabájt] in [éksabájt]

IPA: [ˈɛːksaˈbaːjt] in [ˈɛːksaˈbaːjt]

tonemski

[éksabâjt] in [éksabâjt]

IPA: [ɛːksábáːjt] in [ɛːksábáːjt]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: éksabájt

RODILNIK: éksabájta

DAJALNIK: éksabájtu

TOŽILNIK: éksabájt

MESTNIK: pri éksabájtu

ORODNIK: z éksabájtom

dvojina

IMENOVALNIK: éksabájta

RODILNIK: éksabájtov

DAJALNIK: éksabájtoma

TOŽILNIK: éksabájta

MESTNIK: pri éksabájtih

ORODNIK: z éksabájtoma

množina

IMENOVALNIK: éksabájtí

RODILNIK: êksabâj**to**v
DAJALNIK: êksabâj**to**m
TOŽILNIK: êksabâj**te**
MESTNIK: pri êksabâj**ti**h
ORODNIK: z êksabâj**ti**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: êksabâj**t**
RODILNIK: êksabâj**ta**
DAJALNIK: êksabâj**tu**
TOŽILNIK: êksabâj**t**
MESTNIK: pri êksabâj**tu**
ORODNIK: z êksabâj**to**m

dvojina

IMENOVALNIK: êksabâj**ta**
RODILNIK: êksabâj**to**v
DAJALNIK: êksabâj**toma**
TOŽILNIK: êksabâj**ta**
MESTNIK: pri êksabâj**ti**h
ORODNIK: z êksabâj**toma**

množina

IMENOVALNIK: êksabâj**ti**
RODILNIK: êksabâj**to**v
DAJALNIK: êksabâj**to**m
TOŽILNIK: êksabâj**te**
MESTNIK: pri êksabâj**ti**h
ORODNIK: z êksabâj**ti**

in

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: êksabâj**t**
RODILNIK: êksabâj**ta**
DAJALNIK: êksabâj**tu**
TOŽILNIK: êksabâj**t**
MESTNIK: pri êksabâj**tu**
ORODNIK: z êksabâj**to**m

dvojina

IMENOVALNIK: êksabâj**ta**
RODILNIK: êksabâj**to**v
DAJALNIK: êksabâj**toma**
TOŽILNIK: êksabâj**ta**
MESTNIK: pri êksabâj**ti**h
ORODNIK: z êksabâj**toma**

množina

IMENOVALNIK: êksabâj**ti**
RODILNIK: êksabâj**to**v
DAJALNIK: êksabâj**to**m
TOŽILNIK: êksabâj**te**
MESTNIK: pri êksabâj**ti**h
ORODNIK: z êksabâj**ti**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: êksabâj**t**
RODILNIK: êksabâj**ta**
DAJALNIK: êksabâj**tu**
TOŽILNIK: êksabâj**t**

MESTNIK: pri êksabâj**tu**
ORODNIK: z êksabâj**to**m

dvojina

IMENOVALNIK: êksabâj**ta**
RODILNIK: êksabâj**to**v
DAJALNIK: êksabâj**toma**
TOŽILNIK: êksabâj**ta**
MESTNIK: pri êksabâj**ti**h
ORODNIK: z êksabâj**toma**

množina

IMENOVALNIK: êksabâj**ti**
RODILNIK: êksabâj**to**v
DAJALNIK: êksabâj**to**m
TOŽILNIK: êksabâj**te**
MESTNIK: pri êksabâj**ti**h
ORODNIK: z êksabâj**ti**

IZVOR

prevzeto iz angl. *exabyte* iz novoklas. *eksa*.. 'trilijon (10¹⁸) osnovnih enot' h gr. *héks* 'šest' + ↑*bajt*

ekvinókcij ekvinókcija samostalnik moškega spola

[ekvinókci]

POMEN

čas, ko dan in noč trajata enako dolgo; SIN.: enakonočje

► prid. beseda + **sam. beseda**

jesenski, pomladanski, spomladanski ekvinokcij

- Današnji *ekvinokcij* napoveduje začetek jeseni, ko bodo noči daljše od dnevo, ko se začneja obdobje pobiranja sadov in obdobje mirovanja.
- V zvezi s spomladanskim *ekvinokcijem* so stari Rimljani praznovali praznik smeha, ki je bil povezan s številnimi obredi, kjer so poznali tudi tekmovanja v pripovedovanju šal.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Zanimivo je, da so se ozvezdja zgolj približno pokrivala z znamenji približno 300 let pred našim štetjem – ravno takrat, ko je bila odkrita precesija *ekvinokcijev*.

► priredna zveza

ekvinokcij ali enakonočje

- Tudi v našem indoevropskem svetu so prazniki povezani z jesenskim in pomladanskim *ekvinokcijem* ali enakonočjem ter poletnim in zimskim solsticijem.
- Enakonočje ali *ekvinokcij* je dan, ko se Sonce na nebu navidezno nahaja natančno nad ekvatorjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ekvinókci]

IPA: [ɛkvi'no:ktsi]

tonemski

[ekvinókci]

IPA: [ɛkvi'no:ktsí]

VZOREC**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: ekvinókcij
 RODILNIK: ekvinókcija
 DAJALNIK: ekvinókciju
 TOŽILNIK: ekvinókcij
 MESTNIK: pri ekvinókciju
 ORODNIK: z ekvinókcijem

dvojina

IMENOVALNIK: ekvinókcija
 RODILNIK: ekvinókcijev
 DAJALNIK: ekvinókcijema
 TOŽILNIK: ekvinókcija
 MESTNIK: pri ekvinókcijih
 ORODNIK: z ekvinókcijema

množina

IMENOVALNIK: ekvinókciji
 RODILNIK: ekvinókcijev
 DAJALNIK: ekvinókcijem
 TOŽILNIK: ekvinókcije
 MESTNIK: pri ekvinókcijih
 ORODNIK: z ekvinókciji

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: ekvinókcij
 RODILNIK: ekvinókcija
 DAJALNIK: ekvinókciju
 TOŽILNIK: ekvinókcij
 MESTNIK: pri ekvinókciju
 ORODNIK: z ekvinókcijem

dvojina

IMENOVALNIK: ekvinókcija
 RODILNIK: ekvinókcijev tudi ekvinókcijev
 DAJALNIK: ekvinókcijema
 TOŽILNIK: ekvinókcija
 MESTNIK: pri ekvinókcijih tudi pri ekvinókcijih
 ORODNIK: z ekvinókcijema

množina

IMENOVALNIK: ekvinókciji
 RODILNIK: ekvinókcijev tudi ekvinókcijev
 DAJALNIK: ekvinókcijem
 TOŽILNIK: ekvinókcije
 MESTNIK: pri ekvinókcijih tudi pri ekvinókcijih
 ORODNIK: z ekvinókciji tudi z ekvinókciji

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Äquinoktium*) iz lat. *aequinoctium* iz *aequus* 'enak' + *nox* 'noč'

embriológ embriológa samostalnik moškega spola

[embrijolók embrijológa]

POMEN

strokovnjak za embriologijo

▪ Pri zunajtelesni oploditvi *embriologi* iz zarodka tretji dan, ko nastane od šest do osem celic, s posebno

tehniko izolirajo celico ali dve, ne da bi pri tem poškodovali zarodek.

▪ Češki *embriologi* so se pri svojih raziskavah opirali tudi na ugotovitve japonskih kolegov.

IZGOVOR IN OBLIKE**jakostni**

[embrijolók embrijológa]
 IPA: [embrijɔ'lo:k embrijɔ'lo:ga]

tonemski

[embrijolòk embrijològa]
 IPA: [embrijóló:k embrijóló:gà]

VZOREC**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: embriológ
 RODILNIK: embriológa
 DAJALNIK: embriológu
 TOŽILNIK: embriológa
 MESTNIK: pri embriológu
 ORODNIK: z embriológom

dvojina

IMENOVALNIK: embriológa
 RODILNIK: embriológov
 DAJALNIK: embriológoma
 TOŽILNIK: embriológa
 MESTNIK: pri embriológih
 ORODNIK: z embriológoma

množina

IMENOVALNIK: embriológ
 RODILNIK: embriológov
 DAJALNIK: embriológom
 TOŽILNIK: embriológ
 MESTNIK: pri embriológih
 ORODNIK: z embriológ

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: embriològ
 RODILNIK: embriològa
 DAJALNIK: embriològu
 TOŽILNIK: embriològa
 MESTNIK: pri embriològu
 ORODNIK: z embriològom

dvojina

IMENOVALNIK: embriològa
 RODILNIK: embriològov
 DAJALNIK: embriològoma
 TOŽILNIK: embriològa
 MESTNIK: pri embriològih
 ORODNIK: z embriològoma

množina

IMENOVALNIK: embriològi
 RODILNIK: embriològov
 DAJALNIK: embriològom
 TOŽILNIK: embriològe

MESTNIK: pri embriolôgih
ORODNIK: z embriolôgi

BESEDOTVORJE

feminativ: embriologinja

IZVOR

prevzeto iz nem. *Embryologe*, angl. *embryologist*,
glej ↑embriologija

embriológinja embriológinje samostalnik ženskega spola

[embrijológinja]

POMEN

strokovnjakinja za embriologijo

▪ Po mnenju svetovno znane češke *embriologinje* so dolgo ugibali, zakaj se je leta 1986 rodilo 470 dečkov manj, kot bi se jih moralo po statističnih pričakovanjih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[embrijológinja]

IPA: [embrijɔ'lo:ginja]

tonemski

[embrijológinja]

IPA: [embrijóló:ginja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: embriológinja

RODILNIK: embriológinj

DAJALNIK: embriológinj

TOŽILNIK: embriológinj

MESTNIK: pri embriológinj

ORODNIK: z embriológinj

dvojina

IMENOVALNIK: embriológinj

RODILNIK: embriológinj

DAJALNIK: embriológinj

TOŽILNIK: embriológinj

MESTNIK: pri embriológinj

ORODNIK: z embriológinj

množina

IMENOVALNIK: embriológinje

RODILNIK: embriológinj

DAJALNIK: embriológinj

TOŽILNIK: embriológinj

MESTNIK: pri embriológinj

ORODNIK: z embriológinj

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: embriológinja

RODILNIK: embriológinj

DAJALNIK: embriológinj

TOŽILNIK: embriológinj

MESTNIK: pri embriológinj

ORODNIK: z embriológinj

dvojina

IMENOVALNIK: embriológinj

RODILNIK: embriológinj

DAJALNIK: embriológinj

TOŽILNIK: embriológinj

MESTNIK: pri embriológinj

ORODNIK: z embriológinj

množina

IMENOVALNIK: embriológinje

RODILNIK: embriológinj

DAJALNIK: embriológinj

TOŽILNIK: embriológinj

MESTNIK: pri embriológinj

ORODNIK: z embriológinj

IZVOR

↑embriolog

embrionálni embrionálna embrionálno pridevnik

[embrijonálni]

POMEN

1. ki je v zvezi z embrijem 1., 1.1.

► **prid. beseda** + sam. beseda

embrionalni razvoj | embrionalno obdobje

▪ Dalj časa, ko poteka *embrionalni* razvoj, manj so se celice sposobne diferencirati.

▪ Na koncu *embrionalnega* obdobja zarodek tehta nekaj več kot 1 gram, vendar ima že oblikovano srce iz štirih kamric (prekatov) in osnove udov.

▪ Prve srčne utripe zaznamo že približno na 21. dan *embrionalnega* življenja.

▪ Slaba uspešnost osemenitev v čredi in pogost pojav zgodnje *embrionalne* smrtnosti nas opozarjata na verjetne napake v prehrani krav.

1.1. ki sestavlja, tvori embrij 1., 1.1.

► **prid. beseda** + sam. beseda

embrionalna celica | embrionalna izvorna celica, embrionalna matična celica | embrionalna zarodna celica | embrionalno tkivo

▪ Posamezni zagovorniki raziskav na odraslih matičnih celicah menijo, da bi morale te povsem nadomestiti raziskave na *embrionalnih* matičnih celicah.

▪ Veliko obetajo predvsem *embrionalne* zarodne celice, ki imajo največji potencial, da tvorijo različne specializirane tipe celic.

▪ Celice trofoblasta se vrastejo v maternično tkivo in začnejo tvoriti skupaj z maternično steno žilje in posteljico, celice embrioblasta pa se razvijejo v *embrionalna* tkiva.

1.2. ki spominja na embrij 1., 1.1. ali je tak kot pri embriju 1., 1.1.

► **prid. beseda** + sam. beseda
embrionalni položaj

- Bikoborec se je v paničnem strahu stisnil v *embrionalni* položaj in si zakril glavo.

2. ekspresivno ki je v zvezi z začetno, izhodiščno obliko, stopnjo česa

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

embrionalna faza | embrionalno stanje

- Zakon je še v *embrionalni* fazi, pripravljen je zgolj za prvo branje v parlamentu.
- Čeprav je pobuda za regijski park še bolj v *embrionalnem* stanju, moram reči, da je zadeva realna in bi jo lahko izpeljali brez večjih zapletov.
- »Vse skupaj je še v *embrionalnem* stadiju,« je novinarjem povedal predstavnik za tisk.
- Nekje v tektonskih plasteh in razpokah družbe tli nova kulturna revolucija. Na sedanji, *embrionalni* stopnji je vse skupaj sicer še bolj na ravni »duhovne prenove«.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[embrijónâlni]

IPA: [embrijõ'na:lni]

tonemski

[embrijónâlni]

IPA: [embrijónâ:lni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: embrionâlni

RODILNIK: embrionâlnega

DAJALNIK: embrionâlnemu

TOŽILNIK: embrionâlni

živo embrionâlnega

MESTNIK: pri embrionâlnem

ORODNIK: z embrionâlnim

dvojina

IMENOVANIK: embrionâlna

RODILNIK: embrionâlnih

DAJALNIK: embrionâlnima

TOŽILNIK: embrionâlna

MESTNIK: pri embrionâlnih

ORODNIK: z embrionâlnima

množina

IMENOVANIK: embrionâlni

RODILNIK: embrionâlnih

DAJALNIK: embrionâlnim

TOŽILNIK: embrionâlné

MESTNIK: pri embrionâlnih

ORODNIK: z embrionâlnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: embrionâlna

RODILNIK: embrionâlné

DAJALNIK: embrionâlni

TOŽILNIK: embrionâlnó

MESTNIK: pri embrionâlni

ORODNIK: z embrionâlnó

dvojina

IMENOVANIK: embrionâlni

RODILNIK: embrionâlnih

DAJALNIK: embrionâlnima

TOŽILNIK: embrionâlni

MESTNIK: pri embrionâlnih

ORODNIK: z embrionâlnima

množina

IMENOVANIK: embrionâlné

RODILNIK: embrionâlnih

DAJALNIK: embrionâlnim

TOŽILNIK: embrionâlné

MESTNIK: pri embrionâlnih

ORODNIK: z embrionâlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: embrionâlnó

RODILNIK: embrionâlnega

DAJALNIK: embrionâlnemu

TOŽILNIK: embrionâlnó

MESTNIK: pri embrionâlnem

ORODNIK: z embrionâlnim

dvojina

IMENOVANIK: embrionâlni

RODILNIK: embrionâlnih

DAJALNIK: embrionâlnima

TOŽILNIK: embrionâlni

MESTNIK: pri embrionâlnih

ORODNIK: z embrionâlnima

množina

IMENOVANIK: embrionâlna

RODILNIK: embrionâlnih

DAJALNIK: embrionâlnim

TOŽILNIK: embrionâlna

MESTNIK: pri embrionâlnih

ORODNIK: z embrionâlnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: embrionâlni

RODILNIK: embrionâlnega

DAJALNIK: embrionâlnemu

TOŽILNIK: embrionâlni

živo embrionâlnega

MESTNIK: pri embrionâlnem

ORODNIK: z embrionâlnim

dvojina

IMENOVANIK: embrionâlna

RODILNIK: embrionâlnih

DAJALNIK: embrionâlnima

TOŽILNIK: embrionâlna

MESTNIK: pri embrionâlnih
ORODNIK: z embrionâlnima

množina

IMENOVALNIK: embrionâlni
RODILNIK: embrionâlnih
DAJALNIK: embrionâlnim
TOŽILNIK: embrionâlni
MESTNIK: pri embrionâlnih
ORODNIK: z embrionâlnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: embrionâlna
RODILNIK: embrionâlni
DAJALNIK: embrionâlni
TOŽILNIK: embrionâlni
MESTNIK: pri embrionâlni
ORODNIK: z embrionâlni

dvojina

IMENOVALNIK: embrionâlni
RODILNIK: embrionâlnih
DAJALNIK: embrionâlnima
TOŽILNIK: embrionâlni
MESTNIK: pri embrionâlnih
ORODNIK: z embrionâlnima

množina

IMENOVALNIK: embrionâlni
RODILNIK: embrionâlnih
DAJALNIK: embrionâlnim
TOŽILNIK: embrionâlni
MESTNIK: pri embrionâlnih
ORODNIK: z embrionâlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: embrionâlni
RODILNIK: embrionâlnega
DAJALNIK: embrionâlnemu
TOŽILNIK: embrionâlni
MESTNIK: pri embrionâlnem
ORODNIK: z embrionâlnim

dvojina

IMENOVALNIK: embrionâlni
RODILNIK: embrionâlnih
DAJALNIK: embrionâlnima
TOŽILNIK: embrionâlni
MESTNIK: pri embrionâlnih
ORODNIK: z embrionâlnima

množina

IMENOVALNIK: embrionâlna
RODILNIK: embrionâlnih
DAJALNIK: embrionâlnim
TOŽILNIK: embrionâlni
MESTNIK: pri embrionâlnih
ORODNIK: z embrionâlnimi

IZVOR

prevzeto iz nlat. *embryonalis*, iz ↑embrio

enakonóče enakonóčja samostalnik srednjega spola
[enakonóčje]

POMEN

čas, ko dan in noč trajata enako dolgo; SIN.:
ekvinokcij

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

jesensko, pomladansko, pomladno, spomladansko
enakonóče

- Ob spomladanskem *enakonóčju* so starši v naravi poskrili pobarvana jajčka, otroci pa so jih iskali.
- Sonce bo prišlo v znamenje tehtnice ob jesenskem *enakonóčju*, po katerem bo noč daljša od dneva.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

čas enakonóčja | precesija enakonóčja

- Stavba je obrnjena proti vzhodu, torej tja, kjer v času *enakonóčja* vzhaja sonce.
- Na Kitajskem so nekoč odhod in prihod lastovk povezovali z natančnim datumom *enakonóčij*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ko nastopi pomladno ali jesensko *enakonóčje*, je sonce na višini 45 stopinj.
- Pomladno in jesensko *enakonóčje* pomenita začetek pomladi in jeseni. V tem času leta se Sonce nahaja neposredno nad ekvatorjem Zemlje in dolžina dneva in noči je skoraj na vsem planetu enaka.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Danes bo sonce prešlo v znamenje ovna in tako bomo praznovali spomladansko *enakonóčje* ter s tem začetek pomladi.
- Izdelali so matematično zelo izpopolnjen koledar, poleg ostalega pa so znali tudi napovedati *enakonóčja* in mrke za mnogo let vnaprej.

▶ glag. + ob + **sam. beseda v mestniku**

- Sončni žarki bodo ob *enakonóčju* padali na zemljo vzporedno z ravnino ekvatorja.
- Tekmovanje spominja na poganski običaj, ko so ob spomladanskem *enakonóčju* starši v naravi poskrili pobarvana jajčka, otroci pa so jih iskali.

▶ sam. beseda + ob + **sam. beseda v mestniku**

- Po daljšem toplem obdobju je ohladitev ob spomladanskem *enakonóčju* prej pravilo kot izjema.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Jutri zgodaj zjutraj se z *enakonóčjem* začena astronomska jesen, astrologi pa bodo ob tej priložnosti opozarjali, da sonce stopi v znamenje tehtnice.

▶ priredna zveza

enakonóče ali ekvinokcij

- *Enakonóče* ali ekvinokcij je dan, ko se Sonce na nebu navidezno nahaja natančno nad ekvatorjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[enakonóčje]

IPA: [ɛnakɔ'noːtʃjɛ]

tonemski

[enakonôčje]

IPA: [enakonó:tfjè]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: enakonóčje

RODILNIK: enakonóčja

DAJALNIK: enakonóčju

TOŽILNIK: enakonóčje

MESTNIK: pri enakonóčju

ORODNIK: z enakonóčjem

dvojina

IMENOVALNIK: enakonóčji

RODILNIK: enakonóčij

DAJALNIK: enakonóčjema

TOŽILNIK: enakonóčji

MESTNIK: pri enakonóčjih

ORODNIK: z enakonóčjema

množina

IMENOVALNIK: enakonóčja

RODILNIK: enakonóčij

DAJALNIK: enakonóčjem

TOŽILNIK: enakonóčja

MESTNIK: pri enakonóčjih

ORODNIK: z enakonóčji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: enakonôčje

RODILNIK: enakonôčja

DAJALNIK: enakonôčju

TOŽILNIK: enakonôčje

MESTNIK: pri enakonôčju

ORODNIK: z enakonôčjem

dvojina

IMENOVALNIK: enakonôčji

RODILNIK: enakonôčij

DAJALNIK: enakonôčjema

TOŽILNIK: enakonôčji

MESTNIK: pri enakonôčjih

ORODNIK: z enakonôčjema

množina

IMENOVALNIK: enakonôčja

RODILNIK: enakonôčij

DAJALNIK: enakonôčjem

TOŽILNIK: enakonôčja

MESTNIK: pri enakonôčjih

ORODNIK: z enakonôčji

IZVOR

iz *enaka noč*

enakopráven enakoprávna enakoprávno pridevnik

[enakopráven]

POMEN

1. ki ima enake pravice in dolžnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

enakopraven član, partner | enakopraven človek, državlján | enakopraven narod | enakopraven sogovornik, udeleženeč | enakopraven subjekt | enakopravna članica, partnerica, partnerka, stranka | enakopravna država | enakopravna naslednica | enakopravna ženska

▪ Gluhi smo po zakonu *enakopravni* državljani z vsemi pravicami in dolžnostmi.

▪ Zgraditi moramo Evropo *enakopravnih* držav, nerazdeljeno in demokratično.

▪ Med dogovarjanji nastopata obe banki kot *enakopravni* partnerici.

▪ Države, ki so nastale po razpadu nekdanje SFRJ, so *enakopravne* naslednice.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku** biti, postati enakopraven

▪ Človek je *enakopraven* tedaj, če ima zagotovljeno enakopravnost v vseh razsežnostih svoje identitete.

▪ Mnogi menijo, da motoristi niso *enakopravni* udeleženci v prometu in da so na cesti še prevečkrat žrtve.

▪ S prelomnim letom 1991 je Slovenija postala *enakopravna* članica Zveze evropskih radijskih postaj.

▶ prisl. + **prid. beseda**

formalno enakopraven | popolnoma, povsem enakopraven

▪ Po novejših študijah naj bi bile ženske v starem Egiptu povsem *enakopravne* z moškimi.

▪ V predstavniki demokraciji smo vsi formalno *enakopravni*, dejansko pa je ta demokracija taka, da denar kupi tudi vpliv.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda v dajalniku enakopravne moškím

▪ Mislim, da pri nas ženske še niso *enakopravne* moškím, a prav bi bilo, da bi bile.

▪ Večji delež žensk v političnih in upravnih telesih morda daje vtis, da so ženske postale *enakopravne* moškím.

▶ **prid. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku enakopravne z moškimi

▪ Več kot polovica žensk meni, da niso *enakopravne* z moškimi.

▶ priredna zveza

enakopraven in enakovreden, enakopraven in svoboden, enakopraven in pravičen

▪ Slovenski narod lahko ostane prepoznaven in *enakopraven* vsem narodom sveta le s svojo kulturo in visoko moralo.

1.1. ki kaže, izraža prisotnost takih pravic in dolžnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

enakopraven dialog | enakopraven dostop do česa | enakopraven jezik | enakopraven nastop, položaj, status | enakopraven odnos | enakopraven razvoj |

enakopravni pogoji, temelji | enakopravna delitev
 ČESA | enakopravna dostopnost | enakopravna
 družba, skupnost | enakopravna obravnava |
 enakopravna osnova, podlaga | enakopravna
 rotacija, vključitev | enakopravna udeležba,
 uporaba ČESA | enakopravna vloga | enakopravna
 zastopanost ČESA | enakopravne možnosti |
 enakopravno članstvo, partnerstvo | enakopravno
 razmerje, obravnavanje | enakopravno
 sodelovanje, soodločanje, vključevanje, zastopanje
 | enakopravno življenje

- Novi plačni sistem ni nastajal v *enakopravnem* dialogu med zaposlenimi in vlado.
- Treba bo dopolniti protidiskriminacijsko zakonodajo, zlasti glede *enakopravnega* dostopa do šolstva in zdravstvenih storitev.
- Temelj sodelovanja v koaliciji bodo *enakopravni* odnosi, ne glede na velikost strank.
- V občini si prizadevajo, da bi invalidom zagotovili razmere za *enakopravno* vključevanje v okolje in družbo.

2. ki je po vrednosti, kakovosti, vložnem delu enak, podoben drugemu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
 enakopraven tekmeč

- Zaradi razlike v kvaliteti morda domače moštvo ne bo povsem *enakopraven* tekmeč.

2.1. v katerem so vsi udeleženi po vrednosti, kakovosti, vložnem delu enaki, podobni drug drugemu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
 enakopraven boj | enakopravna delitev ČESA |
 enakopravna tekma | enakopravna vloga |
 enakopravno razmerje

- V tem mandatu prvič ne bo zgolj državni sekretar, ampak *enakopraven* del ministrske ekipe.
 - Pomembno je, da imaš v razmerju *enakopravno* vlogo in da se je zavešaš.
 - Je moški, ki si želi čustvene varnosti in je srečen v *enakopravnem* razmerju.
 - Avtorici vidita ključ do vzpostavljanja harmoničnih odnosov v družini in družbi v pozivanju ljudi k *enakopravnejši* delitvi domačega dela.
 - S svojimi kar 212 centimetri bo na parket prinesel tisto, kar so minula leta najbolj pogrešali – *enakopraven* boj pod obema obročema.
- ▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
 biti enakopraven
- V nadaljevanju je bila igra *enakopravnejša*, modro-beli pa so brez posebnih težav z lahkoto nadzirali potek dogodkov na igrišču.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[enakoprávən]

IPA: [enakɔ'pra:vən]

tonemski

[enakoprávən]

IPA: [enakɔ'pra:vən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakopráven

določno enakoprávni

RODILNIK: enakoprávnega

DAJALNIK: enakoprávnemu

TOŽILNIK: enakopráven

določno enakoprávni

živo enakoprávnega

MESTNIK: pri enakoprávnem

ORODNIK: z enakoprávnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávna

RODILNIK: enakoprávnih

DAJALNIK: enakoprávnima

TOŽILNIK: enakoprávna

MESTNIK: pri enakoprávnih

ORODNIK: z enakoprávnima

množina

IMENOVALNIK: enakoprávni

RODILNIK: enakoprávnih

DAJALNIK: enakoprávnim

TOŽILNIK: enakoprávne

MESTNIK: pri enakoprávnih

ORODNIK: z enakoprávnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprávna

RODILNIK: enakoprávne

DAJALNIK: enakoprávni

TOŽILNIK: enakoprávno

MESTNIK: pri enakoprávni

ORODNIK: z enakoprávno

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávni

RODILNIK: enakoprávnih

DAJALNIK: enakoprávnima

TOŽILNIK: enakoprávni

MESTNIK: pri enakoprávnih

ORODNIK: z enakoprávnima

množina

IMENOVALNIK: enakoprávne

RODILNIK: enakoprávnih

DAJALNIK: enakoprávnim

TOŽILNIK: enakoprávne

MESTNIK: pri enakoprávnih

ORODNIK: z enakoprávnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprávn**o**
 RODILNIK: enakoprávn**ega**
 DAJALNIK: enakoprávn**emu**
 TOŽILNIK: enakoprávn**o**
 MESTNIK: pri enakoprávn**em**
 ORODNIK: z enakoprávn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávn**i**
 RODILNIK: enakoprávn**ih**
 DAJALNIK: enakoprávn**ima**
 TOŽILNIK: enakoprávn**i**
 MESTNIK: pri enakoprávn**ih**
 ORODNIK: z enakoprávn**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávn**a**
 RODILNIK: enakoprávn**ih**
 DAJALNIK: enakoprávn**im**
 TOŽILNIK: enakoprávn**a**
 MESTNIK: pri enakoprávn**ih**
 ORODNIK: z enakoprávn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
 RODILNIK: enakoprávnejš**ega**
 DAJALNIK: enakoprávnejš**emu**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
 živo enakoprávnejš**ega**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**em**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**a**
 RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
 DAJALNIK: enakoprávnejš**ima**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**a**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
 RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
 DAJALNIK: enakoprávnejš**im**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**a**
 RODILNIK: enakoprávnejš**e**
 DAJALNIK: enakoprávnejš**i**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**o**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**i**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
 RODILNIK: enakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: enakoprávnejš**ima**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**e**
 RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
 DAJALNIK: enakoprávnejš**im**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**e**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**e**
 RODILNIK: enakoprávnejš**ega**
 DAJALNIK: enakoprávnejš**emu**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**e**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**em**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
 RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
 DAJALNIK: enakoprávnejš**ima**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**a**
 RODILNIK: enakoprávnejš**ega**
 DAJALNIK: enakoprávnejš**emu**
 TOŽILNIK: enakoprávnejš**a**
 MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
 ORODNIK: z enakoprávnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj enakopráven

ženski spol

EDNINA: bòlj enakoprávn**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj enakoprávn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**i** in
 nàjenakoprávnejš**i**
 RODILNIK: nàjenakoprávnejš**ega** in
 nàjenakoprávnejš**ega**
 DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**emu** in
 nàjenakoprávnejš**emu**
 TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**i** in
 nàjenakoprávnejš**i**
 živo nàjenakoprávnejš**ega** in
 nàjenakoprávnejš**ega**
 MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**em** in pri
 nàjenakoprávnejš**em**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**im** in z nàjenakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**a** in nàjenakoprávnejš**a**

RODILNIK: nàjenakoprávnejš**ih** in nàjenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**ima** in nàjenakoprávnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**a** in nàjenakoprávnejš**a**

MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**ih** in pri nàjenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**ima** in z nàjenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**i** in nàjenakoprávnejš**i**

RODILNIK: nàjenakoprávnejš**ih** in nàjenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**im** in nàjenakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**e** in nàjenakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**ih** in pri nàjenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**imi** in z nàjenakoprávnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**a** in nàjenakoprávnejš**a**

RODILNIK: nàjenakoprávnejš**e** in nàjenakoprávnejš**e**

DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**i** in nàjenakoprávnejš**i**

TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**o** in nàjenakoprávnejš**o**

MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**i** in pri nàjenakoprávnejš**i**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**o** in z nàjenakoprávnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**i** in nàjenakoprávnejš**i**

RODILNIK: nàjenakoprávnejš**ih** in nàjenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**ima** in nàjenakoprávnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**i** in nàjenakoprávnejš**i**

MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**ih** in pri nàjenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**ima** in z nàjenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**e** in nàjenakoprávnejš**e**

RODILNIK: nàjenakoprávnejš**ih** in nàjenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**im** in nàjenakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**e** in nàjenakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**ih** in pri nàjenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**imi** in z nàjenakoprávnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**e** in nàjenakoprávnejš**e**

RODILNIK: nàjenakoprávnejš**ega** in nàjenakoprávnejš**ega**

DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**emu** in nàjenakoprávnejš**emu**

TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**e** in nàjenakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**em** in pri nàjenakoprávnejš**em**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**im** in z nàjenakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**i** in nàjenakoprávnejš**i**

RODILNIK: nàjenakoprávnejš**ih** in nàjenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**ima** in nàjenakoprávnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**i** in nàjenakoprávnejš**i**

MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**ih** in pri nàjenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**ima** in z nàjenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjenakoprávnejš**a** in nàjenakoprávnejš**a**

RODILNIK: nàjenakoprávnejš**ih** in nàjenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: nàjenakoprávnejš**im** in nàjenakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: nàjenakoprávnejš**a** in nàjenakoprávnejš**a**

MESTNIK: pri nàjenakoprávnejš**ih** in pri nàjenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z nàjenakoprávnejš**imi** in z nàjenakoprávnejš**imi**

PRESEŽNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj enakopràven

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj enakopràvna

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj enakopràvno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakopràven

določno enakopràvni

RODILNIK: enakopràvnega

DAJALNIK: enakopràvnemu

TOŽILNIK: enakopràven

določno enakopràvni

živo enakopràvnega

MESTNIK: pri enakopràvnem

ORODNIK: z enakopràvnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakopràvna

RODILNIK: enakopràvnihi

DAJALNIK: enakopràvnima

TOŽILNIK: enakopràvna

MESTNIK: pri enakopràvnihi

ORODNIK: z enakopràvnima

množina

IMENOVALNIK: enakopràvni

RODILNIK: enakopràvnihi

DAJALNIK: enakopràvnim

TOŽILNIK: enakopràvne

MESTNIK: pri enakopràvnihi

ORODNIK: z enakopràvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakopràvna

RODILNIK: enakopràvne

DAJALNIK: enakopràvni

TOŽILNIK: enakopràvno

MESTNIK: pri enakopràvni

ORODNIK: z enakopràvno

dvojina

IMENOVALNIK: enakopràvni

RODILNIK: enakopràvnihi

DAJALNIK: enakopràvnima

TOŽILNIK: enakopràvni

MESTNIK: pri enakopràvnihi

ORODNIK: z enakopràvnima

množina

IMENOVALNIK: enakopràvne

RODILNIK: enakopràvnihi

DAJALNIK: enakopràvnim

TOŽILNIK: enakopràvne

MESTNIK: pri enakopràvnihi

ORODNIK: z enakopràvnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakopràvno

RODILNIK: enakopràvnega

DAJALNIK: enakopràvnemu

TOŽILNIK: enakopràvno

MESTNIK: pri enakopràvnem

ORODNIK: z enakopràvnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakopràvni

RODILNIK: enakopràvnihi

DAJALNIK: enakopràvnima

TOŽILNIK: enakopràvni

MESTNIK: pri enakopràvnihi

ORODNIK: z enakopràvnima

množina

IMENOVALNIK: enakopràvna

RODILNIK: enakopràvnihi

DAJALNIK: enakopràvnim

TOŽILNIK: enakopràvna

MESTNIK: pri enakopràvnihi

ORODNIK: z enakopràvnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakopràvnejši

RODILNIK: enakopràvnejšega

DAJALNIK: enakopràvnejšem

TOŽILNIK: enakopràvnejši

živo enakopràvnejšega

MESTNIK: pri enakopràvnejšem

ORODNIK: z enakopràvnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: enakopràvnejša

RODILNIK: enakopràvnejših

DAJALNIK: enakopràvnejšima

TOŽILNIK: enakopràvnejša

MESTNIK: pri enakopràvnejših

ORODNIK: z enakopràvnejšima

množina

IMENOVALNIK: enakopràvnejši

RODILNIK: enakopràvnejših

DAJALNIK: enakopràvnejšim

TOŽILNIK: enakopràvnejši

MESTNIK: pri enakopràvnejših

ORODNIK: z enakopràvnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakopràvnejša

RODILNIK: enakopràvnejše

DAJALNIK: enakopràvnejši

TOŽILNIK: enakopràvnejšo

MESTNIK: pri enakopràvnejši

ORODNIK: z enakopràvnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: enakopràvnejši

RODILNIK: enakopràvnejših

DAJALNIK: enakopràvnejšima

TOŽILNIK: enakopràvnejši

MESTNIK: pri enakopràvnejših

ORODNIK: z enakopràvnejšima

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnejše
RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: enakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: enakoprávnejše
MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprávnejše
RODILNIK: enakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: enakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: enakoprávnejše
MESTNIK: pri enakoprávnejš**em**
ORODNIK: z enakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: enakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**a**
RODILNIK: enakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: enakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj enakopráven

ženski spol

EDNINA: bõlj enakoprávna

srednji spol

EDNINA: bõlj enakoprávno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakoprávnejš**i** in
nãjenakoprávnejš**i**
RODILNIK: nãjenakoprávnejš**ega** in
nãjenakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: nãjenakoprávnejš**emu** in
nãjenakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: nãjenakoprávnejš**i** in
nãjenakoprávnejš**i**
 živo nãjenakoprávnejš**ega** in
 nãjenakoprávnejš**ega**
MESTNIK: pri nãjenakoprávnejš**em** in pri
nãjenakoprávnejš**em**
ORODNIK: z nãjenakoprávnejš**im** in z
nãjenakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakoprávnejš**a** in
nãjenakoprávnejš**a**

RODILNIK: nãjenakoprávnejš**ih** in
nãjenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nãjenakoprávnejš**ima** in
nãjenakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: nãjenakoprávnejš**a** in
nãjenakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri nãjenakoprávnejš**ih** in pri
nãjenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nãjenakoprávnejš**ima** in z
nãjenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjenakoprávnejš**i** in
nãjenakoprávnejš**i**
RODILNIK: nãjenakoprávnejš**ih** in
nãjenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nãjenakoprávnejš**im** in
nãjenakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: nãjenakoprávnejš**e** in
nãjenakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri nãjenakoprávnejš**ih** in pri
nãjenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nãjenakoprávnejš**imi** in z
nãjenakoprávnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakoprávnejš**a** in
nãjenakoprávnejš**a**
RODILNIK: nãjenakoprávnejš**e** in
nãjenakoprávnejš**e**
DAJALNIK: nãjenakoprávnejš**i** in
nãjenakoprávnejš**i**
TOŽILNIK: nãjenakoprávnejš**o** in
nãjenakoprávnejš**o**
MESTNIK: pri nãjenakoprávnejš**i** in pri
nãjenakoprávnejš**i**
ORODNIK: z nãjenakoprávnejš**o** in z
nãjenakoprávnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakoprávnejš**i** in
nãjenakoprávnejš**i**
RODILNIK: nãjenakoprávnejš**ih** in
nãjenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nãjenakoprávnejš**ima** in
nãjenakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: nãjenakoprávnejš**i** in
nãjenakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri nãjenakoprávnejš**ih** in pri
nãjenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nãjenakoprávnejš**ima** in z
nãjenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjenakoprávnejš**e** in
nãjenakoprávnejš**e**
RODILNIK: nãjenakoprávnejš**ih** in
nãjenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nãjenakoprávnejš**im** in
nãjenakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšimi in z
nãjenakoprãvnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
RODILNIK: nãjenakoprãvnejšega in
nãjenakoprãvnejšega
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšemu in
nãjenakoprãvnejšemu
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejšem in pri
nãjenakoprãvnejšem
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšim in z
nãjenakoprãvnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejši in
nãjenakoprãvnejši
RODILNIK: nãjenakoprãvnejših in
nãjenakoprãvnejših
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšima in
nãjenakoprãvnejšima
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejši in
nãjenakoprãvnejši
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšima in z
nãjenakoprãvnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejša in
nãjenakoprãvnejša
RODILNIK: nãjenakoprãvnejših in
nãjenakoprãvnejših
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšim in
nãjenakoprãvnejšim
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejša in
nãjenakoprãvnejša
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšimi in z
nãjenakoprãvnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakoprãven

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakoprãvna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakoprãvno

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprãven
določno enakoprãvni
RODILNIK: enakoprãvnega
DAJALNIK: enakoprãvnemu
TOŽILNIK: enakoprãven
določno enakoprãvni
živo enakoprãvnega
MESTNIK: pri enakoprãvnem
ORODNIK: z enakoprãvnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprãvna
RODILNIK: enakoprãvnih
DAJALNIK: enakoprãvnima
TOŽILNIK: enakoprãvna
MESTNIK: pri enakoprãvnih
ORODNIK: z enakoprãvnima

množina

IMENOVALNIK: enakoprãvni
RODILNIK: enakoprãvnih
DAJALNIK: enakoprãvnim
TOŽILNIK: enakoprãvne
MESTNIK: pri enakoprãvnih
ORODNIK: z enakoprãvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprãvna
RODILNIK: enakoprãvne tudi enakoprãvne
DAJALNIK: enakoprãvni tudi enakoprãvni
TOŽILNIK: enakoprãvno tudi enakoprãvno
MESTNIK: pri enakoprãvni tudi pri enakoprãvni
ORODNIK: z enakoprãvno tudi z enakoprãvno

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprãvni
RODILNIK: enakoprãvnih
DAJALNIK: enakoprãvnima
TOŽILNIK: enakoprãvni
MESTNIK: pri enakoprãvnih
ORODNIK: z enakoprãvnima

množina

IMENOVALNIK: enakoprãvne
RODILNIK: enakoprãvnih
DAJALNIK: enakoprãvnim
TOŽILNIK: enakoprãvne
MESTNIK: pri enakoprãvnih
ORODNIK: z enakoprãvnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprãvno
RODILNIK: enakoprãvnega
DAJALNIK: enakoprãvnemu
TOŽILNIK: enakoprãvno
MESTNIK: pri enakoprãvnem
ORODNIK: z enakoprãvnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprãvni

RODILNIK: enakoprávn**ih**
DAJALNIK: enakoprávn**ima**
TOŽILNIK: enakoprávni
MESTNIK: pri enakoprávn**ih**
ORODNIK: z enakoprávn**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávna
RODILNIK: enakoprávn**ih**
DAJALNIK: enakoprávn**im**
TOŽILNIK: enakoprávna
MESTNIK: pri enakoprávn**ih**
ORODNIK: z enakoprávn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
RODILNIK: enakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: enakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
živo enakoprávnejš**ega**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**em**
ORODNIK: z enakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**a**
RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: enakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: enakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**a**
RODILNIK: enakoprávnejš**e**
DAJALNIK: enakoprávnejš**i**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**o**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**i**
ORODNIK: z enakoprávnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: enakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**e**
RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: enakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**e**
RODILNIK: enakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: enakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**em**
ORODNIK: z enakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**i**
RODILNIK: enakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: enakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnejš**a**
RODILNIK: enakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: enakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: enakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri enakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z enakoprávnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj enakopráven

ženski spol

EDNINA: bõlj enakoprávna

srednji spol

EDNINA: bõlj enakoprávno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakoprávnejš**i** in
nãjenakoprávnejš**i**

RODILNIK: nãjenakoprávnejš**ega** in
nãjenakoprávnejš**ega**

DAJALNIK: nãjenakoprávnejš**emu** in
nãjenakoprávnejš**emu**

TOŽILNIK: nãjenakoprávnejš**i** in
nãjenakoprávnejš**i**

živo nãjenakoprávnejš**ega** in
nãjenakoprávnejš**ega**

MESTNIK: pri nãjenakoprávnejš**em** in pri
nãjenakoprávnejš**em**

ORODNIK: z nãjenakoprávnejš**im** in z
nãjenakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakoprávnejš**a** in
nãjenakoprávnejš**a**

RODILNIK: nãjenakoprávnejš**ih** in
nãjenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: nãjenakoprávnejš**ima** in
nãjenakoprávnejš**ima**

TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejša in
nãjenakoprãvnejša
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšima in z
nãjenakoprãvnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejši in
nãjenakoprãvnejši
RODILNIK: nãjenakoprãvnejših in
nãjenakoprãvnejših
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšim in
nãjenakoprãvnejšim
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšimi in z
nãjenakoprãvnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejša in
nãjenakoprãvnejša
RODILNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejši in
nãjenakoprãvnejši
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejšo in
nãjenakoprãvnejšo
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejši in pri
nãjenakoprãvnejši
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšo in z
nãjenakoprãvnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejši in
nãjenakoprãvnejši
RODILNIK: nãjenakoprãvnejših in
nãjenakoprãvnejših
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšima in
nãjenakoprãvnejšima
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejši in
nãjenakoprãvnejši
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšima in z
nãjenakoprãvnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
RODILNIK: nãjenakoprãvnejših in
nãjenakoprãvnejših
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšim in
nãjenakoprãvnejšim
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših

ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšimi in z
nãjenakoprãvnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
RODILNIK: nãjenakoprãvnejšega in
nãjenakoprãvnejšega
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšemu in
nãjenakoprãvnejšemu
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejše in
nãjenakoprãvnejše
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejšem in pri
nãjenakoprãvnejšem
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšim in z
nãjenakoprãvnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejši in
nãjenakoprãvnejši
RODILNIK: nãjenakoprãvnejših in
nãjenakoprãvnejših
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšima in
nãjenakoprãvnejšima
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejši in
nãjenakoprãvnejši
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšima in z
nãjenakoprãvnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjenakoprãvnejša in
nãjenakoprãvnejša
RODILNIK: nãjenakoprãvnejših in
nãjenakoprãvnejših
DAJALNIK: nãjenakoprãvnejšim in
nãjenakoprãvnejšim
TOŽILNIK: nãjenakoprãvnejša in
nãjenakoprãvnejša
MESTNIK: pri nãjenakoprãvnejših in pri
nãjenakoprãvnejših
ORODNIK: z nãjenakoprãvnejšimi in z
nãjenakoprãvnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakoprãven

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakoprãvna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakoprãvno

FRAZEOLOGIJA

Vsi drugačni, vsi enakopravni.

Vsi različni, vsi enakopravni.
izraža, da morajo biti pravice in dolžnosti enake
za vse ne glede na razlike v osebnih okoliščinah

- Krivice, ki se dogajajo Romom, se nadaljujejo in se bodo še nadaljevale, dokler ne bo geslo *Vsi drugačni, vsi enakopravni* nekaj več kot le štiri besede, ki se lepo slišijo.

IZVOR

iz star. *enako pravo* 'enaka pravica'

enakoprávno prislov [enakopráuno]

POMEN

1. takó, da imajo vsi enake pravice in dolžnosti

▶ **prisl. + glag.**

enakopravno (si) deliti, razdeliti | enakopravno kandidirati, konkurirati, tekmovati | enakopravno nastopati, sodelovati, živeti | enakopravno obravnavati, odločati, soodločati | enakopravno se pogajati | enakopravno upoštevati, zastopati | enakopravno (se) vključevati, vključiti

- Invalidni osebi je treba priznati vse pravice in dati vse možnosti, da se lahko *enakopravno* vključi v družbeno življenje.
- Ker lahko pri razpisu *enakopravno* sodelujejo tudi fizične in pravne osebe iz držav Evropske unije, je občina objavila razpis z natančnimi pogoji v slovenščini in v angleščini.
- Ministrica je obljubila, da bo vlada *enakopravno* obravnavala oba kandidata za nakup.
- Deklarativno pozitiven odnos do žensk v podjetništvu je treba dopolniti z vrsto ukrepov, da bi se lahko ženske dejansko *enakopravno* vključevale v podjetništvo.
- Na razpis za naložbe v kmetijska gospodarstva bodo *enakopravno* kandidirale kmetije, pašne skupnosti, samostojni podjetniki in pravne osebe.

▶ **prisl. + prid. beseda**

enakopravno obravnavan | enakopravno razdeljen | enakopravno vključen, zastopan

- Interesi vseh narodnostnih skupnosti morajo biti *enakopravno* zastopani.
- Žalosti me, da nismo vsi državljani *enakopravno* obravnavani pred zakonom.

▶ **priredna zveza**

enakopravno in enakomerno, enakopravno in enakovredno, enakopravno in pravično

- Zakon mora vse verske skupnosti obravnavati *enakopravno* in enakovredno.

2. takó, da so po vrednosti, kakovosti, vložnem delu vsi udeleženi enaki, podobni drug drugemu

▶ **prisl. + glag.**

enakopravno se boriti, kosati, meriti, postaviti ob bok | enakopravno (si) deliti, porazdeliti, razdeliti | enakopravno kandidirati, konkurirati, potegovati za kaj, tekmovati | enakopravno obravnavati, odločati | enakopravno se pogovarjati | enakopravno nastopati, sodelovati | enakopravno (se) vključiti

- Dokazal sem, da se lahko *enakopravno* kosam s tekmeči.

- Starša, ki sta sposobna *enakopravno* deliti skrb za otroka, bosta lažje vzdrževala in negovala svoj ljubeč partnerski odnos.

▪ *Enakopravno* je obravnaval vse glasbene sloge, najpomembnejša osnova pa je bil zanj J. S. Bach.

- Pri oblikovanju predlagane vsebine sprememb ustave so *enakopravno* sodelovali poslanci štirih poslanskih skupin in dosegli kompromis.

▶ **prisl. + prid. beseda**

enakopravno porazdeljen | enakopravno vključen, zastopan

- V besedi in sliki so *enakopravno* zastopani razni kraji in njihova turistična ponudba.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[enakopráuno]

IPA: [enako'pra:uno]

tonemski

[enakopráuno]

IPA: [enakoprà:unó]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: enakoprávno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: enakoprávneje in enakoprávnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj enakoprávno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

nàjenakoprávneje in nájjenakoprávneje in

nàjenakoprávnejše in nájjenakoprávnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj enakoprávno

tonemsko

OSNOVNIK: enakoprávno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: enakoprávneje in enakoprávnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj enakoprávno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

nàjenakoprávneje in nájjenakoprávneje in

nàjenakoprávnejše in nájjenakoprávnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj enakoprávno

IZVOR

↑enakopraven

enakoprávnost enakoprávnosti samostalnik ženskega

spola [enakopráunost]

POMEN

stanje, ko imajo vsi enake pravice in dolžnosti

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

enakopravnost članic | enakopravnost držav |

enakopravnost državljanov, občanov | enakopravnost

gejev, homoseksualcev, istospolno usmerjenih,

lezbijk | enakopravnost invalidov | enakopravnost

jezikov | enakopravnost ljudi | enakopravnost manjšin | enakopravnost moških, žensk | enakopravnost narodov | enakopravnost ponudnikov | enakopravnost slovenščine | enakopravnost spolov | enakopravnost strank | enakopravnost verskih skupnosti | enakopravnost zakoncev

- *Enakopravnost* spolov je sicer povsod zagotovljena z zakonom, ni pa dosledno uresničena.

- Ni bila samo izjemna igralka, ampak tudi velika borka za *enakopravnost* žensk.

- Spoštujte dogovorjeno *enakopravnost* jezikov in kultur.

- Pogodba potrjuje spoštovanje EU do *enakopravnosti* držav članic in njihove nacionalne identitete, vključno z lokalno in regionalno avtonomijo.

- Mladi aktivisti so pozvali oblast k zmanjševanju diskriminacije in nasilja, posebno so poudarjali *enakopravnost* ljudi ne glede na spolno identiteto.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dejanska, resnična enakopravnost | družbena, ekonomska, politična, socialna enakopravnost | formalna, načelna, navidezna enakopravnost | jezikovna enakopravnost | nacionalna, narodna enakopravnost | polna, popolna enakopravnost | rasna, spolna, verska enakopravnost | zagotovljena enakopravnost | ženska enakopravnost

- Na temeljih svobode je treba skupno državo zgraditi na načelih popolne *enakopravnosti* narodov in religij.

- Marec je zdaj že za nami in tako tudi tisti čas, ko se največ govori o ženski *enakopravnosti* in ženskih pravicah.

- Redno se je udeleževal raznih protestov za rasno *enakopravnost* in svobodo.

- V ospredje postavljajo človekove pravice, boljšo kakovost življenja in dela, večjo *enakopravnost* spolov ter širše sodelovanje civilne družbe v procesih odločanja.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljski**

kršitev enakopravnosti | načelo enakopravnosti | področje, politika, vprašanje enakopravnosti | spoštovanje, uveljavljanje, zagotavljanje, zagotovitev enakopravnosti | stopnja enakopravnosti | temelj enakopravnosti | zagovornik enakopravnosti

- Vprašanje *enakopravnosti* žensk je univerzalno vprašanje, zadeva tudi najbolj razvite dele sveta.

- Dostopnost do medmrežja je temeljni pogoj za zagotavljanje *enakopravnosti* vseh državljanov.

- Prihodnji teden bo minil v znamenju spodbujanja *enakopravnosti* istospolno usmerjenih, saj se bo v soboto v Ljubljani začel teden Parade ponosa.

- Posebej je bilo poudarjeno načelo *enakopravnosti* vseh članov, ki so vabljeni na vse sestanke, da prispevajo svoje ideje k oblikovanju najboljših rešitev.

- Zakonodaja o starševskem dopustu v skandinavskih deželah se je razvila kot del politike *enakopravnosti*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

doseči, priznati enakopravnost | hoteti, zagovarjati, zahtevati, želeli enakopravnost | omogočiti, omogočiti, uveljaviti, zagotoviti, zagotavljati enakopravnost | poudarjati, spoštovati enakopravnost

- Ženske so zahtevale *enakopravnost* in socialno pravičnost.

- Zagovarjam *enakopravnost* in nikakor ne želim, da bi se položaj žensk poslabšal.

- Bila je učiteljica bodočim kritikom in literatom, predvsem pa je kot pisateljica uveljavila žensko *enakopravnost* v širokem razponu kulturnih dejavnosti.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

boj za enakopravnost | borec, borka za enakopravnost | gibanje za enakopravnost | prizadevanja, zavzemanje za enakopravnost

- V 27 letih, ki jih je preživel v zaporu, je Mandela postal mednarodna ikona in simbol boja za *enakopravnost*.

- Vsekakor podpiram prizadevanja za *enakopravnost* spolov pri zaposlitvi.

- Prav zavzemanje za *enakopravnost* med spoloma je ena glavnih točk strankinega programa.

▶ **sam. beseda** + med + **sam. beseda v orodniku**

enakopravnost med ljudmi, narodi | enakopravnost med moškimi in ženskami | enakopravnost med spoloma

- Imamo odlično zakonodajo, ki ureja *enakopravnost* med moškimi in ženskami, v praksi pa je povsem drugače.

- Velja za glasbenika, katerega človekoljubni motivi temeljijo na *enakopravnosti* med ljudmi ne glede na raso, vero ali politično prepričanje.

- Odsotnost žensk med vodstvenimi kadri ni le stvar *enakopravnosti* med spoloma, temveč se pri tem dela škoda, ker podjetja ne znajo izrabiti sposobnosti in izobrazbe svojih uslužbenk.

- *Enakopravnost* med majhnimi in velikimi državami je velikokrat le teoretska, a majhne države imajo tudi prednosti pred velikimi.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

boriti, potegovati, zavzemati, zavzeti se za enakopravnost | prizadevati si za enakopravnost

- Danes se ženske še vedno potegujejo za *enakopravnost* pri doseganju najvišjih položajev.

- Policijski sindikat Slovenije je vladi poslal zahtevo, v kateri se zavzema za *enakopravnost* pri vrednotenju dela delavcev državnih organov.

- Prizadeva si za večjo *enakopravnost* v mednarodni trgovini, ponuja boljše pogoje prodaje ter zagotavlja pravice marginaliziranih proizvajalcev in delavcev.

- Dan žena ni le dan za ženske, je dan za vse, ki si prizadevajo za *enakopravnost*.

- ▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**
načelo o enakopravnosti | ustavna določba, zakon o enakopravnosti
 - Novela zakona je temeljila na ustavnem načelu o *enakopravnosti* vseh, ne glede na osebne okoliščine.
 - Parlament je včeraj sprejel nov zakon o poklicni *enakopravnosti* žensk.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
enakopravnost z moškimi
 - Glavni namen revije Slovenka je bil izobraževanje žensk, ki jim bo zagotovilo *enakopravnost* z moškimi.
- ▶ glag. + o + **sam. beseda v mestniku**
govoriti o enakopravnosti
 - Če govorimo o *enakopravnosti*, moramo govoriti o enakih pravicah in dolžnostih.
- ▶ glag. + k/h + **sam. beseda v dajalniku**
pozivati, pripomoči, prispevati k enakopravnosti
 - Pozival je k *enakopravnosti* ne glede na spol, raso, nacionalnost, starost, versko pripadnost, izobrazbo, duševno-zdravstveno ali premoženjsko stanje.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**
temeljiti na enakopravnosti
 - Zakonska zveza temelji na *enakopravnosti* zakoncev.
- ▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**
zahteva po enakopravnosti
 - Leta 1861 je Janez Bleiweis bralcem Novic sporočil, da so po deželi razposlali v podpisovanje peticijo z zahtevo po *enakopravnosti* slovenskega jezika.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
enakopravnost velja
 - V času pogajanj mora veljati *enakopravnost* pogodbenih strani in varovanje pridobljenih pravic delavcev.
- ▶ sam. beseda + do + **sam. beseda v rodilniku**
pravica do enakopravnosti
 - Geslo je del evropske akcije, ki opozarja, da mora biti vsem drugačnim zagotovljena pravica do *enakopravnosti*.
- ▶ priredna zveza
enakopravnost in enakost, enakopravnost in enakovrednost, enakopravnost in pravice, enakopravnost in pravičnost, enakopravnost in solidarnost, enakopravnost in spoštovanje, enakopravnost in strpnost, enakopravnost in svoboda
 - Vzgoja in izobraževanje se dopolnjujeta in prek njiju se učimo strpnosti, *enakopravnosti* in solidarnosti.
 - Ob gospodarskem uspehu pričakujemo tudi pravičnost in *enakopravnost*, upoštevanje nacionalnih odlik in kulturnih razlik.
 - Opozarjajo na raznolikost ter nujnost *enakopravnosti* in spoštovanja vseh družin.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[enakopráːnɔst]

IPA: [enakoˈpra:unɔst]

tonemski

[enakopráːnɔst]

IPA: [enakoprà:unɔst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: enakoprávnost

RODILNIK: enakoprávnosti

DAJALNIK: enakoprávnosti

TOŽILNIK: enakoprávnost

MESTNIK: pri enakoprávnosti

ORODNIK: z enakoprávnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnosti

RODILNIK: enakoprávnosti

DAJALNIK: enakoprávnostma tudi enakoprávnostima

TOŽILNIK: enakoprávnosti

MESTNIK: pri enakoprávnostih

ORODNIK: z enakoprávnostma tudi z

enakoprávnostima

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnosti

RODILNIK: enakoprávnosti

DAJALNIK: enakoprávnostim

TOŽILNIK: enakoprávnosti

MESTNIK: pri enakoprávnostih

ORODNIK: z enakoprávnostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: enakoprávnost

RODILNIK: enakoprávnosti

DAJALNIK: enakoprávnosti

TOŽILNIK: enakoprávnost

MESTNIK: pri enakoprávnosti

ORODNIK: z enakoprávnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: enakoprávnosti

RODILNIK: enakoprávnosti

DAJALNIK: enakoprávnostma tudi enakoprávnostima

TOŽILNIK: enakoprávnosti

MESTNIK: pri enakoprávnostih

ORODNIK: z enakoprávnostma tudi z

enakoprávnostima

množina

IMENOVALNIK: enakoprávnosti

RODILNIK: enakoprávnosti

DAJALNIK: enakoprávnostim

TOŽILNIK: enakoprávnosti

MESTNIK: pri enakoprávnostih

ORODNIK: z enakoprávnostmi

IZVOR

↑enakopraven

enológ enológa samostalnik moškega spola [enoló:k enoló:ga]

POMEN

strokovnjak za enologijo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, vodilni, vrhunski enolog | francoski, slovenski enolog | glavni enolog | priznan, ugleden enolog | znan enolog

▪ Slovel je kot eden najboljših *enologov* šestdesetih in sedemdesetih let.

▪ Pod vodstvom glavnega *enologa* kleti so razvili novo blagovno znamko.

▪ Obdeluje kar 1200 trt in prijatelje rad postreže s pristnim cvičkom, ki ga pohvalijo tudi priznani *enologi*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

enolog meni KAJ | enolog oceni, ocenjuje KAJ | enolog pove, pravi KAJ | enolog vodi KAJ

▪ Vsebinsko steklenic so že preizkusili *enologi*, ki so vino ocenili kot vrhunsko.

▪ Kot je povedal *enolog* in vodja ocenjevanja, je pri malvazijah videti, da imajo boljša vina tisti, ki so tehnološko boljše opremljeni.

▪ Ocenjevalno komisijo je vodil priznani slovenski *enolog*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

komisija enologov

▪ Večina (70 odstotkov) vzorcev je iz tujine, izbrane komisije *enologov* jih bodo pokušale in ocenjevale do ponedeljka.

▪ Posebna strokovna komisija je pod vodstvom *enologa* ocenila refoške, malvazije in ustekleničena vina.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

enolog v KATERI kleti

▪ Izkušeni degustatorji tehnologi – to so v glavnem *enologi* v vinskih kletih – pri pokušnji vina takoj opazijo morebitne šibke točke.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

enolog KATERE kleti

▪ Na ocenjevanjih pooblaščenih komisij se velikokrat zgodi, da sedi v komisiji *enolog* kleti, ki ima ta dan svoja vina v oceni.

▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v rodilniku**

enolog iz KATERE kleti

▪ Vina je letos ocenjevalo 36 *enologov* iz 18 držav.

▪ Na domačiji so se prvič srečali *enologi* iz najboljših slovenskih kleti in predstavili svoja izvorna vina, ki bodo na trgu nastopala pod novo blagovno znamko.

▶ priredna zveza

enolog in kletar, enolog in vinogradnik

▪ Tudi kletar in *enolog* težko uspešno usmerjata pridelavo in nego vin, če nimata zanesljivega in nepristranskega mnenja o svoji kakovosti.

▪ Vinogradnikom in *enologom* gre zahvala, da si vselej, kadar nam to ustreza, lahko privoščimo pijačo, za katero imamo v Sloveniji lepo ime penina.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[enoló:k enoló:ga]

IPA: [ɛnɔ'lo:k ɛnɔ'lo:ga]

tonemski

[enoló:k enoló:ga]

IPA: [ɛnɔló:k ɛnɔló:gà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: enológ

RODILNIK: enológa

DAJALNIK: enológu

TOŽILNIK: enológa

MESTNIK: pri enológu

ORODNIK: z enológom

dvojina

IMENOVALNIK: enológa

RODILNIK: enológov

DAJALNIK: enológoma

TOŽILNIK: enológa

MESTNIK: pri enológih

ORODNIK: z enológoma

množina

IMENOVALNIK: enológ

RODILNIK: enológov

DAJALNIK: enológom

TOŽILNIK: enológe

MESTNIK: pri enológih

ORODNIK: z enológ

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: enológ

RODILNIK: enológa

DAJALNIK: enológu

TOŽILNIK: enológa

MESTNIK: pri enológu

ORODNIK: z enológom

dvojina

IMENOVALNIK: enológa

RODILNIK: enológov

DAJALNIK: enológoma

TOŽILNIK: enológa

MESTNIK: pri enológih

ORODNIK: z enológoma

množina

IMENOVALNIK: enológ

RODILNIK: enolôgov
DAJALNIK: enolôgom
TOŽILNIK: enolôge
MESTNIK: pri enolôgih
ORODNIK: z enolôgi

STALNE ZVEZE

leteči enolog

enolog, ki svetuje vinarjem po vsem svetu in jih izobražuje o tehnologijah in postopkih pridelave vina

- Razvoja vinarstva drugod po svetu si danes ne moremo zamisliti brez svetovanja tako imenovanih *letečih enologov*.
- Z *letečimi enologi*, enološkimi svetovalci iz Avstralije in Nove Zelandije, so pomagali in tudi uspeli pri družbenikih doseči ustrezne spremembe sloga vin, ne da bi prizadeli identiteto vin.

BESEDOTVORJE

feminativ: enologinja

IZVOR

prevzeto iz nem. *Önologe*, angl. *oenologist*, *enologist*, glej ↑enologija

enologija enologíje samostalnik ženskega spola [enologíja]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja s pridelovanjem in nego vin

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** področje enologije

- Delo je usmerjeno v tehnološke raziskave, izobraževanje vinogradniške industrije ter v učinkovite inovacije na vseh področjih *enologije*.
- Pokuševalec mora predhodno opraviti predpisan preizkus sposobnosti ter poznavanja *enologije* in predpisov o vinogradništvu in vinarstvu.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

- Razvila sta se dva tipa slovenskih vinarjev, kar je na neki način razpršilo moč *enologije* v Sloveniji.

1.1. veda o tej dejavnosti ali študij te vede

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** študij enologije

- V Franciji so prvi organizirali univerzitetni študij *enologije*, ki naj bi še bolj pripomogel k ohranjanju francoskih vin in njihovem razvoju.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Verjamemo v tradicijo pridelave vina, kot se je izoblikovala skozi roke naših dedkov, in verjamemo v spoznanja moderne *enologije*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[enologíja]

IPA: [enól'gi:ja]

tonemski

[enologíja]

IPA: [enólgi:jà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: enologíja

RODILNIK: enologíje

DAJALNIK: enologíji

TOŽILNIK: enologíjo

MESTNIK: pri enologíji

ORODNIK: z enologíjo

dvojina

IMENOVALNIK: enologíji

RODILNIK: enologíj

DAJALNIK: enologíjama

TOŽILNIK: enologíji

MESTNIK: pri enologíjah

ORODNIK: z enologíjama

množina

IMENOVALNIK: enologíje

RODILNIK: enologíj

DAJALNIK: enologíjam

TOŽILNIK: enologíje

MESTNIK: pri enologíjah

ORODNIK: z enologíjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: enologíja

RODILNIK: enologíje

DAJALNIK: enologíji

TOŽILNIK: enologíjo

MESTNIK: pri enologíji

ORODNIK: z enologíjo

dvojina

IMENOVALNIK: enologíji

RODILNIK: enologíj

DAJALNIK: enologíjama

TOŽILNIK: enologíji

MESTNIK: pri enologíjah

ORODNIK: z enologíjama

množina

IMENOVALNIK: enologíje

RODILNIK: enologíj

DAJALNIK: enologíjam

TOŽILNIK: enologíje

MESTNIK: pri enologíjah

ORODNIK: z enologíjami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Önologie*, angl. *oenology*, frc. *œnologie*, iz gr. *oînos* 'vino' + gr. *-logía* iz *lógos* 'beseda, govor'

enológinja enológinje samostalnik ženskega spola

[enológinja]

POMEN

strokovnjakinja za enologijo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glavna enologinja | priznana, znana enologinja

▪ O grozdju in vinu je na poljuden način govorila priznana *enologinja*.

▪ Glavna *enologinja* je omenila dosežke in načrte na področju vin in penin.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

enologinja pove KAJ

▪ *Enologinja* je povedala, da so sladkorne stopnje zelo ugodne, kar velja tudi za razmerje med sladkorjem in kislino ter med samimi kislinami.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Po besedah *enologinje* v vinski kleti bodo poskusi potekali še v naslednji trgatvi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[enológinja]

IPA: [ɛnɔˈloːɡinja]

tonemski

[enológinja]

IPA: [ɛnɔlóːɡinja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: enológinja

RODILNIK: enológinje

DAJALNIK: enológinji

TOŽILNIK: enológinjjo

MESTNIK: pri enológinji

ORODNIK: z enológinjjo

dvojina

IMENOVALNIK: enológinji

RODILNIK: enológinj

DAJALNIK: enológinjama

TOŽILNIK: enológinji

MESTNIK: pri enológinjah

ORODNIK: z enológinjama

množina

IMENOVALNIK: enológinje

RODILNIK: enológinj

DAJALNIK: enológinjam

TOŽILNIK: enológinje

MESTNIK: pri enológinjah

ORODNIK: z enológinjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: enológinja

RODILNIK: enológinje

DAJALNIK: enológinji

TOŽILNIK: enológinjjo

MESTNIK: pri enológinji

ORODNIK: z enológinjjo

dvojina

IMENOVALNIK: enológinji

RODILNIK: enológinj

DAJALNIK: enológinjama

TOŽILNIK: enológinji

MESTNIK: pri enológinjah

ORODNIK: z enológinjama

množina

IMENOVALNIK: enológinje

RODILNIK: enológinj

DAJALNIK: enológinjam

TOŽILNIK: enológinje

MESTNIK: pri enológinjah

ORODNIK: z enológinjami

IZVOR

↑enolog

enolóški enolóška enolóško pridevnik [enolóški]

POMEN

1. ki je v zvezi z enologijo **1.**

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

enolóški laboratorij | enolóška stroka | enolóško znanje

▪ Višja kakovost grozdja zahteva več *enološkega* znanja, da bi se vsa kakovost letnika izrazila tudi v vinu.

▪ Enake naravne pridelovalne pogoje kot sosednja država imajo za pridelavo grozdja in vina tudi v Podravju in Posavju, kjer je po sedanji *enološki* praksi dovoljeno dosladkanje vina.

▪ *Enološka* literatura je bila v osemdesetih letih napisana tako zapleteno, da kaj veliko ni razumel.

▪ Vinogradniki morajo vzorcem priložiti analizni izvid katerega koli *enološkega* laboratorija, ki mora vsebovati vsaj podatke o vsebnosti alkohola, skupnih kislin in ostanku nepovretega sladkorja.

1.1. ki se uporablja v enologiji **1.**

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

enolóški postopki | enolóška sredstva

▪ V skladu z evropskimi predpisi morajo biti vinorodna področja razvrščena v eno od con.

Posledice razvrstitve so predvsem v tem, katere *enološke* postopke in sredstva smejo vinogradniki uporabljati.

▪ Grenkobo v vinu lahko odpravimo dokaj enostavno, s kombinacijo različnih *enoloških* sredstev.

▪ Na začetku so izdelovali cisterne za skladiščenje vin in sadnih sokov, pozneje pa so začeli izdelovati bolj zahtevno *enološko* opremo (vinifikatorji, pnevmatske preše, filtri itd.).

2. ki je v zvezi s ponudbo vin

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

▪ Katalog predstavlja bogato kulinarično in *enološko* ponudbo posameznih regij.

▪ Kmetija je prispevala svoj *enološki* del v obliki strokovne pokušnje in pravnega uživanja vin.

▶ **priređna zveza**

enološki in etnološki, enološki in gastronomski, enološki in kulinarični

▪ Svoje *enološke* in gastronomske izdelke z zaščitenim poreklom je prikazalo več kot 150 razstavljalcev.

▪ Organizatorji obljublajo bogato ponudbo izvrstnih *enoloških* in kulinaričnih dobrot.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[enološki]

IPA: [ɛnoˈloːʃki]

tonemski

[enološki]

IPA: [ɛnoˈloːʃki]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enološki

RODILNIK: enološkega

DAJALNIK: enološkemu

TOŽILNIK: enološki

živo enološkega

MESTNIK: pri enološkem

ORODNIK: z enološkimi

dvojina

IMENOVALNIK: enološka

RODILNIK: enoloških

DAJALNIK: enološkima

TOŽILNIK: enološka

MESTNIK: pri enoloških

ORODNIK: z enološkima

množina

IMENOVALNIK: enološki

RODILNIK: enoloških

DAJALNIK: enološkimi

TOŽILNIK: enološke

MESTNIK: pri enoloških

ORODNIK: z enološkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enološka

RODILNIK: enološke

DAJALNIK: enološki

TOŽILNIK: enološko

MESTNIK: pri enološki

ORODNIK: z enološko

dvojina

IMENOVALNIK: enološki

RODILNIK: enoloških

DAJALNIK: enološkima

TOŽILNIK: enološki

MESTNIK: pri enoloških

ORODNIK: z enološkima

množina

IMENOVALNIK: enološke

RODILNIK: enoloških

DAJALNIK: enološkimi

TOŽILNIK: enološke

MESTNIK: pri enoloških

ORODNIK: z enološkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enološko

RODILNIK: enološkega

DAJALNIK: enološkemu

TOŽILNIK: enološko

MESTNIK: pri enološkem

ORODNIK: z enološkimi

dvojina

IMENOVALNIK: enološki

RODILNIK: enoloških

DAJALNIK: enološkima

TOŽILNIK: enološki

MESTNIK: pri enoloških

ORODNIK: z enološkima

množina

IMENOVALNIK: enološka

RODILNIK: enoloških

DAJALNIK: enološkimi

TOŽILNIK: enološka

MESTNIK: pri enoloških

ORODNIK: z enološkimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enološki

RODILNIK: enološkega

DAJALNIK: enološkemu

TOŽILNIK: enološki

živo enološkega

MESTNIK: pri enološkem

ORODNIK: z enološkimi

dvojina

IMENOVALNIK: enološka

RODILNIK: enoloških

DAJALNIK: enološkima

TOŽILNIK: enološka

MESTNIK: pri enoloških

ORODNIK: z enološkima

množina

IMENOVALNIK: enološki

RODILNIK: enoloških

DAJALNIK: enolôšk**im**
TOŽILNIK: enolôške
MESTNIK: pri enolôšk**ih**
ORODNIK: z enolôšk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enolôška
RODILNIK: enolôške
DAJALNIK: enolôški
TOŽILNIK: enolôško
MESTNIK: pri enolôšk**ih**
ORODNIK: z enolôško

dvojina

IMENOVALNIK: enolôški
RODILNIK: enolôšk**ih**
DAJALNIK: enolôšk**ima**
TOŽILNIK: enolôški
MESTNIK: pri enolôšk**ih**
ORODNIK: z enolôšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: enolôške
RODILNIK: enolôšk**ih**
DAJALNIK: enolôšk**im**
TOŽILNIK: enolôške
MESTNIK: pri enolôšk**ih**
ORODNIK: z enolôšk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enolôško
RODILNIK: enolôšk**ega**
DAJALNIK: enolôšk**emu**
TOŽILNIK: enolôško
MESTNIK: pri enolôšk**em**
ORODNIK: z enolôšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enolôški
RODILNIK: enolôšk**ih**
DAJALNIK: enolôšk**ima**
TOŽILNIK: enolôški
MESTNIK: pri enolôšk**ih**
ORODNIK: z enolôšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: enolôška
RODILNIK: enolôšk**ih**
DAJALNIK: enolôšk**im**
TOŽILNIK: enolôška
MESTNIK: pri enolôšk**ih**
ORODNIK: z enolôšk**imi**

IZVOR

↑enologija

É-vitamín É-vitamína samostalnik moškega spola

[évitamín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije **vitamin**, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v rastlinskih oljih, zelenjavi, maslu in kot antioksidant pozitivno vpliva na celice; SIN.: iz biologije, iz farmacije E vitamin, iz biologije, iz farmacije tokoferol, iz biologije, iz farmacije vitamin E

- Olje iz pšeničnih kalčkov, soje, lana ali buč oskrbuje možgane s pomembnimi maščobnimi kislinami, *E-vitaminom* in lecitinom.
- C-vitamin in *E-vitamin* sta naravna antioksidanta, ki ščitita celice pred škodljivimi oksidacijskimi procesi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[évitamín]

IPA: [ˈeːvitaˈmiːn]

tonemski

[êvitamîn]

IPA: [éːvítamíːn]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: É-vitamín

RODILNIK: É-vitamína

DAJALNIK: É-vitamínu

TOŽILNIK: É-vitamín

MESTNIK: pri É-vitamínu

ORODNIK: z É-vitamín**om**

dvojina

IMENOVALNIK: É-vitamína

RODILNIK: É-vitamín**ov**

DAJALNIK: É-vitamín**oma**

TOŽILNIK: É-vitamína

MESTNIK: pri É-vitamín**ih**

ORODNIK: z É-vitamín**oma**

množina

IMENOVALNIK: É-vitamíni

RODILNIK: É-vitamín**ov**

DAJALNIK: É-vitamín**om**

TOŽILNIK: É-vitamíne

MESTNIK: pri É-vitamín**ih**

ORODNIK: z É-vitamíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: Ê-vitamîn

RODILNIK: Ê-vitamîna

DAJALNIK: Ê-vitamînu

TOŽILNIK: Ê-vitamîn

MESTNIK: pri Ê-vitamînu

ORODNIK: z Ê-vitamîn**om**

dvojina

IMENOVALNIK: Ê-vitamîna

RODILNIK: Ê-vitamîn**ov**

DAJALNIK: Ê-vitamîn**oma**

TOŽILNIK: Ê-vitamîna

MESTNIK: pri Ê-vitamîn**ih**

ORODNIK: z Ê-vitamînom

množina

IMENOVALNIK: Ê-vitamîni

RODILNIK: Ê-vitamînov

DAJALNIK: Ê-vitamînom

TOŽILNIK: Ê-vitamîne

MESTNIK: pri Ê-vitamînih

ORODNIK: z Ê-vitamîni

IZVOR

↑E + ↑vitamin

fagotistka fagotistke samostalnik ženskega spola

[fagotistka]

POMEN

ženska, ki igra fagot, navadno kot poklicna glasbenica

▪ Igranja se uči dvajset oboistk in oboistov ter trinajst *fagotistk* in fagotistov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fagotistka]

IPA: [fagotistka]

tonemski

[fagotistka]

IPA: [fagotistka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fagotistka

RODILNIK: fagotistke

DAJALNIK: fagotistki

TOŽILNIK: fagotistko

MESTNIK: pri fagotistki

ORODNIK: s fagotistko

dvojina

IMENOVALNIK: fagotistki

RODILNIK: fagotistk

DAJALNIK: fagotistkama

TOŽILNIK: fagotistki

MESTNIK: pri fagotistkah

ORODNIK: s fagotistkama

množina

IMENOVALNIK: fagotistke

RODILNIK: fagotistk

DAJALNIK: fagotistkam

TOŽILNIK: fagotistke

MESTNIK: pri fagotistkah

ORODNIK: s fagotistkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fagotistka

RODILNIK: fagotistke

DAJALNIK: fagotistki

TOŽILNIK: fagotistko

MESTNIK: pri fagotistki

ORODNIK: s fagotistko

dvojina

IMENOVALNIK: fagotistki

RODILNIK: fagotistk

DAJALNIK: fagotistkama

TOŽILNIK: fagotistki

MESTNIK: pri fagotistkah

ORODNIK: s fagotistkama

množina

IMENOVALNIK: fagotistke

RODILNIK: fagotistk

DAJALNIK: fagotistkam

TOŽILNIK: fagotistke

MESTNIK: pri fagotistkah

ORODNIK: s fagotistkami

IZVOR

↑fagotist

fájfa fájfe samostalnik ženskega spola [fájfa]

POMEN

neknjižno pogovorno priprava za kajenje, ki se napolni s tobakom; SIN.: pipa

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

kaditi fajfo

▪ Hodil je sem in tja, kadil *fajfo*, razmišljal, tuhtal.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ V drugi vitrini hrani serijo starih *fajf* in vžigalnikov.

...

▪ Izpopolnjeval se je v izdelovanju *fajf*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fájfa]

IPA: [ˈfaːifa]

tonemski

[fájfa]

IPA: [fáːifà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fájfa

RODILNIK: fájfe

DAJALNIK: fájfi

TOŽILNIK: fájfo

MESTNIK: pri fájfi

ORODNIK: s fájfo

dvojina

IMENOVALNIK: fájfi

RODILNIK: fájf

DAJALNIK: fájfama

TOŽILNIK: fájfi

MESTNIK: pri fáj**fah**
ORODNIK: s fáj**fama**

množina

IMENOVALNIK: fáj**fe**
RODILNIK: fáj**f**
DAJALNIK: fáj**fam**
TOŽILNIK: fáj**fe**
MESTNIK: pri fáj**fah**
ORODNIK: s fáj**fami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fâj**fa**
RODILNIK: fâj**fe**
DAJALNIK: fâj**fi**
TOŽILNIK: fâj**fo**
MESTNIK: pri fâj**fi**
ORODNIK: s fâj**fo**

dvojina

IMENOVALNIK: fâj**fi**
RODILNIK: fâj**f**
DAJALNIK: fâj**fama**
TOŽILNIK: fâj**fi**
MESTNIK: pri fâj**fah**
ORODNIK: s fâj**fama**

množina

IMENOVALNIK: fâj**fe**
RODILNIK: fâj**f**
DAJALNIK: fâj**fam**
TOŽILNIK: fâj**fe**
MESTNIK: pri fâj**fah**
ORODNIK: s fâj**fami**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Pfeife*, prvotno 'cev, piščal', < stvnem. *phīfa*, to pa iz srlat. *pīpa* iz lat. *pīp(p)āre* 'čivkati, piskati', imitativnega izvora

fáraon fáraona samostalnik moškega spola [fáraɔn]

POMEN

v starem Egiptu **vladar**

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

čas, obdobje faraonov | dinastija faraonov | grob, grobnica faraona | kip faraona | tempelj faraona | vladavina faraona

- Egipčani so polagali vrtnice v grobnice svojih *faraonov*.
- Prva pisna informacija o rabi pijavk v medicinske namene sega v stari Egipt – gre za risbe, ki so jih našli v grobu 18. dinastije *faraonov*.
- Kairo je bil politična in kulturna prestolnica že v času *faraonov* in sultanov.
- V oazi Baharija v Egiptu so egiptovski arheologi odkrili grobnico iz obdobja *faraonov*.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

egipčanski, egiptovski faraon | mogočen faraon | slaven faraon | mlad faraon

- Grobnice egipčanskih *faraonov* so bile popisane z molitvami, ki naj bi pokojnika povzdignile v večnost.
- Sarkofag so pripisovali slavnemu *faraonu* Ehnatonu.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

faraon je vladal

- *Faraon* Tutankamon je v Egiptu vladal od 1334. do 1325. leta pred našim štetjem.
- *Faraon* je umrl, preden je bila grobnica dograjena.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**

- *Faraoni* v starem Egiptu so se pred verskimi obredi baje dosledno postili.

▶ **sam. beseda + o + sam. beseda v mestniku**

- Piramide v svoji notranjosti hranijo marsikatero skrivnost, predvsem pa zanimive zgodbe o *faraonih* in njihovih zakladih.

...

- Tutankamon, *faraon* iz 18. dinastije, se je na prestol povzpел pri devetih letih, umrl pa je star 18 let.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fáraɔn]

IPA: [ˈfaːraon]

tonemski

[fâraɔn]

IPA: [fâːràon]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fáraon
RODILNIK: fáraona
DAJALNIK: fáraonu
TOŽILNIK: fáraona
MESTNIK: pri fáraonu
ORODNIK: s fáraonom

dvojina

IMENOVALNIK: fáraona
RODILNIK: fáraonov
DAJALNIK: fáraonoma
TOŽILNIK: fáraona
MESTNIK: pri fáraonih
ORODNIK: s fáraonoma

množina

IMENOVALNIK: fáraoni
RODILNIK: fáraonov
DAJALNIK: fáraonom
TOŽILNIK: fáraone
MESTNIK: pri fáraonih
ORODNIK: s fáraoni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fâraon
RODILNIK: fâraona
DAJALNIK: fâraonu

TOŽILNIK: fāraona
MESTNIK: pri fāraonu
ORODNIK: s fāraonom

dvojina

IMENOVALNIK: fāraona
RODILNIK: fāraonov
DAJALNIK: fāraonoma
TOŽILNIK: fāraona
MESTNIK: pri fāraonih
ORODNIK: s fāraonoma

množina

IMENOVALNIK: fāraoni
RODILNIK: fāraonov
DAJALNIK: fāraonom
TOŽILNIK: fāraone
MESTNIK: pri fāraonih
ORODNIK: s fāraoni

FRAZEOLOGIJA

dežela faraonov/piramid

dežela faraonov

dežela piramid

Egipt

- Nogometiši iz *dežele faraonov* so prišli do druge visoke zmage.
- Nekega dne so me starši razveselili z veselo novico, da potujemo v *deželo piramid*.

BESEDOTVORJE

feminativ: faraonka

svojilni pridevnik: faraonov

IZVOR

prevzeto prek nem. *Pharaon* in lat. *pharaō* iz gr. *pharaō*, to pa iz egip. *per-aa*, prvotno 'velika hiša, palača'

fāraonka fāraonke in **faraónka** faraónke samostalnik

ženskega spola [fāraonka] in [faraónka]

POMEN

manjša oranžna mravlja, ki zaradi toplote, vlage, dostopnosti hrane gnezdi zlasti v stavbah; primerjaj

lat. *Monomorium pharaonis*; SIN.: faraonska mravlja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Faraonke* domujejo v skoraj vseh novih blokih, saj jim ustrezajo novi izolacijski materiali.

▪ *Faraonke* gnezdiijo na zelo različnih, težko dostopnih mestih v zidovih, stiroporu na stenah, talnem parketu, v razpokah in špranjah, pohištvu, električnih aparatih.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda**

mravlja faraonka

▪ Preglavice nam povzročajo mravlje *faraonke*, saj dezinfekcija ni učinkovita, če ni opravljena v vseh stanovanjih.

...

▪ Bloki so pri *faraonkah* bolj priljubljeni od stanovanjskih hiš, saj je povprečna temperatura v blokih višja.

▪ *Faraonke* niso bojevniki in ne pikajo ali drugače nadlegujejo ljudi. Motijo nas s svojo prisotnostjo in možnostjo onesnaževanja površin in živil.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fāraonka] in [faraónka]

IPA: [ˈfaːraonka] in [faraˈoːŋka]

tonemski

[fāraonka] in [faraónka]

IPA: [fāːràonka] in [faraóːŋkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fāraonka

RODILNIK: fāraonke

DAJALNIK: fāraonki

TOŽILNIK: fāraonko

MESTNIK: pri fāraonki

ORODNIK: s fāraonko

dvojina

IMENOVALNIK: fāraonki

RODILNIK: fāraonk

DAJALNIK: fāraonkama

TOŽILNIK: fāraonki

MESTNIK: pri fāraonkah

ORODNIK: s fāraonkama

množina

IMENOVALNIK: fāraonke

RODILNIK: fāraonk

DAJALNIK: fāraonkam

TOŽILNIK: fāraonke

MESTNIK: pri fāraonkah

ORODNIK: s fāraonkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fāraonka

RODILNIK: fāraonke

DAJALNIK: fāraonki

TOŽILNIK: fāraonko

MESTNIK: pri fāraonki

ORODNIK: s fāraonko

dvojina

IMENOVALNIK: fāraonki

RODILNIK: fāraonk

DAJALNIK: fāraonkama

TOŽILNIK: fāraonki

MESTNIK: pri fāraonkah

ORODNIK: s fāraonkama

množina

IMENOVALNIK: fāraonke

RODILNIK: fāraonk
DAJALNIK: fāraonk**am**
TOŽILNIK: fāraonke
MESTNIK: pri fāraonk**ah**
ORODNIK: s fāraonk**ami**

in
jakostno
ednina

IMENOVALNIK: faraónka
RODILNIK: faraónke
DAJALNIK: faraónki
TOŽILNIK: faraónko
MESTNIK: pri faraónki
ORODNIK: s faraónko

dvojina

IMENOVALNIK: faraónki
RODILNIK: faraónk
DAJALNIK: faraónk**ama**
TOŽILNIK: faraónki
MESTNIK: pri faraónk**ah**
ORODNIK: s faraónk**ama**

množina

IMENOVALNIK: faraónke
RODILNIK: faraónk
DAJALNIK: faraónk**am**
TOŽILNIK: faraónke
MESTNIK: pri faraónk**ah**
ORODNIK: s faraónk**ami**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: faraõnka
RODILNIK: faraõnke
DAJALNIK: faraõnki
TOŽILNIK: faraõnko
MESTNIK: pri faraõnki
ORODNIK: s faraõnko

dvojina

IMENOVALNIK: faraõnki
RODILNIK: faraõnk
DAJALNIK: faraõnk**ama**
TOŽILNIK: faraõnki
MESTNIK: pri faraõnk**ah**
ORODNIK: s faraõnk**ama**

množina

IMENOVALNIK: faraõnke
RODILNIK: faraõnk
DAJALNIK: faraõnk**am**
TOŽILNIK: faraõnke
MESTNIK: pri faraõnk**ah**
ORODNIK: s faraõnk**ami**

IZVOR

filmarka filmarke samostalnik ženskega spola [filmarka]

POMEN

ženska, ki se ukvarja s snemanjem filmov,
navadno poklicno

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Festival vsako leto znova v mesto pripelje polno zanimivih *filmark*, umetnic, glasbenic.

...

- Kariero *filmarke* je začela s kratkim prvencem.
- O filmih, ki se bodo uvrstili v tekmovalni program, bo presojala žirija na čelu z igralko in znano *filmarko*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[filmarka]

IPA: ['fi:lmarka]

tonemski

[filmarka]

IPA: [fi:lmàrka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: filmarka

RODILNIK: filmarke

DAJALNIK: filmarki

TOŽILNIK: filmarko

MESTNIK: pri filmarki

ORODNIK: s filmarko

dvojina

IMENOVALNIK: filmarki

RODILNIK: filmark

DAJALNIK: filmark**ama**

TOŽILNIK: filmarki

MESTNIK: pri filmark**ah**

ORODNIK: s filmark**ama**

množina

IMENOVALNIK: filmarke

RODILNIK: filmark

DAJALNIK: filmark**am**

TOŽILNIK: filmarke

MESTNIK: pri filmark**ah**

ORODNIK: s filmark**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: filmarka

RODILNIK: filmarke

DAJALNIK: filmarki

TOŽILNIK: filmarko

MESTNIK: pri filmarki

ORODNIK: s filmarko

dvojina

IMENOVALNIK: filmarki

RODILNIK: filmark

DAJALNIK: filmark**ama**

TOŽILNIK: filmarki

MESTNIK: pri filmark**ah**

ORODNIK: s filmark**ama**

množina

IMENOVALNIK: filmarke
RODILNIK: filmark
DAJALNIK: filmark**am**
TOŽILNIK: filmarke
MESTNIK: pri filmark**ah**
ORODNIK: s filmark**ami**

IZVOR

↑ filmar

flambíran flambírana flambírano pridevnik

[flambíran]

POMEN

iz gastronomije **ki je pripravljen tako, da se polije z močno alkoholno pijačo, ki se prižge, da zagori**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

flambirane banane | flambirane palačinke

- Za konec so sledile *flambirane* banane z veliko ruma.
- S stopljeno čokolado oblite in z rumom *flambirane* palačinke so postale neločljivi del madžarske kuhinje.
- Omako dodajamo k *flambiranim* jedem in na žaru pečenemu mesu.

...

- Za sladico pripravijo palačinke, namočene v sladkem pomarančnem soku in *flambirane* s konjakom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[flambíran]

IPA: [flam'bi:ran]

tonemski

[flambîran]

IPA: [flambí:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: flambíran
določno flambírani
RODILNIK: flambíran**ega**
DAJALNIK: flambíran**emu**
TOŽILNIK: flambíran
določno flambírani
živo flambíran**ega**
MESTNIK: pri flambíran**em**
ORODNIK: s flambíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambírana
RODILNIK: flambírani**h**
DAJALNIK: flambíran**ima**
TOŽILNIK: flambírana

MESTNIK: pri flambírani**h**

ORODNIK: s flambíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambírani
RODILNIK: flambírani**h**
DAJALNIK: flambíran**im**
TOŽILNIK: flambírane
MESTNIK: pri flambírani**h**
ORODNIK: s flambíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: flambírana
RODILNIK: flambírane
DAJALNIK: flambírani
TOŽILNIK: flambírano
MESTNIK: pri flambírani
ORODNIK: s flambírano

dvojina

IMENOVALNIK: flambírani
RODILNIK: flambírani**h**
DAJALNIK: flambíran**ima**
TOŽILNIK: flambírani
MESTNIK: pri flambírani**h**
ORODNIK: s flambíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambírane
RODILNIK: flambírani**h**
DAJALNIK: flambíran**im**
TOŽILNIK: flambírane
MESTNIK: pri flambírani**h**
ORODNIK: s flambíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: flambírano
RODILNIK: flambíran**ega**
DAJALNIK: flambíran**emu**
TOŽILNIK: flambírano
MESTNIK: pri flambíran**em**
ORODNIK: s flambíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambírani
RODILNIK: flambírani**h**
DAJALNIK: flambíran**ima**
TOŽILNIK: flambírani
MESTNIK: pri flambírani**h**
ORODNIK: s flambíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambírana
RODILNIK: flambírani**h**
DAJALNIK: flambíran**im**
TOŽILNIK: flambírana
MESTNIK: pri flambírani**h**
ORODNIK: s flambíran**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: flambîran
 določno flambîrani
 RODILNIK: flambîranega
 DAJALNIK: flambîranemu
 TOŽILNIK: flambîran
 določno flambîrani
 živo flambîranega
 MESTNIK: pri flambîranem
 ORODNIK: s flambîranim

dvojina

IMENOVALNIK: flambîrana
 RODILNIK: flambîranih
 DAJALNIK: flambîranima
 TOŽILNIK: flambîrana
 MESTNIK: pri flambîranih
 ORODNIK: s flambîranima

množina

IMENOVALNIK: flambîrani
 RODILNIK: flambîranih
 DAJALNIK: flambîranim
 TOŽILNIK: flambîrane
 MESTNIK: pri flambîranih
 ORODNIK: s flambîranimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: flambîrana
 RODILNIK: flambîrane
 DAJALNIK: flambîrani
 TOŽILNIK: flambîrano
 MESTNIK: pri flambîrani
 ORODNIK: s flambîrano

dvojina

IMENOVALNIK: flambîrani
 RODILNIK: flambîranih
 DAJALNIK: flambîranima
 TOŽILNIK: flambîrani
 MESTNIK: pri flambîranih
 ORODNIK: s flambîranima

množina

IMENOVALNIK: flambîrane
 RODILNIK: flambîranih
 DAJALNIK: flambîranim
 TOŽILNIK: flambîrane
 MESTNIK: pri flambîranih
 ORODNIK: s flambîranimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: flambîrano
 RODILNIK: flambîranega
 DAJALNIK: flambîranemu
 TOŽILNIK: flambîrano
 MESTNIK: pri flambîranem
 ORODNIK: s flambîranim

dvojina

IMENOVALNIK: flambîrani

RODILNIK: flambîranih
 DAJALNIK: flambîranima
 TOŽILNIK: flambîrani
 MESTNIK: pri flambîranih
 ORODNIK: s flambîranima

množina

IMENOVALNIK: flambîrana
 RODILNIK: flambîranih
 DAJALNIK: flambîranim
 TOŽILNIK: flambîrana
 MESTNIK: pri flambîranih
 ORODNIK: s flambîranimi

IZVOR

↑flambirati

floristka floristke samostalnik ženskega spola [floristka]

POMEN

ženska, ki se poklicno ukvarja z vzgojo okrasnih rastlin in njihovo uporabo v šopkih, okrasitvah, zasaditvah

▪ Šopke, ki so bili pretežno iz tulipanov, hijacint, mimoz, ranunkul in španskega bezga, je izdelovala priznana *floristka*.

IZGOVOR IN OBLIKE**jakostni**

[floristka]

IPA: [flo'ri:stka]

tonemski

[florîstka]

IPA: [florî:stka]

VZOREC**jakostno****ednina**

IMENOVALNIK: floristka
 RODILNIK: floristke
 DAJALNIK: floristki
 TOŽILNIK: floristko
 MESTNIK: pri floristki
 ORODNIK: s floristko

dvojina

IMENOVALNIK: floristki
 RODILNIK: floristk
 DAJALNIK: floristkama
 TOŽILNIK: floristki
 MESTNIK: pri floristkah
 ORODNIK: s floristkama

množina

IMENOVALNIK: floristke
 RODILNIK: floristk
 DAJALNIK: floristkam
 TOŽILNIK: floristke
 MESTNIK: pri floristkah
 ORODNIK: s floristkami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: floristka
RODILNIK: floristke
DAJALNIK: floristki
TOŽILNIK: floristko
MESTNIK: pri floristki
ORODNIK: s floristko

dvojina

IMENOVALNIK: floristki
RODILNIK: floristk
DAJALNIK: floristkama
TOŽILNIK: floristki
MESTNIK: pri floristkah
ORODNIK: s floristkama

množina

IMENOVALNIK: floristke
RODILNIK: floristk
DAJALNIK: floristkam
TOŽILNIK: floristke
MESTNIK: pri floristkah
ORODNIK: s floristkami

IZVOR

↑florist

folklóra folklóre samostalnik ženskega spola [folklóra]

POMEN

1. celota znanja, pripovedi, umetniškega ustvarjanja, običajev, ki se prenaša, ohranja med ljudmi iz roda v rod kot odraz duhovne kulture naroda, določenega področja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

lokalna folklorá | ruska, slovenska, srbska, španska folklorá | slovstvena folklorá

▪ Zborovodkinja je izbrala in predstavila pesmi, ki jih redko slišimo in zaprašene ždiyo na dnu zakladnice slovenske *folklore*.

▪ Člani društva so s pravim zanosom iskali vsebinsko slovensko umetnost in motive zanjo zajemali iz ljudske *folklore*.

▪ Po usmerjenosti svoje glasbe je kozmopolit, čeprav se naslanja na domačo *folkloro*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
elementi folkloré

▪ V svoji glasbi je spajal elemente *folklore* s sodobnim glasbenim jezikom.

1.1. umetniška dejavnost, ki se ukvarja s poustvarjanjem takih prvin duhovne kulture, zlasti glasbe, plesa, pripovedi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

belokranjska folklorá | mednarodna folklorá

▪ Ljubitelji belokranjske *folklore* si bodo lahko ogledali nastop metliške folklorne skupine.

▪ Predvidena je plesna predstava, večer mednarodne *folklore* in tri gledališke predstave.

▪ Mali plesalci so že tako dobri, da so se udeležili festivala otroške *folklore*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

festival, praznik, večer folkloré | ljubitelj folkloré | področje folkloré

▪ Pripravljajo festival *folklore* z gostovanjem najboljših folklorne skupine iz celotne Slovenije.

▪ Jurjevanje je za ljubitelje *folklore* prava paša za oči in ušesa.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se s folkloro

▪ Da se lahko začneš ukvarjati s *folkloro*, ni treba imeti plesnega predznanja, bistveno je, da imaš posluš.

...

▪ Pri interesnih dejavnostih se mladi lahko odločajo za glasbo, *folkloro*, šport.

▪ Zelo me zanima *folklorá* in način, kako jo podajati našim plesalcem.

1.2. umetniška skupina, ki se ukvarja s poustvarjanjem takih prvin duhovne kulture, zlasti glasbe, plesa, pripovedi

▶ glag. + pri + **sam. beseda v mestniku**

plesati pri folklori

▪ V pevskem zboru nas je tudi nekaj, ki plešemo pri *folklori*, zato smo zaplesali v narodnih nošah.

▪ V moji družini so bili navdušeni nad glasbo; igrali so v orkestru tamburic, sodelovali pri *folklori*.

▪ Pri *folklori* in pevskem zboru je začela odkrivati svoj glas.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Najmlajši člani otroške *folklore* vztrajno vadijo ljudske plese.

...

▪ V tem šolskem letu bom hodila k *folklori*, pevskemu zboru in pravilničnemu krožku.

2. ekspresivno vzorci mišljenja in delovanja na določenem področju, navadno znotraj določene skupine ljudi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

navijaška folklorá | politična folklorá | nacionalna, slovenska folklorá

▪ Na vzklike sem se v vseh teh letih že navadil, ker jih sprejemam kot del navijaške *folklore*.

▪ Pobral je lep dobiček in izstopil iz slovenske borzne *folklore*, ki pravi, da se delnic vendar ne prodaja.

▪ Zborovanja na mestnih trgih in ulicah so stalnica politične *folklore*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fɔlklóra]

IPA: [fɔlk'lo:ra]

tonemski

[fɔlklóra]

IPA: [fɔlkló:rà]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: folklóra
RODILNIK: folklóre
DAJALNIK: folklóri
TOŽILNIK: folklóro
MESTNIK: pri folklóri
ORODNIK: s folklóro

dvojina

IMENOVALNIK: folklóri
RODILNIK: folklór
DAJALNIK: folklórama
TOŽILNIK: folklóri
MESTNIK: pri folklórah
ORODNIK: s folklórama

množina

IMENOVALNIK: folklóre
RODILNIK: folklór
DAJALNIK: folklóram
TOŽILNIK: folklóre
MESTNIK: pri folklórah
ORODNIK: s folklórami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: folklôra
RODILNIK: folklôre
DAJALNIK: folklôri
TOŽILNIK: folklôro
MESTNIK: pri folklôri
ORODNIK: s folklôro

dvojina

IMENOVALNIK: folklôri
RODILNIK: folklôr
DAJALNIK: folklôrama
TOŽILNIK: folklôri
MESTNIK: pri folklôrah
ORODNIK: s folklôrama

množina

IMENOVALNIK: folklôre
RODILNIK: folklôr
DAJALNIK: folklôram
TOŽILNIK: folklôre
MESTNIK: pri folklôrah
ORODNIK: s folklôrami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Folklor*) iz angl. *folklore* iz *folk* 'narod, ljudstvo' + *lore* 'znanje, poznavanje, nauk, znanost'

folklórni folklórna folklórno pridevnik [folklórni]

POMEN

1. ki je v zvezi s folkloro 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

folklorni element, motiv | folklorni ples | folklorna dediščina, tradicija | folklorne posebnosti, značilnosti | folklorne pripovedi | folklorna prvina | folklorno izročilo

- Dajal je prednost klasičnim glasbenim oblikam, ki jih je obogatil s *folklornimi* motivi.
- V novi knjigi nam avtor predstavlja *folklorne* pripovedi iz svojega rojstnega kraja.
- Dnevi narodnih noš so posvečeni ohranjanju spomina na bogato *folklorno* izročilo.

2. ki je v zvezi s folkloristi ali folkloro 1.1., 1.2.

▶ prid. beseda + sam. beseda

folklorni festival, nastop | folklorni kostum | folklorni plesalec | folklorni tabor | folklorna dejavnost | folklorna prireditev | folklorno srečanje

- Na koncertu bomo predstavili nov koncept prikazovanja ljudskega izročila v okviru *folklorne* dejavnosti.
- Nekatero skupino se na srečanjih predstavijo z odsko postavitvijo, ki je nastala na kakšnem od *folklornih* taborov.
- Seminarji so dali strokovno podlago razvoju aktivnosti na *folklornem* področju.
- Svojevrsna *folklorna* prireditev je dobila ime po starih jurjevskih običajih.

2.1. ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje s folkloro 1.1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

folklorni ansambel | folklorno društvo

- *Folklorno* društvo ima težave s skladiščenjem načrtno pridobljene in ustvarjene garderobe narodnih noš.
- Pripravili bodo predstavo s petjem in dramtizacijami, za udeležence tabora pa bodo pripravili tudi *folklorno* delavnico z učenjem prekmurskih plesov.
- Naš *folklorni* krožek je sčasoma prerasel v folklorno skupino, ki se je redno pripravljala na nastope v javnosti.

2.2. ki ga sestavljajo, tvorijo folkloristi

▶ prid. beseda + sam. beseda

folklorna sekcija, skupina

- Predstavilo se bo 12 *folklornih* skupin iz slovenskih pokrajin in zamejstva.
 - Lani so ustanovili dramsko in *folklorno* sekcijo in imeli številne nastope s pevskim zborom in ansamblom.
- ▶ priredna zveza
- folklorni in dramski, folklorni in glasbeni, folklorni in pevski, folklorni in plesni
- Nastopile bodo številne glasbene in *folklorne* skupine iz vse Slovenije.
 - Meščanom bo na voljo degustacija vina in jedi, nastopile bodo tudi pevske in *folklorne* skupine.

3. ekspresivno ki je v zvezi z vzorci mišljenja in delovanja na določenem področju, navadno znotraj določene skupine ljudi

► **prid. beseda** + sam. beseda

folklorni običaj

▪ Policisti z elektronskimi alkoskopi v rokah še naprej zavzeto spremljajo *folklorne* običaje v času martinovanj.

▪ Oviranje dostopa do žičniških naprav je očitno ena od novih *folklornih* znamenitosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[folklórni]

IPA: [fɔlk'lo:ɾni]

tonemski

[folklōrni]

IPA: [fɔlkló:ɾni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: folklórni

RODILNIK: folklórnega

DAJALNIK: folklórnemu

TOŽILNIK: folklórni

živo folklórnega

MESTNIK: pri folklórnem

ORODNIK: s folklórnimi

dvojina

IMENOVALNIK: folklórna

RODILNIK: folklórnih

DAJALNIK: folklórnima

TOŽILNIK: folklórna

MESTNIK: pri folklórnih

ORODNIK: s folklórnima

množina

IMENOVALNIK: folklórni

RODILNIK: folklórnih

DAJALNIK: folklórnim

TOŽILNIK: folklórne

MESTNIK: pri folklórnih

ORODNIK: s folklórnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: folklórna

RODILNIK: folklórne

DAJALNIK: folklórni

TOŽILNIK: folklórno

MESTNIK: pri folklórni

ORODNIK: s folklórno

dvojina

IMENOVALNIK: folklórni

RODILNIK: folklórnih

DAJALNIK: folklórnima

TOŽILNIK: folklórni

MESTNIK: pri folklórnih

ORODNIK: s folklórnima

množina

IMENOVALNIK: folklórne

RODILNIK: folklórnih

DAJALNIK: folklórnim

TOŽILNIK: folklórne

MESTNIK: pri folklórnih

ORODNIK: s folklórnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: folklórno

RODILNIK: folklórnega

DAJALNIK: folklórnemu

TOŽILNIK: folklórno

MESTNIK: pri folklórnem

ORODNIK: s folklórnim

dvojina

IMENOVALNIK: folklórni

RODILNIK: folklórnih

DAJALNIK: folklórnima

TOŽILNIK: folklórni

MESTNIK: pri folklórnih

ORODNIK: s folklórnima

množina

IMENOVALNIK: folklórna

RODILNIK: folklórnih

DAJALNIK: folklórnim

TOŽILNIK: folklórna

MESTNIK: pri folklórnih

ORODNIK: s folklórnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: folklōrni

RODILNIK: folklōrnega

DAJALNIK: folklōrnemu

TOŽILNIK: folklōrni

živo folklōrnega

MESTNIK: pri folklōrnem

ORODNIK: s folklōrnim

dvojina

IMENOVALNIK: folklōrna

RODILNIK: folklōrnih

DAJALNIK: folklōrnima

TOŽILNIK: folklōrna

MESTNIK: pri folklōrnih

ORODNIK: s folklōrnima

množina

IMENOVALNIK: folklōrni

RODILNIK: folklōrnih

DAJALNIK: folklōrnim

TOŽILNIK: folklōrne

MESTNIK: pri folklōrnih
ORODNIK: s folklōrnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: folklōrna
RODILNIK: folklōrne
DAJALNIK: folklōrni
TOŽILNIK: folklōrno
MESTNIK: pri folklōrni
ORODNIK: s folklōrno

dvojina

IMENOVALNIK: folklōrni
RODILNIK: folklōrnih
DAJALNIK: folklōrnima
TOŽILNIK: folklōrni
MESTNIK: pri folklōrnih
ORODNIK: s folklōrnima

množina

IMENOVALNIK: folklōrne
RODILNIK: folklōrnih
DAJALNIK: folklōrnim
TOŽILNIK: folklōrne
MESTNIK: pri folklōrnih
ORODNIK: s folklōrnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: folklōrno
RODILNIK: folklōrnega
DAJALNIK: folklōrnemu
TOŽILNIK: folklōrno
MESTNIK: pri folklōrnem
ORODNIK: s folklōrnim

dvojina

IMENOVALNIK: folklōrni
RODILNIK: folklōrnih
DAJALNIK: folklōrnima
TOŽILNIK: folklōrni
MESTNIK: pri folklōrnih
ORODNIK: s folklōrnima

množina

IMENOVALNIK: folklōrna
RODILNIK: folklōrnih
DAJALNIK: folklōrnim
TOŽILNIK: folklōrna
MESTNIK: pri folklōrnih
ORODNIK: s folklōrnimi

IZVOR

↑folklor

fonologija fonologíje samostalnik ženskega spola

[fonologíja]

POMEN

1. iz jezikoslovja veda, ki se ukvarja s proučevanjem fonemov določenega jezika

► priredna zveza

fonetika in fonologija

▪ Spoznava aplikativno rabo fonetike in *fonologije* pri učenju in poučevanju drugega/tujega jezika.

1.1. iz jezikoslovja nabor fonemov določenega jezika in razmerij med njimi

▪ Oskovski in umbrijski jezik sta imela v glavnem podobno slovnico kot latinščina, znatno pa sta se od nje razlikovala po *fonologiji* in besedišču.

▪ Od 19. stoletja dalje je prišlo do nekakšnega »neuradnega« moderniziranja klasične arabščine, evropski jeziki so vplivali na besedišče, oblikovanje stavkov in idiomatiko, medtem ko so *fonologija*, morfologija in osnovne sintaktične strukture ostale nespremenjene.

▪ Po tem principu je vsak del jezika strukturiran istočasno na več kot eni ravni, in sicer na ravni *fonologije*, skladnje in semantike.

2. glasovne značilnosti določenega jezika; SIN.:

fonetika

▪ Največ napak je zaradi vpliva *fonologije* materinščine na drugi jezik.

▪ Težave lahko povzročijo npr. soglasniki, saj so si po *fonologiji* dokaj podobni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fonologíja]

IPA: [fɔnɔlɔ'gi:ja]

tonemski

[fonologíja]

IPA: [fɔnɔlɔgí:jà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fonologíja

RODILNIK: fonologíje

DAJALNIK: fonologíji

TOŽILNIK: fonologíjo

MESTNIK: pri fonologíji

ORODNIK: s fonologíjo

dvojina

IMENOVALNIK: fonologíji

RODILNIK: fonologíj

DAJALNIK: fonologíjama

TOŽILNIK: fonologíji

MESTNIK: pri fonologíjah

ORODNIK: s fonologíjama

množina

IMENOVALNIK: fonologíje

RODILNIK: fonologíj

DAJALNIK: fonologíjam

TOŽILNIK: fonologíje

MESTNIK: pri fonologíjah

ORODNIK: s fonologíjami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: fonologîja
RODILNIK: fonologîje
DAJALNIK: fonologîji
TOŽILNIK: fonologîjo
MESTNIK: pri fonologîji
ORODNIK: s fonologîjo

dvojina

IMENOVALNIK: fonologîji
RODILNIK: fonologîj
DAJALNIK: fonologîjama
TOŽILNIK: fonologîji
MESTNIK: pri fonologîjah
ORODNIK: s fonologîjama

množina

IMENOVALNIK: fonologîje
RODILNIK: fonologîj
DAJALNIK: fonologîjam
TOŽILNIK: fonologîje
MESTNIK: pri fonologîjah
ORODNIK: s fonologîjami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Phonologie*, iz ↑fon(em) +
gr. *-logía* iz *lógos* 'beseda, govor'

fritéza fritéze samostalnik ženskega spola [fritéza]

POMEN

električna naprava za cvrtje hrane; SIN.: cvrtnik

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

ocvreti, segreti v fritezi

- Krofe pečejo v ogromni *fritezi* s petsto litri olja.
- Listnato testo ocvremo v *fritezi*, v obliki, kakršno si želimo.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
olje v fritezi

- Zagorelo je potem, ko se je vnelo olje v *fritezi*, ogenj pa se je razširil na električno napeljavo in na kuhinjsko opremo.

▶ prid. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
ocvrt v fritezi

- Trudijo se s svojo, resda z grudicami bogato majonezo, ki jo priložijo v *fritezi* ocvrtim rezinam jajčevca.
- Priloga so bili v *fritezi* ocvrti njoki.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Gospodinjam dobro znan pripomoček so električne *friteze*, ki jih uporabljamo za cvrenje v olju, in to različnih vrst mesa, rib in peciva.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fritéza]

IPA: [fri'te:za]

tonemski

[fritéza]

IPA: [frité:zà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fritéza
RODILNIK: fritéze
DAJALNIK: fritézi
TOŽILNIK: fritézo
MESTNIK: pri fritézi
ORODNIK: s fritézo

dvojina

IMENOVALNIK: fritézi
RODILNIK: fritéz
DAJALNIK: fritézama
TOŽILNIK: fritézi
MESTNIK: pri fritézah
ORODNIK: s fritézama

množina

IMENOVALNIK: fritéze
RODILNIK: fritéz
DAJALNIK: fritézam
TOŽILNIK: fritéze
MESTNIK: pri fritézah
ORODNIK: s fritézami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fritéza
RODILNIK: fritéze
DAJALNIK: fritézi
TOŽILNIK: fritézo
MESTNIK: pri fritézi
ORODNIK: s fritézo

dvojina

IMENOVALNIK: fritézi
RODILNIK: fritéz
DAJALNIK: fritézama
TOŽILNIK: fritézi
MESTNIK: pri fritézah
ORODNIK: s fritézama

množina

IMENOVALNIK: fritéze
RODILNIK: fritéz
DAJALNIK: fritézam
TOŽILNIK: fritéze
MESTNIK: pri fritézah
ORODNIK: s fritézami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Fritteuse* iz frc. *friteuse*, iz *frire* 'cvreti'

frtálja frtálje samostalnik ženskega spola [fərtálja]

POMEN

omleti podobna debelejša ocvrta primorska jed iz stopenih jajc in različnih dodatkov

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
kraška, primorska *frtalja* | zeliščna *frtalja*
 - Ob pršutu je ponudil še kraško *frtaljo*.
 - Briške ženske so ponudile pecivo in druge dobrote iz češenj, pekle so se slastne *frtalje*, iz vinskih kleti so možje prinesli domača briška vina.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
obračati *frtaljo* | pripraviti *frtaljo*
 - *Frtaljo* obračamo, da se ne zažge, temveč se enakomerno zapeče z obeh strani.
 - Najraje pripravim *frtaljo*, ker je najhitreje.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**
 - Pridni nabiralec špargljev se je pozneje pridružil gospodinjam v kuhinji ter spretno pripravljajl svežo *frtaljo* s šparglji in slanino za goste.
- ▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v roditelju**
 - Prav posebna specialiteta je *frtalja* iz špargljev, jajc in pancete.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Receptov za *frtaljo* je toliko, kot je gospodinj, ki jo pripravljajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[fərtálja]
IPA: [fər'ta:lja]

tonemski
[fərtálja]
IPA: [fərta:lja]

VZOREC

jakostno
ednina
IMENOVALNIK: *frtálja*
RODILNIK: *frtálje*
DAJALNIK: *frtálji*
TOŽILNIK: *frtáljo*
MESTNIK: pri *frtálji*
ORODNIK: s *frtáljo*

dvojina
IMENOVALNIK: *frtálji*
RODILNIK: *frtálj*
DAJALNIK: *frtáljama*
TOŽILNIK: *frtálji*
MESTNIK: pri *frtáljah*
ORODNIK: s *frtáljama*

množina
IMENOVALNIK: *frtálje*
RODILNIK: *frtálj*
DAJALNIK: *frtáljam*
TOŽILNIK: *frtálje*
MESTNIK: pri *frtáljah*
ORODNIK: s *frtáljami*

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: *frtálja*
RODILNIK: *frtálje*
DAJALNIK: *frtálji*
TOŽILNIK: *frtáljo*
MESTNIK: pri *frtálji*
ORODNIK: s *frtáljo*

dvojina

IMENOVALNIK: *frtálji*
RODILNIK: *frtálj*
DAJALNIK: *frtáljama*
TOŽILNIK: *frtálji*
MESTNIK: pri *frtáljah*
ORODNIK: s *frtáljama*

množina

IMENOVALNIK: *frtálje*
RODILNIK: *frtálj*
DAJALNIK: *frtáljam*
TOŽILNIK: *frtálje*
MESTNIK: pri *frtáljah*
ORODNIK: s *frtáljami*

IZVOR

prevzeto prek star. furl. *fretal'e*, star. trž. it. *fritalia* iz roman. **frictālia* iz lat. *frictus* 'ocvrt' iz *frigere* 'peči, pražiti, cvreti'

gábez gábeza samostalnik moškega spola [gábes gábeza]

POMEN

1. dlakava rastlina s črno koreniko, širšimi suličastimi listi in visečimi zvončastimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat. *Symphytum*

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
gabez vsebuje KAJ
 - *Gabez* raste na vlažnih travnikih ali ob gozdnih poteh.
 - *Gabez* vsebuje alantoin, učinkovino, ki pospešuje obnovo tkiv in spodbuja celjenje ran.
- ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**
pripravek iz gabeza
 - Pripravke iz *gabeza* je varno uporabljati le na nepoškodovani koži.
 - Obloge in mazila iz *gabeza* lahko uporabljamo tudi za zdravljenje domačih živali.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
 - Naredimo lahko gnojilo iz listov *gabeza*, ki krepi in mineralno bogati rastline.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - Posodo z namočenim *gabezom* postavimo v odmaknjen vrtni konec.
 - Sosed mi je pravil, da je redno užival nariban *gabez*.
- 1.1.** zdravilni pripravek iz te rastline
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
uporaba gabeza

▪ Zunanja uporaba *gabeza* mora biti časovno omejena, pripravkov iz gabeza pa nikoli ne uporabljamo pri poškodovani koži.

► **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- *Gabez* pomaga pri športnih poškodbah.
- *Gabez* deluje proti vnetjem, pospešuje prekrvavitev in spodbuja celjenje kosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gábes gábeza]
IPA: [ˈga:bɛs ˈga:beza]

tonemski

[gâbes gâbeza]
IPA: [gâ:bɛ̀s gâ:bɛ̀za]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: gâbez
RODILNIK: gâbeza
DAJALNIK: gâbezu
TOŽILNIK: gâbez
MESTNIK: pri gâbezu
ORODNIK: z gâbezom

dvojina

IMENOVALNIK: gâbeza
RODILNIK: gâbezov
DAJALNIK: gâbezoma
TOŽILNIK: gâbeza
MESTNIK: pri gâbezi
ORODNIK: z gâbezoma

množina

IMENOVALNIK: gâbezi
RODILNIK: gâbezov
DAJALNIK: gâbezom
TOŽILNIK: gâbeze
MESTNIK: pri gâbezi
ORODNIK: z gâbezi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: gâbez
RODILNIK: gâbeza
DAJALNIK: gâbezu
TOŽILNIK: gâbez
MESTNIK: pri gâbezu
ORODNIK: z gâbezom

dvojina

IMENOVALNIK: gâbeza
RODILNIK: gâbezov
DAJALNIK: gâbezoma
TOŽILNIK: gâbeza
MESTNIK: pri gâbezi
ORODNIK: z gâbezoma

množina

IMENOVALNIK: gâbezi

RODILNIK: gâbezov
DAJALNIK: gâbezom
TOŽILNIK: gâbeze
MESTNIK: pri gâbezi
ORODNIK: z gâbezi

STALNE ZVEZE

navadni gabez

iz botanike **gabez** z mesnato razvejano koreniko in vijoličnimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat.

Symphytum officinale

- Pri nas najpogosteje nabiramo *navadni gabez*.
- V ljudskem zdravilstvu uporabljajo liste in koreniko oziroma korenine *navadnega gabeza*.
- Enako količino praška iz brestovega lubja in korenine *navadnega gabeza* toliko časa mešamo, da dobimo pasto.
- Obloge in mazila iz *navadnega gabeza* priporočajo za lajšanje športnih poškodb in pri posledicah raznovrstnih nesreč.

IZVOR

= hrv., srb. *gāvēz*, nar. rus. *gávbjaz* 'navadni pasji jezik' < pslov. **gavezъ* < ide. **gʷōyeng'o-* iz ↑gov(edo) + ↑jez(ik), prvotno torej 'goveji jezik'

gâbezov gâbezova gâbezovo pridevnik [gâbezou gâbezova gâbezovo]

POMEN

1. ki je v zvezi z gabezom 1.

► **prid. beseda** + sam. beseda

- *Gabezovo* zdravilno moč so cenili že v antiki in srednjem veku.
- Ni naključje, da se eno od *gabezovih* ljudskih imen glasi tudi kostni celivec.

1.1. ki je del gabeza 1.

► **prid. beseda** + sam. beseda

gabezovi listi | gabezova korenina

- Zmešamo po dve žlici posušenih *gabezovih* listov, slezove korenine, vrtničnih listov in kamilic.
- Vodo z *gabezovo* korenino deset minut kuhamo v pokriti posodi.

1.2. ki je iz gabeza 1. ali vsebuje gabez 1.

► **prid. beseda** + sam. beseda

gabezova tinktura | gabezovo mazilo

- Obkladek iz *gabezove* tinkture z obližem prilepiti na peto in pustiti čez noč.
- V popotni torbi naj bo tudi strgalo za trdo kožo na podplatih in *gabezovo* mazilo.
- Ortopedi še dandanes svetujejo *gabezove* pripravke za zunanjo rabo, in sicer pri športnih poškodbah in zdravljenju posledic nesreč.

► **prid. beseda**
gabezov in ognjičev

MESTNIK: pri gâbezovi
ORODNIK: z gâbezovo

dvojina

IMENOVALNIK: gâbezovi
RODILNIK: gâbezovih
DAJALNIK: gâbezovima
TOŽILNIK: gâbezovi
MESTNIK: pri gâbezovih
ORODNIK: z gâbezovima

množina

IMENOVALNIK: gâbezove
RODILNIK: gâbezovih
DAJALNIK: gâbezovim
TOŽILNIK: gâbezove
MESTNIK: pri gâbezovih
ORODNIK: z gâbezovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gâbezovo
RODILNIK: gâbezovega
DAJALNIK: gâbezovemu
TOŽILNIK: gâbezovo
MESTNIK: pri gâbezovem
ORODNIK: z gâbezovim

dvojina

IMENOVALNIK: gâbezovi
RODILNIK: gâbezovih
DAJALNIK: gâbezovima
TOŽILNIK: gâbezovi
MESTNIK: pri gâbezovih
ORODNIK: z gâbezovima

množina

IMENOVALNIK: gâbezova
RODILNIK: gâbezovih
DAJALNIK: gâbezovim
TOŽILNIK: gâbezova
MESTNIK: pri gâbezovih
ORODNIK: z gâbezovimi

IZVOR

↑gabez

GB simbol

POMEN

1. simbol za enoto *gigabajt*

▪ Za shranjevanje podatkov je na voljo 500 *GB* spomina na trdem disku.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-GB** <-gigabajtni>

▪ Za shranjevanje podatkov je na voljo 500-*GB* disk.

IZVOR

prevzeto iz angl. *GB*, krajšave za *gigabyte*, glej

↑gigabajt

GB/s simbol

POMEN

simbol za enoto *gigabajt na sekundo*

▪ Uporabnikom nudi varnostno kopiranje podatkov ter podporo tehnologiji USB 3.0, ki omogoča prenos podatkov s hitrostjo do 5 *GB/s*, kar je 10-krat hitreje kot pri USB 2.0.

IZVOR

prevzeto iz angl. *GB/s*, krajšave za *gigabyte per second*

gékon gékona samostalnik moškega spola [gékon]

POMEN

v tropskih in subtropskih krajih živeči kuščar s sploščenim telesom in blazinastimi priseski na prstih, ki omogočajo plezanje po različnih površinah; primerjaj lat. *Gekkonidae*

▪ *Gekoni* lahko s pomočjo pritrtilnih blazinic na prstih hodijo tudi po stropu.

▪ Za *gekone* je značilno, da nimajo gibljivih vek, temveč prozorno opno, ki ščiti oko.

▪ Poleg *gekonov* so prebivalci otokov tudi kameleoni v živo zelenih, rumenih in rdečih odtenkih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gékon]

IPA: [ˈge:kɔn]

tonemski

[gêkon]

IPA: [gé:kɔ̀n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: gékon

RODILNIK: gékona

DAJALNIK: gékonu

TOŽILNIK: gékona

MESTNIK: pri gékonu

ORODNIK: z gékonom

dvojina

IMENOVALNIK: gékona

RODILNIK: gékonov

DAJALNIK: gékonoma

TOŽILNIK: gékona

MESTNIK: pri gékonih

ORODNIK: z gékonoma

množina

IMENOVALNIK: gékoni

RODILNIK: gékonov

DAJALNIK: gékonom

TOŽILNIK: gékone

MESTNIK: pri gékonih

ORODNIK: z gékoni

tonemsko

ednina

IMENOVANIK: gēkon
 RODILNIK: gēkona
 DAJALNIK: gēkonu
 TOŽILNIK: gēkona
 MESTNIK: pri gēkonu
 ORODNIK: z gēkonom

dvojina

IMENOVANIK: gēkona
 RODILNIK: gēkonov
 DAJALNIK: gēkonoma
 TOŽILNIK: gēkona
 MESTNIK: pri gēkonih
 ORODNIK: z gēkonoma

množina

IMENOVANIK: gēkoni
 RODILNIK: gēkonov
 DAJALNIK: gēkonom
 TOŽILNIK: gēkone
 MESTNIK: pri gēkonih
 ORODNIK: z gēkoni

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Gecko* in) angl. *gecko* (ali niz. *gekko*) iz malaj. *gekok*

gigabajt gigabájta samostalnik moškega spola [gígabájt]

POMEN

iz računalništva merska enota za količino podatkov, 1024 megabajtov [GB]

▶ števnik + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku
n gigabajtov podatkov | *n* gigabajtov pomnilnika, prostora, spomina

- V nekaj letih se hitro nabere kar nekaj sto *gigabajtov* podatkov.
- Potrebujejo več kot 80 *gigabajtov* prostora na disku.

...

- Pripravite si vsaj nekaj *gigabajtov* diska, saj zvok v nestisnjenem formatu zasede zelo veliko prostora.
- V času digitalne glasbe, digitaliziranja filmov in najrazličnejših večpredstavnih vsebin trošimo *gigabajte* kot po tekočem traku.

IZGOVOR IN OBLIKE**jakostni**

[gígabájt]

IPA: [ˈgiːgaˈbaːit]

tonemski

[gîgabâjt]

IPA: [giːgábáːit]

VZOREC**jakostno****ednina**

IMENOVANIK: gígabájt

RODILNIK: gígabájta
 DAJALNIK: gígabájtu
 TOŽILNIK: gígabájt
 MESTNIK: pri gígabájtu
 ORODNIK: z gígabájtom

dvojina

IMENOVANIK: gígabájta
 RODILNIK: gígabájto
 DAJALNIK: gígabájto
 TOŽILNIK: gígabájta
 MESTNIK: pri gígabájti
 ORODNIK: z gígabájto

množina

IMENOVANIK: gígabájti
 RODILNIK: gígabájto
 DAJALNIK: gígabájto
 TOŽILNIK: gígabájte
 MESTNIK: pri gígabájti
 ORODNIK: z gígabájti

tonemsko**ednina**

IMENOVANIK: gîgabâjt
 RODILNIK: gîgabâjta
 DAJALNIK: gîgabâjtu
 TOŽILNIK: gîgabâjt
 MESTNIK: pri gîgabâjtu
 ORODNIK: z gîgabâjtom

dvojina

IMENOVANIK: gîgabâjta
 RODILNIK: gîgabâjto
 DAJALNIK: gîgabâjto
 TOŽILNIK: gîgabâjta
 MESTNIK: pri gîgabâjti
 ORODNIK: z gîgabâjto

množina

IMENOVANIK: gîgabâjti
 RODILNIK: gîgabâjto
 DAJALNIK: gîgabâjto
 TOŽILNIK: gîgabâjte
 MESTNIK: pri gîgabâjti
 ORODNIK: z gîgabâjti

STALNE ZVEZE**gigabajt na sekundo**

iz računalništva merska enota za hitrost prenosa podatkov, 1024 megabajtov na sekundo [GB/s]

- Navadni modemi pošiljajo podatke s hitrostjo več *gigabajtov na sekundo*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *gigabyte* iz novoklas. *giga*.. 'milijarda osnovnih enot' iz gr. *gigas* 'velikan, orjak' in 'mogočen' + bajt

girlánda girlánde samostalnik ženskega spola [girlánda]

POMEN

1. daljši okrasni trak iz zelenja, rož, navadno obešen v loku

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Ljudem zastaja diih ob pogledu na razkošne adventne venčke, bogato okrašene smrečice in zelene *girlande*, ki se bohotijo povsod.

► glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
okrasiti z *girlandami*

- Pročelja so krasili z *girlandami*, tla posipali s cvetnimi lističi.
- V Grčiji na poročni dan mladoporočenca okrasijo z *girlandami* iz majarona.

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Ob dolgih večerih iz suhih cvetic vežemo šopke, pletemo vence in *girlande*, ki jih pozneje razmestimo po hiši.
- Kdor nima ograjenega stopnišča, lahko prelepo *girlando* iz vejic jelke, storžkov in pisanih okraskov pritrdi kar nad vrata.
- Podobno kot venček izdelamo *girlando* ali kito zelenja, s katero okrasimo hišni vhod ali jo pritrdimo nad vrata v stanovanju.

► **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodniku**

- Naglavni okras so poznale že antične civilizacije, sprva *girlande* iz listov in cvetja, pozneje iz kovine.
- *Girlando* iz smrečja lahko namestimo nad vrata ali kamin.

► **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Po sredini se lahko vije *girlanda*, spletena iz vejic ileksa, posušenih hortenzij.

1.1. okrasni trak iz različnih materialov

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Samopostrežni bife pod belo platneno streho krasijo pisane papirnate *girlande*.
- Na ulicah in trgih v središču glavnega mesta so včeraj ob mraku zagoreli kilometri svetlobnih *girland*.

► **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

- Jelka je bila okrašena z majhnimi brezbarvnimi lučkami in *girlando* z rdečimi kroglicami.
- Prazničen vtis dopolnjujeta rdeč svetleč papir pod smrečico in lepa *girlanda* z rdečimi okraski na steni.

...

- Angelce navežemo na rdečo *girlando* iz steklenih biserov, vmes pa lahko dodamo drobne rdeče kroglice in zlate laske.

2. iz arhitekture iz stenske ploskve izstopajoči venec rož, listov, trakov navadno iz mavca, kamna

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Medla luč je oblivala cvetlične *girlande*, izklesane v kamnu.
- Med drugim so morali zamenjati dotrajane *girlande*, ki so zaradi poškodb že ogrožale mimoidoče.

...

- Hiša je okrašena s sadjem, venci, cveticami in *girlandami* iz mehkega naravnega kamna.
- Hiša ima klasično pročelje iz 17. stoletja, okrašeno z *girlandami*.

3. ekspresivno večja skupina pojavov, stvari, ki si sledijo drug za drugim

- Če v čistem morju hitro premikate roke, vas sij planktona obda z *girlandami* drobčenih lučk, kot bi bili razsvetljeno božično drevesce.
- Slovenski komorni zbor in zborovodja sta v dveh dolgih zborovskih *girlandah* prvega in drugega dela sporeda našla studiozno natančnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gírlánda]

IPA: [gír'la:nda]

tonemski

[gírlánda]

IPA: [gírlá:ndà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: gírlánda

RODILNIK: gírlánde

DAJALNIK: gírlánda

TOŽILNIK: gírlánda

MESTNIK: pri gírlánda

ORODNIK: z gírlánda

dvojina

IMENOVALNIK: gírlánda

RODILNIK: gírlánda

DAJALNIK: gírlándama

TOŽILNIK: gírlánda

MESTNIK: pri gírlándah

ORODNIK: z gírlándama

množina

IMENOVALNIK: gírlánde

RODILNIK: gírlánda

DAJALNIK: gírlándam

TOŽILNIK: gírlánde

MESTNIK: pri gírlándah

ORODNIK: z gírlándami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: gírlánda

RODILNIK: gírlánde

DAJALNIK: gírlánda

TOŽILNIK: gírlánda

MESTNIK: pri gírlánda

ORODNIK: z gírlánda

dvojina

IMENOVALNIK: gírlánda

RODILNIK: gírlánda

DAJALNIK: gírlándama

TOŽILNIK: gírlândi
MESTNIK: pri gírlândah
ORODNIK: z gírlândama
množina
IMENOVANIK: gírlânde
RODILNIK: gírlând
DAJALNIK: gírlândam
TOŽILNIK: gírlânde
MESTNIK: pri gírlândah
ORODNIK: z gírlândami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Girlande*, frc. *guirlande*) iz it. *ghirlanda*, nejasnega izvora

gluhoslép gluhoslépa gluhoslépo pridevnik
[gluhoslép]

POMEN

1. ki ima hkratno delno ali popolno izgubo sluha in vida

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

gluhoslepa oseba

- Potrebna bi bila zgodnja detekcija *gluhoslepih* otrok s strani zdravniške in šolske obravnave.
- Začela je pripovedovati o *gluhoslepi* hčerki in svojem delovanju na področju gluhoslepote.
- *Gluhoslepe* osebe si zelo želijo komunikacije s svetom, a pogosto ne morejo komunicirati.

2. kot samostalnik v obliki **gluhoslepi**, **gluhoslepa** kdor ima hkratno delno ali popolno izgubo sluha in vida

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Veliko je malih stvari, ki lahko naredijo življenje *gluhoslepih* lepše in srečnejše.
- Slovenija je zdaj na začetku urejanja položaja *gluhoslepih*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Študent spozna zakonitosti slovenskega znakovnega jezika za gluhe in zakonitosti znakovnega jezika za *gluhoslepe*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gluhoslép]

IPA: [gluxɔ'sle:p]

tonemski

[gluhoslép]

IPA: [gluxɔslé:p]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: gluhosllep
določno gluhoslépi
RODILNIK: gluhoslépega

DAJALNIK: gluhoslépemu
TOŽILNIK: gluhosllep
določno gluhoslépi
živo gluhoslépega
MESTNIK: pri gluhoslépem
ORODNIK: z gluhoslépim

dvojina

IMENOVANIK: gluhoslépa
RODILNIK: gluhoslépih
DAJALNIK: gluhoslépima
TOŽILNIK: gluhoslépa
MESTNIK: pri gluhoslépih
ORODNIK: z gluhoslépima

množina

IMENOVANIK: gluhoslépi
RODILNIK: gluhoslépih
DAJALNIK: gluhoslépim
TOŽILNIK: gluhoslépe
MESTNIK: pri gluhoslépih
ORODNIK: z gluhoslépimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: gluhoslépa
RODILNIK: gluhoslépe
DAJALNIK: gluhoslépi
TOŽILNIK: gluhoslépo
MESTNIK: pri gluhoslépi
ORODNIK: z gluhoslépo

dvojina

IMENOVANIK: gluhoslépi
RODILNIK: gluhoslépih
DAJALNIK: gluhoslépima
TOŽILNIK: gluhoslépi
MESTNIK: pri gluhoslépih
ORODNIK: z gluhoslépima

množina

IMENOVANIK: gluhoslépe
RODILNIK: gluhoslépih
DAJALNIK: gluhoslépim
TOŽILNIK: gluhoslépe
MESTNIK: pri gluhoslépih
ORODNIK: z gluhoslépimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: gluhoslépo
RODILNIK: gluhoslépega
DAJALNIK: gluhoslépemu
TOŽILNIK: gluhoslépo
MESTNIK: pri gluhoslépem
ORODNIK: z gluhoslépim

dvojina

IMENOVANIK: gluhoslépi
RODILNIK: gluhoslépih
DAJALNIK: gluhoslépima
TOŽILNIK: gluhoslépi
MESTNIK: pri gluhoslépih

MESTNIK: pri gluho**slépih**
ORODNIK: z gluho**slépi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gluho**slépa**
RODILNIK: gluho**slépe**
DAJALNIK: gluho**slépi**
TOŽILNIK: gluho**slépo**
MESTNIK: pri gluho**slépi**
ORODNIK: z gluho**slépo**

dvojina

IMENOVALNIK: gluho**slépi**
RODILNIK: gluho**slépih**
DAJALNIK: gluho**slépi**
TOŽILNIK: gluho**slépi**
MESTNIK: pri gluho**slépih**
ORODNIK: z gluho**slépi**

množina

IMENOVALNIK: gluho**slépe**
RODILNIK: gluho**slépih**
DAJALNIK: gluho**slépi**
TOŽILNIK: gluho**slépe**
MESTNIK: pri gluho**slépih**
ORODNIK: z gluho**slépi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gluho**slépi**
RODILNIK: gluho**slépega**
DAJALNIK: gluho**slépemu**
TOŽILNIK: gluho**slépi**
živo gluho**slépega**
MESTNIK: pri gluho**slépem**
ORODNIK: z gluho**slépi**

dvojina

IMENOVALNIK: gluho**slépa**
RODILNIK: gluho**slépih**
DAJALNIK: gluho**slépi**
TOŽILNIK: gluho**slépa**
MESTNIK: pri gluho**slépih**
ORODNIK: z gluho**slépi**

množina

IMENOVALNIK: gluho**slépi**
RODILNIK: gluho**slépih**
DAJALNIK: gluho**slépi**
TOŽILNIK: gluho**slépe**
MESTNIK: pri gluho**slépih**
ORODNIK: z gluho**slépi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gluho**slépa**
RODILNIK: gluho**slépe**
DAJALNIK: gluho**slépi**
TOŽILNIK: gluho**slépo**
MESTNIK: pri gluho**slépi**

ORODNIK: z gluho**slépo**

dvojina

IMENOVALNIK: gluho**slépi**
RODILNIK: gluho**slépih**
DAJALNIK: gluho**slépi**
TOŽILNIK: gluho**slépi**
MESTNIK: pri gluho**slépih**
ORODNIK: z gluho**slépi**

množina

IMENOVALNIK: gluho**slépe**
RODILNIK: gluho**slépih**
DAJALNIK: gluho**slépi**
TOŽILNIK: gluho**slépe**
MESTNIK: pri gluho**slépih**
ORODNIK: z gluho**slépi**

IZVOR

↑gluh + ↑slep

gluhoslepôta gluho**slépôte** samostalnik ženskega spola

[gluhoslepôta]

POMEN

stanje človeka s hkratio delno ali popolno izgubo sluha in vida

- Evropska zakonodaja priznava *gluhoslepoto* kot specifično obliko invalidnosti.
- *Gluhoslepoti* ni le seštevek gluhoti in slepote.
- Danes ločujemo štiri vrste *gluhoslepote*: kombinacijo gluhoti in slepote, gluhoti in slabovidnosti, slepote in naglušnosti ter slabovidnosti in naglušnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gluhoslepôta]

IPA: [gluxɔslep'ɔ:ta]

tonemski

[gluhoslepôta]

IPA: [gluxɔslepò:tá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: gluho**slépôte**

RODILNIK: gluho**slépôte**

DAJALNIK: gluho**slépôte**

TOŽILNIK: gluho**slépôte**

MESTNIK: pri gluho**slépôte**

ORODNIK: z gluho**slépôte**

dvojina

IMENOVALNIK: gluho**slépôte**

RODILNIK: gluho**slépôte**

DAJALNIK: gluho**slépôte**

TOŽILNIK: gluho**slépôte**

MESTNIK: pri gluho**slépôte**

ORODNIK: z gluho**slépôte**

množina

IMENOVALNIK: gluhoslepôte
RODILNIK: gluhoslepôt
DAJALNIK: gluhoslepôtam
TOŽILNIK: gluhoslepôte
MESTNIK: pri gluhoslepôtah
ORODNIK: z gluhoslepôtami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: gluhoslepóta
RODILNIK: gluhoslepôte
DAJALNIK: gluhoslepôti
TOŽILNIK: gluhoslepôto
MESTNIK: pri gluhoslepôti
ORODNIK: z gluhoslepôto tudi z gluhoslepôto

dvojina

IMENOVALNIK: gluhoslepôti
RODILNIK: gluhoslepôt
DAJALNIK: gluhoslepôtama
TOŽILNIK: gluhoslepôti
MESTNIK: pri gluhoslepôtah
ORODNIK: z gluhoslepôtama

množina

IMENOVALNIK: gluhoslepôte
RODILNIK: gluhoslepôt
DAJALNIK: gluhoslepôtam
TOŽILNIK: gluhoslepôte
MESTNIK: pri gluhoslepôtah
ORODNIK: z gluhoslepôtami

IZVOR

↑gluhošlep

gólf gólfá samostalnik moškega spola [gólf]

POMEN

1. šport, pri katerem se skuša s čim manj udarci s palico spraviti žogico v luknje na igrišču

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodniku**
igra, igranje, partija golfa | igralec, igralka, ljubitelj golfa | osnove, pravila golfa | razvoj, zgodovina golfa | šola, tečaj, učenje, učitelj golfa | turnir golfa

- Od leta 1980 do danes je izboljšana tehnologija pripomočkov za igranje *golfa* podaljšala povprečni prvi udarec pri profesionalcih za 20 metrov.
- Igralci *golfa* niso dovolili, da bi jih deževje ustavilo, in so turnir speljali do konca.
- Vedenje na igrišču je tako pomembno, da zavzema prvo mesto v uradnih pravilih *golfa*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
evropski, slovenski, svetovni golf | mladinski golf | profesionalni, tekmovalni golf

- Strategija je osredotočena na popularizacijo in dostopnost golfa med mladimi ter posledično razvoj amaterskega in profesionalnega *golfa*.
- Priljubljenost tekmovalnega *golfa* se je v petdesetih in šestdesetih letih izjemno dvignila in

vzbudila pozornost športnih navdušencev po vsem svetu.

▪ Na podlagi tujih in lastnih izkušenj smo izdelali koncept razvoja mladinskega *golfa* v Sloveniji.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
čevlji, oprema, palica, torba, žogica za golf | igrišče, vadbišče, vadišče za golf

- Čevlji za *golf* se od navadnih šivanih čevljev razlikujejo le pri izdelavi podplata.
- Oče mi je za rojstni dan kupil palice za *golf* in plačal tečaj.
- Igrišče za *golf* z 18 igralnimi polji neposredno ob gradu je pravi izziv izkušenim igralcem golfa in začetnikom.
- Odprto je bilo vadbišče za *golf*, ki obsega udarjališče za vadbo dolgih udarcev, zelenico za vadbo kratke igre in zelenico za patanje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
igrati golf

- V devetdesetih letih je osvajala turnir za turnirjem in si v šestih letih, kar je začela profesionalno igrati *golf*, priigrala kar 18 naslovov.
- *Golf* spremlja že petnajst let.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
prvenstvo, tekmovanje, turnir v golfu

- Rada si ogleda televizijski prenos profesionalnih tekmovanj v *golfu*.

▪ Zmagal je na turnirju v *golfu* na Havajih s prednostjo sedmih udarcev.

▪ Za en sam udarec je premagal tekmeča in postal novi slovenski prvak v *golfu*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Uživa v *golfu* in streljanju.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Sistematično ukvarjanje z *golfom* je po očetu prevzela mlajša hči, ki je mednarodno priznana igralka golfa.

▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**

- Izboljšali smo svoje zamahe, znanje o *golfu*, načinu treninga, izboljšali taktiko na igrišču.

1.1. ta šport kot rekreativna dejavnost

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

amaterski golf

- Na startu je bilo kar precej zvenečih imen iz slovenskega amaterskega *golfa*, tako da se je obetal razburljiv razplet.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
ukvarjati se z golfom

- Že nekaj časa se *ukvarja* z golfom in tisti, ki so ga videli igrati, pravijo, da mu gre dobro od rok.
- Sem začetnik, saj sem z *golfom* začel pred mesecem dni.

...

▪ Na *golf* gre rada sama, da se umiri.

▪ Je vrhunsko telesno pripravljen, v prostem času igra *golf*.

• Je njegov dolgoletni prijatelj in občasni partner pri *golfu*.

1.2. igrišče za ta šport

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Do graditve *golfa* ne bo prišlo.
- Gradnjo *golfa* podpiram, ker smo ocenili, da lahko prispeva k razvoju podeželja.
- Pred morebitno širitvijo *golfa* z devetih na osemnajst lukenj je treba opraviti celostno presojo vplivov na okolje.

...

• V Sloveniji si prizadevajo urediti *golf* na desetih različnih lokacijah.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z golfom 1., 1.1.; SIN.: golfski

▶ sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda

golf klub | golf turizem | golf zveza

- V lokalnem *golf* klubu je dobil službo kot pobiralec žogic na vadišču.
- V *golf* središču si boste ogledali prenose vseh mednarodnih *golf* turnirjev.

2.1. kot pridevnik ki je namenjen za golf 1., 1.1., se uporablja pri golfu 1., 1.1.; SIN.: golfski

▶ sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda

golf palica, žogica | golf igrišče

- Če žogica pristane za drevesom, prostor, kjer je pristala, označimo in jo za dolžini dveh *golf* palic premaknemo.
- Okoli *golf* igrišč so se v tujini razvili pravi turistični centri s široko turistično ponudbo.
- Zemljišče *golf* vadišča je v lasti občine.

2.2. kot pridevnik ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje z golfom 1., 1.1.; SIN.: golfski

▶ sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda

golf klub

- Sprejel nas je direktor *golf* kluba, nam pokazal igrišče ter nam dal na razpolago igralno opremo.
- Vzorno je poskrbela za 120 tekmovalcev, 40 trenerjev in povabljenec različnih *golf* zvez.

2.3. kot pridevnik na katerem se tekmuje v golfu 1., 1.1.; SIN.: golfski

▶ sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda

golf turnir

- Po le 82 odigranih turnirjih je že zmagal na vseh štirih *golf* turnirjih za grand slam.
- V petek bo na blejskem igrišču za golf turnir slovenske klubske ženske *golf* lige.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gólʃ]

IPA: ['go:ʃ]

tonemski

[gòʃ]

IPA: [gó:ʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: gólʃ

RODILNIK: gólʃa

DAJALNIK: gólʃu

TOŽILNIK: gólʃ

MESTNIK: pri gólʃu

ORODNIK: z gólʃom

dvojina

IMENOVALNIK: gólʃa

RODILNIK: gólʃov

DAJALNIK: gólʃoma

TOŽILNIK: gólʃa

MESTNIK: pri gólʃih

ORODNIK: z gólʃoma

množina

IMENOVALNIK: gólʃi

RODILNIK: gólʃov

DAJALNIK: gólʃom

TOŽILNIK: gólʃe

MESTNIK: pri gólʃih

ORODNIK: z gólʃi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: gòʃʃ

RODILNIK: gòʃʃa

DAJALNIK: gòʃʃu

TOŽILNIK: gòʃʃ

MESTNIK: pri gòʃʃu

ORODNIK: z gòʃʃom

dvojina

IMENOVALNIK: gòʃʃa

RODILNIK: gòʃʃov

DAJALNIK: gòʃʃoma

TOŽILNIK: gòʃʃa

MESTNIK: pri gòʃʃih

ORODNIK: z gòʃʃoma

množina

IMENOVALNIK: gòʃʃi

RODILNIK: gòʃʃov

DAJALNIK: gòʃʃom

TOŽILNIK: gòʃʃe

MESTNIK: pri gòʃʃih

ORODNIK: z gòʃʃi

kot pridevnik

jakostni

[gólʃ]

IPA: ['go:ʃ]

tonemski

[gòʃ]

IPA: [gó:ʃ]

STALNE ZVEZE

mali golf

golf, pri katerem se skuša žogico spraviti mimo ovir, čez grbine v luknje na manjših stezah; SIN.: minigolf

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Otroško igrišče bodo zgradili ob mestnem športnem centru, kjer je bilo prej igrišče za *mali golf*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Z zamudo se je začela nova sezona klasičnega *malega golfa*.

...

▪ Pred penzionom z restavracijo in letnim vrtom lahko urico ali več preizkušate svoje znanje v igranju *malega golfa*.

▪ Jutri dopoldne gremo igrat *mali golf*.

mini golf; in minigolf

1. golf, pri katerem se skuša žogico spraviti mimo ovir, čez grbine v luknje na manjših stezah; SIN.: mali golf

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku** igrišče za mini golf

- Na zunanjih površinah načrtuje ureditev igrišča za *mini golf* ter jahalne steze.
- Tekmuje se po mednarodnem pravilniku za *mini golf*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** igranje mini golfa

- Otroci se kratkočasijo na trampolinah, ob igranju *mini golfa* ali z vožnjami na avtomobilčkih.
- V okolici jezera se lahko odpravite na igro *mini golfa*, obiščete sotesko Vintgar, zelo privlačno je tudi poletno sankališče.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** igrati mini golf

- Trudili so se predvsem zaradi rednih gostov in tistih, ki so prihajali igrati *mini golf*.
- Na razstavnem prostoru generalnega pokrovitelja sejma so obiskovalci lahko zaigrali *mini golf*.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Dogajanje turnirja v *mini golfu* bodo popestrili glasbeni nastopi.

...

▪ Otroci so tekmovali v *mini golfu*.

1.1. igrišče za ta golf

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Dejala je, da se razvojni program snuje, da bodo vanj morda vključili obnovo *mini golfa*, morda bodo postavili tudi kakšen bazen.
- Paket vključuje neomejeno uporabo *mini golfa* in fitnesa.

...

- V pripravi ali izgradnji so igrišča za otroke, balinišče, *mini golf* in igrišče za odbojko na mivki.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z mini golfom **1.**

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda mini golf igrišče

- Tekmovanje bo potekalo na *mini golf* igrišču nasproti hotela.
- Mini golf* palico in žogico si izposodite na recepciji.

IZVOR

prevzeto iz angl. *golf*, nejasno

golfist golfista samostalnik moškega spola [gol'fist]

POMEN

1. športnik, ki se ukvarja z golfom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ameriški, evropski, slovenski, španski golfist | bodoči, mladi golfisti | dober, odličen, slaven, uspešen, znan golfist | navdušen, strasten, zagrizen golfist | poklicni, profesionalni golfist

▪ Na dvodnevem turnirju se bodo pomerili vsi slovenski profesionalni *golfisti*.

▪ Na tekmovanju lahko nastopajo le najboljši mladi *golfisti* iz vsake države sveta.

▪ Ker sem igral v skupini z odličnimi *golfisti*, je bilo zame, ki sem pravi amater, precej težko.

▪ Je navdušen *golfist*, zato so njegove palice za golf skrbno izbrane.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ V zadnjih nekaj letih smo zaznali velik porast števila *golfistov*, hkrati pa je raslo tudi število golfskih klubov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Golfisti* lahko vadijo svoje udarce na simulatorju, ki zazna vse napake pri posameznem udarcu in jih slikovno prikaže na ekranu.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Igrišče je primerno tudi za *golfiste* z višjim handicapom.

▶ priredna zveza golfisti in golfistke

▪ *Golfisti* in golfistke so lahko zaigrali na igrišču z 18 luknjami.

...

▪ Klub nudi *golfistom* skupne treninge in možnost sodelovanja v vseh slovenskih ligah.

1.1. kdor se z golfom ukvarja kot z rekreativno dejavnostjo

▶ prid. beseda + **sam. beseda** amaterski golfist

▪ Ljubiteljski *golfist* igra golf kot neplačano in nedobičkonosno športno igro.

...

▪ Igrišče za golf je eno najstarejših in najlepših v Evropi, zato privablja *golfiste* z vseh koncev Evrope.

▪ V smučarskih vrstah je vse več *golfistov*.

▪ Igrišče leži na nadmorski višini 1500 metrov in je poleti pravi raj za *golfiste*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gɔlfɪst]

IPA: [gɔl'fi:st]

tonemski

[gɔlfɪst]

IPA: [gɔlfi:st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: golfist

RODILNIK: golfista

DAJALNIK: golfistu

TOŽILNIK: golfista

MESTNIK: pri golfistu

ORODNIK: z golfistom

dvojina

IMENOVALNIK: golfista

RODILNIK: golfistov

DAJALNIK: golfistoma

TOŽILNIK: golfista

MESTNIK: pri golfistih

ORODNIK: z golfistoma

množina

IMENOVALNIK: golfisti

RODILNIK: golfistov

DAJALNIK: golfistom

TOŽILNIK: golfiste

MESTNIK: pri golfistih

ORODNIK: z golfisti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: golfist

RODILNIK: golfista

DAJALNIK: golfistu

TOŽILNIK: golfista

MESTNIK: pri golfistu

ORODNIK: z golfistom

dvojina

IMENOVALNIK: golfista

RODILNIK: golfistov

DAJALNIK: golfistoma

TOŽILNIK: golfista

MESTNIK: pri golfistih

ORODNIK: z golfistoma

množina

IMENOVALNIK: golfisti

RODILNIK: golfistov

DAJALNIK: golfistom

TOŽILNIK: golfiste

MESTNIK: pri golfistih

ORODNIK: z golfisti

BESEDOTVORJE

feminativ: golfistka

IZVOR

↑golf

golfistka golfistke samostalnik ženskega spola [gɔlfɪstka]

POMEN

1. športnica, ki se ukvarja z golfom▶ prid. beseda + **sam. beseda**

poklicna golfistka

▪ Med poklicnimi *golfistkami* je dosegla 14 zmag v petih letih.▪ Bila je odlična *golfistka* z neverjetno dolgim udarcem.▪ Za en udarec je ugnala nasprotnico in potrdila sloves najboljše *golfistke* na svetu.▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.▪ *Golfistka* je osvojila sedmi veliki naslov in zmagala na osmih turnirjih.

▶ priredna zveza

golfistke in golfisti

▪ Udeležbo na turnirju je napovedalo 210 golfistov in *golfistk*.

...

▪ Nekaj manj kot petdeset *golfistk* iz slovenskih golfskih klubov se je zbralo pri recepciji golf igrišča.**1.1.** ženska, ki se z golfom ukvarja kot z rekreativno dejavnostjo▶ prid. beseda + **sam. beseda**

navdušena, strastna golfistka

▪ Bila je navdušena *golfistka*, in čeprav ni igrala tekmovalnega golfa, je imela rada tekmovalna in izziv, ki so ga prinašala.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gɔlfɪstka]

IPA: [gɔl'fi:stka]

tonemski

[gɔlfɪstka]

IPA: [gɔlfi:stka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: golfistka

RODILNIK: golfistke

DAJALNIK: golfistki

TOŽILNIK: golfistko

MESTNIK: pri golfistki

ORODNIK: z golfistko

dvojina

IMENOVALNIK: golfistki

RODILNIK: golfistk

DAJALNIK: golfistkama

TOŽILNIK: golfistki

MESTNIK: pri golfistkah

ORODNIK: z golfistkama

množina

IMENOVNIK: golfistke

RODILNIK: golfistk

DAJALNIK: golfistkam

TOŽILNIK: golfistke

MESTNIK: pri golfistkah

ORODNIK: z golfistkami

tonemsko

ednina

IMENOVNIK: golfistka

RODILNIK: golfistke

DAJALNIK: golfistki

TOŽILNIK: golfistko

MESTNIK: pri golfistki

ORODNIK: z golfistko

dvojina

IMENOVNIK: golfistki

RODILNIK: golfistk

DAJALNIK: golfistkama

TOŽILNIK: golfistki

MESTNIK: pri golfistkah

ORODNIK: z golfistkami

množina

IMENOVNIK: golfistke

RODILNIK: golfistk

DAJALNIK: golfistkam

TOŽILNIK: golfistke

MESTNIK: pri golfistkah

ORODNIK: z golfistkami

IZVOR

↑golfist

gólfski gólfska gólfsko pridevnik [gólfski]

POMEN

1. ki je v zvezi z golfisti ali golfom 1., 1.1.; SIN.: golf

golf

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

golfski turizem | golfski navdušenci | golfski užitki | golfska igra | golfska kariera | golfska sezona | golfsko znanje | golfska pravila

▪ Igrišče tako začetnikom kot izkušenim igralcem zagotavlja veliko *golfskih* užitkov.

▪ Zamah je tisti element *golfske* igre, ki igralcem povzroča največ preglavic.

▪ Cilj povezovanja je promovirati *golfski* turizem, ki ponuja navdušencem nad zelenicami ne le možnost, da igrajo svoj najljubši šport, temveč tudi, da uživajo v vinski in kulinarčni ponudbi.

▪ Hitro napredujejo v tehniki igre in spoznavajo *golfska* pravila v praksi.

1.1. ki je namenjen za golf 1., 1.1., se uporablja prigolfu 1., 1.1.; SIN.: golf

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

golfski voziček | golfska oprema, palica, torba, žogica | golfske zelenice | golfsko igrišče, vadbišče | golfska oblačila

▪ Je eden izmed največjih svetovnih proizvajalcev *golfskih* vozičkov in drugih električnih vozil.

▪ Razvoj *golfske* opreme je pripeljal do tega, da so udarci iz leta v leto daljši.

▪ *Golfsko* igrišče je v celoti urejeno; ima 18 lukenj, po devet na vsaki strani.

▪ Predstavilo se je 140 razstavljalcev, ki so razstavljali *golfska* oblačila in čevlje, palice in vozičke.

1.2. ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje z golfom 1., 1.1.; SIN.: golf

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
golfski klub

▪ Pravico nastopa imajo vsi člani priznanih *golfskih* klubov ali zvez iz Slovenije in tujine.

▪ Rezultat je odraz stanja v *golfski* zvezi, ki še ni poskrbela za tekmovalni golf.

▪ Šel je na sestanek *golfskega* združenja.

1.3. na katerem se tekmuje v golfu 1., 1.1.; SIN.: golf

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
golfski turnir | golfska liga | golfsko tekmovanje

▪ *Golfski* turnir je bil ob večerni slovesnosti osrednji dogodek dneva.

▪ Na prvem turnirju amaterske klubske *golfske* lige je nastopilo 81 igralcev.

▪ Vsi tekmovalci so amaterji, čeravno prav *golfska* tekmovanja izstopajo od drugih amaterskih tekmovanj, saj so po izidih še najbližje profesionalnim.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gólfski]

IPA: [ˈgo:lfski]

tonemski

[gòlfski]

IPA: [gó:lfski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVNIK: gólfski

RODILNIK: gólfskega

DAJALNIK: gólfskemu

TOŽILNIK: gólfski

živo gólfskega

MESTNIK: pri gólfskem

ORODNIK: z gólfskim

dvojina

IMENOVNIK: gólfska

RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskima
TOŽILNIK: gólfška
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskima

množina

IMENOVALNIK: gólfski
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskim
TOŽILNIK: gólfške
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gólfška
RODILNIK: gólfške
DAJALNIK: gólfski
TOŽILNIK: gólfsko
MESTNIK: pri gólfski
ORODNIK: z gólfsko

dvojina

IMENOVALNIK: gólfski
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskima
TOŽILNIK: gólfski
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskima

množina

IMENOVALNIK: gólfške
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskim
TOŽILNIK: gólfške
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gólfsko
RODILNIK: gólfškega
DAJALNIK: gólfskemu
TOŽILNIK: gólfsko
MESTNIK: pri gólfskem
ORODNIK: z gólfskim

dvojina

IMENOVALNIK: gólfski
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskima
TOŽILNIK: gólfski
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskima

množina

IMENOVALNIK: gólfška
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskim
TOŽILNIK: gólfška
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gólfski
RODILNIK: gólfškega
DAJALNIK: gólfskemu
TOŽILNIK: gólfski
živo gólfškega
MESTNIK: pri gólfskem
ORODNIK: z gólfskim

dvojina

IMENOVALNIK: gólfška
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskima
TOŽILNIK: gólfška
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskima

množina

IMENOVALNIK: gólfski
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskim
TOŽILNIK: gólfške
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gólfška
RODILNIK: gólfške
DAJALNIK: gólfski
TOŽILNIK: gólfsko
MESTNIK: pri gólfski
ORODNIK: z gólfsko

dvojina

IMENOVALNIK: gólfski
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskima
TOŽILNIK: gólfski
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskima

množina

IMENOVALNIK: gólfške
RODILNIK: gólfskih
DAJALNIK: gólfskim
TOŽILNIK: gólfške
MESTNIK: pri gólfskih
ORODNIK: z gólfskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gólfsko
RODILNIK: gólfškega
DAJALNIK: gólfskemu
TOŽILNIK: gólfsko
MESTNIK: pri gólfskem
ORODNIK: z gólfskim

dvojina

IMENOVALNIK: gôlfski
RODILNIK: gôlfskih
DAJALNIK: gôlfskima
TOŽILNIK: gôlfski
MESTNIK: pri gôlfskih
ORODNIK: z gôlfskima
množina

IMENOVALNIK: gôlfska
RODILNIK: gôlfskih
DAJALNIK: gôlfskim
TOŽILNIK: gôlfska
MESTNIK: pri gôlfskih
ORODNIK: z gôlfskimi

IZVOR
↑golf

góretéks góretéksa; tudi **goretex** samostalnik moškega spola
[góretéks]

POMEN

tekstilna membrana ali sintetična tkanina s to membrano, ki štiti pred vetrom, dežjem in omogoča zračno prepustnost, zlasti za športna oblačila in obutev

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

membrana iz goretexa | vetrovka iz goretexa

- Vseskozi sta se morala spopadati z mrzlim vetrom, tako da sta ves čas plezala v vetrovki iz *goretexa*.
- Še vedno ne moremo prehvaliti škornjev z membrano iz *goretexa*, ki preverjeno ne prepustijo vode.

...

- Novejši pohodniški čevlji so po navadi iz neprepustnega *goretexa*, prej so delali usnjene.
- Plast *goretexa* omogoča, da čevlji odlično tesnijo in hkrati varujejo pred pretiranim potenjem nog.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[góretéks]

IPA: ['go:re'te:ks]

tonemski

[gôretêks]

IPA: [gó:rêté:ks]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: góretéks
RODILNIK: góretéksa
DAJALNIK: góretéksu
TOŽILNIK: góretéks
MESTNIK: pri góretéksu
ORODNIK: z góretéksom

dvojina

IMENOVALNIK: góretéksa

RODILNIK: góretéksov
DAJALNIK: góretéksoma
TOŽILNIK: góretéksa
MESTNIK: pri góretéksih
ORODNIK: z góretéksoma
množina

IMENOVALNIK: góretéksi
RODILNIK: góretéksov
DAJALNIK: góretéksom
TOŽILNIK: góretékse
MESTNIK: pri góretéksih
ORODNIK: z góretéksi

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: gôretêks
RODILNIK: gôretêksa
DAJALNIK: gôretêksu
TOŽILNIK: gôretêks
MESTNIK: pri gôretêksu
ORODNIK: z gôretêksom

dvojina

IMENOVALNIK: gôretêksa
RODILNIK: gôretêksov
DAJALNIK: gôretêksoma
TOŽILNIK: gôretêksa
MESTNIK: pri gôretêksih
ORODNIK: z gôretêksoma

množina

IMENOVALNIK: gôretêksi
RODILNIK: gôretêksov
DAJALNIK: gôretêksom
TOŽILNIK: gôretêkse
MESTNIK: pri gôretêksih
ORODNIK: z gôretêksi

IZVOR

↑goretex

goretex goretexa; glej **góretéks** samostalnik moškega spola
[góretéks]

POMEN

tekstilna membrana ali sintetična tkanina s to membrano, ki štiti pred vetrom, dežjem in omogoča zračno prepustnost, zlasti za športna oblačila in obutev

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Jakne iz *goretexa* omogočajo izparevanje znoja, ne prepuščajo pa kapljic vode in vetra.
- Med hojo je imel na sebi bundo iz *goretexa*.

...

- Lahek *goretex* bo z vašega telesa odvajal vlago, v nasprotni smeri pa ne, zato boste suhi tudi po krajšem nalivu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[góretéks]
IPA: [ˈgo:reˈte:ks]

tonemski
[gõretêks]
IPA: [gó:rèté:ks]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: goretex
jakostni [góretéks]
tonemski [gõretêks]
RODILNIK: goretexa
jakostni [góretékسا]
tonemski [gõretêksا]
DAJALNIK: goretexu
jakostni [góretéksu]
tonemski [gõretêksu]
TOŽILNIK: goretex
jakostni [góretéks]
tonemski [gõretêks]
MESTNIK: pri goretexu
jakostni [pri góretéksu]
tonemski [pri gõretêksu]
ORODNIK: z goretexom
jakostni [z góretéksom]
tonemski [z gõretêksom]

dvojina

IMENOVALNIK: goretexa
jakostni [góretékسا]
tonemski [gõretêksا]
RODILNIK: goretexov
jakostni [góretéksov]
tonemski [gõretêksov]
DAJALNIK: goretexoma
jakostni [góretéksoma]
tonemski [gõretêksoma]
TOŽILNIK: goretexa
jakostni [góretékسا]
tonemski [gõretêksا]
MESTNIK: pri goretexih
jakostni [pri góretéksih]
tonemski [pri gõretêksih]
ORODNIK: z goretexoma
jakostni [z góretéksoma]
tonemski [z gõretêksoma]

množina

IMENOVALNIK: goretexi
jakostni [góretéksi]
tonemski [gõretêksi]
RODILNIK: goretexov
jakostni [góretéksov]
tonemski [gõretêksov]
DAJALNIK: goretexom
jakostni [góretéksom]
tonemski [gõretêksom]
TOŽILNIK: goretexe

jakostni [góretékse]
tonemski [gõretêkse]
MESTNIK: pri goretexih
jakostni [pri góretéksih]
tonemski [pri gõretêksih]
ORODNIK: z goretexi
jakostni [z góretéksi]
tonemski [z gõretêksi]

IZVOR

prevzeto iz angl. *Gore-Tex*, prvotno ime izdelka proizvajalca *W. L. Gore (& Associates)* + ↑teks(til)

góž góža samostalnik moškega spola [góš góža]

POMEN

večja nestrupena kača rjave ali sive barve z majhnimi belimi lisami; primerjaj lat. *Zamenis*

longissimus; SIN.: iz zoologije navadni gož

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Ob vodah lahko opazimo belouško in *goža*.
- Okrog vratu sem imel kačo, *goža*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Gož* pred človekom beži, le v skrajni sili se brani z ugrizom, ki je zelo boleč, saj ima *gož* številne ostre zobe.
- V gozdu sem opazoval, kako se je *gož* trudil, da bi požrl krastačo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Zelenci, biserne in pozidne kuščarice se mastijo s kobilicami in črički ter postajajo plen *gožev*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Udomačenega *goža* boste lahko pobožali in tako premagali strah pred kačami.
- Belouška in mlad *gož* sta si zelo podobna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[góš góža]
IPA: [ˈgo:ʃˈgo:ʒa]

tonemski
[gõš gõža]
IPA: [gó:ʃ gó:ʒà]

VZOREC

jakostno

ednina
IMENOVALNIK: góž
RODILNIK: góža
DAJALNIK: góžu
TOŽILNIK: góža
MESTNIK: pri góžu
ORODNIK: z góžem

dvojina

IMENOVALNIK: góža
RODILNIK: góžev
DAJALNIK: góžema

TOŽILNIK: góža
MESTNIK: pri góžih
ORODNIK: z góžema

množina

IMENOVALNIK: góži
RODILNIK: góžev
DAJALNIK: góžem
TOŽILNIK: góže
MESTNIK: pri góžih
ORODNIK: z góži

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: gôž
RODILNIK: gôža
DAJALNIK: gôžu
TOŽILNIK: gôža
MESTNIK: pri gôžu
ORODNIK: z gôžem

dvojina

IMENOVALNIK: gôža
RODILNIK: gôžev
DAJALNIK: gôžema
TOŽILNIK: gôža
MESTNIK: pri gôžih
ORODNIK: z gôžema

množina

IMENOVALNIK: gôži
RODILNIK: gôžev
DAJALNIK: góžem
TOŽILNIK: góže
MESTNIK: pri góžih
ORODNIK: z góži

STALNE ZVEZE

ameriški gož

iz zoologije gož oranžno rdeče barve s temnejšimi progami, po izvoru iz Severne Amerike; primerjaj lat.

Pantherophis guttatus

- Najbolj priljubljena kača za dom je *ameriški gož*.
- Imamo pravi mali živalski vrt: psa, *ameriškega goža*, male glodalce, še posebej v zabavo nam je dihurček.
- Svojim obiskovalcem ne predstavlja le rib, temveč tudi gekone z Madagaskarja, terarije z legvanom, želvicami, *ameriškim gožem* in zanimive žabice iz Amazonije.

navadni gož

iz zoologije večja nestrupena kača rjave ali sive barve z majhnimi belimi lisami; primerjaj lat. *Zamenis*

longissimus; SIN.: gož

- *Navadni gož* je precej razširjen, ne izogiba se niti bližine človeških bivališč, kjer pogosto na podstrešjih in v gospodarskih poslopjih lovi miši.
- Samica *navadnega goža* med razpadajoče listje ali na kompost odloži okoli 8 jajc in jih zapusti.

- *Navadni gož* se pred vročino in mrazom umakne v odprtino v zemlji.

progasti gož

iz zoologije gož rjavo sive barve s štirimi črnimi vzdolžnimi progami na hrbtu; primerjaj lat. *Elaphe quatuorlineata*

- *Progasti gož* lahko doseže celo do 260 centimetrov.

IZVOR

= hrv. kajk. *guž*, rus. *úž*, polj. *wąż* < pslov. **vǫžb* < ide. **ang^{u(h)}i-* 'kača', tako kot lat. *anguis*, litov. *angis*, latv. *ūdze*, gr. *énkhelys* 'jegurja', lat. *anguilla*

grafológ grafológa samostalnik moškega spola [grafolóok grafológa]

POMEN

1. kdor se ukvarja s proučevanjem pisave za ugotavljanje človekovega značaja

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Izkušen *grafolog* lahko iz rokopisa razbere številne značilnosti avtorja.
- S podrobnim pregledom pisave *grafolog* lahko oceni okrog 300 značilnosti pisave, med katerimi so oblika, prostorska porazdelitev, značilnosti črk in stavkov.
- Pomembno je, da *grafolog* pred izvedbo analize s kandidatom nima stika, saj se s tem izognemo možni subjektivni interpretaciji rezultatov.

2. strokovnjak, ki se ukvarja s forenzičnim preiskovanjem pisave za ugotavljanje istovetnosti avtorstva rokopisov

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- grafolog potrdi KAJ | grafolog ugotovi KAJ
- Podpis ni njen, kar bi nedvomno potrdil izvedenec *grafolog*, vendar sodišče dokaznemu predlogu ni sledilo.

- Kriminalistična tehnika in *grafologi* so takoj ugotovili istovetnost dokumenta.
- *Grafolog* ni mogel z gotovostjo potrditi niti ovreči avtorstva podpisa na dokumentu.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
mnenje grafologa

- Podpis je bil ponarejen, in to tako nestrokovno, da mnenje *grafologa* na sodišču sploh ne bi bilo potrebno.

▶ **sam. beseda + sam. beseda**
izvedenec grafolog

- Ker sodišče nima strokovnega znanja za ugotavljanje pristnosti podpisov, je k sodelovanju povabilo izvedenca *grafologa*.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Znani slovenski znanstveni *grafolog* in forenzik s področja preiskovanja pisav se je pred leti veliko ukvarjal s psihoterapevtskim delom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[grafolók grafológa]

IPA: [grafolók grafológa]

tonemski

[grafolók grafológa]

IPA: [grafólók grafólóga]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVANIK: grafolók

RODILNIK: grafológa

DAJALNIK: grafológu

TOŽILNIK: grafológa

MESTNIK: pri grafológu

ORODNIK: z grafológom

dvojina

IMENOVANIK: grafológa

RODILNIK: grafológov

DAJALNIK: grafológoma

TOŽILNIK: grafológa

MESTNIK: pri grafológih

ORODNIK: z grafológoma

množina

IMENOVANIK: grafológí

RODILNIK: grafológov

DAJALNIK: grafológom

TOŽILNIK: grafológé

MESTNIK: pri grafológih

ORODNIK: z grafológí

tonemsko

ednina

IMENOVANIK: grafolôg

RODILNIK: grafolôga

DAJALNIK: grafolôgu

TOŽILNIK: grafolôga

MESTNIK: pri grafolôgu

ORODNIK: z grafolôgom

dvojina

IMENOVANIK: grafolôga

RODILNIK: grafolôgov

DAJALNIK: grafolôgoma

TOŽILNIK: grafolôga

MESTNIK: pri grafolôgih

ORODNIK: z grafolôgoma

množina

IMENOVANIK: grafolôgi

RODILNIK: grafolôgov

DAJALNIK: grafolôgom

TOŽILNIK: grafolôge

MESTNIK: pri grafolôgih

ORODNIK: z grafolôgi

BESEDOTVORJE

feminativ: grafologinja

IZVOR

prevzeto prek nem. *Grafologe* iz frc. *graphologue*,
glej ↑grafologija

grafologija grafologíje samostalnik ženskega spola

[grafologíja]

POMEN

**1. proučevanje pisave za ugotavljanje
človekovega značaja**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

sodobna grafologija

▪ V kolikšni meri lahko na rokopis in posredno tudi na naš značaj vpliva uporaba računalnika in kaj vse lahko iz rokopisa razbere sodobna *grafologija*, nam je povedala grafologinja.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Grafologija* se ukvarja z ugotavljanjem značaja osebe na podlagi rokopisa.

▪ Zanimanje za način in obliko pisanja, s čimer se *grafologija* ukvarja, se je razvilo iz ugotovitve, da so odrasli, ki so se kot otroci vsi učili pisanja na enak način in z istim učiteljem, z odraščanjem v svoj način pisanja vnesli bistvene spremembe glede na priučenost.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

▪ Strokovnjaki za *grafologijo* dokazujejo, da rokopis odseva človekov značaj in odnos do sebe, okolja, soljudi, naše prednosti in zavore, naš strah in pogum.

▪ V današnjem času je prisotno veliko zanimanje za *grafologijo* in podrobnejše poznavanje tega področja.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

▪ Na delavnici bo predavala o uporabi *grafologije* za razumevanje samega sebe in povečanje samozavesti.

▪ Moje zanimanje za psihosomatiko se je začelo razvijati, potem ko sem zaključil petletni študij psihologije in triletno izobraževanje na področju *grafologije*.

**2. forenzično preiskovanje pisave za ugotavljanje
istovetnosti avtorstva rokopisov**

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

izvedenec za grafologijo

▪ Na tokratni obravnavi naj bi pričali nemški izvedenci za *grafologijo*, vendar se to ni zgodilo.

...

▪ Bila je pripravnica v očetovi odvetniški pisarni, in sicer kot sodna izvedenka na področju *grafologije*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[grafologíja]

IPA: [grafolól'gi:ja]

tonemski

[grafologĭja]

IPA: [grafɔlogĭjə]

VZOREC**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: grafologĭja

RODILNIK: grafologĭje

DAJALNIK: grafologĭji

TOŽILNIK: grafologĭjo

MESTNIK: pri grafologĭji

ORODNIK: z grafologĭjo

dvojina

IMENOVALNIK: grafologĭji

RODILNIK: grafologĭj

DAJALNIK: grafologĭjama

TOŽILNIK: grafologĭji

MESTNIK: pri grafologĭjah

ORODNIK: z grafologĭjama

množina

IMENOVALNIK: grafologĭje

RODILNIK: grafologĭj

DAJALNIK: grafologĭjam

TOŽILNIK: grafologĭje

MESTNIK: pri grafologĭjah

ORODNIK: z grafologĭjami

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: grafologĭja

RODILNIK: grafologĭje

DAJALNIK: grafologĭji

TOŽILNIK: grafologĭjo

MESTNIK: pri grafologĭji

ORODNIK: z grafologĭjo

dvojina

IMENOVALNIK: grafologĭji

RODILNIK: grafologĭj

DAJALNIK: grafologĭjama

TOŽILNIK: grafologĭji

MESTNIK: pri grafologĭjah

ORODNIK: z grafologĭjama

množina

IMENOVALNIK: grafologĭje

RODILNIK: grafologĭj

DAJALNIK: grafologĭjam

TOŽILNIK: grafologĭje

MESTNIK: pri grafologĭjah

ORODNIK: z grafologĭjami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Grafologie* iz frc. *graphologie*, iz ↑graf + gr. *-logía* iz *lógos* 'beseda, govor'

grafológinja grafológinje samostalnik ženskega spola
[grafológinja]

POMEN

1. ženska, ki se ukvarja s proučevanjem pisave za ugotavljanje človekovega značaja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Grafologinja* s primeri ponazarja, kaj o našem načinu komunikacije sporoča to, kako pišemo črko o.

▪ *Grafologinja* pojasnjuje, kaj o vas pove to, kako je vaš rokopis porazdeljen po listu.

2. strokovnjakinja, ki se ukvarja s forenzičnim preiskovanjem pisave za ugotavljanje istovetnosti avtorstva rokopisov

▪ Da ni podpisal pogodbe, je kasneje potrdila tudi *grafologinja*.

▪ Prvostopenjsko sodišče je ob pričanju izvedenke *grafologinje* ugotovilo, da je podpis avtentičen.

IZGOVOR IN OBLIKE**jakostni**

[grafológinja]

IPA: [grafɔ'lo:ginja]

tonemski

[grafolôginja]

IPA: [grafóló:ginja]

VZOREC**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: grafológinja

RODILNIK: grafológinje

DAJALNIK: grafológinji

TOŽILNIK: grafológinjo

MESTNIK: pri grafológinji

ORODNIK: z grafológinjo

dvojina

IMENOVALNIK: grafológinji

RODILNIK: grafológinj

DAJALNIK: grafológinjama

TOŽILNIK: grafológinji

MESTNIK: pri grafológinjah

ORODNIK: z grafológinjama

množina

IMENOVALNIK: grafológinje

RODILNIK: grafológinj

DAJALNIK: grafológinjam

TOŽILNIK: grafológinje

MESTNIK: pri grafológinjah

ORODNIK: z grafológinjami

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: grafolôginja

RODILNIK: grafolôginje

DAJALNIK: grafolôginji

TOŽILNIK: grafolôginjo

MESTNIK: pri grafolôginji

ORODNIK: z grafolôginjo

dvojina

IMENOVALNIK: grafolôginji
RODILNIK: grafolôginj
DAJALNIK: grafolôginjama
TOŽILNIK: grafolôginji
MESTNIK: pri grafolôginjah
ORODNIK: z grafolôginjama

množina

IMENOVALNIK: grafolôginje
RODILNIK: grafolôginj
DAJALNIK: grafolôginjam
TOŽILNIK: grafolôginje
MESTNIK: pri grafolôginjah
ORODNIK: z grafolôginjami

IZVOR

↑grafolog

grafolóški grafolóška grafolóško pridevnik

[grafolóški]

POMEN

1. ki je v zvezi z grafologijo 1. ali grafologijo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Vsako poglavje knjige se zaključuje z opisom določenih *grafolóških* znakov, ki se nanašajo na značajске poteze.
- Diagnoze se naslanjajo na *grafolóška* dognanja in paciente zdravijo (zlasti psihiatri) na podlagi ugotovitev iz pisave.

1.1. ki temelji na grafologiji 1., izhaja iz grafologije 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

grafolóška analiza

- V Evropi so se razvile različne grafolóške šole in s tem različne *grafolóške* teorije.
- Pomembno pri interpretaciji grafolóške simbolike je, da se vsak grafični znak oziroma *grafolóški* kazalec v pisavi vrednoti v kombinaciji z drugimi grafičnimi znaki.

1.2. ki je namenjen za izobraževanje grafologov 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

grafolóška šola

- Namen ustanovitve *grafolóške* šole je bil približati znanje s področja psihologije pisave in risbe ljudem različnih starostnih skupin.

2. ki je v zvezi z grafologijo 2. ali grafologijo 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

grafolóška stroka

- Na podlagi mnenj dveh izvedencev *grafolóške* stroke je sodišče natančno ugotovilo, kdo od obtožencev je izpolnjeval posamezne rubrike na čekih in jih podpisoval.

2.1. ki temelji na grafologiji 2., izhaja iz grafologije 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

grafolóška analiza, preiskava

- Močno sporen je bil podpis na potrdilu, kajti *grafolóška* preiskava ni dala zanesljivega odgovora, ali je res pokojnikov ali ponaredek.
- Forenzični psihologi lahko opravljajo *grafolóške* analize in poligrafske preiskave, analizirajo stres v glasu, preučujejo tehnike in načine vodenja pogovorov ter profilirajo storilce dejanj.
- Ključno je bilo *grafolóško* izvedensko mnenje o izpitni poli oziroma o tem, kdo je izpit opravljal.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[grafolóški]

IPA: [grafɔ'loːʃki]

tonemski

[grafolóški]

IPA: [grafɔlóːʃki]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grafolóški
RODILNIK: grafolóškega
DAJALNIK: grafolóškemu
TOŽILNIK: grafolóški
živo grafolóškega
MESTNIK: pri grafolóškem
ORODNIK: z grafolóškim

dvojina

IMENOVALNIK: grafolóška
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóškima
TOŽILNIK: grafolóška
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóškima

množina

IMENOVALNIK: grafolóški
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóškim
TOŽILNIK: grafolóške
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: grafolóška
RODILNIK: grafolóške
DAJALNIK: grafolóški
TOŽILNIK: grafolóško
MESTNIK: pri grafolóški
ORODNIK: z grafolóško

dvojina

IMENOVALNIK: grafolóški
RODILNIK: grafolóških

DAJALNIK: grafolóšk**ima**
TOŽILNIK: grafolóški
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: grafolóške
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**im**
TOŽILNIK: grafolóške
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: grafolóško
RODILNIK: grafolóške**ga**
DAJALNIK: grafolóšk**emu**
TOŽILNIK: grafolóško
MESTNIK: pri grafolóškem
ORODNIK: z grafolóšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: grafolóški
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**ima**
TOŽILNIK: grafolóški
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: grafolóška
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**im**
TOŽILNIK: grafolóška
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grafolóški
RODILNIK: grafolóške**ga**
DAJALNIK: grafolóšk**emu**
TOŽILNIK: grafolóški
živo grafolóške**ga**
MESTNIK: pri grafolóškem
ORODNIK: z grafolóšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: grafolóška
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**ima**
TOŽILNIK: grafolóška
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: grafolóški
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**im**
TOŽILNIK: grafolóške

MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: grafolóška
RODILNIK: grafolóške
DAJALNIK: grafolóški
TOŽILNIK: grafolóško
MESTNIK: pri grafolóški
ORODNIK: z grafolóško

dvojina

IMENOVALNIK: grafolóški
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**ima**
TOŽILNIK: grafolóški
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: grafolóške
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**im**
TOŽILNIK: grafolóške
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: grafolóško
RODILNIK: grafolóške**ga**
DAJALNIK: grafolóšk**emu**
TOŽILNIK: grafolóško
MESTNIK: pri grafolóškem
ORODNIK: z grafolóšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: grafolóški
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**ima**
TOŽILNIK: grafolóški
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: grafolóška
RODILNIK: grafolóških
DAJALNIK: grafolóšk**im**
TOŽILNIK: grafolóška
MESTNIK: pri grafolóških
ORODNIK: z grafolóšk**imi**

IZVOR

↑grafolog

gratiníran gratinírana gratinírano pridevnik

[gratiníran]

POMEN

ki ima zaradi dodatnega pečenja v pečici, navadno skupaj s prelivom, naribanim sirom, hrustljivo skorjo

► **prid. beseda** + sam. beseda

gratiniran koromač, krompir | gratinirani polži | gratinirani štruklji | gratinirana cvetača, zelenjava | gratinirane bučke | gratinirane jedi | gratinirane kapesante, pokrovače, školjke | gratinirane palačinke, testenine

- *Gratiniran* krompir bo še posebej okusen, če ga namesto s soljo in poprom začinite z mešanico začimb za žar.
- *Gratinirano* cvetačo ponudimo k mesnim jedem ali kot prilogo s svežo solato.
- Rože se prilega h *gratiniranim* jedem, k belemu mesu in siru.
- Ko je brala z jedilnega lista, se je najbolj razveselila *gratiniranih* kapesant.
- Ponudila je *gratinirane* palačinke z dušeno zelenjavo in sirom, mandlji in lešniki, ki jih je zapekla z mocarelo.
- Opeknel sem se na pekaču z *gratiniranimi* testeninami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gratiníran]

IPA: [grati'ni:ran]

tonemski

[gratinîran]

IPA: [gratiní:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gratiníran

določno gratinírani

RODILNIK: gratiníranega

DAJALNIK: gratiníranemu

TOŽILNIK: gratiníran

določno gratinírani

živo gratiníranega

MESTNIK: pri gratiníranem

ORODNIK: z gratiníranim

dvojina

IMENOVALNIK: gratinírana

RODILNIK: gratiníranih

DAJALNIK: gratiníranima

TOŽILNIK: gratinírana

MESTNIK: pri gratiníranih

ORODNIK: z gratiníranima

množina

IMENOVALNIK: gratinírani

RODILNIK: gratiníranih

DAJALNIK: gratiníranim

TOŽILNIK: gratinírane

MESTNIK: pri gratiníranih

ORODNIK: z gratiníranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinírana

RODILNIK: gratinírane

DAJALNIK: gratinírani

TOŽILNIK: gratinírano

MESTNIK: pri gratinírani

ORODNIK: z gratinírano

dvojina

IMENOVALNIK: gratinírani

RODILNIK: gratiníranih

DAJALNIK: gratiníranima

TOŽILNIK: gratinírani

MESTNIK: pri gratiníranih

ORODNIK: z gratiníranima

množina

IMENOVALNIK: gratinírane

RODILNIK: gratiníranih

DAJALNIK: gratiníranim

TOŽILNIK: gratinírane

MESTNIK: pri gratiníranih

ORODNIK: z gratiníranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinírano

RODILNIK: gratiníranega

DAJALNIK: gratiníranemu

TOŽILNIK: gratinírano

MESTNIK: pri gratiníranem

ORODNIK: z gratiníranim

dvojina

IMENOVALNIK: gratinírani

RODILNIK: gratiníranih

DAJALNIK: gratiníranima

TOŽILNIK: gratinírani

MESTNIK: pri gratiníranih

ORODNIK: z gratiníranima

množina

IMENOVALNIK: gratinírana

RODILNIK: gratiníranih

DAJALNIK: gratiníranim

TOŽILNIK: gratinírana

MESTNIK: pri gratiníranih

ORODNIK: z gratiníranimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinîran

določno gratinîrani

RODILNIK: gratinîranega

DAJALNIK: gratinîranemu

TOŽILNIK: gratinîran
določno gratinîrani
živo gratinîranega
MESTNIK: pri gratinîranem
ORODNIK: z gratinîranim

dvojina

IMENOVALNIK: gratinîrana
RODILNIK: gratinîranih
DAJALNIK: gratinîranima
TOŽILNIK: gratinîrana
MESTNIK: pri gratinîranih
ORODNIK: z gratinîranima

množina

IMENOVALNIK: gratinîrani
RODILNIK: gratinîranih
DAJALNIK: gratinîranim
TOŽILNIK: gratinîrane
MESTNIK: pri gratinîranih
ORODNIK: z gratinîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinîrana
RODILNIK: gratinîrane
DAJALNIK: gratinîrani
TOŽILNIK: gratinîrano
MESTNIK: pri gratinîrani
ORODNIK: z gratinîrano

dvojina

IMENOVALNIK: gratinîrani
RODILNIK: gratinîranih
DAJALNIK: gratinîranima
TOŽILNIK: gratinîrani
MESTNIK: pri gratinîranih
ORODNIK: z gratinîranima

množina

IMENOVALNIK: gratinîrane
RODILNIK: gratinîranih
DAJALNIK: gratinîranim
TOŽILNIK: gratinîrane
MESTNIK: pri gratinîranih
ORODNIK: z gratinîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinîrano
RODILNIK: gratinîranega
DAJALNIK: gratinîranemu
TOŽILNIK: gratinîrano
MESTNIK: pri gratinîranem
ORODNIK: z gratinîranim

dvojina

IMENOVALNIK: gratinîrani
RODILNIK: gratinîranih
DAJALNIK: gratinîranima
TOŽILNIK: gratinîrani
MESTNIK: pri gratinîranih
ORODNIK: z gratinîranima

množina

IMENOVALNIK: gratinîrana
RODILNIK: gratinîranih
DAJALNIK: gratinîranim
TOŽILNIK: gratinîrana
MESTNIK: pri gratinîranih
ORODNIK: z gratinîranimi

IZVOR

↑gratinirati

gratinirati gratiniram nedovršni in dovršni glagol
[gratinirati]

POMEN

v pečici dodatno peči že kuhano, pripravljeno, navadno s prelivom polito, z naribanim sirom potreseno jed, da dobi hrustljivo skorjo

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku
gratinirati v pečici

- Po vrhu lazanje prelijemo paradižnikovo omako, posujemo z naribanim sirom in v vroči pečici *gratiniramo*.
- Prepražene jurčke združimo s polento, dodamo kisló smetano in *gratiniramo* v modelčkih.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
gratinirati jed

- Parmezan, s katerim želite jed *gratinirati*, se ne bo zažgal, če ga boste pred uporabo vložili v mleko.
- V srednje vroči pečici cvetačo *gratiniramo* in jo kot toplo začetno jed ali prilogo takoj ponudimo.

▶ prisl. + **glag.**

- Za prijeten izgled lahko cvetačo prekrijemo s snegom in rahlo *gratiniramo*.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Testo napolnite s hrustljivo papriko, rahlo zvijte in *gratinirajte* s pikantnim sirom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gratinirati]

IPA: [grati'ni:rati]

tonemski

[gratinîrati]

IPA: [gratiní:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: gratinirati

NAMENILNIK: gratinirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gratiniram

2. OSEBA: gratiniraš

3. OSEBA: gratinira

dvojina

1. OSEBA: gratinirava

2. OSEBA: gratinírata
3. OSEBA: gratinírata

množina

1. OSEBA: gratiníramo
2. OSEBA: gratinírate
3. OSEBA: gratinírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gratiníraj

dvojina

1. OSEBA: gratinírajva
2. OSEBA: gratinírajta

množina

1. OSEBA: gratinírajmo
2. OSEBA: gratinírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: gratiníral
DVOJINA: gratinírala
MNOŽINA: gratinírali

ženski spol

EDNINA: gratinírala
DVOJINA: gratinírali
MNOŽINA: gratinírale

srednji spol

EDNINA: gratiníralo
DVOJINA: gratinírali
MNOŽINA: gratinírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinirajóč
RODILNIK: gratinirajóčega
DAJALNIK: gratinirajóčemu
TOŽILNIK: gratinirajóč
živo gratinirajóčega
MESTNIK: pri gratinirajóčem
ORODNIK: z gratinirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: gratinirajóča
RODILNIK: gratinirajóčih
DAJALNIK: gratinirajóčima
TOŽILNIK: gratinirajóča
MESTNIK: pri gratinirajóčih
ORODNIK: z gratinirajóčima

množina

IMENOVALNIK: gratinirajóči
RODILNIK: gratinirajóčih
DAJALNIK: gratinirajóčim
TOŽILNIK: gratinirajóče
MESTNIK: pri gratinirajóčih
ORODNIK: z gratinirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinirajóča
RODILNIK: gratinirajóče

DAJALNIK: gratinirajóči
TOŽILNIK: gratinirajóčo
MESTNIK: pri gratinirajóči
ORODNIK: z gratinirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: gratinirajóči
RODILNIK: gratinirajóčih
DAJALNIK: gratinirajóčima
TOŽILNIK: gratinirajóči
MESTNIK: pri gratinirajóčih
ORODNIK: z gratinirajóčima

množina

IMENOVALNIK: gratinirajóče
RODILNIK: gratinirajóčih
DAJALNIK: gratinirajóčim
TOŽILNIK: gratinirajóče
MESTNIK: pri gratinirajóčih
ORODNIK: z gratinirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinirajóče
RODILNIK: gratinirajóčega
DAJALNIK: gratinirajóčemu
TOŽILNIK: gratinirajóče
MESTNIK: pri gratinirajóčem
ORODNIK: z gratinirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: gratinirajóči
RODILNIK: gratinirajóčih
DAJALNIK: gratinirajóčima
TOŽILNIK: gratinirajóči
MESTNIK: pri gratinirajóčih
ORODNIK: z gratinirajóčima

množina

IMENOVALNIK: gratinirajóča
RODILNIK: gratinirajóčih
DAJALNIK: gratinirajóčim
TOŽILNIK: gratinirajóča
MESTNIK: pri gratinirajóčih
ORODNIK: z gratinirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gratiníran
RODILNIK: gratiníranega
DAJALNIK: gratiníranemu
TOŽILNIK: gratiníran
živo gratiníranega
MESTNIK: pri gratiníranem
ORODNIK: z gratiníranim

dvojina

IMENOVALNIK: gratinírana
RODILNIK: gratiníranih
DAJALNIK: gratiníranima
TOŽILNIK: gratinírana
MESTNIK: pri gratiníranih

ORODNIK: z gratiníran**ima**
množina

IMENOVALNIK: gratinírani
RODILNIK: gratinírani**h**
DAJALNIK: gratinírani**m**
TOŽILNIK: gratinírane
MESTNIK: pri gratinírani**h**
ORODNIK: z gratinírani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinírana
RODILNIK: gratinírane
DAJALNIK: gratinírani
TOŽILNIK: gratinírano
MESTNIK: pri gratinírani
ORODNIK: z gratinírano

dvojina

IMENOVALNIK: gratinírani
RODILNIK: gratinírani**h**
DAJALNIK: gratinírani**ma**
TOŽILNIK: gratinírani
MESTNIK: pri gratinírani**h**
ORODNIK: z gratinírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: gratinírane
RODILNIK: gratinírani**h**
DAJALNIK: gratinírani**m**
TOŽILNIK: gratinírane
MESTNIK: pri gratinírani**h**
ORODNIK: z gratinírani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinírano
RODILNIK: gratinírane**ga**
DAJALNIK: gratinírane**mu**
TOŽILNIK: gratinírano
MESTNIK: pri gratinírane**m**
ORODNIK: z gratinírane**m**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinírani
RODILNIK: gratinírani**h**
DAJALNIK: gratinírani**ma**
TOŽILNIK: gratinírani
MESTNIK: pri gratinírani**h**
ORODNIK: z gratinírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: gratinírana
RODILNIK: gratinírani**h**
DAJALNIK: gratinírani**m**
TOŽILNIK: gratinírana
MESTNIK: pri gratinírani**h**
ORODNIK: z gratinírani**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: gratinír**aje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gratinír**anje**

RODILNIK: gratinír**anja**
DAJALNIK: gratinír**anju**
TOŽILNIK: gratinír**anje**
MESTNIK: pri gratinír**anju**
ORODNIK: z gratinír**anjem**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinír**anji**
RODILNIK: gratinír**anj**
DAJALNIK: gratinír**anjema**
TOŽILNIK: gratinír**anji**
MESTNIK: pri gratinír**anjih**
ORODNIK: z gratinír**anjema**

množina

IMENOVALNIK: gratinír**anja**
RODILNIK: gratinír**anj**
DAJALNIK: gratinír**anjem**
TOŽILNIK: gratinír**anja**
MESTNIK: pri gratinír**anjih**
ORODNIK: z gratinír**anji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: gratinír**ati**
NAMENILNIK: gratinír**at**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gratinír**am**
2. OSEBA: gratinír**aš**
3. OSEBA: gratinír**a**

dvojina

1. OSEBA: gratinír**ava**
2. OSEBA: gratinír**ata**
3. OSEBA: gratinír**ata**

množina

1. OSEBA: gratinír**amo**
2. OSEBA: gratinír**ate**
3. OSEBA: gratinír**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: gratinír**aj**

dvojina

1. OSEBA: gratinír**ajva**
2. OSEBA: gratinír**ajta**

množina

1. OSEBA: gratinír**ajmo**
2. OSEBA: gratinír**ajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: gratinír**al**
DVOJINA: gratinír**ala**
MNOŽINA: gratinír**ali**

ženski spol

EDNINA: gratinír**ala**
DVOJINA: gratinír**ali**
MNOŽINA: gratinír**ale**

srednji spol

EDNINA: gratinír**alo**
DVOJINA: gratinír**ali**

MNOŽINA: gratinîrala
deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinirajôč tudi gratinirajôč

RODILNIK: gratinirajôč**ega**

DAJALNIK: gratinirajôč**emu**

TOŽILNIK: gratinirajôč tudi gratinirajôč

živo gratinirajôč**ega**

MESTNIK: pri gratinirajôč**em**

ORODNIK: z gratinirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinirajôča

RODILNIK: gratinirajôč**ih**

DAJALNIK: gratinirajôč**ima**

TOŽILNIK: gratinirajôča

MESTNIK: pri gratinirajôč**ih**

ORODNIK: z gratinirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gratinirajôči

RODILNIK: gratinirajôč**ih**

DAJALNIK: gratinirajôč**im**

TOŽILNIK: gratinirajôče

MESTNIK: pri gratinirajôč**ih**

ORODNIK: z gratinirajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinirajôča

RODILNIK: gratinirajôč**e**

DAJALNIK: gratinirajôč**i**

TOŽILNIK: gratinirajôč**o**

MESTNIK: pri gratinirajôč**i**

ORODNIK: z gratinirajôč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinirajôči

RODILNIK: gratinirajôč**ih**

DAJALNIK: gratinirajôč**ima**

TOŽILNIK: gratinirajôč**i**

MESTNIK: pri gratinirajôč**ih**

ORODNIK: z gratinirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gratinirajôče

RODILNIK: gratinirajôč**ih**

DAJALNIK: gratinirajôč**im**

TOŽILNIK: gratinirajôč**e**

MESTNIK: pri gratinirajôč**ih**

ORODNIK: z gratinirajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinirajôče

RODILNIK: gratinirajôč**ega**

DAJALNIK: gratinirajôč**emu**

TOŽILNIK: gratinirajôč**e**

MESTNIK: pri gratinirajôč**em**

ORODNIK: z gratinirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinirajôč**i**

RODILNIK: gratinirajôč**ih**

DAJALNIK: gratinirajôč**ima**

TOŽILNIK: gratinirajôč**i**

MESTNIK: pri gratinirajôč**ih**

ORODNIK: z gratinirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gratinirajôča

RODILNIK: gratinirajôč**ih**

DAJALNIK: gratinirajôč**im**

TOŽILNIK: gratinirajôča

MESTNIK: pri gratinirajôč**ih**

ORODNIK: z gratinirajôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinîran

RODILNIK: gratinîran**ega**

DAJALNIK: gratinîran**emu**

TOŽILNIK: gratinîran

živo gratinîran**ega**

MESTNIK: pri gratinîran**em**

ORODNIK: z gratinîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinîrana

RODILNIK: gratinîran**ih**

DAJALNIK: gratinîran**ima**

TOŽILNIK: gratinîrana

MESTNIK: pri gratinîran**ih**

ORODNIK: z gratinîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: gratinîrani

RODILNIK: gratinîran**ih**

DAJALNIK: gratinîran**im**

TOŽILNIK: gratinîrane

MESTNIK: pri gratinîran**ih**

ORODNIK: z gratinîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinîrana

RODILNIK: gratinîran**e**

DAJALNIK: gratinîran**i**

TOŽILNIK: gratinîran**o**

MESTNIK: pri gratinîran**i**

ORODNIK: z gratinîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinîrani

RODILNIK: gratinîran**ih**

DAJALNIK: gratinîran**ima**

TOŽILNIK: gratinîran**i**

MESTNIK: pri gratinîran**ih**

ORODNIK: z gratinîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: gratinîrane

RODILNIK: gratinîran**ih**

DAJALNIK: gratinîran**im**

TOŽILNIK: gratinîrane
MESTNIK: pri gratinîran**ih**
ORODNIK: z gratinîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gratinîrano
RODILNIK: gratinîran**ega**
DAJALNIK: gratinîran**emu**
TOŽILNIK: gratinîrano
MESTNIK: pri gratinîran**em**
ORODNIK: z gratinîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinîrani
RODILNIK: gratinîran**ih**
DAJALNIK: gratinîran**ima**
TOŽILNIK: gratinîrani
MESTNIK: pri gratinîran**ih**
ORODNIK: z gratinîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: gratinîrana
RODILNIK: gratinîran**ih**
DAJALNIK: gratinîran**im**
TOŽILNIK: gratinîrana
MESTNIK: pri gratinîran**ih**
ORODNIK: z gratinîran**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: gratinir**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gratinîran**je**
RODILNIK: gratinîran**ja**
DAJALNIK: gratinîran**ju**
TOŽILNIK: gratinîran**je**
MESTNIK: pri gratinîran**ju**
ORODNIK: z gratinîran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: gratinîran**ji**
RODILNIK: gratinîran**j**
DAJALNIK: gratinîran**jema**
TOŽILNIK: gratinîran**ji**
MESTNIK: pri gratinîran**jih**
ORODNIK: z gratinîran**jema**

množina

IMENOVALNIK: gratinîran**ja**
RODILNIK: gratinîran**j**
DAJALNIK: gratinîran**jem**
TOŽILNIK: gratinîran**ja**
MESTNIK: pri gratinîran**jih**
ORODNIK: z gratinîran**ji**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *gratinieren*) iz frc. *gratiner*, iz *gratin* 'gratinirana jed', iz *gratter* 'praskati, drgniti'

hékanje hékanja in **hêkanje** hêkanja samostalnik

srednjega spola [hékanje] in [hêkanje]

POMEN

1. knjižno pogovorno **vdiranje** v računalniške sisteme, navadno nepooblaščno, zlasti z namenom dokazovanja računalniške spretnosti, finančnega okoriščenja

► sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Kar se nam je še pred nekaj leti na področju *hekanja* zdela znanstvena fantastika, danes postaja resničnost.
- Ker je bil informacijski sistem do sedaj že večkrat žrtev spletnih kriminalcev, je ministrstvo za obrambo sklenilo, da bo pričelo v svoje oborožene sile novačiti hekerje in uvedlo celo posebne izobraževalne tečaje sodobnega *hekanja*.

▪ Če dvignete nivo zaščite, se bodo hekerji, katerih namen je krasti, umaknili, saj je kriminalno motivirano *hekanje* usmerjeno predvsem v slabo zaščitene sisteme, kjer je lažje krasti.

1.1. knjižno pogovorno **poseganje** v programsko ali strojno opremo z namenom prilagajanja njenih funkcij potrebam, željam uporabnika

- Težava s prikazom imen kontaktov je znana težava. Žal enostavne rešitve za to ni (razen *hekanja* telefona).
- To je ukaz, ki je bil v prejšnjih različicah operacijskega sistema dostopen le preko *hekanja* registra.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hékanje] in [hêkanje]

IPA: [ˈxɛːkanjɛ] in [ˈxɛːkanjɛ]

tonemski

[hêkanje] in [hêkanje]

IPA: [xé:kànjɛ] in [xé:kànjɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hékanje
RODILNIK: hékanja
DAJALNIK: hékanju
TOŽILNIK: hékanje
MESTNIK: pri hékanju
ORODNIK: s hékanjem

dvojina

IMENOVALNIK: hékanji
RODILNIK: hékanj
DAJALNIK: hékanj**ema**
TOŽILNIK: hékanji
MESTNIK: pri hékanj**ih**
ORODNIK: s hékanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: hékanja
RODILNIK: hékanj
DAJALNIK: hékanj**em**

TOŽILNIK: hēkanja
MESTNIK: pri hēkanjih
ORODNIK: s hēkanji

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: hēkanje
RODILNIK: hēkanja
DAJALNIK: hēkanju
TOŽILNIK: hēkanje
MESTNIK: pri hēkanju
ORODNIK: s hēkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: hēkanji
RODILNIK: hēkanj
DAJALNIK: hēkanjema
TOŽILNIK: hēkanji
MESTNIK: pri hēkanjih
ORODNIK: s hēkanjema

množina

IMENOVALNIK: hēkanja
RODILNIK: hēkanj
DAJALNIK: hēkanjem
TOŽILNIK: hēkanja
MESTNIK: pri hēkanjih
ORODNIK: s hēkanji

in

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: hēkanje
RODILNIK: hēkanja
DAJALNIK: hēkanju
TOŽILNIK: hēkanje
MESTNIK: pri hēkanju
ORODNIK: s hēkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: hēkanji
RODILNIK: hēkanj
DAJALNIK: hēkanjema
TOŽILNIK: hēkanji
MESTNIK: pri hēkanjih
ORODNIK: s hēkanjema

množina

IMENOVALNIK: hēkanja
RODILNIK: hēkanj
DAJALNIK: hēkanjem
TOŽILNIK: hēkanja
MESTNIK: pri hēkanjih
ORODNIK: s hēkanji

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: hēkanje
RODILNIK: hēkanja
DAJALNIK: hēkanju
TOŽILNIK: hēkanje
MESTNIK: pri hēkanju
ORODNIK: s hēkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: hēkanji
RODILNIK: hēkanj
DAJALNIK: hēkanjema
TOŽILNIK: hēkanji
MESTNIK: pri hēkanjih
ORODNIK: s hēkanjema

množina

IMENOVALNIK: hēkanja
RODILNIK: hēkanj
DAJALNIK: hēkanjem
TOŽILNIK: hēkanja
MESTNIK: pri hēkanjih
ORODNIK: s hēkanji

IZVOR

↑hekati

hékati hékam in **hêkati** hêkam nedovršni glagol [hékati] in [hêkati]

POMEN

1. knjižno pogovorno vdirati v računalniške sisteme, navadno nepooblaščno, zlasti z namenom dokazovanja računalniške spretnosti, finančnega okoriščanja

- Nekateri *hekajo* zaradi prestiža, drugi *hekajo* zaradi višjih ciljev, toda večina *heka* zaradi denarja.
- Meni, da je danes lažje *hekati* kot v njegovih časih, saj je navodila, kako kam vdreti, mogoče sneti že malodane s spleta.

1.1. knjižno pogovorno s takim vdiranjem spreminjati nastavitve, prisvajati si podatke

- Spet je nekdo *hekal* anketo.
- Vsi *hekajo* vse, do česar pridejo, in uporabijo javno ali pod mizo.

1.2. knjižno pogovorno posegati v programsko ali strojno opremo z namenom prilagajanja njenih funkcij potrebam, željam uporabnika

- Ročno zamenjujejo in dodajajo dele na matičnih ploščah ter karticah, *hekajo* gonilnike naprav in še mnogo več.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hékati] in [hêkati]

IPA: ['xe:kati] in ['xɛ:kati]

tonemski

[hêkati] in [hêkati]

IPA: [xé:kàti] in [xé:kàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: hékati

NAMENILNIK: hékát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: **hékam**
2. OSEBA: **hékaš**
3. OSEBA: **héka**

dvojina

1. OSEBA: **hékava**
2. OSEBA: **hékata**
3. OSEBA: **hékata**

množina

1. OSEBA: **hékamo**
2. OSEBA: **hékate**
3. OSEBA: **hékajo**

velelnik**ednina**

2. OSEBA: **hékaj**

dvojina

1. OSEBA: **hékajva**
2. OSEBA: **hékajta**

množina

1. OSEBA: **hékajmo**
2. OSEBA: **hékajte**

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: **hékál**
 DVOJINA: **hékála**
 MNOŽINA: **hékáli**

ženski spol

EDNINA: **hékála**
 DVOJINA: **hékáli**
 MNOŽINA: **hékále**

srednji spol

EDNINA: **hékalo**
 DVOJINA: **hékáli**
 MNOŽINA: **hékála**

deležnik na -č**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: **hekajóč**
 RODILNIK: **hekajóčega**
 DAJALNIK: **hekajóčemu**
 TOŽILNIK: **hekajóč**
 živo **hekajóčega**
 MESTNIK: **pri hekajóčem**
 ORODNIK: **s hekajóčim**

dvojina

IMENOVALNIK: **hekajóča**
 RODILNIK: **hekajóčih**
 DAJALNIK: **hekajóčima**
 TOŽILNIK: **hekajóča**
 MESTNIK: **pri hekajóčih**
 ORODNIK: **s hekajóčima**

množina

IMENOVALNIK: **hekajóči**
 RODILNIK: **hekajóčih**
 DAJALNIK: **hekajóčim**
 TOŽILNIK: **hekajóče**

MESTNIK: **pri hekajóčih**
 ORODNIK: **s hekajóčimi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: **hekajóča**
 RODILNIK: **hekajóče**
 DAJALNIK: **hekajóči**
 TOŽILNIK: **hekajóčo**
 MESTNIK: **pri hekajóči**
 ORODNIK: **s hekajóčo**

dvojina

IMENOVALNIK: **hekajóči**
 RODILNIK: **hekajóčih**
 DAJALNIK: **hekajóčima**
 TOŽILNIK: **hekajóči**
 MESTNIK: **pri hekajóčih**
 ORODNIK: **s hekajóčima**

množina

IMENOVALNIK: **hekajóče**
 RODILNIK: **hekajóčih**
 DAJALNIK: **hekajóčim**
 TOŽILNIK: **hekajóče**
 MESTNIK: **pri hekajóčih**
 ORODNIK: **s hekajóčimi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: **hekajóče**
 RODILNIK: **hekajóčega**
 DAJALNIK: **hekajóčemu**
 TOŽILNIK: **hekajóče**
 MESTNIK: **pri hekajóčem**
 ORODNIK: **s hekajóčim**

dvojina

IMENOVALNIK: **hekajóči**
 RODILNIK: **hekajóčih**
 DAJALNIK: **hekajóčima**
 TOŽILNIK: **hekajóči**
 MESTNIK: **pri hekajóčih**
 ORODNIK: **s hekajóčima**

množina

IMENOVALNIK: **hekajóča**
 RODILNIK: **hekajóčih**
 DAJALNIK: **hekajóčim**
 TOŽILNIK: **hekajóča**
 MESTNIK: **pri hekajóčih**
 ORODNIK: **s hekajóčimi**

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: **hékán**
 RODILNIK: **hékánega**
 DAJALNIK: **hékánemu**
 TOŽILNIK: **hékán**
 živo **hékánega**
 MESTNIK: **pri hékánem**
 ORODNIK: **s hékánim**

dvojina

IMENOVALNIK: hékana
 RODILNIK: hékani**h**
 DAJALNIK: hékani**ma**
 TOŽILNIK: hékana
 MESTNIK: pri hékani**h**
 ORODNIK: s hékani**ma**

množina

IMENOVALNIK: hékani
 RODILNIK: hékani**h**
 DAJALNIK: hékani**m**
 TOŽILNIK: hékane
 MESTNIK: pri hékani**h**
 ORODNIK: s hékani**mi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: hékana
 RODILNIK: hékane
 DAJALNIK: hékani
 TOŽILNIK: hékano
 MESTNIK: pri hékani
 ORODNIK: s hékano

dvojina

IMENOVALNIK: hékani
 RODILNIK: hékani**h**
 DAJALNIK: hékani**ma**
 TOŽILNIK: hékani
 MESTNIK: pri hékani**h**
 ORODNIK: s hékani**ma**

množina

IMENOVALNIK: hékane
 RODILNIK: hékani**h**
 DAJALNIK: hékani**m**
 TOŽILNIK: hékane
 MESTNIK: pri hékani**h**
 ORODNIK: s hékani**mi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: hékano
 RODILNIK: hékane**ga**
 DAJALNIK: hékane**mu**
 TOŽILNIK: hékano
 MESTNIK: pri hékane**m**
 ORODNIK: s hékane**im**

dvojina

IMENOVALNIK: hékani
 RODILNIK: hékani**h**
 DAJALNIK: hékani**ma**
 TOŽILNIK: hékani
 MESTNIK: pri hékani**h**
 ORODNIK: s hékani**ma**

množina

IMENOVALNIK: hékana
 RODILNIK: hékani**h**
 DAJALNIK: hékani**m**
 TOŽILNIK: hékana

MESTNIK: pri hékani**h**

ORODNIK: s hékani**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: hekáje

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: hékanje
 RODILNIK: hékanje
 DAJALNIK: hékanju
 TOŽILNIK: hékanje
 MESTNIK: pri hékanju
 ORODNIK: s hékanje**m**

dvojina

IMENOVALNIK: hékani**ji**
 RODILNIK: hékani**j**
 DAJALNIK: hékani**jema**
 TOŽILNIK: hékani**ji**
 MESTNIK: pri hékani**jih**
 ORODNIK: s hékani**jema**

množina

IMENOVALNIK: hékani**ja**
 RODILNIK: hékani**j**
 DAJALNIK: hékani**jem**
 TOŽILNIK: hékani**ja**
 MESTNIK: pri hékani**jih**
 ORODNIK: s hékani**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: hĕkati

NAMENILNIK: hĕkat

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: hĕkam
2. OSEBA: hĕkaš
3. OSEBA: hĕka

dvojina

1. OSEBA: hĕkava
2. OSEBA: hĕkata
3. OSEBA: hĕkata

množina

1. OSEBA: hĕkamo
2. OSEBA: hĕkate
3. OSEBA: hĕkajo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: hĕkaj

dvojina

1. OSEBA: hĕkajva
2. OSEBA: hĕkajta

množina

1. OSEBA: hĕkajmo
2. OSEBA: hĕkajte

deležnik na -l**moški spol**

EDNINA: hĕkal

DVOJINA: hĕkala

MNOŽINA: hĕkali

ženski spol

EDNINA: hêkala
DVOJINA: hêkali
MNOŽINA: hêkale

srednji spol

EDNINA: hêkalo
DVOJINA: hêkali
MNOŽINA: hêkala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hekajôč tudi hekajôč
RODILNIK: hekajôčega
DAJALNIK: hekajôčemu
TOŽILNIK: hekajôč tudi hekajôč
živo hekajôčega
MESTNIK: pri hekajôčem
ORODNIK: s hekajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: hekajôča
RODILNIK: hekajôčih
DAJALNIK: hekajôčima
TOŽILNIK: hekajôča
MESTNIK: pri hekajôčih
ORODNIK: s hekajôčima

množina

IMENOVALNIK: hekajôči
RODILNIK: hekajôčih
DAJALNIK: hekajôčim
TOŽILNIK: hekajôče
MESTNIK: pri hekajôčih
ORODNIK: s hekajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hekajôča
RODILNIK: hekajôče
DAJALNIK: hekajôči
TOŽILNIK: hekajôčo
MESTNIK: pri hekajôči
ORODNIK: s hekajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: hekajôči
RODILNIK: hekajôčih
DAJALNIK: hekajôčima
TOŽILNIK: hekajôči
MESTNIK: pri hekajôčih
ORODNIK: s hekajôčima

množina

IMENOVALNIK: hekajôče
RODILNIK: hekajôčih
DAJALNIK: hekajôčim
TOŽILNIK: hekajôče
MESTNIK: pri hekajôčih
ORODNIK: s hekajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hekajôče

RODILNIK: hekajôčega
DAJALNIK: hekajôčemu
TOŽILNIK: hekajôče
MESTNIK: pri hekajôčem
ORODNIK: s hekajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: hekajôči
RODILNIK: hekajôčih
DAJALNIK: hekajôčima
TOŽILNIK: hekajôči
MESTNIK: pri hekajôčih
ORODNIK: s hekajôčima

množina

IMENOVALNIK: hekajôča
RODILNIK: hekajôčih
DAJALNIK: hekajôčim
TOŽILNIK: hekajôča
MESTNIK: pri hekajôčih
ORODNIK: s hekajôčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hêkan
RODILNIK: hêkanega
DAJALNIK: hêkanemu
TOŽILNIK: hêkan
živo hêkanega
MESTNIK: pri hêkanem
ORODNIK: s hêkanim

dvojina

IMENOVALNIK: hêkana
RODILNIK: hêkanih
DAJALNIK: hêkanima
TOŽILNIK: hêkana
MESTNIK: pri hêkanih
ORODNIK: s hêkanima

množina

IMENOVALNIK: hêkani
RODILNIK: hêkanih
DAJALNIK: hêkanim
TOŽILNIK: hêkane
MESTNIK: pri hêkanih
ORODNIK: s hêkanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hêkana
RODILNIK: hêkane
DAJALNIK: hêkani
TOŽILNIK: hêkano
MESTNIK: pri hêkani
ORODNIK: s hêkano

dvojina

IMENOVALNIK: hêkani
RODILNIK: hêkanih
DAJALNIK: hêkanima
TOŽILNIK: hêkani

MESTNIK: pri hêkan**ih**
ORODNIK: s hêkan**ima**

množina

IMENOVALNIK: hêkane
RODILNIK: hêkan**ih**
DAJALNIK: hêkan**im**
TOŽILNIK: hêkane
MESTNIK: pri hêkan**ih**
ORODNIK: s hêkan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hêkano
RODILNIK: hêkan**ega**
DAJALNIK: hêkan**emu**
TOŽILNIK: hêkano
MESTNIK: pri hêkan**em**
ORODNIK: s hêkan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: hêkani
RODILNIK: hêkan**ih**
DAJALNIK: hêkan**ima**
TOŽILNIK: hêkani
MESTNIK: pri hêkan**ih**
ORODNIK: s hêkan**ima**

množina

IMENOVALNIK: hêkana
RODILNIK: hêkan**ih**
DAJALNIK: hêkan**im**
TOŽILNIK: hêkana
MESTNIK: pri hêkan**ih**
ORODNIK: s hêkan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: hek**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: hêkan**je**
RODILNIK: hêkan**ja**
DAJALNIK: hêkan**ju**
TOŽILNIK: hêkan**je**
MESTNIK: pri hêkan**ju**
ORODNIK: s hêkan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: hêkan**ji**
RODILNIK: hêkan**j**
DAJALNIK: hêkan**jema**
TOŽILNIK: hêkan**ji**
MESTNIK: pri hêkan**jih**
ORODNIK: s hêkan**jema**

množina

IMENOVALNIK: hêkan**ja**
RODILNIK: hêkan**j**
DAJALNIK: hêkan**jem**
TOŽILNIK: hêkan**ja**
MESTNIK: pri hêkan**jih**
ORODNIK: s hêkan**ji**

in

jakostno

NEDOLOČNIK: hêkati
NAMENILNIK: hêkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: hêk**am**
2. OSEBA: hêka**š**
3. OSEBA: hêka

dvojina

1. OSEBA: hêkava
2. OSEBA: hêkata
3. OSEBA: hêkata

množina

1. OSEBA: hêk**amo**
2. OSEBA: hêk**ate**
3. OSEBA: hêk**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: hêkaj

dvojina

1. OSEBA: hêkaj**va**
2. OSEBA: hêkaj**ta**

množina

1. OSEBA: hêkaj**mo**
2. OSEBA: hêkaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: hêkal
DVOJINA: hêkala
MNOŽINA: hêkali

ženski spol

EDNINA: hêkala
DVOJINA: hêkali
MNOŽINA: hêkale

srednji spol

EDNINA: hêkalo
DVOJINA: hêkali
MNOŽINA: hêkala

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hekaj**oč**
RODILNIK: hekaj**očega**
DAJALNIK: hekaj**očemu**
TOŽILNIK: hekaj**oč**
živo hekaj**očega**
MESTNIK: pri hekaj**očem**
ORODNIK: s hekaj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: hekaj**oča**
RODILNIK: hekaj**očih**
DAJALNIK: hekaj**očima**
TOŽILNIK: hekaj**oča**
MESTNIK: pri hekaj**očih**
ORODNIK: s hekaj**očima**

množina

IMENOVALNIK: hekaj**oč**

RODILNIK: **hekajóčih**
DAJALNIK: **hekajóčim**
TOŽILNIK: **hekajóče**
MESTNIK: **pri hekajóčih**
ORODNIK: **s hekajóčimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **hekajóča**
RODILNIK: **hekajóče**
DAJALNIK: **hekajóči**
TOŽILNIK: **hekajóčo**
MESTNIK: **pri hekajóči**
ORODNIK: **s hekajóčo**

dvojina

IMENOVALNIK: **hekajóči**
RODILNIK: **hekajóčih**
DAJALNIK: **hekajóčima**
TOŽILNIK: **hekajóči**
MESTNIK: **pri hekajóčih**
ORODNIK: **s hekajóčima**

množina

IMENOVALNIK: **hekajóče**
RODILNIK: **hekajóčih**
DAJALNIK: **hekajóčim**
TOŽILNIK: **hekajóče**
MESTNIK: **pri hekajóčih**
ORODNIK: **s hekajóčimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **hekajóče**
RODILNIK: **hekajóčega**
DAJALNIK: **hekajóčemu**
TOŽILNIK: **hekajóče**
MESTNIK: **pri hekajóčem**
ORODNIK: **s hekajóčim**

dvojina

IMENOVALNIK: **hekajóči**
RODILNIK: **hekajóčih**
DAJALNIK: **hekajóčima**
TOŽILNIK: **hekajóči**
MESTNIK: **pri hekajóčih**
ORODNIK: **s hekajóčima**

množina

IMENOVALNIK: **hekajóča**
RODILNIK: **hekajóčih**
DAJALNIK: **hekajóčim**
TOŽILNIK: **hekajóča**
MESTNIK: **pri hekajóčih**
ORODNIK: **s hekajóčimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **hêkan**
RODILNIK: **hêkanega**
DAJALNIK: **hêkanemu**
TOŽILNIK: **hêkan**

živo **hêkanega**

MESTNIK: **pri hêkanem**

ORODNIK: **s hêkanim**

dvojina

IMENOVALNIK: **hêkana**

RODILNIK: **hêkanih**

DAJALNIK: **hêkanima**

TOŽILNIK: **hêkana**

MESTNIK: **pri hêkanih**

ORODNIK: **s hêkanima**

množina

IMENOVALNIK: **hêkani**

RODILNIK: **hêkanih**

DAJALNIK: **hêkanim**

TOŽILNIK: **hêkane**

MESTNIK: **pri hêkanih**

ORODNIK: **s hêkanimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **hêkana**

RODILNIK: **hêkane**

DAJALNIK: **hêkani**

TOŽILNIK: **hêkano**

MESTNIK: **pri hêkani**

ORODNIK: **s hêkano**

dvojina

IMENOVALNIK: **hêkani**

RODILNIK: **hêkanih**

DAJALNIK: **hêkanima**

TOŽILNIK: **hêkani**

MESTNIK: **pri hêkanih**

ORODNIK: **s hêkanima**

množina

IMENOVALNIK: **hêkane**

RODILNIK: **hêkanih**

DAJALNIK: **hêkanim**

TOŽILNIK: **hêkane**

MESTNIK: **pri hêkanih**

ORODNIK: **s hêkanimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **hêkano**

RODILNIK: **hêkanega**

DAJALNIK: **hêkanemu**

TOŽILNIK: **hêkano**

MESTNIK: **pri hêkanem**

ORODNIK: **s hêkanim**

dvojina

IMENOVALNIK: **hêkani**

RODILNIK: **hêkanih**

DAJALNIK: **hêkanima**

TOŽILNIK: **hêkani**

MESTNIK: **pri hêkanih**

ORODNIK: **s hêkanima**

množina

IMENOVALNIK: **hêkana**

RODILNIK: hêkan**ih**
DAJALNIK: hêkan**im**
TOŽILNIK: hêkana
MESTNIK: pri hêkan**ih**
ORODNIK: s hêkan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: hekáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: hêkanje
RODILNIK: hêkanja
DAJALNIK: hêkanju
TOŽILNIK: hêkanje
MESTNIK: pri hêkanju
ORODNIK: s hêkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: hêkanji
RODILNIK: hêkanj
DAJALNIK: hêkanjema
TOŽILNIK: hêkanji
MESTNIK: pri hêkanjih
ORODNIK: s hêkanjema

množina

IMENOVALNIK: hêkanja
RODILNIK: hêkanj
DAJALNIK: hêkanjem
TOŽILNIK: hêkanja
MESTNIK: pri hêkanjih
ORODNIK: s hêkanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: hêkati
NAMENILNIK: hêkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: hêkam
2. OSEBA: hêkaš
3. OSEBA: hêka

dvojina

1. OSEBA: hêkava
2. OSEBA: hêkata
3. OSEBA: hêkata

množina

1. OSEBA: hêkamo
2. OSEBA: hêkate
3. OSEBA: hêkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: hêkaj

dvojina

1. OSEBA: hêkajva
2. OSEBA: hêkajta

množina

1. OSEBA: hêkajmo
2. OSEBA: hêkajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: hêkal

DVOJINA: hêkala

MNOŽINA: hêkali

ženski spol

EDNINA: hêkala

DVOJINA: hêkali

MNOŽINA: hêkale

srednji spol

EDNINA: hêkalo

DVOJINA: hêkali

MNOŽINA: hêkala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hekajôč tudi hekajôč

RODILNIK: hekajôč**ega**

DAJALNIK: hekajôč**emu**

TOŽILNIK: hekajôč tudi hekajôč

živo hekajôč**ega**

MESTNIK: pri hekajôč**em**

ORODNIK: s hekajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: hekajôča

RODILNIK: hekajôč**ih**

DAJALNIK: hekajôč**ima**

TOŽILNIK: hekajôča

MESTNIK: pri hekajôč**ih**

ORODNIK: s hekajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: hekajôči

RODILNIK: hekajôč**ih**

DAJALNIK: hekajôč**im**

TOŽILNIK: hekajôče

MESTNIK: pri hekajôč**ih**

ORODNIK: s hekajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hekajôča

RODILNIK: hekajôče

DAJALNIK: hekajôč**i**

TOŽILNIK: hekajôčo

MESTNIK: pri hekajôč**i**

ORODNIK: s hekajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: hekajôči

RODILNIK: hekajôč**ih**

DAJALNIK: hekajôč**ima**

TOŽILNIK: hekajôč**i**

MESTNIK: pri hekajôč**ih**

ORODNIK: s hekajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: hekajôče

RODILNIK: hekajôč**ih**

DAJALNIK: hekajôč**im**

TOŽILNIK: hekajôče

MESTNIK: pri hekajôč**ih**

ORODNIK: s hekajôč**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: hekajóče
 RODILNIK: hekajóčega
 DAJALNIK: hekajóčemu
 TOŽILNIK: hekajóče
 MESTNIK: pri hekajóčem
 ORODNIK: s hekajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: hekajóči
 RODILNIK: hekajóčih
 DAJALNIK: hekajóčima
 TOŽILNIK: hekajóči
 MESTNIK: pri hekajóčih
 ORODNIK: s hekajóčima

množina

IMENOVALNIK: hekajóča
 RODILNIK: hekajóčih
 DAJALNIK: hekajóčim
 TOŽILNIK: hekajóča
 MESTNIK: pri hekajóčih
 ORODNIK: s hekajóčimi

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: hêkan
 RODILNIK: hêkanega
 DAJALNIK: hêkanemu
 TOŽILNIK: hêkan
 živo hêkanega
 MESTNIK: pri hêkanem
 ORODNIK: s hêkanim

dvojina

IMENOVALNIK: hêkana
 RODILNIK: hêkanih
 DAJALNIK: hêkanima
 TOŽILNIK: hêkana
 MESTNIK: pri hêkanih
 ORODNIK: s hêkanima

množina

IMENOVALNIK: hêkani
 RODILNIK: hêkanih
 DAJALNIK: hêkanim
 TOŽILNIK: hêkane
 MESTNIK: pri hêkanih
 ORODNIK: s hêkanimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: hêkana
 RODILNIK: hêkane
 DAJALNIK: hêkani
 TOŽILNIK: hêkano
 MESTNIK: pri hêkani
 ORODNIK: s hêkano

dvojina

IMENOVALNIK: hêkani

RODILNIK: hêkanih
 DAJALNIK: hêkanima
 TOŽILNIK: hêkani
 MESTNIK: pri hêkanih
 ORODNIK: s hêkanima

množina

IMENOVALNIK: hêkane
 RODILNIK: hêkanih
 DAJALNIK: hêkanim
 TOŽILNIK: hêkane
 MESTNIK: pri hêkanih
 ORODNIK: s hêkanimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: hêkano
 RODILNIK: hêkanega
 DAJALNIK: hêkanemu
 TOŽILNIK: hêkano
 MESTNIK: pri hêkanem
 ORODNIK: s hêkanim

dvojina

IMENOVALNIK: hêkani
 RODILNIK: hêkanih
 DAJALNIK: hêkanima
 TOŽILNIK: hêkani
 MESTNIK: pri hêkanih
 ORODNIK: s hêkanima

množina

IMENOVALNIK: hêkana
 RODILNIK: hêkanih
 DAJALNIK: hêkanim
 TOŽILNIK: hêkana
 MESTNIK: pri hêkanih
 ORODNIK: s hêkanimi

DELEŽJE NA -aje: hekâje**glagolnik****ednina**

IMENOVALNIK: hêkanje
 RODILNIK: hêkanja
 DAJALNIK: hêkanju
 TOŽILNIK: hêkanje
 MESTNIK: pri hêkanju
 ORODNIK: s hêkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: hêkanji
 RODILNIK: hêkanj
 DAJALNIK: hêkanjema
 TOŽILNIK: hêkanji
 MESTNIK: pri hêkanjih
 ORODNIK: s hêkanjema

množina

IMENOVALNIK: hêkanja
 RODILNIK: hêkanj
 DAJALNIK: hêkanjem
 TOŽILNIK: hêkanja
 MESTNIK: pri hêkanjih

ORODNIK: s hêkanji

IZVOR

prevzeto iz angl. *hack*, prvotno 'sekati'

hêkerka hêkerke in **hêkerka** hêkerke samostalnik

ženskega spola [hêkerka] in [hêkerka]

POMEN

ženska, ki navadno nepooblaščno vdira v računalniške sisteme, zlasti z namenom dokazovanja računalniške spretnosti, finančnega okoriščanja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Hekerka* je v bančne sisteme vdirla zato, da bi njihove avtorje opozorila na varnostne luknje.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

- Ob prvi priložnosti je izginila in se med tolpmi uveljavila kot prvovrstna *hekerka*.
- Najstniška *hekerka* je sama izdelala načrte za sistem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hêkerka] in [hêkerka]

IPA: [ˈxɛ:kɛrka] in [ˈxɛ:kɛrka]

tonemski

[hêkerka] in [hêkerka]

IPA: [xè:kérka] in [xè:kérka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hêkerka

RODILNIK: hêkerke

DAJALNIK: hêkerki

TOŽILNIK: hêkerko

MESTNIK: pri hêkerki

ORODNIK: s hêkerko

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerki

RODILNIK: hêkerk

DAJALNIK: hêkerk**ama**

TOŽILNIK: hêkerki

MESTNIK: pri hêkerk**ah**

ORODNIK: s hêkerk**ama**

množina

IMENOVALNIK: hêkerke

RODILNIK: hêkerk

DAJALNIK: hêkerk**am**

TOŽILNIK: hêkerke

MESTNIK: pri hêkerk**ah**

ORODNIK: s hêkerk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hêkerka

RODILNIK: hêkerke

DAJALNIK: hêkerki

TOŽILNIK: hêkerko

MESTNIK: pri hêkerki

ORODNIK: s hêkerko

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerki

RODILNIK: hêkerk

DAJALNIK: hêkerk**ama**

TOŽILNIK: hêkerki

MESTNIK: pri hêkerk**ah**

ORODNIK: s hêkerk**ama**

množina

IMENOVALNIK: hêkerke

RODILNIK: hêkerk

DAJALNIK: hêkerk**am**

TOŽILNIK: hêkerke

MESTNIK: pri hêkerk**ah**

ORODNIK: s hêkerk**ami**

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hêkerka

RODILNIK: hêkerke

DAJALNIK: hêkerki

TOŽILNIK: hêkerko

MESTNIK: pri hêkerki

ORODNIK: s hêkerko

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerki

RODILNIK: hêkerk

DAJALNIK: hêkerk**ama**

TOŽILNIK: hêkerki

MESTNIK: pri hêkerk**ah**

ORODNIK: s hêkerk**ama**

množina

IMENOVALNIK: hêkerke

RODILNIK: hêkerk

DAJALNIK: hêkerk**am**

TOŽILNIK: hêkerke

MESTNIK: pri hêkerk**ah**

ORODNIK: s hêkerk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hêkerka

RODILNIK: hêkerke

DAJALNIK: hêkerki

TOŽILNIK: hêkerko

MESTNIK: pri hêkerki

ORODNIK: s hêkerko **tudi s hêkerko**

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerki

RODILNIK: hêkerk

DAJALNIK: hêkerk**ama**

TOŽILNIK: hêkerki

MESTNIK: pri hêkerk**ah**

ORODNIK: s hêkerk**ama**

množina

IMENOVALNIK: hékerke
 RODILNIK: hêkerk
 DAJALNIK: hékerkam
 TOŽILNIK: hékerke
 MESTNIK: pri hékerkah
 ORODNIK: s hékerkami

IZVOR
 †heker

héktolíte héktolítra samostalnik moškega spola
 [héktolítər]

POMEN

- 1.** enota za merjenje prostornine, 100 litrov [hl]
 - ▶ števniki + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku
n hektolitrov alkohola, piva, vina, žganja | *n* hektolitrov čaja, napitka, pijače, vode
 - Zanimalo jih je, kolikšna količina hmelja je potrebna za izdelavo enega *hektolitra* piva.
 - Na *hektoliter* piva dodajamo le 170 do 300 gramov hmelja.
 - V lanskem letu so prodali pet milijonov *hektolitrov* pijač ter ustvarili 61 milijonov evrov čistega dobička.
 - Letno prodajo do 2000 *hektolitrov* vina, do 5 vagonov jabolk in nekaj sliv.
 - ▶ števniki + količinski **sam.** + na + sam. beseda v tožilniku
n hektolitrov na hektar | *n* hektolitrov na leto
 - V zadnjih letih je pridelava padla na okrog 45,7 *hektolitra* na hektar.
 - Poraba vina pada, uvoz narašča, presežki pa bodo kmalu zrasli na 30 milijonov *hektolitrov* na leto.
 - ▶ sam. beseda + na + količinski **sam.** v tožilniku
 prostorninska vsebnost alkohola na hektoliter
 - Na podlagi vladne uredbe bo treba za en odstotek prostorninske vsebnosti alkohola na en *hektoliter* piva odšteti devet evrov trošarine.
 - Količina suhih kvasovk na *hektoliter* mošta naj bo vsaj 15 g na hektoliter.
 - ▶ merni prisl. + količinski **sam.** v rodilniku
 nekaj hektolitrov
 - Letalo lahko med letom pomoči svoj trup v morje in ga napolni z nekaj *hektolitri* vode, ki jo odvrže v središče požara.
- 2.** ekspresivno velika, navadno nedoločena količina, mera česa
 - ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
 hektolitri krvi
 - Mogoče ni ravno tipična grozljivka s *hektolitri* krvi in 1000 trupli, je pa grozljiva.

- Točil sem na *hektolitre* solz. Po navadi sem se zaprl v sobo ali stranišče in jokal, jokal, jokal.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[héktolítər]

IPA: [ˈxɛ:ktɔˈli:tər]

tonemski

[hêktolítər]

IPA: [xé:ktòli:tár]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: héktolíte
 RODILNIK: héktolítra
 DAJALNIK: héktolítru
 TOŽILNIK: héktolíte
 MESTNIK: pri héktolítru
 ORODNIK: s héktolítrom

dvojina

IMENOVALNIK: héktolítra
 RODILNIK: héktolítrov
 DAJALNIK: héktolítroma
 TOŽILNIK: héktolítra
 MESTNIK: pri héktolítarih
 ORODNIK: s héktolítroma

množina

IMENOVALNIK: héktolítři
 RODILNIK: héktolítrov
 DAJALNIK: héktolítrom
 TOŽILNIK: héktolíte
 MESTNIK: pri héktolítarih
 ORODNIK: s héktolítři

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hêktolíte
 RODILNIK: hêktolítra
 DAJALNIK: hêktolítru
 TOŽILNIK: hêktolítra
 MESTNIK: pri hêktolítru
 ORODNIK: s hêktolítrom

dvojina

IMENOVALNIK: hêktolítra
 RODILNIK: hêktolítrov tudi hêktolítrov
 DAJALNIK: hêktolítroma
 TOŽILNIK: hêktolítra
 MESTNIK: pri hêktolítarih tudi pri hêktolítarih
 ORODNIK: s hêktolítroma

množina

IMENOVALNIK: hêktolítři
 RODILNIK: hêktolítrov tudi hêktolítrov
 DAJALNIK: hêktolítrom
 TOŽILNIK: hêktolíte
 MESTNIK: pri hêktolítarih tudi pri hêktolítarih
 ORODNIK: s hêktolítři tudi s hêktolítři

FRAZEOLOGIJA

popiti/spiti na hektolitre česa

popiti na hektolitre česa

spiti na hektolitre česa

s pitjem zaužiti zelo veliko česa

- Skrbim tudi, da vsi v družini v teh hladnih dneh *popijemo na hektolitre* čaja z medom in použijemo kar nekaj sadja.
- Jem veliko sadja, zelenjave in *spijem na hektolitre* vode ter čaja.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Hektoliter*, angl., frc. *hectolitre*, iz novoklas. *hecto.., hekto..* 'sto osnovnih enot' h gr. *hekatón* 'sto' + ↑liter

héktolítŕski héktolítŕska héktolítŕsko pridevnik

[héktolítərski]

POMEN

1. ki lahko vsebuje en hektoliter snovi

- Koliko litrov vode gre v tri *hektolitrsk*e sode?

1.1. s številom v prvem delu zloženke **ki je v zvezi z določenim številom hektolitrov**

- Po stiskanju vino tri leta starajo v velikih, 35- do 65-*hektolitrskih* sodih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[héktolítərski]

IPA: ['xɛ:ktɔ'li:tərski]

tonemski

[hɛ̌ktolítərski]

IPA: [xɛ:ktɔ̀li:tərski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: héktolítŕski

RODILNIK: héktolítŕskega

DAJALNIK: héktolítŕskemu

TOŽILNIK: héktolítŕski

živo héktolítŕskega

MESTNIK: pri héktolítŕskem

ORODNIK: s héktolítŕskim

dvojina

IMENOVALNIK: héktolítŕska

RODILNIK: héktolítŕskih

DAJALNIK: héktolítŕskima

TOŽILNIK: héktolítŕska

MESTNIK: pri héktolítŕskih

ORODNIK: s héktolítŕskima

množina

IMENOVALNIK: héktolítŕski

RODILNIK: héktolítŕskih

DAJALNIK: héktolítŕskim

TOŽILNIK: héktolítŕske

MESTNIK: pri héktolítŕskih

ORODNIK: s héktolítŕskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: héktolítŕska

RODILNIK: héktolítŕske

DAJALNIK: héktolítŕski

TOŽILNIK: héktolítŕsko

MESTNIK: pri héktolítŕski

ORODNIK: s héktolítŕsko

dvojina

IMENOVALNIK: héktolítŕski

RODILNIK: héktolítŕskih

DAJALNIK: héktolítŕskima

TOŽILNIK: héktolítŕski

MESTNIK: pri héktolítŕskih

ORODNIK: s héktolítŕskima

množina

IMENOVALNIK: héktolítŕske

RODILNIK: héktolítŕskih

DAJALNIK: héktolítŕskim

TOŽILNIK: héktolítŕske

MESTNIK: pri héktolítŕskih

ORODNIK: s héktolítŕskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: héktolítŕsko

RODILNIK: héktolítŕskega

DAJALNIK: héktolítŕskemu

TOŽILNIK: héktolítŕsko

MESTNIK: pri héktolítŕskem

ORODNIK: s héktolítŕskim

dvojina

IMENOVALNIK: héktolítŕski

RODILNIK: héktolítŕskih

DAJALNIK: héktolítŕskima

TOŽILNIK: héktolítŕski

MESTNIK: pri héktolítŕskih

ORODNIK: s héktolítŕskima

množina

IMENOVALNIK: héktolítŕska

RODILNIK: héktolítŕskih

DAJALNIK: héktolítŕskim

TOŽILNIK: héktolítŕska

MESTNIK: pri héktolítŕskih

ORODNIK: s héktolítŕskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: héktolítŕski

RODILNIK: hēktolítrsk**ega**
DAJALNIK: hēktolítrsk**emu**
TOŽILNIK: hēktolítrski
živo hēktolítrsk**ega**
MESTNIK: pri hēktolítrsk**em**
ORODNIK: s hēktolítrsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: hēktolítrsk**a**
RODILNIK: hēktolítrsk**ih**
DAJALNIK: hēktolítrsk**ima**
TOŽILNIK: hēktolítrsk**a**
MESTNIK: pri hēktolítrsk**ih**
ORODNIK: s hēktolítrsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: hēktolítrski
RODILNIK: hēktolítrsk**ih**
DAJALNIK: hēktolítrsk**im**
TOŽILNIK: hēktolítrsk**e**
MESTNIK: pri hēktolítrsk**ih**
ORODNIK: s hēktolítrsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hēktolítrsk**a**
RODILNIK: hēktolítrsk**e**
DAJALNIK: hēktolítrski
TOŽILNIK: hēktolítrsk**o**
MESTNIK: pri hēktolítrsk**i**
ORODNIK: s hēktolítrsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: hēktolítrski
RODILNIK: hēktolítrsk**ih**
DAJALNIK: hēktolítrsk**ima**
TOŽILNIK: hēktolítrski
MESTNIK: pri hēktolítrsk**ih**
ORODNIK: s hēktolítrsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: hēktolítrsk**e**
RODILNIK: hēktolítrsk**ih**
DAJALNIK: hēktolítrsk**im**
TOŽILNIK: hēktolítrsk**e**
MESTNIK: pri hēktolítrsk**ih**
ORODNIK: s hēktolítrsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hēktolítrsk**o**
RODILNIK: hēktolítrsk**ega**
DAJALNIK: hēktolítrsk**emu**
TOŽILNIK: hēktolítrsk**o**
MESTNIK: pri hēktolítrsk**em**
ORODNIK: s hēktolítrsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: hēktolítrski
RODILNIK: hēktolítrsk**ih**
DAJALNIK: hēktolítrsk**ima**
TOŽILNIK: hēktolítrski
MESTNIK: pri hēktolítrsk**ih**

ORODNIK: s hēktolítrsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: hēktolítrsk**a**
RODILNIK: hēktolítrsk**ih**
DAJALNIK: hēktolítrsk**im**
TOŽILNIK: hēktolítrsk**a**
MESTNIK: pri hēktolítrsk**ih**
ORODNIK: s hēktolítrsk**imi**

STALNE ZVEZE

hektolitrská masa

iz agronomije **masa stotih litrov žita**

▪ Za standardno kakovost pšenice se bo letos štelo zrnje, ki bo ob prevzemu vsebovalo *hektolitrsko maso* 76 kg na sto litrov.

IZVOR

↑hektoliter

hl simbol

POMEN

1. simbol za enoto *hektoliter*
 - V podjetju letno izdelajo 800.000 *hl* piva.
2. del pridevniške zloženke v obliki **n-hl** <-hektolitrski>
 - Imeli smo 30-*hl* čebre, kjer se je grozdje tri do štiri dni kuhalo.

IZVOR

prevzeto iz nem., frc., it., angl. *hl*, krajšave za ↑hektoliter

hòtdòg hòtdôga in hòtdog hòtdoga; glej hòtdòg

samostalnik moškega spola [hòt dòk hòt dôga] in [hòdok hòdòga]

POMEN

štručka s hrenovko in različnimi dodatki, navadno gorčico, majonezo, kečapom

- Jedli smo *hotdog* in pili ledeni čaj.
- Ali želiš *hotdog* s paradižnikovo omako ali z gorčico?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hòt dòk hòt dôga] in [hòdok hòdòga]

IPA: [ˈxɔtˈdɔk ˈxɔtˈdɔːga] in [ˈxɔːdːɔk ˈxɔːdːɔga]

tonemski

[hòt dòk hòt dôga] in [hòdok hòdòga]

IPA: [xót dók xótdóːgà] in [xóːdːòk xóːdːòga]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hòtdòg

RODILNIK: hòtdôga

DAJALNIK: hòtdògu

TOŽILNIK: hòtdòg
MESTNIK: pri hòtdògu
ORODNIK: s hòtdògom

dvojina

IMENOVALNIK: hòtdòga
RODILNIK: hòtdògov
DAJALNIK: hòtdògoma
TOŽILNIK: hòtdòga
MESTNIK: pri hòtdògih
ORODNIK: s hòtdògoma

množina

IMENOVALNIK: hòtdògi
RODILNIK: hòtdògov
DAJALNIK: hòtdògom
TOŽILNIK: hòtdòge
MESTNIK: pri hòtdògih
ORODNIK: s hòtdògi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hòtdòg
RODILNIK: hòtdòga
DAJALNIK: hòtdògu
TOŽILNIK: hòtdòg
MESTNIK: pri hòtdògu
ORODNIK: s hòtdògom

dvojina

IMENOVALNIK: hòtdòga
RODILNIK: hòtdògov
DAJALNIK: hòtdògoma
TOŽILNIK: hòtdòga
MESTNIK: pri hòtdògih
ORODNIK: s hòtdògoma

množina

IMENOVALNIK: hòtdògi
RODILNIK: hòtdògov
DAJALNIK: hòtdògom
TOŽILNIK: hòtdòge
MESTNIK: pri hòtdògih
ORODNIK: s hòtdògi

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hòtdog
RODILNIK: hòtdoga
DAJALNIK: hòtdogu
TOŽILNIK: hòtdog
MESTNIK: pri hòtdogu
ORODNIK: s hòtdogom

dvojina

IMENOVALNIK: hòtdoga
RODILNIK: hòtdogov
DAJALNIK: hòtdogoma
TOŽILNIK: hòtdoga
MESTNIK: pri hòtdogih
ORODNIK: s hòtdogoma

množina

IMENOVALNIK: hòtdogi

RODILNIK: hòtdogov

DAJALNIK: hòtdogom

TOŽILNIK: hòtdoge

MESTNIK: pri hòtdogih

ORODNIK: s hòtdogi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hòtdog
RODILNIK: hòtdoga
DAJALNIK: hòtdogu
TOŽILNIK: hòtdog
MESTNIK: pri hòtdogu
ORODNIK: s hòtdogom

dvojina

IMENOVALNIK: hòtdoga
RODILNIK: hòtdogov
DAJALNIK: hòtdogoma
TOŽILNIK: hòtdoga
MESTNIK: pri hòtdogih
ORODNIK: s hòtdogoma

množina

IMENOVALNIK: hòtdogi
RODILNIK: hòtdogov
DAJALNIK: hòtdogom
TOŽILNIK: hòtdoge
MESTNIK: pri hòtdogih
ORODNIK: s hòtdogi

IZVOR

↑hot dog

hòt dòg hòt dòga in **hòt dog** hòt doga; tudi **hòtdòg**

samostalnik moškega spola [hòt dòk hòt dòga] in [hòdok hòdoga]

POMEN

štručka s hrenovko in različnimi dodatki, navadno gorčico, majonezo, kečapom

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

jesti, pojesti hot dog

- Skupaj sta sedela na tribuni in jedla *hot dog*.
- Za stojnico v newyorškem Centralnem parku je prodajal *hot doge*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Zagotovila je, da bo več kot 2800 otrok dobivalo obroke, ki bodo vključevali sojine hamburgerje, sojine *hot doge* in sojine kotlete.

▶ priredna zveza

hot dog in burek, hot dog in hamburger, hot dog in pico

- Gostom nudijo hamburgerje, *hot doge* in bureke.
- Ne morem se upreti hitri prehrani, najraje imam pico in *hot dog*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hòt døk hòt dōga] in [hòđok hòđoga]
IPA: [ˈxɔt ˈdɔk ˈxɔt ˈdɔːga] in [ˈxɔːdːɔk ˈxɔːdːɔga]

tonemski

[hòt døk hòt dōga] in [hòđok hòđoga]
IPA: [xɔt dɔk xɔt dɔːgà] in [xɔːdːɔk xɔːdːɔgà]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: hòt døg
RODILNIK: hòt dōga
DAJALNIK: hòt dōgu
TOŽILNIK: hòt døg
MESTNIK: pri hòt dōgu
ORODNIK: s hòt dōgom

dvojina

IMENOVALNIK: hòt dōga
RODILNIK: hòt dōgov
DAJALNIK: hòt dōgoma
TOŽILNIK: hòt dōga
MESTNIK: pri hòt dōgih
ORODNIK: s hòt dōgoma

množina

IMENOVALNIK: hòt dōgi
RODILNIK: hòt dōgov
DAJALNIK: hòt dōgom
TOŽILNIK: hòt dōge
MESTNIK: pri hòt dōgih
ORODNIK: s hòt dōgi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: hòt døg
RODILNIK: hòt dōga
DAJALNIK: hòt dōgu
TOŽILNIK: hòt døg
MESTNIK: pri hòt dōgu
ORODNIK: s hòt dōgom

dvojina

IMENOVALNIK: hòt dōga
RODILNIK: hòt dōgov
DAJALNIK: hòt dōgoma
TOŽILNIK: hòt dōga
MESTNIK: pri hòt dōgih
ORODNIK: s hòt dōgoma

množina

IMENOVALNIK: hòt dōgi
RODILNIK: hòt dōgov
DAJALNIK: hòt dōgom
TOŽILNIK: hòt dōge
MESTNIK: pri hòt dōgih
ORODNIK: s hòt dōgi

in

jakostno ednina

IMENOVALNIK: hòt dog
RODILNIK: hòt doga

DAJALNIK: hòt dogu
TOŽILNIK: hòt dog
MESTNIK: pri hòt dogu
ORODNIK: s hòt dogom

dvojina

IMENOVALNIK: hòt doga
RODILNIK: hòt dogov
DAJALNIK: hòt dogoma
TOŽILNIK: hòt doga
MESTNIK: pri hòt dogih
ORODNIK: s hòt dogoma

množina

IMENOVALNIK: hòt dogi
RODILNIK: hòt dogov
DAJALNIK: hòt dogom
TOŽILNIK: hòt doge
MESTNIK: pri hòt dogih
ORODNIK: s hòt dogi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: hòt dog
RODILNIK: hòt doga
DAJALNIK: hòt dogu
TOŽILNIK: hòt dog
MESTNIK: pri hòt dogu
ORODNIK: s hòt dogom

dvojina

IMENOVALNIK: hòt doga
RODILNIK: hòt dogov
DAJALNIK: hòt dogoma
TOŽILNIK: hòt doga
MESTNIK: pri hòt dogih
ORODNIK: s hòt dogoma

množina

IMENOVALNIK: hòt dogi
RODILNIK: hòt dogov
DAJALNIK: hòt dogom
TOŽILNIK: hòt doge
MESTNIK: pri hòt dogih
ORODNIK: s hòt dogi

IZVOR

prevzeto iz amer. angl. *hot dog*, dobesedno 'vroč pes'

hrčica hrčice samostalnik ženskega spola [hàrčica]

POMEN

samica hrčka

- Lahko jo opazujejo, kako skrbi za mladiče, ki pri njej sesajo mleko, saj so *hrčice* večinoma skrbne mame.
- Ure in ure je bil maček sposoben gledati v kletko moje *hrčice*, tako da sem jo morala premestiti na višje mesto.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hàrčica]
IPA: ['xàrtʃitsa]
tonemski
[hàrčica]
IPA: [xàrtʃitsa]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: hřčica
RODILNIK: hřčice
DAJALNIK: hřčici
TOŽILNIK: hřčico
MESTNIK: pri hřčici
ORODNIK: s hřčico

dvojina

IMENOVALNIK: hřčici
RODILNIK: hřčic
DAJALNIK: hřčicama
TOŽILNIK: hřčici
MESTNIK: pri hřčicah
ORODNIK: s hřčicama

množina

IMENOVALNIK: hřčice
RODILNIK: hřčic
DAJALNIK: hřčicam
TOŽILNIK: hřčice
MESTNIK: pri hřčicah
ORODNIK: s hřčicami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: hřčica
RODILNIK: hřčice
DAJALNIK: hřčici
TOŽILNIK: hřčico
MESTNIK: pri hřčici
ORODNIK: s hřčico

dvojina

IMENOVALNIK: hřčici
RODILNIK: hřčic
DAJALNIK: hřčicama
TOŽILNIK: hřčici
MESTNIK: pri hřčicah
ORODNIK: s hřčicama

množina

IMENOVALNIK: hřčice
RODILNIK: hřčic
DAJALNIK: hřčicam
TOŽILNIK: hřčice
MESTNIK: pri hřčicah
ORODNIK: s hřčicami

IZVOR

↑hrček

inhalátor inhalátorja samostalnik moškega spola

[inhalátor]

POMEN

1. priprava za vnašanje, zajemanje vodnih hlapov, zdravila, zdravilne učinkovine v dihala

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

žepni inhalator

- Vedno ima pri roki žepni *inhalator*.
- Predvsem pri otrocih je primernejša uporaba električnega *inhalatorja*, ki tekočino razprši na zelo majhne delce, da ti lahko prodrejo globlje v dihala.
- Bolniki insulin v prahu in v tekočem aerosolu vdihavajo s posebej prirejenimi *inhalatorji*, ki omogočajo vdih nadzorovane količine insulina.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

uporabljati inhalator

- Razvijajo nove, tehnološko izpopolnjene *inhalatorje*. Z njimi poskušajo doseči optimalno odmerjanje zdravila in dobro učinkovanje zdravilne učinkovine.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**

inhalator za astmo

- Priče so povedale, da si je poskušal pomagati z *inhalatorjem* za astmo le nekaj trenutkov, preden je izgubil zavest.
- Pri preganjanju alergije na cvetni prah uporabite različna orožja – od zdravil brez recepta, *inhalatorjev* za nos, kapljic do ionizatorjev zraka.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

uporaba inhalatorja

- S pomočjo ustreznega zdravljenja, kot je uporaba *inhalatorja* s kortikosteroidi, se lahko število z astmo povezanih smrtnih primerov zmanjša.
- Postopek uporabe posamezne vrste *inhalatorja* in njegovo vzdrževanje vam bodo razložili v ambulanti in farmacevt ob izdaji zdravila.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Od otroštva imam astmo, pomaga mi samo *inhalator*.

▪ Uporaba je preprosta in nenevarna, inhalacija pa učinkovitejša, saj *inhalator* razprši tekočino na zelo majhne delce, ki prodrejo globlje v dihala.

▪ Simptome lahko ublažijo *inhalatorji* za nos in bronhije, maziva za očesno sluznico in kapljice za oči.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Ob astmatičnem napadu je treba sprostiti in razširiti dihalne poti, navadno z bronhodilatatorji – bolnik jih odmerja z *inhalatorjem* ali razpršilcem.

▪ Zdravniki žal ne znajo ozdraviti deklice, ji pa pomagajo z *inhalatorji* in zdravili, ki ji trpljenje vsaj malo omilijo.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Bolnikovo dihanje je piskajoče, težko govori, obraz je bled in prekrit s potom. Prvi ukrep: poiščite njegov *inhalator* z zdravilom in naj naredi dva vdih.

...

Po prvem vdihu z *inhalatorjem* naj počakajo nekaj minut, da preverijo učinek, in po potrebi vdihnejo znova.

1.1. zdravilo, ki se v dihala vnaša, zajema s pomočjo te naprave

- Kadar ta zdravila ne zadoščajo, moramo dodati zdravila v obliki tablet ali povečati odmerek *inhalatorjev*.
- Krvavitev, ki se začne v sprednjem delu nosu, največkrat povzroči pomanjkanje vlage. Druge možnosti vključujejo pogosto usekovanje, infekcijo sinusov in reakcije na zdravila, kot so *inhalatorji*, aspirin, ibuprofen.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[inhalátor]

IPA: [ɪ̯x̩aˈla:tɔr]

tonemski

[inhalátor]

IPA: [ɪ̯x̩alá:tɔr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: inhalátor

RODILNIK: inhalátorja

DAJALNIK: inhalátorju

TOŽILNIK: inhalátor

MESTNIK: pri inhalátorju

ORODNIK: z inhalátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: inhalátorja

RODILNIK: inhalátorjev

DAJALNIK: inhalátorjema

TOŽILNIK: inhalátorja

MESTNIK: pri inhalátorjih

ORODNIK: z inhalátorjema

množina

IMENOVALNIK: inhalátorji

RODILNIK: inhalátorjev

DAJALNIK: inhalátorjem

TOŽILNIK: inhalátorje

MESTNIK: pri inhalátorjih

ORODNIK: z inhalátorji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: inhalátor

RODILNIK: inhalátorja

DAJALNIK: inhalátorju

TOŽILNIK: inhalátor

MESTNIK: pri inhalátorju

ORODNIK: z inhalátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: inhalátorja

RODILNIK: inhalátorjev

DAJALNIK: inhalátorjema

TOŽILNIK: inhalátorja

MESTNIK: pri inhalátorjih

ORODNIK: z inhalátorjema

množina

IMENOVALNIK: inhalátorji

RODILNIK: inhalátorjev

DAJALNIK: inhalátorjem

TOŽILNIK: inhalátorje

MESTNIK: pri inhalátorjih

ORODNIK: z inhalátorji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Inhalator*, frc. *inhalateur*, it. *inhalatore*, iz ↑inhalirati

invalid invalida samostalnik moškega spola [invalidít

invalida]

POMEN

1. kdor ima dolgotrajno telesno, duševno okvaro, ki ga zaradi različnih ovir v okolju, neprilagoditev lahko omejuje, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodeloval v družbi

► sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

delo, zaposlitev, zaposlovanje invalidov | dostop invalidov | društvo, organizacija, zveza invalidov | integracija, vključevanje invalidov | kategorija, skupina, vrsta invalidov | položaj invalidov | potrebe, pravice invalidov | predstavnik invalidov | problematika, vprašanje invalidov | prvenstvo, tekmovanje invalidov | rehabilitacija invalidov | srečanje invalidov | status invalida | usposabljanje, invalidov | varstvo invalidov

▪ V podjetju so zagotovili boljše pogoje za delo *invalidov*.

▪ V skladu z zakonom je bil ustanovljen poseben sklad za vzpodbujanje zaposlovanja *invalidov*.

▪ Dosegal je uvrstitve v glavno reprezentanco na republiških športnih tekmovanjih *invalidov*.

▪ Ima dolgoletne izkušnje na področju poklicne rehabilitacije *invalidov*.

► sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

direktorat, komisija, urad za invalide | dostop za invalide | dvigalo, klančina za invalide | parkirišče, parkirno mesto, (parkirni) prostor za invalide | sanitarije, stranišče za invalide

▪ Pri novogradnjah je treba obvezno poskrbeti za dostope za *invalide*.

▪ Po centru mesta so poskrbeli za klančine za *invalide*.

▪ Pred nakupovalnim središčem je okrog 30 parkirnih mest za *invalide*.

► prid. beseda + **sam. beseda**

brezposeln, zaposlen invalid | delni, hud, lažji, težek, trajni invalid | gibalno, senzorno oviran invalid | *invalid*

odstotni invalid | KAKO prizadet invalid | vojaški, vojni invalid

- Z ustanovitvijo podjetja želijo prezaposliti že zaposlene *invalid*e in na novo zaposliti nove.
- Najtežje prizadeti *invalid*i si bodo lahko izbrali osebnega asistenta.
- Sredstva za varstvo vojnih *invalid*ov, veteranov in žrtev vojnega nasilja naj bi se povečala za 52 odstotkov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

invalid dela | invalid dobi, prejema KAJ | invalid pride KAM | invalidi sodelujejo | invalid se srečuje s ČIM

- V zloženki so navedene aktivnosti z naslovi, kjer lahko *invalid*i dobijo informacije in se vključijo v predlagane dejavnosti.
- Do kina vodijo ravne površine, tako da lahko *invalid*i pridejo na ogled filma tudi brez spremstva.
- *Invalid*i na vozičkih se v prestolnici srečujejo s številnimi arhitektonskimi ovirami.
- Začenjajo se paraolimpijske igre, na katerih tekmujejo *invalid*i.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**

nameniti invalidom | omogočati, omogočiti invalidom | zagotavljati, zagotoviti invalidom

- Ob gradnji stavbe so posebno pozornost namenili *invalid*om.
- Bazenski del bo v dveh nivojih in bo povezan s klančino, kar bo omogočalo dostop *invalid*om.
- Države morajo sprejeti zakone, ki zagotavljajo *invalid*om enakopravnost ter preprečujejo diskriminacijo v vseh družbenih situacijah.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zaposliti, zaposlovati invalide | združevati invalide

- Dobra socialna služba in podpora za samostojno življenje bosta doseženi takrat, ko bodo v pogovor vključili *invalid*e in ko bodo ti lahko odločali o svojem življenju.

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

delavec invalid | športnik invalid

- V podjetju načrtujemo odprtje novega delovnega mesta, in sicer za delavca *invalid*a.
- Predstavil je vpliv vadbe juda na telo športnika *invalid*a.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku

invalid na (invalidskem) vozičku

- Pri vseh novih komunalnih ureditvah smo upoštevali vidik dostopnosti za *invalid*e na vozičkih ter za slepe in slabovidne.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

invalid z vozičkom

- Opozarjajo na neustrezno opremljene javne objekte za dostop *invalid*ov z vozički.
- Pri dohodnini se *invalid*om s stoodstotno telesno okvaro in pravico do tuje pomoči osnova zmanjša za letno povprečno plačo.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

delo z invalidi

- Pri štiriindvajsetih sem se odločila za delo z *invalid*i v nekem centru.

- Skrbijo za stike z mladimi družinami, pomagajo družinam z *invalid*i na domu in organizirajo prevoze.

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
postati invalid

- Pred 20 leti sem postal delovni *invalid* zaradi poškodbe pri delu.
- Zaradi poškodbe pri telovadbi je postal *invalid*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda v dajalniku**
dostopen invalidom | namenjen, prilagojen invalidom

- Ti prostori bodo brez težav in dodatne pomoči dostopni tudi *invalid*om.
- Športna dvorana bo povsem prilagojena *invalid*om, o čemer že potekajo pogovori s šolskim ministrstvom in fakulteto za šport.

▶ priredna zveza

invalidi in upokoјenci, invalidi in (vojni) veterani

- Po predpisih stroške zdravstvenih storitev za vojne veterane in *invalid*e v celoti pokrije država.
- Predstavniki društev so predstavili svoje delo ter opozorili na najbolj pereče probleme upokoјencev in *invalid*ov.
- Program bo nadgrajeval javna dela tako, da bo zagotavljal trajnejšo zaposlitev dolgotrajno brezposelnim, še zlasti starejšim in *invalid*om.

2. ekspresivno kdor je manj sposoben, nesposoben za kaj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čustveni invalid

- Zunaj doma sva bila usklajen par, doma pa čustvena *invalid*a.
- Nekateri vzgojo otrok jemljejo preveč zlahka, zato naša družba ustvarja čedalje več emocionalnih *invalid*ov.
- Športno sem popoln *invalid*, rad pa jadram s prijatelji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[invalít invalída]

IPA: [inva'li:t inva'li:da]

tonemski

[invalít invalída]

IPA: [invalí:t invalí:dà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: invalíd

RODILNIK: invalída

DAJALNIK: invalídu

TOŽILNIK: invalída

MESTNIK: pri invalídu

ORODNIK: z invalídom

dvojina

IMENOVALNIK: invalida
RODILNIK: invalidov
DAJALNIK: invalidoma
TOŽILNIK: invalida
MESTNIK: pri invalidih
ORODNIK: z invalidoma

množina

IMENOVALNIK: invalidi
RODILNIK: invalidov
DAJALNIK: invalidom
TOŽILNIK: invalide
MESTNIK: pri invalidih
ORODNIK: z invalidi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: invalid
RODILNIK: invalida
DAJALNIK: invalidu
TOŽILNIK: invalida
MESTNIK: pri invalidu
ORODNIK: z invalidom

dvojina

IMENOVALNIK: invalida
RODILNIK: invalidov
DAJALNIK: invalidoma
TOŽILNIK: invalida
MESTNIK: pri invalidih
ORODNIK: z invalidoma

množina

IMENOVALNIK: invalidi
RODILNIK: invalidov
DAJALNIK: invalidom
TOŽILNIK: invalide
MESTNIK: pri invalidih
ORODNIK: z invalidi

STALNE ZVEZE

civilni invalid vojne

kdor se kot nevojaška oseba poškoduje v vojnem stanju, zlasti z zapuščenim vojaškim materialom, v terorističnem napadu

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Če je oseba oglušela na delovnem mestu ali med vojno in po njej, se ji prizna 70-odstotna telesna okvara oziroma status *civilnega invalida vojne*.
- Uveljavljate priznanje pravic *civilnega invalida vojne* in sprašujete, po katerih predpisih se bo odločalo v vašem primeru, ali po predpisih, izdanih takoj po II. svetovni vojni, ali sedanjih.

...

- Udeleženci so menili, da bi bilo čim prej treba sprejeti zakon o poplačilu vojne škode in bolje poskrbeti za *civilne invalide vojne*.

- Poškodoval sem se z bombo in sem zato tudi *civilni invalid vojne*.

delovni invalid

kdor ima zaradi poškodbe pri poklicnem delu ali zaradi poklicne bolezni trajno telesno ali duševno okvaro, ki je z medicinskim zdravljenjem ali rehabilitacijo ni mogoče odpraviti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

brezposeln delovni invalid

- Podatki o gibanju uživalcev posameznih pravic iz invalidskega zavarovanja v zadnjih letih kažejo, da močno narašča število brezposelnih *delovnih invalidov*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zaposeliti delovne invalide

- V sindikatih se strinjajo z zamisljivo vodilnih, da bi ustanovili skupno invalidsko podjetje, v katerem bi zaposlili *delovne invalide* iz več gradbenih podjetij.
- Podjetje je nastalo z namenom, da lastniško povezane družbe vanj prezaposlijo *delovne invalide*.

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

postati delovni invalid

- Določba ureja položaj delavca, ko postane *delovni invalid*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Plača, ki jo prejema *delovni invalid* na delovnem mestu, na katero je bil premeščen, ne vpliva na višino in izplačevanje nadomestila za invalidnost.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**

- Med svojimi delavci imajo več *delovnih invalidov* tretje ali celo druge kategorije.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v roditelju

- *Delovne invalide* iz štirih kapitalsko povezanih družb so prezaposlili v novo družbo.

...

- Kot *delovni invalid* prve kategorije je ostal brez odškodnine in brez vsakih nadomestil.

vojaški mirnodobni invalid

vojak, ki se poškoduje ali zboli pri opravljanju službe v času, ko ni vojne

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Tožniku je bil z odločbo priznan status *vojaškega mirnodobnega invalida* II. skupine zaradi 100-odstotne vojaške invalidnosti.

...

- Pravico do brezplačne vožnje imajo le vojni invalidi, *vojaški mirnodobni invalidi*, slepi s spremstvom in oboleli za cerebralno paralizo.

BESEDOTVORJE

feminativ: invalidka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Invalid* iz frc. *invalidē*, prvotno 'nemočen', to pa iz lat. *invalidus* iz lat. *in..* 'ne..' + *validus* 'krepak, čvrst'

invaliden invalidna invalidno pridevnik [invalidən]

POMEN

1. ki ima dolgotrajno telesno, duševno okvaro, ki ga zaradi različnih ovir v okolju, neprilagoditev lahko omejuje, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodeloval v družbi

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

invaliden član, občan | invaliden človek, mož, otrok, sin | invaliden delavec, študent | invaliden športnik | invalidna deklica, hčerka, mati, oseba, ženska | invalidna mladina | invalidna populacija

- Razpis je namenjen gradnji individualnih stanovanjskih hiš za mlade družine in družine z *invalidnim* članom.
- Psi spremljevalci pomagajo *invalidnim* osebam, osebam z mišično distrofijo, avtizmom.
- Izkupiček od prodaje bodo namenili zavodu za *invalidno* mladino.
- Ob mednarodnem dnevu in koncu evropskega leta invalidov se naša država lahko postavi s pomembnimi dosežki pri skrbi za večjo enakopravnost *invalidne* populacije v družbi.

▶ prisl. + **prid. beseda**

- Dvema otrokoma iz številčne družine s težko *invalidnim* bratcem so polepsale počitniške dni.
- Teoretski koncept hendikepa vključuje ljudi, ki niso nujno telesno *invalidni*.
- Tretjina ljudi po možganski kapi ostane trajno *invalidnih*.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

- Sam sem bil najprej kronični bolnik, posledica pa je bila, da sem postal *invaliden*.
- Na tem srečanju smo spoznali, da je, čeprav smo bolni, *invalidni*, ostareli, veliko odvisno od nas samih.

▶ priredna zveza

invaliden in bolan, invaliden in ostarel, invaliden in starejši

- Bolne in *invalidne* starejše osebe sodelavke obiščejo tudi na domu.
- Cilj projekta je svetovanje *invalidnim* in starejšim osebam ter njihovim skrbnikom.

2. v obliki **invalidni** ki je namenjen invalidom 1.;

SIN.: invalidski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

invalidna organizacija

- Potrebna je tudi večja povezanost med *invalidnimi* organizacijami, rekreacijskimi centri, zdravstvom in zdravilišči.
- Lahko boš upravičeno parkirala na *invalidnih* parkiriščih.

3. ekspresivno ki je manj sposoben, nesposoben za kaj

▶ prisl. + **prid. beseda**

- Zgodba nas s prefinjenim humorjem in tenkočutnostjo popelje v trhla življenja čustveno *invalidnih* družin.
- Seveda jih ne vzgojijo, temveč spridijo potencialno ustvarjalne otroke v duhovno in duševno *invalidna* bitja.

3.1. ekspresivno ki slabše opravlja kako funkcijo, nalogo ali ne deluje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- V zrelih demokracijah novinarji nadzorujejo delo politikov in politike, v *invalidnih* demokracijah politiki nadzorujejo delo novinarjev in novinarskih hiš.

4. kot samostalnik v obliki **invalidni, invalidna** kdor ima dolgotrajno telesno, duševno okvaro, ki ga zaradi različnih ovir v okolju, neprilagoditev lahko omejuje, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodeloval v družbi

- Naši programi so še posebej namenjeni najbolj ranljivim skupinam: otrokom in mladini, starejšim, *invalidnim*, socialno šibkim družinam.
- Predstavniki osemnajstih društev pozivamo vse organizacije, ki se ukvarjajo z *invalidnimi* in njihovimi starši, naj bodo strpni do drugih organizacij.
- Za praznike se župan spomni tudi vseh bolnih in *invalidnih*, ki ne morejo od doma.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[invalidən]

IPA: [inva'li:dən]

tonemski

[invalidən]

IPA: [invalidən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: invaliden

določno invalidni

RODILNIK: invalidnega

DAJALNIK: invalidnemu

TOŽILNIK: invaliden

določno invalidni

živo invalidnega

MESTNIK: pri invalidnem

ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidna

RODILNIK: invalidnih

DAJALNIK: invalidnima

TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidne
DAJALNIK: invalidni
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidni
ORODNIK: z invalidno

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidne
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidno
RODILNIK: invalidnega
DAJALNIK: invalidnemu
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidnem
ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: invaliden
določno invalidni
RODILNIK: invalidnega
DAJALNIK: invalidnemu
TOŽILNIK: invaliden
določno invalidni
živo invalidnega
MESTNIK: pri invalidnem
ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidne
DAJALNIK: invalidni
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidni
ORODNIK: z invalidno

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidne
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidno
RODILNIK: invalidnega
DAJALNIK: invalidnemu
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidnem
ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

v obliki **invalidni**

jakostni

[invalidni]

IPA: [inva'li:dni]

tonemski

[invalidni]

IPA: [invali:dni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnega
DAJALNIK: invalidnemu
TOŽILNIK: invalidni
 živo invalidnega
MESTNIK: pri invalidnem
ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidne
DAJALNIK: invalidni
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidni
ORODNIK: z invalidno

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidne
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidno
RODILNIK: invalidnega
DAJALNIK: invalidnemu
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidnem
ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnega
DAJALNIK: invalidnemu
TOŽILNIK: invalidni
 živo invalidnega
MESTNIK: pri invalidnem
ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidni

RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidne
DAJALNIK: invalidni
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidni
ORODNIK: z invalidno

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidne
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidno
RODILNIK: invalidnega
DAJALNIK: invalidnemu
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidnem
ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

kot samostalnik v obliki **invalidni, invalidna**

jakostni

[invalidni]

IPA: [inva'li:dni]

tonemski

[invalidni]

IPA: [invalidni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnega
DAJALNIK: invalidnemu
TOŽILNIK: invalidni
živo invalidnega
MESTNIK: pri invalidnem
ORODNIK: z invalidnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidna
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidna
RODILNIK: invalidne
DAJALNIK: invalidni
TOŽILNIK: invalidno
MESTNIK: pri invalidni
ORODNIK: z invalidno

dvojina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnima
TOŽILNIK: invalidni
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnima

množina

IMENOVALNIK: invalidne
RODILNIK: invalidnih
DAJALNIK: invalidnim
TOŽILNIK: invalidne
MESTNIK: pri invalidnih
ORODNIK: z invalidnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidni
RODILNIK: invalidnega

DAJALNIK: invalídnemu
TOŽILNIK: invalídni
živo invalídnega
MESTNIK: pri invalídnem
ORODNIK: z invalídnim

dvojina

IMENOVALNIK: invalídna
RODILNIK: invalídnih
DAJALNIK: invalídnima
TOŽILNIK: invalídna
MESTNIK: pri invalídnih
ORODNIK: z invalídnima

množina

IMENOVALNIK: invalídni
RODILNIK: invalídnih
DAJALNIK: invalídnim
TOŽILNIK: invalídne
MESTNIK: pri invalídnih
ORODNIK: z invalídnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: invalídna
RODILNIK: invalídne
DAJALNIK: invalídni
TOŽILNIK: invalídnó
MESTNIK: pri invalídni
ORODNIK: z invalídnó

dvojina

IMENOVALNIK: invalídni
RODILNIK: invalídnih
DAJALNIK: invalídnima
TOŽILNIK: invalídni
MESTNIK: pri invalídnih
ORODNIK: z invalídnima

množina

IMENOVALNIK: invalídné
RODILNIK: invalídnih
DAJALNIK: invalídnim
TOŽILNIK: invalídné
MESTNIK: pri invalídnih
ORODNIK: z invalídnimi

IZVOR

↑invalid

invalidka invalídke samostalnik ženskega spola [invalítka]

POMEN

ženska, ki ima dolgotrajno telesno, duševno okvaro, ki jo zaradi različnih ovir v okolju, neprilagoditev lahko omejuje, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovala v družbi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

n-odstotna invalidka | težka invalidka

▪ Čeprav sem težka *invalidka*, priklenjena na invalidski voziček, rada živim.

▪ Zaradi ukrivljene hrbtenice je 60-odstotna *invalidka*.

▪ Iščemo urejeno in odgovorno gospo za nego 55-letne nepokretne *invalidke*.

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
postati invalidka

▪ Po možganski kapi je postala *invalidka*.

▪ Hčerka je *invalidka* in ni v celoti sposobna skrbeti zase.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku
invalidka na vozičku

▪ *Invalidka* na vozičku je ena najboljših igralk namiznega tenisa na svetu.

▶ priredna zveza

invalidke in invalidi

▪ Namen zakona je preprečevanje in odpravljanje diskriminacije *invalidk* in invalidov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[invalítka]

IPA: [inva'li:tkà]

tonemski

[invalítka]

IPA: [invalí:tkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: invalidka

RODILNIK: invalídke

DAJALNIK: invalídki

TOŽILNIK: invalídko

MESTNIK: pri invalídki

ORODNIK: z invalídko

dvojina

IMENOVALNIK: invalídki

RODILNIK: invalídk

DAJALNIK: invalídkama

TOŽILNIK: invalídki

MESTNIK: pri invalídkah

ORODNIK: z invalídkama

množina

IMENOVALNIK: invalídke

RODILNIK: invalídk

DAJALNIK: invalídkam

TOŽILNIK: invalídke

MESTNIK: pri invalídkah

ORODNIK: z invalídkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: invalídka

RODILNIK: invalídke

DAJALNIK: invalídki

TOŽILNIK: invalídko

MESTNIK: pri invalídk

ORODNIK: z invalīdko
dvojina
 IMENOVALNIK: invalīdkī
 RODILNIK: invalīdk
 DAJALNIK: invalīdkama
 TOŽILNIK: invalīdkī
 MESTNIK: pri invalīdkah
 ORODNIK: z invalīdkama
množina
 IMENOVALNIK: invalīdke
 RODILNIK: invalīdk
 DAJALNIK: invalīdkam
 TOŽILNIK: invalīdke
 MESTNIK: pri invalīdkah
 ORODNIK: z invalīdkami

STALNE ZVEZE

delovna invalidka

ženska, ki ima zaradi poškodbe pri poklicnem delu ali zaradi poklicne bolezni trajno telesno ali duševno okvaro, ki je z medicinskim zdravljenjem ali rehabilitacijo ni mogoče odpraviti

- Pred dvema letoma sem postala *delovna invalidka*.
- Kot *delovni invalidki* III. kategorije so ji priznali pravico do prejemanja nadomestila plače za čas čakanja do zaposlitve na ustrezno delo.

IZVOR

↑invalid

invalidnína invalidníne samostalnik ženskega spola

[invalidnína]

POMEN

1. od leta 2013 denarni prejemek invalida s telesno okvaro, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti, dobivati, prejemati, pridobiti invalidnino | izplačevati invalidnino | odmeriti invalidnino | priznati invalidnino

- *Invalidnina* se odmeri glede na stopnjo in vzrok nastanka telesne okvare v času njenega nastanka.
- Ker je po novi zakonodaji možno dobiti *invalidnino* samo za poklicne bolezni, potem do nje sploh nisem upravičena.
- Tožnikov zahtevke, da se mu prizna *invalidnina* za 70-odstotno telesno okvaro, ni utemeljen.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

odmera invalidnine | priznanje invalidnine | višina invalidnine | znesek invalidnine

- Pravilnik bo uredil vrste in stopnje telesnih okvar in seveda tudi usklajevanje višine *invalidnine*.
- Ker je izplačevanje *invalidnine* pogojeno z datumom vlozene zahteve, se lahko izplačevanje

invalidnine razlikuje od dneva nastanka telesne okvare.

▶ **sam. beseda + do + sam. beseda v roditelju**
 pravica do invalidnine

- Če je telesna okvara posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, zadošča za pridobitev pravice do *invalidnine* 30-odstotna telesna okvara.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
 invalidnina pripada KOMU

- Ker je mogoče ugotoviti kar nekaj telesnih okvar, ki so posledice poškodbe, meni, da mu pripada *invalidnina*.

2. do leta 2013 denarni prejemek invalida s telesno okvaro

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti, dobivati, prejemati, pridobiti invalidnino | izplačevati invalidnino | odmeriti invalidnino | priznati invalidnino

- Zaposlitev pod posebnimi pogoji pomeni, da te osebe niso v rednem delovnem razmerju, zavarovane so kot invalidne osebe in prejemajo *invalidnino*.

- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje izplačuje pokojnine sedanjim upokojencem, *invalidnine*, družinske, vdovske pokojnine in podobno.

- Invalidska komisija mu je priznala le *invalidnino* za telesno okvaro, zahtevke za tujo pomoč in postrežbo pa mu je zavrnila.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

odmera invalidnine | priznanje invalidnine | višina invalidnine | znesek invalidnine

- Ker sem bil v ortopedski bolnišnici operiran na obeh kolkih in so mi vstavili umetne proteze, sem bil upravičen do priznanja *invalidnine* za telesno okvaro.
- Višina *invalidnine* je odvisna od tega, ali je telesna okvara nastala pri delu ali zunaj dela.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mesečna invalidnina | vojaška, vojna invalidnina

- Po predloženi noveli zakona o vojnih invalidih naj bi sedanjo osnovo za odmero vojnih *invalidnin* znižali.

▶ **sam. beseda + do + sam. beseda v roditelju**
 pravica do invalidnine

- Zavarovanec ne pridobi pravice do *invalidnine* za telesno okvaro, ki jo je imel pred vključitvijo v zavarovanje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
 invalidnina pripada KOMU

- Čeprav sem žrtev kaotičnih življenjskih razmer med drugo svetovno vojno, invalidka in zelo bolna, mi ne pripada nikakršna odškodnina ne *invalidnina* ne vsaj malo boljša zdravstvena oskrba.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
 invalidnina za telesno okvaro

- Zavarovanec ne more pridobiti pravice do *invalidnine* za telesno okvaro, ki je ni dobil med zavarovanjem oziroma je pri njem nastala pred vključitvijo v obvezno zavarovanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[invalidnína]

IPA: [invalidn'i:na]

tonemski

[invalidnína] in [invalidnîna]

IPA: [invalidni:nâ] in [invalidni:nà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: invalidnína

RODILNIK: invalidnîne

DAJALNIK: invalidnîni

TOŽILNIK: invalidnîno

MESTNIK: pri invalidnîni

ORODNIK: z invalidnîno

dvojina

IMENOVALNIK: invalidnîni

RODILNIK: invalidnîn

DAJALNIK: invalidnînama

TOŽILNIK: invalidnîni

MESTNIK: pri invalidnînah

ORODNIK: z invalidnînama

množina

IMENOVALNIK: invalidnîne

RODILNIK: invalidnîn

DAJALNIK: invalidnînam

TOŽILNIK: invalidnîne

MESTNIK: pri invalidnînah

ORODNIK: z invalidnînami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: invalidnína

RODILNIK: invalidnîne

DAJALNIK: invalidnîni

TOŽILNIK: invalidnîno

MESTNIK: pri invalidnîni

ORODNIK: z invalidnîno

dvojina

IMENOVALNIK: invalidnîni

RODILNIK: invalidnîn

DAJALNIK: invalidnînama

TOŽILNIK: invalidnîni

MESTNIK: pri invalidnînah

ORODNIK: z invalidnînama

množina

IMENOVALNIK: invalidnîne

RODILNIK: invalidnîn

DAJALNIK: invalidnînam

TOŽILNIK: invalidnîne

MESTNIK: pri invalidnînah

ORODNIK: z invalidnînami

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: invalidnîna

RODILNIK: invalidnîne

DAJALNIK: invalidnîni

TOŽILNIK: invalidnîno

MESTNIK: pri invalidnîni

ORODNIK: z invalidnîno

dvojina

IMENOVALNIK: invalidnîni

RODILNIK: invalidnîn

DAJALNIK: invalidnînama

TOŽILNIK: invalidnîni

MESTNIK: pri invalidnînah

ORODNIK: z invalidnînama

množina

IMENOVALNIK: invalidnîne

RODILNIK: invalidnîn

DAJALNIK: invalidnînam

TOŽILNIK: invalidnîne

MESTNIK: pri invalidnînah

ORODNIK: z invalidnînami

STALNE ZVEZE

družinska invalidnina

mesečni prejemek, ki po smrti vojnega invalida pripada članom njegove družine

▶ sam. beseda + do + **sam. beseda v rodilniku** pravica do družinske invalidnine

- Z vlogo lahko družinski član vojnega invalida pri upravni enoti uveljavlja pravico do *družinske invalidnine*.

...

- S predlaganim zakonom naj bi ustrežneje uredili položaj 21 uživalcev *družinskih invalidnin* po padlih v vojni za Slovenijo in 71 vojaških vojnih invalidov.

IZVOR

↑invalid

invalidnost invalidnosti samostalnik ženskega spola

[invalidnost]

POMEN

1. stanje, ko ima kdo dolgotrajno telesno, duševno okvaro, ki ga zaradi različnih ovir v okolju, neprilagoditev lahko omejuje, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodeloval v družbi

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** definicija, klasifikacija, stopnja invalidnosti | KATERA kategorija invalidnosti | oblika, vrsta invalidnosti | odstotek invalidnosti | področje invalidnosti | posledica, razlog, vzrok invalidnosti | priznanje,

ocena, ocenjevanje, ugotavljanje invalidnosti | status invalidnosti

- Prilagam vam izvid, ker me zanima, ali sem upravičena do priznanja višje stopnje *invalidnosti* za telesno okvaro.
 - Zlom kolka je pri starostnikih eden glavnih vzrokov *invalidnosti* in izgube samostojnosti.
 - Predlaga, da sodišče ugotovi njenemu zahtevku o oceni *invalidnosti*.
 - I. kategorija *invalidnosti* pomeni splošno nezmožnost za delo in je podana tedaj, ko posameznik ni več sposoben opravljati organiziranega pridobitnega dela.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
delna, huda, popolna, težka, trajna invalidnost | nezgodna invalidnost | telesna invalidnost | *n*-odstotna invalidnost
- Osnovnemu zavarovanju se lahko doda dodatno nezgodno zavarovanje, ki krije nevarnosti nezgode smrti ali trajne *invalidnosti*.
 - Vsak od sorazmernih delov za odmero pokojnine se mora izračunati tako, da ustreza odstotku posameznega vzroka pri nastanku skupne *invalidnosti*.
 - Za ugotavljanje morebitne *invalidnosti* je pristojen izvedeniški organ zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
povzročati, povzročiti invalidnost | priznati KOMU invalidnost | ugotoviti invalidnost
- Pravočasna in pravilna zdravniška pomoč prepreči poznejše zaplete, ki lahko povzročijo *invalidnost*.
 - Invalidska komisija je izdala izvedensko mnenje, da ni več sposoben za pridobitno delo, nato pa tudi odločbo, s katero so mu priznali *invalidnost*.
 - Polagoma sprejmeš *invalidnost* kot dejstvo, da je, kakor je.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
ljudje, oseba z invalidnostjo | ljudje, oseba z invalidnostmi
- Zadnji dan festivala bo namenjen izobraževanju mentorjev kulturnih skupin invalidov in pogovoru o umetniški ustvarjalnosti ljudi z *invalidnostjo*.
 - Glavni strošek bivanja plača občina, iz katere prihaja oseba z *invalidnostjo*, preostalo pa invalid iz nadomestila za invalidnost.
- ▶ **sam. beseda** + zaradi + sam. beseda v roditeljskem
invalidnost zaradi bolezni, nezgode, poškodbe
- V primeru, da je *invalidnost* zaradi nezgode 50-odstotna in sega do 99 odstotkov, zavarovalnica prizna dvakratni odstotek zneska za izračun zavarovalnine.
- ▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**
odločba o invalidnosti
- Mnenje o *invalidnosti*, obstoju telesne okvare in potrebi po stalni pomoči poda invalidska komisija.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

živeti z invalidnostjo

- Potreboval sem okoli pet let, da sem se navadil živeti z *invalidnostjo*.
 - Pripoveduje o tem, kako se je sprijaznil s svojo *invalidnostjo*, kako kljub vsemu živi polno življenje.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
invalidnost nastane
- *Invalidnost* nastane največkrat zaradi prometnih nesreč.
 - Želimo, da ljudje tudi potem, ko jih doleti *invalidnost*, ne obstanejo in se ne zaprejo med štiri stene.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditeljskem
invalidnost otroka | invalidnost zavarovanca
- Na odseku za neonatalno pediatrijo skušamo zmanjšati obolevnost, umrljivost in *invalidnost* otrok z zgodnjim prepoznavanjem in zdravljenjem bolezni.
 - Humana in človeku prijazna družba bomo takrat, ko na cestah ne bo več nesreč, ki bi imele tako tragične posledice, kot sta smrt ali trajna *invalidnost* ljudi.
- ▶ sam. beseda + zaradi + **sam. beseda v roditeljskem**
Zakon prepoveduje diskriminacijo zaradi *invalidnosti*.
- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**
Pogled na zdravje je prepletla z novim pogledom na *invalidnost*, kajti nova definicija ne govori le o prisotnosti ali odsotnosti bolezni, ampak ponuja tudi psihosocialni pogled na človeka.
- Dodatek na *invalidnost* je sestavni del invalidske pokojnine in se upošteva tudi, kadar je invalidska pokojnina osnova za odmero družinske pokojnine.
- ▶ **sam. beseda** + do + **sam. beseda v roditeljskem**
Kot invalid sem doživljal vsemogoče zanimive dogodivščine, in ko sem jih začel tudi zapisovati, se je moj odnos do *invalidnosti* v temelju spremenil.
- ▶ priredna zveza
invalidnost ali bolezen, invalidnost ali okvara | invalidnost in poškodbe, invalidnost in starost, invalidnost in telesna okvara
- Osebe, ki imajo v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno ali začasno prebivališče, vendar zaradi bolezni ali *invalidnosti* ne morejo pred pristojni organ osebno, lahko svojo podporo kandidatu ali listi kandidatov dajo pred uradno osebo pristojnega organa, ki takšno osebo obišče na domu.
 - V naslednjih petih letih želijo zmanjšati obolevnost, umrljivost in *invalidnost* zaradi srčno-žilnih obolenj.
- 2.** ^{ekspresivno} lastnost koga, da je manj sposoben, nesposoben za kaj
- Že nekaj časa domnevajo, da je stanje tako imenovane čustvene *invalidnosti* povezano z zdravstvenimi težavami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[invalidnost]
IPA: [inva'li:dnost]

tonemski

[invalidnost]
IPA: [invalid:dnost]

VZOREC

**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: invalidnost
RODILNIK: invalidnosti
DAJALNIK: invalidnosti
TOŽILNIK: invalidnost
MESTNIK: pri invalidnosti
ORODNIK: z invalidnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: invalidnosti
RODILNIK: invalidnosti
DAJALNIK: invalidnost**ma** tudi invalidnost**ima**
TOŽILNIK: invalidnosti
MESTNIK: pri invalidnost**ih**
ORODNIK: z invalidnost**ma** tudi z invalidnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: invalidnosti
RODILNIK: invalidnosti
DAJALNIK: invalidnost**im**
TOŽILNIK: invalidnosti
MESTNIK: pri invalidnost**ih**
ORODNIK: z invalidnost**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: invalidnost
RODILNIK: invalidnosti
DAJALNIK: invalidnosti
TOŽILNIK: invalidnost
MESTNIK: pri invalidnosti
ORODNIK: z invalidnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: invalidnosti
RODILNIK: invalidnosti
DAJALNIK: invalidnost**ma** tudi invalidnost**ima**
TOŽILNIK: invalidnosti
MESTNIK: pri invalidnost**ih**
ORODNIK: z invalidnost**ma** tudi z invalidnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: invalidnosti
RODILNIK: invalidnosti
DAJALNIK: invalidnost**im**
TOŽILNIK: invalidnosti
MESTNIK: pri invalidnost**ih**
ORODNIK: z invalidnost**mi**

STALNE ZVEZE

delovna invalidnost

invalidnost zaradi poškodbe pri poklicnem delu ali zaradi poklicne bolezni; SIN.: poklicna invalidnost

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Prezaposlitev so omogočili tudi starejšim delavcem z različno stopnjo *delovne invalidnosti*.
- Postavlja se vprašanje, ali splošni zdravniki opazijo začetek *delovne invalidnosti*, še preden se razvije.

...

▪ Cilj programa je zdravo in aktivno staranje delavcev ter dolgoročno tudi zmanjšanje odliva zaposlenega prebivalstva v *delovno invalidnost*.

nadomestilo za invalidnost

denarni prejemek invalida, ki poklicno še lahko opravlja določena dela

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- V primeru, ko zavarovancu preneha delovno razmerje neodvisno od njegove volje ali krivde, se *nadomestilo za invalidnost* izplačuje od naslednjega dne po izteku pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Ima status invalida in prejema *nadomestilo za invalidnost*.

▶ sam. beseda + do + **sam. beseda v rodilniku** pravica do nadomestila za invalidnost

- Invalidi bodo imeli pravico do *nadomestila za invalidnost* v višini šestevka denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** prejemnik nadomestila za invalidnost

- Prejemnik *nadomestila za invalidnost* je zavarovan za pravico do plačila zdravstvenih storitev, medicinskih pripomočkov, zdravil in živil za posebne zdravstvene namene.

IZVOR

↑invaliden

invalidski invalidska invalidsko pridevnik [invalidski]

POMEN

1. ki je v zvezi z invalidi 1. ali invalidnostjo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

invalidski postopek | invalidski status | invalidski šport | invalidski upokojenec | invalidski zakon | invalidska komisija | invalidska politika, zakonodaja | invalidska problematika | invalidska upokojenka | invalidsko podjetje | invalidsko področje | invalidsko zavarovanje

- Ko sem pred mnogimi leti postal član invalidske organizacije, sem se moral zanimati tudi za *invalidsko* zakonodajo.

▪ Vsebinsko se je sodobna *invalidska* politika naravnala na področja, kot so neodvisno življenje invalidov, njihovo samoorganiziranje in dostop do državnih programov pomoči.

- Z zanimanjem pričakujejo celostni projekt, ki ga za področje *invalidske* problematike pripravlja ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.
- Temeljna težava vrhunškega *invalidskega* športa je denar, saj je omogočen reprezentančni nastop le na dveh mednarodnih tekmah.

▶ **priredna zveza**

invalidski in zdravstveni

- Varuh bolnikovih pravic se zavzema tudi za tiste, ki se v postopkih zdravstvenega in *invalidskega* prava sami ne znajdejo.

1.1. ki je namenjen invalidom 1.; **SIN.:** invaliden

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

invalidski dodatek, prejemek | invalidski dom, zavod | invalidski voziček | invalidski pripomočki | invalidska blagajna | invalidska delavnica | invalidska liga | invalidska organizacija | invalidsko društvo | invalidsko dvigalo | invalidsko nadomestilo | invalidsko varstvo

- Najvišji možni *invalidski* prejemki po tem predlogu v prihodnje ne bi smeli presežati najvišje pokojnine za 40 let delovne dobe.
- Rad bi se zahvalil vsem prostovoljcem v *invalidskih* organizacijah.
- *Invalidska* društva so namenjena lajšanju življenja invalidov.
- Predstavila je vladni predlog sprememb pri sestavi in delovanju *invalidske* in športne fundacije.

▶ **priredna zveza**

invalidski in dobrodelni, invalidski in humanitarni, invalidski in otroški, invalidski in pokojninski, invalidski in upokojski

- V občini deluje na socialnem področju okrog 20 dobrodelnih in *invalidskih* organizacij, skupin za samopomoč in društev.
- Stopničaste robnike bodo zamenjali s prehodi, ki bodo omogočili lažjo pot *invalidskim* in otroškim vozičkom.
- Zagotavljali so, da so plačali vse predvidene prispevke za pokojninsko in *invalidsko* blagajno.

1.2. ki je posledica invalidnosti 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

invalidski pokoj | invalidska penzija, upokojitev | invalidska pokojnina | invalidsko upokojevanje

- Zadnja leta je bil bolan in je čakal na *invalidsko* upokojitev.
- Tudi če invalidska komisija prizna invalidnost prve kategorije, zavarovanec ne more uveljavljati pravice do *invalidske* pokojnine, če ima premalo delovnih let.

▶ **priredna zveza**

invalidski ali starostni | invalidski in družinski

- V okviru predvidenega dodatnega pokojninskega zavarovanja se bodo zavarovanci lahko odločili tudi za dodatno družinsko in *invalidsko* pokojnino.

- Zavarovanci lahko pogodbo razdrejo sami, veljati pa neha tudi v primeru, ko zavarovanec neha dobivati dodatno starostno ali *invalidsko* pokojnino.

1.3. ki ga sestavljajo, tvorijo invalidi 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

invalidski pevski zbor | invalidska reprezentanca

- Člani moške in ženske državne *invalidske* reprezentance so najprej odigrali demonstracijsko tekmo in se nato pomerili še s krajevno odbojgarsko ekipo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[invalítsti]

IPA: [inva'li:tski]

tonemski

[invalítsti]

IPA: [invalí:tski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: invalídski

RODILNIK: invalídskega

DAJALNIK: invalídkemu

TOŽILNIK: invalídski

živo invalídskega

MESTNIK: pri invalídkem

ORODNIK: z invalídkim

dvojina

IMENOVALNIK: invalídski

RODILNIK: invalídkih

DAJALNIK: invalídkima

TOŽILNIK: invalídski

MESTNIK: pri invalídkih

ORODNIK: z invalídkima

množina

IMENOVALNIK: invalídski

RODILNIK: invalídkih

DAJALNIK: invalídkim

TOŽILNIK: invalídski

MESTNIK: pri invalídkih

ORODNIK: z invalídkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: invalídski

RODILNIK: invalídske

DAJALNIK: invalídski

TOŽILNIK: invalídsko

MESTNIK: pri invalídski

ORODNIK: z invalídsko

dvojina

IMENOVALNIK: invalídski

RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskima
TOŽILNIK: invalidski
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskima

množina

IMENOVALNIK: invalidske
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskim
TOŽILNIK: invalidske
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidsko
RODILNIK: invalidskega
DAJALNIK: invalidskemu
TOŽILNIK: invalidsko
MESTNIK: pri invalidskem
ORODNIK: z invalidskim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidski
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskima
TOŽILNIK: invalidski
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskima

množina

IMENOVALNIK: invalidska
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskim
TOŽILNIK: invalidska
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidski
RODILNIK: invalidskega
DAJALNIK: invalidskemu
TOŽILNIK: invalidski
živo invalidskega
MESTNIK: pri invalidskem
ORODNIK: z invalidskim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidska
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskima
TOŽILNIK: invalidska
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskima

množina

IMENOVALNIK: invalidski
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskim

TOŽILNIK: invalidske
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidska
RODILNIK: invalidske
DAJALNIK: invalidski
TOŽILNIK: invalidsko
MESTNIK: pri invalidski
ORODNIK: z invalidsko

dvojina

IMENOVALNIK: invalidski
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskima
TOŽILNIK: invalidski
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskima

množina

IMENOVALNIK: invalidske
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskim
TOŽILNIK: invalidske
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: invalidsko
RODILNIK: invalidskega
DAJALNIK: invalidskemu
TOŽILNIK: invalidsko
MESTNIK: pri invalidskem
ORODNIK: z invalidskim

dvojina

IMENOVALNIK: invalidski
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskima
TOŽILNIK: invalidski
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskima

množina

IMENOVALNIK: invalidska
RODILNIK: invalidskih
DAJALNIK: invalidskim
TOŽILNIK: invalidska
MESTNIK: pri invalidskih
ORODNIK: z invalidskimi

IZVOR

↑invalid

invalidsko prislov [invalidsko]

POMEN

takó, da se upošteva invalidnost

▶ **prisl.** + **glag.**

invalidsko (se) upokojiti

- Zaradi težav s srcem se je *invalidsko* upokojila.
- Delodajalec mora delavca obvezno zdravstveno in pokojninsko ter *invalidsko* zavarovati.

▶ **prisl.** + prid. beseda

invalidsko upokojen | invalidsko zavarovan

- Po hudi prometni nesreči je bil *invalidsko* upokojen.

▶ **priredna zveza**

invalidsko in pokojninsko

- Do podpore v obliki mesečne rente so upravičeni kmetje, starejši od 57 let, ki so pokojninsko in *invalidsko* zavarovani kot kmetje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[invalítsko]

IPA: [inva'li:tskɔ]

tonemski

[invalítsko]

IPA: [invalí:tskò]

IZVOR

↑invalidski

ionosfêra ionosfêre samostalnik ženskega spola

[jɔnosfêra]

POMEN

1. iz meteorologije ionizirano območje atmosfere nad približno 70 km od Zemljinega površja, ki vpliva na prenos elektromagnetnega valovanja

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**
raziskovanje ionosfere

- V projektu gre za raziskovanje *ionosfere*, torej ioniziranega sloja v atmosferi, pri čemer iščejo potencial za razvoj nove tehnologije radijske komunikacije in nadzоровanja.
- Od trenutne sestave *ionosfere* je odvisno razširjanje radijskih valov in slišnost radijskih oddajnikov.
- Proučeval je uklon žarkov X, električne lastnosti *ionosfere* in termoluminiscenco.

▶ **glag.** + **od** + **sam. beseda v rodilniku**
odbijati se od ionosfere

- Na kratkem valu dolžine od 10 do 100 m (frekvenca od 30 kHz do 3 MHz) so možne neposredne zveze z vsem svetom, saj se radijski valovi odbijajo od *ionosfere*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- V normalnih razmerah *ionosfera* odbija radijske valove frekvenc pod 30 MHz, če pa bi bila nasičena z nabitimi delci, bi te valove absorbirala.

▶ **sam. beseda** + **v** + **sam. beseda v mestniku**

- Močne motnje v *ionosferi* bi prekinile vse komunikacijske povezave.

▶ **sam. beseda** + **skozi** + **sam. beseda v tožilniku**

- Hitrost signala GPS se pri potovanju skozi *ionosfero* in Zemljino atmosfero zmanjša.

▶ **priredna zveza**

ionosfera in atmosfera

- Nenatančnost signala GPS prihaja iz različnih virov, kot so nenatančnost ur in orbit satelitov ter potovanje signala skozi zemeljsko *ionosfero* in atmosfero.

2. iz astronomije območje atmosfere z močno ioniziranimi plini nad površjem nebesnega telesa

- Naprava ugotavlja sestavo atmosfere in *ionosfere* kometa, hitrosti električno nabitih plinastih delcev.
- Vesoljsko plovilo Mars Express s sondo Marsis je začelo zbirati prve podatke o površju in *ionosferi* Marsa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jɔnosfêra]

IPA: [jonɔ'sfɛ:ra]

tonemski

[jɔnosfêra]

IPA: [jonɔsfɛ:rà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ionosfêra

RODILNIK: ionosfêre

DAJALNIK: ionosfêri

TOŽILNIK: ionosfêro

MESTNIK: pri ionosfêri

ORODNIK: z ionosfêro

dvojina

IMENOVALNIK: ionosfêri

RODILNIK: ionosfêr

DAJALNIK: ionosfêrama

TOŽILNIK: ionosfêri

MESTNIK: pri ionosfêrah

ORODNIK: z ionosfêrama

množina

IMENOVALNIK: ionosfêre

RODILNIK: ionosfêr

DAJALNIK: ionosfêram

TOŽILNIK: ionosfêre

MESTNIK: pri ionosfêrah

ORODNIK: z ionosfêrami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ionosfêra

RODILNIK: ionosfêre

DAJALNIK: ionosfêri

TOŽILNIK: ionosfêro

MESTNIK: pri ionosfêri

ORODNIK: z ionosfêro

dvojina

IMENOVALNIK: ionosfēri
 RODILNIK: ionosfēr
 DAJALNIK: ionosfērama
 TOŽILNIK: ionosfēri
 MESTNIK: pri ionosfērah
 ORODNIK: z ionosfērama

množina

IMENOVALNIK: ionosfēre
 RODILNIK: ionosfēr
 DAJALNIK: ionosfēram
 TOŽILNIK: ionosfēre
 MESTNIK: pri ionosfērah
 ORODNIK: z ionosfērami

IZVOR

prevzeto iz angl. *ionosphere*, nem. *Ionosphäre*, iz ↑ion + ↑(atmo)sfera

jétičen jétična jétično pridevnik [jétičɛn]

POMEN

1. ki je v zvezi z jetiko

▪ Povsod so se slišali zvoki *jetičnega* kašljanja.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **jetični** ki ima jetiko

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

jetičen/jetični bolnik

- V bolnišnicah sprva ni bilo oddelkov za *jetične* bolnike.
- Oče je umrl, mati pa je *jetična* bolnica.
- Že poleti 1919 so v skromno adaptirano graščino namestili 40 *jetičnih* vojakov.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

- Ljudje so začeli za njenim hrbtom govoriti, da bo itak kmalu umrla, ker je *jetična*.

2. kot samostalnik v obliki **jetični, jetična** kdor ima jetiko

- Na Slovenskem smo od leta 1919 imeli državno ustanovo za zdravljenje *jetičnih* v Topolšici.
- Po odkritju antibiotikov so kirurgi operirali le še v primerih, ko se *jetičnemu* ni dalo drugače pomagati.
- Za *jetične* je bilo na voljo le okoli 300 bolniških postelj in le štirje zdravniki specialisti.

3. ekspresivno **ki je telesno šibkejši**

- Na mentrgi je imel leseno desko in počasi je rezal koleščke in jih delil med nas. Brat je bil *jetičen*, zato je zmeraj dobil več kot drugi.

3.1. ekspresivno **ki slabše opravlja kako funkcijo, nalogo ali ne deluje**

- Kastrirati skušajo že tako *jetično* industrijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jétičɛn]

IPA: [ˈjɛːtɨfɛn]

tonemski

[jétičɛn]

IPA: [jèːtɨfɛn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jétičen

določno jétični

RODILNIK: jétičnega

DAJALNIK: jétičnemu

TOŽILNIK: jétičen

določno jétični

živo jétičnega

MESTNIK: pri jétičnem

ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVALNIK: jétična

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnima

TOŽILNIK: jétična

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétični

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnim

TOŽILNIK: jétične

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jétična

RODILNIK: jétične

DAJALNIK: jétični

TOŽILNIK: jétično

MESTNIK: pri jétični

ORODNIK: z jétično

dvojina

IMENOVALNIK: jétični

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnima

TOŽILNIK: jétični

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétične

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnim

TOŽILNIK: jétične

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jétično

RODILNIK: jétičnega

DAJALNIK: jétičnemu

TOŽILNIK: jétično
MESTNIK: pri jétičnem
ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétični
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétična
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj jétičen

ženski spol

EDNINA: bòlj jétična

srednji spol

EDNINA: bòlj jétično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj jétičen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj jétična

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj jétično

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jétičen
določno jétični
RODILNIK: jétičnega
DAJALNIK: jétičnemu
TOŽILNIK: jétičen
določno jétični
živo jétičnega
MESTNIK: pri jétičnem
ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétična
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétične

MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétične
DAJALNIK: jétični
TOŽILNIK: jétično
MESTNIK: pri jétični
ORODNIK: z jétično

dvojina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétični
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétične
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétične
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jétično
RODILNIK: jétičnega
DAJALNIK: jétičnemu
TOŽILNIK: jétično
MESTNIK: pri jétičnem
ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétični
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétična
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj jétičen

ženski spol

EDNINA: bòlj jétična

srednji spol

EDNINA: bòlj jétično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj jétičen

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj jétična

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj jétično

v nekaterih zvezah v obliki **jetični**

jakostni

[jétični]

IPA: [ˈje:tiʃni]

tonemski

[jétični]

IPA: [jè:tiʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: jétični

RODILNIK: jétičnega

DAJALNIK: jétičnemu

TOŽILNIK: jétični

živo jétičnega

MESTNIK: pri jétičnem

ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVANIK: jétična

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnima

TOŽILNIK: jétična

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVANIK: jétični

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnim

TOŽILNIK: jétične

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: jétična

RODILNIK: jétične

DAJALNIK: jétični

TOŽILNIK: jétično

MESTNIK: pri jétični

ORODNIK: z jétično

dvojina

IMENOVANIK: jétični

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnima

TOŽILNIK: jétični

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVANIK: jétične

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnim

TOŽILNIK: jétične

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: jétično

RODILNIK: jétičnega

DAJALNIK: jétičnemu

TOŽILNIK: jétično

MESTNIK: pri jétičnem

ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVANIK: jétični

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnima

TOŽILNIK: jétični

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVANIK: jétična

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnim

TOŽILNIK: jétična

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: jétični

RODILNIK: jétičnega

DAJALNIK: jétičnemu

TOŽILNIK: jétični

živo jétičnega

MESTNIK: pri jétičnem

ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVANIK: jétična

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnima

TOŽILNIK: jétična

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVANIK: jétični

RODILNIK: jétičnih

DAJALNIK: jétičnim

TOŽILNIK: jétične

MESTNIK: pri jétičnih

ORODNIK: z jétičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: jétična

RODILNIK: jétične

DAJALNIK: jétični
TOŽILNIK: jétično
MESTNIK: pri jétični
ORODNIK: z jétično

dvojina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétični
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétične
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétične
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jétično
RODILNIK: jétičnega
DAJALNIK: jétičnemu
TOŽILNIK: jétično
MESTNIK: pri jétičnem
ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétični
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétična
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

kot samostalnik v obliki **jetični, jetična**

jakostni

[jétični]

IPA: [ˈjɛːtɨfni]

tonemski

[jétični]

IPA: [jèːtɨfni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnega

DAJALNIK: jétičnemu
TOŽILNIK: jétični
živo jétičnega
MESTNIK: pri jétičnem
ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétična
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétične
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétične
DAJALNIK: jétični
TOŽILNIK: jétično
MESTNIK: pri jétični
ORODNIK: z jétično

dvojina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétični
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétične
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétične
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnega
DAJALNIK: jétičnemu
TOŽILNIK: jétični
živo jétičnega
MESTNIK: pri jétičnem
ORODNIK: z jétičnim

dvojina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima

TOŽILNIK: jétična
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétične
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jétična
RODILNIK: jétične
DAJALNIK: jétični
TOŽILNIK: jétično
MESTNIK: pri jétični
ORODNIK: z jétično

dvojina

IMENOVALNIK: jétični
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnima
TOŽILNIK: jétični
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnima

množina

IMENOVALNIK: jétične
RODILNIK: jétičnih
DAJALNIK: jétičnim
TOŽILNIK: jétične
MESTNIK: pri jétičnih
ORODNIK: z jétičnimi

IZVOR

prevzeto iz furl. *ètic*, it. *etico* < lat. *hecticus*, to pa iz gr. *hektikós* 'stalen, trajen, ki ne poneha (o vročini ali mrzlici)' iz *héksis* 'stanje'

jétičnik jétičnika samostalnik moškega spola [jétičnik]

POMEN

1. kdor ima jetiko

- Zasebno financiranje sanatorijskega zdravljenja je bilo privilegij bogatejših, delno pa so se na Golniku zdravili tudi zdravstveno zavarovani *jetičniki*.
- Včasih je bilo znano, da *jetičniki* umirajo največ spomladi, ko so močnejše vremenske spremembe.

2. iz botanike rastlina z navadno nasprotnimi listi, katere cvetovi imajo štiri cvetne liste in dva prašnika; primerjaj lat. *Veronica*

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Jetičniki* skupaj z zimezelenom, divjimi mačehicami, nageljni in drugimi cveticami ustvarjajo pravi rožni gaj.
- *Jetičnik* raste v vlažni, vendar dobro odcedni skromno rodovitni zemlji.

- *Jetičniki* hitro in z lahkoto poženejo iz potaknjencev, ki smo jih narezali poleti.

...

- Z vlečenjem skozi tla spodrežemo *jetičnike* in podobne plevela s plitvimi koreninami.

3. zdravilna rastlina z dlakavim stebлом, ovalnimi nazobčanimi listi in svetlo modrimi ali vijoličastimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Veronica officinalis*; SIN.: iz botanike zdravilni jetičnik

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Jetičnik* uspeva na sončnih do polsenčnih prostorih na pičlih tleh.
- *Jetičnik* skupaj z navadno zvezdico zelo rad raste po vrtovih in njivah, kjer ga kot nadležen plevel spomladi kaj hitro izpulimo in vržemo stran.
- *Jetičnik* je pomembna zdravilna rastlina pri zdravljenju protina in revme.

...

- Čaj iz *jetičnika* pomaga pri vseh boleznih dihal, pa tudi pri vnetjih mehurja, pri protinu in revmi.

3.1. zdravilni pripravek iz te rastline

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Jetičnik* blagodejno vpliva na želodec in črevesje.
- *Jetičnik* vsebuje grenčine, čreslovine, nekaj eteričnega olja, maščobe in sladkor.

...

- Danes se uporaba *jetičnika* priporoča pri vseh boleznih dihal, proti kašlju in prehladnim obolenjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jétičnik]

IPA: [ˈjɛːtɨfɲik]

tonemski

[jétičnik]

IPA: [jèːtɨfɲik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: jétičnik

RODILNIK: jétičnika

DAJALNIK: jétičniku

TOŽILNIK: jétičnika

MESTNIK: pri jétičniku

ORODNIK: z jétičnikom

dvojina

IMENOVALNIK: jétičnika

RODILNIK: jétičnikov

DAJALNIK: jétičnikoma

TOŽILNIK: jétičnika

MESTNIK: pri jétičnikih

ORODNIK: z jétičnikoma

množina

IMENOVALNIK: jétičniki
RODILNIK: jétičnikov
DAJALNIK: jétičnikom
TOŽILNIK: jétičnike
MESTNIK: pri jétičnikih
ORODNIK: z jétičniki

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: jétičnik
RODILNIK: jétičnika
DAJALNIK: jétičniku
TOŽILNIK: jétičnika
MESTNIK: pri jétičniku
ORODNIK: z jétičnikom

dvojina

IMENOVALNIK: jétičnika
RODILNIK: jétičnikov tudi jétičnikov
DAJALNIK: jétičnikoma
TOŽILNIK: jétičnika
MESTNIK: pri jétičnikih tudi pri jétičnikih
ORODNIK: z jétičnikoma

množina

IMENOVALNIK: jétičniki
RODILNIK: jétičnikov tudi jétičnikov
DAJALNIK: jétičnikom
TOŽILNIK: jétičnike
MESTNIK: pri jétičnikih tudi pri jétičnikih
ORODNIK: z jétičniki tudi z jétičniki

VZOREC

2. in 3. pomen

jakostno ednina

IMENOVALNIK: jétičnik
RODILNIK: jétičnika
DAJALNIK: jétičniku
TOŽILNIK: jétičnik
MESTNIK: pri jétičniku
ORODNIK: z jétičnikom

dvojina

IMENOVALNIK: jétičnika
RODILNIK: jétičnikov
DAJALNIK: jétičnikoma
TOŽILNIK: jétičnika
MESTNIK: pri jétičnikih
ORODNIK: z jétičnikoma

množina

IMENOVALNIK: jétičniki
RODILNIK: jétičnikov
DAJALNIK: jétičnikom
TOŽILNIK: jétičnike
MESTNIK: pri jétičnikih
ORODNIK: z jétičniki

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: jétičnik

RODILNIK: jétičnika
DAJALNIK: jétičniku
TOŽILNIK: jétičnik
MESTNIK: pri jétičniku
ORODNIK: z jétičnikom

dvojina

IMENOVALNIK: jétičnika
RODILNIK: jétičnikov tudi jétičnikov
DAJALNIK: jétičnikoma
TOŽILNIK: jétičnika
MESTNIK: pri jétičnikih tudi pri jétičnikih
ORODNIK: z jétičnikoma

množina

IMENOVALNIK: jétičniki
RODILNIK: jétičnikov tudi jétičnikov
DAJALNIK: jétičnikom
TOŽILNIK: jétičnike
MESTNIK: pri jétičnikih tudi pri jétičnikih
ORODNIK: z jétičniki tudi z jétičniki

STALNE ZVEZE

grmasti jetičnik

iz botanike grmičasta zimzelena rastlina z navadno dvobarvnimi listi in s cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Hebe*

- *Grmasti jetičnik* ima lepe pisane liste in cveti pozno jeseni.
- Na levi je posajen streptokarp, sledi pisanolistni bršljan, za njim pa *grmasti jetičnik*.
- *Grmasti jetičnik* bo obrezal le zaradi oblike.

studenčni jetičnik

iz botanike zimzelena rastlina z mesnatimi listi in majhnimi modrimi cvetovi, ki raste ob vodi; primerjaj lat. *Veronica beccabunga*

- Nekateri jetičniki so priljubljene okrasne rastline, vodni in *studenčni jetičnik* pa sta najpogostejši vrsti divje zelenjave, ki raste ob vodi.
- *Studenčni jetičnik* je zimzelena vodna trajnica s sočnimi listi in plazečim se stebлом, na pokončnih cvetnih steblih pa se začnejo pozno spomladi razcvetati majhni modri cvetovi.

zdravilni jetičnik

iz botanike zdravilna rastlina z dlakavim stebлом, ovalnimi nazobčanimi listi in svetlo modrimi ali vijoličastimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Veronica officinalis*; SIN.: jetičnik

- Zdravilnost *zdravilnega jetičnika* so priznavali že srednjeveški zdravniki.
- *Zdravilni jetičnik* pospešuje delovanje ledvic in s tem izločanje vode.
- Pri vnetju dihalnih poti se priporoča čajna mešanica iz sto gramov *zdravilnega jetičnika*, petdesetih

gramov cvetov lučnika, petdesetih gramov pljučnika in petdesetih gramov listov ozkolistnega trpotca.

IZVOR

↑jetika

jetika jétike samostalnik ženskega spola [jétika]

POMEN

nalezljiva bakterijska bolezen, pri kateri se v tkivih, zlasti pljučih, pojavljajo krogličaste vnetne tvorbe; SIN.: tuberkuloza

▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

bolehati, umreti, zboleti za jetiko

- Njegov oče je padel kot avstrijski vojak na ruski fronti, mama mu je umrla za *jetiko*.
- Prizadeval si je za odpravo revščine in lakote na podeželju ter od naporov zboled za *jetiko*.

▶ glag. + zaradi + **sam. beseda v rodilniku**

umreti zaradi jetike

- Kljub temu da je zaradi *jetike* umrl pri petindvajsetih letih, je zapustil bogat opus.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pljučna jetika

- Iz posušenega pljučnika pripravljamo čaj, ki je učinkovit pri vseh vrstah boleznih pljuč, bronhitisu in pljučni *jetiki*.
- Umrl je zaradi hude *jetike*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Otroci smo spet spraševali, zakaj gre domov, stara mama pa nam je razložila, da je bolna in da ima *jetiko*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Čaj preprečuje razvoj bakterij, zlasti bacilov *jetike*.
- Umrl je še isto leto, menda za posledicami *jetike*.
- Nekdaj je bil planinski mah zelo cenjen za zdravljenje *jetike*, saj je poleg tega, da je lajšal težave s pljuči, tudi spodbujal tek.
- Včasih so z baziliko zdravili začetni stadij *jetike*.

...

▪ Srednjeveški zdravniki so vrtnice predpisovali bolnikom z *jetiko*.

▪ Od konca štiridesetih let se *jetika* ali tuberkuloza uspešno zdravi z antibiotiki.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jétika]

IPA: [ˈje:tika]

tonemski

[jétika]

IPA: [jè:tíka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: jétika

RODILNIK: jétike

DAJALNIK: jétiki

TOŽILNIK: jétiko

MESTNIK: pri jétiki

ORODNIK: z jétiko

dvojina

IMENOVALNIK: jétiki

RODILNIK: jétik

DAJALNIK: jétikama

TOŽILNIK: jétiki

MESTNIK: pri jétikah

ORODNIK: z jétikama

množina

IMENOVALNIK: jétike

RODILNIK: jétik

DAJALNIK: jétikam

TOŽILNIK: jétike

MESTNIK: pri jétikah

ORODNIK: z jétikami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: jétika

RODILNIK: jétike

DAJALNIK: jétiki

TOŽILNIK: jétiko

MESTNIK: pri jétiki

ORODNIK: z jétiko

dvojina

IMENOVALNIK: jétiki

RODILNIK: jétik

DAJALNIK: jétikama

TOŽILNIK: jétiki

MESTNIK: pri jétikah

ORODNIK: z jétikama

množina

IMENOVALNIK: jétike

RODILNIK: jétik

DAJALNIK: jétikam

TOŽILNIK: jétike

MESTNIK: pri jétikah

ORODNIK: z jétikami

IZVOR

prevzeto iz furl. *etic*, it. *etico* 'jetičen' < lat. *hecticus* iz gr. *hektikós* 'stalen, trajen, ki ne poneha (o vročini ali mrzlici)' iz *héksis* 'stanje'

ježevka jéževke samostalnik ženskega spola [jéževka]

POMEN

1. samica ježa

- Četica majhnih ježkov, ki drobijo s kratkimi nožicami za *ježevko*, je ena najbolj ljubkih predstav, ki jo lahko nudi narava.
- Ker je bil ježek debel, sem vedela, da je *ježevka*.

2. pnevmatika s kovinskimi žeblički za vožnjo po ledu in snegu

- Odpravili so se na zaledenelo Blejsko jezero, da bi preizkusili gume *ježevke*, katerih uporaba je sedaj že lep čas prepovedana.
- Prednost *ježevk* je bila predvsem v tem, da so na poledeneli cesti krajšale zavorno pot in dobro držale smer vožnje.

3. iz etnologije debela palica, ovita na enem koncu z ježevo kožo, kot del oprave kurenta ali pozvačina

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- V rokah vihti *ježevko*, do metra dolgo palico, katere konec je ovit v prave ježeve bodice.

...

- Kurentova naloga je, da s svojim zvonjenjem in mahanjem z *ježevko* iz dežele prežene zimo in priklīče pomlad.

- Nadenejo si zvonce in *ježevke* ter začnejo na vse pretege rajati in zvoniti.

4. iz zoologije riba z velikimi okroglimi očmi in luskami, oblikovanimi v bodice, ki se ob nevarnosti napihne; primerjaj lat. *Diodontidae*

- *Ježevke* so znane kot ribe, ki se hitro prilagodijo življenju v akvariju, vendar v svoji bližini ne trpijo vrstnikov iz lastne družine.
- *Ježevka* ima v vsaki čeljusti po dva zrasla zoba, tako da je močan gobec podoben ptičjemu kljunu.
- Stotine malih ribic se premetava po tleh, med njimi pa je mnogo komercialno neuporabnih napihovalk – *ježevk*, ki jih zmečejo nazaj v vodo.

5. iz biologije neužitna goba s klobukom čašaste, lijakaste ali nepravilne oblike in trosovnico, polno mehkih bodic; primerjaj lat. *Hydnellum*

- *Ježevke* so običajnim gobarjem bolj malo znane, zato pa so toliko bolj zanimive za prave ljubitelje gob.
- Da gre za gobo iz rodu *ježevk*, potrjujejo tudi sivo modre bodice s svetlimi končiči.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jěžeuka]

IPA: [ˈjɛ:ʒɛuka]

tonemski

[jěžeuka] in [jěžeuka]

IPA: [jè:ʒéuka] in [jé:ʒèuka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ježevka

RODILNIK: ježevke

DAJALNIK: ježevki

TOŽILNIK: ježevko

MESTNIK: pri ježevki

ORODNIK: z ježevko

dvojina

IMENOVALNIK: ježevki

RODILNIK: ježevk

DAJALNIK: ježevkama

TOŽILNIK: ježevki

MESTNIK: pri ježevkah

ORODNIK: z ježevkama

množina

IMENOVALNIK: ježevke

RODILNIK: ježevk

DAJALNIK: ježevkam

TOŽILNIK: ježevke

MESTNIK: pri ježevkah

ORODNIK: z ježevkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ježevka

RODILNIK: ježevke

DAJALNIK: ježevki

TOŽILNIK: ježevko

MESTNIK: pri ježevki

ORODNIK: z ježevko

dvojina

IMENOVALNIK: ježevki

RODILNIK: ježevk

DAJALNIK: ježevkama

TOŽILNIK: ježevki

MESTNIK: pri ježevkah

ORODNIK: z ježevkama

množina

IMENOVALNIK: ježevke

RODILNIK: ježevk

DAJALNIK: ježevkam

TOŽILNIK: ježevke

MESTNIK: pri ježevkah

ORODNIK: z ježevkami

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ježevka

RODILNIK: ježevke

DAJALNIK: ježevki

TOŽILNIK: ježevko

MESTNIK: pri ježevki

ORODNIK: z ježevko

dvojina

IMENOVALNIK: ježevki

RODILNIK: ježevk

DAJALNIK: ježevkama

TOŽILNIK: ježevki

MESTNIK: pri ježevkah

ORODNIK: z ježevkama

množina

IMENOVALNIK: ježevke

RODILNIK: ježevk

DAJALNIK: jêževkam
TOŽILNIK: jêževke
MESTNIK: pri jêževkah
ORODNIK: z jêževkami

IZVOR
↑jež

jojóba jojóbe samostalnik ženskega spola [jojóba]

POMEN

1. večji zimzeleni grm z debelimi ovalnimi listi in temno rjavimi plodovi z visoko vsebnostjo olja, po izvoru iz Amerike; primerjaj lat. *Simmondsia chinensis*

▪ *Joba* raste v naravi v puščavskih območjih Severne Amerike in Mehike.

▪ V rastlinjaku si lahko ogledamo vrsto gospodarsko pomembnih rastlin, kot so čajevec, različni citrusi, *joba* ali kininovec.

1.1. plodovi tega grma

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
olje jojobe

- Olje *jojobe* v koži nadomešča izgubljene lipide, uravnava vsebnost vlage, kožo mehča in gladi.
- Maskara z naravnimi voski *jojobe* in bombaža odebeli trepalnice in jih enakomerno prekrije.

1.2. olje, vosek iz plodov tega grma

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Joba* in čebelji vosek vlažita kožo, vrtnica jo pomirja in celi, mandljevo olje pa čisti.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Naravno voljnost normalne kože vzdržujemo s kremami, ki vsebujejo *jojobo*.

...

▪ Če imate suho kožo, lahko maski dodate nekaj kapljic *jojobe* ali svetlinovega olja, da zmehčate kožo.

▪ Najboljši za nego kože in las po mrzli zimi sta vlažilna aloja in hranilna *joba*.

2. kot pridevnik ki je iz plodov jojobe 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
jojoba olje

- Barvna mila in kopeli vsebujejo *joba* olje in pantenol ter so obarvana z naravnim barvilom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jojóba]

IPA: [jɔ'jo:ba]

tonemski

[jojôba]

IPA: [jɔjô:bà]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: jojóba
RODILNIK: jojóbe
DAJALNIK: jojóbi
TOŽILNIK: jojóbo
MESTNIK: pri jojóbi
ORODNIK: z jojóbo

dvojina

IMENOVALNIK: jojóbi
RODILNIK: jojób
DAJALNIK: jojóbama
TOŽILNIK: jojóbi
MESTNIK: pri jojóbah
ORODNIK: z jojóbama

množina

IMENOVALNIK: jojóbe
RODILNIK: jojób
DAJALNIK: jojóbam
TOŽILNIK: jojóbe
MESTNIK: pri jojóbah
ORODNIK: z jojóbami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: jojôba
RODILNIK: jojôbe
DAJALNIK: jojôbi
TOŽILNIK: jojôbo
MESTNIK: pri jojôbi
ORODNIK: z jojôbo

dvojina

IMENOVALNIK: jojôbi
RODILNIK: jojôb
DAJALNIK: jojôbama
TOŽILNIK: jojôbi
MESTNIK: pri jojôbah
ORODNIK: z jojôbama

množina

IMENOVALNIK: jojôbe
RODILNIK: jojôb
DAJALNIK: jojôbam
TOŽILNIK: jojôbe
MESTNIK: pri jojôbah
ORODNIK: z jojôbami

kot pridevnik

jakostni

[jojóba]

IPA: [jɔ'jo:ba]

tonemski

[jojôba]

IPA: [jɔjô:bà]

IZVOR

prevzeto prek nem. *Joba* in meh. špan. *joba* iz nekega indijanskega jezika

jojóbin jojóbina jojóbino pridevnik [jojóbin]

POMEN

1. ki je v zvezi z jojobo 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Olje, ki ga izolirajo iz semen *jojobinega* grma, ima značilnosti detergenta.

2. ki je iz jojobe 1.1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

jojobin vosek | jojobino olje

- Raziskave *jojobinega* voska kažejo njegovo veliko uporabnost kot nadomestek za dizelska olja.
- *Jojobino* olje je tekoči vosek, ki jo po svoji sestavi podoben kolagenu, vsebuje pa veliko vitaminov in mineralov.
- Gel kožo globinsko očisti z mikrodelci *jojobinega* masla in izvlečki silicija.
- Stopala namažemo s šentjanževim oljem, kakavovim maslom, *jojobino* kremo ali navadnim vazelinom, ki ga kupimo v drogeriji.

▶ priredna zveza

jojobin in mandljev

- Blago mandljevo in *jojobino* olje ter olje pšeničnih kalčkov z vitaminom E izboljšujejo elastičnost vezivnega tkiva, zato koža postane bolj prožna.
- V boljše založenih drogerijah lahko kupimo posebne rokavice, ki so z notranje strani premazane z *jojobinim* ali avokadovim oljem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jojóbin]

IPA: [jɔ'jo:bin]

tonemski

[jojòbin]

IPA: [jɔjò:bin]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: jojóbin
RODILNIK: jojóbin**ega**
DAJALNIK: jojóbin**emu**
TOŽILNIK: jojóbin
živo jojóbin**ega**
MESTNIK: pri jojóbin**em**
ORODNIK: z jojóbin**im**

dvojina

IMENOVANIK: jojóbina
RODILNIK: jojóbin**ih**
DAJALNIK: jojóbin**ima**
TOŽILNIK: jojóbina
MESTNIK: pri jojóbin**ih**
ORODNIK: z jojóbin**ima**

množina

IMENOVANIK: jojóbin

RODILNIK: jojóbin**ih**

DAJALNIK: jojóbin**im**

TOŽILNIK: jojóbine

MESTNIK: pri jojóbin**ih**

ORODNIK: z jojóbin**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: jojóbina

RODILNIK: jojóbine

DAJALNIK: jojóbin**i**

TOŽILNIK: jojóbino

MESTNIK: pri jojóbin**i**

ORODNIK: z jojóbino

dvojina

IMENOVANIK: jojóbin**i**

RODILNIK: jojóbin**ih**

DAJALNIK: jojóbin**ima**

TOŽILNIK: jojóbin**i**

MESTNIK: pri jojóbin**ih**

ORODNIK: z jojóbin**ima**

množina

IMENOVANIK: jojóbine

RODILNIK: jojóbin**ih**

DAJALNIK: jojóbin**im**

TOŽILNIK: jojóbine

MESTNIK: pri jojóbin**ih**

ORODNIK: z jojóbin**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: jojóbin**o**

RODILNIK: jojóbin**ega**

DAJALNIK: jojóbin**emu**

TOŽILNIK: jojóbin**o**

MESTNIK: pri jojóbin**em**

ORODNIK: z jojóbin**im**

dvojina

IMENOVANIK: jojóbin**i**

RODILNIK: jojóbin**ih**

DAJALNIK: jojóbin**ima**

TOŽILNIK: jojóbin**i**

MESTNIK: pri jojóbin**ih**

ORODNIK: z jojóbin**ima**

množina

IMENOVANIK: jojóbina

RODILNIK: jojóbin**ih**

DAJALNIK: jojóbin**im**

TOŽILNIK: jojóbina

MESTNIK: pri jojóbin**ih**

ORODNIK: z jojóbin**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: jojòbin

določno jojòbin**i**

RODILNIK: jojòbin**ega**

DAJALNIK: jojôbinemu
TOŽILNIK: jojôbin
določno jojôbini
živo jojôbinega
MESTNIK: pri jojôbinem
ORODNIK: z jojôbinim

dvojina

IMENOVALNIK: jojôbina
RODILNIK: jojôbinih
DAJALNIK: jojôbinima
TOŽILNIK: jojôbina
MESTNIK: pri jojôbinih
ORODNIK: z jojôbinima

množina

IMENOVALNIK: jojôbini
RODILNIK: jojôbinih
DAJALNIK: jojôbinim
TOŽILNIK: jojôbine
MESTNIK: pri jojôbinih
ORODNIK: z jojôbinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jojôbina
RODILNIK: jojôbine
DAJALNIK: jojôbini
TOŽILNIK: jojôbino
MESTNIK: pri jojôbini
ORODNIK: z jojôbino

dvojina

IMENOVALNIK: jojôbini
RODILNIK: jojôbinih
DAJALNIK: jojôbinima
TOŽILNIK: jojôbini
MESTNIK: pri jojôbinih
ORODNIK: z jojôbinima

množina

IMENOVALNIK: jojôbine
RODILNIK: jojôbinih
DAJALNIK: jojôbinim
TOŽILNIK: jojôbine
MESTNIK: pri jojôbinih
ORODNIK: z jojôbinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jojôbino
RODILNIK: jojôbinega
DAJALNIK: jojôbinemu
TOŽILNIK: jojôbino
MESTNIK: pri jojôbinem
ORODNIK: z jojôbinim

dvojina

IMENOVALNIK: jojôbini
RODILNIK: jojôbinih
DAJALNIK: jojôbinima
TOŽILNIK: jojôbini
MESTNIK: pri jojôbinih

ORODNIK: z jojôbinima

množina

IMENOVALNIK: jojôbina
RODILNIK: jojôbinih
DAJALNIK: jojôbinim
TOŽILNIK: jojôbina
MESTNIK: pri jojôbinih
ORODNIK: z jojôbinimi

IZVOR

↑jojoba

juice juicea; in **džús** samostalnik moškega spola [džús]

POMEN

sadni sok, navadno pomarančni

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Najprej si pripravim naravni *juice* – stisnem pomaranče in limone.

...

- Ob kavi boste dobili še krof in deci *juicea*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[džús]

IPA: [ˈdʒuːs]

tonemski

[džûs]

IPA: [dʒúːs]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: juice

jakostni [džús]

tonemski [džûs]

RODILNIK: juicea

jakostni [džúsa]

tonemski [džûsa]

DAJALNIK: juiceu

jakostni [džúsu]

tonemski [džûsu]

TOŽILNIK: juice

jakostni [džús]

tonemski [džûs]

MESTNIK: pri juiceu

jakostni [pri džúsu]

tonemski [pri džûsu]

ORODNIK: z juiceom

jakostni [z džúsom]

tonemski [z džûsom]

dvojina

IMENOVALNIK: juicea

jakostni [džúsa]

tonemski [džûsa]

RODILNIK: juiceov

jakostni [džúsov]

tonemski [džûsov]

DAJALNIK: juice**oma**
 jakostni [džúsoma]
 tonemski [džûsoma]
 TOŽILNIK: juicea
 jakostni [džúsa]
 tonemski [džûsa]
 MESTNIK: pri juice**ih**
 jakostni [pri džúsih]
 tonemski [pri džûsih]
 ORODNIK: z juice**oma**
 jakostni [z džúsoma]
 tonemski [z džûsoma]

množina

IMENOVALNIK: juicei
 jakostni [džúsi]
 tonemski [džûsi]
 RODILNIK: juiceov
 jakostni [džúsov]
 tonemski [džûsov]
 DAJALNIK: juice**om**
 jakostni [džúsom]
 tonemski [džûsom]
 TOŽILNIK: juicee
 jakostni [džúse]
 tonemski [džûse]
 MESTNIK: pri juice**ih**
 jakostni [pri džúsih]
 tonemski [pri džûsih]
 ORODNIK: z juicei
 jakostni [z džúsi]
 tonemski [z džûsi]

IZVOR

prevzeto prek angl. *juice* 'sok' iz stfrc. *jus*, frc. *jus* < lat. *iūs* 'juha, godlja', glej ↑juha

kájman kájmana samostalnik moškega spola [kájman]

POMEN

iz zoologije krokodil z ožjimi, daljšimi zobmi, po izvoru iz Srednje in Južne Amerike; primerjaj lat.

Caiman

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Kajman* živi v mirnih, blatnih vodah; samice naredijo gnezda na obrežju.
- *Kajmani* imajo neverjetno moč in ostro zobovje, plen pa trgajo z vrtenjem okoli svoje vzdolžne osi.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Prišla sem do mangrovskega močvirja, domovanja *kajmanov* in številnih tropskih ptic.
- Odpluli smo na nočno opazovanje *kajmanov*, amazonske različice krokodilov.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Čeprav je videti zastrašujoče, se plašni *kajman* najraje skriva v rastlinju.
- Leni *kajmani* se sončijo na obrežju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
 [kájman]
 IPA: ['ka:iman]
 tonemski
 [kájman]
 IPA: [ká:imàn]

VZOREC

jakostno
 ednina

IMENOVALNIK: kájman
 RODILNIK: kájmana
 DAJALNIK: kájmanu
 TOŽILNIK: kájmana
 MESTNIK: pri kájmanu
 ORODNIK: s kájmanom

dvojina

IMENOVALNIK: kájmana
 RODILNIK: kájmanov
 DAJALNIK: kájmanoma
 TOŽILNIK: kájmana
 MESTNIK: pri kájmanih
 ORODNIK: s kájmanoma

množina

IMENOVALNIK: kájmani
 RODILNIK: kájmanov
 DAJALNIK: kájmanom
 TOŽILNIK: kájmane
 MESTNIK: pri kájmanih
 ORODNIK: s kájmani

tonemsko
 ednina

IMENOVALNIK: kájman
 RODILNIK: kájmana
 DAJALNIK: kájmanu
 TOŽILNIK: kájmana
 MESTNIK: pri kájmanu
 ORODNIK: s kájmanom

dvojina

IMENOVALNIK: kájmana
 RODILNIK: kájmanov
 DAJALNIK: kájmanoma
 TOŽILNIK: kájmana
 MESTNIK: pri kájmanih
 ORODNIK: s kájmanoma

množina

IMENOVALNIK: kájmani
 RODILNIK: kájmanov
 DAJALNIK: kájmanom
 TOŽILNIK: kájmane
 MESTNIK: pri kájmanih
 ORODNIK: s kájmani

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kaiman* in špan. *caimán* iz nekega karibskega jezika

kájt kájta samostalnik moškega spola [kájt]

POMEN

1. manjšemu jadralnemu padalu podobna priprava na dolgih vrvicah za kajtanje

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Vsi so poskusili upravljati *kajt* na kopnem.
- Naučili vas bodo nekaj malega o vetru, vzgonu, kako deluje krilo in kako usmerjate *kajt*.
- Komaj sem prišla z dopusta in že razmišljam, kdaj bom lahko zopet napihnila svoj *kajt*.

...

- *Kajt* vas lahko v dveh sekundah povleče iz popolnoma mirujočega stoječega položaja do hitrosti 30 km/h.
- Med skokom se za *kajt* držijo le z eno roko, snamejo z nog desko, delajo salte.

2. kot pridevnik ki je v zvezi s kajtom 1.

- Če obvladamo *kajt* srfanje z morja, potem s prilagoditvijo na snežne razmere ne bomo imeli večjih težav.
- V bližini se nahaja svetovno znani *kajt* center.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kájt]

IPA: [ˈka:it]

tonemski

[kájt]

IPA: [ká:it]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kájt

RODILNIK: kájta

DAJALNIK: kájtu

TOŽILNIK: kájt

MESTNIK: pri kájtu

ORODNIK: s kájtom

dvojina

IMENOVALNIK: kájta

RODILNIK: kájto

DAJALNIK: kájto

TOŽILNIK: kájta

MESTNIK: pri kájto

ORODNIK: s kájto

množina

IMENOVALNIK: kájti

RODILNIK: kájto

DAJALNIK: kájto

TOŽILNIK: kájte

MESTNIK: pri kájto

ORODNIK: s kájti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kájt

RODILNIK: kájta

DAJALNIK: kájtu

TOŽILNIK: kájt

MESTNIK: pri kájtu

ORODNIK: s kájtom

dvojina

IMENOVALNIK: kájta

RODILNIK: kájto

DAJALNIK: kájto

TOŽILNIK: kájta

MESTNIK: pri kájto

ORODNIK: s kájto

množina

IMENOVALNIK: kájti

RODILNIK: kájto

DAJALNIK: kájto

TOŽILNIK: kájte

MESTNIK: pri kájto

ORODNIK: s kájti

kot pridevnik

jakostni

[kájt]

IPA: [ˈka:it]

tonemski

[kájt]

IPA: [ká:it]

IZVOR

prevzeto iz angl. *kite*, prvotneje 'papirnati zmaj' < 'vrsta sokola'

kájtanje kájtanja samostalnik srednjega spola [kájtanje]

POMEN

šport, pri katerem se z upravljanjem jadralnemu padalu podobnega pripomočka deska po vodi, snegu, navadno kot rekreativna dejavnost

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

šola kajtanja

- V zalivu boste našli vodni park s tobogani, šolo *kajtanja* in deskanja ter potapljaški center.
- Visoki valovi in veter predstavljajo pravi raj za ljubitelje *kajtanja* in deskanja.
- Veliko različnih oblik *kajtanja* dovoljuje, da se lahko zabavajo vsi, le zadostna količina vetra je potrebna.

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**
kajtanje na snegu

- Čar *kajtanja* na snegu je v možnosti izredno hitrega premagovanja višinskih razlik.
- Imamo različne terene in tudi poimenovanja: *kajtanje* na vodi, *kajtanje* na zemlji, *kajtanje* na snegu.

- *Kajtanje* na vetrovnem morju je izjemno privlačno.
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
tekmovanje v kajtanju
 - Sredi februarja bo na Blokah, če bo le dovolj snega in vetra, mednarodno tekmovanje v *kajtanju*.
 - Kot ljubitelj adrenalinskih športov se je udeležil državnega prvenstva v *kajtanju* in zmagal.
- ▶ **pid. beseda + sam. beseda**
 - Gorsko turno *kajtanje* je izredno vznemirljivo, saj zmaj omogoča hiter vzpon na goro in spektakularno jadranje v dolino.
 - Pod strokovnim vodstvom se gostje surfanja na snegu lahko naučijo od pionirjev snežnega *kajtanja*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
 - *Kajtanje* me je res zasvojilo, nikoli si nisem mislila, da bom lahko pri kakšnem športu tako uživala.
 - *Kajtanje* je zahtevalo veliko moči in koncentracije, potrebno je ogromno znanja, da res obvladaš padalo v zraku.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
 - Leta 1977 je bila na podlagi surferske deske izdelana deska za *kajtanje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kájtanje]

IPA: ['ka:itanje]

tonemski

[kájtanje]

IPA: [ká:itànje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kájtanje

RODILNIK: kájtanja

DAJALNIK: kájtanju

TOŽILNIK: kájtanje

MESTNIK: pri kájtanju

ORODNIK: s kájtanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kájtanji

RODILNIK: kájtanj

DAJALNIK: kájtanjema

TOŽILNIK: kájtanji

MESTNIK: pri kájtanjih

ORODNIK: s kájtanjema

množina

IMENOVALNIK: kájtanja

RODILNIK: kájtanj

DAJALNIK: kájtanjem

TOŽILNIK: kájtanja

MESTNIK: pri kájtanjih

ORODNIK: s kájtanji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kájtanje

RODILNIK: kájtanja

DAJALNIK: kájtanju

TOŽILNIK: kájtanje

MESTNIK: pri kájtanju

ORODNIK: s kájtanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kájtanji

RODILNIK: kájtanj

DAJALNIK: kájtanjema

TOŽILNIK: kájtanji

MESTNIK: pri kájtanjih

ORODNIK: s kájtanjema

množina

IMENOVALNIK: kájtanja

RODILNIK: kájtanj

DAJALNIK: kájtanjem

TOŽILNIK: kájtanja

MESTNIK: pri kájtanjih

ORODNIK: s kájtanji

IZVOR

↑kajtati

kájtar kájtarja samostalnik moškega spola [kájtar]

POMEN

kdor se ukvarja s kajtanjem

▶ **pid. beseda + sam. beseda**

- Najboljši *kajtarji* prihajajo iz vrst odličnih deskarjev na snegu.
- Mlajši *kajtarji* so manjši, lažji, gibčnejši in bolj energični, zaradi česar so zelo dobri pri izvajanju različnih trikov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Nekateri *kajtarji* se znajo v zraku več deset metrov visoko obdržati tudi po dve minuti.

...

- Silo in smer vetra kažejo napete vrvce, pritrjene na jadralni pas *kajtarja* v bližini popka, torej v bližini njegovega težišča.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kájtar]

IPA: ['ka:itar]

tonemski

[kájtar]

IPA: [ká:itâr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kájtar

RODILNIK: kájtarja

DAJALNIK: kájtarju

TOŽILNIK: kájtárja
MESTNIK: pri kájtárju
ORODNIK: s kájtárjem

dvojina

IMENOVALNIK: kájtárja
RODILNIK: kájtárjev
DAJALNIK: kájtárjema
TOŽILNIK: kájtárja
MESTNIK: pri kájtárjih
ORODNIK: s kájtárjema

množina

IMENOVALNIK: kájtárji
RODILNIK: kájtárjev
DAJALNIK: kájtárjem
TOŽILNIK: kájtárje
MESTNIK: pri kájtárjih
ORODNIK: s kájtárji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kâjtar
RODILNIK: kâjtarja
DAJALNIK: kâjtarju
TOŽILNIK: kâjtarja
MESTNIK: pri kâjtarju
ORODNIK: s kâjtarjem

dvojina

IMENOVALNIK: kâjtarja
RODILNIK: kâjtarjev
DAJALNIK: kâjtarjema
TOŽILNIK: kâjtarja
MESTNIK: pri kâjtarjih
ORODNIK: s kâjtarjema

množina

IMENOVALNIK: kâjtarji
RODILNIK: kâjtarjev
DAJALNIK: kâjtarjem
TOŽILNIK: kâjtarje
MESTNIK: pri kâjtarjih
ORODNIK: s kâjtarji

BESEDOTVORJE

feminativ: kajtarka

IZVOR

↑kajtati

kájtarka kájtárke samostalnik ženskega spola [kájtaɾka]

POMEN

ženska, ki se ukvarja s kajtanjem

- Trenutno nima domače živali, saj je postala navdušena *kajtarka* in za ljubljenska ne bi imela dovolj časa.
- Osem kilometrov zlatega peska te počasi vodi v globine mirnega turkiznega morja, v katerem boš uživala kot plavalka, deskarka, *kajtarka*, smučarka na vodi in jadralka.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kájtaɾka]

IPA: [ˈka:itarka]

tonemski

[kâjtaɾka]

IPA: [ká:itàɾka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kájtarka

RODILNIK: kájtárke

DAJALNIK: kájtarki

TOŽILNIK: kájtarko

MESTNIK: pri kájtarki

ORODNIK: s kájtarko

dvojina

IMENOVALNIK: kájtarki

RODILNIK: kájtark

DAJALNIK: kájtarkama

TOŽILNIK: kájtarki

MESTNIK: pri kájtarkah

ORODNIK: s kájtarkama

množina

IMENOVALNIK: kájtárke

RODILNIK: kájtark

DAJALNIK: kájtarkam

TOŽILNIK: kájtárke

MESTNIK: pri kájtarkah

ORODNIK: s kájtarkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kâjtaɾka

RODILNIK: kâjtaɾke

DAJALNIK: kâjtarki

TOŽILNIK: kâjtarko

MESTNIK: pri kâjtarki

ORODNIK: s kâjtarko

dvojina

IMENOVALNIK: kâjtarki

RODILNIK: kâjtark

DAJALNIK: kâjtarkama

TOŽILNIK: kâjtarki

MESTNIK: pri kâjtarkah

ORODNIK: s kâjtarkama

množina

IMENOVALNIK: kâjtaɾke

RODILNIK: kâjtark

DAJALNIK: kâjtarkam

TOŽILNIK: kâjtaɾke

MESTNIK: pri kâjtaɾkah

ORODNIK: s kâjtaɾkami

IZVOR

↑kajtar

kájtati kájtam nedovršni glagol [kájtati]

POMEN

ukvarjati se s športom, pri katerem se z upravljanjem jadralnemu padalu podobnega pripomočka deska po vodi, snegu, navadno kot z rekreativno dejavnostjo

- Rad bi raziskal otoke, predvsem pa si želim, da bi se naučil *kajtati*.
- Borda že štiri leta in mu je poletje celo bližje kot zima, ker rad *kajta* in surfa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kájtati]

IPA: [ˈka:itati]

tonemski

[kájtati]

IPA: [ká:itàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: kájtati

NAMENILNIK: kájtat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kájt**am**

2. OSEBA: káj**taš**

3. OSEBA: káj**ta**

dvojina

1. OSEBA: kájt**ava**

2. OSEBA: kájt**ata**

3. OSEBA: kájt**ata**

množina

1. OSEBA: kájt**amo**

2. OSEBA: kájt**ate**

3. OSEBA: kájt**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: kájt**aj**

dvojina

1. OSEBA: kájt**ajva**

2. OSEBA: kájt**ajta**

množina

1. OSEBA: kájt**ajmo**

2. OSEBA: kájt**ajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: káj**tal**

DVOJINA: káj**tala**

MNOŽINA: káj**tali**

ženski spol

EDNINA: káj**tala**

DVOJINA: káj**tali**

MNOŽINA: káj**tale**

srednji spol

EDNINA: káj**talo**

DVOJINA: káj**tali**

MNOŽINA: káj**tala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kajtajó**č**

RODILNIK: kajtajó**čega**

DAJALNIK: kajtajó**čemu**

TOŽILNIK: kajtajó**č**

živo kajtajó**čega**

MESTNIK: pri kajtajó**čem**

ORODNIK: s kajtajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: kajtajó**ča**

RODILNIK: kajtajó**čih**

DAJALNIK: kajtajó**čima**

TOŽILNIK: kajtajó**ča**

MESTNIK: pri kajtajó**čih**

ORODNIK: s kajtajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: kajtajó**či**

RODILNIK: kajtajó**čih**

DAJALNIK: kajtajó**čim**

TOŽILNIK: kajtajó**če**

MESTNIK: pri kajtajó**čih**

ORODNIK: s kajtajó**čimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kajtajó**ča**

RODILNIK: kajtajó**če**

DAJALNIK: kajtajó**či**

TOŽILNIK: kajtajó**čo**

MESTNIK: pri kajtajó**či**

ORODNIK: s kajtajó**čo**

dvojina

IMENOVALNIK: kajtajó**či**

RODILNIK: kajtajó**čih**

DAJALNIK: kajtajó**čima**

TOŽILNIK: kajtajó**či**

MESTNIK: pri kajtajó**čih**

ORODNIK: s kajtajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: kajtajó**če**

RODILNIK: kajtajó**čih**

DAJALNIK: kajtajó**čim**

TOŽILNIK: kajtajó**če**

MESTNIK: pri kajtajó**čih**

ORODNIK: s kajtajó**čimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kajtajó**če**

RODILNIK: kajtajó**čega**

DAJALNIK: kajtajó**čemu**

TOŽILNIK: kajtajóče
MESTNIK: pri kajtajóčem
ORODNIK: s kajtajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kajtajóči
RODILNIK: kajtajóčih
DAJALNIK: kajtajóčima
TOŽILNIK: kajtajóči
MESTNIK: pri kajtajóčih
ORODNIK: s kajtajóčima

množina

IMENOVALNIK: kajtajóča
RODILNIK: kajtajóčih
DAJALNIK: kajtajóčim
TOŽILNIK: kajtajóča
MESTNIK: pri kajtajóčih
ORODNIK: s kajtajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: kajtáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kájtanje
RODILNIK: kájtanja
DAJALNIK: kájtanju
TOŽILNIK: kájtanje
MESTNIK: pri kájtanju
ORODNIK: s kájtanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kájtanji
RODILNIK: kájtanj
DAJALNIK: kájtanjema
TOŽILNIK: kájtanji
MESTNIK: pri kájtanjih
ORODNIK: s kájtanjema

množina

IMENOVALNIK: kájtanja
RODILNIK: kájtanj
DAJALNIK: kájtanjem
TOŽILNIK: kájtanja
MESTNIK: pri kájtanjih
ORODNIK: s kájtanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: kâjtati
NAMENILNIK: kâjtat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kâjtam
2. OSEBA: kâjtaš
3. OSEBA: kâjta

dvojina

1. OSEBA: kâjtava
2. OSEBA: kâjtata
3. OSEBA: kâjtata

množina

1. OSEBA: kâjtamo
2. OSEBA: kâjtate
3. OSEBA: kâjtajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kâjtaj

dvojina

1. OSEBA: kâjtajva
2. OSEBA: kâjtajta

množina

1. OSEBA: kâjtajmo
2. OSEBA: kâjtajte

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: kâjtal
DVOJINA: kâjtala
MNOŽINA: kâjtali

ženski spol

EDNINA: kâjtala
DVOJINA: kâjtali
MNOŽINA: kâjtale

srednji spol

EDNINA: kâjtalo
DVOJINA: kâjtali
MNOŽINA: kâjtala

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kajtajóč tudi kajtajóč
RODILNIK: kajtajóčega
DAJALNIK: kajtajóčemu
TOŽILNIK: kajtajóč tudi kajtajóč
živo kajtajóčega
MESTNIK: pri kajtajóčem
ORODNIK: s kajtajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kajtajóča
RODILNIK: kajtajóčih
DAJALNIK: kajtajóčima
TOŽILNIK: kajtajóča
MESTNIK: pri kajtajóčih
ORODNIK: s kajtajóčima

množina

IMENOVALNIK: kajtajóči
RODILNIK: kajtajóčih
DAJALNIK: kajtajóčim
TOŽILNIK: kajtajóče
MESTNIK: pri kajtajóčih
ORODNIK: s kajtajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kajtajóča
RODILNIK: kajtajóče
DAJALNIK: kajtajóči
TOŽILNIK: kajtajóčo
MESTNIK: pri kajtajóči
ORODNIK: s kajtajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: kajtajóči

RODILNIK: kajtajóč**ih**
DAJALNIK: kajtajóč**ima**
TOŽILNIK: kajtajóč**i**
MESTNIK: pri kajtajóč**ih**
ORODNIK: s kajtajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kajtajóč**e**
RODILNIK: kajtajóč**ih**
DAJALNIK: kajtajóč**im**
TOŽILNIK: kajtajóč**e**
MESTNIK: pri kajtajóč**ih**
ORODNIK: s kajtajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kajtajóč**e**
RODILNIK: kajtajóč**ega**
DAJALNIK: kajtajóč**emu**
TOŽILNIK: kajtajóč**e**
MESTNIK: pri kajtajóč**em**
ORODNIK: s kajtajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kajtajóč**i**
RODILNIK: kajtajóč**ih**
DAJALNIK: kajtajóč**ima**
TOŽILNIK: kajtajóč**i**
MESTNIK: pri kajtajóč**ih**
ORODNIK: s kajtajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kajtajóč**a**
RODILNIK: kajtajóč**ih**
DAJALNIK: kajtajóč**im**
TOŽILNIK: kajtajóč**a**
MESTNIK: pri kajtajóč**ih**
ORODNIK: s kajtajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: kajt**á**je

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: k**á**jtanje
RODILNIK: k**á**jtanja
DAJALNIK: k**á**jtanju
TOŽILNIK: k**á**jtanje
MESTNIK: pri k**á**jtanju
ORODNIK: s k**á**jtanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: k**á**jtanj**i**
RODILNIK: k**á**jtanj
DAJALNIK: k**á**jtanj**ema**
TOŽILNIK: k**á**jtanj**i**
MESTNIK: pri k**á**jtanj**ih**
ORODNIK: s k**á**jtanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: k**á**jtanj**a**
RODILNIK: k**á**jtanj
DAJALNIK: k**á**jtanj**em**
TOŽILNIK: k**á**jtanj**a**
MESTNIK: pri k**á**jtanj**ih**

ORODNIK: s k**á**jtanj**i**

IZVOR

↑kajt

kalorifêr kalorifêrja samostalnik moškega spola [kalorifêr]

POMEN

električna naprava z ventilatorjem za ogrevanje prostorov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

električni kalorifer

▪ Uporabite naprave, kot je prenosna peč ali električni *kalorifer*, da bo imel zrak okoli vas ustrezno temperaturo.

▪ Majhen, prikupen *kalorifer* je sicer velik porabnik električne energije, vendar je na prehodu v kurilno sezono učinkovit pripomoček za hitro ogrevanje prostora.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ K bolj prijetnemu vzdušju doma lahko pripomore že en sam *kalorifer*.

▪ Ali veste, koliko kvadratnih metrov ogreje *kalorifer*?

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ V slačilnici so morali namestiti dodatne *kaloriferje* za sušenje opreme po dopoldanskih treningih.

▪ V vseh oddelkih bodo odstranili *kaloriferje*, kuhalnike, pregledali bodo ventilatorje in vanje vgrajene termične varovalke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kalorifêr]

IPA: [kalɔri'fɛ:r]

tonemski

[kalorifêr]

IPA: [kalɔrifɛ:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kalorifêr

RODILNIK: kalorifêr**ja**

DAJALNIK: kalorifêr**ju**

TOŽILNIK: kalorifêr

MESTNIK: pri kalorifêr**ju**

ORODNIK: s kalorifêr**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: kalorifêr**ja**

RODILNIK: kalorifêr**jev**

DAJALNIK: kalorifêr**jema**

TOŽILNIK: kalorifêr**ja**

MESTNIK: pri kalorifêr**jih**

ORODNIK: s kalorifêr**jema**

množina

IMENOVALNIK: kalorifêr**ji**

RODILNIK: kalorifêrjev
DAJALNIK: kalorifêrjem
TOŽILNIK: kalorifêrje
MESTNIK: pri kalorifêrjih
ORODNIK: s kalorifêrji

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: kalorifêr
RODILNIK: kalorifêrja
DAJALNIK: kalorifêrju
TOŽILNIK: kalorifêr
MESTNIK: pri kalorifêrju
ORODNIK: s kalorifêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: kalorifêrja
RODILNIK: kalorifêrjev
DAJALNIK: kalorifêrjema
TOŽILNIK: kalorifêrja
MESTNIK: pri kalorifêrjih
ORODNIK: s kalorifêrjema

množina

IMENOVALNIK: kalorifêrji
RODILNIK: kalorifêrjev
DAJALNIK: kalorifêrjem
TOŽILNIK: kalorifêrje
MESTNIK: pri kalorifêrjih
ORODNIK: s kalorifêrji

IZVOR

prevzeto iz frc. *calorifêre* 'naprava za hišno gretje', iz lat. *calor* 'toplota' + tvorjenka od *ferre* 'nositi'

kartírati kartíram nedovršni in dovršni glagol [kartírati]

POMEN

1. izdelovati zemljevide, karte določenega območja; SIN.: kartografirati

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

kartirati območje | kartirati površje

- Nekateri deli sveta so ostali nekartirani do 2. svetovne vojne, ko so s pomočjo informacij, dobljenih s fotografij iz zraka, *kartirali* obsežna območja.
- Bil je prvi, ki je v večjem obsegu *kartiral* porečje reke Amazonke in odročna področja Andov.

▶ prisl. + **glag.**

natančno, podrobno kartirati

- S pomočjo več tisoč posnetkov so znanstveniki natančno *kartirali* lunino površje, določili starost kraterjev, morij (nižin) in gora.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Portugalski raziskovalec je v težavni odpravi prepotoval južno in osrednjo Afriko in *kartiral* osrčje te celine.
- Orbitalni deli sond so radarsko *kartirali* večje značilnosti površja, kot so planote, gorske verige in vulkani.

1.1. vnašati, prikazovati podatke o določenem pojavu, pojavnosti na karti, zemljevidu; SIN.: kartografirati

- Botaniki z bližnje univerze so pospešeno *kartirali* razširjenost rastlinskih združb in razvijali metodo, ki bi jim iz satelitskih posnetkov omogočala razbrati spremembe v masi zelenih rastlin.
- Razdeljeni v skupine smo *kartirali* razprostranjenost zaradi vetra različno deformiranih dreves.
- Poleg preučevanja živali in rastlin *kartirajo* tudi habitatne tipe.

2. prepoznavati, določati položaj, funkcijo česa v organizmu, njegovem delu, strukturi, zlasti gena v kromosomu

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- *Kartirali* smo gene za srčni infarkt, Alzheimerjevo bolezen, shizofrenijo, osteoporozo in astmo.
- Pomembnejši bi bili genetski testi, ki bi hitreje in poceni *kartirali* dedno zasnovo vsakega pacienta.
- *Kartirala* je kompleksen vzorec vezivnih vlaken, ki objema celotno mišičevje od dna glave pa do vrha repa delfina.
- Čez čas je spet *kartiral* njene možgane in ugotovil, da področje, ki je bilo pred tem odgovorno za občutenje palca in njegove okolice, ni prazno, ampak procesira informacije iz drugega dela roke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kartírati]

IPA: [kar'ti:rati]

tonemski

[kartírati]

IPA: [kartí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: kartírati

NAMENILNIK: kartírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kartíram

2. OSEBA: kartíraš

3. OSEBA: kartíra

dvojina

1. OSEBA: kartírava

2. OSEBA: kartírata

3. OSEBA: kartírata

množina

1. OSEBA: kartíramo

2. OSEBA: kartírate

3. OSEBA: kartírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kartíraj

dvojina

1. OSEBA: kartírajva
2. OSEBA: kartírajta

množina

1. OSEBA: kartírajmo
2. OSEBA: kartírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kartíral
DVOJINA: kartírala
MNOŽINA: kartírali

ženski spol

EDNINA: kartírala
DVOJINA: kartírali
MNOŽINA: kartírale

srednji spol

EDNINA: kartíralo
DVOJINA: kartírali
MNOŽINA: kartírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kartirajóč
RODILNIK: kartirajóčega
DAJALNIK: kartirajóčemu
TOŽILNIK: kartirajóč
živo kartirajóčega
MESTNIK: pri kartirajóčem
ORODNIK: s kartirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kartirajóča
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčima
TOŽILNIK: kartirajóča
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčima

množina

IMENOVALNIK: kartirajóči
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčim
TOŽILNIK: kartirajóče
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kartirajóča
RODILNIK: kartirajóče
DAJALNIK: kartirajóči
TOŽILNIK: kartirajóčo
MESTNIK: pri kartirajóči
ORODNIK: s kartirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: kartirajóči
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčima
TOŽILNIK: kartirajóči

MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčima

množina

IMENOVALNIK: kartirajóče
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčim
TOŽILNIK: kartirajóče
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kartirajóče
RODILNIK: kartirajóčega
DAJALNIK: kartirajóčemu
TOŽILNIK: kartirajóče
MESTNIK: pri kartirajóčem
ORODNIK: s kartirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kartirajóči
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčima
TOŽILNIK: kartirajóči
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčima

množina

IMENOVALNIK: kartirajóča
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčim
TOŽILNIK: kartirajóča
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kartíran
RODILNIK: kartíranega
DAJALNIK: kartíranemu
TOŽILNIK: kartíran
živo kartíranega
MESTNIK: pri kartíranem
ORODNIK: s kartíranim

dvojina

IMENOVALNIK: kartírana
RODILNIK: kartíranih
DAJALNIK: kartíranima
TOŽILNIK: kartírana
MESTNIK: pri kartíranih
ORODNIK: s kartíranima

množina

IMENOVALNIK: kartírani
RODILNIK: kartíranih
DAJALNIK: kartíranim
TOŽILNIK: kartírane
MESTNIK: pri kartíranih
ORODNIK: s kartíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kartirana
 RODILNIK: kartirane
 DAJALNIK: kartirani
 TOŽILNIK: kartirano
 MESTNIK: pri kartirani
 ORODNIK: s kartirano

dvojina

IMENOVALNIK: kartirani
 RODILNIK: kartiranih
 DAJALNIK: kartiranima
 TOŽILNIK: kartirani
 MESTNIK: pri kartiranih
 ORODNIK: s kartiranima

množina

IMENOVALNIK: kartirane
 RODILNIK: kartiranih
 DAJALNIK: kartiranim
 TOŽILNIK: kartirane
 MESTNIK: pri kartiranih
 ORODNIK: s kartiranimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: kartirano
 RODILNIK: kartiranega
 DAJALNIK: kartiranemu
 TOŽILNIK: kartirano
 MESTNIK: pri kartiranem
 ORODNIK: s kartiranim

dvojina

IMENOVALNIK: kartirani
 RODILNIK: kartiranih
 DAJALNIK: kartiranima
 TOŽILNIK: kartirani
 MESTNIK: pri kartiranih
 ORODNIK: s kartiranima

množina

IMENOVALNIK: kartirana
 RODILNIK: kartiranih
 DAJALNIK: kartiranim
 TOŽILNIK: kartirana
 MESTNIK: pri kartiranih
 ORODNIK: s kartiranimi

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: kartiranje
 RODILNIK: kartiranja
 DAJALNIK: kartiranju
 TOŽILNIK: kartiranje
 MESTNIK: pri kartiranju
 ORODNIK: s kartiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kartiranji
 RODILNIK: kartiranje
 DAJALNIK: kartiranjema
 TOŽILNIK: kartiranje

MESTNIK: pri kartiranjih
 ORODNIK: s kartiranjema

množina

IMENOVALNIK: kartiranja
 RODILNIK: kartiranje
 DAJALNIK: kartiranjem
 TOŽILNIK: kartiranja
 MESTNIK: pri kartiranjih
 ORODNIK: s kartiranj

tonemsko

NEDOLOČNIK: kartirati
 NAMENILNIK: kartirat

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: kartiram
2. OSEBA: kartiraš
3. OSEBA: kartira

dvojina

1. OSEBA: kartirava
2. OSEBA: kartirata
3. OSEBA: kartirata

množina

1. OSEBA: kartiramo
2. OSEBA: kartirate
3. OSEBA: kartirajo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: kartiraj

dvojina

1. OSEBA: kartirajva
2. OSEBA: kartirajta

množina

1. OSEBA: kartirajmo
2. OSEBA: kartirajte

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: kartiral
 DVOJINA: kartirala
 MNOŽINA: kartirali

ženski spol

EDNINA: kartirala
 DVOJINA: kartirali
 MNOŽINA: kartirale

srednji spol

EDNINA: kartiralo
 DVOJINA: kartirali
 MNOŽINA: kartirala

deležnik na -č**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: kartirajoč tudi kartirajoč
 RODILNIK: kartirajočega
 DAJALNIK: kartirajočemu
 TOŽILNIK: kartirajoč
 živo kartirajočega
 MESTNIK: pri kartirajočem

ORODNIK: s kartirajóčim
dvojina

IMENOVALNIK: kartirajóča
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčima
TOŽILNIK: kartirajóča
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčima

množina

IMENOVALNIK: kartirajóči
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčim
TOŽILNIK: kartirajóče
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kartirajóča
RODILNIK: kartirajóče
DAJALNIK: kartirajóči
TOŽILNIK: kartirajóčo
MESTNIK: pri kartirajóči
ORODNIK: s kartirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: kartirajóči
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčima
TOŽILNIK: kartirajóči
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčima

množina

IMENOVALNIK: kartirajóče
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčim
TOŽILNIK: kartirajóče
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kartirajóče
RODILNIK: kartirajóčega
DAJALNIK: kartirajóčemu
TOŽILNIK: kartirajóče
MESTNIK: pri kartirajóčem
ORODNIK: s kartirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kartirajóči
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčima
TOŽILNIK: kartirajóči
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčima

množina

IMENOVALNIK: kartirajóča
RODILNIK: kartirajóčih
DAJALNIK: kartirajóčim

TOŽILNIK: kartirajóča
MESTNIK: pri kartirajóčih
ORODNIK: s kartirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kartíran
RODILNIK: kartíranega
DAJALNIK: kartíranemu
TOŽILNIK: kartíran
živo kartíranega
MESTNIK: pri kartíranem
ORODNIK: s kartíranim

dvojina

IMENOVALNIK: kartírana
RODILNIK: kartíranih
DAJALNIK: kartíranima
TOŽILNIK: kartírana
MESTNIK: pri kartíranih
ORODNIK: s kartíranima

množina

IMENOVALNIK: kartírani
RODILNIK: kartíranih
DAJALNIK: kartíranim
TOŽILNIK: kartírane
MESTNIK: pri kartíranih
ORODNIK: s kartíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kartírana
RODILNIK: kartírane
DAJALNIK: kartírani
TOŽILNIK: kartírano
MESTNIK: pri kartírani
ORODNIK: s kartírano

dvojina

IMENOVALNIK: kartírani
RODILNIK: kartíranih
DAJALNIK: kartíranima
TOŽILNIK: kartírani
MESTNIK: pri kartíranih
ORODNIK: s kartíranima

množina

IMENOVALNIK: kartírane
RODILNIK: kartíranih
DAJALNIK: kartíranim
TOŽILNIK: kartírane
MESTNIK: pri kartíranih
ORODNIK: s kartíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kartírano
RODILNIK: kartíranega
DAJALNIK: kartíranemu
TOŽILNIK: kartírano
MESTNIK: pri kartíranem

ORODNIK: s kartíranim
dvojina
IMENOVALNIK: kartírani
RODILNIK: kartíranih
DAJALNIK: kartíranima
TOŽILNIK: kartírani
MESTNIK: pri kartíranih
ORODNIK: s kartíranima

množina
IMENOVALNIK: kartírana
RODILNIK: kartíranih
DAJALNIK: kartíranim
TOŽILNIK: kartírana
MESTNIK: pri kartíranih
ORODNIK: s kartíranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kartíranje
RODILNIK: kartíranja
DAJALNIK: kartíranju
TOŽILNIK: kartíranje
MESTNIK: pri kartíranju
ORODNIK: s kartíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kartíranji
RODILNIK: kartíranj
DAJALNIK: kartíranjema
TOŽILNIK: kartíranji
MESTNIK: pri kartíranjih
ORODNIK: s kartíranjema

množina

IMENOVALNIK: kartíranja
RODILNIK: kartíranj
DAJALNIK: kartíranjem
TOŽILNIK: kartíranja
MESTNIK: pri kartíranjih
ORODNIK: s kartíranji

IZVOR

prevzeto iz nem. *kartieren*, iz ↑karta

kartográf kartográfa samostalnik moškega spola

[kartográf]

POMEN

strokovnjak za kartografijo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Kljub temu da so že Marco Polo in arabski *kartografi* vedeli za otok, so prvi Evropejci stopili nanj šele v letu 1500.
- Po zaslugi zemljevidov, ki jih je začel tiskati leta 1537, je Mercator postal najslavnejši *kartograf* stoletja.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Karta Severne Amerike, ki jo je izdelal priznani angleški *kartograf* Aaron Arrowsmith leta 1795 in

dopolnil leta 1802, je vsebovala najbolj točne podatke tistega časa.

- Da bi delo pospešili, *kartografi* niso risali v običajnem merilu (1 : 28.000), ampak v izmeri 1 : 57.600.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Andamanski otoki so se prvič pojavili na zemljevidu *kartografa* Ptolomeja iz Aleksandrije.
- V opisih naletimo na nekatere značilnosti pokrajine, ki so plod opazovanj *kartografa* na terenu.

▶ **priredna zveza**

kartograf in geodet, kartograf in geograf

- Geodeti in *kartografi* potrebujejo prostorsko zelo natančne posnetke v časovnih presledkih nekaj mesecev ali celo let.
- Zemljevid je takoj po odkritju povzročil veliko razburjenja med geografi in *kartografi*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kartográf]

IPA: [kartɔ'gra:f]

tonemski

[kartográf]

IPA: [kartɔgrá:f]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kartográf
RODILNIK: kartográfica
DAJALNIK: kartógráfu
TOŽILNIK: kartográfica
MESTNIK: pri kartógráfu
ORODNIK: s kartógráfom

dvojina

IMENOVALNIK: kartográfica
RODILNIK: kartógráfov
DAJALNIK: kartógráfoma
TOŽILNIK: kartográfica
MESTNIK: pri kartógráfih
ORODNIK: s kartógráfoma

množina

IMENOVALNIK: kartógráfi
RODILNIK: kartógráfov
DAJALNIK: kartógráfom
TOŽILNIK: kartógráfe
MESTNIK: pri kartógráfih
ORODNIK: s kartógráfi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kartógráf
RODILNIK: kartógráfa
DAJALNIK: kartógráfu
TOŽILNIK: kartógráfa

MESTNIK: pri kartogrâfu
ORODNIK: s kartogrâfom

dvojina

IMENOVALNIK: kartogrâfa
RODILNIK: kartogrâfov
DAJALNIK: kartogrâfoma
TOŽILNIK: kartogrâfa
MESTNIK: pri kartogrâfih
ORODNIK: s kartogrâfoma

množina

IMENOVALNIK: kartogrâfi
RODILNIK: kartogrâfov
DAJALNIK: kartogrâfom
TOŽILNIK: kartogrâfe
MESTNIK: pri kartogrâfih
ORODNIK: s kartogrâfi

BESEDOTVORJE

feminativ: kartografinja
feminativ: kartografka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kartograf*, iz ↑kartografija

kartografinja kartografinje samostalnik ženskega spola

[kartografinja]

POMEN

strokovnjakinja za kartografijo; SIN.: kartografka

- Kot *kartografinja* je sodelovala pri znanstvenoraziskovalnem in pedagoškem delu.
- Bila je popotnica, poliglotka, pisateljica, arheologinja, *kartografinja* in predvsem odlična poznavalka Bližnjega vzhoda.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kartografinja]

IPA: [kartɔ'gra:finja]

tonemski

[kartografinja]

IPA: [kartogrâ:finja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kartografinja
RODILNIK: kartografinje
DAJALNIK: kartografinji
TOŽILNIK: kartografinjo
MESTNIK: pri kartografinji
ORODNIK: s kartografinjo

dvojina

IMENOVALNIK: kartografinji
RODILNIK: kartografinj
DAJALNIK: kartografinjama
TOŽILNIK: kartografinji

MESTNIK: pri kartografinjah
ORODNIK: s kartografinjama

množina

IMENOVALNIK: kartografinje
RODILNIK: kartografinj
DAJALNIK: kartografinjam
TOŽILNIK: kartografinje
MESTNIK: pri kartografinjah
ORODNIK: s kartografinjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kartografinja
RODILNIK: kartografinje
DAJALNIK: kartografinji
TOŽILNIK: kartografinjo
MESTNIK: pri kartografinji
ORODNIK: s kartografinjo

dvojina

IMENOVALNIK: kartografinji
RODILNIK: kartografinj
DAJALNIK: kartografinjama
TOŽILNIK: kartografinji
MESTNIK: pri kartografinjah
ORODNIK: s kartografinjama

množina

IMENOVALNIK: kartografinje
RODILNIK: kartografinj
DAJALNIK: kartografinjam
TOŽILNIK: kartografinje
MESTNIK: pri kartografinjah
ORODNIK: s kartografinjami

IZVOR

↑kartograf

kartografiranje kartografiranja samostalnik srednjega

spola [kartografiranje]

POMEN

1. izdelovanje zemljevidov, kart določenega območja

► **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

- Skupina se je lotila *kartografiranja* podvodnih jam na obalah osamljenih otokov.
- Astronomi bodo začeli s *kartografiranjem* Plutona in lune Haron.

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Izvedel je obsežno *kartografiranje* na območju Antarktike.
- Konstrukcija aparature za zračno lasersko *kartografiranje* omogoča montažo na praktično vse vrste letal oziroma helikopterjev.
- Od približno 19. stoletja naprej je v večini držav določen uradni državni koordinatni sistem, ki je matematična osnova za meritve in topografsko *kartografiranje* na državnem ozemlju.

...

▪ Tečaj obsega teoretični del, kjer se bodo tečajniki naučili jamarskih tehnik, dokumentiranja in *kartografiranja*.

1.1. vnašanje, prikazovanje podatkov o določenem pojavu, pojavnosti na karti, zemljevidu

- Fonološki opisi so se izkazali kot dober priručnik pri *kartografiranju* jezikovnih pojavov.
- Sistematske raziskave notranjosti so osredotočene na *kartografiranje* sprememb sestave, temperature, premikov mas in tlaka v odvisnosti od globine in starosti.
- Posnetki iz zraka so se najbolj uveljavili kot pripomoček za dopolnjevanje kart in *kartografiranje* gozdnih sestojev ter pri pridobivanju različnih drugih informacij.

2. ekspresivno identifikacija, prikaz česa sploh

- Pri *kartografiranju* sodobne slovenske likovne ustvarjalnosti ne evidentira, marveč v prvi vrsti osmišlja, kaže širši evropski in svetovni kontekst, kritično vrednoti in pogosto reaktualizira.
- Bernhardov pripovedni pogled je v svoji begavosti skoncentriran na *kartografiranje* vseobsegajoče osamljenosti, razkrivanje njenih mask.
- Pravi, da dokumentarni filmi, ki se ukvarjajo z vojno v Iraku, kažejo na poskus *kartografiranja* dinamike globalnega sistema s pomočjo tradicionalnih žanrov, detektivskih ali vohunskih zgodb.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kartografiranje]

IPA: [kartɔgraˈfiːranjɛ]

tonemski

[kartografiranje]

IPA: [kartɔgraˈfiːrànjɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kartografiranje

RODILNIK: kartografiranja

DAJALNIK: kartografiranju

TOŽILNIK: kartografiranje

MESTNIK: pri kartografiranju

ORODNIK: s kartografiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kartografiranj

RODILNIK: kartografiranj

DAJALNIK: kartografiranjema

TOŽILNIK: kartografiranj

MESTNIK: pri kartografiranjih

ORODNIK: s kartografiranjema

množina

IMENOVALNIK: kartografiranja

RODILNIK: kartografiranj

DAJALNIK: kartografiranjem

TOŽILNIK: kartografiranja

MESTNIK: pri kartografiranjih

ORODNIK: s kartografiranj

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kartografiranje

RODILNIK: kartografiranja

DAJALNIK: kartografiranju

TOŽILNIK: kartografiranje

MESTNIK: pri kartografiranju

ORODNIK: s kartografiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kartografiranj

RODILNIK: kartografiranj

DAJALNIK: kartografiranjema

TOŽILNIK: kartografiranj

MESTNIK: pri kartografiranjih

ORODNIK: s kartografiranjema

množina

IMENOVALNIK: kartografiranja

RODILNIK: kartografiranj

DAJALNIK: kartografiranjem

TOŽILNIK: kartografiranja

MESTNIK: pri kartografiranjih

ORODNIK: s kartografiranj

IZVOR

↑kartografirati

kartografirati kartografiram nedovršni in dovršni glagol

[kartografirati]

POMEN

1. izdelovati zemljevide, karte določenega območja; SIN.: kartirati

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

- Za potrebe vojne mornarice je *kartografiral* obmorske dežele in morja, po katerih je plul.
- Strokovnjaki so skoraj štiri tedne *kartografirali* morsko dno.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

- S pomočjo motorjev se je sonda pomaknila v polarno orbito planeta in začela *kartografirati* Venero.
- V treh stoletjih je pariškim mestnim inženirjem uspelo *kartografirati* komaj tri kilometre odtočnih kanalov.

1.1. vnašati, prikazovati podatke o določenem pojavu, pojavnosti na karti, zemljevidu; SIN.: kartirati

- Z detektorji žarkov gama in nevtronov ter detektorji rentgenskih žarkov bodo znanstveniki *kartografirali* sestavo Merkurjevega površja in skorje.

- *Kartografiral* bo območja z večjim izpustom plina radona, ki naj bi bil povezan s tektonsko in vulkansko aktivnostjo.
- Sateliti so natančno *kartografirali* Zemljino masno porazdelitev in njeno gravitacijsko polje.

2. ekspresivno identificirati, prikazovati kaj sploh

- Dežela, ki jo s svojo poezijo *kartografira* avtorica, rase iz popolnoma pesniških sredstev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kartografíрати]

IPA: [kartɔgra'fi:rati]

tonemski

[kartografíрати]

IPA: [kartɔgrafi:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: kartografirati

NAMENILNIK: kartografirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kartografíram

2. OSEBA: kartografíraš

3. OSEBA: kartografíra

dvojina

1. OSEBA: kartografírava

2. OSEBA: kartografírata

3. OSEBA: kartografírata

množina

1. OSEBA: kartografíramo

2. OSEBA: kartografírate

3. OSEBA: kartografírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kartografíraj

dvojina

1. OSEBA: kartografírajva

2. OSEBA: kartografírajta

množina

1. OSEBA: kartografírajmo

2. OSEBA: kartografírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: kartografíral

DVOJINA: kartografírala

MNOŽINA: kartografírali

ženski spol

EDNINA: kartografírala

DVOJINA: kartografírali

MNOŽINA: kartografírale

srednji spol

EDNINA: kartografíralo

DVOJINA: kartografírali

MNOŽINA: kartografírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kartografirajóč

RODILNIK: kartografirajóčega

DAJALNIK: kartografirajóčemu

TOŽILNIK: kartografirajóč

živo kartografirajóčega

MESTNIK: pri kartografirajóčem

ORODNIK: s kartografirajóčim

dvojina

IMENOVANIK: kartografirajóča

RODILNIK: kartografirajóčih

DAJALNIK: kartografirajóčima

TOŽILNIK: kartografirajóča

MESTNIK: pri kartografirajóčih

ORODNIK: s kartografirajóčima

množina

IMENOVANIK: kartografirajóči

RODILNIK: kartografirajóčih

DAJALNIK: kartografirajóčim

TOŽILNIK: kartografirajóče

MESTNIK: pri kartografirajóčih

ORODNIK: s kartografirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kartografirajóča

RODILNIK: kartografirajóče

DAJALNIK: kartografirajóči

TOŽILNIK: kartografirajóčo

MESTNIK: pri kartografirajóči

ORODNIK: s kartografirajóčo

dvojina

IMENOVANIK: kartografirajóči

RODILNIK: kartografirajóčih

DAJALNIK: kartografirajóčima

TOŽILNIK: kartografirajóči

MESTNIK: pri kartografirajóčih

ORODNIK: s kartografirajóčima

množina

IMENOVANIK: kartografirajóče

RODILNIK: kartografirajóčih

DAJALNIK: kartografirajóčim

TOŽILNIK: kartografirajóče

MESTNIK: pri kartografirajóčih

ORODNIK: s kartografirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: kartografirajóče

RODILNIK: kartografirajóčega

DAJALNIK: kartografirajóčemu

TOŽILNIK: kartografirajóče

MESTNIK: pri kartografirajóčem

ORODNIK: s kartografirajóčim

dvojina

IMENOVANIK: kartografirajóči

RODILNIK: kartografirajó**čih**
DAJALNIK: kartografirajó**čima**
TOŽILNIK: kartografirajó**či**
MESTNIK: pri kartografirajó**čih**
ORODNIK: s kartografirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: kartografirajó**ča**
RODILNIK: kartografirajó**čih**
DAJALNIK: kartografirajó**čim**
TOŽILNIK: kartografirajó**ča**
MESTNIK: pri kartografirajó**čih**
ORODNIK: s kartografirajó**čimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografiran
RODILNIK: kartografiran**ega**
DAJALNIK: kartografiran**emu**
TOŽILNIK: kartografiran
 živo kartografiran**ega**
MESTNIK: pri kartografiran**em**
ORODNIK: s kartografiran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirana
RODILNIK: kartografiran**ih**
DAJALNIK: kartografiran**ima**
TOŽILNIK: kartografirana
MESTNIK: pri kartografiran**ih**
ORODNIK: s kartografiran**ima**

množina

IMENOVALNIK: kartografirani
RODILNIK: kartografiran**ih**
DAJALNIK: kartografiran**im**
TOŽILNIK: kartografirane
MESTNIK: pri kartografiran**ih**
ORODNIK: s kartografiran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografirana
RODILNIK: kartografirane
DAJALNIK: kartografirani
TOŽILNIK: kartografirano
MESTNIK: pri kartografirani
ORODNIK: s kartografirano

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirani
RODILNIK: kartografiran**ih**
DAJALNIK: kartografiran**ima**
TOŽILNIK: kartografirani
MESTNIK: pri kartografiran**ih**
ORODNIK: s kartografiran**ima**

množina

IMENOVALNIK: kartografirane
RODILNIK: kartografiran**ih**
DAJALNIK: kartografiran**im**
TOŽILNIK: kartografirane

MESTNIK: pri kartografiran**ih**
ORODNIK: s kartografiran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografirano
RODILNIK: kartografiran**ega**
DAJALNIK: kartografiran**emu**
TOŽILNIK: kartografirano
MESTNIK: pri kartografiran**em**
ORODNIK: s kartografiran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirani
RODILNIK: kartografiran**ih**
DAJALNIK: kartografiran**ima**
TOŽILNIK: kartografirani
MESTNIK: pri kartografiran**ih**
ORODNIK: s kartografiran**ima**

množina

IMENOVALNIK: kartografirana
RODILNIK: kartografiran**ih**
DAJALNIK: kartografiran**im**
TOŽILNIK: kartografirana
MESTNIK: pri kartografiran**ih**
ORODNIK: s kartografiran**imi**

DELEŽJE NA **-aje**: kartografir**áje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kartografiran**je**
RODILNIK: kartografiran**ja**
DAJALNIK: kartografiran**ju**
TOŽILNIK: kartografiran**je**
MESTNIK: pri kartografiran**ju**
ORODNIK: s kartografiran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: kartografiran**ji**
RODILNIK: kartografiran**j**
DAJALNIK: kartografiran**jema**
TOŽILNIK: kartografiran**ji**
MESTNIK: pri kartografiran**jih**
ORODNIK: s kartografiran**jema**

množina

IMENOVALNIK: kartografiran**ja**
RODILNIK: kartografiran**j**
DAJALNIK: kartografiran**jem**
TOŽILNIK: kartografiran**ja**
MESTNIK: pri kartografiran**jih**
ORODNIK: s kartografiran**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: kartografirati
NAMENILNIK: kartografirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kartografir**am**
2. OSEBA: kartografir**aš**
3. OSEBA: kartografir**a**

dvojina

1. OSEBA: kartografirava
2. OSEBA: kartografirata
3. OSEBA: kartografirata

množina

1. OSEBA: kartografiramo
2. OSEBA: kartografirate
3. OSEBA: kartografirajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kartografiraj

dvojina

1. OSEBA: kartografirajva
2. OSEBA: kartografirajta

množina

1. OSEBA: kartografirajmo
2. OSEBA: kartografirajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kartografiral
DVOJINA: kartografirala
MNOŽINA: kartografirali

ženski spol

EDNINA: kartografirala
DVOJINA: kartografirali
MNOŽINA: kartografirale

srednji spol

EDNINA: kartografiralo
DVOJINA: kartografirali
MNOŽINA: kartografirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografirajoč tudi kartografirajoč
RODILNIK: kartografirajočega
DAJALNIK: kartografirajočemu
TOŽILNIK: kartografirajoč tudi kartografirajoč
živo kartografirajočega
MESTNIK: pri kartografirajočem
ORODNIK: s kartografirajočim

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirajočca
RODILNIK: kartografirajočih
DAJALNIK: kartografirajočima
TOŽILNIK: kartografirajočca
MESTNIK: pri kartografirajočih
ORODNIK: s kartografirajočima

množina

IMENOVALNIK: kartografirajočči
RODILNIK: kartografirajočih
DAJALNIK: kartografirajočim
TOŽILNIK: kartografirajočce
MESTNIK: pri kartografirajočih
ORODNIK: s kartografirajočimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografirajočca

RODILNIK: kartografirajočce

DAJALNIK: kartografirajočči

TOŽILNIK: kartografirajoččo

MESTNIK: pri kartografirajočči

ORODNIK: s kartografirajoččo

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirajočči

RODILNIK: kartografirajočih

DAJALNIK: kartografirajočima

TOŽILNIK: kartografirajočči

MESTNIK: pri kartografirajočih

ORODNIK: s kartografirajočima

množina

IMENOVALNIK: kartografirajočce

RODILNIK: kartografirajočih

DAJALNIK: kartografirajočim

TOŽILNIK: kartografirajočce

MESTNIK: pri kartografirajočih

ORODNIK: s kartografirajočimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografirajočce

RODILNIK: kartografirajočega

DAJALNIK: kartografirajočemu

TOŽILNIK: kartografirajočce

MESTNIK: pri kartografirajočcem

ORODNIK: s kartografirajočim

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirajočči

RODILNIK: kartografirajočih

DAJALNIK: kartografirajočima

TOŽILNIK: kartografirajočči

MESTNIK: pri kartografirajočih

ORODNIK: s kartografirajočima

množina

IMENOVALNIK: kartografirajočca

RODILNIK: kartografirajočih

DAJALNIK: kartografirajočim

TOŽILNIK: kartografirajočca

MESTNIK: pri kartografirajočih

ORODNIK: s kartografirajočimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografiran

RODILNIK: kartografiranega

DAJALNIK: kartografiranemu

TOŽILNIK: kartografiran

živo kartografiranega

MESTNIK: pri kartografiranem

ORODNIK: s kartografiranim

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirana

RODILNIK: kartografiranih

DAJALNIK: kartografiranima

TOŽILNIK: kartografirana

MESTNIK: pri kartografiranih
ORODNIK: s kartografiranima

množina

IMENOVALNIK: kartografirani
RODILNIK: kartografiranih
DAJALNIK: kartografiranim
TOŽILNIK: kartografirane
MESTNIK: pri kartografiranih
ORODNIK: s kartografiranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografirana
RODILNIK: kartografirane
DAJALNIK: kartografirani
TOŽILNIK: kartografirano
MESTNIK: pri kartografirani
ORODNIK: s kartografirano

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirani
RODILNIK: kartografiranih
DAJALNIK: kartografiranima
TOŽILNIK: kartografirani
MESTNIK: pri kartografiranih
ORODNIK: s kartografiranima

množina

IMENOVALNIK: kartografirane
RODILNIK: kartografiranih
DAJALNIK: kartografiranim
TOŽILNIK: kartografirane
MESTNIK: pri kartografiranih
ORODNIK: s kartografiranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kartografirano
RODILNIK: kartografiranega
DAJALNIK: kartografiranemu
TOŽILNIK: kartografirano
MESTNIK: pri kartografiranem
ORODNIK: s kartografiranim

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirani
RODILNIK: kartografiranih
DAJALNIK: kartografiranima
TOŽILNIK: kartografirani
MESTNIK: pri kartografiranih
ORODNIK: s kartografiranima

množina

IMENOVALNIK: kartografirana
RODILNIK: kartografiranih
DAJALNIK: kartografiranim
TOŽILNIK: kartografirana
MESTNIK: pri kartografiranih
ORODNIK: s kartografiranimi

DELEŽJE NA *-aje*: kartografirâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kartografiranje
RODILNIK: kartografiranja
DAJALNIK: kartografiranju
TOŽILNIK: kartografiranje
MESTNIK: pri kartografiranju
ORODNIK: s kartografiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kartografirani
RODILNIK: kartografiranj
DAJALNIK: kartografiranjema
TOŽILNIK: kartografirani
MESTNIK: pri kartografiranjih
ORODNIK: s kartografiranjema

množina

IMENOVALNIK: kartografiranja
RODILNIK: kartografiranj
DAJALNIK: kartografiranjem
TOŽILNIK: kartografiranja
MESTNIK: pri kartografiranjih
ORODNIK: s kartografiranj

IZVOR

prevzeto iz nem. *kartografieren*, glej ↑kartografija

kartográfka kartográfke samostalnik ženskega spola

[kartográfka]

POMEN

strokovnjakinja za kartografijo; SIN.: kartografinja

- Večino življenja je preživela v anonimnosti, med drugo svetovno vojno je delala kot *kartografka*, potem pa v nekem inženirskem podjetju.
- Pri snovanju in njegovi izvedbi je bila članica vodstva projekta, članica uredniškega odbora, urednica zemljevidov in *kartografka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kartográfka]

IPA: [karto'gra:fka]

tonemski

[kartográfka]

IPA: [karto'grá:fkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kartográfka
RODILNIK: kartográfke
DAJALNIK: kartográfki
TOŽILNIK: kartográfko
MESTNIK: pri kartográfki
ORODNIK: s kartográfko

dvojina

IMENOVALNIK: kartográfki
RODILNIK: kartográfk
DAJALNIK: kartográfkama

TOŽILNIK: kartográfki
MESTNIK: pri kartográfkah
ORODNIK: s kartográfkama

množina

IMENOVALNIK: kartográfke
RODILNIK: kartográfk
DAJALNIK: kartográfkam
TOŽILNIK: kartográfke
MESTNIK: pri kartográfkah
ORODNIK: s kartográfkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kartográfka
RODILNIK: kartográfke
DAJALNIK: kartográfki
TOŽILNIK: kartográfko
MESTNIK: pri kartográfki
ORODNIK: s kartográfko

dvojina

IMENOVALNIK: kartográfki
RODILNIK: kartográfk
DAJALNIK: kartográfkama
TOŽILNIK: kartográfki
MESTNIK: pri kartográfkah
ORODNIK: s kartográfkama

množina

IMENOVALNIK: kartográfke
RODILNIK: kartográfk
DAJALNIK: kartográfkam
TOŽILNIK: kartográfke
MESTNIK: pri kartográfkah
ORODNIK: s kartográfkami

IZVOR

↑kartograf

kartográfski kartográfska kartográfsko pridevnik

[kartográfski]

POMEN

1. ki je v zvezi s kartografi ali kartografiranjem
1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kartografski sistem | kartografska podlaga |
kartografska zbirka | kartografsko delo | kartografsko
znanje

- Podatkovna baza *kartografskega* sistema je bila obogatena z novimi zemljevidi visoke ločljivosti, ki pokrivajo dobro tretjino zemeljske površine.
- Geodetski stroki omogoča računalniško izdelavo *kartografskih* podlag, kamor sodita sloj analitičnega senčenja reliefa ter izdelava plastnic za karte večjih meril.
- Dobro *kartografsko* delo zahteva minimalno stopnjo natančnosti ± 0,025 mm.
- Najstarejši zemljevid s Cerknjiškim jezerom iz *kartografske* zbirke je iz leta 1550.

▪ Karta je tiskana na *kartografskem* papirju, ki je obstojnejši na pregibe in vlago v primerjavi z navadnimi papirji.

1.1. ki nastane pri kartografiranju 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kartografski izdelek | kartografski material |
kartografski prikaz | kartografska dokumentacija |
kartografska priloga | kartografsko gradivo |
kartografski podatki

- *Kartografski* prikaz dela zemeljskega površja smo dopolnili z digitalnim modelom reliefa in fotografijo.
- Iz sistema lahko kartografi pridobimo podatke in jih z ustreznimi programskimi orodji preoblikujemo v uporaben *kartografski* izdelek.
- Izvedel bo primerjalne teste in pripravil *kartografski* material razmejitve provenienčnih območij.
- Naredili so digitalizacijo obstoječe *kartografske* dokumentacije prostorskih planov, ki je trajala nekaj let.

1.2. ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje s kartografiranjem 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kartografski inštitut | kartografski oddelek

- V službi *kartografskega* inštituta je risal zemljevide severne Afrike.
- Pri razvoju inovativnih potovalnih naprav je špansko podjetje sodelovalo z norveškim *kartografskim* podjetjem.
- Ustanovil je *kartografsko* šolo in izobrazil vrsto strokovnjakov, ki so zaslužni za nastanek znamenitega katastra Marije Terezije.

1.3. ki se uporablja pri kartografiranju 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kartografski znaki

- Za prikaz točkovnih pojavov (npr. naselij, hidroelektrarn, objektov kulturne dediščine ipd.) uporabljamo *kartografske* znake.
- Ekipa uporablja motorne in vlečne sani za prevoz *kartografske* in geodetske opreme.
- Na topografski karti je vsebina prikazana z množico *kartografskih* simbolov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kartográfski]

IPA: [kartog'ra:fski]

tonemski

[kartográfski]

IPA: [kartográ:fski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kartografski
RODILNIK: kartografske**ga**
DAJALNIK: kartografsk**emu**
TOŽILNIK: kartografski
 živo kartografske**ga**
MESTNIK: pri kartografsk**em**
ORODNIK: s kartografsk**im**

dvojina

IMENOVANIK: kartografska
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**ima**
TOŽILNIK: kartografska
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**ima**

množina

IMENOVANIK: kartografski
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**im**
TOŽILNIK: kartografske
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kartografska
RODILNIK: kartografske
DAJALNIK: kartografski
TOŽILNIK: kartografsko
MESTNIK: pri kartografski
ORODNIK: s kartografsko

dvojina

IMENOVANIK: kartografski
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**ima**
TOŽILNIK: kartografski
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**ima**

množina

IMENOVANIK: kartografske
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**im**
TOŽILNIK: kartografske
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: kartografsko
RODILNIK: kartografske**ga**
DAJALNIK: kartografsk**emu**
TOŽILNIK: kartografsko
MESTNIK: pri kartografsk**em**
ORODNIK: s kartografsk**im**

dvojina

IMENOVANIK: kartografski
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**ima**
TOŽILNIK: kartografski

MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**ima**

množina

IMENOVANIK: kartografska
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**im**
TOŽILNIK: kartografska
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kartografski
RODILNIK: kartografske**ga**
DAJALNIK: kartografsk**emu**
TOŽILNIK: kartografski
 živo kartografske**ga**
MESTNIK: pri kartografsk**em**
ORODNIK: s kartografsk**im**

dvojina

IMENOVANIK: kartografska
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**ima**
TOŽILNIK: kartografska
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**ima**

množina

IMENOVANIK: kartografski
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**im**
TOŽILNIK: kartografske
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kartografska
RODILNIK: kartografske
DAJALNIK: kartografski
TOŽILNIK: kartografsko
MESTNIK: pri kartografski
ORODNIK: s kartografsko

dvojina

IMENOVANIK: kartografski
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**ima**
TOŽILNIK: kartografski
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**ima**

množina

IMENOVANIK: kartografske
RODILNIK: kartografsk**ih**
DAJALNIK: kartografsk**im**
TOŽILNIK: kartografske
MESTNIK: pri kartografsk**ih**
ORODNIK: s kartografsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kartogrâfsko
RODILNIK: kartogrâfskega
DAJALNIK: kartogrâfskemu
TOŽILNIK: kartogrâfsko
MESTNIK: pri kartogrâfskem
ORODNIK: s kartogrâfskim

dvojina

IMENOVALNIK: kartogrâfski
RODILNIK: kartogrâfskih
DAJALNIK: kartogrâfskima
TOŽILNIK: kartogrâfski
MESTNIK: pri kartogrâfskih
ORODNIK: s kartogrâfskima

množina

IMENOVALNIK: kartogrâfska
RODILNIK: kartogrâfskih
DAJALNIK: kartogrâfskim
TOŽILNIK: kartogrâfska
MESTNIK: pri kartogrâfskih
ORODNIK: s kartogrâfskimi

STALNE ZVEZE

kartografska projekcija

iz geografije projekcija ukrivljene zemeljske površine na dvodimenzionalno površino zemljevida

- Lep zgled, kaj lahko z elektronskim učbenikom počnemo, je opis *kartografskih projekcij*, pri katerem si lahko poleg enačb za preračunavanje iz krogelnih koordinat v ravninske in nasprotno postopek ogledamo tudi v živo ali Zemljo zavrtimo okrog njene osi.
- Zemljevid sveta, ki je bil objavljen okoli leta 1508, 1300 let po Ptolomejevi smrti, še vedno vsebuje njegove napake pri *kartografski projekciji*.
- Ob zemljevidih o položaju Zemlje v vesolju, *kartografskih projekcijah*, merilih, računalniški kartografiji in zemljevidih z dodatnimi statistikami atlas vsebuje tudi obširno poglavje o Sloveniji.

IZVOR

↑kartograf

kB; in **KB** simbol

POMEN

simbol za enoto *kilobajt*

- Leta 1977 ima ta računalnik 16 *kB* pomnilnika in stane dobrih tisoč dolarjev.

IZVOR

prevzeto iz angl. *kB*, krajšave za *kilobyte*, glej ↑kilobajt

KB; in **kB** simbol

POMEN

simbol za enoto *kilobajt*

- Računalnik je imel 256 *KB* prostora, tako da je lahko shranil nekaj 100 naslovov in zaznamkov v koledarjih.

IZVOR

prevzeto iz angl. *KB*, krajšave za *kilobyte*, glej ↑kilobajt

kB/s; in **KB/s** simbol

POMEN

simbol za enoto *kilobajt na sekundo*

- Sistem je omogočal hkratno spremljanje 80 televizijskih programov in povezavo v svetovni splet s hitrostjo do 500 *kB/s*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *kB/s*, krajšave za *kilobyte per second*

KB/s; in **kB/s** simbol

POMEN

simbol za enoto *kilobajt na sekundo*

- Plošče CD so bile zasnovane za hitrost 150 *KB/s*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *KB/s*, krajšave za *kilobyte per second*

kikirikanje kikirikanja samostalnik srednjega spola

[kikirikanje]

POMEN

1. oglašanje z visokimi, zateglimi, predirljivimi glasovi, značilnimi za petelina; SIN.: kikiriki²

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glasno kikirikanje | jutranje kikirikanje | petelinje kikirikanje

- Petelin vsakega obiskovalca pozdravi z glasnim *kikirikanjem*.

- Že navsezgodaj zjutraj vas bo lahko petelinje *kikirikanje* predramilo iz sladkega sna.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

kikirikanje petelina

- Zjutraj je ljudi prebujalo *kikirikanje* petelinov in žvrgolenje ptičev.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V daljavi je zaslišal *kikirikanje* petelina.

▶ priredna zveza

kikirikanje in kokodakanje

- Iz vseh hlevov je bilo slišati mukanje, blejanje, *kikirikanje* in kokodakanje, bil je vsesplošen direndaj.

2. ekspresivno samozavestno, domišljavo govorjenje, razpravljanje o čem, napovedovanje česa,

navadno z namenom pridobiti si naklonjenost, občudovanje

- Pri nas se marsikdaj začne s *kikirikanjem*, preden je kaj konkretnega.
- Njegov načrt je ocenila kot še nedozorelo potezo, pravzaprav prezgodnje *kikirikanje* nad nestabilnimi razmerami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kikirikanje]

IPA: [kiki'ri:kanje]

tonemski

[kikirikanje]

IPA: [kikirí:kànje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kikirikanje

RODILNIK: kikirikanja

DAJALNIK: kikirikanju

TOŽILNIK: kikirikanje

MESTNIK: pri kikirikanju

ORODNIK: s kikirikanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikanji

RODILNIK: kikirikanj

DAJALNIK: kikirikanjema

TOŽILNIK: kikirikanji

MESTNIK: pri kikirikanjih

ORODNIK: s kikirikanjema

množina

IMENOVALNIK: kikirikanja

RODILNIK: kikirikanj

DAJALNIK: kikirikanjem

TOŽILNIK: kikirikanja

MESTNIK: pri kikirikanjih

ORODNIK: s kikirikanji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kikirikanje

RODILNIK: kikirikanja

DAJALNIK: kikirikanju

TOŽILNIK: kikirikanje

MESTNIK: pri kikirikanju

ORODNIK: s kikirikanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikanji

RODILNIK: kikirikanj

DAJALNIK: kikirikanjema

TOŽILNIK: kikirikanji

MESTNIK: pri kikirikanjih

ORODNIK: s kikirikanjema

množina

IMENOVALNIK: kikirikanja

RODILNIK: kikirikanj

DAJALNIK: kikirikanjem

TOŽILNIK: kikirikanja

MESTNIK: pri kikirikanjih

ORODNIK: s kikirikanji

IZVOR

↑kikirikati

kikirikati kikirikam nedovršni glagol [kikirikati]

POMEN

1. oglašati se z visokimi, zateglimi, predirljivimi glasovi, značilnimi za petelina

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

petelin kikirika

- Ob skednju je na vse grlo *kikirikal* petelin in podil spanec.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

začeti kikirikati

- Prebujal sem se s petelini, ki so začeli *kikirikati* med peto in šesto uro zjutraj.

▶ prisl. + **glag.**

- Z dvignjeno glavo se je sprehajal po dvorišču in glasno *kikirikal*.

2. ekspresivno samozavestno, domišljavo govoriti, razpravljati o čem, napovedovati kaj, navadno z namenom pridobiti si naklonjenost, občudovanje

- Danes deluje to, da se postaviš v javni prostor in čim bolj *kikirikaš*.

- Tudi v prihodnje bomo na oblasti gledali domače peteline, ki bodo najbolj *kikirikali* prav naslednji mesec.

3. ekspresivno javno opozarjati na kaj, napovedovati kaj

▶ prisl. + **glag.**

- Revija je prezgodaj *kikirikala* o odprtosti, kritičnosti in morali.

- Dokler ni osumljenemu dokazano krivdno dejanje, je pre nagljeno *kikirikati*.

...

- Negotovi časi pričakovanja tranzicije niso prijazni do ljudi, ki mislijo s svojo glavo in morda *kikirikajo* pred zoro.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kikirikati]

IPA: [kiki'ri:kati]

tonemski

[kikirikati]

IPA: [kikirí:kàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: kikirikati

NAMENILNIK: kikirikat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kikiríkam
2. OSEBA: kikiríkaš
3. OSEBA: kikiríka

dvojina

1. OSEBA: kikiríkava
2. OSEBA: kikiríkata
3. OSEBA: kikiríkata

množina

1. OSEBA: kikiríkamo
2. OSEBA: kikiríkate
3. OSEBA: kikiríkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kikiríkaj

dvojina

1. OSEBA: kikiríkajva
2. OSEBA: kikiríkajta

množina

1. OSEBA: kikiríkajmo
2. OSEBA: kikiríkajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kikiríkal
DVOJINA: kikiríkala
MNOŽINA: kikiríkali

ženski spol

EDNINA: kikiríkala
DVOJINA: kikiríkali
MNOŽINA: kikiríkale

srednji spol

EDNINA: kikiríkalo
DVOJINA: kikiríkali
MNOŽINA: kikiríkala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kikirikajóč
RODILNIK: kikirikajóč**ega**
DAJALNIK: kikirikajóč**emu**
TOŽILNIK: kikirikajóč
 živo kikirikajóč**ega**
MESTNIK: pri kikirikajóč**em**
ORODNIK: s kikirikajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikajóča
RODILNIK: kikirikajóč**ih**
DAJALNIK: kikirikajóč**ima**
TOŽILNIK: kikirikajóča
MESTNIK: pri kikirikajóč**ih**
ORODNIK: s kikirikajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kikirikajóči
RODILNIK: kikirikajóč**ih**
DAJALNIK: kikirikajóč**im**

TOŽILNIK: kikirikajóče

MESTNIK: pri kikirikajóč**ih**

ORODNIK: s kikirikajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kikirikajóča
RODILNIK: kikirikajóče
DAJALNIK: kikirikajóči
TOŽILNIK: kikirikajóčo
MESTNIK: pri kikirikajóči
ORODNIK: s kikirikajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikajóči
RODILNIK: kikirikajóč**ih**
DAJALNIK: kikirikajóč**ima**
TOŽILNIK: kikirikajóči
MESTNIK: pri kikirikajóč**ih**
ORODNIK: s kikirikajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kikirikajóče
RODILNIK: kikirikajóč**ih**
DAJALNIK: kikirikajóč**im**
TOŽILNIK: kikirikajóče
MESTNIK: pri kikirikajóč**ih**
ORODNIK: s kikirikajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kikirikajóče
RODILNIK: kikirikajóč**ega**
DAJALNIK: kikirikajóč**emu**
TOŽILNIK: kikirikajóče
MESTNIK: pri kikirikajóč**em**
ORODNIK: s kikirikajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikajóči
RODILNIK: kikirikajóč**ih**
DAJALNIK: kikirikajóč**ima**
TOŽILNIK: kikirikajóči
MESTNIK: pri kikirikajóč**ih**
ORODNIK: s kikirikajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kikirikajóča
RODILNIK: kikirikajóč**ih**
DAJALNIK: kikirikajóč**im**
TOŽILNIK: kikirikajóča
MESTNIK: pri kikirikajóč**ih**
ORODNIK: s kikirikajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: kikiriká**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kikiríkanje
RODILNIK: kikiríkanja
DAJALNIK: kikiríkanju
TOŽILNIK: kikiríkanje
MESTNIK: pri kikiríkanju
ORODNIK: s kikiríkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikanji
RODILNIK: kikirikanj
DAJALNIK: kikirikanj**ema**
TOŽILNIK: kikirikanji
MESTNIK: pri kikirikanjih
ORODNIK: s kikirikanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kikirikanja
RODILNIK: kikirikanj
DAJALNIK: kikirikanj**em**
TOŽILNIK: kikirikanja
MESTNIK: pri kikirikanjih
ORODNIK: s kikirikanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: kikirikati
NAMENILNIK: kikirikat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kikirik**am**
2. OSEBA: kikirik**aš**
3. OSEBA: kikirik**a**

dvojina

1. OSEBA: kikirik**ava**
2. OSEBA: kikirik**ata**
3. OSEBA: kikirik**ata**

množina

1. OSEBA: kikirik**amo**
2. OSEBA: kikirik**ate**
3. OSEBA: kikirik**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: kikirik**aj**

dvojina

1. OSEBA: kikirik**ajva**
2. OSEBA: kikirik**ajta**

množina

1. OSEBA: kikirik**ajmo**
2. OSEBA: kikirik**ajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kikirik**al**
DVOJINA: kikirik**kala**
MNOŽINA: kikirik**kali**

ženski spol

EDNINA: kikirik**kala**
DVOJINA: kikirik**kali**
MNOŽINA: kikirik**kale**

srednji spol

EDNINA: kikirik**kalo**
DVOJINA: kikirik**kali**
MNOŽINA: kikirik**kala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kikirikaj**oč** tudi kikirikaj**oč**

RODILNIK: kikirikaj**očega**
DAJALNIK: kikirikaj**očemu**
TOŽILNIK: kikirikaj**oč** tudi kikirikaj**oč**
živo kikirikaj**očega**
MESTNIK: pri kikirikaj**očem**
ORODNIK: s kikirikaj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikaj**oč**
RODILNIK: kikirikaj**očih**
DAJALNIK: kikirikaj**očima**
TOŽILNIK: kikirikaj**oč**
MESTNIK: pri kikirikaj**očih**
ORODNIK: s kikirikaj**očima**

množina

IMENOVALNIK: kikirikaj**oč**
RODILNIK: kikirikaj**očih**
DAJALNIK: kikirikaj**očim**
TOŽILNIK: kikirikaj**oč**
MESTNIK: pri kikirikaj**očih**
ORODNIK: s kikirikaj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kikirikaj**oč**
RODILNIK: kikirikaj**oč**
DAJALNIK: kikirikaj**oč**
TOŽILNIK: kikirikaj**oč**
MESTNIK: pri kikirikaj**oč**
ORODNIK: s kikirikaj**oč**

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikaj**oč**
RODILNIK: kikirikaj**očih**
DAJALNIK: kikirikaj**očima**
TOŽILNIK: kikirikaj**oč**
MESTNIK: pri kikirikaj**očih**
ORODNIK: s kikirikaj**očima**

množina

IMENOVALNIK: kikirikaj**oč**
RODILNIK: kikirikaj**očih**
DAJALNIK: kikirikaj**očim**
TOŽILNIK: kikirikaj**oč**
MESTNIK: pri kikirikaj**očih**
ORODNIK: s kikirikaj**očimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kikirikaj**oč**
RODILNIK: kikirikaj**očega**
DAJALNIK: kikirikaj**očemu**
TOŽILNIK: kikirikaj**oč**
MESTNIK: pri kikirikaj**očem**
ORODNIK: s kikirikaj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikaj**oč**
RODILNIK: kikirikaj**očih**
DAJALNIK: kikirikaj**očima**
TOŽILNIK: kikirikaj**oč**
MESTNIK: pri kikirikaj**očih**

ORODNIK: s kikirikajóčima

množina

IMENOVALNIK: kikirikajóča

RODILNIK: kikirikajóčih

DAJALNIK: kikirikajóčim

TOŽILNIK: kikirikajóča

MESTNIK: pri kikirikajóčih

ORODNIK: s kikirikajóčimi

DELEŽJE NA -aje: kikirikâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kikirikanje

RODILNIK: kikirikanja

DAJALNIK: kikirikanju

TOŽILNIK: kikirikanje

MESTNIK: pri kikirikanju

ORODNIK: s kikirikanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikanji

RODILNIK: kikirikanj

DAJALNIK: kikirikanjema

TOŽILNIK: kikirikanji

MESTNIK: pri kikirikanjih

ORODNIK: s kikirikanjema

množina

IMENOVALNIK: kikirikanja

RODILNIK: kikirikanj

DAJALNIK: kikirikanjem

TOŽILNIK: kikirikanja

MESTNIK: pri kikirikanjih

ORODNIK: s kikirikanji

IZVOR

↑kikiriki

kikiríki¹ kikiríkija samostalnik moškega spola [kikiríki]

POMEN

1. navadno v ednini **kulturna rastlina z rumenimi cvetovi in podzemnimi plodovi s podolgovatimi zrni v kratkih trdih strokih**; primerjaj lat. *Arachis hypogaea*; SIN.: arašid

- Seme *kikiríkija* vsebuje maščobe.
- V Evropi *kikiriki* gojijo v južnih državah: Grčiji, Španiji, Italiji, Bolgariji, Makedoniji.
- Zdravilo je še v fazi testiranja, toda ugotovili so, da pomaga preprečevati resne zaplete, če alergična oseba slučajno poje nekaj zrn *kikiríkija*.

1.1. zrna te rastline kot hrana, jed; SIN.: arašid

- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku** alergija na kikiriki
 - Alergije na *kikiriki* in orehe je pri ameriških otrocih čedalje več.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** jesti kikiriki
 - Jedla sva melono in luščila *kikiríkije*.

...

- *Kikiriki* ni le za grizljanje, iz njega lahko pripravimo tudi odlično pecivo in celo mesne jedi.
- Jem več sadja in zelenjave, iz prehrane pa sem izključila vse prigrizke v obliki kock, *kikiríkija* in čipsa.
- V kavarnah in točilnicah so vedno na voljo oljke ali *kikiríkiji* ali slani krekerji, ki jih ješ z aperitivom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kikiríki]

IPA: [kiki'ri:ki]

tonemski

[kikiríki]

IPA: [kikirí:ki]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kikiríki

RODILNIK: kikiríkija

DAJALNIK: kikiríkiju

TOŽILNIK: kikiríki

MESTNIK: pri kikiríkiju

ORODNIK: s kikiríkijem

dvojina

IMENOVALNIK: kikiríkija

RODILNIK: kikiríkijev

DAJALNIK: kikiríkijema

TOŽILNIK: kikiríkija

MESTNIK: pri kikiríkijih

ORODNIK: s kikiríkijema

množina

IMENOVALNIK: kikiríkiji

RODILNIK: kikiríkijev

DAJALNIK: kikiríkijem

TOŽILNIK: kikiríkije

MESTNIK: pri kikiríkijih

ORODNIK: s kikiríkiji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kikiríki

RODILNIK: kikiríkija

DAJALNIK: kikiríkiju

TOŽILNIK: kikiríki

MESTNIK: pri kikiríkiju

ORODNIK: s kikiríkijem

dvojina

IMENOVALNIK: kikiríkija

RODILNIK: kikiríkijev

DAJALNIK: kikiríkijema

TOŽILNIK: kikiríkija

MESTNIK: pri kikiríkijih

ORODNIK: s kikiríkijema

množina

IMENOVALNIK: kikirikíji
RODILNIK: kikirikíjev
DAJALNIK: kikirikíjem
TOŽILNIK: kikirikíje
MESTNIK: pri kikirikíjih
ORODNIK: s kikirikíji

IZVOR

prevzeto (prek hrv., srb. *kikiriki*) iz it. *chicchi ricchi* 'izdatna zrna'

kikirikí² medmet [kikirikí]

POMEN

1. posnema oglašanje petelina

▪ »*Kikiriki, kikiriki, kikiriki!*« je zapel petelin.

2. kot samostalnik oglašanje z visokimi, zateglimi, predirljivimi glasovi, značilnimi za petelina; SIN.: kikirikanje

▪ Petelinji *kikiriki* nas zjutraj zbudi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kikirikí]

IPA: [kiki'ri:ki:]

tonemski

[kikirikí]

IPA: [kikirikí:]

kot samostalnik

jakostni

[kikirikí]

IPA: [kiki'ri:ki:]

tonemski

[kikirikí]

IPA: [kikirikí:]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kikirikí

RODILNIK: kikirikíja

DAJALNIK: kikirikíju

TOŽILNIK: kikirikí

MESTNIK: pri kikirikíju

ORODNIK: s kikirikíjem

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikíja

RODILNIK: kikirikíjev

DAJALNIK: kikirikíjema

TOŽILNIK: kikirikíja

MESTNIK: pri kikirikíjih

ORODNIK: s kikirikíjema

množina

IMENOVALNIK: kikirikíji

RODILNIK: kikirikíjev

DAJALNIK: kikirikíjem

TOŽILNIK: kikirikíje

MESTNIK: pri kikirikíjih

ORODNIK: s kikirikíji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kikirikí

RODILNIK: kikirikíja

DAJALNIK: kikirikíju

TOŽILNIK: kikirikí

MESTNIK: pri kikirikíju

ORODNIK: s kikirikíjem

dvojina

IMENOVALNIK: kikirikíja

RODILNIK: kikirikíjev

DAJALNIK: kikirikíjema

TOŽILNIK: kikirikíja

MESTNIK: pri kikirikíjih

ORODNIK: s kikirikíjema

množina

IMENOVALNIK: kikirikíji

RODILNIK: kikirikíjev

DAJALNIK: kikirikíjema

TOŽILNIK: kikirikíje

MESTNIK: pri kikirikíjih

ORODNIK: s kikirikíji

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema oglašanje petelina

kikirikíjev kikirikíjeva kikirikíjevo pridevnik

[kikirikíjeʋ kikirikíjeva kikirikíjevo]

POMEN

ki je iz kikirikíja¹ 1.1. ali vsebuje kikirikí¹ 1.1.; SIN.: arašidov

► **prid. beseda** + sam. beseda

kikirikíjeva omaka | kikirikíjevo maslo, olje

▪ Pečena nabodala položimo na solatne liste in okrasimo s koriandrom, zraven ponudimo *kikirikíjevo* omako.

▪ Na košček polnozrnatega kruha si namažite malce *kikirikíjevega* masla in pokapajte z medom.

▪ V vok dajte pol čajne žličke *kikirikíjevega* olja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kikirikíjeʋ kikirikíjeva kikirikíjevo]

IPA: [kiki'ri:kíjeʋ kiki'ri:kíjeva kiki'ri:kíjevo]

tonemski

[kikirikíjeʋ kikirikíjeva kikirikíjevo]

IPA: [kiki'ri:kíjeʋ kiki'ri:kíjeva kiki'ri:kíjevo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kikiríkijev
 RODILNIK: kikiríkijev**ega**
 DAJALNIK: kikiríkijev**emu**
 TOŽILNIK: kikiríkijev
 živo kikiríkijev**ega**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**em**
 ORODNIK: s kikiríkijev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kikiríkijeva
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**ima**
 TOŽILNIK: kikiríkijeva
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: kikiríkijevi
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**im**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**e**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: kikiríkijeva
 RODILNIK: kikiríkijev**e**
 DAJALNIK: kikiríkijev**i**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**o**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**i**
 ORODNIK: s kikiríkijev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kikiríkijevi
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**ima**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**i**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: kikiríkijev**e**
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**im**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**e**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: kikiríkijev**o**
 RODILNIK: kikiríkijev**ega**
 DAJALNIK: kikiríkijev**emu**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**o**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**em**
 ORODNIK: s kikiríkijev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kikiríkijevi
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**ima**

TOŽILNIK: kikiríkijev**i**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: kikiríkijeva
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**im**
 TOŽILNIK: kikiríkijeva
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**imi**

tonemsko**OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: kikiríkijev
 RODILNIK: kikiríkijev**ega**
 DAJALNIK: kikiríkijev**emu**
 TOŽILNIK: kikiríkijev
 živo kikiríkijev**ega**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**em**
 ORODNIK: s kikiríkijev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kikiríkijeva
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**ima**
 TOŽILNIK: kikiríkijeva
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: kikiríkijevi
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**im**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**e**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: kikiríkijeva
 RODILNIK: kikiríkijev**e**
 DAJALNIK: kikiríkijev**i**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**o**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**i**
 ORODNIK: s kikiríkijev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kikiríkijevi
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**ima**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**i**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**
 ORODNIK: s kikiríkijev**ima**

množina

IMENOVALNIK: kikiríkijev**e**
 RODILNIK: kikiríkijev**ih**
 DAJALNIK: kikiríkijev**im**
 TOŽILNIK: kikiríkijev**e**
 MESTNIK: pri kikiríkijev**ih**

ORODNIK: s kikirŕkijevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kikirŕkijevo

RODILNIK: kikirŕkijevega

DAJALNIK: kikirŕkijevemu

TOŽILNIK: kikirŕkijevo

MESTNIK: pri kikirŕkijevem

ORODNIK: s kikirŕkijevim

dvojina

IMENOVALNIK: kikirŕkijevi

RODILNIK: kikirŕkijevih

DAJALNIK: kikirŕkijevima

TOŽILNIK: kikirŕkijevi

MESTNIK: pri kikirŕkijevih

ORODNIK: s kikirŕkijevima

množina

IMENOVALNIK: kikirŕkijeva

RODILNIK: kikirŕkijevih

DAJALNIK: kikirŕkijevim

TOŽILNIK: kikirŕkijeva

MESTNIK: pri kikirŕkijevih

ORODNIK: s kikirŕkijevimi

IZVOR

↑kikiriki

klékelj kléklja tudi klékeljna samostalnik moškega spola

[klékəɫ]

POMEN

podolgovata lesena priprava za klekljanje z ožjim zgornjim delom, na katerega se navije sukanec, in odebeljenim spodnjim delom za držanje

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n parov klekljev

▪ Za izdelavo čipke smo rabile 10 parov *klekljev* in en dodatni klekelj z debelejšo nitko.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ S križanjem in sukanjem *klekljev* nastajajo čipkarske mojstrovine.

▪ Z natančnim premetavanjem *klekljev* izpod njenih rok iz bele niti sukanca nastanejo srce, križ, metulj, baletka, fantazijski vzorec ...

...

▪ Kleklji in kvačka se ji ne zapletajo, tudi ko se loteva zahtevnejših vzorcev, za katere je treba sukati tudi do osem parov *klekljev* hkrati.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klékəɫ]

IPA: [ˈkle:kəɫ]

tonemski

[klékəɫ]

IPA: [klè:kál]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klékelj

RODILNIK: kléklja

DAJALNIK: kléklju

TOŽILNIK: klékelj

MESTNIK: pri kléklju

ORODNIK: s klékljem

dvojina

IMENOVALNIK: kléklja

RODILNIK: klékljev

DAJALNIK: klékljema

TOŽILNIK: kléklja

MESTNIK: pri klékljih

ORODNIK: s klékljema

množina

IMENOVALNIK: kléklji

RODILNIK: klékljev

DAJALNIK: klékljem

TOŽILNIK: kléklje

MESTNIK: pri klékljih

ORODNIK: s kléklji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klékelj

RODILNIK: kléklja

DAJALNIK: kléklju

TOŽILNIK: klékelj

MESTNIK: pri kléklju

ORODNIK: s klékljem

dvojina

IMENOVALNIK: kléklja

RODILNIK: klékljev tudi klêkljev

DAJALNIK: klékljema

TOŽILNIK: kléklja

MESTNIK: pri klékljih tudi pri klêkljih

ORODNIK: s klékljema

množina

IMENOVALNIK: kléklji

RODILNIK: klékljev tudi klêkljev

DAJALNIK: klékljem

TOŽILNIK: kléklje

MESTNIK: pri klékljih tudi pri klêkljih

ORODNIK: s kléklji tudi s klêklji

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klékelj

RODILNIK: klékeljna

DAJALNIK: klékeljnu

TOŽILNIK: klékelj

MESTNIK: pri klékeljnu

ORODNIK: s klékeljnom

dvojina

IMENOVALNIK: klékeljna
RODILNIK: klékeljnov
DAJALNIK: klékeljnoma
TOŽILNIK: klékeljna
MESTNIK: pri klékeljnih
ORODNIK: s klékeljnoma

množina

IMENOVALNIK: klékeljni
RODILNIK: klékeljnov
DAJALNIK: klékeljnom
TOŽILNIK: klékeljne
MESTNIK: pri klékeljnih
ORODNIK: s klékeljni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klékelj
RODILNIK: klékeljna
DAJALNIK: klékeljnu
TOŽILNIK: klékelj
MESTNIK: pri klékeljnu
ORODNIK: s klékeljnom

dvojina

IMENOVALNIK: klékeljna
RODILNIK: klékeljnov tudi klêkeljnov
DAJALNIK: klékeljnoma
TOŽILNIK: klékeljna
MESTNIK: pri klékeljnih tudi pri klêkeljnih
ORODNIK: s klékeljnoma

množina

IMENOVALNIK: klékeljni
RODILNIK: klékeljnov tudi klêkeljnov
DAJALNIK: klékeljnom
TOŽILNIK: klékeljne
MESTNIK: pri klékeljnih tudi pri klêkeljnih
ORODNIK: s klékeljni tudi s klêkeljni

IZVOR

↑klekljati

klékljanje klékljanja samostalnik srednjega spola

[klékljanje]

POMEN

izdelovanje čipk s prepletanjem niti na več parih klekljev

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

delavnica, šola, tečaj klekljanja | mojstrica, učiteljica klekljanja | osnove, tehnika, umetnost, znanje klekljanja | prikaz klekljanja

▪ Znanje *klekljanja* se je prenašalo s starejših na mlajše.

▪ Vsako jesen organiziramo tečaje *klekljanja*, ki jih vodijo čipkarske učiteljice iz Idrije.

▪ Pri krožku smo se lotili risanja vzorcev čipk.

Najprej smo se morali naučiti tehnike risanja, dobro je, da poznaš tudi osnove *klekljanja*, nato pa kar gre.

▶ glag. + **sam. beseda v roditelju**

naučiti se, učiti se klekljanja

▪ Že nekaj mesecev se intenzivno uči *klekljanja*.

▪ Ko so delo na kmetiji in naloge opravljeni, se posedejo za mizo in se z veseljem lotijo *klekljanja*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

klekljanje čipk

▪ *Klekljanje* čipk, ki so ga na Idrijsko prinesli nemški rudarji, se je sčasoma razvilo v pomembno gospodarsko dejavnost.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se s klekljanjem

▪ Starejše klekljarice so zadovoljne, ker se s *klekljanjem* ukvarja veliko mladih deklet, med njimi pa se znajde tudi kakšen fant.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

tekmovanje v klekljanju

▪ Med obiskovalci in ljubitelji čipk je zelo priljubljen osrednji dogodek festivala, to je državno tekmovanje v *klekljanju* otrok in odraslih.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Klekljanje* ima večstoletno tradicijo, saj je bila Idrija vedno eno glavnih evropskih središč čipkarstva.

▪ *Klekljanje* se je razmahnilo predvsem na žirovskem in polhograjskem območju.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Motiv za zvončke ali snežinke si najprej nariše na papir in ga šele nato prenese na blazinico za *klekljanje*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Stojnice z izdelki domače in umetnostne obrti so postavili že v petek, mojstri in mojstrice so prikazovali kovanje, brušenje stekla in *klekljanje*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Zanimivost bo otroško klekljarsko tekmovanje v nedeljo dopoldne, popoldne pa se bodo v *klekljanju* ribic in rogljičkov pomerili odrasli.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klékljanje]

IPA: ['kle:kljanje]

tonemski

[klêkljanje]

IPA: [klé:kljanje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klékljanje

RODILNIK: klékljanja

DAJALNIK: klékljanju

TOŽILNIK: klékljanje

MESTNIK: pri klékljanju

ORODNIK: s klékljanjem

dvojina

IMENOVALNIK: klékljanji
RODILNIK: klékljanj
DAJALNIK: klékljanjema
TOŽILNIK: klékljanji
MESTNIK: pri klékljanjih
ORODNIK: s klékljanjema

množina

IMENOVALNIK: klékljanja
RODILNIK: klékljanj
DAJALNIK: klékljanjem
TOŽILNIK: klékljanja
MESTNIK: pri klékljanjih
ORODNIK: s klékljanji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klêkljanje
RODILNIK: klêkljanja
DAJALNIK: klêkljanju
TOŽILNIK: klêkljanje
MESTNIK: pri klêkljanju
ORODNIK: s klêkljanjem

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljanji
RODILNIK: klêkljanj
DAJALNIK: klêkljanjema
TOŽILNIK: klêkljanji
MESTNIK: pri klêkljanjih
ORODNIK: s klêkljanjema

množina

IMENOVALNIK: klêkljanja
RODILNIK: klêkljanj
DAJALNIK: klêkljanjem
TOŽILNIK: klêkljanja
MESTNIK: pri klêkljanjih
ORODNIK: s klêkljanji

IZVOR

↑klekljati

klékljar klékljarja samostalnik moškega spola [klékljar]

POMEN

1. moški, ki kleklja

▶ priredna zveza

klekljarji in klekljarice

- Leta 1938 je na Žirovskem čipke izdelovalo okrog 2.500 klekljaric in *klekljarjev*.

...

▪ »Iz čipk z zlato nitjo izdelujem zlate kravatne sponke in broške ali pa jih vlijem v steklene slavnostne kelihe,« pove mladi *klekljar*, ki ima veliko znanja o čipkah.

1.1. kdor kleklja

- Tekmovanje *klekljarjev* iz vse Slovenije je bilo pod kostanji na dvorišču.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klékljar]

IPA: [ˈkle:kljar]

tonemski

[klêkljar]

IPA: [klé:kljàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klékljar

RODILNIK: klékljarja

DAJALNIK: klékljarju

TOŽILNIK: klékljarja

MESTNIK: pri klékljarju

ORODNIK: s klékljarjem

dvojina

IMENOVALNIK: klékljarja

RODILNIK: klékljarjev

DAJALNIK: klékljarjema

TOŽILNIK: klékljarja

MESTNIK: pri klékljarjih

ORODNIK: s klékljarjema

množina

IMENOVALNIK: klékljarji

RODILNIK: klékljarjev

DAJALNIK: klékljarjem

TOŽILNIK: klékljarje

MESTNIK: pri klékljarjih

ORODNIK: s klékljarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klêkljar

RODILNIK: klêkljarja

DAJALNIK: klêkljarju

TOŽILNIK: klêkljarja

MESTNIK: pri klêkljarju

ORODNIK: s klêkljarjem

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljarja

RODILNIK: klêkljarjev

DAJALNIK: klêkljarjema

TOŽILNIK: klêkljarja

MESTNIK: pri klêkljarjih

ORODNIK: s klêkljarjema

množina

IMENOVALNIK: klêkljarji

RODILNIK: klêkljarjev

DAJALNIK: klêkljarjem

TOŽILNIK: klêkljarje

MESTNIK: pri klêkljarjih

ORODNIK: s klêkljarji

IZVOR

↑klekljati

klékljarica klékljarice samostalnik ženskega spola

[klékljarica]

POMEN

ženska, ki kleklja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dobre klekljarice | idrijske, žirovske klekljarice | mlade klekljarice

- V idrijski šoli so se izobrazile številne dobre *klekljarice*, za svoje izdelke so prejemale najvišja priznanja na svetovnih razstavah.
- Čipke je klekljala skupaj z idrijskimi *klekljaricami* in je na to zelo ponosna.
- Izdelovanje čipk so obiskovalcem predstavile tudi mlade *klekljarice*.
- Na prvem pravem srečanju slovenskih *klekljaric* se jih je zbralo več kot sto.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

delo klekljaric | skupina klekljaric | tekmovanje klekljaric

- Osnovni namen označbe porekla idrijske čipke je doseči večjo vrednost na trgu in višje ovrednotenje dela *klekljaric*.
- Po končanih tečajih je ostala skupina *klekljaric*, ki se je želela še srečevati in izpopolnjevati.
- V okviru idrijskega čipkarskega festivala je bilo v Idriji tekmovanje *klekljaric*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

klekljarice se predstavijo s ČIM

- *Klekljarice* so se predstavile s prekrasnimi čipkami.
- Nekatere *klekljarice* izdelujejo tudi čipke iz kovinske niti ali žice in jih vlagajo v steklene izdelke.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ K sodelovanju želi pridobiti nove *klekljarice*, ki že obvladajo osnove klekljanja.

▶ priredna zveza

klekljarice in klekljarji

- Danes je klekljanje vse pogosteje tudi način preživljanja prostega časa, ki ga *klekljarice* in klekljarji preživijo doma ter na različnih tečajih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klékljarica]

IPA: ['kle:kljaritsa]

tonemski

[klêkljarica]

IPA: [klé:kljâritsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klékljarica

RODILNIK: klékljarice

DAJALNIK: klékljarici

TOŽILNIK: klékljarico

MESTNIK: pri klékljarici

ORODNIK: s klékljarico

dvojina

IMENOVALNIK: klékljarici

RODILNIK: klékljaric

DAJALNIK: klékljaricama

TOŽILNIK: klékljarici

MESTNIK: pri klékljaricah

ORODNIK: s klékljaricama

množina

IMENOVALNIK: klékljarice

RODILNIK: klékljaric

DAJALNIK: klékljaricam

TOŽILNIK: klékljarice

MESTNIK: pri klékljaricah

ORODNIK: s klékljaricami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klêkljarica

RODILNIK: klêkljarice

DAJALNIK: klêkljarici

TOŽILNIK: klêkljarico

MESTNIK: pri klêkljarici

ORODNIK: s klêkljarico

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljarici

RODILNIK: klêkljaric

DAJALNIK: klêkljaricama

TOŽILNIK: klêkljarici

MESTNIK: pri klêkljaricah

ORODNIK: s klêkljaricama

množina

IMENOVALNIK: klêkljarice

RODILNIK: klêkljaric

DAJALNIK: klêkljaricam

TOŽILNIK: klêkljarice

MESTNIK: pri klêkljaricah

ORODNIK: s klêkljaricami

BESEDOTVORJE

maskulinativ: klekljar

IZVOR

↑klekljar

klékljarski klékljarska klékljarsko pridevnik

[klékljarski]

POMEN

1. ki je v zvezi s klekljarji ali klekljanjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

klekljarska razstava | klekljarska tradicija | klekljarske tehnike | klekljarsko tekmovanje | klekljarska središča

- Obiskovalci so z zanimanjem opazovali *klekljarsko* tekmovanje.

- Na prireditvi so predstavili bogato *klekljarsko* in železarsko tradicijo v kraju.
- Stalna razstava idrijske čipke ponuja vpogled v razvoj *klekljarskih* tehnik.

1.1. ki je rezultat klekljanja

▶ prid. beseda + sam. beseda

klekljarski izdelki

- Na sejmu je bila pestra ponudba in izbira adventnih venčkov, prazničnih sladkih dobrot, *klekljarskih* izdelkov in ročno izdelanih novoletnih voščilnic.

- Predstavili bodo *klekljarske* mojstrovine in izdelovanje dražgoških kruhkov, oboje pa bo v času razstave tudi naprodaj.

1.2. ki je namenjen za klekljanje, se uporablja pri klekljanju

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Sobotno in nedeljsko festivalsko dogajanje bodo popestrili prikazi klekljanja ter sejem domače obrti in *klekljarskih* pripomočkov.

1.3. ki je namenjen za izobraževanje klekljarjev

▶ prid. beseda + sam. beseda

klekljarski krožek, tečaj | klekljarska delavnica | klekljarska šola

- Hodim na *klekljarski* krožek, košarko, dramski krožek, plesne vaje in še kaj bi se našlo.
- *Klekljarska* delavnica, ki bo še naprej pomagala ohranjati slovensko izročilo, se bo nadaljevala tudi naslednje leto.
- Učenje v *klekljarski* šoli je individualno in se prilagaja sposobnostim posamezne učenke in učenca.

1.4. ki ga sestavljajo, tvorijo klekljarji

▶ prid. beseda + sam. beseda

klekljarska sekcija

- V maju je potekalo srečanje našega *klekljarskega* odseka s klekljaricami Polhovega Gradca.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klékljarski]

IPA: [ˈkle:kljarski]

tonemski

[klêkljarski]

IPA: [klé:kljàrski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klékljarski

RODILNIK: klékljarskega

DAJALNIK: klékljarskemu

TOŽILNIK: klékljarski

živo klékljarskega

MESTNIK: pri klékljarskem

ORODNIK: s klékljarskim

dvojina

IMENOVALNIK: klékljarska

RODILNIK: klékljarskih

DAJALNIK: klékljarskima

TOŽILNIK: klékljarska

MESTNIK: pri klékljarskih

ORODNIK: s klékljarskima

množina

IMENOVALNIK: klékljarski

RODILNIK: klékljarskih

DAJALNIK: klékljarskim

TOŽILNIK: klékljarske

MESTNIK: pri klékljarskih

ORODNIK: s klékljarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klékljarska

RODILNIK: klékljarske

DAJALNIK: klékljarski

TOŽILNIK: klékljarsko

MESTNIK: pri klékljarski

ORODNIK: s klékljarsko

dvojina

IMENOVALNIK: klékljarski

RODILNIK: klékljarskih

DAJALNIK: klékljarskima

TOŽILNIK: klékljarski

MESTNIK: pri klékljarskih

ORODNIK: s klékljarskima

množina

IMENOVALNIK: klékljarske

RODILNIK: klékljarskih

DAJALNIK: klékljarskim

TOŽILNIK: klékljarske

MESTNIK: pri klékljarskih

ORODNIK: s klékljarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klékljarsko

RODILNIK: klékljarskega

DAJALNIK: klékljarskemu

TOŽILNIK: klékljarsko

MESTNIK: pri klékljarskem

ORODNIK: s klékljarskim

dvojina

IMENOVALNIK: klékljarski

RODILNIK: klékljarskih

DAJALNIK: klékljarskima

TOŽILNIK: klékljarski

MESTNIK: pri klékljarskih

ORODNIK: s klékljarskima

množina

IMENOVALNIK: klékljarska

RODILNIK: klêkljarskih
DAJALNIK: klêkljarskim
TOŽILNIK: klêkljarska
MESTNIK: pri klêkljarskih
ORODNIK: s klêkljarskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klêkljarski
RODILNIK: klêkljarskega
DAJALNIK: klêkljarskemu
TOŽILNIK: klêkljarski
živo klêkljarskega
MESTNIK: pri klêkljarskem
ORODNIK: s klêkljarskim

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljarska
RODILNIK: klêkljarskih
DAJALNIK: klêkljarskima
TOŽILNIK: klêkljarska
MESTNIK: pri klêkljarskih
ORODNIK: s klêkljarskima

množina

IMENOVALNIK: klêkljarski
RODILNIK: klêkljarskih
DAJALNIK: klêkljarskim
TOŽILNIK: klêkljarske
MESTNIK: pri klêkljarskih
ORODNIK: s klêkljarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klêkljarska
RODILNIK: klêkljarske
DAJALNIK: klêkljarski
TOŽILNIK: klêkljarsko
MESTNIK: pri klêkljarski
ORODNIK: s klêkljarsko

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljarski
RODILNIK: klêkljarskih
DAJALNIK: klêkljarskima
TOŽILNIK: klêkljarski
MESTNIK: pri klêkljarskih
ORODNIK: s klêkljarskima

množina

IMENOVALNIK: klêkljarske
RODILNIK: klêkljarskih
DAJALNIK: klêkljarskim
TOŽILNIK: klêkljarske
MESTNIK: pri klêkljarskih
ORODNIK: s klêkljarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klêkljarsko
RODILNIK: klêkljarskega

DAJALNIK: klêkljarskemu
TOŽILNIK: klêkljarsko
MESTNIK: pri klêkljarskem
ORODNIK: s klêkljarskim

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljarski
RODILNIK: klêkljarskih
DAJALNIK: klêkljarskima
TOŽILNIK: klêkljarski
MESTNIK: pri klêkljarskih
ORODNIK: s klêkljarskima

množina

IMENOVALNIK: klêkljarska
RODILNIK: klêkljarskih
DAJALNIK: klêkljarskim
TOŽILNIK: klêkljarska
MESTNIK: pri klêkljarskih
ORODNIK: s klêkljarskimi

IZVOR

↑klekljar

klêkljati klêkljam nedovršni glagol [klêkljati]

POMEN

izdelovati čipke s prepletanjem niti na več parih klekljev

► glag. + glag. v nedoločniku

naučiti se, znati klekljati | začeti klekljati

- Ko mi je bilo šest let, sem se naučila *klekljati*.
- Naše babice so izdelovale punčke iz cunj, večše so bile kvačkanja in vezenja, znale so *klekljati*, šivati.
- Že kot otrok je začela *klekljati* in spominja se, kako sta z mamo tudi do polnoči skupaj delali čipke, ki so jih nato prodajali.

► glag. + sam. beseda v tožilniku

klekljati čipko

- Sprva so *klekljali* čipke, ki so bile iz grobega, lanenega sukanca in slabše kakovosti.
- Vedno sem si želela *klekljati* zahtevnejše vzorce, kar mi je bil izziv in mi je še danes.

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Oče je pletel košare, mati je pletla nogavice in puloverje, stara mama je *klekljala*, stari oče pa je pripovedoval zgodbe.
- Stoletja so Idrijčanke *klekljale* zato, da so izboljšale družinski proračun, danes *klekljajo*, ker to znajo, saj se je tradicija prenašala iz roda v rod.

► prisl. + glag.

- Na trgu in v ozkih uličicah ženice še vedno pridno *klekljajo*.
- Poleti je nabirala borovnice, pozimi pa *klekljala*, kar je prispevalo dodaten denar za preživetje družine.

► glag. + v + sam. beseda v mestniku

- Pred drugo svetovno vojno je v Žireh *klekljalo* 2500 ljudi, takrat je bil to način, kako preživeti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klékljati]

IPA: ['kle:kljati]

tonemski

[klêkljati]

IPA: [klé:kljâti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: klékljati

NAMENILNIK: klékljat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: klékljam

2. OSEBA: klékljaš

3. OSEBA: kléklja

dvojina

1. OSEBA: klékljava

2. OSEBA: klékljata

3. OSEBA: klékljata

množina

1. OSEBA: klékljamo

2. OSEBA: klékljate

3. OSEBA: klékljajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: klékljaj

dvojina

1. OSEBA: klékljajva

2. OSEBA: klékljajta

množina

1. OSEBA: klékljajmo

2. OSEBA: klékljajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: klékljal

DVOJINA: klékljala

MNOŽINA: klékljali

ženski spol

EDNINA: klékljala

DVOJINA: klékljali

MNOŽINA: klékljale

srednji spol

EDNINA: klékljalo

DVOJINA: klékljali

MNOŽINA: klékljala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klekljajoč

RODILNIK: klekljajóčega

DAJALNIK: klekljajóčemu

TOŽILNIK: klekljajóč

živo klekljajóčega

MESTNIK: pri klekljajóčem

ORODNIK: s klekljajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: klekljajóča

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčima

TOŽILNIK: klekljajóča

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčima

množina

IMENOVALNIK: klekljajóči

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčim

TOŽILNIK: klekljajóče

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klekljajóča

RODILNIK: klekljajóče

DAJALNIK: klekljajóči

TOŽILNIK: klekljajóčo

MESTNIK: pri klekljajóči

ORODNIK: s klekljajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: klekljajóči

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčima

TOŽILNIK: klekljajóči

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčima

množina

IMENOVALNIK: klekljajóče

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčim

TOŽILNIK: klekljajóče

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klekljajóče

RODILNIK: klekljajóčega

DAJALNIK: klekljajóčemu

TOŽILNIK: klekljajóče

MESTNIK: pri klekljajóčem

ORODNIK: s klekljajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: klekljajóči

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčima

TOŽILNIK: klekljajóči

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčima

množina

IMENOVALNIK: klekljajóča

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajó**im**
TOŽILNIK: klekljajó**ča**
MESTNIK: pri klekljajó**čih**
ORODNIK: s klekljajó**čimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klékljan
RODILNIK: klékljan**ega**
DAJALNIK: klékljan**emu**
TOŽILNIK: klékljan
živo klékljan**ega**
MESTNIK: pri klékljan**em**
ORODNIK: s klékljan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klékljana
RODILNIK: klékljan**ih**
DAJALNIK: klékljan**ima**
TOŽILNIK: klékljana
MESTNIK: pri klékljan**ih**
ORODNIK: s klékljan**ima**

množina

IMENOVALNIK: klékljani
RODILNIK: klékljan**ih**
DAJALNIK: klékljan**im**
TOŽILNIK: klékljane
MESTNIK: pri klékljan**ih**
ORODNIK: s klékljan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klékljana
RODILNIK: klékljan**e**
DAJALNIK: klékljan**i**
TOŽILNIK: klékljan**o**
MESTNIK: pri klékljan**i**
ORODNIK: s klékljan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: klékljani
RODILNIK: klékljan**ih**
DAJALNIK: klékljan**ima**
TOŽILNIK: klékljan**i**
MESTNIK: pri klékljan**ih**
ORODNIK: s klékljan**ima**

množina

IMENOVALNIK: klékljane
RODILNIK: klékljan**ih**
DAJALNIK: klékljan**im**
TOŽILNIK: klékljane
MESTNIK: pri klékljan**ih**
ORODNIK: s klékljan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klékljano
RODILNIK: klékljan**ega**
DAJALNIK: klékljan**emu**
TOŽILNIK: klékljano

MESTNIK: pri klékljan**em**
ORODNIK: s klékljan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klékljani
RODILNIK: klékljan**ih**
DAJALNIK: klékljan**ima**
TOŽILNIK: klékljani
MESTNIK: pri klékljan**ih**
ORODNIK: s klékljan**ima**

množina

IMENOVALNIK: klékljana
RODILNIK: klékljan**ih**
DAJALNIK: klékljan**im**
TOŽILNIK: klékljana
MESTNIK: pri klékljan**ih**
ORODNIK: s klékljan**imi**

DELEŽJE NA **-aje**: kleklj**áje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: klékljan**je**
RODILNIK: klékljan**ja**
DAJALNIK: klékljan**ju**
TOŽILNIK: klékljan**je**
MESTNIK: pri klékljan**ju**
ORODNIK: s klékljan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: klékljan**ji**
RODILNIK: klékljan**j**
DAJALNIK: klékljan**jema**
TOŽILNIK: klékljan**ji**
MESTNIK: pri klékljan**jih**
ORODNIK: s klékljan**jema**

množina

IMENOVALNIK: klékljan**ja**
RODILNIK: klékljan**j**
DAJALNIK: klékljan**jem**
TOŽILNIK: klékljan**ja**
MESTNIK: pri klékljan**jih**
ORODNIK: s klékljan**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: klêkljati
NAMENILNIK: klêkljat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: klêkljam
2. OSEBA: klêkljaš
3. OSEBA: klêklja

dvojina

1. OSEBA: klêkljava
2. OSEBA: klêkljata
3. OSEBA: klêkljata

množina

1. OSEBA: klêkljamo
2. OSEBA: klêkljate
3. OSEBA: klêkljajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: klêkljaj

dvojina

1. OSEBA: klêkljajva

2. OSEBA: klêkljajta

množina

1. OSEBA: klêkljajmo

2. OSEBA: klêkljajte

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: klêkljal

DVOJINA: klêkljala

MNOŽINA: klêkljali

ženski spol

EDNINA: klêkljala

DVOJINA: klêkljali

MNOŽINA: klêkljale

srednji spol

EDNINA: klêkljalo

DVOJINA: klêkljali

MNOŽINA: klêkljala

deležnik na -č**moški spol****ednina**

IMENOVANIK: klekljajoč tudi klekljajoč

RODILNIK: klekljajočega

DAJALNIK: klekljajočemu

TOŽILNIK: klekljajoč tudi klekljajoč

živo klekljajočega

MESTNIK: pri klekljajočem

ORODNIK: s klekljajočim

dvojina

IMENOVANIK: klekljajoča

RODILNIK: klekljajočih

DAJALNIK: klekljajočima

TOŽILNIK: klekljajoča

MESTNIK: pri klekljajočih

ORODNIK: s klekljajočima

množina

IMENOVANIK: klekljajóči

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčim

TOŽILNIK: klekljajóče

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčimi

ženski spol**ednina**

IMENOVANIK: klekljajóča

RODILNIK: klekljajóče

DAJALNIK: klekljajóči

TOŽILNIK: klekljajóčo

MESTNIK: pri klekljajóči

ORODNIK: s klekljajóčo

dvojina

IMENOVANIK: klekljajóči

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčima

TOŽILNIK: klekljajóči

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčima

množina

IMENOVANIK: klekljajóče

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčim

TOŽILNIK: klekljajóče

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčimi

srednji spol**ednina**

IMENOVANIK: klekljajóče

RODILNIK: klekljajóčega

DAJALNIK: klekljajóčemu

TOŽILNIK: klekljajóče

MESTNIK: pri klekljajóčem

ORODNIK: s klekljajóčim

dvojina

IMENOVANIK: klekljajóči

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčima

TOŽILNIK: klekljajóči

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčima

množina

IMENOVANIK: klekljajóča

RODILNIK: klekljajóčih

DAJALNIK: klekljajóčim

TOŽILNIK: klekljajóča

MESTNIK: pri klekljajóčih

ORODNIK: s klekljajóčimi

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVANIK: klêkljan

RODILNIK: klêkljanega

DAJALNIK: klêkljanemu

TOŽILNIK: klêkljan

živo klêkljanega

MESTNIK: pri klêkljanem

ORODNIK: s klêkljanim

dvojina

IMENOVANIK: klêkljana

RODILNIK: klêkljanih

DAJALNIK: klêkljanima

TOŽILNIK: klêkljana

MESTNIK: pri klêkljanih

ORODNIK: s klêkljanima

množina

IMENOVANIK: klêkljani

RODILNIK: klêkljanih

DAJALNIK: klêkljanim

TOŽILNIK: klêkljane

MESTNIK: pri klêkljanih

ORODNIK: s klêkljanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klêkljana

RODILNIK: klêkljane

DAJALNIK: klêkljani

TOŽILNIK: klêkljano

MESTNIK: pri klêkljani

ORODNIK: s klêkljano

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljani

RODILNIK: klêkljanih

DAJALNIK: klêkljanima

TOŽILNIK: klêkljani

MESTNIK: pri klêkljanih

ORODNIK: s klêkljanima

množina

IMENOVALNIK: klêkljane

RODILNIK: klêkljanih

DAJALNIK: klêkljanim

TOŽILNIK: klêkljane

MESTNIK: pri klêkljanih

ORODNIK: s klêkljanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klêkljano

RODILNIK: klêkljanega

DAJALNIK: klêkljanemu

TOŽILNIK: klêkljano

MESTNIK: pri klêkljanem

ORODNIK: s klêkljanim

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljani

RODILNIK: klêkljanih

DAJALNIK: klêkljanima

TOŽILNIK: klêkljani

MESTNIK: pri klêkljanih

ORODNIK: s klêkljanima

množina

IMENOVALNIK: klêkljana

RODILNIK: klêkljanih

DAJALNIK: klêkljanim

TOŽILNIK: klêkljana

MESTNIK: pri klêkljanih

ORODNIK: s klêkljanimi

DELEŽJE NA *-aje*: klekljâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: klêkljanje

RODILNIK: klêkljanja

DAJALNIK: klêkljanju

TOŽILNIK: klêkljanje

MESTNIK: pri klêkljanju

ORODNIK: s klêkljanjem

dvojina

IMENOVALNIK: klêkljanji

RODILNIK: klêkljanj

DAJALNIK: klêkljanjema

TOŽILNIK: klêkljanji

MESTNIK: pri klêkljanjih

ORODNIK: s klêkljanjema

množina

IMENOVALNIK: klêkljanja

RODILNIK: klêkljanj

DAJALNIK: klêkljanjem

TOŽILNIK: klêkljanja

MESTNIK: pri klêkljanjih

ORODNIK: s klêkljanji

IZVOR

verjetno iz imitativnega pslov. korena **klêk-*, prim. srb. *klêčati* 'štikati, vesti, tkati brez čolnička', ukr. *kljačaty* 'plesti plot'

klementína klementíne samostalnik ženskega spola

[klementína]

POMEN

1. sadno drevo z mandarini podobnimi manjšimi plodovi, križanec med mandarino in pomarančo;

primerjaj lat. *Citrus × clementina*

▪ V toplejših predelih Sredozemlja, na primer na Siciliji in v severni Afriki, je precej plantaž *klementin*.

▪ Mandarinovec je starševska rastlina za mnoge križance citrusov, vključno s *klementinami* in tangelovci.

▪ V loncu *klementina* raste bolj na široko, ne preveč bujno in je praktično brez trnov.

1.1. plod tega drevesa kot hrana, jed

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
krhlji klementin

▪ Mousse okrasite s krhlji *klementin* in polijte s sirupom.

▪ Letno prodajo 40.000 ton *klementin*.

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Za malico si vzemite kivi ali *klementine*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klementína]

IPA: [klɛmɛn'ti:na]

tonemski

[klementína]

IPA: [klɛmɛntí:nà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klementína

RODILNIK: klementíne

DAJALNIK: klementíni

TOŽILNIK: klementíno

MESTNIK: pri klementíni

ORODNIK: s klementíno

dvojina

IMENOVALNIK: klementíni

RODILNIK: klementín

DAJALNIK: klementínama

TOŽILNIK: klementíni

MESTNIK: pri klementínah

ORODNIK: s klementínama

množina

IMENOVALNIK: klementíne

RODILNIK: klementín

DAJALNIK: klementínam

TOŽILNIK: klementíne

MESTNIK: pri klementínah

ORODNIK: s klementínami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klementína

RODILNIK: klementíne

DAJALNIK: klementíni

TOŽILNIK: klementíno

MESTNIK: pri klementíni

ORODNIK: s klementíno

dvojina

IMENOVALNIK: klementíni

RODILNIK: klementín

DAJALNIK: klementínama

TOŽILNIK: klementíni

MESTNIK: pri klementínah

ORODNIK: s klementínama

množina

IMENOVALNIK: klementíne

RODILNIK: klementín

DAJALNIK: klementínam

TOŽILNIK: klementíne

MESTNIK: pri klementínah

ORODNIK: s klementínami

IZVOR

prevzeto iz frc. *clémentine*, verjetno po francoskem vrtnarju *Clémentu Rodieru* (1839–1904)

klôščevce klôščevca samostalnik moškega spola

[klôščevəç]

POMEN

iz botanike grm z večjimi rdečkasto zelenimi dlanasto razdeljenimi listi in rdečimi cvetovi v glavicah;

primerjaj lat. *Ricinus communis*; SIN.: iz botanike ricinus

► sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

semena kloščevca

▪ Leto 1888 je bilo zaznamovano s Stillmarkovim odkritjem in izolacijo visoko toksičnega proteina iz semen *kloščevca*, ki ga je poimenoval ricin.

▪ Poznamo skoraj dvajset vrst *kloščevca*, ki jih razlikujemo po obliki, velikosti in bodicah na plodovih.

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

▪ V zmernem podnebnem pasu uspeva *kloščevce* kot enoletnica, saj ne prezimi.

...

▪ Raziskave potekajo v smeri nastanka in proizvodnje gensko spremenjenega *kloščevca*, ki ne bi vseboval ricina.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klôščevəç]

IPA: [ˈkl̥oːʃtʃɛvəts]

tonemski

[klôščevəç]

IPA: [kl̥oːʃtʃɛvəts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klôščevce

RODILNIK: klôščevca

DAJALNIK: klôščevcu

TOŽILNIK: klôščevce

MESTNIK: pri klôščevcu

ORODNIK: s klôščevcem

dvojina

IMENOVALNIK: klôščevca

RODILNIK: klôščevcev

DAJALNIK: klôščevcema

TOŽILNIK: klôščevca

MESTNIK: pri klôščevcih

ORODNIK: s klôščevcema

množina

IMENOVALNIK: klôščevci

RODILNIK: klôščevcev

DAJALNIK: klôščevcem

TOŽILNIK: klôščevce

MESTNIK: pri klôščevcih

ORODNIK: s klôščevci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klôščevce

RODILNIK: klôščevca

DAJALNIK: klôščevcu

TOŽILNIK: klôščevce

MESTNIK: pri klôščevcu tudi pri klôščevcu

ORODNIK: s klôščevcem

dvojina

IMENOVALNIK: klôščevca

RODILNIK: klôščevcev in klôščevcev

DAJALNIK: klôščevcema

TOŽILNIK: klôščevca

MESTNIK: pri klôščevcih in pri klôščevcih

ORODNIK: s klôščevcema

množina

IMENOVALNIK: klôščevci

RODILNIK: klóščev**cev** in klóščev**cev**
DAJALNIK: klóščev**cem**
TOŽILNIK: klóščev**ce**
MESTNIK: pri klóščev**cih** in pri klóščev**cih**
ORODNIK: s klóščev**ci** in s klóščev**ci**

IZVOR

iz *klošč* 'klop' po zgladu lat. *ricinus*

Knáfelčev Knáfelčeva Knáfelčevo pridevnik
[knáfəlčɛu knáfəlčɛva knáfəlčɛvo]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[knáfəlčɛu knáfəlčɛva knáfəlčɛvo]
IPA: ['kna:fəlʃɛu 'kna:fəlʃɛva 'kna:fəlʃɛvo]

tonemski

[knáfəlčɛu knáfəlčɛva knáfəlčɛvo] in [knáfəlčɛu knáfəlčɛva knáfəlčɛvo]
IPA: [knà:fəlʃɛu knà:fəlʃɛva knà:fəlʃɛvo] in [kná:fəlʃɛu kná:fəlʃɛva kná:fəlʃɛvo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčev
RODILNIK: Knáfelčev**ega**
DAJALNIK: Knáfelčev**emu**
TOŽILNIK: Knáfelčev
živo Knáfelčev**ega**
MESTNIK: pri Knáfelčev**em**
ORODNIK: s Knáfelčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčeva
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčeva
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knáfelčevi
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**im**
TOŽILNIK: Knáfelčeve
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčeva
RODILNIK: Knáfelčev**e**
DAJALNIK: Knáfelčev**i**
TOŽILNIK: Knáfelčev**o**
MESTNIK: pri Knáfelčev**i**
ORODNIK: s Knáfelčev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**i**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčev**i**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knáfelčeve
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**im**
TOŽILNIK: Knáfelčev**e**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**o**
RODILNIK: Knáfelčev**ega**
DAJALNIK: Knáfelčev**emu**
TOŽILNIK: Knáfelčev**o**
MESTNIK: pri Knáfelčev**em**
ORODNIK: s Knáfelčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**i**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčev**i**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knáfelčeva
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**im**
TOŽILNIK: Knáfelčeva
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčev
RODILNIK: Knáfelčev**ega**
DAJALNIK: Knáfelčev**emu**
TOŽILNIK: Knáfelčev
živo Knáfelčev**ega**
MESTNIK: pri Knáfelčev**em**
ORODNIK: s Knáfelčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčeva
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčeva
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knáfelčevi

RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**im**
TOŽILNIK: Knáfelčev**e**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčeva
RODILNIK: Knáfelčev**e**
DAJALNIK: Knáfelčev**i**
TOŽILNIK: Knáfelčev**o**
MESTNIK: pri Knáfelčev**i**
ORODNIK: s Knáfelčev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**i**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčev**i**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**e**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**im**
TOŽILNIK: Knáfelčev**e**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**o**
RODILNIK: Knáfelčev**ega**
DAJALNIK: Knáfelčev**emu**
TOŽILNIK: Knáfelčev**o**
MESTNIK: pri Knáfelčev**em**
ORODNIK: s Knáfelčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**i**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčev**i**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knáfelčeva
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**im**
TOŽILNIK: Knáfelčeva
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**imi**

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčev
RODILNIK: Knáfelčev**ega**

DAJALNIK: Knáfelčev**emu**
TOŽILNIK: Knáfelčev
živo Knáfelčev**ega**
MESTNIK: pri Knáfelčev**em**
ORODNIK: s Knáfelčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčeva
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčeva
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**i**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**im**
TOŽILNIK: Knáfelčev**e**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčeva
RODILNIK: Knáfelčev**e**
DAJALNIK: Knáfelčev**i**
TOŽILNIK: Knáfelčev**o**
MESTNIK: pri Knáfelčev**i**
ORODNIK: s Knáfelčev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**i**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčev**i**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**e**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**im**
TOŽILNIK: Knáfelčev**e**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**o**
RODILNIK: Knáfelčev**ega**
DAJALNIK: Knáfelčev**emu**
TOŽILNIK: Knáfelčev**o**
MESTNIK: pri Knáfelčev**em**
ORODNIK: s Knáfelčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Knáfelčev**i**
RODILNIK: Knáfelčev**ih**
DAJALNIK: Knáfelčev**ima**
TOŽILNIK: Knáfelčev**i**
MESTNIK: pri Knáfelčev**ih**
ORODNIK: s Knáfelčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: Knâfelčeva
RODILNIK: Knâfelčevih
DAJALNIK: Knâfelčevim
TOŽILNIK: Knâfelčeva
MESTNIK: pri Knâfelčevih
ORODNIK: s Knâfelčevimi

STALNE ZVEZE

Knafelčeva markacija

iz planinstva markacija z belo piko in rdečim kolobarjem za označevanje slovenskih planinskih poti

- Z Zakonom o planinskih poteh je zaščiten tudi *Knafelčeva markacija*, ki označuje okrog sedem tisoč kilometrov poti do planinskih koč in vrhov v slovenskih gorah.
- Z okroglo markacijo z rdečim kolobarjem in belim osredjem je Alojz Knafelc poenotil različne oznake poti, zato se po njem imenuje *Knafelčeva markacija*.

IZVOR

po kartografu in planincu *Alojzu Knafelcu* (1859–1937)

kóčnik kóčnika samostalnik moškega spola [kóčnik]

POMEN

zob v stranskem delu čeljusti s široko grizno ploskvijo za drobljenje, mletje hrane

▶ prid. beseda + sam. beseda

mlečni, stalni kočniki

- Ker prav prvi stalni *kočniki* dobro grizejo in žvečijo hrano, moramo nanje pri umivanju zob še posebno paziti.
- Zebre imajo dletasto oblikovane sekalce ter velike *kočnike*, s katerimi zmeljejo hrano, preden jo pogoltnejo.
- Volk in pes imata skoraj identično zobovje, le da psi nimajo tako močnih *kočnikov* kot volkovi in imajo med njimi pogosto vrzeli.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
 - Najprej zrastejo sekalci, sledijo podočniki in ličniki, nato zrastejo še preostali *kočniki*.
 - Zobje zadaj v ustih se imenujejo *kočniki* in jih uporabljamo za žvečenje.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
 - Zlasti za grizne plošče *kočnikov*, velike površine, ki prenašajo precejšnje pritiske, je najprimernejši sodoben amalgam.
 - Hrana se lepi v globoke jamice *kočnikov*, kjer jo je težko očistiti.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Ob straneh imamo ličnike in *kočnike* s širšimi griznimi ploskvami.

- Pri *kočnikih* z vbočenimi ploskvami zobna nitka ne more učinkovito odstraniti zobnih oblog.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Med 10. in 14. mesecem bo otrok verjetno dobil prve *kočnike*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kóčnik]

IPA: ['ko:tʃnik]

tonemski

[kôčnik]

IPA: [kó:tʃnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kóčnik

RODILNIK: kóčnika

DAJALNIK: kóčniku

TOŽILNIK: kóčnik

MESTNIK: pri kóčniku

ORODNIK: s kóčnikom

dvojina

IMENOVALNIK: kóčnika

RODILNIK: kóčnikov

DAJALNIK: kóčnikoma

TOŽILNIK: kóčnika

MESTNIK: pri kóčnikih

ORODNIK: s kóčnikoma

množina

IMENOVALNIK: kóčniki

RODILNIK: kóčnikov

DAJALNIK: kóčnikom

TOŽILNIK: kóčnike

MESTNIK: pri kóčnikih

ORODNIK: s kóčniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kôčnik

RODILNIK: kôčnika

DAJALNIK: kôčniku

TOŽILNIK: kôčnik

MESTNIK: pri kôčniku

ORODNIK: s kôčnikom

dvojina

IMENOVALNIK: kôčnika

RODILNIK: kôčnikov

DAJALNIK: kôčnikoma

TOŽILNIK: kôčnika

MESTNIK: pri kôčnikih

ORODNIK: s kôčnikoma

množina

IMENOVALNIK: kôčniki

RODILNIK: kôčnikov

DAJALNIK: kôčnikom

TOŽILNIK: kôčnike
MESTNIK: pri kôčnikih
ORODNIK: s kôčniki

IZVOR

< pslov. **kot'bnikъ*, kakor hrv., srb. *kûtnjāk*, nar. rus. *kûtnik* iz ↑*kot*, prvotno 'zob v kotu ust'

kolibri kolibrija samostalnik moškega spola [kolibri]

POMEN

zelo majhna ameriška ptica z dolgim, ozkim kljunom in pisanim perjem, ki zaradi zelo hitrega mahanja s krili ustvarja brneč zvok; primerjaj lat.

Trochilidae

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kolibriji živijo KJE

- Večina *kolibrijev* živi v tropskem in subtropskem pasu.
- *Kolibri* ima za svojo velikost izjemne letalne sposobnosti.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ko se sprehajam po Plazi de Armas, odkrijem majhnega *kolibrija*, s kljunčkom vred meri morda pet centimetrov.
- Največji *kolibri* je veliki kolibri (Patagona gigas), ki meri le nekaj več kot 20 cm.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

vrste kolibrijev

- Številne vrste *kolibrijev* imajo čopke, njihovi repi pa so različno oblikovani.
- Največja težava *kolibrijev* ponoči je, da skoraj ne vidijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kolibri]

IPA: [kɔ'li:brɪ]

tonemski

[kolibri]

IPA: [kɔlí:brɪ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kolibri

RODILNIK: kolibrija

DAJALNIK: kolibriju

TOŽILNIK: kolibrija

MESTNIK: pri kolibriju

ORODNIK: s kolibrijem

dvojina

IMENOVALNIK: kolibrija

RODILNIK: kolibrijev

DAJALNIK: kolibrijema

TOŽILNIK: kolibrija

MESTNIK: pri kolibrijih

ORODNIK: s kolibrijema

množina

IMENOVALNIK: kolibriji

RODILNIK: kolibrijev

DAJALNIK: kolibrijem

TOŽILNIK: kolibrije

MESTNIK: pri kolibrijih

ORODNIK: s kolibriji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kolibri

RODILNIK: kolibrija

DAJALNIK: kolibriju

TOŽILNIK: kolibrija

MESTNIK: pri kolibriju

ORODNIK: s kolibrijem

dvojina

IMENOVALNIK: kolibrija

RODILNIK: kolibrijev

DAJALNIK: kolibrijema

TOŽILNIK: kolibrija

MESTNIK: pri kolibrijih

ORODNIK: s kolibrijema

množina

IMENOVALNIK: kolibriji

RODILNIK: kolibrijev

DAJALNIK: kolibrijem

TOŽILNIK: kolibrije

MESTNIK: pri kolibrijih

ORODNIK: s kolibriji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kolibri* in frc. *colibri* iz nekega karibskega jezika

konfiskacija konfiskacije samostalnik ženskega spola

[konfiskacija]

POMEN

iz prava odvzem premoženja ali dela premoženja v korist države, navadno kot kazenska sankcija

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

izvrševanje, izvršitev konfiskacije

- Na ustavnem sodišču je včeraj potekala javna obravnava v postopku za oceno ustavnosti zakona o konfiskaciji premoženja in o izvrševanju *konfiskacije*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

konfiskacija imetja, imovine, premoženja

- Zaradi sodelovanja z okupacijskimi oblastmi je bil obsojen na 18 let zopora s prisilnim delom, deset let odvzema državljanskih in političnih pravic in *konfiskacijo* imovine.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[konfiskacija]

IPA: [kɔnfis'ka:tsija]
tonemski
[konfiskácija]
IPA: [kɔnfiskà:tsija]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: konfiskácija
RODILNIK: konfiskácije
DAJALNIK: konfiskáci*ji*
TOŽILNIK: konfiskáci*jo*
MESTNIK: pri konfiskáci*ji*
ORODNIK: s konfiskáci*jo*

dvojina

IMENOVALNIK: konfiskáci*ji*
RODILNIK: konfiskáci*ij*
DAJALNIK: konfiskáci*ijama*
TOŽILNIK: konfiskáci*ji*
MESTNIK: pri konfiskáci*ijah*
ORODNIK: s konfiskáci*ijama*

množina

IMENOVALNIK: konfiskáci*je*
RODILNIK: konfiskáci*ij*
DAJALNIK: konfiskáci*ijam*
TOŽILNIK: konfiskáci*je*
MESTNIK: pri konfiskáci*ijah*
ORODNIK: s konfiskáci*ijami*

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: konfiskáci*ja*
RODILNIK: konfiskáci*je*
DAJALNIK: konfiskáci*ji*
TOŽILNIK: konfiskáci*jo*
MESTNIK: pri konfiskáci*ji*
ORODNIK: s konfiskáci*jo*

dvojina

IMENOVALNIK: konfiskáci*ji*
RODILNIK: konfiskáci*ij*
DAJALNIK: konfiskáci*ijama*
TOŽILNIK: konfiskáci*ji*
MESTNIK: pri konfiskáci*ijah*
ORODNIK: s konfiskáci*ijama*

množina

IMENOVALNIK: konfiskáci*je*
RODILNIK: konfiskáci*ij*
DAJALNIK: konfiskáci*ijam*
TOŽILNIK: konfiskáci*je*
MESTNIK: pri konfiskáci*ijah*
ORODNIK: s konfiskáci*ijami*

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Konfiskation*) iz lat. *confiscātiō*, iz ↑konfiscirati

kóntrabás kóntrabása samostalnik moškega spola

[kóntrabás]

POMEN

1. godalo s štirimi ali petimi strunami, ki ima najnižji tonski obseg

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
igrati na kontrabas

▪ Začel sem igrati na *kontrabas*, zdaj pa igram predvsem na violino in klaviature.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
igrati kontrabas

▪ Glasbo sem vzljubil in si za instrument izbral *kontrabas*.

▪ S prijateljem igrava harmoniko in *kontrabas*, večinoma na veselicah, da si bova plačala študij.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
akustični, električni kontrabas

▪ Zaradi dotrajanosti svojega inštrumenta sem bil prisiljen kupiti nov *kontrabas*.

▪ Poleg kitar izdelujem še mandoline, električne in akustične *kontrabase*, akustične bas kitare.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

▪ Bil je predvsem velik virtuoz na *kontrabasu*, uspešno pa se je predajal tudi dirigentskemu delu in skladanju.

▪ Njegov zvok zaradi posebnih strun na *kontrabasu*, ekstremne uporabe registrov in vsestranske improvizacije daje barvitost številnim glasbenim konceptom in skupinam.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Sin na violini in oče s *kontrabasom* godeta milozvočne, ušesu in srcu prijetne viže, ki so skoraj brez izjeme plesne in poskočnega duha.

▪ Sprva je sestavil zanimiv trio s *kontrabasom* in klasično kitaro, pozneje pa se je povezal z vrhunskim glasbenikom, ki je prav tako virtuoz, a na klasični harmoniki.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**

▪ V glasbenih sestavih srečujemo vse bolj pogosto tudi gosli (violino) in igranje na *kontrabas* z lokom.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Na nastopih svoje pesmi prebira ob spremljavi *kontrabasa*, bobnov, kitare ...

▪ Zvok piščali zlahka ločimo od zvoka *kontrabasa*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Sodeluje s skladatelji sodobne glasbe in pomembno prispeva k promociji literature za *kontrabas* v okolju komorne glasbe.

▶ priredna zveza

kontrabas in harmonika, kontrabas in kitaro, kontrabas in klavir, kontrabas in violina, kontrabas in violončelo

▪ Harmonika in *kontrabas* bosta na intimen način najlažje uprizorila težke trenutke, tišino, žalost in na drugi strani igrivost, naivnost ter zmedenost.

1.1. igranje tega godala

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

študirati kontrabas

▪ Na dunajskem konservatoriju je študiral *kontrabas* ter pozneje sodeloval s številnimi zasedbami in glasbeniki.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Lani je uspešno končal študij *kontrabasa*.
▪ Akustični basist, izvajalec, improvizator je po diplomi pridobil naziv profesor *kontrabasa* in za svoje delo prejel več nagrad.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kóntrabás]

IPA: [ˈko:ntraˈba:s]

tonemski

[kõntrabâs]

IPA: [kó:ntràbá:s]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kóntrabás

RODILNIK: kóntrabása

DAJALNIK: kóntrabásu

TOŽILNIK: kóntrabás

MESTNIK: pri kóntrabásu

ORODNIK: s kóntrabásom

dvojina

IMENOVALNIK: kóntrabása

RODILNIK: kóntrabásov

DAJALNIK: kóntrabásoma

TOŽILNIK: kóntrabása

MESTNIK: pri kóntrabásih

ORODNIK: s kóntrabásoma

množina

IMENOVALNIK: kóntrabási

RODILNIK: kóntrabásov

DAJALNIK: kóntrabásom

TOŽILNIK: kóntrabáse

MESTNIK: pri kóntrabásih

ORODNIK: s kóntrabási

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kõntrabâs

RODILNIK: kõntrabâsa

DAJALNIK: kõntrabâsu

TOŽILNIK: kõntrabâs

MESTNIK: pri kõntrabâsu

ORODNIK: s kõntrabâsom

dvojina

IMENOVALNIK: kõntrabâsa

RODILNIK: kõntrabâsov

DAJALNIK: kõntrabâsoma

TOŽILNIK: kõntrabâsa

MESTNIK: pri kõntrabâsih

ORODNIK: s kõntrabâsoma

množina

IMENOVALNIK: kõntrabâsi

RODILNIK: kõntrabâsov

DAJALNIK: kõntrabâsom

TOŽILNIK: kõntrabâse

MESTNIK: pri kõntrabâsih

ORODNIK: s kõntrabâsi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kontrabass* iz it. *contrabbasso* iz ↑kontra + ↑bas

kóntrabasíst kóntrabasísta samostalnik moškega spola

[kóntrabasíst]

POMEN

kdor igra kontrabas, navadno kot poklicni glasbenik

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

jazzovski kontrabasist | mlad kontrabasist

- Z avstrijskim jazzovskim *kontrabassistom* je ustvaril album, ki poleg državnih in žanrskih meja presega tudi uveljavljene kakovostne standarde.
- Mladi slovenski *kontrabasist* s svojim triom preigrava jazz standarde in avtorske skladbe.
- Zvezda večera je bil legendarni *kontrabasist*, ki nas je v skoraj nepretrganem zvočnem toku nastopa popeljal čez lepo število znanih jazzovskih tém in standardov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kontrabasist igra, nastopi | kontrabasist sestavlja KAJ

- *Kontrabasist* je igral v rockovskih, klasičnih, jazzovskih, funky zasedbah.
- Skupino sestavljajo *kontrabasist*, električni pianist in bobnar.
- Kot gostje se bodo bandu pridružili danski *kontrabasist*, nizozemski pianist in obetavni slovenski bobnar mlajše generacije.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Poslušal sem dolg solo *kontrabasista*.
- Kar lepo število *kontrabasistov* je igralo z lokom in s tem oplemenitilo zven godčevske spremljave.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Še ne petindvajsetletna vokalistka, skladateljica in avtorica besedil je včasih nastopala v duetu s *kontrabassistom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kóntrabasíst]

IPA: [ˈko:ntrabaˈsi:st]

tonemski

[kõntrabasíst]

IPA: [kó:ntràbasí:st]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: kóntrabasíst
RODILNIK: kóntrabasísta
DAJALNIK: kóntrabasístu
TOŽILNIK: kóntrabasísta
MESTNIK: pri kóntrabasístu
ORODNIK: s kóntrabasístom

dvojina

IMENOVALNIK: kóntrabasísta
RODILNIK: kóntrabasístov
DAJALNIK: kóntrabasístoma
TOŽILNIK: kóntrabasísta
MESTNIK: pri kóntrabasístih
ORODNIK: s kóntrabasístoma

množina

IMENOVALNIK: kóntrabasísti
RODILNIK: kóntrabasístov
DAJALNIK: kóntrabasístom
TOŽILNIK: kóntrabasíste
MESTNIK: pri kóntrabasístih
ORODNIK: s kóntrabasísti

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: kôntrabasíst
RODILNIK: kôntrabasísta
DAJALNIK: kôntrabasístu
TOŽILNIK: kôntrabasísta
MESTNIK: pri kôntrabasístu
ORODNIK: s kôntrabasístom

dvojina

IMENOVALNIK: kôntrabasísta
RODILNIK: kôntrabasístov
DAJALNIK: kôntrabasístoma
TOŽILNIK: kôntrabasísta
MESTNIK: pri kôntrabasístih
ORODNIK: s kôntrabasístoma

množina

IMENOVALNIK: kôntrabasísti
RODILNIK: kôntrabasístov
DAJALNIK: kôntrabasístom
TOŽILNIK: kôntrabasíste
MESTNIK: pri kôntrabasístih
ORODNIK: s kôntrabasísti

BESEDOTVORJE

feminativ: kontrabassistka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kontrabassist*, it. *contrabbassista*,
glej ↑kontrabas

kóntrabasístka kóntrabasístke samostalnik ženskega

spola [kóntrabasístka]

POMEN

ženska, ki igra kontrabas, navadno kot poklicna
glasbenica

- Francoska *kontrabassistka* je glasbeno pot začela v klubih z veterani ameriškega jazza.
- Zares škoda, da nismo slišali sprva napovedanega tria, ker je bila odlična *kontrabassistka* in vokalistka žal zadržana.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kóntrabasístka]

IPA: [ˈko:ntrabaˈsi:stka]

tonemski

[kôntrabasístka]

IPA: [kó:ntràbasi:stká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kóntrabasístka
RODILNIK: kóntrabasístke
DAJALNIK: kóntrabasístki
TOŽILNIK: kóntrabasístko
MESTNIK: pri kóntrabasístki
ORODNIK: s kóntrabasístko

dvojina

IMENOVALNIK: kóntrabasístki
RODILNIK: kóntrabasístk
DAJALNIK: kóntrabasístkama
TOŽILNIK: kóntrabasístki
MESTNIK: pri kóntrabasístkah
ORODNIK: s kóntrabasístkama

množina

IMENOVALNIK: kóntrabasístke
RODILNIK: kóntrabasístk
DAJALNIK: kóntrabasístkam
TOŽILNIK: kóntrabasístke
MESTNIK: pri kóntrabasístkah
ORODNIK: s kóntrabasístkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kôntrabasístka
RODILNIK: kôntrabasístke
DAJALNIK: kôntrabasístki
TOŽILNIK: kôntrabasístko
MESTNIK: pri kôntrabasístki
ORODNIK: s kôntrabasístko

dvojina

IMENOVALNIK: kôntrabasístki
RODILNIK: kôntrabasístk
DAJALNIK: kôntrabasístkama
TOŽILNIK: kôntrabasístki
MESTNIK: pri kôntrabasístkah
ORODNIK: s kôntrabasístkama

množina

IMENOVALNIK: kôntrabasístke

RODILNIK: kōntrabasīstk
DAJALNIK: kōntrabasīstk**am**
TOŽILNIK: kōntrabasīstke
MESTNIK: pri kōntrabasīst**kah**
ORODNIK: s kōntrabasīst**kami**

IZVOR
↑kontrabasist

kontraceptív kontraceptíva samostalnik moškega spola
[kontraceptíu kontraceptíva]

POMEN

sredstvo za preprečevanje zanositve

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

hormonski kontraceptiv | oralni, peroralni
kontraceptiv

- Oralni *kontraceptivi* običajno vsebujejo dva ženska spolna hormona, in sicer estrogen in gestagen.
- Kondomi so danes najbolj razširjeni pregradni *kontraceptivi*, ki učinkovito preprečujejo nosečnost in hkrati varujejo pred spolno prenosljivimi boleznimi.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Za vnos *kontraceptivov* se danes daleč največ uporabljajo kontracepcijske tablete.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kontraceptíu kontraceptíva]

IPA: [kɔntratsep'ti:u kɔntratsep'ti:va]

tonemski

[kontraceptíu kontraceptíva]

IPA: [kɔntratseptí:u kɔntratseptí:và]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kontraceptív

RODILNIK: kontraceptíva

DAJALNIK: kontraceptívu

TOŽILNIK: kontraceptív

MESTNIK: pri kontraceptívu

ORODNIK: s kontraceptív**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kontraceptíva

RODILNIK: kontraceptív**ov**

DAJALNIK: kontraceptív**oma**

TOŽILNIK: kontraceptíva

MESTNIK: pri kontraceptív**ih**

ORODNIK: s kontraceptív**oma**

množina

IMENOVALNIK: kontraceptívi

RODILNIK: kontraceptív**ov**

DAJALNIK: kontraceptív**om**

TOŽILNIK: kontraceptíve

MESTNIK: pri kontraceptív**ih**

ORODNIK: s kontraceptívi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kontraceptív

RODILNIK: kontraceptíva

DAJALNIK: kontraceptívu

TOŽILNIK: kontraceptív

MESTNIK: pri kontraceptívu

ORODNIK: s kontraceptív**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kontraceptíva

RODILNIK: kontraceptív**ov**

DAJALNIK: kontraceptív**oma**

TOŽILNIK: kontraceptíva

MESTNIK: pri kontraceptív**ih**

ORODNIK: s kontraceptív**oma**

množina

IMENOVALNIK: kontraceptívi

RODILNIK: kontraceptív**ov**

DAJALNIK: kontraceptív**om**

TOŽILNIK: kontraceptíve

MESTNIK: pri kontraceptív**ih**

ORODNIK: s kontraceptívi

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kontrazeptiv*, angl. *contraceptive*,
glej ↑kontracepcija

kostánjevka kostánjevke samostalnik ženskega spola

[kostánjeuka]

POMEN

1. jurčku podobna užitna goba s temno rjavim klobukom, svetlo rjavim koničastim betom in belkastim mesom, ki ob prerezu pomodri; primerjaj

lat. *Boletus badius*

- Med najbolj nabiranimi jesenskimi gobami so jurčki, *kostanjevke*, mavlji, maslenke, dežniki, štorovke.
- Sušimo lahko gobe, kot so *kostanjevke*, travniški kukmaki, črne trobente.

2. iz zoologije raca s temno rjavim perjem, belim trebuhom in manjšo belo progo na krilih; primerjaj lat.

Aythya nyroca

- Zgodaj spomladi v vodnih kotanjah gnezdiyo vodne ptice, na primer ponirek, za njimi močvirniške vrste, na primer raca *kostanjevka*.

▪ *Kostanjevko* smo opazovali na vseh terenskih dnevih.

▪ Raca *kostanjevka*, orel belorepec in kosec so vrste ptičev, ki v svetu sodijo med ogrožene in živijo v Sloveniji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kostánjeuka]

IPA: [kɔs'ta:njeuka]

tonemski

[kostánjeuka]
IPA: [kɔstà:njéuka]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: kostánjevka
RODILNIK: kostánjevke
DAJALNIK: kostánjevki
TOŽILNIK: kostánjevko
MESTNIK: pri kostánjevki
ORODNIK: s kostánjevko

dvojina

IMENOVALNIK: kostánjevki
RODILNIK: kostánjevki
DAJALNIK: kostánjevka**ma**
TOŽILNIK: kostánjevki
MESTNIK: pri kostánjevka**h**
ORODNIK: s kostánjevka**ma**

množina

IMENOVALNIK: kostánjevke
RODILNIK: kostánjevki
DAJALNIK: kostánjevka**m**
TOŽILNIK: kostánjevke
MESTNIK: pri kostánjevka**h**
ORODNIK: s kostánjevka**mi**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: kostánjevka
RODILNIK: kostánjevke
DAJALNIK: kostánjevki
TOŽILNIK: kostánjevko
MESTNIK: pri kostánjevki
ORODNIK: s kostánjevko

dvojina

IMENOVALNIK: kostánjevki
RODILNIK: kostánjevki
DAJALNIK: kostánjevka**ma**
TOŽILNIK: kostánjevki
MESTNIK: pri kostánjevka**h**
ORODNIK: s kostánjevka**ma**

množina

IMENOVALNIK: kostánjevke
RODILNIK: kostánjevki
DAJALNIK: kostánjevka**m**
TOŽILNIK: kostánjevke
MESTNIK: pri kostánjevka**h**
ORODNIK: s kostánjevka**mi**

IZVOR

↑kostanj

krasoslôvka krasoslôvke samostalnik ženskega spola

[krasoslôvka]

POMEN

strokovnjakinja za krasoslovje

- Slovenska *krasoslovka* je pri britanski založbi izdala monografijo o plitvih podzemeljskih habitatih.
- Priznana *krasoslovka* se je študijsko izpopolnjevala tudi pri nas.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[krasoslôvka]

IPA: [krasɔ'slɔ:vuka]

tonemski

[krasoslôvka]

IPA: [krasɔslô:vukà]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvka
RODILNIK: krasoslôvke
DAJALNIK: krasoslôvki
TOŽILNIK: krasoslôvko
MESTNIK: pri krasoslôvki
ORODNIK: s krasoslôvko

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvki
RODILNIK: krasoslôvki
DAJALNIK: krasoslôvka**ma**
TOŽILNIK: krasoslôvki
MESTNIK: pri krasoslôvka**h**
ORODNIK: s krasoslôvka**ma**

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvke
RODILNIK: krasoslôvki
DAJALNIK: krasoslôvka**m**
TOŽILNIK: krasoslôvke
MESTNIK: pri krasoslôvka**h**
ORODNIK: s krasoslôvka**mi**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvka
RODILNIK: krasoslôvke
DAJALNIK: krasoslôvki
TOŽILNIK: krasoslôvko
MESTNIK: pri krasoslôvki
ORODNIK: s krasoslôvko

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvki
RODILNIK: krasoslôvki
DAJALNIK: krasoslôvka**ma**
TOŽILNIK: krasoslôvki
MESTNIK: pri krasoslôvka**h**
ORODNIK: s krasoslôvka**ma**

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvke
RODILNIK: krasoslôvki
DAJALNIK: krasoslôvka**m**
TOŽILNIK: krasoslôvke

MESTNIK: pri krasoslôvkah
ORODNIK: s krasoslôvkami

IZVOR
↑krasoslovec

Krêbsov Krêbsova Krêbsovo pridevnik [krêpsou
krêpsova krêpsovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[krêpsou krêpsova krêpsovo]

IPA: [ˈkrɛ:psou ˈkrɛ:psova ˈkrɛ:psovo]

tonemski

[krêpsou krêpsova krêpsovo]

IPA: [krɛ:psou krɛ:psova krɛ:psovo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Krêbsov

RODILNIK: Krêbsovega

DAJALNIK: Krêbsovemu

TOŽILNIK: Krêbsov

živo Krêbsovega

MESTNIK: pri Krêbsovem

ORODNIK: s Krêbsovimi

dvojina

IMENOVALNIK: Krêbsova

RODILNIK: Krêbsovih

DAJALNIK: Krêbsovima

TOŽILNIK: Krêbsova

MESTNIK: pri Krêbsovih

ORODNIK: s Krêbsovima

množina

IMENOVALNIK: Krêbsovi

RODILNIK: Krêbsovih

DAJALNIK: Krêbsovim

TOŽILNIK: Krêbsove

MESTNIK: pri Krêbsovih

ORODNIK: s Krêbsovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Krêbsova

RODILNIK: Krêbsove

DAJALNIK: Krêbsovi

TOŽILNIK: Krêbsovo

MESTNIK: pri Krêbsovi

ORODNIK: s Krêbsovo

dvojina

IMENOVALNIK: Krêbsovi

RODILNIK: Krêbsovih

DAJALNIK: Krêbsovima

TOŽILNIK: Krêbsovi

MESTNIK: pri Krêbsovih
ORODNIK: s Krêbsovima

množina

IMENOVALNIK: Krêbsove

RODILNIK: Krêbsovih

DAJALNIK: Krêbsovim

TOŽILNIK: Krêbsove

MESTNIK: pri Krêbsovih

ORODNIK: s Krêbsovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Krêbsovo

RODILNIK: Krêbsovega

DAJALNIK: Krêbsovemu

TOŽILNIK: Krêbsovo

MESTNIK: pri Krêbsovem

ORODNIK: s Krêbsovim

dvojina

IMENOVALNIK: Krêbsovi

RODILNIK: Krêbsovih

DAJALNIK: Krêbsovima

TOŽILNIK: Krêbsovi

MESTNIK: pri Krêbsovih

ORODNIK: s Krêbsovima

množina

IMENOVALNIK: Krêbsova

RODILNIK: Krêbsovih

DAJALNIK: Krêbsovim

TOŽILNIK: Krêbsova

MESTNIK: pri Krêbsovih

ORODNIK: s Krêbsovimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Krêbsov

RODILNIK: Krêbsovega

DAJALNIK: Krêbsovemu

TOŽILNIK: Krêbsov

živo Krêbsovega

MESTNIK: pri Krêbsovem

ORODNIK: s Krêbsovim

dvojina

IMENOVALNIK: Krêbsova

RODILNIK: Krêbsovih

DAJALNIK: Krêbsovima

TOŽILNIK: Krêbsova

MESTNIK: pri Krêbsovih

ORODNIK: s Krêbsovima

množina

IMENOVALNIK: Krêbsovi

RODILNIK: Krêbsovih

DAJALNIK: Krêbsovim

TOŽILNIK: Krêbsove

MESTNIK: pri Krêbsovih

ORODNIK: s Krêbsovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Krēbsova
RODILNIK: Krēbsove
DAJALNIK: Krēbsovi
TOŽILNIK: Krēbsovo
MESTNIK: pri Krēbsovi
ORODNIK: s Krēbsovo

dvojina

IMENOVALNIK: Krēbsovi
RODILNIK: Krēbsovih
DAJALNIK: Krēbsovima
TOŽILNIK: Krēbsovi
MESTNIK: pri Krēbsovih
ORODNIK: s Krēbsovima

množina

IMENOVALNIK: Krēbsove
RODILNIK: Krēbsovih
DAJALNIK: Krēbsovim
TOŽILNIK: Krēbsove
MESTNIK: pri Krēbsovih
ORODNIK: s Krēbsovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Krēbsovo
RODILNIK: Krēbsovega
DAJALNIK: Krēbsovemu
TOŽILNIK: Krēbsovo
MESTNIK: pri Krēbsovem
ORODNIK: s Krēbsovim

dvojina

IMENOVALNIK: Krēbsovi
RODILNIK: Krēbsovih
DAJALNIK: Krēbsovima
TOŽILNIK: Krēbsovi
MESTNIK: pri Krēbsovih
ORODNIK: s Krēbsovima

množina

IMENOVALNIK: Krēbsova
RODILNIK: Krēbsovih
DAJALNIK: Krēbsovim
TOŽILNIK: Krēbsova
MESTNIK: pri Krēbsovih
ORODNIK: s Krēbsovimi

STALNE ZVEZE

Krebsov cikel in Krebsov cikelus

iz biologije, iz kemije večfazni proces v celični presnovi, pri katerem se ob prisotnosti kisika porabljajo ogljikovi hidrati, nastajajo pa energijsko bogate molekule, voda in ogljikov dioksid; SIN.: iz biologije, iz kemije citratni cikel

▪ Drugi del celičnega dihanja poteka v osrednjem metaboličnem ciklu, ki ga imenujemo citratni ali *Krebsov cikel*.

▪ Če kisika ni, ni mogoč ne prenos vodika ne *Krebsov cikel* in se lahko nadaljuje le glikoliza.

Krebsov cikelus in Krebsov cikel

iz biologije, iz kemije večfazni proces v celični presnovi, pri katerem se ob prisotnosti kisika porabljajo ogljikovi hidrati, nastajajo pa energijsko bogate molekule, voda in ogljikov dioksid; SIN.: iz biologije, iz kemije citratni cikel

▪ Glukoza v celicah ciljnih organov – še konkretnije v njihovih mitohondrijih – stopa v *Krebsov cikelus*.
▪ Vmesne produkte *Krebsovega ciklusa* celica uporablja tudi za izdelavo drugih celičnih sestavin.

IZVOR

po nemško-britanskem zdravniku in biokemiku *Hansu Adolfu Krebsu* (1900–1981)

krematórij krematórija samostalnik moškega spola

[krematóri]

POMEN

stavba, prostor za sežiganje trupel, da se spremenijo v pepel, navadno za žarni pokop

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zgraditi krematorij

▪ Večja pokopališča imajo *krematorij*.
▪ Pogrebno podjetje bi ob pokopališču zgradilo *krematorij*, a imajo ljudje, ki živijo blizu, pomisleke.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

dimnik krematorija | gradnja krematorija

▪ Z gradnjo *krematorija* in obnovo poslovilne dvorane smo dobili tudi drugačne možnosti za slovo od pokojnikov.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

končati v krematoriju | sežgati v krematoriju | biti sežgan v krematoriju

▪ Njegovo truplo so sežgali v *krematoriju*.
▪ Usmrčeni so bili s plinom in sežgani v *krematorijih*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

odpeljati v krematorij

▪ Mrliškemu ogledniku je naročila, naj ga iz bolnišnice odpeljejo v *krematorij*.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Za sežig trupla v *krematoriju* je potrebna ogromna temperatura.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

▪ V Sloveniji imamo trenutno dva *krematorija* za sežig pokojnikov, v Ljubljani in Mariboru.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[krematóri]

IPA: [krɛmaˈto:ri]

tonemski

[krematóri]

IPA: [krɛmatò:rí]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krematórij

RODILNIK: krematórija

DAJALNIK: krematóriju

TOŽILNIK: krematórij

MESTNIK: pri krematóriju

ORODNIK: s krematórijem

dvojina

IMENOVALNIK: krematórija

RODILNIK: krematórijev

DAJALNIK: krematórijema

TOŽILNIK: krematórija

MESTNIK: pri krematórijih

ORODNIK: s krematórijema

množina

IMENOVALNIK: krematóriji

RODILNIK: krematórijev

DAJALNIK: krematórijem

TOŽILNIK: krematórije

MESTNIK: pri krematórijih

ORODNIK: s krematóriji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krematórij

RODILNIK: krematórija

DAJALNIK: krematóriju

TOŽILNIK: krematórij

MESTNIK: pri krematóriju

ORODNIK: s krematórijem

dvojina

IMENOVALNIK: krematórija

RODILNIK: krematórijev tudi krematórijev

DAJALNIK: krematórijema

TOŽILNIK: krematórija

MESTNIK: pri krematórijih tudi pri krematórijih

ORODNIK: s krematórijema

množina

IMENOVALNIK: krematóriji

RODILNIK: krematórijev tudi krematórijev

DAJALNIK: krematórijem

TOŽILNIK: krematórije

MESTNIK: pri krematórijih tudi pri krematórijih

ORODNIK: s krematóriji tudi s krematóriji

IZVOR

prevzeto iz nem. *Krematorium*, iz lat. *cremāre* 'zažgati'

krhlíka krhlíke samostalnik ženskega spola [kərhlíka]

POMEN

grm ali nizko drevo z majhnimi zelenkasto rumenimi zvezdastimi cvetovi in drobnimi črnimi

plodovi na pecljih ali del te rastline; primerjaj lat.

Frangula alnus; SIN.: iz botanike navadna krhlíka

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

lubje, skorja krhlíke

- Lubje *krhlíke* deluje odvajalno (mora pa biti eno leto staro), zato ga dodajamo čajem za odvajanje.
- Izvlečki sene in *krhlíke* v debelem črevesu povečajo pogostnost in jakost krčenj ter tudi izločanje tekočin v črevo.

...

▪ V daljših dolinah, kjer je nekoliko več prostora, naletimo na nekoliko širše močvirnate kotanje, poraščene z jelšo in *krhlíko*.

▪ Čaju lahko dodamo encijan, pri zaprtju pa *krhlíko*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kərhlíka]

IPA: [kərx^hli:ka]

tonemski

[kərhlíka]

IPA: [kərxli:ká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krhlíka

RODILNIK: krhlíke

DAJALNIK: krhlíki

TOŽILNIK: krhlíko

MESTNIK: pri krhlíki

ORODNIK: s krhlíko

dvojina

IMENOVALNIK: krhlíki

RODILNIK: krhlík

DAJALNIK: krhlíkama

TOŽILNIK: krhlíki

MESTNIK: pri krhlíkah

ORODNIK: s krhlíkama

množina

IMENOVALNIK: krhlíke

RODILNIK: krhlík

DAJALNIK: krhlíkam

TOŽILNIK: krhlíke

MESTNIK: pri krhlíkah

ORODNIK: s krhlíkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krhlíka

RODILNIK: krhlíke

DAJALNIK: krhlíki

TOŽILNIK: krhlíko

MESTNIK: pri krhlíki

ORODNIK: s krhlíko

dvojina

IMENOVALNIK: krhlíki

RODILNIK: krlhík
DAJALNIK: krlhíkama
TOŽILNIK: krlhíki
MESTNIK: pri krlhíkah
ORODNIK: s krlhíkama

množina

IMENOVALNIK: krlhíke
RODILNIK: krlhík
DAJALNIK: krlhíkam
TOŽILNIK: krlhíke
MESTNIK: pri krlhíkah
ORODNIK: s krlhíkami

STALNE ZVEZE

navadna krlhika

iz botanike grm ali nizko drevo z majhnimi zelenkasto rumenimi zvezdastimi cvetovi in drobnimi črnimi plodovi na pecljih ali del te rastline; primerjaj lat.

Frangula alnus; SIN.: krlhika

- *Navadna krlhika* raste v vlažnih gozdovih, na gozdnih obronkih, ob rekah, poteh in na travnikih.
- Pripravki iz *navadne krlhike* pospešujejo izločanje žolča.

IZVOR

iz star. *krhel* 'krhek'

krtáča krtáče samostalnik ženskega spola [kərtáča]

POMEN

1. priprava za čiščenje, pri kateri so navadno v leseno, plastično osnovo vstavljeni šopi ščetin, žice

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

električna krtáča | globinska krtáča | mehka, trda krtáča | gumijasta, kovinska, sirkova, žična, žičnata krtáča | stepalna, vrteča (se), vrtljiva krtáča

- Posušeno blato odstranite z oblačil s suho krpo ali mehko *krtáčo* za oblačila.
 - Tla so imeli lesena, ribali so jih s sirkovo *krtáčo* in vodo.
 - Vedno, kadar pečete na žaru, pred peko najprej dobro očistite rešetko z žično *krtáčo*.
 - Z globinsko električno *krtáčo* bomo učinkovito posesali vse tekstilne površine ter še posebej vzmetnice in oblazinjeno pohištvo.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
drgniti, zdrgniti KAJ s krtáčo | očistiti, odstraniti KAJ s krtáčo | skrtačiti KAJ s krtáčo
- Jedilno sodo stresite na madež in ga zdrgnite z mokro *krtáčo*.
 - Čevlje iz gladkega usnja najprej očistite s *krtáčo*, s ščetko iz prave žime nanesite malo kreme za loščenje in pustite, da se vpije.

▪ Alge na dnu motornega čolna lahko odstranite s *krtáčo* in dolgotrajnim drgnjenjem, lahko pa tudi s pomočjo vode pod visokim pritiskom.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda** v tožilniku
krtáča za čiščenje ČESA

- Sesalnik je opremljen s priročno teleskopsko cevjo ter *krtáčo* za čiščenje trdih površin in preprog.
- Tla močno zdrgnite s čisto vodo, pri tem pa uporabite trdo *krtáčo* za ribanje.

▶ glag. + **sam. beseda** v tožilniku

kupiti krtáčo | uporabiti, uporabljati krtáčo

- Za odstranjevanje blata s pohištva uporabite mehko *krtáčo*, da pri tem ne poškodujete oblazinjenega pohištva.

▶ glag. + na + **sam. beseda** v tožilniku

- Mastne madeže boste odstranili tako, da boste na vlažno *krtáčo* nanesli sodo bikarbono in nežno zdrgnili.

▶ **sam. beseda** v imenovalniku + glag.

- Ko se *krtáča* suši, naj bodo ščetine obrnjene navzdol.

1.1. temu podoben pripomoček za česanje, nego telesa

▶ glag. + z/s + **sam. beseda** v orodniku

česati, počesati lase s krtáčo | gladiti lase s krtáčo | naviti s krtáčo | oblikovati s krtáčo | posušiti lase s krtáčo

- Med sušenjem s fenom ji je lase nenehno *česala* s krtáčo.
- Krajši frufu oblikujte s tanjšo *krtáčo*.
- Lase ji je skrbno posušila s *krtáčo* in učvrstila z lakom za lase.
- Pred odhodom v savno lahko svojo kožo skrtačite s suho *krtáčo* v smeri proti srcu.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

groba krtáča | masažna krtáča | okrogla, ploščata, široka krtáča

- Lase je pri sušenju gladila s ploščato *krtáčo*, pri tem pa je poskusila konice potegniti navznoter.
- Na masažno *krtáčo* kanite nekaj kapljic jojobinega olja ter v krožnih gibih masirajte predele stegen in zadnjice.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda** v tožilniku
krtáča za lase, telo

- *Krtáče* za lase, glavnike in gobice ter čopiče za nanašanje ličila operite enkrat tedensko v blagem šamponu.

- Mrtve kožne celice odstranimo s telesa s toplo vodo in mehko *krtáčo* za telo ali z gobo.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku
masaža s krtáčo | sušenje s krtáčo

- Masaža z grobo *krtáčo* spodbuja cirkulacijo krvi, otopli telo in pomaga pri boljšemu počutju.

- Posledice sušenja s *krtáčo* omilimo, če si pred oblikovanjem pričeske lase na pol posušimo s hladnim zrakom.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku

krtača s KAKŠNIMI ščetinami

- Med sušenjem lase krtačite s *krtačo* z naravnimi ščetinami, saj te dajo lasem svilnat lesk, hkrati pa ne poškodujejo lasišča.
- Na nizko mizico poleg kadi je postavila mila, dišave, *krtačo* z dolgim ročajem za umivanje hrbta in veliko brisačo.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v roditeljski krtača iz naravnih ščetin

- Gladke in ravne lase lahko češemo tako z glavniki kot *krtačami* iz naravnih ali sintetičnih materialov, medtem ko pri skodranih ne smemo uporabljati gostozobih glavnikov.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku** naviti KAJ na krtačo

- Sveže posušene, še tople pramene las navijte na *krtačo* in jih pustite, da se v takšnem položaju tudi posušijo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Za oblikovanje potrebujete le okroglo *krtačo*, s katero ob sušenju preprosto zavijete konice in ustvarite stransko padajočo prečko.

▶ priredna zveza

krtača in glavnik, krtača in sušilnik

- Nekateri glavniki ali *krtače* dražijo lasišče, povrh njico lasu pa naredijo hrapavo in razcepijo konice, zato je izbira česal zelo pomembna.
- Lase razdelite v pramene ter vsakega posebej izravnajte s *krtačo* in sušilnikom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kərtáča]

IPA: [kəɾ'ta:tʃa]

tonemski

[kərtáča]

IPA: [kərtà:tʃá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krtáča

RODILNIK: krtáče

DAJALNIK: krtáči

TOŽILNIK: krtáčo

MESTNIK: pri krtáči

ORODNIK: s krtáčo

dvojina

IMENOVALNIK: krtáči

RODILNIK: krtáč

DAJALNIK: krtáčama

TOŽILNIK: krtáči

MESTNIK: pri krtáčah

ORODNIK: s krtáčama

množina

IMENOVALNIK: krtáče

RODILNIK: krtáč

DAJALNIK: krtáčam

TOŽILNIK: krtáče

MESTNIK: pri krtáčah

ORODNIK: s krtáčami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krtáča

RODILNIK: krtáče

DAJALNIK: krtáči

TOŽILNIK: krtáčo

MESTNIK: pri krtáči

ORODNIK: s krtáčo

dvojina

IMENOVALNIK: krtáči

RODILNIK: krtáč

DAJALNIK: krtáčama

TOŽILNIK: krtáči

MESTNIK: pri krtáčah

ORODNIK: s krtáčama

množina

IMENOVALNIK: krtáče

RODILNIK: krtáč

DAJALNIK: krtáčam

TOŽILNIK: krtáče

MESTNIK: pri krtáčah

ORODNIK: s krtáčami

BESEDOTVORJE

manjšalnica: krtačka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kardätsche* 'glavnik za česanje volne, čohalnik za konja', iz *kardätschen* 'česati volno', prevzeto iz it. *cardeggiare*, iz *carda* 'glavnik za česanje volne'

krtáčenje krtáčenje samostalnik srednjega spola

[kərtáčenje]

POMEN

1. čiščenje česa s krtačo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

redno krtáčenje | temeljito krtáčenje

- Redno *krtáčenje* jakne s krtačo za velur ali brisačo iz frotirja bo ohranjalo velur na visoki ravni in mu dajalo lesk.

...

▪ Med boljše naravne ščetine za *krtáčenje* sodijo merjaščeve dlake.

1.1. česanje, nega telesa s krtačo, ščetko

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

suho krtáčenje

- Zelo priporočljivo je suho *krtáčenje* kože telesa pred kopeljo, saj tako odstranimo odmrle celice in odpremo pore.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditeljski krtáčenje kože, telesa | krtáčenje zob

- S pilingom in *krtačenjem* kože odstranimo odmrle celice, zaradi katerih je koža suha in pusta.
- *Krtačenje* las masira lasišče in pospeši krvni obtok, s tem pa tudi rast novih las.
- Potrebno je nežno, redno *krtačenje* zob vsaj dvakrat na dan, vsak dan pa je treba tudi očistiti medzobne prostore z zobno nitko.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** krtačenje s krtačo

- Redno *krtačenje* s krtačo iz naravnih materialov izboljša zdravje lasnih konic.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Lase morate krtačiti nežno, saj pregrobo *krtačenje* prej spodbudi izločanje maščobe kot pa prekrvavitev lasišča.

▶ **prireдна zveza**

krtačenje in česanje

- Pri vsakem česanju in *krtačenju* tanki in suhi lasje kar silijo k višku.

1.2. čiščenje, česanje živali s krtačo

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

- S *krtačenjem* se odstrani največ odmrle dlake in razvozla vozle.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

- Namesto kopanja bolj priporočamo redno čiščenje in *krtačenje* kože in dlake.

...

- Bolhavost lahko bistveno omilimo s temeljitim *krtačenjem* kunca in z rednim čiščenjem kletke.
- Veliko opravil, ki so povezana z nego živali, na primer *krtačenje* ter čiščenje ušes in oči, lahko opravimo doma.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kərtáčenje]

IPA: [kəɾ'ta:ʃɛnjɛ]

tonemski

[kərtáčenje]

IPA: [kərtá:ʃɛnjɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krtáčenje

RODILNIK: krtáčenja

DAJALNIK: krtáčenju

TOŽILNIK: krtáčenje

MESTNIK: pri krtáčenju

ORODNIK: s krtáčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: krtáčenji

RODILNIK: krtáčenj

DAJALNIK: krtáčenjema

TOŽILNIK: krtáčenji

MESTNIK: pri krtáčenjih

ORODNIK: s krtáčenjema

množina

IMENOVALNIK: krtáčenja

RODILNIK: krtáčenj

DAJALNIK: krtáčenjem

TOŽILNIK: krtáčenja

MESTNIK: pri krtáčenjih

ORODNIK: s krtáčenji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krtáčenje

RODILNIK: krtáčenja

DAJALNIK: krtáčenju

TOŽILNIK: krtáčenje

MESTNIK: pri krtáčenju

ORODNIK: s krtáčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: krtáčenji in krtáčenji

RODILNIK: krtáčenj

DAJALNIK: krtáčenjema in krtáčenjema

TOŽILNIK: krtáčenji in krtáčenji

MESTNIK: pri krtáčenjih

ORODNIK: s krtáčenjema in s krtáčenjema

množina

IMENOVALNIK: krtáčenja

RODILNIK: krtáčenj

DAJALNIK: krtáčenjem

TOŽILNIK: krtáčenja

MESTNIK: pri krtáčenjih

ORODNIK: s krtáčenji

IZVOR

↑krtačiti

krtačiti krtáčim nedovršni glagol [kərtáčiti]

POMEN

1. čistiti kaj s krtačo, ščetko

▶ **prisl. + glag.**

redno krtačiti

- Obleko redno *krtačimo*; ko jo slečemo, jo obvezno obesimo na obešalnik.

▶ **glag. + glag. v nedoločniku**

začeti krtačiti

- Previdno je obesila plašč na velik lesen obešalnik in začela *krtačiti* posušeno blato.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

- Velur *krtačimo* z gumirano ščetko.

1.1. česati, negovati telo s krtačo, ščetko

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

krtačiti lase | krtačiti zobe

- Prebujala se je šele blizu poldneva in se v halji prikazala na terasi, kjer si je *krtačila* dolge lase.
- Če hočemo učinkovito odstraniti zobne obloge, moramo zobe *krtačiti* vsaj tri minute zjutraj in pred spanjem.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

krtačiti s krtačo

▪ Lase sušimo tako, da jih po vsej dolžini *krtačimo* z ravno krtačo, konice pa oblikujemo z okroglo krtačo.

1.2. čistiti, česati žival s krtačo, ščetko

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

krtačiti konja

▪ Za trenutek je postal ob hipodromu in opazoval, kako ljudje *krtačijo* svoje konje.

▪ Mucka je okopala v topli vodi in mu *krtačila* kožuh, dokler ni bil mehek in bleščeč.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

morati krtačiti

▪ Pse z dolgo dlako moramo *krtačiti* vsak dan, da se dlaka ne zapleta in vozla.

▶ **prisl.** + **glag.**

▪ Če se mačka ne boji pihanja, jo posušimo s sušilnikom za lase. Obenem ji nežno *krtačimo* kožuh.

...

▪ Psa češemo oziroma *krtačimo* v smeri rasti dlake, razen tedaj, ko moramo sprijeto dlako razčesati v obe smeri, ker je sicer ne moremo razčesati.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kərtáçiti]

IPA: [kərtá:çiti]

tonemski

[kərtáçiti]

IPA: [kərtà:çiti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: krtáçiti

NAMENILNIK: krtáçit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: krtáçim

2. OSEBA: krtáçiš

3. OSEBA: krtáçi

dvojina

1. OSEBA: krtáçiva

2. OSEBA: krtáçita

3. OSEBA: krtáçita

množina

1. OSEBA: krtáçimo

2. OSEBA: krtáçite

3. OSEBA: krtáçijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: krtáçi

dvojina

1. OSEBA: krtáçiva

2. OSEBA: krtáçita

množina

1. OSEBA: krtáçimo

2. OSEBA: krtáçite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: krtáčil

DVOJINA: krtáčila

MNOŽINA: krtáçili

ženski spol

EDNINA: krtáçila

DVOJINA: krtáçili

MNOŽINA: krtáçile

srednji spol

EDNINA: krtáçilo

DVOJINA: krtáçili

MNOŽINA: krtáçila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krtáčèč

RODILNIK: krtáčèčega

DAJALNIK: krtáčèčemu

TOŽILNIK: krtáčèč

živo krtáčèčega

MESTNIK: pri krtáčèčem

ORODNIK: s krtáčèčim

dvojina

IMENOVALNIK: krtáčéča

RODILNIK: krtáčéčih

DAJALNIK: krtáčéčima

TOŽILNIK: krtáčéča

MESTNIK: pri krtáčéčih

ORODNIK: s krtáčéčima

množina

IMENOVALNIK: krtáčéči

RODILNIK: krtáčéčih

DAJALNIK: krtáčéčim

TOŽILNIK: krtáčéče

MESTNIK: pri krtáčéčih

ORODNIK: s krtáčéčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krtáčéča

RODILNIK: krtáčéče

DAJALNIK: krtáčéči

TOŽILNIK: krtáčéčo

MESTNIK: pri krtáčéči

ORODNIK: s krtáčéčo

dvojina

IMENOVALNIK: krtáčéči

RODILNIK: krtáčéčih

DAJALNIK: krtáčéčima

TOŽILNIK: krtáčéči

MESTNIK: pri krtáčéčih

ORODNIK: s krtáčéčima

množina

IMENOVALNIK: krtáčéče

RODILNIK: krtač**é**ih
DAJALNIK: krtač**é**im
TOŽILNIK: krtač**é**e
MESTNIK: pri krtač**é**ih
ORODNIK: s krtač**é**imi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krtač**é**e
RODILNIK: krtač**é**ega
DAJALNIK: krtač**é**emu
TOŽILNIK: krtač**é**e
MESTNIK: pri krtač**é**em
ORODNIK: s krtač**é**im

dvojina

IMENOVALNIK: krtač**é**ci
RODILNIK: krtač**é**ih
DAJALNIK: krtač**é**ima
TOŽILNIK: krtač**é**ci
MESTNIK: pri krtač**é**ih
ORODNIK: s krtač**é**ima

množina

IMENOVALNIK: krtač**é**ca
RODILNIK: krtač**é**ih
DAJALNIK: krtač**é**im
TOŽILNIK: krtač**é**ca
MESTNIK: pri krtač**é**ih
ORODNIK: s krtač**é**imi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krtáčen
RODILNIK: krtáčen**ega**
DAJALNIK: krtáčen**emu**
TOŽILNIK: krtáčen
 živo krtáčen**ega**
MESTNIK: pri krtáčen**em**
ORODNIK: s krtáčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: krtáč**e**na
RODILNIK: krtáč**en**ih
DAJALNIK: krtáč**en**ima
TOŽILNIK: krtáč**e**na
MESTNIK: pri krtáč**en**ih
ORODNIK: s krtáč**en**ima

množina

IMENOVALNIK: krtáč**eni**
RODILNIK: krtáč**en**ih
DAJALNIK: krtáč**en**im
TOŽILNIK: krtáč**e**ne
MESTNIK: pri krtáč**en**ih
ORODNIK: s krtáč**en**imi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krtáč**e**na
RODILNIK: krtáč**e**ne
DAJALNIK: krtáč**eni**

TOŽILNIK: krtáč**e**no
MESTNIK: pri krtáč**eni**
ORODNIK: s krtáč**e**no

dvojina

IMENOVALNIK: krtáč**eni**
RODILNIK: krtáč**en**ih
DAJALNIK: krtáč**en**ima
TOŽILNIK: krtáč**eni**
MESTNIK: pri krtáč**en**ih
ORODNIK: s krtáč**en**ima

množina

IMENOVALNIK: krtáč**e**ne
RODILNIK: krtáč**en**ih
DAJALNIK: krtáč**en**im
TOŽILNIK: krtáč**e**ne
MESTNIK: pri krtáč**en**ih
ORODNIK: s krtáč**en**imi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krtáč**e**no
RODILNIK: krtáč**en**ega
DAJALNIK: krtáč**en**emu
TOŽILNIK: krtáč**e**no
MESTNIK: pri krtáč**en**em
ORODNIK: s krtáč**en**im

dvojina

IMENOVALNIK: krtáč**eni**
RODILNIK: krtáč**en**ih
DAJALNIK: krtáč**en**ima
TOŽILNIK: krtáč**eni**
MESTNIK: pri krtáč**en**ih
ORODNIK: s krtáč**en**ima

množina

IMENOVALNIK: krtáč**e**na
RODILNIK: krtáč**en**ih
DAJALNIK: krtáč**en**im
TOŽILNIK: krtáč**e**na
MESTNIK: pri krtáč**en**ih
ORODNIK: s krtáč**en**imi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: krtáč**en**je
RODILNIK: krtáč**en**ja
DAJALNIK: krtáč**en**ju
TOŽILNIK: krtáč**en**je
MESTNIK: pri krtáč**en**ju
ORODNIK: s krtáč**en**jem

dvojina

IMENOVALNIK: krtáč**en**ji
RODILNIK: krtáč**en**j
DAJALNIK: krtáč**en**jema
TOŽILNIK: krtáč**en**ji
MESTNIK: pri krtáč**en**jih
ORODNIK: s krtáč**en**jema

množina

IMENOVALNIK: krtáč**en**ja

RODILNIK: krtáčenj
DAJALNIK: krtáčenjem
TOŽILNIK: krtáčenja
MESTNIK: pri krtáčenjih
ORODNIK: s krtáčenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: krtáčiti
NAMENILNIK: krtáčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: krtáčim
2. OSEBA: krtáčiš
3. OSEBA: krtáči

dvojina

1. OSEBA: krtáčiva
2. OSEBA: krtáčita
3. OSEBA: krtáčita

množina

1. OSEBA: krtáčimo
2. OSEBA: krtáčite
3. OSEBA: krtáčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: krtáči

dvojina

1. OSEBA: krtáčiva
2. OSEBA: krtáčita

množina

1. OSEBA: krtáčimo
2. OSEBA: krtáčite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: krtáčil
DVOJINA: krtáčila
MNOŽINA: krtáčili

ženski spol

EDNINA: krtáčila in krtáčila
DVOJINA: krtáčili
MNOŽINA: krtáčile

srednji spol

EDNINA: krtáčilo
DVOJINA: krtáčili
MNOŽINA: krtáčila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: krtačč
RODILNIK: krtaččega
DAJALNIK: krtaččemu
TOŽILNIK: krtačč
živo krtaččega
MESTNIK: pri krtaččem
ORODNIK: s krtaččim

dvojina

IMENOVANIK: krtačč
RODILNIK: krtaččih

DAJALNIK: krtaččima
TOŽILNIK: krtačča
MESTNIK: pri krtaččih
ORODNIK: s krtaččima

množina

IMENOVANIK: krtačči
RODILNIK: krtaččih
DAJALNIK: krtaččim
TOŽILNIK: krtačče
MESTNIK: pri krtaččih
ORODNIK: s krtaččimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: krtačča
RODILNIK: krtačče
DAJALNIK: krtačči
TOŽILNIK: krtaččo
MESTNIK: pri krtačči
ORODNIK: s krtaččo

dvojina

IMENOVANIK: krtačči
RODILNIK: krtaččih
DAJALNIK: krtaččima
TOŽILNIK: krtačči
MESTNIK: pri krtaččih
ORODNIK: s krtaččima

množina

IMENOVANIK: krtačče
RODILNIK: krtaččih
DAJALNIK: krtaččim
TOŽILNIK: krtačče
MESTNIK: pri krtaččih
ORODNIK: s krtaččimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: krtačče
RODILNIK: krtaččega
DAJALNIK: krtaččemu
TOŽILNIK: krtačče
MESTNIK: pri krtaččem
ORODNIK: s krtaččim

dvojina

IMENOVANIK: krtačči
RODILNIK: krtaččih
DAJALNIK: krtaččima
TOŽILNIK: krtačči
MESTNIK: pri krtaččih
ORODNIK: s krtaččima

množina

IMENOVANIK: krtačča
RODILNIK: krtaččih
DAJALNIK: krtaččim
TOŽILNIK: krtačča
MESTNIK: pri krtaččih
ORODNIK: s krtaččimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krtâčen
RODILNIK: krtâčenega
DAJALNIK: krtâčenemu
TOŽILNIK: krtâčen
živo krtâčenega
MESTNIK: pri krtâčenem
ORODNIK: s krtâčenim

dvojina

IMENOVALNIK: krtâčena
RODILNIK: krtâčenih
DAJALNIK: krtâčenima
TOŽILNIK: krtâčena
MESTNIK: pri krtâčenih
ORODNIK: s krtâčenima

množina

IMENOVALNIK: krtâčeni
RODILNIK: krtâčenih
DAJALNIK: krtâčenim
TOŽILNIK: krtâčene
MESTNIK: pri krtâčenih
ORODNIK: s krtâčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krtâčena
RODILNIK: krtâčene
DAJALNIK: krtâčeni
TOŽILNIK: krtâčeno
MESTNIK: pri krtâčeni
ORODNIK: s krtâčeno

dvojina

IMENOVALNIK: krtâčeni
RODILNIK: krtâčenih
DAJALNIK: krtâčenima
TOŽILNIK: krtâčeni
MESTNIK: pri krtâčenih
ORODNIK: s krtâčenima

množina

IMENOVALNIK: krtâčene
RODILNIK: krtâčenih
DAJALNIK: krtâčenim
TOŽILNIK: krtâčene
MESTNIK: pri krtâčenih
ORODNIK: s krtâčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krtâčeno
RODILNIK: krtâčenega
DAJALNIK: krtâčenemu
TOŽILNIK: krtâčeno
MESTNIK: pri krtâčenem
ORODNIK: s krtâčenim

dvojina

IMENOVALNIK: krtâčeni
RODILNIK: krtâčenih

DAJALNIK: krtâčenima
TOŽILNIK: krtâčeni
MESTNIK: pri krtâčenih
ORODNIK: s krtâčenima

množina

IMENOVALNIK: krtâčena
RODILNIK: krtâčenih
DAJALNIK: krtâčenim
TOŽILNIK: krtâčena
MESTNIK: pri krtâčenih
ORODNIK: s krtâčenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: krtâčenje
RODILNIK: krtâčenja
DAJALNIK: krtâčenju
TOŽILNIK: krtâčenje
MESTNIK: pri krtâčenju
ORODNIK: s krtâčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: krtâčenji in krtâčenji
RODILNIK: krtâčenj
DAJALNIK: krtâčenjema in krtâčenjema
TOŽILNIK: krtâčenji in krtâčenji
MESTNIK: pri krtâčenjih
ORODNIK: s krtâčenjema in s krtâčenjema

množina

IMENOVALNIK: krtâčenja
RODILNIK: krtâčenj
DAJALNIK: krtâčenjem
TOŽILNIK: krtâčenja
MESTNIK: pri krtâčenjih
ORODNIK: s krtâčenji

IZVOR

↑krtača

krtáčka krtáčke samostalnik ženskega spola [kɔrtáčka]

POMEN

1. krtača, zlasti manjša

- Čevlje iz semiša čistite s posebno gumijasto *krtačko*.
- Klapavice očistimo s *krtačko* pod tekočo vodo.
 - 1.1.** temu podoben pripomoček za čiščenje, nego telesa, zlasti zob
 - ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
električna krtačka | gumijasta krtačka | interdentalna, zobna krtačka | mehka krtačka
 - Zobe umivamo z mehko *krtačko*, da ne poškodujemo zobne sklenine.
 - Krtačenje z električno *krtačko* odstrani od 11 do 15 odstotkov več zobnih oblog kot umivanje z navadno *krtačko*.
 - Pri zelo širokih razmikih med zobmi bo čiščenje najbolje opravljeno z nitkami, ki so v srednjem delu odebeljene, pa tudi z interdentalno *krtačko*.

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
kupiti krtačko | uporabiti, uporabljati krtačko
 - Če boste uporabili *krtačko* za nohte, bodo nohti zaradi boljše prekrvitve dobili zdrav roza odtenek.
 - Pred nanosom maskare *krtačko* obrišite v kozmetični robček.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
očistiti, odstraniti KAJ s krtačko | skrtačiti KAJ s krtačko | zdrgniti KAJ s krtačko
 - Umazanijo izpod nohtov boste najlaže *odstranili* s krtačko za roke.
- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
krtačka za čiščenje ČESA | krtačka za nohte | krtačka za zobe
 - Poleg osnovne oblike krtačke je priporočljiva uporaba interdentalnih zobnih *krtačk* za čiščenje prostorov med zobmi.
 - Po umivanju s *krtačko* za nohte si roke vedno namažemo s hranilno kremo.
 - Pri maskarah je poleg sestave najpomembnejša *krtačka* za nanos.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
čiščenje zob s krtačko
 - Po temeljitem čiščenju zob z zobno *krtačko* uporabimo še ustno prho.
 - Dvostranska maskara z dvema različnima *krtačkama* omogoča več možnosti za oblikovanje trepalnic.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
 - Zaradi spiralne oblike in prožnega materiala *krtačka* omogoča izjemno natančen nanos.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
 - Raba trdih *krtačk* z grobimi ščetinami in preveč energično umivanje zobem prej škodujeta kot koristita.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kərtáčka]

IPA: [kəɾ'ta:ʦka]

tonemski

[kərtáčka]

IPA: [kəɾtá:ʦká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krtáčka

RODILNIK: krtáčke

DAJALNIK: krtáčki

TOŽILNIK: krtáčko

MESTNIK: pri krtáčki

ORODNIK: s krtáčko

dvojina

IMENOVALNIK: krtáčki

RODILNIK: krtáčk

DAJALNIK: krtáčkama

TOŽILNIK: krtáčki

MESTNIK: pri krtáčkah

ORODNIK: s krtáčkama

množina

IMENOVALNIK: krtáčke

RODILNIK: krtáčk

DAJALNIK: krtáčkam

TOŽILNIK: krtáčke

MESTNIK: pri krtáčkah

ORODNIK: s krtáčkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krtáčka

RODILNIK: krtáčke

DAJALNIK: krtáčki

TOŽILNIK: krtáčko

MESTNIK: pri krtáčki

ORODNIK: s krtáčko

dvojina

IMENOVALNIK: krtáčki

RODILNIK: krtáčk

DAJALNIK: krtáčkama

TOŽILNIK: krtáčki

MESTNIK: pri krtáčkah

ORODNIK: s krtáčkama

množina

IMENOVALNIK: krtáčke

RODILNIK: krtáčk

DAJALNIK: krtáčkam

TOŽILNIK: krtáčke

MESTNIK: pri krtáčkah

ORODNIK: s krtáčkami

FRAZEOLOGIJA

postriči koga, kaj na krtačko

postriči lase zelo na kratko

- Tako močno sem si želela sodelovati pri projektu, da sem celo dovolila, da *so* moje dolge lase *postrigli na krtačko*.
- Najbolj vnet učitelj je šel celo k frizerju, da ga *je postrigel na krtačko*, da bi učenci videli, da je bil res v kampu marincev.

IZVOR

↑krtača

krvavica krvavice samostalnik ženskega spola [kəɾvavíca]

POMEN

klobasa z nadevom iz krvi, drobovine, mesa in riža, kaše v svinjskem ali govejem črevesu; SIN.: krvava klobasa

▶ prid. beseda + sam. beseda

domača krvavica | pečena krvavica

- Pečene *krvavice* si težko zamislimo brez dušene, z ocvirki zabeljene kisle repe.

- Na kolinah so obiskovalcem prikazali izdelavo domačih *krvavic*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
pripraviti krvavice | jesti krvavice
 - Francoski kuharji so *krvavico* pripravili tako izvrstno, da se je kar stopila v ustih.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
krvavice z zeljem
 - Ponekod so večerjali *krvavice* z zeljem ali prekajeno meso, drugi so si lahko privoščili samo ajdov kolač in čaj.
 - Prišel je čas kolin in na mizi so *krvavice* z repo ali zeljem, pečenka ter seveda obvezni hren.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
 - Pripravili so tekmovanje v izdelovanju *krvavic* in najboljši so svoje izdelke lahko odnesli s seboj.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Mešanice za *krvavice* so lahko zelo različne, kar je odvisno od pokrajinskih navad in lastnega okusa.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
 - Januar je še vedno čas kolin in dobra kmečka pojedina s *krvavico*, pečnico, pečenko, slanim skutnim štrukljem in dušeno repo z ocvirki bo še kako teknila.
- ▶ priredna zveza
krvavice in klobase, krvavice in pečenice, krvavice in zelje
 - November je čas, ko nam že zadišijo pečenice in *krvavice* z zeljem.
 - Bilo bi zares nenavadno, če bi v poletni vročini jedli *krvavice* in kislo zelje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kərvavíca]

IPA: [kərvaví:tsa]

tonemski

[kərvavíca]

IPA: [kərvaví:tsá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krvavíca

RODILNIK: krvavíce

DAJALNIK: krvavíci

TOŽILNIK: krvavíco

MESTNIK: pri krvavíci

ORODNIK: s krvavíco

dvojina

IMENOVALNIK: krvavíci

RODILNIK: krvavíc

DAJALNIK: krvavícama

TOŽILNIK: krvavíci

MESTNIK: pri krvavícah

ORODNIK: s krvavícama

množina

IMENOVALNIK: krvavíce

RODILNIK: krvavíc

DAJALNIK: krvavícam

TOŽILNIK: krvavíce

MESTNIK: pri krvavícah

ORODNIK: s krvavícami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krvavíca

RODILNIK: krvavíce

DAJALNIK: krvavíci

TOŽILNIK: krvavíco

MESTNIK: pri krvavíci

ORODNIK: s krvavíco

dvojina

IMENOVALNIK: krvavíci

RODILNIK: krvavíc

DAJALNIK: krvavícama

TOŽILNIK: krvavíci

MESTNIK: pri krvavícah

ORODNIK: s krvavícama

množina

IMENOVALNIK: krvavíce

RODILNIK: krvavíc

DAJALNIK: krvavícam

TOŽILNIK: krvavíce

MESTNIK: pri krvavícah

ORODNIK: s krvavícami

IZVOR

↑krvav

kúmkvat kúmkvata samostalnik moškega spola [kúmkvat]

POMEN

1. manjše zimzeleno sadno drevo z drobnimi podolgovatimi pomarančam podobnimi plodovi;

primerjaj lat. *Citrus japonica*

- V zimskih mesecih *kumkvat* pogosto napadeta kapar in pršica, ki s sesanjem mladih poganjkov in listov povzročata precejšnjo škodo.

- Navadno *kumkvat* razmnožujemo s cepljenjem na oko.

1.1. plod tega drevesa, zlasti kot hrana, jed

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

oprati kumkvate

- *Kumkvate* operite, osušite in narežite na tanke rezine.

- Pomarančni sok skupaj s pomarančnim likerjem zavrite, dodajte narezane *kumkvate* in približno 5 minut dušite.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Vzamemo enako količino opranih *kumkvatov*, jih nekajkrat prebodemo z zobotrebci in kuhamo okoli 25 minut.

▶ priredna zveza

kumkvat in mandarina, kumkvat in pomaranča

- Z nekaj znanja in sreče lahko nekaj vitaminov v obliki limone, mandarine, pomaranče ali *kumkvata* pridelamo tudi doma.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kúmkvat]

IPA: [ˈku:mkvat]

tonemski

[kûmkvat]

IPA: [kú:mkvàt]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kúmkvat

RODILNIK: kúmkvata

DAJALNIK: kúmkvatu

TOŽILNIK: kúmkvat

MESTNIK: pri kúmkvatu

ORODNIK: s kúmkvatom

dvojina

IMENOVALNIK: kúmkvata

RODILNIK: kúmkvatov

DAJALNIK: kúmkvatoma

TOŽILNIK: kúmkvata

MESTNIK: pri kúmkvatih

ORODNIK: s kúmkvatoma

množina

IMENOVALNIK: kúmkvati

RODILNIK: kúmkvatov

DAJALNIK: kúmkvatom

TOŽILNIK: kúmkvate

MESTNIK: pri kúmkvatih

ORODNIK: s kúmkvati

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kûmkvat

RODILNIK: kûmkvata

DAJALNIK: kûmkvatu

TOŽILNIK: kûmkvat

MESTNIK: pri kûmkvatu

ORODNIK: s kûmkvatom

dvojina

IMENOVALNIK: kûmkvata

RODILNIK: kûmkvatov

DAJALNIK: kûmkvatoma

TOŽILNIK: kûmkvata

MESTNIK: pri kûmkvatih

ORODNIK: s kûmkvatoma

množina

IMENOVALNIK: kûmkvati

RODILNIK: kûmkvatov

DAJALNIK: kûmkvatom

TOŽILNIK: kûmkvate

MESTNIK: pri kûmkvatih

ORODNIK: s kûmkvati

IZVOR

prevzeto prek angl. *kumquat*, nem. *Kumquat* iz kanton.

kvákanje kvákanja samostalnik srednjega spola [kvákanje]

POMEN

1. oglašanje z nizkimi, odsekanimi, enakomernimi glasovi, značilnimi za žabo

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

kvakanje žab

- Murni in škržati so se s petjem pridružili *kvakanju* žab v bližnji mlaki in delali neznosen hrup.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glasno kvakanje | žabje kvakanje

- Samci zelene žabe se spomladi oglašajo z glasnim *kvakanjem* v ribniku in vabijo samice.

- Nenadoma zaslišimo žabje *kvakanje*: le od kod so se vzele in izvedele, da je tam gradbišče in idealna luža?

- Ponoči je marsikoga motilo globoko *kvakanje* orjaških volovskih žab v močvirjih.

...

- Žabe med *kvakanjem* napihujejo zvočne mehurje.

2. slabšalno govorjenje, zlasti prekomerno, nesmiselno in po nepotrebnem

- Koliko *kvakanja* za nič!

- Na forumih se najdejo napihnjene žabe, ki zaradi svojega *kvakanja* ne slišijo pametne besede.

- Spet gre za politično *kvakanje*, brez kakršnih koli resnih namenov.

3. neknjižno pogovorno, slabšalno govorjenje v pogovornem jeziku Ljubljane in njene okolice

- Mi, ki nismo Ljubljančani, ne razumemo najbolje *kvakanja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kvákanje]

IPA: [ˈkva:kanje]

tonemski

[kvâkanje]

IPA: [kvá:kànje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kvákanje

RODILNIK: kvákanja

DAJALNIK: kvákanju

TOŽILNIK: kvákanje

MESTNIK: pri kvákanju

ORODNIK: s kvákanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kvákanji

RODILNIK: kvákanj
DAJALNIK: kvákanj**ema**
TOŽILNIK: kvákanji
MESTNIK: pri kvákanjih
ORODNIK: s kvákanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kvákanja
RODILNIK: kvákanj
DAJALNIK: kvákanj**em**
TOŽILNIK: kvákanja
MESTNIK: pri kvákanjih
ORODNIK: s kvákanji

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: kvâkanje
RODILNIK: kvâkanja
DAJALNIK: kvâkanj**u**
TOŽILNIK: kvâkanje
MESTNIK: pri kvâkanju
ORODNIK: s kvâkanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kvâkanji
RODILNIK: kvâkanj
DAJALNIK: kvâkanj**ema**
TOŽILNIK: kvâkanji
MESTNIK: pri kvâkanjih
ORODNIK: s kvâkanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kvâkanja
RODILNIK: kvâkanj
DAJALNIK: kvâkanj**em**
TOŽILNIK: kvâkanja
MESTNIK: pri kvâkanjih
ORODNIK: s kvâkanji

IZVOR

↑kvakati

kvákati kvákam nedovršni glagol [kvákati]

POMEN

1. oglašati se z nizkimi, odsekanimi, enakomernimi glasovi, značilnimi za žabo

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

žaba kvaka

▪ Žabe *kvakajo* v ribniku.

...

▪ Ko samec vabi samico, zamolklo *kvaka*.

2. slabšalno govoriti, zlasti prekomerno, nesmiselno in po nepotrebem

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

začeti kvakati

▪ Kaj se pa grejo in kaj so začeli *kvakati* sedaj – to presega vse meje!

▶ prisl. + **glag.**

stalno kvakati

▪ Kaj stalno *kvakate* o stroki?

...

▪ Tako je to z reševanjem krize: nekateri imajo ideje, drugi pa samo *kvakajo*.

▪ Napihnjenci že *kvakajo*.

3. neknižno pogovorno, slabšalno govoriti v pogovornem jeziku Ljubljane in njene okolice

▪ Z mladimi je govorila o težavah mladih v jeziku mladih. Seveda so *kvakali*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kvákati]

IPA: [ˈkvaːkati]

tonemski

[kvâkati]

IPA: [kvâːkàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: kvákati

NAMENILNIK: kvákat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kvákam

2. OSEBA: kvákaš

3. OSEBA: kváka

dvojina

1. OSEBA: kvákava

2. OSEBA: kvákata

3. OSEBA: kvákata

množina

1. OSEBA: kvákamo

2. OSEBA: kvákate

3. OSEBA: kvákajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kvákaj

dvojina

1. OSEBA: kvákajva

2. OSEBA: kvákajta

množina

1. OSEBA: kvákajmo

2. OSEBA: kvákajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: kvákal

DVOJINA: kvákala

MNOŽINA: kvákali

ženski spol

EDNINA: kvákala

DVOJINA: kvákali

MNOŽINA: kvákale

srednji spol

EDNINA: kvákalo

DVOJINA: kvákali

MNOŽINA: kvákala
deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kvakajóč
RODILNIK: kvakajóč**ega**
DAJALNIK: kvakajóč**emu**
TOŽILNIK: kvakajóč
živo kvakajóč**ega**
MESTNIK: pri kvakajóč**em**
ORODNIK: s kvakajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kvakajóča
RODILNIK: kvakajóč**ih**
DAJALNIK: kvakajóč**ima**
TOŽILNIK: kvakajóča
MESTNIK: pri kvakajóč**ih**
ORODNIK: s kvakajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kvakajóči
RODILNIK: kvakajóč**ih**
DAJALNIK: kvakajóč**im**
TOŽILNIK: kvakajóče
MESTNIK: pri kvakajóč**ih**
ORODNIK: s kvakajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kvakajóča
RODILNIK: kvakajóče
DAJALNIK: kvakajóči
TOŽILNIK: kvakajóčo
MESTNIK: pri kvakajóči
ORODNIK: s kvakajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: kvakajóči
RODILNIK: kvakajóč**ih**
DAJALNIK: kvakajóč**ima**
TOŽILNIK: kvakajóči
MESTNIK: pri kvakajóč**ih**
ORODNIK: s kvakajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kvakajóče
RODILNIK: kvakajóč**ih**
DAJALNIK: kvakajóč**im**
TOŽILNIK: kvakajóče
MESTNIK: pri kvakajóč**ih**
ORODNIK: s kvakajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kvakajóče
RODILNIK: kvakajóč**ega**
DAJALNIK: kvakajóč**emu**
TOŽILNIK: kvakajóče
MESTNIK: pri kvakajóč**em**
ORODNIK: s kvakajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kvakajóči

RODILNIK: kvakajóč**ih**

DAJALNIK: kvakajóč**ima**

TOŽILNIK: kvakajóči

MESTNIK: pri kvakajóč**ih**

ORODNIK: s kvakajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kvakajóča

RODILNIK: kvakajóč**ih**

DAJALNIK: kvakajóč**im**

TOŽILNIK: kvakajóča

MESTNIK: pri kvakajóč**ih**

ORODNIK: s kvakajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: kvákáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kvákanje

RODILNIK: kvákanja

DAJALNIK: kvákanju

TOŽILNIK: kvákanje

MESTNIK: pri kvákanju

ORODNIK: s kvákanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kvákanji

RODILNIK: kvákanj

DAJALNIK: kvákanj**ema**

TOŽILNIK: kvákanji

MESTNIK: pri kvákanj**ih**

ORODNIK: s kvákanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kvákanja

RODILNIK: kvákanj

DAJALNIK: kvákanj**em**

TOŽILNIK: kvákanja

MESTNIK: pri kvákanj**ih**

ORODNIK: s kvákanj**i**

tonemsko

NEDOLOČNIK: kvâkati

NAMENILNIK: kvâkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kvâkam

2. OSEBA: kvâkaš

3. OSEBA: kvâka

dvojina

1. OSEBA: kvâkava

2. OSEBA: kvâkata

3. OSEBA: kvâkata

množina

1. OSEBA: kvâkamo

2. OSEBA: kvâkate

3. OSEBA: kvâkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kvâkaj

dvojina

1. OSEBA: kvâkajva

2. OSEBA: kvâkajta

množina

1. OSEBA: kvâkajmo

2. OSEBA: kvâkajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kvâkal

DVOJINA: kvâkala

MNOŽINA: kvâkali

ženski spol

EDNINA: kvâkala

DVOJINA: kvâkali

MNOŽINA: kvâkale

srednji spol

EDNINA: kvâkalo

DVOJINA: kvâkali

MNOŽINA: kvâkala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kvakajôč tudi kvakajôč

RODILNIK: kvakajôčega

DAJALNIK: kvakajôčemu

TOŽILNIK: kvakajôč tudi kvakajôč

živo kvakajôčega

MESTNIK: pri kvakajôčem

ORODNIK: s kvakajôčimi

dvojina

IMENOVANIK: kvakajôča

RODILNIK: kvakajôčih

DAJALNIK: kvakajôčima

TOŽILNIK: kvakajôča

MESTNIK: pri kvakajôčih

ORODNIK: s kvakajôčima

množina

IMENOVANIK: kvakajôči

RODILNIK: kvakajôčih

DAJALNIK: kvakajôčim

TOŽILNIK: kvakajôče

MESTNIK: pri kvakajôčih

ORODNIK: s kvakajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kvakajôča

RODILNIK: kvakajôče

DAJALNIK: kvakajôči

TOŽILNIK: kvakajôčo

MESTNIK: pri kvakajôči

ORODNIK: s kvakajôčo

dvojina

IMENOVANIK: kvakajôči

RODILNIK: kvakajôčih

DAJALNIK: kvakajôčima

TOŽILNIK: kvakajôči

MESTNIK: pri kvakajôčih

ORODNIK: s kvakajôčima

množina

IMENOVANIK: kvakajôče

RODILNIK: kvakajôčih

DAJALNIK: kvakajôčim

TOŽILNIK: kvakajôče

MESTNIK: pri kvakajôčih

ORODNIK: s kvakajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: kvakajôče

RODILNIK: kvakajôčega

DAJALNIK: kvakajôčemu

TOŽILNIK: kvakajôče

MESTNIK: pri kvakajôčem

ORODNIK: s kvakajôčim

dvojina

IMENOVANIK: kvakajôči

RODILNIK: kvakajôčih

DAJALNIK: kvakajôčima

TOŽILNIK: kvakajôči

MESTNIK: pri kvakajôčih

ORODNIK: s kvakajôčima

množina

IMENOVANIK: kvakajôča

RODILNIK: kvakajôčih

DAJALNIK: kvakajôčim

TOŽILNIK: kvakajôča

MESTNIK: pri kvakajôčih

ORODNIK: s kvakajôčimi

DELEŽJE NA *-aje*: kvakâje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: kvâkanje

RODILNIK: kvâkanja

DAJALNIK: kvâkanju

TOŽILNIK: kvâkanje

MESTNIK: pri kvâkanju

ORODNIK: s kvâkanjem

dvojina

IMENOVANIK: kvâkanji

RODILNIK: kvâkanj

DAJALNIK: kvâkanjema

TOŽILNIK: kvâkanji

MESTNIK: pri kvâkanjih

ORODNIK: s kvâkanjema

množina

IMENOVANIK: kvâkanja

RODILNIK: kvâkanj

DAJALNIK: kvâkanjem

TOŽILNIK: kvâkanja

MESTNIK: pri kvâkanjih

ORODNIK: s kvâkanji

IZVOR

= hrv., srb. *kvákati*, rus. *kvákatъ*, češ. *kvákat* < pslov. **kvakati*, iz onomatopeje *kva(k)*, ki posnema oglašanje žabe

K-vitamin K-vitamina samostalnik moškega spola

[kávitamín] tudi [kə̀vitamín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije **vitamin**, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v zeleni zelenjavi, zelju, jetrih in pozitivno vpliva na strjevanje krvi, vezavo kalcija v tkivu in kosteh; SIN.: iz biologije, iz farmacije K vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin K

▪ V maščobah topni vitamini, zraven spada tudi *K-vitamin*, se absorbirajo s součinkovanjem žolčnih kislin in encimov trebušne slinavke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kávitamín] tudi [kə̀vitamín]

IPA: ['ka:vita'mi:n] tudi ['kə̀vita'mi:n]

tonemski

[kâvitamîn] tudi [kə̀vitamîn]

IPA: [ká:vitamí:n] tudi [kə̀vitamí:n]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: K-vitamin

jakostni [kávitamín]

tudi [kə̀vitamín]

tonemski [kâvitamîn]

tudi [kə̀vitamîn]

RODILNIK: K-vitamina

jakostni [kávitamína]

tudi [kə̀vitamína]

tonemski [kâvitamína]

tudi [kə̀vitamína]

DAJALNIK: K-vitaminu

jakostni [kávitamínu]

tudi [kə̀vitamínu]

tonemski [kâvitamínu]

tudi [kə̀vitamínu]

TOŽILNIK: K-vitamin

jakostni [kávitamín]

tudi [kə̀vitamín]

tonemski [kâvitamîn]

tudi [kə̀vitamîn]

MESTNIK: pri K-vitaminu

jakostni [pri kávitamínu]

tudi [pri kə̀vitamínu]

tonemski [pri kâvitamínu]

tudi [pri kə̀vitamínu]

ORODNIK: s K-vitaminom

jakostni [s kávitamínom]

tudi [s kə̀vitamínom]

tonemski [s kâvitamínom]

tudi [s kə̀vitamínom]

dvojina

IMENOVALNIK: K-vitamina

jakostni [kávitamína]

tudi [kə̀vitamína]

tonemski [kâvitamína]

tudi [kə̀vitamína]

RODILNIK: K-vitaminov

jakostni [kávitamínou]

tudi [kə̀vitamínou]

tonemski [kâvitamínou]

tudi [kə̀vitamínou]

DAJALNIK: K-vitaminoma

jakostni [kávitamínoma]

tudi [kə̀vitamínoma]

tonemski [kâvitamínoma]

tudi [kə̀vitamínoma]

TOŽILNIK: K-vitamina

jakostni [kávitamína]

tudi [kə̀vitamína]

tonemski [kâvitamína]

tudi [kə̀vitamína]

MESTNIK: pri K-vitaminih

jakostni [pri kávitamínih]

tudi [pri kə̀vitamínih]

tonemski [pri kâvitamínih]

tudi [pri kə̀vitamínih]

ORODNIK: s K-vitaminoma

jakostni [s kávitamínoma]

tudi [s kə̀vitamínoma]

tonemski [s kâvitamínoma]

tudi [s kə̀vitamínoma]

množina

IMENOVALNIK: K-vitamini

jakostni [kávitamíni]

tudi [kə̀vitamíni]

tonemski [kâvitamíni]

tudi [kə̀vitamíni]

RODILNIK: K-vitaminov

jakostni [kávitamínou]

tudi [kə̀vitamínou]

tonemski [kâvitamínou]

tudi [kə̀vitamínou]

DAJALNIK: K-vitaminom

jakostni [kávitamínom]

tudi [kə̀vitamínom]

tonemski [kâvitamínom]

tudi [kə̀vitamínom]

TOŽILNIK: K-vitamine

jakostni [kávitamíne]

tudi [kə̀vitamíne]

tonemski [kâvitamíne]

tudi [kə̀vitamíne]

MESTNIK: pri K-vitaminih

jakostni [pri kávitamínih]

tudi [pri kə̀vitamínih]

tonemski [pri kâvitamînih]

tudi [pri kə̀vitamînih]

ORODNIK: s K-vitami

jakostni [s kâvitamîni]

tudi [s kə̀vitamîni]

tonemski [s kâvitamîni]

tudi [s kə̀vitamîni]

IZVOR

↑K + ↑vitamin

lakíran lakírana lakírano pridevnik [lakíran]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **lakirani** na katerega je nanesen lak, je obdelan z lakom; SIN.: polakiran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lakiran/lakirani les | lakiran/lakirani parket | lakirani odbijači | lakirana kovina, pločevina | lakirana miza, plošča | lakirana površina | lakirana bakrena žica | lakirano pohištvo | lakirana tla | lakirano usnje

▪ Prepovedano je kurjenje *lakiranega* lesa, vezanih plošč in lesa, ki je zaščiten z različnimi zaščitnimi sredstvi.

▪ *Lakirani* parketi ne zahtevajo posebnega vzdrževanja.

▪ Šampon kakovostno zaščiti *lakirano* površino vozila in tako zagotovi, da se nečistoče z nje dobro odbijajo.

▪ *Lakirano* pohištvo zahteva posebne postopke nege, saj je njegova površina zelo občutljiva.

▪ Pri čevljih, ki so v celoti iz *lakiranega* usnja, moramo biti pozorni že pri odstranjevanju grobe umazanije, da laka ne bi poškodovali.

▶ prisl. + **prid. beseda**

belo, črno, rdeče lakiran | bleščeče, sijoče, svetleče (se) lakiran

▪ Pod steklom je pregledna, črno *lakirana* številčnica s svetlečimi oznakami.

▪ Pot vodi v osrednji del notranjosti, kjer padeta v oči svetleče *lakirana* miza iz češnjevega lesa in sedežna garnitura za njo.

▪ Sveže *lakiran* parket se je že davno posušil.

▪ Omarice in police v kopalnici morajo biti narejene iz dobro zaščitenega, dvakrat *lakiranega* lesa, aluminija ali plastike, sicer bodo zaradi vlage v kopalnici kmalu izgubile svojo lepoto.

▶ **prid. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku lakiran s KATERIM lakom

▪ Vložki iz lesa so ročno *lakirani* s 40 plastmi laka.

▪ Ogrodje je *lakirano* z nežno rožnato barvo.

▶ **prid. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

▪ Ohišji zunanjih ogledal sta *lakirani* v srebrni barvi, tako da se ujemata z zaščitnimi elementi na odbijačih.

▪ Omara je *lakirana* v visokem sijaju, kar še povečuje njeno veličastno pojavo.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

▪ Površina peči je *lakirana* s posebnim lakom, odpornim na visoko temperaturo.

▪ Okenski okvirji so tovarniško *lakirani*, kljub temu je priporočljivo enoslojno lakiranje obnoviti na vsakih pet let.

1.1. na katerega je nanesen lak za nohte; SIN.: nalakiran, polakiran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lakirani nohti

▪ *Lakirani* nohti so bolj zaščiteni, močnejši in zato tudi dalj časa lepši.

▶ **prid. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku lakiran s KATERIM lakom

▪ Nohte imamo kratko pristrižene, lahko so dnevno *lakirani* z nevtralnimi lakom.

▶ prisl. + **prid. beseda**

▪ Lepo *lakirane* nohte boste dalj časa ohranili, če boste pri gospodinjskem delu uporabljali zaščitne rokavice.

▶ **prid. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

▪ Lica poudarite s koralno rdečo barvo, nohti so *lakirani* v enakem tonu.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

▪ Njeni dolgi nohti so bili skrbno manikirani in *lakirani*.

2. ekspresivno ki je prikazan tako, da bi bil videti bolj sprejemljiv, kot je v resnici; SIN.: ekspresivno polakiran

▪ Če se bo vsaj del teh črnogledih napovedi uresničil, nam bo tudi za evropske potrebe *lakirana* stopnja nezaposlenosti ušla z zlatosredinskih evropskih sedmih odstotkov.

▪ Z afero se je skrbno *lakirana* podoba do konca poštenih ljudi sesula na njihovem lastnem dvorišču in ji lastni verniki ne verjamejo več.

▪ Posebno vprašanje je, koliko so podatki *lakirani*, popravljeni, korigirani.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lakíran]

IPA: [la'ki:ran]

tonemski

[lakîran]

IPA: [lakí:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lakíran

določno lakírani

RODILNIK: lakíranega

DAJALNIK: lakíran**emu**
TOŽILNIK: lakíran
določno lakírani
živo lakíran**ega**
MESTNIK: pri lakíran**em**
ORODNIK: z lakíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lakírana
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakíran**ima**
TOŽILNIK: lakírana
MESTNIK: pri lakírani**h**
ORODNIK: z lakíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: lakírani
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakíran**im**
TOŽILNIK: lakírane
MESTNIK: pri lakírani**h**
ORODNIK: z lakíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lakírana
RODILNIK: lakírane
DAJALNIK: lakírani
TOŽILNIK: lakírano
MESTNIK: pri lakírani
ORODNIK: z lakírano

dvojina

IMENOVALNIK: lakírani
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakíran**ima**
TOŽILNIK: lakírani
MESTNIK: pri lakírani**h**
ORODNIK: z lakíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: lakírane
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakíran**im**
TOŽILNIK: lakírane
MESTNIK: pri lakírani**h**
ORODNIK: z lakíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lakírano
RODILNIK: lakíran**ega**
DAJALNIK: lakíran**emu**
TOŽILNIK: lakírano
MESTNIK: pri lakíran**em**
ORODNIK: z lakíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lakírani
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakíran**ima**
TOŽILNIK: lakírani
MESTNIK: pri lakírani**h**

ORODNIK: z lakíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: lakírana
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakíran**im**
TOŽILNIK: lakírana
MESTNIK: pri lakírani**h**
ORODNIK: z lakíran**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lakíran
določno lakírani
RODILNIK: lakír**anega**
DAJALNIK: lakír**anemu**
TOŽILNIK: lakíran
določno lakírani
živo lakír**anega**
MESTNIK: pri lakír**anem**
ORODNIK: z lakír**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: lakírana
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakír**anima**
TOŽILNIK: lakírana
MESTNIK: pri lakírani**h**
ORODNIK: z lakír**anima**

množina

IMENOVALNIK: lakírani
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakíran**im**
TOŽILNIK: lakírane
MESTNIK: pri lakírani**h**
ORODNIK: z lakír**animi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lakírana
RODILNIK: lakírane
DAJALNIK: lakírani
TOŽILNIK: lakírano
MESTNIK: pri lakírani
ORODNIK: z lakírano

dvojina

IMENOVALNIK: lakírani
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakír**anima**
TOŽILNIK: lakírani
MESTNIK: pri lakírani**h**
ORODNIK: z lakír**anima**

množina

IMENOVALNIK: lakírane
RODILNIK: lakírani**h**
DAJALNIK: lakíran**im**
TOŽILNIK: lakírane
MESTNIK: pri lakírani**h**

ORODNIK: z lakîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: lakîrano

RODILNIK: lakîranega

DAJALNIK: lakîranemu

TOŽILNIK: lakîrano

MESTNIK: pri lakîranem

ORODNIK: z lakîranim

dvojina

IMENOVANIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranima

TOŽILNIK: lakîrani

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVANIK: lakîrana

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranim

TOŽILNIK: lakîrana

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranimi

v nekaterih zvezah v obliki **lakirani**

jakostni

[lakîrani]

IPA: [la'ki:rani]

tonemski

[lakîrani]

IPA: [lakí:ràni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranega

DAJALNIK: lakîranemu

TOŽILNIK: lakîrani

živo lakîranega

MESTNIK: pri lakîranem

ORODNIK: z lakîranim

dvojina

IMENOVANIK: lakîrana

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranima

TOŽILNIK: lakîrana

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVANIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranim

TOŽILNIK: lakîrane

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: lakîrana

RODILNIK: lakîrane

DAJALNIK: lakîrani

TOŽILNIK: lakîrano

MESTNIK: pri lakîrani

ORODNIK: z lakîrano

dvojina

IMENOVANIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranima

TOŽILNIK: lakîrani

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVANIK: lakîrane

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranim

TOŽILNIK: lakîrane

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: lakîrano

RODILNIK: lakîranega

DAJALNIK: lakîranemu

TOŽILNIK: lakîrano

MESTNIK: pri lakîranem

ORODNIK: z lakîranim

dvojina

IMENOVANIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranima

TOŽILNIK: lakîrani

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVANIK: lakîrana

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranim

TOŽILNIK: lakîrana

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranega

DAJALNIK: lakîranemu

TOŽILNIK: lakîrani

živo lakîranega

MESTNIK: pri lakîranem

ORODNIK: z lakîranim

dvojina

IMENOVALNIK: lakîrana

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranima

TOŽILNIK: lakîrana

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVALNIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranim

TOŽILNIK: lakîrane

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lakîrana

RODILNIK: lakîrane

DAJALNIK: lakîrani

TOŽILNIK: lakîrano

MESTNIK: pri lakîrani

ORODNIK: z lakîrano

dvojina

IMENOVALNIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranima

TOŽILNIK: lakîrani

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVALNIK: lakîrane

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranim

TOŽILNIK: lakîrane

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lakîrano

RODILNIK: lakîranega

DAJALNIK: lakîranemu

TOŽILNIK: lakîrano

MESTNIK: pri lakîranem

ORODNIK: z lakîranim

dvojina

IMENOVALNIK: lakîrani

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranima

TOŽILNIK: lakîrani

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVALNIK: lakîrana

RODILNIK: lakîranih

DAJALNIK: lakîranim

TOŽILNIK: lakîrana

MESTNIK: pri lakîranih

ORODNIK: z lakîranimi

IZVOR

↑lakirati

lakirati lakíram nedovršni in dovršni glagol [lakirati]

POMEN

1. nanašati lak na površino česa

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

lakirati parket

▪ Robove *lakiramo* z belo, konture pa poudarimo s sivo barvo.

▪ V glavnem bodo belili in *lakirali* dotrajan parket.

▪ Pri okraševanju keramike z žametnim prahom je treba postopoma *lakirati* majhne površine in jih sproti posipati s prahom.

▶ prisl. + **glag.**

▪ Včeraj so *lakirali* parket, zatem pa bodo postavili dodatne tribune na obeh straneh.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

▪ Delavci obnavljajo notranjost, *lakirajo* tla, pleskajo stene in polagajo marmornate obloge.

▶ priredna zveza

lakirati in brusiti

▪ Parketarji zagovarjajo gotovi parket, ki ga je preprosto polagati, ni ga treba brusiti in *lakirati*.

...

▪ Steklo *lakiramo* na svetlo zeleno, s čimer vhodni del dobi naraven in svež ton.

1.1. nanašati lak na nohte

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

lakirati nohte

▪ Medtem ko *lakirate* nohte, si prste razmaknite s posebnimi blazinicami ali zvitki vate.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

lakirati s KATERIM lakom

▪ Nohte *lakirajte* s hranilnim lakom, saj se hormonske spremembe poznajo tudi na njih.

▶ prisl. + **glag.**

▪ Že dalj časa se mi lomijo in cepijo nohti na rokah. Za utrditev jih redno *lakiram*, toda stanje se je le še poslabšalo.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

▪ Nohti morajo biti kratki, sicer se polomijo, *lakirajo* pa si jih plezalci lahko.

2. ekspresivno prikazovati kaj tako, da bi bilo videti bolj sprejemljivo, kot je v resnici

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Politika rada *lakira* resnice o svojih uspehih.

▪ Vsekakor je že na robu sprejemljivosti, da ena od strank *lakira* razmere do teh razsežnosti, da se vse blešči od uspehov.

▪ Jaz sem zadnji, ki bi »*lakira*«
zadeve. Moja funkcija je, da poskušam stvari uravnotežiti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lakírati]

IPA: [la'ki:rati]

tonemski

[lakîrati]

IPA: [lakí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: lakírati

NAMENILNIK: lakírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lakíram

2. OSEBA: lakíraš

3. OSEBA: lakíra

dvojina

1. OSEBA: lakírava

2. OSEBA: lakírata

3. OSEBA: lakírata

množina

1. OSEBA: lakíramo

2. OSEBA: lakírate

3. OSEBA: lakírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: lakíraj

dvojina

1. OSEBA: lakírajva

2. OSEBA: lakírajta

množina

1. OSEBA: lakírajmo

2. OSEBA: lakírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: lakíral

DVOJINA: lakírala

MNOŽINA: lakírali

ženski spol

EDNINA: lakírala

DVOJINA: lakírali

MNOŽINA: lakírale

srednji spol

EDNINA: lakíralo

DVOJINA: lakírali

MNOŽINA: lakírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lakirajoč

RODILNIK: lakirajóčega

DAJALNIK: lakirajóčemu

TOŽILNIK: lakirajoč

živo lakirajóčega

MESTNIK: pri lakirajóčem

ORODNIK: z lakirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: lakirajóča

RODILNIK: lakirajóčih

DAJALNIK: lakirajóčima

TOŽILNIK: lakirajóča

MESTNIK: pri lakirajóčih

ORODNIK: z lakirajóčima

množina

IMENOVALNIK: lakirajóči

RODILNIK: lakirajóčih

DAJALNIK: lakirajóčim

TOŽILNIK: lakirajóče

MESTNIK: pri lakirajóčih

ORODNIK: z lakirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lakirajóča

RODILNIK: lakirajóče

DAJALNIK: lakirajóči

TOŽILNIK: lakirajóčo

MESTNIK: pri lakirajóči

ORODNIK: z lakirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: lakirajóči

RODILNIK: lakirajóčih

DAJALNIK: lakirajóčima

TOŽILNIK: lakirajóči

MESTNIK: pri lakirajóčih

ORODNIK: z lakirajóčima

množina

IMENOVALNIK: lakirajóče

RODILNIK: lakirajóčih

DAJALNIK: lakirajóčim

TOŽILNIK: lakirajóče

MESTNIK: pri lakirajóčih

ORODNIK: z lakirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lakirajóče

RODILNIK: lakirajóčega

DAJALNIK: lakirajóčemu

TOŽILNIK: lakirajóče

MESTNIK: pri lakirajóčem

ORODNIK: z lakirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: lakirajóči

RODILNIK: lakirajóčih

DAJALNIK: lakirajóčima

TOŽILNIK: lakirajóči

MESTNIK: pri lakirajóčih

ORODNIK: z lakirajóčima

množina

IMENOVALNIK: lakirajóča

RODILNIK: lakirajóčih

DAJALNIK: lakirajóčim
TOŽILNIK: lakirajóča
MESTNIK: pri lakirajóčih
ORODNIK: z lakirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lakíran
RODILNIK: lakíranega
DAJALNIK: lakíranemu
TOŽILNIK: lakíran
živo lakíranega
MESTNIK: pri lakíranem
ORODNIK: z lakíranim

dvojina

IMENOVALNIK: lakírana
RODILNIK: lakíranih
DAJALNIK: lakíranima
TOŽILNIK: lakírana
MESTNIK: pri lakíranih
ORODNIK: z lakíranima

množina

IMENOVALNIK: lakírani
RODILNIK: lakíranih
DAJALNIK: lakíranim
TOŽILNIK: lakírane
MESTNIK: pri lakíranih
ORODNIK: z lakíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lakírana
RODILNIK: lakírane
DAJALNIK: lakírani
TOŽILNIK: lakírano
MESTNIK: pri lakírani
ORODNIK: z lakírano

dvojina

IMENOVALNIK: lakírani
RODILNIK: lakíranih
DAJALNIK: lakíranima
TOŽILNIK: lakírani
MESTNIK: pri lakíranih
ORODNIK: z lakíranima

množina

IMENOVALNIK: lakírane
RODILNIK: lakíranih
DAJALNIK: lakíranim
TOŽILNIK: lakírane
MESTNIK: pri lakíranih
ORODNIK: z lakíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lakírano
RODILNIK: lakíranega
DAJALNIK: lakíranemu
TOŽILNIK: lakírano

MESTNIK: pri lakíranem
ORODNIK: z lakíranim

dvojina

IMENOVALNIK: lakírani
RODILNIK: lakíranih
DAJALNIK: lakíranima
TOŽILNIK: lakírani
MESTNIK: pri lakíranih
ORODNIK: z lakíranima

množina

IMENOVALNIK: lakírana
RODILNIK: lakíranih
DAJALNIK: lakíranim
TOŽILNIK: lakírana
MESTNIK: pri lakíranih
ORODNIK: z lakíranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: lakíranje
RODILNIK: lakíranja
DAJALNIK: lakíranju
TOŽILNIK: lakíranje
MESTNIK: pri lakíranju
ORODNIK: z lakíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: lakíranji
RODILNIK: lakíranj
DAJALNIK: lakíranjema
TOŽILNIK: lakíranji
MESTNIK: pri lakíranjih
ORODNIK: z lakíranjema

množina

IMENOVALNIK: lakíranja
RODILNIK: lakíranj
DAJALNIK: lakíranjem
TOŽILNIK: lakíranja
MESTNIK: pri lakíranjih
ORODNIK: z lakíranji

tonemsko

NEDOLOČNIK: lakîrati
NAMENILNIK: lakîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lakîram
2. OSEBA: lakîraš
3. OSEBA: lakîra

dvojina

1. OSEBA: lakîrava
2. OSEBA: lakîrata
3. OSEBA: lakîrata

množina

1. OSEBA: lakîramo
2. OSEBA: lakîrate
3. OSEBA: lakîrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: lakîraj

dvojina

1. OSEBA: lakîrajva

2. OSEBA: lakîrajta

množina

1. OSEBA: lakîrajmo

2. OSEBA: lakîrajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: lakîral

DVOJINA: lakîrala

MNOŽINA: lakîrali

ženski spol

EDNINA: lakîrala

DVOJINA: lakîrali

MNOŽINA: lakîrale

srednji spol

EDNINA: lakîralo

DVOJINA: lakîrali

MNOŽINA: lakîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lakirajôč tudi lakirajôč

RODILNIK: lakirajôč**ega**

DAJALNIK: lakirajôč**emu**

TOŽILNIK: lakirajôč

živo lakirajôč**ega**

MESTNIK: pri lakirajôč**em**

ORODNIK: z lakirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lakirajôča

RODILNIK: lakirajôč**ih**

DAJALNIK: lakirajôč**ima**

TOŽILNIK: lakirajôča

MESTNIK: pri lakirajôč**ih**

ORODNIK: z lakirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lakirajôči

RODILNIK: lakirajôč**ih**

DAJALNIK: lakirajôč**im**

TOŽILNIK: lakirajôče

MESTNIK: pri lakirajôč**ih**

ORODNIK: z lakirajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lakirajôča

RODILNIK: lakirajôče

DAJALNIK: lakirajôči

TOŽILNIK: lakirajôčo

MESTNIK: pri lakirajôči

ORODNIK: z lakirajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: lakirajôči

RODILNIK: lakirajôč**ih**

DAJALNIK: lakirajôč**ima**

TOŽILNIK: lakirajôči

MESTNIK: pri lakirajôč**ih**

ORODNIK: z lakirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lakirajôče

RODILNIK: lakirajôč**ih**

DAJALNIK: lakirajôč**im**

TOŽILNIK: lakirajôče

MESTNIK: pri lakirajôč**ih**

ORODNIK: z lakirajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lakirajôče

RODILNIK: lakirajôč**ega**

DAJALNIK: lakirajôč**emu**

TOŽILNIK: lakirajôče

MESTNIK: pri lakirajôč**em**

ORODNIK: z lakirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lakirajôči

RODILNIK: lakirajôč**ih**

DAJALNIK: lakirajôč**ima**

TOŽILNIK: lakirajôči

MESTNIK: pri lakirajôč**ih**

ORODNIK: z lakirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lakirajôča

RODILNIK: lakirajôč**ih**

DAJALNIK: lakirajôč**im**

TOŽILNIK: lakirajôča

MESTNIK: pri lakirajôč**ih**

ORODNIK: z lakirajôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lakîran

RODILNIK: lakîran**ega**

DAJALNIK: lakîran**emu**

TOŽILNIK: lakîran

živo lakîran**ega**

MESTNIK: pri lakîran**em**

ORODNIK: z lakîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lakîrana

RODILNIK: lakîran**ih**

DAJALNIK: lakîran**ima**

TOŽILNIK: lakîrana

MESTNIK: pri lakîran**ih**

ORODNIK: z lakîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: lakîrani

RODILNIK: lakîran**ih**

DAJALNIK: lakîran**im**

TOŽILNIK: lakîrane

MESTNIK: pri lakîran**ih**

ORODNIK: z lakîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lakîrana
RODILNIK: lakîrane
DAJALNIK: lakîrani
TOŽILNIK: lakîrano
MESTNIK: pri lakîrani
ORODNIK: z lakîrano

dvojina

IMENOVALNIK: lakîrani
RODILNIK: lakîranih
DAJALNIK: lakîranima
TOŽILNIK: lakîrani
MESTNIK: pri lakîranih
ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVALNIK: lakîrane
RODILNIK: lakîranih
DAJALNIK: lakîranim
TOŽILNIK: lakîrane
MESTNIK: pri lakîranih
ORODNIK: z lakîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lakîrano
RODILNIK: lakîranega
DAJALNIK: lakîranemu
TOŽILNIK: lakîrano
MESTNIK: pri lakîranem
ORODNIK: z lakîranim

dvojina

IMENOVALNIK: lakîrani
RODILNIK: lakîranih
DAJALNIK: lakîranima
TOŽILNIK: lakîrani
MESTNIK: pri lakîranih
ORODNIK: z lakîranima

množina

IMENOVALNIK: lakîrana
RODILNIK: lakîranih
DAJALNIK: lakîranim
TOŽILNIK: lakîrana
MESTNIK: pri lakîranih
ORODNIK: z lakîranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: lakîranje
RODILNIK: lakîranja
DAJALNIK: lakîranju
TOŽILNIK: lakîranje
MESTNIK: pri lakîranju
ORODNIK: z lakîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: lakîranji
RODILNIK: lakîranj
DAJALNIK: lakîranjema

TOŽILNIK: lakîranji

MESTNIK: pri lakîranjih

ORODNIK: z lakîranjema

množina

IMENOVALNIK: lakîranja

RODILNIK: lakîranj

DAJALNIK: lakîranjem

TOŽILNIK: lakîranja

MESTNIK: pri lakîranjih

ORODNIK: z lakîranji

IZVOR

prevzeto iz nem. *lackieren*, glej ↑lak

lavína lavíne samostalnik ženskega spola [lavína]

POMEN

1. snežna gmeta, ki se na strmem pobočju loči, odtrga od celote in zdrсне navzdol

▪ Dolgodlaki psi niso najprimernejši za delo v *lavinah*, ker jim sneg lepi dlako.

▪ Gozdovi so bili tako uničeni, da so jim plazovi in *lavine* odnesli cele vasi.

▪ Po uradnih predstavitvah iskanja pogrešanih v *lavini* in pod ruševinami so se otroci preizkusili tudi kot reševalci in markerji.

2. ekspresivno velika, navadno neobvladljiva količina česa

▪ Neverjetno, kakšno *lavino* jeze je sprožila moja malenkost.

▪ Študentske skupine, ki so po različnih poteh zavile proti parku, so se zdaj spet stekale v *lavino*, ki je grmela vzdolž avenije.

▪ Moderni človek v vedno večji *lavini* informacijskega blata vedno teže najde zlata zrna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lavína]

IPA: [la'vi:na]

tonemski

[lavína] in [lavína]

IPA: [lavì:ná] in [laví:nà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: lavína

RODILNIK: lavíne

DAJALNIK: lavíni

TOŽILNIK: lavíno

MESTNIK: pri lavíni

ORODNIK: z lavíno

dvojina

IMENOVALNIK: lavíni

RODILNIK: lavín

DAJALNIK: lavínama

TOŽILNIK: lavíni
MESTNIK: pri lavínah
ORODNIK: z lavínama

množina

IMENOVALNIK: lavíne
RODILNIK: lavín
DAJALNIK: lavínam
TOŽILNIK: lavíne
MESTNIK: pri lavínah
ORODNIK: z lavínami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: lavína
RODILNIK: lavíne
DAJALNIK: lavíni
TOŽILNIK: lavíno
MESTNIK: pri lavíni
ORODNIK: z lavíno

dvojina

IMENOVALNIK: lavíni
RODILNIK: lavîn
DAJALNIK: lavínama
TOŽILNIK: lavíni
MESTNIK: pri lavínah
ORODNIK: z lavínama

množina

IMENOVALNIK: lavíne
RODILNIK: lavîn
DAJALNIK: lavínam
TOŽILNIK: lavíne
MESTNIK: pri lavínah
ORODNIK: z lavínami

in tonemsko ednina

IMENOVALNIK: lavîna
RODILNIK: lavîne
DAJALNIK: lavîni
TOŽILNIK: lavîno
MESTNIK: pri lavîni
ORODNIK: z lavîno

dvojina

IMENOVALNIK: lavîni
RODILNIK: lavîn
DAJALNIK: lavînama
TOŽILNIK: lavîni
MESTNIK: pri lavînah
ORODNIK: z lavînama

množina

IMENOVALNIK: lavîne
RODILNIK: lavîn
DAJALNIK: lavînam
TOŽILNIK: lavîne
MESTNIK: pri lavînah
ORODNIK: z lavînami

IZVOR

prevzeto iz it. *lavina* < poznolat. *labîna* 'padanje',
iz *lābī* 'padati, drseti'

lavínski lavínska lavínsko pridevnik [lavínski]

POMEN

1. ki je v zvezi z lavino 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Meteorologi so predstavili snežne in *lavinske* razmere v pretekli zimi.
- *Lavinska* območja so spreminjali v pašnike in tako ustvarili pogoje za živinorejo.
- Popolna in celovita *lavinska* zaščita cestnega odseka ni mogoča zaradi spremenljivosti snežnih plazov.
- Kontrolna *lavinska* tabla pomaga k večji zaščiti turnih smučarjev in ostalih gornikov.

1.1. ki je v zvezi z reševanjem izpod lavine 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lavinski pes

- Ekipa je spremljala *lavinski* tečaj na Voglu.
- Izpopolnjevali so se v *lavinskih* veščinah, torej v iskanju zasutih pod snegom.
- *Lavinski* psi so hitri, oprema reševalcev je več kot izvrstna, kljub temu pa reševalci največkrat pridejo na mesto nesreče prepozno.

1.2. ki je namenjen za reševanje izpod lavine 1., se uporablja pri reševanju izpod lavine 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lavinska oprema | lavinska sonda

- Brez *lavinske* opreme je gibanje na plazovitem terenu lahko usodno.
- Reševalci skušajo najti žrtev pod plazom z dolgimi kovinskimi palicami, *lavinskimi* sondami.
- Na pot v zasneženo pokrajino je treba vzeti tudi *lavinsko* lopato, kajti z golimi rokami je ponesrečenega zelo težko izkopati izpod snega.

2. ki je namenjen za ugotavljanje snežnih razmer v gorah

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Za zimski čas so posebej dobrodošle informacije o debelini snežne odeje ter podatki z *lavinskih* postaj.
- Plazovom bi se v nekaterih predelih bilo mogoče izogniti tudi s pogodovanjem, njihovim negativnim posledicam pa z ustanovitvijo stalne *lavinske* službe.
- Meteorologi so opozorili na redne informacije o stopnji nevarnosti plazov, ki jih dobivajo iz *lavinskih* opazovalnic.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lavínski]

IPA: [la'vi:nski]

tonemski

[lavînski]

IPA: [laví:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lavínski
RODILNIK: lavínskega
DAJALNIK: lavínskemu
TOŽILNIK: lavínski
živo lavínskega
MESTNIK: pri lavínskem
ORODNIK: z lavínskim

dvojina

IMENOVALNIK: lavínska
RODILNIK: lavínskih
DAJALNIK: lavínskima
TOŽILNIK: lavínska
MESTNIK: pri lavínskih
ORODNIK: z lavínskima

množina

IMENOVALNIK: lavínski
RODILNIK: lavínskih
DAJALNIK: lavínskim
TOŽILNIK: lavínske
MESTNIK: pri lavínskih
ORODNIK: z lavínskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lavínska
RODILNIK: lavínske
DAJALNIK: lavínski
TOŽILNIK: lavínsko
MESTNIK: pri lavínski
ORODNIK: z lavínsko

dvojina

IMENOVALNIK: lavínski
RODILNIK: lavínskih
DAJALNIK: lavínskima
TOŽILNIK: lavínski
MESTNIK: pri lavínskih
ORODNIK: z lavínskima

množina

IMENOVALNIK: lavínske
RODILNIK: lavínskih
DAJALNIK: lavínskim
TOŽILNIK: lavínske
MESTNIK: pri lavínskih
ORODNIK: z lavínskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lavínsko
RODILNIK: lavínskega
DAJALNIK: lavínskemu
TOŽILNIK: lavínsko

MESTNIK: pri lavínskem

ORODNIK: z lavínskim

dvojina

IMENOVALNIK: lavínski

RODILNIK: lavínskih

DAJALNIK: lavínskima

TOŽILNIK: lavínski

MESTNIK: pri lavínskih

ORODNIK: z lavínskima

množina

IMENOVALNIK: lavínska

RODILNIK: lavínskih

DAJALNIK: lavínskim

TOŽILNIK: lavínska

MESTNIK: pri lavínskih

ORODNIK: z lavínskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lavínski

RODILNIK: lavínskega

DAJALNIK: lavínskemu

TOŽILNIK: lavínski

živo lavínskega

MESTNIK: pri lavínskem

ORODNIK: z lavínskim

dvojina

IMENOVALNIK: lavínska

RODILNIK: lavínskih

DAJALNIK: lavínskima

TOŽILNIK: lavínska

MESTNIK: pri lavínskih

ORODNIK: z lavínskima

množina

IMENOVALNIK: lavínski

RODILNIK: lavínskih

DAJALNIK: lavínskim

TOŽILNIK: lavínske

MESTNIK: pri lavínskih

ORODNIK: z lavínskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lavínska

RODILNIK: lavínske

DAJALNIK: lavínski

TOŽILNIK: lavínsko

MESTNIK: pri lavínski

ORODNIK: z lavínsko

dvojina

IMENOVALNIK: lavínski

RODILNIK: lavínskih

DAJALNIK: lavínskima

TOŽILNIK: lavínski

MESTNIK: pri lavínskih

ORODNIK: z lavínskima

množina

IMENOVALNIK: lavînske
RODILNIK: lavînskih
DAJALNIK: lavînskîm
TOŽILNIK: lavînske
MESTNIK: pri lavînskih
ORODNIK: z lavînskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lavînsko
RODILNIK: lavînskega
DAJALNIK: lavînskemu
TOŽILNIK: lavînsko
MESTNIK: pri lavînskem
ORODNIK: z lavînskîm

dvojina

IMENOVALNIK: lavînski
RODILNIK: lavînskih
DAJALNIK: lavînskima
TOŽILNIK: lavînski
MESTNIK: pri lavînskih
ORODNIK: z lavînskima

množina

IMENOVALNIK: lavînska
RODILNIK: lavînskih
DAJALNIK: lavînskîm
TOŽILNIK: lavînska
MESTNIK: pri lavînskih
ORODNIK: z lavînskimi

STALNE ZVEZE

lavinska žolna

iz športa naprava za iskanje zasute osebe v snežnem plazu, ki sprejema in oddaja elektromagnetne valove določene frekvence; SIN.: iz športa plazovna žolna, iz športa žolna¹

- Varnost je na prvem mestu, zato morajo vsi nositi čelado, zaščito za hrbet in delujočo *lavinsko žolno*.
- V osnovno lavinsko opremo spadajo *lavinska žolna*, sestavljiva lopata za izkopavanje in sonda za prebadanje plazovine.

IZVOR

↑lavina

léct lécta samostalnik moškega spola [léct]

POMEN

1. okrašeno pecivo iz medenega testa, navadno v obliki srca, zlasti kot spominek, darilo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Osnova za rdeči *lect* je bil v preteklosti medeni kruhek (škofjeloški in dražgoški), zaradi želje po večji trajnosti pa so nekateri lectarji že na začetku stoletja izločili med.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izdelovati lect

- Lectarji so izdelovali tudi *lect* v obliki konjev, punčk, prašičkov, konjenikov, lovcev.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** izdelovanje lecta

- V hiši so se ukvarjali z izdelovanjem *lecta*, medicinarstvom in svečarstvom.

1.1. testo za to pecivo

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku** izdelek iz lecta

- S soprogom sta prodajala izdelke iz *lecta* najrazličnejših oblik, ročno izdelane in reliefno okrašene.
- Ogledali si bomo izdelovanje src iz *lecta* pri znanem lectarju.

...

- Sejmarji so postavili na desetine stojnic, na katerih so ponujali suho robo, izdelke iz medu in *lecta*, drobno kovinsko orodje, tekstil, obutev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[léct]

IPA: [ˈleːtst]

tonemski

[léct] in [lêct]

IPA: [lèːtst] in [léːtst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: léct

RODILNIK: lécta

DAJALNIK: léctu

TOŽILNIK: léct

MESTNIK: pri léctu

ORODNIK: z léctom

dvojina

IMENOVALNIK: lécta

RODILNIK: léctov

DAJALNIK: léctoma

TOŽILNIK: lécta

MESTNIK: pri léctih

ORODNIK: z léctoma

množina

IMENOVALNIK: lécti

RODILNIK: léctov

DAJALNIK: léctom

TOŽILNIK: lécte

MESTNIK: pri léctih

ORODNIK: z lécti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: léct

RODILNIK: lécta

DAJALNIK: léctu

TOŽILNIK: lěct
MESTNIK: pri lěctu
ORODNIK: z lěctom

dvojina

IMENOVALNIK: lěcta
RODILNIK: lěctov tudi lěctov
DAJALNIK: lěctoma
TOŽILNIK: lěcta
MESTNIK: pri lěctih tudi pri lěctih
ORODNIK: z lěctoma

množina

IMENOVALNIK: lěcti
RODILNIK: lěctov tudi lěctov
DAJALNIK: lěctom
TOŽILNIK: lěcte
MESTNIK: pri lěctih tudi pri lěctih
ORODNIK: z lěcti tudi z lěcti

in

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: lěct
RODILNIK: lěcta
DAJALNIK: lěctu
TOŽILNIK: lěct
MESTNIK: pri lěctu
ORODNIK: z lěctom

dvojina

IMENOVALNIK: lěcta
RODILNIK: lěctov
DAJALNIK: lěctoma
TOŽILNIK: lěcta
MESTNIK: pri lěctih
ORODNIK: z lěctoma

množina

IMENOVALNIK: lěcti
RODILNIK: lěctov
DAJALNIK: lěctom
TOŽILNIK: lěcte
MESTNIK: pri lěctih
ORODNIK: z lěcti

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *Lebzelt* < srvnem. *lëbezëlte*

lěctar lěctarja samostalnik moškega spola [lěctar]

POMEN

kdor izdeluje lect

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Ogleдали si bomo izdelovanje src iz lecta pri znanem *lectarju*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Lectarji* so prodajali izdelke ob prazničnih dnevih, na žeganjih in sejmih.

▪ *Lectarji* so izdelovali lect v obliki konjev, punčk, prašičkov, konjenikov, lovcev, za otroke pa medenjake v obliki črk.

...

▪ Na razstavo bodo povabili *lectarje* z vseh koncev Slovenije in vsega sveta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lěctar]

IPA: [ˈlɛːtstar]

tonemski

[lěctar] in [lěctar]

IPA: [lɛːtstár] in [lɛːtstár]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: lěctar
RODILNIK: lěctarja
DAJALNIK: lěctarju
TOŽILNIK: lěctarja
MESTNIK: pri lěctarju
ORODNIK: z lěctarjem

dvojina

IMENOVALNIK: lěctarja
RODILNIK: lěctarjev
DAJALNIK: lěctarjema
TOŽILNIK: lěctarja
MESTNIK: pri lěctarjih
ORODNIK: z lěctarjema

množina

IMENOVALNIK: lěctarji
RODILNIK: lěctarjev
DAJALNIK: lěctarjem
TOŽILNIK: lěctarje
MESTNIK: pri lěctarjih
ORODNIK: z lěctarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: lěctar
RODILNIK: lěctarja
DAJALNIK: lěctarju
TOŽILNIK: lěctarja
MESTNIK: pri lěctarju
ORODNIK: z lěctarjem

dvojina

IMENOVALNIK: lěctarja
RODILNIK: lěctarjev tudi lěctarjev
DAJALNIK: lěctarjema
TOŽILNIK: lěctarja
MESTNIK: pri lěctarjih tudi pri lěctarjih
ORODNIK: z lěctarjema

množina

IMENOVALNIK: lěctarji
RODILNIK: lěctarjev tudi lěctarjev
DAJALNIK: lěctarjem
TOŽILNIK: lěctarje
MESTNIK: pri lěctarjih tudi pri lěctarjih

ORODNIK: z lęctarji tudi z lęctarji

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: lęctar

RODILNIK: lęctarja

DAJALNIK: lęctarju

TOŽILNIK: lęctarja

MESTNIK: pri lęctarju

ORODNIK: z lęctarjem

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarja

RODILNIK: lęctarjev

DAJALNIK: lęctarjema

TOŽILNIK: lęctarja

MESTNIK: pri lęctarjih

ORODNIK: z lęctarjema

množina

IMENOVALNIK: lęctarji

RODILNIK: lęctarjev

DAJALNIK: lęctarjem

TOŽILNIK: lęctarje

MESTNIK: pri lęctarjih

ORODNIK: z lęctarji

BESEDOTVORJE

feminativ: lectarka

IZVOR

↑lect

lęctarka lęctarke samostalnik ženskega spola [lęctarka]

POMEN

ženska, ki izdeluje lect

- Sladkosnedni otroci smo komaj čakali, da se je stari *lectarki* pokvaril kak izdelek in smo kak sladek okrušek dobili tudi mi, otroci.
- Mnogim je poznana kot *lectarka*, s svojo ponudbo izdelkov iz lecta in medu je nepogrešljiva na številnih prireditvah v domači občini in zunaj nje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lęctarka]

IPA: [ˈlɛːtstarka]

tonemski

[lęctarka] in [lęctarka]

IPA: [lɛːtstárka] in [lɛːtstárka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: lęctarka

RODILNIK: lęctarke

DAJALNIK: lęctarki

TOŽILNIK: lęctarko

MESTNIK: pri lęctarki

ORODNIK: z lęctarko

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarki

RODILNIK: lęctark

DAJALNIK: lęctarkama

TOŽILNIK: lęctarki

MESTNIK: pri lęctarkah

ORODNIK: z lęctarkama

množina

IMENOVALNIK: lęctarke

RODILNIK: lęctark

DAJALNIK: lęctarkam

TOŽILNIK: lęctarke

MESTNIK: pri lęctarkah

ORODNIK: z lęctarkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: lęctarka

RODILNIK: lęctarke

DAJALNIK: lęctarki

TOŽILNIK: lęctarko

MESTNIK: pri lęctarki

ORODNIK: z lęctarko

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarki

RODILNIK: lęctark

DAJALNIK: lęctarkama

TOŽILNIK: lęctarki

MESTNIK: pri lęctarkah

ORODNIK: z lęctarkama

množina

IMENOVALNIK: lęctarke

RODILNIK: lęctark

DAJALNIK: lęctarkam

TOŽILNIK: lęctarke

MESTNIK: pri lęctarkah

ORODNIK: z lęctarkami

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: lęctarka

RODILNIK: lęctarke

DAJALNIK: lęctarki

TOŽILNIK: lęctarko

MESTNIK: pri lęctarki

ORODNIK: z lęctarko

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarki

RODILNIK: lęctark

DAJALNIK: lęctarkama

TOŽILNIK: lęctarki

MESTNIK: pri lęctarkah

ORODNIK: z lęctarkama

množina

IMENOVALNIK: lęctarke

RODILNIK: léctark
DAJALNIK: léctark**am**
TOŽILNIK: léctarke
MESTNIK: pri léctark**ah**
ORODNIK: z léctark**ami**

IZVOR
↑lectar

léctarski léctarska léctarsko pridevnik [léctarski]

POMEN

1. ki je v zvezi z lectarji ali lectarstvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lectarska delavnica | lectarska obrt

▪ V sklopu praznovanj so ob 250-letnici rojstva slovenskega dramatika Antona Tomaža Linharta odprli tudi muzejsko *lectarsko* delavnico.

1.1. ki je iz lecta 1.1. ali vsebuje lect 1.1.; SIN.: lectov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lectarski izdelki

▪ Najdražje lahko presenetimo z *lectarskimi* izdelki iz medenega testa, ki jih ročno oblikujejo in nato pečene poslikajo, da ustvarijo čudovito ornamentiko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[léctarski]

IPA: [ˈleːtstarski]

tonemski

[léctarski] in [léctarski]

IPA: [lèːtstárski] in [léːtstárski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: léctarski

RODILNIK: léctarskega

DAJALNIK: léctarskemu

TOŽILNIK: léctarski

živo léctarskega

MESTNIK: pri léctarskem

ORODNIK: z léctarskim

dvojina

IMENOVALNIK: léctarska

RODILNIK: léctarskih

DAJALNIK: léctarskima

TOŽILNIK: léctarska

MESTNIK: pri léctarskih

ORODNIK: z léctarskima

množina

IMENOVALNIK: léctarski

RODILNIK: léctarskih

DAJALNIK: léctarskim
TOŽILNIK: léctarske
MESTNIK: pri léctarskih
ORODNIK: z léctarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: léctarska

RODILNIK: léctarske

DAJALNIK: léctarski

TOŽILNIK: léctarsko

MESTNIK: pri léctarski

ORODNIK: z léctarsko

dvojina

IMENOVALNIK: léctarski

RODILNIK: léctarskih

DAJALNIK: léctarskima

TOŽILNIK: léctarski

MESTNIK: pri léctarskih

ORODNIK: z léctarskima

množina

IMENOVALNIK: léctarske

RODILNIK: léctarskih

DAJALNIK: léctarskim

TOŽILNIK: léctarske

MESTNIK: pri léctarskih

ORODNIK: z léctarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: léctarsko

RODILNIK: léctarskega

DAJALNIK: léctarskemu

TOŽILNIK: léctarsko

MESTNIK: pri léctarskem

ORODNIK: z léctarskim

dvojina

IMENOVALNIK: léctarski

RODILNIK: léctarskih

DAJALNIK: léctarskima

TOŽILNIK: léctarski

MESTNIK: pri léctarskih

ORODNIK: z léctarskima

množina

IMENOVALNIK: léctarska

RODILNIK: léctarskih

DAJALNIK: léctarskim

TOŽILNIK: léctarska

MESTNIK: pri léctarskih

ORODNIK: z léctarskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: léctarski

RODILNIK: léctarskega

DAJALNIK: léctarskemu

TOŽILNIK: léctarski

živo lęctarskega
MESTNIK: pri lęctarskem
ORODNIK: z lęctarskim

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarska
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskima
TOŽILNIK: lęctarska
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskima

mnoŹina

IMENOVALNIK: lęctarski
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskim
TOŽILNIK: lęctarske
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskimi

Źenski spol

ednina

IMENOVALNIK: lęctarska
RODILNIK: lęctarske
DAJALNIK: lęctarski
TOŽILNIK: lęctarsko
MESTNIK: pri lęctarski
ORODNIK: z lęctarsko

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarski
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskima
TOŽILNIK: lęctarski
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskima

mnoŹina

IMENOVALNIK: lęctarske
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskim
TOŽILNIK: lęctarske
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskimi

Srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lęctarsko
RODILNIK: lęctarskega
DAJALNIK: lęctarskemu
TOŽILNIK: lęctarsko
MESTNIK: pri lęctarskem
ORODNIK: z lęctarskim

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarski
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskima
TOŽILNIK: lęctarski
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskima

mnoŹina

IMENOVALNIK: lęctarska

RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskim
TOŽILNIK: lęctarska
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskimi

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lęctarski
RODILNIK: lęctarskega
DAJALNIK: lęctarskemu
TOŽILNIK: lęctarski
živo lęctarskega
MESTNIK: pri lęctarskem
ORODNIK: z lęctarskim

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarska
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskima
TOŽILNIK: lęctarska
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskima

mnoŹina

IMENOVALNIK: lęctarski
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskim
TOŽILNIK: lęctarske
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskimi

Źenski spol

ednina

IMENOVALNIK: lęctarska
RODILNIK: lęctarske
DAJALNIK: lęctarski
TOŽILNIK: lęctarsko
MESTNIK: pri lęctarski
ORODNIK: z lęctarsko

dvojina

IMENOVALNIK: lęctarski
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskima
TOŽILNIK: lęctarski
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskima

mnoŹina

IMENOVALNIK: lęctarske
RODILNIK: lęctarskih
DAJALNIK: lęctarskim
TOŽILNIK: lęctarske
MESTNIK: pri lęctarskih
ORODNIK: z lęctarskimi

Srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lęctarsko

RODILNIK: lēctarskega
DAJALNIK: lēctarskemu
TOŽILNIK: lēctarsko
MESTNIK: pri lēctarskem
ORODNIK: z lēctarskim

dvojina

IMENOVALNIK: lēctarski
RODILNIK: lēctarskih
DAJALNIK: lēctarskima
TOŽILNIK: lēctarski
MESTNIK: pri lēctarskih
ORODNIK: z lēctarskima

množina

IMENOVALNIK: lēctarska
RODILNIK: lēctarskih
DAJALNIK: lēctarskim
TOŽILNIK: lēctarska
MESTNIK: pri lēctarskih
ORODNIK: z lēctarskimi

IZVOR

↑lectar

lēctov lēctova lēctovo pridevnik [lēctoʊ lēctova lēctovo]

POMEN

ki je iz lecta 1.1. ali vsebuje lect 1.1.; SIN.: lectarski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lectov izdelek, srček | lectovo srce

- Izdelovanje *lectovih* izdelkov je stara dejavnost.
- Živopisane *lectove* srčke z ogledali in posvetilom so fantje kupovali svojim dekletom.
- Najbolj znano in razširjeno tradicionalno slovensko darilo pozornosti in ljubezni je zagotovo *lectovo* srce.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lēctoʊ lēctova lēctovo]

IPA: [ˈlɛːtstɔʊ ˈlɛːtstɔʋa ˈlɛːtstɔʋɔ]

tonemski

[lēctoʊ lēctova lēctovo] in [lēctoʊ lēctova lēctovo]

IPA: [lèːtstóu lèːtstóʋa lèːtstóʋɔ] in [léːtstòu léːtstóʋa léːtstóʋɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lēctov
RODILNIK: lēctovega
DAJALNIK: lēctovemu
TOŽILNIK: lēctov
živo lēctovega
MESTNIK: pri lēctovem

ORODNIK: z lēctovim

dvojina

IMENOVALNIK: lēctova
RODILNIK: lēctovih
DAJALNIK: lēctovima
TOŽILNIK: lēctova
MESTNIK: pri lēctovih
ORODNIK: z lēctovima

množina

IMENOVALNIK: lēctovi
RODILNIK: lēctovih
DAJALNIK: lēctovim
TOŽILNIK: lēctove
MESTNIK: pri lēctovih
ORODNIK: z lēctovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lēctova
RODILNIK: lēctove
DAJALNIK: lēctovi
TOŽILNIK: lēctovo
MESTNIK: pri lēctovi
ORODNIK: z lēctovo

dvojina

IMENOVALNIK: lēctovi
RODILNIK: lēctovih
DAJALNIK: lēctovima
TOŽILNIK: lēctovi
MESTNIK: pri lēctovih
ORODNIK: z lēctovima

množina

IMENOVALNIK: lēctove
RODILNIK: lēctovih
DAJALNIK: lēctovim
TOŽILNIK: lēctove
MESTNIK: pri lēctovih
ORODNIK: z lēctovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lēctovo
RODILNIK: lēctovega
DAJALNIK: lēctovemu
TOŽILNIK: lēctovo
MESTNIK: pri lēctovem
ORODNIK: z lēctovim

dvojina

IMENOVALNIK: lēctovi
RODILNIK: lēctovih
DAJALNIK: lēctovima
TOŽILNIK: lēctovi
MESTNIK: pri lēctovih
ORODNIK: z lēctovima

množina

IMENOVALNIK: lēctova
RODILNIK: lēctovih
DAJALNIK: lēctovim

TOŽILNIK: létova
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: létov
RODILNIK: létov**ega**
DAJALNIK: létov**emu**
TOŽILNIK: létov
živo létov**ega**
MESTNIK: pri létov**em**
ORODNIK: z létov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: létova
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**ima**
TOŽILNIK: létova
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**ima**

množina

IMENOVALNIK: létovi
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**im**
TOŽILNIK: létove
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: létova
RODILNIK: létov**e**
DAJALNIK: létov**i**
TOŽILNIK: létov**o**
MESTNIK: pri létov**i**
ORODNIK: z létov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: létovi
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**ima**
TOŽILNIK: létovi
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**ima**

množina

IMENOVALNIK: létove
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**im**
TOŽILNIK: létove
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: létov**o**
RODILNIK: létov**ega**
DAJALNIK: létov**emu**
TOŽILNIK: létov**o**

MESTNIK: pri létov**em**
ORODNIK: z létov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: létovi
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**ima**
TOŽILNIK: létovi
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**ima**

množina

IMENOVALNIK: létova
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**im**
TOŽILNIK: létova
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**imi**

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: létov
RODILNIK: létov**ega**
DAJALNIK: létov**emu**
TOŽILNIK: létov
živo létov**ega**
MESTNIK: pri létov**em**
ORODNIK: z létov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: létova
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**ima**
TOŽILNIK: létova
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**ima**

množina

IMENOVALNIK: létovi
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**im**
TOŽILNIK: létove
MESTNIK: pri létov**ih**
ORODNIK: z létov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: létov**a**
RODILNIK: létov**e**
DAJALNIK: létov**i**
TOŽILNIK: létov**o**
MESTNIK: pri létov**i**
ORODNIK: z létov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: létovi
RODILNIK: létov**ih**
DAJALNIK: létov**ima**
TOŽILNIK: létovi
MESTNIK: pri létov**ih**

ORODNIK: z lęctov**ima**
mnoŹina
IMENOVALNIK: lęctove
RODILNIK: lęctov**ih**
DAJALNIK: lęctov**im**
TOŹILNIK: lęctove
MESTNIK: pri lęctov**ih**
ORODNIK: z lęctov**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: lęctov**o**
RODILNIK: lęctov**ega**
DAJALNIK: lęctov**emu**
TOŹILNIK: lęctov**o**
MESTNIK: pri lęctov**em**
ORODNIK: z lęctov**im**

dvojina
IMENOVALNIK: lęctov**i**
RODILNIK: lęctov**ih**
DAJALNIK: lęctov**ima**
TOŹILNIK: lęctov**i**
MESTNIK: pri lęctov**ih**
ORODNIK: z lęctov**ima**

mnoŹina
IMENOVALNIK: lęctov**a**
RODILNIK: lęctov**ih**
DAJALNIK: lęctov**im**
TOŹILNIK: lęctov**a**
MESTNIK: pri lęctov**ih**
ORODNIK: z lęctov**imi**

IZVOR
↑lect

levkóza levkóze samostalnik ženskega spola [leukóza]

POMEN

iz veterine virusna bolezen, zlasti mačk in goveda, pri kateri se zelo poveča limfno tkivo, ki proizvaja bele krvničke

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

goveja levkoza | mačja levkoza

- Zoper mačjo *levkozo* cepimo le mačke, ki živijo na prostem oziroma so tam pogosto in brez nadzora.
- Odsotnost goveje bruceloze, enzooske goveje *levkoze* in tuberkuloze so osnovni pogoji za trgovanje na območju EU, saj so te bolezni lahko posredno in neposredno nevarne za zdravje ljudi in živali.

▶ priredna zveza

levkoza in bruceloza, levkoza in mačji aids

- Muce so dostikrat okuŹene z aidsom in *levkozo*, dvema mačjima virusoma, ki krajšata življenjsko dobo in povzročata veliko zdravstvenih težav.
- Iz dokumentov je razvidno, da so bila uvoŹena teleta testirana na tuberkulozo, *levkozo* in brucelozo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[leukóza]
IPA: [leu'ko:za]
tonemski
[leukóza]
IPA: [leukó:za]

VZOREC

jakostno
ednina
IMENOVALNIK: levkóza
RODILNIK: levkóze
DAJALNIK: levkózi
TOŹILNIK: levkózo
MESTNIK: pri levkózi
ORODNIK: z levkózo

dvojina
IMENOVALNIK: levkózi
RODILNIK: levkóz
DAJALNIK: levkózama
TOŹILNIK: levkózi
MESTNIK: pri levkózah
ORODNIK: z levkózama

mnoŹina
IMENOVALNIK: levkóze
RODILNIK: levkóz
DAJALNIK: levkózam
TOŹILNIK: levkóze
MESTNIK: pri levkózah
ORODNIK: z levkózami

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: levkôza
RODILNIK: levkôze
DAJALNIK: levkôzi
TOŹILNIK: levkôzo
MESTNIK: pri levkôzi
ORODNIK: z levkôzo

dvojina
IMENOVALNIK: levkôzi
RODILNIK: levkôz
DAJALNIK: levkôzama
TOŹILNIK: levkôzi
MESTNIK: pri levkôzah
ORODNIK: z levkôzama

mnoŹina
IMENOVALNIK: levkôze
RODILNIK: levkôz
DAJALNIK: levkôzam
TOŹILNIK: levkôze
MESTNIK: pri levkôzah
ORODNIK: z levkôzami

IZVOR

prevzeto iz nlat. *leucosis*, iz gr. *leukós* 'bel'

lípvka lípvke samostalnik ženskega spola [lípouka]

POMEN

1. okrasni grm z dišečimi vijoličastimi ali belimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Syringa vulgaris*; SIN.:

majnica, španski bezeg

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Za uspešno rast *lipovke* je treba izbrati sončno ali polsenčno lego.

▶ priredna zveza

lipovka ali španski bezeg

- Španski bezeg ali *lipovka* je ena najstarejših okrasnih grmovnic v deželi.

...

▪ Cvetiče *lipovke* dobite v bolj zalozenih cvetličarnah.

1.1. cvetovi tega grma

- Ko je pomlad najrazkošnejša, po vrtovih in parkih kar nekaj tednov opojno diši po španskem bezgu ali *lipovki*.

2. iz botanike drevo s srčastimi listi in dišečimi cvetovi; primerjaj lat. *Tiliaceae*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
družina lipovk

- Družino *lipovk* sestavlja 40 rodov s približno 400 vrstami, od katerih je 50 vrst lip, za vse pa je značilno cvetenje in nepozaben vonj cvetov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lípouka]

IPA: [ˈli:pouka]

tonemski

[lípouka]

IPA: [lì:pouka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: lípvka

RODILNIK: lípvke

DAJALNIK: lípvki

TOŽILNIK: lípvko

MESTNIK: pri lípvki

ORODNIK: z lípvko

dvojina

IMENOVALNIK: lípvki

RODILNIK: lípvk

DAJALNIK: lípvkama

TOŽILNIK: lípvki

MESTNIK: pri lípvkah

ORODNIK: z lípvkama

množina

IMENOVALNIK: lípvke

RODILNIK: lípvk

DAJALNIK: lípvkam

TOŽILNIK: lípvke

MESTNIK: pri lípvkah

ORODNIK: z lípvkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: lípvka

RODILNIK: lípvke

DAJALNIK: lípvki

TOŽILNIK: lípvko

MESTNIK: pri lípvki

ORODNIK: z lípvko

dvojina

IMENOVALNIK: lípvki

RODILNIK: lípvk

DAJALNIK: lípvkama

TOŽILNIK: lípvki

MESTNIK: pri lípvkah

ORODNIK: z lípvkama

množina

IMENOVALNIK: lípvke

RODILNIK: lípvk

DAJALNIK: lípvkam

TOŽILNIK: lípvke

MESTNIK: pri lípvkah

ORODNIK: z lípvkami

IZVOR

↑ lipa

lisičenje lisičenja samostalnik srednjega spola [lisičenje]

POMEN

nameščanje lisic na kolo nepravilno parkiranega vozila

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

lisičenje avtomobila, vozila

- Uporabljamo podobne metode kot drugod, se pravi *lisičenje* avtomobilov oziroma odvoz s pajkom, če avtomobil ovira promet.

- Ob nedeljah sta v službi dva mestna redarja, ki pišeta kazni in naročata *lisičenja* vozila.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditelju**

- Mestni svet bo določil cene parkiranja na javnih parkiriščih in cene *lisičenja*.

- Veljavnost odredbe o stroških *lisičenja* še ne pomeni tudi začetka priklepanja z lisicami.

...

- Konec tedna so stopile v veljavo nove kazni za odvoz in *lisičenje* nepravilno parkiranih vozil.

- Občinski redar je na kraju prekrška izdal obvestilo o prekršku in v skladu z občinskim odlokom odredil *lisičenje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lisíčenje]
IPA: [li'si:ʧɛnjɛ]
tonemski
[lisíčenje]
IPA: [lisì:ʧɛnjɛ]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: lisíčenje
RODILNIK: lisíčenja
DAJALNIK: lisíčenju
TOŽILNIK: lisíčenje
MESTNIK: pri lisíčenju
ORODNIK: z lisíčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: lisíčenji
RODILNIK: lisíčenj
DAJALNIK: lisíčenjema
TOŽILNIK: lisíčenji
MESTNIK: pri lisíčenjih
ORODNIK: z lisíčenjema

množina

IMENOVALNIK: lisíčenja
RODILNIK: lisíčenj
DAJALNIK: lisíčenjem
TOŽILNIK: lisíčenja
MESTNIK: pri lisíčenjih
ORODNIK: z lisíčenji

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: lisíčenje
RODILNIK: lisíčenja
DAJALNIK: lisíčenju
TOŽILNIK: lisíčenje
MESTNIK: pri lisíčenju
ORODNIK: z lisíčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: lisíčenji in lisíčenji
RODILNIK: lisíčenj
DAJALNIK: lisíčenjema in lisíčenjema
TOŽILNIK: lisíčenji in lisíčenji
MESTNIK: pri lisíčenjih
ORODNIK: z lisíčenjema in z lisíčenjema

množina

IMENOVALNIK: lisíčenja
RODILNIK: lisíčenj
DAJALNIK: lisíčenjem
TOŽILNIK: lisíčenja
MESTNIK: pri lisíčenjih
ORODNIK: z lisíčenji

IZVOR

iz *lisičiti* iz *lisice*, glej ↑*lisica*

máček máčka samostalnik moškega spola [máčɛk]

POMEN

1. domača žival z ostrimi zobmi in kremplji ter daljšim repom, ki se oglašča z visokimi, zateglimi glasovi in lovi zlasti miši, ptiče; SIN.: mačka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domači, hišni maček | potepuški maček

▪ Najvišja oblika sožitja med domačim *mačkom* in psom je, da si delita ležišče, kdaj pa kdaj celo hrano.

▪ Potepuškega *mačka* ali psa bi vzel k sebi domov, če bi mi to dovolila starša.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti mačka | najti mačka | videti mačka

▪ Prišla je neka gospa in me vprašala, ali bi hotel imeti *mačka*.

▪ Morali so rešiti *mačka*, ki se je, medtem ko lastnikov ni bilo doma, ujel za okenski okvir.

▶ priredna zveza

maček in pes

▪ Povprečen pes in *maček* zaznata zvoke, ki so štiridesetkrat višji od nivoja, ki ga zazna človeško uho.

1.1. samec te živali

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

črn, oranžen, siv maček | debel, velik maček | lep maček | mlad maček | sosedov maček | tigrast maček

▪ Pri njenih nogah je ležal črn *maček* in predel.

▪ Počasi in potuhnjeno se je priplazil sosedov *maček*, obetajoč si slasten grizljaj.

▪ Kastričan *maček* postane še bolj ljubezniv, preneha se potepati, je bolj umirjen.

▪ Starejši samec po navadi lepo sprejme mladička. Do težav pride le, če hoče mlad *maček* prevzeti vodilno vlogo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

maček skoči | maček živi KJE

▪ Ker živi vaš *maček* predvsem v hiši, svetujem, da ga cepite le s kombiniranim cepivom zoper kugo in zoper respiratorni sindrom.

▪ V klopčič zvit tigrast *maček* je dremaje predel na polički.

2. ekspresivno kdor je v čem izkušen, spreten

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

borzni, politični, pravniški maček | dirkaški, kolesarski, trenerski maček | filmski, glasbeni, novinarski, radijski, televizijski maček | izkušen, preizkušen, prekaljen, star maček | pravi maček | sami mački

▪ Mladi glasbeni virtuoz se je odlično vklopil v okolje starejših, izkušenih glasbenih *mačkov*.

▪ Dobro pisanje se mu je kot staremu novinarskemu *mačku* zdelo nekaj samoumevnega.

▪ Ali lahko izkušeni trenerski *maček* taktično presenetiti?

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

KAKŠNI mački sestavljajo KAJ | KAKŠEN maček vodi KAJ

- Premierno se je predstavila zasedba, ki jo sestavljajo sami uveljavljeni glasbeni *mački*.
- 3.** knjižno pogovorno priprava za nanašanje barve v obliki manjšega valja z ročajem
- Stal je na vrhu lojtre z *mačkom* v eni in kanto z barvo v drugi roki.
- 4.** ekspresivno slabo počutje, glavobol, slabost kot posledica prekomernega uživanja alkohola
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
imeti mačka | pozdraviti, pregnati, zdraviti mačka
- Zjutraj sem se počutil tako klavrno, kot bi se ga večer pred tekmo napil in bi zjutraj imel *mačka*.
 - V soboto zvečer so se napili do nezavesti, potem pa so si vso nedeljo zdravili *mačka*.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
alkoholni, pijanski, pivski maček | hud, strašanski maček | jutranji maček
- Za alkoholnega *mačka* so značilni glavobol, drhtenje, slabost in utrujenost.
 - Če imate po zabavi hudega *mačka*, vam bo težave olajšalo pitje vode.
 - Nikoli si ni mogel privoščiti, da bi tako kot njegov kolegi brezskrbno popival, ne glede na jutranjega *mačka*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
preganjanje, zdravljenje mačka | simptomi mačka
- Divje praznovanje je mnogim pustilo posledice in potrebno je zdravljenje *mačka*.
 - Simptomi *mačka* so glavobol, razdražljivost, slabost, utrujenost, dehidracija, boleče telo.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
zbuditi se z mačkom
- Ko se zbudite z *mačkom*, se počutite zelo slabo zato, ker mora telo predelati preveliko količino alkohola.
- ▶ **sam. beseda** + po + sam. beseda v mestniku
maček po neprespani, prekrokani noči
- *Maček* po neprespani noči z obilico alkohola prinaša žejo, glavobol, vrtoglavico, oslabelost, pogosto tudi bruhanje.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
zdravilo za mačka
- Idealno zdravilo za *mačka* so športni napitki, voda ali paradižnikov sok, ki vsebuje veliko fruktoze, najboljša preventiva pa je zmerno pitje.
- ▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**
zdravilo proti mačku
- Revija ugotavlja, kar se nam, občasnim pivcem, že dolgo dozdeva, da zdravila proti *mačku* ni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčək]

IPA: [ˈma:ʦək]

tonemski

[máčək]

IPA: [mà:ʦək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: máček

RODILNIK: máčka

DAJALNIK: máčku

TOŽILNIK: máčka

MESTNIK: pri máčku

ORODNIK: z máčkom

dvojina

IMENOVALNIK: máčka

RODILNIK: máčkov

DAJALNIK: máčkoma

TOŽILNIK: máčka

MESTNIK: pri máčkih

ORODNIK: z máčkoma

množina

IMENOVALNIK: máčki

RODILNIK: máčkov

DAJALNIK: máčkom

TOŽILNIK: máčke

MESTNIK: pri máčkih

ORODNIK: z máčki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: máček

RODILNIK: máčka

DAJALNIK: máčku

TOŽILNIK: máčka

MESTNIK: pri máčku

ORODNIK: z máčkom

dvojina

IMENOVALNIK: máčka

RODILNIK: máčkov tudi máčkov

DAJALNIK: máčkoma

TOŽILNIK: máčka

MESTNIK: pri máčkih tudi pri máčkih

ORODNIK: z máčkoma

množina

IMENOVALNIK: máčki

RODILNIK: máčkov tudi máčkov

DAJALNIK: máčkom

TOŽILNIK: máčke

MESTNIK: pri máčkih tudi pri máčkih

ORODNIK: z máčki tudi z máčki

STALNE ZVEZE

divji maček

večja, v divjini živeča mačka s sivkasto dlako s temnimi progami, zlasti samec; primerjaj lat. *Felis*

silvestris; SIN.: iz zoologije divja mačka

▪ Star *divji maček* doseže do 18 kg.

▪ Pri njem se je oglasil inšpektor in mu povedal, da je *divji maček* zaščitena vrsta živali.

mišični maček

knjižno pogovorno **togost, zakrčenost mišic z bolečinami, ki navadno sledi intenzivni fizični dejavnosti, ki je človek ni vajen**

- Začetniki pri fitnessu imajo po navadi kar nekaj dni *mišičnega mačka*.
- Nenavadni telesni aktivnosti običajno drugi dan sledi *mišični maček*.

perzijski maček

mačka z dolgo gosto dlako, kratkimi nogami, okroglo glavo in ploskim gobcem, zlasti samec;

SIN.: perzijska mačka

- Kot otrok sem imel najprej siamskega, nato *perzijskega mačka*.
- Ob sebi imamo prijazno psičko in razvajenega *perzijskega mačka*.

siamski maček

mačka s kratko svetlo sivo dlako, vitkim telesom, podolgovato glavo in modrimi očmi, zlasti samec;

SIN.: siamska mačka

- *Siamski maček* je s smrčkom odrinil vrata in odstopical na teraso.
- Skupaj z očetom skrbita za čudovitega *siamskega mačka*, ki sta ga našla kot malo kepico ob avtocesti.

FRAZEOLOGIJA

hoditi/vrteti se kot mačka/maček okrog/okoli vrele kaše

hoditi kot mačka okrog vrele kaše

vrteti se kot mačka okoli vrele kaše

hoditi kot mačka okoli vrele kaše

vrteti se kot mačka okrog vrele kaše

hoditi kot maček okrog vrele kaše

vrteti se kot maček okrog vrele kaše

hoditi kot maček okoli vrele kaše

obotavljati se; izmikati se kočljivi, občutljivi temi, neprijetnostim; previdno, z obotavljanjem pristopati h komu ali čemu

- Da ne *bi hodili kot mačka okrog vrele kaše*, pojdimo k bistvu.
- Nekdo *se bo* okoli vas *vrtel kot mačka okoli vrele kaše*.
- Rada imam fante, ki so iskreni, prijazni, ki ne *hodijo kot mačka okoli vrele kaše*.
- Doslej *smo se le vrteli kot mačka okrog vrele kaše*, saj smo imeli v zakonu predpisane dejavnosti in institucije, a če je šlo kaj narobe, je bilo zelo malo možnosti karkoli spremeniti.
- Prepustil sem mu besedo, on pa *je* jecljal in *hodil kot maček okrog vrele kaše*, tako da sem resno pomislil, da naju bo policija vrgla na cesto, preden prideva do kakršnegakoli odgovora.

- »V tekmo gremo s težkim srcem, obremenjeni, igralci so malce zmedeni, vendar pričakujem pogumen nastop,« *se je* na predstavitveni novinarski konferenci *vrtel kot maček okrog vrele kaše*.
- Naveličali se boste *hoditi kot maček okoli vrele kaše* in z vsemi argumenti stopili v napad.

imeti moralnega mačka

imeti občutek sramu, krivde po dejanju, vedenju, ki je za koga moralno sporno

- Verjetno *ima* strašnega *moralnega mačka* zaradi včerajšnjega nenaravnega obnašanja.
- *Moralnega mačka nisem imel* že vse od osemnajstega leta, čeprav mi morda včasih ne bi škodil.

kupiti/kupovati/dobiti mačka v žaklju

kupiti mačka v žaklju

v nedovršni obliki kupovati mačka v žaklju

dobiti mačka v žaklju

PRIMERJAJ ŠE: kupovanje mačka v žaklju

PRIMERJAJ ŠE: maček v žaklju

pridobiti, pridobivati kaj, kar se izkaže kot nezadovoljivo, ne po pričakovanjih, navadno kot posledica prevelike zaupljivosti, naivnosti

- Za nas je revizija ključni pogoj, saj ne želimo na koncu ugotoviti, da *smo kupili mačka v žaklju*.
- Kdor je šel na medicino, *ni kupil mačka v žaklju* in poklic zdravnika je eden najbolj odgovornih in častnih na svetu.
- Že zdaj si radi natančno ogledajo cene in dobro preverijo, ali ne *kupujejo mačka v žaklju*.
- Pri nakupu rabljenega vozila je treba spoštovati nekaj pravil ali pa *dobimo mačka v žaklju*.

kupovanje mačka v žaklju

tvegana kupčija; pridobivanje česa, kar se izkaže kot nezadovoljivo, ne po pričakovanjih, navadno kot posledica prevelike zaupljivosti, naivnosti

- Volitve so vse bolj *kupovanje mačka v žaklju*.
- Kdo še danes kupuje rabljene računalnike, to je isto kot *kupovanje mačka v žaklju*.

maček v žaklju

nepreverjena, nepreizkušena stvar; kar se izkaže kot nezadovoljivo, ne po pričakovanjih, navadno kot posledica prevelike zaupljivosti, naivnosti

- Izbira je tvegana, gre pač za *mačka v žaklju*.
- Projekt je za nas nekakšen *maček v žaklju*, uvozni artikel, na katerega nimamo nobenega vpliva.
- Marsikdaj nam želi kdo podtakniti *mačka v žaklju* in z zloščeno zunanjo in notranjo podobo prikriti druge pomanjkljivosti ali celo okvare.

moralni maček

občutek sramu, krivde zaradi nepremišljenega, zlasti moralno spornega dejanja ali vedenja

- Nekateri goljufajo brez kakršnega koli *moralnega mačka*.

prodati/prodajati mačka v žaklju (*komu*)

prodati mačka v žaklju (*komu*)

v nedovršni obliki prodajati mačka v žaklju (*komu*)

ponuditi, ponujati komu kaj, kar se izkaže kot nezadovoljivo, ne po pričakovanjih, navadno kot posledica prevelike zaupljivosti, naivnosti

- Da se ne bo zgodilo, da boste nov televizor prinesli domov, nato pa ugotovili, da vam *je* trgovec *prodal mačka v žaklju*.
- Ne dovolite, da vam razni zastopniki *prodajajo mačka v žaklju* in vas prepričajo, da je oglas v njihovi izdaji zadetek v polno.

režati se/zarežati se/smejati se kot pečen maček

režati se kot pečen maček

v dovršni obliki zarežati se kot pečen maček

smejati se kot pečen maček

močno, široko se smejati, zasmejati

- Po plakatih se je *kot pečen maček smejal*, blažen med ženami.
- *Režali so se kot pečeni mački* in zbijali šale na naš račun.
- Spogledali so se in *se zarežali kot pečeni mački*.

Ko mački stopiš na rep, zacvili.

Če mački stopiš na rep, zacvili.

Če mački stopiš na rep, zamijavka.

Če mačku stopiš na rep, zacvili.

opisuje situacijo, ko se kdo burno odzove na dejanje ali izjavo, zlasti ob omembi, izpostavljanju njegovih pomanjkljivosti, napak, slabosti

- Čeprav bo imela nasprotna stran povsem prav, vas bodo njene kritične besede prizadele. To bo le potrdilo pregovor, da *če mački stopiš na rep, zacvili*.

IZVOR

↑mačka ; v četrtem pomenu dobesedni prevod nem. *Kater* 'žival maček' in 'slabo počutje po prepiti noči', pri čemer je drugo iz *Katarrh* 'hud prehlad', glej ↑katar

májnica májnice samostalnik ženskega spola [májnica]

POMEN

1. okrasni grm z dišečimi vijoličastimi ali belimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Syringa vulgaris*; SIN.: lipovka, španski bezeg

- Cvetlični šopki so bili le redko brez cvetov *majnice*.
- V vrtnarstvu je bilo obdobje, ko so na *majnico* cepili različne sorte in tako je bilo na istem grmičku več

različnih sort in barv cvetov, čas cvetenja pa so znatno podaljšali.

- Zaradi kratkega cvetenja so v okrasnih vrtovih *majnico* običajno sadili v skrite koticke, kjer se je le redko lahko razvila v vsej svoji okrasni vrednosti.

2. travniška rastlina z manjšimi belimi, škrlatnimi cvetovi v koških in dlakavimi listi, ki cveti v maju;

primerjaj lat. *Antennaria dioica*

- V cvetju *majnice* je največ čreslovine, nekaj je grenčice, smole, fitosterina.

3. iz etnologije praznovanje s postavljanjem mlaja v začetku maja v tržaški okolici

- V vasi je najbolj veselo vsako prvo nedeljo v maju, ko pod mlajem proslavljajo tradicionalno *majnico*, prihod pomladi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[májnica]

IPA: [ˈmaːinitsa]

tonemski

[májnica]

IPA: [màːinítsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: májnica

RODILNIK: májnice

DAJALNIK: májnici

TOŽILNIK: májnico

MESTNIK: pri májnici

ORODNIK: z májnico

dvojina

IMENOVALNIK: májnici

RODILNIK: májnic

DAJALNIK: májnicama

TOŽILNIK: májnici

MESTNIK: pri májnicah

ORODNIK: z májnicama

množina

IMENOVALNIK: májnice

RODILNIK: májnic

DAJALNIK: májnicam

TOŽILNIK: májnice

MESTNIK: pri májnicah

ORODNIK: z májnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: májnica

RODILNIK: májnice

DAJALNIK: májnici

TOŽILNIK: májnico

MESTNIK: pri májnici

ORODNIK: z májnico

dvojina

IMENOVALNIK: májníci
RODILNIK: mājnic
DAJALNIK: májnic**ama**
TOŽILNIK: májníci
MESTNIK: pri májnic**ah**
ORODNIK: z májnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: májnice
RODILNIK: mājnic
DAJALNIK: májnic**am**
TOŽILNIK: májnice
MESTNIK: pri májnic**ah**
ORODNIK: z májnic**ami**

IZVOR
↑maj

makadámija makadámije samostalnik ženskega spola
[makadámija]

POMEN

1. iz botanike zimzeleno drevo s podolgovatimi listi z valovitim robom in lešniku podobnimi plodovi, po izvoru iz Avstralije; primerjaj lat. *Macadamia*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
oreški, oreški makadamije

- Rastline *makadamije* uspevajo v toplih subtropskih razmerah.
- Najboljši hidratantni izdelki so tisti, ki vsebujejo vitamine E, A in B, rožno olje, olje oreškov *makadamije* in mandlja, aloe vero ter podobne sestavine.
- Drevo *makadamije* z okusnimi, lešnikom podobnimi plodovi je doma v vzhodnem delu celine.

1.1. plod tega drevesa, zlasti kot hrana, jed

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Olje *makadamije* in vitamin E nahranita kožo.

...

- Za prigrizke izberite oreščke, kot so *makadamija*, mandlji ali lešniki.
- V možnarju stolčemo čilije, *makadamije*, česen in namaz iz rakcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[makadámija]

IPA: [maka'da:mija]

tonemski

[makadámija]

IPA: [makadà:míja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: makadámija

RODILNIK: makadámije

DAJALNIK: makadámiji

TOŽILNIK: makadámijo
MESTNIK: pri makadámiji
ORODNIK: z makadámijo

dvojina

IMENOVALNIK: makadámiji
RODILNIK: makadámij
DAJALNIK: makadámij**ama**
TOŽILNIK: makadámiji
MESTNIK: pri makadámij**ah**
ORODNIK: z makadámij**ama**

množina

IMENOVALNIK: makadámije
RODILNIK: makadámij
DAJALNIK: makadámij**am**
TOŽILNIK: makadámije
MESTNIK: pri makadámij**ah**
ORODNIK: z makadámij**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: makadámija
RODILNIK: makadámije
DAJALNIK: makadámiji
TOŽILNIK: makadámijo
MESTNIK: pri makadámiji
ORODNIK: z makadámijo

dvojina

IMENOVALNIK: makadámiji
RODILNIK: makadámij
DAJALNIK: makadámij**ama**
TOŽILNIK: makadámiji
MESTNIK: pri makadámij**ah**
ORODNIK: z makadámij**ama**

množina

IMENOVALNIK: makadámije
RODILNIK: makadámij
DAJALNIK: makadámij**am**
TOŽILNIK: makadámije
MESTNIK: pri makadámij**ah**
ORODNIK: z makadámij**ami**

IZVOR

prevzeto iz angl. *macadamia*, po škotsko-avstralskem znanstveniku in politiku Johnu Macadamu (1827–1865)

make up make upa tudi make upa; in **make-up**; tudi

mêjkap samostalnik moškega spola [mêjkap] tudi [mêjkáp]

POMEN

1. ureditev, urejanje obraza s kozmetičnimi sredstvi, zlasti s pudrom, maskaro, rdečilom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

brezhiben, dober, popoln, primeren make up | dnevni, večerni make up | močan, nežen make up | naraven make up | permanentni make up | profesionalni make up

- Za hiter dnevni *make up* uporablja svinčnik.

- Skrivnost popolnega večernega *make upa* je v izbiri barv.
- Pozimi si vedno naredim malo močnejši *make up* in se tudi napudram.
- Najbolj mi je všeč naravni *make up* v rjavih in zlatih odtenkih.
- Pri permanentnem *make upu* oči gre za nameščanje pigmenta na zgornjo ali spodnjo veko ali na obrvi.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

narediti *make up*

- *Make up* sem jim naredila za kamere, da se koža ni preveč svetila.
- Vsake toliko časa si mora popraviti *make up* in preveriti, ali pričeska stoji tako, kot je treba.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

poskrbeti za *make up*

- Uredili mi bodo nohte, naredili pričesko in poskrbeli za moj *make up*.

...

- Na javnih prireditvah, na televiziji in različnih nastopih se ne pojavljam brez *make upa*.

1.1. kozmetično sredstvo za tako ureditev, urejanje obraza

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Dan začne v kopalnici, kjer se umije in v jutranji halji nanese *make up*.
- *Make up* uporabljajo tako punce kot fantje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mêjkap] tudi [mêjkáp]

IPA: [ˈmɛːikap] tudi [ˈmɛːikˈa:p]

tonemski

[mêjkap] tudi [mêjkâp]

IPA: [mɛːikàp] tudi [mɛːikáp]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: *make up*

jakostni [mêjkap]

tonemski [mêjkap]

RODILNIK: *make upa*

jakostni [mêjkapa]

tonemski [mêjkapa]

DAJALNIK: *make upu*

jakostni [mêjkapu]

tonemski [mêjkapu]

TOŽILNIK: *make up*

jakostni [mêjkap]

tonemski [mêjkap]

MESTNIK: pri *make upu*

jakostni [pri mêjkapu]

tonemski [pri mêjkapu]

ORODNIK: z *make upom*

jakostni [z mêjkapom]

tonemski [z mêjkapom]

dvojina

IMENOVALNIK: *make upa*

jakostni [mêjkapa]

tonemski [mêjkapa]

RODILNIK: *make upov*

jakostni [mêjkapov]

tonemski [mêjkapov]

DAJALNIK: *make upoma*

jakostni [mêjkapoma]

tonemski [mêjkapoma]

TOŽILNIK: *make upa*

jakostni [mêjkapa]

tonemski [mêjkapa]

MESTNIK: pri *make upih*

jakostni [pri mêjkapih]

tonemski [pri mêjkapih]

ORODNIK: z *make upoma*

jakostni [z mêjkapoma]

tonemski [z mêjkapoma]

množina

IMENOVALNIK: *make upi*

jakostni [mêjkapi]

tonemski [mêjkapi]

RODILNIK: *make upov*

jakostni [mêjkapov]

tonemski [mêjkapov]

DAJALNIK: *make upom*

jakostni [mêjkapom]

tonemski [mêjkapom]

TOŽILNIK: *make upe*

jakostni [mêjkape]

tonemski [mêjkape]

MESTNIK: pri *make upih*

jakostni [pri mêjkapih]

tonemski [pri mêjkapih]

ORODNIK: z *make upi*

jakostni [z mêjkapi]

tonemski [z mêjkapi]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: *make up*

jakostni [mêjkáp]

tonemski [mêjkâp]

RODILNIK: *make upa*

jakostni [mêjkápa]

tonemski [mêjkâpa]

DAJALNIK: *make upu*

jakostni [mêjkápu]

tonemski [mêjkâpu]

TOŽILNIK: *make up*

jakostni [mêjkáp]

tonemski [mêjkâp]

MESTNIK: pri *make upu*

jakostni [pri mêjkápu]

tonemski [pri mêjkâpu]

ORODNIK: z make **upom**
jakostni [z mêtjkâpom]
tonemski [z mêtjkâpom]

dvojina

IMENOVALNIK: make **upa**
jakostni [mêtjkâpa]
tonemski [mêtjkâpa]

RODILNIK: make **upov**
jakostni [mêtjkâpov]
tonemski [mêtjkâpov]

DAJALNIK: make **upoma**
jakostni [mêtjkâpoma]
tonemski [mêtjkâpoma]

TOŽILNIK: make **upa**
jakostni [mêtjkâpa]
tonemski [mêtjkâpa]

MESTNIK: pri make **upih**
jakostni [pri mêtjkâpih]
tonemski [pri mêtjkâpih]

ORODNIK: z make **upoma**
jakostni [z mêtjkâpoma]
tonemski [z mêtjkâpoma]

množina

IMENOVALNIK: make **upi**
jakostni [mêtjkâpi]
tonemski [mêtjkâpi]

RODILNIK: make **upov**
jakostni [mêtjkâpov]
tonemski [mêtjkâpov]

DAJALNIK: make **upom**
jakostni [mêtjkâpom]
tonemski [mêtjkâpom]

TOŽILNIK: make **upe**
jakostni [mêtjkâpe]
tonemski [mêtjkâpe]

MESTNIK: pri make **upih**
jakostni [pri mêtjkâpih]
tonemski [pri mêtjkâpih]

ORODNIK: z make **upi**
jakostni [z mêtjkâpi]
tonemski [z mêtjkâpi]

IZVOR

↑makeup

make-up make-upa tudi make-upa; in **make up**; tudi **mêtjkap** samostalnik moškega spola [mêtjkap] tudi [mêtjkâp]

POMEN

1. ureditev, urejanje obraza s kozmetičnimi sredstvi, zlasti s pudrom, maskaro, rdečilom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

brezhiben, dober, popoln, primeren make-up | dnevni, poročni, večerni make-up | močan, nežen, pretiran make-up | naraven make-up | očesni make-up | permanentni make-up

- Pod spretnimi prsti je začel nastajati naraven *make-up* v zemeljskih tonih.
- Ko načrtuješ obisk diskoteke, uporabi domišljijo in močnejši *make-up*.
- V torbici je vse, kar potrebuješ za popoln *make-up*: bleščilo za ustnice, senčilo za veke ter rdečilo za lička.
- Lahko svoj očesni *make-up* odstranim kar s čistilnim mlekom?

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

narediti, ustvariti make-up | odstraniti make-up

- Na srečo so mi *make-up* in frizuro naredili že na modni reviji.
- *Make-up* nežno odstranite z nemastnim odstranjevalcem oz. losjonom.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

poskrbeti, skrbeti za make-up

- Poskrbela je za *make-up* vseh modelov.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

podlaga za make-up

- Na tržišču so kreme, ki jih proizvajalci ponujajo kot podlago za *make-up*.

...

- Najbrž bom kar počivala doma brez *make-upa* in maske ter pekla pustne krofe.
- Prišla je naravnost iz službe in si ni imela časa popraviti *make-upa*.

1.1. kozmetično sredstvo za tako ureditev, urejanje obraza

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Skoraj brezbarvni, prosojni, kremasto tekoči *make-up* nanesemo čez vlažilni gel.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mêtjkap] tudi [mêtjkâp]

IPA: [ˈmɛ:ikap] tudi [ˈmɛ:ikʰa:p]

tonemski

[mêtjkap] tudi [mêtjkâp]

IPA: [mɛ:ikàp] tudi [mɛ:ikâp]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: make-up

jakostni [mêtjkap]

tonemski [mêtjkap]

RODILNIK: make-upa

jakostni [mêtjkapa]

tonemski [mêtjkapa]

DAJALNIK: make-upu

jakostni [mêtjkapu]

tonemski [mêtjkapu]

TOŽILNIK: make-up

jakostni [mêtjkap]

tonemski [mêtjkap]

MESTNIK: pri make-upu

jakostni [pri mējkapu]
tonemski [pri mējkapu]
ORODNIK: z make-upom
jakostni [z mējkapom]
tonemski [z mējkapom]

dvojina

IMENOVALNIK: make-upa
jakostni [mējkapa]
tonemski [mējkapa]
RODILNIK: make-upov
jakostni [mējkapov]
tonemski [mējkapov]
DAJALNIK: make-upoma
jakostni [mējkapoma]
tonemski [mējkapoma]
TOŽILNIK: make-upa
jakostni [mējkapa]
tonemski [mējkapa]
MESTNIK: pri make-upih
jakostni [pri mējkapih]
tonemski [pri mējkapih]
ORODNIK: z make-upoma
jakostni [z mējkapoma]
tonemski [z mējkapoma]

množina

IMENOVALNIK: make-upi
jakostni [mējkapi]
tonemski [mējkapi]
RODILNIK: make-upov
jakostni [mējkapov]
tonemski [mējkapov]
DAJALNIK: make-upom
jakostni [mējkapom]
tonemski [mējkapom]
TOŽILNIK: make-upe
jakostni [mējkape]
tonemski [mējkape]
MESTNIK: pri make-upih
jakostni [pri mējkapih]
tonemski [pri mējkapih]
ORODNIK: z make-upi
jakostni [z mējkapi]
tonemski [z mējkapi]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: make-up
jakostni [mējkáp]
tonemski [mējkâp]
RODILNIK: make-upa
jakostni [mējkápa]
tonemski [mējkâpa]
DAJALNIK: make-upu
jakostni [mējkápu]
tonemski [mējkâpu]
TOŽILNIK: make-up
jakostni [mējkáp]

tonemski [mējkâp]
MESTNIK: pri make-upu
jakostni [pri mējkápu]
tonemski [pri mējkâpu]
ORODNIK: z make-upom
jakostni [z mējkápom]
tonemski [z mējkâpom]

dvojina

IMENOVALNIK: make-upa
jakostni [mējkápa]
tonemski [mējkâpa]
RODILNIK: make-upov
jakostni [mējkáпов]
tonemski [mējkâпов]
DAJALNIK: make-upoma
jakostni [mējkápoma]
tonemski [mējkâpoma]
TOŽILNIK: make-upa
jakostni [mējkápa]
tonemski [mējkâpa]
MESTNIK: pri make-upih
jakostni [pri mējkápih]
tonemski [pri mējkâpih]
ORODNIK: z make-upoma
jakostni [z mējkápoma]
tonemski [z mējkâpoma]

množina

IMENOVALNIK: make-upi
jakostni [mējkápi]
tonemski [mējkâpi]
RODILNIK: make-upov
jakostni [mējkáпов]
tonemski [mējkâпов]
DAJALNIK: make-upom
jakostni [mējkápom]
tonemski [mējkâpom]
TOŽILNIK: make-upe
jakostni [mējkápe]
tonemski [mējkâpe]
MESTNIK: pri make-upih
jakostni [pri mējkápih]
tonemski [pri mējkâpih]
ORODNIK: z make-upi
jakostni [z mējkápi]
tonemski [z mējkâpi]

IZVOR

↑makeup

mangrôva mangrôve tudi **mángrova** mángrrove
samostalnik ženskega spola [mangrôva] tudi [mángrova]

POMEN

1. navadno v množini tropsko drevo ali grm z dolgimi
zračnimi koreninami, ki raste na območju

plimovanja, zlasti ob ustjih rek; primerjaj lat.

Rhizophoraceae

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

gozd mangrov

▪ Pomen gozda *mangrov* je v tem, da je zasidran na premikajočem se blatu in pesku ob obali in s tem preprečuje erozijo.

▪ Razvejane korenine *mangrov* dajejo zavetje številnim živalim.

▪ Roza delfini so prebivalci tropskih voda, najpogosteje jih je opaziti blizu obal, pri ustju velikih rek ter v močvirnatih področjih, kjer rastejo drevesa *mangrov*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

mangrove rastejo KJE

▪ *Mangrove* so zimzelena drevesa, ki rastejo v blatnem območju pod vplivom plime in oseke ter igrajo pomembno vlogo v utrjevanju teh obalnih predelov.

▪ V vodi so *mangrove* poganjale bogate korenine.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Tropske *mangrove* uspevajo v območjih, kjer visoka plima preplavlja njihove spodnje dele.

▪ Z motornimi čolni smo se vozili med bujnimi *mangrovami*.

1.1. navadno v množini območje, poraslo s temi drevesi ali grmi

▪ V nacionalnem parku so s subtropskim zimzelenim gozdom pokrita gričevja, močvirja, jezera, slapovi, hudourniški vodotoki in obalne *mangrove*.

▪ Močvirja, morske obale, *mangrove* in blatne ravnice so polne ptic, ki si tam iščejo hrano, gnezdiijo ali počivajo na svojih letnih selitvenih poteh.

▪ Del delte je predel mlajše kolonizacije, kjer so šele pred nekaj desetletji osušili obširne *mangrove* in pridobili ozemlje, ki je primerno za kmetovanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mangrôva] tudi [mángrova]

IPA: [mang'ró:va] tudi ['ma:ŋgrôva]

tonemski

[mangrôva] tudi [mângrova]

IPA: [mangró:và] tudi [má:ŋgròva]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mangrôva

RODILNIK: mangrôve

DAJALNIK: mangrôvi

TOŽILNIK: mangrôvo

MESTNIK: pri mangrôvi

ORODNIK: z mangrôvo

dvojina

IMENOVALNIK: mangrôvi

RODILNIK: mangrôv

DAJALNIK: mangrôv**ama**

TOŽILNIK: mangrôvi

MESTNIK: pri mangrôv**ah**

ORODNIK: z mangrôv**ama**

množina

IMENOVALNIK: mangrôve

RODILNIK: mangrôv

DAJALNIK: mangrôv**am**

TOŽILNIK: mangrôve

MESTNIK: pri mangrôv**ah**

ORODNIK: z mangrôv**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mangrôva

RODILNIK: mangrôve

DAJALNIK: mangrôvi

TOŽILNIK: mangrôvo

MESTNIK: pri mangrôvi

ORODNIK: z mangrôvo

dvojina

IMENOVALNIK: mangrôvi

RODILNIK: mangrôv

DAJALNIK: mangrôv**ama**

TOŽILNIK: mangrôvi

MESTNIK: pri mangrôv**ah**

ORODNIK: z mangrôv**ama**

množina

IMENOVALNIK: mangrôve

RODILNIK: mangrôv

DAJALNIK: mangrôv**am**

TOŽILNIK: mangrôve

MESTNIK: pri mangrôv**ah**

ORODNIK: z mangrôv**ami**

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mángróva

RODILNIK: mángróve

DAJALNIK: mángróvi

TOŽILNIK: mángróvo

MESTNIK: pri mángróvi

ORODNIK: z mángróvo

dvojina

IMENOVALNIK: mángróvi

RODILNIK: mángróv

DAJALNIK: mángróv**ama**

TOŽILNIK: mángróvi

MESTNIK: pri mángróv**ah**

ORODNIK: z mángróv**ama**

množina

IMENOVALNIK: mángróve

RODILNIK: mángróv

DAJALNIK: mángróv**am**

TOŽILNIK: mángróve

MESTNIK: pri mángróv**ah**

ORODNIK: z mángr^o**ami**
tonemsko
ednina
 IMENOVALNIK: mángr^o**va**
 RODILNIK: mángr^o**ve**
 DAJALNIK: mángr^o**vi**
 TOŽILNIK: mángr^o**vo**
 MESTNIK: pri mángr^o**vi**
 ORODNIK: z mángr^o**vo**
dvojina
 IMENOVALNIK: mángr^o**vi**
 RODILNIK: mángr^o**v**
 DAJALNIK: mángr^o**va****ma**
 TOŽILNIK: mángr^o**vi**
 MESTNIK: pri mángr^o**va****h**
 ORODNIK: z mángr^o**va****ma**
množina
 IMENOVALNIK: mángr^o**ve**
 RODILNIK: mángr^o**v**
 DAJALNIK: mángr^o**va****m**
 TOŽILNIK: mángr^o**ve**
 MESTNIK: pri mángr^o**va****h**
 ORODNIK: z mángr^o**va****mi**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Mangrove*) iz angl. *mangrove*, iz špan. *mangle* ali port. *mangue*, iz nekega indijanskega arav. jezika, + angl. *grove* 'gozdiček'

manikêr manikêrja samostalnik moškega spola [manikêr]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z manikiranjem

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Maniker* uporablja različne vrste pil, lakov, podlakov in nadlakov.
- Videlo se je, da se z njenimi nohti ukvarja *maniker* in da je prišla naravnost od frizerja.

...

- Naš cilj so profesionalno usposobljeni *manikerji* oziroma manikerke, ki imajo dovolj teoretičnega in praktičnega znanja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[manikêr]

IPA: [mani'ke:r]

tonemski

[manikêr]

IPA: [maniké:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: manikêr

RODILNIK: manikêrja

DAJALNIK: manikêrju

TOŽILNIK: manikêrja

MESTNIK: pri manikêrju

ORODNIK: z manikêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: manikêrja

RODILNIK: manikêrjev

DAJALNIK: manikêrjema

TOŽILNIK: manikêrja

MESTNIK: pri manikêrjih

ORODNIK: z manikêrjema

množina

IMENOVALNIK: manikêrji

RODILNIK: manikêrjev

DAJALNIK: manikêrjem

TOŽILNIK: manikêrje

MESTNIK: pri manikêrjih

ORODNIK: z manikêrji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: manikêr

RODILNIK: manikêrja

DAJALNIK: manikêrju

TOŽILNIK: manikêrja

MESTNIK: pri manikêrju

ORODNIK: z manikêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: manikêrja

RODILNIK: manikêrjev

DAJALNIK: manikêrjema

TOŽILNIK: manikêrja

MESTNIK: pri manikêrjih

ORODNIK: z manikêrjema

množina

IMENOVALNIK: manikêrji

RODILNIK: manikêrjev

DAJALNIK: manikêrjem

TOŽILNIK: manikêrje

MESTNIK: pri manikêrjih

ORODNIK: z manikêrji

BESEDOTVORJE

feminativ: manikerka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Manikeur*, glej ↑manikura

manikêrka manikêrke samostalnik ženskega spola

[manikêrka]

POMEN

ženska, ki se poklicno ukvarja z manikiranjem

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Moja žena ima *manikerko*, ki dela v frizerskem salonu na vogalu naše ulice.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Je profesionalna *manikerka* in zato pravi naslov za vprašanja o pomenu urejanja rok.

...

- Za nohte skrbi *manikerka*, tako da imam vedno urejene.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[manikêrka]

IPA: [mani'ke:rka]

tonemski

[manikêrka]

IPA: [maniké:rka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: manikêrka

RODILNIK: manikêrke

DAJALNIK: manikêrki

TOŽILNIK: manikêrko

MESTNIK: pri manikêrki

ORODNIK: z manikêrko

dvojina

IMENOVALNIK: manikêrki

RODILNIK: manikêrk

DAJALNIK: manikêrkama

TOŽILNIK: manikêrki

MESTNIK: pri manikêrkah

ORODNIK: z manikêrkama

množina

IMENOVALNIK: manikêrke

RODILNIK: manikêrk

DAJALNIK: manikêrkam

TOŽILNIK: manikêrke

MESTNIK: pri manikêrkah

ORODNIK: z manikêrkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: manikêrka

RODILNIK: manikêrke

DAJALNIK: manikêrki

TOŽILNIK: manikêrko

MESTNIK: pri manikêrki

ORODNIK: z manikêrko

dvojina

IMENOVALNIK: manikêrki

RODILNIK: manikêrk

DAJALNIK: manikêrkama

TOŽILNIK: manikêrki

MESTNIK: pri manikêrkah

ORODNIK: z manikêrkama

množina

IMENOVALNIK: manikêrke

RODILNIK: manikêrk

DAJALNIK: manikêrkam

TOŽILNIK: manikêrke

MESTNIK: pri manikêrkah

ORODNIK: z manikêrkami

IZVOR

↑maniker

manikíra manikíre samostalnik ženskega spola [manikíra]

POMEN

1. urejanje nohtov na rokah, navadno z nanašanjem laka in nego obnohtne kože; SIN.:

manikiranje, manikura

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

- Uživa v solariju, savni in masažah, zelo rada pa obišče tudi kakšen salon za *manikiro*.

▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**

- Odpravila sem se na *manikiro*, kjer so mi nohte popravili in uredili.

1.1. ureditev nohtov na rokah, navadno z nanašanjem laka in nego obnohtne kože; SIN.: manikura

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

privoščiti si manikuro

- Enkrat na mesec si z veseljem privošči *manikuro*.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Življenje je naglica in dostikrat nimamo časa, da bi si lahko privoščile popolno *manikuro*.

▶ **priredna zveza**

manikira in pedikura

- Pedikuro in *manikuro* je najbolje narediti dan pred poroko, saj bo tako zagotovljena obstojnost lakiranja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[manikíra]

IPA: [mani'ki:ra]

tonemski

[manikíra]

IPA: [manikí:rà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: manikíra

RODILNIK: manikíre

DAJALNIK: manikíri

TOŽILNIK: manikíro

MESTNIK: pri manikíri

ORODNIK: z manikíro

dvojina

IMENOVALNIK: manikíri

RODILNIK: manikír

DAJALNIK: manikírama

TOŽILNIK: manikíri

MESTNIK: pri manikírah

ORODNIK: z manikírama

množina

IMENOVALNIK: manikíre
RODILNIK: manikír
DAJALNIK: manikíram
TOŽILNIK: manikíre
MESTNIK: pri manikírah
ORODNIK: z manikírami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: manikîra
RODILNIK: manikîr
DAJALNIK: manikîri
TOŽILNIK: manikîro
MESTNIK: pri manikîri
ORODNIK: z manikîro

dvojina

IMENOVALNIK: manikîri
RODILNIK: manikîr
DAJALNIK: manikîrama
TOŽILNIK: manikîri
MESTNIK: pri manikîrah
ORODNIK: z manikîrama

množina

IMENOVALNIK: manikíre
RODILNIK: manikír
DAJALNIK: manikíram
TOŽILNIK: manikíre
MESTNIK: pri manikírah
ORODNIK: z manikírami

STALNE ZVEZE

francoska manikira

manikira, pri kateri so nohti navadno nalakirani s prozornim lakom, konice nohtov pa obarvane belo; SIN.: francoska manikura

- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - V drogerijah ponujajo posebne komplete za *francosko manikiro*, ki vsebujejo tri lake in šablone.
 - Z belo barvico pobarvajte konice nohtov, nato pa jih nalakirajte z lakom za *francosko manikiro*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
 - Naredili so mi *francosko manikiro* in bila sem navdušena tako nad prijaznostjo kot tudi nad kakovostjo.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - Če imate kratke nohte, je najlepša *francoska manikira*.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Maniküre*) iz frc. *manucure*, iz lat. *manus* 'roka' + *cûra* 'skrb, nega'

manikíranje manikíranja samostalnik srednjega spola

[manikíranje]

POMEN

urejanje nohtov na rokah, navadno z nanašanjem laka in nego obnohtne kože; SIN.: manikira, manikura

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - nepravilno manikiranje
 - Krhke nohte povzroča tudi nepravilno *manikiranje*, rezanje nohtov s škarjicami, grizenje in nepravilna prehrana.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku manikiranje nohtov
 - Veliko boljše mi gre vse od rok, če si vzamem nekaj časa zase: to je lahko *manikiranje* nohtov, branje knjig ali gledanje oddaj.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Obisk nakupovalnega centra je idealna priložnost za *manikiranje* rok.

...

- Olivno olje je odlično za mehčanje obnohtne kože pred *manikiranjem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[manikíranje]

IPA: [mani'ki:ranje]

tonemski

[manikíranje]

IPA: [manikí:rànje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: manikíranje
RODILNIK: manikíranja
DAJALNIK: manikíranju
TOŽILNIK: manikíranje
MESTNIK: pri manikíranju
ORODNIK: z manikíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: manikíranji
RODILNIK: manikíranj
DAJALNIK: manikíranjema
TOŽILNIK: manikíranji
MESTNIK: pri manikíranjih
ORODNIK: z manikíranjema

množina

IMENOVALNIK: manikíranja
RODILNIK: manikíranj
DAJALNIK: manikíranjem
TOŽILNIK: manikíranja
MESTNIK: pri manikíranjih
ORODNIK: z manikíranji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: manikíranje
RODILNIK: manikíranja
DAJALNIK: manikíranju

TOŽILNIK: manikîranje
MESTNIK: pri manikîranju
ORODNIK: z manikîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: manikîranji
RODILNIK: manikîranj
DAJALNIK: manikîranjema
TOŽILNIK: manikîranji
MESTNIK: pri manikîranjih
ORODNIK: z manikîranjema

množina

IMENOVALNIK: manikîranja
RODILNIK: manikîranj
DAJALNIK: manikîranjem
TOŽILNIK: manikîranja
MESTNIK: pri manikîranjih
ORODNIK: z manikîranji

IZVOR

↑manikirati

manikirati manikíram nedovršni in dovršni glagol

[manikíрати]

POMEN

urejati nohte na rokah, navadno z nanašanjem laka in nego obnohtne kože

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

manikirati (si) nohte

- Bere knjigo in se pusti *manikirati* obenem.
- Polico lahko uporabimo tudi za klopco (ko si *manikiramo* in lakiramo nohte ali sušimo lase).

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[manikíрати]

IPA: [mani'ki:rati]

tonemski

[manikîrati]

IPA: [manikí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: manikíрати

NAMENILNIK: manikíрат

sedanjik

ednina

1. OSEBA: manikíram

2. OSEBA: manikíraš

3. OSEBA: manikíra

dvojina

1. OSEBA: manikírava

2. OSEBA: manikírata

3. OSEBA: manikírata

množina

1. OSEBA: manikíramo

2. OSEBA: manikírate

3. OSEBA: manikírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: manikíraj

dvojina

1. OSEBA: manikírajva

2. OSEBA: manikírajta

množina

1. OSEBA: manikírajmo

2. OSEBA: manikírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: manikíral

DVOJINA: manikírala

MNOŽINA: manikírali

ženski spol

EDNINA: manikírala

DVOJINA: manikírali

MNOŽINA: manikírale

srednji spol

EDNINA: manikíralo

DVOJINA: manikírali

MNOŽINA: manikírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: manikirajóč

RODILNIK: manikirajóčega

DAJALNIK: manikirajóčemu

TOŽILNIK: manikirajóč

živo manikirajóčega

MESTNIK: pri manikirajóčem

ORODNIK: z manikirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: manikirajóča

RODILNIK: manikirajóčih

DAJALNIK: manikirajóčima

TOŽILNIK: manikirajóča

MESTNIK: pri manikirajóčih

ORODNIK: z manikirajóčima

množina

IMENOVALNIK: manikirajóči

RODILNIK: manikirajóčih

DAJALNIK: manikirajóčim

TOŽILNIK: manikirajóče

MESTNIK: pri manikirajóčih

ORODNIK: z manikirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: manikirajóča

RODILNIK: manikirajóče

DAJALNIK: manikirajóči

TOŽILNIK: manikirajóčo

MESTNIK: pri manikirajóči

ORODNIK: z manikirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: manikirajóči
RODILNIK: manikirajóčih
DAJALNIK: manikirajóčima
TOŽILNIK: manikirajóči
MESTNIK: pri manikirajóčih
ORODNIK: z manikirajóčima

množina

IMENOVALNIK: manikirajóče
RODILNIK: manikirajóčih
DAJALNIK: manikirajóčim
TOŽILNIK: manikirajóče
MESTNIK: pri manikirajóčih
ORODNIK: z manikirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: manikirajóče
RODILNIK: manikirajóčega
DAJALNIK: manikirajóčemu
TOŽILNIK: manikirajóče
MESTNIK: pri manikirajóčem
ORODNIK: z manikirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: manikirajóči
RODILNIK: manikirajóčih
DAJALNIK: manikirajóčima
TOŽILNIK: manikirajóči
MESTNIK: pri manikirajóčih
ORODNIK: z manikirajóčima

množina

IMENOVALNIK: manikirajóča
RODILNIK: manikirajóčih
DAJALNIK: manikirajóčim
TOŽILNIK: manikirajóča
MESTNIK: pri manikirajóčih
ORODNIK: z manikirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: manikíran
RODILNIK: manikíranega
DAJALNIK: manikíranemu
TOŽILNIK: manikíran
živo manikíranega
MESTNIK: pri manikíranem
ORODNIK: z manikíranim

dvojina

IMENOVALNIK: manikírana
RODILNIK: manikíranih
DAJALNIK: manikíranima
TOŽILNIK: manikírana
MESTNIK: pri manikíranih
ORODNIK: z manikíranima

množina

IMENOVALNIK: manikírani
RODILNIK: manikíranih
DAJALNIK: manikíranim

TOŽILNIK: manikírane
MESTNIK: pri manikíranih
ORODNIK: z manikíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: manikírana
RODILNIK: manikírane
DAJALNIK: manikírani
TOŽILNIK: manikírano
MESTNIK: pri manikírani
ORODNIK: z manikírano

dvojina

IMENOVALNIK: manikírani
RODILNIK: manikíranih
DAJALNIK: manikíranima
TOŽILNIK: manikírani
MESTNIK: pri manikíranih
ORODNIK: z manikíranima

množina

IMENOVALNIK: manikírane
RODILNIK: manikíranih
DAJALNIK: manikíranim
TOŽILNIK: manikírane
MESTNIK: pri manikíranih
ORODNIK: z manikíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: manikírano
RODILNIK: manikíranega
DAJALNIK: manikíranemu
TOŽILNIK: manikírano
MESTNIK: pri manikíranem
ORODNIK: z manikíranim

dvojina

IMENOVALNIK: manikírani
RODILNIK: manikíranih
DAJALNIK: manikíranima
TOŽILNIK: manikírani
MESTNIK: pri manikíranih
ORODNIK: z manikíranima

množina

IMENOVALNIK: manikírana
RODILNIK: manikíranih
DAJALNIK: manikíranim
TOŽILNIK: manikírana
MESTNIK: pri manikíranih
ORODNIK: z manikíranimi

DELEŽJE NA *-aje*: manikíráje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: manikíranje
RODILNIK: manikíranja
DAJALNIK: manikíranju
TOŽILNIK: manikíranje
MESTNIK: pri manikíranju
ORODNIK: z manikíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: manikíranj**ji**
RODILNIK: manikíranj
DAJALNIK: manikíranj**ema**
TOŽILNIK: manikíranj**ji**
MESTNIK: pri manikíranj**ih**
ORODNIK: z manikíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: manikíranj**a**
RODILNIK: manikíranj
DAJALNIK: manikíranj**em**
TOŽILNIK: manikíranj**a**
MESTNIK: pri manikíranj**ih**
ORODNIK: z manikíranj**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: manikírat**i**
NAMENILNIK: manikírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: manikíra**m**
2. OSEBA: manikíra**š**
3. OSEBA: manikíra

dvojina

1. OSEBA: manikíra**va**
2. OSEBA: manikíra**ta**
3. OSEBA: manikíra**ta**

množina

1. OSEBA: manikíra**mo**
2. OSEBA: manikíra**te**
3. OSEBA: manikíra**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: manikíra**j**

dvojina

1. OSEBA: manikíra**jva**
2. OSEBA: manikíra**ja**

množina

1. OSEBA: manikíra**jmo**
2. OSEBA: manikíra**jte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: manikíra**l**
DVOJINA: manikíra**la**
MNOŽINA: manikíra**li**

ženski spol

EDNINA: manikíra**la**
DVOJINA: manikíra**li**
MNOŽINA: manikíra**le**

srednji spol

EDNINA: manikíra**lo**
DVOJINA: manikíra**li**
MNOŽINA: manikíra**la**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: manikirajó**č** tudi manikirajó**č**

RODILNIK: manikirajó**čega**

DAJALNIK: manikirajó**čemu**

TOŽILNIK: manikirajó**č** tudi manikirajó**č**
živo manikirajó**čega**

MESTNIK: pri manikirajó**čem**

ORODNIK: z manikirajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: manikirajó**ča**

RODILNIK: manikirajó**čih**

DAJALNIK: manikirajó**čima**

TOŽILNIK: manikirajó**ča**

MESTNIK: pri manikirajó**čih**

ORODNIK: z manikirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: manikirajó**či**

RODILNIK: manikirajó**čih**

DAJALNIK: manikirajó**čim**

TOŽILNIK: manikirajó**če**

MESTNIK: pri manikirajó**čih**

ORODNIK: z manikirajó**čimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: manikirajó**ča**

RODILNIK: manikirajó**če**

DAJALNIK: manikirajó**či**

TOŽILNIK: manikirajó**čo**

MESTNIK: pri manikirajó**či**

ORODNIK: z manikirajó**čo**

dvojina

IMENOVALNIK: manikirajó**či**

RODILNIK: manikirajó**čih**

DAJALNIK: manikirajó**čima**

TOŽILNIK: manikirajó**či**

MESTNIK: pri manikirajó**čih**

ORODNIK: z manikirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: manikirajó**če**

RODILNIK: manikirajó**čih**

DAJALNIK: manikirajó**čim**

TOŽILNIK: manikirajó**če**

MESTNIK: pri manikirajó**čih**

ORODNIK: z manikirajó**čimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: manikirajó**če**

RODILNIK: manikirajó**čega**

DAJALNIK: manikirajó**čemu**

TOŽILNIK: manikirajó**če**

MESTNIK: pri manikirajó**čem**

ORODNIK: z manikirajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: manikirajó**či**

RODILNIK: manikirajó**čih**

DAJALNIK: manikirajó**čima**

TOŽILNIK: manikirajó**či**

MESTNIK: pri manikirajó**čih**

ORODNIK: z manikirajóč**ima**
množina

IMENOVALNIK: manikirajóča
RODILNIK: manikirajóč**ih**
DAJALNIK: manikirajóč**im**
TOŽILNIK: manikirajóča
MESTNIK: pri manikirajóč**ih**
ORODNIK: z manikirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: manikîran
RODILNIK: manikîran**ega**
DAJALNIK: manikîran**emu**
TOŽILNIK: manikîran
živo manikîran**ega**
MESTNIK: pri manikîran**em**
ORODNIK: z manikîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: manikîrana
RODILNIK: manikîran**ih**
DAJALNIK: manikîran**ima**
TOŽILNIK: manikîrana
MESTNIK: pri manikîran**ih**
ORODNIK: z manikîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: manikîrani
RODILNIK: manikîran**ih**
DAJALNIK: manikîran**im**
TOŽILNIK: manikîrane
MESTNIK: pri manikîran**ih**
ORODNIK: z manikîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: manikîrana
RODILNIK: manikîran**e**
DAJALNIK: manikîran**i**
TOŽILNIK: manikîran**o**
MESTNIK: pri manikîran**i**
ORODNIK: z manikîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: manikîrani
RODILNIK: manikîran**ih**
DAJALNIK: manikîran**ima**
TOŽILNIK: manikîran**i**
MESTNIK: pri manikîran**ih**
ORODNIK: z manikîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: manikîrane
RODILNIK: manikîran**ih**
DAJALNIK: manikîran**im**
TOŽILNIK: manikîrane
MESTNIK: pri manikîran**ih**
ORODNIK: z manikîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: manikîran**o**
RODILNIK: manikîran**ega**
DAJALNIK: manikîran**emu**
TOŽILNIK: manikîran**o**
MESTNIK: pri manikîran**em**
ORODNIK: z manikîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: manikîrani
RODILNIK: manikîran**ih**
DAJALNIK: manikîran**ima**
TOŽILNIK: manikîran**i**
MESTNIK: pri manikîran**ih**
ORODNIK: z manikîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: manikîrana
RODILNIK: manikîran**ih**
DAJALNIK: manikîran**im**
TOŽILNIK: manikîrana
MESTNIK: pri manikîran**ih**
ORODNIK: z manikîran**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: manikirá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: manikîran**je**
RODILNIK: manikîran**ja**
DAJALNIK: manikîran**ju**
TOŽILNIK: manikîran**je**
MESTNIK: pri manikîran**ju**
ORODNIK: z manikîran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: manikîran**ji**
RODILNIK: manikîran**j**
DAJALNIK: manikîran**jema**
TOŽILNIK: manikîran**ji**
MESTNIK: pri manikîran**jih**
ORODNIK: z manikîran**jema**

množina

IMENOVALNIK: manikîran**ja**
RODILNIK: manikîran**j**
DAJALNIK: manikîran**jem**
TOŽILNIK: manikîran**ja**
MESTNIK: pri manikîran**jih**
ORODNIK: z manikîran**ji**

IZVOR

↑manikira

manikúra manikúre samostalnik ženskega spola

[manikúra]

POMEN

1. urejanje nohtov na rokah, navadno z nanašanjem laka in nego obnohtne kože; SIN.: manikira, manikiranje

► sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Set za *manikuro* prodajajo kozmetične trgovine in drogerije.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
 - Odločila se je narediti tečaj *manikure*.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
 - V sredo si je privoščila dan za razvajanje, saj se je odpravila na *manikuro*.
- ▶ priredna zveza
manikura in pedikura
 - Med stvari, ki jih ima rada, sodijo tudi masaža nog ter *manikura* in pedikura.
- 1.1. ureditev nohtov na rokah, navadno z nanašanjem laka in nego obnohtne kože;** SIN.: manikira
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
privoščiti si manikuro
 - Ne spomnim se, kdaj sem si nazadnje privoščila *manikuro*.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - Povprečna domača *manikura* zdrži en teden.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[manikúra]

IPA: [mani'ku:ra]

tonemski

[manikûra]

IPA: [manikú:rà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: manikúra

RODILNIK: manikûre

DAJALNIK: manikúri

TOŽILNIK: manikúro

MESTNIK: pri manikúri

ORODNIK: z manikúro

dvojina

IMENOVALNIK: manikúri

RODILNIK: manikúr

DAJALNIK: manikúrama

TOŽILNIK: manikúri

MESTNIK: pri manikúrah

ORODNIK: z manikúrama

množina

IMENOVALNIK: manikûre

RODILNIK: manikúr

DAJALNIK: manikúram

TOŽILNIK: manikûre

MESTNIK: pri manikúrah

ORODNIK: z manikúrami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: manikûra

RODILNIK: manikûre

DAJALNIK: manikûri

TOŽILNIK: manikúro

MESTNIK: pri manikúri

ORODNIK: z manikúro

dvojina

IMENOVALNIK: manikúri

RODILNIK: manikúr

DAJALNIK: manikúrama

TOŽILNIK: manikúri

MESTNIK: pri manikúrah

ORODNIK: z manikúrama

množina

IMENOVALNIK: manikûre

RODILNIK: manikúr

DAJALNIK: manikúram

TOŽILNIK: manikûre

MESTNIK: pri manikúrah

ORODNIK: z manikúrami

STALNE ZVEZE

francoska manikura

manikira, pri kateri so nohti navadno nalakirani s prozornim lakom, konice nohtov pa obarvane belo; SIN.: francoska manikira

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- V setu za *francosko manikuro* so štiri izdelki – prozoren podlak, lak v pastelnem odtenku, bel lak in nadlak, ki jih nanesemo drugega za drugim.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Nohti niso lepi le takrat, kadar so lakirani ali imajo narejeno *francosko manikuro*.

...

- Nohti s *francosko manikuro* izgledajo naravno lepi in brezhibni.

IZVOR

prevzeto (prek angl. *manicure*) iz frc. *manucure*, glej ↑manikira

marabú marabúja samostalnik moškega spola [marabú]

POMEN

1. iz zoologije večja ptica z belim perjem po telesu, črnim na perutih, golo glavo ter kožno vrečo pod kljunom, po izvoru iz Afrike; primerjaj lat. *Leptoptilos crumenifer*

- *Marabu* ima močan kljun, s katerim lahko od mrhovine odžene celo jastrebe.
- *Marabu*, ki živi na območju Afrike južno od Sahare, se pogosto vede kot jastreb.

2. afriški islamski voditelj in učitelj

- *Marabuji*, verski voditelji države, so oklicali vsesplošne molitve za mir.
- Koranska šola, mahadra, je zaslovela po zaslugi *marabuja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[marabú]

IPA: [mara'bu:]

tonemski

[marabû]

IPA: [marabú:]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: marabú

RODILNIK: marabúja

DAJALNIK: marabúju

TOŽILNIK: marabúja

MESTNIK: pri marabúju

ORODNIK: z marabújem

dvojina

IMENOVALNIK: marabúja

RODILNIK: marabújev

DAJALNIK: marabújema

TOŽILNIK: marabúja

MESTNIK: pri marabújih

ORODNIK: z marabújema

množina

IMENOVALNIK: marabúji

RODILNIK: marabújev

DAJALNIK: marabújem

TOŽILNIK: marabúje

MESTNIK: pri marabújih

ORODNIK: z marabúji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: marabû

RODILNIK: marabûja

DAJALNIK: marabûju

TOŽILNIK: marabûja

MESTNIK: pri marabûju

ORODNIK: z marabûjem

dvojina

IMENOVALNIK: marabûja

RODILNIK: marabûjev

DAJALNIK: marabûjema

TOŽILNIK: marabûja

MESTNIK: pri marabûjih

ORODNIK: z marabûjema

množina

IMENOVALNIK: marabûji

RODILNIK: marabûjev

DAJALNIK: marabûjem

TOŽILNIK: marabûje

MESTNIK: pri marabûjih

ORODNIK: z marabûji

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Marabu*) iz frc. *marabout*, to pa iz arab. *murābiṭ* 'menih vojak' iz *ribāṭ* 'samostanska utrdba na meji'

markácija markácije samostalnik ženskega spola

[markácija]

POMEN

barvno znamenje za označevanje zlasti planinskih in pohodniških poti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

obledele, slabe, stare markacije | planinska markacija | redke markacije | rdeče-bela, rumena markacija | vidne markacije

▪ Dobro uhojena pot je bila nekoč označena, zdaj so redke *markacije* zbledele.

▪ Za orientacijo planinca namesto zemljevida, kompasa in podrobnega opisa v vodniku skrbijo rdeče-bele *markacije*.

▪ Proti državni meji sta speljani dve poti, obe označeni z rumenimi *markacijami* in majhnimi dvojezičnimi napisi.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

markacija označuje KAJ | markacije povedejo, pripeljejo, vodijo KAM | markacija usmeri KAM

▪ *Markacije* nas povedejo desno v smeri glavnega grebena.

▪ *Markacije* nas skozi gosto ruševje pripeljejo na Konja.

▪ Odcep označuje *markacija* na drevesu, ki pa je posebej poleti zaradi goste krošnje slabo vidna.

▪ Ko pridemo na travnike, nas stare *markacije* usmerijo navzgor po stezi čez travnike.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obnoviti markacije | opaziti, poiskati markacije

▪ Na kolesarski poti bodo nadomestili ukradene stebričke in oznake, na naravoslovni učni poti pa obnovili *markacije* in smerne puščice.

▪ Poiščemo *markacije*, ki nas od domačije, pri kateri je žig Savinjske planinske poti, usmerijo desno v gozd.

▪ Obrnemo se levo, jugozahodno na Studorski preval, kjer zapustimo *markacije* in jo uberemo desno navzgor po brezpotju.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**

slediti markacijam

▪ Komur je do varnejšega popotovanja, bo sledil *markacijam*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

naleteti na markacijo

▪ Tik pod vrhom bomo naleteli na *markacije*, saj se nam bo z desne strani priključila markirana pot.

▶ **sam. beseda** + proti + **sam. beseda** v dajalniku

▪ Dobre pol ure od izhodišča se *markacije* proti Korošici obrnejo desno, bolj strmo v breg, mi pa nadaljujemo po stezi v smeri dna doline.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Drobna stezica z *markacijami* kmalu krene v levo in se vzpenja po gozdu in čez trave.

▶ **glag.** + **za** + **sam. beseda v orodniku**

▪ Od koč se napotimo za *markacijami* proti vzhodu po prostranem travnatem pobočju do zanimivega skalnatega izrastka.

▶ **prireдна zveza**

markacija in smerokaz

- Če se pripeljemo iz Vipave, nas kažipot in *markacija* usmerita na desno.
- Pri domu parkiramo, se obrnemo v smeri Storžiča in na levi strani zagledamo *markacijo* in smerokaz za planino Javornik.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[markácija]

IPA: [mar'ka:tsija]

tonemski

[markácija]

IPA: [markà:tsija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: markácija

RODILNIK: markácije

DAJALNIK: markáciji

TOŽILNIK: markácijo

MESTNIK: pri markáciji

ORODNIK: z markácijo

dvojina

IMENOVALNIK: markáciji

RODILNIK: markácij

DAJALNIK: markácijama

TOŽILNIK: markáciji

MESTNIK: pri markácijah

ORODNIK: z markácijami

množina

IMENOVALNIK: markácije

RODILNIK: markácij

DAJALNIK: markácijam

TOŽILNIK: markácije

MESTNIK: pri markácijah

ORODNIK: z markácijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: markácija

RODILNIK: markácije

DAJALNIK: markáciji

TOŽILNIK: markácijo

MESTNIK: pri markáciji

ORODNIK: z markácijo

dvojina

IMENOVALNIK: markáciji

RODILNIK: markácij

DAJALNIK: markácijama

TOŽILNIK: markáciji

MESTNIK: pri markácijah

ORODNIK: z markácijama

množina

IMENOVALNIK: markácije

RODILNIK: markácij

DAJALNIK: markácijam

TOŽILNIK: markácije

MESTNIK: pri markácijah

ORODNIK: z markácijami

STALNE ZVEZE

Knafelčeva markacija

iz planinstva **markacija** z belo piko in rdečim kolobarjem za označevanje slovenskih planinskih poti

- Z Zakonom o planinskih poteh je zaščiten tudi *Knafelčeva markacija*, ki označuje okrog sedem tisoč kilometrov poti do planinskih koč in vrhov v slovenskih gorah.
- Z okroglo markacijo z rdečim kolobarjem in belim osredjem je Alojz Knafelc poenotil različne oznake poti, zato se po njem imenuje *Knafelčeva markacija*.

zimska markacija

iz planinstva **puščica**, tabla na do pet metrov visokem drogu ali drevesu za označevanje smeri gibanja in prehodov na zasneženem območju

- Pot po dolini nam kažejo *zimske markacije*.

IZVOR

↑markirati

markacíst markacísta samostalnik moškega spola

[markacíst]

POMEN

kdor vzdržuje planinske poti in jih označuje z markacijami

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + **glag.**

markacisti obnovijo, vzdržujejo KAJ | markacisti skrbijo ZA KAJ

- Slovenski in avstrijski *markacisti* so obnovili slovenske in mednarodne markacije na planinskih poteh.
- *Markacisti* vzdržujejo več kot 7000 kilometrov planinskih poti.
- *Markacisti* skrbijo za urejanje, označevanje in vzdrževanje planinskih poti in zagotavljajo varno hojo številnim pohodnikom.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

delo markacistov | srečanje markacistov

- Vse preveč je kritik, kako je nekaj slabo narejeno, premalo pa takšnih, ki delo *markacistov* pohvalijo.

- Na zboru *markacistov* so obravnavali vprašanja, povezana z vzdrževanjem in urejanjem planinskih poti.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
tečaj za markaciste

- Komisija za planinske poti tudi letos načrtuje več tečajev za *markaciste*, ki so jih v preteklosti organizirali po planinskih postojankah.
- Izšel bo učbenik o nevarnostih v gorah, priročnik za *markaciste* in vodje taborov, vodnik po zahtevnih zavarovanih poteh.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Pri markiranju je poleg tridesetih slovenskih sodelovalo tudi pet avstrijskih *markacistov*, članov sosednjih avstrijskih planinskih društev.
- Prizadevni *markacisti* so skrbno vzdrževali poti.

...

- Z vojsko zelo dobro sodelujemo že vrsto let, saj nam prepeljejo *markaciste* in tovor na delovna mesta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[markacíst]
IPA: [marka'tsi:st]

tonemski

[markacíst]
IPA: [markatsí:st]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: markacíst
RODILNIK: markacísta
DAJALNIK: markacístu
TOŽILNIK: markacísta
MESTNIK: pri markacístu
ORODNIK: z markacístom

dvojina

IMENOVALNIK: markacísta
RODILNIK: markacístov
DAJALNIK: markacístoma
TOŽILNIK: markacísta
MESTNIK: pri markacístih
ORODNIK: z markacístoma

množina

IMENOVALNIK: markacísti
RODILNIK: markacístov
DAJALNIK: markacístom
TOŽILNIK: markacíste
MESTNIK: pri markacístih
ORODNIK: z markacísti

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: markacíst
RODILNIK: markacísta
DAJALNIK: markacístu

TOŽILNIK: markacísta
MESTNIK: pri markacístu
ORODNIK: z markacístom

dvojina

IMENOVALNIK: markacísta
RODILNIK: markacístov
DAJALNIK: markacístoma
TOŽILNIK: markacísta
MESTNIK: pri markacístih
ORODNIK: z markacístoma

množina

IMENOVALNIK: markacísti
RODILNIK: markacístov
DAJALNIK: markacístom
TOŽILNIK: markacíste
MESTNIK: pri markacístih
ORODNIK: z markacísti

BESEDOTVORJE

feminativ: markacistka

IZVOR

↑markacija

markacistka markacistke samostalnik ženskega spola

[markacistka]

POMEN

ženska, ki vzdržuje planinske poti in jih označuje z markacijami

- Pridružila se nam je *markacistka* z ogromno znanja, ki ga je prijazno posredovala tudi nam.
- Je najboljši naslov za informacije, saj je tudi *markacistka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[markacistka]
IPA: [marka'tsi:stka]

tonemski

[markacistka]
IPA: [markatsí:stka]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: markacistka
RODILNIK: markacistke
DAJALNIK: markacistki
TOŽILNIK: markacistko
MESTNIK: pri markacistki
ORODNIK: z markacistko

dvojina

IMENOVALNIK: markacistki
RODILNIK: markacistk
DAJALNIK: markacistkama
TOŽILNIK: markacistki

MESTNIK: pri markacístkah
ORODNIK: z markacístkama

množina

IMENOVALNIK: markacístke
RODILNIK: markacístk
DAJALNIK: markacístkam
TOŽILNIK: markacístke
MESTNIK: pri markacístkah
ORODNIK: z markacístkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: markacístka
RODILNIK: markacístke
DAJALNIK: markacístki
TOŽILNIK: markacístko
MESTNIK: pri markacístki
ORODNIK: z markacístko

dvojina

IMENOVALNIK: markacístki
RODILNIK: markacístk
DAJALNIK: markacístkama
TOŽILNIK: markacístki
MESTNIK: pri markacístkah
ORODNIK: z markacístkama

množina

IMENOVALNIK: markacístke
RODILNIK: markacístk
DAJALNIK: markacístkam
TOŽILNIK: markacístke
MESTNIK: pri markacístkah
ORODNIK: z markacístkami

IZVOR

↑markacist

MB simbol

POMEN

1. simbol za enoto *megabajt*

▪ Pri diktafonu je na 512 MB pomnilnika z največjim stiskanjem podatkov dovolj prostora za nekaj dni snemanja.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-MB** <-megabajtni>

▪ 32-MB spominska kartica služi shranjevanju podatkov, dokumentov in poslovnih predstavitev.

IZVOR

prevzeto iz angl. *MB*, krajšave za *megabyte*, glej

↑megabajt

MB/s simbol

POMEN

simbol za enoto *megabajt na sekundo*

▪ Z možnostjo zapisovanja 21 MB/s je mogoče za 4,7 GB videa, fotografij, glasbe ali podatkov posneti v petih minutah.

IZVOR

prevzeto iz angl. *MB/s*, krajšave za *megabyte per second*

medenják medenjáka samostalnik moškega spola

[medenják]

POMEN

1. piškot iz testa, v katero so vmešani med in dišave

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domači medenjaki | figuralni medenjaki | pečeni medenjaki | slastni medenjaki

- Na mizi stoji pehar z belim čipkastim prtičem, ki je poln domačih *medenjakov* in jabolčnih krhljev.
- Na škofjeloškem območju so figuralne *medenjake*, odtisnjene v lesene modele, imenovali mali kruhek.
- Učenci so izdelovali ptičje hišice, božične in novoletne voščilnice in okraske ter pekli slastne *medenjake* in druge piškote.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

peči, speči medenjake

- Raznovrstne *medenjake* pečejo po receptih, starih že nekaj stoletij.
- Spekli so *medenjake*, izdelali okrasne sveče, novoletne voščilnice in okraske za novoletne jelke.
- Namesto z orehi okrasimo *medenjaka* z mandlji in polovičkami kandiranih češenj.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

dišave, začimbe za medenjake | recept za medenjake

- V staljeno čokolado zamešamo dišave za *medenjake*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

peka medenjakov

- Recepti za peko *medenjakov* so bili velika skrivnost torunjskih pekov, ki so leta 1556 z nürnbergskimi podpisali listino o izmenjavi receptov.
- Pri pripravi *medenjakov* uporabimo začimbe, in sicer se z okusom meda najlepše ujemajo mleti cimet in mleti klinčki.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Obiskovalce bodo pogostili z *medenjaki* in medico.

...

▪ Predstavljajte si soj srednjeveških trgov, razsvetljenih s tisočeri lučkami, lesene stojnice z *medenjaki* ter vonj po cimetu in kuhanem vinu v zraku.

2. biskvitu podobno pecivo z dodatkom medu in dišav

- *Medenjake* narežite po dolgem na ploščate kose.
- Dodamo 40 dag na kocke narezanih *medenjakov*, ki jih lahko nadomestimo z rezino kruha in žlico medu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[medenják]
IPA: [mɛdɛn'ja:k]

tonemski

[medenják]
IPA: [mɛdɛnjà:k]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: medenják
RODILNIK: medenjába
DAJALNIK: medenjáku
TOŽILNIK: medenják
MESTNIK: pri medenjáku
ORODNIK: z medenják**om**

dvojina

IMENOVALNIK: medenjába
RODILNIK: medenják**ov**
DAJALNIK: medenják**oma**
TOŽILNIK: medenjába
MESTNIK: pri medenják**ih**
ORODNIK: z medenják**oma**

množina

IMENOVALNIK: medenjáci
RODILNIK: medenják**ov**
DAJALNIK: medenják**om**
TOŽILNIK: medenjáke
MESTNIK: pri medenják**ih**
ORODNIK: z medenjáci

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: medenják
RODILNIK: medenjába
DAJALNIK: medenjáku
TOŽILNIK: medenják
MESTNIK: pri medenjáku
ORODNIK: z medenják**om**

dvojina

IMENOVALNIK: medenjába
RODILNIK: medenják**ov** tudi medenják**ov**
DAJALNIK: medenják**oma**
TOŽILNIK: medenjába
MESTNIK: pri medenják**ih** tudi pri medenják**ih**
ORODNIK: z medenják**oma**

množina

IMENOVALNIK: medenjáci
RODILNIK: medenják**ov** tudi medenják**ov**
DAJALNIK: medenják**om**
TOŽILNIK: medenjáke
MESTNIK: pri medenják**ih** tudi pri medenják**ih**
ORODNIK: z medenjáci tudi z medenjáci

IZVOR
↑med

mégabájt mégabájta samostalnik moškega spola

[mégabájt]

POMEN

iz računalništva merska enota za količino podatkov,
1024 kilobajtov [MB]

- števnik + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku
n mégabajtov podatkov | *n* mégabajtov
predpomnilnika, pomnilnika, prostora, spomina
- Vključil je prastari računalnik, ki je imel samo šestnajst *mégabajtov* pomnilnika.
 - Prvi trdi disk so izdelali daljnega leta 1956 s petdesetimi 24-palčnimi ploščami, ki so shranile za takrat velikanskih pet *mégabajtov* podatkov.

...

- S prvotnih 10 *mégabajtov* smo danes že pošteno zakoračili v desetine gigabajtov, ki jih dobimo za povsem sprejemljivo ceno.
- Zaradi večjih ločljivosti so fotografije že zdavnaj preskočile mejo *mégabajt* za posnetek.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mégabájt]

IPA: ['me:ga'ba:it]

tonemski

[mêgabâjt]

IPA: [mé:gábá:it]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: mégabájt
RODILNIK: mégabájta
DAJALNIK: mégabájtu
TOŽILNIK: mégabájt
MESTNIK: pri mégabájtu
ORODNIK: z mégabáj**tom**

dvojina

IMENOVALNIK: mégabájta
RODILNIK: mégabáj**tov**
DAJALNIK: mégabáj**toma**
TOŽILNIK: mégabájta
MESTNIK: pri mégabáj**tih**
ORODNIK: z mégabáj**toma**

množina

IMENOVALNIK: mégabájti
RODILNIK: mégabáj**tov**
DAJALNIK: mégabáj**tom**
TOŽILNIK: mégabájte
MESTNIK: pri mégabáj**tih**
ORODNIK: z mégabáj**ti**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: mêgabâjt
RODILNIK: mêgabâjta
DAJALNIK: mêgabâjtu

TOŽILNIK: mēgabājt
MESTNIK: pri mēgabājtu
ORODNIK: z mēgabājtom

dvojina

IMENOVALNIK: mēgabājta
RODILNIK: mēgabājto
DAJALNIK: mēgabājto
TOŽILNIK: mēgabājta
MESTNIK: pri mēgabājti
ORODNIK: z mēgabājto

množina

IMENOVALNIK: mēgabājti
RODILNIK: mēgabājto
DAJALNIK: mēgabājto
TOŽILNIK: mēgabājte
MESTNIK: pri mēgabājti
ORODNIK: z mēgabājti

STALNE ZVEZE

megabajt na sekundo

iz računalništva merska enota za hitrost prenosa podatkov, 1024 kilobajtov na sekundo [MB/s]

▶ števnik + količinski **sam.**

n megabajtov na sekundo

- Druga generacija ključev USB je prinesla prenosne hitrosti do 60 *megabajtov na sekundo*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *megabyte* iz novoklas. *mega*.. 'milijon osnovnih enot' iz gr. *méga*.. 'zelo, silno, mnogo' iz *mégas* 'velik' + ↑bajt

mêjkap mêjkapa tudi **mêjkáp** mêjkápa; glej **make**

up; glej **make-up** samostalnik moškega spola [mêjkap] tudi [mêjkáp]

POMEN

1. ureditev, urejanje obraza s kozmetičnimi sredstvi, zlasti s pudrom, maskaro, rdečilom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ker zvečer rada hodi ven, ji je naredila večerni *mejkap*.
- Kakšen *mejkap* je primeren za vsak dan?

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Snemanje je treba prekinjati vsaki dve minuti, da stilisti popravijo *mejkap*.

...

▪ Že pričeska sama deluje romantično, zato smo se pri *mejkapu* odločili za naravne tone.

▪ Pri *mejkapu* smo poudarili zgolj oči in osvežili ličnice.

▪ Čistilno mleko je blago, a učinkovito odstrani očesni in obrazni *mejkap*.

1.1. kozmetično sredstvo za tako ureditev, urejanje obraza

- Kolekcijam so dodali še majhne kompatibilne torbice za *mejkap*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mêjkap] tudi [mêjkáp]

IPA: ['mɛ:ikap] tudi ['mɛ:ik'a:p]

tonemski

[mêjkap] tudi [mêjkâp]

IPA: [mɛ:ikàp] tudi [mɛ:iká:p]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mêjkap

RODILNIK: mêjkapa

DAJALNIK: mêjkapu

TOŽILNIK: mêjkap

MESTNIK: pri mêjkapu

ORODNIK: z mêjkapom

dvojina

IMENOVALNIK: mêjkapa

RODILNIK: mêjkapov

DAJALNIK: mêjkapoma

TOŽILNIK: mêjkapa

MESTNIK: pri mêjkapih

ORODNIK: z mêjkapoma

množina

IMENOVALNIK: mêjkapi

RODILNIK: mêjkapov

DAJALNIK: mêjkapom

TOŽILNIK: mêjkape

MESTNIK: pri mêjkapih

ORODNIK: z mêjkapi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mêjkap

RODILNIK: mêjkapa

DAJALNIK: mêjkapu

TOŽILNIK: mêjkap

MESTNIK: pri mêjkapu

ORODNIK: z mêjkapom

dvojina

IMENOVALNIK: mêjkapa

RODILNIK: mêjkapov

DAJALNIK: mêjkapoma

TOŽILNIK: mêjkapa

MESTNIK: pri mêjkapih

ORODNIK: z mêjkapoma

množina

IMENOVALNIK: mêjkapi

RODILNIK: mêjkapov

DAJALNIK: mêjkapom

TOŽILNIK: mêjkape

MESTNIK: pri mêjkapih

ORODNIK: z mêjkapi

tudi

jakostno ednina

IMENOVALNIK: mêjkáp
RODILNIK: mêjkâpa
DAJALNIK: mêjkâpu
TOŽILNIK: mêjkáp
MESTNIK: pri mêjkâpu
ORODNIK: z mêjkâpom

dvojina

IMENOVALNIK: mêjkâpa
RODILNIK: mêjkâpov
DAJALNIK: mêjkâpoma
TOŽILNIK: mêjkâpa
MESTNIK: pri mêjkâpih
ORODNIK: z mêjkâpoma

množina

IMENOVALNIK: mêjkâpi
RODILNIK: mêjkâpov
DAJALNIK: mêjkâpom
TOŽILNIK: mêjkâpe
MESTNIK: pri mêjkâpih
ORODNIK: z mêjkâpi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: mêjkâp
RODILNIK: mêjkâpa
DAJALNIK: mêjkâpu
TOŽILNIK: mêjkâp
MESTNIK: pri mêjkâpu
ORODNIK: z mêjkâpom

dvojina

IMENOVALNIK: mêjkâpa
RODILNIK: mêjkâpov
DAJALNIK: mêjkâpoma
TOŽILNIK: mêjkâpa
MESTNIK: pri mêjkâpih
ORODNIK: z mêjkâpoma

množina

IMENOVALNIK: mêjkâpi
RODILNIK: mêjkâpov
DAJALNIK: mêjkâpom
TOŽILNIK: mêjkâpe
MESTNIK: pri mêjkâpih
ORODNIK: z mêjkâpi

IZVOR

↑makeup

merlót merlóta samostalnik moškega spola [merlót]

POMEN

1. vinska trta s temno modrim grozdem, ki se goji v toplih in suhih krajih in iz katere pridelujejo več vrst vin, po izvoru iz Francije

▶ priredna zveza

merlot in barbera, merlot in cabernet sauvignon, merlot in chardonnay, merlot in refošk

▪ V vinogradu imamo rdeči sorti, in sicer *merlot* in cabernet sauvignon.

▪ Sredi septembra bodo začeli obirati rdeče sorte, predvsem refošk in *merlot*.

1.1. rdeče vino s sadno aromo jagodičevja iz grozdja te trte

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

piti merlot

▪ V gostilnah gorskih vasi pečejo kostanj, ob tem se pije *merlot* z gričevnatega višavja.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

kozarec, steklenica merlota

▪ Oče je iz kleti prinesel steklenico *merlota*.

▪ Prijetna zvrst *merlota* in cabernet sauvignona z lepo sadnostjo osvoji nos.

▪ Prijazni domačini so jim ponudili pravi kraški pršut in kozarček *merlota*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v imenovalniku**

merlot letnik *n*

▪ Klet bo na sejmu predstavila prvaka sorte *merlot* letnik 2001 in cabernet sauvignon letnik 2000.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

merlot letnika *n*

▪ Poskusil sem *merlot* letnika 2000.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

roditelju

▪ Iz cisterne za shranjevanje vina je izteklo 35.000 litrov *merlota*.

▶ priredna zveza

merlot in cabernet sauvignon

▪ Čisto petico si za kakovost zaslužijo rdeča vina refošk, cabernet sauvignon in *merlot*, pri belih pa malvazija.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[merlót]

IPA: [mɛr'lo:t]

tonemski

[merlót]

IPA: [mɛrló:t]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: merlót

RODILNIK: merlóta

DAJALNIK: merlótu

TOŽILNIK: merlót

MESTNIK: pri merlótu

ORODNIK: z merlótom

dvojina

IMENOVALNIK: merlóta

RODILNIK: merlótov

DAJALNIK: merlótoma
TOŽILNIK: merlóta
MESTNIK: pri merlótih
ORODNIK: z merlótoma

množina

IMENOVALNIK: merlóti
RODILNIK: merlótov
DAJALNIK: merlótom
TOŽILNIK: merlôte
MESTNIK: pri merlótih
ORODNIK: z merlóti

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: merlôt
RODILNIK: merlôta
DAJALNIK: merlôtu
TOŽILNIK: merlôt
MESTNIK: pri merlôtu
ORODNIK: z merlôtom

dvojina

IMENOVALNIK: merlôta
RODILNIK: merlôtov
DAJALNIK: merlôtoma
TOŽILNIK: merlôta
MESTNIK: pri merlôtih
ORODNIK: z merlôtoma

množina

IMENOVALNIK: merlôti
RODILNIK: merlôtov
DAJALNIK: merlôtom
TOŽILNIK: merlôte
MESTNIK: pri merlôtih
ORODNIK: z merlôti

IZVOR

prevzeto iz furl. *merlot*, it. *merlòt* ali frc. *merlot*, iz furl., it. *merlo*, frc. *merle* 'ptica kos' < lat. *merula*, prvotno torej 'pijača takšne barve kot kos'

mezofêra mezofêre samostalnik ženskega spola

[meʒosfêra]

POMEN

iz meteorologije območje atmosfere na višini približno od 50 do 90 km od Zemljinega površja

▪ Podobno kot v vseh plasteh do višine 100 km je sestava tudi v *mezosferi* enaka sestavi ozračja pri tleh: 78 odstotkov dušika, 21 odstotkov kisika, preostali odstotek so ogljikov dioksid, vodna para in argon.

▪ V *mezosferi* temperatura z višino pada od okrog 0 °C do -100 °C na zgornji meji, ki se imenuje mezopavza.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[meʒosfêra]

IPA: [meʒo'sfɛ:ra]

tonemski

[meʒosfêra]

IPA: [meʒosfɛ:rà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mezofêra
RODILNIK: mezofêre
DAJALNIK: mezofêri
TOŽILNIK: mezofêro
MESTNIK: pri mezofêri
ORODNIK: z mezofêro

dvojina

IMENOVALNIK: mezofêri
RODILNIK: mezofêr
DAJALNIK: mezofêrama
TOŽILNIK: mezofêri
MESTNIK: pri mezofêrah
ORODNIK: z mezofêrama

množina

IMENOVALNIK: mezofêre
RODILNIK: mezofêr
DAJALNIK: mezofêram
TOŽILNIK: mezofêre
MESTNIK: pri mezofêrah
ORODNIK: z mezofêrami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mezofêra
RODILNIK: mezofêre
DAJALNIK: mezofêri
TOŽILNIK: mezofêro
MESTNIK: pri mezofêri
ORODNIK: z mezofêro

dvojina

IMENOVALNIK: mezofêri
RODILNIK: mezofêr
DAJALNIK: mezofêrama
TOŽILNIK: mezofêri
MESTNIK: pri mezofêrah
ORODNIK: z mezofêrama

množina

IMENOVALNIK: mezofêre
RODILNIK: mezofêr
DAJALNIK: mezofêram
TOŽILNIK: mezofêre
MESTNIK: pri mezofêrah
ORODNIK: z mezofêrami

IZVOR

prevzeto iz angl. *mesosphere*, nem. *Mesosphäre*, iz gr. *meso..* iz *mésos* 'srednji' + ↑(atmo)sfera

mílilíter mílilítra samostalnik moškega spola [mílilítər]

POMEN

enota za merjenje prostornine, tisočina litra [ml]

▶ števniki + količinski **sam.** + sam. beseda v rodilniku
n mililitrov alkohola, metadona | *n* mililitrov dežja | *n*
mililitrov krvi, urina | *n* mililitrov mleka, olja | *n*
mililitrov tekočine, vode

▪ Telo v poletnih mesecih potrebuje vsaj 40 *mililitrov*
tekočine na kilogram telesne teže.

▪ Izrednih razmer, kot so bile lani, ko je v enem
dnevu zapadlo 300 *mililitrov* dežja na kvadratni
meter, kljub dodatnemu utrjevanju breg ne bi
zdržal.

▪ Vsak krvodajalec je daroval 450 *mililitrov* krvi,
kolikor je standardna doza.

▶ sam. beseda + v + količinski **sam.** v mestniku
n bakterij, *n* mikroorganizmov v mililitru česa | *n*
somatskih celic v mililitru česa

▪ Mleko mora imeti takoj po molži manj kot 100.000
bakterij v *mililitru*.

▪ Skupno število mikroorganizmov v *mililitru* mleka
je odvisno od vrste dejavnikov.

▶ sam. beseda + na + količinski **sam.** v tožilniku
n mikroorganizmov na mililiter | *n* nanogramov na
mililiter | *n* somatskih celic na mililiter

▪ Normalna vrednost za prostato specifičnega
antigena je do tri nanograme na *mililiter*.

▶ merni prisl. + količinski **sam.** v rodilniku
nekaj mililitrov

▪ Če raztopini živila dodamo nekaj *mililitrov*
bakrovega sulfata in kalijevega hidroksida, pri tem
pa se pojavi vijolično obarvanje, smo dokazali
prisotnost beljakovin.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[míliłítər]

IPA: ['mi:li'li:tər]

tonemski

[míliłítər]

IPA: [mí:li:li:tər]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: míliłítər

RODILNIK: míliłítə

DAJALNIK: míliłítə

TOŽILNIK: míliłítər

MESTNIK: pri míliłítə

ORODNIK: z míliłítə

dvojina

IMENOVALNIK: míliłítə

RODILNIK: míliłítə

DAJALNIK: míliłítə

TOŽILNIK: míliłítə

MESTNIK: pri míliłítə

ORODNIK: z míliłítə

množina

IMENOVALNIK: míliłítə

RODILNIK: míliłítə

DAJALNIK: míliłítə

TOŽILNIK: míliłítə

MESTNIK: pri míliłítə

ORODNIK: z míliłítə

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: míliłítə

RODILNIK: míliłítə

DAJALNIK: míliłítə

TOŽILNIK: míliłítə

MESTNIK: pri míliłítə

ORODNIK: z míliłítə

dvojina

IMENOVALNIK: míliłítə

RODILNIK: míliłítə tudi míliłítə

DAJALNIK: míliłítə

TOŽILNIK: míliłítə

MESTNIK: pri míliłítə tudi pri míliłítə

ORODNIK: z míliłítə

množina

IMENOVALNIK: míliłítə

RODILNIK: míliłítə tudi míliłítə

DAJALNIK: míliłítə

TOŽILNIK: míliłítə

MESTNIK: pri míliłítə tudi pri míliłítə

ORODNIK: z míliłítə tudi z míliłítə

IZVOR

prevzeto iz nem. *Milliliter*, angl., frc. *millitre*, it.
millilitro, iz novoklas. *milli..* 'tisoči del osnovne
enote' iz lat. *mille* 'tisoč' + ↑liter

míliłítəski míliłítəska míliłítəsko pridevnik

[míliłítəski]

POMEN

s številom v prvem delu zloženke ki je v zvezi z določenim
številom mililitrov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

n-míliłítəski kozarec | *n*-míliłítəska embalaža | *n*-
míliłítəska plastenka, steklenica, steklenička

▪ Sestavini zmešamo v 250-*míliłítəski* steklenički z
razpršilnikom.

▪ Čebelarji imajo na voljo 720-*míliłítəski* kozarec in
piročna lična kozarčka v velikosti 370 in 212
mililitrov.

▪ Pustimo, da se mešanica ohladi na sobno
temperaturo, in jo prelijemo v 500-*míliłítəsko*
steklenico z razpršilnikom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[míliłítəski]

IPA: ['mi:li'li:təski]

tonemski

[mîlilítærski]

IPA: [mí:lili:tærski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: mîlilítærski

RODILNIK: mîlilítærkega

DAJALNIK: mîlilítærskemu

TOŽILNIK: mîlilítærski

živo mîlilítærkega

MESTNIK: pri mîlilítærskem

ORODNIK: z mîlilítærskim

dvojina

IMENOVANIK: mîlilítærska

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskima

TOŽILNIK: mîlilítærska

MESTNIK: pri mîlilítærskih

ORODNIK: z mîlilítærskima

množina

IMENOVANIK: mîlilítærski

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskim

TOŽILNIK: mîlilítærske

MESTNIK: pri mîlilítærskih

ORODNIK: z mîlilítærskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: mîlilítærska

RODILNIK: mîlilítærške

DAJALNIK: mîlilítærski

TOŽILNIK: mîlilítærsko

MESTNIK: pri mîlilítærski

ORODNIK: z mîlilítærsko

dvojina

IMENOVANIK: mîlilítærski

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskima

TOŽILNIK: mîlilítærski

MESTNIK: pri mîlilítærskih

ORODNIK: z mîlilítærskima

množina

IMENOVANIK: mîlilítærške

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskim

TOŽILNIK: mîlilítærške

MESTNIK: pri mîlilítærskih

ORODNIK: z mîlilítærskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: mîlilítærsko

RODILNIK: mîlilítærkega

DAJALNIK: mîlilítærskemu

TOŽILNIK: mîlilítærsko

MESTNIK: pri mîlilítærskem

ORODNIK: z mîlilítærskim

dvojina

IMENOVANIK: mîlilítærski

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskima

TOŽILNIK: mîlilítærski

MESTNIK: pri mîlilítærskih

ORODNIK: z mîlilítærskima

množina

IMENOVANIK: mîlilítærska

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskim

TOŽILNIK: mîlilítærska

MESTNIK: pri mîlilítærskih

ORODNIK: z mîlilítærskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: mîlilítærski

RODILNIK: mîlilítærkega

DAJALNIK: mîlilítærskemu

TOŽILNIK: mîlilítærski

živo mîlilítærkega

MESTNIK: pri mîlilítærskem

ORODNIK: z mîlilítærskim

dvojina

IMENOVANIK: mîlilítærska

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskima

TOŽILNIK: mîlilítærska

MESTNIK: pri mîlilítærskih

ORODNIK: z mîlilítærskima

množina

IMENOVANIK: mîlilítærski

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskim

TOŽILNIK: mîlilítærške

MESTNIK: pri mîlilítærskih

ORODNIK: z mîlilítærskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: mîlilítærska

RODILNIK: mîlilítærške

DAJALNIK: mîlilítærski

TOŽILNIK: mîlilítærsko

MESTNIK: pri mîlilítærski

ORODNIK: z mîlilítærsko

dvojina

IMENOVANIK: mîlilítærski

RODILNIK: mîlilítærskih

DAJALNIK: mîlilítærskima

TOŽILNIK: mîlilítærski

MESTNIK: pri mîlilítrskih
ORODNIK: z mîlilítrskima

množina

IMENOVALNIK: mîlilítrske
RODILNIK: mîlilítrskih
DAJALNIK: mîlilítrskim
TOŽILNIK: mîlilítrske
MESTNIK: pri mîlilítrskih
ORODNIK: z mîlilítrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mîlilítrsko
RODILNIK: mîlilítrskega
DAJALNIK: mîlilítrskemu
TOŽILNIK: mîlilítrsko
MESTNIK: pri mîlilítrskem
ORODNIK: z mîlilítrskim

dvojina

IMENOVALNIK: mîlilítrski
RODILNIK: mîlilítrskih
DAJALNIK: mîlilítrskima
TOŽILNIK: mîlilítrski
MESTNIK: pri mîlilítrskih
ORODNIK: z mîlilítrskima

množina

IMENOVALNIK: mîlilítrska
RODILNIK: mîlilítrskih
DAJALNIK: mîlilítrskim
TOŽILNIK: mîlilítrska
MESTNIK: pri mîlilítrskih
ORODNIK: z mîlilítrskimi

IZVOR

↑mililiter

mínigólf mínigólfa in **mini golf** samostalnik moškega spola
[mínigólf]

POMEN

1. golf, pri katerem se skuša žogico spraviti mimo ovir, čez grbine v luknje na manjših stezah; SIN.: mali golf

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku** igrišče za minigolf

▪ Svoj talent so preizkusile s palicami v rokah na igrišču za *minigolf*.

▪ Polja za *minigolf* so ograjena z nizkimi ograjami, ki omogočajo odboje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Otroci jahajo, rolajo, igrajo hokej, *minigolf*, se vozijo s kanuji in počnejo še vrsto zanimivih stvari.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ V svetu tekmovalnega *minigolfa* ni profesionalcev, ki bi se lahko preživljali samo z njim.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Igrišče je odprto glede na sezono; predvidoma bo ljubiteljem *minigolfa* na voljo konec marca ali v začetku aprila, igranje pa je brezplačno.

...

• Pripravlja državno prvenstvu v *minigolfu*.

1.1. igrišče za ta golf

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Poleg motela sta zapuščeni *minigolf* in nekdanji avtokamp.

▪ Poleg že obstoječega *minigolfa* bi morali urediti tudi igrišča, največja želja občanov pa je zgraditev velikega bazena olimpijskih mer.

...

• Odločili so se, da je treba iz parka odstraniti *minigolf*, teniška igrišča in tamkajšnje kioske.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z minigolfom 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

▪ Leta 1937 je bila ustanovljena prva *minigolf* zveza.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mínigólf]

IPA: [ˈmiːniˈgoːlf]

tonemski

[mîinigôlf]

IPA: [mí:nigó:lf]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mínigólf

RODILNIK: mínigólfa

DAJALNIK: mínigólfu

TOŽILNIK: mínigólf

MESTNIK: pri mínigólfu

ORODNIK: z mínigólfom

dvojina

IMENOVALNIK: mínigólfa

RODILNIK: mínigólfov

DAJALNIK: mínigólfoma

TOŽILNIK: mínigólfa

MESTNIK: pri mínigólfih

ORODNIK: z mínigólfoma

množina

IMENOVALNIK: mínigólfi

RODILNIK: mínigólfov

DAJALNIK: mínigólfom

TOŽILNIK: mínigólfe

MESTNIK: pri mínigólfih

ORODNIK: z mínigólfí

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mîinigôlf

RODILNIK: mîinigólfa

DAJALNIK: mîinigólfu

TOŽILNIK: mîinigôlf
MESTNIK: pri mîinigôlfu
ORODNIK: z mîinigôlfom

dvojina

IMENOVALNIK: mîinigôlfa
RODILNIK: mîinigôlfov
DAJALNIK: mîinigôlfoma
TOŽILNIK: mîinigôlfa
MESTNIK: pri mîinigôlfih
ORODNIK: z mîinigôlfoma

množina

IMENOVALNIK: mîinigôlfi
RODILNIK: mîinigôlfov
DAJALNIK: mîinigôlfom
TOŽILNIK: mîinigôlfe
MESTNIK: pri mîinigôlfih
ORODNIK: z mîinigôlfi

kot pridevnik

jakostni

[mîinigólf]

IPA: [ˈmiːniˈgoːlf]

tonemski

[mîinigôlf]

IPA: [mí:nigó:lf]

IZVOR

prevzeto iz angl. *minigolf*, iz ↑mini + ↑golf

ml

simbol

POMEN

1. simbol za enoto *mililiter*

▪ Ko riž vpije vso tekočino, prilijemo 100 *ml* jušne osnove in pokrito kuhamo 5 minut.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-ml** <-mililitrski>

▪ Dišava je shranjena v priročni 15-*ml* steklenički, ki jo lahko spravite tudi v najmanjšo torbico.

IZVOR

prevzeto iz nem., frc., it., angl. *ml*, krajšave za ↑mililiter

mlíнец mlínca samostalnik moškega spola [mlínɛc]

POMEN

1. navadno v množini tanko razvaljano pečeno testo, navadno nekvašeno

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

pripraviti mlince

▪ *Mlince* pripravimo tako, da moko in jajca umešamo v testo in ga gnetemo, da postane gladko.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domači mlinci | pečeni mlinci

▪ Pečene *mlince* zložimo na večji krožnik ali v plitvo skledo.

▪ Po receptu naših pradedov pečemo domače *mlince*, ki jih mažemo z zaseko.

▶ priredna zveza

mlinci in rezanci

▪ Bogato ponudbo dopolnjujejo drobtine, kruhove kocke ter ribana kaša, *mlinci* in rezanci.

1.1. navadno v množini jed iz takega poparjenega in zabeljenega testa

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

gos, puran, raca z mlinci

▪ Zdaj, ko se približuje martinovo, se spomnimo stare slovenske pojedine ob tem prazniku: gos z *mlinci*, rdečim zeljem in kuhanim kostanjem, zraven pa mlado vino.

▪ Pečena gos ali raca z *mlinci* in rdečim zeljem je ena od značilnih martinovih jedi.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Pečeno raco postrežemo z *mlinci* in dušenim rdečim zeljem ali z mešano zelenjavno prikuho.

▶ priredna zveza

mlinci in zelje

▪ Na martinovo se na mizah znajde račka z *mlinci* in zeljem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mlínɛc]

IPA: [ˈmliːnɛts]

tonemski

[mlínɛc] in [mlínɛc]

IPA: [mliːnɔ́ts] in [mlí:nɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mlíнец

RODILNIK: mlínca

DAJALNIK: mlíncu

TOŽILNIK: mlíнец

MESTNIK: pri mlíncu

ORODNIK: z mlíncem

dvojina

IMENOVALNIK: mlínca

RODILNIK: mlíncev

DAJALNIK: mlíncema

TOŽILNIK: mlínca

MESTNIK: pri mlíncih

ORODNIK: z mlíncema

množina

IMENOVALNIK: mlínci

RODILNIK: mlíncev

DAJALNIK: mlíncem

TOŽILNIK: mlínce

MESTNIK: pri mlíncih

ORODNIK: z mlínci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mlíнец
RODILNIK: mlínca
DAJALNIK: mlíncu
TOŽILNIK: mlíнец
MESTNIK: pri mlíncu
ORODNIK: z mlíncem

dvojina

IMENOVALNIK: mlínca
RODILNIK: mlíncev tudi mlínceev
DAJALNIK: mlíncema
TOŽILNIK: mlínca
MESTNIK: pri mlíncih tudi pri mlínceih
ORODNIK: z mlíncema

množina

IMENOVALNIK: mlínci
RODILNIK: mlíncev tudi mlínceev
DAJALNIK: mlíncem
TOŽILNIK: mlínce
MESTNIK: pri mlíncih tudi pri mlínceih
ORODNIK: z mlínci tudi z mlíncei

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mlíнец
RODILNIK: mlínca
DAJALNIK: mlíncu
TOŽILNIK: mlíнец
MESTNIK: pri mlíncu
ORODNIK: z mlíncem

dvojina

IMENOVALNIK: mlínca
RODILNIK: mlíncev
DAJALNIK: mlíncema
TOŽILNIK: mlínca
MESTNIK: pri mlíncih
ORODNIK: z mlíncema

množina

IMENOVALNIK: mlínci
RODILNIK: mlíncev
DAJALNIK: mlíncem
TOŽILNIK: mlínce
MESTNIK: pri mlíncih
ORODNIK: z mlínci

IZVOR

= hrv. kajk., čak. *mlīnac*, ukr. *mlynécь*, dluž. *mlínc*
< pslov. **mlinьcb* iz **mlinь* < ide. **mliHno-*
'steptan, stolčen' iz **mlejH-*, glej ↑mleti

móčnat móčnata móčnato pridevnik [móčnat]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **močnati** ki je iz moke **1.** ali vsebuje moko **1.**; SIN.: mokast, moknat

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
močnata hrana, jed

- Kruh in *močnate* jedi so bile po pisnih pričevanjih glavne jedi tega dela države.
- Zelo rada imam *močnato* hrano – razne cmoke, njoke, štruklje, testenine in slaščice.
- Ko so lupili repo, so skrbno shranjevali olupke, te so potem kuhali na vodi brez zabele, v kaši, včasih z *močnatim* podmetom.

▶ **priredna zveza**
močnati in mesni

- Nizke ovalne ali okrogle posode so namenjene za pripravo različnih preprostih in zelo okusnih zelenjavnih, mesnih in *močnatih* jedi.

2. ki spominja na moko **1.** ali je tak kot pri moki **1.**; SIN.: mokast, moknat

- Za zgostitev sem uporabila kar malo ovsenih otrobov (namesto moke, saj mi *močnat* okus omake ni ravno pri srcu).
- Riž za narastke je glaziran kratkozrnati riž, ki postane po kuhanju mehak in *močnat*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[móčnat]
IPA: [ˈmoːtʃnat]

tonemski

[môčnat]
IPA: [móːtʃnàt]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: móčnat
določno móčnati
RODILNIK: móčnatega
DAJALNIK: móčnatemu
TOŽILNIK: móčnat
določno móčnati
živo móčnatega

MESTNIK: pri móčnatem
ORODNIK: z móčnatim

dvojina

IMENOVALNIK: móčnata
RODILNIK: móčnatih
DAJALNIK: móčnatima
TOŽILNIK: móčnata
MESTNIK: pri móčnatih
ORODNIK: z móčnatima

množina

IMENOVALNIK: móčnati
RODILNIK: móčnatih
DAJALNIK: móčnatim
TOŽILNIK: móčnate
MESTNIK: pri móčnatih
ORODNIK: z móčnatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: móčnata
RODILNIK: móčnate
DAJALNIK: móčnati
TOŽILNIK: móčnato
MESTNIK: pri móčnati
ORODNIK: z móčnato

dvojina

IMENOVALNIK: móčnati
RODILNIK: móčnatih
DAJALNIK: móčnatima
TOŽILNIK: móčnati
MESTNIK: pri móčnatih
ORODNIK: z móčnatima

množina

IMENOVALNIK: móčnate
RODILNIK: móčnatih
DAJALNIK: móčnatim
TOŽILNIK: móčnate
MESTNIK: pri móčnatih
ORODNIK: z móčnatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: móčnato
RODILNIK: móčnatega
DAJALNIK: móčnatemu
TOŽILNIK: móčnato
MESTNIK: pri móčnatem
ORODNIK: z móčnatim

dvojina

IMENOVALNIK: móčnati
RODILNIK: móčnatih
DAJALNIK: móčnatima
TOŽILNIK: móčnati
MESTNIK: pri móčnatih
ORODNIK: z móčnatima

množina

IMENOVALNIK: móčnata
RODILNIK: móčnatih
DAJALNIK: móčnatim
TOŽILNIK: móčnata
MESTNIK: pri móčnatih
ORODNIK: z móčnatimi

PRIMERNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj móčnat

ženski spol

EDNINA: bôlj móčnata

srednji spol

EDNINA: bôlj móčnato

PRESEŽNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj móčnat

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj móčnata

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj móčnato

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mōčnat
določno mōčnati
RODILNIK: mōčnatega
DAJALNIK: mōčnatemu
TOŽILNIK: mōčnat
določno mōčnati
živo mōčnatega

MESTNIK: pri mōčnatem

ORODNIK: z mōčnatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnata
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatima
TOŽILNIK: mōčnata
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnati
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatim
TOŽILNIK: mōčnate
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mōčnata
RODILNIK: mōčnate
DAJALNIK: mōčnati
TOŽILNIK: mōčnato
MESTNIK: pri mōčnati
ORODNIK: z mōčnato

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnati
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatima
TOŽILNIK: mōčnati
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnate
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatim
TOŽILNIK: mōčnate
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mōčnato
RODILNIK: mōčnatega
DAJALNIK: mōčnatemu

TOŽILNIK: mōčnato
MESTNIK: pri mōčnatem
ORODNIK: z mōčnatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnati
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatima
TOŽILNIK: mōčnati
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnata
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatim
TOŽILNIK: mōčnata
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj mōčnat

ženski spol

EDNINA: bōlj mōčnata

srednji spol

EDNINA: bōlj mōčnato

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj mōčnat

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj mōčnata

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj mōčnato

v nekaterih zvezah v obliki **močnati**

jakostni

[mōčnati]

IPA: [ˈmoːtʃnati]

tonemski

[mōčnati]

IPA: [mó:tʃnàti]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mōčnati
RODILNIK: mōčnatega
DAJALNIK: mōčnatemu
TOŽILNIK: mōčnati
živo mōčnatega
MESTNIK: pri mōčnatem
ORODNIK: z mōčnatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnata
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatima

TOŽILNIK: mōčnata
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnati
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatim
TOŽILNIK: mōčnate
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mōčnata
RODILNIK: mōčnate
DAJALNIK: mōčnati
TOŽILNIK: mōčnato
MESTNIK: pri mōčnati
ORODNIK: z mōčnato

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnati
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatima
TOŽILNIK: mōčnati
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnate
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatim
TOŽILNIK: mōčnate
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mōčnato
RODILNIK: mōčnatega
DAJALNIK: mōčnatemu
TOŽILNIK: mōčnato
MESTNIK: pri mōčnatem
ORODNIK: z mōčnatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnati
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatima
TOŽILNIK: mōčnati
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnata
RODILNIK: mōčnatih
DAJALNIK: mōčnatim
TOŽILNIK: mōčnata
MESTNIK: pri mōčnatih
ORODNIK: z mōčnatimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: mōčnati
 RODILNIK: mōčnatega
 DAJALNIK: mōčnatemu
 TOŽILNIK: mōčnati
 živo mōčnatega
 MESTNIK: pri mōčnatem
 ORODNIK: z mōčnatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnata
 RODILNIK: mōčnatih
 DAJALNIK: mōčnatima
 TOŽILNIK: mōčnata
 MESTNIK: pri mōčnatih
 ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnati
 RODILNIK: mōčnatih
 DAJALNIK: mōčnatim
 TOŽILNIK: mōčnate
 MESTNIK: pri mōčnatih
 ORODNIK: z mōčnatimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: mōčnata
 RODILNIK: mōčnate
 DAJALNIK: mōčnati
 TOŽILNIK: mōčnato
 MESTNIK: pri mōčnati
 ORODNIK: z mōčnato

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnati
 RODILNIK: mōčnatih
 DAJALNIK: mōčnatima
 TOŽILNIK: mōčnati
 MESTNIK: pri mōčnatih
 ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnate
 RODILNIK: mōčnatih
 DAJALNIK: mōčnatim
 TOŽILNIK: mōčnate
 MESTNIK: pri mōčnatih
 ORODNIK: z mōčnatimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: mōčnato
 RODILNIK: mōčnatega
 DAJALNIK: mōčnatemu
 TOŽILNIK: mōčnato
 MESTNIK: pri mōčnatem
 ORODNIK: z mōčnatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōčnati
 RODILNIK: mōčnatih

DAJALNIK: mōčnatima
 TOŽILNIK: mōčnati
 MESTNIK: pri mōčnatih
 ORODNIK: z mōčnatima

množina

IMENOVALNIK: mōčnata
 RODILNIK: mōčnatih
 DAJALNIK: mōčnatim
 TOŽILNIK: mōčnata
 MESTNIK: pri mōčnatih
 ORODNIK: z mōčnatimi

IZVOR

↑moka

modràs modràsa samostalnik moškega spola [modràs]

POMEN

strupena kača z rožičku podobnim kožnim izrastkom na glavi in verigi podobnimi lisami po hrbtu; primerjaj lat. *Vipera ammodytes*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

modras piči KOGA

▪ Na domačem dvorišču ga je pičil *modras*.▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
pik, ugriz modrasa▪ V Sloveniji ljudje po ugrizu *modrasa* ne umirajo.▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

srečati modrasa

▪ Nabiramo šparglje in pridemo do kraja, kjer smo pred dvema urama srečali *modrasa*.▪ *Modrasa* lahko najdemo povsod v Sloveniji, medtem ko navadni gad živi v hladnejših območjih praviloma nad 800 metri nadmorske višine.▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

naleteti na modrasa

▪ Ko sem pasel koze, sem naletel na velikega *modrasa*.

▶ priredna zveza

modras in gad

▪ Gad in *modras* sta sicer strupena, vendar njun ugriz ni smrten.

...

▪ Naša največja strupenjača je *modras*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[modràs]

IPA: [mɔdˈras]

tonemski

[modràs]

IPA: [mɔdrás]

VZOREC

jakostno**ednina**

IMENOVALNIK: modràs

RODILNIK: modrása
DAJALNIK: modrásu
TOŽILNIK: modrása
MESTNIK: pri modrásu
ORODNIK: z modrásom

dvojina

IMENOVALNIK: modrása
RODILNIK: modrásov
DAJALNIK: modrásoma
TOŽILNIK: modrása
MESTNIK: pri modrásih
ORODNIK: z modrásoma

množina

IMENOVALNIK: modrási
RODILNIK: modrásov
DAJALNIK: modrásom
TOŽILNIK: modráse
MESTNIK: pri modrásih
ORODNIK: z modrási

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: modrás
RODILNIK: modrása
DAJALNIK: modrásu
TOŽILNIK: modrása
MESTNIK: pri modrásu tudi pri modrásu
ORODNIK: z modrásom

dvojina

IMENOVALNIK: modrása
RODILNIK: modrásov in modrásov
DAJALNIK: modrásoma
TOŽILNIK: modrása
MESTNIK: pri modrásih in pri modrásih
ORODNIK: z modrásoma

množina

IMENOVALNIK: modrási
RODILNIK: modrásov in modrásov
DAJALNIK: modrásom
TOŽILNIK: modráse
MESTNIK: pri modrásih in pri modrásih
ORODNIK: z modrási in z modrásih

IZVOR

prevzeto iz ben. it. *madraso*, trž. it. *madrás(o)*, iz lat. *mataris* 'kopje', keltskega izvora

mokasín mokasína samostalnik moškega spola [mokasín]

POMEN

1. navadno v množini lahko obuvalo, navadno brez vezalk, z nizkim podplatom

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obuti mokasine

▪ Obula je mehke bele *mokasine* z okrasno kovinsko zaponko.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku

▪ Na nogah ima elegantne *mokasine* iz mehkega usnja.
▪ Nosila je zguljene usnjene zapestnice, raztrgane kavbojke, obvezne bele nogavičke in rjave *mokasine* iz semiša brez pet.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Prav nič ne bo narobe, če se boste odločili za elegantno polo majico in mehke *mokasine*.

▪ Udobni *mokasini* v rjavi barvi bodo kot nalašč za sprehode med jesenskim listjem.

2. navadno v množini indijansko obuvalo z mehkim podplatom, izdelano iz živalske kože

▪ V svoji knjigi omenja, da so ženske *mokasine* izdelale iz kož, ki so jih same strojile, in da so *mokasini* moških bili izdatno okrašeni s steklenimi biseri in trakovi.

▪ Precej slabše so dokumentirani oblačila in okraski (izjema so *mokasini*), obredni pripomočki in pristočasne aktivnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mokasín]

IPA: [mɔˈkasiːn]

tonemski

[mokasín]

IPA: [mɔkasiːn]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mokasín

RODILNIK: mokasína

DAJALNIK: mokasínu

TOŽILNIK: mokasín

MESTNIK: pri mokasínu

ORODNIK: z mokasínom

dvojina

IMENOVALNIK: mokasína

RODILNIK: mokasínov

DAJALNIK: mokasínoma

TOŽILNIK: mokasína

MESTNIK: pri mokasínih

ORODNIK: z mokasínoma

množina

IMENOVALNIK: mokasíni

RODILNIK: mokasínov

DAJALNIK: mokasínom

TOŽILNIK: mokasíne

MESTNIK: pri mokasínih

ORODNIK: z mokasíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mokasín

RODILNIK: mokasína

DAJALNIK: mokasínu

TOŽILNIK: mokasîn
MESTNIK: pri mokasînu
ORODNIK: z mokasînom

dvojina

IMENOVALNIK: mokasîna
RODILNIK: mokasînov
DAJALNIK: mokasînoma
TOŽILNIK: mokasîna
MESTNIK: pri mokasînih
ORODNIK: z mokasînoma

množina

IMENOVALNIK: mokasîni
RODILNIK: mokasînov
DAJALNIK: mokasînom
TOŽILNIK: mokasîne
MESTNIK: pri mokasînih
ORODNIK: z mokasîni

IZVOR

prevzeto prek nem. *Mokassin* in angl. *moccasin* iz algonk. (povhatansko) *makasin* 'čevelj, obuvalo'

mókast mókasta mókasto pridevnik [mókast]

POMEN

1. ki je iz moke 1. ali vsebuje moko 1.; SIN.:

močnat, moknat

▪ Jed nam ni tako všeč, da bi si jo vsak dan želeli in jedli namesto mesa in *mokastih* prilog, kot so kruh, testenine in podobno.

2. ki spominja na moko 1. ali je tak kot pri moki

1.; SIN.: močnat, moknat

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

mokast krompir | mokasta sorta

▪ Na vrhu krepkega pokončnega stebila se poleti razvijajo skupine kimasto visečih zvonastih rumenih cvetov, ki prijetno dišijo in imajo bel *mokast* poprh.

▪ V kristalno čisti vodi že nekaj metrov od plaže iz *mokaste* mivke sem naletel na korale.

▪ Glog ima jajčaste škrlatno rdeče plodove, ki so kislega in *mokastega* okusa.

▪ Tržnice so pomagale spremeniti predstavo o angleški kuhinji kot o kupu prekuhane zelenjave, *mokastem* jorkširskem pudingu in slabo pečenem mesu v mastni rjavi omaki.

▪ Omako lahko zgotžite z *mokastim* krompirjem.

▪ Za skupino buč z *mokastim* mesom je značilno, da so zelo trde, težko jih prerežemo in olupimo.

...

▪ Domači rezanci s parmezanovo kremo z bučkami so bili navzlic briljantni omaki precej *mokasti*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mókast]

IPA: ['mo:kast]

tonemski

[mókast]

IPA: [mò:kást]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mókast

določno mókasti

RODILNIK: mókastega

DAJALNIK: mókastemu

TOŽILNIK: mókast

določno mókasti

živo mókastega

MESTNIK: pri mókastem

ORODNIK: z mókastim

dvojina

IMENOVALNIK: mókasta

RODILNIK: mókastih

DAJALNIK: mókastima

TOŽILNIK: mókasta

MESTNIK: pri mókastih

ORODNIK: z mókastima

množina

IMENOVALNIK: mókasti

RODILNIK: mókastih

DAJALNIK: mókastim

TOŽILNIK: mókaste

MESTNIK: pri mókastih

ORODNIK: z mókastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mókasta

RODILNIK: mókaste

DAJALNIK: mókasti

TOŽILNIK: mókasto

MESTNIK: pri mókasti

ORODNIK: z mókasto

dvojina

IMENOVALNIK: mókasti

RODILNIK: mókastih

DAJALNIK: mókastima

TOŽILNIK: mókasti

MESTNIK: pri mókastih

ORODNIK: z mókastima

množina

IMENOVALNIK: mókaste

RODILNIK: mókastih

DAJALNIK: mókastim

TOŽILNIK: mókaste

MESTNIK: pri mókastih

ORODNIK: z mókastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mókasto

RODILNIK: mókastega
DAJALNIK: mókastemu
TOŽILNIK: mókasto
MESTNIK: pri mókastem
ORODNIK: z mókastim

dvojina

IMENOVALNIK: mókasti
RODILNIK: mókastih
DAJALNIK: mókastima
TOŽILNIK: mókasti
MESTNIK: pri mókastih
ORODNIK: z mókastima

množina

IMENOVALNIK: mókasta
RODILNIK: mókastih
DAJALNIK: mókastim
TOŽILNIK: mókasta
MESTNIK: pri mókastih
ORODNIK: z mókastimi

PRIMERNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj mókast

ženski spol

EDNINA: bõlj mókasta

srednji spol

EDNINA: bõlj mókasto

PRESEŽNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj mókast in nãjbolj mókast

ženski spol

EDNINA: nãjbolj mókasta in nãjbolj mókasta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj mókasto in nãjbolj mókasto

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mókast
določno mókasti
RODILNIK: mókastega
DAJALNIK: mókastemu
TOŽILNIK: mókast
določno mókasti
živo mókastega
MESTNIK: pri mókastem
ORODNIK: z mókastim

dvojina

IMENOVALNIK: mókasta
RODILNIK: mókastih
DAJALNIK: mókastima
TOŽILNIK: mókasta
MESTNIK: pri mókastih
ORODNIK: z mókastima

množina

IMENOVALNIK: mókasti
RODILNIK: mókastih

DAJALNIK: mókastim
TOŽILNIK: mókaste
MESTNIK: pri mókastih
ORODNIK: z mókastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mókasta
RODILNIK: mókaste
DAJALNIK: mókasti
TOŽILNIK: mókasto
MESTNIK: pri mókasti
ORODNIK: z mókasto

dvojina

IMENOVALNIK: mókasti
RODILNIK: mókastih
DAJALNIK: mókastima
TOŽILNIK: mókasti
MESTNIK: pri mókastih
ORODNIK: z mókastima

množina

IMENOVALNIK: mókaste
RODILNIK: mókastih
DAJALNIK: mókastim
TOŽILNIK: mókaste
MESTNIK: pri mókastih
ORODNIK: z mókastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mókasto
RODILNIK: mókastega
DAJALNIK: mókastemu
TOŽILNIK: mókasto
MESTNIK: pri mókastem
ORODNIK: z mókastim

dvojina

IMENOVALNIK: mókasti
RODILNIK: mókastih
DAJALNIK: mókastima
TOŽILNIK: mókasti
MESTNIK: pri mókastih
ORODNIK: z mókastima

množina

IMENOVALNIK: mókasta
RODILNIK: mókastih
DAJALNIK: mókastim
TOŽILNIK: mókasta
MESTNIK: pri mókastih
ORODNIK: z mókastimi

PRIMERNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj mókast

ženski spol

EDNINA: bõlj mókasta

srednji spol

EDNINA: bõlj mókasto

PRESEŽNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj mókast in nājbolj mókast

ženski spol

EDNINA: nājbolj mókasta in nājbolj mókasta

srednji spol

EDNINA: nājbolj mókasto in nājbolj mókasto

STALNE ZVEZE

mokasta jablanova uš

iz agronomije, iz zoologije uš olivno zelene barve, ki v poganjke jablane izloča toksine in povzroča majhnost in deformiranost plodov; primerjaj lat.

Dysaphis plantaginea; SIN.: mokasta uš

▪ Od listnih uši je najbolj nevarna *mokasta jablanova uš*, ki se v nasadih pojavlja vsako leto.

▪ *Mokasta jablanova uš* povzroča zvijanje in sušenje listja in poganjkov.

mokasta kapusova uš

iz agronomije, iz zoologije uš zelene barve, ki sesa sok na mladih listih zlasti zeljnatih glav, brstičnega ohrovta in povzroča zakrnelost rastlin; primerjaj lat.

Brevicoryne brassicae

▪ Zelo nevaren škodljivec na zelju je *mokasta kapusova uš*.

▪ Zaradi hudih napadov *mokaste kapusove uši* lahko mlade rastlinice propadejo ali pa na listih nastanejo sajasti madeži.

mokasta uš

uš olivno zelene barve, ki v poganjke jablane izloča toksine in povzroča majhne in deformirane plodove; primerjaj lat. *Dysaphis plantaginea*; SIN.: iz

agronomije, iz zoologije mokasta jablanova uš

▪ Takoj po cvetenju jablan bodimo pozorni na *mokasto uš*, če se prerazmnoži in je ne zatiramo, se srečamo z deformiranimi plodiči.

▪ V lanskem letu je bilo veliko plodov deformiranih zaradi vbodov *mokaste uši*.

IZVOR

↑moka

móknat móknata móknato pridevnik [móknať]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **moknati** ki je iz moke **1.** ali vsebuje moko **1.**; SIN.: močnat, mokast

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Pripravljajo ribe, morske sadeže in razne zelenjavne ter *moknate* jedi.

▪ Ko moko prevremo, predremo s kuhlenco *moknato* kepo, da se bolje prekuha.

2. ki spominja na moko **1.** ali je tak kot pri moki **1.**; SIN.: močnat, mokast

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

moknat krompir | moknata prevleka

▪ V vlažnem vremenu so notranja stran lubja suhega lesa in *moknati* ostanki lesa dobro netivo.

▪ Kremno juho pripravljamo iz mladega *moknatega* krompirja.

▪ Če gobo zdrobimo, oddaja *moknat* vonj.

▪ Ovalni gomolji imajo svetlo rumeno, čvrsto do *moknato* meso in rumeno kožico.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

biti, postati moknat

▪ Kmalu po izskladiščenju postanejo prepozno obrana jabolka *moknata* in neužitna.

▪ Jabolka hitro postanejo slabega okusa, so *moknata* ali kašasta.

3. ki je posut z moko ali umazan od moke

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Bele, *moknate* roke povedo, da sva naletela na slaščičarje in kuharice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[móknať]

IPA: [ˈmoːknať]

tonemski

[móknať]

IPA: [móːknať]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: móknat

določno móknati

RODILNIK: móknatega

DAJALNIK: móknatemu

TOŽILNIK: móknat

določno móknati

živo móknatega

MESTNIK: pri móknatem

ORODNIK: z móknatim

dvojina

IMENOVALNIK: móknata

RODILNIK: móknatih

DAJALNIK: móknatima

TOŽILNIK: móknata

MESTNIK: pri móknatih

ORODNIK: z móknatima

množina

IMENOVALNIK: móknati

RODILNIK: móknatih

DAJALNIK: móknatim

TOŽILNIK: moknate

MESTNIK: pri móknatih

ORODNIK: z móknatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: móknata
RODILNIK: móknete
DAJALNIK: móknati
TOŽILNIK: móknato
MESTNIK: pri móknati
ORODNIK: z móknato

dvojina

IMENOVALNIK: móknati
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatima
TOŽILNIK: móknati
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatima

množina

IMENOVALNIK: móknete
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatim
TOŽILNIK: móknete
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: móknato
RODILNIK: móknatega
DAJALNIK: móknatemu
TOŽILNIK: móknato
MESTNIK: pri móknatem
ORODNIK: z móknatim

dvojina

IMENOVALNIK: móknati
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatima
TOŽILNIK: móknati
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatima

množina

IMENOVALNIK: móknata
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatim
TOŽILNIK: móknata
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatimi

PRIMERNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj móknat

ženski spol

EDNINA: bôlj móknata

srednji spol

EDNINA: bôlj móknato

PRESEŽNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj móknat

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj móknata

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj móknato

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mōknat
določno mōknati
RODILNIK: mōknatega
DAJALNIK: mōknatemu
TOŽILNIK: mōknat
določno mōknati
živo mōknatega
MESTNIK: pri mōknatem
ORODNIK: z mōknatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōknata
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatima
TOŽILNIK: mōknata
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatima

množina

IMENOVALNIK: mōknati
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatim
TOŽILNIK: mōknete
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mōknata
RODILNIK: mōknete
DAJALNIK: mōknati
TOŽILNIK: mōknato
MESTNIK: pri mōknati
ORODNIK: z mōknato

dvojina

IMENOVALNIK: mōknati
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatima
TOŽILNIK: mōknati
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatima

množina

IMENOVALNIK: mōknete
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatim
TOŽILNIK: mōknete
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mōknato
RODILNIK: mōknatega
DAJALNIK: mōknatemu

TOŽILNIK: mōknato
MESTNIK: pri mōknatem
ORODNIK: z mōknatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōknati
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatima
TOŽILNIK: mōknati
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatima

množina

IMENOVALNIK: mōknata
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatim
TOŽILNIK: mōknata
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj mōknat

ženski spol

EDNINA: bōlj mōknata

srednji spol

EDNINA: bōlj mōknato

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj mōknat

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj mōknata

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj mōknato

v nekaterih zvezah v obliki **moknati**

jakostni

[móknati]

IPA: [ˈmoːknati]

tonemski

[mōknati]

IPA: [móːknàti]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: móknati
RODILNIK: móknatega
DAJALNIK: móknatemu
TOŽILNIK: móknati
živo móknatega
MESTNIK: pri móknatem
ORODNIK: z móknatim

dvojina

IMENOVALNIK: móknata
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatima

TOŽILNIK: móknata
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatima

množina

IMENOVALNIK: móknati
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatim
TOŽILNIK: móknate
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: móknata
RODILNIK: móknate
DAJALNIK: móknati
TOŽILNIK: móknato
MESTNIK: pri móknati
ORODNIK: z móknato

dvojina

IMENOVALNIK: móknati
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatima
TOŽILNIK: móknati
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatima

množina

IMENOVALNIK: móknate
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatim
TOŽILNIK: móknate
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: móknato
RODILNIK: móknatega
DAJALNIK: móknatemu
TOŽILNIK: móknato
MESTNIK: pri móknatem
ORODNIK: z móknatim

dvojina

IMENOVALNIK: móknati
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatima
TOŽILNIK: móknati
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatima

množina

IMENOVALNIK: móknata
RODILNIK: móknatih
DAJALNIK: móknatim
TOŽILNIK: móknata
MESTNIK: pri móknatih
ORODNIK: z móknatimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mōknati
RODILNIK: mōknatega
DAJALNIK: mōknatemu
TOŽILNIK: mōknati
živo mōknatega
MESTNIK: pri mōknatem
ORODNIK: z mōknatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōknata
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatima
TOŽILNIK: mōknata
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatima

množina

IMENOVALNIK: mōknati
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatim
TOŽILNIK: mōknate
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mōknata
RODILNIK: mōknate
DAJALNIK: mōknati
TOŽILNIK: mōknato
MESTNIK: pri mōknati
ORODNIK: z mōknato

dvojina

IMENOVALNIK: mōknati
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatima
TOŽILNIK: mōknati
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatima

množina

IMENOVALNIK: mōknate
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatim
TOŽILNIK: mōknate
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mōknato
RODILNIK: mōknatega
DAJALNIK: mōknatemu
TOŽILNIK: mōknato
MESTNIK: pri mōknatem
ORODNIK: z mōknatim

dvojina

IMENOVALNIK: mōknati
RODILNIK: mōknatih

DAJALNIK: mōknatima
TOŽILNIK: mōknati
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatima

množina

IMENOVALNIK: mōknata
RODILNIK: mōknatih
DAJALNIK: mōknatim
TOŽILNIK: mōknata
MESTNIK: pri mōknatih
ORODNIK: z mōknatimi

IZVOR

↑moka

mráznica mráznice samostalnik ženskega spola [mráznica]

POMEN

1. iz biologije lesna goba z luskastim klobukom sivkasto rumene ali rjavkaste barve, ki raste v šopih s spodaj zaraščenimi beti; primerjaj lat.

Armillaria

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- V Sloveniji uspeva več vrst *mraznic*, ki živijo na gniloživski (saprofitski) ali zajedavski (parazitski) način.
- Prekuhani trosnjaki *mraznic* so užitni.
- Luskinarji imajo rjav trosni prah z različnimi odtenki, medtem ko je trosni prah pri vseh vrstah *mraznic* bel.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- V nasprotju z večino zajedavskih gob *mraznice* največkrat napadejo drevo na skrajnih končičih njegovega koreninskega sistema.
- Kadar se *mraznice* pojavijo kot gniloživke na panjih, so zelo koristne, saj s svojimi encimi pomagajo razkrojiti šture do popolne humifikacije.

2. iz biologije lesna goba z luskastim klobukom sivkasto rumene barve, ki raste v šopih s spodaj zaraščenimi beti; primerjaj lat. *Armillaria mellea*; SIN.: štorovka, iz biologije prava štorovka, iz biologije sivorumena mraznica

▶ priredna zveza

mraznice ali štorovke

- Štorovke ali *mraznice* napadajo ostarele, poškodovane ali kako drugače prizadete lesnate vrste.
- Štorovk ali *mraznic* lahko gobarji naberejo več – do pet kilogramov.
- Prava štorovka ali *mraznica* je rumenkasto ali umazano sive barve ter je posejana z rjavo-črnimi luskičami.

...

- V tla vašega sadovnjaka se je naselila lističasta goba *mraznica*.

3. okrasna rastlina z večjimi socvetji različnih barv, navadno okroglaste oblike, ki cveti jeseni;

primerjaj lat. *Chrysanthemum*

- *Mraznice* se v rumeni barvitosti razšopirijo v gredi pod kuhinjskim oknom.
- Krizantema, *mraznica*, je lepotna rastlina, ki cveti predvsem jeseni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mráznica]

IPA: [ˈmra:znitsa]

tonemski

[mráznica]

IPA: [mra:znitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mráznica

RODILNIK: mráznice

DAJALNIK: mráznici

TOŽILNIK: mráznico

MESTNIK: pri mráznici

ORODNIK: z mráznico

dvojina

IMENOVALNIK: mráznici

RODILNIK: mráznic

DAJALNIK: mráznica**ma**

TOŽILNIK: mráznici

MESTNIK: pri mráznica**h**

ORODNIK: z mráznica**ma**

množina

IMENOVALNIK: mráznice

RODILNIK: mráznic

DAJALNIK: mráznica**m**

TOŽILNIK: mráznice

MESTNIK: pri mráznica**h**

ORODNIK: z mráznica**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mrâznica

RODILNIK: mrâznice

DAJALNIK: mrâznici

TOŽILNIK: mrâznico

MESTNIK: pri mrâznici

ORODNIK: z mrâznico

dvojina

IMENOVALNIK: mrâznici

RODILNIK: mrâznic

DAJALNIK: mrâznica**ma**

TOŽILNIK: mrâznici

MESTNIK: pri mrâznica**h**

ORODNIK: z mrâznica**ma**

množina

IMENOVALNIK: mrâznice

RODILNIK: mrâznic

DAJALNIK: mrâznica**m**

TOŽILNIK: mrâznice

MESTNIK: pri mrâznica**h**

ORODNIK: z mrâznica**mi**

STALNE ZVEZE

sivorumena mraznica

iz biologije lesna goba z luskastim klobukom sivkasto rumene barve, ki raste v šopih s spodaj zraščeni beti; primerjaj lat. *Armillaria mellea*; SIN.:

štorovka, iz biologije prava štorovka

▪ Med gobe, ki jih moramo pred uporabo prekuhati, sodijo *sivorumena mraznica*, užitni smrčki (mavrahi) ter svinjski in žametasti goban.

▪ Ostrigarji, pa tudi *sivorumena mraznica* svoje gostitelje najprej oropajo rastlinskih sokov in tako povzročijo, da odmrejo, nato pa se hranijo z odmrli snovmi.

IZVOR

↑mraz

mrést mrésta samostalnik moškega spola [mrést]

POMEN

jajčeca dvoživk, obdana s sluzjo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

odlagati, odložiti mrest

▪ Žabe, krastače, pupki in druge dvoživke se, takoj ko se spomladi temperature ponoči dvignejo nad ničlo, odpravijo proti mrestiščem, kjer se pariyo in odlagajo *mreste*.

▪ Toplejše noči in prvi spomladanski dež spodbudita žabe, da se iz zimskih domovanj v gozdovih selijo v ribnike, kamor odložijo *mrest*.

▪ Samičke maja in junija spustijo svoj *mrest* v obliki drobnih kepic na vodno rastlinje ali lokvanjeve liste.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

žabji mrest

▪ Ko se bo spomladi mlaka prebujala iz zimskega dremeža, boste v njej prej ali slej zagledali kepe žabjega *mresta* ali pa se bo v trakovih prepletal mrest navadne krastače.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ V mrestiščih poteka razmnoževanje in odlaganje *mresta* oziroma jajc v različne tipe voda.

▪ Razvoj *mresta* je zaradi nižje temperature vode daljši.

▪ Za navadno krastačo so značilne verižice *mresta*, ki ga v drugi polovici marca samica polaga med vodno rastlinje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mrést]

IPA: [ˈmrɛːst]

tonemski

[mrɛ̌st]

IPA: [mrɛːst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mrést

RODILNIK: mrésta

DAJALNIK: mréstu

TOŽILNIK: mrést

MESTNIK: pri mréstu

ORODNIK: z mréstom

dvojina

IMENOVALNIK: mrésta

RODILNIK: mréstov

DAJALNIK: mréstoma

TOŽILNIK: mrésta

MESTNIK: pri mréstih

ORODNIK: z mréstoma

množina

IMENOVALNIK: mrésti

RODILNIK: mréstov

DAJALNIK: mréstom

TOŽILNIK: mréste

MESTNIK: pri mréstih

ORODNIK: z mrésti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mrêst

RODILNIK: mrêsta

DAJALNIK: mrêstu

TOŽILNIK: mrêst

MESTNIK: pri mrêstu

ORODNIK: z mrêstom

dvojina

IMENOVALNIK: mrêsta

RODILNIK: mrêstov

DAJALNIK: mrêstoma

TOŽILNIK: mrêsta

MESTNIK: pri mrêstih

ORODNIK: z mrêstoma

množina

IMENOVALNIK: mrêsti

RODILNIK: mrêstov

DAJALNIK: mrêstom

TOŽILNIK: mrêste

MESTNIK: pri mrêstih

ORODNIK: z mrêsti

IZVOR

= hrv. *mrijêst*, srb. *mrêst* 'drstenje, ikre', rus. *nérest*, nar. polj. *mrzost*, stčeš. *neřest* < pslov. **nerstь*, **nerstь* 'drstenje', sorodno z litov. *neřšti* 'drstiti se'

mukotŕpen mukotŕpna mukotŕpno pridevnik

[mukotərpən]

POMEN

ki povzroča neugodje, trpljenje in navadno zahteva veliko napora, časa

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

mukotŕpen boj | mukotŕpen posel | mukotŕpen postopek, proces | mukotŕpna pot | mukotŕpno čakanje | mukotŕpno delo, opravilo | mukotŕpno iskanje | mukotŕpno pogajanje | mukotŕpno prizadevanje

- Rekonstrukcija zaradi vojne prizadete regije bo dolg in *mukotŕpen* proces.
- Po uri in pol *mukotŕpnega* čakanja so se nas le usmilili: prišel je avtobus.
- Preden je senat pregledal dokazno gradivo, ga je čakalo *mukotŕpno* delo, saj je moral preveriti vsak ček posebej in ga primerjati z izvedenskimi mnenji.
- O uspešnosti bo odločala volja za resnično dober sporazum, za kar bodo potrebna dolga, *mukotŕpna* pogajanja.
- Po *mukotŕpnem* alpinističnem vzponu te namesto *mukotŕpnega* alpinističnega sestopa čaka let z jadralskim padalom.

▶ prisl. + **prid. beseda**

precej mukotŕpen | zelo mukotŕpen

- Vzratna vožnja je lahko precej *mukotŕpna*, še posebej, če tega opravila niste vajeni.
- Ročno pranje perila je bilo nekdanj sicer povsem vsakdanje, a zelo *mukotŕpno* delo.

▶ **priredna zveza**

mukotŕpen in dolgotrajen

- Zima se je začela z *mukotŕpnim* in dolgotrajnim iskanjem forme, ki je požrla ogromno energije in živcev.
- Iskanje dvetretjinskega soglasja je *mukotŕpen* in dolgotrajen proces – tudi ko gre za majhne spremembe volilnega zakona.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mukotərpən]

IPA: [mukoˈtərpən]

tonemski

[mukotərpən]

IPA: [mukotərpən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotŕpen

določno mukotŕpni

RODILNIK: mukotŕpnega

DAJALNIK: mukotŕpnemu

TOŽILNIK: mukotŕpen
določno mukotŕpni
živo mukotŕpnega
MESTNIK: pri mukotŕpnem
ORODNIK: z mukotŕpnim

dvojina

IMENOVALNIK: mukotŕpna
RODILNIK: mukotŕpnih
DAJALNIK: mukotŕpnima
TOŽILNIK: mukotŕpna
MESTNIK: pri mukotŕpnih
ORODNIK: z mukotŕpnima

množina

IMENOVALNIK: mukotŕpni
RODILNIK: mukotŕpnih
DAJALNIK: mukotŕpnim
TOŽILNIK: mukotŕpne
MESTNIK: pri mukotŕpnih
ORODNIK: z mukotŕpnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotŕpna
RODILNIK: mukotŕpne
DAJALNIK: mukotŕpni
TOŽILNIK: mukotŕpno
MESTNIK: pri mukotŕpni
ORODNIK: z mukotŕpno

dvojina

IMENOVALNIK: mukotŕpni
RODILNIK: mukotŕpnih
DAJALNIK: mukotŕpnima
TOŽILNIK: mukotŕpni
MESTNIK: pri mukotŕpnih
ORODNIK: z mukotŕpnima

množina

IMENOVALNIK: mukotŕpne
RODILNIK: mukotŕpnih
DAJALNIK: mukotŕpnim
TOŽILNIK: mukotŕpne
MESTNIK: pri mukotŕpnih
ORODNIK: z mukotŕpnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotŕpno
RODILNIK: mukotŕpnega
DAJALNIK: mukotŕpnemu
TOŽILNIK: mukotŕpno
MESTNIK: pri mukotŕpnem
ORODNIK: z mukotŕpnim

dvojina

IMENOVALNIK: mukotŕpni
RODILNIK: mukotŕpnih
DAJALNIK: mukotŕpnima
TOŽILNIK: mukotŕpni
MESTNIK: pri mukotŕpnih
ORODNIK: z mukotŕpnima

množina

IMENOVALNIK: mukotŕpna
RODILNIK: mukotŕpnih
DAJALNIK: mukotŕpnim
TOŽILNIK: mukotŕpna
MESTNIK: pri mukotŕpnih
ORODNIK: z mukotŕpnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: b0lj mukotŕpen

ženski spol

EDNINA: b0lj mukotŕpna

srednji spol

EDNINA: b0lj mukotŕpno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotŕpnejši
RODILNIK: mukotŕpnejšega
DAJALNIK: mukotŕpnejšemu
TOŽILNIK: mukotŕpnejši
živo mukotŕpnejšega
MESTNIK: pri mukotŕpnejšem
ORODNIK: z mukotŕpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: mukotŕpnejša
RODILNIK: mukotŕpnejših
DAJALNIK: mukotŕpnejšima
TOŽILNIK: mukotŕpnejša
MESTNIK: pri mukotŕpnejših
ORODNIK: z mukotŕpnejšima

množina

IMENOVALNIK: mukotŕpnejši
RODILNIK: mukotŕpnejših
DAJALNIK: mukotŕpnejšim
TOŽILNIK: mukotŕpnejše
MESTNIK: pri mukotŕpnejših
ORODNIK: z mukotŕpnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotŕpnejša
RODILNIK: mukotŕpnejše
DAJALNIK: mukotŕpnejši
TOŽILNIK: mukotŕpnejšo
MESTNIK: pri mukotŕpnejši
ORODNIK: z mukotŕpnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: mukotŕpnejši
RODILNIK: mukotŕpnejših
DAJALNIK: mukotŕpnejšima
TOŽILNIK: mukotŕpnejši
MESTNIK: pri mukotŕpnejših
ORODNIK: z mukotŕpnejšima

množina

IMENOVALNIK: mukotŕpnejše
RODILNIK: mukotŕpnejših

DAJALNIK: mukotr̀pnejš**im**
TOŽILNIK: mukotr̀pnejš**e**
MESTNIK: pri mukotr̀pnejš**ih**
ORODNIK: z mukotr̀pnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotr̀pnejš**e**
RODILNIK: mukotr̀pnejš**ega**
DAJALNIK: mukotr̀pnejš**emu**
TOŽILNIK: mukotr̀pnejš**e**
MESTNIK: pri mukotr̀pnejš**em**
ORODNIK: z mukotr̀pnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mukotr̀pnejš**i**
RODILNIK: mukotr̀pnejš**ih**
DAJALNIK: mukotr̀pnejš**ima**
TOŽILNIK: mukotr̀pnejš**i**
MESTNIK: pri mukotr̀pnejš**ih**
ORODNIK: z mukotr̀pnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: mukotr̀pnejš**a**
RODILNIK: mukotr̀pnejš**ih**
DAJALNIK: mukotr̀pnejš**im**
TOŽILNIK: mukotr̀pnejš**a**
MESTNIK: pri mukotr̀pnejš**ih**
ORODNIK: z mukotr̀pnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** mukotr̀pen

ženski spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** mukotr̀pna

srednji spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** mukotr̀pno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najmukotr̀pnejš**i** in najmukotr̀pnejš**i**
RODILNIK: najmukotr̀pnejš**ega** in najmukotr̀pnejš**ega**
DAJALNIK: najmukotr̀pnejš**emu** in najmukotr̀pnejš**emu**
TOŽILNIK: najmukotr̀pnejš**i** in najmukotr̀pnejš**i**
 živo najmukotr̀pnejš**ega** in najmukotr̀pnejš**ega**
MESTNIK: pri najmukotr̀pnejš**em** in pri najmukotr̀pnejš**em**
ORODNIK: z najmukotr̀pnejš**im** in z najmukotr̀pnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najmukotr̀pnejš**a** in najmukotr̀pnejš**a**
RODILNIK: najmukotr̀pnejš**ih** in najmukotr̀pnejš**ih**
DAJALNIK: najmukotr̀pnejš**ima** in najmukotr̀pnejš**ima**
TOŽILNIK: najmukotr̀pnejš**a** in najmukotr̀pnejš**a**

MESTNIK: pri najmukotr̀pnejš**ih** in pri najmukotr̀pnejš**ih**
ORODNIK: z najmukotr̀pnejš**ima** in z najmukotr̀pnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najmukotr̀pnejš**i** in najmukotr̀pnejš**i**
RODILNIK: najmukotr̀pnejš**ih** in najmukotr̀pnejš**ih**
DAJALNIK: najmukotr̀pnejš**im** in najmukotr̀pnejš**im**
TOŽILNIK: najmukotr̀pnejš**e** in najmukotr̀pnejš**e**
MESTNIK: pri najmukotr̀pnejš**ih** in pri najmukotr̀pnejš**ih**
ORODNIK: z najmukotr̀pnejš**imi** in z najmukotr̀pnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najmukotr̀pnejš**a** in najmukotr̀pnejš**a**
RODILNIK: najmukotr̀pnejš**e** in najmukotr̀pnejš**e**
DAJALNIK: najmukotr̀pnejš**i** in najmukotr̀pnejš**i**
TOŽILNIK: najmukotr̀pnejš**o** in najmukotr̀pnejš**o**
MESTNIK: pri najmukotr̀pnejš**i** in pri najmukotr̀pnejš**i**
ORODNIK: z najmukotr̀pnejš**o** in z najmukotr̀pnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: najmukotr̀pnejš**i** in najmukotr̀pnejš**i**
RODILNIK: najmukotr̀pnejš**ih** in najmukotr̀pnejš**ih**
DAJALNIK: najmukotr̀pnejš**ima** in najmukotr̀pnejš**ima**
TOŽILNIK: najmukotr̀pnejš**i** in najmukotr̀pnejš**i**
MESTNIK: pri najmukotr̀pnejš**ih** in pri najmukotr̀pnejš**ih**
ORODNIK: z najmukotr̀pnejš**ima** in z najmukotr̀pnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najmukotr̀pnejš**e** in najmukotr̀pnejš**e**
RODILNIK: najmukotr̀pnejš**ih** in najmukotr̀pnejš**ih**
DAJALNIK: najmukotr̀pnejš**im** in najmukotr̀pnejš**im**
TOŽILNIK: najmukotr̀pnejš**e** in najmukotr̀pnejš**e**
MESTNIK: pri najmukotr̀pnejš**ih** in pri najmukotr̀pnejš**ih**
ORODNIK: z najmukotr̀pnejš**imi** in z najmukotr̀pnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najmukotr̀pnejš**e** in najmukotr̀pnejš**e**
RODILNIK: najmukotr̀pnejš**ega** in najmukotr̀pnejš**ega**
DAJALNIK: najmukotr̀pnejš**emu** in najmukotr̀pnejš**emu**

TOŽILNIK: najmukotřpnejše in najmukotřpnejše
MESTNIK: pri najmukotřpnejšem in pri
najmukotřpnejšem
ORODNIK: z najmukotřpnejšim in z
najmukotřpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najmukotřpnejši in
najmukotřpnejši
RODILNIK: najmukotřpnejših in najmukotřpnejših
DAJALNIK: najmukotřpnejšima in
najmukotřpnejšima
TOŽILNIK: najmukotřpnejši in najmukotřpnejši
MESTNIK: pri najmukotřpnejših in pri
najmukotřpnejših
ORODNIK: z najmukotřpnejšima in z
najmukotřpnejšima

množina

IMENOVALNIK: najmukotřpnejša in
najmukotřpnejša
RODILNIK: najmukotřpnejših in najmukotřpnejših
DAJALNIK: najmukotřpnejšim in
najmukotřpnejšim
TOŽILNIK: najmukotřpnejša in najmukotřpnejša
MESTNIK: pri najmukotřpnejših in pri
najmukotřpnejših
ORODNIK: z najmukotřpnejšimi in z
najmukotřpnejšimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotřpen
določno mukotřpni
RODILNIK: mukotřpnega
DAJALNIK: mukotřpnemu
TOŽILNIK: mukotřpen
določno mukotřpni
živo mukotřpnega
MESTNIK: pri mukotřpnem
ORODNIK: z mukotřpnim

dvojina

IMENOVALNIK: mukotřpna
RODILNIK: mukotřpnih
DAJALNIK: mukotřpnima
TOŽILNIK: mukotřpna
MESTNIK: pri mukotřpnih
ORODNIK: z mukotřpnima

množina

IMENOVALNIK: mukotřpni
RODILNIK: mukotřpnih
DAJALNIK: mukotřpnim
TOŽILNIK: mukotřpne
MESTNIK: pri mukotřpnih
ORODNIK: z mukotřpnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotřpna
RODILNIK: mukotřpne
DAJALNIK: mukotřpni
TOŽILNIK: mukotřpno
MESTNIK: pri mukotřpni
ORODNIK: z mukotřpno

dvojina

IMENOVALNIK: mukotřpni
RODILNIK: mukotřpnih
DAJALNIK: mukotřpnima
TOŽILNIK: mukotřpni
MESTNIK: pri mukotřpnih
ORODNIK: z mukotřpnima

množina

IMENOVALNIK: mukotřpne
RODILNIK: mukotřpnih
DAJALNIK: mukotřpnim
TOŽILNIK: mukotřpne
MESTNIK: pri mukotřpnih
ORODNIK: z mukotřpnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotřpno
RODILNIK: mukotřpnega
DAJALNIK: mukotřpnemu
TOŽILNIK: mukotřpno
MESTNIK: pri mukotřpnem
ORODNIK: z mukotřpnim

dvojina

IMENOVALNIK: mukotřpni
RODILNIK: mukotřpnih
DAJALNIK: mukotřpnima
TOŽILNIK: mukotřpni
MESTNIK: pri mukotřpnih
ORODNIK: z mukotřpnima

množina

IMENOVALNIK: mukotřpna
RODILNIK: mukotřpnih
DAJALNIK: mukotřpnim
TOŽILNIK: mukotřpna
MESTNIK: pri mukotřpnih
ORODNIK: z mukotřpnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj mukotřpen

ženski spol

EDNINA: bõlj mukotřpna

srednji spol

EDNINA: bõlj mukotřpno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotřpnejši
RODILNIK: mukotřpnejšega
DAJALNIK: mukotřpnejšemu
TOŽILNIK: mukotřpnejši

živo mukotfŕpnejš**ega**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**em**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mukotfŕpnejš**a**
RODILNIK: mukotfŕpnejš**ih**
DAJALNIK: mukotfŕpnejš**ima**
TOŽILNIK: mukotfŕpnejš**a**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**ih**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: mukotfŕpnejš**i**
RODILNIK: mukotfŕpnejš**ih**
DAJALNIK: mukotfŕpnejš**im**
TOŽILNIK: mukotfŕpnejš**e**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**ih**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotfŕpnejš**a**
RODILNIK: mukotfŕpnejš**e**
DAJALNIK: mukotfŕpnejš**i**
TOŽILNIK: mukotfŕpnejš**o**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**i**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mukotfŕpnejš**i**
RODILNIK: mukotfŕpnejš**ih**
DAJALNIK: mukotfŕpnejš**ima**
TOŽILNIK: mukotfŕpnejš**i**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**ih**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: mukotfŕpnejš**e**
RODILNIK: mukotfŕpnejš**ih**
DAJALNIK: mukotfŕpnejš**im**
TOŽILNIK: mukotfŕpnejš**e**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**ih**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mukotfŕpnejš**e**
RODILNIK: mukotfŕpnejš**ega**
DAJALNIK: mukotfŕpnejš**emu**
TOŽILNIK: mukotfŕpnejš**e**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**em**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mukotfŕpnejš**i**
RODILNIK: mukotfŕpnejš**ih**
DAJALNIK: mukotfŕpnejš**ima**
TOŽILNIK: mukotfŕpnejš**i**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**ih**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: mukotfŕpnejš**a**

RODILNIK: mukotfŕpnejš**ih**
DAJALNIK: mukotfŕpnejš**im**
TOŽILNIK: mukotfŕpnejš**a**
MESTNIK: pri mukotfŕpnejš**ih**
ORODNIK: z mukotfŕpnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: n**aj**bolj in n**aj**bolj mukotfŕpen

ženski spol

EDNINA: n**aj**bolj in n**aj**bolj mukotfŕpna

srednji spol

EDNINA: n**aj**bolj in n**aj**bolj mukotfŕpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**i** in n**aj**mukotfŕpnejš**i**

RODILNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**ega** in n**aj**mukotfŕpnejš**ega**

DAJALNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**emu** in n**aj**mukotfŕpnejš**emu**

TOŽILNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**i** in n**aj**mukotfŕpnejš**i**
živo n**aj**mukotfŕpnejš**ega** in n**aj**mukotfŕpnejš**ega**

MESTNIK: pri n**aj**mukotfŕpnejš**em** in pri n**aj**mukotfŕpnejš**em**

ORODNIK: z n**aj**mukotfŕpnejš**im** in z n**aj**mukotfŕpnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**a** in n**aj**mukotfŕpnejš**a**

RODILNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**ih** in n**aj**mukotfŕpnejš**ih**

DAJALNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**ima** in n**aj**mukotfŕpnejš**ima**

TOŽILNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**a** in n**aj**mukotfŕpnejš**a**

MESTNIK: pri n**aj**mukotfŕpnejš**ih** in pri n**aj**mukotfŕpnejš**ih**

ORODNIK: z n**aj**mukotfŕpnejš**ima** in z n**aj**mukotfŕpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**i** in n**aj**mukotfŕpnejš**i**

RODILNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**ih** in n**aj**mukotfŕpnejš**ih**

DAJALNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**im** in n**aj**mukotfŕpnejš**im**

TOŽILNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**e** in n**aj**mukotfŕpnejš**e**

MESTNIK: pri n**aj**mukotfŕpnejš**ih** in pri n**aj**mukotfŕpnejš**ih**

ORODNIK: z n**aj**mukotfŕpnejš**imi** in z n**aj**mukotfŕpnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**a** in n**aj**mukotfŕpnejš**a**

RODILNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**e** in n**aj**mukotfŕpnejš**e**

DAJALNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**i** in n**aj**mukotfŕpnejš**i**
TOŽILNIK: n**aj**mukotfŕpnejš**o** in n**aj**mukotfŕpnejš**o**

MESTNIK: pri najmukotŕpnejši in pri najmukotŕpnejši

ORODNIK: z najmukotŕpnejšo in z najmukotŕpnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najmukotŕpnejši in najmukotŕpnejši

RODILNIK: najmukotŕpnejših in najmukotŕpnejših

DAJALNIK: najmukotŕpnejšima in najmukotŕpnejšima

TOŽILNIK: najmukotŕpnejši in najmukotŕpnejši

MESTNIK: pri najmukotŕpnejših in pri najmukotŕpnejših

ORODNIK: z najmukotŕpnejšima in z najmukotŕpnejšima

množina

IMENOVALNIK: najmukotŕpnejše in najmukotŕpnejše

RODILNIK: najmukotŕpnejših in najmukotŕpnejših

DAJALNIK: najmukotŕpnejšim in najmukotŕpnejšim

TOŽILNIK: najmukotŕpnejše in najmukotŕpnejše

MESTNIK: pri najmukotŕpnejših in pri najmukotŕpnejših

ORODNIK: z najmukotŕpnejšimi in z najmukotŕpnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najmukotŕpnejše in najmukotŕpnejše

RODILNIK: najmukotŕpnejšega in najmukotŕpnejšega

DAJALNIK: najmukotŕpnejšemu in najmukotŕpnejšemu

TOŽILNIK: najmukotŕpnejše in najmukotŕpnejše

MESTNIK: pri najmukotŕpnejšem in pri najmukotŕpnejšem

ORODNIK: z najmukotŕpnejšim in z najmukotŕpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najmukotŕpnejši in najmukotŕpnejši

RODILNIK: najmukotŕpnejših in najmukotŕpnejših

DAJALNIK: najmukotŕpnejšima in najmukotŕpnejšima

TOŽILNIK: najmukotŕpnejši in najmukotŕpnejši

MESTNIK: pri najmukotŕpnejših in pri najmukotŕpnejših

ORODNIK: z najmukotŕpnejšima in z najmukotŕpnejšima

množina

IMENOVALNIK: najmukotŕpnejša in najmukotŕpnejša

RODILNIK: najmukotŕpnejših in najmukotŕpnejših

DAJALNIK: najmukotŕpnejšim in najmukotŕpnejšim

TOŽILNIK: najmukotŕpnejša in najmukotŕpnejša

MESTNIK: pri najmukotŕpnejših in pri najmukotŕpnejših

ORODNIK: z najmukotŕpnejšimi in z najmukotŕpnejšimi

IZVOR

prevzeto iz hrv., srb. *mùkotŕpan* iz ↑muka + ↑trpeti

mukotŕpno

 prislov [mukotərpno]

POMEN

takó, da povzroča neugodje, trpljenje in navadno zahteva veliko napora, časa

► prisl. + glag.

mukotŕpno se prebijati

▪ Na terenu več tednov *mukotŕpno* zbira podatke, da bo o svojih izsledkih napisal znanstveno razpravo.

▪ Pametno ravnajte z denarjem, ki ste ga *mukotŕpno* zaslužili.

▪ Gledališče je voda zalila do višine prvega balkona, ko pa so *mukotŕpno* odstranili blato, se je izkazalo, da prostor potrebuje najmanj pol leta za sušenje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mukotərpno]

IPA: [mukɔ'tərpno]

tonemski

[mukotərpno]

IPA: [mukotərpno]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: mukotŕpno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj mukotŕpno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: mukotŕpneje in mukotŕpnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj mukotŕpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: najmukotŕpneje in najmukotŕpneje in najmukotŕpnejše in najmukotŕpnejše

tonemsko

OSNOVNIK: mukotŕpno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj mukotŕpno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: mukotŕpneje in mukotŕpnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj mukotŕpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: najmukotŕpneje in najmukotŕpneje in najmukotŕpnejše in najmukotŕpnejše

IZVOR

↑mukotŕpen

múmps múmpsa samostalnik moškega spola [múmps]

POMEN

nalezljiva virusna bolezen, zlasti otrok, pri kateri zaradi vnetja žlez slinavk ob ušesih močno oteče vrat

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

primer mumpsa | virus mumpsa

- Značilno bolezensko sliko *mumpsa* predstavljata boleče povečanje ene ali obeh obušenih žlez slinavk in povišana telesna temperatura.
- Maja in junija so registrirali tri primere *mumpsa*.
- Virus *mumpsa* lahko povzroči vnetje trebušne slinavke, vnetja sklepov, dojk in jajčnikov pri deklicah.

▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**

- Po uvedbi cepljenja proti *mumpsu* v sedemdesetih letih je bolezen močno upadla.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Paramiksovirusi se lahko razširijo med ljudmi; znani so tisti, ki povzročajo okužbe dihal, ošpice in *mumps*.

▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

- Mumps je virusna okužba, ki navadno prizadene otroke; če za *mumpsom* zboli odrasel moški, lahko pride do vnetja mod.

▶ priredna zveza

mumps in ošpice, mumps in rdečke

- Minuli mesec so dobili prijavo rdečk in *mumpsa*, zboleli pa sta dve odrasli osebi, ki nista bili cepljeni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[múmps]

IPA: [ˈmu:mps]

tonemski

[mûmps]

IPA: [mú:mps]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: múmps

RODILNIK: múmpsa

DAJALNIK: múmpsu

TOŽILNIK: múmps

MESTNIK: pri múmpsu

ORODNIK: z múmpsom

dvojina

IMENOVALNIK: múmpsa

RODILNIK: múmpsov

DAJALNIK: múmpsoma

TOŽILNIK: múmpsa

MESTNIK: pri múmpsih

ORODNIK: z múmpsoma

množina

IMENOVALNIK: múmpsi

RODILNIK: múmpsov

DAJALNIK: múmpsom

TOŽILNIK: múmpse

MESTNIK: pri múmpsih

ORODNIK: z múmpsi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mûmps

RODILNIK: mûmpsa

DAJALNIK: mûmpsu

TOŽILNIK: mûmps

MESTNIK: pri mûmpsu

ORODNIK: z mûmpsom

dvojina

IMENOVALNIK: mûmpsa

RODILNIK: mûmpsov

DAJALNIK: mûmpsoma

TOŽILNIK: mûmpsa

MESTNIK: pri mûmpsih

ORODNIK: z mûmpsoma

množina

IMENOVALNIK: mûmpsi

RODILNIK: mûmpsov

DAJALNIK: mûmpsom

TOŽILNIK: mûmpse

MESTNIK: pri mûmpsih

ORODNIK: z mûmpsi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Mumps* iz angl. *mumps*, množina od *mump* 'grimasa, skremžen obraz'

múngo¹ múnga samostalnik moškega spola [múngo]

POMEN

iz zoologije manjši mesojedi sesalec s tršo dlako in koničastim gobcem, ki se hrani z žuželkami, manjšimi plazilci in živi zlasti v tropskih in subtropskih krajih; primerjaj lat. *Herpestidae*

- *Mungi* so plahe zveri, nekatere vrste med njimi so tudi le nočne živali.
- *Mungi* lovijo kače in se pri tem neslišno premikajo po gostem grmovju.
- Nekatere indijske vrste *mungov* so naselili na Karibskih otokih, da bi zredčili podgane na plantažah sladkornega trsa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[múngo]

IPA: [ˈmu:ŋgɔ]

tonemski

[mûngo]

IPA: [mú:ŋgò]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: múngo
RODILNIK: múnga
DAJALNIK: múngu
TOŽILNIK: múnga
MESTNIK: pri múngu
ORODNIK: z múngom

dvojina

IMENOVALNIK: múnga
RODILNIK: múngov
DAJALNIK: múngoma
TOŽILNIK: múnga
MESTNIK: pri múngih
ORODNIK: z múngoma

množina

IMENOVALNIK: múngi
RODILNIK: múngov
DAJALNIK: múngom
TOŽILNIK: múnge
MESTNIK: pri múngih
ORODNIK: z múngi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mûngo
RODILNIK: mûnga
DAJALNIK: mûngu
TOŽILNIK: mûnga
MESTNIK: pri mûngu
ORODNIK: z mûngom

dvojina

IMENOVALNIK: mûnga
RODILNIK: mûngov
DAJALNIK: mûngoma
TOŽILNIK: mûnga
MESTNIK: pri mûngih
ORODNIK: z mûngoma

množina

IMENOVALNIK: mûngi
RODILNIK: mûngov
DAJALNIK: mûngom
TOŽILNIK: mûnge
MESTNIK: pri mûngih
ORODNIK: z mûngi

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Mungo* in) angl. *mungo* iz tamil. *mangūś*

múngo² múnga samostalnik moškega spola [múngo]

POMEN

užitna zelena zrna kulturne rastline z dolgimi tankimi stroki in rumenimi cvetovi ali ta kulturna rastlina; primerjaj lat. *Vigna radiata*; SIN.: fižol mungo

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Kalčke *munga* lahko jemo surove v solati s prelivom ali pa jih približno dve minuti kuhamo v nekoliko posoljeni vodi.

...

- Čaj iz *munga* odvaja vodo iz telesa in pomaga pri bolezni beri beri.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[múngo]
IPA: [ˈmu:ŋgɔ]

tonemski

[mûngo]
IPA: [mú:ŋgò]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: múngo
RODILNIK: múnga
DAJALNIK: múngu
TOŽILNIK: múngo
MESTNIK: pri múngu
ORODNIK: z múngom

dvojina

IMENOVALNIK: múnga
RODILNIK: múngov
DAJALNIK: múngoma
TOŽILNIK: múnga
MESTNIK: pri múngih
ORODNIK: z múngoma

množina

IMENOVALNIK: múngi
RODILNIK: múngov
DAJALNIK: múngom
TOŽILNIK: múnge
MESTNIK: pri múngih
ORODNIK: z múngi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mûngo
RODILNIK: mûnga
DAJALNIK: mûngu
TOŽILNIK: mûngo
MESTNIK: pri mûngu
ORODNIK: z mûngom

dvojina

IMENOVALNIK: mûnga
RODILNIK: mûngov
DAJALNIK: mûngoma
TOŽILNIK: mûnga
MESTNIK: pri mûngih
ORODNIK: z mûngoma

množina

IMENOVALNIK: mûngi
RODILNIK: mûngov

DAJALNIK: mûngom
TOŽILNIK: mûnge
MESTNIK: pri mûngih
ORODNIK: z mûngi

STALNE ZVEZE

fižol mungo

užitna zelena zrna kulturne rastline z dolgimi tankimi stroki in rumenimi cvetovi ali ta kulturna rastlina; primerjaj lat. *Vigna radiata*; SIN.: mungo²

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

kalčki fižola mungo

- Ne maram neskuhanih kalčkov leče, čičerike in *fižola mungo*, čeprav jih nekateri uživajo tudi surove.
- Kalčki in poganjki med kaljenjem ustvarijo neverjetno veliko vitaminov; na primer pri kaljenju *fižola mungo* se količina vitamina C poveča za 30-krat.

...

- Kitajski in japonski prozorni rezanci so narejeni iz *fižola mungo*, ki ga poznamo tudi kot zeleno sojo.
- V orientalski kuhinji pogosto uporabljajo kaljen *fižol mungo*, posebno v praženih jedeh, ker jih ni treba dolgo kuhati.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Mungo* in angl. *mung(o)* iz hind. *mung* < stind. *mudgá-*

nagáčen nagáčena nagáčeno pridevnik [nagáčen]

POMEN

1. pri katerem je koža umrle živali zapolnjena s polnilom in oblikovana tako, da se ohrani naravni izgled živali ali njenega dela

▶ prid. beseda + sam. beseda

nagačen krokodil, medved, tiger | nagačen divji petelin, ptič | nagačen primerek | nagačena glava | nagačena ptica, sova | nagačene živali

- Ko stopite v grad, vas kmalu po vhodu pozdravi velik *nagačen* medved.
- Z veseljem ugotavljamo, da vodomec izginja iz vitrin z *nagačenimi* pticami.
- Ko je prvi *nagačeni* primerek kljunaša prispel v londonski prirodoslovni muzej, je zmedel strokovnjake.

1.1. ki je s čim napolnjen

- Na pepelnico Rezijani obsodijo pusta, zažgejo *nagačeno* lutko z ogromnim trebuhom in uprizorijo njen pogreb.
- Nekoč so si v prazničnem času sosedje radi ponagajali. Na sosedovo streho so odnesli *nagačeno* lutko, gare ali celo voz, ki so ga po delih znosili na streho in ga tam sestavili.

2. ekspresivno v katerem je česa veliko, preveč

- Brezposelnost postaja socialni mnogomilijonski ornat sodobnih družb, ki so *nagačene* s konzumenti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nagáčen]

IPA: [na'ga:tʃɛn]

tonemski

[nagâčen]

IPA: [nagá:tʃɛ̃n]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nagáčen

določno nagáčeni

RODILNIK: nagáčenega

DAJALNIK: nagáčenemu

TOŽILNIK: nagáčen

določno nagáčeni

živo nagáčenega

MESTNIK: pri nagáčenem

ORODNIK: z nagáčenim

dvojina

IMENOVANIK: nagáčena

RODILNIK: nagáčeni

DAJALNIK: nagáčenima

TOŽILNIK: nagáčena

MESTNIK: pri nagáčeni

ORODNIK: z nagáčenima

množina

IMENOVANIK: nagáčeni

RODILNIK: nagáčeni

DAJALNIK: nagáčeni

TOŽILNIK: nagáčene

MESTNIK: pri nagáčeni

ORODNIK: z nagáčeni

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nagáčena

RODILNIK: nagáčene

DAJALNIK: nagáčeni

TOŽILNIK: nagáčeno

MESTNIK: pri nagáčeni

ORODNIK: z nagáčeno

dvojina

IMENOVANIK: nagáčeni

RODILNIK: nagáčeni

DAJALNIK: nagáčenima

TOŽILNIK: nagáčeni

MESTNIK: pri nagáčeni

ORODNIK: z nagáčenima

množina

IMENOVANIK: nagáčene

RODILNIK: nagáčenih
DAJALNIK: nagáčenim
TOŽILNIK: nagáčene
MESTNIK: pri nagáčenih
ORODNIK: z nagáčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčeno
RODILNIK: nagáčenega
DAJALNIK: nagáčenemu
TOŽILNIK: nagáčeno
MESTNIK: pri nagáčenem
ORODNIK: z nagáčenim

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčeni
RODILNIK: nagáčenih
DAJALNIK: nagáčenima
TOŽILNIK: nagáčeni
MESTNIK: pri nagáčenih
ORODNIK: z nagáčenima

množina

IMENOVALNIK: nagáčena
RODILNIK: nagáčenih
DAJALNIK: nagáčenim
TOŽILNIK: nagáčena
MESTNIK: pri nagáčenih
ORODNIK: z nagáčenimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nagâčen
določno nagâčeni
RODILNIK: nagâčenega
DAJALNIK: nagâčenemu
TOŽILNIK: nagâčen
določno nagâčeni
živo nagâčenega
MESTNIK: pri nagâčenem
ORODNIK: z nagâčenim

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčena
RODILNIK: nagáčenih
DAJALNIK: nagáčenima
TOŽILNIK: nagáčena
MESTNIK: pri nagáčenih
ORODNIK: z nagáčenima

množina

IMENOVALNIK: nagáčeni
RODILNIK: nagáčenih
DAJALNIK: nagáčenim
TOŽILNIK: nagáčene
MESTNIK: pri nagáčenih
ORODNIK: z nagáčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčena
RODILNIK: nagáčene
DAJALNIK: nagáčeni
TOŽILNIK: nagáčeno
MESTNIK: pri nagáčeni
ORODNIK: z nagáčeno

dvojina

IMENOVALNIK: nagâčeni
RODILNIK: nagâčenih
DAJALNIK: nagâčenima
TOŽILNIK: nagâčeni
MESTNIK: pri nagâčenih
ORODNIK: z nagâčenima

množina

IMENOVALNIK: nagáčene
RODILNIK: nagáčenih
DAJALNIK: nagáčenim
TOŽILNIK: nagáčene
MESTNIK: pri nagáčenih
ORODNIK: z nagáčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčeno
RODILNIK: nagáčenega
DAJALNIK: nagáčenemu
TOŽILNIK: nagáčeno
MESTNIK: pri nagáčenem
ORODNIK: z nagáčenim

dvojina

IMENOVALNIK: nagâčeni
RODILNIK: nagâčenih
DAJALNIK: nagâčenima
TOŽILNIK: nagâčeni
MESTNIK: pri nagâčenih
ORODNIK: z nagâčenima

množina

IMENOVALNIK: nagáčena
RODILNIK: nagáčenih
DAJALNIK: nagáčenim
TOŽILNIK: nagáčena
MESTNIK: pri nagáčenih
ORODNIK: z nagáčenimi

jakostni

[nagâčen]

IPA: [na'ga:tʃɛn]

tonemski

[nagâčen]

IPA: [nagá:tʃɛn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nagâčen

določno nagáčení
RODILNIK: nagáčen**ega**
DAJALNIK: nagáčen**emu**
TOŽILNIK: nagáčen
določno nagáčení
živo nagáčen**ega**
MESTNIK: pri nagáčen**em**
ORODNIK: z nagáčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčen**a**
RODILNIK: nagáčen**ih**
DAJALNIK: nagáčen**ima**
TOŽILNIK: nagáčen**a**
MESTNIK: pri nagáčen**ih**
ORODNIK: z nagáčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: nagáčení
RODILNIK: nagáčen**ih**
DAJALNIK: nagáčen**im**
TOŽILNIK: nagáčen**e**
MESTNIK: pri nagáčen**ih**
ORODNIK: z nagáčen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčen**a**
RODILNIK: nagáčen**e**
DAJALNIK: nagáčen**i**
TOŽILNIK: nagáčen**o**
MESTNIK: pri nagáčen**i**
ORODNIK: z nagáčen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčen**i**
RODILNIK: nagáčen**ih**
DAJALNIK: nagáčen**ima**
TOŽILNIK: nagáčen**i**
MESTNIK: pri nagáčen**ih**
ORODNIK: z nagáčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: nagáčen**e**
RODILNIK: nagáčen**ih**
DAJALNIK: nagáčen**im**
TOŽILNIK: nagáčen**e**
MESTNIK: pri nagáčen**ih**
ORODNIK: z nagáčen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčen**o**
RODILNIK: nagáčen**ega**
DAJALNIK: nagáčen**emu**
TOŽILNIK: nagáčen**o**
MESTNIK: pri nagáčen**em**
ORODNIK: z nagáčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčen**i**
RODILNIK: nagáčen**ih**
DAJALNIK: nagáčen**ima**

TOŽILNIK: nagáčen**i**
MESTNIK: pri nagáčen**ih**
ORODNIK: z nagáčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: nagáčen**a**
RODILNIK: nagáčen**ih**
DAJALNIK: nagáčen**im**
TOŽILNIK: nagáčen**a**
MESTNIK: pri nagáčen**ih**
ORODNIK: z nagáčen**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj nagáčen

ženski spol

EDNINA: bòlj nagáčen**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj nagáčen**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nagáčen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nagáčen**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nagáčen**o**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nagâčen
določno nagâčen**i**
RODILNIK: nagâčen**ega**
DAJALNIK: nagâčen**emu**
TOŽILNIK: nagâčen
določno nagâčen**i**
živo nagâčen**ega**
MESTNIK: pri nagâčen**em**
ORODNIK: z nagâčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nagâčen**a**
RODILNIK: nagâčen**ih**
DAJALNIK: nagâčen**ima**
TOŽILNIK: nagâčen**a**
MESTNIK: pri nagâčen**ih**
ORODNIK: z nagâčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: nagâčen**i**
RODILNIK: nagâčen**ih**
DAJALNIK: nagâčen**im**
TOŽILNIK: nagâčen**e**
MESTNIK: pri nagâčen**ih**
ORODNIK: z nagâčen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nagâčen**a**
RODILNIK: nagâčen**e**
DAJALNIK: nagâčen**i**

TOŽILNIK: nagáčeno
MESTNIK: pri nagáčeni
ORODNIK: z nagáčeno

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčeni
RODILNIK: nagáčeni**h**
DAJALNIK: nagáčeni**ma**
TOŽILNIK: nagáčeni
MESTNIK: pri nagáčeni**h**
ORODNIK: z nagáčeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: nagáčene
RODILNIK: nagáčeni**h**
DAJALNIK: nagáčeni**m**
TOŽILNIK: nagáčene
MESTNIK: pri nagáčeni**h**
ORODNIK: z nagáčeni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčeno
RODILNIK: nagáčene**ga**
DAJALNIK: nagáčene**mu**
TOŽILNIK: nagáčeno
MESTNIK: pri nagáčene**m**
ORODNIK: z nagáčeni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčeni
RODILNIK: nagáčeni**h**
DAJALNIK: nagáčeni**ma**
TOŽILNIK: nagáčeni
MESTNIK: pri nagáčeni**h**
ORODNIK: z nagáčeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: nagáčena
RODILNIK: nagáčeni**h**
DAJALNIK: nagáčeni**m**
TOŽILNIK: nagáčena
MESTNIK: pri nagáčeni**h**
ORODNIK: z nagáčeni**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj nagáčen

ženski spol

EDNINA: bõlj nagáčena

srednji spol

EDNINA: bõlj nagáčeno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nagáčen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nagáčena

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nagáčeno

nagáčiti nagáčim dovršni glagol [nagáčiti]

POMEN

1. zapolniti kožo umrle živali s polnilom in jo oblikovati tako, da se ohrani naravni izgled živali ali njenega dela

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

dati nagačiti

▪ Medveda nameravajo *nagačiti* in postaviti na ogled v enem od muzejev.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Ponosni ribič bo smuča velikana *nagačil*.

▪ Preparatorstva ga je naučil tast, ki je prvo žival *nagačil* že leta 1952.

1.1. napolniti kaj s čim

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

▪ Lutke smo si napravili iz kuhlanc in cunj, ki smo jih *nagačili* s senom.

▪ Časopisni papir zmečkajte v dve kepi v obliki stopala in z njima *nagačite* sandale.

2. ekspresivno, pri izražanju groznje ali predvidevanja (**fizično**)

kaznovati

▪ Doma nisem ničesar povedal, ker bi me *nagačili*.

▪ Nekaj sem poskušala, vendar se mi je zdelo, da me bo ob vsaki pripombi *nagačil* ali vrgel ven.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nagáčiti]

IPA: [naˈgaːtʃiti]

tonemski

[nagáčiti]

IPA: [nagàːtʃíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: nagáčiti

NAMENILNIK: nagáčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: nagáčim

2. OSEBA: nagáčiš

3. OSEBA: nagáči

dvojina

1. OSEBA: nagáčiva

2. OSEBA: nagáčita

3. OSEBA: nagáčita

množina

1. OSEBA: nagáčimo

2. OSEBA: nagáčite

3. OSEBA: nagáčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: nagáči

dvojina

IZVOR

↑nagáčiti

1. OSEBA: nagáčiva

2. OSEBA: nagáčita

množina

1. OSEBA: nagáčimo

2. OSEBA: nagáčite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: nagáčil

DVOJINA: nagáčila

MNOŽINA: nagáčili

ženski spol

EDNINA: nagáčila

DVOJINA: nagáčili

MNOŽINA: nagáčile

srednji spol

EDNINA: nagáčilo

DVOJINA: nagáčili

MNOŽINA: nagáčila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčen

RODILNIK: nagáčenega

DAJALNIK: nagáčenemu

TOŽILNIK: nagáčen

živo nagáčenega

MESTNIK: pri nagáčenem

ORODNIK: z nagáčenim

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčena

RODILNIK: nagáčenih

DAJALNIK: nagáčenima

TOŽILNIK: nagáčena

MESTNIK: pri nagáčenih

ORODNIK: z nagáčenima

množina

IMENOVALNIK: nagáčeni

RODILNIK: nagáčenih

DAJALNIK: nagáčenim

TOŽILNIK: nagáčene

MESTNIK: pri nagáčenih

ORODNIK: z nagáčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčena

RODILNIK: nagáčene

DAJALNIK: nagáčeni

TOŽILNIK: nagáčeno

MESTNIK: pri nagáčeni

ORODNIK: z nagáčeno

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčeni

RODILNIK: nagáčenih

DAJALNIK: nagáčenima

TOŽILNIK: nagáčeni

MESTNIK: pri nagáčenih

ORODNIK: z nagáčenima

množina

IMENOVALNIK: nagáčene

RODILNIK: nagáčenih

DAJALNIK: nagáčenim

TOŽILNIK: nagáčene

MESTNIK: pri nagáčenih

ORODNIK: z nagáčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nagáčeno

RODILNIK: nagáčenega

DAJALNIK: nagáčenemu

TOŽILNIK: nagáčeno

MESTNIK: pri nagáčenem

ORODNIK: z nagáčenim

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčeni

RODILNIK: nagáčenih

DAJALNIK: nagáčenima

TOŽILNIK: nagáčeni

MESTNIK: pri nagáčenih

ORODNIK: z nagáčenima

množina

IMENOVALNIK: nagáčena

RODILNIK: nagáčenih

DAJALNIK: nagáčenim

TOŽILNIK: nagáčena

MESTNIK: pri nagáčenih

ORODNIK: z nagáčenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: nagáčenje

RODILNIK: nagáčenja

DAJALNIK: nagáčenju

TOŽILNIK: nagáčenje

MESTNIK: pri nagáčenju

ORODNIK: z nagáčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: nagáčenji

RODILNIK: nagáčenj

DAJALNIK: nagáčenjema

TOŽILNIK: nagáčenji

MESTNIK: pri nagáčenjih

ORODNIK: z nagáčenjema

množina

IMENOVALNIK: nagáčenja

RODILNIK: nagáčenj

DAJALNIK: nagáčenjem

TOŽILNIK: nagáčenja

MESTNIK: pri nagáčenjih

ORODNIK: z nagáčenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: nagáčiti

NAMENILNIK: nagáčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: nagáčim
2. OSEBA: nagáčiš
3. OSEBA: nagáči

dvojina

1. OSEBA: nagáčiva
2. OSEBA: nagáčita
3. OSEBA: nagáčita

množina

1. OSEBA: nagáčimo
2. OSEBA: nagáčite
3. OSEBA: nagáčijo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: nagáči

dvojina

1. OSEBA: nagáčiva
2. OSEBA: nagáčita

množina

1. OSEBA: nagáčimo
2. OSEBA: nagáčite

deležnik na -/**moški spol**

- EDNINA: nagáčil
 DVOJINA: nagáčila
 MNOŽINA: nagáčili

ženski spol

- EDNINA: nagáčila in nagáčila
 DVOJINA: nagáčili
 MNOŽINA: nagáčile

srednji spol

- EDNINA: nagáčilo
 DVOJINA: nagáčili
 MNOŽINA: nagáčila

deležnik na -n**moški spol****ednina**

- IMENOVALNIK: nagâčen
 RODILNIK: nagâčenega
 DAJALNIK: nagâčenemu
 TOŽILNIK: nagâčen
 živo nagâčenega
 MESTNIK: pri nagâčenem
 ORODNIK: z nagâčenim

dvojina

- IMENOVALNIK: nagâčena
 RODILNIK: nagâčenih
 DAJALNIK: nagâčenima
 TOŽILNIK: nagâčena
 MESTNIK: pri nagâčenih
 ORODNIK: z nagâčenima

množina

- IMENOVALNIK: nagâčeni
 RODILNIK: nagâčenih
 DAJALNIK: nagâčenim
 TOŽILNIK: nagâčene

- MESTNIK: pri nagâčenih
 ORODNIK: z nagâčenimi

ženski spol**ednina**

- IMENOVALNIK: nagâčena
 RODILNIK: nagâčene
 DAJALNIK: nagâčeni
 TOŽILNIK: nagâčeno
 MESTNIK: pri nagâčeni
 ORODNIK: z nagâčeno

dvojina

- IMENOVALNIK: nagâčeni
 RODILNIK: nagâčenih
 DAJALNIK: nagâčenima
 TOŽILNIK: nagâčeni
 MESTNIK: pri nagâčenih
 ORODNIK: z nagâčenima

množina

- IMENOVALNIK: nagâčene
 RODILNIK: nagâčenih
 DAJALNIK: nagâčenim
 TOŽILNIK: nagâčene
 MESTNIK: pri nagâčenih
 ORODNIK: z nagâčenimi

srednji spol**ednina**

- IMENOVALNIK: nagâčeno
 RODILNIK: nagâčenega
 DAJALNIK: nagâčenemu
 TOŽILNIK: nagâčeno
 MESTNIK: pri nagâčenem
 ORODNIK: z nagâčenim

dvojina

- IMENOVALNIK: nagâčeni
 RODILNIK: nagâčenih
 DAJALNIK: nagâčenima
 TOŽILNIK: nagâčeni
 MESTNIK: pri nagâčenih
 ORODNIK: z nagâčenima

množina

- IMENOVALNIK: nagâčena
 RODILNIK: nagâčenih
 DAJALNIK: nagâčenim
 TOŽILNIK: nagâčena
 MESTNIK: pri nagâčenih
 ORODNIK: z nagâčenimi

glagolnik**ednina**

- IMENOVALNIK: nagâčenje
 RODILNIK: nagâčenja
 DAJALNIK: nagâčenju
 TOŽILNIK: nagâčenje
 MESTNIK: pri nagâčenju
 ORODNIK: z nagâčenjem

dvojina

- IMENOVALNIK: nagâčenji in nagâčenji

RODILNIK: nagâčenj
DAJALNIK: nagâčenj**ema** in nagâčenj**ema**
TOŽILNIK: nagâčenj**i** in nagâčenj**i**
MESTNIK: pri nagâčenj**ih**
ORODNIK: z nagâčenj**ema** in z nagâčenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: nagâčenja
RODILNIK: nagâčenj
DAJALNIK: nagâčenj**em**
TOŽILNIK: nagâčenja
MESTNIK: pri nagâčenj**ih**
ORODNIK: z nagâčenj**i**

IZVOR

iz *gačiti* 'polniti kožo ubite živali tako, da se doseže naravna oblika živali', iz *gatiti* < pslov. **gatiti* 'mašiti, zapolnjevati', iz **gatb*, **gatb* 'jez' < 'prehod čez vodo' < 'hoja, korakanje'

nalakíran nalakírana nalakírano pridevnik [nalakíran]

POMEN

na katerega je nanesen lak za nohte; SIN.: lakiran, polakiran

▶ prisl. + prid. beseda

brezhibno, lepo nalakiran | črno, rdeče nalakiran | sveže nalakiran

- Rdeče *nalakirani* nohti so lepši, če so kratko pristrženi in skrbno negovani.
- Imela je novo pričesko, skrbno in sveže *nalakirane* nohte.
- Podlak in nadlak bo ščitil nohtno površino pred obarvanjem, nohti bodo brezhibno *nalakirani* dlje časa.

▶ prid. beseda + sam. beseda

nalakirani nohti

- Še preden se mi sveže *nalakirani* nohti uspejo posušiti, že kakšnega pritisnem ob mizo ali obleko in uničim lak.

▶ prid. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

nalakiran z lakom

- Imejte negovane roke, nohte pa kratko pristržene in *nalakirane* s prozornim lakom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nalakíran]

IPA: [nala'ki:ran]

tonemski

[nalakîran]

IPA: [nalakí:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakíran
določno nalakírani

RODILNIK: nalakíran**ega**

DAJALNIK: nalakíran**emu**

TOŽILNIK: nalakíran

določno nalakírani

živo nalakíran**ega**

MESTNIK: pri nalakíran**em**

ORODNIK: z nalakíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírana

RODILNIK: nalakírani**h**

DAJALNIK: nalakírani**ma**

TOŽILNIK: nalakírana

MESTNIK: pri nalakírani**h**

ORODNIK: z nalakírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: nalakírani

RODILNIK: nalakírani**h**

DAJALNIK: nalakírani**im**

TOŽILNIK: nalakírane

MESTNIK: pri nalakírani**h**

ORODNIK: z nalakírani**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakírana

RODILNIK: nalakírane

DAJALNIK: nalakírani

TOŽILNIK: nalakírano

MESTNIK: pri nalakírani

ORODNIK: z nalakírano

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírani

RODILNIK: nalakírani**h**

DAJALNIK: nalakírani**ma**

TOŽILNIK: nalakírani

MESTNIK: pri nalakírani**h**

ORODNIK: z nalakírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: nalakírane

RODILNIK: nalakírani**h**

DAJALNIK: nalakírani**im**

TOŽILNIK: nalakírane

MESTNIK: pri nalakírani**h**

ORODNIK: z nalakírani**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakírano

RODILNIK: nalakíran**ega**

DAJALNIK: nalakíran**emu**

TOŽILNIK: nalakírano

MESTNIK: pri nalakíran**em**

ORODNIK: z nalakíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírani

RODILNIK: nalakírani**h**

DAJALNIK: nalakíran**ima**
TOŽILNIK: nalakírani
MESTNIK: pri nalakírani**ih**
ORODNIK: z nalakírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: nalakírana
RODILNIK: nalakírani**ih**
DAJALNIK: nalakírani**im**
TOŽILNIK: nalakírana
MESTNIK: pri nalakírani**ih**
ORODNIK: z nalakírani**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakíran
določno nalakírani
RODILNIK: nalakíran**ega**
DAJALNIK: nalakíran**emu**
TOŽILNIK: nalakíran
določno nalakírani
živo nalakíran**ega**
MESTNIK: pri nalakíran**em**
ORODNIK: z nalakíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírana
RODILNIK: nalakírani**ih**
DAJALNIK: nalakírani**ma**
TOŽILNIK: nalakírana
MESTNIK: pri nalakírani**ih**
ORODNIK: z nalakírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: nalakírani
RODILNIK: nalakírani**ih**
DAJALNIK: nalakírani**im**
TOŽILNIK: nalakírane
MESTNIK: pri nalakírani**ih**
ORODNIK: z nalakírani**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakírana
RODILNIK: nalakírane
DAJALNIK: nalakírani
TOŽILNIK: nalakírano
MESTNIK: pri nalakírani
ORODNIK: z nalakírano

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírani
RODILNIK: nalakírani**ih**
DAJALNIK: nalakírani**ma**
TOŽILNIK: nalakírani
MESTNIK: pri nalakírani**ih**
ORODNIK: z nalakírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: nalakírane
RODILNIK: nalakírani**ih**

DAJALNIK: nalakíran**im**
TOŽILNIK: nalakírane
MESTNIK: pri nalakírani**ih**
ORODNIK: z nalakíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakíran**o**
RODILNIK: nalakíran**ega**
DAJALNIK: nalakíran**emu**
TOŽILNIK: nalakíran**o**
MESTNIK: pri nalakíran**em**
ORODNIK: z nalakíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírani
RODILNIK: nalakírani**ih**
DAJALNIK: nalakírani**ma**
TOŽILNIK: nalakírani
MESTNIK: pri nalakírani**ih**
ORODNIK: z nalakírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: nalakírana
RODILNIK: nalakírani**ih**
DAJALNIK: nalakírani**im**
TOŽILNIK: nalakírana
MESTNIK: pri nalakírani**ih**
ORODNIK: z nalakírani**imi**

IZVOR

↑nalakirati

nalakírati nalakíram dovršni glagol [nalakírati]

POMEN

nanesti lak na nohte; SIN.: knjižno pogovorno polakirati

► **glag.** + sam. beseda v tožilniku

nalakirati nohte

▪ Za novoletno zabavo si bom nohte *nalakirala* z rubinasto rdečim ali kakšnim drugim rdečim odtenkom laka za nohte.

▪ Nohte *nalakiramo* tako, da najprej nanesemo podlak, nato lak in nazadnje nadlak.

► **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

nalakirati z lakom

▪ Kadar se vam zelo mudi na zabavo, si nohte *nalakirajte* z lakom, ki se posuši v minuti ali še hitreje.

▪ Najprej si nohte *nalakirajte* s podlakom, počakajte nekaj minut, da se dobro posuši, nato nanesite izbrani lak.

► **glag.** + **glag. v nedoločniku**

▪ Če želimo nohte *nalakirati*, jih je treba prej razmastiti, da se lak dobro prime nohta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nalakírati]

IPA: [nala'ki:rati]

tonemski

[nalakîrati]

IPA: [nalakî:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: nalakíрати

NAMENILNIK: nalakírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: nalakíram

2. OSEBA: nalakíraš

3. OSEBA: nalakíra

dvojina

1. OSEBA: nalakírava

2. OSEBA: nalakírata

3. OSEBA: nalakírata

množina

1. OSEBA: nalakíramo

2. OSEBA: nalakírate

3. OSEBA: nalakírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: nalakíraj

dvojina

1. OSEBA: nalakírajva

2. OSEBA: nalakírajta

množina

1. OSEBA: nalakírajmo

2. OSEBA: nalakírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: nalakíral

DVOJINA: nalakírala

MNOŽINA: nalakírali

ženski spol

EDNINA: nalakírala

DVOJINA: nalakírali

MNOŽINA: nalakírale

srednji spol

EDNINA: nalakíralo

DVOJINA: nalakírali

MNOŽINA: nalakírala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakíran

RODILNIK: nalakíranega

DAJALNIK: nalakíranemu

TOŽILNIK: nalakíran

živo nalakíranega

MESTNIK: pri nalakíranem

ORODNIK: z nalakíranim

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírana

RODILNIK: nalakíranih

DAJALNIK: nalakíranima

TOŽILNIK: nalakírana

MESTNIK: pri nalakíranih

ORODNIK: z nalakíranima

množina

IMENOVALNIK: nalakírani

RODILNIK: nalakíranih

DAJALNIK: nalakíranim

TOŽILNIK: nalakírane

MESTNIK: pri nalakíranih

ORODNIK: z nalakíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakírana

RODILNIK: nalakírane

DAJALNIK: nalakírani

TOŽILNIK: nalakírano

MESTNIK: pri nalakírani

ORODNIK: z nalakírano

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírani

RODILNIK: nalakíranih

DAJALNIK: nalakíranima

TOŽILNIK: nalakírani

MESTNIK: pri nalakíranih

ORODNIK: z nalakíranima

množina

IMENOVALNIK: nalakírane

RODILNIK: nalakíranih

DAJALNIK: nalakíranim

TOŽILNIK: nalakírane

MESTNIK: pri nalakíranih

ORODNIK: z nalakíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nalakírano

RODILNIK: nalakíranega

DAJALNIK: nalakíranemu

TOŽILNIK: nalakírano

MESTNIK: pri nalakíranem

ORODNIK: z nalakíranim

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírani

RODILNIK: nalakíranih

DAJALNIK: nalakíranima

TOŽILNIK: nalakírani

MESTNIK: pri nalakíranih

ORODNIK: z nalakíranima

množina

IMENOVALNIK: nalakírana

RODILNIK: nalakíranih

DAJALNIK: nalakíranim

TOŽILNIK: nalakírana

MESTNIK: pri nalakíranih

ORODNIK: z nalakíranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: nalakíranje
 RODILNIK: nalakíranja
 DAJALNIK: nalakíranju
 TOŽILNIK: nalakíranje
 MESTNIK: pri nalakíranju
 ORODNIK: z nalakíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: nalakíranji
 RODILNIK: nalakíranj
 DAJALNIK: nalakíranjema
 TOŽILNIK: nalakíranji
 MESTNIK: pri nalakíranjih
 ORODNIK: z nalakíranjema

množina

IMENOVALNIK: nalakíranja
 RODILNIK: nalakíranj
 DAJALNIK: nalakíranjem
 TOŽILNIK: nalakíranja
 MESTNIK: pri nalakíranjih
 ORODNIK: z nalakíranji

tonemsko

NEDOLOČNIK: nalakíрати
 NAMENILNIK: nalakírat

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: nalakíram
2. OSEBA: nalakíraš
3. OSEBA: nalakíra

dvojina

1. OSEBA: nalakírava
2. OSEBA: nalakírata
3. OSEBA: nalakírata

množina

1. OSEBA: nalakíramo
2. OSEBA: nalakírate
3. OSEBA: nalakírajo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: nalakíraj

dvojina

1. OSEBA: nalakírajva
2. OSEBA: nalakírajta

množina

1. OSEBA: nalakírajmo
2. OSEBA: nalakírajte

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: nalakíral
 DVOJINA: nalakírala
 MNOŽINA: nalakírali

ženski spol

EDNINA: nalakírala
 DVOJINA: nalakírali
 MNOŽINA: nalakírale

srednji spol

EDNINA: nalakíralo
 DVOJINA: nalakírali
 MNOŽINA: nalakírala

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: nalakíran
 RODILNIK: nalakíranega
 DAJALNIK: nalakíranemu
 TOŽILNIK: nalakíran
 živo nalakíranega
 MESTNIK: pri nalakíranem
 ORODNIK: z nalakíranim

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírana
 RODILNIK: nalakíranih
 DAJALNIK: nalakíranima
 TOŽILNIK: nalakírana
 MESTNIK: pri nalakíranih
 ORODNIK: z nalakíranima

množina

IMENOVALNIK: nalakírani
 RODILNIK: nalakíranih
 DAJALNIK: nalakíranim
 TOŽILNIK: nalakírane
 MESTNIK: pri nalakíranih
 ORODNIK: z nalakíranimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: nalakírana
 RODILNIK: nalakírane
 DAJALNIK: nalakírani
 TOŽILNIK: nalakírano
 MESTNIK: pri nalakírani
 ORODNIK: z nalakírano

dvojina

IMENOVALNIK: nalakírani
 RODILNIK: nalakíranih
 DAJALNIK: nalakíranima
 TOŽILNIK: nalakírani
 MESTNIK: pri nalakíranih
 ORODNIK: z nalakíranima

množina

IMENOVALNIK: nalakírane
 RODILNIK: nalakíranih
 DAJALNIK: nalakíranim
 TOŽILNIK: nalakírane
 MESTNIK: pri nalakíranih
 ORODNIK: z nalakíranimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: nalakírano
 RODILNIK: nalakíranega
 DAJALNIK: nalakíranemu
 TOŽILNIK: nalakírano
 MESTNIK: pri nalakíranem

ORODNIK: z nalakîran**im**
dvojina
IMENOVALNIK: nalakîra**ni**
RODILNIK: nalakîra**nih**
DAJALNIK: nalakîra**nima**
TOŽILNIK: nalakîra**ni**
MESTNIK: pri nalakîra**nih**
ORODNIK: z nalakîra**nima**
množina

IMENOVALNIK: nalakîra**na**
RODILNIK: nalakîra**nih**
DAJALNIK: nalakîra**nim**
TOŽILNIK: nalakîra**na**
MESTNIK: pri nalakîra**nih**
ORODNIK: z nalakîra**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: nalakîra**nje**
RODILNIK: nalakîra**nja**
DAJALNIK: nalakîra**nju**
TOŽILNIK: nalakîra**nje**
MESTNIK: pri nalakîra**nju**
ORODNIK: z nalakîra**njem**

dvojina

IMENOVALNIK: nalakîra**nji**
RODILNIK: nalakîra**nj**
DAJALNIK: nalakîra**njema**
TOŽILNIK: nalakîra**nji**
MESTNIK: pri nalakîra**njih**
ORODNIK: z nalakîra**njema**

množina

IMENOVALNIK: nalakîra**nja**
RODILNIK: nalakîra**nj**
DAJALNIK: nalakîra**njem**
TOŽILNIK: nalakîra**nja**
MESTNIK: pri nalakîra**njih**
ORODNIK: z nalakîra**nji**

IZVOR

↑lakirati

narcísni narcísna narcísno pridevnik [narcísni]

POMEN

1. ki je v zvezi z narcisami

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

narcisne poljane

- *Narcisni* travniki morajo biti pokošeni, sicer se travniki zaraščajo.
- Narcise so se z leti kar same močno razmnožile in polepšale okolico, ki je prava *narcisna* poljana.

1.1. ki je del narcise

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Obiskovalci se pridejo pod Golico naužit sonca, miru in omamnega vonja milijonov *narcisnih* cvetov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[narcísni]

IPA: [nar^ʰtsi:sni]

tonemski

[narcísni]

IPA: [nartsí:sni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: narcísni

RODILNIK: narcís**nega**

DAJALNIK: narcís**nemu**

TOŽILNIK: narcísni

živo narcís**nega**

MESTNIK: pri narcís**nem**

ORODNIK: z narcís**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: narcísna

RODILNIK: narcís**nih**

DAJALNIK: narcís**nima**

TOŽILNIK: narcísna

MESTNIK: pri narcís**nih**

ORODNIK: z narcís**nima**

množina

IMENOVALNIK: narcísni

RODILNIK: narcís**nih**

DAJALNIK: narcís**nim**

TOŽILNIK: narcísne

MESTNIK: pri narcís**nih**

ORODNIK: z narcís**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: narcísna

RODILNIK: narcísne

DAJALNIK: narcísni

TOŽILNIK: narcísno

MESTNIK: pri narcísni

ORODNIK: z narcísno

dvojina

IMENOVALNIK: narcísni

RODILNIK: narcís**nih**

DAJALNIK: narcís**nima**

TOŽILNIK: narcísni

MESTNIK: pri narcís**nih**

ORODNIK: z narcís**nima**

množina

IMENOVALNIK: narcísne

RODILNIK: narcís**nih**

DAJALNIK: narcís**nim**

TOŽILNIK: narcísne

MESTNIK: pri narcís**nih**

ORODNIK: z narcís**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: narcísno
RODILNIK: narcísnega
DAJALNIK: narcísnemu
TOŽILNIK: narcísno
MESTNIK: pri narcísnem
ORODNIK: z narcísnim

dvojina

IMENOVALNIK: narcísni
RODILNIK: narcísnih
DAJALNIK: narcísнима
TOŽILNIK: narcísni
MESTNIK: pri narcísnih
ORODNIK: z narcísнима

množina

IMENOVALNIK: narcísna
RODILNIK: narcísnih
DAJALNIK: narcísnim
TOŽILNIK: narcísna
MESTNIK: pri narcísnih
ORODNIK: z narcísnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: narcísni
RODILNIK: narcísnega
DAJALNIK: narcísnemu
TOŽILNIK: narcísni
živo narcísnega
MESTNIK: pri narcísnem
ORODNIK: z narcísnim

dvojina

IMENOVALNIK: narcísna
RODILNIK: narcísnih
DAJALNIK: narcísнима
TOŽILNIK: narcísna
MESTNIK: pri narcísnih
ORODNIK: z narcísнима

množina

IMENOVALNIK: narcísni
RODILNIK: narcísnih
DAJALNIK: narcísnim
TOŽILNIK: narcísne
MESTNIK: pri narcísnih
ORODNIK: z narcísnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: narcísna
RODILNIK: narcísne
DAJALNIK: narcísni
TOŽILNIK: narcísno
MESTNIK: pri narcísni
ORODNIK: z narcísno

dvojina

IMENOVALNIK: narcísni
RODILNIK: narcísnih
DAJALNIK: narcísнима
TOŽILNIK: narcísni
MESTNIK: pri narcísnih
ORODNIK: z narcísнима

množina

IMENOVALNIK: narcísne
RODILNIK: narcísnih
DAJALNIK: narcísnim
TOŽILNIK: narcísne
MESTNIK: pri narcísnih
ORODNIK: z narcísnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: narcísno
RODILNIK: narcísnega
DAJALNIK: narcísnemu
TOŽILNIK: narcísno
MESTNIK: pri narcísnem
ORODNIK: z narcísnim

dvojina

IMENOVALNIK: narcísni
RODILNIK: narcísnih
DAJALNIK: narcísнима
TOŽILNIK: narcísni
MESTNIK: pri narcísnih
ORODNIK: z narcísнима

množina

IMENOVALNIK: narcísna
RODILNIK: narcísnih
DAJALNIK: narcísnim
TOŽILNIK: narcísna
MESTNIK: pri narcísnih
ORODNIK: z narcísnimi

IZVOR

↑narcísa

nèenakopráven nèenakoprávna nèenakoprávno

pridevnik [nèenakoprávən]

POMEN

1. ki nima enakih pravic in dolžnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

neenakopraven državljan | neenakopraven partner

▪ Delovno pravo je označil kot pravila, ki urejajo pogodbo med dvema *neenakopravnima* partnerjema, močnejšim delodajalcem in šibkejšim delojemalcem.

▪ Ob vsem tem se čutijo kot *neenakopravni* državljani in z zaskrbljenostjo gledajo v prihodnost.

1.1. ki kaže, izraža odsotnost takih pravic in dolžnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

neenakopraven odnos | neenakopraven položaj |
neenakopravni pogoji | neenakopravna obravnava |
neenakopravno obravnavanje

- Obe instituciji sta ugotovili, da je bil posel izpeljan z izločanjem konkurence in *neenakopravnim* obravnavanjem ponudnikov.
- Festivalska prireditev skuša v slovenskem kulturnem prostoru opozarjati na še vedno *neenakopravno* vlogo ženske v sodobni družbi.
- Delodajalec ne sme zaradi invalidnosti, bolezni in drugih okoliščin v *neenakopraven* položaj postavljati ne iskalca zaposlitve ne delavca v delovnem razmerju.
- Zakon ne dovoljuje *neenakopravne* obravnave članov in različnih statusov posameznih članov.
- Na neizenačene pogoje poslovanja in *neenakopravne* pogoje gospodarjenja so na nedavni seji zborničnega združenja agroživilstva opozarjali zlasti vinarji.

▶ prisl. + **prid. beseda**

izrazito, popolnoma, povsem, precej, zelo
neenakopraven

- Volilna kampanja je bila izrazito *neenakopravna*.
- Od začetka kapitalizma vemo, da bo tržni sistem, če ga prepustimo samemu sebi, pripeljal do popolnoma *neenakopravne* distribucije dohodka in bogastva.

2. ki po vrednosti, kakovosti, vloženem delu ni enak, podoben drugemu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

neenakopraven nasprotnik

- Srečanje dveh *neenakopravnih* nasprotnikov je bilo odločeno že na polovici prvega polčasa, ko je peterka domačinov s hitro, kombinatorno in ofenzivno igro povedla z več kot 20 točkami razlike.

2.1. v katerem vsi udeleženi po vrednosti, kakovosti, vloženem delu niso enaki, podobni drug drugemu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

neenakopraven boj

- Na prvi pogled *neenakopraven* boj je bil izredno zanimiv, saj so oboji kljub svoji mladosti prikazali obilo nogometnega znanja in borbenosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nèenakopràvən]

IPA: [ˈnɛɛnakɔˈpra:vən]

tonemski

[nèenakopràvən]

IPA: [nèɛnakɔprà:vən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakopràvən
določno nèenakopràvni

RODILNIK: nèenakopràvnega

DAJALNIK: nèenakopràvnemu

TOŽILNIK: nèenakopràvən

določno nèenakopràvni

živo nèenakopràvnega

MESTNIK: pri nèenakopràvnem

ORODNIK: z nèenakopràvnim

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakopràvna

RODILNIK: nèenakopràvnih

DAJALNIK: nèenakopràvnima

TOŽILNIK: nèenakopràvna

MESTNIK: pri nèenakopràvnih

ORODNIK: z nèenakopràvnima

množina

IMENOVALNIK: nèenakopràvni

RODILNIK: nèenakopràvnih

DAJALNIK: nèenakopràvnim

TOŽILNIK: nèenakopràvne

MESTNIK: pri nèenakopràvnih

ORODNIK: z nèenakopràvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakopràvna

RODILNIK: nèenakopràvne

DAJALNIK: nèenakopràvni

TOŽILNIK: nèenakopràvno

MESTNIK: pri nèenakopràvni

ORODNIK: z nèenakopràvno

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakopràvni

RODILNIK: nèenakopràvnih

DAJALNIK: nèenakopràvnima

TOŽILNIK: nèenakopràvni

MESTNIK: pri nèenakopràvnih

ORODNIK: z nèenakopràvnima

množina

IMENOVALNIK: nèenakopràvne

RODILNIK: nèenakopràvnih

DAJALNIK: nèenakopràvnim

TOŽILNIK: nèenakopràvne

MESTNIK: pri nèenakopràvnih

ORODNIK: z nèenakopràvnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakopràvno

RODILNIK: nèenakopràvnega

DAJALNIK: nèenakopràvnemu

TOŽILNIK: nèenakopràvno

MESTNIK: pri nèenakopràvnem

ORODNIK: z nèenakopràvnim

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakopràvni

RODILNIK: nèenakopràvnih

DAJALNIK: nënakopravn**ima**
TOŽILNIK: nënakopravn**i**
MESTNIK: pri nënakopravn**ih**
ORODNIK: z nënakopravn**ima**

množina

IMENOVANIK: nënakopravn**a**
RODILNIK: nënakopravn**ih**
DAJALNIK: nënakopravn**im**
TOŽILNIK: nënakopravn**a**
MESTNIK: pri nënakopravn**ih**
ORODNIK: z nënakopravn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nënakopravn**jši**
RODILNIK: nënakopravn**jšega**
DAJALNIK: nënakopravn**jšemu**
TOŽILNIK: nënakopravn**jši**
živo nënakopravn**jšega**
MESTNIK: pri nënakopravn**jšem**
ORODNIK: z nënakopravn**jšim**

dvojina

IMENOVANIK: nënakopravn**jša**
RODILNIK: nënakopravn**jših**
DAJALNIK: nënakopravn**jšima**
TOŽILNIK: nënakopravn**jša**
MESTNIK: pri nënakopravn**jših**
ORODNIK: z nënakopravn**jšima**

množina

IMENOVANIK: nënakopravn**jši**
RODILNIK: nënakopravn**jših**
DAJALNIK: nënakopravn**jšim**
TOŽILNIK: nënakopravn**jši**
MESTNIK: pri nënakopravn**jših**
ORODNIK: z nënakopravn**jšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nënakopravn**jša**
RODILNIK: nënakopravn**jše**
DAJALNIK: nënakopravn**jši**
TOŽILNIK: nënakopravn**jšo**
MESTNIK: pri nënakopravn**jši**
ORODNIK: z nënakopravn**jšo**

dvojina

IMENOVANIK: nënakopravn**jši**
RODILNIK: nënakopravn**jših**
DAJALNIK: nënakopravn**jšima**
TOŽILNIK: nënakopravn**jši**
MESTNIK: pri nënakopravn**jših**
ORODNIK: z nënakopravn**jšima**

množina

IMENOVANIK: nënakopravn**jše**
RODILNIK: nënakopravn**jših**
DAJALNIK: nënakopravn**jšim**
TOŽILNIK: nënakopravn**jše**
MESTNIK: pri nënakopravn**jših**

ORODNIK: z nënakopravn**jšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: nënakopravn**jše**
RODILNIK: nënakopravn**jšega**
DAJALNIK: nënakopravn**jšemu**
TOŽILNIK: nënakopravn**jše**
MESTNIK: pri nënakopravn**jšem**
ORODNIK: z nënakopravn**jšim**

dvojina

IMENOVANIK: nënakopravn**jši**
RODILNIK: nënakopravn**jših**
DAJALNIK: nënakopravn**jšima**
TOŽILNIK: nënakopravn**jši**
MESTNIK: pri nënakopravn**jših**
ORODNIK: z nënakopravn**jšima**

množina

IMENOVANIK: nënakopravn**jša**
RODILNIK: nënakopravn**jšega**
DAJALNIK: nënakopravn**jšemu**
TOŽILNIK: nënakopravn**jša**
MESTNIK: pri nënakopravn**jših**
ORODNIK: z nënakopravn**jšimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj nënakopravn

ženski spol

EDNINA: bôlj nënakopravn**a**

srednji spol

EDNINA: bôlj nënakopravn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: najnënakopravn**jši** in
najnënakopravn**jši**
RODILNIK: najnënakopravn**jšega** in
najnënakopravn**jšega**
DAJALNIK: najnënakopravn**jšemu** in
najnënakopravn**jšemu**
TOŽILNIK: najnënakopravn**jši** in
najnënakopravn**jši**
živo najnënakopravn**jšega** in
najnënakopravn**jšega**
MESTNIK: pri najnënakopravn**jšem** in pri
najnënakopravn**jšem**
ORODNIK: z najnënakopravn**jšim** in z
najnënakopravn**jšim**

dvojina

IMENOVANIK: najnënakopravn**jša** in
najnënakopravn**jša**
RODILNIK: najnënakopravn**jših** in
najnënakopravn**jših**
DAJALNIK: najnënakopravn**jšima** in
najnënakopravn**jšima**
TOŽILNIK: najnënakopravn**jša** in
najnënakopravn**jša**

MESTNIK: pri najnèenakoprávnejš**ih** in pri najnèenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnèenakoprávnejš**ima** in z najnèenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnèenakoprávnejš**i** in najnèenakoprávnejš**i**

RODILNIK: najnèenakoprávnejš**ih** in najnèenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: najnèenakoprávnejš**im** in najnèenakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: najnèenakoprávnejš**e** in najnèenakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri najnèenakoprávnejš**ih** in pri najnèenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnèenakoprávnejš**imi** in z najnèenakoprávnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najnèenakoprávnejš**a** in najnèenakoprávnejš**a**

RODILNIK: najnèenakoprávnejš**e** in najnèenakoprávnejš**e**

DAJALNIK: najnèenakoprávnejš**i** in najnèenakoprávnejš**i**

TOŽILNIK: najnèenakoprávnejš**o** in najnèenakoprávnejš**o**

MESTNIK: pri najnèenakoprávnejš**i** in pri najnèenakoprávnejš**i**

ORODNIK: z najnèenakoprávnejš**o** in z najnèenakoprávnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: najnèenakoprávnejš**i** in najnèenakoprávnejš**i**

RODILNIK: najnèenakoprávnejš**ih** in najnèenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: najnèenakoprávnejš**ima** in najnèenakoprávnejš**ima**

TOŽILNIK: najnèenakoprávnejš**i** in najnèenakoprávnejš**i**

MESTNIK: pri najnèenakoprávnejš**ih** in pri najnèenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnèenakoprávnejš**ima** in z najnèenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnèenakoprávnejš**e** in najnèenakoprávnejš**e**

RODILNIK: najnèenakoprávnejš**ih** in najnèenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: najnèenakoprávnejš**im** in najnèenakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: najnèenakoprávnejš**e** in najnèenakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri najnèenakoprávnejš**ih** in pri najnèenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnèenakoprávnejš**imi** in z najnèenakoprávnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najnèenakoprávnejš**e** in najnèenakoprávnejš**e**

RODILNIK: najnèenakoprávnejš**ega** in najnèenakoprávnejš**ega**

DAJALNIK: najnèenakoprávnejš**emu** in najnèenakoprávnejš**emu**

TOŽILNIK: najnèenakoprávnejš**e** in najnèenakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri najnèenakoprávnejš**em** in pri najnèenakoprávnejš**em**

ORODNIK: z najnèenakoprávnejš**im** in z najnèenakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najnèenakoprávnejš**i** in najnèenakoprávnejš**i**

RODILNIK: najnèenakoprávnejš**ih** in najnèenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: najnèenakoprávnejš**ima** in najnèenakoprávnejš**ima**

TOŽILNIK: najnèenakoprávnejš**i** in najnèenakoprávnejš**i**

MESTNIK: pri najnèenakoprávnejš**ih** in pri najnèenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnèenakoprávnejš**ima** in z najnèenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnèenakoprávnejš**a** in najnèenakoprávnejš**a**

RODILNIK: najnèenakoprávnejš**ih** in najnèenakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: najnèenakoprávnejš**im** in najnèenakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: najnèenakoprávnejš**a** in najnèenakoprávnejš**a**

MESTNIK: pri najnèenakoprávnejš**ih** in pri najnèenakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnèenakoprávnejš**imi** in z najnèenakoprávnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nèenakopráven

ženski spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nèenakoprávna

srednji spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nèenakoprávno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakopráven
določno nèenakoprávn**i**

RODILNIK: nèenakoprávne**ga**

DAJALNIK: nèenakoprávne**mu**

TOŽILNIK: nèenakopráven

določno nêenakoprávn**ni**
živo nêenakoprávn**ega**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**em**
ORODNIK: z nêenakoprávn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**a**
RODILNIK: nêenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nêenakoprávn**ima**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**a**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nêenakoprávn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**ni**
RODILNIK: nêenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nêenakoprávn**im**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**e**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nêenakoprávn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**a**
RODILNIK: nêenakoprávn**e**
DAJALNIK: nêenakoprávn**ni**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**o**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**ni**
ORODNIK: z nêenakoprávn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**ni**
RODILNIK: nêenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nêenakoprávn**ima**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**ni**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nêenakoprávn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**e**
RODILNIK: nêenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nêenakoprávn**im**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**e**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nêenakoprávn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**o**
RODILNIK: nêenakoprávn**ega**
DAJALNIK: nêenakoprávn**emu**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**o**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**em**
ORODNIK: z nêenakoprávn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**ni**
RODILNIK: nêenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nêenakoprávn**ima**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**ni**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nêenakoprávn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**a**
RODILNIK: nêenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nêenakoprávn**im**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**a**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nêenakoprávn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**ejši**
RODILNIK: nêenakoprávn**jšega**
DAJALNIK: nêenakoprávn**jšemu**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**jši**
živo nêenakoprávn**jšega**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**jšem**
ORODNIK: z nêenakoprávn**jšim**

dvojina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**jša**
RODILNIK: nêenakoprávn**jših**
DAJALNIK: nêenakoprávn**jšima**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**jša**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**jših**
ORODNIK: z nêenakoprávn**jšima**

množina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**jši**
RODILNIK: nêenakoprávn**jših**
DAJALNIK: nêenakoprávn**jšim**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**jši**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**jših**
ORODNIK: z nêenakoprávn**jšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**jša**
RODILNIK: nêenakoprávn**jše**
DAJALNIK: nêenakoprávn**jši**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**jšo**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**jši**
ORODNIK: z nêenakoprávn**jšo**

dvojina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**jši**
RODILNIK: nêenakoprávn**jših**
DAJALNIK: nêenakoprávn**jšima**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**jši**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**jših**
ORODNIK: z nêenakoprávn**jšima**

množina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**jše**
RODILNIK: nêenakoprávn**jših**
DAJALNIK: nêenakoprávn**jšim**
TOŽILNIK: nêenakoprávn**jše**
MESTNIK: pri nêenakoprávn**jših**
ORODNIK: z nêenakoprávn**jšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nêenakoprávn**jše**
RODILNIK: nêenakoprávn**jšega**

DAJALNIK: nënakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**em**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**i**
RODILNIK: nënakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**a**
RODILNIK: nënakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj nënakopráv**en**

ženski spol

EDNINA: bõlj nënakopráv**na**

srednji spol

EDNINA: bõlj nënakopráv**no**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**
RODILNIK: najnënakoprávnejš**ega** in
nâjnënakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: najnënakoprávnejš**emu** in
nâjnënakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**
živo najnënakoprávnejš**ega** in
nâjnënakoprávnejš**ega**
MESTNIK: pri najnënakoprávnejš**em** in pri
nâjnënakoprávnejš**em**
ORODNIK: z najnënakoprávnejš**im** in z
nâjnënakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**a** in
nâjnënakoprávnejš**a**
RODILNIK: najnënakoprávnejš**ih** in
nâjnënakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnënakoprávnejš**ima** in
nâjnënakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: najnënakoprávnejš**a** in
nâjnënakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri najnënakoprávnejš**ih** in pri
nâjnënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnënakoprávnejš**ima** in z
nâjnënakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**

RODILNIK: najnënakoprávnejš**ih** in
nâjnënakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: najnënakoprávnejš**im** in
nâjnënakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: najnënakoprávnejš**e** in
nâjnënakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri najnënakoprávnejš**ih** in pri
nâjnënakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnënakoprávnejš**imi** in z
nâjnënakoprávnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**a** in
nâjnënakoprávnejš**a**

RODILNIK: najnënakoprávnejš**e** in
nâjnënakoprávnejš**e**

DAJALNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**

TOŽILNIK: najnënakoprávnejš**o** in
nâjnënakoprávnejš**o**

MESTNIK: pri najnënakoprávnejš**i** in pri
nâjnënakoprávnejš**i**

ORODNIK: z najnënakoprávnejš**o** in z
nâjnënakoprávnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**

RODILNIK: najnënakoprávnejš**ih** in
nâjnënakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: najnënakoprávnejš**ima** in
nâjnënakoprávnejš**ima**

TOŽILNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**

MESTNIK: pri najnënakoprávnejš**ih** in pri
nâjnënakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnënakoprávnejš**ima** in z
nâjnënakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**e** in
nâjnënakoprávnejš**e**

RODILNIK: najnënakoprávnejš**ih** in
nâjnënakoprávnejš**ih**

DAJALNIK: najnënakoprávnejš**im** in
nâjnënakoprávnejš**im**

TOŽILNIK: najnënakoprávnejš**e** in
nâjnënakoprávnejš**e**

MESTNIK: pri najnënakoprávnejš**ih** in pri
nâjnënakoprávnejš**ih**

ORODNIK: z najnënakoprávnejš**imi** in z
nâjnënakoprávnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**e** in
nâjnënakoprávnejš**e**

RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ega** in
najnëenakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**emu** in
najnëenakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**e** in
najnëenakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**em** in pri
najnëenakoprávnejš**em**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**im** in z
najnëenakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najnëenakoprávnejš**i** in
najnëenakoprávnejš**i**
RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ih** in
najnëenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**ima** in
najnëenakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**i** in
najnëenakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**ih** in pri
najnëenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**ima** in z
najnëenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnëenakoprávnejš**a** in
najnëenakoprávnejš**a**
RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ih** in
najnëenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**im** in
najnëenakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**a** in
najnëenakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**ih** in pri
najnëenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**imi** in z
najnëenakoprávnejš**imi**

PRESEŽNIK — OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nëenakopráven

ženski spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nëenakoprávn**a**

srednji spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nëenakoprávn**o**

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nëenakopráven
določno nëenakoprávn**i**
RODILNIK: nëenakoprávn**ega**
DAJALNIK: nëenakoprávn**emu**
TOŽILNIK: nëenakopráven
določno nëenakoprávn**i**
živo nëenakoprávn**ega**
MESTNIK: pri nëenakoprávn**em**
ORODNIK: z nëenakoprávn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nëenakoprávn**a**
RODILNIK: nëenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nëenakoprávn**ima**
TOŽILNIK: nëenakoprávn**a**
MESTNIK: pri nëenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nëenakoprávn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nëenakoprávn**i**
RODILNIK: nëenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nëenakoprávn**im**
TOŽILNIK: nëenakoprávn**e**
MESTNIK: pri nëenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nëenakoprávn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nëenakoprávn**a**
RODILNIK: nëenakoprávn**e** tudi nëenakoprávn**e**
DAJALNIK: nëenakoprávn**i** tudi nëenakoprávn**i**
TOŽILNIK: nëenakoprávn**o** tudi nëenakoprávn**o**
MESTNIK: pri nëenakoprávn**i** tudi pri
nëenakoprávn**i**
ORODNIK: z nëenakoprávn**o** tudi z nëenakoprávn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nëenakoprávn**i**
RODILNIK: nëenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nëenakoprávn**ima**
TOŽILNIK: nëenakoprávn**i**
MESTNIK: pri nëenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nëenakoprávn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nëenakoprávn**e**
RODILNIK: nëenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nëenakoprávn**im**
TOŽILNIK: nëenakoprávn**e**
MESTNIK: pri nëenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nëenakoprávn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nëenakoprávn**o**
RODILNIK: nëenakoprávn**ega**
DAJALNIK: nëenakoprávn**emu**
TOŽILNIK: nëenakoprávn**o**
MESTNIK: pri nëenakoprávn**em**
ORODNIK: z nëenakoprávn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nëenakoprávn**i**
RODILNIK: nëenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nëenakoprávn**ima**
TOŽILNIK: nëenakoprávn**i**
MESTNIK: pri nëenakoprávn**ih**
ORODNIK: z nëenakoprávn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nëenakoprávn**a**
RODILNIK: nëenakoprávn**ih**
DAJALNIK: nëenakoprávn**im**

TOŽILNIK: nënakoprávna
MESTNIK: pri nënakoprávni**h**
ORODNIK: z nënakoprávni**mi**
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejši
RODILNIK: nënakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: nënakoprávnejši
živo nënakoprávnejš**ega**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**em**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**a**
RODILNIK: nënakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejši
RODILNIK: nënakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: nënakoprávnejši
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**a**
RODILNIK: nënakoprávnejš**e**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**i**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**o**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**i**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**i**
RODILNIK: nënakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**e**
RODILNIK: nënakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**e**
RODILNIK: nënakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**em**

ORODNIK: z nënakoprávnejš**im**
dvojina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**i**
RODILNIK: nënakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nënakoprávnejš**a**
RODILNIK: nënakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: nënakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: nënakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri nënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z nënakoprávnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj nënakopráv**en**

ženski spol

EDNINA: bõlj nënakopráv**na**

srednji spol

EDNINA: bõlj nënakopráv**no**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**
RODILNIK: najnënakoprávnejš**ega** in
nâjnënakoprávnejš**ega**
DAJALNIK: najnënakoprávnejš**emu** in
nâjnënakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**
živo najnënakoprávnejš**ega** in
nâjnënakoprávnejš**ega**

MESTNIK: pri najnënakoprávnejš**em** in pri
nâjnënakoprávnejš**em**
ORODNIK: z najnënakoprávnejš**im** in z
nâjnënakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**a** in
nâjnënakoprávnejš**a**
RODILNIK: najnënakoprávnejš**ih** in
nâjnënakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnënakoprávnejš**ima** in
nâjnënakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: najnënakoprávnejš**a** in
nâjnënakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri najnënakoprávnejš**ih** in pri
nâjnënakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnënakoprávnejš**ima** in z
nâjnënakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnënakoprávnejš**i** in
nâjnënakoprávnejš**i**

RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ih** in najnëenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**im** in najnëenakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**e** in najnëenakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**ih** in pri najnëenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**imi** in z najnëenakoprávnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najnëenakoprávnejš**a** in najnëenakoprávnejš**a**
RODILNIK: najnëenakoprávnejš**e** in najnëenakoprávnejš**e**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**i** in najnëenakoprávnejš**i**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**o** in najnëenakoprávnejš**o**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**i** in pri najnëenakoprávnejš**i**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**o** in z najnëenakoprávnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: najnëenakoprávnejš**i** in najnëenakoprávnejš**i**
RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ih** in najnëenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**ima** in najnëenakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**i** in najnëenakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**ih** in pri najnëenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**ima** in z najnëenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnëenakoprávnejš**e** in najnëenakoprávnejš**e**
RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ih** in najnëenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**im** in najnëenakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**e** in najnëenakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**ih** in pri najnëenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**imi** in z najnëenakoprávnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najnëenakoprávnejš**e** in najnëenakoprávnejš**e**
RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ega** in najnëenakoprávnejš**ega**

DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**emu** in najnëenakoprávnejš**emu**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**e** in najnëenakoprávnejš**e**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**em** in pri najnëenakoprávnejš**em**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**im** in z najnëenakoprávnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najnëenakoprávnejš**i** in najnëenakoprávnejš**i**
RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ih** in najnëenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**ima** in najnëenakoprávnejš**ima**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**i** in najnëenakoprávnejš**i**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**ih** in pri najnëenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**ima** in z najnëenakoprávnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najnëenakoprávnejš**a** in najnëenakoprávnejš**a**
RODILNIK: najnëenakoprávnejš**ih** in najnëenakoprávnejš**ih**
DAJALNIK: najnëenakoprávnejš**im** in najnëenakoprávnejš**im**
TOŽILNIK: najnëenakoprávnejš**a** in najnëenakoprávnejš**a**
MESTNIK: pri najnëenakoprávnejš**ih** in pri najnëenakoprávnejš**ih**
ORODNIK: z najnëenakoprávnejš**imi** in z najnëenakoprávnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nëenakopráven

ženski spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nëenakoprávna

srednji spol

EDNINA: naj**bolj** in naj**bolj** nëenakoprávno

IZVOR

↑ne + ↑enakopraven

nëenakoprávno

 prislov [nëenakopráuno]

POMEN

takó, da nimajo vsi enakih pravic in dolžnosti

► prisl. + glag.

nëenakoprávno obravnavati

- Odbor je prepričan, da mestna oblast *nëenakoprávno* obravnava prebivalce starega mestnega jedra.
- Ne moremo preko pravnih pravil, saj bi ravnali *nëenakoprávno* do drugih šeststo nevladnih organizacij.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nèenakopráuno]

IPA: [ˈnɛɛnakɔˈpra:unɔ]

tonemski

[nèenakopráuno]

IPA: [néɛnakɔprà:unó]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: nèenakoprávno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

nèenakoprávneje in nèenakoprávnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj

nèenakoprávno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

nàjnèenakoprávneje in nájnnèenakoprávneje in

nàjnèenakoprávnejše in nájnnèenakoprávnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj

nèenakoprávno

tonemsko

OSNOVNIK: nèenakoprávno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

nèenakoprávneje in nèenakoprávnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj

nèenakoprávno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

nàjnèenakoprávneje in nájnnèenakoprávneje in

nàjnèenakoprávnejše in nájnnèenakoprávnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj

nèenakoprávno

IZVOR

↑neenakopraven

nèenakoprávno nèenakoprávnosti samostalnik

moškega spola [nèenakopráunost]

POMEN

stanje, ko nimajo vsi enakih pravic in dolžnosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

družbena, socialna neenakopravnost | narodna

neenakopravnost | rasna, spolna, verska

neenakopravnost

▪ Spolna *neenakopravnost* pri zastopanosti v politiki je zelo velika.

▪ Protiustavno je vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi *neenakopravnosti*.

▪ Danes se v ZDA spominjajo Martina Luthra Kinga, borca za odpravo rasne *neenakopravnosti*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

neenakopravnost državljanov | neenakopravnost

spolov | neenakopravnost žensk

▪ Predsednik je opozoril tudi na *neenakopravnost* žensk na področju ekonomskih in socialnih pravic.

▪ Še več pomislekov je letelo na *neenakopravnost* državljanov in neenak (nad)standard zdravstvenih in socialnih storitev.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

odpraviti neenakopravnost | povzročati, povzročiti neenakopravnost

▪ Zavzeli se bodo za sprejem zakonov, ki bi odpravili *neenakopravnost* istospolno usmerjenih, in za spoštovanje drugačnosti.

▶ **sam. beseda** + med + sam. beseda v orodniku

neenakopravnost med spoloma

▪ Feminizem se je pojavil kot gibanje, ki je opozarjalo na *neenakopravnost* med spoloma.

▪ Novela povzroča *neenakopravnost* med poklici, saj določene favorizira.

▶ sam. beseda + k/h + **sam. beseda v dajalniku**

spodbujanje k neenakopravnosti

▪ Ustavna določba (63. člen) govori o prepovedi spodbujanja k *neenakopravnosti* in nestrpnosti ter o prepovedi spodbujanja k nasilju in vojni.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ O problemih *neenakopravnosti* že vrsto let opozarjajo tudi slovenske nevladne organizacije.

▶ priredna zveza

neenakopravnost in diskriminacija, neenakopravnost in nestrpnost, neenakopravnost in razpihovanje sovraštva

▪ Blogger mora upoštevati prepoved spodbujanja k *neenakopravnosti* in nestrpnosti.

...

▪ Naročnik ima pravico, da določi razpisno dokumentacijo skladno s svojimi potrebami, pri čemer je omejen, da z določili ne povzroča *neenakopravnosti* ponudnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nèenakopráunost]

IPA: [ˈnɛɛnakɔˈpra:unost]

tonemski

[nèenakopráunost]

IPA: [néɛnakɔprà:unóst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: nèenakoprávno

RODILNIK: nèenakoprávnosti

DAJALNIK: nèenakoprávnosti

TOŽILNIK: nèenakoprávno

MESTNIK: pri nèenakoprávnosti

ORODNIK: z nèenakoprávnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakoprávnosti

RODILNIK: nèenakoprávnosti

DAJALNIK: nèenakoprávnostma tudi

nèenakoprávnostima

TOŽILNIK: nêenakoprávnosti
MESTNIK: pri nêenakoprávnostih
ORODNIK: z nêenakoprávnostma tudi z
nêenakoprávnostima

množina

IMENOVALNIK: nêenakoprávnosti
RODILNIK: nêenakoprávnosti
DAJALNIK: nêenakoprávnostim
TOŽILNIK: nêenakoprávnosti
MESTNIK: pri nêenakoprávnostih
ORODNIK: z nêenakoprávnostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: nêenakoprávnost
RODILNIK: nêenakoprávnosti
DAJALNIK: nêenakoprávnosti
TOŽILNIK: nêenakoprávnost
MESTNIK: pri nêenakoprávnosti
ORODNIK: z nêenakoprávnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: nêenakoprávnosti
RODILNIK: nêenakoprávnosti
DAJALNIK: nêenakoprávnostma tudi
nêenakoprávnostima
TOŽILNIK: nêenakoprávnosti
MESTNIK: pri nêenakoprávnostih
ORODNIK: z nêenakoprávnostma tudi z
nêenakoprávnostima

množina

IMENOVALNIK: nêenakoprávnosti
RODILNIK: nêenakoprávnosti
DAJALNIK: nêenakoprávnostim
TOŽILNIK: nêenakoprávnosti
MESTNIK: pri nêenakoprávnostih
ORODNIK: z nêenakoprávnostmi

IZVOR

↑neenakopraven

nêtalentíran nêtalentírana nêtalentírano pridevnik

[nêtalentíran]

POMEN

ki nima prirojene sposobnosti, da bi kaj delal
(zelo) dobro, nadpovprečno

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Ustvarjalec je znova dokazal, kako globok prepad je med *nêtalentiranimi* režiserji in avtorji z drzno vizijo.
- Bili smo *nêtalentirani* plavalci in ob koncu treninga smo komajda še stali in dihali.
- Uspel se je vživeti v vlogo *nêtalentiranega*, a simpatičnega pedagoga, vdanega v travmo lastnega neuspeha.

▶ prisl. + **prid. beseda**
popolnoma nêtalentiran

▪ Dokler se ne udomačim v novonastajajoči vlogi, sem negotova in prepričana, da sem popolnoma *nêtalentirana*.

▪ Čeprav pravi, da je bil v otroštvu za šport zelo *nêtalentiran* in se je bojeval z astmo, ga bolezen nikoli ni odvrnila od številnih aktivnosti.

▪ Je povsem *nêtalentiran* in očitno prepričan, da je zvezda.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nêtalentíran]

IPA: [ˈnɛtalɛnˈtiːran]

tonemski

[nêtalentíran]

IPA: [nɛ̀təlɛntíːràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nêtalentíran

določno nêtalentírani

RODILNIK: nêtalentíranega

DAJALNIK: nêtalentíranemu

TOŽILNIK: nêtalentíran

določno nêtalentírani

živo nêtalentíranega

MESTNIK: pri nêtalentíranem

ORODNIK: z nêtalentíranim

dvojina

IMENOVALNIK: nêtalentírana

RODILNIK: nêtalentíranih

DAJALNIK: nêtalentíranima

TOŽILNIK: nêtalentírana

MESTNIK: pri nêtalentíranih

ORODNIK: z nêtalentíranimi

množina

IMENOVALNIK: nêtalentírani

RODILNIK: nêtalentíranih

DAJALNIK: nêtalentíranim

TOŽILNIK: nêtalentírane

MESTNIK: pri nêtalentíranih

ORODNIK: z nêtalentíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nêtalentírana

RODILNIK: nêtalentírane

DAJALNIK: nêtalentírani

TOŽILNIK: nêtalentírano

MESTNIK: pri nêtalentírani

ORODNIK: z nêtalentírano

dvojina

IMENOVALNIK: nêtalentírani

RODILNIK: nêtalentíranih

DAJALNIK: nètalentíran**ima**
TOŽILNIK: nètalentíran**i**
MESTNIK: pri nètalentíran**ih**
ORODNIK: z nètalentíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: nètalentíran**e**
RODILNIK: nètalentíran**ih**
DAJALNIK: nètalentíran**im**
TOŽILNIK: nètalentíran**e**
MESTNIK: pri nètalentíran**ih**
ORODNIK: z nètalentíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nètalentíran**o**
RODILNIK: nètalentíran**ega**
DAJALNIK: nètalentíran**emu**
TOŽILNIK: nètalentíran**o**
MESTNIK: pri nètalentíran**em**
ORODNIK: z nètalentíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nètalentíran**i**
RODILNIK: nètalentíran**ih**
DAJALNIK: nètalentíran**ima**
TOŽILNIK: nètalentíran**i**
MESTNIK: pri nètalentíran**ih**
ORODNIK: z nètalentíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: nètalentíran**a**
RODILNIK: nètalentíran**ih**
DAJALNIK: nètalentíran**im**
TOŽILNIK: nètalentíran**a**
MESTNIK: pri nètalentíran**ih**
ORODNIK: z nètalentíran**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj nètalentíran

ženski spol

EDNINA: bòlj nètalentíran**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj nètalentíran**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nètalentíran

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nètalentíran**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nètalentíran**o**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nètalentíran
določno nètalentíran**i**
RODILNIK: nètalentíran**ega**
DAJALNIK: nètalentíran**emu**
TOŽILNIK: nètalentíran

določno nètalentíran**i**

živo nètalentíran**ega**

MESTNIK: pri nètalentíran**em**

ORODNIK: z nètalentíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nètalentíran**a**

RODILNIK: nètalentíran**ih**

DAJALNIK: nètalentíran**ima**

TOŽILNIK: nètalentíran**a**

MESTNIK: pri nètalentíran**ih**

ORODNIK: z nètalentíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: nètalentíran**i**

RODILNIK: nètalentíran**ih**

DAJALNIK: nètalentíran**im**

TOŽILNIK: nètalentíran**e**

MESTNIK: pri nètalentíran**ih**

ORODNIK: z nètalentíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nètalentíran**a**

RODILNIK: nètalentíran**e**

DAJALNIK: nètalentíran**i**

TOŽILNIK: nètalentíran**o**

MESTNIK: pri nètalentíran**i**

ORODNIK: z nètalentíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nètalentíran**i**

RODILNIK: nètalentíran**ih**

DAJALNIK: nètalentíran**ima**

TOŽILNIK: nètalentíran**i**

MESTNIK: pri nètalentíran**ih**

ORODNIK: z nètalentíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: nètalentíran**e**

RODILNIK: nètalentíran**ih**

DAJALNIK: nètalentíran**im**

TOŽILNIK: nètalentíran**e**

MESTNIK: pri nètalentíran**ih**

ORODNIK: z nètalentíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nètalentíran**o**

RODILNIK: nètalentíran**ega**

DAJALNIK: nètalentíran**emu**

TOŽILNIK: nètalentíran**o**

MESTNIK: pri nètalentíran**em**

ORODNIK: z nètalentíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nètalentíran**i**

RODILNIK: nètalentíran**ih**

DAJALNIK: nètalentíran**ima**

TOŽILNIK: nètalentíran**i**

MESTNIK: pri nètalentíran**ih**

ORODNIK: z nètalentíran**ima**

množina

IMENOVANIK: nètalentírana
RODILNIK: nètalentíran**ih**
DAJALNIK: nètalentíran**im**
TOŽILNIK: nètalentírana
MESTNIK: pri nètalentíran**ih**
ORODNIK: z nètalentíran**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj nètalentíran

ženski spol

EDNINA: bòlj nètalentírana

srednji spol

EDNINA: bòlj nètalentíran**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj nètalentíran

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj nètalentírana

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj nètalentíran**o**

IZVOR

↑ne + ↑talentíran

netopírjev netopírjeva netopírjevo pridevnik

[netopírjeu netopírjeva netopírjevo]

POMEN

1. ki je v zvezi z netopírjem; SIN.: netopírski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ *Netopírjevi* glasovi so tako visoki, da jih ljudje ne slišimo.

▪ S kolegi je začel poskuse, s katerimi bi lahko zabeležil *netopírjevo* možgansko dejavnost, medtem ko obdeluje zvok.

1.1. ki je del telesa netopírja; SIN.: netopírski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

netopírjeva krila

▪ Raziskovalca sta izmerila aerodinamično odzivanje *netopírjevih* kril, pri čemer sta upoštevala dejavnike, kot so hitrost leta, kot napada in struktura kosti.

1.2. ki spominja na netopírja ali je tak kot pri netopírju; SIN.: netopírski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

netopírjev kostum | netopírjeva krila

▪ Mož v *netopírjevem* kostumu je od nekdanj moj najljubši stripovski junak in ob najavi nove franšize sem zastrigel z ušesi.

▪ Vtis o *netopírjevih* krilih je prihajal od dveh škricev ali praznih rokavov res velikanskega črnega ogrinjala, ki sta se razpela kar se da vsaksebi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[netopírjeu netopírjeva netopírjevo]

IPA: [neto'pi:rjeu neto'pi:rjeva neto'pi:rjevo]

tonemski

[netopírjeu netopírjeva netopírjevo] in [netopírjeu netopírjeva netopírjevo]

IPA: [neto'pi:rjeu neto'pi:rjeva neto'pi:rjevo] in [neto'pi:rjeu neto'pi:rjeva neto'pi:rjevo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: netopírjev

RODILNIK: netopírjev**ega**

DAJALNIK: netopírjev**emu**

TOŽILNIK: netopírjev

živo netopírjev**ega**

MESTNIK: pri netopírjev**em**

ORODNIK: z netopírjev**im**

dvojina

IMENOVANIK: netopírjeva

RODILNIK: netopírjev**ih**

DAJALNIK: netopírjev**ima**

TOŽILNIK: netopírjeva

MESTNIK: pri netopírjev**ih**

ORODNIK: z netopírjev**ima**

množina

IMENOVANIK: netopírjevi

RODILNIK: netopírjev**ih**

DAJALNIK: netopírjev**im**

TOŽILNIK: netopírjeve

MESTNIK: pri netopírjev**ih**

ORODNIK: z netopírjev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: netopírjeva

RODILNIK: netopírjev**e**

DAJALNIK: netopírjev**i**

TOŽILNIK: netopírjev**o**

MESTNIK: pri netopírjev**i**

ORODNIK: z netopírjev**o**

dvojina

IMENOVANIK: netopírjevi

RODILNIK: netopírjev**ih**

DAJALNIK: netopírjev**ima**

TOŽILNIK: netopírjev**i**

MESTNIK: pri netopírjev**ih**

ORODNIK: z netopírjev**ima**

množina

IMENOVANIK: netopírjeve

RODILNIK: netopírjev**ih**

DAJALNIK: netopírjev**im**

TOŽILNIK: netopírjev**e**

MESTNIK: pri netopírjev**ih**

ORODNIK: z netopírjev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírjevo
RODILNIK: netopírjev**ega**
DAJALNIK: netopírjev**emu**
TOŽILNIK: netopírjevo
MESTNIK: pri netopírjev**em**
ORODNIK: z netopírjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: netopírjevi
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**ima**
TOŽILNIK: netopírjevi
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: netopírjeva
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**im**
TOŽILNIK: netopírjeva
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírjev
RODILNIK: netopírjev**ega**
DAJALNIK: netopírjev**emu**
TOŽILNIK: netopírjev
živo netopírjev**ega**
MESTNIK: pri netopírjev**em**
ORODNIK: z netopírjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: netopírjeva
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**ima**
TOŽILNIK: netopírjeva
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: netopírjevi
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**im**
TOŽILNIK: netopírjeve
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírjeva
RODILNIK: netopírjeve
DAJALNIK: netopírjevi
TOŽILNIK: netopírjevo
MESTNIK: pri netopírjevi
ORODNIK: z netopírjevo

dvojina

IMENOVALNIK: netopírjevi
RODILNIK: netopírjev**ih**

DAJALNIK: netopírjev**ima**
TOŽILNIK: netopírjevi
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: netopírjeve
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**im**
TOŽILNIK: netopírjeve
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírjevo
RODILNIK: netopírjev**ega**
DAJALNIK: netopírjev**emu**
TOŽILNIK: netopírjevo
MESTNIK: pri netopírjev**em**
ORODNIK: z netopírjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: netopírjevi
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**ima**
TOŽILNIK: netopírjevi
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: netopírjeva
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**im**
TOŽILNIK: netopírjeva
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**imi**

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírjev
RODILNIK: netopírjev**ega**
DAJALNIK: netopírjev**emu**
TOŽILNIK: netopírjev
živo netopírjev**ega**
MESTNIK: pri netopírjev**em**
ORODNIK: z netopírjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: netopírjeva
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**ima**
TOŽILNIK: netopírjeva
MESTNIK: pri netopírjev**ih**
ORODNIK: z netopírjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: netopírjevi
RODILNIK: netopírjev**ih**
DAJALNIK: netopírjev**im**

TOŽILNIK: netopîrjeve
MESTNIK: pri netopîrjevih
ORODNIK: z netopîrjevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: netopîrjeva
RODILNIK: netopîrjeve
DAJALNIK: netopîrjevi
TOŽILNIK: netopîrjevo
MESTNIK: pri netopîrjevi
ORODNIK: z netopîrjevo

dvojina

IMENOVALNIK: netopîrjevi
RODILNIK: netopîrjevih
DAJALNIK: netopîrjevima
TOŽILNIK: netopîrjevi
MESTNIK: pri netopîrjevih
ORODNIK: z netopîrjevima

množina

IMENOVALNIK: netopîrjeve
RODILNIK: netopîrjevih
DAJALNIK: netopîrjevim
TOŽILNIK: netopîrjeve
MESTNIK: pri netopîrjevih
ORODNIK: z netopîrjevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: netopîrjevo
RODILNIK: netopîrjevega
DAJALNIK: netopîrjevemu
TOŽILNIK: netopîrjevo
MESTNIK: pri netopîrjevem
ORODNIK: z netopîrjevim

dvojina

IMENOVALNIK: netopîrjevi
RODILNIK: netopîrjevih
DAJALNIK: netopîrjevima
TOŽILNIK: netopîrjevi
MESTNIK: pri netopîrjevih
ORODNIK: z netopîrjevima

množina

IMENOVALNIK: netopîrjeva
RODILNIK: netopîrjevih
DAJALNIK: netopîrjevim
TOŽILNIK: netopîrjeva
MESTNIK: pri netopîrjevih
ORODNIK: z netopîrjevimi

IZVOR

↑netopir

netopírka netopírke samostalnik ženskega spola

[netopírka]

POMEN

samica netopirja

▪ Konec pomladi se na toplih podstrešjih, v drevesnih duplih ali jamah zberejo *netopírke*, ki poleti tam kotijo mladiče.

▪ *Netopírka* skoti enega mladiča na leto.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[netopírka]

IPA: [netɔ'pi:rka]

tonemski

[netopírka] in [netopírka]

IPA: [netɔpi:rká] in [netɔpi:rká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: netopírka

RODILNIK: netopírke

DAJALNIK: netopírki

TOŽILNIK: netopírko

MESTNIK: pri netopírki

ORODNIK: z netopírko

dvojina

IMENOVALNIK: netopírki

RODILNIK: netopírk

DAJALNIK: netopírkama

TOŽILNIK: netopírki

MESTNIK: pri netopírkah

ORODNIK: z netopírkama

množina

IMENOVALNIK: netopírke

RODILNIK: netopírk

DAJALNIK: netopírkam

TOŽILNIK: netopírke

MESTNIK: pri netopírkah

ORODNIK: z netopírkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: netopírka

RODILNIK: netopírke

DAJALNIK: netopírki

TOŽILNIK: netopírko

MESTNIK: pri netopírki

ORODNIK: z netopírko

dvojina

IMENOVALNIK: netopírki

RODILNIK: netopírk

DAJALNIK: netopírkama

TOŽILNIK: netopírki

MESTNIK: pri netopírkah

ORODNIK: z netopírkama

množina

IMENOVALNIK: netopírke

RODILNIK: netopírk

DAJALNIK: netopírkam

TOŽILNIK: netopírke

MESTNIK: pri netopírkah
ORODNIK: z netopírkami

in
tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: netopírka
RODILNIK: netopírke
DAJALNIK: netopírki
TOŽILNIK: netopírko
MESTNIK: pri netopírki
ORODNIK: z netopírko

dvojina

IMENOVALNIK: netopírki
RODILNIK: netopírk
DAJALNIK: netopírkama
TOŽILNIK: netopírki
MESTNIK: pri netopírkah
ORODNIK: z netopírkama

množina

IMENOVALNIK: netopírke
RODILNIK: netopírk
DAJALNIK: netopírkam
TOŽILNIK: netopírke
MESTNIK: pri netopírkah
ORODNIK: z netopírkami

IZVOR
↑netopir

netopírski netopírska netopírsko pridevnik
[netopírski]

POMEN

1. ki je v zvezi z netopirjem; SIN.: netopirjev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Ob večernih sprehodih so s pomočjo ultrazvočnih detektorjev poslušali *netopirske* klice in opazovali, kako so živali lovile nad vodno gladino ali okoli cestnih luči.

▪ *Netopirska* kotišča so pogosto na podstrešjih.

1.1. ki je del telesa netopirja; SIN.: netopirjev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Slišala je šumenje *netopirskih* kril nekje nad sabo.

1.2. ki spominja na netopirja ali je tak kot pri netopirju; SIN.: netopirjev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

netopirska krila

- Uporablja *netopirsko* ogrinjalo in masko, da bi prestrašil nasprotnike.
- Pulover odlikujejo širok kraj in zelo modni *netopirski* rokavi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[netopírski]

IPA: [neto'pi:rski]

tonemski

[netopírski] in [netopírski]

IPA: [neto'pi:rskí] in [neto'pi:rskí]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírskega
DAJALNIK: netopírskemu
TOŽILNIK: netopírski
živo netopírskega
MESTNIK: pri netopírskem
ORODNIK: z netopírskim

dvojina

IMENOVALNIK: netopírka
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskima
TOŽILNIK: netopírka
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskima

množina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskim
TOŽILNIK: netopírse
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírka
RODILNIK: netopírse
DAJALNIK: netopírski
TOŽILNIK: netopírsko
MESTNIK: pri netopírski
ORODNIK: z netopírsko

dvojina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskima
TOŽILNIK: netopírski
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskima

množina

IMENOVALNIK: netopírse
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskim
TOŽILNIK: netopírse
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírsko
RODILNIK: netopírskega

DAJALNIK: netopírskemu
TOŽILNIK: netopírsko
MESTNIK: pri netopírskem
ORODNIK: z netopírskim

dvojina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskima
TOŽILNIK: netopírski
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskima

množina

IMENOVALNIK: netopírška
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskim
TOŽILNIK: netopírška
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírškega
DAJALNIK: netopírskemu
TOŽILNIK: netopírski
živo netopírškega
MESTNIK: pri netopírskem
ORODNIK: z netopírskim

dvojina

IMENOVALNIK: netopírška
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskima
TOŽILNIK: netopírška
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskima

množina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskim
TOŽILNIK: netopírške
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírška
RODILNIK: netopírške
DAJALNIK: netopírski
TOŽILNIK: netopírsko
MESTNIK: pri netopírski
ORODNIK: z netopírsko

dvojina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskima
TOŽILNIK: netopírski

MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskima

množina

IMENOVALNIK: netopírške
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskim
TOŽILNIK: netopírške
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírsko
RODILNIK: netopírškega
DAJALNIK: netopírskemu
TOŽILNIK: netopírsko
MESTNIK: pri netopírskem
ORODNIK: z netopírskim

dvojina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskima
TOŽILNIK: netopírski
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskima

množina

IMENOVALNIK: netopírška
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskim
TOŽILNIK: netopírška
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskimi

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírškega
DAJALNIK: netopírskemu
TOŽILNIK: netopírski
živo netopírškega
MESTNIK: pri netopírskem
ORODNIK: z netopírskim

dvojina

IMENOVALNIK: netopírška
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskima
TOŽILNIK: netopírška
MESTNIK: pri netopírskih
ORODNIK: z netopírskima

množina

IMENOVALNIK: netopírski
RODILNIK: netopírskih
DAJALNIK: netopírskim
TOŽILNIK: netopírške
MESTNIK: pri netopírskih

ORODNIK: z netopîrskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: netopîrska

RODILNIK: netopîrske

DAJALNIK: netopîrski

TOŽILNIK: netopîrsko

MESTNIK: pri netopîrski

ORODNIK: z netopîrsko

dvojina

IMENOVALNIK: netopîrski

RODILNIK: netopîrskih

DAJALNIK: netopîrskima

TOŽILNIK: netopîrski

MESTNIK: pri netopîrskih

ORODNIK: z netopîrskima

množina

IMENOVALNIK: netopîrske

RODILNIK: netopîrskih

DAJALNIK: netopîrskim

TOŽILNIK: netopîrske

MESTNIK: pri netopîrskih

ORODNIK: z netopîrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: netopîrsko

RODILNIK: netopîrskega

DAJALNIK: netopîrskemu

TOŽILNIK: netopîrsko

MESTNIK: pri netopîrskem

ORODNIK: z netopîrskim

dvojina

IMENOVALNIK: netopîrski

RODILNIK: netopîrskih

DAJALNIK: netopîrskima

TOŽILNIK: netopîrski

MESTNIK: pri netopîrskih

ORODNIK: z netopîrskima

množina

IMENOVALNIK: netopîrska

RODILNIK: netopîrskih

DAJALNIK: netopîrskim

TOŽILNIK: netopîrska

MESTNIK: pri netopîrskih

ORODNIK: z netopîrskimi

IZVOR

↑netopir

netrésk netréska in **netrésk** netrêska samostalnik moškega spola [netrésk] in [netrêsk]

POMEN

1. rastlina s koničastimi mesnatimi listi, razporejenimi v rozete, in rožnatimi zvezdastimi

cvetovi; primerjaj lat. *Sempervivum tectorum*; SIN.: iz botanike navadni netresk

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Luknje sta zapolnila z rastlinami, ki ne potrebujejo veliko zemlje – s trdoživim *netreskom* in rožmarinom.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Netreski* spadajo med trajnice, ki lahko uspevajo v drobnih skalnih razpokah, v nekaj centimetrih zemlje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V luknje v skalah smo posadili *netresk*.

...

▪ Da bi se buče obdržale dlje časa in se ne bi pokvarile ali zgnile, jih morate poškopiti s sokom *netreska*.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Netresk* blaži vnetja ter rahlo hladi poškodovano mesto.
- *Netresk* vzpodbuja delovanje imunskega sistema in lajša težave pri rani na želodcu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[netrésk] in [netrêsk]

IPA: [ne'tre:sk] in [ne'tre:sk]

tonemski

[netrésk] in [netrêsk]

IPA: [netré:sk] in [netré:sk]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: netrésk

RODILNIK: netréska

DAJALNIK: netrésku

TOŽILNIK: netrésk

MESTNIK: pri netrésku

ORODNIK: z netréskom

dvojina

IMENOVALNIK: netréska

RODILNIK: netréskov

DAJALNIK: netréskoma

TOŽILNIK: netréska

MESTNIK: pri netréskih

ORODNIK: z netréskoma

množina

IMENOVALNIK: netréski

RODILNIK: netréskov

DAJALNIK: netréskom

TOŽILNIK: netréske

MESTNIK: pri netréskih

ORODNIK: z netréski

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: netrêšk
RODILNIK: netrêška
DAJALNIK: netrêsku
TOŽILNIK: netrêšk
MESTNIK: pri netrêsku
ORODNIK: z netrêskom

dvojina

IMENOVALNIK: netrêška
RODILNIK: netrêskov
DAJALNIK: netrêskoma
TOŽILNIK: netrêška
MESTNIK: pri netrêskih
ORODNIK: z netrêskoma

množina

IMENOVALNIK: netrêški
RODILNIK: netrêskov
DAJALNIK: netrêskom
TOŽILNIK: netrêške
MESTNIK: pri netrêskih
ORODNIK: z netrêski

in

jakostno ednina

IMENOVALNIK: netrêšk
RODILNIK: netrêška
DAJALNIK: netrêsku
TOŽILNIK: netrêšk
MESTNIK: pri netrêsku
ORODNIK: z netrêskom

dvojina

IMENOVALNIK: netrêška
RODILNIK: netrêskov
DAJALNIK: netrêskoma
TOŽILNIK: netrêška
MESTNIK: pri netrêskih
ORODNIK: z netrêskoma

množina

IMENOVALNIK: netrêški
RODILNIK: netrêskov
DAJALNIK: netrêskom
TOŽILNIK: netrêške
MESTNIK: pri netrêskih
ORODNIK: z netrêski

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: netrêšk
RODILNIK: netrêška
DAJALNIK: netrêsku
TOŽILNIK: netrêšk
MESTNIK: pri netrêsku
ORODNIK: z netrêskom

dvojina

IMENOVALNIK: netrêška
RODILNIK: netrêskov
DAJALNIK: netrêskoma
TOŽILNIK: netrêška

MESTNIK: pri netrêskih
ORODNIK: z netrêskoma

množina

IMENOVALNIK: netrêski
RODILNIK: netrêskov
DAJALNIK: netrêskom
TOŽILNIK: netrêške
MESTNIK: pri netrêskih
ORODNIK: z netrêski

STALNE ZVEZE

ameriški netresk

iz botanike okrasni netresk z rdečkasto ali rjavkasto zelenimi listi in navadno rdečkastimi zvončastimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Echeveria*

- *Ameriški netreski* so v svojem naravnem okolju trajnice s pritličnimi listnimi rozetami.
- Veliko *ameriških netreskov* je zanimivih zaradi barvitih listov.

juvanov netresk in Juvanov netresk

iz botanike netresk z dlakavimi listi in rumenimi cvetovi; primerjaj lat. *Sempervivium juvianii*

- *Juvanov netresk* se razmnožuje zelo počasi, ogrožen je in v tujini zelo iskan.
- Ob cesti uspeva nekaj endemitov, med drugim *juvanov netresk*, rebrinčevolistna hladnikija in hladnikov volič.

Juvanov netresk in juvanov netresk

iz botanike netresk z dlakavimi listi in rumenimi cvetovi; primerjaj lat. *Sempervivium juvianii*

- Na rastišču avriklja uspevata vsaj še dve redki in ogroženi slovenski rastlinski vrsti, Hoppejev klinček, ki ima na Donački gori edino nahajališče pri nas, ter *Juvanov netresk*, endemična rastlinska vrsta, ki jo lahko najdemo samo na skalovjih Donačke gore in Resenika.

navadni netresk

iz botanike rastlina s koničastimi mesnatimi listi, razporejenimi v rozete, in rožnatimi zvezdastimi cvetovi; primerjaj lat. *Sempervivium tectorum*; SIN.: netresk

- *Navadni netresk* se včasih sam naseli na starih strehah in vrtnih zidovih.
- Na senčnih rastiščih, kjer ni pomanjkanja vode, bi se *navadnemu netresku* čez nekaj časa razvile rozete z bolj razmaknjenimi listi.

IZVOR

= hrv. *nètresak*, češ. *netřesk* < pslov. *netrěskъ* iz ↑ne + ↑tresk, ker naj bi ta rastlina odganjala strelo

obád obáda tudi **obàd** obáda samostalnik moškega spola [obát obáda] tudi [obàt obáda]

POMEN

večja, muhi podobna žuželka, ki sesa kri, zlasti sesalcev; primerjaj lat. *Tabanidae*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ko pohajkujete po planinskih pašnikih, vas brenče obletavajo nadležni *obadi*.
- Motili so jo številni *obadi* in komarji, ki so ji pili kri.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Klice prenašajo tudi muhe, *obadi* ali drug mrčes.
- Na kmečkem turizmu me vedno popikajo komarji in *obadi*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Zaradi rojev *obadov* in komarjev bomo slabe volje zapuščali otok.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

- Z vejo je preganjal *obade*, ki so v vročini napadali konja.

▶ **priređna zveza**

obadi in komarji, obadi in muhe

- Komarji in *obadi* za svoj razvoj potrebujejo vodo, zato se pogosteje zadržujejo v okolici voda.
- Krave morajo prenašati nadležne muhe in *obade*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[obát obáda] tudi [obàt obáda]

IPA: [ɔ'ba:t ɔ'ba:da] tudi [ɔ'bat ɔ'ba:da]

tonemski

[obát obáda] tudi [obàt obáda]

IPA: [ɔbá:t obá:dá] tudi [ɔbát obà:dá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: obád

RODILNIK: obáda

DAJALNIK: obádu

TOŽILNIK: obáda

MESTNIK: pri obádu

ORODNIK: z obádom

dvojina

IMENOVALNIK: obáda

RODILNIK: obádov

DAJALNIK: obádoma

TOŽILNIK: obáda

MESTNIK: pri obádih

ORODNIK: z obádoma

množina

IMENOVALNIK: obádi

RODILNIK: obádov

DAJALNIK: obádom

TOŽILNIK: obáde

MESTNIK: pri obádih

ORODNIK: z obádi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: obád

RODILNIK: obáda

DAJALNIK: obádu

TOŽILNIK: obáda

MESTNIK: pri obádu

ORODNIK: z obádom

dvojina

IMENOVALNIK: obáda

RODILNIK: obádov

DAJALNIK: obádoma

TOŽILNIK: obáda

MESTNIK: pri obádih

ORODNIK: z obádoma

množina

IMENOVALNIK: obádi

RODILNIK: obádov

DAJALNIK: obádom

TOŽILNIK: obáde

MESTNIK: pri obádih

ORODNIK: z obádi

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: obád

RODILNIK: obáda

DAJALNIK: obádu

TOŽILNIK: obáda

MESTNIK: pri obádu

ORODNIK: z obádom

dvojina

IMENOVALNIK: obáda

RODILNIK: obádov

DAJALNIK: obádoma

TOŽILNIK: obáda

MESTNIK: pri obádih

ORODNIK: z obádoma

množina

IMENOVALNIK: obádi

RODILNIK: obádov

DAJALNIK: obádom

TOŽILNIK: obáde

MESTNIK: pri obádih

ORODNIK: z obádi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: obád

RODILNIK: obáda

DAJALNIK: obádu

TOŽILNIK: obáda

MESTNIK: pri obádu tudi pri obádu

ORODNIK: z obádom

dvojina

IMENOVALNIK: obáda

RODILNIK: obádov in obádov

DAJALNIK: obádoma
TOŽILNIK: obáda
MESTNIK: pri obádi**h** in pri obâdi**h**
ORODNIK: z obádoma

množina

IMENOVALNIK: obádi
RODILNIK: obádov in obâdov
DAJALNIK: obádom
TOŽILNIK: obáde
MESTNIK: pri obádi**h** in pri obâdi**h**
ORODNIK: z obádi in z obâdi

STALNE ZVEZE

goveji obad

iz zoologije **obad**, ki sesa kri goveda; primerjaj lat. *Tabanus bovinus*; SIN.: brencelj

- Samice *govejih obadov* ležejo skupke jajčec na vlažno rastlinje.
- *Goveji obadi* sesajo v glavnem kri goveda in konj, občasno pa pičijo tudi človeka.

IZVOR

= hrv., srb. *òbād, òvād*, rus. *óvod*, češ. *ovád* < pslov. **ovadъ*, verjetno iz ide. zloženke iz ↑ovca + ↑jesti, prvotno torej *'ki grize ovce'

obramboslôvec obramboslôvca samostalnik moškega

spola [obramboslôvəc]

POMEN

1. strokovnjak za obramboslovje

- Nisem le *obramboslovec*, kot me po navadi predstavljajo, ampak politolog, ukvarjam se tudi z mednarodnimi odnosi.
- Po poklicu sta *obramboslovca*, od rosne mladosti sta se ukvarjala z obrambnimi temami, oba sta bila uslužbenca obrambnih struktur države.

1.1. študent ali diplomant obramboslovja

▶ prid. beseda + sam. beseda

diplomirani obramboslovec | mlad obramboslovec

- Kot diplomirani *obramboslovec* je začel kariero v Slovenski vojski in bil tudi v eni od njenih prvih mirovnih misij.
- Kot mlad *obramboslovec* se je zaposlil na kontraobveščevalnem oddelku.

...

- Vojaška geografija je v Sloveniji novo raziskovalno področje, ki pa v izobraževanju častnikov in *obramboslovcev* dobiva vse večji pomen.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[obramboslôvəc]

IPA: [ɔbrambɔ'slɔ:vəts]

tonemski

[obramboslôvəc]

IPA: [ɔbrambɔ'slɔ:vəts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôvec
RODILNIK: obramboslôvca
DAJALNIK: obramboslôvcu
TOŽILNIK: obramboslôvca
MESTNIK: pri obramboslôvcu
ORODNIK: z obramboslôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôvca
RODILNIK: obramboslôvcev
DAJALNIK: obramboslôvcema
TOŽILNIK: obramboslôvca
MESTNIK: pri obramboslôvcih
ORODNIK: z obramboslôvcema

množina

IMENOVALNIK: obramboslôvci
RODILNIK: obramboslôvcev
DAJALNIK: obramboslôvcem
TOŽILNIK: obramboslôvce
MESTNIK: pri obramboslôvcih
ORODNIK: z obramboslôvci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôvec
RODILNIK: obramboslôvca
DAJALNIK: obramboslôvcu
TOŽILNIK: obramboslôvca
MESTNIK: pri obramboslôvcu
ORODNIK: z obramboslôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôvca
RODILNIK: obramboslôvcev
DAJALNIK: obramboslôvcema
TOŽILNIK: obramboslôvca
MESTNIK: pri obramboslôvcih
ORODNIK: z obramboslôvcema

množina

IMENOVALNIK: obramboslôvci
RODILNIK: obramboslôvcev
DAJALNIK: obramboslôvcem
TOŽILNIK: obramboslôvce
MESTNIK: pri obramboslôvcih
ORODNIK: z obramboslôvci

IZVOR

↑obramboslovje

obramboslôvje obramboslôvja samostalnik srednjega

spola [obramboslôuje]

POMEN

1. veda, ki se ukvarja s proučevanjem in načrtovanjem obrambe, varnosti v državi in svetu

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

področje obramboslovja | študij obramboslovja

▪ Knjiga je namenjena raziskovalcem s področja *obramboslovja*, zgodovine vojn ter vsem, ki jih zanimajo informacije s širšega področja preučevanja vojaških zadev.

▪ Prejel je zlati red za pionirsko delo pri razvoju slovenskega vojaškega izrazoslovja in študija *obramboslovja*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
strokovnjak za obramboslovje

▪ Predlog je spisal kot strokovnjak za *obramboslovje*.

1.1. študij te vede

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

absolvent, diplomant obramboslovja | doktor, magister obramboslovja | KATERI letnik

obramboslovja | predavatelj, profesor, profesorica obramboslovja | študent, študentka obramboslovja

▪ Kot študent *obramboslovja* redno spremlja članke in komentarje o Slovenski vojski in varnostnih vprašanjih pri nas in v tujini.

▪ Študentje četrtega letnika *obramboslovja* so včeraj v okviru strokovne ekskurzije obiskali protioklepni divizion v Murski Soboti.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
katedra, oddelek za obramboslovje

▪ Je redni profesor na katedri za *obramboslovje* in je bil več let tudi njen predstojnik.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
študirati obramboslovje

▪ Želi študirati *obramboslovje*, saj ga zanima vse, kar je povezano z vojaškim poklicem.

▶ glag. + iz + **sam. beseda v roditelju**
diplomirati iz obramboslovja

▪ Diplomiral je iz *obramboslovja* na Fakulteti za družbene vede.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[obramboslôuje]

IPA: [ɔbrambɔ'slɔ:ujɛ]

tonemski

[obramboslôuje]

IPA: [ɔbrambɔslɔ:ujɛ̂]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôvje

RODILNIK: obramboslôvja

DAJALNIK: obramboslôvju

TOŽILNIK: obramboslôvje

MESTNIK: pri obramboslôvju

ORODNIK: z obramboslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôvji

RODILNIK: obramboslôvij

DAJALNIK: obramboslôvjema

TOŽILNIK: obramboslôvji

MESTNIK: pri obramboslôvjih

ORODNIK: z obramboslôvjema

množina

IMENOVALNIK: obramboslôvja

RODILNIK: obramboslôvij

DAJALNIK: obramboslôvjem

TOŽILNIK: obramboslôvja

MESTNIK: pri obramboslôvjih

ORODNIK: z obramboslôvji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôvje

RODILNIK: obramboslôvja

DAJALNIK: obramboslôvju

TOŽILNIK: obramboslôvje

MESTNIK: pri obramboslôvju

ORODNIK: z obramboslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôvji

RODILNIK: obramboslôvij

DAJALNIK: obramboslôvjema

TOŽILNIK: obramboslôvji

MESTNIK: pri obramboslôvjih

ORODNIK: z obramboslôvjema

množina

IMENOVALNIK: obramboslôvja

RODILNIK: obramboslôvij

DAJALNIK: obramboslôvjem

TOŽILNIK: obramboslôvja

MESTNIK: pri obramboslôvjih

ORODNIK: z obramboslôvji

IZVOR

↑ obramba + tvor. od steslov. *slovo* 'beseda'

obramboslôvni obramboslôvna obramboslôvno

pridevnik [obramboslôvni]

POMEN

1. ki je v zvezi z obramboslovci ali obramboslovjem 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

obramboslovni inštitut | obramboslovni vidik |

obramboslovna stroka, znanost | obramboslovne znanosti

▪ Je pionir slovenske *obramboslovne* znanosti; velja za enega največjih poznavalcev obrambnih sistemov v širši okolici.

- Le 4,4 odstotka anketirancev v raziskavi *obramboslovnega* inštituta pri FDV je bilo proti obveznemu služenju vojaškega roka.
- Nekateri predstavniki *obramboslovne* stroke so hkrati najvidnejši politiki.

1.1. ki je v zvezi z obramboslovjem 1.1.

► **prid. beseda** + sam. beseda

obramboslovna izobrazba | obramboslovna katedra

- Prvi trije direktorji slovenske policije so imeli vojaško oziroma *obramboslovno* izobrazbo.
- Ustanovitev vojaške akademije je po mnenju *obramboslovne* katedre neracionalna in neprimerna.

...

- Od treh predmetov, ki jih predavam na dodiplomski ravni, je samo eden *obramboslovni*, druga dva sta čista politološka predmeta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[obramboslô:uni]

IPA: [ɔbrambɔs'lo:uni]

tonemski

[obramboslô:uni]

IPA: [ɔbrambɔsló:uni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôvni

RODILNIK: obramboslôvnega

DAJALNIK: obramboslôvnemu

TOŽILNIK: obramboslôvni

živo obramboslôvnega

MESTNIK: pri obramboslôvnem

ORODNIK: z obramboslôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôvna

RODILNIK: obramboslôvni

DAJALNIK: obramboslôvnima

TOŽILNIK: obramboslôvna

MESTNIK: pri obramboslôvni

ORODNIK: z obramboslôvnima

množina

IMENOVALNIK: obramboslôvni

RODILNIK: obramboslôvni

DAJALNIK: obramboslôvnim

TOŽILNIK: obramboslôvne

MESTNIK: pri obramboslôvni

ORODNIK: z obramboslôvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôvna

RODILNIK: obramboslôvne

DAJALNIK: obramboslôvni

TOŽILNIK: obramboslôvno

MESTNIK: pri obramboslôvni

ORODNIK: z obramboslôvno

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôvni

RODILNIK: obramboslôvni

DAJALNIK: obramboslôvnima

TOŽILNIK: obramboslôvni

MESTNIK: pri obramboslôvni

ORODNIK: z obramboslôvnima

množina

IMENOVALNIK: obramboslôvne

RODILNIK: obramboslôvni

DAJALNIK: obramboslôvnim

TOŽILNIK: obramboslôvne

MESTNIK: pri obramboslôvni

ORODNIK: z obramboslôvnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôvno

RODILNIK: obramboslôvnega

DAJALNIK: obramboslôvnemu

TOŽILNIK: obramboslôvno

MESTNIK: pri obramboslôvnem

ORODNIK: z obramboslôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôvni

RODILNIK: obramboslôvni

DAJALNIK: obramboslôvnima

TOŽILNIK: obramboslôvni

MESTNIK: pri obramboslôvni

ORODNIK: z obramboslôvnima

množina

IMENOVALNIK: obramboslôvna

RODILNIK: obramboslôvni

DAJALNIK: obramboslôvnim

TOŽILNIK: obramboslôvna

MESTNIK: pri obramboslôvni

ORODNIK: z obramboslôvnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôvni

RODILNIK: obramboslôvnega

DAJALNIK: obramboslôvnemu

TOŽILNIK: obramboslôvni

živo obramboslôvnega

MESTNIK: pri obramboslôvnem

ORODNIK: z obramboslôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôvna

RODILNIK: obramboslôvni

DAJALNIK: obramboslôvnima

TOŽILNIK: obramboslôvna

MESTNIK: pri obramboslôv**ni**
ORODNIK: z obramboslôv**nima**

množina

IMENOVALNIK: obramboslôv**ni**
RODILNIK: obramboslôv**ni**
DAJALNIK: obramboslôv**ni**
TOŽILNIK: obramboslôv**ne**
MESTNIK: pri obramboslôv**ni**
ORODNIK: z obramboslôv**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôv**na**
RODILNIK: obramboslôv**ne**
DAJALNIK: obramboslôv**ni**
TOŽILNIK: obramboslôv**no**
MESTNIK: pri obramboslôv**ni**
ORODNIK: z obramboslôv**no**

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôv**ni**
RODILNIK: obramboslôv**ni**
DAJALNIK: obramboslôv**nima**
TOŽILNIK: obramboslôv**ni**
MESTNIK: pri obramboslôv**ni**
ORODNIK: z obramboslôv**nima**

množina

IMENOVALNIK: obramboslôv**ne**
RODILNIK: obramboslôv**ni**
DAJALNIK: obramboslôv**ni**
TOŽILNIK: obramboslôv**ne**
MESTNIK: pri obramboslôv**ni**
ORODNIK: z obramboslôv**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: obramboslôv**no**
RODILNIK: obramboslôv**nega**
DAJALNIK: obramboslôv**nemu**
TOŽILNIK: obramboslôv**no**
MESTNIK: pri obramboslôv**nem**
ORODNIK: z obramboslôv**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: obramboslôv**ni**
RODILNIK: obramboslôv**ni**
DAJALNIK: obramboslôv**nima**
TOŽILNIK: obramboslôv**ni**
MESTNIK: pri obramboslôv**ni**
ORODNIK: z obramboslôv**nima**

množina

IMENOVALNIK: obramboslôv**na**
RODILNIK: obramboslôv**ni**
DAJALNIK: obramboslôv**ni**
TOŽILNIK: obramboslôv**na**
MESTNIK: pri obramboslôv**ni**
ORODNIK: z obramboslôv**nimi**

IZVOR

↑ obramboslovje

ocvirkovka ocvirkovke samostalnik ženskega spola

[ocvirkovka]

POMEN

knjižno pogovorno **jed** iz razvaljanega in zvitega kvašenega testa z nadevom iz ocvirkov, koščkov slanine; SIN.: knjižno pogovorno špehovka

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

speči ocvirkovko

▪ Za otroke je posebej spekla še *ocvirkovko*, s katero jih je skupaj s sveže pečenim kruhom in sokom pogostila.

▶ priredna zveza

ocvirkovka ali špehovka

▪ Med dobrotami na »mastno« soboto in pustni torek ne smejo manjkati ričet, krača, šunka, *ocvirkovka* ali špehovka, krhki in kvašeni flancati ter krofi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ocvirkovka]

IPA: [ɔts'vi:rkɔvka]

tonemski

[ocvirkovka]

IPA: [ɔtsú:rkòvka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ocvirkov**ka**

RODILNIK: ocvirkov**ke**

DAJALNIK: ocvirkov**ki**

TOŽILNIK: ocvirkov**ko**

MESTNIK: pri ocvirkov**ki**

ORODNIK: z ocvirkov**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: ocvirkov**ki**

RODILNIK: ocvirkov**k**

DAJALNIK: ocvirkov**kama**

TOŽILNIK: ocvirkov**ki**

MESTNIK: pri ocvirkov**kah**

ORODNIK: z ocvirkov**kama**

množina

IMENOVALNIK: ocvirkov**ke**

RODILNIK: ocvirkov**k**

DAJALNIK: ocvirkov**kam**

TOŽILNIK: ocvirkov**ke**

MESTNIK: pri ocvirkov**kah**

ORODNIK: z ocvirkov**kami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ocvirkov**ka**

RODILNIK: ocvirkov**ke**

DAJALNIK: ocvirkov**ki**

TOŽILNIK: ocvirkov**ko**

MESTNIK: pri ocvîrkovski

ORODNIK: z ocvîrkovko

dvojina

IMENOVALNIK: ocvîrkovski

RODILNIK: ocvîrkovk

DAJALNIK: ocvîrkovkama

TOŽILNIK: ocvîrkovski

MESTNIK: pri ocvîrkovkah

ORODNIK: z ocvîrkovkama

množina

IMENOVALNIK: ocvîrkovke

RODILNIK: ocvîrkovk

DAJALNIK: ocvîrkovkam

TOŽILNIK: ocvîrkovke

MESTNIK: pri ocvîrkovkah

ORODNIK: z ocvîrkovkami

IZVOR

↑ ocvirek

ôčim ôčima in **ôčim** ôčima samostalnik moškega spola [ôčim]

in [ôčim]

POMEN

materin mož, partner v razmerju do njenih otrok iz prejšnje zakonske, partnerske zveze

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

očim ima KOGA | očim pove KAJ | očim umre

▪ *Očim* je že imel štiri otroke, z mamo sta imela nato še dva.

▪ Njegov *očim* je umrl v rudniški nesreči v Zagorju.

▪ Kot nam je sinoči povedal njen *očim*, je bila operirana in se dobro počuti.

▪ V njegovo življenje je vstopil *očim*, ki je postal in ostal eden najpomembnejših ljudi v njegovem življenju.

▶ **vezni glag.** + **sam. beseda v imenovalniku** postati očim

▪ Zelo mlad sem postal *očim* dvema odraščajočima dekletoma.

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti očima | imeti očima

▪ Dobil sem *očima*, ki je bil po poklicu davčni uradnik.

▪ Ima *očima*, ki ga je, odkar pomni, klicala papa.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

▪ Prepričana je, da je njen 31-letni soprog, ki je postal imeniten *očim*, pripravljen na še enega otročiča.

▪ Postal je vdan *očim* njenim trem hčerkam.

▶ **glag.** + **z/s** + **sam. beseda v orodniku**

▪ Danes živi z *očimom* v Kaliforniji.

▪ V mladosti sem z *očimom* vozil les v dolino.

▶ **glag.** + **sam. beseda v dajalniku**

▪ V delavnici je pomagal svojemu *očimu*.

▶ **priredna zveza**

očim in mačeha, očim in mama, očim in mati

▪ Pravljice pogosto prikazujejo *očime* in mačeha v grdi luči.

▪ Odraščal je z mamo in *očimom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ôčim] in [ôčim]

IPA: [ˈɔːtʃim] in [ˈoːtʃim]

tonemski

[ôčim] in [ôčim] in [ôčim] in [ôčim]

IPA: [ɔːtʃim] in [ó:tʃim] in [ò:tʃim] in [ó:tʃim]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ôčim

RODILNIK: ôčima

DAJALNIK: ôčimu

TOŽILNIK: ôčima

MESTNIK: pri ôčimu

ORODNIK: z ôčimom

dvojina

IMENOVALNIK: ôčima

RODILNIK: ôčimov

DAJALNIK: ôčimoma

TOŽILNIK: ôčima

MESTNIK: pri ôčimih

ORODNIK: z ôčimoma

množina

IMENOVALNIK: ôčimi

RODILNIK: ôčimov

DAJALNIK: ôčimom

TOŽILNIK: ôčime

MESTNIK: pri ôčimih

ORODNIK: z ôčimi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ôčim

RODILNIK: ôčima

DAJALNIK: ôčimu

TOŽILNIK: ôčima

MESTNIK: pri ôčimu tudi pri ôčimu

ORODNIK: z ôčimom

dvojina

IMENOVALNIK: ôčima

RODILNIK: ôčimov in ôčimov

DAJALNIK: ôčimoma

TOŽILNIK: ôčima

MESTNIK: pri ôčimih in pri ôčimih

ORODNIK: z ôčimoma

množina

IMENOVALNIK: ôčimi

RODILNIK: ôčimov in ôčimov

DAJALNIK: ôčimom

TOŽILNIK: ôčime

MESTNIK: pri ôčimih in pri ôčimih

in
ORODNIK: z **očimi** in z **očimi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **očim**

RODILNIK: **očima**

DAJALNIK: **očimu**

TOŽILNIK: **očima**

MESTNIK: pri **očimu**

ORODNIK: z **očimom**

dvojina

IMENOVALNIK: **očima**

RODILNIK: **očimov**

DAJALNIK: **očimoma**

TOŽILNIK: **očima**

MESTNIK: pri **očimih**

ORODNIK: z **očimoma**

množina

IMENOVALNIK: **očimi**

RODILNIK: **očimov**

DAJALNIK: **očimom**

TOŽILNIK: **očime**

MESTNIK: pri **očimih**

ORODNIK: z **očimi**

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: **očim**

RODILNIK: **očima**

DAJALNIK: **očimu**

TOŽILNIK: **očima**

MESTNIK: pri **očimu**

ORODNIK: z **očimom**

dvojina

IMENOVALNIK: **očima**

RODILNIK: **očimov**

DAJALNIK: **očimoma**

TOŽILNIK: **očima**

MESTNIK: pri **očimih**

ORODNIK: z **očimoma**

množina

IMENOVALNIK: **očimi**

RODILNIK: **očimov**

DAJALNIK: **očimom**

TOŽILNIK: **očime**

MESTNIK: pri **očimih**

ORODNIK: z **očimi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **očim**

RODILNIK: **očima**

DAJALNIK: **očimu**

TOŽILNIK: **očima**

MESTNIK: pri **očimu**

ORODNIK: z **očimom**

dvojina

IMENOVALNIK: **očima**

RODILNIK: **očimov** tudi **očimov**

DAJALNIK: **očimoma**

TOŽILNIK: **očima**

MESTNIK: pri **očimih** tudi pri **očimih**

ORODNIK: z **očimoma**

množina

IMENOVALNIK: **očimi**

RODILNIK: **očimov** tudi **očimov**

DAJALNIK: **očimom**

TOŽILNIK: **očime**

MESTNIK: pri **očimih** tudi pri **očimih**

ORODNIK: z **očimi** tudi z **očimi**

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **očim**

RODILNIK: **očima**

DAJALNIK: **očimu**

TOŽILNIK: **očima**

MESTNIK: pri **očimu**

ORODNIK: z **očimom**

dvojina

IMENOVALNIK: **očima**

RODILNIK: **očimov**

DAJALNIK: **očimoma**

TOŽILNIK: **očima**

MESTNIK: pri **očimih**

ORODNIK: z **očimoma**

množina

IMENOVALNIK: **očimi**

RODILNIK: **očimov**

DAJALNIK: **očimom**

TOŽILNIK: **očime**

MESTNIK: pri **očimih**

ORODNIK: z **očimi**

IZVOR

= cslov. *otčimъ*, rus. *otčim*, češ. *otčim* < pslov.

**otčimъ* iz **otčiti* 'narediti za očeta' iz **otъcb* 'oče'

očistiti očistim dovršni glagol [očistiti]

POMEN

1. narediti, povzročiti, da kje ni več umazanije, odpadkov, neželenih snovi; SIN.: počistiti

► **glag.** + sam. beseda v tožilniku

očistiti breg, (morsko) dno, kanal, strugo | očistiti cesto, pločnike, pot | očistiti čevlje | očistiti dimnik | očistiti filter | očistiti gozd, jamo | očistiti črevesje, kožo, kri | očistiti hišo, stanovanje | očistiti madež | očistiti mesto | očistiti nesnago, umazanijo | očistiti notranjost, površino | očistiti območje, okolje, teren | očistiti organizem, telo | očistiti ozračje, vodo, zemljo, zrak | očistiti prah | očistiti prostor | očistiti (vetrobransko) steklo | očistiti sneg | očistiti tla

- Postavili bomo zaščitni zid, predvsem pa *očistili* strugo, da bi znižali vodostaj reke.
 - Po nesreči so sanirali in *očistili* cesto, po kateri sta se razlila gorivo in olje.
 - Namesto običajnih penečih kopeli se raje odločite za oljne kopeli, ki kožo *očistijo* in negujejo.
 - Inšpektorji ustno opozarjajo lastnike stavb, naj *očistijo* sneg s pločnikov.
 - *Očistili* so madež na pločniku, ki je nastal po izlitju goriva iz vozila.
- ▶ prisl. + **glag.**
dobro, dodobra, temeljito, učinkovito očistiti | dodatno očistiti | dokončno, popolnoma, povsem očistiti | hitro očistiti | globinsko, kemično očistiti | lepo, natančno, skrbno očistiti | letos očistiti | občasno, pravočasno, takoj očistiti
- Vodnjak so temeljito *očistili*, obnovili so kamnite oboke in korito.
 - Z novo napravo bodo popolnoma *očistili* odplake iz proizvodnje.
 - Če so madeži bolj trdovratni in zasušeni, je treba tkanino globinsko *očistiti*.
 - Preden kontaktne leče spet vstavite v oči, jih skrbno *očistite*.
 - Občasno *očistite* likalno površino likalnika in rezervoar z vodo.
- ▶ glag. + **glag. v nedoločniku**
hoteti, nameravati, želeči očistiti | (ne) moči, morati očistiti | pomagati očistiti | poskušati, skušati, uspeti očistiti | (ne) pozabiti očistiti
- Začel je pomivati kuhinjsko korito, ker ga je želel *očistiti*, preden bi se lotil madežev na skodelicah.
 - Doma nakita nikoli ne moremo *očistiti* tako dobro, kot ga lahko očisti zlatar.
 - Preden rastline prenesemo v prezimovališče, jih moramo temeljito *očistiti*.
 - Pomagali so mu *očistiti* pogorišče, obljubili pomoč pri delu ob obnovi, nekateri pa po svojih močeh tudi darujejo denar.
- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
delavci, gasilci očistijo | filter očisti | (čistilna) naprava očisti | voda očisti
- Delavci so s stroji *očistili* okolico, požagali drevesa in *očistili* vodne kanale.
 - Filter *očisti* zrak v kabini in odstrani delce, ki povzročajo alergije.
 - Gasilci so *očistili* cestišče in izčrpali nafto, ki je stekla v kanalizacijo.
 - Slana voda vam bo *očistila* grlo in pomagala pri nadležnem nahodu.
- ▶ **glag.** + sam. beseda v rodilniku
očistiti navlake, nesnage | očistiti ostankov ČESA | očistiti plevla, zemlje | očistiti prahu | očistiti škodljivih, strupenih snovi, strupov
- Odločili so se, da bodo reko Krko od izvira do izliva *očistili* navlake, ki so jo vanjo zmetali ljudje.
- Zemljišče, na katerem si želimo trato, najprej *očistimo* plevla in kamenja.
 - S postom lahko presnovne organe *očistimo* strupov in odpadnih snovi, ki se vsakodnevno nabirajo v nas.
 - V manj kot enem letu so mesto *očistili* ruševin in začeli graditi nove zgradbe, trge, ulice.
- ▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
očistiti s KAKŠNIM čistilom, sredstvom | očistiti s KAKŠNO krpo | očistiti s krtačo, ščetko | očistiti z raztopino, vodo
- Če je školjka zelo zanemarjena in se je vanjo zažrla debela plast umazanije, jo *očistite* z močnim čistilom.
 - Po končanem opravilu vse obrišite in *očistite* s suho krpo.
 - Glinene lončke *očistite* z vodo, da odstranite vso umazanijo.
 - Sedežno garnituro je dobro enkrat na teden *očistiti* s sesalnikom.
- ▶ priredna zveza
očistiti in pregledati, očistiti in razkužiti, očistiti in urediti
- Poklicali smo dimnikarja, da nam je *očistil* in pregledal dimnik.
 - Vso kletko s krmilnikom in napajalnikom vred moramo dvakrat na teden temeljito *očistiti* in razkužiti.
- 1.1.** v obliki **očistiti se** postati prost umazanije, odpadkov, neželenih snovi
- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
koža se očisti | telo se očisti | zrak se očisti
- Naše telo namreč potrebuje tudi dva litra vode na dan. Le tako *se* lahko telo in koža *očistita*, zaloge energije pa obnovijo.
 - V nosu *se* zrak ogreje, *očisti* in navlaži.
 - V nadomestni ledvici *se* kri *očisti* in očiščena se vrne v telo.
- ▶ **glag.** + sam. beseda v rodilniku
očistiti se strupov
- Organizem *se* mora *očistiti* strupov, za kar pa je treba na dan popiti vsaj 2 litra vode.
 - Okusna začimba poskrbi, da *se* jetra hitreje *očistijo* strupenih snovi, ki se drugače lahko začnejo nevarno nalagati.
- ▶ prisl. + **glag.**
- Plitka odrgnina se je pri plavanju v morski vodi hitro najprej *očistila* in obelila in se po tednu dni zacelila.
- 1.2.** odstranjevati neuporabne, neužitne dele hrane, živil
- ▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
očistiti čebulo, papriko, por, špinačo, zelenjavo | očistiti gobe | očistiti jagode | očistiti ribo
- Zelenjavo *očistimo* in primerno narežemo na kocke ali rezance.

- *Očistite* gobe in jih narežite po dolžini ter v vreli vodi skupaj s stročjim fižolom kuhajte 5 minut.
- Jagode *očistimo*, peclje jim populimo.
- Obrestovalo se vam bo, če poiščete trgovino, kjer vam bodo ribo *očistili* in pripravili po vaši želji.

▶ prisl. + **glag.**

dobro, temeljito očistiti | grobo očistiti | skrbno očistiti

- Artičoke morate pred cvrtjem temeljito *očistiti*.
- Rastline grobo *očistimo* na vrtu, da ostane čim več organske mase v zemlji.
- Kalamare skrbno *očistimo*, odstranimo kost in vrečko s črnim barvilom.

▶ **glag.** + sam. beseda v rodilniku

očistiti semen, semenja

- Paradižnike olupimo, razpolovimo in *očistimo* semen.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

- Nabrane gobe morate grobo *očistiti* že na rastišču, prenašate pa jih lahko le v trdni embalaži.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Klapavice *očistimo* s krtačko pod tekočo vodo.

▶ priredna zveza

očistiti in narezati, očistiti in odstraniti, očistiti in olupiti, očistiti in oprati, očistiti in osušiti

- Ščuko *očistimo* in odstranimo drobovje s škrgami vred.
- Kolerabice *očistimo* in olupimo, mlade listke prihranimo.
- Naberemo sveža in mlada zelišča, jih dobro *očistimo* in operemo.

1.3. odstraniti umazanijo, neželene snovi z dela telesa v skrbi za osebno higieno, urejenost

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

očistiti nos | očistiti obraz | očistiti zobe

- Po inhalaciji je otroku priporočljivo *očistiti* nos.
- Kremo nanašamo na obraz v majhnih količinah, potem ko smo obraz *očistili* in osvežili s tonikom.
- Nujno si je treba zobe *očistiti* tudi z zobno nitko pa še s posebno krtačko za medzobne prostore.
- S pilico *očistite* vse ostanke nečistoče pod nohti, te pa po potrebi skrajšajte s škarjicami.

▶ prisl. + **glag.**

dobro, temeljito očistiti | zvečer očistiti

- Zvečer kožo *očistimo* z blagim čistilnim mlekom in speremo s toplo tekočo vodo.
- Stranskih ploskev med zoboma ne moremo učinkovito *očistiti* niti z najboljšo krtačko.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

očistiti s čistilnim mlekom | očistiti z (zobno) ščetko

- Kožo *očistite* z blagim čistilnim mlekom in sperite s tonikom.
- Enkrat na dan zobe *očistimo* z zobno nitko, ščetkamo pa jih vsaj dvakrat na dan, najbolje po vsakem obroku.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

- Zobna nitka pomaga *očistiti* prostore med zobmi, kamor krtačka ne seže.

1.4. narediti, povzročiti, da je kaj brez česa odvečnega, nepotrebnega, neželenega sploh

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

očistiti bilanco | očistiti dušo | očistiti misli

- V prostem času pojdite na sprehod in *očistite* svoje misli.
- »Dokončno smo *očistili* bilanco vseh spornih postavk iz preteklosti,« je včeraj poudaril predsednik uprave.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

hoteti, želeli očistiti | poskušati, skušati očistiti

- Za knjižno objavo sem besedilo precej predelal in skušal *očistiti* pretirano akademskih tonov.
- Svoj um morate *očistiti* vseh negativnih vzorcev, ki vas omejujejo.

▶ **glag.** + sam. beseda v rodilniku

očistiti navlake, nesnage | očistiti ostankov česa

- Če zmoremo energijo izraziti varno in ustvarjalno, bomo ugotovili, da je izredno močna in jasna, ko jo *očistimo* negativne čustvene navlake.
- Občinstvo ga je občudovalo predvsem zaradi tona, ki ga je *očistil* vseh ostankov sentimentalnosti, in zaradi zelo večše izvedbe.

▶ prisl. + **glag.**

dokončno, popolnoma, povsem očistiti

- Ni knjige, ki bi jo lahko popolnoma *očistil* avtobiografskih elementov.
- Odkrit pogovor bo dodobra *očistil* ozračje, nasičeno z nezaupanjem.

1.5. v obliki očistiti se postati prost česa odvečnega, nepotrebnega, neželenega

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

človek se očisti

- Morje je poseben element samotnosti, ko *se* človek *očisti* vsega odvečnega, kar ga muči in bremeni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[očístiti]

IPA: [ɔ'fʲi:stítʲ]

tonemski

[očístiti]

IPA: [ɔfʲi:stítʲ]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: očístiti

NAMENILNIK: očístit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: očístim

2. OSEBA: očistiš

3. OSEBA: očisti

dvojina

1. OSEBA: očistiva

2. OSEBA: očistita

3. OSEBA: očistita

množina

1. OSEBA: očistimo

2. OSEBA: očistite

3. OSEBA: očistijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: očisti

dvojina

1. OSEBA: očistiva

2. OSEBA: očistita

množina

1. OSEBA: očistimo

2. OSEBA: očistite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: očistil

DVOJINA: očistila

MNOŽINA: očistili

ženski spol

EDNINA: očistila

DVOJINA: očistili

MNOŽINA: očistile

srednji spol

EDNINA: očistilo

DVOJINA: očistili

MNOŽINA: očistila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščen

RODILNIK: očiščenega

DAJALNIK: očiščenemu

TOŽILNIK: očiščen

živo očiščenega

MESTNIK: pri očiščenem

ORODNIK: z očiščenim

dvojina

IMENOVALNIK: očiščena

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenima

TOŽILNIK: očiščena

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenima

množina

IMENOVALNIK: očiščeni

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenim

TOŽILNIK: očiščene

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščena

RODILNIK: očiščene

DAJALNIK: očiščeni

TOŽILNIK: očiščeno

MESTNIK: pri očiščeni

ORODNIK: z očiščeno

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenima

TOŽILNIK: očiščeni

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenima

množina

IMENOVALNIK: očiščene

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenim

TOŽILNIK: očiščene

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščeno

RODILNIK: očiščenega

DAJALNIK: očiščenemu

TOŽILNIK: očiščeno

MESTNIK: pri očiščenem

ORODNIK: z očiščenim

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenima

TOŽILNIK: očiščeni

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenima

množina

IMENOVALNIK: očiščena

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenim

TOŽILNIK: očiščena

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenimi

DELEŽJE NA -VŠ/: očistívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: očiščenje

RODILNIK: očiščenja

DAJALNIK: očiščenju

TOŽILNIK: očiščenje

MESTNIK: pri očiščenju

ORODNIK: z očiščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: očiščenji

RODILNIK: očiščenj

DAJALNIK: očiščenjema
TOŽILNIK: očiščenji
MESTNIK: pri očiščenjih
ORODNIK: z očiščenjema

množina

IMENOVALNIK: očiščenja
RODILNIK: očiščenj
DAJALNIK: očiščenjem
TOŽILNIK: očiščenja
MESTNIK: pri očiščenjih
ORODNIK: z očiščenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: očistiti
NAMENILNIK: očistit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: očistim
2. OSEBA: očistiš
3. OSEBA: očisti

dvojina

1. OSEBA: očistiva
2. OSEBA: očistita
3. OSEBA: očistita

množina

1. OSEBA: očistimo
2. OSEBA: očistite
3. OSEBA: očistijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: očisti

dvojina

1. OSEBA: očistiva
2. OSEBA: očistita

množina

1. OSEBA: očistimo
2. OSEBA: očistite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: očistil
DVOJINA: očistila
MNOŽINA: očistili

ženski spol

EDNINA: očistila in očistila
DVOJINA: očistili
MNOŽINA: očistile

srednji spol

EDNINA: očistilo
DVOJINA: očistili
MNOŽINA: očistila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščen
RODILNIK: očiščenega
DAJALNIK: očiščenemu
TOŽILNIK: očiščen

živo očiščenega

MESTNIK: pri očiščenem

ORODNIK: z očiščenim

dvojina

IMENOVALNIK: očiščena

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenima

TOŽILNIK: očiščena

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenima

množina

IMENOVALNIK: očiščeni

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenim

TOŽILNIK: očiščene

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščena

RODILNIK: očiščene

DAJALNIK: očiščeni

TOŽILNIK: očiščeno

MESTNIK: pri očiščeni

ORODNIK: z očiščeno

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenima

TOŽILNIK: očiščeni

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenima

množina

IMENOVALNIK: očiščene

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenim

TOŽILNIK: očiščene

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščeno

RODILNIK: očiščenega

DAJALNIK: očiščenemu

TOŽILNIK: očiščeno

MESTNIK: pri očiščenem

ORODNIK: z očiščenim

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni

RODILNIK: očiščenih

DAJALNIK: očiščenima

TOŽILNIK: očiščeni

MESTNIK: pri očiščenih

ORODNIK: z očiščenima

množina

IMENOVALNIK: očiščena

RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**im**
TOŽILNIK: očiščena
MESTNIK: pri očiščen**ih**
ORODNIK: z očiščen**imi**

DELEŽJE NA **-vš**: očist**ivši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: očiščenje
RODILNIK: očiščen**ja**
DAJALNIK: očiščen**ju**
TOŽILNIK: očiščenje
MESTNIK: pri očiščen**ju**
ORODNIK: z očiščen**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: očiščen**ji** in očiščen**ji**
RODILNIK: očiščen**j**
DAJALNIK: očiščen**jema** in očiščen**jema**
TOŽILNIK: očiščen**ji** in očiščen**ji**
MESTNIK: pri očiščen**jih**
ORODNIK: z očiščen**jema** in z očiščen**jema**

množina

IMENOVALNIK: očiščenja
RODILNIK: očiščen**j**
DAJALNIK: očiščen**jem**
TOŽILNIK: očiščenja
MESTNIK: pri očiščen**jih**
ORODNIK: z očiščen**ji**

v obliki **očistiti se**

jakostni

[očistiti se]
IPA: [ɔ'ʈiːstɪtɪ se]

tonemski

[očistiti se]
IPA: [ɔʈiːstítɪ se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: očistiti se
NAMENILNIK: očistit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: očist**im** se
2. OSEBA: očisti**š** se
3. OSEBA: očisti se

dvojina

1. OSEBA: očist**iva** se
2. OSEBA: očist**ita** se
3. OSEBA: očist**ita** se

množina

1. OSEBA: očist**imo** se
2. OSEBA: očist**ite** se
3. OSEBA: očist**ijo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: očisti se

dvojina

1. OSEBA: očist**iva** se
2. OSEBA: očist**ita** se

množina

1. OSEBA: očist**imo** se
2. OSEBA: očist**ite** se

deležnik na **-l**

moški spol

EDNINA: očist**il** se
DVOJINA: očist**ila** se
MNOŽINA: očist**ili** se

ženski spol

EDNINA: očist**ila** se
DVOJINA: očist**ili** se
MNOŽINA: očist**ile** se

srednji spol

EDNINA: očist**ilo** se
DVOJINA: očist**ili** se
MNOŽINA: očist**ila** se

deležnik na **-n**

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščen
RODILNIK: očiščen**ega**
DAJALNIK: očiščen**emu**
TOŽILNIK: očiščen
živo očiščen**ega**
MESTNIK: pri očiščen**em**
ORODNIK: z očiščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: očiščena
RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**ima**
TOŽILNIK: očiščena
MESTNIK: pri očiščen**ih**
ORODNIK: z očiščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: očiščeni
RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**im**
TOŽILNIK: očiščene
MESTNIK: pri očiščen**ih**
ORODNIK: z očiščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščena
RODILNIK: očiščene
DAJALNIK: očiščeni
TOŽILNIK: očiščeno
MESTNIK: pri očiščeni
ORODNIK: z očiščeno

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni
RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**ima**

TOŽILNIK: očiščeni
MESTNIK: pri očiščeni**h**
ORODNIK: z očiščeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: očiščene
RODILNIK: očiščeni**h**
DAJALNIK: očiščeni**m**
TOŽILNIK: očiščene
MESTNIK: pri očiščeni**h**
ORODNIK: z očiščeni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščeno
RODILNIK: očiščeni**ga**
DAJALNIK: očiščeni**mu**
TOŽILNIK: očiščeno
MESTNIK: pri očiščeni**m**
ORODNIK: z očiščeni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni
RODILNIK: očiščeni**h**
DAJALNIK: očiščeni**ma**
TOŽILNIK: očiščeni
MESTNIK: pri očiščeni**h**
ORODNIK: z očiščeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: očiščena
RODILNIK: očiščeni**h**
DAJALNIK: očiščeni**m**
TOŽILNIK: očiščena
MESTNIK: pri očiščeni**h**
ORODNIK: z očiščeni**mi**

DELEŽJE NA *-vš*: očistivši se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: očiščenje
RODILNIK: očiščeni**ja**
DAJALNIK: očiščeni**ju**
TOŽILNIK: očiščenje
MESTNIK: pri očiščeni**ju**
ORODNIK: z očiščeni**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni**ji**
RODILNIK: očiščeni**j**
DAJALNIK: očiščeni**jema**
TOŽILNIK: očiščeni**ji**
MESTNIK: pri očiščeni**jih**
ORODNIK: z očiščeni**jema**

množina

IMENOVALNIK: očiščeni**ja**
RODILNIK: očiščeni**j**
DAJALNIK: očiščeni**jem**
TOŽILNIK: očiščeni**ja**
MESTNIK: pri očiščeni**jih**
ORODNIK: z očiščeni**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: očistiti se
NAMENILNIK: očistit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: očistim se
2. OSEBA: očistiš se
3. OSEBA: očisti se

dvojina

1. OSEBA: očistiva se
2. OSEBA: očistita se
3. OSEBA: očistita se

množina

1. OSEBA: očistimo se
2. OSEBA: očistite se
3. OSEBA: očistijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: očisti se

dvojina

1. OSEBA: očistiva se
2. OSEBA: očistita se

množina

1. OSEBA: očistimo se
2. OSEBA: očistite se

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: očistil se
DVOJINA: očistila se
MNOŽINA: očistili se

ženski spol

EDNINA: očistila se in očistila se
DVOJINA: očistili se
MNOŽINA: očistile se

srednji spol

EDNINA: očistilo se
DVOJINA: očistili se
MNOŽINA: očistila se

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščen
RODILNIK: očiščeni**ga**
DAJALNIK: očiščeni**mu**
TOŽILNIK: očiščen
 živo očiščeni**ga**
MESTNIK: pri očiščeni**m**
ORODNIK: z očiščeni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: očiščena
RODILNIK: očiščeni**h**
DAJALNIK: očiščeni**ma**
TOŽILNIK: očiščena
MESTNIK: pri očiščeni**h**
ORODNIK: z očiščeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: očiščeni

RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**im**
TOŽILNIK: očiščene
MESTNIK: pri očiščen**ih**
ORODNIK: z očiščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščena
RODILNIK: očiščene
DAJALNIK: očiščeni
TOŽILNIK: očiščeno
MESTNIK: pri očiščeni
ORODNIK: z očiščeno

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni
RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**ima**
TOŽILNIK: očiščeni
MESTNIK: pri očiščen**ih**
ORODNIK: z očiščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: očiščene
RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**im**
TOŽILNIK: očiščene
MESTNIK: pri očiščen**ih**
ORODNIK: z očiščen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščeno
RODILNIK: očiščen**ega**
DAJALNIK: očiščen**emu**
TOŽILNIK: očiščeno
MESTNIK: pri očiščen**em**
ORODNIK: z očiščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni
RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**ima**
TOŽILNIK: očiščeni
MESTNIK: pri očiščen**ih**
ORODNIK: z očiščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: očiščena
RODILNIK: očiščen**ih**
DAJALNIK: očiščen**im**
TOŽILNIK: očiščena
MESTNIK: pri očiščen**ih**
ORODNIK: z očiščen**imi**

DELEŽJE NA -vṣ̌: očistívṣ̌ se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: očiščenje
RODILNIK: očiščenja
DAJALNIK: očiščenju
TOŽILNIK: očiščenje

MESTNIK: pri očiščenju
ORODNIK: z očiščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: očiščen**ji** in očiščen**ji**
RODILNIK: očiščenj
DAJALNIK: očiščen**jema** in očiščen**jema**
TOŽILNIK: očiščen**ji** in očiščen**ji**
MESTNIK: pri očiščen**jih**
ORODNIK: z očiščen**jema** in z očiščen**jema**

množina

IMENOVALNIK: očiščenja
RODILNIK: očiščenj
DAJALNIK: očiščenjem
TOŽILNIK: očiščenja
MESTNIK: pri očiščen**jih**
ORODNIK: z očiščen**ji**

FRAZEOLOGIJA

očistiti se grehov/greha

očistiti se grehov

očistiti se greha

odrešiti se; spovedati se

- S kopanjem v Gangesu naj *bi se* verniki *očistili grehov* in dosegli nesmrtnost.
- Milijoni Japoncev so obiskali šintoistična svetišča, da *bi se očistili grehov*.
- »Pojdiva k maši,« je razumevajoče dejala, »*očistil se boš greha*.«

počistiti/očistiti/čistiti Avgijev/avgijev hlev

počistiti Avgijev hlev

očistiti Avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti Avgijev hlev

počistiti avgijev hlev

očistiti avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti avgijev hlev

urediti, urejati, kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Stanje, ki ga je prevzela ta vlada, je bilo mnogo boljše kot tisto, ki ga je prevzela prejšnja vlada, ki je morala *počistiti Avgijev hlev* na področju pravosodja.
- Novi generalni tožilec bo potreboval najmanj dve leti, da *bo očistil Avgijev hlev*.
- Počasi bomo vsi razumni ljudje začeli *čistiti* svoj *avgijev hlev* in prišli do normalne demokratične države.

IZVOR

↑ čistiti

očiščen očiščena očiščeno pridevnik [očiščen]

POMEN

1. ki nima več umazanije, odpadkov, neželenih snovi; SIN.: počiščen

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
očiščen dimnik | očiščen prostor, teren | očiščen zrak | očiščeni čevlji | očiščeni pločniki | očiščena površina | očiščena struga | očiščena voda | očiščene ceste, poti, ulice | očiščeno mesto | očiščeno območje | očiščena oblačila
 - Mesto je včeraj ponujalo prijeten sprehod med zasneženimi drevesi in po bolj ali manj *očiščenih* pločnikih.
 - *Očiščeno* površino premažite s sredstvom proti rjavenju in pustite, da se osuši.
 - Preiskave izvajamo pri kontroli kakovosti *očiščene* vode predvsem na vodovarstvenih in občutljivih območjih ter območjih kopalnih voda.
 - Zaradi slabo *očiščenih* cest je več avtomobilov zdrsnilo s cest.
- ▶ prisl. + **prid. beseda**
dobro, lepo, skrbno, slabo očiščen | dovolj, precej, premalo očiščen | popolnoma, povsem očiščen | primerno, ustrezno očiščen | sveže očiščen
 - Moja splošna ocena je, da so cestišča in pločniki dobro *očiščeni*.
 - Visoka temperatura vode v stroju virus uniči, kozarci, sprani le pod tekočo vodo, pa po vsej verjetnosti niso dovolj *očiščeni*.
 - Oče je hotel, da je bil njihov gozd vedno *očiščen*, nikjer ni smelo biti odlomljenih vej, trhljih debel, odvečnega grmovja.
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda v rodilniku
očiščen navlake | očiščen snega
 - Pričakujejo, da se bo sobotni akciji pridružilo čim več krajanov, ki želijo, da bi bila njihova ožja in širša okolica *očiščena* vsakovrstne navlake.
 - Če cesta, ki je po vrhu vsega še v senci, ne bo *očiščena* snega in redno posuta s soljo, se bo mimogrede zgodila nesreča.
- ▶ priredna zveza
očiščen in pripravljen, očiščen in urejen
 - Lokacija je že *očiščena* in pripravljena za gradnjo.
 - Dimnikarstvo je svetovanje in preverjanje, ali imajo stranke urejene in *očiščene* kurilne naprave.
- 1.1.** ki ima odstranjene neuporabne, neužitne dele
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
očiščen file | očiščen fižol, krompir, paradižnik, por, regrat | očiščen piščanec | očiščeni lignji, škampi | očiščeni beluši, šampinjoni | očiščeni listi | očiščena buča, paprika, solata, špinača, zelenjava | očiščena gos, raca | očiščena hobotnica, postrv, riba, ščuka | očiščene gobe, lisičke | očiščene jagode | očiščene korenine | očiščene kozice, sardele, sipe, školjke | očiščeno korenje, zelje | očiščeno meso | očiščeno sadje | očiščena jabolka
 - *Očiščene* lignje narežemo na koščke in vsujemo v kozico.

- V lonec s slano vodo stresemo *očiščeno* in olupljeno zelenjavo, in ko zavre, dodamo goveje meso.
- *Očiščene* gobe operemo, zrežemo na kocke in stresemo na maslo.

- ▶ prisl. + **prid. beseda**
dobro, lepo, skrbno, slabo očiščen | sveže očiščen
 - Dobro *očiščen* in opran por narežemo na za prst široka kolesca.
 - Sveže *očiščeno* meso kapesante odrežemo od lupine, solimo in pečemo na žaru.
- ▶ priredna zveza
očiščen in narezan, očiščen in olupljen, očiščen in opran, očiščen in sesekljan
 - Manjšo sesekljano čebulo prepražite na oljčnem olju skupaj z *očiščenimi* in narezanimi šparglji.
 - *Očiščene* in olupljene paradižnike narežemo na kockice.
 - *Očiščene* in oprane gobe zrežemo na lističe in jih med mešanjem zdušimo na zmerni vročini.

1.2. ki ima odstranjene odvečne, neželene snovi v skrbi za osebno higieno, urejenost

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
očiščen obraz | očiščena koža
 - Zjutraj in zvečer nanesite nekaj kapljic na dobro *očiščen* obraz in olje s konicami prstov vtrite v kožo.
 - Večino pripravkov za lokalno uporabo je treba na *očiščeno* in suho kožo nanesti enkrat ali dvakrat na dan.
- ▶ prisl. + **prid. beseda**
 - Gingivitisu se lahko izognemo s temeljitim čiščenjem zob, zlasti medzobnih prostorov, ki so največkrat premalo *očiščeni*.

1.3. ki nima več česa odvečnega, nepotrebne, neželenega sploh; SIN.: počiščen

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
očiščena bilanca
 - Rezultat prve faze sanacije so *očiščene* bilance bank.
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda v rodilniku
očiščen bremen | očiščen navlake | očiščen vplivov
 - Zapirajo zadnje strani svoje preteklosti, da bodo lahko *očiščeni* grehov, navad, razvad in njihovih posledic ujeli korak s prihodnostjo.
 - Mesečni upad, *očiščen* sezonskih in inflacijskih vplivov, je znašal 3,5 odstotka.
 - Prenovljeni učni načrti v devetletki so po zagotovilih odgovornih *očiščeni* balasta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[očiščen]
IPA: [ɔ'ʃi:ʃtʃɛn]

tonemski
[očiščen]
IPA: [ɔʃí:ʃtʃɛ̀n]

VZOREC**jakostno****OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: očiščen
 določno očiščeni
 RODILNIK: očiščene**ga**
 DAJALNIK: očiščene**mu**
 TOŽILNIK: očiščen
 določno očiščeni
 živo očiščene**ga**
 MESTNIK: pri očiščene**m**
 ORODNIK: z očiščene**im**

dvojina

IMENOVALNIK: očiščena
 RODILNIK: očiščene**ih**
 DAJALNIK: očiščene**ima**
 TOŽILNIK: očiščena
 MESTNIK: pri očiščene**ih**
 ORODNIK: z očiščene**ima**

množina

IMENOVALNIK: očiščeni
 RODILNIK: očiščene**ih**
 DAJALNIK: očiščene**im**
 TOŽILNIK: očiščene
 MESTNIK: pri očiščene**ih**
 ORODNIK: z očiščene**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: očiščena
 RODILNIK: očiščene
 DAJALNIK: očiščeni
 TOŽILNIK: očiščeno
 MESTNIK: pri očiščeni
 ORODNIK: z očiščeno

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni
 RODILNIK: očiščene**ih**
 DAJALNIK: očiščene**ima**
 TOŽILNIK: očiščeni
 MESTNIK: pri očiščene**ih**
 ORODNIK: z očiščene**ima**

množina

IMENOVALNIK: očiščene
 RODILNIK: očiščene**ih**
 DAJALNIK: očiščene**im**
 TOŽILNIK: očiščene
 MESTNIK: pri očiščene**ih**
 ORODNIK: z očiščene**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: očiščeno
 RODILNIK: očiščene**ga**
 DAJALNIK: očiščene**mu**

TOŽILNIK: očiščeno

MESTNIK: pri očiščene**m**ORODNIK: z očiščene**im****dvojina**

IMENOVALNIK: očiščeni
 RODILNIK: očiščene**ih**
 DAJALNIK: očiščene**ima**
 TOŽILNIK: očiščeni
 MESTNIK: pri očiščene**ih**
 ORODNIK: z očiščene**ima**

množina

IMENOVALNIK: očiščena
 RODILNIK: očiščene**ih**
 DAJALNIK: očiščene**im**
 TOŽILNIK: očiščena
 MESTNIK: pri očiščene**ih**
 ORODNIK: z očiščene**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj očiščen

ženski spol

EDNINA: bôlj očiščena

srednji spol

EDNINA: bôlj očiščeno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj očiščen

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj očiščena

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj očiščeno

tonemsko**OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: očiščen
 določno očiščeni
 RODILNIK: očiščene**ga**
 DAJALNIK: očiščene**mu**
 TOŽILNIK: očiščen
 določno očiščeni
 živo očiščene**ga**
 MESTNIK: pri očiščene**m**
 ORODNIK: z očiščene**im**

dvojina

IMENOVALNIK: očiščena
 RODILNIK: očiščene**ih**
 DAJALNIK: očiščene**ima**
 TOŽILNIK: očiščena
 MESTNIK: pri očiščene**ih**
 ORODNIK: z očiščene**ima**

množina

IMENOVALNIK: očiščeni
 RODILNIK: očiščene**ih**
 DAJALNIK: očiščene**im**
 TOŽILNIK: očiščene

MESTNIK: pri očiščenih
ORODNIK: z očiščenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščena
RODILNIK: očiščene
DAJALNIK: očiščeni
TOŽILNIK: očiščeno
MESTNIK: pri očiščeni
ORODNIK: z očiščeno

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni
RODILNIK: očiščenih
DAJALNIK: očiščenima
TOŽILNIK: očiščeni
MESTNIK: pri očiščenih
ORODNIK: z očiščenima

množina

IMENOVALNIK: očiščene
RODILNIK: očiščenih
DAJALNIK: očiščenim
TOŽILNIK: očiščene
MESTNIK: pri očiščenih
ORODNIK: z očiščenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: očiščeno
RODILNIK: očiščenega
DAJALNIK: očiščenemu
TOŽILNIK: očiščeno
MESTNIK: pri očiščenem
ORODNIK: z očiščenim

dvojina

IMENOVALNIK: očiščeni
RODILNIK: očiščenih
DAJALNIK: očiščenima
TOŽILNIK: očiščeni
MESTNIK: pri očiščenih
ORODNIK: z očiščenima

množina

IMENOVALNIK: očiščena
RODILNIK: očiščenih
DAJALNIK: očiščenim
TOŽILNIK: očiščena
MESTNIK: pri očiščenih
ORODNIK: z očiščenimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bolj očiščen

ženski spol

EDNINA: bolj očiščena

srednji spol

EDNINA: bolj očiščeno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj očiščen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj očiščena

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj očiščeno

IZVOR

↑ očistiti

ôgnjevka ôgnjevke samostalnik ženskega spola [ôgnjeuka]

POMEN

iz agronomije bakterijska bolezen nekaterih vrst sadnega drevja in okrasnih grmovnic, pri kateri se poganjki zvijejo in posušijo; SIN.: iz agronomije hrušev ožig

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

ognjevka napada, napade KAJ | ognjevka se širi

▪ *Ognjevka* napada okrog 150 vrst rastlin.

▪ *Ognjevka* se na velike razdalje širi z okuženim sadilnim materialom in embalažo, s prometom in pticami selivkami.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

boj z ognjevko | okužba z ognjevko

▪ V boju z *ognjevko* ni dovolj le čiščenje, sekanje in sežiganje.

▪ Okužbo z *ognjevko* potrdijo na osnovi laboratorijske analize odvzetega vzorca.

▶ priredna zveza

hrušev ožig ali ognjevka

▪ Drevesna bolezen hrušev ožig ali *ognjevka*, ki je zanesljivo najnevarnejša bolezen sadnega drevja ter samoniklih in okrasnih grmovnic, je bila znana že v 16. stoletju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ôgnjeuka]

IPA: [ˈoːgnjeuka]

tonemski

[ôgnjeuka]

IPA: [ôːgnjéuka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ôgnjevka

RODILNIK: ôgnjevke

DAJALNIK: ôgnjevki

TOŽILNIK: ôgnjevko

MESTNIK: pri ôgnjevki

ORODNIK: z ôgnjevko

dvojina

IMENOVALNIK: ôgnjevki

RODILNIK: ôgnjevki

DAJALNIK: ôgnjevka

TOŽILNIK: ôgnjevki

MESTNIK: pri ôgnjevkah

ORODNIK: z ôgnjevka**ma**

množina

IMENOVALNIK: ôgnjevke

RODILNIK: ôgnjev

DAJALNIK: ôgnjevka**m**

TOŽILNIK: ôgnjevke

MESTNIK: pri ôgnjevka**h**

ORODNIK: z ôgnjevka**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ôgnjevka

RODILNIK: ôgnjevke

DAJALNIK: ôgnjevki

TOŽILNIK: ôgnjevko

MESTNIK: pri ôgnjevki

ORODNIK: z ôgnjevko tudi z ôgnjevko

dvojina

IMENOVALNIK: ôgnjevki

RODILNIK: ôgnjev

DAJALNIK: ôgnjevka**ma**

TOŽILNIK: ôgnjevki

MESTNIK: pri ôgnjevka**h**

ORODNIK: z ôgnjevka**ma**

množina

IMENOVALNIK: ôgnjevke

RODILNIK: ôgnjev

DAJALNIK: ôgnjevka**m**

TOŽILNIK: ôgnjevke

MESTNIK: pri ôgnjevka**h**

ORODNIK: z ôgnjevka**mi**

IZVOR

↑ogenj

ognjič ognjíča samostalnik moškega spola [ognjič]

POMEN

1. zdravilna rastlina z oranžnimi ali rumenimi cvetovi, suličastimi listi in dlakavim stebлом;

primerjaj lat. *Calendula officinalis*; SIN.: iz botanike vrtni ognjič

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

ognjič cveti

▪ *Ognjič* cveti od maja do pozne jeseni.

▪ *Ognjič* največkrat raste na sončnih delih vrtov, lahko pa tudi po njivah in obronkih vinogradov.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

cvetovi ognjiča

▪ Zahvaljujoč bogati vsebnosti zdravilnih učinkovin in eteričnih olj so cvetovi *ognjiča* zelo zdravilni.

▪ Za domačo rabo si lahko cvetje *ognjiča* namočimo v domačem žganju ali alkoholu, ki ga kupimo v lekarni.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

zdravilni ognjič

▪ Zdravilni *ognjič* najlepše cveti na zelo sončnih rastiščih, dovolj lepo se razvije tudi v delni senci.

▪ Pod drevesom bi bil vodnjak, okoli pa vrt, poln razcvetelega *ognjiča*.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

posaditi ognjič

▪ Med kamenje smo posadili *ognjič*, ki v času cvetenja naredi zeliščni vrt še bolj podoben soncu.

▪ Ob jagode posejemo žametnico in *ognjič*, ki bosta sadike jagod varovala pred ogorčicami.

▶ **prireдна zveza**

ognjič in kapucinka

▪ *Ognjič* in kapucinka preganjata mnoge škodljivce, kot so listne uši in različni talni škodljivci.

1.1. cvetovi te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

ognjič vsebuje KAJ

▪ *Ognjič* vsebuje številne zdravilne učinkovine, ki so jih s pridom izkoriščali že stari Egipčani, v ljudski medicini pa se veliko uporablja še danes.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

izvleček ognjiča | olje ognjiča

▪ Izvleček *ognjiča* deluje na koži protivnetno, pospešuje celjenje ran, jo pomirja, obnavlja in neguje.

▪ V lekarni kupuje olje *ognjiča* za vlaženje kože.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

posušen ognjič

▪ Posušen *ognjič* mora biti enake barve kot svež.

▪ V dva litra kropa damo pol litra svežega *ognjiča* ali pet zvrhanih žlic suhega, prevremo in pustimo stati dvajset minut.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

vsebovati ognjič

▪ Terapevtske postopke lahko dopolnimo ali nadomestimo z uporabo zeliščnih čajnih vrečk, ki vsebujejo bezeg, *ognjič* ali poprovo meto.

▪ V kuhinji uporabljajo *ognjič* kot nadomestek žafrana.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**

čaj iz ognjiča | krema iz ognjiča

▪ Zeliščni čaji iz *ognjiča*, kamilic ali rdeče detelje lahko učinkujejo proti vnetju.

▪ Krema iz *ognjiča* je primerna predvsem za zelo suho in občutljivo kožo, ki je občasno tudi razpokana.

▪ Če smo dobili ozeblino, jih mažemo z mazilom iz *ognjiča* ali kajenske paprike.

1.2. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

ognjič pomirja

▪ *Ognjič* spodbuja celjenje in pomirja razdraženo kožo.

▪ *Ognjič* deluje odvajalno in s tem omogoča, da se strupi izločajo iz telesa.

▶ **prireдна zveza**

ognjič in kamilica

▪ *Ognjič* in kamilica pomirita kožo in jo napneta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ognjič]

IPA: [ɔg'njitf]

tonemski

[ognjič]

IPA: [ɔgnjítf]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ognjič

RODILNIK: ognjiča

DAJALNIK: ognjiču

TOŽILNIK: ognjič

MESTNIK: pri ognjiču

ORODNIK: z ognjičem

dvojina

IMENOVALNIK: ognjiča

RODILNIK: ognjičev

DAJALNIK: ognjičema

TOŽILNIK: ognjiča

MESTNIK: pri ognjičih

ORODNIK: z ognjičema

množina

IMENOVALNIK: ognjiči

RODILNIK: ognjičev

DAJALNIK: ognjičem

TOŽILNIK: ognjiče

MESTNIK: pri ognjičih

ORODNIK: z ognjiči

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ognjič

RODILNIK: ognjiča

DAJALNIK: ognjiču

TOŽILNIK: ognjič

MESTNIK: pri ognjiču tudi pri ognjiču

ORODNIK: z ognjičem

dvojina

IMENOVALNIK: ognjiča

RODILNIK: ognjičev in ognjičev

DAJALNIK: ognjičema

TOŽILNIK: ognjiča

MESTNIK: pri ognjičih in pri ognjičih

ORODNIK: z ognjičema

množina

IMENOVALNIK: ognjiči

RODILNIK: ognjičev in ognjičev

DAJALNIK: ognjičem

TOŽILNIK: ognjiče

MESTNIK: pri ognjičih in pri ognjičih

ORODNIK: z ognjiči in z ognjiči

STALNE ZVEZE

vrtni ognjič

1. iz botanike zdravilna rastlina z oranžnimi ali rumenimi cvetovi, suličastimi listi in dlakavim stebлом; primerjaj lat. *Calendula officinalis*; SIN.: ognjič

- Proti polžem posejemo cvetlice, kot so *vrtni ognjič*, kapucinka ali kalifornijski mak.
- *Vrtni ognjič* bo barvno poživil vrt, poleg tega je tudi zdravilen.
- *Vrtni ognjič* najdemo predvsem po vrtovih, pogosto se zaseje sam tudi v okolici.

1.1. cvetovi te rastline

- Dve čajni žlički *vrtnega ognjiča* vsujete v skodelico hladne vode in zavrete.
- Šentjanževo olje ali mazilo iz *vrtnega ognjiča* nam bo pomagalo blažiti lažje sončne opekline.

IZVOR

↑ ogenj

ognjičev ognjičeva ognjičevo pridevnik [ognjičeu ognjičeva ognjičevo]

POMEN

1. ki je del ognjiča 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
ognjičev cvet

- Oranžno rumene *ognjičeve* cvetove nabiramo takrat, ko rastlina cveti – od junija do septembra.
- Snovi v *ognjičevih* listih delujejo na kožo pomirjujoče, rahlo protibakterijsko.

2. ki je iz ognjiča 1.1. ali vsebuje ognjič 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
ognjičev čaj | ognjičeva krema | ognjičeva tinktura | ognjičevo mazilo | ognjičevo olje

- Za poškodovane roke je posebno primerna tudi *ognjičeva* krema, ki mehča suho, razpokano kožo in celi ranice.
- Manjše rane, ki se težko celijo, se po uporabi *ognjičevega* mazila hitreje pozdravijo.
- Z *ognjičevim* oljem si lahko mažemo nosno votlino, če so v njej ranice in kraste.
- *Ognjičeve* sestavine delujejo antiseptično proti različnim vnetjem in infekcijam.
- *Ognjičeva* tinktura pomaga pri prehladih in težavah s kožo.

▶ **priredna zveza**

ognjičev in gabezov

- Učinkoviti so tudi pripravki iz divjega kostanja, ki jih dobimo v lekarni, tudi *ognjičevo* in gabezovo mazilo imajo, če ga ne zmoremo pripraviti sami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ognjičeu ognjičeva ognjičevo]

IPA: [ɔgn'ji:tʃeu ɔgn'ji:tʃeva ɔgn'ji:tʃevo]

tonemski

[ognjičeu ognjičeva ognjičevo]

IPA: [ɔgnjì:ʦéu ɔgnjì:ʦéva ɔgnjì:ʦévo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ognjítev
RODILNIK: ognjítevega
DAJALNIK: ognjítevemu
TOŽILNIK: ognjítev
 živo ognjítevega
MESTNIK: pri ognjítevem
ORODNIK: z ognjítevim

dvojina

IMENOVALNIK: ognjíteva
RODILNIK: ognjítevih
DAJALNIK: ognjítevima
TOŽILNIK: ognjíteva
MESTNIK: pri ognjítevih
ORODNIK: z ognjítevima

množina

IMENOVALNIK: ognjítevi
RODILNIK: ognjítevih
DAJALNIK: ognjítevim
TOŽILNIK: ognjíteve
MESTNIK: pri ognjítevih
ORODNIK: z ognjítevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ognjíteva
RODILNIK: ognjíteve
DAJALNIK: ognjítevi
TOŽILNIK: ognjítevo
MESTNIK: pri ognjítevi
ORODNIK: z ognjítevo

dvojina

IMENOVALNIK: ognjítevi
RODILNIK: ognjítevih
DAJALNIK: ognjítevima
TOŽILNIK: ognjítevi
MESTNIK: pri ognjítevih
ORODNIK: z ognjítevima

množina

IMENOVALNIK: ognjíteve
RODILNIK: ognjítevih
DAJALNIK: ognjítevim
TOŽILNIK: ognjíteve
MESTNIK: pri ognjítevih
ORODNIK: z ognjítevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ognjítevo
RODILNIK: ognjítevega
DAJALNIK: ognjítevemu
TOŽILNIK: ognjítevo

MESTNIK: pri ognjítevem

ORODNIK: z ognjítevim

dvojina

IMENOVALNIK: ognjítevi

RODILNIK: ognjítevih

DAJALNIK: ognjítevima

TOŽILNIK: ognjítevi

MESTNIK: pri ognjítevih

ORODNIK: z ognjítevima

množina

IMENOVALNIK: ognjíteva

RODILNIK: ognjítevih

DAJALNIK: ognjítevim

TOŽILNIK: ognjíteva

MESTNIK: pri ognjítevih

ORODNIK: z ognjítevimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ognjítev

RODILNIK: ognjítevega

DAJALNIK: ognjítevemu

TOŽILNIK: ognjítev

 živo ognjítevega

MESTNIK: pri ognjítevem

ORODNIK: z ognjítevim

dvojina

IMENOVALNIK: ognjíteva

RODILNIK: ognjítevih

DAJALNIK: ognjítevima

TOŽILNIK: ognjíteva

MESTNIK: pri ognjítevih

ORODNIK: z ognjítevima

množina

IMENOVALNIK: ognjítevi

RODILNIK: ognjítevih

DAJALNIK: ognjítevim

TOŽILNIK: ognjíteve

MESTNIK: pri ognjítevih

ORODNIK: z ognjítevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ognjíteva

RODILNIK: ognjíteve

DAJALNIK: ognjítevi

TOŽILNIK: ognjítevo

MESTNIK: pri ognjítevi

ORODNIK: z ognjítevo

dvojina

IMENOVALNIK: ognjítevi

RODILNIK: ognjítevih

DAJALNIK: ognjítevima

TOŽILNIK: ognjítevi

MESTNIK: pri ognjítevih

ORODNIK: z ognjítevima

množina

IMENOVALNIK: ognjίčeve
RODILNIK: ognjίčevih
DAJALNIK: ognjίčevim
TOŽILNIK: ognjίčeve
MESTNIK: pri ognjίčevih
ORODNIK: z ognjίčevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ognjίčevo
RODILNIK: ognjίčevega
DAJALNIK: ognjίčevemu
TOŽILNIK: ognjίčevo
MESTNIK: pri ognjίčevem
ORODNIK: z ognjίčevim

dvojina

IMENOVALNIK: ognjίčevi
RODILNIK: ognjίčevih
DAJALNIK: ognjίčevima
TOŽILNIK: ognjίčevi
MESTNIK: pri ognjίčevih
ORODNIK: z ognjίčevima

množina

IMENOVALNIK: ognjίčeva
RODILNIK: ognjίčevih
DAJALNIK: ognjίčevim
TOŽILNIK: ognjίčeva
MESTNIK: pri ognjίčevih
ORODNIK: z ognjίčevimi

IZVOR

↑ognjič

ornitológinja ornitológinje samostalnik ženskega spola

[ornitológinja]

POMEN

1. strokovnjakinja za ornitologijo

▪ *Ornitologinja* je dejala, da so poškodbe nastale bodisi zaradi udarca ob tla bodisi zaradi tega, ker so ptice že v zraku v nekaj trčile.

1.1. ženska, ki zlasti ljubiteljsko opazuje, proučuje ptice

▪ V prostem času je tudi potapljačica, ljubiteljska *ornitologinja*, kanuistka in tabornica.

▪ V zasebnem življenju je navdušena *ornitologinja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ornitológinja]

IPA: [ɔrnitɔ'lo:ginja]

tonemski

[ornitológinja]

IPA: [ɔrnitóló:ginja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ornitológinja
RODILNIK: ornitológinje
DAJALNIK: ornitológinji
TOŽILNIK: ornitológinjo
MESTNIK: pri ornitológinji
ORODNIK: z ornitológinjo

dvojina

IMENOVALNIK: ornitológinji
RODILNIK: ornitológinj
DAJALNIK: ornitológinjama
TOŽILNIK: ornitológinji
MESTNIK: pri ornitológinjah
ORODNIK: z ornitológinjama

množina

IMENOVALNIK: ornitológinje
RODILNIK: ornitológinj
DAJALNIK: ornitológinjam
TOŽILNIK: ornitológinje
MESTNIK: pri ornitológinjah
ORODNIK: z ornitológinjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ornitológinja
RODILNIK: ornitológinje
DAJALNIK: ornitológinji
TOŽILNIK: ornitológinjo
MESTNIK: pri ornitológinji
ORODNIK: z ornitológinjo

dvojina

IMENOVALNIK: ornitológinji
RODILNIK: ornitológinj
DAJALNIK: ornitológinjama
TOŽILNIK: ornitológinji
MESTNIK: pri ornitológinjah
ORODNIK: z ornitológinjama

množina

IMENOVALNIK: ornitológinje
RODILNIK: ornitológinj
DAJALNIK: ornitológinjam
TOŽILNIK: ornitológinje
MESTNIK: pri ornitológinjah
ORODNIK: z ornitológinjami

IZVOR

↑ornitolog

outdoor outdoor outdoor pridevnik [áũdor]

POMEN

1. ki je v zvezi s športnimi dejavnostmi na prostem, v naravi

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
outdoor športi

- Dolina Soče je v Sloveniji in tudi širše poznana predvsem po *outdoor* športih, festivalih in lepi naravi.
- Prepustite se *outdoor* strokovnjakom, ki se ukvarjajo z najrazličnejšimi *outdoor* aktivnostmi, vse pa družijo ljubezen do narave.
- Iskali smo v vseh mogočih *outdoor* trgovinah, a šotora niso imeli.
- Tek bo potekal v sklopu *outdoor* dogodka na Krvavcu.

1.1. ki je namenjen za športne dejavnosti na prostem, v naravi, se uporablja pri športnih dejavnostih na prostem, v naravi

► **prid. beseda** + sam. beseda

- Pralno sredstvo nudi posebno nežno, učinkovito pranje in negovanje za vodoodporna *outdoor* oblačila.
- Začrtali so se trendi *outdoor* obutve za naslednjo sezono.
- Na sejmu *outdoor* opreme se je zbralo preko 900 razstavljalcev iz 42 držav.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[áũdor]

IPA: ['aud:ɔr]

tonemski

[âũdor]

IPA: [áũd:òr]

VZOREC

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

živo outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

dvojina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

množina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

dvojina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

množina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

dvojina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

množina

IMENOVALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

RODILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

DAJALNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

TOŽILNIK: outdoor

jakostni [áũdor]

tonemski [âũdor]

MESTNIK: pri outdoor

jakostni [pri áũdor]

tonemski [pri âũdor]

ORODNIK: z outdoor

jakostni [z áũdor]

tonemski [z âũdor]

IZVOR

prevzeto iz angl. *outdoor* iz *out* 'zunaj' + *door* 'vrata'

ožépek ožépká samostalnik moškega spola [ožépek]

POMEN

1. iz botanike grmičasta rastlina s podolgovatimi listi na razvejanem steblu in manjšimi, zlasti modrimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat. *Hyssopus officinalis*

• S sadikami delno olesenelih zelišč, kot sta *ožépek* ali sivka, lahko popestrimo obrobke in žive meje.

- Učinkovit obkladek za modrice okrog oči dobimo, če v gazo nadrobimo pest svežega *ožepka* in ga za nekaj časa potopimo v krop.
- Čaj iz *ožepka* pripravimo v obliki poparka: žličko do dve posušenega zelišča prelijemo s skodelico vrele vode, pustimo pokrito stati deset minut in odcedimo.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Ožep* čisti kri, odpravlja sluz, pospešuje prebavo in žene na vodo.
- *Ožep* ali izop pomaga pri prehladu, pri bolečinah v želodcu, dober je za vse notranje organe.

...

- Uporaba *ožepka* se odsvetuje le nosečnicam.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ožɛpək]

IPA: [ɔ'ʒɛ:pək]

tonemski

[ožɛpək]

IPA: [ɔʒɛ:pək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ožep

RODILNIK: ožepka

DAJALNIK: ožepku

TOŽILNIK: ožep

MESTNIK: pri ožepku

ORODNIK: z ožepkom

dvojina

IMENOVALNIK: ožepka

RODILNIK: ožepkov

DAJALNIK: ožepkoma

TOŽILNIK: ožepka

MESTNIK: pri ožepkih

ORODNIK: z ožepkoma

množina

IMENOVALNIK: ožepki

RODILNIK: ožepkov

DAJALNIK: ožepkom

TOŽILNIK: ožepke

MESTNIK: pri ožepkih

ORODNIK: z ožepki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ožep

RODILNIK: ožepka

DAJALNIK: ožepku

TOŽILNIK: ožep

MESTNIK: pri ožepku

ORODNIK: z ožepkom

dvojina

IMENOVALNIK: ožepka

RODILNIK: ožepkov

DAJALNIK: ožepkoma

TOŽILNIK: ožepka

MESTNIK: pri ožepkih

ORODNIK: z ožepkoma

množina

IMENOVALNIK: ožepki

RODILNIK: ožepkov

DAJALNIK: ožepkom

TOŽILNIK: ožepke

MESTNIK: pri ožepkih

ORODNIK: z ožepki

IZVOR

iz *ožep*, kar je z romanskim posredovanjem prevzeto iz gr. *hýssōpos*

pàmž pámža in **pámž** pámža samostalnik moškega spola
[pàmš pámža] in [pámš pámža]

POMEN

neknjižno pogovorno, slabšalno otrok, zlasti nevzgojen, razvajen

▶ prid. beseda + sam. beseda

razvajen pamž

- Nisem ravno take volje, da bi se ukvarjala z razvajenimi *pamži*.

...

- Otroku želijo čim več nuditi, posledica pa je *pamž*, ki dobi vse na krožniku in ne zna sprejemati omejitev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pàmš pámža] in [pámš pámža]

IPA: [ˈpamʃ ˈpa:mʒa]

tonemski

[pàmš pámža] in [pámš pámža]

IPA: [pámʃ pà:mʒá] in [pámʃ pá:mʒà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pàmž

RODILNIK: pámža

DAJALNIK: pámžu

TOŽILNIK: pámža

MESTNIK: pri pámžu

ORODNIK: s pámžem

dvojina

IMENOVALNIK: pámža

RODILNIK: pámžev

DAJALNIK: pámžema

TOŽILNIK: pámža

MESTNIK: pri pámžih

ORODNIK: s pámžema

množina

IMENOVALNIK: pámži
RODILNIK: pámžev
DAJALNIK: pámžem
TOŽILNIK: pámže
MESTNIK: pri pámžih
ORODNIK: s pámži

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: pàmž
RODILNIK: pámža
DAJALNIK: pámžu
TOŽILNIK: pámža
MESTNIK: pri pámžu tudi pri pámžu
ORODNIK: s pámžem

dvojina

IMENOVALNIK: pámža
RODILNIK: pámžev in pámžev
DAJALNIK: pámžema
TOŽILNIK: pámža
MESTNIK: pri pámžih in pri pámžih
ORODNIK: s pámžema

množina

IMENOVALNIK: pámži
RODILNIK: pámžev in pámžev
DAJALNIK: pámžem
TOŽILNIK: pámže
MESTNIK: pri pámžih in pri pámžih
ORODNIK: s pámži in s pámži

in

**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: pámž
RODILNIK: pámža
DAJALNIK: pámžu
TOŽILNIK: pámža
MESTNIK: pri pámžu
ORODNIK: s pámžem

dvojina

IMENOVALNIK: pámža
RODILNIK: pámžev
DAJALNIK: pámžema
TOŽILNIK: pámža
MESTNIK: pri pámžih
ORODNIK: s pámžema

množina

IMENOVALNIK: pámži
RODILNIK: pámžev
DAJALNIK: pámžem
TOŽILNIK: pámže
MESTNIK: pri pámžih
ORODNIK: s pámži

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: pàmž
RODILNIK: pámža
DAJALNIK: pámžu

TOŽILNIK: pámža
MESTNIK: pri pámžu
ORODNIK: s pámžem

dvojina

IMENOVALNIK: pámža
RODILNIK: pámžev
DAJALNIK: pámžema
TOŽILNIK: pámža
MESTNIK: pri pámžih
ORODNIK: s pámžema

množina

IMENOVALNIK: pámži
RODILNIK: pámžev
DAJALNIK: pámžem
TOŽILNIK: pámže
MESTNIK: pri pámžih
ORODNIK: s pámži

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *pams, pans* 'debel otrok' < 'trebuh, vamp', kar je prevzeto iz frc. *panse* < lat. *pantex* 'trebuh, čreva'

páncar páncarja; glej **páncer** samostalnik moškega spola

[páncar]

POMEN

knjižno pogovorno, navadno v množini **plastičen čevlj z nepregibnim podplatom, ki se pripne na smučko ali smučarsko desko**

- V kurilnico smo odložili smučiči in *páncarje*, ostalo prtljago pa smo odnesli v svoje sobe.
- Si predstavljate, kako 150 ljudi v *páncarjih* in smučarskih pajacih pleše polko?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[páncar]

IPA: ['pa:ntsar]

tonemski

[páncar]

IPA: [pà:ntsár]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: páncar
RODILNIK: páncarja
DAJALNIK: páncarju
TOŽILNIK: páncar
MESTNIK: pri páncarju
ORODNIK: s páncarjem

dvojina

IMENOVALNIK: páncarja
RODILNIK: páncarjev
DAJALNIK: páncarjema
TOŽILNIK: páncarja

MESTNIK: pri páncarjih
ORODNIK: s páncarjema

množina

IMENOVALNIK: páncarji
RODILNIK: páncarjev
DAJALNIK: páncarjem
TOŽILNIK: páncarje
MESTNIK: pri páncarjih
ORODNIK: s páncarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: páncar
RODILNIK: páncarja
DAJALNIK: páncarju
TOŽILNIK: páncar
MESTNIK: pri páncarju
ORODNIK: s páncarjem

dvojina

IMENOVALNIK: páncarja
RODILNIK: páncarjev tudi pâncarjev
DAJALNIK: páncarjema
TOŽILNIK: páncarja
MESTNIK: pri páncarjih tudi pri pâncarjih
ORODNIK: s páncarjema

množina

IMENOVALNIK: páncarji
RODILNIK: páncarjev tudi pâncarjev
DAJALNIK: páncarjem
TOŽILNIK: páncarje
MESTNIK: pri páncarjih tudi pri pâncarjih
ORODNIK: s páncarji tudi s pâncarji

IZVOR

hiperkorektno iz ↑pancer

páncer páncerja; tudi **páncar** samostalnik moškega spola

[páncer]

POMEN

knjižno pogovorno, navadno v množini plastičen čevlj z nepregibnim podplatom, ki se pripne na smučko ali smučarsko desko

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obuti pancerce

- Obul je *pancerje*, naredil tri zavoje in začel bentiti, da ga čevlji tiščijo.
- Smučarji se radi pošalijo, da je najboljši del smučanja, ko popoldne z nog snamejo smučarske čevlje oziroma *pancerje*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Če imate neudobne, prevelike, pretrde ali premehke *pancerje*, potem se od smučarskih užitek lahko poslovite, še preden se sploh podate v nakup vozovnice.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Če vas *pancer* tišči, se smučanje kaj hitro spremeni izžitka v pravo muko.

- Tekmovali smo v ekstremnem mrazu, v katerem so *pancerji* trdi kot beton.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Mučil se je z zapenjanjem *pancerja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[páncer]

IPA: [ˈpa:ntser]

tonemski

[páncer]

IPA: [pà:ntsér]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: páncer

RODILNIK: páncerja

DAJALNIK: páncerju

TOŽILNIK: páncer

MESTNIK: pri páncerju

ORODNIK: s páncerjem

dvojina

IMENOVALNIK: páncerja

RODILNIK: páncerjev

DAJALNIK: páncerjema

TOŽILNIK: páncerja

MESTNIK: pri páncerjih

ORODNIK: s páncerjema

množina

IMENOVALNIK: páncerji

RODILNIK: páncerjev

DAJALNIK: páncerjem

TOŽILNIK: páncerje

MESTNIK: pri páncerjih

ORODNIK: s páncerji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: páncer

RODILNIK: páncerja

DAJALNIK: páncerju

TOŽILNIK: páncer

MESTNIK: pri páncerju

ORODNIK: s páncerjem

dvojina

IMENOVALNIK: páncerja

RODILNIK: páncerjev tudi pâncerjev

DAJALNIK: páncerjema

TOŽILNIK: páncerja

MESTNIK: pri páncerjih tudi pri pâncerjih

ORODNIK: s páncerjema

množina

IMENOVALNIK: páncerji

RODILNIK: páncerjev tudi pâncerjev

DAJALNIK: páncerjem

TOŽILNIK: páncerje

MESTNIK: pri pánčerjih tudi pri pânčerjih
ORODNIK: s pánčerji tudi s pânčerji

IZVOR

prvotneje 'oklep', prevzeto prek srvnem. *panzier* iz stfrc. *pancier*, prvotno *'ki varuje trebuh', iz lat. *pantex* 'trebuh, čreva'

ppaparácinja ppaparácinje samostalnik ženskega spola
[ppaparácinja]

POMEN

ženska, ki zasleduje znane osebnosti in jih fotografira v njihovem zasebnem življenju za objavo v medijih

- Šele ko je preoblečen odhajal, je *ppaparacinja* na svoje veliko veselje ugotovila, da gre za medijskega zvezdnika.
- Čeprav je bilo fotografiranje strogo prepovedano, je *ppaparacinja* ujela v objektiv italijanskega zvezdnika.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ppaparácinja]

IPA: [papa'ra:tsinja]

tonemski

[ppaparácinja]

IPA: [papará:tsinja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ppaparácinja

RODILNIK: ppaparácinj

DAJALNIK: ppaparácinj*ama*

TOŽILNIK: ppaparácinj*o*

MESTNIK: pri ppaparácinj*ah*

ORODNIK: s ppaparácinj*o*

dvojina

IMENOVALNIK: ppaparácinj*i*

RODILNIK: ppaparácinj

DAJALNIK: ppaparácinj*ama*

TOŽILNIK: ppaparácinj*i*

MESTNIK: pri ppaparácinj*ah*

ORODNIK: s ppaparácinj*ama*

množina

IMENOVALNIK: ppaparácinj*e*

RODILNIK: ppaparácinj

DAJALNIK: ppaparácinj*am*

TOŽILNIK: ppaparácinj*e*

MESTNIK: pri ppaparácinj*ah*

ORODNIK: s ppaparácinj*ami*

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ppaparácinja

RODILNIK: ppaparácinj

DAJALNIK: ppaparácinj*i*

TOŽILNIK: ppaparácinj*o*

MESTNIK: pri ppaparácinj*i*

ORODNIK: s ppaparácinj*o*

dvojina

IMENOVALNIK: ppaparácinj*i*

RODILNIK: ppaparácinj

DAJALNIK: ppaparácinj*ama*

TOŽILNIK: ppaparácinj*i*

MESTNIK: pri ppaparácinj*ah*

ORODNIK: s ppaparácinj*ama*

množina

IMENOVALNIK: ppaparácinj*e*

RODILNIK: ppaparácinj

DAJALNIK: ppaparácinj*am*

TOŽILNIK: ppaparácinj*e*

MESTNIK: pri ppaparácinj*ah*

ORODNIK: s ppaparácinj*ami*

IZVOR

↑ppaparc

paracetamól paracetamóla samostalnik moškega spola
[paracetamól]

POMEN

iz farmacije učinkovina ali zdravilo, ki se uporablja za lajšanje bolečin, zniževanje povišane telesne temperature

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
na osnovi paracetamola | odmerek paracetamola
 - Osemdeset odstotkov tistih, ki so dobili maksimalen odmerek *paracetamola*, ni potrebovalo dodatnega analgetika.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
vsebovati paracetamol
 - Nosečnice lahko občasno vzamejo analgetike, ki vsebujejo *paracetamol*.
 - Za majhne otroke in dojenčke priporoča *paracetamol*, saj je na voljo v obliki praktičnih in hitro delujočih svečk.
 - Če slabost spremlja glavobol, vzemite *paracetamol* in ne aspirina, ker dodatno draži želodčno sluznico.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
zdravila s paracetamolom
 - Visoko temperaturo pri dojenčkih boste najlažje zbili s svečko s *paracetamolom*.
 - Anesteziologinja, specialistka za zdravljenje bolečine, bo predavala o novih možnostih zdravljenja s *paracetamolom*.
- ▶ **števnik + količinski sam. + sam. beseda v roditelju**
n mg paracetamola
 - Priporočen enkratni odmerek je od 10 mg do 15 mg *paracetamola* na kilogram telesne mase.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
Paracetamol lajša bolečine in znižuje zvišano telesno temperaturo.

▪ *Paracetamol* začne učinkovati od 20 do 30 minut po zaužitju.

▪ *Paracetamol* velja za zelo varen analgetik, če ga jemljete v pravih odmerkih.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**

▪ *Paracetamol* v zdravlju lajša bolečine in znižuje zvišano telesno temperaturo.

▪ Ne zaveda se, da *paracetamol* v kombinaciji z alkoholom lahko hudo poškoduje jetra.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

▪ Visoko temperaturo in bolečine v mišicah pri otrocih lajšamo s *paracetamolom*.

▪ Večina otrok ima prvi dan po operaciji bolečine; te so blage in jih je po navadi mogoče odpraviti s *paracetamolom*.

▶ **priređna zveza**

paracetamol in aspirin

▪ Nenarkotični analgetiki, od katerih se največ uporabljata aspirin in *paracetamol*, delujejo periferno, tako da v poškodovanih ali vnetih tkivih preprečujejo nastajanje snovi, ki povzročajo bolečino.

▪ Proti bolečini in povišani temperaturi lahko pomagajo analgetiki, med katere spadajo acetilsalicilna kislina, *paracetamol* in ibuprofen.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[paracetamól]

IPA: [paratsɛta'mo:l]

tonemski

[paracetamôl]

IPA: [paratsɛtamó:l]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: paracetamól

RODILNIK: paracetamóla

DAJALNIK: paracetamólu

TOŽILNIK: paracetamól

MESTNIK: pri paracetamólu

ORODNIK: s paracetamólom

dvojina

IMENOVALNIK: paracetamóla

RODILNIK: paracetamólov

DAJALNIK: paracetamóloma

TOŽILNIK: paracetamóla

MESTNIK: pri paracetamólih

ORODNIK: s paracetamóloma

množina

IMENOVALNIK: paracetamóli

RODILNIK: paracetamólov

DAJALNIK: paracetamólom

TOŽILNIK: paracetamóle

MESTNIK: pri paracetamólih

ORODNIK: s paracetamóli

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: paracetamôl

RODILNIK: paracetamôla

DAJALNIK: paracetamôlu

TOŽILNIK: paracetamôl

MESTNIK: pri paracetamôlu

ORODNIK: s paracetamôlom

dvojina

IMENOVALNIK: paracetamôla

RODILNIK: paracetamôlov

DAJALNIK: paracetamóloma

TOŽILNIK: paracetamôla

MESTNIK: pri paracetamôlih

ORODNIK: s paracetamóloma

množina

IMENOVALNIK: paracetamôli

RODILNIK: paracetamôlov

DAJALNIK: paracetamólom

TOŽILNIK: paracetamôle

MESTNIK: pri paracetamôlih

ORODNIK: s paracetamôli

IZVOR

po imenu izdelka *Paracetamol*, okrajšano iz *par(a)-acet(il-)am(inofen)ol*

pásulj pásulja samostalnik moškega spola [pásul]

POMEN

jed iz belega fižola, čebule in mlete paprike, navadno z dodatkom prekajenega mesa

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

okusen pasulj | srbski pasulj | vojaški pasulj

▪ Skuhala je sarme in srbski *pasulj* in bila za to deležna splošnega navdušenja.

▪ V času za kosilo smo postregli z okusnim *pasuljem*, ki so nam ga skuhalo v vojski.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

kuhati, skuhati pasulj

▪ Rekla je, da bo kuhala *pasulj*.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

pasulj s klobaso

▪ Cena za *pasulj* s klobaso je bila kar precej zasoljena.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

porcija pasulja

▪ Po obveznem žigosanju kontrolnih kartončkov so udeleženci rade volje pospravili porcijo *pasulja* s klobaso, ki jih je čakala za nagrado.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

▪ Obiskovalci se bodo lahko okrepčali s *pasuljem* in kranjskimi klobasami.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

▪ Ponosen je na fižol za *pasulj*, ki se je povzpelo do vrha pet metrov visokih fižolovk in naredil veliko lepih dolgih strokov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pásul]

IPA: ['pa:sul]

tonemski

[pâsul]

IPA: [pá:sùl]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pásulj

RODILNIK: pásulja

DAJALNIK: pásulju

TOŽILNIK: pásulj

MESTNIK: pri pásulju

ORODNIK: s pásuljem

dvojina

IMENOVALNIK: pásulja

RODILNIK: pásuljev

DAJALNIK: pásuljema

TOŽILNIK: pásulja

MESTNIK: pri pásuljih

ORODNIK: s pásuljema

množina

IMENOVALNIK: pásulji

RODILNIK: pásuljev

DAJALNIK: pásuljem

TOŽILNIK: pásulje

MESTNIK: pri pásuljih

ORODNIK: s pásulji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pâsulj

RODILNIK: pâsulja

DAJALNIK: pâsulju

TOŽILNIK: pâsulj

MESTNIK: pri pâsulju

ORODNIK: s pâsuljem

dvojina

IMENOVALNIK: pâsulja

RODILNIK: pâsuljev

DAJALNIK: pâsuljema

TOŽILNIK: pâsulja

MESTNIK: pri pâsuljih

ORODNIK: s pâsuljema

množina

IMENOVALNIK: pâsulji

RODILNIK: pâsuljev

DAJALNIK: pâsuljem

TOŽILNIK: pâsulje

MESTNIK: pri pâsuljih

ORODNIK: s pâsulji

FRAZELOGIJA

preprost/enostaven kot pasulj

preprost kot pasulj

enostaven kot pasulj

zelo enostaven, jasen

▪ Postavitev namenskega serverja je *preprosta kot pasulj* in vam vzame kvečjemu deset minut.

▪ Rešitev je *enostavna kot pasulj*.

Preprosto kot pasulj.

Enostavno kot pasulj.

neknjižno pogovorno *Simpl kot pasulj*.

neknjižno pogovorno *Simpl ko pasulj*.

poudarja jasnost, samoumevnost, prepričljivost predhodne trditve

▪ Pogledal si po policah, se odločil, plačal na blagajni in se s TV-jem v prtljažniku odpeljal domov. *Preprosto kot pasulj*.

▪ Podjetje bo raslo, vrednost delnice bo čedalje večja, vi pa vse bogatejši. *Enostavno kot pasulj*, smo rekli včasih.

▪ V vsej poplavi raznih informacij pač izbereš tisto, kar te pritegne. Če ti ni vseč, greš drugam. *Simpl kot pasulj*.

▪ Poiščeš človeka, poveš, kaj potrebuješ, in kupiš. *Simpl ko pasulj*, vam povem.

IZVOR

prevzeto iz srb. *pàsulj*, prvotno 'fižol', to pa iz srgr. *phasoúli* h gr. *phásēlos*

PB simbol

POMEN

simbol za enoto *petabajt*

▪ Za popis prebivalstva so zgradili sistem, ki omogoča hranjenje 5 *PB* podatkov.

IZVOR

prevzeto iz angl. *PB*, krajšave za *petabyte*, glej ↑petabajt

pc simbol

POMEN

simbol za enoto *parsek*

▪ Najbližja zvezda je od nas oddaljena 1,3 *pc*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *pc*, krajšave za *parsec*, glej ↑parsek

pedométer pedométra samostalnik moškega spola

[pədométər]

POMEN

elektronska naprava za štetje korakov

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Če želite ugotoviti, koliko korakov prehodite, si omislite *pedometer*.
 - Osebe, ki nosijo *pedometer*, naj bi dnevno naredile 2491 korakov več kot tiste, ki te napravnice ne uporabljajo.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
- *Pedometer* deluje tako, da nastavite dolžino koraka, ki jih potem *pedometer* šteje.
 - Ceneni *pedometri* lahko zavajajo, saj pokažejo več prehojenih kilometrov, kot ste jih v resnici prehodili ali pretekli.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pədomɛtər]

IPA: [pedɔ'me:tər]

tonemski

[pədomɛtər]

IPA: [pedɔmè:tár]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pedométer

RODILNIK: pedométra

DAJALNIK: pedométu

TOŽILNIK: pedométer

MESTNIK: pri pedométu

ORODNIK: s pedométrom

dvojina

IMENOVALNIK: pedométra

RODILNIK: pedométrov

DAJALNIK: pedométroma

TOŽILNIK: pedométra

MESTNIK: pri pedométrih

ORODNIK: s pedométroma

množina

IMENOVALNIK: pedométri

RODILNIK: pedométrov

DAJALNIK: pedométrom

TOŽILNIK: pedométre

MESTNIK: pri pedométrih

ORODNIK: s pedométri

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pedométer

RODILNIK: pedométra

DAJALNIK: pedométu

TOŽILNIK: pedométer

MESTNIK: pri pedométu

ORODNIK: s pedométrom

dvojina

IMENOVALNIK: pedométra

RODILNIK: pedométrov tudi pedométrov

DAJALNIK: pedométroma

TOŽILNIK: pedométra

MESTNIK: pri pedométrih tudi pri pedométrih

ORODNIK: s pedométroma

množina

IMENOVALNIK: pedométri

RODILNIK: pedométrov tudi pedométrov

DAJALNIK: pedométrom

TOŽILNIK: pedométre

MESTNIK: pri pedométrih tudi pri pedométrih

ORODNIK: s pedométri tudi s pedométri

IZVOR

prevzeto iz angl. *pedometer*, nem. *Pedometer*, iz lat. *pes* 'noga, stopalo' + ↑meter

pěš prisl. [pěš]

POMEN

1. brez prevoznega sredstva, s hojo

▶ prisl. + glag.

hoditi, iti peš | napotiti, odpraviti, podati se peš | oditi, priti peš | pobegniti, zbežati peš | povzpeti, spustiti se peš | sprehoditi se peš | vračati, vrniti se peš

- Svoj avtomobil je ustavil na začetku ulice in nato *peš* nadaljeval pot.
- Nekaj časa je bil tako zagnan, da je na vaje *peš* hodil kar osem kilometrov daleč.
- Stanoval je samo kakih sto metrov od središča mesta in *peš* sva odšla k njemu.

2. kot pridevnik ki je v zvezi s premikanjem peš 1.

▶ prisl. + sam. beseda

peš hoja | peš promet

- Glavna avtobusna in železniška postaja sta oddaljeni 15 minut *peš* hoje skozi center mesta.
- Posebna pozornost je namenjena ureditvi mirujočega in *peš* prometa.

2.1. kot pridevnik ki je namenjen za premikanje peš 1.

▶ prisl. + sam. beseda

peš cona | peš pot

- V okolici je veliko zelenih sprehajalnih površin, v soseski pa so urejene tudi *peš* cone.
- Preko območja je predvidena izgradnja dveh *peš* poti, ki povezujeta avtobusno postajališče in staro vaško jedro.
- Križišče bodo spremenili v krožno in poleg tega uredili še kolesarske poti in *peš* povezave.

▶ priredna zveza

peš in kolesarski

- Zgradili naj bi kombinirano *peš* in kolesarsko stezo v asfaltni izvedbi.

3. knjižno pogovorno brez kompleksnejših elektronskih, tehničnih pripomočkov, orodij

▶ prisl. + glag.

računati peš

- Podatki, ki spremljajo vsak posel, so prijazneje dostopni in preglednejši, oblikovanih je precej tabel,

statistik in izpisov, ki smo jih prej delali *peš* ali polavtomatsko.

- Še vedno računajo *peš*, čeprav je bilo mogoče prva žepna računalna tudi pri nas kupiti že pred 30 leti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pěš]

IPA: [ˈpeːʃ]

tonemski

[pěš]

IPA: [péːʃ]

kot pridevnik

jakostni

[pěš]

IPA: [ˈpeːʃ]

tonemski

[pěš]

IPA: [péːʃ]

FRAZEOLOGIJA

prostor/prostorček, kamor gre še cesar peš

prostor, kamor gre še cesar peš

prostorček, kamor gre še cesar peš

stranišče

- Trend v oblikovanju kopalnic oziroma tako imenovanih *prostorov, kamor gre še cesar peš*, so minimalizem, les in naravne barve.
- Ker so sladič in fige odvajalno sredstvo, boste v resnici najverjetneje za nekaj časa obtičali v *prostoru, kamor gre še cesar peš*.
- O čem je govor? O napisih v *prostorih, kamor gre še cesar peš*.
- Vzdrževanje (vsaj približne) snage in reda v *prostorčku, kamor gre še cesar peš*, je opravilo, ki bi mu bil zlahka kos le kak antični junak.

tja, kamor gre še cesar peš

na stranišče; na veliko, malo potrebo

- V stranišču, ki je skupno za več strank, ni bilo niti električne razsvetljave. Sosed je hodil *tja, kamor gre še cesar peš*, s svečo.
- Šoferja nenadoma pritisne *tja, kamor gre še cesar peš*. Kaj zdaj!

IZVOR

= stcslov. *pěšb* < pslov. **pěšb*, tako kot litov. *pěščias* iz ide. **ped-* 'noga', tako kot lat. *pēs*, gr. *poús*, stind. *pad-*, got. *fōtus*, nem. *Fuß*, angl. *foot*

pešáčenje pešáčenja samostalnik srednjega spola

[pešáčenje]

POMEN

1. premikanje brez prevoznega sredstva, s hojo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dolgo, naporno pešáčenje

- Čakalo nas je dolgo *pešáčenje* do avtomobilov.
- Naporno *pešáčenje* traja cel dan, in ko prispe v vasico, je popolnoma izčrpana.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n kilometrov pešáčenja | *n* minut, *n* ur pešáčenja

- Po dobri uri in pol in parih kilometrih *pešáčenja* po razbeljenem asfaltu sva le našla prijetno sobico za zmerno ceno.
- Po desetih minutah *pešáčenja* vidiš, da je mesto urejeno in ni smeti po tleh.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Vse imam blizu, tako šolo kot službo, zato mi *pešáčenje* res ne predstavlja nobenega problema.

▶ **sam. beseda** + po + **sam. beseda v mestniku**

- *Pešáčenje* po mestu zaključimo na živahnem trgu.
- Vse večji promet in rednejše povezave z mestom so privedle do tega, da je postalo *pešáčenje* po cesti nevarno.

▶ **sam. beseda** + do + **sam. beseda v rodilniku**

- Če se ne zbudite v meglo in dež, lahko prijazno vreme izkoristite za *pešáčenje* do službe, knjižnice, pošte, banke.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v tožilniku**

- *Pešáčenje* v šolo me zbudi. Imam dovolj energije za šest nepretrganih ur v razredu.
- Petdeset kilometrov *pešáčenja* v eno smer jim ni predstavljalo posebnih ovir ali težav.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Namesto da bi se vozili z avtom, vsako priložnost izkoristite za *pešáčenje*.
- Dijaki in študentje, ki se odločijo za *pešáčenje* v šolo in domov, so izpostavljenim nevarnostim na cesti.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- K zmanjšanju emisij toplogrednih plinov bi v veliki meri lahko prispevali s *pešáčenjem*, kolesarjenjem in uporabo javnih prometnih sredstev.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**

- Čeprav ima mesto razvejan in dobro delujoč mestni javni prevoz, si z nekaj načrtovanja lahko prihranimo veliko *pešáčenja*.

▶ priredna zveza

pešáčenje in kolesarjenje

- Večina se strinja, da bi moralo v starem mestnem jedru prevladovati *pešáčenje* in kolesarjenje.

1.1. tako premikanje za rekreacijo, sprostitvev

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

naporno pešáčenje

- Vse veličastnejši razgledi se odpirajo pod nama in spet me, kot tolikokrat po dolgih napornih *pešáčenjih*, obide vzneseni občutek, kako daleč prideš peš.

- Občina pripravi celodnevno *pešačenje*, ki se ga udeležijo otroci iz vrtcev, šolska mladina in številni rekreativci.
- Predstavila bo 800-kilometrsko *pešačenje* po Jakobovi poti iz francoskih Pirenejev do španskega Santiaga de Compostela.
- ▶ **sam. beseda** + po + sam. beseda v mestniku pešačenje po cesti, KAKŠNIH poteh
 - Nekaj *pešačenja* po cesti v dolino nam ne bo ušlo, ampak za nami bo vendar izredna tura.
 - Dobro vidne markacije lahko prihranijo marsikatero odvečno *pešačenje* po nepravih poteh.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
 - Rezultati raziskave so pokazali, da že povprečno hitro, redno *pešačenje* zmanjša verjetnost obolenja srca in krvnega obtoka.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
 - Privoščite si krožno *pešačenje* od kočice do kočice skozi visoke doline s praprotnjo in orhidejami.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
 - Če ste ljubitelj *pešačenja*, lahko kraje obiščete tudi po pešpoteh, ki vodijo med njimi.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
 - Z zanimanjem si ogledajo domačijo Miška Kranjca ali pa se podajo na *pešačenje* po t. i. Miškovi poti.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Vse lepe dneve izkoristite za *pešačenje*.
 - Za *pešačenje* sva se odločila, ker je to edini popolnoma naraven način potovanja.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
 - Poletni del dopusta vsako leto končam z nekajdnevnim *pešačenjem* po Sloveniji.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Obilo je možnosti za *pešačenje* in kolesarjenje, saj poti vodijo na vse strani.
 - Komaj dvajset minut vožnje z avtom proč so se začeli imenitni tereni za *pešačenje*.
- ▶ priredna zveza pešačenje in kolesarjenje
 - Med novodobnimi turisti je kolesarjenje in *pešačenje* vse bolj priljubljeno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pešačenje]

IPA: [peʃaːtʃɛnje]

tonemski

[pešačenje]

IPA: [peʃaːtʃɛnje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pešačenje

RODILNIK: pešačenja

DAJALNIK: pešačenju
TOŽILNIK: pešačenje
MESTNIK: pri pešačenju
ORODNIK: s pešačenjem

dvojina

IMENOVALNIK: pešačenji
RODILNIK: pešačenj
DAJALNIK: pešačenjema
TOŽILNIK: pešačenji
MESTNIK: pri pešačenjih
ORODNIK: s pešačenjema

množina

IMENOVALNIK: pešačenja
RODILNIK: pešačenj
DAJALNIK: pešačenjem
TOŽILNIK: pešačenja
MESTNIK: pri pešačenjih
ORODNIK: s pešačenji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pešačenje
RODILNIK: pešačenja
DAJALNIK: pešačenju
TOŽILNIK: pešačenje
MESTNIK: pri pešačenju
ORODNIK: s pešačenjem

dvojina

IMENOVALNIK: pešačenji in pešačenji
RODILNIK: pešačenj
DAJALNIK: pešačenjema in pešačenjema
TOŽILNIK: pešačenji in pešačenji
MESTNIK: pri pešačenjih
ORODNIK: s pešačenjema in s pešačenjema

množina

IMENOVALNIK: pešačenja
RODILNIK: pešačenj
DAJALNIK: pešačenjem
TOŽILNIK: pešačenja
MESTNIK: pri pešačenjih
ORODNIK: s pešačenji

IZVOR

↑pešačiti

pešačiti pešačim nedovršni glagol [pešačiti]

POMEN

1. premikati se brez prevoznega sredstva, s hojo

▶ prisl. + **glag.**

daleč pešačiti | malo, veliko pešačiti

▪ Vsaj nekateri bodo morali več *pešačiti*, ker bo zaradi razširitve precej manj parkirnih mest v podzemni garaži.

▪ Tudi po več ur daleč so *pešačili*, če je bilo nujno.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

(ne) ljubiti se pešačiti | morati pešačiti

- Za vse, ki se jim ne bo ljubilo *pešačiti* nazaj do izhodišča, bo od 12. ure naprej organiziran avtobusni prevoz.
- Starša me nista imela časa peljati, zato sem morala *pešačiti*.
- ▶ **glag.** + števnika + količinski sam. pešačiti *n* kilometrov | pešačiti *n* ur
 - Do prve avtobusne postaje morajo *pešačiti* skoraj kilometer daleč.
- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.** ljudje, otroci pešačijo
 - Do vasi ne vozita ne avtobus ne vlak, ljudje *pešačijo* tudi več dni, da pridejo v sosednjo vas.
 - Otroci *pešačijo* do doma kar po cesti.
- ▶ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku pešačiti v službo, v šolo
 - Je ena tistih, ki v službo *pešačijo*.
- ▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku pešačiti po cesti, ulici
 - Zavedajte se, da boste morali nahrbtnik včasih tudi več kot pol ure nositi na ramenih, ko boste *pešačili* po mestu in iskali ustrezen hotel.
- ▶ **glag.** + do + sam. beseda v roditeljskem pešačiti do doma, do šole
 - Do šole bi morali *pešačiti* več dni, zato so prisiljeni prebivati v internatu.
- ▶ **glag.** + proti + sam. beseda v dajalniku
 - Odložil naju je čisto na obrobju mesta, tako da sva potem nekaj časa *pešačila* proti centru.
- ▶ **glag.** + na + sam. beseda v tožilniku
 - Bila je nežna, ljubeča oseba, ki je celo v snežnih zametih *pešačila* na delo v bolnišnico.
- ▶ **glag.** + od + sam. beseda v roditeljskem
 - Tri dni je moral *pešačiti* od svoje vasi, da je prišel do avtobusa, ki pelje v glavno mesto.
- ▶ priredna zveza pešačiti in kolesariti
 - Delež tistih, ki *pešačijo* ali kolesarijo v šolo, službo ali po opravkih, bi radi povečali za deset odstotkov.
- 1.1.** tako se premikati za rekreacijo, sprostitev
- ▶ prisl. + **glag.** veliko pešačiti
 - Proste ure lepih dni izkoristite za športne aktivnosti, veliko *pešačite* in se vozite s kolesom, pojdite na sprehod.
- ▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku pešačiti po poti
 - Pohodniki bodo lahko *pešačili* po dveh poteh.
- ▶ **glag.** + na + sam. beseda v tožilniku
 - Obiskovalce, ki nočejo *pešačiti* na Mozirsko planino, skoraj do vhodnih vrat vrta pripelje nihalka.
- ▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
 - Nekajkrat sem poleti *pešačil* z nahrbtnikom in spalno vrečo.

- V primeru ugodnih snežnih razmer bomo hodili na smučeh, če pa bodo poti kopne, bomo *pešačili* s palicami ali brez njih.
- ▶ priredna zveza pešačiti in kolesariti
 - Bolj pustolovski turisti *pešačijo* in kolesarijo po prelepem hribovitem podeželju.
- ...
- Ob nedeljah lahko vidiš cele družine, kako *pešačijo* v gore.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[pešačiti]
IPA: [peˈʃaːtʃiti]

tonemski
[pešačiti]
IPA: [peʃaːtʃiti]

VZOREC

jakostno
NEDOLOČNIK: pešačiti
NAMENILNIK: pešačit

sedanjik
ednina
1. OSEBA: pešačim
2. OSEBA: pešačiš
3. OSEBA: pešači

dvojina
1. OSEBA: pešačiva
2. OSEBA: pešačita
3. OSEBA: pešačita

množina
1. OSEBA: pešačimo
2. OSEBA: pešačite
3. OSEBA: pešačijo

velelnik
ednina
2. OSEBA: pešači

dvojina
1. OSEBA: pešačiva
2. OSEBA: pešačita

množina
1. OSEBA: pešačimo
2. OSEBA: pešačite

deležnik na -/
moški spol
EDNINA: pešačil
DVOJINA: pešačila
MNOŽINA: pešačili

ženski spol
EDNINA: pešačila
DVOJINA: pešačili
MNOŽINA: pešačile

srednji spol
EDNINA: pešačilo

DVOJINA: pešáčili
MNOŽINA: pešáčila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pešačēč
RODILNIK: pešačēčēga
DAJALNIK: pešačēčēmu
TOŽILNIK: pešačēč
živo pešačēčēga
MESTNIK: pri pešačēčē
ORODNIK: s pešačēčē

dvojina

IMENOVALNIK: pešačēča
RODILNIK: pešačēčēih
DAJALNIK: pešačēčēima
TOŽILNIK: pešačēča
MESTNIK: pri pešačēčēih
ORODNIK: s pešačēčēima

množina

IMENOVALNIK: pešačēči
RODILNIK: pešačēčēih
DAJALNIK: pešačēčēim
TOŽILNIK: pešačēče
MESTNIK: pri pešačēčēih
ORODNIK: s pešačēčēimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pešačēča
RODILNIK: pešačēče
DAJALNIK: pešačēči
TOŽILNIK: pešačēčo
MESTNIK: pri pešačēči
ORODNIK: s pešačēčo

dvojina

IMENOVALNIK: pešačēči
RODILNIK: pešačēčēih
DAJALNIK: pešačēčēima
TOŽILNIK: pešačēči
MESTNIK: pri pešačēčēih
ORODNIK: s pešačēčēima

množina

IMENOVALNIK: pešačēče
RODILNIK: pešačēčēih
DAJALNIK: pešačēčēim
TOŽILNIK: pešačēče
MESTNIK: pri pešačēčēih
ORODNIK: s pešačēčēimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pešačēče
RODILNIK: pešačēčēga
DAJALNIK: pešačēčēmu
TOŽILNIK: pešačēče
MESTNIK: pri pešačēčē
ORODNIK: z pešačēčēim

dvojina

IMENOVALNIK: pešačēči
RODILNIK: pešačēčēih
DAJALNIK: pešačēčēima
TOŽILNIK: pešačēči
MESTNIK: pri pešačēčēih
ORODNIK: s pešačēčēima

množina

IMENOVALNIK: pešačēča
RODILNIK: pešačēčēih
DAJALNIK: pešačēčēim
TOŽILNIK: pešačēča
MESTNIK: pri pešačēčēih
ORODNIK: s pešačēčēimi

DELEŽJE NA -e: pešačē

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pešáčenje
RODILNIK: pešáčenja
DAJALNIK: pešáčenju
TOŽILNIK: pešáčenje
MESTNIK: pri pešáčenju
ORODNIK: s pešáčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: pešáčenji
RODILNIK: pešáčenj
DAJALNIK: pešáčenjema
TOŽILNIK: pešáčenji
MESTNIK: pri pešáčenjih
ORODNIK: s pešáčenjema

množina

IMENOVALNIK: pešáčenja
RODILNIK: pešáčenj
DAJALNIK: pešáčenjem
TOŽILNIK: pešáčenja
MESTNIK: pri pešáčenjih
ORODNIK: s pešáčenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: pešáčiti
NAMENILNIK: pešáčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pešáčim
2. OSEBA: pešáčiš
3. OSEBA: pešáči

dvojina

1. OSEBA: pešáčiva
2. OSEBA: pešáčita
3. OSEBA: pešáčita

množina

1. OSEBA: pešáčimo
2. OSEBA: pešáčite
3. OSEBA: pešáčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: pešáči

dvojina

1. OSEBA: pešáčiva
2. OSEBA: pešáčita

množina

1. OSEBA: pešáčimo
2. OSEBA: pešáčite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pešáčil
DVOJINA: pešáčila
MNOŽINA: pešáčili

ženski spol

EDNINA: pešáčila in pešâčila
DVOJINA: pešáčili
MNOŽINA: pešáčile

srednji spol

EDNINA: pešáčilo
DVOJINA: pešáčili
MNOŽINA: pešáčila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pešáčč
RODILNIK: pešáččega
DAJALNIK: pešáččemu
TOŽILNIK: pešáčč
živo pešáččega
MESTNIK: pri pešáččem
ORODNIK: s pešáččim

dvojina

IMENOVALNIK: pešáčča
RODILNIK: pešáččih
DAJALNIK: pešáččima
TOŽILNIK: pešáčča
MESTNIK: pri pešáččih
ORODNIK: s pešáččima

množina

IMENOVALNIK: pešáčči
RODILNIK: pešáččih
DAJALNIK: pešáččim
TOŽILNIK: pešáčče
MESTNIK: pri pešáččih
ORODNIK: s pešáččimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pešáčča
RODILNIK: pešáčče
DAJALNIK: pešáčči
TOŽILNIK: pešáččo
MESTNIK: pri pešáčči
ORODNIK: s pešáččo

dvojina

IMENOVALNIK: pešáčči
RODILNIK: pešáččih
DAJALNIK: pešáččima
TOŽILNIK: pešáčči

MESTNIK: pri pešáččih
ORODNIK: s pešáččima

množina

IMENOVALNIK: pešáčče
RODILNIK: pešáččih
DAJALNIK: pešáččim
TOŽILNIK: pešáčče
MESTNIK: pri pešáččih
ORODNIK: s pešáččimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pešáčče
RODILNIK: pešáččega
DAJALNIK: pešáččemu
TOŽILNIK: pešáčče
MESTNIK: pri pešáččem
ORODNIK: s pešáččim

dvojina

IMENOVALNIK: pešáčči
RODILNIK: pešáččih
DAJALNIK: pešáččima
TOŽILNIK: pešáčči
MESTNIK: pri pešáččih
ORODNIK: s pešáččima

množina

IMENOVALNIK: pešáčča
RODILNIK: pešáččih
DAJALNIK: pešáččim
TOŽILNIK: pešáčča
MESTNIK: pri pešáččih
ORODNIK: s pešáččimi

DELEŽJE NA -e: pešáčę in pešáčę

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pešáčenje
RODILNIK: pešáčenja
DAJALNIK: pešáčenju
TOŽILNIK: pešáčenje
MESTNIK: pri pešáčenju
ORODNIK: s pešáčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: pešáčenji in pešâčenji
RODILNIK: pešâčenj
DAJALNIK: pešáčenjema in pešâčenjema
TOŽILNIK: pešáčenji in pešâčenji
MESTNIK: pri pešâčenjih
ORODNIK: s pešáčenjema in s pešâčenjema

množina

IMENOVALNIK: pešâčenja
RODILNIK: pešâčenj
DAJALNIK: pešâčenjem
TOŽILNIK: pešâčenja
MESTNIK: pri pešâčenjih
ORODNIK: s pešâčenji

IZVOR

pešák pešáka samostalnik moškega spola [pešák]

POMEN

1. vojak, ki se bojuje peš; SIN.: starinsko pešec▶ prid. beseda + **sam. beseda**

navaden pešak | težko oborožen pešak

- Bojišče ni več narekovalo rabe oklepne plemiške konjenice, o bitki so začeli odločati topovi in ogenj iz pušk navadnih *pešakov*.
- Udarna moč spartanske vojske so bili težko oboroženi *pešaki* – hopliti.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Pešaki* so se branili s kiji in dolgimi helebardami.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- V 30-letni vojni je bila približno polovica *pešakov* oborožena s sulicami in polovica z mušketami.
- Goste, dobro urejene vrste *pešakov* so lahko zaustavile celo najmočnejši naskok težko oklepljene konjenice.

2. knjižno pogovorno šahovska figura, ki se premika za eno polje naravnost naprej

- V skladu s pravili dejanske vojske stoji kralj, ki ga varujejo *pešaki*, v zadnji vrsti in se pomika naprej le z majhnimi koraki.

3. knjižno pogovorno, ekspresivno kdor je izkoriščan, za kaj izrabljen, zlasti kot eden od množice vodenih, navadno družbeno in ekonomsko šibkejših oseb

- Ugotovil je, da je peščica šefov zaslužila okoli pol milijona dolarjev na leto, ne da bi ji bilo za to treba plačati davke, medtem ko je armada *pešakov* dobila komaj 3,3 dolarje na uro.
- So nadležne muhe v sistemu, ki ga poosebljajo na eni strani neobčutljiva oblast, na drugi pa njeni davkopačevalski *pešaki*.

4. knjižno pogovorno kdor se premika brez prevoznega sredstva, s hojo; SIN.: pešec

- Znameniti trg se je izpraznil le ob zgodnjih jutrih, ko naš je nekaj premraženih *pešakov* hitelo po opravkih.
- Županja je v mestu vpeljala drakonski sistem kaznovanja v dobrobit *pešakom* in biciklistom.

5. kot prislov v obliki **pešaka, pešake**, neknjižno pogovorno brez prevoznega sredstva, s hojo; SIN.: peš

- Pustite avto na zastoj parkirišču pred mestom in *pešaka* kak kilometer do mesta.
- Družno smo se po največji možni vročini z ruzakom na ramenih odpravili *pešake* tiste 4 kilometre na jug.
- Po koncu pa »*pešaka*« do kioska na »štacijonu«, še na eno pivo in ob enih z zadnjo trolo domov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pešák]

IPA: [peʃa:k]

tonemski

[pešák]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pešák

RODILNIK: pešáka

DAJALNIK: pešáku

TOŽILNIK: pešáka

MESTNIK: pri pešáku

ORODNIK: s pešákom

dvojina

IMENOVALNIK: pešáka

RODILNIK: pešákov

DAJALNIK: pešákoma

TOŽILNIK: pešáka

MESTNIK: pri pešákih

ORODNIK: s pešákoma

množina

IMENOVALNIK: pešáki

RODILNIK: pešákov

DAJALNIK: pešákom

TOŽILNIK: pešáke

MESTNIK: pri pešákih

ORODNIK: s pešáki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pešák

RODILNIK: pešáka

DAJALNIK: pešáku

TOŽILNIK: pešáka

MESTNIK: pri pešáku

ORODNIK: s pešákom

dvojina

IMENOVALNIK: pešáka

RODILNIK: pešákov tudi pešákov

DAJALNIK: pešákoma

TOŽILNIK: pešáka

MESTNIK: pri pešákih tudi pri pešákih

ORODNIK: s pešákoma

množina

IMENOVALNIK: pešáki

RODILNIK: pešákov tudi pešákov

DAJALNIK: pešákom

TOŽILNIK: pešáke

MESTNIK: pri pešákih tudi pri pešákih

ORODNIK: s pešáki tudi s pešáki

kot prislov v obliki **pešaka, pešake**

jakostni

[pešáka]

IPA: [peʃa:ka]

tonemski

[pešáka]

IPA: [peʃâ:ká]

BESEDOTVORJE

feminativ: pešakinja

IZVOR

↑peš

pešakinja pešakinje samostalnik ženskega spola

[pešakinja]

POMEN

ženska, ki se premika brez prevoznega sredstva, s hojo; SIN.: peška¹

- Obravnavali so prometno nesrečo, v kateri je bila lažje ranjena *pešakinja*.
- Po nesreči je ranjeni *pešakinji* ustavil neznani voznik golfa, ki ji je pomagal in jo odpeljal domov.
- Ali ni lepo pešca ali *pešakinjo* spustiti čez prehod in si tako prislužiti hvaležen nasmeh ali pozdrav?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pešakinja]

IPA: [pe'ʃa:kinja]

tonemski

[pešakinja]

IPA: [peʃa:kínja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pešakinja

RODILNIK: pešakinje

DAJALNIK: pešakinji

TOŽILNIK: pešakinjo

MESTNIK: pri pešakinji

ORODNIK: s pešakinjo

dvojina

IMENOVALNIK: pešakinji

RODILNIK: pešakinj

DAJALNIK: pešakinjama

TOŽILNIK: pešakinji

MESTNIK: pri pešakinjah

ORODNIK: s pešakinjama

množina

IMENOVALNIK: pešakinje

RODILNIK: pešakinj

DAJALNIK: pešakinjam

TOŽILNIK: pešakinje

MESTNIK: pri pešakinjah

ORODNIK: s pešakinjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pešakinja

RODILNIK: pešakinje

DAJALNIK: pešakinji

TOŽILNIK: pešakinjo

MESTNIK: pri pešakinji

ORODNIK: s pešakinjo

dvojina

IMENOVALNIK: pešakinji

RODILNIK: pešakinj

DAJALNIK: pešakinjama

TOŽILNIK: pešakinji

MESTNIK: pri pešakinjah

ORODNIK: s pešakinjama

množina

IMENOVALNIK: pešakinje

RODILNIK: pešakinj

DAJALNIK: pešakinjam

TOŽILNIK: pešakinje

MESTNIK: pri pešakinjah

ORODNIK: s pešakinjami

IZVOR

↑pešak

pêtabájt pêtabájta in **pétabájt** pétabájta samostalnik

moškega spola [pêtabájt] in [pétabájt]

POMEN

iz računalništva merska enota za količino podatkov, 1024 terabajtov [PB]

- V času izvajanja projekta bodo nastajale velike količine podatkov, ki jih bo treba shraniti. Pri tem ne govorimo o nekaj giga- ali terabajtih podatkov, temveč o *petabajtih*.
- Uporabniki lahko izvajajo podatkovne analize nad nabori, ki obsegajo od nekaj sto gigabajtov pa vse do *petabajta*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pêtabájt] in [pétabájt]

IPA: ['pe:ta'ba:it] in ['pe:ta'ba:it]

tonemski

[pêtabâjt] in [pêtabâjt]

IPA: [pê:tábá:it] in [pê:tábá:it]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pêtabájt

RODILNIK: pêtabájta

DAJALNIK: pêtabájtu

TOŽILNIK: pêtabájt

MESTNIK: pri pêtabájtu

ORODNIK: s pêtabájtom

dvojina

IMENOVALNIK: pêtabájta

RODILNIK: pêtabájtov

DAJALNIK: pêtabájtoma

TOŽILNIK: pêtabájta

MESTNIK: pri pêtabájtih

ORODNIK: s pêtabájtoma

množina

IMENOVALNIK: pětábájtí
RODILNIK: pětábájtov
DAJALNIK: pětábájtom
TOŽILNIK: pětábájte
MESTNIK: pri pětábájtih
ORODNIK: s pětábájtí

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: pětábájt
RODILNIK: pětábájta
DAJALNIK: pětábájt
TOŽILNIK: pětábájt
MESTNIK: pri pětábájt
ORODNIK: s pětábájtom

dvojina

IMENOVALNIK: pětábájta
RODILNIK: pětábájtov
DAJALNIK: pětábájtoma
TOŽILNIK: pětábájta
MESTNIK: pri pětábájtih
ORODNIK: s pětábájtoma

množina

IMENOVALNIK: pětábájtí
RODILNIK: pětábájtov
DAJALNIK: pětábájtom
TOŽILNIK: pětábájte
MESTNIK: pri pětábájtih
ORODNIK: s pětábájtí

in jakostno ednina

IMENOVALNIK: pětábájt
RODILNIK: pětábájta
DAJALNIK: pětábájt
TOŽILNIK: pětábájt
MESTNIK: pri pětábájt
ORODNIK: s pětábájtom

dvojina

IMENOVALNIK: pětábájta
RODILNIK: pětábájtov
DAJALNIK: pětábájtoma
TOŽILNIK: pětábájta
MESTNIK: pri pětábájtih
ORODNIK: s pětábájtoma

množina

IMENOVALNIK: pětábájtí
RODILNIK: pětábájtov
DAJALNIK: pětábájtom
TOŽILNIK: pětábájte
MESTNIK: pri pětábájtih
ORODNIK: s pětábájtí

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: pětábájt
RODILNIK: pětábájta

DAJALNIK: pětábájt
TOŽILNIK: pětábájt
MESTNIK: pri pětábájt
ORODNIK: s pětábájtom

dvojina

IMENOVALNIK: pětábájta
RODILNIK: pětábájtov
DAJALNIK: pětábájtoma
TOŽILNIK: pětábájta
MESTNIK: pri pětábájtih
ORODNIK: s pětábájtoma

množina

IMENOVALNIK: pětábájtí
RODILNIK: pětábájtov
DAJALNIK: pětábájtom
TOŽILNIK: pětábájte
MESTNIK: pri pětábájtih
ORODNIK: s pětábájtí

IZVOR

prevzeto iz angl. *petabyte* iz novoklas. *peta*..
'bilijarda (10^{15}) osnovnih enot' h gr. *pénta* 'pet' +
↑bajt

pirája piráje; glej **piránja**; glej **piranha** samostalnik

ženskega spola [pirája]

POMEN

manjša riba z zelo ostrimi trikotnimi zobmi, ki v
jatah živi v južnoameriških rekah, zlasti v porečju
Amazonke; primerjaj lat. *Serrasalminae*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Po skoku v kalno Amazonko smo se odpeljali po reki, da poiščemo najprimernejši kraj za lov na mesojede *piraje*.
- Rečna tigrovka velja za eno najnevarnejših sladkovodnih rib na svetu in je precej večja in smrtonosnejša verzija zloglasne *piraje*.
- Srebrna ploska piraja je zelo podobna pravim *pirajam*, vendar je za razliko od njih popolnoma rastlinojeda vrsta.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Čeprav *piraje* veljajo za krvoločne ribe, se prehranjujejo tudi z rastlinjem.
- Ranjene živali, ki zabredejo v vodo, so v veliki nevarnosti. *Piraje* zelo dobro vohajo in jih zato hitro odkrijejo tudi v zelo motni vodi.
- Na majhnih izboklinah samujejo živali, ki jim ni uspelo pobegniti narasli vodi, v kateri prosto plavajo kajmani, *piraje* in druge ribe.

...

- Oči *piraje* so posebej prilagojene zaznavanju dolgovalovne rdeče svetlobe, zato lahko lovi v temačnih rekah Južne Amerike.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pirája]
IPA: [pi'ra:ja]
tonemski
[pirâja]
IPA: [pirâjâ]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: pirája
RODILNIK: piráje
DAJALNIK: piráji
TOŽILNIK: pirájo
MESTNIK: pri piráji
ORODNIK: s pirájo

dvojina

IMENOVALNIK: piráji
RODILNIK: piráj
DAJALNIK: pirájama
TOŽILNIK: piráji
MESTNIK: pri pirájah
ORODNIK: s pirájama

množina

IMENOVALNIK: piráje
RODILNIK: piráj
DAJALNIK: pirájam
TOŽILNIK: piráje
MESTNIK: pri pirájah
ORODNIK: s pirájami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: pirâja
RODILNIK: pirâje
DAJALNIK: pirâji
TOŽILNIK: pirâjo
MESTNIK: pri pirâji
ORODNIK: s pirâjo

dvojina

IMENOVALNIK: pirâji
RODILNIK: pirâj
DAJALNIK: pirâjama
TOŽILNIK: pirâji
MESTNIK: pri pirâjah
ORODNIK: s pirâjama

množina

IMENOVALNIK: pirâje
RODILNIK: pirâj
DAJALNIK: pirâjam
TOŽILNIK: pirâje
MESTNIK: pri pirâjah
ORODNIK: s pirâjami

IZVOR

↑piranha

piranha piranhe; in **piránja**; tudi **pirája** samostalnik

ženskega spola [piránja]

POMEN

1. manjša riba z zelo ostrimi trikotnimi zobmi, ki v jatah živi v južnoameriških rekah, zlasti v porečju Amazonke; primerjaj lat. *Serrasalminae*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Odrasle *piranhe* dosežejo dolžino od 30 do 60 cm.
- Amazonka skriva številne nevarnosti, vse od poplav, nevarnih *piranh* in drugih živali.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Piranhe* pospešeno izginjajo in jim v teh krajih grozi celo izginotje.
- Obiskovalce večinoma pritegnejo *piranhe*, ki veljajo za neustrašne mesojedke.
- Ribiči se bojijo, da se bodo *piranhe* preveč razmnožile.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Na primitivne trnke smo natikali meso drugih rib in lovili nanje *piranhe*.
- Nekaj trenutkov mine in že vlečemo prvo *piranho* iz vode.
- Na vsak način želijo videti *piranhe* in težko jim dopoveš, da v reki sicer so, ampak ne na vsakem koraku.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Vedel je, da se je zaradi nižje gladine vode v tolmunu zbralo večje število *piranh*.
- Glavni razpoznavni znak *piranh* so zobje in čeljusti.

- Zgornji zobje večine *piranh* se prilegajo med zobovje spodnje čeljusti in se kot skalpel zarežejo v meso žrtve.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Občuduje svoj akvarij s *piranhami* in drugimi eksotičnimi ribami.

...

▪ Reka je polna *piranh* in krokodilov, ki se jih domačini ne bojijo.

1.1. ta riba kot hrana, jed

- Očiščene *piranhe* je spekel nad ognjem, za prilogo je pripravil pečen krompir.
- Po nekaj urah se končno prebijemo do naših kolib, kjer nas že čakajo pečene *piranhe* in druge dobrote.
- V Amazoniji lahko jeste *piranhe* in krokodilje meso.

2. navadno v množini, ekspresivno kdor želi, zna hitro in agresivno izkoristiti nastalo situacijo, navadno na škodo drugega

- Najpodležjih medijskih napadov se lahko ubrani le, če ne popusti pred novinarskimi *piranhami*.
- Zdravnika, ki si je drznil povedati svoje mnenje, bi tabloidne *piranhe* najraje požrle.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[piránja]
IPA: [piˈra:nja]
tonemski
[pirânja]
IPA: [pirá:njà]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: **piranha**
jakostni [piránja]
tonemski [pirânja]
RODILNIK: **piranhe**
jakostni [piránje]
tonemski [pirânje]
DAJALNIK: **piranhi**
jakostni [piránji]
tonemski [pirânji]
TOŽILNIK: **piranho**
jakostni [piránjo]
tonemski [pirânjo]
MESTNIK: pri **piranhi**
jakostni [pri piránji]
tonemski [pri pirânji]
ORODNIK: s **piranho**
jakostni [s piránjo]
tonemski [s pirânjo]

dvojina

IMENOVALNIK: **piranhi**
jakostni [piránji]
tonemski [pirânji]
RODILNIK: **piranh**
jakostni [piránj]
tonemski [pirânj]
DAJALNIK: **piranhama**
jakostni [piránjama]
tonemski [pirânjama]
TOŽILNIK: **piranhi**
jakostni [piránji]
tonemski [pirânji]
MESTNIK: pri **piranhah**
jakostni [pri piránjah]
tonemski [pri pirânjah]
ORODNIK: s **piranhama**
jakostni [s piránjama]
tonemski [s pirânjama]

množina

IMENOVALNIK: **piranhe**
jakostni [piránje]
tonemski [pirânje]
RODILNIK: **piranh**
jakostni [piránj]
tonemski [pirânj]
DAJALNIK: **piranhama**
jakostni [piránjam]
tonemski [pirânjam]

TOŽILNIK: **piranhe**
jakostni [piránje]
tonemski [pirânje]
MESTNIK: pri **piranhah**
jakostni [pri piránjah]
tonemski [pri pirânjah]
ORODNIK: s **piranhama**
jakostni [s piránjami]
tonemski [s pirânjami]

IZVOR

prevzeto prek nem. *Piranha*, angl. *piranha* in port. *piranha* iz tup. *piraya*, prvotno 'škarje'

piránja piránje; in **piranha**; tudi **pirája** samostalnik ženskega spola [piránja]

POMEN

1. manjša riba z zelo ostrimi trikotnimi zobmi, ki v jatah živi v južnoameriških rekah, zlasti v porečju Amazonke; primerjaj lat. *Serrasalminae*

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Raznolikost rib je izredna: od majhne, a zloglasne *piranje* – strah in trepet vzbujajoče in požrešne mesojede ribe, ki živi v velikih jatah – do drugih, sorodnih vrst, ki se hranijo s semeni in sadeži.
- Zamahne z roko, reče, da so ljudožerske *piranje* samo v ameriških filmih, in že do pasu v vodi z mačeto seka veje, ki so vklenile naš čoln.
- Ribe načeloma naj ne bi bile pretirano nevarne, razen zobatih *piranj*.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Piranje* so izgledale za steklom popolnoma nenevarne, a opis nas je prepričal o nasprotnem.
- V zgodbah, kjer nastopajo *piranje*, je tudi obilo pretiravanja.
- Med ribami obiskovalce najbolj pritegnejo *piranje* in električna jegulja z napetostjo kar 600 voltov.

...

▪ Dokler je veliko vode in je v njej veliko hrane, so *piranje* prav prijazne in pohlevne.

1.1. ta riba kot hrana, jed

- Pred nama je žarela žerjavica, na kateri sva pekla *piranje*.
- Spekla sva si skledo *piranj*.
- *Piranje* so se izkazale za okusne ribe, ki spominjajo na sardelice, le da imajo več kosti.
- Ribe pečejo razpolovljene s kožo na žerjavici, le *piranje* na tanko narežejo zaradi velike količine kosti.

2. navadno v množini, ekspresivno kdor želi, zna hitro in agresivno izkoristiti nastalo situacijo, navadno na škodo drugega

▪ Poslovni svet je voda s *piranjami* in tako se je treba tudi obnašati.

- Vsi so planili nanjo, kot da je dolžnost generalne državnice tožilke, da se pred kamero zagovarja pred korporativno odvetniško *piranjo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[piránja]

IPA: [piˈra:nja]

tonemski

[piránja]

IPA: [piˈra:njà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: piránja

RODILNIK: piránje

DAJALNIK: piránji

TOŽILNIK: piránjo

MESTNIK: pri piránji

ORODNIK: s piránjo

dvojina

IMENOVALNIK: piránji

RODILNIK: piránj

DAJALNIK: piránjama

TOŽILNIK: piránji

MESTNIK: pri piránjah

ORODNIK: s piránjama

množina

IMENOVALNIK: piránje

RODILNIK: piránj

DAJALNIK: piránjam

TOŽILNIK: piránje

MESTNIK: pri piránjah

ORODNIK: s piránjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: piránja

RODILNIK: piránje

DAJALNIK: piránji

TOŽILNIK: piránjo

MESTNIK: pri piránji

ORODNIK: s piránjo

dvojina

IMENOVALNIK: piránji

RODILNIK: piránj

DAJALNIK: piránjama

TOŽILNIK: piránji

MESTNIK: pri piránjah

ORODNIK: s piránjama

množina

IMENOVALNIK: piránje

RODILNIK: piránj

DAJALNIK: piránjam

TOŽILNIK: piránje

MESTNIK: pri piránjah

ORODNIK: s piránjami

IZVOR

↑piranha

pláhtica pláhtice samostalnik ženskega spola [pláhtica]

POMEN

1. zdravilna rastlina s pahljačastimi vbočenimi listi z nazobčanim robom in drobnimi rumenkasto zelenimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat.

Alchemilla xanthochlora; SIN.: planinska resa, iz botanike navadna plahtica

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** listi plahtice

▪ V boju s celulitom je zelo uspešen izvleček iz listov *plahtice*, ki poleg eteričnih olj in salicilne kisline vsebuje tudi progesteronu podobne snovi.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku** čaj iz plahtice

▪ Čaj iz *plahtice* naredimo kot poparek: žličko zelišča poparimo s skodelico vrele vode, pustimo stati deset minut, precedimo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Ob stopnicah oblikujemo ozko gredico, ki jo zasadimo z rumeno cvetočo *plahtico*.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Plahtica* pomaga pri vnetjih v spodnjem delu trebuha, težavah z želodcem in črevesjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pláhtica]

IPA: [ˈpla:xtitsa]

tonemski

[pláhtica]

IPA: [plá:xtìtsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pláhtica

RODILNIK: pláhtice

DAJALNIK: pláhtici

TOŽILNIK: pláhtico

MESTNIK: pri pláhtici

ORODNIK: s pláhtico

dvojina

IMENOVALNIK: pláhtici

RODILNIK: pláhtic

DAJALNIK: pláhticama

TOŽILNIK: pláhtici

MESTNIK: pri pláhticah

ORODNIK: s pláhticama

množina

IMENOVALNIK: pláhtice

RODILNIK: pláhtic
DAJALNIK: pláhtic**am**
TOŽILNIK: pláhtice
MESTNIK: pri pláhtic**ah**
ORODNIK: s pláhtic**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: pláhtica
RODILNIK: pláhtice
DAJALNIK: pláhtici
TOŽILNIK: pláhtico
MESTNIK: pri pláhtici
ORODNIK: s pláhtico

dvojina

IMENOVALNIK: pláhtici
RODILNIK: pláhtic
DAJALNIK: pláhtic**ama**
TOŽILNIK: pláhtici
MESTNIK: pri pláhtic**ah**
ORODNIK: s pláhtic**ama**

množina

IMENOVALNIK: pláhtice
RODILNIK: pláhtic
DAJALNIK: pláhtic**am**
TOŽILNIK: pláhtice
MESTNIK: pri pláhtic**ah**
ORODNIK: s pláhtic**ami**

STALNE ZVEZE

navadna plahčica

1. iz botanike zdravilna rastlina s pahljačastimi vbočenimi listi z nazobčanim robom in drobnimi rumenkasto zelenimi cvetovi ali del te rastline;

primerjaj lat. *Alchemilla xanthochlora*; SIN.: plahčica, planinska resa

▪ Na rano položite sveže očiščene in zmečkane liste *navadne plahčice*.

▪ Kuhala je okusen čaj iz *navadne plahčice*, materine dušice in drugih zelišč, ki jih je nabrala na planini.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▪ *Navadna plahčica* pomaga pri revmi, menstrualnih težavah in slabokrvnosti.

IZVOR

↑plahta

plavíca plavíce samostalnik ženskega spola [plavíca]

POMEN

1. zdravilna rastlina z razvejanim stebлом, suličastimi listi in modrimi cvetovi v koških, ki raste zlasti med žiti, ali del te rastline; primerjaj lat.

Centaurea cyanus

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
cvet plavice

- Za utrujene in vnete oči je koristen poparek iz cvetov *plavice*, s katerim izpiramo oči.
- Najrazličnejša praznovanja in slavnostne priložnosti so polepšali s šopki *plavic*.
- Dvajset gramov *plavice* stresemo v liter vrele vode.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Plavica* verjetno izvira iz jugovzhodne Evrope, od koder se je z žiti razširila po vsem svetu.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V 16. in 17. stoletju so začeli *plavico* gojiti na vrtovih in jo prodajati na cvetličnih stojnicah.
- Danes uporabljamo *plavico* tudi kot sestavni del grenkih čajnih mešanic, ker postanejo zaradi lepe modre barve lepega videza.

...

▪ V krsti faraona Tutankamona so našli polno *plavic*, ki naj bi mlademu vladarju zagotovile srečno pot v nebeško kraljestvo.

▪ Čaj iz *plavice* v ljudskem zdravilstvu uporabljajo pri obolenjih mehurja in ledvic.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Plavica* pomirja in zmanjšuje otekle veke in podočnjake.
- *Plavica* naj bi uspešno pomagala pri vnetju jajčnikov.

2. iz zoologije večja riba s temnejšim progastim hrptom in modrimi lisami po srebrnkastih bokih, ki živi na odprtem morju; primerjaj lat. *Scomber japonicus*

▪ Med plovbo po morju sta se mi na srebrno umetno vabo, privezano le na vrvico, obesili dve *plavici*.

▪ Prepovedano je bilo loviti modre ribe lokarde ali *plavice*, skuše, škombre, igle in velike sardele.

3. knjižno pogovorno modrikasta lisa na koži zaradi podkožnega izliva krvi, navadno kot posledica udarca

- Razen malo bušk in *plavic* sta jo dobro odnesla.
- Mož ima na glavi celo morje bušk in *plavic*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plavíca]

IPA: [pla'vi:t̪sa]

tonemski

[plavíca]

IPA: [plavi:t̪sá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: plavíca

RODILNIK: plavíce

DAJALNIK: plavíci

TOŽILNIK: plavíco

MESTNIK: pri plavíci
ORODNIK: s plavíco

dvojina

IMENOVALNIK: plavíci
RODILNIK: plavíc
DAJALNIK: plavícama
TOŽILNIK: plavíci
MESTNIK: pri plavícah
ORODNIK: s plavícama

množina

IMENOVALNIK: plavíce
RODILNIK: plavíc
DAJALNIK: plavícam
TOŽILNIK: plavíce
MESTNIK: pri plavícah
ORODNIK: s plavícami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: plavíca
RODILNIK: plavíce
DAJALNIK: plavíci
TOŽILNIK: plavíco
MESTNIK: pri plavíci
ORODNIK: s plavíco

dvojina

IMENOVALNIK: plavíci
RODILNIK: plavíc
DAJALNIK: plavícama
TOŽILNIK: plavíci
MESTNIK: pri plavícah
ORODNIK: s plavícama

množina

IMENOVALNIK: plavíce
RODILNIK: plavíc
DAJALNIK: plavícam
TOŽILNIK: plavíce
MESTNIK: pri plavícah
ORODNIK: s plavícami

STALNE ZVEZE

kitajska plavica

iz botanike okrasna rastlina z modrimi cvetovi in širšimi suličastimi listi, ki se jeseni obarvajo rdeče; primerjaj lat. *Ceratostigma plumbaginoides*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Od poznega poletja na naših gredah cveti *kitajska plavica*.

...

- Jeseni listi *kitajske plavice* postanejo popolnoma rdeči.
- Na suhih pustih tleh uspevajo sivka, juka, *kitajska plavica*, homuljice in netresk.

FRAZEOLOGIJA

moder kot plavica

izrazito modre barve

- Cianidin je v lužnati raztopini *moder kot plavica*, v kisli rdeč kot mak.

IZVOR

↑plav

plétna plétné; tudi **plétnja** samostalnik ženskega spola

[plétna]

POMEN

lesen čoln s ploskim dnom in streho ter dvema vesloma za prevoz turistov na Blejski otok

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blejska pletna

- V prelepem sobotnem dopoldnevu se je četverica posedla v znamenito leseno *pletno* in se popeljala do otoka.
- Blejska *pletna* je plovilo, ki se je nadgrajevalo vrsto let.
- Dimenzije pletne so se skozi čas spreminjale in dandanašnja *pletna* je dolga 725 cm, v širino pa meri 215 cm.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

peljati, popeljati se s pletno

- Pravijo, da če ste obiskali Bled in se niste peljali s *pletno*, potem niste bili na Bledu.
- Proti večeru jih pričakujejo na Bledu, kjer jih bodo najprej popeljali s *pletnami* na otok.
- Na otok se pripeljejo s *pletno*, prehodijo romarske stopnice (zgrajene leta 1655) in si ogledajo Marijino cerkev.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
vožnja s pletno

- Popeljala jih je na grad, od tam še okoli jezera, da so spoznali Bled z vseh strani, najlepše pa jih je čakalo na koncu – vožnja s *pletno* do otoka.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- To, kar pomeni gondola za Benetke, pomeni *pletna* za Blejsko jezero.
- *Pletne* imajo svoje pristane na več krajih okrog jezera.
- *Pletna* lahko sprejme 18 potnikov, ki med vožnjo sedijo na klopeh in premcu.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Ob pomoči enega delavca potrebuje dva meseca oziroma 400 delovnih ur, da izdela *pletno*.
- Na sončen zimski dan se sprehodite okoli jezera, občudujte otok, grad, *pletne* in njihove voznike, stare in nove vile ter se posladkajte s kremnimi rezinami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plétna]

IPA: [ˈpleːtna]

tonemski
[plêtna]
IPA: [plé:tnà]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: plétna
RODILNIK: plétné
DAJALNIK: plétni
TOŽILNIK: plétno
MESTNIK: pri plétni
ORODNIK: s plétno

dvojina

IMENOVALNIK: plétni
RODILNIK: plétné
DAJALNIK: plétnama
TOŽILNIK: plétni
MESTNIK: pri plétnah
ORODNIK: s plétnama

množina

IMENOVALNIK: plétné
RODILNIK: plétné
DAJALNIK: plétnam
TOŽILNIK: plétné
MESTNIK: pri plétnah
ORODNIK: s plétnami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: plêtna
RODILNIK: plêtné
DAJALNIK: plêtni
TOŽILNIK: plêtno
MESTNIK: pri plêtni
ORODNIK: s plêtno

dvojina

IMENOVALNIK: plêtni
RODILNIK: plêtné
DAJALNIK: plêtnama
TOŽILNIK: plêtni
MESTNIK: pri plêtnah
ORODNIK: s plêtnama

množina

IMENOVALNIK: plêtné
RODILNIK: plêtné
DAJALNIK: plêtnam
TOŽILNIK: plêtné
MESTNIK: pri plêtnah
ORODNIK: s plêtnami

IZVOR

prevzeto iz bav. nem. *Plätten* < stvnem. *platta*,
prevzeto iz srlat. *plat(t)a* 'plovilo s ploskim dnom'

plétnar plétnarja; tudi **plétnjar** samostalnik moškega spola
[plétnar]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z vožnjo pletne

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blejski pletnarji

▪ Hoteli v gorenjskih turističnih krajih so bili med prazniki polni in blejski *pletnarji* pravijo, da gre za eno redkih novoletnih praznovanj, ko so vozili z vsemi pletnami.

▪ Pletno je do postajališča pripeljal najmlajši blejski čolnar, sicer sin enega najstarejših *pletnarjev*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Vsi *pletnarji* skupaj naredijo dnevno približno 40 voženj, kar v eni sezoni pomeni od 50 do 60 tisoč gostov.

▪ Polne roke dela so imeli *pletnarji*, ki so vozili izletnike na Blejski otok, ter gostinci na Blejskem gradu in v soteski Vintgar.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Po podatkih *pletnarjev* z obale na Otok letno prepeljejo približno petdeset tisoč turistov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plétnar]
IPA: ['plé:tnar]

tonemski

[plêtnar]
IPA: [plé:tnàr]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: plétnar
RODILNIK: plétnarja
DAJALNIK: plétnarju
TOŽILNIK: plétnarja
MESTNIK: pri plétnarju
ORODNIK: s plétnarjem

dvojina

IMENOVALNIK: plétnarja
RODILNIK: plétnarjev
DAJALNIK: plétnarjema
TOŽILNIK: plétnarja
MESTNIK: pri plétnarjih
ORODNIK: s plétnarjema

množina

IMENOVALNIK: plétnarji
RODILNIK: plétnarjev
DAJALNIK: plétnarjem
TOŽILNIK: plétnarje
MESTNIK: pri plétnarjih
ORODNIK: s plétnarji

tonemsko

ednina
IMENOVALNIK: plêtnar
RODILNIK: plêtnarja

DAJALNIK: plētnarju
TOŽILNIK: plētnarja
MESTNIK: pri plētnarju
ORODNIK: s plētnarjem

dvojina

IMENOVALNIK: plētnarja
RODILNIK: plētnarjev
DAJALNIK: plētnarjema
TOŽILNIK: plētnarja
MESTNIK: pri plētnarjih
ORODNIK: s plētnarjema

množina

IMENOVALNIK: plētnarji
RODILNIK: plētnarjev
DAJALNIK: plētnarjem
TOŽILNIK: plētnarje
MESTNIK: pri plētnarjih
ORODNIK: s plētnarji

IZVOR

↑pletna

plētnja plétnje; glej **plétna** samostalnik ženskega spola

[plétnja]

POMEN

lesen čoln s ploskim dnom in streho ter dvema vesloma za prevoz turistov na Blejski otok

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
vožnja s pletnjo

▪ Vožnja s *pletnjo*, tradicionalnim čolnom na vesla, ki jih poganja izkušen čolnar, je lahko nepozabno doživetje.

▪ Otroci in starši se bodo lahko podali na družinski izlet s *pletnjo*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blejska pletnja

▪ Ob 100-letnici prve blejske *pletnje* na Bledu so na okrogel jubilej povabili pevce in pevke in Šenčurja.

▪ Otok s cerkvico lahko obiščete s tradicionalno *pletnjo*, mogoč pa je tudi najem lesenih čolnov.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Goste so na otok s *pletnjami* pripeljali prijazni domačini.

▪ Po programu bi se morali s *pletnjami* popeljati po Blejskem jezeru in si ogledati otok.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plétnja]

IPA: [ˈple:tnja]

tonemski

[plétnja]

IPA: [plé:tnjà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: plétnja
RODILNIK: plétnje
DAJALNIK: plétnji
TOŽILNIK: plétnjo
MESTNIK: pri plétnji
ORODNIK: s plétnjo

dvojina

IMENOVALNIK: plétnji
RODILNIK: pléten
DAJALNIK: plétnjama
TOŽILNIK: plétnji
MESTNIK: pri plétnjah
ORODNIK: s plétnjama

množina

IMENOVALNIK: plétnje
RODILNIK: plétenj
DAJALNIK: plétnjam
TOŽILNIK: plétnje
MESTNIK: pri plétnjah
ORODNIK: s plétnjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: plētnja
RODILNIK: plētnje
DAJALNIK: plētnji
TOŽILNIK: plētnjo
MESTNIK: pri plētnji
ORODNIK: s plētnjo

dvojina

IMENOVALNIK: plētnji
RODILNIK: plēten
DAJALNIK: plētnjama
TOŽILNIK: plētnji
MESTNIK: pri plētnjah
ORODNIK: s plētnjama

množina

IMENOVALNIK: plētnje
RODILNIK: plēten
DAJALNIK: plētnjam
TOŽILNIK: plētnje
MESTNIK: pri plētnjah
ORODNIK: s plētnjami

IZVOR

hiperkorektno iz ↑pletna

plétnjar plétnjarja; glej **plétnar** samostalnik moškega spola

[plétnjar]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z vožnjo pletne

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blejski pletnarji

▪ Predsednik sekcije blejskih *pletnarjev* je povedal, da je bila zanje letošnja sezona boljša kakor lani.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Od enodnevnih gostov je močno odvisen dohodek *pletnarjev*.

...

- Glasbenik je zaigral svojo skladbo, posvečeno blejskim *pletnarjem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plétnjar]

IPA: [ˈplɛ:tnjɑr]

tonemski

[plétnjar]

IPA: [plé:tnjàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: plétnjar

RODILNIK: plétnjarja

DAJALNIK: plétnjarju

TOŽILNIK: plétnjarja

MESTNIK: pri plétnjarju

ORODNIK: s plétnjarjem

dvojina

IMENOVALNIK: plétnjarja

RODILNIK: plétnjarjev

DAJALNIK: plétnjarjema

TOŽILNIK: plétnjarja

MESTNIK: pri plétnjarjih

ORODNIK: s plétnjarjema

množina

IMENOVALNIK: plétnjarji

RODILNIK: plétnjarjev

DAJALNIK: plétnjarjem

TOŽILNIK: plétnjarje

MESTNIK: pri plétnjarjih

ORODNIK: s plétnjarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: plétnjar

RODILNIK: plétnjarja

DAJALNIK: plétnjarju

TOŽILNIK: plétnjarja

MESTNIK: pri plétnjarju

ORODNIK: s plétnjarjem

dvojina

IMENOVALNIK: plétnjarja

RODILNIK: plétnjarjev

DAJALNIK: plétnjarjema

TOŽILNIK: plétnjarja

MESTNIK: pri plétnjarjih

ORODNIK: s plétnjarjema

množina

IMENOVALNIK: plétnjarji

RODILNIK: plétnjarjev

DAJALNIK: plétnjarjem

TOŽILNIK: plétnjarje

MESTNIK: pri plétnjarjih

ORODNIK: s plétnjarji

IZVOR

hiperkorektno iz ↑pletnar

plítko prislov [plítko]

POMEN

1. takó, da je od površine proti notranjosti razsežnost, zlasti v navpični smeri, razmeroma majhna

▶ prisl. + glag.

plitko saditi

- Korenike so lahko dolgo časa izkopane, pa bodo kljub temu dobro ozelenele; sadimo jih *plitko*, zalivamo pa skromno.

▶ prisl. + prid. beseda

- Namesto oranja lahko *plitko* obdelano strnišče podrahljamo.

...

- Okostje je ležalo na vrhu dvometrskega rimskega zidu, razmeroma *plitko* pod površino zemlje.

1.1. takó, da je zajet le manjši del potencialne celote

▶ prisl. + glag.

plitko dihati

- Če med vdihavanjem dvigujemo ramena brez sodelovanja prepone in trebušnih mišic, pomeni, da dihamo *plitko* in nezadostno.

▶ priredna zveza

plitko in hitro

- Kadar nas je strah, dihamo *plitko* in hitro.

2. ekspresivno takó, da se kaže, izraža nepoglabljeno razmišljanje, čustvovanje

▶ prisl. + glag.

- Prepričali smo se, kako *plitko* in stereotipno predalčkajo ljudi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plítko]

IPA: [ˈpli:tkɔ]

tonemski

[plítko]

IPA: [pli:tkó]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: plítko

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj plítko

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: plítkeje in plítkejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj plítko

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: najplítkeje in najplítkeje najplítkejše in najplítkejše

tonemsko

OSNOVNIK: plítko

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj plítko

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: plítkeje in plítkejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbõlj in najbõlj plítko

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: najplítkeje in najplítkeje in najplítkejše in najplítkejše

IZVOR

↑plitek

plítkost plítkosti samostalnik ženskega spola [plítkost]

POMEN

1. lastnost česa, da ima od površine proti notranjosti, zlasti v navpični smeri, razmeroma majhno razsežnost; SIN.: plitvost

▶ glag. + zaradi + **sam. beseda v roditelju**

- Voda zaradi *plítkosti* zamrzne, ptice se umaknejo bodisi v toplejše predele ali na reke, ki ne zamrznejo.
- Motita mrežici na hrbtu sedežev, ki sta zaradi majhnosti oziroma *plítkosti* skoraj neuporabni.

...

▪ Struga je povsod enakomerno globoka, njena *plítkost* pa večini rib ne ustreza.

1.1. lastnost česa, da ne sega globoko, zajema le manjše področje pod površino; SIN.: plitvost

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

- Potres je imel sicer magnitudo 7,0, zaradi *plítkosti* in nekakovostne gradnje pa je mesto in okoliška območja zravnil z zemljo.

2. lastnost česa, da ima majhno kapaciteto; SIN.: plitvost

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
plítkost trga

- Zakon za zdaj dovoljuje le 10 odstotkov portfelja v tujih vrednostnih papirjih, kar zaradi *plítkosti* slovenskega trga ne omogoča zadovoljive razpršenosti in kakovosti naložb.
- Slaba likvidnost oziroma *plítkost* trga je dodatno tveganje za investitorje.

3. ekspresivno lastnost koga, da ni sposoben, ne želi poglobljeno razmišljati, čustvovati; SIN.: ekspresivno plitvina, ekspresivno plitvost

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

- Organizirali so kampanje za večjo skrb za okolje, se angažirali v zavetiščih, bolnišnicah – ter tako ovrgli očitke o *plítkosti* mlade generacije in njenem pomanjkanju občutka za sočloveka.

...

▪ Zaradi vsesplošne primitivnosti, *plítkosti* v družbi ne more najti človeka, s katerim bi se pogovorila.

3.1. ekspresivno lastnost česa, da kaže, izraža tako nepogobljeno razmišljanje, čustvovanje; SIN.:

ekspresivno plitvina, ekspresivno plitvost

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

- *Plítkost* razuma in duše ne more niti dajati niti sprejemati globokih humoristnih sporočil.
- V eseju nas preroško opozarja pred *plítkostjo* ciljev potrošniške civilizacije.
- Predstava govori o izpraznjenosti zakonskih odnosov in razgalja *plítkost* medčloveških razmerij.
- Na žalost na *plítkost* dogajanja in na apatično stanje duha v svetu veliko vplivajo prav mediji.

3.2. ekspresivno lastnost česa, da je vsebinsko prazno; SIN.: plitvina, plitvost

- Manj bodo nad filmom navdušeni pravi ljubitelji znanstvene fantastike, zlasti zavoljo *plítkosti* zgodbe.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plítkost]

IPA: [ˈpli:tkost]

tonemski

[plítkost]

IPA: [plì:tkóst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: plítkost

RODILNIK: plítkosti

DAJALNIK: plítkosti

TOŽILNIK: plítkost

MESTNIK: pri plítkosti

ORODNIK: s plítkostjo

dvojina

IMENOVALNIK: plítkosti

RODILNIK: plítkosti

DAJALNIK: plítkost**ma** tudi plítkost**ima**

TOŽILNIK: plítkosti

MESTNIK: pri plítkost**ih**

ORODNIK: s plítkost**ma** tudi s plítkost**ima**

množina

IMENOVALNIK: plítkosti

RODILNIK: plítkosti

DAJALNIK: plítkost**im**

TOŽILNIK: plítkosti

MESTNIK: pri plítkost**ih**

ORODNIK: s plítkost**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: plítkost

RODILNIK: plítkosti

DAJALNIK: plítkosti

TOŽILNIK: plítkost

MESTNIK: pri plítkosti

ORODNIK: s plítkostjo

dvojina

IMENOVALNIK: plítkosti

RODILNIK: plítkosti

DAJALNIK: plítkost**ma** tudi plítkost**ima**

TOŽILNIK: plítkosti

MESTNIK: pri plítkost**ih**

ORODNIK: s plítkost**ma** tudi s plítkost**ima**

množina

IMENOVALNIK: plítkosti

RODILNIK: plítkosti

DAJALNIK: plítkost**im**

TOŽILNIK: plítkosti

MESTNIK: pri plítkost**ih**

ORODNIK: s plítkost**mi**

IZVOR

↑plitek

plitvína plitvíné samostalnik ženskega spola [plitvína]

POMEN

1. del morja, jezera, reke, kjer je voda plitva

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blatna plitvina | jezerska, morska, rečna plitvina | kamnita, peščena, prodnata plitvina | nevarna plitvina | obalna, obrežna plitvina

▪ Živalsko pestrost omogočajo raznoliki habitati, ki iz morskih *plitvin* prehajajo v obširne lagune, peščene otočke in muljasto-peščena tla.

▪ Obala je polna peščenih *plitvin* in podvodnih grebenov.

▪ Opozorilne palice in betonski stebri označujejo najnevarnejše *plitvine* in čeri.

▪ V obrežnih *plitvinah* je bilo na stotine galebov, rac, kormoranov in čapelj.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

drstiti se v plitvini | loviti v plitvini | živeti v plitvini

▪ Ribe se drstijo v *plitvini*.

▪ Velikanski pelikani si med ločjem v *plitvini* lovijo zajtrk.

▪ Morska mačka je eden od 60 predstavnikov skupine morskih psov, ki živijo v *plitvinah*.

▪ Potopi so bili zares zanimivi, predvsem sem bil presenečen nad količino rib, ki so se zadrževale v *plitvini*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

plitvina jezera, reke

▪ Na *plitvinah* jezera je bogato vodno rastlinje.

▶ **sam. beseda** + ob + **sam. beseda v mestniku**

plitvina ob bregu, obali

▪ Ukazal je, naj zaplujejo proti Gibraltarju, v upanju, da se bo izognil bližajočemu se slabemu vremenu in *plitvini* ob obali.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

nasedati, nasesti na plitvini

▪ Lahko si ogledate ostanke stare tovarne ladje, ki je nasedla na *plitvini* pred otokom.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

zaiti v plitvino

▪ Želve počasi priplavajo v *plitvino*, kjer se pasejo na peščenem dnu, poraslem z morsko travo.

▪ Valovi so naposled veliko ladjo zanesli v *plitvino*.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Že nekaj obrnjenih kamnov v *plitvini* hitro pokaže, kaj živi na nekem območju in s čim se lahko postrvi hranijo.

▶ priredna zveza

plitvine in čeri, plitvina in globina

▪ Svetilniki so eden temeljnih pripomočkov, ki omogočajo ladjam orientacijo in navigacijo ter jih opozarjajo na nevarnosti, kot so čeri in *plitvine*.

▪ Očem potapljača, ki zaradi izredne čistosti vode vidi tudi do 15 metrov globoko, se v morskih *plitvinah* in globinah razkriva pravljivi svet.

▪ Majhni otoki, grebeni in *plitvine* predstavljajo najdaljši, najčistejši in najstarejši primer otoških formacij in razvoja atolov na svetu.

2. ^{ekspresivno} lastnost koga, da ni sposoben, ne želi poglobljeno razmišljati, čustvovati; ^{SIN.:} ^{ekspresivno}

plitkost, ^{ekspresivno} plitvost

▪ Kaj vem, mogoče sem prestar, pa ne razumem *plitvine* današnje mladine.

2.1. ^{ekspresivno} lastnost česa, da kaže, izraža tako nepoglobljeno razmišljanje, čustvovanje; ^{SIN.:}

^{ekspresivno} plitkost, ^{ekspresivno} plitvost

▪ Če se komedija zanaša predvsem na zunanje komične učinke, lahko mimogrede obtiči v *plitvinah* burkaštva ali nasede na čeri zabavljaštva.

2.2. lastnost česa, da je vsebinsko prazno; ^{SIN.:} plitvost, ^{ekspresivno} plitkost

▪ Igralca se sicer trudita, da bi se izmuznila kalupom svojih tipiziranih likov, a *plitvinam* zgodbe navsezadnje le ne moreta ubežati.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plitvína]

IPA: [plit'vi:na]

tonemski

[plitvína]

IPA: [plitvì:ná]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: plitvína

RODILNIK: plitvíné

DAJALNIK: plitvíní

TOŽILNIK: plitvínó

MESTNIK: pri plitvíní

ORODNIK: s plitvínó

dvojina

IMENOVALNIK: plitvíni
RODILNIK: plitvín
DAJALNIK: plitvínama
TOŽILNIK: plitvíní
MESTNIK: pri plitvínah
ORODNIK: s plitvínama

množina

IMENOVALNIK: plitvîne
RODILNIK: plitvín
DAJALNIK: plitvínam
TOŽILNIK: plitvîne
MESTNIK: pri plitvínah
ORODNIK: s plitvínami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: plitvína
RODILNIK: plitvîne
DAJALNIK: plitvíní
TOŽILNIK: plitvínó
MESTNIK: pri plitvíní
ORODNIK: s plitvínó

dvojina

IMENOVALNIK: plitvíní
RODILNIK: plitvín
DAJALNIK: plitvínama
TOŽILNIK: plitvíní
MESTNIK: pri plitvínah
ORODNIK: s plitvínama

množina

IMENOVALNIK: plitvîne
RODILNIK: plitvín
DAJALNIK: plitvínam
TOŽILNIK: plitvîne
MESTNIK: pri plitvínah
ORODNIK: s plitvínami

IZVOR

↑ plítev

plítvost plítvosti samostalnik ženskega spola [plítvost]

POMEN

1. lastnost česa, da ima od površine proti notranjosti, zlasti v navpični smeri, razmeroma majhno razsežnost; SIN.: plitkost

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Ne ena ne druga lokacija za terminal nista primerni zaradi ožine in *plítvosti* morja.
- Mirovanje, *plítvost* in toplota morske vode povzročajo močno izhlapevanje vode, zato je slana in relativno gosta.
- Ne ravno najmanjše razočaranje povzroči skromna prostornina prtlačnika, katerega *plítvost* je posledica rezervnega kolesa.

1.1. lastnost česa, da ne sega globoko, zajema le manjše področje pod površino; SIN.: plitkost

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Ozkost in *plítvost* ugreza sta najbolj zaželeni konstrukcijski značilnosti plovil.

2. lastnost česa, da ima majhno kapaciteto; SIN.: plitkost

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Opozarja na *plítvost* kapitalskega trga, zaradi česar se že pogovarjajo o povezovanju s tujimi ali domačimi borznoposredniškimi hišami.
- Veliki mednarodni vlagatelji se na trgih srečujejo zlasti s težavo *plítvosti* in majhnosti borz – ponudbe je za zdaj preprosto premalo.

3. ekspresivno lastnost koga, da ni sposoben, ne želi poglobljeno razmišljati, čustvovati; SIN.: ekspresivno plitkost, ekspresivno plitvina

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Orwell je pisal o čustveni *plítvosti* britanskih intelektualcev in njihovi odrezanosti od povprečne kulture.

3.1. ekspresivno lastnost česa, da kaže, izraža tako nepoglobljeno razmišljanje, čustvovanje; SIN.: ekspresivno plitkost, ekspresivno plitvina

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Kako preseči *plítvost* duha, preiti v kvaliteto in osmisлити tuzemskost?
- S prostodušnim nasmehom se je naslajal nad *plítvostjo* logike njihovega dožemanja.

3.2. lastnost česa, da je vsebinsko prazno; SIN.: plitvina, ekspresivno plitkost

- Preživeto in nepotrebno deluje igra predvsem zaradi svoje vsebinske *plítvosti* in humorja na prvo žogo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plítvost]

IPA: [ˈpli:tvost]

tonemski

[plítvost]

IPA: [plì:tvóst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: plítvost
RODILNIK: plítvosti
DAJALNIK: plítvosti
TOŽILNIK: plítvost
MESTNIK: pri plítvosti
ORODNIK: s plítvostjo

dvojina

IMENOVALNIK: plítvosti
RODILNIK: plítvosti
DAJALNIK: plítvostma tudi plítvostima

TOŽILNIK: plítvosti
MESTNIK: pri plítvostih
ORODNIK: s plítvostma tudi s plítvostima

množina

IMENOVALNIK: plítvosti
RODILNIK: plítvosti
DAJALNIK: plítvostim
TOŽILNIK: plítvosti
MESTNIK: pri plítvostih
ORODNIK: s plítvostmi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: plítvost
RODILNIK: plítvosti
DAJALNIK: plítvosti
TOŽILNIK: plítvost
MESTNIK: pri plítvosti
ORODNIK: s plítvostjo

dvojina

IMENOVALNIK: plítvosti
RODILNIK: plítvosti
DAJALNIK: plítvostma tudi plítvostima
TOŽILNIK: plítvosti
MESTNIK: pri plítvostih
ORODNIK: s plítvostma tudi s plítvostima

množina

IMENOVALNIK: plítvosti
RODILNIK: plítvosti
DAJALNIK: plítvostim
TOŽILNIK: plítvosti
MESTNIK: pri plítvostih
ORODNIK: s plítvostmi

IZVOR

↑plítev

pocedíti se pocedím se samostalnik moškega spola

[pocedíti se]

POMEN

1. steči v manjši količini, navadno počasi

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

kri se pocedi | sok se pocedi | tekočina se pocedi

- Rana je bila presenetljivo majhna, iz nje *se* je *pocedil* majhen curek počrnele krvi.
- Iz nosa *se* mu je *pocedila* kri.
- Vzel je mango in ugriznil vanj, sok *se* mu je *pocedil* iz ust in mu kapljal na srajco.
- Če list odtrgamo, *se* iz rane *pocedi* bela, lepljiva tekočina.

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

pocediti se po bradi

- Čaj *se* ji je *pocedil* po bradi.

▶ **glag.** + iz + sam. beseda v rodilniku

pocediti se iz ust

- Pri obrezovanju naj nas ne moti bela mlečna tekočina, ki *se pocedi* iz obrezanega mesta.

▶ prisl. + **glag.**

- V navalu besa ga je kresnil po obrazu, da *se* mu je iz nosa znova *pocedila* kri.
- Iz sveže odlomljenih vej *se* takoj *pocedi* smolnata tekočina.

...

▪ Strupenjače imajo v ustih dva votla zoba strupnika, po katerih *se* ob ugrizu *pocedi* strup, ki je namenjen predvsem omrtvičenju plena.

2. ekspresivno priti, pojaviti se od kod

- Kmalu *se* je iz istega strokovnega poročila *pocedila* še ena zanimiva podrobnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pocedíti se]

IPA: [pɔtsɛ'di:tɪ sɛ]

tonemski

[pocedíti se] tudi [pocedíti se]

IPA: [pɔtsɛdi:tí sɛ] tudi [pɔtsɛdi:tí sɛ]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: pocedíti se

NAMENILNIK: pocedit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pocedím se
2. OSEBA: pocediš se
3. OSEBA: pocedi se

dvojina

1. OSEBA: pocedíva se
2. OSEBA: pocedíta se
3. OSEBA: pocedíta se

množina

1. OSEBA: pocedímo se
2. OSEBA: pocedíte se
3. OSEBA: pocedíjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pocédi se in pocédi se

dvojina

1. OSEBA: pocedíva se
2. OSEBA: pocedíta se

množina

1. OSEBA: pocedímo se
2. OSEBA: pocedíte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: pocédil se in pocedíl se

DVOJINA: pocedíla se

MNOŽINA: pocedíli se

ženski spol

EDNINA: pocedíla se

DVOJINA: pocedíli se

MNOŽINA: pocedíle se

srednji spol

EDNINA: pocedílo se
DVOJINA: pocedíli se
MNOŽINA: pocedíla se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pocejèn
RODILNIK: pocejènega
DAJALNIK: pocejènemu
TOŽILNIK: pocejèn
 živo pocejènega
MESTNIK: pri pocejènem
ORODNIK: s pocejènim

dvojina

IMENOVALNIK: pocejèna
RODILNIK: pocejènih
DAJALNIK: pocejènima
TOŽILNIK: pocejèna
MESTNIK: pri pocejènih
ORODNIK: s pocejènima

množina

IMENOVALNIK: pocejèni
RODILNIK: pocejènih
DAJALNIK: pocejènim
TOŽILNIK: pocejène
MESTNIK: pri pocejènih
ORODNIK: s pocejènimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pocejèna
RODILNIK: pocejène
DAJALNIK: pocejèni
TOŽILNIK: pocejèno
MESTNIK: pri pocejèni
ORODNIK: s pocejèno

dvojina

IMENOVALNIK: pocejèni
RODILNIK: pocejènih
DAJALNIK: pocejènima
TOŽILNIK: pocejèni
MESTNIK: pri pocejènih
ORODNIK: s pocejènima

množina

IMENOVALNIK: pocejène
RODILNIK: pocejènih
DAJALNIK: pocejènim
TOŽILNIK: pocejène
MESTNIK: pri pocejènih
ORODNIK: s pocejènimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pocejèno
RODILNIK: pocejènega
DAJALNIK: pocejènemu
TOŽILNIK: pocejèno

MESTNIK: pri pocejènem

ORODNIK: s pocejènim

dvojina

IMENOVALNIK: pocejèni

RODILNIK: pocejènih

DAJALNIK: pocejènima

TOŽILNIK: pocejèni

MESTNIK: pri pocejènih

ORODNIK: s pocejènima

množina

IMENOVALNIK: pocejèna

RODILNIK: pocejènih

DAJALNIK: pocejènim

TOŽILNIK: pocejèna

MESTNIK: pri pocejènih

ORODNIK: s pocejènimi

DELEŽJE NA -vš/: pocedívši se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pocejènje

RODILNIK: pocejènja

DAJALNIK: pocejènju

TOŽILNIK: pocejènje

MESTNIK: pri pocejènju

ORODNIK: s pocejènjem

dvojina

IMENOVALNIK: pocejènji

RODILNIK: pocejènj

DAJALNIK: pocejènjema

TOŽILNIK: pocejènji

MESTNIK: pri pocejènjih

ORODNIK: s pocejènjema

množina

IMENOVALNIK: pocejènja

RODILNIK: pocejènj

DAJALNIK: pocejènjem

TOŽILNIK: pocejènja

MESTNIK: pri pocejènjih

ORODNIK: s pocejènji

tonemsko

NEDOLOČNIK: pocedíti se tudi pocedíti se

NAMENILNIK: pocedít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pocedím se

2. OSEBA: pocediš se

3. OSEBA: pocedi se

dvojina

1. OSEBA: pocedíva se

2. OSEBA: pocedíta se

3. OSEBA: pocedíta se

množina

1. OSEBA: pocedímo se

2. OSEBA: pocedíte se

3. OSEBA: pocedíjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pocêdi se in pocêdi se

dvojina

1. OSEBA: pocedîva se
2. OSEBA: pocedîta se

množina

1. OSEBA: pocedîmo se
2. OSEBA: pocedîte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: pocêdil se in pocedîl se
DVOJINA: pocedîla se
MNOŽINA: pocedîli se

ženski spol

EDNINA: pocedîla se
DVOJINA: pocedîli se
MNOŽINA: pocedîle se

srednji spol

EDNINA: pocedîlo se
DVOJINA: pocedîli se
MNOŽINA: pocedîla se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pocejèn
RODILNIK: pocejéne**ga**
DAJALNIK: pocejéne**mu**
TOŽILNIK: pocejèn
 živo pocejéne**ga**
MESTNIK: pri pocejéne**m**
ORODNIK: s pocejéne**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pocejéna
RODILNIK: pocejéne**ih**
DAJALNIK: pocejéne**ima**
TOŽILNIK: pocejéna
MESTNIK: pri pocejéne**ih**
ORODNIK: s pocejéne**ima**

množina

IMENOVALNIK: pocejéni
RODILNIK: pocejéne**ih**
DAJALNIK: pocejéne**im**
TOŽILNIK: pocejéne
MESTNIK: pri pocejéne**ih**
ORODNIK: s pocejéne**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pocejéna
RODILNIK: pocejéne
DAJALNIK: pocejéni
TOŽILNIK: pocejéno
MESTNIK: pri pocejéni
ORODNIK: s pocejéno

dvojina

IMENOVALNIK: pocejéni
RODILNIK: pocejéne**ih**

DAJALNIK: pocejéne**ima**

TOŽILNIK: pocejéni

MESTNIK: pri pocejéne**ih**

ORODNIK: s pocejéne**ima**

množina

IMENOVALNIK: pocejéne

RODILNIK: pocejéne**ih**

DAJALNIK: pocejéne**im**

TOŽILNIK: pocejéne

MESTNIK: pri pocejéne**ih**

ORODNIK: s pocejéne**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pocejéno

RODILNIK: pocejéne**ga**

DAJALNIK: pocejéne**mu**

TOŽILNIK: pocejéno

MESTNIK: pri pocejéne**m**

ORODNIK: s pocejéne**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pocejéni

RODILNIK: pocejéne**ih**

DAJALNIK: pocejéne**ima**

TOŽILNIK: pocejéni

MESTNIK: pri pocejéne**ih**

ORODNIK: s pocejéne**ima**

množina

IMENOVALNIK: pocejéna

RODILNIK: pocejéne**ih**

DAJALNIK: pocejéne**im**

TOŽILNIK: pocejéna

MESTNIK: pri pocejéne**ih**

ORODNIK: s pocejéne**imi**

DELEŽJE NA -*vš'*: pocedîv**ši** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pocejénje

RODILNIK: pocejénj**a**

DAJALNIK: pocejénj**u**

TOŽILNIK: pocejénje

MESTNIK: pri pocejénj**u**

ORODNIK: s pocejénj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pocejénj**i** in pocejénj**i**

RODILNIK: pocejénj

DAJALNIK: pocejénj**ema** in pocejénj**ema**

TOŽILNIK: pocejénj**i** in pocejénj**i**

MESTNIK: pri pocejénj**ih** tudi pri pocejénj**ih**

ORODNIK: s pocejénj**ema** in s pocejénj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pocejénj**a** tudi pocejénj**a**

RODILNIK: pocejénj

DAJALNIK: pocejénj**em** tudi pocejénj**em**

TOŽILNIK: pocejénj**a** tudi pocejénj**a**

MESTNIK: pri pocejénj**ih** tudi pri pocejénj**ih**

ORODNIK: s pocejénj**i** tudi s pocejénj**i**

počistiti počístim dovršni glagol [počístiti]

POMEN

1. narediti, povzročiti, da kje ni več umazanije, odpadkov, neželenih snovi; SIN.: očistiti

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

počistiti cesto, pločnike, ulico | počistiti dvorišče | počistiti hišo, kopalnico, prostore, sobo, stanovanje, tla | počistiti mesto | počistiti mizo | počistiti nesnago, svinjarijo | počistiti območje, okolico | počistiti odpadke, ostanke, smeti | počistiti površino | počistiti sneg

- Za praznike bomo temeljito *počistili* stanovanje in ga lepo okrasili.
- Gasilci so odklopili akumulatorje, *počistili* cesto in odstranili poškodovani vozili.
- Poleg parka bodo *počistili* tudi bližnjo okolico.
- Po piknikih na prostem za seboj *počistimo* smeti.
- Morda bodo že dopoldne sneg *počistili* sosedje, če bo treba, bom pa tudi sama prišla za lopato.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

morati počistiti | nameravati počistiti | pomagati očistiti

- Zdaj prostore belijo, nameravajo pa še vse *počistiti* in pripraviti za vnovično vselitev.
- Ocenjuje, da bodo pred zimo uspeli *počistiti* večje površine, dosegljive s stroji, preostalo pa predvidoma do aprila.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

gasilci počistijo

- Gasilci so nazadnje *počistili* pogorišče in pogorelo ostrešje pred dežjem zaščitili s polivinilom.
- Hodnike je vsak dan *počistila* prijazna in simpatična čistilka.

▶ prisl. + **glag.**

dobro, dodobra, temeljito počistiti | lepo, skrbno počistiti

- Za praznike bomo tudi temeljito *počistili* stanovanje in ga lepo okrasili.

- »Lepo si *počistil* hišo,« je rekla in občudovala verando.

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

- Mama in starejši sestri so *počistile* po hiši.

▶ priredna zveza

počistiti in pospraviti, počistiti in urediti

- Svoje prostore bom sam *počistil* in pospravil.
- Strugo in okolico so po končani gradnji skrbno *počistili* in uredili.

1.1. narediti, povzročiti, da je kaj brez česa odvečnega, nepotrebnega, neželenega sploh;

SIN.: očistiti

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

počistiti državo | počistiti nesnago, svinjarijo, umazanijo | počistiti stvari, zadeve

- *Počistite* notranjo navlako in ne izgublajte energije s premišljevanjem o stvareh, ki se jih trenutno ne da popraviti.

- Po lastnih izkušnjah vem, da je včasih treba pognati celo dva ali več programov, da najdejo in *počistijo* vso nesnago.

- Vse zavore in problemi nastanejo najprej v glavi. Ko tu *počistiš* stvari, se rezultat pokaže tudi navzven.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

hoteti, odločiti se, želeli počistiti | (ne) moči, znati počistiti

- V podjetje sem prišel kot krizni menedžer in hotel najprej *počistiti* vse za nazaj.
- Večini bank je lani uspelo *počistiti* svoje portfelje, največje pa so tudi vrnile državno pomoč.

▶ prisl. + **glag.**

dobro, dodobra, temeljito počistiti | končno počistiti

- To še ne pomeni, da ne bo več zaostankov; na to bomo morali počakati še dve leti, ko naj bi jih sodišča končno *počistila*.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

počistiti v glavi

- Krepko sem morala *počistiti* v svoji glavi in nato krepko spremeniti svoje vsakodnevno življenje.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

počistiti s preteklostjo

- Sprva morate *počistiti* s preteklostjo in pri sebi ugotoviti, kaj si pravzaprav želite.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[počístiti]

IPA: [pɔˈtʃiːstiti]

tonemski

[počístiti]

IPA: [pɔtʃiːstíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: počístiti

NAMENILNIK: počístit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: počístim

2. OSEBA: počístiš

3. OSEBA: počísti

dvojina

1. OSEBA: počístiva

2. OSEBA: počístita

3. OSEBA: počístita

množina

1. OSEBA: počístimo

2. OSEBA: počístite

3. OSEBA: počístijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: počísti

dvojina

1. OSEBA: počístiva

2. OSEBA: počístita

množina

1. OSEBA: počístimo

2. OSEBA: počístite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: počístil

DVOJINA: počístila

MNOŽINA: počístili

ženski spol

EDNINA: počístila

DVOJINA: počístili

MNOŽINA: počístile

srednji spol

EDNINA: počístilo

DVOJINA: počístili

MNOŽINA: počístila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: počíščen

RODILNIK: počíščenega

DAJALNIK: počíščenemu

TOŽILNIK: počíščen

živo počíščenega

MESTNIK: pri počíščenem

ORODNIK: s počíščenim

dvojina

IMENOVALNIK: počíščena

RODILNIK: počíščenih

DAJALNIK: počíščenima

TOŽILNIK: počíščena

MESTNIK: pri počíščenih

ORODNIK: s počíščenima

množina

IMENOVALNIK: počíščeni

RODILNIK: počíščenih

DAJALNIK: počíščenim

TOŽILNIK: počíščene

MESTNIK: pri počíščenih

ORODNIK: s počíščenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: počíščena

RODILNIK: počíščene

DAJALNIK: počíščeni

TOŽILNIK: počíščeno

MESTNIK: pri počíščeni

ORODNIK: s počíščeno

dvojina

IMENOVALNIK: počíščeni

RODILNIK: počíščenih

DAJALNIK: počíščenima

TOŽILNIK: počíščeni

MESTNIK: pri počíščenih

ORODNIK: s počíščenima

množina

IMENOVALNIK: počíščene

RODILNIK: počíščenih

DAJALNIK: počíščenim

TOŽILNIK: počíščene

MESTNIK: pri počíščenih

ORODNIK: s počíščenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: počíščeno

RODILNIK: počíščenega

DAJALNIK: počíščenemu

TOŽILNIK: počíščeno

MESTNIK: pri počíščenem

ORODNIK: s počíščenim

dvojina

IMENOVALNIK: počíščeni

RODILNIK: počíščenih

DAJALNIK: počíščenima

TOŽILNIK: počíščeni

MESTNIK: pri počíščenih

ORODNIK: s počíščenima

množina

IMENOVALNIK: počíščena

RODILNIK: počíščenih

DAJALNIK: počíščenim

TOŽILNIK: počíščena

MESTNIK: pri počíščenih

ORODNIK: s počíščenimi

DELEŽJE NA -vš/: počístívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: počíščenje

RODILNIK: počíščenja

DAJALNIK: počíščenju

TOŽILNIK: počíščenje

MESTNIK: pri počíščenju

ORODNIK: s počíščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: počíščenji

RODILNIK: počíščenj

DAJALNIK: počíščenjema

TOŽILNIK: počíščenji

MESTNIK: pri počíščenjih

ORODNIK: s počíščenjema

množina

IMENOVALNIK: počíščenja

RODILNIK: počíščenj

DAJALNIK: počíščenjem

TOŽILNIK: počíščenja

MESTNIK: pri počiščenjih

ORODNIK: s počiščenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: počistiti

NAMENILNIK: počistit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: počistim

2. OSEBA: počistiš

3. OSEBA: počisti

dvojina

1. OSEBA: počistiva

2. OSEBA: počistita

3. OSEBA: počistita

množina

1. OSEBA: počistimo

2. OSEBA: počistite

3. OSEBA: počistijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: počisti

dvojina

1. OSEBA: počistiva

2. OSEBA: počistita

množina

1. OSEBA: počistimo

2. OSEBA: počistite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: počistil

DVOJINA: počistila

MNOŽINA: počistili

ženski spol

EDNINA: počistila in počistila

DVOJINA: počistili

MNOŽINA: počistile

srednji spol

EDNINA: počistilo

DVOJINA: počistili

MNOŽINA: počistila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: počiščen

RODILNIK: počiščenega

DAJALNIK: počiščenemu

TOŽILNIK: počiščen

živo počiščenega

MESTNIK: pri počiščenem

ORODNIK: s počiščenim

dvojina

IMENOVANIK: počiščena

RODILNIK: počiščenih

DAJALNIK: počiščenima

TOŽILNIK: počiščena

MESTNIK: pri počiščenih

ORODNIK: s počiščenima

množina

IMENOVANIK: počiščeni

RODILNIK: počiščenih

DAJALNIK: počiščenim

TOŽILNIK: počiščene

MESTNIK: pri počiščenih

ORODNIK: s počiščenimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: počiščena

RODILNIK: počiščene

DAJALNIK: počiščeni

TOŽILNIK: počiščeno

MESTNIK: pri počiščeni

ORODNIK: s počiščeno

dvojina

IMENOVANIK: počiščeni

RODILNIK: počiščenih

DAJALNIK: počiščenima

TOŽILNIK: počiščeni

MESTNIK: pri počiščenih

ORODNIK: s počiščenima

množina

IMENOVANIK: počiščene

RODILNIK: počiščenih

DAJALNIK: počiščenim

TOŽILNIK: počiščene

MESTNIK: pri počiščenih

ORODNIK: s počiščenimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: počiščeno

RODILNIK: počiščenega

DAJALNIK: počiščenemu

TOŽILNIK: počiščeno

MESTNIK: pri počiščenem

ORODNIK: s počiščenim

dvojina

IMENOVANIK: počiščeni

RODILNIK: počiščenih

DAJALNIK: počiščenima

TOŽILNIK: počiščeni

MESTNIK: pri počiščenih

ORODNIK: s počiščenima

množina

IMENOVANIK: počiščena

RODILNIK: počiščenih

DAJALNIK: počiščenim

TOŽILNIK: počiščena

MESTNIK: pri počiščenih

ORODNIK: s počiščenimi

DELEŽJE NA -VŠ': počistivši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: počiščenje

RODILNIK: počiščenja
DAJALNIK: počiščenju
TOŽILNIK: počiščenje
MESTNIK: pri počiščenju
ORODNIK: s počiščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: počiščenji in počiščeni
RODILNIK: počiščenj
DAJALNIK: počiščenjema in počiščenjema
TOŽILNIK: počiščenji in počiščenji
MESTNIK: pri počiščenjih
ORODNIK: s počiščenjema in s počiščenjema

množina

IMENOVALNIK: počiščenja
RODILNIK: počiščenj
DAJALNIK: počiščenjem
TOŽILNIK: počiščenja
MESTNIK: pri počiščenjih
ORODNIK: s počiščenji

FRAZEOLOGIJA

počistiti/očistiti/čistiti Avgijev/avgijev hlev

počistiti Avgijev hlev

očistiti Avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti Avgijev hlev

počistiti avgijev hlev

očistiti avgijev hlev

v nedovršni obliki čistiti avgijev hlev

urediti, urejati, kar je že dlje časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove

- Stanje, ki ga je prevzela ta vlada, je bilo mnogo boljše kot tisto, ki ga je prevzela prejšnja vlada, ki je morala *počistiti Avgijev hlev* na področju pravosodja.
- Novi generalni tožilec bo potreboval najmanj dve leti, da *bo očistil Avgijev hlev*.
- Počasi bomo vsi razumni ljudje začeli *čistiti* svoj *avgijev hlev* in prišli do normalne demokratične države.

počistiti mizo

urediti kaj, kar je neurejeno, neprijetno, obremenjujoče; rešiti težavo

- Priprave na težaven pogovor vztrajno odlagate, čeprav veste, da je neizogiben, in si želite, da bi bil čim prej za vami. Če ste torej pri sebi odločeni, da *boste počistili mizo*, bo sreda kar pravi dan za kaj takega.
- V prihodnjih dneh se bodo zadeve nepričakovano hitro razpletle in brez težav *boste počistili mizo*. Odnosi s soljudmi bodo spet dobri in nezapleteni.
- Presenetilo vas bo, da vam nihče ne bo vedel povedati kaj določnega, in jasno vam bo, da ste pravzaprav žrtev spletke in govorice. Od odkritja do

tega, da *počistite mizo*, je samo korak, in vi ga boste zmogli brez težav.

počistiti pajčevino

v besedilih o športu dati gol v zgornji kot

- Najprej *je* na treningu z razdalje *počistil pajčevino* v desnem zgornjem kotu, nato je lepo zadel še na pripravljalni tekmi.
- Obetavni mladi napadalec se je znašel v položaju, ki mu je pisan na kožo, in z natančnim ter močnim strelom z levo nogo *počistil pajčevino* iz gornjega desnega kota gostujočih vrat.

počistiti slačilnico

v besedilih o športu zamenjati člane moštva; urediti razmere v moštvu

- V ekipi je preveč limitiranih igralcev z enakim slogom igre, zato strokovno vodstvo čaka najmanj leto dela, da *počisti slačilnico* in najde nogometasa, ki bodo igrali po modernih notah.
- V prestopnem roku bo moral predvsem *počistiti slačilnico*. Delo mu bo olajšano s tem, da bodo igralcem, ki imajo sloves lokalnih zvezdnikov, potekle pogodbe.

pomesti/pometati/počistiti ipd. pred svojim/lastnim pragom

pomesti pred svojim pragom

počistiti pred svojim pragom

pomesti pred lastnim pragom

v nedovršni obliki pometati pred svojim pragom

v nedovršni obliki pometati pred lastnim pragom

pospraviti pred svojim pragom

počistiti pred lastnim pragom

v nedovršni obliki čistiti pred svojim pragom

neknjižno pogovorno spucati pred svojim pragom

prednostno urejati, urediti, svoje zadeve; skrbeti, poskrbeti za odpravo lastnih napak, pomanjkljivosti, zlasti pred kritiko pomanjkljivosti, napak pri drugih, drugod

- Na treningih delujemo dobro, ne vem, zakaj tega ne kažemo na tekmah. Vsi v moštvu bomo morali *pomesti pred svojim pragom*, pri sebi razmisliti, kako naprej.

- Ljudje, ki tako glasno nasprotujejo, naj najprej *počistijo pred svojim pragom* in se vprašajo, koliko oni sami v resnici ravnajo kot pravi ekološko osveščeni ljudje.
- Pravijo, da naj človek najprej *pomete pred lastnim pragom*. Držite se tega!
- Žal imajo nekateri veliko povedati čez druge, pred *svojim pragom* pa bolj slabo *pometajo*.
- Vsak naj najprej *pospravi pred svojim pragom*, sicer bo iluzorno pričakovati velike kakovostne premike.
- Učinki bodo vidni, ko *bodo* vse strani *počistile pred svojim pragom*.
- Morda je prav začetek novega leta priložnost, da začnemo *čistiti pred svojim pragom*.

- Ti bodi iskren do sebe in *pred svojim pragom spučaj*, pol se pa na druge spravljaljaj!

pospraviti/počistiti (si) (svoje) podstrešje

pospraviti si podstrešje

pospraviti svoje podstrešje

počistiti svoje podstrešje

pospraviti podstrešje

počistiti podstrešje

kritično presoditi kaj; razjasniti (si) kaj; urediti svoje misli

- Vedno si vzamem čas za kuhanje, če je treba, tudi ves dan. Uživam v pripravljanju, kuhanje me sprošča, saj *si* med delom *pospravim podstrešje*, razmišljam, premlevam ...
- Za povečanje konkurenčnosti na dolgi rok mora vlada najprej *pospraviti svoje podstrešje* in se odločiti, ali ji je mar za državo na dolgi rok ali ji je le do preživetja do naslednjih volitev.
- Za dobro potovanje je treba prej *počistiti svoje podstrešje*, in potem se vrneš zadovoljen.
- Glede vlade, ki ji praviš socialistična, pa bi moral malo *pospraviti podstrešje*.
- To je cena, ki jo je treba plačati, da *počistiš podstrešje* in pripraviš razmere za znižanje inflacije v naslednjih letih.

IZVOR

↑ čistiti

počiščen počiščena počiščeno pridevnik [počiščen]

POMEN

1. ki nima več umazanije, odpadkov, neželenih snovi; SIN.: očiščen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

počiščeno stanovanje

- Največja razvada je počitek v soboto, ko se zlekнем v *počiščinem* stanovanju na kavč.
- Odškodninske zahtevke zaradi padcev na slabo *počiščenih* pločnikih občani pogosto naslovijo kar na občino.

▶ prisl. + **prid. beseda**

lepo, skrbno, slabo počiščen

- Ulice so skrbno *počiščene*, palače ob bulvarjih spominjajo na pariške četrti.

...

▪ Sobe so pospravljene in omare vse *počiščene*.

1.1. ki nima več česa odvečnega, nepotrebne, neželenega sploh; SIN.: očiščen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Analitiki priporočajo nakup delnic banke prav zaradi menda učinkovito *počiščenih* bilanc slabih naložb.
- Zadeve morajo biti do prenosa v nov informacijski sistem do konca *počiščene*.

- Če sam pri sebi nimaš *počiščenih* stvari, ne moreš imeti uspešnega podjetja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[počiščen]

IPA: [pɔ'ʃiːʃtʃɛn]

tonemski

[počiščen]

IPA: [pɔʃʲiːʃtʃɛ̃n]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: počiščen

določno počiščeni

RODILNIK: počiščene

DAJALNIK: počiščenu

TOŽILNIK: počiščen

določno počiščeni

živo počiščene

MESTNIK: pri počiščenu

ORODNIK: s počiščeni

dvojina

IMENOVALNIK: počiščena

RODILNIK: počiščeni

DAJALNIK: počiščena

TOŽILNIK: počiščena

MESTNIK: pri počiščeni

ORODNIK: s počiščena

množina

IMENOVALNIK: počiščeni

RODILNIK: počiščeni

DAJALNIK: počiščeni

TOŽILNIK: počiščene

MESTNIK: pri počiščeni

ORODNIK: s počiščeni

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: počiščena

RODILNIK: počiščene

DAJALNIK: počiščeni

TOŽILNIK: počiščeno

MESTNIK: pri počiščeni

ORODNIK: s počiščeno

dvojina

IMENOVALNIK: počiščeni

RODILNIK: počiščeni

DAJALNIK: počiščena

TOŽILNIK: počiščeni

MESTNIK: pri počiščeni

ORODNIK: s počiščena

množina

IMENOVALNIK: počiščene

RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**m**
TOŽILNIK: počíščene
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: počíščeno
RODILNIK: počíščeni**ga**
DAJALNIK: počíščeni**mu**
TOŽILNIK: počíščeno
MESTNIK: pri počíščeni**m**
ORODNIK: s počíščeni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: počíščeni
RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**ma**
TOŽILNIK: počíščeni
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: počíščena
RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**m**
TOŽILNIK: počíščena
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj počíščen

ženski spol

EDNINA: bôlj počíščena

srednji spol

EDNINA: bôlj počíščeno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj počíščen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj počíščena

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj počíščeno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: počíščen
določno počíščeni
RODILNIK: počíščeni**ga**
DAJALNIK: počíščeni**mu**
TOŽILNIK: počíščen
določno počíščeni
živo počíščeni**ga**
MESTNIK: pri počíščeni**m**
ORODNIK: s počíščeni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: počíščena

RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**ma**
TOŽILNIK: počíščena
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: počíščeni
RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**m**
TOŽILNIK: počíščene
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: počíščena
RODILNIK: počíščene
DAJALNIK: počíščeni
TOŽILNIK: počíščeno
MESTNIK: pri počíščeni
ORODNIK: s počíščeno

dvojina

IMENOVALNIK: počíščeni
RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**ma**
TOŽILNIK: počíščeni
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: počíščene
RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**m**
TOŽILNIK: počíščene
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: počíščeno
RODILNIK: počíščeni**ga**
DAJALNIK: počíščeni**mu**
TOŽILNIK: počíščeno
MESTNIK: pri počíščeni**m**
ORODNIK: s počíščeni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: počíščeni
RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**ma**
TOŽILNIK: počíščeni
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: počíščena
RODILNIK: počíščeni**h**
DAJALNIK: počíščeni**m**
TOŽILNIK: počíščena
MESTNIK: pri počíščeni**h**
ORODNIK: s počíščeni**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj počiščen

ženski spol

EDNINA: bõlj počiščena

srednji spol

EDNINA: bõlj počiščeno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj počiščen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj počiščena

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj počiščeno

IZVOR

↑počistiti

pòdkápa pòdkápe samostalnik ženskega spola [pòtkápa]

POMEN

naglavno oblačilo z odprtino za oči ali cel obraz, ki se nosi zlasti pod čelado

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V zelo mrzlem vremenu ima lahko otrok pod čelado tudi tanko *podkapo*, ki se tesno prilaga glavi.
- Čelado preizkusite s smučarsko *podkapo*, ki poskrbi za zaščito pred močnim vetrom in mrazom.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Na glavi sem imel ves čas *podkapo* in kapo, ker je bila temperatura v hribih večinoma precej pod lediščem.
- Morali smo natakniti rokavice, *podkape* in sončna očala, da nas niso snežinke pikale v oči.
- Pri hišnih preiskavah so kriminalisti zasegli *podkape* in kovinske palice.

...

- Nekateri *podkape* ne nosijo radi, mogoče tudi zato, ker jih potem tišči čelada.
- Za hladnejše vreme so zelo primerni toplo smučarsko perilo, *podkapa* in vratna zaščita.
- Ves čas je tekla s *podkapo*, ki si je ni upala potegniti z ust, da se ne bi nadihala mrzlega zraka.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pòtkápa]

IPA: [ˈpɔtˈka:pa]

tonemski

[pòtkápa]

IPA: [pótka:pá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pòdkápa

RODILNIK: pòdkápe

DAJALNIK: pòdkápi

TOŽILNIK: pòdkápo

MESTNIK: pri pòdkápi

ORODNIK: s pòdkápo

dvojina

IMENOVALNIK: pòdkápi

RODILNIK: pòdkáp

DAJALNIK: pòdkápama

TOŽILNIK: pòdkápi

MESTNIK: pri pòdkápah

ORODNIK: s pòdkápama

množina

IMENOVALNIK: pòdkápe

RODILNIK: pòdkáp

DAJALNIK: pòdkápam

TOŽILNIK: pòdkápe

MESTNIK: pri pòdkápah

ORODNIK: s pòdkápami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pòdkápa

RODILNIK: pòdkápe

DAJALNIK: pòdkápi

TOŽILNIK: pòdkápo

MESTNIK: pri pòdkápi

ORODNIK: s pòdkápo

dvojina

IMENOVALNIK: pòdkápi

RODILNIK: pòdkáp

DAJALNIK: pòdkápama

TOŽILNIK: pòdkápi

MESTNIK: pri pòdkápah

ORODNIK: s pòdkápama

množina

IMENOVALNIK: pòdkápe

RODILNIK: pòdkáp

DAJALNIK: pòdkápam

TOŽILNIK: pòdkápe

MESTNIK: pri pòdkápah

ORODNIK: s pòdkápami

IZVOR

↑pod + ↑kapa

podmèt podmèta samostalnik moškega spola [podmèt]

POMEN

zmes za zgostitev jedi, navadno iz moke in vode

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v roditelju

podmet iz moke, škroba | podmet iz smetane

- V omako zakuhamo *podmet* iz moke, da se primerno zgosti, in dobro prevremo.
- Po petih minutah dušenja v pokriti posodi jed odišavimo z vinom in zgostimo s *podmetom* iz škroba.

▪ Nekoč so uživali kisló zelje pretežno le surovo ali kuhano v večji količini vode in zgoščeno s *podmetom* iz vode in moke.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

vezati, z gostiti s *podmetom*

▪ Pečenino omako lahko vežemo s škrobnim *podmetom*, da je gostejša.

▪ Če je jed preredka, jo z gostimo s *podmetom*.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

dodati, primešati *podmet* | narediti *podmet* | zakuhati *podmet*

▪ Tik preden postrežemo, dodamo *podmet* in kuhamo še 5 minut.

▪ Ribi nekoliko dvignemo in *podmet* primešamo zelenjavi.

▪ Iz žlice moke in pol lončka kisle smetane naredimo *podmet* in juho z gostimo.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Pri pregostem *podmetu* ostanejo v jedi grudice.

▪ Proti koncu dušenja dodamo smetanov *podmet*, ki smo ga razmešali z gorčico in paradiznikovo omako.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[podmèt]

IPA: [pɔd'mɛt]

tonemski

[podmèt]

IPA: [pɔdmét]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: *podmèt*

RODILNIK: *podméta*

DAJALNIK: *podmétu*

TOŽILNIK: *podmèt*

MESTNIK: pri *podmétu*

ORODNIK: s *podmétom*

dvojina

IMENOVALNIK: *podméta*

RODILNIK: *podméto*

DAJALNIK: *podméto*

TOŽILNIK: *podméta*

MESTNIK: pri *podméti*

ORODNIK: s *podméto*

množina

IMENOVALNIK: *podméti*

RODILNIK: *podméto*

DAJALNIK: *podméto*

TOŽILNIK: *podméte*

MESTNIK: pri *podméti*

ORODNIK: s *podméti*

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: *podmèt*

RODILNIK: *podméta*

DAJALNIK: *podmétu*

TOŽILNIK: *podmèt*

MESTNIK: pri *podmétu* tudi pri *podmétu*

ORODNIK: s *podméto*

dvojina

IMENOVALNIK: *podméta*

RODILNIK: *podméto* in *podméto*

DAJALNIK: *podméto*

TOŽILNIK: *podméta*

MESTNIK: pri *podméti* in pri *podméti*

ORODNIK: s *podméto*

množina

IMENOVALNIK: *podméti*

RODILNIK: *podméto* in *podméto*

DAJALNIK: *podméto*

TOŽILNIK: *podméte*

MESTNIK: pri *podméti* in pri *podméti*

ORODNIK: s *podméti* in s *podméti*

IZVOR

iz *podmetati* iz ↑*metati*

poganjálček *poganjálčka* samostalnik moškega spola

[poganjálčək poganjáučka] in [poganjálčək

poganjálčka]

POMEN

otroško kolo brez pedalov, ki se ga poganja z odnavanjem od tal; *SIN.:* poganjalec

▪ Lesen *poganjalček* je izvrstno vadbeno kolo za naše malčke, saj se naučijo hitreje premikati.

▪ Vozili smo se s *poganjalčki* in tricikli, se igrali z žogami.

▪ Koristne učinke uporabe *poganjalčka* na razvoj otrokovih motoričnih spretnosti so potrdili tudi športni pedagogi.

▪ Pomembno je, da izberete *poganjalčka* primerne velikosti – ko otrok sedi na njem, mora s stopali stati trdno na tleh.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[poganjálčək poganjáučka] in [poganjálčək

poganjálčka]

IPA: [pɔgan'ja:ltʃək pɔgan'ja:utʃka] in [pɔgan'ja:ltʃək

pɔgan'ja:ltʃka]

tonemski

[poganjálčək poganjáučka] in [poganjálčək

poganjálčka]

IPA: [pɔganjá:ltʃək pɔganjá:utʃkà] in [pɔganjá:ltʃək

pɔganjá:ltʃkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: *poganjálček*

RODILNIK: poganjálčka
DAJALNIK: poganjálčku
TOŽILNIK: poganjálčka in poganjálček
MESTNIK: pri poganjálčku
ORODNIK: s poganjálčk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: poganjálčka
RODILNIK: poganjálčk**ov**
DAJALNIK: poganjálčk**oma**
TOŽILNIK: poganjálčka
MESTNIK: pri poganjálčk**ih**
ORODNIK: s poganjálčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: poganjálčki
RODILNIK: poganjálčk**ov**
DAJALNIK: poganjálčk**om**
TOŽILNIK: poganjálčk**e**
MESTNIK: pri poganjálčk**ih**
ORODNIK: s poganjálčk**i**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: poganjálček
RODILNIK: poganjálčka
DAJALNIK: poganjálčku
TOŽILNIK: poganjálčka in poganjálček
MESTNIK: pri poganjálčku
ORODNIK: s poganjálčk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: poganjálčka
RODILNIK: poganjálčk**ov**
DAJALNIK: poganjálčk**oma**
TOŽILNIK: poganjálčka
MESTNIK: pri poganjálčk**ih**
ORODNIK: s poganjálčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: poganjálčki
RODILNIK: poganjálčk**ov**
DAJALNIK: poganjálčk**om**
TOŽILNIK: poganjálčk**e**
MESTNIK: pri poganjálčk**ih**
ORODNIK: s poganjálčk**i**

IZVOR

↑poganjalec

poganjalec poganjálca samostalnik moškega spola
[poganjálɛc poganjáɥca] in [poganjálɛc poganjálca]
POMEN

1. kar pospešuje delovanje, razvoj česa

- Poglavitni *poganjalec* gospodarske dejavnosti bo še naprej izvoz, ki naj bi se v prihodnjem letu realno nekoliko povečal.
- Ključni *poganjalci* inflacije so v svetu in Sloveniji čedalje dražji energenti in hrana.
- Kakšni *poganjalci* razvoja športne dejavnosti so zavodi in agencije, ki delujejo od ponedeljka do

petka, samo izjemoma pa tudi tedaj, ko imajo ljudje za šport največ prostega časa, torej ob koncu tedna?

1.1. kdor se ukvarja z določeno dejavnostjo in s svojim znanjem, sposobnostmi pomembno prispeva k njenemu delovanju, razvoju

- Do zdaj je pisatelj, pa tudi glavni *poganjalec* največjega evropskega festivala pripovedovanja pravljič, izdal 32 knjig.

2. otroško kolo brez pedalov, ki se ga poganja z odhramom od tal; SIN.: poganjalček

- *Poganjalec* nima niti pedalov niti pomožnih kolesc, zato se otrok nanj usede in poganja z nogami podobno kot na skiroju.
- Poleg zabave *poganjalec* razvija občutek za ravnotežje, fizično moč.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[poganjálɛc poganjáɥca] in [poganjálɛc poganjálca]
IPA: [pɔgan'ja:lɛts pɔgan'ja:utsa] in [pɔgan'ja:lɛts pɔgan'ja:ltsa]

tonemski

[poganjálɛc poganjáɥca] in [poganjálɛc poganjálca]
IPA: [pɔganjá:lɛts pɔganjá:utsá] in [pɔganjá:lɛts pɔganjá:ltsá]

VZOREC

jakostno

ednina
IMENOVALNIK: poganjálec
RODILNIK: poganjálca
DAJALNIK: poganjálcu
TOŽILNIK: poganjálec
MESTNIK: pri poganjálcu
ORODNIK: s poganjálc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: poganjálca
RODILNIK: poganjálc**ev**
DAJALNIK: poganjálc**ema**
TOŽILNIK: poganjálca
MESTNIK: pri poganjálc**ih**
ORODNIK: s poganjálc**ema**

množina

IMENOVALNIK: poganjálci
RODILNIK: poganjálc**ev**
DAJALNIK: poganjálc**em**
TOŽILNIK: poganjálc**e**
MESTNIK: pri poganjálc**ih**
ORODNIK: s poganjálc**i**

tonemsko

ednina
IMENOVALNIK: poganjálec
RODILNIK: poganjálca
DAJALNIK: poganjálcu
TOŽILNIK: poganjálec
MESTNIK: pri poganjálcu

ORODNIK: s poganjál**cem**

dvojina

IMENOVALNIK: poganjál**ca**

RODILNIK: poganjál**cev**

DAJALNIK: poganjál**cema**

TOŽILNIK: poganjál**ca**

MESTNIK: pri poganjál**cih**

ORODNIK: s poganjál**cema**

množina

IMENOVALNIK: poganjál**ci**

RODILNIK: poganjál**cev**

DAJALNIK: poganjál**cem**

TOŽILNIK: poganjál**ce**

MESTNIK: pri poganjál**cih**

ORODNIK: s poganjál**ci**

jakostni

[poganjál**ec** poganjál**ca**] in [poganjál**ec** poganjál**ca**]

IPA: [pɔgan'ja:lɛts pɔgan'ja:utsa] in [pɔgan'ja:lɛts

pɔgan'ja:ltsa]

tonemski

[poganjál**ec** poganjál**ca**] in [poganjál**ec** poganjál**ca**]

IPA: [pɔganjá:lɛts pɔganjá:utsà] in [pɔganjá:lɛts

pɔganjá:ltsà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: poganjál**ec**

RODILNIK: poganjál**ca**

DAJALNIK: poganjál**cu**

TOŽILNIK: poganjál**ca**

MESTNIK: pri poganjál**cu**

ORODNIK: s poganjál**cem**

dvojina

IMENOVALNIK: poganjál**ca**

RODILNIK: poganjál**cev**

DAJALNIK: poganjál**cema**

TOŽILNIK: poganjál**ca**

MESTNIK: pri poganjál**cih**

ORODNIK: s poganjál**cema**

množina

IMENOVALNIK: poganjál**ci**

RODILNIK: poganjál**cev**

DAJALNIK: poganjál**cem**

TOŽILNIK: poganjál**ce**

MESTNIK: pri poganjál**cih**

ORODNIK: s poganjál**ci**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: poganjál**ec**

RODILNIK: poganjál**ca**

DAJALNIK: poganjál**cu**

TOŽILNIK: poganjál**ca**

MESTNIK: pri poganjál**cu**

ORODNIK: s poganjál**cem**

dvojina

IMENOVALNIK: poganjál**ca**

RODILNIK: poganjál**cev**

DAJALNIK: poganjál**cema**

TOŽILNIK: poganjál**ca**

MESTNIK: pri poganjál**cih**

ORODNIK: s poganjál**cema**

množina

IMENOVALNIK: poganjál**ci**

RODILNIK: poganjál**cev**

DAJALNIK: poganjál**cem**

TOŽILNIK: poganjál**ce**

MESTNIK: pri poganjál**cih**

ORODNIK: s poganjál**ci**

jakostni

[poganjál**ec** poganjál**ca**] in [poganjál**ec** poganjál**ca**]

IPA: [pɔgan'ja:lɛts pɔgan'ja:utsa] in [pɔgan'ja:lɛts

pɔgan'ja:ltsa]

tonemski

[poganjál**ec** poganjál**ca**] in [poganjál**ec** poganjál**ca**]

IPA: [pɔganjá:lɛts pɔganjá:utsà] in [pɔganjá:lɛts

pɔganjá:ltsà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: poganjál**ec**

RODILNIK: poganjál**ca**

DAJALNIK: poganjál**cu**

TOŽILNIK: poganjál**ca** in poganjál**ec**

MESTNIK: pri poganjál**cu**

ORODNIK: s poganjál**com**

dvojina

IMENOVALNIK: poganjál**ca**

RODILNIK: poganjál**cov**

DAJALNIK: poganjál**coma**

TOŽILNIK: poganjál**ca**

MESTNIK: pri poganjál**cih**

ORODNIK: s poganjál**coma**

množina

IMENOVALNIK: poganjál**ci**

RODILNIK: poganjál**cov**

DAJALNIK: poganjál**com**

TOŽILNIK: poganjál**ce**

MESTNIK: pri poganjál**cih**

ORODNIK: s poganjál**ci**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: poganjál**ec**

RODILNIK: poganjál**ca**

DAJALNIK: poganjál**cu**

TOŽILNIK: poganjál**ca** in poganjál**ec**

MESTNIK: pri poganjál**cu**

ORODNIK: s poganjál**com**

dvojina

IMENOVALNIK: poganjâlca
RODILNIK: poganjâlcov
DAJALNIK: poganjâlcoma
TOŽILNIK: poganjâlca
MESTNIK: pri poganjâlcih
ORODNIK: s poganjâlcoma

množina

IMENOVALNIK: poganjâlci
RODILNIK: poganjâlcov
DAJALNIK: poganjâlcom
TOŽILNIK: poganjâlce
MESTNIK: pri poganjâlcih
ORODNIK: s poganjâlci

IZVOR

↑poganjati

pojâtev pojâtve samostalnik ženskega spola [pojâteu
pojâtve]

POMEN

iz veterine stanje, v katerem je samica pripravljena
za parjenje

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

čas pojatve

- V času *pojatve* psico sprehajajmo le na vrhovi.
- Pri izbiri časa za o semenitev moramo upoštevati dolžino *pojatve*, ki povprečno traja 18 ur.
- Nepravilnosti ali površnosti pri ugotavljanju *pojatev* privedejo do tega, da ne izberemo pravega časa za o semenitev.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Potrebno je, da kobilo pripustimo v pravi *pojatvi*, ko ima maternica razvito sposobnost, da se učinkovito ubrani bakterij.
- Če imajo živali podaljšane *pojatve*, je primerno, če jih o semenimo dvakrat.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Zapisujte vse *pojatve*, ne glede na to, ali boste kravo v pojatvi o semenili ali ne.
- S kirurško odstranitvijo psičnih jajčnikov in maternice preprečimo *pojatev* in neželjeno brejost.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Pri svinjah traja cikel tri tedne. To pomeni, da se *pojatev* pojavi vsakih 21 dni.

▶ **sam. beseda** + po + sam. beseda v mestniku

- Kdaj ste pri kravah ugotovili prvo *pojatev* po telitvi?
- Ključno vlogo igra telesna masa in telesna kondicija in ne starost živali ali število *pojatev* po doseženi spolni zrelosti.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- O semenitev v nepravi *pojatvi* lahko povzroči okužbo maternice.
- Krave v *pojatvi* odkrije bik veliko hitreje in zanesljiveje kot še tako izkušeno gospodarjevo oko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pojâteu pojâtve]

IPA: [pɔ'ja:tɛu pɔ'ja:tɛ]

tonemski

[pojâteu pojâtve]

IPA: [pɔjâ:tɛu pɔjâ:tɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pojâtev

RODILNIK: pojâtve

DAJALNIK: pojâtvi

TOŽILNIK: pojâtev

MESTNIK: pri pojâtvi

ORODNIK: s pojâtvi

dvojina

IMENOVALNIK: pojâtvi

RODILNIK: pojâtev

DAJALNIK: pojâtva

TOŽILNIK: pojâtvi

MESTNIK: pri pojâtvah

ORODNIK: s pojâtva

množina

IMENOVALNIK: pojâtev

RODILNIK: pojâtev

DAJALNIK: pojâtvam

TOŽILNIK: pojâtve

MESTNIK: pri pojâtvah

ORODNIK: s pojâtvami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pojâtev

RODILNIK: pojâtve

DAJALNIK: pojâtvi

TOŽILNIK: pojâtev

MESTNIK: pri pojâtvi

ORODNIK: s pojâtvi

dvojina

IMENOVALNIK: pojâtvi

RODILNIK: pojâtev

DAJALNIK: pojâtva

TOŽILNIK: pojâtvi

MESTNIK: pri pojâtvah

ORODNIK: s pojâtva

množina

IMENOVALNIK: pojâtev

RODILNIK: pojâtev

DAJALNIK: pojâtvam

TOŽILNIK: pojâtve

MESTNIK: pri pojâtvah

ORODNIK: s pojâtvami

IZVOR

↑pojati

pojávteni pojávtena pojávteno pridevnik [pojávteni]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pojávteni]

IPA: [pɔ'ja:tvɛni]

tonemski

[pojávteni]

IPA: [pɔ'já:tvèni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pojávteni

RODILNIK: pojávtenega

DAJALNIK: pojávtenemu

TOŽILNIK: pojávteni

živo pojávtenega

MESTNIK: pri pojávtenem

ORODNIK: s pojávtenim

dvojina

IMENOVALNIK: pojávtena

RODILNIK: pojávtenih

DAJALNIK: pojávtenima

TOŽILNIK: pojávtena

MESTNIK: pri pojávtenih

ORODNIK: s pojávtenima

množina

IMENOVALNIK: pojávteni

RODILNIK: pojávtenih

DAJALNIK: pojávtenim

TOŽILNIK: pojávtene

MESTNIK: pri pojávtenih

ORODNIK: s pojávtenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pojávtena

RODILNIK: pojávtene

DAJALNIK: pojávteni

TOŽILNIK: pojávteno

MESTNIK: pri pojávteni

ORODNIK: s pojávteno

dvojina

IMENOVALNIK: pojávteni

RODILNIK: pojávtenih

DAJALNIK: pojávtenima

TOŽILNIK: pojávteni

MESTNIK: pri pojávtenih

ORODNIK: s pojávtenima

množina

IMENOVALNIK: pojávtene

RODILNIK: pojávtenih

DAJALNIK: pojávtenim

TOŽILNIK: pojávtene

MESTNIK: pri pojávtenih

ORODNIK: s pojávtenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pojávteno

RODILNIK: pojávtenega

DAJALNIK: pojávtenemu

TOŽILNIK: pojávteno

MESTNIK: pri pojávtenem

ORODNIK: s pojávtenim

dvojina

IMENOVALNIK: pojávteni

RODILNIK: pojávtenih

DAJALNIK: pojávtenima

TOŽILNIK: pojávteni

MESTNIK: pri pojávtenih

ORODNIK: s pojávtenima

množina

IMENOVALNIK: pojávtena

RODILNIK: pojávtenih

DAJALNIK: pojávtenim

TOŽILNIK: pojávtena

MESTNIK: pri pojávtenih

ORODNIK: s pojávtenimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pojávteni

RODILNIK: pojávtenega

DAJALNIK: pojávtenemu

TOŽILNIK: pojávteni

živo pojávtenega

MESTNIK: pri pojávtenem

ORODNIK: s pojávtenim

dvojina

IMENOVALNIK: pojávtena

RODILNIK: pojávtenih

DAJALNIK: pojávtenima

TOŽILNIK: pojávtena

MESTNIK: pri pojávtenih

ORODNIK: s pojávtenima

množina

IMENOVALNIK: pojávteni

RODILNIK: pojávtenih

DAJALNIK: pojávtenim

TOŽILNIK: pojávtene

MESTNIK: pri pojávtenih

ORODNIK: s pojávtenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pojávtena

RODILNIK: pojávtene

DAJALNIK: pojávteni

TOŽILNIK: pojávteno

MESTNIK: pri pojätveni
ORODNIK: s pojätveno

dvojina

IMENOVALNIK: pojätveni
RODILNIK: pojätvenih
DAJALNIK: pojätvenima
TOŽILNIK: pojätveni
MESTNIK: pri pojätvenih
ORODNIK: s pojätvenima

množina

IMENOVALNIK: pojätvene
RODILNIK: pojätvenih
DAJALNIK: pojätvenim
TOŽILNIK: pojätvene
MESTNIK: pri pojätvenih
ORODNIK: s pojätvenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pojätveno
RODILNIK: pojätvenega
DAJALNIK: pojätvenemu
TOŽILNIK: pojätveno
MESTNIK: pri pojätvenem
ORODNIK: s pojätvenim

dvojina

IMENOVALNIK: pojätveni
RODILNIK: pojätvenih
DAJALNIK: pojätvenima
TOŽILNIK: pojätveni
MESTNIK: pri pojätvenih
ORODNIK: s pojätvenima

množina

IMENOVALNIK: pojätvena
RODILNIK: pojätvenih
DAJALNIK: pojätvenim
TOŽILNIK: pojätvena
MESTNIK: pri pojätvenih
ORODNIK: s pojätvenimi

STALNE ZVEZE

pojätveni cikel in pojätveni cikelus

iz veterine ciklus telesnih sprememb, zlasti hormonalnih, ki omogočajo oploditev in brejost samice

- Psica naj bi pred parjenjem imela za sabo vsaj dva *pojätvena cikla*.
- Rejci morajo poznati značilnosti *pojätvenega cikla*, znati morajo odkriti pojatev in oseminiti plemenco v čim bolj optimalnem času.

pojätveni ciklus in pojätveni cikel

iz veterine ciklus telesnih sprememb, zlasti hormonalnih, ki omogočajo oploditev in brejost samice

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nereden, reden pojätveni cikelus

- Za pravočasno oploditev je priporočljivo, da se redna aktivnost jajčnikov vzpostavi pred 40. dnem po telitvi in da imajo krave redne *pojätvene cikeluse* že pred prvo osemenitvijo.

- ▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditniku**

- Ena najvažnejših stvari je opazovanje *pojätvenega ciklusa* in pravilna izbira časa za pripust.

...

- Med *pojätvenim ciklusom*, ki pri ovcah traja od 15 do 18 dni, nastopijo značilna nihanja koncentracij ženskih spolnih hormonov.
- *Pojätveni ciklus* kobile je lahko različno dolg in pri nekaterih kobilah skoraj neopazen.

IZVOR

↑pojatev

policiklični policiklična policiklično pridevnik

[policiklični]

POMEN

iz kemije v katerem so ogljikovi atomi razporejeni v sklenjeni verigi, povezani v več obročev

- ▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

policiklični (aromatski) ogljikovodiki

- Sestavine so zapisane na embalaži, v izdelku ni težkih kovin in *policikličnih* aromatskih ogljikovodikov.
- Poleg benzena so aromatske tudi nekatere heterociklične spojine in *policiklične* spojine.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[policiklični]

IPA: [pɔli'tsi:klifni]

tonemski

[policiklični]

IPA: [pɔlitsi:klifni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: policiklični

RODILNIK: policikličnega

DAJALNIK: policikličnemu

TOŽILNIK: policiklični

živo policikličnega

MESTNIK: pri policikličnem

ORODNIK: s policikličnim

dvojina

IMENOVALNIK: policiklična

RODILNIK: policikličnih

DAJALNIK: policikličnima

TOŽILNIK: policiklična

MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: policíkličn**i**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**im**
TOŽILNIK: policíkličn**e**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: policíkličn**a**
RODILNIK: policíkličn**e**
DAJALNIK: policíkličn**i**
TOŽILNIK: policíkličn**o**
MESTNIK: pri policíkličn**i**
ORODNIK: s policíkličn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: policíkličn**i**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**ima**
TOŽILNIK: policíkličn**i**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: policíkličn**e**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**im**
TOŽILNIK: policíkličn**e**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: policíkličn**o**
RODILNIK: policíkličn**ega**
DAJALNIK: policíkličn**emu**
TOŽILNIK: policíkličn**o**
MESTNIK: pri policíkličn**em**
ORODNIK: s policíkličn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: policíkličn**i**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**ima**
TOŽILNIK: policíkličn**i**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: policíkličn**a**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**im**
TOŽILNIK: policíkličn**a**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: policíkličn**i**
RODILNIK: policíkličn**ega**
DAJALNIK: policíkličn**emu**
TOŽILNIK: policíkličn**i**
živo policíkličn**ega**
MESTNIK: pri policíkličn**em**
ORODNIK: s policíkličn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: policíkličn**a**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**ima**
TOŽILNIK: policíkličn**a**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: policíkličn**i**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**im**
TOŽILNIK: policíkličn**e**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: policíkličn**a**
RODILNIK: policíkličn**e**
DAJALNIK: policíkličn**i**
TOŽILNIK: policíkličn**o**
MESTNIK: pri policíkličn**i**
ORODNIK: s policíkličn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: policíkličn**i**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**ima**
TOŽILNIK: policíkličn**i**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: policíkličn**e**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**im**
TOŽILNIK: policíkličn**e**
MESTNIK: pri policíkličn**ih**
ORODNIK: s policíkličn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: policíkličn**o**
RODILNIK: policíkličn**ega**
DAJALNIK: policíkličn**emu**
TOŽILNIK: policíkličn**o**
MESTNIK: pri policíkličn**em**
ORODNIK: s policíkličn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: policíkličn**i**
RODILNIK: policíkličn**ih**
DAJALNIK: policíkličn**ima**

TOŽILNIK: policíklíčni
MESTNIK: pri policíklíčnih
ORODNIK: s policíklíčnima

množina

IMENOVALNIK: policíklíčna
RODILNIK: policíklíčnih
DAJALNIK: policíklíčnim
TOŽILNIK: policíklíčna
MESTNIK: pri policíklíčnih
ORODNIK: s policíklíčnimi

IZVOR

prevzeto iz nem. *polycyclisch*, angl. *polycyclic*, iz gr. *polý*.. 'več' + ↑cikličén

pôlknó pôlkna samostalnik srednjega spola [pôlkno]

POMEN

navadno v množini zunanje okensko krilo, navadno leseno, za zatemnitev in zaščito pred vetrom, soncem, dežjem

▶ prid. beseda + sam. beseda

lesena polkna | modra, zelena polkna | odprta, priprta, zaprta polkna | okenska polkna

▪ Okna so bila majhna in so se zapirala z lesenimi *polkni*.

▪ Na drugi strani ograje stoji hiša z opečnato streho in zelenimi *polkni*.

▪ Ko barvate okenska *polkna*, ki imajo sredi izrezano okrasno smrekico, potisnite čopič prav v odprtino in pobarvajete notranje robove.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

odpreti, zapreti polkna

▪ Vstal sem, na stežaj odprl *polkna* na balkonu in pogledal ven na trg.

▪ Dostikrat zaprem *polkna*, ker mi pri učenju najbolj ustreza umetna svetloba.

▪ Zunaj piha burja in zapira *polkna*.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

okno s polkni

▪ Hiša je imela majhna okna s *polkni* za okras ali senco.

▪ Največ turistov se gnete v starem delu mesta, ki slovi po raznobarnih hišah s *polkni*.

▶ sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku

polkna na oknih

▪ Nenadoma so se odprla *polkna* na oknu in prostor je napolnila dnevna svetloba.

▶ priredna zveza

polkna in okna, polkna in vrata

▪ V domu v Piranu bi bilo treba zamenjati okna in *polkna*, ker bi ob močnem vetru lahko padla s tečajev.

▪ Vlomilec je imel lahko delo, kajti na *polkni*h in vratih terase so zaradi dotrajanosti manjkali zatiči.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pôlkno]

IPA: [ˈpɔːlkno]

tonemski

[pôlkno]

IPA: [pòːlknó]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pôlkno

RODILNIK: pôlkna

DAJALNIK: pôlknu

TOŽILNIK: pôlkno

MESTNIK: pri pôlknu

ORODNIK: s pôlknóm

dvojina

IMENOVALNIK: pôlkní

RODILNIK: pôlknén in pôlknén

DAJALNIK: pôlknóma

TOŽILNIK: pôlkní

MESTNIK: pri pôlkníh in pri pôlkníh

ORODNIK: s pôlknóma

množina

IMENOVALNIK: pôlkná in pôlkná

RODILNIK: pôlknén in pôlknén

DAJALNIK: pôlknóm in pôlknóm

TOŽILNIK: pôlkná in pôlkná

MESTNIK: pri pôlkníh in pri pôlkníh

ORODNIK: s pôlkní in s pôlkní

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pôlkno

RODILNIK: pôlkna

DAJALNIK: pôlknu

TOŽILNIK: pôlkno

MESTNIK: pri pôlknu

ORODNIK: s pôlknóm

dvojina

IMENOVALNIK: pôlkní

RODILNIK: pôlknén in pôlknén

DAJALNIK: pôlknóma

TOŽILNIK: pôlkní

MESTNIK: pri pôlkníh tudi pri pôlkníh in pri pôlkníh

ORODNIK: s pôlknóma

množina

IMENOVALNIK: pôlkná tudi pôlkná in pôlkná

RODILNIK: pôlknén in pôlknén

DAJALNIK: pôlknóm tudi pôlknóm in pôlknóm

TOŽILNIK: pôlkná tudi pôlkná in pôlkná

MESTNIK: pri pôlkníh tudi pri pôlkníh in pri pôlkníh

ORODNIK: s pôlkní tudi s pôlkní in s pôlkní

IZVOR

prevzeto iz bav. nem. *polkn* = knjiž. *Balken* 'tram, bruno' < stvnem. *balko*

polnoléten polnolétna polnolétno pridevnik

[pɔɯnɔlé:tən]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **polnoletni** ki dosega zakonsko določeno starost, navadno osemnajst let, in ima zato polne pravno določene pravice ter dolžnosti

► **prid. beseda** + sam. beseda

polnoletni član gospodinjstva | polnoleten/polnoletni državlján | polnoleten/polnoletni fant, mladenič, moški, sin | polnoleten/polnoletni otrok | polnoletni dijaki | polnoletni kražani, občani, prebivalci | polnoletni ljudje | polnoletni posamezniki | polnoletni Slovenci | polnoletni storilci | polnoletna hči, ženska | polnoletna oseba | polnoletna priča | polnoletno dekle

▪ V banki lahko zaprosite za kredit, če ste *polnoletni* državlján oziroma imate stalno prebivališče v Sloveniji in ste v rednem delovnem razmerju ali upokojeni.

▪ Starši so dolžni preživljati *polnoletne* otroke, če se redno šolajo.

▪ Sodeč po anketi samo 35 odstotkov *polnoletnih* prebivalcev Slovenije ocenjuje, da je vlada uspešna.

▪ Vsi obravnavani mladoletniki so bili državljani Slovenije, vsi pa so kaznivo dejanje storili skupaj s *polnoletnimi* storilci.

▪ Je *polnoletna* oseba in zato polno odgovoren za svoja dejanja, pa tudi za posledice.

► vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku** biti polnoleten | postati polnoleten

▪ Oče je umrl, ko še nihče od otrok ni bil *polnoleten*, in tako je mama zgodaj ostala sama z veliko družino.

▪ Mlajši brat bo aprila prihodnje leto postal *polnoleten*.

► prisl. + **prid. beseda**

komaj, komajda polnoleten

▪ Komaj *polnoletna* se je že osamosvojila, se preživljala z delom prek študentskega servisa in potovala.

▪ Čeprav formalno *polnoleten*, ni mogel odločati skoraj o ničemer, kar je bilo po njegovih mladostnih predstavah takrat zanj pomembno.

1.1. ki ga sestavljajo, tvorijo tisti, ki dosegajo zakonsko določeno starost, navadno osemnajst let, in imajo zato polne pravno določene pravice ter dolžnosti

► **prid. beseda** + sam. beseda

polnoletna populacija

▪ Upad razširjenosti kajenja v *polnoletni* populaciji je bil opazen predvsem v obdobju po sprejetju zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov.

▪ Skoraj 70 odstotkov *polnoletnega* prebivalstva je spremljalo njegovo pričevanje in za veliko večino tistih je bil prepričljiv.

...

▪ Število kaznivih dejanj se večá med populacijo, ki bo šele postala *polnoletna*.

1.2. ekspresivno pri katerem je od začetka obstoja preteklo že več časa, navadno vsaj 18 let

► vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

biti polnoleten | postati polnoleten

▪ Naš policijski sindikat je *polnoleten* in je veliko doprinesel k razvoju policije.

▪ Politične stranke so v obdobju, ko neodvisna Slovenija postaja *polnoletna*, pozabile na državljane, ki v tej državi živimo.

2. kot samostalnik v obliki **polnoletni, polnoletna** kdor dosega zakonsko določeno starost, navadno osemnajst let, in ima zato polne pravno določene pravice ter dolžnosti

▪ Sodili mu bodo po zakonih, ki veljajo za *polnoletne*.

▪ Za *polnoletnega* je za obliko najhujšega kaznivega dejanja predpisanih trideset let zaporne kazni.

▪ Vzgojni ukrep se lahko izreče tudi *polnoletnemu* za prekršek, ki ga je storil kot mladoletnik.

▪ *Polnoletni* za otvoritev računa potrebujejo le osebni dokument in davčno številko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pɔɯnɔlé:tən]

IPA: [pɔɯnɔ'le:tən]

tonemski

[pɔɯnɔlé:tən]

IPA: [pɔɯnɔlé:tən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: polnoléten

določno polnolétni

RODILNIK: polnolétnega

DAJALNIK: polnolétnemu

TOŽILNIK: polnoléten

določno polnolétni

živo polnolétnega

MESTNIK: pri polnolétnem

ORODNIK: s polnolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolétna

RODILNIK: polnolétnih

DAJALNIK: polnolétnima

TOŽILNIK: polnolétna

MESTNIK: pri polnolétnih

ORODNIK: s polnolétnima

množina

IMENOVALNIK: polnolétni
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnim
 TOŽILNIK: polnolétne
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: polnolétna
 RODILNIK: polnolétne
 DAJALNIK: polnolétni
 TOŽILNIK: polnolétno
 MESTNIK: pri polnolétni
 ORODNIK: s polnolétno

dvojina

IMENOVALNIK: polnolétni
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnima
 TOŽILNIK: polnolétni
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnima

množina

IMENOVALNIK: polnolétne
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnim
 TOŽILNIK: polnolétne
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: polnolétno
 RODILNIK: polnolétnega
 DAJALNIK: polnolétnemu
 TOŽILNIK: polnolétno
 MESTNIK: pri polnolétnem
 ORODNIK: s polnolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolétni
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnima
 TOŽILNIK: polnolétni
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnima

množina

IMENOVALNIK: polnolétna
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnim
 TOŽILNIK: polnolétna
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: polnoléten

določno polnolétni

RODILNIK: polnolétnega
 DAJALNIK: polnolétnemu
 TOŽILNIK: polnoléten
 določno polnolétni
 živo polnolétnega
 MESTNIK: pri polnolétnem
 ORODNIK: s polnolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolétna
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnima
 TOŽILNIK: polnolétna
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnima

množina

IMENOVALNIK: polnolétni
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnim
 TOŽILNIK: polnolétne
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: polnolétna
 RODILNIK: polnolétne
 DAJALNIK: polnolétni
 TOŽILNIK: polnolétno
 MESTNIK: pri polnolétni
 ORODNIK: s polnolétno

dvojina

IMENOVALNIK: polnolétni
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnima
 TOŽILNIK: polnolétni
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnima

množina

IMENOVALNIK: polnolétne
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnim
 TOŽILNIK: polnolétne
 MESTNIK: pri polnolétnih
 ORODNIK: s polnolétnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: polnolétno
 RODILNIK: polnolétnega
 DAJALNIK: polnolétnemu
 TOŽILNIK: polnolétno
 MESTNIK: pri polnolétnem
 ORODNIK: s polnolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolétni
 RODILNIK: polnolétnih
 DAJALNIK: polnolétnima

TOŽILNIK: polnolētni
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnima
množina
IMENOVALNIK: polnolētna
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnim
TOŽILNIK: polnolētna
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnimi

v nekaterih zvezah v obliki **polnoletni**
jakostni

[pou̯nolētni]
IPA: [pɔ̯unɔ̯'le:tni]
tonemski
[pou̯nolētni]
IPA: [pɔ̯unɔ̯lé:tni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnega
DAJALNIK: polnolētnemu
TOŽILNIK: polnolētni
živo polnolētnega
MESTNIK: pri polnolētnem
ORODNIK: s polnolētnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolētna
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnima
TOŽILNIK: polnolētna
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnima

množina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnim
TOŽILNIK: polnolētne
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolētna
RODILNIK: polnolētne
DAJALNIK: polnolētni
TOŽILNIK: polnolētno
MESTNIK: pri polnolētni
ORODNIK: s polnolētno

dvojina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnih

DAJALNIK: polnolētnima
TOŽILNIK: polnolētni
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnima
množina
IMENOVALNIK: polnolētne
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnim
TOŽILNIK: polnolētne
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolētno
RODILNIK: polnolētnega
DAJALNIK: polnolētnemu
TOŽILNIK: polnolētno
MESTNIK: pri polnolētnem
ORODNIK: s polnolētnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnima
TOŽILNIK: polnolētni
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnima

množina

IMENOVALNIK: polnolētna
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnim
TOŽILNIK: polnolētna
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnega
DAJALNIK: polnolētnemu
TOŽILNIK: polnolētni
živo polnolētnega
MESTNIK: pri polnolētnem
ORODNIK: s polnolētnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolētna
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnima
TOŽILNIK: polnolētna
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnima

množina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnim
TOŽILNIK: polnolētne

MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolētna
RODILNIK: polnolētne
DAJALNIK: polnolētni
TOŽILNIK: polnolētno
MESTNIK: pri polnolētni
ORODNIK: s polnolētno

dvojina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnima
TOŽILNIK: polnolētni
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnima

množina

IMENOVALNIK: polnolētne
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnim
TOŽILNIK: polnolētne
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolētno
RODILNIK: polnolētnega
DAJALNIK: polnolētnemu
TOŽILNIK: polnolētno
MESTNIK: pri polnolētnem
ORODNIK: s polnolētnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnima
TOŽILNIK: polnolētni
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnima

množina

IMENOVALNIK: polnolētna
RODILNIK: polnolētnih
DAJALNIK: polnolētnim
TOŽILNIK: polnolētna
MESTNIK: pri polnolētnih
ORODNIK: s polnolētnimi

kot samostalnik v obliki **polnoletni, polnoletna**

jakostni

[pɔɯnɔlétni]

IPA: [pɔɯnɔ'le:tni]

tonemski

[pɔɯnɔlétni]

IPA: [pɔɯnɔlé:tni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolétni
RODILNIK: polnolétnega
DAJALNIK: polnolétnemu
TOŽILNIK: polnolétni
živo polnolétnega
MESTNIK: pri polnolétnem
ORODNIK: s polnolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: polnolétna
RODILNIK: polnolétnih
DAJALNIK: polnolétnima
TOŽILNIK: polnolétna
MESTNIK: pri polnolétnih
ORODNIK: s polnolétnima

množina

IMENOVALNIK: polnolétni
RODILNIK: polnolétnih
DAJALNIK: polnolétnim
TOŽILNIK: polnolétno
MESTNIK: pri polnolétnih
ORODNIK: s polnolétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolétna
RODILNIK: polnolétno
DAJALNIK: polnolétni
TOŽILNIK: polnolétno
MESTNIK: pri polnolétni
ORODNIK: s polnolétno

dvojina

IMENOVALNIK: polnolétni
RODILNIK: polnolétnih
DAJALNIK: polnolétnima
TOŽILNIK: polnolétni
MESTNIK: pri polnolétnih
ORODNIK: s polnolétnima

množina

IMENOVALNIK: polnolétno
RODILNIK: polnolétnih
DAJALNIK: polnolétnim
TOŽILNIK: polnolétno
MESTNIK: pri polnolétnih
ORODNIK: s polnolétnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolētni
RODILNIK: polnolētnega
DAJALNIK: polnolētnemu
TOŽILNIK: polnolētni
živo polnolētnega

MESTNIK: pri polnolēt**nem**
ORODNIK: s polnolēt**ni**m****

dvojina

IMENOVALNIK: polnolēt**na**
RODILNIK: polnolēt**ni**h****
DAJALNIK: polnolēt**ni**ma****
TOŽILNIK: polnolēt**na**
MESTNIK: pri polnolēt**ni**h****
ORODNIK: s polnolēt**ni**ma****

množina

IMENOVALNIK: polnolēt**ni**
RODILNIK: polnolēt**ni**h****
DAJALNIK: polnolēt**ni**m****
TOŽILNIK: polnolēt**ne**
MESTNIK: pri polnolēt**ni**h****
ORODNIK: s polnolēt**ni**mi****

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: polnolēt**na**
RODILNIK: polnolēt**ne**
DAJALNIK: polnolēt**ni**
TOŽILNIK: polnolēt**no**
MESTNIK: pri polnolēt**ni**
ORODNIK: s polnolēt**no**

dvojina

IMENOVALNIK: polnolēt**ni**
RODILNIK: polnolēt**ni**h****
DAJALNIK: polnolēt**ni**ma****
TOŽILNIK: polnolēt**ni**
MESTNIK: pri polnolēt**ni**h****
ORODNIK: s polnolēt**ni**ma****

množina

IMENOVALNIK: polnolēt**ne**
RODILNIK: polnolēt**ni**h****
DAJALNIK: polnolēt**ni**m****
TOŽILNIK: polnolēt**ne**
MESTNIK: pri polnolēt**ni**h****
ORODNIK: s polnolēt**ni**mi****

IZVOR

iz *polna leta*

polnolētnica**** polnolēt**nic**e samostalnik ženskega spola

[pɔɯnɔlēt**ni**ca]

POMEN

ženska, ki dosega zakonsko določeno starost, navadno osemnajst let, in ima zato polne pravne določene pravice ter dolžnosti

- »Vse najboljše, *polnoletnica!*« mi je zaklicala.
- Otroci so v redu, sedaj imam že dve *polnoletnici*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pɔɯnɔlēt**ni**ca]

IPA: [pɔɯnɔ'le:tnitsa]

tonemski

[pɔɯnɔlēt**ni**ca]

IPA: [pɔɯnɔlēt:tnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: polnolēt**nica**
RODILNIK: polnolēt**nic**e
DAJALNIK: polnolēt**nic**i
TOŽILNIK: polnolēt**nic**o
MESTNIK: pri polnolēt**nic**i
ORODNIK: s polnolēt**nic**o

dvojina

IMENOVALNIK: polnolēt**nic**i
RODILNIK: polnolēt**nic**
DAJALNIK: polnolēt**nic**ama
TOŽILNIK: polnolēt**nic**i
MESTNIK: pri polnolēt**nic**ah
ORODNIK: s polnolēt**nic**ama

množina

IMENOVALNIK: polnolēt**nic**e
RODILNIK: polnolēt**nic**
DAJALNIK: polnolēt**nic**am
TOŽILNIK: polnolēt**nic**e
MESTNIK: pri polnolēt**nic**ah
ORODNIK: s polnolēt**nic**ami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: polnolēt**ni**ca
RODILNIK: polnolēt**ni**ce
DAJALNIK: polnolēt**ni**ci
TOŽILNIK: polnolēt**ni**co
MESTNIK: pri polnolēt**ni**ci
ORODNIK: s polnolēt**ni**co

dvojina

IMENOVALNIK: polnolēt**ni**ci
RODILNIK: polnolēt**ni**c
DAJALNIK: polnolēt**ni**cam
TOŽILNIK: polnolēt**ni**ci
MESTNIK: pri polnolēt**ni**cah
ORODNIK: s polnolēt**ni**cam

množina

IMENOVALNIK: polnolēt**ni**ce
RODILNIK: polnolēt**ni**c
DAJALNIK: polnolēt**ni**cam
TOŽILNIK: polnolēt**ni**ce
MESTNIK: pri polnolēt**ni**cah
ORODNIK: s polnolēt**ni**cam

IZVOR

↑polnoletnik

polnolētnik**** polnolēt**ni**ka samostalnik moškega spola

[pɔɯnɔlēt**ni**k]

POMEN

kdor dosega zakonsko določeno starost, navadno osemnajst let, in ima zato polne pravno določene pravice ter dolžnosti

- Roditeljska pravica starša preneha z otrokovo polnoletnostjo, *polnoletnik* pa lahko tudi sam upravlja s svojim premoženjem.
- Zoper *polnoletnika* je tožilstvo vložilo obtožbo.
- Polovico prostovoljcev so sestavljali otroci, drugo polovico pa adolescenti in zgodnji *polnoletniki*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pɔɲolɛ̃tnik]

IPA: [pɔɲoˈlɛ:tnik]

tonemski

[pɔɲolɛ̃tnik]

IPA: [pɔɲolɛ́:tnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: polnoletnik

RODILNIK: polnoletnika

DAJALNIK: polnoletniku

TOŽILNIK: polnoletnika

MESTNIK: pri polnoletniku

ORODNIK: s polnoletnikom

dvojina

IMENOVALNIK: polnoletnika

RODILNIK: polnoletnikov

DAJALNIK: polnoletnikoma

TOŽILNIK: polnoletnika

MESTNIK: pri polnoletnikih

ORODNIK: s polnoletnikoma

množina

IMENOVALNIK: polnoletniki

RODILNIK: polnoletnikov

DAJALNIK: polnoletnikom

TOŽILNIK: polnoletnike

MESTNIK: pri polnoletnikih

ORODNIK: s polnoletniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: polnoletnik

RODILNIK: polnoletnika

DAJALNIK: polnoletniku

TOŽILNIK: polnoletnika

MESTNIK: pri polnoletniku

ORODNIK: s polnoletnikom

dvojina

IMENOVALNIK: polnoletnika

RODILNIK: polnoletnikov

DAJALNIK: polnoletnikoma

TOŽILNIK: polnoletnika

MESTNIK: pri polnoletnikih

ORODNIK: s polnoletnikoma

množina

IMENOVALNIK: polnoletniki

RODILNIK: polnoletnikov

DAJALNIK: polnoletnikom

TOŽILNIK: polnoletnike

MESTNIK: pri polnoletnikih

ORODNIK: s polnoletniki

STALNE ZVEZE

mlajši polnoletnik

iz prava udeleženec kaznivega dejanja, ki je v času storitve dejanja že star 18 let, ni pa še dopolnil 21 let

- V času ko je storil kaznivo dejanje, je bil *mlajši polnoletnik*, zaradi tega so ga obsodili na mladoletniški zapor.
- Sodišče je pri odločitvi za trinajstletno kazen v prid obtožencu upoštevalo dejstvo, da gre za *mlajšega polnoletnika*, ki je imel težko mladost.
- Kot olajševalne okoliščine je navedel, da je storil prekršek kot *mlajši polnoletnik*.
- Zoper trojico prijetih *mlajših polnoletnikov* so kriminalisti podali kazensko ovadbo okrožnemu tožilstvu.

BESEDOTVORJE

feminativ: polnoletnica

IZVOR

↑polnoleten

polnoletnost polnoletnosti samostalnik ženskega spola

[pɔɲolɛ̃tnɔst]

POMEN

1. stanje, ko kdo dosega zakonsko določeno starost, navadno osemnajst let, in ima zato polne pravno določene pravice ter dolžnosti

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dočakati, dopolniti, doseči polnoletnost | praznovati polnoletnost

- Dosegel je *polnoletnost* in s tem volilno pravico.
- Stara je sedemnajst let in kmalu bo praznovala *polnoletnost*.

- Problem pri dijakih predstavljajo tudi leta, saj večina delodajalcev zahteva *polnoletnost*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
dopolnjena polnoletnost | otrokova polnoletnost

- Mnogi mu na pogled ne prisodijo 22 let, temveč kvečjemu komaj dopolnjeno *polnoletnost*.

- Zavezanec za plačilo preživnine lahko pri centru za socialno delo po otrokovi *polnoletnosti* preveri, ali ima ta status dijaka ali študenta.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
meja, prag polnoletnosti | praznovanje polnoletnosti

- Preverjanje *polnoletnosti* mladih kupcev alkohola je v trgovinah prej izjema kot pravilo.
 - Nekateri odrasli, ki so že prešli prag *polnoletnosti*, delujejo nezrelo in neprimerno svojim letom.
 - Za mirno praznovanje *polnoletnosti* se je odločil z obrazložitvijo, da ne mara biti v središču pozornosti.
- ▶ **sam. beseda + do + sam. beseda v rodilniku**
n let do polnoletnosti
- Dve leti do *polnoletnosti* se zdita veliko, a bosta hitro minili.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
polnoletnost otroka
- Preživninska obveznost staršev obstaja tudi po doseženi *polnoletnosti* otroka, če se otrok redno šola, vendar največ do njegovega dopolnjenega šestindvajsetega leta starosti.
 - V primerih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in kaznivih dejanj, storjenih proti mladoletni osebi, začne rok za zastaranje kazenskega pregona teči šele od *polnoletnosti* oškodovanca naprej.
- ▶ **glag. + do + sam. beseda v rodilniku**
- Odvetniku je na sodišču uspelo dokazati, da je prestopniku v trenutku, ko so ga aretirali, do *polnoletnosti* manjkala le ena minuta.
 - Starši morajo svoje otroke preživljati do *polnoletnosti*, če se redno šolajo, pa tudi po njej.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
- Rejništvo preneha s *polnoletnostjo* otroka oziroma že prej, če je rejenec usposobljen za samostojno življenje in delo.
 - Popolna splošna poslovna sposobnost se pridobi s *polnoletnostjo*.
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v tožilniku**
- Narejeni vozniki izpit ponavadi sovпада z vstopom v *polnoletnost*, vendar so tudi izjeme.
- ▶ **sam. beseda + ob + sam. beseda v mestniku**
- Starša sta se odločila, da sinu za darilo ob *polnoletnosti* plačata stroške za avtošolo.
- ▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**
- Le kateri mladostnik ne komaj čaka na *polnoletnost*?
- ▶ **glag. + pred + sam. beseda v orodniku**
- Otroku pridobi popolno poslovno sposobnost, ko dopolni osemnajst let, ali če pred *polnoletnostjo* sklene zakonsko zvezo.
- 1.1.** ^{ekspresivno} stanje, ko je od začetka obstoja česa preteklo že več časa, navadno vsaj 18 let
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
dočakati, doseči polnoletnost | praznovati polnoletnost
- Naša mlada država je v letih, ko je šele dobro dosegla svojo *polnoletnost*, po moji oceni, dosegla zelo veliko.
 - Muzej je pred dnevi praznoval *polnoletnost*.
 - Letos bo tekmovanje doživelo svojo *polnoletnost*, torej je na vrsti osemnajstič.

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
- Na ploščadi Trga republike pred parlamentom bo osrednja proslava ob formalni *polnoletnosti* samostojne slovenske države.
- ...
- Liga prvakov s tekmovalno shemo, ki jo poznamo danes, se lahko pohvali s *polnoletnostjo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pɔɲolɛ̌tnɔst]

IPA: [pɔɲoˈleːtnɔst]

tonemski

[pɔɲolɛ̌tnɔst]

IPA: [pɔɲoˈléːtnɔst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: polnoletnost

RODILNIK: polnoletnosti

DAJALNIK: polnoletnosti

TOŽILNIK: polnoletnost

MESTNIK: pri polnoletnosti

ORODNIK: s polnoletnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: polnoletnosti

RODILNIK: polnoletnosti

DAJALNIK: polnoletnost**ma** tudi polnoletnost**ima**

TOŽILNIK: polnoletnosti

MESTNIK: pri polnoletnost**ih**

ORODNIK: s polnoletnost**ma** tudi s polnoletnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: polnoletnosti

RODILNIK: polnoletnosti

DAJALNIK: polnoletnost**im**

TOŽILNIK: polnoletnosti

MESTNIK: pri polnoletnost**ih**

ORODNIK: s polnoletnost**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: polnoletnost

RODILNIK: polnoletnosti

DAJALNIK: polnoletnosti

TOŽILNIK: polnoletnost

MESTNIK: pri polnoletnosti

ORODNIK: s polnoletnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: polnoletnosti

RODILNIK: polnoletnosti

DAJALNIK: polnoletnost**ma** tudi polnoletnost**ima**

TOŽILNIK: polnoletnosti

MESTNIK: pri polnoletnost**ih**

ORODNIK: s polnoletnost**ma** tudi s polnoletnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: polnoletnosti

RODILNIK: polnolētnosti
DAJALNIK: polnolētnost**im**
TOŽILNIK: polnolētnosti
MESTNIK: pri polnolētnost**ih**
ORODNIK: s polnolētnost**mi**

IZVOR

↑polnoleten

pomókan pomókana pomókano pridevnik [pomókan]

POMEN

ki je potresen z moko 1. ali povaljan v moki 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pomokan model, pekač | pomokan prt, prtič |
pomokana deska, (delovna) površina, miza, podlaga
| pomokana (kuhinjska) krpa | pomokana skleda |
pomokane roke

- Na *pomokanem* prtju testo raztegnemo, pokapamo s stopljeno margarino in prekrijemo z nadevom.
- Vzhajano testo zvrnemo na *pomokano* desko in razdelimo na tri enake dele.
- Testo v skledi še enkrat na hitro pregnetite s *pomokanimi* rokami in ga razvaljajte.
- *Pomokane* zrezke povaljajte v jajcu, takoj nato pa v korenjevi mešanici.
- Maščobo segrejemo in na njej opečemo *pomokane* ribe.

▶ prisl. + **prid. beseda**

dobro pomokan | rahlo pomokan

- Testo vzemite iz hladilnika in ga na rahlo *pomokani* površini na tanko razvaljajte.

▶ **priređna zveza**

pomokan in namaščen, pomokan in namazan,
pomokan in pomaščen

- Na dno pomaščenega in *pomokanega* modela izmenično vlivamo svetlo in kakavovo testo in nekoliko pomešamo.
- Zmes narahlo premešamo in vlijemo v namaščen in *pomokan* pekač.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pomókan]

IPA: [pɔ'mo:kan]

tonemski

[pomókan] in [pomòkan]

IPA: [pɔmò:kán] in [pɔmó:kàn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókan

določno pomókani

RODILNIK: pomókanega

DAJALNIK: pomókan**emu**

TOŽILNIK: pomókan

določno pomókani

živo pomókanega

MESTNIK: pri pomókan**em**

ORODNIK: s pomókan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pomókana

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**ma**

TOŽILNIK: pomókana

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókani

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**m**

TOŽILNIK: pomókane

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókana

RODILNIK: pomókane

DAJALNIK: pomókani

TOŽILNIK: pomókano

MESTNIK: pri pomókani

ORODNIK: s pomókano

dvojina

IMENOVALNIK: pomókani

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**ma**

TOŽILNIK: pomókani

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókane

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**m**

TOŽILNIK: pomókane

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókano

RODILNIK: pomókanega

DAJALNIK: pomókan**emu**

TOŽILNIK: pomókano

MESTNIK: pri pomókan**em**

ORODNIK: s pomókan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pomókani

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**ma**

TOŽILNIK: pomókani

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókana

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**m**

TOŽILNIK: pomókana

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj pomókan

ženski spol

EDNINA: bòlj pomókana

srednji spol

EDNINA: bòlj pomókano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj pomókan

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj pomókana

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj pomókano

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókani

določno pomókani

RODILNIK: pomókan**ega**

DAJALNIK: pomókan**emu**

TOŽILNIK: pomókani

določno pomókani

živo pomókan**ega**

MESTNIK: pri pomókan**em**

ORODNIK: s pomókan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pomókana

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**ma**

TOŽILNIK: pomókana

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókani

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**m**

TOŽILNIK: pomókane

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókana

RODILNIK: pomókane

DAJALNIK: pomókani

TOŽILNIK: pomókano

MESTNIK: pri pomókani

ORODNIK: s pomókano

dvojina

IMENOVALNIK: pomókani

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**ma**

TOŽILNIK: pomókani

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókane

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**m**

TOŽILNIK: pomókane

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókano

RODILNIK: pomókan**ega**

DAJALNIK: pomókan**emu**

TOŽILNIK: pomókano

MESTNIK: pri pomókan**em**

ORODNIK: s pomókan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pomókani

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**ma**

TOŽILNIK: pomókani

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókana

RODILNIK: pomókani**h**

DAJALNIK: pomókani**m**

TOŽILNIK: pomókana

MESTNIK: pri pomókani**h**

ORODNIK: s pomókani**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj pomókan

ženski spol

EDNINA: bòlj pomókana

srednji spol

EDNINA: bòlj pomókano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj pomókan

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj pomókana

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj pomókano

in

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pomòkan
določno pomòkani
RODILNIK: pomòkanega
DAJALNIK: pomòkanemu
TOŽILNIK: pomòkan
določno pomòkani
živo pomòkanega
MESTNIK: pri pomòkanem
ORODNIK: s pomòkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkana
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanima
TOŽILNIK: pomòkana
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanima

množina

IMENOVALNIK: pomòkani
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanim
TOŽILNIK: pomòkane
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pomòkana
RODILNIK: pomòkane
DAJALNIK: pomòkani
TOŽILNIK: pomòkano
MESTNIK: pri pomòkani
ORODNIK: s pomòkano

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkani
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanima
TOŽILNIK: pomòkani
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanima

množina

IMENOVALNIK: pomòkane
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanim
TOŽILNIK: pomòkane
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pomòkano
RODILNIK: pomòkanega
DAJALNIK: pomòkanemu
TOŽILNIK: pomòkano
MESTNIK: pri pomòkanem
ORODNIK: s pomòkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkani
RODILNIK: pomòkanih

DAJALNIK: pomòkanima
TOŽILNIK: pomòkani
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanima

množina

IMENOVALNIK: pomòkana
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanim
TOŽILNIK: pomòkana
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj pomòkan

ženski spol

EDNINA: bòlj pomòkana

srednji spol

EDNINA: bòlj pomòkano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj pomòkan

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj pomòkana

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj pomòkano

IZVOR

↑pomokati

pomòkati pomókam dovršni glagol [pomókati]

POMEN

1. potresti z moko ali povaljati v moki

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

pomokati desko | pomokati meso, zelenjavo

▪ Desko *pomokamo* in testo razvaljamo za pol prsta na debelo.

▪ Meso *pomokamo* in na hitro popečemo v ponvi na olju.

▪ Zelenjavo *pomokamo* in ocvremo v vročem olju.

▶ **prisl.** + **glag.**

dobro pomokati | malo, nekoliko, rahlo pomokati

▪ Postrvi dobro *pomokamo* v ajdovi ali koruzni moki.

▪ Vzhajano testo zvrnemo na pomokan prt, rahlo *pomokamo* in razvaljamo.

▪ Celo posodo nekoliko *pomokamo*, da se testo ne bo preveč prijelo.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

pomokati s KATERO moko

▪ File tihomorske ribe, ki ji pravimo panga ali vitki som, *pomokajte* s koruzno moko in ocvrite.

▶ **priredna zveza**

namastiti in pomokati, pomokati in ocvreti, pomokati in opeči, pomokati in speči

▪ Tortni model namastimo in *pomokamo*, odvečno moko otresemo.

- Okrogel krušni pekač namažemo z maslom in *pomokamo*.
- Oprane in osušene brancinove fileje prerežemo, posolimo in *pomokamo*.

2. dodati moko med kuhanjem

▶ prisl. + **glag.**

malo, nekoliko, rahlo pomokati

- Na maščobo vsujemo na debelo seseklano čebulo, jo pražimo, malo *pomokamo* in zalijemo z zajemalko vode.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

pomokati s KATERO moko

- Omako *pomokamo* s škrobno moko in nekoliko prepražimo ter zalijemo z juho ali vodo.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Vse skupaj dušimo do mehkega in omako *pomokamo*.

▶ priredna zveza

pomokati in zaliti

- V ponev dajte maslo in pinjole, jih malo popražite, *pomokajte* in zalijte z juho.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pomókati]

IPA: [pɔ'mo:kati]

tonemski

[pomókati] in [pomòkati]

IPA: [pɔmò:káti] in [pɔmó:kàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: pomókati

NAMENILNIK: pomókat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pomókam

2. OSEBA: pomókaš

3. OSEBA: pomóka

dvojina

1. OSEBA: pomókava

2. OSEBA: pomókata

3. OSEBA: pomókata

množina

1. OSEBA: pomókamo

2. OSEBA: pomókate

3. OSEBA: pomókajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: pomókaj

dvojina

1. OSEBA: pomókajva

2. OSEBA: pomókajta

množina

1. OSEBA: pomókajmo

2. OSEBA: pomókajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pomókál

DVOJINA: pomókála

MNOŽINA: pomókáli

ženski spol

EDNINA: pomókála

DVOJINA: pomókáli

MNOŽINA: pomókále

srednji spol

EDNINA: pomókalo

DVOJINA: pomókáli

MNOŽINA: pomókála

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókan

RODILNIK: pomókanega

DAJALNIK: pomókanemu

TOŽILNIK: pomókan

živo pomókanega

MESTNIK: pri pomókanem

ORODNIK: s pomókanim

dvojina

IMENOVALNIK: pomókana

RODILNIK: pomókanih

DAJALNIK: pomókanima

TOŽILNIK: pomókana

MESTNIK: pri pomókanih

ORODNIK: s pomókanima

množina

IMENOVALNIK: pomókani

RODILNIK: pomókanih

DAJALNIK: pomókanim

TOŽILNIK: pomókane

MESTNIK: pri pomókanih

ORODNIK: s pomókanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókana

RODILNIK: pomókane

DAJALNIK: pomókani

TOŽILNIK: pomókano

MESTNIK: pri pomókani

ORODNIK: s pomókano

dvojina

IMENOVALNIK: pomókani

RODILNIK: pomókanih

DAJALNIK: pomókanima

TOŽILNIK: pomókani

MESTNIK: pri pomókanih

ORODNIK: s pomókanima

množina

IMENOVALNIK: pomókane

RODILNIK: pomókanih

DAJALNIK: pomókanim

TOŽILNIK: pomókane
MESTNIK: pri pomókani**h**
ORODNIK: s pomókani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókano
RODILNIK: pomókane**ga**
DAJALNIK: pomókane**mu**
TOŽILNIK: pomókano
MESTNIK: pri pomókane**m**
ORODNIK: s pomókane**ni**m

dvojina

IMENOVALNIK: pomókani
RODILNIK: pomókani**h**
DAJALNIK: pomókani**ma**
TOŽILNIK: pomókani
MESTNIK: pri pomókani**h**
ORODNIK: s pomókani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókana
RODILNIK: pomókani**h**
DAJALNIK: pomókani**m**
TOŽILNIK: pomókana
MESTNIK: pri pomókani**h**
ORODNIK: s pomókani**mi**

DELEŽJE NA -*vš*: pomokáv**ši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pomókanje
RODILNIK: pomókanje
DAJALNIK: pomókanje
TOŽILNIK: pomókanje
MESTNIK: pri pomókanje
ORODNIK: s pomókane**m**

dvojina

IMENOVALNIK: pomókanej
RODILNIK: pomókanej
DAJALNIK: pomókanej**ma**
TOŽILNIK: pomókanej
MESTNIK: pri pomókanej**ih**
ORODNIK: s pomókanej**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókanja
RODILNIK: pomókanej
DAJALNIK: pomókanej**m**
TOŽILNIK: pomókanja
MESTNIK: pri pomókanej**ih**
ORODNIK: s pomókanej

tonemsko

NEDOLOČNIK: pomókati
NAMENILNIK: pomókati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pomókam
2. OSEBA: pomókaiš
3. OSEBA: pomókai

dvojina

1. OSEBA: pomókava
2. OSEBA: pomókata
3. OSEBA: pomókata

množina

1. OSEBA: pomókamo
2. OSEBA: pomókate
3. OSEBA: pomókajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: pomókaj

dvojina

1. OSEBA: pomókajva
2. OSEBA: pomókajta

množina

1. OSEBA: pomókajmo
2. OSEBA: pomókajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pomókai
DVOJINA: pomókai**a**
MNOŽINA: pomókai

ženski spol

EDNINA: pomókai**a** in pomókai**a**
DVOJINA: pomókai**li**
MNOŽINA: pomókai**le**

srednji spol

EDNINA: pomókai**o**
DVOJINA: pomókai**li**
MNOŽINA: pomókai**a**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pomókai
RODILNIK: pomókane**ga**
DAJALNIK: pomókane**mu**
TOŽILNIK: pomókai
živo pomókane**ga**
MESTNIK: pri pomókane**m**
ORODNIK: s pomókane**ni**m

dvojina

IMENOVALNIK: pomókai
RODILNIK: pomókane**h**
DAJALNIK: pomókane**ma**
TOŽILNIK: pomókai
MESTNIK: pri pomókane**h**
ORODNIK: s pomókane**ma**

množina

IMENOVALNIK: pomókai
RODILNIK: pomókane**h**
DAJALNIK: pomókane**m**
TOŽILNIK: pomókai
MESTNIK: pri pomókane**h**
ORODNIK: s pomókane**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pomòkana
RODILNIK: pomòkane
DAJALNIK: pomòkani
TOŽILNIK: pomòkano
MESTNIK: pri pomòkani
ORODNIK: s pomòkano

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkani
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanima
TOŽILNIK: pomòkani
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanima

množina

IMENOVALNIK: pomòkane
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanim
TOŽILNIK: pomòkane
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pomòkano
RODILNIK: pomòkanega
DAJALNIK: pomòkanemu
TOŽILNIK: pomòkano
MESTNIK: pri pomòkanem
ORODNIK: s pomòkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkani
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanima
TOŽILNIK: pomòkani
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanima

množina

IMENOVALNIK: pomòkana
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanim
TOŽILNIK: pomòkana
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanimi

DELEŽJE NA -vš: pomokāvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pomòkanje
RODILNIK: pomòkanja
DAJALNIK: pomòkanju
TOŽILNIK: pomòkanje
MESTNIK: pri pomòkanju
ORODNIK: s pomòkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkanji in pomòkanji
RODILNIK: pomòkanj
DAJALNIK: pomòkanjema in pomòkanjema
TOŽILNIK: pomòkanji in pomòkanji

MESTNIK: pri pomòkanjih

ORODNIK: s pomòkanjema in s pomòkanjema

množina

IMENOVALNIK: pomòkanja
RODILNIK: pomòkanj
DAJALNIK: pomòkanjem
TOŽILNIK: pomòkanja
MESTNIK: pri pomòkanjih
ORODNIK: s pomòkanji

in

tonemsko

NEDOLOČNIK: pomòkati
NAMENILNIK: pomòkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pomòkam
2. OSEBA: pomòkaš
3. OSEBA: pomòka

dvojina

1. OSEBA: pomòkava
2. OSEBA: pomòkata
3. OSEBA: pomòkata

množina

1. OSEBA: pomòkamo
2. OSEBA: pomòkate
3. OSEBA: pomòkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: pomòkaj

dvojina

1. OSEBA: pomòkajva
2. OSEBA: pomòkajta

množina

1. OSEBA: pomòkajmo
2. OSEBA: pomòkajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pomòkal
DVOJINA: pomòkala
MNOŽINA: pomòkali

ženski spol

EDNINA: pomòkala
DVOJINA: pomòkali
MNOŽINA: pomòkale

srednji spol

EDNINA: pomòkalo
DVOJINA: pomòkali
MNOŽINA: pomòkala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pomòkan
RODILNIK: pomòkanega
DAJALNIK: pomòkanemu
TOŽILNIK: pomòkan
živo pomòkanega

MESTNIK: pri pomòkanem
ORODNIK: s pomòkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkana
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanima
TOŽILNIK: pomòkana
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanima

množina

IMENOVALNIK: pomòkani
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanim
TOŽILNIK: pomòkane
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pomòkana
RODILNIK: pomòkane
DAJALNIK: pomòkani
TOŽILNIK: pomòkano
MESTNIK: pri pomòkani
ORODNIK: s pomòkano

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkani
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanima
TOŽILNIK: pomòkani
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanima

množina

IMENOVALNIK: pomòkane
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanim
TOŽILNIK: pomòkane
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pomòkano
RODILNIK: pomòkanega
DAJALNIK: pomòkanemu
TOŽILNIK: pomòkano
MESTNIK: pri pomòkanem
ORODNIK: s pomòkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkani
RODILNIK: pomòkanih
DAJALNIK: pomòkanima
TOŽILNIK: pomòkani
MESTNIK: pri pomòkanih
ORODNIK: s pomòkanima

množina

IMENOVALNIK: pomòkana
RODILNIK: pomòkanih

DAJALNIK: pomòkanim

TOŽILNIK: pomòkana

MESTNIK: pri pomòkanih

ORODNIK: s pomòkanimi

DELEŽJE NA -*vš*: pomokâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pomòkanje

RODILNIK: pomòkanja

DAJALNIK: pomòkanju

TOŽILNIK: pomòkanje

MESTNIK: pri pomòkanju

ORODNIK: s pomòkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: pomòkanji

RODILNIK: pomòkanj

DAJALNIK: pomòkanjema

TOŽILNIK: pomòkanji

MESTNIK: pri pomòkanjih

ORODNIK: s pomòkanjema

množina

IMENOVALNIK: pomòkanja

RODILNIK: pomòkanj

DAJALNIK: pomòkanjem

TOŽILNIK: pomòkanja

MESTNIK: pri pomòkanjih

ORODNIK: s pomòkanji

IZVOR

iz *mokati* iz ↑moka

povampíriti se

povampírim se dovršni glagol

[povampíriti se]

POMEN

1. postati vampir

- Pokojniku noge ovijejo z bodičevjem, da ne bi mogel hoditi, če *se* kljub vsem obredom *povampiri*.
- Če človeku, ki izdihne, nemudoma ne prižgete sveče, *se* človek *povampiri* in po smrti nadleguje sorodnike.

2. v obliki povampíriti spremeniti koga v vampirja

- V filmu lahko uran v izstrelkih zbudi in *povampiri* mrtvece.

- Vampir napada živa bitja ali preide v mrtve predmete oziroma v ljudi in jih tako *povampiri*.

3. ekspresivno postati oblasten, izkoriščevalski, aroganten, navadno po ustalitvi na pomembnem političnem, ekonomskem, družbenem položaju

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Zdajšnja vladna koalicija *se* je *povampirila* in svojo oblast izvaja na zelo brutalen način.
- Te organizacije niso in ne smejo biti nad zakoni, ker *se* drugače *povampirijo* in potem jih res ne obvlada nihče več.

4. v obliki **povampiriti**, ekspresivno narediti, povzročiti, da kaj pridobi neželene lastnosti

- Uspelo jima je povsem sfižiti in *povampiriti* revolucijo ter popeljati prebivalstvo v revščino in brezperspektivnost.
- Skejtanje je preraslo v mladinsko subkulturo, ki jo danes poskuša *povampiriti* množično potrošništvo.
- Res je, vojna je vojna, in če traja štiri leta, utegne *povampiriti* tudi dobronamernega osvobajalca.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[povampiriti se]

IPA: [pɔvam'pi:riti se]

tonemski

[povampiriti se]

IPA: [pɔvampi:ríti se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: povampiriti se

NAMENILNIK: povampiriti se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: povampirim se

2. OSEBA: povampiriš se

3. OSEBA: povampirí se

dvojina

1. OSEBA: povampiriva se

2. OSEBA: povampirita se

3. OSEBA: povampirita se

množina

1. OSEBA: povampirimo se

2. OSEBA: povampiríte se

3. OSEBA: povampiríjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: povampirí se

dvojina

1. OSEBA: povampiriva se

2. OSEBA: povampirita se

množina

1. OSEBA: povampirimo se

2. OSEBA: povampiríte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: povampiril se

DVOJINA: povampirila se

MNOŽINA: povampirili se

ženski spol

EDNINA: povampirila se

DVOJINA: povampirili se

MNOŽINA: povampirile se

srednji spol

EDNINA: povampirilo se

DVOJINA: povampirili se

MNOŽINA: povampirila se **deležnik na -n**

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: povampirjen

RODILNIK: povampirjenega

DAJALNIK: povampirjenemu

TOŽILNIK: povampirjen

živo povampirjenega

MESTNIK: pri povampirjenem

ORODNIK: s povampirjenim

dvojina

IMENOVALNIK: povampirjena

RODILNIK: povampirjenih

DAJALNIK: povampirjenima

TOŽILNIK: povampirjena

MESTNIK: pri povampirjenih

ORODNIK: s povampirjenima

množina

IMENOVALNIK: povampirjeni

RODILNIK: povampirjenih

DAJALNIK: povampirjenim

TOŽILNIK: povampirjene

MESTNIK: pri povampirjenih

ORODNIK: s povampirjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: povampirjena

RODILNIK: povampirjene

DAJALNIK: povampirjeni

TOŽILNIK: povampirjeno

MESTNIK: pri povampirjeni

ORODNIK: s povampirjeno

dvojina

IMENOVALNIK: povampirjeni

RODILNIK: povampirjenih

DAJALNIK: povampirjenima

TOŽILNIK: povampirjeni

MESTNIK: pri povampirjenih

ORODNIK: s povampirjenima

množina

IMENOVALNIK: povampirjene

RODILNIK: povampirjenih

DAJALNIK: povampirjenim

TOŽILNIK: povampirjene

MESTNIK: pri povampirjenih

ORODNIK: s povampirjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: povampirjeno

RODILNIK: povampirjenega

DAJALNIK: povampirjenemu

TOŽILNIK: povampirjeno

MESTNIK: pri povampirjenem

ORODNIK: s povampirjenim

dvojina

IMENOVALNIK: povampírjeni
RODILNIK: povampírjenih
DAJALNIK: povampírjenima
TOŽILNIK: povampírjeni
MESTNIK: pri povampírjenih
ORODNIK: s povampírjenima
množina

IMENOVALNIK: povampírjena
RODILNIK: povampírjenih
DAJALNIK: povampírjenim
TOŽILNIK: povampírjena
MESTNIK: pri povampírjenih
ORODNIK: s povampírjenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: povampírjenje
RODILNIK: povampírjenja
DAJALNIK: povampírjenju
TOŽILNIK: povampírjenje
MESTNIK: pri povampírjenju
ORODNIK: s povampírjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: povampírjenji
RODILNIK: povampírjenj
DAJALNIK: povampírjenjema
TOŽILNIK: povampírjenji
MESTNIK: pri povampírjenjih
ORODNIK: s povampírjenjema

množina

IMENOVALNIK: povampírjenja
RODILNIK: povampírjenj
DAJALNIK: povampírjenjem
TOŽILNIK: povampírjenja
MESTNIK: pri povampírjenjih
ORODNIK: s povampírjenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: povampíriti se
NAMENILNIK: povampírít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: povampírím se
2. OSEBA: povampíríš se
3. OSEBA: povampírí se

dvojina

1. OSEBA: povampíriva se
2. OSEBA: povampírita se
3. OSEBA: povampírita se

množina

1. OSEBA: povampírimo se
2. OSEBA: povampíríte se
3. OSEBA: povampírijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: povampíri se

dvojina

1. OSEBA: povampíriva se

2. OSEBA: povampíríta se
množina

1. OSEBA: povampírimo se
2. OSEBA: povampíríte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: povampíríl se
DVOJINA: povampíríla se
MNOŽINA: povampíríli se

ženski spol

EDNINA: povampíríla se in povampíríla se
DVOJINA: povampíríli se
MNOŽINA: povampíríle se

srednji spol

EDNINA: povampírilo se
DVOJINA: povampíríli se
MNOŽINA: povampíríla se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: povampírjen
RODILNIK: povampírjenega
DAJALNIK: povampírjenemu
TOŽILNIK: povampírjen
živo povampírjenega
MESTNIK: pri povampírjenem
ORODNIK: s povampírjenim

dvojina

IMENOVALNIK: povampírjena
RODILNIK: povampírjenih
DAJALNIK: povampírjenima
TOŽILNIK: povampírjena
MESTNIK: pri povampírjenih
ORODNIK: s povampírjenima

množina

IMENOVALNIK: povampírjeni
RODILNIK: povampírjenih
DAJALNIK: povampírjenim
TOŽILNIK: povampírjene
MESTNIK: pri povampírjenih
ORODNIK: s povampírjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: povampírjena
RODILNIK: povampírjene
DAJALNIK: povampírjeni
TOŽILNIK: povampírjeno
MESTNIK: pri povampírjeni
ORODNIK: s povampírjeno

dvojina

IMENOVALNIK: povampírjeni
RODILNIK: povampírjenih
DAJALNIK: povampírjenima
TOŽILNIK: povampírjeni
MESTNIK: pri povampírjenih
ORODNIK: s povampírjenima

množina

IMENOVALNIK: povampîrjene
 RODILNIK: povampîrjenih
 DAJALNIK: povampîrjenim
 TOŽILNIK: povampîrjene
 MESTNIK: pri povampîrjenih
 ORODNIK: s povampîrjenimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: povampîrjeno
 RODILNIK: povampîrjenega
 DAJALNIK: povampîrjenemu
 TOŽILNIK: povampîrjeno
 MESTNIK: pri povampîrjenem
 ORODNIK: s povampîrjenim

dvojina

IMENOVALNIK: povampîrjeni
 RODILNIK: povampîrjenih
 DAJALNIK: povampîrjenima
 TOŽILNIK: povampîrjeni
 MESTNIK: pri povampîrjenih
 ORODNIK: s povampîrjenima

množina

IMENOVALNIK: povampîrjena
 RODILNIK: povampîrjenih
 DAJALNIK: povampîrjenim
 TOŽILNIK: povampîrjena
 MESTNIK: pri povampîrjenih
 ORODNIK: s povampîrjenimi

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: povampîrjenje
 RODILNIK: povampîrjenja
 DAJALNIK: povampîrjenju
 TOŽILNIK: povampîrjenje
 MESTNIK: pri povampîrjenju
 ORODNIK: s povampîrjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: povampîrjenji
 RODILNIK: povampîrjenj
 DAJALNIK: povampîrjenjema
 TOŽILNIK: povampîrjenji
 MESTNIK: pri povampîrjenjih
 ORODNIK: s povampîrjenjema

množina

IMENOVALNIK: povampîrjenja
 RODILNIK: povampîrjenj
 DAJALNIK: povampîrjenjem
 TOŽILNIK: povampîrjenja
 MESTNIK: pri povampîrjenjih
 ORODNIK: s povampîrjenji

v obliki **povampîriti**

jakostni

[povampîriti]

IPA: [pɔvam'pi:riti]

tonemski

[povampîriti]

IPA: [pɔvam'pi:riti]

VZOREC**jakostno**

NEDOLOČNIK: povampîriti

NAMENILNIK: povampîrit

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: povampîrim

2. OSEBA: povampîriš

3. OSEBA: povampîri

dvojina

1. OSEBA: povampîriva

2. OSEBA: povampîrita

3. OSEBA: povampîrita

množina

1. OSEBA: povampîrimo

2. OSEBA: povampîrite

3. OSEBA: povampîrijo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: povampîri

dvojina

1. OSEBA: povampîriva

2. OSEBA: povampîrita

množina

1. OSEBA: povampîrimo

2. OSEBA: povampîrite

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: povampîril

DVOJINA: povampîrila

MNOŽINA: povampîrili

ženski spol

EDNINA: povampîrila

DVOJINA: povampîrili

MNOŽINA: povampîrile

srednji spol

EDNINA: povampîrilo

DVOJINA: povampîrili

MNOŽINA: povampîrila

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: povampîrjen

RODILNIK: povampîrjenega

DAJALNIK: povampîrjenemu

TOŽILNIK: povampîrjen

živo povampîrjenega

MESTNIK: pri povampîrjenem

ORODNIK: s povampîrjenim

dvojina

IMENOVALNIK: povampîrjena

RODILNIK: povampîrjenih

DAJALNIK: povampírjen**ima**
TOŽILNIK: povampírjena
MESTNIK: pri povampírjen**ih**
ORODNIK: s povampírjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: povampírjeni
RODILNIK: povampírjen**ih**
DAJALNIK: povampírjen**im**
TOŽILNIK: povampírjene
MESTNIK: pri povampírjen**ih**
ORODNIK: s povampírjen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: povampírjena
RODILNIK: povampírjene
DAJALNIK: povampírjeni
TOŽILNIK: povampírjeno
MESTNIK: pri povampírjeni
ORODNIK: s povampírjeno

dvojina

IMENOVALNIK: povampírjeni
RODILNIK: povampírjen**ih**
DAJALNIK: povampírjen**ima**
TOŽILNIK: povampírjeni
MESTNIK: pri povampírjen**ih**
ORODNIK: s povampírjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: povampírjene
RODILNIK: povampírjen**ih**
DAJALNIK: povampírjen**im**
TOŽILNIK: povampírjene
MESTNIK: pri povampírjen**ih**
ORODNIK: s povampírjen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: povampírjeno
RODILNIK: povampírjen**ega**
DAJALNIK: povampírjen**emu**
TOŽILNIK: povampírjeno
MESTNIK: pri povampírjen**em**
ORODNIK: s povampírjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: povampírjeni
RODILNIK: povampírjen**ih**
DAJALNIK: povampírjen**ima**
TOŽILNIK: povampírjeni
MESTNIK: pri povampírjen**ih**
ORODNIK: s povampírjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: povampírjena
RODILNIK: povampírjen**ih**
DAJALNIK: povampírjen**im**
TOŽILNIK: povampírjena
MESTNIK: pri povampírjen**ih**
ORODNIK: s povampírjen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: povampírjenje
RODILNIK: povampírjenja
DAJALNIK: povampírjenju
TOŽILNIK: povampírjenje
MESTNIK: pri povampírjenju
ORODNIK: s povampírjen**em**

dvojina

IMENOVALNIK: povampírjenji
RODILNIK: povampírjenj
DAJALNIK: povampírjen**jema**
TOŽILNIK: povampírjenji
MESTNIK: pri povampírjen**jih**
ORODNIK: s povampírjen**jema**

množina

IMENOVALNIK: povampírjenja
RODILNIK: povampírjenj
DAJALNIK: povampírjen**jem**
TOŽILNIK: povampírjenja
MESTNIK: pri povampírjen**jih**
ORODNIK: s povampírjenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: povampíriti
NAMENILNIK: povampírít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: povampír**im**
2. OSEBA: povampír**iš**
3. OSEBA: povampír**i**

dvojina

1. OSEBA: povampír**iva**
2. OSEBA: povampír**ita**
3. OSEBA: povampír**ita**

množina

1. OSEBA: povampír**imo**
2. OSEBA: povampír**ite**
3. OSEBA: povampír**ijo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: povampír**i**

dvojina

1. OSEBA: povampír**iva**
2. OSEBA: povampír**ita**

množina

1. OSEBA: povampír**imo**
2. OSEBA: povampír**ite**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: povampír**il**
DVOJINA: povampír**ila**
MNOŽINA: povampír**ili**

ženski spol

EDNINA: povampír**ila** in povampír**ila**
DVOJINA: povampír**ili**
MNOŽINA: povampír**ile**

srednji spol

EDNINA: povampíri**lo**
DVOJINA: povampírili
MNOŽINA: povampírila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: povampîrjen
RODILNIK: povampîrjen**ega**
DAJALNIK: povampîrjen**emu**
TOŽILNIK: povampîrjen
 živo povampîrjen**ega**
MESTNIK: pri povampîrjen**em**
ORODNIK: s povampîrjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: povampîrjena
RODILNIK: povampîrjen**ih**
DAJALNIK: povampîrjen**ima**
TOŽILNIK: povampîrjena
MESTNIK: pri povampîrjen**ih**
ORODNIK: s povampîrjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: povampîrjeni
RODILNIK: povampîrjen**ih**
DAJALNIK: povampîrjen**im**
TOŽILNIK: povampîrjene
MESTNIK: pri povampîrjen**ih**
ORODNIK: s povampîrjen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: povampîrjena
RODILNIK: povampîrjene
DAJALNIK: povampîrjen**i**
TOŽILNIK: povampîrjen**o**
MESTNIK: pri povampîrjen**i**
ORODNIK: s povampîrjen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: povampîrjeni
RODILNIK: povampîrjen**ih**
DAJALNIK: povampîrjen**ima**
TOŽILNIK: povampîrjen**i**
MESTNIK: pri povampîrjen**ih**
ORODNIK: s povampîrjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: povampîrjene
RODILNIK: povampîrjen**ih**
DAJALNIK: povampîrjen**im**
TOŽILNIK: povampîrjene
MESTNIK: pri povampîrjen**ih**
ORODNIK: s povampîrjen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: povampîrjeno
RODILNIK: povampîrjen**ega**
DAJALNIK: povampîrjen**emu**
TOŽILNIK: povampîrjen**o**
MESTNIK: pri povampîrjen**em**

ORODNIK: s povampîrjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: povampîrjeni
RODILNIK: povampîrjen**ih**
DAJALNIK: povampîrjen**ima**
TOŽILNIK: povampîrjen**i**
MESTNIK: pri povampîrjen**ih**
ORODNIK: s povampîrjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: povampîrjena
RODILNIK: povampîrjen**ih**
DAJALNIK: povampîrjen**im**
TOŽILNIK: povampîrjena
MESTNIK: pri povampîrjen**ih**
ORODNIK: s povampîrjen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: povampîrjenje
RODILNIK: povampîrjen**ja**
DAJALNIK: povampîrjen**ju**
TOŽILNIK: povampîrjenje
MESTNIK: pri povampîrjen**ju**
ORODNIK: s povampîrjen**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: povampîrjen**i**
RODILNIK: povampîrjen**aj**
DAJALNIK: povampîrjen**ema**
TOŽILNIK: povampîrjen**i**
MESTNIK: pri povampîrjen**ih**
ORODNIK: s povampîrjen**jema**

množina

IMENOVALNIK: povampîrjenja
RODILNIK: povampîrjen**aj**
DAJALNIK: povampîrjen**jem**
TOŽILNIK: povampîrjen**ja**
MESTNIK: pri povampîrjen**ih**
ORODNIK: s povampîrjen**ji**

IZVOR

iz *vampiriti se* iz ↑vampir

pozávna pozávne samostalnik ženskega spola [pozáuna]

POMEN

1. trobilo iz dolge cevi z dvema zavojema s pomičnim mehanizmom za spreminjanje tonske višine

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

altovska pozavna

▪ Na torkovem koncertu nas bodo popeljali skozi renesančne suite in baročne sonate do sodobnih del za baročne in moderne *pozavne*.

▪ V naši zasedbi se oglašajo šalmaji (predniki današnje oboe) in renesančna *pozavna*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

igrati pozavno

- V različnih orkestrih, tako v operi kot big bandu, je igral *pozavno*.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
igrati na pozavno
 - Glasbeniku, ki igra na *pozavno*, rečemo pozavnist ali trombonist.
- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**
solist na pozavni
 - Nocoj se bo predstavil kot skladatelj, solist na *pozavni* in dirigent svetovno priznanega komornega ansambla za sodobno glasbo.
- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**
igranje na pozavno
 - Igranja na *pozavno* se je začel učiti leta 1960, kasneje pa je študij instrumenta združil še s kompozicijo in teorijo.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
 - Med študijem se je preživljal z igranjem *pozavne*.
 - Izza odprtih vrat so se zaslišali blagi zvoki *pozavne*.
- ▶ priredna zveza
pozavna in bariton, pozavna in rog, pozavna in saksofon, pozavna in trobenta
 - Solist večera, pozavnist, bo nastopil s koncertom za *pozavno* in orkester.
 - V glasbeni šoli igram *pozavno* in bariton že sedem let.
 - V devetih glasbenih točkah je predstavil kar pet lastnih skladb za *pozavno* in klavir.
- 1.1. igranje tega trobila**
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
študirati pozavno
 - Mladost je preživel v Ljubljani, nato pa v Parizu študiral *pozavno*, komorno igro, zasebno pa še kompozicijo.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
profesor pozavne | študij pozavne
 - Ko sem po štirih letih končal študij *pozavne*, sem igral v več orkestrih.
 - Pot ga je odpeljala na študij glasbe v Pariz z željo, da se vrne in postane profesor *pozavne*.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
delo za pozavno
 - Poustvaril je številna dela za *pozavno* in napisal več solističnih, komornih, orkestrskih in zborovskih del.
 - Umetnika sta nehote opozorila na eno pomanjkljivost: premalo izvornih skladb za *pozavno*.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
seminar za pozavno
 - Udeleženci seminarja za trobento in *pozavno* prinesite s seboj solistično, orkestrsko ali komorno literaturo.

IZGOVOR IN OBLIKE
jakostni

[pozáuna]
IPA: [pɔ'za:una]
tonemski
[pozâuna]
IPA: [pɔzá:unà]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: pozávna
RODILNIK: pozávne
DAJALNIK: pozávni
TOŽILNIK: pozávno
MESTNIK: pri pozávni
ORODNIK: s pozávno

dvojina

IMENOVALNIK: pozávni
RODILNIK: pozávni
DAJALNIK: pozávnama
TOŽILNIK: pozávni
MESTNIK: pri pozávna
ORODNIK: s pozávnama

množina

IMENOVALNIK: pozávne
RODILNIK: pozávni
DAJALNIK: pozávnam
TOŽILNIK: pozávne
MESTNIK: pri pozávna
ORODNIK: s pozávnam

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: pozâvna
RODILNIK: pozâvne
DAJALNIK: pozâvni
TOŽILNIK: pozâvno
MESTNIK: pri pozâvni
ORODNIK: s pozâvno

dvojina

IMENOVALNIK: pozâvni
RODILNIK: pozâvni
DAJALNIK: pozâvnama
TOŽILNIK: pozâvni
MESTNIK: pri pozâvna
ORODNIK: s pozâvnama

množina

IMENOVALNIK: pozâvne
RODILNIK: pozâvni
DAJALNIK: pozâvnam
TOŽILNIK: pozâvne
MESTNIK: pri pozâvna
ORODNIK: s pozâvnami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Posaune*, to pa iz stfrc. *busine*, *buisine* < lat. *būcina* 'lovski, pastirski rog'

pozavnistka pozavnistke samostalnik ženskega spola

[pozaʊnistka]

POMEN

ženska, ki igra pozavno, navadno kot poklicna glasbenica

• *Pozavnistka* je z dušo in telesom v glasbi že od svojega petega leta starosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pozaʊnistka]

IPA: [pɔzaʊ'ni:stka]

tonemski

[pozaʊnistka]

IPA: [pɔzaʊni:stka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pozavnistka

RODILNIK: pozavnistke

DAJALNIK: pozavnistki

TOŽILNIK: pozavnistko

MESTNIK: pri pozavnistki

ORODNIK: s pozavnistko

dvojina

IMENOVALNIK: pozavnistki

RODILNIK: pozavnistk

DAJALNIK: pozavnistkama

TOŽILNIK: pozavnistki

MESTNIK: pri pozavnistkah

ORODNIK: s pozavnistkama

množina

IMENOVALNIK: pozavnistke

RODILNIK: pozavnistk

DAJALNIK: pozavnistkam

TOŽILNIK: pozavnistke

MESTNIK: pri pozavnistkah

ORODNIK: s pozavnistkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pozavnistka

RODILNIK: pozavnistke

DAJALNIK: pozavnistki

TOŽILNIK: pozavnistko

MESTNIK: pri pozavnistki

ORODNIK: s pozavnistko

dvojina

IMENOVALNIK: pozavnistki

RODILNIK: pozavnistk

DAJALNIK: pozavnistkama

TOŽILNIK: pozavnistki

MESTNIK: pri pozavnistkah

ORODNIK: s pozavnistkama

množina

IMENOVALNIK: pozavnistke

RODILNIK: pozavnistk

DAJALNIK: pozavnistkam

TOŽILNIK: pozavnistke

MESTNIK: pri pozavnistkah

ORODNIK: s pozavnistkami

IZVOR

↑pozavnist

precedíti precedím dovršni glagol [precedíti]

POMEN

1. ločiti trdno snov od tekočine s pretakanjem skozi kaj luknjičastega, mrežastega

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

precediti čaj, mleko, pijačo, sok, vodo | precediti juho, marinado, omako, osnovo | precediti kis |

precediti kremo | precediti maso, mešanico | precediti tekočino | precediti vsebino

• Skozi krpo ali gosto cedilo *precedimo* juho v drug lonec.

• Brusnice in vodo zmešamo v mešalniku in tekočino *precedimo* ali pretlačimo skozi sito.

• Vsebino *precedimo*, da ločimo orehe od žganja, in liker je pripravljen.

• 1 do 2 žlički rmana prelijemo s kropom, počakamo 5 minut in čaj *precedimo*.

▶ **glag.** + skozi + sam. beseda v tožilniku

precediti skozi cedilo, sito | precediti skozi filter | precediti skozi gazo, krpo, tkanino

• Ko je juha kuhana, jo *precedimo* skozi gosto cedilo, lahko si pomagamo z bombažno gazo.

• Tekočino *precedimo* skozi papirnati kavni filter, da odstranimo vse liste.

• Mešanica naj stoji štirinajst dni, nato pa jo *precedimo* skozi gazo.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku

precediti v kozarec | precediti v kozico, posodo | precediti v steklenico, stekleničko | precediti v vrč

• Sestavine dobro stresemo v ročnem mešalniku in *precedimo* v ohlajen kozarec za koktajl.

• Ko ocvirki porumenijo, mast odcedimo in *precedimo* v posodo za shranjevanje.

• Lijak obložimo z gazo in liker *precedimo* v sterilizirano steklenico, zapremo in označimo.

▶ **glag.** + po + števnik + količinski sam.

precediti po *n* dneh | precediti po *n* minutah

• Po treh dneh *precedimo* skozi gazo ali, še bolje, prefiltriramo skozi filtrirni papir.

• Jedilno žlico cvetov prelijte s skodelico vrele vode in po desetih minutah *precedite*.

▶ **glag.** + čez + števnik + količinski sam.

precediti čez *n* minut

• Posušena zelišča stresemo v liter vrele vode, pokrijemo in čez pet minut *precedimo*.

▶ **glag.** + iz + sam. beseda v roditelju

- Sok iz pekača *precedimo* v kozico in pri tem posnamemo čim več maščobe, ki plava na vrhu.

2. v obliki **precediti se ločiti se na trdno snov in tekočino ob pretakanju skozi kaj luknjičastega, mrežastega**

- Skozi ogromne škržne reže *se* voda *precedi*, plankton ostane na njih.
- V bezgavkah *se* limfa očisti in *precedi*. Tako ostanejo v bezgavkah vsi mikrobi, ki jih levkocitom še ni uspelo uničiti.

3. v obliki **precediti se**, ekspresivno **iti skozi proces presojanja, vrednotenja, odbiranja**

- Zadnje čase v slovenski dramatiki niti ni nekih novih, prelomnih tekstov ... Bomo videli, kaj *se bo precedilo* skozi čas.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[precedíti]

IPA: [pɾɛtsɛˈdiːti]

tonemski

[precedíti] tudi [precedîti]

IPA: [pɾɛtsɛdiːtí] tudi [pɾɛtsɛdiːti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: precedíti

NAMENILNIK: precedít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: precedím

2. OSEBA: precedíš

3. OSEBA: precedí

dvojina

1. OSEBA: precedíva

2. OSEBA: precedíta

3. OSEBA: precedíta

množina

1. OSEBA: precedímo

2. OSEBA: precedíte

3. OSEBA: precedíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: precêdi in precédi

dvojina

1. OSEBA: precedíva

2. OSEBA: precedíta

množina

1. OSEBA: precedímo

2. OSEBA: precedíte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: precédil in precedíl

DVOJINA: precedíla

MNOŽINA: precedíli

ženski spol

EDNINA: precedíla

DVOJINA: precedíli

MNOŽINA: precedíle

srednji spol

EDNINA: precedílo

DVOJINA: precedíli

MNOŽINA: precedíla

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precejèn

RODILNIK: precejênega

DAJALNIK: precejênemu

TOŽILNIK: precejèn

živo precejênega

MESTNIK: pri precejênem

ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêna

RODILNIK: precejênih

DAJALNIK: precejênima

TOŽILNIK: precejêna

MESTNIK: pri precejênih

ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêni

RODILNIK: precejênih

DAJALNIK: precejênim

TOŽILNIK: precejêne

MESTNIK: pri precejênih

ORODNIK: s precejênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejêna

RODILNIK: precejêne

DAJALNIK: precejêni

TOŽILNIK: precejêno

MESTNIK: pri precejêni

ORODNIK: s precejêno

dvojina

IMENOVALNIK: precejêni

RODILNIK: precejênih

DAJALNIK: precejênima

TOŽILNIK: precejêni

MESTNIK: pri precejênih

ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêne

RODILNIK: precejênih

DAJALNIK: precejênim

TOŽILNIK: precejêne

MESTNIK: pri precejênih

ORODNIK: s precejênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejêno

RODILNIK: precejênega
DAJALNIK: precejênemu
TOŽILNIK: precejêno
MESTNIK: pri precejênem
ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêni
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênima
TOŽILNIK: precejêni
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêna
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêna
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

DELEŽJE NA -*vš*: precedívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: precejênje
RODILNIK: precejênja
DAJALNIK: precejênju
TOŽILNIK: precejênje
MESTNIK: pri precejênju
ORODNIK: s precejênjem

dvojina

IMENOVALNIK: precejênji
RODILNIK: precejênj
DAJALNIK: precejênjema
TOŽILNIK: precejênji
MESTNIK: pri precejênjih
ORODNIK: s precejênjema

množina

IMENOVALNIK: precejênja
RODILNIK: precejênj
DAJALNIK: precejênjem
TOŽILNIK: precejênja
MESTNIK: pri precejênjih
ORODNIK: s precejênji

tonemsko

NEDOLOČNIK: precedíti tudi precedíti

NAMENILNIK: precedít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: precedím
2. OSEBA: precedíš
3. OSEBA: precedí

dvojina

1. OSEBA: precedíva
2. OSEBA: precedíta
3. OSEBA: precedíta

množina

1. OSEBA: precedímo

2. OSEBA: precedíte
3. OSEBA: precedíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: precédi in precédi

dvojina

1. OSEBA: precédíva
2. OSEBA: precédíta

množina

1. OSEBA: precédímo
2. OSEBA: precédíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: precêdil in precédíl

DVOJINA: precédíla

MNOŽINA: precédíli

ženski spol

EDNINA: precédíla

DVOJINA: precédíli

MNOŽINA: precédíle

srednji spol

EDNINA: precédílo

DVOJINA: precédíli

MNOŽINA: precédíla

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precejên

RODILNIK: precejênega

DAJALNIK: precejênemu

TOŽILNIK: precejên

živo precejênega

MESTNIK: pri precejênem

ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêna

RODILNIK: precejênih

DAJALNIK: precejênima

TOŽILNIK: precejêna

MESTNIK: pri precejênih

ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejéni

RODILNIK: precejênih

DAJALNIK: precejênim

TOŽILNIK: precejéne

MESTNIK: pri precejênih

ORODNIK: s precejênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejéna

RODILNIK: precejéne

DAJALNIK: precejéni

TOŽILNIK: precejéno

MESTNIK: pri precejéni

ORODNIK: s precejéno

dvojina

IMENOVALNIK: precejéni
RODILNIK: precejénih
DAJALNIK: precejénima
TOŽILNIK: precejéni
MESTNIK: pri precejénih
ORODNIK: s precejénima

množina

IMENOVALNIK: precejéne
RODILNIK: precejénih
DAJALNIK: precejénim
TOŽILNIK: precejéne
MESTNIK: pri precejénih
ORODNIK: s precejénimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejéno
RODILNIK: precejénega
DAJALNIK: precejénemu
TOŽILNIK: precejéno
MESTNIK: pri precejénem
ORODNIK: s precejénim

dvojina

IMENOVALNIK: precejéni
RODILNIK: precejénih
DAJALNIK: precejénima
TOŽILNIK: precejéni
MESTNIK: pri precejénih
ORODNIK: s precejénima

množina

IMENOVALNIK: precejéna
RODILNIK: precejénih
DAJALNIK: precejénim
TOŽILNIK: precejéna
MESTNIK: pri precejénih
ORODNIK: s precejénimi

DELEŽJE NA -vš/: precedívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: precejénje
RODILNIK: precejénja
DAJALNIK: precejénju
TOŽILNIK: precejénje
MESTNIK: pri precejénju
ORODNIK: s precejénjem

dvojina

IMENOVALNIK: precejénji in precejénji
RODILNIK: precejénj
DAJALNIK: precejénjema in precejénjema
TOŽILNIK: precejénji in precejénji
MESTNIK: pri precejénjih tudi pri precejénjih
ORODNIK: s precejénjema in s precejénjema

množina

IMENOVALNIK: precejénja tudi precejénja
RODILNIK: precejénj
DAJALNIK: precejénjem tudi precejénjem

TOŽILNIK: precejénja tudi precejénja
MESTNIK: pri precejénjih tudi pri precejénjih
ORODNIK: s precejénji tudi s precejénji

v obliki **precediti se**

jakostni

[precedíti se]
IPA: [pɾɛtsɛˈdiːti se]

tonemski

[precedíti se] tudi [precedíti se]
IPA: [pɾɛtsɛdiːti se] tudi [pɾɛtsɛdiːti se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: precedíti se
NAMENILNIK: precedít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: precedím se
2. OSEBA: precedíš se
3. OSEBA: precedí se

dvojina

1. OSEBA: precedíva se
2. OSEBA: precedíta se
3. OSEBA: precedíta se

množina

1. OSEBA: precedímo se
2. OSEBA: precedíte se
3. OSEBA: precedíjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: precêdi se in precédi se

dvojina

1. OSEBA: precedíva se
2. OSEBA: precedíta se

množina

1. OSEBA: precedímo se
2. OSEBA: precedíte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: precédil se in precedíl se
DVOJINA: precedíla se
MNOŽINA: precedíli se

ženski spol

EDNINA: precedíla se
DVOJINA: precedíli se
MNOŽINA: precedíle se

srednji spol

EDNINA: precedílo se
DVOJINA: precedíli se
MNOŽINA: precedíla se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precején
RODILNIK: precejénega

DAJALNIK: precejênemu
TOŽILNIK: precejên
živo precejênega
MESTNIK: pri precejênem
ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêna
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênima
TOŽILNIK: precejêna
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêni
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêne
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejêna
RODILNIK: precejêne
DAJALNIK: precejêni
TOŽILNIK: precejêno
MESTNIK: pri precejêni
ORODNIK: s precejêno

dvojina

IMENOVALNIK: precejêni
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênima
TOŽILNIK: precejêni
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêne
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêne
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejêno
RODILNIK: precejênega
DAJALNIK: precejênemu
TOŽILNIK: precejêno
MESTNIK: pri precejênem
ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêni
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênima
TOŽILNIK: precejêni
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêna
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêna
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

DELEŽJE NA -vš/: precedívši se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: precejênje
RODILNIK: precejênja
DAJALNIK: precejênju
TOŽILNIK: precejênje
MESTNIK: pri precejênju
ORODNIK: s precejênjem

dvojina

IMENOVALNIK: precejênji
RODILNIK: precejênj
DAJALNIK: precejênjema
TOŽILNIK: precejênji
MESTNIK: pri precejênjih
ORODNIK: s precejênjema

množina

IMENOVALNIK: precejênja
RODILNIK: precejênj
DAJALNIK: precejênjem
TOŽILNIK: precejênja
MESTNIK: pri precejênjih
ORODNIK: s precejênji

tonemsko

NEDOLOČNIK: precedíti se tudi precedíti se

NAMENILNIK: precedít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: precedím se
2. OSEBA: precedíš se
3. OSEBA: precedí se

dvojina

1. OSEBA: precedíva se
2. OSEBA: precedíta se
3. OSEBA: precedíta se

množina

1. OSEBA: precedímo se
2. OSEBA: precedíte se
3. OSEBA: precedíjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: precédi se in precédi se

dvojina

1. OSEBA: precedíva se
2. OSEBA: precedíta se

množina

1. OSEBA: precedímo se
2. OSEBA: precedíte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: precêdil se in precedîl se

DVOJINA: precedîla se

MNOŽINA: precedîli se

ženski spol

EDNINA: precedîla se

DVOJINA: precedîli se

MNOŽINA: precedîle se

srednji spol

EDNINA: precedîlo se

DVOJINA: precedîli se

MNOŽINA: precedîla se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precejèn

RODILNIK: precejénega

DAJALNIK: precejénemu

TOŽILNIK: precejèn

živo precejénega

MESTNIK: pri precejénem

ORODNIK: s precejénim

dvojina

IMENOVALNIK: precejéna

RODILNIK: precejénih

DAJALNIK: precejénima

TOŽILNIK: precejéna

MESTNIK: pri precejénih

ORODNIK: s precejénima

množina

IMENOVALNIK: precejéni

RODILNIK: precejénih

DAJALNIK: precejénim

TOŽILNIK: precejéne

MESTNIK: pri precejénih

ORODNIK: s precejénimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejéna

RODILNIK: precejéne

DAJALNIK: precejéni

TOŽILNIK: precejéno

MESTNIK: pri precejéni

ORODNIK: s precejéno

dvojina

IMENOVALNIK: precejéni

RODILNIK: precejénih

DAJALNIK: precejénima

TOŽILNIK: precejéni

MESTNIK: pri precejénih

ORODNIK: s precejénima

množina

IMENOVALNIK: precejéne

RODILNIK: precejénih

DAJALNIK: precejénim

TOŽILNIK: precejéne

MESTNIK: pri precejénih

ORODNIK: s precejénimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejéno

RODILNIK: precejénega

DAJALNIK: precejénemu

TOŽILNIK: precejéno

MESTNIK: pri precejénem

ORODNIK: s precejénim

dvojina

IMENOVALNIK: precejéni

RODILNIK: precejénih

DAJALNIK: precejénima

TOŽILNIK: precejéni

MESTNIK: pri precejénih

ORODNIK: s precejénima

množina

IMENOVALNIK: precejéna

RODILNIK: precejénih

DAJALNIK: precejénim

TOŽILNIK: precejéna

MESTNIK: pri precejénih

ORODNIK: s precejénimi

DELEŽJE NA -vš/: precedîvši se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: precejénje

RODILNIK: precejénja

DAJALNIK: precejénju

TOŽILNIK: precejénje

MESTNIK: pri precejénju

ORODNIK: s precejénjem

dvojina

IMENOVALNIK: precejénji in precejénji

RODILNIK: precejénj

DAJALNIK: precejénjema in precejénjema

TOŽILNIK: precejénji in precejénji

MESTNIK: pri precejénjih tudi pri precejénjih

ORODNIK: s precejénjema in s precejénjema

množina

IMENOVALNIK: precejénja tudi precejénja

RODILNIK: precejénj

DAJALNIK: precejénjem tudi precejénjem

TOŽILNIK: precejénja tudi precejénja

MESTNIK: pri precejénjih tudi pri precejénjih

ORODNIK: s precejénji tudi s precejénji

FRAZELOGIJA

izcediti/precediti/pocediti skozi zobe

izcediti skozi zobe

precediti skozi zobe

pocediti skozi zobe

s težavo, zelo počasi, nejevoljno reči, povedati kaj

- »Neverjetno,« *je izcedila skozi zobe.* »Ta avto je prava pošast.«
- »Saj sem ti že rekel,« *je precedil skozi zobe.*
- Potem ko so že mesece križarili po odprtem morju, *je eden izmed mornarjev jezno pocedil skozi zobe:*
»Sramota, da takole blodimo po morju, ne da bi vedeli, kje je kaj!«

IZVOR

↑cediti

precêjati precêjam nedovršni glagol [precêjati]

POMEN

1. ločevati trdno snov od tekočine s pretakanjem skozi kaj luknjičastega, mrežastega; SIN.: cediti

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

precejati vodo

- Mnoge izmed tisočih vrst morskih polžev strgajo alge, nekatere vrste pa s pomočjo škrg *precejajo* vodo in pobirajo planktonsko hrano.
- Ledvice s svojim delovanjem *precejajo* kri in izločajo odvečno vodo, odpadne snovi ter uravnavajo elektrolite.
- Kupci so lahko spremljali postopek, v katerem so mleko *precejali* skozi dve tanki gazi in ga potem ohladili.
- Tak tip sokovnika najprej predela sadje ali zelenjavo v kašo, kašo pa nato s hitrim vrtenjem potiska v cedilo in tako *preceja* sok.

▶ **glag.** + skozi + sam. beseda v tožilniku

- Sinji kit morsko vodo *preceja* skozi rožene vose, ki mu visijo z zgornje čeljusti.

▶ **glag.** + iz + sam. beseda v roditelju

- Manta se hrani z drobnimi planktonskimi rakci, ki jih *preceja* iz vode skozi škržne reže.

2. v obliki **precejati se** ločevati se na trdno snov in tekočino ob pretakanju skozi kaj luknjičastega, mrežastega

- V ledvičnih telescih *se* kri *preceja* ali filtrira. Iz krvi se izloči odvečna voda, soli in sečnina.
- Prek notranjih natrganih robov vosi *se preceja* voda, majhni planktonski rakci pa potujejo v prebavilo.

3. v obliki **precejati se**, ekspresivno prehajati, premikati se kam, navadno počasi, postopoma

- Iz Rašice in z Dobropolja *se* ne *preceja* v Krko ravno najčistejša vodica.
- Treba je imeti napolnjene fonde. In seveda *se* bo to *precejalo* iz državnega proračuna znatno bolj.

3.1. v obliki **precejati se**, ekspresivno prehajati, biti znaven skozi kaj, navadno počasi, postopoma

▶ **glag.** + skozi + sam. beseda v tožilniku

- Dokler se listje na drevju popolnoma ne razvije, *se* pisana svetloba *preceja* skozi krošnje do gozdnih tal.

- Svetloba jutranjega svita *se* je *precejala* skozi postrani spuščeno senčilo.

4. v obliki **precejati se** teči počasi in v manjših količinah; SIN.: cediti

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

- Po pritokih *se* večino leta *precejajo* le skromni potočki.
- Voda je slabše kakovosti in se slabše očisti, saj *se* običajno *preceja* po glinenih ali škrljastih zemljinah.

5. ekspresivno delati, da gre kaj skozi proces presojanja, vrednotenja, odbiranja

- Novinarji *precejamo* informacije in plasiramo tisto, kar se nam zdi v dnevu najbolj zanimivo.
- Opozoril je, da ni dogodka ali stvari, ki se ne bi ocenjeval ali *precejal* skozi strankarsko logiko.

6. v obliki **precejati se**, ekspresivno iti skozi proces presojanja, vrednotenja, odbiranja

- Misli, ki so se porajale in zapisale, so *se precejale* skozi različne izkušnje, lastne in tuje, bližnje in tudi bolj oddaljene.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[precêjati]

IPA: [prɛˈtseːjati]

tonemski

[precêjati]

IPA: [prɛtsɛːjâti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: precêjati

NAMENILNIK: precêjat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: precêjam

2. OSEBA: precêjaš

3. OSEBA: precêja

dvojina

1. OSEBA: precêjava

2. OSEBA: precêjata

3. OSEBA: precêjata

množina

1. OSEBA: precêjamo

2. OSEBA: precêjate

3. OSEBA: precêjajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: precêjaj

dvojina

1. OSEBA: precêjajva

2. OSEBA: precêjajta

množina

1. OSEBA: precêjajmo

2. OSEBA: precêjajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: precêjal
DVOJINA: precêjala
MNOŽINA: precêjali

ženski spol

EDNINA: precêjala
DVOJINA: precêjali
MNOŽINA: precêjale

srednji spol

EDNINA: precêjalo
DVOJINA: precêjali
MNOŽINA: precêjala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precejajóč
RODILNIK: precejajóč**ega**
DAJALNIK: precejajóč**emu**
TOŽILNIK: precejajóč
 živo precejajóč**ega**
MESTNIK: pri precejajóč**em**
ORODNIK: s precejajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: precejajóča
RODILNIK: precejajóč**ih**
DAJALNIK: precejajóč**ima**
TOŽILNIK: precejajóča
MESTNIK: pri precejajóč**ih**
ORODNIK: s precejajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: precejajóči
RODILNIK: precejajóč**ih**
DAJALNIK: precejajóč**im**
TOŽILNIK: precejajóče
MESTNIK: pri precejajóč**ih**
ORODNIK: s precejajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejajóča
RODILNIK: precejajóč**e**
DAJALNIK: precejajóč**i**
TOŽILNIK: precejajóč**o**
MESTNIK: pri precejajóč**i**
ORODNIK: s precejajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: precejajóči
RODILNIK: precejajóč**ih**
DAJALNIK: precejajóč**ima**
TOŽILNIK: precejajóč**i**
MESTNIK: pri precejajóč**ih**
ORODNIK: s precejajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: precejajóče
RODILNIK: precejajóč**ih**
DAJALNIK: precejajóč**im**
TOŽILNIK: precejajóč**e**

MESTNIK: pri precejajóč**ih**
ORODNIK: s precejajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejajóče
RODILNIK: precejajóč**ega**
DAJALNIK: precejajóč**emu**
TOŽILNIK: precejajóče
MESTNIK: pri precejajóč**em**
ORODNIK: s precejajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: precejajóči
RODILNIK: precejajóč**ih**
DAJALNIK: precejajóč**ima**
TOŽILNIK: precejajóči
MESTNIK: pri precejajóč**ih**
ORODNIK: s precejajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: precejajóča
RODILNIK: precejajóč**ih**
DAJALNIK: precejajóč**im**
TOŽILNIK: precejajóča
MESTNIK: pri precejajóč**ih**
ORODNIK: s precejajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precêjan
RODILNIK: precêjan**ega**
DAJALNIK: precêjan**emu**
TOŽILNIK: precêjan
 živo precêjan**ega**
MESTNIK: pri precêjan**em**
ORODNIK: s precêjan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: precêjana
RODILNIK: precêjan**ih**
DAJALNIK: precêjan**ima**
TOŽILNIK: precêjana
MESTNIK: pri precêjan**ih**
ORODNIK: s precêjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: precêjani
RODILNIK: precêjan**ih**
DAJALNIK: precêjan**im**
TOŽILNIK: precêjane
MESTNIK: pri precêjan**ih**
ORODNIK: s precêjan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precêjana
RODILNIK: precêjane
DAJALNIK: precêjani
TOŽILNIK: precêjano
MESTNIK: pri precêjani
ORODNIK: s precêjano

dvojina

IMENOVALNIK: precêjani
 RODILNIK: precêjan**ih**
 DAJALNIK: precêjan**ima**
 TOŽILNIK: precêjani
 MESTNIK: pri precêjan**ih**
 ORODNIK: s precêjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: precêjane
 RODILNIK: precêjan**ih**
 DAJALNIK: precêjan**im**
 TOŽILNIK: precêjane
 MESTNIK: pri precêjan**ih**
 ORODNIK: s precêjan**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: precêjano
 RODILNIK: precêjan**ega**
 DAJALNIK: precêjan**emu**
 TOŽILNIK: precêjano
 MESTNIK: pri precêjan**em**
 ORODNIK: s precêjan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: precêjani
 RODILNIK: precêjan**ih**
 DAJALNIK: precêjan**ima**
 TOŽILNIK: precêjani
 MESTNIK: pri precêjan**ih**
 ORODNIK: s precêjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: precêjana
 RODILNIK: precêjan**ih**
 DAJALNIK: precêjan**im**
 TOŽILNIK: precêjana
 MESTNIK: pri precêjan**ih**
 ORODNIK: s precêjan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: precej**aje**

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: precêjan**je**
 RODILNIK: precêjan**ja**
 DAJALNIK: precêjan**ju**
 TOŽILNIK: precêjan**je**
 MESTNIK: pri precêjan**ju**
 ORODNIK: s precêjan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: precêjan**ji**
 RODILNIK: precêjan**j**
 DAJALNIK: precêjan**jema**
 TOŽILNIK: precêjan**ji**
 MESTNIK: pri precêjan**jih**
 ORODNIK: s precêjan**jema**

množina

IMENOVALNIK: precêjan**ja**
 RODILNIK: precêjan**j**
 DAJALNIK: precêjan**jem**

TOŽILNIK: precêjan**ja**
 MESTNIK: pri precêjan**jih**
 ORODNIK: s precêjan**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: precêjati
 NAMENILNIK: precêjat

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: precêj**am**
2. OSEBA: precêj**aš**
3. OSEBA: precêj**a**

dvojina

1. OSEBA: precêj**ava**
2. OSEBA: precêj**ata**
3. OSEBA: precêj**ata**

množina

1. OSEBA: precêj**amo**
2. OSEBA: precêj**ate**
3. OSEBA: precêj**ajo**

velelnik**ednina**

2. OSEBA: precêj**aj**

dvojina

1. OSEBA: precêj**ajva**
2. OSEBA: precêj**ajta**

množina

1. OSEBA: precêj**ajmo**
2. OSEBA: precêj**ajte**

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: precêj**al**
 DVOJINA: precêj**ala**
 MNOŽINA: precêj**ali**

ženski spol

EDNINA: precêj**ala** in precêj**ala**
 DVOJINA: precêj**ali**
 MNOŽINA: precêj**ale**

srednji spol

EDNINA: precêj**alo**
 DVOJINA: precêj**ali**
 MNOŽINA: precêj**ala**

deležnik na -č**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: precejaj**oč** tudi precejaj**ôč**
 RODILNIK: precejaj**očega**
 DAJALNIK: precejaj**očemu**
 TOŽILNIK: precejaj**oč** tudi precejaj**ôč**
 živo precejaj**očega**
 MESTNIK: pri precejaj**očem**
 ORODNIK: s precejaj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: precejaj**oča**
 RODILNIK: precejaj**očih**
 DAJALNIK: precejaj**očima**
 TOŽILNIK: precejaj**oča**

MESTNIK: pri precejajóčih
ORODNIK: s precejajóčima

množina

IMENOVALNIK: precejajóči
RODILNIK: precejajóčih
DAJALNIK: precejajóčim
TOŽILNIK: precejajóče
MESTNIK: pri precejajóčih
ORODNIK: s precejajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejajóča
RODILNIK: precejajóče
DAJALNIK: precejajóči
TOŽILNIK: precejajóčo
MESTNIK: pri precejajóči
ORODNIK: s precejajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: precejajóči
RODILNIK: precejajóčih
DAJALNIK: precejajóčima
TOŽILNIK: precejajóči
MESTNIK: pri precejajóčih
ORODNIK: s precejajóčima

množina

IMENOVALNIK: precejajóče
RODILNIK: precejajóčih
DAJALNIK: precejajóčim
TOŽILNIK: precejajóče
MESTNIK: pri precejajóčih
ORODNIK: s precejajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejajóče
RODILNIK: precejajóčega
DAJALNIK: precejajóčemu
TOŽILNIK: precejajóče
MESTNIK: pri precejajóčem
ORODNIK: s precejajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: precejajóči
RODILNIK: precejajóčih
DAJALNIK: precejajóčima
TOŽILNIK: precejajóči
MESTNIK: pri precejajóčih
ORODNIK: s precejajóčima

množina

IMENOVALNIK: precejajóča
RODILNIK: precejajóčih
DAJALNIK: precejajóčim
TOŽILNIK: precejajóča
MESTNIK: pri precejajóčih
ORODNIK: s precejajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precéjan
RODILNIK: precéjanega
DAJALNIK: precéjanemu
TOŽILNIK: precéjan
živo precéjanega
MESTNIK: pri precéjanem
ORODNIK: s precéjanim

dvojina

IMENOVALNIK: precéjana
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanima
TOŽILNIK: precéjana
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanima

množina

IMENOVALNIK: precéjani
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanim
TOŽILNIK: precéjane
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precéjana
RODILNIK: precéjane
DAJALNIK: precéjani
TOŽILNIK: precéjano
MESTNIK: pri precéjani
ORODNIK: s precéjano

dvojina

IMENOVALNIK: precéjani
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanima
TOŽILNIK: precéjani
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanima

množina

IMENOVALNIK: precéjane
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanim
TOŽILNIK: precéjane
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precéjano
RODILNIK: precéjanega
DAJALNIK: precéjanemu
TOŽILNIK: precéjano
MESTNIK: pri precéjanem
ORODNIK: s precéjanim

dvojina

IMENOVALNIK: precéjani
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanima
TOŽILNIK: precéjani

MESTNIK: pri precéjan**ih**
ORODNIK: s precéjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: precéj**ana**
RODILNIK: precéjan**ih**
DAJALNIK: precéjan**im**
TOŽILNIK: precéj**ana**
MESTNIK: pri precéjan**ih**
ORODNIK: s precéjan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: precej**aje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: precéjan**je**
RODILNIK: precéjan**ja**
DAJALNIK: precéjan**ju**
TOŽILNIK: precéjan**je**
MESTNIK: pri precéjan**ju**
ORODNIK: s precéjan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: precéjan**ji** in precéjan**ji**
RODILNIK: precéjan**j**
DAJALNIK: precéjan**jema** in precéjan**jema**
TOŽILNIK: precéjan**ji** in precéjan**ji**
MESTNIK: pri precéjan**jih**
ORODNIK: s precéjan**jema** in s precéjan**jema**

množina

IMENOVALNIK: precéjan**ja**
RODILNIK: precéjan**j**
DAJALNIK: precéjan**jem**
TOŽILNIK: precéjan**ja**
MESTNIK: pri precéjan**jih**
ORODNIK: s precéjan**ji**

v obliki **precejati se**

jakostni

[precéjati se]
IPA: [prɛˈtse:jati se]

tonemski

[precéjati se]
IPA: [prɛtsɛ:játi sɛ]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: precéjati se
NAMENILNIK: precéjat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: precéj**am** se
2. OSEBA: precéj**aš** se
3. OSEBA: precéj**a** se

dvojina

1. OSEBA: precéj**ava** se
2. OSEBA: precéj**ata** se
3. OSEBA: precéj**ata** se

množina

1. OSEBA: precéj**amo** se

2. OSEBA: precéj**ate** se
3. OSEBA: precéj**ajo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: precéj**aj** se

dvojina

1. OSEBA: precéj**ajva** se
2. OSEBA: precéj**ajta** se

množina

1. OSEBA: precéj**ajmo** se
2. OSEBA: precéj**ajte** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: precéj**al** se
DVOJINA: precéj**ala** se
MNOŽINA: precéj**ali** se

ženski spol

EDNINA: precéj**ala** se
DVOJINA: precéj**ali** se
MNOŽINA: precéj**ale** se

srednji spol

EDNINA: precéj**alo** se
DVOJINA: precéj**ali** se
MNOŽINA: precéj**ala** se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precejaj**oč** se
RODILNIK: precejaj**očega** se
DAJALNIK: precejaj**očemu** se
TOŽILNIK: precejaj**oč** se
živo precejaj**očega** se
MESTNIK: pri precejaj**očem** se
ORODNIK: s precejaj**očim** se

dvojina

IMENOVALNIK: precejaj**oč**a se
RODILNIK: precejaj**očih** se
DAJALNIK: precejaj**očima** se
TOŽILNIK: precejaj**oč**a se
MESTNIK: pri precejaj**očih** se
ORODNIK: s precejaj**očima** se

množina

IMENOVALNIK: precejaj**oč**i se
RODILNIK: precejaj**očih** se
DAJALNIK: precejaj**očim** se
TOŽILNIK: precejaj**oč**e se
MESTNIK: pri precejaj**očih** se
ORODNIK: s precejaj**očimi** se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejaj**oč**a se
RODILNIK: precejaj**oč**e se
DAJALNIK: precejaj**oč**i se
TOŽILNIK: precejaj**oč**o se
MESTNIK: pri precejaj**oč**i se
ORODNIK: s precejaj**oč**o se

dvojina

IMENOVALNIK: precejajóči se
 RODILNIK: precejajóčih se
 DAJALNIK: precejajóčima se
 TOŽILNIK: precejajóči se
 MESTNIK: pri precejajóčih se
 ORODNIK: s precejajóčima se

množina

IMENOVALNIK: precejajóče se
 RODILNIK: precejajóčih se
 DAJALNIK: precejajóčim se
 TOŽILNIK: precejajóče se
 MESTNIK: pri precejajóčih se
 ORODNIK: s precejajóčimi se

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: precejajóče se
 RODILNIK: precejajóčega se
 DAJALNIK: precejajóčem se
 TOŽILNIK: precejajóče se
 MESTNIK: pri precejajóčem se
 ORODNIK: s precejajóčim se

dvojina

IMENOVALNIK: precejajóči se
 RODILNIK: precejajóčih se
 DAJALNIK: precejajóčima se
 TOŽILNIK: precejajóči se
 MESTNIK: pri precejajóčih se
 ORODNIK: s precejajóčima se

množina

IMENOVALNIK: precejajóča se
 RODILNIK: precejajóčih se
 DAJALNIK: precejajóčim se
 TOŽILNIK: precejajóča se
 MESTNIK: pri precejajóčih se
 ORODNIK: s precejajóčimi se

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: precêjan
 RODILNIK: precêjanega
 DAJALNIK: precêjanemu
 TOŽILNIK: precêjan
 živo precêjanega
 MESTNIK: pri precêjanem
 ORODNIK: s precêjanim

dvojina

IMENOVALNIK: precêjana
 RODILNIK: precêjanih
 DAJALNIK: precêjanima
 TOŽILNIK: precêjana
 MESTNIK: pri precêjanih
 ORODNIK: s precêjanima

množina

IMENOVALNIK: precêjani
 RODILNIK: precêjanih

DAJALNIK: precêjanim
 TOŽILNIK: precêjane
 MESTNIK: pri precêjanih
 ORODNIK: s precêjanimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: precêjana
 RODILNIK: precêjane
 DAJALNIK: precêjani
 TOŽILNIK: precêjano
 MESTNIK: pri precêjani
 ORODNIK: s precêjano

dvojina

IMENOVALNIK: precêjani
 RODILNIK: precêjanih
 DAJALNIK: precêjanima
 TOŽILNIK: precêjani
 MESTNIK: pri precêjanih
 ORODNIK: s precêjanima

množina

IMENOVALNIK: precêjane
 RODILNIK: precêjanih
 DAJALNIK: precêjanim
 TOŽILNIK: precêjane
 MESTNIK: pri precêjanih
 ORODNIK: s precêjanimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: precêjano
 RODILNIK: precêjanega
 DAJALNIK: precêjanemu
 TOŽILNIK: precêjano
 MESTNIK: pri precêjanem
 ORODNIK: s precêjanim

dvojina

IMENOVALNIK: precêjani
 RODILNIK: precêjanih
 DAJALNIK: precêjanima
 TOŽILNIK: precêjani
 MESTNIK: pri precêjanih
 ORODNIK: s precêjanima

množina

IMENOVALNIK: precêjana
 RODILNIK: precêjanih
 DAJALNIK: precêjanim
 TOŽILNIK: precêjana
 MESTNIK: pri precêjanih
 ORODNIK: s precêjanimi

DELEŽJE NA *-aje*: precejáje se

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: precêjanje
 RODILNIK: precêjanja
 DAJALNIK: precêjanju
 TOŽILNIK: precêjanje
 MESTNIK: pri precêjanju

ORODNIK: s precêjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: precêjanji

RODILNIK: precêjanj

DAJALNIK: precêjanjema

TOŽILNIK: precêjanji

MESTNIK: pri precêjanjih

ORODNIK: s precêjanjema

množina

IMENOVALNIK: precêjanja

RODILNIK: precêjanj

DAJALNIK: precêjanjem

TOŽILNIK: precêjanja

MESTNIK: pri precêjanjih

ORODNIK: s precêjanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: precéjati se

NAMENILNIK: precéjat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: precéjam se

2. OSEBA: precéjaš se

3. OSEBA: precéja se

dvojina

1. OSEBA: precéjava se

2. OSEBA: precéjata se

3. OSEBA: precéjata se

množina

1. OSEBA: precéjamo se

2. OSEBA: precéjate se

3. OSEBA: precéjajo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: precéjaj se

dvojina

1. OSEBA: precéjajva se

2. OSEBA: precéjajta se

množina

1. OSEBA: precéjajmo se

2. OSEBA: precéjajte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: precéjal se

DVOJINA: precéjala se

MNOŽINA: precéjali se

ženski spol

EDNINA: precéjala se in precéjala se

DVOJINA: precéjali se

MNOŽINA: precéjale se

srednji spol

EDNINA: precéjalo se

DVOJINA: precéjali se

MNOŽINA: precéjala se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precejajoč se tudi precejajoč se

RODILNIK: precejajočega se

DAJALNIK: precejajočemu se

TOŽILNIK: precejajoč se tudi precejajoč se

živo precejajočega se

MESTNIK: pri precejajočem se

ORODNIK: s precejajočim se

dvojina

IMENOVALNIK: precejajoča se

RODILNIK: precejajočih se

DAJALNIK: precejajočima se

TOŽILNIK: precejajoča se

MESTNIK: pri precejajočih se

ORODNIK: s precejajočima se

množina

IMENOVALNIK: precejajočiči se

RODILNIK: precejajočih se

DAJALNIK: precejajočim se

TOŽILNIK: precejajočiče se

MESTNIK: pri precejajočih se

ORODNIK: s precejajočičimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejajočča se

RODILNIK: precejajočče se

DAJALNIK: precejajoččiči se

TOŽILNIK: precejajoččo se

MESTNIK: pri precejajoččiči se

ORODNIK: s precejajoččo se

dvojina

IMENOVALNIK: precejajoččiči se

RODILNIK: precejajoččih se

DAJALNIK: precejajoččima se

TOŽILNIK: precejajoččiči se

MESTNIK: pri precejajoččih se

ORODNIK: s precejajoččima se

množina

IMENOVALNIK: precejajočče se

RODILNIK: precejajoččih se

DAJALNIK: precejajoččim se

TOŽILNIK: precejajočče se

MESTNIK: pri precejajoččih se

ORODNIK: s precejajoččimi se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejajočče se

RODILNIK: precejajoččega se

DAJALNIK: precejajoččemu se

TOŽILNIK: precejajočče se

MESTNIK: pri precejajoččem se

ORODNIK: s precejajoččim se

dvojina

IMENOVALNIK: precejajoččiči se

RODILNIK: precejajoččih se

DAJALNIK: precejajoččima se

TOŽILNIK: precejajoččiči se

MESTNIK: pri precejajočih se
ORODNIK: s precejajočima se

množina

IMENOVALNIK: precejajoča se
RODILNIK: precejajočih se
DAJALNIK: precejajočim se
TOŽILNIK: precejajoča se
MESTNIK: pri precejajočih se
ORODNIK: s precejajočimi se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precéjan
RODILNIK: precéjanega
DAJALNIK: precéjanemu
TOŽILNIK: precéjan
živo precéjanega
MESTNIK: pri precéjanem
ORODNIK: s precéjanim

dvojina

IMENOVALNIK: precéjana
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanima
TOŽILNIK: precéjana
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanima

množina

IMENOVALNIK: precéjani
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanim
TOŽILNIK: precéjane
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precéjana
RODILNIK: precéjane
DAJALNIK: precéjani
TOŽILNIK: precéjano
MESTNIK: pri precéjani
ORODNIK: s precéjano

dvojina

IMENOVALNIK: precéjani
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanima
TOŽILNIK: precéjani
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanima

množina

IMENOVALNIK: precéjane
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanim
TOŽILNIK: precéjane
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precéjano
RODILNIK: precéjanega
DAJALNIK: precéjanemu
TOŽILNIK: precéjano
MESTNIK: pri precéjanem
ORODNIK: s precéjanim

dvojina

IMENOVALNIK: precéjani
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanima
TOŽILNIK: precéjani
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanima

množina

IMENOVALNIK: precéjana
RODILNIK: precéjanih
DAJALNIK: precéjanim
TOŽILNIK: precéjana
MESTNIK: pri precéjanih
ORODNIK: s precéjanimi

DELEŽJE NA *-aje*: precejâje se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: precéjanje
RODILNIK: precéjanja
DAJALNIK: precéjanju
TOŽILNIK: precéjanje
MESTNIK: pri precéjanju
ORODNIK: s precéjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: precéjanji in precéjanji
RODILNIK: precéjanj
DAJALNIK: precéjanjema in precéjanjema
TOŽILNIK: precéjanji in precéjanji
MESTNIK: pri precéjanjih
ORODNIK: s precéjanjema in s precéjanjema

množina

IMENOVALNIK: precéjanja
RODILNIK: precéjanj
DAJALNIK: precéjanjem
TOŽILNIK: precéjanja
MESTNIK: pri precéjanjih
ORODNIK: s precéjanji

IZVOR

↑precediti

prehľadíti se prehľadím se dovršni glagol [prehľadíti se]

POMEN

1. zboleti za prehladom

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
ljudje, otroci se prehladijo

▪ Redno telesno aktivni ljudje *se* redko *prehladijo*, če pa jih prehlad vseeno preseneti, so njihovi simptomi razmeroma blagi, kaže raziskava.

▪ Ker je pomladi enkrat toplo, enkrat mrzlo, *se* otroci in tudi starejši zelo hitro *prehladijo* in začnejo kašljati.

▶ prisl. + **glag.**

hitro se prehladiti | hudo, malo, močno, pošteno se prehladiti | pogosto se prehladiti

▪ Kaj hitro *se prehladimo*, če imamo v vlažnem zimskem vremenu vlažno ali mokro obutev ali obleko.

▪ Bil je že tako rahlega zdravja, v nekurjenem prostoru pa *se* je hudo *prehladil*.

▪ Pogosto *se prehladi*, kot bi bil njen imunski sistem šibak.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

▪ Za glas se bojim in *se* ne smem *prehladiti*, zato me pozimi zagotovo ne boste srečali brez kape.

▶ **glag.** + zaradi + sam. beseda v rodilniku

▪ *Prehladimo se* zaradi okužbe z virusi in ne zato, ker nas zebe.

▶ **glag.** + na + sam. beseda v mestniku

▪ Tekmovalci smo *se* malo *prehladili* na cilju, ko smo na dežju kar precej časa čakali na razglasitev uradnih rezultatov.

2. v obliki **prehladiti** ustvariti pogoje, v katerih kdo lahko zboli za prehladom

▪ Otroke lahko kopamo, ko imajo vročino. V topli kopeli, ki ji postopoma dodajamo hladno vodo, celo znižujemo nevarno visoko telesno temperaturo. Seveda pazimo, da otroka ne *prehladimo*.

2.1. ustvariti pogoje, v katerih se sluznica lahko vname

▪ Klimatska naprava mora ohladiti zrak in zrak mora ohladiti nas. V nasprotnem primeru se vam lahko obeta prehlad, bolečine v vratu, lahko si *prehladite* oko ali uho.

▪ Psičku ne dovolite, da moli glavo skozi okno, saj si tako velikokrat *prehladi* oči.

3. ekspresivno **ne vzhajati zaradi prenizke temperature, nihanja temperature**

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

testo se prehladi

▪ Treba je paziti, da *se* testo oziroma potica ne *prehladi*, zato mora biti prostor ogret na vsaj 20 stopinj Celzija.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[prehladí se]

IPA: [preɣla'di:ti se]

tonemski

[prehladí se] tudi [prehláđti se]

IPA: [preɣladi:tí se] tudi [preɣladi:tí se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: prehladíti se

NAMENILNIK: prehladíť se in prehladíť se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: prehladí**m** se

2. OSEBA: prehladí**š** se

3. OSEBA: prehladí se

dvojina

1. OSEBA: prehladí**va** se

2. OSEBA: prehladí**ta** se

3. OSEBA: prehladí**ta** se

množina

1. OSEBA: prehladí**mo** se

2. OSEBA: prehladí**te** se

3. OSEBA: prehladí**jo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: prehlá**di** se

dvojina

1. OSEBA: prehladí**va** se

2. OSEBA: prehladí**ta** se

množina

1. OSEBA: prehladí**mo** se

2. OSEBA: prehladí**te** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: prehlá**dil** se in prehlá**díl** se

DVOJINA: prehladí**la** se

MNOŽINA: prehladí**li** se

ženski spol

EDNINA: prehladí**la** se

DVOJINA: prehladí**li** se

MNOŽINA: prehladí**le** se

srednji spol

EDNINA: prehladí**lo** se

DVOJINA: prehladí**li** se

MNOŽINA: prehladí**la** se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**n

RODILNIK: prehlaj**è**nega

DAJALNIK: prehlaj**è**nemu

TOŽILNIK: prehlaj**è**n

živo prehlaj**è**nega

MESTNIK: pri prehlaj**è**nem

ORODNIK: s prehlaj**è**nim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**na

RODILNIK: prehlaj**è**nih

DAJALNIK: prehlaj**è**nima

TOŽILNIK: prehlaj**è**na

MESTNIK: pri prehlaj**è**nih

ORODNIK: s prehlaj**è**nima

množina

IMENOVALNIK: prehlajêni
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênim
TOŽILNIK: prehlajêne
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajêna
RODILNIK: prehlajêne
DAJALNIK: prehlajêni
TOŽILNIK: prehlajêno
MESTNIK: pri prehlajêni
ORODNIK: s prehlajêno

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajêni
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênima
TOŽILNIK: prehlajêni
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênima

množina

IMENOVALNIK: prehlajêne
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênim
TOŽILNIK: prehlajêne
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajêno
RODILNIK: prehlajênega
DAJALNIK: prehlajênemu
TOŽILNIK: prehlajêno
MESTNIK: pri prehlajênem
ORODNIK: s prehlajênim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajêni
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênima
TOŽILNIK: prehlajêni
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênima

množina

IMENOVALNIK: prehlajêna
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênim
TOŽILNIK: prehlajêna
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênimi

DELEŽJE NA -VŠĚ: prehladívšĚ se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: prehlajênje
RODILNIK: prehlajênja
DAJALNIK: prehlajênju

TOŽILNIK: prehlajênje
MESTNIK: pri prehlajênju
ORODNIK: s prehlajênjem

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajênji
RODILNIK: prehlajênj
DAJALNIK: prehlajênjema
TOŽILNIK: prehlajênji
MESTNIK: pri prehlajênjih
ORODNIK: s prehlajênjema

množina

IMENOVALNIK: prehlajênja
RODILNIK: prehlajênj
DAJALNIK: prehlajênjem
TOŽILNIK: prehlajênja
MESTNIK: pri prehlajênjih
ORODNIK: s prehlajênji

tonemsko

NEDOLOČNIK: prehladġti se tudi prehladġti se
NAMENILNIK: prehladġt se in prehladġt se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: prehladġm se
2. OSEBA: prehladġš se
3. OSEBA: prehladġ se

dvojina

1. OSEBA: prehladġva se
2. OSEBA: prehladġta se
3. OSEBA: prehladġta se

množina

1. OSEBA: prehladġmo se
2. OSEBA: prehladġte se
3. OSEBA: prehladġjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: prehladġ se

dvojina

1. OSEBA: prehladġva se
2. OSEBA: prehladġta se

množina

1. OSEBA: prehladġmo se
2. OSEBA: prehladġte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: prehladġil se in prehladġl se
DVOJINA: prehladġila se
MNOŽINA: prehladġili se

ženski spol

EDNINA: prehladġla se
DVOJINA: prehladġli se
MNOŽINA: prehladġle se

srednji spol

EDNINA: prehladġlo se
DVOJINA: prehladġli se
MNOŽINA: prehladġla se

deležnik na -n

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: prehlajèn
 RODILNIK: prehlajénega
 DAJALNIK: prehlajénemu
 TOŽILNIK: prehlajèn
 živo prehlajénega
 MESTNIK: pri prehlajénem
 ORODNIK: s prehlajénim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajéna
 RODILNIK: prehlajénih
 DAJALNIK: prehlajénima
 TOŽILNIK: prehlajéna
 MESTNIK: pri prehlajénih
 ORODNIK: s prehlajénima

množina

IMENOVALNIK: prehlajéni
 RODILNIK: prehlajénih
 DAJALNIK: prehlajénim
 TOŽILNIK: prehlajéne
 MESTNIK: pri prehlajénih
 ORODNIK: s prehlajénimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: prehlajéna
 RODILNIK: prehlajéne
 DAJALNIK: prehlajéni
 TOŽILNIK: prehlajéno
 MESTNIK: pri prehlajéni
 ORODNIK: s prehlajéno

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajéni
 RODILNIK: prehlajénih
 DAJALNIK: prehlajénima
 TOŽILNIK: prehlajéni
 MESTNIK: pri prehlajénih
 ORODNIK: s prehlajénima

množina

IMENOVALNIK: prehlajéne
 RODILNIK: prehlajénih
 DAJALNIK: prehlajénim
 TOŽILNIK: prehlajéne
 MESTNIK: pri prehlajénih
 ORODNIK: s prehlajénimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: prehlajéno
 RODILNIK: prehlajénega
 DAJALNIK: prehlajénemu
 TOŽILNIK: prehlajéno
 MESTNIK: pri prehlajénem
 ORODNIK: s prehlajénim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajéni
 RODILNIK: prehlajénih

DAJALNIK: prehlajénima
 TOŽILNIK: prehlajéni
 MESTNIK: pri prehlajénih
 ORODNIK: s prehlajénima

množina

IMENOVALNIK: prehlajéna
 RODILNIK: prehlajénih
 DAJALNIK: prehlajénim
 TOŽILNIK: prehlajéna
 MESTNIK: pri prehlajénih
 ORODNIK: s prehlajénimi

DELEŽJE NA -vš/: prehladîvši se

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: prehlajénje
 RODILNIK: prehlajénja
 DAJALNIK: prehlajénju
 TOŽILNIK: prehlajénje
 MESTNIK: pri prehlajénju
 ORODNIK: s prehlajénjem

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajénji in prehlajénji
 RODILNIK: prehlajénj
 DAJALNIK: prehlajénjema in prehlajénjema
 TOŽILNIK: prehlajénji in prehlajénji
 MESTNIK: pri prehlajénjih tudi pri prehlajénjih
 ORODNIK: s prehlajénjema in s prehlajénjema

množina

IMENOVALNIK: prehlajénja tudi prehlajénja
 RODILNIK: prehlajénj
 DAJALNIK: prehlajénjem tudi prehlajénjem
 TOŽILNIK: prehlajénja tudi prehlajénja
 MESTNIK: pri prehlajénjih tudi pri prehlajénjih
 ORODNIK: s prehlajénji tudi s prehlajénji

v obliki **prehladiti**

jakostni

[prehladíti]
 IPA: [prɛxla'di:ti]

tonemski

[prehladíti] tudi [prehladîti]
 IPA: [prɛxla:di:tí] tudi [prɛxla:di:ti]

VZOREC**jakostno**

NEDOLOČNIK: prehladíti
 NAMENILNIK: prehladít in prehladit

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: prehladí**m**
2. OSEBA: prehladí**š**
3. OSEBA: prehladí

dvojina

1. OSEBA: prehladí**va**
2. OSEBA: prehladí**ta**
3. OSEBA: prehladí**ta**

množina

1. OSEBA: prehladí**mo**
2. OSEBA: prehladí**te**
3. OSEBA: prehladí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: prehlá**di**

dvojina

1. OSEBA: prehladí**va**
2. OSEBA: prehladí**ta**

množina

1. OSEBA: prehladí**mo**
2. OSEBA: prehladí**te**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: prehládil in prehládíl
DVOJINA: prehladí**la**
MNOŽINA: prehladí**li**

ženski spol

EDNINA: prehladí**la**
DVOJINA: prehladí**li**
MNOŽINA: prehladí**le**

srednji spol

EDNINA: prehladí**lo**
DVOJINA: prehladí**li**
MNOŽINA: prehladí**la**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**
RODILNIK: prehlaj**è**ne**ga**
DAJALNIK: prehlaj**è**ne**mu**
TOŽILNIK: prehlaj**è**
 živo prehlaj**è**ne**ga**
MESTNIK: pri prehlaj**è**ne**m**
ORODNIK: s prehlaj**è**ni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**na
RODILNIK: prehlaj**è**ni**h**
DAJALNIK: prehlaj**è**ni**ma**
TOŽILNIK: prehlaj**è**na
MESTNIK: pri prehlaj**è**ni**h**
ORODNIK: s prehlaj**è**ni**ma**

množina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**ni
RODILNIK: prehlaj**è**ni**h**
DAJALNIK: prehlaj**è**ni**m**
TOŽILNIK: prehlaj**è**ne
MESTNIK: pri prehlaj**è**ni**h**
ORODNIK: s prehlaj**è**ni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**na
RODILNIK: prehlaj**è**ne
DAJALNIK: prehlaj**è**ni
TOŽILNIK: prehlaj**è**no

MESTNIK: pri prehlaj**è**ni
ORODNIK: s prehlaj**è**no

dvojina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**ni
RODILNIK: prehlaj**è**ni**h**
DAJALNIK: prehlaj**è**ni**ma**
TOŽILNIK: prehlaj**è**ni
MESTNIK: pri prehlaj**è**ni**h**
ORODNIK: s prehlaj**è**ni**ma**

množina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**ne
RODILNIK: prehlaj**è**ni**h**
DAJALNIK: prehlaj**è**ni**m**
TOŽILNIK: prehlaj**è**ne
MESTNIK: pri prehlaj**è**ni**h**
ORODNIK: s prehlaj**è**ni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**no
RODILNIK: prehlaj**è**ne**ga**
DAJALNIK: prehlaj**è**ne**mu**
TOŽILNIK: prehlaj**è**no
MESTNIK: pri prehlaj**è**ne**m**
ORODNIK: s prehlaj**è**ni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**ni
RODILNIK: prehlaj**è**ni**h**
DAJALNIK: prehlaj**è**ni**ma**
TOŽILNIK: prehlaj**è**ni
MESTNIK: pri prehlaj**è**ni**h**
ORODNIK: s prehlaj**è**ni**ma**

množina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**na
RODILNIK: prehlaj**è**ni**h**
DAJALNIK: prehlaj**è**ni**m**
TOŽILNIK: prehlaj**è**na
MESTNIK: pri prehlaj**è**ni**h**
ORODNIK: s prehlaj**è**ni**mi**

DELEŽJE NA -vš/: prehlad**í**vš**í**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**nje
RODILNIK: prehlaj**è**n**ja**
DAJALNIK: prehlaj**è**n**ju**
TOŽILNIK: prehlaj**è**nje
MESTNIK: pri prehlaj**è**n**ju**
ORODNIK: s prehlaj**è**n**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**n**ji**
RODILNIK: prehlaj**è**n**j**
DAJALNIK: prehlaj**è**n**jema**
TOŽILNIK: prehlaj**è**n**ji**
MESTNIK: pri prehlaj**è**n**jih**
ORODNIK: s prehlaj**è**n**jema**

množina

IMENOVALNIK: prehlaj**è**n**ja**

RODILNIK: prehlajênj
DAJALNIK: prehlajênjem
TOŽILNIK: prehlajênja
MESTNIK: pri prehlajênjih
ORODNIK: s prehlajênji

tonemsko

NEDOLOČNIK: prehladíti tudi prehladíti

NAMENILNIK: prehladît in prehladît

sedanjik

ednina

1. OSEBA: prehladím
2. OSEBA: prehladiš
3. OSEBA: prehladi

dvojina

1. OSEBA: prehladíva
2. OSEBA: prehladíta
3. OSEBA: prehladíta

množina

1. OSEBA: prehladímo
2. OSEBA: prehladíte
3. OSEBA: prehladíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: prehladi

dvojina

1. OSEBA: prehladíva
2. OSEBA: prehladíta

množina

1. OSEBA: prehladímo
2. OSEBA: prehladíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: prehlâdil in prehlâdîl

DVOJINA: prehladîla

MNOŽINA: prehladîli

ženski spol

EDNINA: prehladîla

DVOJINA: prehladîli

MNOŽINA: prehladîle

srednji spol

EDNINA: prehladîlo

DVOJINA: prehladîli

MNOŽINA: prehladîla

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajên

RODILNIK: prehlajénega

DAJALNIK: prehlajénemu

TOŽILNIK: prehlajên

živo prehlajénega

MESTNIK: pri prehlajénem

ORODNIK: s prehlajénim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajéna

RODILNIK: prehlajénih

DAJALNIK: prehlajénima

TOŽILNIK: prehlajéna

MESTNIK: pri prehlajénih

ORODNIK: s prehlajénima

množina

IMENOVALNIK: prehlajéni

RODILNIK: prehlajénih

DAJALNIK: prehlajénim

TOŽILNIK: prehlajéne

MESTNIK: pri prehlajénih

ORODNIK: s prehlajénimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajéna

RODILNIK: prehlajéne

DAJALNIK: prehlajéni

TOŽILNIK: prehlajéno

MESTNIK: pri prehlajéni

ORODNIK: s prehlajéno

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajéni

RODILNIK: prehlajénih

DAJALNIK: prehlajénima

TOŽILNIK: prehlajéni

MESTNIK: pri prehlajénih

ORODNIK: s prehlajénima

množina

IMENOVALNIK: prehlajéne

RODILNIK: prehlajénih

DAJALNIK: prehlajénim

TOŽILNIK: prehlajéne

MESTNIK: pri prehlajénih

ORODNIK: s prehlajénimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajéno

RODILNIK: prehlajénega

DAJALNIK: prehlajénemu

TOŽILNIK: prehlajéno

MESTNIK: pri prehlajénem

ORODNIK: s prehlajénim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajéni

RODILNIK: prehlajénih

DAJALNIK: prehlajénima

TOŽILNIK: prehlajéni

MESTNIK: pri prehlajénih

ORODNIK: s prehlajénima

množina

IMENOVALNIK: prehlajéna

RODILNIK: prehlajénih

DAJALNIK: prehlajénim

TOŽILNIK: prehlajéna

MESTNIK: pri prehlajénih

ORODNIK: s prehlajénimi

DELEŽJE NA -vš': prehladîvši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: prehlajénje
RODILNIK: prehlajénja
DAJALNIK: prehlajénju
TOŽILNIK: prehlajénje
MESTNIK: pri prehlajénju
ORODNIK: s prehlajénjem

dvojina

IMENOVANIK: prehlajénji in prehlajénji
RODILNIK: prehlajénj
DAJALNIK: prehlajénjema in prehlajénjema
TOŽILNIK: prehlajénji in prehlajénji
MESTNIK: pri prehlajénjih tudi pri prehlajénjih
ORODNIK: s prehlajénjema in s prehlajénjema

množina

IMENOVANIK: prehlajénja tudi prehlajénja
RODILNIK: prehlajénj
DAJALNIK: prehlajénjem tudi prehlajénjem
TOŽILNIK: prehlajénja tudi prehlajénja
MESTNIK: pri prehlajénjih tudi pri prehlajénjih
ORODNIK: s prehlajénji tudi s prehlajénji

IZVOR

↑hladiti

prehládni prehládna prehládno pridevnik [prehládni]

POMEN

1. ki je v zvezi s prehladom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prehladne bolezni, okužbe | prehladne tegobe, težave | prehladna obolenja

- *Prehladne* bolezni se ne prenašajo samo s kihanjem, kašljem ali govorjenjem, temveč tudi z rokami oziroma dotikom.
- V času različnih *prehladnih* okužb si krepimo telo s hojo po svežem zraku ter uživanjem lahke in biološko bogate hrane.
- Na prvem mestu je dosledna higiena, izjemno pomembna je predvsem pri *prehladnih* težavah.
- Najboljša obramba pred *prehladnimi* obolenji je učinkovit imunski sistem, ki zagotavlja večjo telesno odpornost.

▶ **priređna zveza**

prehladni in gripozni

- Zdravljenje *prehladnih* in gripoznih obolenj je simptomatsko in je še posebej pomembno v prvih treh dneh.
- Vodstvo bolnišnic mora občasno, predvsem ob širjenju *prehladnih* in viroznih obolenj, omejiti obiske.

1.1. ki spremlja prehlad, je značilen za prehlad

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prehladni nahod | prehladni simptomi, znaki

▪ Farmacevti svetujejo, naj si bolniki s *prehladnim* nahodom izpirajo nosno sluznico s fiziološko raztopino večkrat na dan.

▪ *Prehladni* simptomi trajajo od 4 do 7 dni, simptomi alergijskega rinitisa pa ne pojenjajo, dokler je navzoč alergen.

1.2. ki povzročā prehlad

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prehladni virusi

- Cepivo nas zaščiťi proti virusu gripe, ne pa tudi proti drugim številnim *prehladnim* virusom.
- Zeliščna para čisti zamašen nos, če pa je temperatura pare 45 stopinj Celzija ali višja, ubije tudi *prehladne* klice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[prehládni]

IPA: [prɛxˈlaːdni]

tonemski

[prehládni]

IPA: [prɛxláːdni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: prehládni
RODILNIK: prehládnega
DAJALNIK: prehládnemu
TOŽILNIK: prehládni
živo prehládnega
MESTNIK: pri prehládnem
ORODNIK: s prehládnim

dvojina

IMENOVANIK: prehládna
RODILNIK: prehládnih
DAJALNIK: prehládnima
TOŽILNIK: prehládna
MESTNIK: pri prehládnih
ORODNIK: s prehládnima

množina

IMENOVANIK: prehládni
RODILNIK: prehládnih
DAJALNIK: prehládnim
TOŽILNIK: prehládne
MESTNIK: pri prehládnih
ORODNIK: s prehládnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: prehládna
RODILNIK: prehládne
DAJALNIK: prehládni
TOŽILNIK: prehládno
MESTNIK: pri prehládni

ORODNIK: s prehládno

dvojina

IMENOVALNIK: prehládni

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnima

TOŽILNIK: prehládni

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnima

množina

IMENOVALNIK: prehládne

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnim

TOŽILNIK: prehládne

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehládno

RODILNIK: prehládnega

DAJALNIK: prehládnemu

TOŽILNIK: prehládno

MESTNIK: pri prehládnem

ORODNIK: s prehládnim

dvojina

IMENOVALNIK: prehládni

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnima

TOŽILNIK: prehládni

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnima

množina

IMENOVALNIK: prehládna

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnim

TOŽILNIK: prehládna

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prehládni

RODILNIK: prehládnega

DAJALNIK: prehládnemu

TOŽILNIK: prehládni

živo prehládnega

MESTNIK: pri prehládnem

ORODNIK: s prehládnim

dvojina

IMENOVALNIK: prehládna

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnima

TOŽILNIK: prehládna

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnima

množina

IMENOVALNIK: prehládni

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnim

TOŽILNIK: prehládne

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prehládna

RODILNIK: prehládne

DAJALNIK: prehládni

TOŽILNIK: prehládno

MESTNIK: pri prehládni

ORODNIK: s prehládno

dvojina

IMENOVALNIK: prehládni

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnima

TOŽILNIK: prehládni

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnima

množina

IMENOVALNIK: prehládne

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnim

TOŽILNIK: prehládne

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehládno

RODILNIK: prehládnega

DAJALNIK: prehládnemu

TOŽILNIK: prehládno

MESTNIK: pri prehládnem

ORODNIK: s prehládnim

dvojina

IMENOVALNIK: prehládni

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnima

TOŽILNIK: prehládni

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnima

množina

IMENOVALNIK: prehládna

RODILNIK: prehládnih

DAJALNIK: prehládnim

TOŽILNIK: prehládna

MESTNIK: pri prehládnih

ORODNIK: s prehládnimi

IZVOR

↑prehľad

prelisičiti prelisičim nedovršni glagol [prelisičiti]

POMEN

1. ekspresivno z določenim namenom zavesti koga, zlasti z iznajdljivostjo, bistrostjo, kršenjem pravil

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

hoteti, morati, ne moči, želeli prelisičiti | poskusiti, poskušati, skušati prelisičiti | pustiti se prelisičiti | uspeti prelisičiti | znati prelisičiti

- Studentje so nas skušali *prelisičiti* s pretečenimi karticami ali pa s karticami, ki so bile last koga drugega.
- Varuhi reda in miru se niso pustili *prelisičiti*, tako da so pridno »razdelili« listke vsem, ki so nepravilno parkirali.
- Včasih sploh ne vemo, kdaj je naš otrok prekoračil mejo, ker so otroci zelo iznajdljivi in jim pogosto uspe *prelisičiti* svoje starše.

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

prelisičiti obrambo, vratarja | prelisičiti nasprotnika, tekmeča | prelisičiti policijo

- Domači kolesar je v znanem slogu *prelisičil* tekmece.
- Ostali tekmi sta se končali z visokima zmagama, poraženca pa nista niti enkrat uspela *prelisičiti* nasprotnikovih vratarjev.
- Snemalka se je ničkolikokrat izognila patroljam ali *prelisičila* policijo; nekoč je posnetke pretihotapila tako, da se je preoblekla v domačinko.

▶ **prisl.** + **glag.**

težko prelisičiti

- Vedo, da je trd pogajalec in da ga je težko *prelisičiti*.
- Čeprav nekoliko počasnejši, kot je bil pred tremi pomladmi, je zlahka *prelisičil* nasprotnike.

2. ekspresivno namerno povzročiti, doseči, da kaj poteka, deluje drugače, kot je običajno, načrtovano, zlasti z uporabo česa neustreznega, nedovoljenega, nepričakovanega

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

prelisičiti čas | prelisičiti lakoto | prelisičiti možgane, telo | prelisičiti naravo, smrt | prelisičiti sistem

- Odločimo se, da ne bomo iskali bližnjic s kemičnimi sredstvi, s katerimi bi poskušali *prelisičiti* naravo.
- Kadar želimo shujšati, je dobro poznati zvijače, s katerimi *prelisičimo* lakoto.
- Tableta, s katero bi lahko možgane *prelisičili*, da bi shranjevali le prijetne spomine, bi brez dvoma dodobra spremenila človeka.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

dati se prelisičiti | hoteti, morati, ne moči, želeli prelisičiti | poskušati prelisičiti | uspeti prelisičiti | znati prelisičiti

- Rop je trajal vsega pet minut, roparjem pa je celo uspelo *prelisičiti* nadzorni sistem, saj so ukradli posnete kasete.
- Poligrafa se ne da *prelisičiti*, saj zapisuje zgolj fiziološke odzive našega telesa, mogoče pa je prevarati slabega poligrafista, ki napačno interpretira izpise.

- Nekaterim novim oblikam mikrobov uspe *prelisičiti* imunski sistem in se mu izogniti tako, da posnemajo telesne proteine.

▶ **prisl.** + **glag.**

zlahka prelisičiti

- Poskusite brbončice nekako *prelisičiti*, da bodo cenile bolj zdravo hrano.
- Vse slike zasloni tehnologij neprestano uporabljajo zvijače, ki vedno znova *prelisičijo* človeško oko.
- Ob pomoči kreme za nego kože okrog oči bomo zlahka *prelisičili* čas.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[preli'sičiti]

IPA: [preli'si:tʃiti]

tonemski

[preli'sičiti]

IPA: [preli:sì:tʃíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: prelisičiti

NAMENILNIK: prelisičit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: prelisičim

2. OSEBA: prelisičiš

3. OSEBA: prelisiči

dvojina

1. OSEBA: prelisičiva

2. OSEBA: prelisičita

3. OSEBA: prelisičita

množina

1. OSEBA: prelisičimo

2. OSEBA: prelisičite

3. OSEBA: prelisičijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: prelisiči

dvojina

1. OSEBA: prelisičiva

2. OSEBA: prelisičita

množina

1. OSEBA: prelisičimo

2. OSEBA: prelisičite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: prelisičil

DVOJINA: prelisičila

MNOŽINA: prelisičili

ženski spol

EDNINA: prelisičila

DVOJINA: prelisičili

MNOŽINA: prelisičile

srednji spol

EDNINA: prelisčilo
DVOJINA: prelisčili
MNOŽINA: prelisčila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prelisčen
RODILNIK: prelisčenega
DAJALNIK: prelisčenemu
TOŽILNIK: prelisčen
 živo prelisčenega
MESTNIK: pri prelisčenem
ORODNIK: s prelisčenim

dvojina

IMENOVALNIK: prelisčena
RODILNIK: prelisčenih
DAJALNIK: prelisčenima
TOŽILNIK: prelisčena
MESTNIK: pri prelisčenih
ORODNIK: s prelisčenima

množina

IMENOVALNIK: prelisčeni
RODILNIK: prelisčenih
DAJALNIK: prelisčenim
TOŽILNIK: prelisčene
MESTNIK: pri prelisčenih
ORODNIK: s prelisčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prelisčena
RODILNIK: prelisčene
DAJALNIK: prelisčeni
TOŽILNIK: prelisčeno
MESTNIK: pri prelisčeni
ORODNIK: s prelisčeno

dvojina

IMENOVALNIK: prelisčeni
RODILNIK: prelisčenih
DAJALNIK: prelisčenima
TOŽILNIK: prelisčeni
MESTNIK: pri prelisčenih
ORODNIK: s prelisčenima

množina

IMENOVALNIK: prelisčene
RODILNIK: prelisčenih
DAJALNIK: prelisčenim
TOŽILNIK: prelisčene
MESTNIK: pri prelisčenih
ORODNIK: s prelisčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prelisčeno
RODILNIK: prelisčenega
DAJALNIK: prelisčenemu
TOŽILNIK: prelisčeno

MESTNIK: pri prelisčenem

ORODNIK: s prelisčenim

dvojina

IMENOVALNIK: prelisčeni

RODILNIK: prelisčenih

DAJALNIK: prelisčenima

TOŽILNIK: prelisčeni

MESTNIK: pri prelisčenih

ORODNIK: s prelisčenima

množina

IMENOVALNIK: prelisčena

RODILNIK: prelisčenih

DAJALNIK: prelisčenim

TOŽILNIK: prelisčena

MESTNIK: pri prelisčenih

ORODNIK: s prelisčenimi

DELEŽJE NA -vš/: prelisčívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: prelisčenje

RODILNIK: prelisčenja

DAJALNIK: prelisčenju

TOŽILNIK: prelisčenje

MESTNIK: pri prelisčenju

ORODNIK: s prelisčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: prelisčenji

RODILNIK: prelisčenj

DAJALNIK: prelisčenjema

TOŽILNIK: prelisčenji

MESTNIK: pri prelisčenjih

ORODNIK: s prelisčenjema

množina

IMENOVALNIK: prelisčenja

RODILNIK: prelisčenj

DAJALNIK: prelisčenjem

TOŽILNIK: prelisčenja

MESTNIK: pri prelisčenjih

ORODNIK: s prelisčenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: prelisčiti

NAMENILNIK: prelisčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: prelisčim

2. OSEBA: prelisčiš

3. OSEBA: prelisči

dvojina

1. OSEBA: prelisčiva

2. OSEBA: prelisčita

3. OSEBA: prelisčita

množina

1. OSEBA: prelisčimo

2. OSEBA: prelisčite

3. OSEBA: prelisčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: prelisíči

dvojina

1. OSEBA: prelisíčiva

2. OSEBA: prelisíčita

množina

1. OSEBA: prelisíčimo

2. OSEBA: prelisíčite

deležnik na -l**moški spol**

EDNINA: prelisíčil

DVOJINA: prelisíčila

MNOŽINA: prelisíčili

ženski spol

EDNINA: prelisíčila in prelisíčila

DVOJINA: prelisíčili

MNOŽINA: prelisíčile

srednji spol

EDNINA: prelisíčilo

DVOJINA: prelisíčili

MNOŽINA: prelisíčila

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: prelisíčen

RODILNIK: prelisíčenega

DAJALNIK: prelisíčenemu

TOŽILNIK: prelisíčen

živo prelisíčenega

MESTNIK: pri prelisíčenem

ORODNIK: s prelisíčenim

dvojina

IMENOVALNIK: prelisíčena

RODILNIK: prelisíčenih

DAJALNIK: prelisíčenima

TOŽILNIK: prelisíčena

MESTNIK: pri prelisíčenih

ORODNIK: s prelisíčenima

množina

IMENOVALNIK: prelisíčeni

RODILNIK: prelisíčenih

DAJALNIK: prelisíčenim

TOŽILNIK: prelisíčene

MESTNIK: pri prelisíčenih

ORODNIK: s prelisíčenimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: prelisíčena

RODILNIK: prelisíčene

DAJALNIK: prelisíčeni

TOŽILNIK: prelisíčeno

MESTNIK: pri prelisíčeni

ORODNIK: s prelisíčeno

dvojina

IMENOVALNIK: prelisíčeni

RODILNIK: prelisíčenih

DAJALNIK: prelisíčenima

TOŽILNIK: prelisíčeni

MESTNIK: pri prelisíčenih

ORODNIK: s prelisíčenima

množina

IMENOVALNIK: prelisíčene

RODILNIK: prelisíčenih

DAJALNIK: prelisíčenim

TOŽILNIK: prelisíčene

MESTNIK: pri prelisíčenih

ORODNIK: s prelisíčenimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: prelisíčno

RODILNIK: prelisíčenega

DAJALNIK: prelisíčenemu

TOŽILNIK: prelisíčno

MESTNIK: pri prelisíčenem

ORODNIK: s prelisíčenim

dvojina

IMENOVALNIK: prelisíčeni

RODILNIK: prelisíčenih

DAJALNIK: prelisíčenima

TOŽILNIK: prelisíčeni

MESTNIK: pri prelisíčenih

ORODNIK: s prelisíčenima

množina

IMENOVALNIK: prelisíčena

RODILNIK: prelisíčenih

DAJALNIK: prelisíčenim

TOŽILNIK: prelisíčena

MESTNIK: pri prelisíčenih

ORODNIK: s prelisíčenimi

DELEŽJE NA -vš: prelisíčivši

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: prelisíčenje

RODILNIK: prelisíčenja

DAJALNIK: prelisíčenju

TOŽILNIK: prelisíčenje

MESTNIK: pri prelisíčenju

ORODNIK: s prelisíčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: prelisíčenji in prelisíčenji

RODILNIK: prelisíčenj

DAJALNIK: prelisíčenjema in prelisíčenjema

TOŽILNIK: prelisíčenji in prelisíčenji

MESTNIK: pri prelisíčenjih

ORODNIK: s prelisíčenjema in s prelisíčenjema

množina

IMENOVALNIK: prelisíčenja

RODILNIK: prelisíčenj

DAJALNIK: prelisíčenjem

TOŽILNIK: prelisíčenja

MESTNIK: pri prelisíčenjih

ORODNIK: s prelisíčenji

IZVOR
iz *lisičiti* 'z zvijačo prihajati do česa' iz ↑*lisica*

prežgánka prežgánke samostalnik ženskega spola

[prežgánka]

POMEN

juha iz na maščobi prepražene moke, vode, navadno z dodatkom žvrkljanih jajc

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku prežganka z jajcem

▪ Čisto nas je prevzela *prežganka* z jajci in nas odpeljala v otroštvo, ko so nam jo mame in stare mame večkrat kuhale.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

kuhati prežganko

▪ Domači so kuhali *prežganko* in polento in jo za zajtrk postregli s kislim mlekom.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Spominja se kmečkih del ob krompirju, košenj ob jutranji *prežganki* in likofov, ko so se mize šibile pod bogastvom lepo dišečih jedi.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Za pripravo *prežganke* potrebujete le pol ure časa.

...

▪ Kjer je vladala revščina, so namesto juh jedli močnik in *prežganko*.

▪ Za obiskovalce bo na voljo pokušnja juhe *prežganke*, ki so jo včasih po porodu za moč jedle porodnice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[prežgánka]

IPA: [pɾɛʒˈgaːŋka]

tonemski

[prežgánka]

IPA: [pɾɛʒgàːŋká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: prežgánka

RODILNIK: prežgánke

DAJALNIK: prežgánki

TOŽILNIK: prežgánko

MESTNIK: pri prežgánki

ORODNIK: s prežgánko

dvojina

IMENOVALNIK: prežgánki

RODILNIK: prežgánk

DAJALNIK: prežgánkama

TOŽILNIK: prežgánki

MESTNIK: pri prežgánkah

ORODNIK: s prežgánkama

množina

IMENOVALNIK: prežgánke

RODILNIK: prežgánk

DAJALNIK: prežgánkam

TOŽILNIK: prežgánke

MESTNIK: pri prežgánkah

ORODNIK: s prežgánkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: prežgánka

RODILNIK: prežgánke

DAJALNIK: prežgánki

TOŽILNIK: prežgánko

MESTNIK: pri prežgánki

ORODNIK: s prežgánko

dvojina

IMENOVALNIK: prežgánki

RODILNIK: prežgánk

DAJALNIK: prežgánkama

TOŽILNIK: prežgánki

MESTNIK: pri prežgánkah

ORODNIK: s prežgánkama

množina

IMENOVALNIK: prežgánke

RODILNIK: prežgánk

DAJALNIK: prežgánkam

TOŽILNIK: prežgánke

MESTNIK: pri prežgánkah

ORODNIK: s prežgánkami

FRAZEOLOGIJA

kdo je po (kisli) juhi/župi priplaval | *kdo je po prežganki priplaval*

kdo je po župi priplaval

kdo je po juhi priplaval

neknjižno pogovorno *kdo je po kisli župi priplaval*

kdo je po kisli juhi priplaval

kdo je po prežganki priplaval

neknjižno pogovorno, navadno zanikano izraža, da je **kdo naiven, neumen, neprilagojen**

▪ Vprašam jo, ali misli, da *sem po župi priplaval*, in ji rečem, da ne bo nič iz tega.

▪ Tip *ni priplaval po juhi* in bo hitro razumel, kaj vam gre po glavi.

▪ Ej, saj *nismo priplavali po kisli župi*. Tudi mi imamo fakultete.

▪ *Ni priplavala po kisli juhi*, v tem poslu je bila že deset let.

▪ Seveda *nista priplavala po prežganki*, da bi nasedla takšnim upom.

IZVOR

↑prežgati

prstác prstáca samostalnik moškega spola [pɾstác]

POMEN

podolgovata rjava morska školjka, ki izvrti rov v kamen in v njem raste; primerjaj lat. *Lithophaga lithophaga*; SIN.: datelj, iz zoologije morski datelj

- *Prstaci* živijo v nizkem morju, največ deset metrov globoko, ker potrebujejo stalno menjavo vode.
- Po prepovedi nabiranja so *prstaci* izginili z jedilnikov ribjih restavracij.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pərstác]

IPA: [pərst'a:ts]

tonemski

[pərstác]

IPA: [pərstà:ts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: prstác

RODILNIK: prstáca

DAJALNIK: prstácu

TOŽILNIK: prstáca

MESTNIK: pri prstácu

ORODNIK: s prstácem

dvojina

IMENOVALNIK: prstáca

RODILNIK: prstácev

DAJALNIK: prstácema

TOŽILNIK: prstáca

MESTNIK: pri prstácih

ORODNIK: s prstácema

množina

IMENOVALNIK: prstáci

RODILNIK: prstácev

DAJALNIK: prstácem

TOŽILNIK: prstáce

MESTNIK: pri prstácih

ORODNIK: s prstáci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: prstác

RODILNIK: prstáca

DAJALNIK: prstácu

TOŽILNIK: prstáca

MESTNIK: pri prstácu

ORODNIK: s prstácem

dvojina

IMENOVALNIK: prstáca

RODILNIK: prstácev tudi prstácev

DAJALNIK: prstácema

TOŽILNIK: prstáca

MESTNIK: pri prstácih tudi pri prstácih

ORODNIK: s prstácema

množina

IMENOVALNIK: prstáci

RODILNIK: prstácev tudi prstácev

DAJALNIK: prstácem

TOŽILNIK: prstáce

MESTNIK: pri prstácih tudi pri prstácih

ORODNIK: s prstáci tudi s prstáci

IZVOR

prevzeto iz hrv. *prstac* iz ↑prst

pručka pručke samostalnik ženskega spola [pručka]

POMEN

1. majhen, nizek, navadno lesen kos pohištva za sedenje, kot opora za noge, pripomoček za vzpenjanje

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

postaviti pručko | prinesti pručko

▪ Kadar zakurim v svoji peči, si postavim *pručko* pred vratca in dolgo gledam igro plamenov.

▪ Fant je za igro sam izdelal leseno *pručko*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

položiti na pručko | stopiti na pručko

▪ Če morate stati dalj časa, poskusite razbremeniti hrbet tako, da za nekaj časa položite eno nogo na nizko *pručko*, potem pa enako storite z drugo nogo.

▪ Vsa dela nad višino glave opravljajmo tako, da se povzpemo na lestev ali stopimo na *pručko* do višine, ki nam omogoča, da delo opravljamo v višini oči.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

lesena pručka | nizka pručka

▪ Sedela sem na leseni *pručki* in vse je dišalo po lesu pa po dobri kavi.

▪ Sedel je na pragu prikolice z nogami na nizki *pručki*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

sedeti, stati na pručki

▪ Starejša gospa je sedela na *pručki* pred hišo in drobila koruzo v starinskem lesenem možnarju.

▪ Deček stoji na *pručki*.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Za nameščanje v udoben položaj potrebuje nekaj blazin, udoben stol z naslonjalom za hrbet, *pručko* za noge.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Pri kuhinjskih opravilih jima pogosto pomaga prvorojenka in prav ji pride posebna *pručka*, da doseže pult.

2. stolu podoben, navadno plastičen ali lesen pripomoček podkvaste oblike za rojevanje

▪ Nekaj žensk se je odločilo tudi za rojevanje na *pručki*, večinoma so bile to ženske, ki so rojevale drugič.

▪ Porod po meri nosečnice vključuje prijazen prostor s predvajanikom pomirjujoče glasbe, žogo, *pručko* in ostale pripomočke za rojevanje.

- Ženska v prvi porodni dobi hodi oziroma si poišče položaj, ki je zanj najudobnejši in najmanj boleč, druga porodna doba pa naj bi se sklenila na *pručki*.
- V porodnišnici je na voljo možnost poroda na *pručki*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[prúčka]

IPA: [ˈpruːtʃka]

tonemski

[prúčka]

IPA: [prù:tʃká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: **prúčka**

RODILNIK: **prúčke**

DAJALNIK: **prúčki**

TOŽILNIK: **pručko**

MESTNIK: **pri prúčki**

ORODNIK: **s prúčko**

dvojina

IMENOVALNIK: **prúčki**

RODILNIK: **prúčk**

DAJALNIK: **prúčkama**

TOŽILNIK: **prúčki**

MESTNIK: **pri prúčkah**

ORODNIK: **s prúčkama**

množina

IMENOVALNIK: **prúčke**

RODILNIK: **prúčk**

DAJALNIK: **prúčkam**

TOŽILNIK: **prúčke**

MESTNIK: **pri prúčkah**

ORODNIK: **s prúčkami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **prúčka**

RODILNIK: **prúčke**

DAJALNIK: **prúčki**

TOŽILNIK: **pručko**

MESTNIK: **pri prúčki**

ORODNIK: **s prúčko**

dvojina

IMENOVALNIK: **prúčki**

RODILNIK: **prúčk**

DAJALNIK: **prúčkama**

TOŽILNIK: **prúčki**

MESTNIK: **pri prúčkah**

ORODNIK: **s prúčkama**

množina

IMENOVALNIK: **prúčke**

RODILNIK: **prúčk**

DAJALNIK: **prúčkam**

TOŽILNIK: **prúčke**

MESTNIK: **pri prúčkah**

ORODNIK: **s prúčkami**

IZVOR

iz *pruka* 'cerkvena klopa', prevzeto iz bav. srvnem. *prucke*, srvnem. *brucke*, *brücke* v pomenu 'privzdignjen oder za sedenje, ležišče iz desk pri peči', prvotno 'most'

purístka purístke samostalnik ženskega spola [purístka]

POMEN

slabšalno **ženska**, ki si pretirano prizadeva za upoštevanje ustaljenih, želenih norm in ne odobrava odstopov, zlasti novosti, zunanjih vplivov; SIN.: slabšalno čistunka

- Ni *puristka*, ker ve, da je jezik nekaj živega.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[purístka]

IPA: [puˈriːstka]

tonemski

[purístka]

IPA: [purí:stká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: **purístka**

RODILNIK: **purístke**

DAJALNIK: **purístki**

TOŽILNIK: **purístko**

MESTNIK: **pri purístki**

ORODNIK: **s purístko**

dvojina

IMENOVALNIK: **purístki**

RODILNIK: **purístk**

DAJALNIK: **purístkama**

TOŽILNIK: **purístki**

MESTNIK: **pri purístkah**

ORODNIK: **s purístkama**

množina

IMENOVALNIK: **purístke**

RODILNIK: **purístk**

DAJALNIK: **purístkam**

TOŽILNIK: **purístke**

MESTNIK: **pri purístkah**

ORODNIK: **s purístkami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **purístka**

RODILNIK: **purístke**

DAJALNIK: **purístki**

TOŽILNIK: **purístko**

MESTNIK: pri purístki

ORODNIK: s purístko

dvojina

IMENOVALNIK: purístki

RODILNIK: purístk

DAJALNIK: purístkama

TOŽILNIK: purístki

MESTNIK: pri purístkah

ORODNIK: s purístkama

množina

IMENOVALNIK: purístke

RODILNIK: purístk

DAJALNIK: purístkam

TOŽILNIK: purístke

MESTNIK: pri purístkah

ORODNIK: s purístkami

IZVOR

↑purist

rakún rakúna samostalnik moškega spola [rakún]

POMEN

sesalec s sivim kožuhom, košatim progastim repom in črno liso pod očmi, po izvoru iz Severne Amerike; primerjaj lat. *Procyon lotor*

▪ *Rakuni* so večinoma ponočnjaki. Dobro plezajo, v sili pa tudi plavajo.

▪ Vsejedci so najbolj prilagodljive živali na svetu; najboljši primer je *rakun*, ki ima tako raznovrstno prehrano, kakor ima panda omejeno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rakún]

IPA: [ra'ku:n]

tonemski

[rakún]

IPA: [rakú:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rakún

RODILNIK: rakúna

DAJALNIK: rakúnu

TOŽILNIK: rakúna

MESTNIK: pri rakúnu

ORODNIK: z rakúnom

dvojina

IMENOVALNIK: rakúna

RODILNIK: rakúnov

DAJALNIK: rakúnoma

TOŽILNIK: rakúna

MESTNIK: pri rakúnih

ORODNIK: z rakúnoma

množina

IMENOVALNIK: rakúni

RODILNIK: rakúnov

DAJALNIK: rakúnom

TOŽILNIK: rakúne

MESTNIK: pri rakúnih

ORODNIK: z rakúni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rakûn

RODILNIK: rakûna

DAJALNIK: rakûnu

TOŽILNIK: rakûna

MESTNIK: pri rakûnu

ORODNIK: z rakûnom

dvojina

IMENOVALNIK: rakûna

RODILNIK: rakûnov

DAJALNIK: rakûnoma

TOŽILNIK: rakûna

MESTNIK: pri rakûnih

ORODNIK: z rakûnoma

množina

IMENOVALNIK: rakûni

RODILNIK: rakûnov

DAJALNIK: rakûnom

TOŽILNIK: rakûne

MESTNIK: pri rakûnih

ORODNIK: z rakûni

IZVOR

prevzeto prek angl. *raccoon* iz algonk. *ärähkun* iz *ärähkunēm* 'praska z rokami'

rastlinják rastlinjáka samostalnik moškega spola

[rastlinják]

POMEN

1. zaprt, navadno zastekljen ali s prosojno folijo pokrit prostor za gojenje rastlin

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

hladen, ogrevan, neogrevan, topel rastlinjak | majhen, ogromen, velik rastlinjak | pokrit rastlinjak | sodoben rastlinjak | steklen rastlinjak | tropski rastlinjak

▪ Vrtnice so gojili v posebnih pokritih *rastlinjakih*, da so cvetele tudi pozimi.

▪ Na območjih s hladnejšim podnebjem sladki krompir gojimo v ogrevanem *rastlinjaku*.

▪ V steklenih *rastlinjakih* lahko v toplem in izredno vlažnem ozračju gojijo tudi najrazličnejše vrste akvarijskih rastlin.

▪ V tropskih *rastlinjakih* lahko uživamo ob orjaških lokvanjih s porečja Amazonke.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

gojiti, vzgajati v rastlinjaku | prezimiti v rastlinjaku | rasti, uspevati v rastlinjaku

- V *rastlinjakih* gojijo balkonske rastline in enoletnice, jeseni pa se posvetijo vzgoji božičnih zvezd.
- V *rastlinjaku* imajo sadike okrasnega grmičevja in drevnine.
- V ogrevanih *rastlinjakih* pridelujejo različno zelenjavo, zlasti paradižnik, solato, zelje in kumare.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
posaditi KAJ v rastlinjak | postaviti KAJ v rastlinjak
 - Sadiko posadimo v *rastlinjak* in jo vzgajamo toliko časa, da se okrepi in da je sposobna sama rasti v vrtu.
 - Ko rastline vzkalijo, jih postavimo v *rastlinjak*.
 - Ker tamarilo potrebuje veliko svetlobe in je občutljiv za zmrzal, ga čez zimo prestavimo v *rastlinjak*.
- ▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
delo v rastlinjaku | gojenje, vzgoja v rastlinjaku | rastline, zelenjava v rastlinjaku | temperatura v rastlinjaku
 - Sorte, primerne za gojenje v *rastlinjaku*, potrebujejo veliko zračne vlage in temperaturo okrog 20 °C.
 - V poletnih mesecih se temperature v *rastlinjaku* že zgodaj zjutraj povzpnejo nad 30 °C.
 - Tla v *rastlinjaku* vlažimo vsaj dvakrat na dan, odvisno od vremena.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
gradnja, postavitve rastlinjaka | ogrevanje rastlinjakov | streha rastlinjaka
 - Del *rastlinjaka* čez zimo zasejemo z žiti.
 - Pri postavitvi *rastlinjaka* je pomembno, da ga postavimo v zavetrno lego v smeri sever–jug.
 - V kmetijstvu lahko za ogrevanje *rastlinjakov* zelo dobro uporabimo tudi ostanke iz rastlinske pridelave.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
ogrevati rastlinjak | postaviti, zgraditi rastlinjak
 - Z geotermično energijo ogrevajo 70 odstotkov stanovanj, *rastlinjake*, pa tudi cestišča.
 - Potaknjenci so mi lepo rasli, zanimanja je bilo veliko, zato smo zgradili *rastlinjak*, ki ga bomo še razširili.
- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
rastlinjak za pridelavo, vzgojo ČESA
 - Veliko pridelovalcev ima postavljene *rastlinjake* za sezonsko pridelavo plodovk.
 - Odkrili so *rastlinjak* za gojenje ananasa, pravo džunglo s palmami in drevesastimi praprotni, ki so bile že vse preraščene z bršljanom.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
 - *Rastlinjak* omogoča vrtnarjenje ob vsakem času.
- ▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku
 - Sprehodili smo se skozi *rastlinjake* v vrtnariji in občudovali najrazličnejše sorte ciklam in drugega sezonskega cvetja.
- ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Sadike iz *rastlinjaka* je treba pred presajanjem na prosto utrditi z izdatnim zračenjem.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Sofinancirali so nakup sadik in delne opreme za *rastlinjake*.
- 1.1.** ekspresivno prostor, kraj, kjer je veliko rastlin, cvetja
 - ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
pravi rastlinjak
 - Uživa v vzgajanju rož, zato je njena soba pravi *rastlinjak*.
 - Po oknih stanovanja povsod kaj cveti, pravi *rastlinjak* pa lahko vidite na stopnišču pred njihovim stanovanjem.
- 2.** ekspresivno kar omogoča, da se kaj razvija, povečuje
 - ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
 - Podjetja bi morala biti pravi *rastlinjaki* ustvarjalnosti.
 - Tudi majhnost ni izgovor, saj se ve, da je klub pravi *rastlinjak* talentov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rastlinják]

IPA: [rastlin'ja:k]

tonemski

[rastlinják]

IPA: [rastlinjà:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rastlinják

RODILNIK: rastlinjáka

DAJALNIK: rastlinjáku

TOŽILNIK: rastlinják

MESTNIK: pri rastlinjáku

ORODNIK: z rastlinjákoma

dvojina

IMENOVALNIK: rastlinjáka

RODILNIK: rastlinjákova

DAJALNIK: rastlinjákoma

TOŽILNIK: rastlinjáka

MESTNIK: pri rastlinjákih

ORODNIK: z rastlinjákoma

množina

IMENOVALNIK: rastlinjáci

RODILNIK: rastlinjákova

DAJALNIK: rastlinjákoma

TOŽILNIK: rastlinjake

MESTNIK: pri rastlinjákih

ORODNIK: z rastlinjáci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rastlinják

RODILNIK: rastlinjaka
DAJALNIK: rastlinjaku
TOŽILNIK: rastlinjak
MESTNIK: pri rastlinjaku
ORODNIK: z rastlinjakom

dvojina

IMENOVALNIK: rastlinjaka
RODILNIK: rastlinjakov tudi rastlinjâkov
DAJALNIK: rastlinjakoma
TOŽILNIK: rastlinjaka
MESTNIK: pri rastlinjakih tudi pri rastlinjâkih
ORODNIK: z rastlinjakoma

množina

IMENOVALNIK: rastlinjaki
RODILNIK: rastlinjakov tudi rastlinjâkov
DAJALNIK: rastlinjakom
TOŽILNIK: rastlinjake
MESTNIK: pri rastlinjakih tudi pri rastlinjâkih
ORODNIK: z rastlinjaki tudi z rastlinjâki

IZVOR

↑rastlina

reflúks reflúksa samostalnik moškega spola [reflúks]

POMEN

1. prehajanje vsebine želodca nazaj v požiralnik, usta

- Obilen *refluks* lahko povzroči vnetje žrela, grla, astmo, kronični suh kašelj.
- Še pred nedavnim je veljalo prepričanje, da pretirano pitje čaja in alkohola sproži neprijeten kisli *refluks*.

1.1. bolezensko stanje, ki ga tako prehajanje povzroča; SIN.: iz medicine gastroezofagealni refluks

▶ prid. beseda + sam. beseda

kisli refluks

- Kisli *refluks* in zgaga lahko pestita že dojenčke in otroke.
- Kronično kašljanje ni vedno posledica nezdravljenih prehladov ali viroz, ampak sta lahko vzrok zanj tudi želodčni *refluks* ali alergija.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Refluks* se pojavi kot posledica ohlapnosti mišice, ki povezuje požiralnik in želodec.
- Pri starejših ljudeh astmo velikokrat spremlja *refluks* želodčne kisline.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Kronično vnetje grla, kronična hripavost, kašelj in včasih celo astma so lahko posledica *refluksa*.
- Najpogostejša simptoma *refluksa* sta zgaga in regurgitacija.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- *Refluks* največkrat zdravijo z zdravili za zaviranje izločanja želodčne kisline.

jakostni

[reflúks]

IPA: [rɛ'flu:ks]

tonemski

[reflúks]

IPA: [rɛflú:ks]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: reflúks

RODILNIK: reflúksa

DAJALNIK: reflúksu

TOŽILNIK: reflúks

MESTNIK: pri reflúksu

ORODNIK: z reflúksom

dvojina

IMENOVALNIK: reflúksa

RODILNIK: reflúksov

DAJALNIK: reflúksoma

TOŽILNIK: reflúksa

MESTNIK: pri reflúksih

ORODNIK: z reflúksoma

množina

IMENOVALNIK: reflúksi

RODILNIK: reflúksov

DAJALNIK: reflúksom

TOŽILNIK: reflúkse

MESTNIK: pri reflúksih

ORODNIK: z reflúksi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: reflúks

RODILNIK: reflúksa

DAJALNIK: reflúksu

TOŽILNIK: reflúks

MESTNIK: pri reflúksu

ORODNIK: z reflúksom

dvojina

IMENOVALNIK: reflúksa

RODILNIK: reflúksov

DAJALNIK: reflúksoma

TOŽILNIK: reflúksa

MESTNIK: pri reflúksih

ORODNIK: z reflúksoma

množina

IMENOVALNIK: reflúksi

RODILNIK: reflúksov

DAJALNIK: reflúksom

TOŽILNIK: reflúkse

MESTNIK: pri reflúksih

ORODNIK: z reflúksi

STALNE ZVEZE

gastroezofagealni refluks

IZGOVOR IN OBLIKE

iz medicine bolezensko stanje, ki ga povzroča prehajanje vsebine želodca nazaj v požiralnik, usta; SIN.: refluks

- Pri približno 20 odstotkih bolnikov s kroničnim kašljem je vzrok *gastroezofagealni refluks*.
- Bolniki z *gastroezofagealnim refluksom* imajo lahko različne težave.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Reflux* iz lat. *refluxus*, prvotno 'vzratni tok', iz *refluere* 'teči nazaj'

résa rése samostalnik ženskega spola [résa]

POMEN

1. navadno v množini nit, trak kot okras na robovih oblačila, obuvala, tekstilnega izdelka; SIN.: resica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ženske si okrog vratu ovijejo ruto z dolgimi *resami*, lase pa si okrasijo z rožami in pisanimi glavnički.
- Znašli so se pred čudovito lepo žensko, oblečeno v perzijsko vzorčasto oblačilo z dolgimi zlatimi *resami*.
- Z volnenimi *resami* v istem ali kontrastnem odtenku lahko pomladite lanski pulover ali jopico.

1.1. navadno v množini kar spominja na tako nit, trak;

SIN.: resica

- Mladiči so vse do 4 tednov starosti popolnoma enobarvni, takrat pa se v njihovem kožuhu začnejo postopoma pojavljati srebrne *rese*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[résa]

IPA: [ˈreːsa]

tonemski

[résa]

IPA: [rè:sá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: résa

RODILNIK: rése

DAJALNIK: rési

TOŽILNIK: réso

MESTNIK: pri rési

ORODNIK: z réso

dvojina

IMENOVALNIK: rési

RODILNIK: rés

DAJALNIK: résama

TOŽILNIK: rési

MESTNIK: pri résah

ORODNIK: z résama

množina

IMENOVALNIK: rése

RODILNIK: rés

DAJALNIK: résam

TOŽILNIK: rése

MESTNIK: pri résah

ORODNIK: z résami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: résa

RODILNIK: rése

DAJALNIK: rési

TOŽILNIK: réso

MESTNIK: pri rési

ORODNIK: z réso

dvojina

IMENOVALNIK: rési

RODILNIK: rês

DAJALNIK: résama

TOŽILNIK: rési

MESTNIK: pri résah

ORODNIK: z résama

množina

IMENOVALNIK: rése

RODILNIK: rês

DAJALNIK: résam

TOŽILNIK: rése

MESTNIK: pri résah

ORODNIK: z résami

IZVOR

= cslov. *reša*, hrv., srb. *résa* 'resa, vrsta, niz', nar. rus. *rjasá* 'vrvica, vrsta, resa', polj. *rzęsa* 'trepalnica', češ. *řasa* 'trepalnica, resa' < pslov. **reša*, nejasnega izvora

résast résasta résasto pridevnik [résast]

POMEN

1. ki ima rese² 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

resasta obleka

- Vsi modeli so bili opremljeni s številnimi modnimi dodatki – srebrnimi zapestnicami, usnjenimi vrvicami, *resastimi* rutami.
- Dekleta, ki sledijo modnim trendom, bodo letos na večernih zabavah navduševala v *resastih* oblekah.
- Zeleno-siva obleka z *resastim* krilom in s skladnimi dodatki je stilski zadetek v polno.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **resasti** ki spominja na rese² 1. ali je oblikovan, urejen tako, da spominja na rese² 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

resast/resasti paž | resasta dlaka | resasta frizura, pričeska | resasto striženje

- Naravno skodrani lasje so striženi v *resasti* paž, da med sušenjem ustvarijo lepe linije in veliko volumna.

- Dolga, razmršena in *resasta* dlaka, ki pokriva kratko in gosto podlanko, daje živali zajeten videz.
- Na listih se pojavijo črne pege z *resastim* robom in se naglo širijo, napadeni listi pa rumenijo in odpadejo.
- Novo *resasto* striženje je primerno tudi za tanke in mehke lase, saj ustvari živahno in polno pričesko.

▶ prisl. + prid. beseda

- Cvetovi so široki do 3 cm, venčni listi rožnato rdeči, goli, na robu nazobčani ali nekoliko *resasti*.
- Lasje, ki segajo do ramen in so naravno rahlo skodrani, imajo lepo obliko, če so konice rahlo *resaste*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[résast]

IPA: [ˈrɛ:sast]

tonemski

[rɛ́sast]

IPA: [rè:sást]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: *résast*

določno *résasti*

RODILNIK: *résastega*

DAJALNIK: *résastemu*

TOŽILNIK: *résast*

določno *résasti*

živo *résastega*

MESTNIK: pri *résastem*

ORODNIK: z *résastim*

dvojina

IMENOVALNIK: *résasta*

RODILNIK: *résastih*

DAJALNIK: *résastima*

TOŽILNIK: *résasta*

MESTNIK: pri *résastih*

ORODNIK: z *résastima*

množina

IMENOVALNIK: *résasti*

RODILNIK: *résastih*

DAJALNIK: *résastim*

TOŽILNIK: *résaste*

MESTNIK: pri *résastih*

ORODNIK: z *résastimi*

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: *résasta*

RODILNIK: *résaste*

DAJALNIK: *résasti*

TOŽILNIK: *résasto*

MESTNIK: pri *résasti*

ORODNIK: z *résasto*

dvojina

IMENOVALNIK: *résasti*

RODILNIK: *résastih*

DAJALNIK: *résastima*

TOŽILNIK: *résasti*

MESTNIK: pri *résastih*

ORODNIK: z *résastima*

množina

IMENOVALNIK: *résaste*

RODILNIK: *résastih*

DAJALNIK: *résastim*

TOŽILNIK: *résaste*

MESTNIK: pri *résastih*

ORODNIK: z *résastimi*

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: *résasto*

RODILNIK: *résastega*

DAJALNIK: *résastemu*

TOŽILNIK: *résasto*

MESTNIK: pri *résastem*

ORODNIK: z *résastim*

dvojina

IMENOVALNIK: *résasti*

RODILNIK: *résastih*

DAJALNIK: *résastima*

TOŽILNIK: *résasti*

MESTNIK: pri *résastih*

ORODNIK: z *résastima*

množina

IMENOVALNIK: *résasta*

RODILNIK: *résastih*

DAJALNIK: *résastim*

TOŽILNIK: *résasta*

MESTNIK: pri *résastih*

ORODNIK: z *résastimi*

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: *bòlj résast*

ženski spol

EDNINA: *bòlj résasta*

srednji spol

EDNINA: *bòlj résasto*

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: *nàjbolj résast* in *nàjbolj résast*

ženski spol

EDNINA: *nàjbolj résasta* in *nàjbolj résasta*

srednji spol

EDNINA: *nàjbolj résasto* in *nàjbolj résasto*

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: résast
 določno résasti
 RODILNIK: résastega
 DAJALNIK: résastemu
 TOŽILNIK: résast
 določno résasti
 živo résastega
 MESTNIK: pri résastem
 ORODNIK: z résastim

dvojina

IMENOVALNIK: résasta
 RODILNIK: résastih
 DAJALNIK: résastima
 TOŽILNIK: résasta
 MESTNIK: pri résastih
 ORODNIK: z résastima

mnoŹina

IMENOVALNIK: résasti
 RODILNIK: résastih
 DAJALNIK: résastim
 TOŽILNIK: résaste
 MESTNIK: pri résastih
 ORODNIK: z résastimi

Źenski spol**ednina**

IMENOVALNIK: résasta
 RODILNIK: résaste
 DAJALNIK: résasti
 TOŽILNIK: résasto
 MESTNIK: pri résasti
 ORODNIK: z résasto

dvojina

IMENOVALNIK: résasti
 RODILNIK: résastih
 DAJALNIK: résastima
 TOŽILNIK: résasti
 MESTNIK: pri résastih
 ORODNIK: z résastima

mnoŹina

IMENOVALNIK: résaste
 RODILNIK: résastih
 DAJALNIK: résastim
 TOŽILNIK: résaste
 MESTNIK: pri résastih
 ORODNIK: z résastimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: résasto
 RODILNIK: résastega
 DAJALNIK: résastemu
 TOŽILNIK: résasto
 MESTNIK: pri résastem
 ORODNIK: z résastim

dvojina

IMENOVALNIK: résasti

RODILNIK: résastih
 DAJALNIK: résastima
 TOŽILNIK: résasti
 MESTNIK: pri résastih
 ORODNIK: z résastima

mnoŹina

IMENOVALNIK: résasta
 RODILNIK: résastih
 DAJALNIK: résastim
 TOŽILNIK: résasta
 MESTNIK: pri résastih
 ORODNIK: z résastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: b lj résast

Źenski spol

EDNINA: b lj résasta

srednji spol

EDNINA: b lj résasto

PRESEŹNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: n jbolj résast in n jbolj résast

Źenski spol

EDNINA: n jbolj résasta in n jbolj résasta

srednji spol

EDNINA: n jbolj résasto in n jbolj résasto

v nekaterih zvezah v obliki **resasti**

jakostni

[résasti]

IPA: [ˈre:sasti]

tonemski

[résasti]

IPA: [r :s sti]

VZOREC**jakostno**

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: résasti
 RODILNIK: résastega
 DAJALNIK: résastemu
 TOŽILNIK: résasti
 živo résastega
 MESTNIK: pri résastem
 ORODNIK: z résastim

dvojina

IMENOVALNIK: résasta
 RODILNIK: résastih
 DAJALNIK: résastima
 TOŽILNIK: résasta
 MESTNIK: pri résastih
 ORODNIK: z résastima

mnoŹina

IMENOVALNIK: résasti

RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastim**
TOŽILNIK: ré**saste**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ré**sasta**
RODILNIK: ré**saste**
DAJALNIK: ré**sasti**
TOŽILNIK: ré**sasto**
MESTNIK: pri ré**sasti**
ORODNIK: z ré**sasto**

dvojina

IMENOVALNIK: ré**sasti**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastima**
TOŽILNIK: ré**sasti**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastima**

množina

IMENOVALNIK: ré**saste**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastim**
TOŽILNIK: ré**saste**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ré**sasto**
RODILNIK: ré**sastega**
DAJALNIK: ré**sastemu**
TOŽILNIK: ré**sasto**
MESTNIK: pri ré**sastem**
ORODNIK: z ré**sastim**

dvojina

IMENOVALNIK: ré**sasti**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastima**
TOŽILNIK: ré**sasti**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastima**

množina

IMENOVALNIK: ré**sasta**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastim**
TOŽILNIK: ré**sasta**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ré**sasti**
RODILNIK: ré**sastega**
DAJALNIK: ré**sastemu**

TOŽILNIK: ré**sasti**
živo ré**sastega**
MESTNIK: pri ré**sastem**
ORODNIK: z ré**sastim**

dvojina

IMENOVALNIK: ré**sasta**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastima**
TOŽILNIK: ré**sasta**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastima**

množina

IMENOVALNIK: ré**sasti**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastim**
TOŽILNIK: ré**saste**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ré**sasta**
RODILNIK: ré**saste**
DAJALNIK: ré**sasti**
TOŽILNIK: ré**sasto**
MESTNIK: pri ré**sasti**
ORODNIK: z ré**sasto**

dvojina

IMENOVALNIK: ré**sasti**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastima**
TOŽILNIK: ré**sasti**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastima**

množina

IMENOVALNIK: ré**saste**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastim**
TOŽILNIK: ré**saste**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ré**sasto**
RODILNIK: ré**sastega**
DAJALNIK: ré**sastemu**
TOŽILNIK: ré**sasto**
MESTNIK: pri ré**sastem**
ORODNIK: z ré**sastim**

dvojina

IMENOVALNIK: ré**sasti**
RODILNIK: ré**sastih**
DAJALNIK: ré**sastima**
TOŽILNIK: ré**sasti**
MESTNIK: pri ré**sastih**
ORODNIK: z ré**sastima**

množina

IMENOVALNIK: *résasta*
RODILNIK: *résastih*
DAJALNIK: *résastim*
TOŽILNIK: *résasta*
MESTNIK: pri *résastih*
ORODNIK: z *résastimi*

STALNE ZVEZE

resasti istrski gonič

gonič z rahlo kodrasto belo dlako, rjavimi povešenimi uhlji in rjavo liso na trupu

▪ Med psi veterani se je med najboljše uvrstil *resasti istrski gonič*.

resasti jazbečar

jazbečar z daljšo, rahlo kodrasto rjavo in črno resasto dlako

▪ Za lov uporabljajo najpogosteje *resaste jazbečarje* in kratkodlake, dolgodlaki pa so predvsem spremljevalci oziroma hišni psi.

IZVOR

↑resa

résica *résice* samostalnik ženskega spola [résica]

POMEN

1. navadno v množini **nit, trak** kot okras na robovih oblačila, obuvala, tekstilnega izdelka; SIN.: *resa*²

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dolge *resice* | usnjene, svilene *resice* | zlate *resice*

▪ Plesalca vidimo v kavbojskem klobuku in srajci z dolgimi *resicami*, ki mu segajo čez boke.

▪ Rdeč suknjič na ramenih krasijo zlate epotele, dodatno okrašene z zlatimi *resicami*.

▪ Za izdelavo šala in torbice uporabite volno z okrasnimi *resicami*, kapa pa naj bo pletena iz gladkega pletiva v istem barvnem odtenku.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

▪ Prek ramen so nosile šal z *resicami*, ki se je na prsih zapenjal z zaponko.

▪ Iz praznjega platna sešite hlače z *resicami* so postale poleg platnene srajce značilni del moške noše za posebne priložnosti.

▪ Sešila si je kavbojsko krilo in telovnik in si kupila par belih škornjev z *resicami*.

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**

▪ Vsak korak so *resice* na kavbojski obleki pospremile s tihim šelestenjem.

▪ *Resice* na preprogi je treba redno pršiti s škrobom za perilo, da se ne cefrajo, mečkajo in zapletajo ter se lepše prilagajo tlem, obenem pa ostanejo dalj časa čiste.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ Rob obleke so krasile zlate *resice*, čevlji z visoko peto pa so bili v rjavi barvi.

▪ Raven kroj in *resice* na obleki spominjajo na dvajseta leta prejšnjega stoletja.

1.1. navadno v množini **kar** spominja na tako nit, trak; SIN.: *resa*²

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bele *resice*

▪ Gojeni okrasni nageljčki začenejo cveteti zgodaj poleti in imajo škrlatno rdeče cvetove s kontrastnimi belimi *resicami* na robu venčnih listov.

▪ Rese na straneh povsem prekrivajo ušesa, frufu pa je iz različno dolgih *resic*.

▪ Zgornja stran kril je pri samcu modra z ozkim črnim robom in s svetlimi robnimi *resicami*.

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**

resice na čelu

▪ Snela je klobuk, si poravnala *resice* na čelu in se spet pokrila.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Za oblikovanje *resic* imate veliko možnosti, lahko jih ravnote s pomočjo likalnika, ali pa oblikujete z voskom in geli.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

▪ Uhlja in zadnji deli sprednjih nog so poraščeni z daljšo ravno dlako, ki oblikuje *resice*, medtem ko rep in bedra zadnjih nog prekriva gosta dolga dlaka.

▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**

▪ V zadnjem delu ji je lase precej skrajšal, s čimer je dosegel večjo bujnost pričeske, spredaj pa jo je postrigel na *resice*.

2. navadno v množini, iz medicine **krajši, podolgovat izrastek sluznice**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

črevesne *resice* | horionske *resice*

▪ Pri okužbah prebavil so prizadete tudi črevesne *resice*, drobni izrastki na črevesni sluznici.

▪ Sproščeno zrelo jajčno celico posrka vase jajcevod s svojimi *resicami* v razširjenem delu, kjer se zgodi oploditev.

▪ Biopsija horionskih *resic* je odvzem koščka posteljice, ki ima enak dedni zapis kot zarodek.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ *Resice* tankega črevesa v primeru bolezni izginejo, sluznica postane ploska.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Pri celiakiji sestavina žit (gluten) povzroči propadanje *resic* tankega črevesja.

▪ Cigaretni dim močno okvari delovanje *resic*, spremeni sestavo sluzi in neposredno deluje na imunski sistem, zato kajenje pospešuje vnetja dihal in je močno škodljivo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[résica]

IPA: ['re:sitsa]

tonemski
[rɛ́sica]
IPA: [rè:sítsa]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: rɛ́sica
RODILNIK: rɛ́sice
DAJALNIK: rɛ́sici
TOŽILNIK: rɛ́sico
MESTNIK: pri rɛ́sici
ORODNIK: z rɛ́sico

dvojina

IMENOVALNIK: rɛ́sici
RODILNIK: rɛ́sic
DAJALNIK: rɛ́sicama
TOŽILNIK: rɛ́sici
MESTNIK: pri rɛ́sica**h**
ORODNIK: z rɛ́sicama

množina

IMENOVALNIK: rɛ́sice
RODILNIK: rɛ́sic
DAJALNIK: rɛ́sicam
TOŽILNIK: rɛ́sice
MESTNIK: pri rɛ́sica**h**
ORODNIK: z rɛ́sica**mi**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: rɛ́sica
RODILNIK: rɛ́sice
DAJALNIK: rɛ́sici
TOŽILNIK: rɛ́sico
MESTNIK: pri rɛ́sici
ORODNIK: z rɛ́sico

dvojina

IMENOVALNIK: rɛ́sici
RODILNIK: rɛ́sic
DAJALNIK: rɛ́sicama
TOŽILNIK: rɛ́sici
MESTNIK: pri rɛ́sica**h**
ORODNIK: z rɛ́sicama

množina

IMENOVALNIK: rɛ́sice
RODILNIK: rɛ́sic
DAJALNIK: rɛ́sicam
TOŽILNIK: rɛ́sice
MESTNIK: pri rɛ́sica**h**
ORODNIK: z rɛ́sica**mi**

IZVOR
↑resa

ricín ricína samostalnik moškega spola [ricín]

POMEN

strup iz semen ricinusa

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Osnovna struktura *ricína* je podobna strukturam botulinskih strupov (zastрупitev s pokvarjenim mesom), kolere, davice in tetanusa.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Ricin* lahko povzroči smrt, saj je dvakrat močnejši od strupa, ki ga izloča kobra.

► sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Zdravljenje zastрупitve z *ricinom* je odvisno od načina zastрупitve, kljub vsemu pa je zgolj simptomatsko.

...

▪ Kloščevo olje, bolj znano kot ricinusovo olje, stiskajo iz semen s postopkom hladne ekstrakcije in zato ne vsebuje *ricína*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ricín]

IPA: [ri'tsi:n]

tonemski

[ricîn]

IPA: [ritsí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ricín
RODILNIK: ricína
DAJALNIK: ricínu
TOŽILNIK: ricín
MESTNIK: pri ricínu
ORODNIK: z ricí**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: ricína
RODILNIK: ricí**nov**
DAJALNIK: ricí**noma**
TOŽILNIK: ricína
MESTNIK: pri ricí**ni**h****
ORODNIK: z ricí**noma**

množina

IMENOVALNIK: ricí**ni**
RODILNIK: ricí**nov**
DAJALNIK: ricí**nom**
TOŽILNIK: ricí**ne**
MESTNIK: pri ricí**ni**h****
ORODNIK: z ricí**ni**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ricî**n**
RODILNIK: ricî**na**
DAJALNIK: ricî**nu**
TOŽILNIK: ricî**n**
MESTNIK: pri ricî**nu**
ORODNIK: z ricî**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: ricína
RODILNIK: ricínov
DAJALNIK: ricínoma
TOŽILNIK: ricína
MESTNIK: pri ricíni**h**
ORODNIK: z ricínoma

množina

IMENOVALNIK: ricíni
RODILNIK: ricínov
DAJALNIK: ricínom
TOŽILNIK: ricíne
MESTNIK: pri ricíni**h**
ORODNIK: z ricíni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Rizin*, glej ↑ricinus

ricinov ricinova ricinovo pridevnik [rícinou̯ ricinova
ricinovo]

POMEN

ki je iz semen ricinusa 1.; SIN.: ricinusov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ricinovo olje

▪ *Ricinovo* olje je močno odvajalo, delovalo naj bi očiščevalno in pomirjevalno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rícinou̯ ricinova ricinovo]

IPA: [ˈriːtsinou̯ ˈriːtsinova ˈriːtsinovo]

tonemski

[rícinou̯ ricinova ricinovo]

IPA: [riːtsinou̯ rí:tsinova rí:tsinovo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ricinov
RODILNIK: ricinove**ga**
DAJALNIK: ricinovemu
TOŽILNIK: ricinov
živo ricinove**ga**
MESTNIK: pri ricinovem
ORODNIK: z ricinov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ricinova
RODILNIK: ricinov**ih**
DAJALNIK: ricinov**ima**
TOŽILNIK: ricinova
MESTNIK: pri ricinov**ih**
ORODNIK: z ricinov**ima**

množina

IMENOVALNIK: ricinovi
RODILNIK: ricinov**ih**

DAJALNIK: ricinov**im**
TOŽILNIK: ricinove
MESTNIK: pri ricinov**ih**
ORODNIK: z ricinov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ricinova
RODILNIK: ricinove
DAJALNIK: ricinovi
TOŽILNIK: ricinovo
MESTNIK: pri ricinovi
ORODNIK: z ricinovo

dvojina

IMENOVALNIK: ricinovi
RODILNIK: ricinov**ih**
DAJALNIK: ricinov**ima**
TOŽILNIK: ricinovi
MESTNIK: pri ricinov**ih**
ORODNIK: z ricinov**ima**

množina

IMENOVALNIK: ricinove
RODILNIK: ricinov**ih**
DAJALNIK: ricinov**im**
TOŽILNIK: ricinove
MESTNIK: pri ricinov**ih**
ORODNIK: z ricinov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ricinovo
RODILNIK: ricinov**ega**
DAJALNIK: ricinovemu
TOŽILNIK: ricinovo
MESTNIK: pri ricinovem
ORODNIK: z ricinov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ricinovi
RODILNIK: ricinov**ih**
DAJALNIK: ricinov**ima**
TOŽILNIK: ricinovi
MESTNIK: pri ricinov**ih**
ORODNIK: z ricinov**ima**

množina

IMENOVALNIK: ricinova
RODILNIK: ricinov**ih**
DAJALNIK: ricinov**im**
TOŽILNIK: ricinova
MESTNIK: pri ricinov**ih**
ORODNIK: z ricinov**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: rícinov
RODILNIK: rícinove**ga**
DAJALNIK: rícinovemu
TOŽILNIK: rícinov

živo rîcinovega
MESTNIK: pri rîcinovem
ORODNIK: z rîcinovim

dvojina

IMENOVALNIK: rîcinova
RODILNIK: rîcinovih
DAJALNIK: rîcinovima
TOŽILNIK: rîcinova
MESTNIK: pri rîcinovih
ORODNIK: z rîcinovima

množina

IMENOVALNIK: rîcinovi
RODILNIK: rîcinovih
DAJALNIK: rîcinovim
TOŽILNIK: rîcinove
MESTNIK: pri rîcinovih
ORODNIK: z rîcinovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: rîcinova
RODILNIK: rîcinove
DAJALNIK: rîcinovi
TOŽILNIK: rîcinovo
MESTNIK: pri rîcinovi
ORODNIK: z rîcinovo

dvojina

IMENOVALNIK: rîcinovi
RODILNIK: rîcinovih
DAJALNIK: rîcinovima
TOŽILNIK: rîcinovi
MESTNIK: pri rîcinovih
ORODNIK: z rîcinovima

množina

IMENOVALNIK: rîcinove
RODILNIK: rîcinovih
DAJALNIK: rîcinovim
TOŽILNIK: rîcinove
MESTNIK: pri rîcinovih
ORODNIK: z rîcinovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: rîcinovo
RODILNIK: rîcinovega
DAJALNIK: rîcinovemu
TOŽILNIK: rîcinovo
MESTNIK: pri rîcinovem
ORODNIK: z rîcinovim

dvojina

IMENOVALNIK: rîcinovi
RODILNIK: rîcinovih
DAJALNIK: rîcinovima
TOŽILNIK: rîcinovi
MESTNIK: pri rîcinovih
ORODNIK: z rîcinovima

množina

IMENOVALNIK: rîcinova

RODILNIK: rîcinovih
DAJALNIK: rîcinovim
TOŽILNIK: rîcinova
MESTNIK: pri rîcinovih
ORODNIK: z rîcinovimi

IZVOR

↑ricin

rîcinus rîcinusa samostalnik moškega spola [rîcinus]

POMEN

1. iz botanike grm z večjimi rdečkasto zelenimi dlanasto razdeljenimi listi in rdečimi cvetovi v glavicah; primerjaj lat. *Ricinus communis*; SIN.: iz botanike kloščevac

▪ *Ricinus* sodi med najstarejše kulturne rastline, saj so njegovo seme odkrili v starih egipčanskih grobovih iz časa 400 let pred našim štetjem.

▪ V parku raste tudi *ricinus*, splošno znan po svojem odvajalnem učinku.

1.1. olje iz semen tega grma

▪ Pili so *ricinus*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rîcinus]

IPA: ['ri:tsinus]

tonemski

[rîcinus]

IPA: [rî:tsinus]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rîcinus

RODILNIK: rîcinusa

DAJALNIK: rîcinusu

TOŽILNIK: rîcinus

MESTNIK: pri rîcinusu

ORODNIK: z rîcinusom

dvojina

IMENOVALNIK: rîcinusa

RODILNIK: rîcinusov

DAJALNIK: rîcinusoma

TOŽILNIK: rîcinusa

MESTNIK: pri rîcinusih

ORODNIK: z rîcinusoma

množina

IMENOVALNIK: rîcinusi

RODILNIK: rîcinusov

DAJALNIK: rîcinusom

TOŽILNIK: rîcinuse

MESTNIK: pri rîcinusih

ORODNIK: z rîcinusi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rícínus
RODILNIK: rícínusa
DAJALNIK: rícínusu
TOŽILNIK: rícínus
MESTNIK: pri rícínusu
ORODNIK: z rícínusom

dvojina

IMENOVALNIK: rícínusa
RODILNIK: rícínusov
DAJALNIK: rícínusoma
TOŽILNIK: rícínusa
MESTNIK: pri rícínusih
ORODNIK: z rícínusoma

množina

IMENOVALNIK: rícínusi
RODILNIK: rícínusov
DAJALNIK: rícínusom
TOŽILNIK: rícínuse
MESTNIK: pri rícínusih
ORODNIK: z rícínusi

IZVOR

prevzeto iz lat. *ricinus*, prvotno 'klop', ker oblika semen tega grma spominja na klopa

rícínusov rícínusova rícínusovo pridevnik [rícínusou
rícínusova rícínusovo]

POMEN

1. ki je del ricinusa 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ricínusovo seme

- *Rícínusovo* seme vsebuje enega najmočnejših naravnih strupov – ricin.
- V stanovanju so odkrili sledi strupa in *ricínusove* koščice, iz katerih pridobivajo strup.

1.1. ki je iz semen ricinusa 1.; SIN.: ricinov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ricínusovo olje

- Če imamo prhljaj ali trde lase, s krožnimi gibi masiramo lasišče z *ricínusovim* oljem.
- V zdravilne namene uporabljamo *ricínusovo* olje kot močno odvajalo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rícínusou rícínusova rícínusovo]

IPA: [ˈriːtsínusou ˈriːtsínusova ˈriːtsínusovo]

tonemski

[rícínusou rícínusova rícínusovo]

IPA: [ríːtsínusou ríːtsínusova ríːtsínusovo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: rícínusov
RODILNIK: rícínusovega
DAJALNIK: rícínusovemu
TOŽILNIK: rícínusov
živo rícínusovega
MESTNIK: pri rícínusovem
ORODNIK: z rícínusovim

dvojina

IMENOVALNIK: rícínusova
RODILNIK: rícínusovih
DAJALNIK: rícínusovima
TOŽILNIK: rícínusova
MESTNIK: pri rícínusovih
ORODNIK: z rícínusovima

množina

IMENOVALNIK: rícínusovi
RODILNIK: rícínusovih
DAJALNIK: rícínusovim
TOŽILNIK: rícínusove
MESTNIK: pri rícínusovih
ORODNIK: z rícínusovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: rícínusova
RODILNIK: rícínusove
DAJALNIK: rícínusovi
TOŽILNIK: rícínusovo
MESTNIK: pri rícínusovi
ORODNIK: z rícínusovo

dvojina

IMENOVALNIK: rícínusovi
RODILNIK: rícínusovih
DAJALNIK: rícínusovima
TOŽILNIK: rícínusovi
MESTNIK: pri rícínusovih
ORODNIK: z rícínusovima

množina

IMENOVALNIK: rícínusove
RODILNIK: rícínusovih
DAJALNIK: rícínusovim
TOŽILNIK: rícínusove
MESTNIK: pri rícínusovih
ORODNIK: z rícínusovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: rícínusovo
RODILNIK: rícínusovega
DAJALNIK: rícínusovemu
TOŽILNIK: rícínusovo
MESTNIK: pri rícínusovem
ORODNIK: z rícínusovim

dvojina

IMENOVALNIK: rícínusovi
RODILNIK: rícínusovih
DAJALNIK: rícínusovima

TOŽILNIK: rîcinusovi
MESTNIK: pri rîcinusovih
ORODNIK: z rîcinusovima

množina

IMENOVALNIK: rîcinusova
RODILNIK: rîcinusovih
DAJALNIK: rîcinusovim
TOŽILNIK: rîcinusova
MESTNIK: pri rîcinusovih
ORODNIK: z rîcinusovimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: rîcinusov
RODILNIK: rîcinusovega
DAJALNIK: rîcinusovemu
TOŽILNIK: rîcinusov
živo rîcinusovega
MESTNIK: pri rîcinusovem
ORODNIK: z rîcinusovim

dvojina

IMENOVALNIK: rîcinusova
RODILNIK: rîcinusovih
DAJALNIK: rîcinusovima
TOŽILNIK: rîcinusova
MESTNIK: pri rîcinusovih
ORODNIK: z rîcinusovima

množina

IMENOVALNIK: rîcinusovi
RODILNIK: rîcinusovih
DAJALNIK: rîcinusovim
TOŽILNIK: rîcinusove
MESTNIK: pri rîcinusovih
ORODNIK: z rîcinusovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: rîcinusova
RODILNIK: rîcinusove
DAJALNIK: rîcinusovi
TOŽILNIK: rîcinusovo
MESTNIK: pri rîcinusovi
ORODNIK: z rîcinusovo

dvojina

IMENOVALNIK: rîcinusovi
RODILNIK: rîcinusovih
DAJALNIK: rîcinusovima
TOŽILNIK: rîcinusovi
MESTNIK: pri rîcinusovih
ORODNIK: z rîcinusovima

množina

IMENOVALNIK: rîcinusove
RODILNIK: rîcinusovih
DAJALNIK: rîcinusovim
TOŽILNIK: rîcinusove
MESTNIK: pri rîcinusovih

ORODNIK: z rîcinusovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: rîcinusovo
RODILNIK: rîcinusovega
DAJALNIK: rîcinusovemu
TOŽILNIK: rîcinusovo
MESTNIK: pri rîcinusovem
ORODNIK: z rîcinusovim

dvojina

IMENOVALNIK: rîcinusovi
RODILNIK: rîcinusovih
DAJALNIK: rîcinusovima
TOŽILNIK: rîcinusovi
MESTNIK: pri rîcinusovih
ORODNIK: z rîcinusovima

množina

IMENOVALNIK: rîcinusova
RODILNIK: rîcinusovih
DAJALNIK: rîcinusovim
TOŽILNIK: rîcinusova
MESTNIK: pri rîcinusovih
ORODNIK: z rîcinusovimi

IZVOR

↑ricinus

ricotta ricotte; glej **rikóta** samostalnik ženskega spola

[rikóta]

POMEN

skuta sladkega ali slanega okusa z nizko vsebnostjo maščob iz sirotke, zlasti iz ovčjega ali bivoličjega mleka, po izvoru iz Italije

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v**

rodilniku

▪ Zmešajte približno 100 gramov *ricotte* z nekaj grenkega kakava, oluščeni mandlji in umetnim sladilom.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Poizkusite recept za mandljevo kremo z *ricotto*.

...

▪ Sir *ricotta* odstranite iz kalupa in ga previdno stresite na sredino krožnika.

▪ Kremo iz *ricotte* v kupčkih razporedite po robu torte in po želji na kupčke postavite bonbone.

▪ Špinačo odcedite, ohladite, sesekljajte in zmešajte z *ricotto*, jajci in 100 g parmezana.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rikóta]

IPA: [riˈkoːta]

tonemski

[rikôta]

IPA: [rikó:tà]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: ricotta

jakostni [rikóta]

tonemski [rikôta]

RODILNIK: ricotte

jakostni [rikóte]

tonemski [rikôte]

DAJALNIK: ricotti

jakostni [rikóti]

tonemski [rikôti]

TOŽILNIK: ricotto

jakostni [rikóto]

tonemski [rikôto]

MESTNIK: pri ricotti

jakostni [pri rikóti]

tonemski [pri rikôti]

ORODNIK: z ricotto

jakostni [z rikóto]

tonemski [z rikôto]

dvojina

IMENOVALNIK: ricotti

jakostni [rikóti]

tonemski [rikôti]

RODILNIK: ricott

jakostni [rikót]

tonemski [rikôt]

DAJALNIK: ricottama

jakostni [rikótama]

tonemski [rikôtama]

TOŽILNIK: ricotti

jakostni [rikóti]

tonemski [rikôti]

MESTNIK: pri ricottah

jakostni [pri rikótah]

tonemski [pri rikôtah]

ORODNIK: z ricottama

jakostni [z rikótama]

tonemski [z rikôtama]

množina

IMENOVALNIK: ricotte

jakostni [rikóte]

tonemski [rikôte]

RODILNIK: ricott

jakostni [rikót]

tonemski [rikôt]

DAJALNIK: ricottam

jakostni [rikótam]

tonemski [rikôtam]

TOŽILNIK: ricotte

jakostni [rikóte]

tonemski [rikôte]

MESTNIK: pri ricottah

jakostni [pri rikótah]

tonemski [pri rikôtah]

ORODNIK: z ricottami

jakostni [z rikótami]

tonemski [z rikôtami]

IZVOR

prevzeto iz it. *ricotta*, iz *ricuocere* 'pokuhati' iz *cuocere* 'kuhati'**ričet** ričeta samostalnik moškega spola [ríčet]

POMEN

jed iz oluščenih zrn ječmena, fižola, navadno z dodatkom mesa

- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku ričet s fižolom | ričet s klobaso, (suhim) mesom
 - Pustne dobrote ne morejo biti samo sladke, zraven se prileže *ričet* s kuhanim suhim mesom.
 - Privoščil sem si *ričet* s klobaso in pivo.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda** odličen ričet | zelenjavni ričet
 - Ponudita jim odličen *ričet*, joto pa tudi jabolčni zavitek in domač kruh.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** kuhati, skuhati ričet
 - Trudi se, da bi tudi ljubiteljski kuharji upoštevali pravilo naših prababic, ko so za pusta kuhale *ričet*.
 - Z zajemalko sem si naložil *ričet* v globok krožnik.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
 - Dodamo rdečo papriko in česen ter vse skupaj vmešamo v *ričet*.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
 - Prijeten večer so sklenili z večerjo, gospodinja jim je postregla z okusnim *ričetom*.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Pripravili smo vam že pozabljen recept za *ričet*, ki je lahko izredno okusno kmečko kosilo.
- ▶ priredna zveza ričet in jota
 - Zlasti pozimi sem ter tja še zadiši po pasulju. Pripravljamo tudi druge podobne enolončnice, na primer *ričet* in joto.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ríčet]

IPA: [ˈriːtʃet]

tonemski

[rîčet]

IPA: [rîːtʃèt]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ričet

RODILNIK: ričeta

DAJALNIK: ričetu

TOŽILNIK: ričet

MESTNIK: pri ričetu

ORODNIK: z ríčetom

dvojina

IMENOVALNIK: ríčeta

RODILNIK: ríčetov

DAJALNIK: ríčetoma

TOŽILNIK: ríčeta

MESTNIK: pri ríčetih

ORODNIK: z ríčetoma

množina

IMENOVALNIK: ríčeti

RODILNIK: ríčetov

DAJALNIK: ríčetom

TOŽILNIK: ríčete

MESTNIK: pri ríčetih

ORODNIK: z ríčeti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ríčet

RODILNIK: ríčeta

DAJALNIK: ríčetu

TOŽILNIK: ríčet

MESTNIK: pri ríčetu

ORODNIK: z ríčetom

dvojina

IMENOVALNIK: ríčeta

RODILNIK: ríčetov

DAJALNIK: ríčetoma

TOŽILNIK: ríčeta

MESTNIK: pri ríčetih

ORODNIK: z ríčetoma

množina

IMENOVALNIK: ríčeti

RODILNIK: ríčetov

DAJALNIK: ríčetom

TOŽILNIK: ríčete

MESTNIK: pri ríčetih

ORODNIK: z ríčeti

IZVOR

prevzeto iz štaj. nem. *Ritschet, Ritschert*, prvotno 'sluzasta jed', iz nar. nem. *ritschen*, knjiž. *rutschen* 'drseti, spodrsniti'

rikóta rikóte; tudi **ricotta** samostalnik ženskega spola

[rikóta]

POMEN

skuta sladkega ali slanega okusa z nizko vsebnostjo maščob iz sirotke, zlasti iz ovčjega ali bivoličjega mleka, po izvoru iz Italije

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati rikoto

- *Rikoto* pretlačimo skozi gosto cedilo.
- K ohlajeni zelenjavi dodaste *rikoto*, preostale začimbe in parmezan ter dobro premešate.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

zmešati KAJ z rikoto

- Paradižnik na debelo sesekljajte in ga zmešajte z *rikoto*.
- Testenine odcedimo in takoj zmešamo z zelenjavo ter potresemo z zdrobljeno *rikoto*.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n g rikote

- V 100 g *rikote* je samo približno 15 g maščobe.

...

- Italijani za sladice pogosto uporabijo svojo izvrstno skuto *rikoto*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rikóta]

IPA: [ri'ko:ta]

tonemski

[rikôta]

IPA: [rikó:tà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rikóta

RODILNIK: rikóte

DAJALNIK: rikóti

TOŽILNIK: rikóto

MESTNIK: pri rikóti

ORODNIK: z rikóto

dvojina

IMENOVALNIK: rikóti

RODILNIK: rikót

DAJALNIK: rikótama

TOŽILNIK: rikóti

MESTNIK: pri rikótah

ORODNIK: z rikótama

množina

IMENOVALNIK: rikóte

RODILNIK: rikót

DAJALNIK: rikótam

TOŽILNIK: rikóte

MESTNIK: pri rikótah

ORODNIK: z rikótami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rikôta

RODILNIK: rikôte

DAJALNIK: rikôti

TOŽILNIK: rikôto

MESTNIK: pri rikôti

ORODNIK: z rikôto

dvojina

IMENOVALNIK: rikôti

RODILNIK: rikôt

DAJALNIK: rikôtama

TOŽILNIK: rikōti
MESTNIK: pri rikōtah
ORODNIK: z rikōtama

množina

IMENOVALNIK: rikōte
RODILNIK: rikōt
DAJALNIK: rikōtam
TOŽILNIK: rikōte
MESTNIK: pri rikōtah
ORODNIK: z rikōtami

IZVOR

↑ricotta

rogáč rogáča samostalnik moškega spola [rogáč]

POMEN

velik hrošč temno rjave ali črne barve, katerega samec ima velike, rogovom podobne čeljusti;

primerjaj lat. *Lucanus cervus*

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

ličinka rogača

- Debele in mesnate ličinke *rogačev* se razvijajo v trhlem lesu.
- Življenjski cikel *rogača* je povezan z lesom, najpogosteje se naseljuje v hrastu ali kostanju.

...

- *Rogač* je prebivalec hrastovih gozdov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rogáč]

IPA: [rɔˈgaːtʃ]

tonemski

[rogáč]

IPA: [rɔgâ:tʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rogáč
RODILNIK: rogáča
DAJALNIK: rogáču
TOŽILNIK: rogáča
MESTNIK: pri rogáču
ORODNIK: z rogáčem

dvojina

IMENOVALNIK: rogáča
RODILNIK: rogáčev
DAJALNIK: rogáčema
TOŽILNIK: rogáča
MESTNIK: pri rogáčih
ORODNIK: z rogáčema

množina

IMENOVALNIK: rogáči
RODILNIK: rogáčev
DAJALNIK: rogáčem

TOŽILNIK: rogáče
MESTNIK: pri rogáčih
ORODNIK: z rogáči

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rogáč
RODILNIK: rogáča
DAJALNIK: rogáču
TOŽILNIK: rogáča
MESTNIK: pri rogáču
ORODNIK: z rogáčem

dvojina

IMENOVALNIK: rogáča
RODILNIK: rogáčev tudi rogáčev
DAJALNIK: rogáčema
TOŽILNIK: rogáča
MESTNIK: pri rogáčih tudi pri rogáčih
ORODNIK: z rogáčema

množina

IMENOVALNIK: rogáči
RODILNIK: rogáčev tudi rogáčev
DAJALNIK: rogáčem
TOŽILNIK: rogáče
MESTNIK: pri rogáčih tudi pri rogáčih
ORODNIK: z rogáči tudi z rogáči

IZVOR

↑rog

shékati shékam in **shêkati** shêkam dovršni glagol

[shékati] in [shêkati]

POMEN

1. knjižno pogovorno z vdorom, navadno nepooblaščenim, v računalniški sistem spremeniti nastavitve, prisvojiti si podatke

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Bodo sistemi dovolj varni ali pa bodo nasprotniki preprosto *shekali* in ukradli digitalne podatke?
- Neznani storilci so nam *shekali* spletno stran in nas za eno uro vrgli s svetovnega spleta.

1.1. knjižno pogovorno poseči v programsko ali strojno opremo z namenom prilagajanja njenih funkcij potrebam, željam uporabnika

- Zgroženo je onemel, ko je ugotovil, s kolikšno lahkoto je nekaj mulcev *shekalo* tehniko, ki naj bi preprečevala kopiranje vsebine s plošč DVD.
- Popraviti oziroma vstaviti bo treba dva ključa oziroma točneje – en ključ na dve mesti. Najprej bomo »*shekali*« Word.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[shékati] in [shêkati]

IPA: [ˈsxɛ:kati] in [ˈsxɛ:kati]

tonemski

[shêkati] in [shêkati]
IPA: [sxé:kàti] in [sxé:kàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: shékati

NAMENILNIK: shékat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: shékam
2. OSEBA: shékaš
3. OSEBA: shéka

dvojina

1. OSEBA: shékava
2. OSEBA: shékata
3. OSEBA: shékata

množina

1. OSEBA: shékamo
2. OSEBA: shékate
3. OSEBA: shékajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: shékaj

dvojina

1. OSEBA: shékajva
2. OSEBA: shékajta

množina

1. OSEBA: shékajmo
2. OSEBA: shékajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: shékal
DVOJINA: shékala
MNOŽINA: shékali

ženski spol

EDNINA: shékala
DVOJINA: shékali
MNOŽINA: shékale

srednji spol

EDNINA: shékalo
DVOJINA: shékali
MNOŽINA: shékala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: shékan
RODILNIK: shékanega
DAJALNIK: shékanemu
TOŽILNIK: shékan
živo shékanega
MESTNIK: pri shékanem
ORODNIK: s shékanim

dvojina

IMENOVALNIK: shékana
RODILNIK: shékanih
DAJALNIK: shékanima

TOŽILNIK: shékana

MESTNIK: pri shékanih

ORODNIK: s shékanima

množina

IMENOVALNIK: shékani

RODILNIK: shékanih

DAJALNIK: shékanim

TOŽILNIK: shékane

MESTNIK: pri shékanih

ORODNIK: s shékanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: shékana

RODILNIK: shékane

DAJALNIK: shékani

TOŽILNIK: shékano

MESTNIK: pri shékani

ORODNIK: s shékano

dvojina

IMENOVALNIK: shékani

RODILNIK: shékanih

DAJALNIK: shékanima

TOŽILNIK: shékani

MESTNIK: pri shékanih

ORODNIK: s shékanima

množina

IMENOVALNIK: shékane

RODILNIK: shékanih

DAJALNIK: shékanim

TOŽILNIK: shékane

MESTNIK: pri shékanih

ORODNIK: s shékanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: shékano

RODILNIK: shékanega

DAJALNIK: shékanemu

TOŽILNIK: shékano

MESTNIK: pri shékanem

ORODNIK: s shékanim

dvojina

IMENOVALNIK: shékani

RODILNIK: shékanih

DAJALNIK: shékanima

TOŽILNIK: shékani

MESTNIK: pri shékanih

ORODNIK: s shékanima

množina

IMENOVALNIK: shékana

RODILNIK: shékanih

DAJALNIK: shékanim

TOŽILNIK: shékana

MESTNIK: pri shékanih

ORODNIK: s shékanimi

DELEŽJE NA -vš/: shekávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: shékanje
 RODILNIK: shékanja
 DAJALNIK: shékanju
 TOŽILNIK: shékanje
 MESTNIK: pri shékanju
 ORODNIK: s shékanjem

dvojina

IMENOVALNIK: shékanji
 RODILNIK: shékanj
 DAJALNIK: shékanjema
 TOŽILNIK: shékanji
 MESTNIK: pri shékanjih
 ORODNIK: s shékanjema

množina

IMENOVALNIK: shékanja
 RODILNIK: shékanj
 DAJALNIK: shékanjem
 TOŽILNIK: shékanja
 MESTNIK: pri shékanjih
 ORODNIK: s shékanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: shêkati
 NAMENILNIK: shêkat

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: shêkam
2. OSEBA: shêkaš
3. OSEBA: shêka

dvojina

1. OSEBA: shêkava
2. OSEBA: shêkata
3. OSEBA: shêkata

množina

1. OSEBA: shêkamo
2. OSEBA: shêkate
3. OSEBA: shêkajo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: shêkaj

dvojina

1. OSEBA: shêkajva
2. OSEBA: shêkajta

množina

1. OSEBA: shêkajmo
2. OSEBA: shêkajte

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: shêkal
 DVOJINA: shêkala
 MNOŽINA: shêkali

ženski spol

EDNINA: shêkala
 DVOJINA: shêkali
 MNOŽINA: shêkale

srednji spol

EDNINA: shêkalo

DVOJINA: shêkali

MNOŽINA: shêkala

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: shêkan
 RODILNIK: shêkanega
 DAJALNIK: shêkanemu
 TOŽILNIK: shêkan
 živo shêkanega
 MESTNIK: pri shêkanem
 ORODNIK: s shêkanim

dvojina

IMENOVALNIK: shêkana
 RODILNIK: shêkanih
 DAJALNIK: shêkanima
 TOŽILNIK: shêkana
 MESTNIK: pri shêkanih
 ORODNIK: s shêkanima

množina

IMENOVALNIK: shêkani
 RODILNIK: shêkanih
 DAJALNIK: shêkanim
 TOŽILNIK: shêkane
 MESTNIK: pri shêkanih
 ORODNIK: s shêkanimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: shêkana
 RODILNIK: shêkane
 DAJALNIK: shêkani
 TOŽILNIK: shêkano
 MESTNIK: pri shêkani
 ORODNIK: s shêkano

dvojina

IMENOVALNIK: shêkani
 RODILNIK: shêkanih
 DAJALNIK: shêkanima
 TOŽILNIK: shêkani
 MESTNIK: pri shêkanih
 ORODNIK: s shêkanima

množina

IMENOVALNIK: shêkane
 RODILNIK: shêkanih
 DAJALNIK: shêkanim
 TOŽILNIK: shêkane
 MESTNIK: pri shêkanih
 ORODNIK: s shêkanimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: shêkano
 RODILNIK: shêkanega
 DAJALNIK: shêkanemu
 TOŽILNIK: shêkano
 MESTNIK: pri shêkanem

ORODNIK: s shêkanim

dvojina

IMENOVALNIK: shêkani

RODILNIK: shêkanih

DAJALNIK: shêkanima

TOŽILNIK: shêkani

MESTNIK: pri shêkanih

ORODNIK: s shêkanima

množina

IMENOVALNIK: shêkana

RODILNIK: shêkanih

DAJALNIK: shêkanim

TOŽILNIK: shêkana

MESTNIK: pri shêkanih

ORODNIK: s shêkanimi

DELEŽJE NA -*vš*: shêkāvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: shêkanje

RODILNIK: shêkanja

DAJALNIK: shêkanju

TOŽILNIK: shêkanje

MESTNIK: pri shêkanju

ORODNIK: s shêkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: shêkanji

RODILNIK: shêkanj

DAJALNIK: shêkanjema

TOŽILNIK: shêkanji

MESTNIK: pri shêkanjih

ORODNIK: s shêkanjema

množina

IMENOVALNIK: shêkanja

RODILNIK: shêkanj

DAJALNIK: shêkanjem

TOŽILNIK: shêkanja

MESTNIK: pri shêkanjih

ORODNIK: s shêkanji

in

jakostno

NEDOLOČNIK: shêkati

NAMENILNIK: shêkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: shêkam

2. OSEBA: shêkaš

3. OSEBA: shêka

dvojina

1. OSEBA: shêkava

2. OSEBA: shêkata

3. OSEBA: shêkata

množina

1. OSEBA: shêkamo

2. OSEBA: shêkate

3. OSEBA: shêkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: shêkaj

dvojina

1. OSEBA: shêkajva

2. OSEBA: shêkajta

množina

1. OSEBA: shêkajmo

2. OSEBA: shêkajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: shêkal

DVOJINA: shêkala

MNOŽINA: shêkali

ženski spol

EDNINA: shêkala

DVOJINA: shêkali

MNOŽINA: shêkale

srednji spol

EDNINA: shêkalo

DVOJINA: shêkali

MNOŽINA: shêkala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: shêkan

RODILNIK: shêkanega

DAJALNIK: shêkanemu

TOŽILNIK: shêkan

živo shêkanega

MESTNIK: pri shêkanem

ORODNIK: s shêkanim

dvojina

IMENOVALNIK: shêkana

RODILNIK: shêkanih

DAJALNIK: shêkanima

TOŽILNIK: shêkana

MESTNIK: pri shêkanih

ORODNIK: s shêkanima

množina

IMENOVALNIK: shêkani

RODILNIK: shêkanih

DAJALNIK: shêkanim

TOŽILNIK: shêkane

MESTNIK: pri shêkanih

ORODNIK: s shêkanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: shêkana

RODILNIK: shêkane

DAJALNIK: shêkani

TOŽILNIK: shêkano

MESTNIK: pri shêkani

ORODNIK: s shêkano

dvojina

IMENOVALNIK: shêkani

RODILNIK: shêkanih

DAJALNIK: shêkan**ima**
TOŽILNIK: shêkani
MESTNIK: pri shêkan**ih**
ORODNIK: s shêkan**ima**

množina

IMENOVALNIK: shêkane
RODILNIK: shêkan**ih**
DAJALNIK: shêkan**im**
TOŽILNIK: shêkane
MESTNIK: pri shêkan**ih**
ORODNIK: s shêkan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: shêkano
RODILNIK: shêkan**ega**
DAJALNIK: shêkan**emu**
TOŽILNIK: shêkano
MESTNIK: pri shêkan**em**
ORODNIK: s shêkan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: shêkani
RODILNIK: shêkan**ih**
DAJALNIK: shêkan**ima**
TOŽILNIK: shêkani
MESTNIK: pri shêkan**ih**
ORODNIK: s shêkan**ima**

množina

IMENOVALNIK: shêkana
RODILNIK: shêkan**ih**
DAJALNIK: shêkan**im**
TOŽILNIK: shêkana
MESTNIK: pri shêkan**ih**
ORODNIK: s shêkan**imi**

DELEŽJE NA -*vš*: shekávš*i*

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: shêkanje
RODILNIK: shêkan**ja**
DAJALNIK: shêkan**ju**
TOŽILNIK: shêkanje
MESTNIK: pri shêkan**ju**
ORODNIK: s shêkan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: shêkanji
RODILNIK: shêkanj
DAJALNIK: shêkan**jema**
TOŽILNIK: shêkanji
MESTNIK: pri shêkan**jih**
ORODNIK: s shêkan**jema**

množina

IMENOVALNIK: shêkanja
RODILNIK: shêkanj
DAJALNIK: shêkan**jem**
TOŽILNIK: shêkanja
MESTNIK: pri shêkan**jih**
ORODNIK: s shêkan**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: shêkati

NAMENILNIK: shêkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: shêk**am**
2. OSEBA: shêkaš
3. OSEBA: shêka

dvojina

1. OSEBA: shêk**ava**
2. OSEBA: shêk**ata**
3. OSEBA: shêk**ata**

množina

1. OSEBA: shêk**amo**
2. OSEBA: shêk**ate**
3. OSEBA: shêk**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: shêkaj

dvojina

1. OSEBA: shêkaj**va**
2. OSEBA: shêkaj**ta**

množina

1. OSEBA: shêkaj**mo**
2. OSEBA: shêkaj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: shêkal
DVOJINA: shêka**la**
MNOŽINA: shêka**li**

ženski spol

EDNINA: shêka**la**
DVOJINA: shêka**li**
MNOŽINA: shêka**le**

srednji spol

EDNINA: shêka**lo**
DVOJINA: shêka**li**
MNOŽINA: shêka**la**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: shêkan
RODILNIK: shêkan**ega**
DAJALNIK: shêkan**emu**
TOŽILNIK: shêkan
živo shêkan**ega**
MESTNIK: pri shêkan**em**
ORODNIK: s shêkan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: shêkana
RODILNIK: shêkan**ih**
DAJALNIK: shêkan**ima**
TOŽILNIK: shêkana
MESTNIK: pri shêkan**ih**
ORODNIK: s shêkan**ima**

množina

IMENOVALNIK: shêkani
RODILNIK: shêkanih
DAJALNIK: shêkanim
TOŽILNIK: shêkane
MESTNIK: pri shêkanih
ORODNIK: s shêkanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: shêkana
RODILNIK: shêkane
DAJALNIK: shêkani
TOŽILNIK: shêkano
MESTNIK: pri shêkani
ORODNIK: s shêkano

dvojina

IMENOVALNIK: shêkani
RODILNIK: shêkanih
DAJALNIK: shêkanima
TOŽILNIK: shêkani
MESTNIK: pri shêkanih
ORODNIK: s shêkanima

množina

IMENOVALNIK: shêkane
RODILNIK: shêkanih
DAJALNIK: shêkanim
TOŽILNIK: shêkane
MESTNIK: pri shêkanih
ORODNIK: s shêkanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: shêkano
RODILNIK: shêkanega
DAJALNIK: shêkanemu
TOŽILNIK: shêkano
MESTNIK: pri shêkanem
ORODNIK: s shêkanim

dvojina

IMENOVALNIK: shêkani
RODILNIK: shêkanih
DAJALNIK: shêkanima
TOŽILNIK: shêkani
MESTNIK: pri shêkanih
ORODNIK: s shêkanima

množina

IMENOVALNIK: shêkana
RODILNIK: shêkanih
DAJALNIK: shêkanim
TOŽILNIK: shêkana
MESTNIK: pri shêkanih
ORODNIK: s shêkanimi

DELEŽJE NA -vṣ̌: shekâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: shêkanje
RODILNIK: shêkanja
DAJALNIK: shêkanju

TOŽILNIK: shêkanje
MESTNIK: pri shêkanju
ORODNIK: s shêkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: shêkanji
RODILNIK: shêkanj
DAJALNIK: shêkanjema
TOŽILNIK: shêkanji
MESTNIK: pri shêkanjih
ORODNIK: s shêkanjema

množina

IMENOVALNIK: shêkanja
RODILNIK: shêkanj
DAJALNIK: shêkanjem
TOŽILNIK: shêkanja
MESTNIK: pri shêkanjih
ORODNIK: s shêkanji

IZVOR

↑hekati

sir síra samostalnik moškega spola [sir]

POMEN

1. mlečni izdelek, ki se dobi s strjevanjem mleka, odstranitvijo sirotke, navadno z zorenjem

► prid. beseda + **sam. beseda**

dimljeni sir | dober, odličen, okusen sir | francoski, italijanski sir | kravji, kozji, ovčji sir | kremni sir | lahki, nemasten sir | nadrobljen, narezan, nastrgan, nariban, riban sir | ocvrti sir | pečen, popečen sir | pikanten, slan sir | znamenit, znan sir

▪ Čedalje več mleka namenjajo proizvodnji domačega *sira*.

▪ Ožvljanje ovčarstva prinaša nova kulinarčna doživetja s ponudbo jagnjetine, ovčjega *sira* in skute.

▪ Pečene jajčevce posipamo z naribanim *siirom* in seseklanim peteršiljem.

▪ Pripravili vam bodo ocvrti *sir*s tatarsko omako, špagete z gobami ali paradižnikom in jajčne omlete, pripravljene po vaši želji.

► **sam. beseda + sam. beseda v roditniku**

hlebec sira | izdelava, izdelovanje, prodaja, proizvodnja sira | kocka, kos, košček, polovica, rezina sira

▪ Vse več sirarjev zori hlebce *sira* v drevesnih ali zelenjavnih listih, v moštu ali na tropinah.

▪ Ker je izdelava *sira* iz surovega polnomastnega mleka zelo zahtevna, je uspeh odvisen od sirarjeve spretnosti, prizadevnosti in njegovega strokovnega znanja.

▪ Narezki se kombinirajo z različnimi vrstami *sira* ter s sadjem kot dekoracijo ali dodatek k jedem.

► števniki + količinski **sam. + sam. beseda v roditniku**

n dag, *n* g sira | *n* kilogramov, *n* ton sira

- Če imate raje jedi izrazitejšega okusa, vzemite 100 g *sira* s plemenito plesnijo in ga narežite na majhne kocke.
 - Iz tisoč litrov mleka pridobi približno sto kilogramov *sira*.
 - Na kmetiji pridelajo in prodajo približno tona *sira* na mesec.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
sir se raztopi, stopi, zapeče | sir vsebuje KAJ | sir zori
- Proti koncu pečenja bučke potresemo s sirom in pečemo še toliko časa, da se *sir* stopi.
 - *Siri* vsebujejo beljakovine, pomembne minerale in vitamine A, B2 in B12, poleg tega pa so tudi dober vir kalcija.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
delati, izdelovati sir | dodati, primešati, vmešavati, zmešati sir | jesti sir | kupiti, prodajati sir | narezati, naribati sir | ponuditi sir | potresti sir
- Na planinah v gorah vsako poletje izdelujejo *sir* in skuto.
 - Gojili so ovce in koze, prodajali *sir* in volno.
 - Namesto sladice nama je natakar ponudil *sir* ali sadje.
 - Jabolka in *sir* narežemo na drobne rezine ter ju položimo na kruh.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
kruh, sendvič s sirom | solata s sirom
- Pojedla je kos kruha s *sirom* in spila belo kavo.
 - Po svojih receptih je pripravil toplo regratovo solato z zeliščnim *sirom*.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v imenovalniku**
sir feta | sir mascarpone
- Skuto in *sir* feta nadrobimo v skledo, dodamo stepeni jajci, solimo in popramo.
 - Sadje obložite s *sirom* mascarpone in posujte z rjavim sladkorjem.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
obložiti s sirom | posuti, potresti s sirom | zmešati s sirom
- Zrezke s pestom lahko pripravite še hitreje, če pečene zrezke kar v ponvi obložite s *sirom*.
 - Testenine, meso in bešamel po plasteh naložite v namaščen pekač, potresite s *sirom* in pecite približno 30 minut.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
sir s KATERO plesnijo | sir z zelišči
- Zaupal ji je recept za pripravookusnega *sira* s plemenito plesnijo, ki ga poznamo po imenu camembert.
 - *Sirov* z luknjami je več vrst, najbolj poznan med njimi je zagotovo ementalec.
- ▶ **merni prisl. + sam. beseda v rodilniku**
malo sira | nekaj sira
- Dve štručki in nekaj *sira* sem zavila v papir in ju shranila za zajtrk.
 - Veliko *sira* je izdelanega iz surovega mleka.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**

sir iz KATEREGA mleka

- Vedno je dovolj obiskovalcev, ki so pripravljene poskusiti nove, posebne okuse ekoloških *sirov* iz kravjega mleka ali mleka drobnice.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku** predelati v sir

- Trenutno predelajo v *sir* okrog 16 tisoč litrov mleka na teden.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**

- Dobro odcejene testenine zmešamo z omako iz *sira* in začimb.

▶ **priređna zveza**

sir in jajce, sir in meso, sir in mleko, sir in salama, sir in skuta, sir in vino

- Na obnovljenih planinah načrtujejo poleg prodaje *sira* in skute tudi razvoj turizma.
- Beljake stepite v trd sneg in ga previdno vmešajte v zmes smetane in *sira*.

1.1. temu podoben živilski izdelek, zlasti rastlinskega izvora

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

jajčni sir | sojin sir

- Jajčni *sir* pripravimo tako, da cela jajca razžvrkljamo, jih narahlo solimo in popramo in dodamo še mleko ali kisló smetano.

- Na naši kmetiji je soja glavna poljščina, pridelujemo zrnje, nekaj ga prodamo, večino pa predelamo v sojin *sir* oz. tofu.

- Nemlečna sira sta rižev *sir*, ki je podoben parmezanu, in pikanten *sir* iz orehov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sir]

IPA: [ˈsɪr]

tonemski

[sɪr]

IPA: [sír]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sir

RODILNIK: síra

DAJALNIK: síru

TOŽILNIK: sir

MESTNIK: pri síru

ORODNIK: s sírom

dvojina

IMENOVALNIK: síra

RODILNIK: sírov

DAJALNIK: síroma

TOŽILNIK: síra

MESTNIK: pri sírih

ORODNIK: s síroma

množina

IMENOVALNIK: **síri**
RODILNIK: **sírov**
DAJALNIK: **sírom**
TOŽILNIK: **síre**
MESTNIK: pri **sírih**
ORODNIK: s **síri**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: **sír**
RODILNIK: **síra**
DAJALNIK: **síru**
TOŽILNIK: **sír**
MESTNIK: pri **síru** tudi pri **síru**
ORODNIK: s **sírom**

dvojina

IMENOVALNIK: **síra**
RODILNIK: **sírov** in **sírov**
DAJALNIK: **síroma**
TOŽILNIK: **síra**
MESTNIK: pri **sírih** in pri **sírih**
ORODNIK: s **síroma**

množina

IMENOVALNIK: **síri**
RODILNIK: **sírov** in **sírov**
DAJALNIK: **sírom**
TOŽILNIK: **síre**
MESTNIK: pri **sírih** in pri **sírih**
ORODNIK: s **síri** in s **síri**

STALNE ZVEZE

bohinjski sir

trdi sir iz kravjega mleka z večjimi luknjami, ki se tradicionalno izdeluje v Bohinju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pravi bohinjski sir

▪ Na leto načrtujejo izdelati približno 60 ton znamenitega *bohinjskega sira* po ementalski metodi.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Hlebec *bohinjskega sira* je pravzaprav hleb, saj tehta od 45 do 55 kilogramov.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ V sirarni dela *bohinjski sir* šest sirarjev sedem dni v tednu.

...

▪ *Bohinjski sir* je vrsta ementalskega sira, njegova značilnost pa je velikost hlebov in posebnost zorenja zaradi te velikosti.

bovški sir

trdi sir iz ovčjega ali pretežno ovčjega mleka, ki se tradicionalno izdeluje v Bovcu in njegovi okolici

▪ Okus in vonj *bovškega sira* sta izrazito aromatična, polna in rahlo pikantna.

▪ Na 20 še živih planinah od Loga pod Mangartom do Tolmina vsako poletje pridelajo iz kravjega in ovčjega mleka okoli 70 ton tolminca in *bovškega sira*.

edamski sir

poltrdi sir iz kravjega mleka zlato rumene barve, po izvoru iz Nizozemske; SIN.: edamec

▪ Centimeter debele rezine *edamskega sira* povaljamo v raztepenem jajcu in kruhovih drobtinah in jih na hitro spečemo na olju na obeh straneh.

ementalski sir

trdi sir iz kravjega mleka z velikimi luknjami, po izvoru iz Švice; SIN.: ementalec, ementaler

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nariban ementalski sir

▪ V testo zamesimo na kocke narezano mesnato slanino, nariban *ementalski sir* in sesekljan peteršilj.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v**

rodilniku

n dag, *n* g ementalskega sira

▪ Človek potrebuje 1000 mg kalcija dnevno. Za pokritje te potrebe zadostuje pol litra mleka in 40 g *ementalskega sira*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Pogačo obložimo s tankimi rezinami *ementalskega sira* in zapečemo v pečici.

feta sir

mehki sir, ki zori v slanici, zlasti iz ovčjega, kozjega mleka, po izvoru iz Grčije; SIN.: feta¹

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v**

rodilniku

n dag, *n* g feta sira

▪ Razpolovite 200 g češnjevega paradižnika in narežite na kocke 200 g *feta sira*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

narezati feta sir

▪ *Feta sir* narežite na manjše kocke in razporedite po zrezkih.

▪ *Feta sir* razdrobite in zmešajte z gorčico, soljo, poprom in nasekljano papriko.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nadrobljen feta sir

▪ Pečene paprike potresemo z nasekljanim koprom in nadrobljenim *feta sirom* ter jih za nekaj minut damo nazaj v pečico.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

koščki feta sira

▪ Dodamo koščke *feta sira* in črne olive ter vse skupaj potresemo s posušeno baziliko.

kutinov sir

iz gastronomije sladica iz posušenega kutinovega želeja, potresenega s sladkorjem

- *Kutinov sir* je španska specialiteta in ga ponudijo kot hladen prigrizek.
- Iz kutin poleg želeja pripravlja marmelado in zvezdice iz *kutinovega sira*.

limburški sir

mehki sir iz kravjega mleka z rdečkasto plastjo na površini hlebca, po izvoru iz Belgije

- V najbližji trgovini je kupil zrel *limburški sir*.
- *Limburški sir*, romadur, reblošon in kvargliji so mehki siri, ki zorijo pod rdečo mažo.

liptovski sir

namaz iz ovčjega mehkega sira, skute, masla z različnimi dodatki, zlasti rdečo papriko, po izvoru iz Slovaške

- Testo so spekli v bučnem olju, palačinko pa napolnili z doma narejenim *liptovskim sirom*.

mastni sir

iz sirarstva sir, ki vsebuje najmanj 45 odstotkov maščobe v suhi snovi sira

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

poltrdi mastni sir

- Izdolbeni del jajčevca pomešamo z zdrobljenim *mastnim sirom* in maslom ali margarino.
- Gavda je poltrdi *mastni sir* iz pasteriziranega mleka, običajno z vsaj 45 odstotki mlečne maščobe.

mehki sir

iz sirarstva sir, ki vsebuje od 63 do 73 odstotkov vode v nemastni snovi sira

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

mehki sir s KATERO plesnijo

- Izdelujejo šest vrst *mehkih sirov* z belo plesnijo in eno vrsto poltrdega sira tipa ementaler.
- Ponudila je *mehki sir* s šetrajem.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

n g mehkega sira

- 100 ml mleka glede vsebnosti kalcija ustreza 15 g trdega sira oziroma 30 g *mehkega sira*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

izdelava mehkega sira

- Ko zelenjavni zrezek spečemo, na vrh dodamo rezino svežega paradižnika in rezino *mehkega sira*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Poleg poltrdih in trdih sirov bodo izdelovali predvsem *mehke sire* in sire s plemenito plesnijo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ker nova tehnologija omogoča večji izkoristek mleka, bodo lahko vsako leto naredili več kot tisoč ton skute, sirnih namazov in svežih *mehkih sirov*.

mesni sir

pečena jed v obliki štruca iz fino mletega govejega, svinjskega mesa, slanine ali drobovine, po izvoru iz Bavarske

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

rezina mesnega sira

- V štručko smo dodali rezine *mesnega sira* s čilijem, rdečo papriko in belo zelje.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pečeni *mesni sir* zložimo na krompirjev pire s špinačo in na vsako rezino položimo pečeno jajce.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Na eni stojnici bodo stregli domače jedi, na drugi pa bodo ponujali tudi različne klobase, hot doge in *mesni sir*.

mladi sir

nezorjen sir ali sir, ki zori krajši čas

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

svež mladi sir

- Zdrobimo 75 g svežega *mladega sira*.
- Kupila sem kruh, paradižnike in pečen *mladi sir*.
- V posodi zmešamo pripravljeno meso, rdečo papriko in na kocke narezan *mladi sir*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Hlebce *mladega sira* shranijo v sistemu jam, kjer je primerna temperatura in vlaga, da se iz trosov razvije plesen.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

- Za omako zmešamo 80 g *mladega sira*, 20 g lahkega jogurta, dve žlički drobnjaka, peteršilj, sol.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Mladi sir* narežemo na kockice in jih vgnemo v mesno testo.

...

- Pri *mladem siru* je beljakovinska struktura še neokrnjena, zato je mehek in prožen.

nacho sir

omaka, pomaka iz topljenega sira, masla, moke, mleka, različnih začimb

- Nadevamo tortilje in jih prelijemo s salso ali *nacho sirom*.

- Takitose ocvremo v vročem olju in serviramo na krožnik. Poleg postrežemo *nacho sir* ter smetanovo omako.

paški sir

zelo trd sir iz ovčjega mleka, ki se tradicionalno izdeluje na hrvaškem otoku Pagu

- Kupili smo hlebček izvrstnega *paškega sira*.
- Po Pagu raste aromatično rastlinje, na katerem se pasejo ovce in s tem dajejo značilen okus *paškemu siru*.
- Zbrane so pogostili s *paškim sirom* in domačim rdečim vinom.

polmastni sir

iz sirarstva sir, ki vsebuje najmanj 25 odstotkov maščobe v suhi snovi sira

- V skledi zmešam dve jajci, dve žlici kisle smetane, približno deset dekagramov naribanega *polmastnega sira*, malo soli in popra.
- Od beljakovinskih živil uživa *polmastne sire*, tofu, sejtan, stročnice.

polnomastni sir

iz sirarstva sir, ki vsebuje najmanj 50 odstotkov maščobe v suhi snovi sira

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - Po razvlečenem testu na tanko namažemo omako iz pelatov, posujemo nariban *polnomastni sir* ali narezano mocarelo in jo obložimo z različnimi nadevi.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
 - Na solatne liste naložite rezine paradižnika, kolobarje čebule in rezine kumaric, povrhu pa črne olive in koščke *polnomastnega sira*.

...

- Njeni obroki so v večini sestavljeni iz *polnomastnega sira*, vsaki jedi pa doda tudi velike količine olja.

poltrdi sir

iz sirarstva sir, ki vsebuje do 65 odstotkov vode v nemastni snovi sira

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
nariban poltrdi sir
 - Proti koncu pečenja lahko po zelenjavi potresemo nekaj žlic naribanega *poltrdega sira* ali mocarele.
 - Mlečne izdelke, kozji poltrdi in mehki sir, kravji *poltrdi sir* ter mešani kravji in kozji sir prodajajo v bližnjih trgovinah in na tržnici.
- ▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**
 - Redijo med dvajset in trideset glav goveje živine in naredijo mesečno okoli 300 kilogramov *poltrdega sira*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
 - Imajo najsodobnejšo opremo za izdelavo *poltrdih sirov*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
 - Izdeluje *poltrde sire* z različnimi dodatki, orehi, zelišči, začimbami.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
 - Celotno količino surovega mleka predela v sveži in *poltrdi sir* ter ga proda na domu.

...

- *Poltrdi siri* imajo prijeten okus in so primerni za tople sendviče in ocvrti sir.

pusti sir

iz sirarstva sir, ki vsebuje manj kot 15 odstotkov maščobe v suhi snovi sira

- Jajca kombiniramo z živili, ki vsebujejo malo maščobe, denimo s sadjem, z zelenjavo, s *pustim sirom* ali polnovrednim kruhom.
- Uživamo samo nemastne mlečne izdelke, denimo pusto skuto, *pusti sir*.

sveži sir

nezorjen sir

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
smetanov sveži sir
 - K jedi tekne polnozrnat kruh, tanko namazan z zeliščnim *svežim sirom*.
 - Namesto pustega sirnega namaza lahko uporabimo pusto skuto ali zrnati *sveži sir*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
žlica svežega sira
 - Ko juho odmerimo v krožnike, v sredino vsakega položimo žlico *svežega sira*.
 - Popečemo rezino polnozrnatega toasta in nanj položimo rezino *svežega sira*.
- ▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**
n g svežega sira
 - Rezino polnozrnatega prepečenca namažite s 50 g *svežega sira*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dodati sveži sir
 - Brie narežemo na kockice, dodamo *sveži sir*, olje, kis in zmešamo.
 - Ko je golaž kuhan, mu primešamo *sveži sir*.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
 - Rezino polnozrnatega kruha namažite z 2 žličkama *svežega sira* z zelišči in obložite s pol šopka redkvic.

tolminski sir

trdi sir iz kravjega mleka sladko pikantnega okusa, ki se tradicionalno izdeluje v Zgornjem Posočju; SIN.: tolminec

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
 - Zmagovalke so dobile lepo nagrado: hlebec *tolminskega sira*.
- ...
- Na tržnici je veliko povpraševanje po domačih pridelkih, tudi po prvovrstnem domačem *tolminskem siru*.
- Več kot 30 odstotkov mleka prodajo, drugo pa predelajo v *tolminski sir*.

topljeni sir

mlečni izdelek, ki se po posebnem postopku pridobiva s topljenjem sira ob dodajanju soli za topljenje

- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
topljeni sir za mazanje

- V ljutomerskem sirarskem obratu izdelujejo sir ementalec ter *topljene sire* za mazanje.
- ▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**
 - Za omako razpustimo v kozici sveži sir, prilijemo vino, dodamo *topljeni sir* in na rahlem ognju počasi kuhamo.
 - Namazu dodajte trikotni *topljeni sir* in začimbe.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
 - Kot namaz za kruh pripravimo *topljeni sir* z drobnjakom.
 - Smetano lahko nadomestite s kondenziranim mlekom, juho ali *topljenim sirom* z malo maščob.
- ...
- Dva kosa polnozrnatega popečenega kruha namažite z nemastnim *topljenim sirom*, za posladek pa pojedite skodelico jagod.

trdi sir

iz sirarstva **sir**, ki vsebuje do 54 odstotkov vode v nemastni snovi sira

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
nariban, riban trdi sir | nastrgan trdi sir
 - Bučni štrukelj bo še boljši, če bomo nadevu dodali nekoliko naribanega *trdega sira*.
 - Rižoto potresemo z nastrganim *trdim sirom*.
- ▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
n dag, n g trdega sira
 - Brstiče, čebulo in orehe zmešamo in primešamo 6 dag grobo naribanega *trdega sira*.
 - Olupimo 2 stroka česna in naribamo 30 g *trdega sira*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
 - Pri proizvodnji *trdih sirov* sirno grudo stisnejo v modele ali obroče.
 - Rižoto razdelimo na krožnike in izdatno potresemo z lističi pikantnega *trdega sira*.

FRAZEOLOGIJA

luknjast/preluknjan/poln lukenj ipd. kot švicarski sir

luknjast kot švicarski sir

- preluknjan kot švicarski sir
- poln lukenj kot švicarski sir
- luknjičast kot švicarski sir
- luknjičav kot švicarski sir
- poln pomanjkljivosti, vrzeli; močno luknjast
 - Naša obramba je bila porazna in *luknjasta kot švicarski sir*.
 - Cesta je *preluknjana kot švicarski sir*.
 - Pogajanja so propadla zaradi trmastega vztrajanja pri lastnih predlogih za poravnavo, ki so bili tudi po mnenju konkurence *polni lukenj kot švicarski sir* in bi omogočili nadaljevanje monopola.
 - Obtožni predlog je bil *luknjičast kot švicarski sir*.
 - Naš zgodovinski spomin postaja *luknjičav kot švicarski sir*.

IZVOR

= steslov. *syr̥b*, hrv., srb. *sȓr*, rus., češ. *sýr* < pslov. **syr̥b* iz **syr̥b* 'kisel, surov, vlažen'

sirár sirárja samostalnik moškega spola [sirár]

POMEN

kdor se ukvarja z izdelovanjem sira, navadno poklicno

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 - Morala sta se naučiti vse o sirih, pri čemer so jima pomagali nekateri izkušeni *sirarji*.
 - Učil je tolminske in bohinjske *sirarje* izdelovati sir grojer.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
 - Eden ali več pastirjev pase in varuje živino vseh pašnih upravičencev, *sirar* pa izdeluje sir iz mleka vseh krav, ki so na gorski paši.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
 - Pred prvo svetovno vojno je bilo razvito združeno sirarstvo in obvezno šolanje *sirarjev*.
- ▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku
 - Je nadzornik Triglavskega narodnega parka, hkrati pa *sirar* na Mangartski planini.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
 - Odkar je dokončano sirarsko učno središče, so izpeljali že kar nekaj tečajev za *sirarje*.

...

▪ V teoretičnem delu tečaja so prikazali biološke osnove sirjenja in predstavili *sirarjem* različne kulture, ki dajejo siru značilen okus.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sirár]

IPA: [si'ra:r]

tonemski

[sirár]

IPA: [si'rà:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sirár

RODILNIK: sirárja

DAJALNIK: sirárju

TOŽILNIK: sirárja

MESTNIK: pri sirárju

ORODNIK: s sirárjem

dvojina

IMENOVALNIK: sirárja

RODILNIK: sirárjev

DAJALNIK: sirárjema

TOŽILNIK: sirárja

MESTNIK: pri sirárjih

ORODNIK: s sirárjema

množina

IMENOVALNIK: sirárji
RODILNIK: sirárjev
DAJALNIK: sirárjem
TOŽILNIK: sirárje
MESTNIK: pri sirárjih
ORODNIK: s sirárji

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: sirár
RODILNIK: sirárja
DAJALNIK: sirárju
TOŽILNIK: sirárja
MESTNIK: pri sirárju
ORODNIK: s sirárjem

dvojina

IMENOVALNIK: sirárja
RODILNIK: sirárjev tudi sirárjev
DAJALNIK: sirárjema
TOŽILNIK: sirárja
MESTNIK: pri sirárjih tudi pri sirárjih
ORODNIK: s sirárjema

množina

IMENOVALNIK: sirárji
RODILNIK: sirárjev tudi sirárjev
DAJALNIK: sirárjem
TOŽILNIK: sirárje
MESTNIK: pri sirárjih tudi pri sirárjih
ORODNIK: s sirárji tudi s sirárji

BESEDOTVORJE

feminativ: sirarka

IZVOR

↑sir

sirárka sirárke samostalnik ženskega spola [sirárka]

POMEN

ženska, ki se ukvarja z izdelovanjem sira,
navadno poklicno

- Je odlična *sirarka* in mojstrica v peki piškotov.
- *Sirarka* je na ocenjevanju prejela pet zlatih priznanj za mlečne izdelke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sirárka]

IPA: [si'ra:rka]

tonemski

[sirárka]

IPA: [sirà:rká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sirárka

RODILNIK: sirárke
DAJALNIK: sirárki
TOŽILNIK: sirárko
MESTNIK: pri sirárki
ORODNIK: s sirárko

dvojina

IMENOVALNIK: sirárki
RODILNIK: sirárk
DAJALNIK: sirárkama
TOŽILNIK: sirárki
MESTNIK: pri sirárkah
ORODNIK: s sirárkama

množina

IMENOVALNIK: sirárke
RODILNIK: sirárk
DAJALNIK: sirárkam
TOŽILNIK: sirárke
MESTNIK: pri sirárkah
ORODNIK: s sirárkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sirárka
RODILNIK: sirárke
DAJALNIK: sirárki
TOŽILNIK: sirárko
MESTNIK: pri sirárki
ORODNIK: s sirárko

dvojina

IMENOVALNIK: sirárki
RODILNIK: sirárk
DAJALNIK: sirárkama
TOŽILNIK: sirárki
MESTNIK: pri sirárkah
ORODNIK: s sirárkama

množina

IMENOVALNIK: sirárke
RODILNIK: sirárk
DAJALNIK: sirárkam
TOŽILNIK: sirárke
MESTNIK: pri sirárkah
ORODNIK: s sirárkami

IZVOR

↑sírar

sírček sírčka samostalnik moškega spola [sírčək]

POMEN

1. sir, zlasti manjši ali v manjšem kosu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kozji sirček

- V ponvi na malo olja pečemo kozji *sírček* z vsake strani 1 minuto.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Sírčke* prepolovimo po višini, povaljamo v panirni masi, damo na papir za peko in pečemo v pečici 5 minut.

- V ponvi segrejemo olivno olje, položimo nanj *sirčke* in jih na zmerni vročini po obeh straneh samo svetlo rjavo opečemo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Zjutraj mi prija polnozrnat kruh, kakšna rezina *sirčka*, kosmiči, jogurt in sveže stisnjeni sadni sokovi.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Baziliko zmešajte s *sirčkom*, rumenjaka, soljo in poprom.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Potresemo s tretjino bazilike, sledita dve rezini sira, plast *sirčka* in bazilika.

1.1. temu podoben živilski izdelek rastlinskega izvora

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

sojin sirček

- Tofu ali sojin *sirček* je zelo hranljiv in bogat z vitamini.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírčək]

IPA: [ˈsi:rtʃək]

tonemski

[sírčək]

IPA: [sír:rtʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sirček

RODILNIK: sirčka

DAJALNIK: sirčku

TOŽILNIK: sirček

MESTNIK: pri sirčku

ORODNIK: s sirčkom

dvojina

IMENOVALNIK: sirčka

RODILNIK: sirčkov

DAJALNIK: sirčkoma

TOŽILNIK: sirčka

MESTNIK: pri sirčkih

ORODNIK: s sirčkoma

množina

IMENOVALNIK: sirčki

RODILNIK: sirčkov

DAJALNIK: sirčkom

TOŽILNIK: sirčke

MESTNIK: pri sirčkih

ORODNIK: s sirčki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sirček

RODILNIK: sirčka

DAJALNIK: sirčku

TOŽILNIK: sirček

MESTNIK: pri sirčku

ORODNIK: s sirčkom

dvojina

IMENOVALNIK: sirčka

RODILNIK: sirčkov

DAJALNIK: sirčkoma

TOŽILNIK: sirčka

MESTNIK: pri sirčkih

ORODNIK: s sirčkoma

množina

IMENOVALNIK: sirčki

RODILNIK: sirčkov

DAJALNIK: sirčkom

TOŽILNIK: sirčke

MESTNIK: pri sirčkih

ORODNIK: s sirčki

IZVOR

↑sir

sirílo siríla samostalnik srednjega spola [sirílo]

POMEN

snov živalskega ali rastlinskega izvora, ki povzroči strjevanje mleka pri izdelavi sira

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dati sirilo

- Sir je narejen iz nepasteriziranega mleka, mleku dodam le *sirilo*.

- Mohant dela iz mleka večerne molže, s katerega zjutraj z zajemalko pobere plast smetane, ga segreje na 35 stopinj Celzija in vanj vmeša *sirilo*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Grobo razrezana in stisnjena skuta zori v lastni sirotki brez dodanega *sirila*.

...

- Posušene cvetove kardija v Španiji in nekaterih delih Južne Amerike uporabljajo kot nadomestek za *sirilo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sirílo]

IPA: [siˈri:lɔ]

tonemski

[sirílo]

IPA: [siri:lɔ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sirílo

RODILNIK: siríla

DAJALNIK: sirílu

TOŽILNIK: sirílo

MESTNIK: pri sirílu

ORODNIK: s siríloom

dvojina

IMENOVALNIK: siríli
RODILNIK: siríl
DAJALNIK: sirílo
TOŽILNIK: siríli
MESTNIK: pri sirílih
ORODNIK: s sirílo

množina

IMENOVALNIK: siríla
RODILNIK: siríl
DAJALNIK: sirílo
TOŽILNIK: siríla
MESTNIK: pri sirílih
ORODNIK: s siríli

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: sirílo
RODILNIK: siríla
DAJALNIK: sirílu
TOŽILNIK: sirílo
MESTNIK: pri sirílu
ORODNIK: s sirílo

dvojina

IMENOVALNIK: siríli in siríli
RODILNIK: siríl
DAJALNIK: sirílo in sirílo
TOŽILNIK: siríli in siríli
MESTNIK: pri sirílih
ORODNIK: s sirílo in s sirílo

množina

IMENOVALNIK: siríla
RODILNIK: siríl
DAJALNIK: sirílo
TOŽILNIK: siríla
MESTNIK: pri sirílih
ORODNIK: s siríli

IZVOR
↑siríti

sírni sírna sírno pridevnik [sírni]

POMEN

1. ki je v zvezi s sirom 1.; SIN.: sirov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sirna masa | sirna plošča | sirno zrno

▪ Za *sirno* ploščo izberite od pet do sedem različnih sirov, med njimi naj bo en trd, preostali pa mehki ali polmehki.

▪ Ko je *sirno* zrno dovolj suho, ga prenesejo v modele, da dobi hlebčkast videz.

▪ Pri proizvodnji trdih sirov *sirno* grudo stisnejo v modele ali obroče.

1.1. ki je iz sira 1. ali vsebuje sir 1.; SIN.: sirov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sirni nadev, namaz

- Eno polnozrnatno žemljo razpolovimo, namažemo s *sírnim* namazom in okrasimo s solatnimi listi.
- Bob in stročji grah kuhajte v *sírni* omaki ter jo po okusu začinite.
- Čebulo polnimo z raznimi mesnimi ali pikantnimi gobjimi ali *sírnimi* nadevi.

2. ki je iz skute 1. ali vsebuje skuto 1.; SIN.: sirov, skutni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Tri kuharice polnijo *sírne* zvitke s skuto.

...

- Burek je mesni, *sírni*, špinačni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírni]

IPA: [ˈsi:ɾni]

tonemski

[sírni]

IPA: [sí:ɾni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sírni

RODILNIK: sírnega

DAJALNIK: sírnemu

TOŽILNIK: sírni

živo sírnega

MESTNIK: pri sírnem

ORODNIK: s sírnim

dvojina

IMENOVALNIK: sírna

RODILNIK: sírnih

DAJALNIK: sírnima

TOŽILNIK: sírna

MESTNIK: pri sírnih

ORODNIK: s sírnima

množina

IMENOVALNIK: sírni

RODILNIK: sírnih

DAJALNIK: sírnim

TOŽILNIK: sírne

MESTNIK: pri sírnih

ORODNIK: s sírnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sírna

RODILNIK: sírne

DAJALNIK: sírni

TOŽILNIK: sírno

MESTNIK: pri sírni

ORODNIK: s sírno

dvojina

IMENOVALNIK: sírni
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**nima**
TOŽILNIK: sírni
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nima**

množina

IMENOVALNIK: sírne
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**im**
TOŽILNIK: sírne
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sírno
RODILNIK: sír**nega**
DAJALNIK: sír**nemu**
TOŽILNIK: sírno
MESTNIK: pri sír**em**
ORODNIK: s sír**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sírni
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**nima**
TOŽILNIK: sírni
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nima**

množina

IMENOVALNIK: sírna
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**im**
TOŽILNIK: sírna
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sírni
RODILNIK: sír**nega**
DAJALNIK: sír**nemu**
TOŽILNIK: sírni
 živo sír**nega**
MESTNIK: pri sír**em**
ORODNIK: s sír**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sírna
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**nima**
TOŽILNIK: sírna
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nima**

množina

IMENOVALNIK: sírni
RODILNIK: sír**ih**

DAJALNIK: sír**im**
TOŽILNIK: sírne
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sírna
RODILNIK: sírne
DAJALNIK: sír**ni**
TOŽILNIK: sír**no**
MESTNIK: pri sír**ni**
ORODNIK: s sír**no**

dvojina

IMENOVALNIK: sírni
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**nima**
TOŽILNIK: sírni
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nima**

množina

IMENOVALNIK: sírne
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**im**
TOŽILNIK: sírne
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sírno
RODILNIK: sír**nega**
DAJALNIK: sír**nemu**
TOŽILNIK: sírno
MESTNIK: pri sír**em**
ORODNIK: s sír**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sírni
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**nima**
TOŽILNIK: sírni
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nima**

množina

IMENOVALNIK: sírna
RODILNIK: sír**ih**
DAJALNIK: sír**im**
TOŽILNIK: sírna
MESTNIK: pri sír**ih**
ORODNIK: s sír**nimi**

IZVOR

↑sir

sírov sírova sírovo pridevnik [sírou̯ sírova sírovo]

POMEN

1. ki je v zvezi s sirom 1.; SIN.: sirni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sirov hlebec | sirova plošča | sirova rezina | sirova skorjica | sirove kocke

▪ Ob *sirovi* plošči naj stoji košarica s tanko narezano francosko štruco.

▪ *Sirove* rezine povaljamo v moki, nato otreseмо odvečno moko, jih potopimo v jajce in nato še v drobtine.

▪ Pripravimo si moko, razžvrkljana jajca in drobtine za paniranje *sirovih* kock.

▪ *Sirova* hlebčka prerežemo in s prerezano stranjo navzgor položimo na pekač, ki smo ga obložili s papirjem za peko.

1.1. ki je iz sira 1. ali vsebuje sir 1.; SIN.: sirni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sirov fondi | sirov hamburger, sendvič | sirov nadev, preliv | sirovi ravioli | sirova mešanica | sirova omaka | sirova pita, torta | sirova skodelica | sirova solata | sirova štručka | sirove jedi | sirove kroglice

▪ Ponujale so mesne in *sirove* sendviče, ocvrt krompir in brezalkoholne pijače.

▪ Kruh nabadajte na vilice in pomakajte v vročo *sirovo* mešanico.

▪ Smetanov sir navadno uporabljamo za *sirove* torte, omake za pomakanje in namaze.

▪ Z rezinami manga oblagamo ribje in *sirove* jedi, z njimi popestrimo tudi narezke.

2. ki je iz skute 1. ali vsebuje skuto 1.; SIN.: sirni, skutni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sirov burek, kolač, zavitek | sirov nadev | sirovi štruklji | sirova gibanica, pita, pogača, potica, torta | sirova krema, masa, zmes

▪ Mama je pekla v krušni peči slasten domač kruh, jabolčne in *sirove* zavitke.

▪ Včeraj sem spekla *sirov* burek, za katerega pravijo, da je dober, in pol ga že manjka.

▪ Gostom postrežemo le domače jedi, med njimi so *sirovi* štruklji, ajdovi žganci in kruh.

▪ Iz testa spečemo na olju tanke palačinke, jih namažemo s *sirovo* maso in dvakrat prepognemo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírou sírova sírovo]

IPA: [ˈsi:rɔu ˈsi:rɔva ˈsi:rɔvo]

tonemski

[sírou sírova sírovo]

IPA: [si:róu si:róva si:róvo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sírov

RODILNIK: síro**ega**

DAJALNIK: sírov**emu**

TOŽILNIK: sírov

živo síro**ega**

MESTNIK: pri sírov**em**

ORODNIK: s sírov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sírova

RODILNIK: sírov**ih**

DAJALNIK: sírov**ima**

TOŽILNIK: sírova

MESTNIK: pri sírov**ih**

ORODNIK: s sírov**ima**

množina

IMENOVALNIK: sírovi

RODILNIK: sírov**ih**

DAJALNIK: sírov**im**

TOŽILNIK: sírove

MESTNIK: pri sírov**ih**

ORODNIK: s sírov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sírova

RODILNIK: síro**ve**

DAJALNIK: sírov**i**

TOŽILNIK: síro**vo**

MESTNIK: pri sírov**i**

ORODNIK: s síro**vo**

dvojina

IMENOVALNIK: sírovi

RODILNIK: sírov**ih**

DAJALNIK: sírov**ima**

TOŽILNIK: sírov**i**

MESTNIK: pri sírov**ih**

ORODNIK: s sírov**ima**

množina

IMENOVALNIK: sírove

RODILNIK: sírov**ih**

DAJALNIK: sírov**im**

TOŽILNIK: síro**ve**

MESTNIK: pri sírov**ih**

ORODNIK: s sírov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sírovo

RODILNIK: síro**ega**

DAJALNIK: sírov**emu**

TOŽILNIK: síro**vo**

MESTNIK: pri sírov**em**

ORODNIK: s sírov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sírovi

RODILNIK: sírov**ih**

DAJALNIK: sírov**ima**

TOŽILNIK: sírov**i**

MESTNIK: pri sírov**ih**

ORODNIK: s sírov**ima**

množina

IMENOVALNIK: sírova
 RODILNIK: sírovih
 DAJALNIK: sírovim
 TOŽILNIK: sírova
 MESTNIK: pri sírovih
 ORODNIK: s sírovimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: sírov
 RODILNIK: sírovega
 DAJALNIK: sírovemu
 TOŽILNIK: sírov
 živo sírovega
 MESTNIK: pri sírovem
 ORODNIK: s sírovim

dvojina

IMENOVALNIK: sírova
 RODILNIK: sírovih
 DAJALNIK: sírovima
 TOŽILNIK: sírova
 MESTNIK: pri sírovih
 ORODNIK: s sírovima

množina

IMENOVALNIK: sírovi
 RODILNIK: sírovih
 DAJALNIK: sírovim
 TOŽILNIK: sírove
 MESTNIK: pri sírovih
 ORODNIK: s sírovimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: sírova
 RODILNIK: sírove
 DAJALNIK: sírovi
 TOŽILNIK: sírovo
 MESTNIK: pri sírovi
 ORODNIK: s sírovo

dvojina

IMENOVALNIK: sírovi
 RODILNIK: sírovih
 DAJALNIK: sírovima
 TOŽILNIK: sírovi
 MESTNIK: pri sírovih
 ORODNIK: s sírovima

množina

IMENOVALNIK: sírove
 RODILNIK: sírovih
 DAJALNIK: sírovim
 TOŽILNIK: sírove
 MESTNIK: pri sírovih
 ORODNIK: s sírovimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: sírovo
 RODILNIK: sírovega
 DAJALNIK: sírovemu
 TOŽILNIK: sírovo
 MESTNIK: pri sírovem
 ORODNIK: s sírovim

dvojina

IMENOVALNIK: sírovi
 RODILNIK: sírovih
 DAJALNIK: sírovima
 TOŽILNIK: sírovi
 MESTNIK: pri sírovih
 ORODNIK: s sírovima

množina

IMENOVALNIK: sírova
 RODILNIK: sírovih
 DAJALNIK: sírovim
 TOŽILNIK: sírova
 MESTNIK: pri sírovih
 ORODNIK: s sírovimi

IZVOR

↑sir

sírovka¹ sírovke samostalnik ženskega spola [sírouka]

POMEN

1. užitna goba z lističasto trosovnico in oranžnim mlečnim izcedkom; primerjaj lat. *Lactarius*

- Rasti so pričele lisičke, golobice, *sírovke* in štorovke.
- V bližnjem gozdu so nabrali nekaj kilogramov *sírovk*.

1.1. ta goba kot hrana, jed▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pečene *sírovke* so odlične in jih lahko ponudimo same ali pa s pečenim mesom.

...

- Nekaterim gobarskim sladokuscem skoraj nič manj kot jurčki teknejo tudi *sírovke*.
- Nadela si je gumijaste rokavice, na časopisni papir položila *sírovke* in jih na hitro očistila.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírouka]

IPA: [ˈsiːrouka]

tonemski

[sírouka]

IPA: [siːrouka]

VZOREC

jakostno**ednina**

IMENOVALNIK: sírovka
 RODILNIK: sírovke
 DAJALNIK: sírovki
 TOŽILNIK: sírovko

MESTNIK: pri sírovki

ORODNIK: s sírovko

dvojina

IMENOVALNIK: sírovki

RODILNIK: sírovk

DAJALNIK: sírovk**ama**

TOŽILNIK: sírovki

MESTNIK: pri sírovk**ah**

ORODNIK: s sírovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: sírovke

RODILNIK: sírovk

DAJALNIK: sírovk**am**

TOŽILNIK: sírovke

MESTNIK: pri sírovk**ah**

ORODNIK: s sírovk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sírovka

RODILNIK: sírovke

DAJALNIK: sírovki

TOŽILNIK: sírovko

MESTNIK: pri sírovki

ORODNIK: s sírovko

dvojina

IMENOVALNIK: sírovki

RODILNIK: sírovk

DAJALNIK: sírovk**ama**

TOŽILNIK: sírovki

MESTNIK: pri sírovk**ah**

ORODNIK: s sírovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: sírovke

RODILNIK: sírovk

DAJALNIK: sírovk**am**

TOŽILNIK: sírovke

MESTNIK: pri sírovk**ah**

ORODNIK: s sírovk**ami**

STALNE ZVEZE

užitna sirovka

iz biologije večja blede oranžna sirovka z močno

podvihanim robom; primerjaj lat. *Lactarius deliciosus*

▪ *Užitna sirovka* raste predvsem pozno poleti in jeseni pod borovci.

▪ *Užitna sirovka* je nadvse cenjena kot gobja delikatesa, vsebuje pa tudi močne protibakterijske in protiglivične učinkovine.

IZVOR

= nar. češ. *syrůvka* 'neka užitna goba' < pslov.

**syrovьka* iz **syrovь* 'surov', prvotno torej 'goba, ki se jo lahko je tudi surovo'

sírovka² sírovke samostalnik ženskega spola [sírou̯ka]

POMEN

knjižno pogovorno **štručka z zapečenim sirom na skorji**

▪ Na polici je bil kruh. Vzel si je črnega in eno *sírovko*.

▪ Pekli so kruh, belokranjsko pogačo, *sírovke*, makovke in pico.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírou̯ka]

IPA: [ˈsi:rou̯ka]

tonemski

[sírou̯ka]

IPA: [si:rou̯ka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sírovka

RODILNIK: sírovke

DAJALNIK: sírovki

TOŽILNIK: sírovko

MESTNIK: pri sírovki

ORODNIK: s sírovko

dvojina

IMENOVALNIK: sírovki

RODILNIK: sírovk

DAJALNIK: sírovk**ama**

TOŽILNIK: sírovki

MESTNIK: pri sírovk**ah**

ORODNIK: s sírovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: sírovke

RODILNIK: sírovk

DAJALNIK: sírovk**am**

TOŽILNIK: sírovke

MESTNIK: pri sírovk**ah**

ORODNIK: s sírovk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sírovka

RODILNIK: sírovke

DAJALNIK: sírovki

TOŽILNIK: sírovko

MESTNIK: pri sírovki

ORODNIK: s sírovko

dvojina

IMENOVALNIK: sírovki

RODILNIK: sírovk

DAJALNIK: sírovk**ama**

TOŽILNIK: sírovki

MESTNIK: pri sírovk**ah**

ORODNIK: s sírovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: sírovke

RODILNIK: sírovk

DAJALNIK: sírovkam
TOŽILNIK: sírovke
MESTNIK: pri sírovkah
ORODNIK: s sírovkami

IZVOR
↑sir

skrtáčiti skrtáčim dovršni glagol [skərtáčiti]

POMEN

1. očistiti kaj s krtačo, ščetko

▶ prisl. + **glag.**

dobro, temeljito skrtáčiti | nežno skrtáčiti

▪ Pri semišu včasih že zadostuje, če ga nežno *skrtáčimo*.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
skrtáčiti s krtačo, krtačko | skrtáčiti s ščetko

▪ Umazane predele lahko nežno *skrtáčite* s krtačko z nežnimi ščetinami.

▪ Lesk na temnih in črnih tkaninah odpravimo, če jih *skrtáčimo* s ščetko, ki smo jo navlažili z oksisano vodo.

▶ **glag.** + pod + sam. beseda v orodniku
skrtáčiti pod tekočo vodo

▪ Debel gomolj zelene *skrtáčimo* pod tekočo vodo, da ga temeljito umijemo.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Ko se maščoba vpije, madež *skrtáčimo* in speremo v blagi milnici.

...

▪ Sadje in zelenjavo vedno operite z obilico vode, priporočljivo ju je tudi *skrtáčiti*, nato pa še temeljito obrisati.

1.1. počesati, poskrbeti za nego telesa s krtačo, ščetko

▶ prisl. + **glag.**

dobro, temeljito skrtáčiti | nežno skrtáčiti

▪ Zobe temeljito *skrtáčite*, nato si usta sperite z malo tople vode.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
skrtáčiti lase | skrtáčiti (si) zobe

▪ Odšel je v kopalnico in si *skrtáčil* zobe.

▪ Kadar ji je hotel kdo *skrtáčiti* lase, so se zapletli.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
skrtáčiti s krtačo, krtačko | skrtáčiti s ščetko

▪ Trepalnice dobro skrtáčite s *ščetko* maskare, ki ste jo popolnoma obrisali.

...

▪ Zobe moramo temeljito *skrtáčiti* in očistiti z nitko vsaj zjutraj in zvečer.

1.2. očistiti, razčesati žival s krtačo, ščetko

▶ prisl. + **glag.**

dobro, temeljito skrtáčiti

▪ Kožuh dobro *skrtáčite*, da odstranite mrtvo dlako.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

skrtáčiti s krtačo | skrtáčiti s ščetko

▪ Konja moramo najprej *skrtáčiti* z večjo krtačo in nato še z mehkejšo ščetko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[skərtáčiti]

IPA: [skər'ta:ʧíti]

tonemski

[skərtáčiti]

IPA: [skərtá:tʃíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: skrtáčiti

NAMENILNIK: skrtáčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skrtáčim

2. OSEBA: skrtáčiš

3. OSEBA: skrtáči

dvojina

1. OSEBA: skrtáčiva

2. OSEBA: skrtáčita

3. OSEBA: skrtáčita

množina

1. OSEBA: skrtáčimo

2. OSEBA: skrtáčite

3. OSEBA: skrtáčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: skrtáči

dvojina

1. OSEBA: skrtáčiva

2. OSEBA: skrtáčita

množina

1. OSEBA: skrtáčimo

2. OSEBA: skrtáčite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: skrtáčil

DVOJINA: skrtáčila

MNOŽINA: skrtáčili

ženski spol

EDNINA: skrtáčila

DVOJINA: skrtáčili

MNOŽINA: skrtáčile

srednji spol

EDNINA: skrtáčilo

DVOJINA: skrtáčili

MNOŽINA: skrtáčila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: skrtáčen

RODILNIK: skrtáčenega

DAJALNIK: skrtáčen**emu**
TOŽILNIK: skrtáčen
živo skrtáčen**ega**
MESTNIK: pri skrtáčen**em**
ORODNIK: s skrtáčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skrtáčen**a**
RODILNIK: skrtáčen**ih**
DAJALNIK: skrtáčen**ima**
TOŽILNIK: skrtáčen**a**
MESTNIK: pri skrtáčen**ih**
ORODNIK: s skrtáčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skrtáčen**i**
RODILNIK: skrtáčen**ih**
DAJALNIK: skrtáčen**im**
TOŽILNIK: skrtáčen**e**
MESTNIK: pri skrtáčen**ih**
ORODNIK: s skrtáčen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skrtáčen**a**
RODILNIK: skrtáčen**e**
DAJALNIK: skrtáčen**i**
TOŽILNIK: skrtáčen**o**
MESTNIK: pri skrtáčen**i**
ORODNIK: s skrtáčen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skrtáčen**i**
RODILNIK: skrtáčen**ih**
DAJALNIK: skrtáčen**ima**
TOŽILNIK: skrtáčen**i**
MESTNIK: pri skrtáčen**ih**
ORODNIK: s skrtáčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skrtáčen**e**
RODILNIK: skrtáčen**ih**
DAJALNIK: skrtáčen**im**
TOŽILNIK: skrtáčen**e**
MESTNIK: pri skrtáčen**ih**
ORODNIK: s skrtáčen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skrtáčen**o**
RODILNIK: skrtáčen**ega**
DAJALNIK: skrtáčen**emu**
TOŽILNIK: skrtáčen**o**
MESTNIK: pri skrtáčen**em**
ORODNIK: s skrtáčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skrtáčen**i**
RODILNIK: skrtáčen**ih**
DAJALNIK: skrtáčen**ima**
TOŽILNIK: skrtáčen**i**
MESTNIK: pri skrtáčen**ih**
ORODNIK: s skrtáčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skrtáčen**a**
RODILNIK: skrtáčen**ih**
DAJALNIK: skrtáčen**im**
TOŽILNIK: skrtáčen**a**
MESTNIK: pri skrtáčen**ih**
ORODNIK: s skrtáčen**imi**

DELEŽJE NA -**vš**: skrtáč**ívši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skrtáčen**je**
RODILNIK: skrtáčen**ja**
DAJALNIK: skrtáčen**ju**
TOŽILNIK: skrtáčen**je**
MESTNIK: pri skrtáčen**ju**
ORODNIK: s skrtáčen**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: skrtáčen**ji**
RODILNIK: skrtáčen**j**
DAJALNIK: skrtáčen**jema**
TOŽILNIK: skrtáčen**ji**
MESTNIK: pri skrtáčen**jih**
ORODNIK: s skrtáčen**jema**

množina

IMENOVALNIK: skrtáčen**ja**
RODILNIK: skrtáčen**j**
DAJALNIK: skrtáčen**jem**
TOŽILNIK: skrtáčen**ja**
MESTNIK: pri skrtáčen**jih**
ORODNIK: s skrtáčen**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: skrtáč**iti**
NAMENILNIK: skrtáč**it**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skrtáč**im**
2. OSEBA: skrtáč**iš**
3. OSEBA: skrtáč**i**

dvojina

1. OSEBA: skrtáč**iva**
2. OSEBA: skrtáč**ita**
3. OSEBA: krtáč**ita**

množina

1. OSEBA: skrtáč**imo**
2. OSEBA: skrtáč**ite**
3. OSEBA: skrtáč**ijo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skrtáč**i**

dvojina

1. OSEBA: skrtáč**iva**
2. OSEBA: skrtáč**ita**

množina

1. OSEBA: skrtáč**imo**
2. OSEBA: skrtáč**ite**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: skrtáčil
 DVOJINA: skrtáčila
 MNOŽINA: skrtáčili

ženski spol

EDNINA: skrtáčila in skrtáčila
 DVOJINA: skrtáčili
 MNOŽINA: skrtáčile

srednji spol

EDNINA: skrtáčilo
 DVOJINA: skrtáčili
 MNOŽINA: skrtáčila

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: skrtâčen
 RODILNIK: skrtâčenega
 DAJALNIK: skrtâčenemu
 TOŽILNIK: skrtâčen
 živo skrtâčenega
 MESTNIK: pri skrtâčenem
 ORODNIK: s skrtâčenim

dvojina

IMENOVALNIK: skrtâčena
 RODILNIK: skrtâčenih
 DAJALNIK: skrtâčenima
 TOŽILNIK: skrtâčena
 MESTNIK: pri skrtâčenih
 ORODNIK: s skrtâčenima

množina

IMENOVALNIK: skrtâčeni
 RODILNIK: skrtâčenih
 DAJALNIK: skrtâčenim
 TOŽILNIK: skrtâčene
 MESTNIK: pri skrtâčenih
 ORODNIK: s skrtâčenimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: skrtâčena
 RODILNIK: skrtâčene
 DAJALNIK: skrtâčeni
 TOŽILNIK: skrtâčeno
 MESTNIK: pri skrtâčeni
 ORODNIK: s skrtâčeno

dvojina

IMENOVALNIK: skrtâčeni
 RODILNIK: skrtâčenih
 DAJALNIK: skrtâčenima
 TOŽILNIK: skrtâčeni
 MESTNIK: pri skrtâčenih
 ORODNIK: s skrtâčenima

množina

IMENOVALNIK: skrtâčene
 RODILNIK: skrtâčenih
 DAJALNIK: skrtâčenim
 TOŽILNIK: skrtâčene

MESTNIK: pri skrtâčenih

ORODNIK: s skrtâčenimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: skrtâčeno
 RODILNIK: skrtâčenega
 DAJALNIK: skrtâčenemu
 TOŽILNIK: skrtâčeno
 MESTNIK: pri skrtâčenem
 ORODNIK: s skrtâčenim

dvojina

IMENOVALNIK: skrtâčeni
 RODILNIK: skrtâčenih
 DAJALNIK: skrtâčenima
 TOŽILNIK: skrtâčeni
 MESTNIK: pri skrtâčenih
 ORODNIK: s skrtâčenima

množina

IMENOVALNIK: skrtâčena
 RODILNIK: skrtâčenih
 DAJALNIK: skrtâčenim
 TOŽILNIK: skrtâčena
 MESTNIK: pri skrtâčenih
 ORODNIK: s skrtâčenimi

DELEŽJE NA -vš': skrtačivši

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: skrtâčenje
 RODILNIK: skrtâčenja
 DAJALNIK: skrtâčenju
 TOŽILNIK: skrtâčenje
 MESTNIK: pri skrtâčenju
 ORODNIK: s skrtâčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: skrtâčenji in skrtâčenji
 RODILNIK: skrtâčenj
 DAJALNIK: skrtâčenjema in skrtâčenjema
 TOŽILNIK: skrtâčenji in skrtâčenji
 MESTNIK: pri skrtâčenjih
 ORODNIK: s skrtâčenjema in s skrtâčenjema

množina

IMENOVALNIK: skrtâčenja
 RODILNIK: skrtâčenj
 DAJALNIK: skrtâčenjem
 TOŽILNIK: skrtâčenja
 MESTNIK: pri skrtâčenjih
 ORODNIK: s skrtâčenji

IZVOR

↑krtačiti

skúta skúte samostalnik ženskega spola [skúta]

POMEN

1. mehke nezorjen mlečni izdelek, narejen iz sirotke ali mleka

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
dimljena, prekajena skuta | domača skuta | kozja, ovčja skuta | kremna, smetanova skuta | lahka, nemastna, posneta, pusta skuta | mastna, polnomastna skuta | mlada, sveža skuta | nepasirana, pasirana, pretlačena, zdrobljena skuta | odcejena, suha skuta | sadna, zeliščna skuta | slana, začinjena skuta | zrnata skuta
 - Naučila se je delati sir, pripravlja pa tudi domačo *skuto*.
 - Preživljajo se s prodajo ovčje *skute* in sira.
 - Za pripravo testa uporabimo zelo svežo *skuto*, drugače se lahko zgodi, da je testo kiselkasto.
 - Zrezke premažemo s pretlačeno *skuto* ter nadevamo s papriko in slanino.
 - Pri zeliščni *skuti* ali sadnem jogurtu, ki ju zmešamo sami, se že po enem dnevu loči sirotka in videz se spremeni.
- ▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**
n dag, n g, n kg | *n kilogramov skute*
 - Iz 100 kg mleka dobimo približno 16 kg *skute*.
 - Pire dajte v skodelico, primešajte 50 g *skute* in 1 žličko koruzne moke ter temeljito premešajte.
 - Za nadev zmešamo 25 dag *skute*, 4 žlice jogurta, jajce, 4 dag nastrganega parmezana in sesekljan peteršilj.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
izdelava, proizvodnja skute | lonček, skodelica, žlica skute | plast skute
 - Prihodnje leto bodo v mlekarni podvojili proizvodnjo *skute* in trgu ponudili nove vrste tega izdelka.
 - V skodelico *skute* vmešamo eno do dve žlici zmletih semen in malo oljčnega ali bučnega olja.
 - Jed postrezite še toplo, z zvrhano žlico *skute*.
 - V skodelice zložimo plast češenj in plast *skute*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dati, dodati skuto | delati, izdelovati, pridelovati skuto | kupiti, prodajati skuto | jesti skuto | namazati skuto | narediti, pripraviti skuto | ponuditi skuto | pretlačiti skuto | primešati, razmešati, umešati, vmešati, zmešati skuto | uporabiti skuto
 - Iz kozjega mleka izdelujeta sire, *skuto* in različne jogurte.
 - Vsako jutro jem pasirano *skuto* in jogurt z ovsenimi kosmiči.
 - Iz kislega mleka so pripravili *skuto*, dodali so ji smetano, kumino in sol.
 - *Skuto* zmešamo z gorčico, začnimo s soljo in poprom.
 - Če želite pripraviti sladico nežnega okusa, uporabite *skuto* iz kravjega mleka.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
kruh s skuto | štruklji s skuto
 - Idealen zajtrk sestavljajo skodelica sadne solate, ena do dve rezini polnozrnatoga kruha s *skuto*, paradižnik ali pusta šunka.
 - Na mizah so se znašli ajdovi štruklji s *skuto* kot tipična slovenska jed.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
skuta z zelišči
 - Za predjed so pripravili domačo *skuto* s svežimi zelišči in olivnim oljem na mariniranem paradižniku in solati.
 - Za pokušnjo je bila *skuta* z zeliščnimi dodatki, kot so drobnjak, bazilika, kapucinka.
 - Za popoldansko malico si privoščite črno kavo in nemastno *skuto* s svežim sadjem, vendar brez sladkorja.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
namazati s skuto | zmešati s skuto
 - Maline pretlačite skozi cedilo in jih zmešajte s *skuto* in sladkorjem.
 - Kruhke na tanko namažemo s *skuto* in jih obložimo s sirom.
 - Domače raviole so napolnili s *skuto*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
skuta vsebuje KAJ
 - *Skuta* vsebuje 10 % ali 50 % mlečne maščobe in jo lahko uživamo namesto masla.
- ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**
nadev, namaz iz skute | sladica iz skute
 - Zabeljene testene žepke ali krapce z nadevom iz *skute* ali suhih hrušk so včasih največkrat jedli ob petkih, ko je bil post.
 - Kolač je tradicionalna češka sladica iz *skute*, polnjena z nadevom iz maka in marmelade.
 - Suhi koži odlično dene maska iz *skute* z nastrganim jabolkom.
- ▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v roditelju
skuta iz KATEREGA mleka | skuta iz sirotke
 - Pripravili so razstavo in pokušnjo sirov ter *skute* iz ovčjega in kozjega mleka.
 - *Skuta* iz sirotke vsebuje veliko beljakovin (albuminov) in zelo malo maščob.
- ▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**
malo skute | nekaj skute
 - Z vilicami spasirajmo meso enega zrelega avokada ter ga zmešajmo z malo *skute* in medu.
 - Tudi z nekaj *skute* in moke je mogoče narediti slastno in nasitno jed.
 - V ponvi stopimo nekaj masla in mu dodamo toliko *skute*, da dobimo gosto zmes.
- ▶ glag. + iz + **sam. beseda v roditelju**
Trnič so iz *skute* izdelovali pastirji in jih podarjali dekletom, ko so prišli s planine.
- ▶ glag. + med + **sam. beseda v tožilniku**
Stepite smetano in jo skupaj z jagodnim pirejem zamešajte med *skuto*.
- ▶ priredna zveza

skuta in jajca, skuta in jogurt, skuta in maslo, skuta in mleko, skuta in sir, skuta in smetana

▪ *Skuto* in jogurt gladko zmešamo, da ni grudic, in ju umešamo v smetano.

▪ Mleko sta najprej začela predelovati v *skuto* in smetano, pozneje pa še v sire z različnimi dodatki.

1.1. temu podoben živilski izdelek rastlinskega izvora

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

sojina skuta

▪ Sojina *skuta* je zdrava vegetarijanska alternativa za oskrbo telesa s kalcijem.

...

▪ Sojo srečamo v najrazličnejših oblikah, od raznobarnih zrn, tofuja (*skute* iz sojinih zrn), sojinih polpetov, moke, mleka in omake.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[skúta]

IPA: ['sku:ta]

tonemski

[skúta]

IPA: [skù:tá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: skúta

RODILNIK: skúte

DAJALNIK: skúti

TOŽILNIK: skúto

MESTNIK: pri skúti

ORODNIK: s skúto

dvojina

IMENOVALNIK: skúti

RODILNIK: skút

DAJALNIK: skútama

TOŽILNIK: skúti

MESTNIK: pri skúta**h**

ORODNIK: s skúta**ma**

množina

IMENOVALNIK: skúte

RODILNIK: skút

DAJALNIK: skút**am**

TOŽILNIK: skúte

MESTNIK: pri skúta**h**

ORODNIK: s skúta**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: skúta

RODILNIK: skúte

DAJALNIK: skúti

TOŽILNIK: skúto

MESTNIK: pri skúti

ORODNIK: s skúto

dvojina

IMENOVALNIK: skúti

RODILNIK: skút

DAJALNIK: skúta**ma**

TOŽILNIK: skúti

MESTNIK: pri skúta**h**

ORODNIK: s skúta**ma**

množina

IMENOVALNIK: skúte

RODILNIK: skút

DAJALNIK: skút**am**

TOŽILNIK: skúte

MESTNIK: pri skúta**h**

ORODNIK: s skúta**mi**

STALNE ZVEZE

albuminska skuta

iz sirarstva skuta z nizko vsebnostjo maščob, narejena iz sirotke; SIN.: sirarska skuta, sladka skuta

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

izdelava, pridobivanje albuminske skute

▪ Med beljakovinami so najpomembnejši albumini, ki jih lahko s pridom izkoristimo pri izdelavi *albuminske skute*.

▪ Med beljakovinami *albuminske skute* prevladuje beta laktoglobulin.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Njihova posebnost je tudi sladka *albuminska skuta*, ki jo naredijo iz sirotke in vsebuje velik delež visokovrednih mlečnih beljakovin.

▪ V letu 2008 so začeli izdelovati *albuminsko skuto*.

sirarska skuta

skuta z nizko vsebnostjo maščob, narejena iz sirotke; SIN.: albuminska skuta, sladka skuta

▪ Nekateri zasebni sirarji izdelujejo sladko *sirarsko skuto* v stisnjeni obliki.

▪ Albuminska ali *sirarska skuta* je rešitev za vse, ki težko prebavljajo mlečne izdelke.

sladka skuta

skuta z nizko vsebnostjo maščob, narejena iz sirotke; SIN.: sirarska skuta, iz sirarstva albuminska skuta

▪ Vsak dan naredita od 9 do 10 kilogramov sira, izdelujeta pa tudi skuto, *sladko skuto*, maslo in bohinsko specialiteto sir mohant.

▪ Kuhamo *sladko skuto* iz sirotke, ki je največ prodamo na Primorskem, malo zato, ker ima krajši rok trajanja, malo pa zato, ker jo tu tudi bolj poznajo.

▪ *Sladka skuta* je namenjena takojšnji rabi in je zelo primerna za zavitke ter pripravo namazov.

IZVOR

prevzeto iz neke roman. predloge, sorodne s furl.
scòta < lat. *excocta*, deležnik od *excoquere*
 'pokuhati', iz ↑eks + *coquere* 'kuhati', prvotno torej
 'pokuhana (jed)'

skútni skútna skútno pridevnik [skútni]

POMEN

ki je iz skute 1. ali vsebuje skuto 1.; SIN.: sirni, sirov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

skutni kolač, narastek, zavitek | skutni nadev, namaz
 | skutni cmoki, njoki, štruklji, žličniki | skutna jed |
 skutna krema, masa, mešanica, zmes | skutna
 omaka | skutna rezina, torta | skutne palačinke |
 skutno testo

- Za poobedek smo pripravili klasične *skutne* palačinke, popečene v pečici.
- Pripravite tortice z malinami in lahki *skutni* kolač ter *skutne* rezine s smetano.
- Iz skute lahko pripravimo *skutne* cmoke ali *skutne* štruklje in oboje ponudimo kot prilogo h glavni jedi.
- Pecivo iz *skutnega* testa je najbolj okusno popolnoma sveže, v enem dnevu se že nekoliko izsuši.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[skútni]

IPA: ['sku:tni]

tonemski

[skûtni]

IPA: [skú:tnì]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: skútni

RODILNIK: skútnega

DAJALNIK: skútnemu

TOŽILNIK: skútni

živo skútnega

MESTNIK: pri skútnem

ORODNIK: s skútnim

dvojina

IMENOVANIK: skútna

RODILNIK: skútnih

DAJALNIK: skútnima

TOŽILNIK: skútna

MESTNIK: pri skútnih

ORODNIK: s skútnima

množina

IMENOVANIK: skútni

RODILNIK: skútnih

DAJALNIK: skútnim

TOŽILNIK: skútne

MESTNIK: pri skútnih

ORODNIK: s skútnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: skútna

RODILNIK: skútne

DAJALNIK: skútni

TOŽILNIK: skútno

MESTNIK: pri skútni

ORODNIK: s skútno

dvojina

IMENOVANIK: skútni

RODILNIK: skútnih

DAJALNIK: skútnima

TOŽILNIK: skútni

MESTNIK: pri skútnih

ORODNIK: s skútnima

množina

IMENOVANIK: skútne

RODILNIK: skútnih

DAJALNIK: skútnim

TOŽILNIK: skútne

MESTNIK: pri skútnih

ORODNIK: s skútnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: skútno

RODILNIK: skútnega

DAJALNIK: skútnemu

TOŽILNIK: skútno

MESTNIK: pri skútnem

ORODNIK: s skútnim

dvojina

IMENOVANIK: skútni

RODILNIK: skútnih

DAJALNIK: skútnima

TOŽILNIK: skútni

MESTNIK: pri skútnih

ORODNIK: s skútnima

množina

IMENOVANIK: skútna

RODILNIK: skútnih

DAJALNIK: skútnim

TOŽILNIK: skútna

MESTNIK: pri skútnih

ORODNIK: s skútnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: skûtni

RODILNIK: skûtnega

DAJALNIK: skûtnemu

TOŽILNIK: skûtni

živo skûtnega

MESTNIK: pri skûtnem

ORODNIK: s skûtnim
dvojina

IMENOVALNIK: skûtna
RODILNIK: skûtnih
DAJALNIK: skûtnima
TOŽILNIK: skûtna
MESTNIK: pri skûtnih
ORODNIK: s skûtnima

množina

IMENOVALNIK: skûtni
RODILNIK: skûtnih
DAJALNIK: skûtnim
TOŽILNIK: skûtne
MESTNIK: pri skûtnih
ORODNIK: s skûtnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skûtna
RODILNIK: skûtne
DAJALNIK: skûtni
TOŽILNIK: skûtno
MESTNIK: pri skûtni
ORODNIK: s skûtno

dvojina

IMENOVALNIK: skûtni
RODILNIK: skûtnih
DAJALNIK: skûtnima
TOŽILNIK: skûtni
MESTNIK: pri skûtnih
ORODNIK: s skûtnima

množina

IMENOVALNIK: skûtne
RODILNIK: skûtnih
DAJALNIK: skûtnim
TOŽILNIK: skûtne
MESTNIK: pri skûtnih
ORODNIK: s skûtnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skûtno
RODILNIK: skûtnega
DAJALNIK: skûtnemu
TOŽILNIK: skûtno
MESTNIK: pri skûtnem
ORODNIK: s skûtnim

dvojina

IMENOVALNIK: skûtni
RODILNIK: skûtnih
DAJALNIK: skûtnima
TOŽILNIK: skûtni
MESTNIK: pri skûtnih
ORODNIK: s skûtnima

množina

IMENOVALNIK: skûtna
RODILNIK: skûtnih
DAJALNIK: skûtnim

TOŽILNIK: skûtna
MESTNIK: pri skûtnih
ORODNIK: s skûtnimi

IZVOR
↑skuta

sléz sléza samostalnik moškega spola [slés sléza]

POMEN

1. zdravilna rastlina z dlakavimi listi z nazobčanim robom in belimi ali svetlo rožnatimi zvezdastimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat.

Althaea officinalis; SIN.: iz botanike navadni slez

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
izvleček sleza | korenina, listi sleza

- Močne in mesnate korenine *sleza* kopljemo v jeseni, ko je količina sluzi v njih največja.
- Korenine in liste *sleza* oz. ajbiša namakamo v hladni vodi najmanj 4 ure.
- Pri bronhitisu lahko poskusite s čajnimi mešanicami *sleza*, bezgovega cveta, ožepka, jegliča, materine dušice, pljučnika.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

slez vsebuje KAJ

- *Slez* zraste tudi do dva metra visoko.
- Sluzi, ki jih *slez* vsebuje, učinkujejo na kožo in sluznice ter preprečujejo in blažijo vnetja v celotnem prebavnem traktu, v zgornjih dihalih in na koži.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Bolečine v grlu dobro lajšajo tudi sirupi, ki vsebujejo *slez*.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**

čaj iz sleza

- Čaj iz *sleza* ugodno vpliva na dihala, pomirja kašelj, pospešuje izločanje sluzi, odpravlja hripavost in vnetje žrela.
- Zoper utrujene oči so koristni obkladki iz *sleza*, kamilice ali komarčka.
- Pripravki iz *sleza* so neškodljivi tudi v večjih količinah in nimajo stranskih učinkov.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Slez* pomirja kašelj, olajša izkašljevanje, mehča sapnično sluz in ščiti sluznico.
- *Slez* mehča in vlaži kožo okoli oči.

...

▪ *Slez* uporabljamo za grgranje pri vnetjih v ustih in grlu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[slés sléza]

IPA: [ˈslɛːs ˈslɛːza]

tonemski

[slês slêza]

IPA: [sléːs sléːzà]

VZOREC

jakostno **ednina**

IMENOVALNIK: sléz
RODILNIK: sléza
DAJALNIK: slézu
TOŽILNIK: sléz
MESTNIK: pri slézu
ORODNIK: s slézom

dvojina

IMENOVALNIK: sléza
RODILNIK: slézov
DAJALNIK: slézoma
TOŽILNIK: sléza
MESTNIK: pri slézih
ORODNIK: s slézoma

množina

IMENOVALNIK: slézi
RODILNIK: slézov
DAJALNIK: slézom
TOŽILNIK: sléze
MESTNIK: pri slézih
ORODNIK: s slézi

tonemsko **ednina**

IMENOVALNIK: slêz
RODILNIK: slêza
DAJALNIK: slêzu
TOŽILNIK: slêz
MESTNIK: pri slêzu
ORODNIK: s slêzom

dvojina

IMENOVALNIK: slêza
RODILNIK: slêzov
DAJALNIK: slêzoma
TOŽILNIK: slêza
MESTNIK: pri slêzih
ORODNIK: s slêzoma

množina

IMENOVALNIK: slêzi
RODILNIK: slêzov
DAJALNIK: slêzom
TOŽILNIK: slêze
MESTNIK: pri slêzih
ORODNIK: s slêzi

STALNE ZVEZE

navadni slez

iz botanike zdravilna rastlina z dlakavimi listi z nazobčanim robom in belimi ali svetlo rožnatimi zvezdastimi cvetovi; primerjaj lat. *Althaea officinalis*; SIN.: slez

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
korenina navadnega sleza

- Korenine *navadnega sleza* so učinkovite pri motnjah v prebavnem traktu.
- Zoper laringitis oziroma vnetje grla si pripravimo tekočino za grgranje iz listov trpotca, cvetov *navadnega sleza* in brinovih jagod.

...

- *Navadni slez* je zelnata trajnica z nerazraslim stebлом, ki zraste od 60 do 200 cm visoko.

IZVOR

= cslov. *slězъ*, hrv. *sljèž*, češ. *sléz* < pslov. **slězъ* < ide. **sloig'o-* iz **sleig'-* 'gladiti, drseti', ker se iz te rastline (predvsem pri pripravi napitka iz korenin) izloča sluz

slezénovec slezénovca samostalnik moškega spola

[slezénovɛç]

POMEN

1. rastlina z dlakavimi listi in belimi, rožnatimi ali vijoličastimi zvezdastimi cvetovi na dolgih pecljih ali del te rastline; primerjaj lat. *Malva*

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
cvetovi slezenovca

- Za žejo je priljubljena čajna mešanica cvetov *slezenovca* in hibiskusa.
- Vino, kuhano s korenino *slezenovca* in janeža, pomiri boleč mehur in črevesje.
- V tropskih in subtropskih predelih je doma približno 150 različnih vrst *slezenovcev*.
- Sluz pomirja razdražene sluznice zgornjih dihal in prebavil, zato je poparek *slezenovca* dobrodejen pri težavah z dihalni.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Za bogato cvetenje *slezenovci* potrebujejo sonce.
- *Slezenovec* vsebuje zdravilne sluzi, ki lajšajo vnetje žrela in zgornjih dihalnih poti, varuje pred dražljaji ter pomirja kašelj.

► sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Pri gripi je dobro, če pijemo čaj iz *slezenovca*.
- Zoper rdeče in občutljive oči se obnesejo obkladki iz *slezenovca* ali plavice.

...

- Iz svežih marjetic in *slezenovca* si lahko naredimo mazilo, ki blaži bolečine v sklepih.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

- *Slezenovec* pospešuje izločanje sluzi, zavira vnetja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[slezénovɛç]

IPA: [slɛ'ze:nɔvɛts]

tonemski

[slezénovɛç] in [slezênovɛç]

IPA: [slɛzè:nɔvɛts] in [slɛzè:nɔvɛts]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: sleženovec
RODILNIK: sleženovca
DAJALNIK: sleženovcu
TOŽILNIK: sleženovec
MESTNIK: pri sleženovcu
ORODNIK: s sleženovcem

dvojina

IMENOVALNIK: sleženovca
RODILNIK: sleženovcev
DAJALNIK: sleženovcema
TOŽILNIK: sleženovca
MESTNIK: pri sleženovcih
ORODNIK: s sleženovcema

množina

IMENOVALNIK: sleženovci
RODILNIK: sleženovcev
DAJALNIK: sleženovcem
TOŽILNIK: sleženovce
MESTNIK: pri sleženovcih
ORODNIK: s sleženovci

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: sleženovec
RODILNIK: sleženovca
DAJALNIK: sleženovcu
TOŽILNIK: sleženovec
MESTNIK: pri sleženovcu
ORODNIK: s sleženovcem

dvojina

IMENOVALNIK: sleženovca
RODILNIK: sleženovcev tudi sleženovcev
DAJALNIK: sleženovcema
TOŽILNIK: sleženovca
MESTNIK: pri sleženovcih tudi pri sleženovcih
ORODNIK: s sleženovcema

množina

IMENOVALNIK: sleženovci
RODILNIK: sleženovcev tudi sleženovcev
DAJALNIK: sleženovcem
TOŽILNIK: sleženovce
MESTNIK: pri sleženovcih tudi pri sleženovcih
ORODNIK: s sleženovci tudi s sleženovci

in tonemsko ednina

IMENOVALNIK: sleženovec
RODILNIK: sleženovca
DAJALNIK: sleženovcu
TOŽILNIK: sleženovec
MESTNIK: pri sleženovcu
ORODNIK: s sleženovcem

dvojina

IMENOVALNIK: sleženovca

RODILNIK: sleženovcev
DAJALNIK: sleženovcema
TOŽILNIK: sleženovca
MESTNIK: pri sleženovcih
ORODNIK: s sleženovcema

množina

IMENOVALNIK: sleženovci
RODILNIK: sleženovcev
DAJALNIK: sleženovcem
TOŽILNIK: sleženovce
MESTNIK: pri sleženovcih
ORODNIK: s sleženovci

STALNE ZVEZE

gozdni slezenovec

iz botanike slezenovec z rožnatimi, vijoličastimi cvetovi s temnejšimi progami na venčnih listih; primerjaj lat. *Malva sylvestris*

- *Gozdni slezenovec* raste po travnikih, ob poteh in robovih obdelanih tal.
- Največ služi vsebujejo zdravilne rastline slez, *gozdni slezenovec* in laneno seme.
- Utrujeni, pusti in izsušeni polti brez leska dobro dene mešanica organskega olja muškatne vrtnice in svežih izvlečkov *gozdnega slezenovca*.

IZVOR

↑slez

slézov slézova slézovo pridevnik [slézoʝ slézova slézovo]

POMEN

1. ki je v zvezi s slezom 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Slak se rad ovije okoli paradižnika ali vejic *slezovega* grmiča in belo vzcveti.
- *Slezove* služi preprečujejo in blažijo blaga vnetja v vseh prebavnih poteh, na koži in v zgornjih dihalih.

1.1. ki je del sleza 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

slezove korenine | slezovi listi

- *Slezove* korenine, listi in cvetovi pomagajo proti kašlju, saj zdravijo vnetje.
- Za izkašljevanje koristi čajna mešanica iz *slezovih* listov, lapuha in islandskega lišaja.
- Priporočamo uživanje tekočine, predvsem pitje čaja *slezovega* korena.

1.2. ki je iz sleza 1. ali vsebuje slez 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

slezov čaj

- Kadarkoli se nas je lotil prehlad ali podobno, smo pili *slezov* čaj.
- Vnetje vek blažimo s *slezovimi* obkladki, ki jih položimo na veke zjutraj, ko vstanemo.

- S *slézovim* in bezgovim mazilom sem namazal nožni prst.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[slézoʊ slézova slézovo]

IPA: [ˈslɛːzɔʊ ˈslɛːzɔʊa ˈslɛːzɔʊɔ]

tonemski

[slézoʊ slézova slézovo]

IPA: [sléːzɔʊ sléːzɔʊa sléːzɔʊɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: slézov

RODILNIK: slézovega

DAJALNIK: slézovemu

TOŽILNIK: slézov

živo slézovega

MESTNIK: pri slézovem

ORODNIK: s slézovim

dvojina

IMENOVALNIK: slézova

RODILNIK: slézovih

DAJALNIK: slézovima

TOŽILNIK: slézova

MESTNIK: pri slézovih

ORODNIK: s slézovima

množina

IMENOVALNIK: slézovi

RODILNIK: slézovih

DAJALNIK: slézovim

TOŽILNIK: slézove

MESTNIK: pri slézovih

ORODNIK: s slézovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: slézova

RODILNIK: slézove

DAJALNIK: slézovi

TOŽILNIK: slézovo

MESTNIK: pri slézovi

ORODNIK: s slézovo

dvojina

IMENOVALNIK: slézovi

RODILNIK: slézovih

DAJALNIK: slézovima

TOŽILNIK: slézovi

MESTNIK: pri slézovih

ORODNIK: s slézovima

množina

IMENOVALNIK: slézove

RODILNIK: slézovih

DAJALNIK: slézovim

TOŽILNIK: slézove

MESTNIK: pri slézovih

ORODNIK: s slézovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: slézovo

RODILNIK: slézovega

DAJALNIK: slézovemu

TOŽILNIK: slézovo

MESTNIK: pri slézovem

ORODNIK: s slézovim

dvojina

IMENOVALNIK: slézovi

RODILNIK: slézovih

DAJALNIK: slézovima

TOŽILNIK: slézovi

MESTNIK: pri slézovih

ORODNIK: s slézovima

množina

IMENOVALNIK: slézova

RODILNIK: slézovih

DAJALNIK: slézovim

TOŽILNIK: slézova

MESTNIK: pri slézovih

ORODNIK: s slézovimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: slézov

RODILNIK: slézovega

DAJALNIK: slézovemu

TOŽILNIK: slézov

živo slézovega

MESTNIK: pri slézovem

ORODNIK: s slézovim

dvojina

IMENOVALNIK: slézova

RODILNIK: slézovih

DAJALNIK: slézovima

TOŽILNIK: slézova

MESTNIK: pri slézovih

ORODNIK: s slézovima

množina

IMENOVALNIK: slézovi

RODILNIK: slézovih

DAJALNIK: slézovim

TOŽILNIK: slézove

MESTNIK: pri slézovih

ORODNIK: s slézovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: slézova

RODILNIK: slézove

DAJALNIK: slézovi

TOŽILNIK: slézovo

MESTNIK: pri slēzovi
ORODNIK: s slēzovo

dvojina

IMENOVALNIK: slēzovi
RODILNIK: slēzovih
DAJALNIK: slēzovima
TOŽILNIK: slēzovi
MESTNIK: pri slēzovih
ORODNIK: s slēzovima

množina

IMENOVALNIK: slēzove
RODILNIK: slēzovih
DAJALNIK: slēzovim
TOŽILNIK: slēzove
MESTNIK: pri slēzovih
ORODNIK: s slēzovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: slēzovo
RODILNIK: slēzovega
DAJALNIK: slēzovemu
TOŽILNIK: slēzovo
MESTNIK: pri slēzovem
ORODNIK: s slēzovim

dvojina

IMENOVALNIK: slēzovi
RODILNIK: slēzovih
DAJALNIK: slēzovima
TOŽILNIK: slēzovi
MESTNIK: pri slēzovih
ORODNIK: s slēzovima

množina

IMENOVALNIK: slēzova
RODILNIK: slēzovih
DAJALNIK: slēzovim
TOŽILNIK: slēzova
MESTNIK: pri slēzovih
ORODNIK: s slēzovimi

IZVOR

↑slez

solstícij solstícija samostalnik moškega spola [solstíci]

POMEN

čas najnižje ali najvišje letne lege sonca na nebu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

poletni, zimski solstícij

▪ Kamniti stebri so služili inkovskim astrologom za natančno napoved poletnega in zimskega *solstícija*, ko je Zemlja na skrajnih točkah svoje poti okrog Sonca.

▪ Danes imamo poletni *solstícij*, ko je dan najdaljši, že od jutri pa se bo začel krajšati.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

praznovati poletni, zimski solstícij

▪ Najbolj znano svetišče na svetu, kjer so praznovali *solstícij*, je Stonehenge v Angliji.

▪ Prihod Sonca v znamenje kozoroga označuje zimski *solstícij*, ko je noč najdaljša.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Kljub temu da *solstícij* predstavlja začetek poletja in zime, pa ne pomeni najtoplejšega in najhladnejšega dneva.

▶ glag. + ob + **sam. beseda v mestniku**

▪ Znani so bili poganski obredi in procesije, med katerimi so ljudje z baklami hiteli naproti soncu, ki je ob zimskem *solstíciju* premagalo temo noči.

▶ **sam. beseda** + ob + **sam. beseda v mestniku**

▪ Spomenik, ki ga sestavljata koncentrična kroga ogromnih kamnitih kamnov, je vsako leto 21. junija prizorišče praznovanj ob poletnem *solstíciju*.

▪ Trenutki ob zimskem *solstíciju*, ko je sonce najšibkejše in se začne nato znova rojevati, so stara ljudstva navdajali s svojevrstnimi predstavami.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Medtem ko se je meteorološka pomlad že začela v začetku marca in bo trajala vse do konca maja, se bo koledarska pomlad končala s poletnim *solstícijem*, ki bo letos nastopil 21. junija.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Od pradavnih časov je bil čas *solstícijev* in enakonočij čas globokega duhovnega pomena.

▶ **sam. beseda** + po + **sam. beseda v mestniku**

▪ Svetli del dneva se bo začel spet daljšati. Prvi teden po zimskem *solstíciju* samo za minuto.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[solstíci]

IPA: [sɔls'ti:tsi]

tonemski

[solstíci]

IPA: [sɔlstì:tsí]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: solstícij

RODILNIK: solstícija

DAJALNIK: solstíciju

TOŽILNIK: solstícij

MESTNIK: pri solstíciju

ORODNIK: s solstícijem

dvojina

IMENOVALNIK: solstícija

RODILNIK: solstícijev

DAJALNIK: solstícijema

TOŽILNIK: solstícija

MESTNIK: pri solstícijih

ORODNIK: s solstícijema

množina

IMENOVALNIK: solstíciji

RODILNIK: solstícijev
DAJALNIK: solstícijem
TOŽILNIK: solstícije
MESTNIK: pri solstícijih
ORODNIK: s solstíciji

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: solstícij
RODILNIK: solstícija
DAJALNIK: solstíciju
TOŽILNIK: solstícij
MESTNIK: pri solstíciju
ORODNIK: s solstícijem

dvojina

IMENOVALNIK: solstícija
RODILNIK: solstícijev tudi solstícijev
DAJALNIK: solstícijema
TOŽILNIK: solstícija
MESTNIK: pri solstícijih tudi pri solstícijih
ORODNIK: s solstícijema

množina

IMENOVALNIK: solstíciji
RODILNIK: solstícijev tudi solstícijev
DAJALNIK: solstícijem
TOŽILNIK: solstícije
MESTNIK: pri solstícijih tudi pri solstícijih
ORODNIK: s solstíciji tudi s solstíciji

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Solstitium*) iz lat. *sōlstitium*, iz *sōl* 'sonce' + tvorjenka od *sistere* 'stati', prvotno 'stanje sonca (pri miru)'

spredèn spredèna spredèno in **sprêden** sprêdena

sprêdeno tudi **spréden** sprédena sprédeno pridevnik
[spredèn] in [sprêden] tudi [spréden]

POMEN

1. ki nastane iz kosmov s sukanjem, tanjšanjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

spredena nit | spredena volna

- *Spredene* niti so uporabljali za pletenje in tkanje oblačil ter drugih tekstilnih izdelkov.
- Z vlečenjem in sukanjem preje dobijo tanek *spreden* sukanec, ki ga navijejo na vretenca.
- Predilnik je sestavljen iz številnih individualnih predilnih enot z neprekinjeno vrtljivimi pokončnimi vreteni, na katera se je navijala *spredena* preja.

▶ prisl. + **prid. beseda**

- Danes je ročno *spredena* preja redkost, zato vse bolj posega po industrijski bombažni preji, kljub temu pa na svojih statvah naredi kvalitetno tkanino.

...

- Vse obleke v tem času so bile *spredene* iz domače lanene preje.

2. ekspresivno ki je narejen, zasnovan tako, da so posamezne enote med seboj povezane

- Imamo veliko gledališč po vsej državi in ta mreža je dobro *spredena*.

- Vprašanje vloge zasebnega kapitala in države pri upravljanju javnega sektorja bosta vodilni niti, okoli katerih bo *spredena* konferenca javnega sektorja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[spredèn] in [sprêden] tudi [spréden]

IPA: [sprɛˈdɛn] in ['sprɛːdɛn] tudi ['sprɛːdɛn]

tonemski

[spredèn] in [sprêden] tudi [sprêden]

IPA: [sprédén] in [spréːdèn] tudi [spréːdèn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spredèn

določno spredèni

RODILNIK: spredènega

DAJALNIK: spredènemu

TOŽILNIK: spredèn

določno spredèni

živo spredènega

MESTNIK: pri spredènem

ORODNIK: s spredènim

dvojina

IMENOVALNIK: spredèna

RODILNIK: spredènih

DAJALNIK: spredènima

TOŽILNIK: spredèna

MESTNIK: pri spredènih

ORODNIK: s spredènima

množina

IMENOVALNIK: spredèni

RODILNIK: spredènih

DAJALNIK: spredènim

TOŽILNIK: spredène

MESTNIK: pri spredènih

ORODNIK: s spredènimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spredèna

RODILNIK: spredène

DAJALNIK: spredèni

TOŽILNIK: spredèno

MESTNIK: pri spredèni

ORODNIK: s spredèno

dvojina

IMENOVALNIK: spredèni

RODILNIK: spredènih

DAJALNIK: spredènima

TOŽILNIK: spredèni

MESTNIK: pri spredènih

ORODNIK: s spredên**ima**
množina

IMENOVALNIK: spredê**ne**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nim**
TOŽILNIK: spredê**ne**
MESTNIK: pri spredê**nih**
ORODNIK: s spredê**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spredê**no**
RODILNIK: spredê**nega**
DAJALNIK: spredê**nemu**
TOŽILNIK: spredê**no**
MESTNIK: pri spredê**nem**
ORODNIK: s spredê**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: spredê**ni**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nima**
TOŽILNIK: spredê**ni**
MESTNIK: pri spredê**nih**
ORODNIK: s spredê**nima**

množina

IMENOVALNIK: spredê**na**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nim**
TOŽILNIK: spredê**na**
MESTNIK: pri spredê**nih**
ORODNIK: s spredê**nimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spredê**n**
določno spredê**ni**
RODILNIK: spredê**nega**
DAJALNIK: spredê**nemu**
TOŽILNIK: spredê**n**
določno spredê**ni**
živo spredê**nega**
MESTNIK: pri spredê**nem**
ORODNIK: s spredê**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: spredê**na**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nima**
TOŽILNIK: spredê**na**
MESTNIK: pri spredê**nih**
ORODNIK: s spredê**nima**

množina

IMENOVALNIK: spredê**ni**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nim**
TOŽILNIK: spredê**ne**
MESTNIK: pri spredê**nih**

ORODNIK: s spredê**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spredê**na**
RODILNIK: spredê**ne**
DAJALNIK: spredê**ni**
TOŽILNIK: spredê**no**
MESTNIK: pri spredê**ni**
ORODNIK: s spredê**no**

dvojina

IMENOVALNIK: spredê**ni**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nima**
TOŽILNIK: spredê**ni**
MESTNIK: pri spredê**nih**
ORODNIK: s spredê**nima**

množina

IMENOVALNIK: spredê**ne**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nim**
TOŽILNIK: spredê**ne**
MESTNIK: pri spredê**nih**
ORODNIK: s spredê**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spredê**no**
RODILNIK: spredê**nega**
DAJALNIK: spredê**nemu**
TOŽILNIK: spredê**no**
MESTNIK: pri spredê**nem**
ORODNIK: s spredê**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: spredê**ni**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nima**
TOŽILNIK: spredê**ni**
MESTNIK: pri spredê**nih**
ORODNIK: s spredê**nima**

množina

IMENOVALNIK: spredê**na**
RODILNIK: spredê**nih**
DAJALNIK: spredê**nim**
TOŽILNIK: spredê**na**
MESTNIK: pri spredê**nih**
ORODNIK: s spredê**nimi**

in

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sprê**den**
določno sprê**deni**
RODILNIK: sprê**denega**
DAJALNIK: sprê**denemu**
TOŽILNIK: sprê**den**
določno sprê**deni**

živo sprêdenega
MESTNIK: pri sprêdenem
ORODNIK: s sprêdenim

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdena
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdene
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdene
DAJALNIK: sprêdeni
TOŽILNIK: sprêdeno
MESTNIK: pri sprêdeni
ORODNIK: s sprêdeno

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdeni
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdene
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdene
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêdeno
RODILNIK: sprêdenega
DAJALNIK: sprêdenemu
TOŽILNIK: sprêdeno
MESTNIK: pri sprêdenem
ORODNIK: s sprêdenim

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdeni
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdena

RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdena
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêden
določno sprêdeni
RODILNIK: sprêdenega
DAJALNIK: sprêdenemu
TOŽILNIK: sprêden
določno sprêdeni
živo sprêdenega
MESTNIK: pri sprêdenem
ORODNIK: s sprêdenim

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdena
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdene
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdene
DAJALNIK: sprêdeni
TOŽILNIK: sprêdeno
MESTNIK: pri sprêdeni
ORODNIK: s sprêdeno

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdeni
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdene
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdene
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêdeno
RODILNIK: sprêdenega
DAJALNIK: sprêdenemu
TOŽILNIK: sprêdeno
MESTNIK: pri sprêdenem
ORODNIK: s sprêdenim

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdeni
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdena
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

tudi

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêden
določno sprêdeni
RODILNIK: sprêdenega
DAJALNIK: sprêdenemu
TOŽILNIK: sprêden
določno sprêdeni
živo sprêdenega
MESTNIK: pri sprêdenem
ORODNIK: s sprêdenim

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdena
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdene
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdene
DAJALNIK: sprêdeni
TOŽILNIK: sprêdeno
MESTNIK: pri sprêdeni
ORODNIK: s sprêdeno

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdeni
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdene
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdene
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêdeno
RODILNIK: sprêdenega
DAJALNIK: sprêdenemu
TOŽILNIK: sprêdeno
MESTNIK: pri sprêdenem
ORODNIK: s sprêdenim

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdeni
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdena
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêden
določno sprêdeni
RODILNIK: sprêdenega
DAJALNIK: sprêdenemu
TOŽILNIK: sprêden
določno sprêdeni
živo sprêdenega
MESTNIK: pri sprêdenem
ORODNIK: s sprêdenim

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdena
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdene
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdene
DAJALNIK: sprêdeni
TOŽILNIK: sprêdeno
MESTNIK: pri sprêdeni
ORODNIK: s sprêdeno

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdeni
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdene
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdene
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sprêdeno
RODILNIK: sprêdenega
DAJALNIK: sprêdenemu
TOŽILNIK: sprêdeno
MESTNIK: pri sprêdenem
ORODNIK: s sprêdenim

dvojina

IMENOVALNIK: sprêdeni
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenima
TOŽILNIK: sprêdeni
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenima

množina

IMENOVALNIK: sprêdena
RODILNIK: sprêdenih
DAJALNIK: sprêdenim
TOŽILNIK: sprêdena
MESTNIK: pri sprêdenih
ORODNIK: s sprêdenimi

sršén sršéna tudi **sršen** sršéna tudi **sršèn** sršéna

samostalnik moškega spola [səršén] tudi [səršén] tudi [səršèn]

POMEN

večja, osi podobna žuželka z rjavimi in rumenimi progami po glavi in oprsju; primerjaj lat. *Vespa crabro*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

sršen piči

▪ *Sršeni* pri iskanju hrane letajo tudi do 1500 metrov od mesta, kjer je gnezdo.

▪ Ko so ga med delom nenadoma napadli *sršeni*, se je z višine kakšnih sedem metrov poskušal po lestvi kar najhitreje spustiti na tla.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

gnezdo sršenov | pik sršena

▪ Prav presenečen je bil, ko je na podstrešju hiše zagledal velikansko gnezdo *sršenov*.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

▪ Gasilci so tokrat poleg požarov krotili tudi *sršene*.

▪ Če ose in *sršene* opazimo v okolici bivališč, jih je treba odgnati, saj tako lahko preprečimo, da bi si naredili gnezdo v naši bližini.

▶ **priredna zveza**

sršen in osa

▪ Ose in *sršeni* največkrat prezimijo v hladnih, a udobnih prostorih, denimo na podstrešju ali v kleti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[səršén] tudi [səršén] tudi [səršèn]

IPA: [sər'ʃe:n] tudi [sər'ʃɛn] tudi [sər'ʃɛn]

tonemski

[səršɛ̃n] tudi [sóršɛn] tudi [səršèn]

IPA: [sər'ʃé:n] tudi [sər'ʃɛ̃n] tudi [sər'ʃɛn]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sršén

RODILNIK: sršéna

DAJALNIK: sršénu

TOŽILNIK: sršéna

MESTNIK: pri sršénu

ORODNIK: s sršénom

dvojina

IMENOVALNIK: sršéna

RODILNIK: sršénov

DAJALNIK: sršénoma

TOŽILNIK: sršéna

MESTNIK: pri sršénih

ORODNIK: s sršénoma

množina

IMENOVALNIK: sršéni

RODILNIK: sršénov

DAJALNIK: sršénom

TOŽILNIK: sršéne

MESTNIK: pri sršénih

IZVOR

↑spresti

ORODNIK: s sršēni
tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: sršēn
RODILNIK: sršēna
DAJALNIK: sršēnu
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnu
ORODNIK: s sršēnom

dvojina
IMENOVALNIK: sršēna
RODILNIK: sršēnov
DAJALNIK: sršēnoma
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnih
ORODNIK: s sršēnoma

množina
IMENOVALNIK: sršēni
RODILNIK: sršēnov
DAJALNIK: sršēnom
TOŽILNIK: sršēne
MESTNIK: pri sršēnih
ORODNIK: s sršēni

tudi
jakostno
ednina
IMENOVALNIK: sršēn
RODILNIK: sršēna
DAJALNIK: sršēnu
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnu
ORODNIK: s sršēnom

dvojina
IMENOVALNIK: sršēna
RODILNIK: sršēnov
DAJALNIK: sršēnoma
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnih
ORODNIK: s sršēnoma

množina
IMENOVALNIK: sršēni
RODILNIK: sršēnov
DAJALNIK: sršēnom
TOŽILNIK: sršēne
MESTNIK: pri sršēnih
ORODNIK: s sršēni

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: sršēn
RODILNIK: sršēna
DAJALNIK: sršēnu
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnu tudi pri sršēnu
ORODNIK: s sršēnom

dvojina
IMENOVALNIK: sršēna

RODILNIK: sršēnov in sršēnov
DAJALNIK: sršēnoma
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnih in pri sršēnih
ORODNIK: s sršēnoma

množina
IMENOVALNIK: sršēni
RODILNIK: sršēnov in sršēnov
DAJALNIK: sršēnom
TOŽILNIK: sršēne
MESTNIK: pri sršēnih in pri sršēnih
ORODNIK: s sršēni in s sršēni

tudi
jakostno
ednina
IMENOVALNIK: sršēn
RODILNIK: sršēna
DAJALNIK: sršēnu
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnu
ORODNIK: s sršēnom

dvojina
IMENOVALNIK: sršēna
RODILNIK: sršēnov
DAJALNIK: sršēnoma
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnih
ORODNIK: s sršēnoma

množina
IMENOVALNIK: sršēni
RODILNIK: sršēnov
DAJALNIK: sršēnom
TOŽILNIK: sršēne
MESTNIK: pri sršēnih
ORODNIK: s sršēni

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: sršēn
RODILNIK: sršēna
DAJALNIK: sršēnu
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnu tudi pri sršēnu
ORODNIK: s sršēnom

dvojina
IMENOVALNIK: sršēna
RODILNIK: sršēnov in sršēnov
DAJALNIK: sršēnoma
TOŽILNIK: sršēna
MESTNIK: pri sršēnih in pri sršēnih
ORODNIK: s sršēnoma

množina
IMENOVALNIK: sršēni
RODILNIK: sršēnov in sršēnov
DAJALNIK: sršēnom
TOŽILNIK: sršēne
MESTNIK: pri sršēnih in pri sršēnih

ORODNIK: s sršēni in s sršēni

IZVOR

= cslov. *sr̂šen̂b*, hrv., srb. *str̂šljēn*, rus. *š̂eršēn̂b*, češ. *sršēñ* < pslov. **sr̂šę*, iz ide. **k'rh₂s-én-* *'glavata žival, žuželka z veliko glavo', tako kot litov. *širšuõ*, sorodno z nem. *Hornisse*, angl. *hornet*, lat. *crābrō* 'sršen', iz ide. baze **k'erh₂s-* 'glava'

stêklopihálec stêklopihálca samostalnik moškega spola
[stêklopihálcə stêklopihálca] tudi [stêklopihálcə stêklopihálca]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z izdelovanjem steklenih izdelkov z vpihovanjem zraka v stekleno maso

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Za izdelke iz svinčenega stekla je potrebna velika izkušnost in usposobljenost *steklopihalcev*.
- Poleg trenerskega je opravljal tudi zanimiv poklic *steklopihalca*.

...

- Mnoge mojstre *steklopihalce* zaposlijo umetniki, da jim pomagajo pri udejanjanju njihovih zamisli.
- *Steklopihalce* lahko naenkrat na palico naloži celo do osem kilogramov steklene zmesi.
- Še vedno deluje srednja šola, v kateri se dijaki izobražujejo za *steklopihalce*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[stêklopihálcə stêklopihálca] tudi [stêklopihálcə stêklopihálca]

IPA: ['stɛ:klɔpi'xɑ:lɔts 'stɛ:klɔpi'xɑ:utsɑ] tudi ['stɛ:klɔpi'xɑ:lɔts 'stɛ:klɔpi'xɑ:ltsɑ]

tonemski

[stêklopihálcə stêklopihálca] in [stêklopihálcə stêklopihálca] tudi [stêklopihálcə stêklopihálca] in [stêklopihálcə stêklopihálca]

IPA: [stɛ:klɔpɪxɑ:lɔts stɛ:klɔpɪxɑ:utsɑ] in [stɛ:klɔpɪxɑ:lɔts stɛ:klɔpɪxɑ:utsɑ] tudi [stɛ:klɔpɪxɑ:lɔts stɛ:klɔpɪxɑ:ltsɑ] in [stɛ:klɔpɪxɑ:lɔts stɛ:klɔpɪxɑ:ltsɑ]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: stêklopihálec
RODILNIK: stêklopihálca
DAJALNIK: stêklopihálcu
TOŽILNIK: stêklopihálca
MESTNIK: pri stêklopihálcu
ORODNIK: s stêklopihálcem

dvojina

IMENOVALNIK: stêklopihálca
RODILNIK: stêklopihálcev
DAJALNIK: stêklopihálcema
TOŽILNIK: stêklopihálca

MESTNIK: pri stêklopihálcih
ORODNIK: s stêklopihálcema

množina

IMENOVALNIK: stêklopihálci
RODILNIK: stêklopihálcev
DAJALNIK: stêklopihálcem
TOŽILNIK: stêklopihálce
MESTNIK: pri stêklopihálcih
ORODNIK: s stêklopihálci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: stêklopihálec
RODILNIK: stêklopihálca
DAJALNIK: stêklopihálcu
TOŽILNIK: stêklopihálca
MESTNIK: pri stêklopihálcu
ORODNIK: s stêklopihálcem

dvojina

IMENOVALNIK: stêklopihálca
RODILNIK: stêklopihálcev
DAJALNIK: stêklopihálcema
TOŽILNIK: stêklopihálca
MESTNIK: pri stêklopihálcih
ORODNIK: s stêklopihálcema

množina

IMENOVALNIK: stêklopihálci
RODILNIK: stêklopihálcev
DAJALNIK: stêklopihálcem
TOŽILNIK: stêklopihálce
MESTNIK: pri stêklopihálcih
ORODNIK: s stêklopihálci

in

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: stêklopihálec
RODILNIK: stêklopihálca
DAJALNIK: stêklopihálcu
TOŽILNIK: stêklopihálca
MESTNIK: pri stêklopihálcu
ORODNIK: s stêklopihálcem

dvojina

IMENOVALNIK: stêklopihálca
RODILNIK: stêklopihálcev
DAJALNIK: stêklopihálcema
TOŽILNIK: stêklopihálca
MESTNIK: pri stêklopihálcih
ORODNIK: s stêklopihálcema

množina

IMENOVALNIK: stêklopihálci
RODILNIK: stêklopihálcev
DAJALNIK: stêklopihálcem
TOŽILNIK: stêklopihálce
MESTNIK: pri stêklopihálcih
ORODNIK: s stêklopihálci

IZVOR

stríc stríca samostalnik moškega spola [stríc]

POMEN

1. brat matere ali očeta

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bogat stric | dober stric | pokojni stric | star stric

- Iz denarnih zadreg ga je reševal njegov bogati *stric*.
- Na srečo sem imel dobrega *strica*, ki je tudi moj krstni in birmanski boter.
- Otroka imata prijaznega *strica*, ki je navdušen čebelar.
- Z očetom sva se za tri leta preselila k zdaj že pokojnemu *stricu*.
- S svojim slavnim *stricem* je sodeloval od mladih nog in nikoli ne zanika njegovega vpliva.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

stric pomaga | stric pravi, pripoveduje, reče KAJ | stric živi KJE

- Moja teta in *stric* imata v bližini vrtiček.
- Palačinke jim je pomagal peči *stric*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti strica | obiskati strica | prositi strica | vprašati strica

- Med spomladanskimi počitnicami obišče *strica* v Los Angelesu.
- Kuharskih knjig se ne poslužuje, saj za nasvete raje vpraša svojega izkušenega *strica*, ki ima vse recepte kar v glavi.

▶ glag. + pri + **sam. beseda v mestniku**

živeti pri stricu

- Počitnice preživi pri *stricu*.
- Otroka sta po tragediji začasno našla dom pri *stricu* in njegovi družini.

▶ glag. + od + **sam. beseda v rodilniku**

dobiti od strica

- Prvo harmoniko sem dobil od *strica*.

▶ **sam. beseda** + po + **sam. beseda v mestniku**

stric po ČIGAVI strani

- Naša družina je bila zaradi *strica* po očetovi strani vedno povezana z narodno-zabavno glasbo.
- Ime je najverjetneje dobil zaradi *strica* po mamini strani.

▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**

podedovati po stricu

- Zemljo sem podedoval po *stricu* in teti.
- Ime je dobil po *stricu*.

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda v tožilniku**

spomin na strica

- Ob spominu na *strica* se je spomnil svoje mladosti.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Včasih greva s *stricem* tudi na smučišče Cerkno, kjer sem bil lani v šoli v naravi.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

- Vojna ji je vzela moža in od tedaj je s pomočjo *strica* in tete skrbela za dom in otroke.

- Ko ga pokliče, ali bi lahko za urico ali dve prevzel vlogo *strica*, z veseljem priskoči na pomoč.

▶ priredna zveza

stric in bratranec, stric in oče, stric in teta

- Za nogomet sta me navdušila oče in *stric*, saj sta tudi sama igrala nogomet.
- Za dečka sta poskrbela *stric* in teta in vzgajala sta ga kot lastnega sina.

1.1. ekspresivno moški, navadno neznan, starejši

- »Mama, ta *stric* govori drugače, pa sem vseeno vse razumel,« je po koncertu razlagal fantič.

1.2. ekspresivno kdor lahko komu, zlasti sorodniku,

prijatelju, zaradi svojega vplivnega položaja

pomaga pridobiti službo, delo, privilegije,

navadno v nasprotju z ustaljenimi postopki

- Dobiti službo se zdi privilegij tistih, ki imajo *strica* ali teto na visokem položaju.

- Ljudje so včasih nevoščljivi in takoj začno razmišljati o dobrih *stricih* in tetah, ki so komu z zvezami pomagali do uspeha.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[stríc]

IPA: [ˈstri:ts]

tonemski

[stríc]

IPA: [stri:ts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: stríc

RODILNIK: stríca

DAJALNIK: strícu

TOŽILNIK: stríc

MESTNIK: pri strícu

ORODNIK: s strícem

dvojina

IMENOVALNIK: stríca

RODILNIK: strícev

DAJALNIK: strícema

TOŽILNIK: stríca

MESTNIK: pri strícih

ORODNIK: s strícema

množina

IMENOVALNIK: stríci

RODILNIK: strícev

DAJALNIK: strícem

TOŽILNIK: stríce

MESTNIK: pri strícih

ORODNIK: s stríci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: stríc
RODILNIK: stríca
DAJALNIK: strícu
TOŽILNIK: stríc
MESTNIK: pri strícu
ORODNIK: s strícem

dvojina

IMENOVALNIK: stríca
RODILNIK: strícev tudi strícev
DAJALNIK: strícema
TOŽILNIK: stríca
MESTNIK: pri strícih tudi pri strícih
ORODNIK: s strícema

množina

IMENOVALNIK: stríci
RODILNIK: strícev tudi strícev
DAJALNIK: strícem
TOŽILNIK: stríce
MESTNIK: pri strícih tudi pri strícih
ORODNIK: s stríci tudi s stríci

STALNE ZVEZE

mrzli stric

bratranec matere ali očeta

- Moj pokojni *mrzli stric* je bil mobiliziran v nemško vojsko, bil ujet na ruski fronti in je na ruski predlog vstopil v jugoslovansko enoto.
- *Mrzli stric* je postal njegov skrbnik, saj mu je bil po rodu najbližji.

stari stric

brat babice ali dedka

- Od dedka in *starih stricev* sem slišal veliko zgodb iz druge svetovne vojne.
- Oče in mama sta bila poldrugo desetletje folklorista, *stari stric* pa z dušo in telesom igralec.

FRAZEOLOGIJA

mož/stric z brado

mož z brado

stric z brado

Miklavž, Božiček, dedek Mraz

- Priznal je, da Božička izkorišča za to, da podkupi svoje sinove, ki jih ves čas opozarja, da jih *mož z brado* opazuje skozi okna.
- Otrokom je pravzaprav vseeno, kako je oblečen prijazen *stric z brado*. Pomembno je predvsem to, da v hišo prinese darila in veselje.
- Za spremembo namesto želja napišite tistemu *stricu z brado*, kaj vse lepega že imate in ste veseli za to.

stric iz Amerike

bogata, radodarna oseba; kdor gmotno podpira koga ali kaj

- Usnjeno oblazinjenje bi zavaljo njegovega prestiža naročili takoj, le če bi račun lahko poslali *stricu iz Amerike*.
- Morda je to znak, da »*strica iz Amerike*« ne bo, morda pa gre le za izhod v sili za izplačilo letošnjih obveznosti.

stric/boter iz ozadja | stric/boter v ozadju

stric iz ozadja

boter iz ozadja

stric v ozadju

boter v ozadju

kdor na mnenje ali delovanje koga, zlasti javne osebe, vpliva prikrito, ne javno

- Zdaj je jasno, da na odločitev strank vplivajo *strici iz ozadja*.
- Postavlja se samo še vprašanje, ali mu bodo *botri iz ozadja* in njegovi strankarski tovariši dopustili, da se bo spustil v predsedniško tekmo.
- Najbolj se tresejo *strici v ozadju*. Živijo na račun svetovne družbe, imajo lobije povsod.
- Potrebni so le pravoverni moralna drža in nekaj vplivnih *botrov v ozadju*.

striček/stric Sam

striček Sam

stric Sam

Združene države Amerike

- Želeli so več in to jim je ponujal *striček Sam* v zameno za spremembo družbene ureditve.
- Mednarodni status angleščine je odvisen zlasti od jezikovnega položaja v ZDA: v tej državi namreč živita skoraj dve tretjini govorcev angleščine kot maternega jezika, pa tudi sicer sta moč in prestiž *strica Sama* odločilnega pomena za ohranitev dominantnega položaja angleščine.

Strici so mi povedali.

opisuje situacijo, ko kdo kaj izve na neuraden način, preko govoric, zlasti če ne izda vira

- Edino slike so merodajne kot dokazi, ne pa »*strici so mi povedali*«, potem pa po sistemu ustnega »telefona«.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: striček

IZVOR

= cslov. *stryicb* 'očetov brat', hrv., srb. *stríc*, češ. *strýc* < pslov. **strъjъcb*, verjetno iz ide. **ph2trujō-* 'očetov', iz **ph2ter-* 'oče'

striček stríčka samostalnik moškega spola [stríčək]

POMEN

1. ekspresivno brat matere ali očeta

▪ Lani sem postal že drugič *striček*. Sestra je rodila in z nečakinjo, zdaj je stara osem mesecev, se veliko ukvarjam.

1.1. ekspresivno moški, navadno neznan, starejši

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Sprehajali sta se po ulici, ko ju je neki *striček* prosil, naj mu pomagata odpreti vrtna vrata.
- Ko se je vrnila, so ji otroci povedali, da je prišel neki *striček*.

1.2. ekspresivno kdor lahko komu, zlasti sorodniku, prijatelju, zaradi svojega vplivnega položaja pomaga pridobiti službo, delo, privilegije, navadno v nasprotju z ustaljenimi postopki

▪ Žalostno je pogledati, kako dobivajo odpovedi naši delavci. Ti pa nimajo dobrih *stričkov* zadaj.

1.3. ekspresivno Miklavž, Božiček, dedek Mraz

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ste se kdaj vprašali, koliko je star dobri *striček* z belo brado in rdečim plaščem?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[stričək]

IPA: ['stri:tʃək]

tonemski

[stričək]

IPA: [stri:tʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: striček

RODILNIK: strička

DAJALNIK: stričku

TOŽILNIK: strička

MESTNIK: pri stričku

ORODNIK: s stričkom

dvojina

IMENOVALNIK: strička

RODILNIK: stričkov

DAJALNIK: stričkoma

TOŽILNIK: strička

MESTNIK: pri stričkih

ORODNIK: s stričkoma

množina

IMENOVALNIK: strički

RODILNIK: stričkov

DAJALNIK: stričkom

TOŽILNIK: stričke

MESTNIK: pri stričkih

ORODNIK: s strički

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: striček

RODILNIK: strička

DAJALNIK: stričku

TOŽILNIK: strička

MESTNIK: pri stričku

ORODNIK: s stričkom

dvojina

IMENOVALNIK: strička

RODILNIK: stričkov tudi stričkov

DAJALNIK: stričkoma

TOŽILNIK: strička

MESTNIK: pri stričkih tudi pri stričkih

ORODNIK: s stričkoma

množina

IMENOVALNIK: strički

RODILNIK: stričkov tudi stričkov

DAJALNIK: stričkom

TOŽILNIK: stričke

MESTNIK: pri stričkih tudi pri stričkih

ORODNIK: s strički tudi s strički

FRAZEOLOGIJA

striček/stric Sam

striček Sam

stric Sam

Združene države Amerike

- Želeli so več in to jim je ponujal *striček Sam* v zameno za spremembo družbene ureditve.
- Mednarodni status angleščine je odvisen zlasti od jezikovnega položaja v ZDA: v tej državi namreč živita skoraj dve tretjini govorcev angleščine kot maternega jezika, pa tudi sicer sta moč in prestiž *strica Sama* odločilnega pomena za ohranitev dominantnega položaja angleščine.

IZVOR

↑ stric

strojepisec strojepisca samostalnik moškega spola

[strojepisɛc]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja s stenografskim zapisovanjem, urejanjem besedil z računalnikom, pisalnim strojem

- Kandidiral je za prosto delovno mesto *strojepisca* v pravosodnem organu.
- Sodnik je moral vsako besedo udeleženca v postopku ponoviti in jo narekovati *strojepiscu*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[strojepisɛc]

IPA: [strɔjɛ'pi:sɛts]

tonemski

[strojepiˈsɛc]

IPA: [strɔjɛpí:sɛts]

VZOREC

jakostno **ednina**

IMENOVALNIK: strojepîsec
RODILNIK: strojepîsca
DAJALNIK: strojepîscu
TOŽILNIK: strojepîsca
MESTNIK: pri strojepîscu
ORODNIK: s strojepîscem

dvojina

IMENOVALNIK: strojepîsca
RODILNIK: strojepîscev
DAJALNIK: strojepîscema
TOŽILNIK: strojepîsca
MESTNIK: pri strojepîscih
ORODNIK: s strojepîscema

množina

IMENOVALNIK: strojepîsci
RODILNIK: strojepîscev
DAJALNIK: strojepîscem
TOŽILNIK: strojepîsce
MESTNIK: pri strojepîscih
ORODNIK: s strojepîsci

tonemsko **ednina**

IMENOVALNIK: strojepîsec
RODILNIK: strojepîsca
DAJALNIK: strojepîscu
TOŽILNIK: strojepîsca
MESTNIK: pri strojepîscu
ORODNIK: s strojepîscem

dvojina

IMENOVALNIK: strojepîsca
RODILNIK: strojepîscev
DAJALNIK: strojepîscema
TOŽILNIK: strojepîsca
MESTNIK: pri strojepîscih
ORODNIK: s strojepîscema

množina

IMENOVALNIK: strojepîsci
RODILNIK: strojepîscev
DAJALNIK: strojepîscem
TOŽILNIK: strojepîsce
MESTNIK: pri strojepîscih
ORODNIK: s strojepîsci

BESEDOTVORJE

feminativ: strojepiska

IZVOR

iz *strojepis* iz ↑*stroj* + ↑*pisati*

strojepîsje strojepîsja samostalnik srednjega spola

[strojepîsje]

POMEN

1. stenografsko zapisovanje, urejanje besedil z računalnikom, pisalnim strojem

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** znanje strojepisja

▪ Za pisarniška dela je potrebno znanje *strojepisja* in vsaj enega tujega jezika.

▶ glag. + **sam. beseda v roditelju** naučiti, učiti se strojepisja

▪ Poleg Braillove pisave se nekoliko starejši otroci učijo še *strojepisja* (slepi otroci namreč ne pišejo z roko) oziroma tehnike tipkanja po desetprstni slepi metodi.

...

▪ Učila sva se knjigovodstva, stenografije in *strojepisja*.

1.1. nauk o takem tipkanju, pisanju

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

pouk, tečaj strojepisja | predavateljica, učitelj, učiteljica strojepisja | učbenik strojepisja

▪ Pouk *strojepisja* so uvedli leta 1939.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** učiti strojepisje

▪ Majda je včasih učila *strojepisje*.

▶ priredna zveza

strojepisje in stenografija

▪ Enajst let je poučevala *strojepisje* in stenografijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[strojepîsje]

IPA: [strojɛ'pi:sje]

tonemski

[strojepîsje]

IPA: [strojepî:sjê]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: strojepîsje

RODILNIK: strojepîsja

DAJALNIK: strojepîsju

TOŽILNIK: strojepîsje

MESTNIK: pri strojepîsju

ORODNIK: s strojepîsjem

dvojina

IMENOVALNIK: strojepîsji

RODILNIK: strojepîsij

DAJALNIK: strojepîsjema

TOŽILNIK: strojepîsji

MESTNIK: pri strojepîsjih

ORODNIK: s strojepîsjema

množina

IMENOVALNIK: strojepîsja

RODILNIK: strojepîsij

DAJALNIK: strojepîsjem

TOŽILNIK: strojepísja
MESTNIK: pri strojepísjih
ORODNIK: s strojepísji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: strojepísje
RODILNIK: strojepísja
DAJALNIK: strojepísju
TOŽILNIK: strojepísje
MESTNIK: pri strojepísju
ORODNIK: s strojepísjem

dvojina

IMENOVALNIK: strojepísji
RODILNIK: strojepísij
DAJALNIK: strojepísjema
TOŽILNIK: strojepísji
MESTNIK: pri strojepísjih
ORODNIK: s strojepísjema

množina

IMENOVALNIK: strojepísja
RODILNIK: strojepísij
DAJALNIK: strojepísjem
TOŽILNIK: strojepísja
MESTNIK: pri strojepísjih
ORODNIK: s strojepísji

IZVOR

iz *strojepis* iz ↑stroj + ↑pisati

strojepíska strojepíske samostalnik ženskega spola

[strojepíska]

POMEN

ženska, ki se poklicno ukvarja s stenografskim zapisovanjem, urejanjem besedil z računalnikom, pisalnim strojem

▶ glag. + sam. beseda v dajalniku

narekovati strojepiski

▪ Slediti mu ni mogla niti predsednica senata, tako da je svoja izvajanja narekoval *strojepiski*.

▶ sam. beseda + sam. beseda

strojepiska zapisnikarica

▪ V službo so jo vzeli za *strojepisko* zapisnikarico.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

služba strojepiske

▪ V Ljubljani je naredila strojepisni tečaj in dobila službo *strojepiske* v Gospodarski zbornici.

...

▪ Računalnika ne obvladam, romane pišem z roko, imam pa prijazno *strojepisko*.

▪ Kot *strojepiska* je zaposlena na sodišču.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[strojepíska]

IPA: [stroje'pi:ska]

tonemski

[strojepíska]

IPA: [strojepí:ská]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: strojepíska
RODILNIK: strojepíske
DAJALNIK: strojepíski
TOŽILNIK: strojepísko
MESTNIK: pri strojepíski
ORODNIK: s strojepísko

dvojina

IMENOVALNIK: strojepíski
RODILNIK: strojepísk
DAJALNIK: strojepískama
TOŽILNIK: strojepíski
MESTNIK: pri strojepískah
ORODNIK: s strojepískama

množina

IMENOVALNIK: strojepíske
RODILNIK: strojepísk
DAJALNIK: strojepískam
TOŽILNIK: strojepíske
MESTNIK: pri strojepískah
ORODNIK: s strojepískami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: strojepíska
RODILNIK: strojepíske
DAJALNIK: strojepíski
TOŽILNIK: strojepísko
MESTNIK: pri strojepíski
ORODNIK: s strojepísko

dvojina

IMENOVALNIK: strojepíski
RODILNIK: strojepísk
DAJALNIK: strojepískama
TOŽILNIK: strojepíski
MESTNIK: pri strojepískah
ORODNIK: s strojepískama

množina

IMENOVALNIK: strojepíske
RODILNIK: strojepísk
DAJALNIK: strojepískam
TOŽILNIK: strojepíske
MESTNIK: pri strojepískah
ORODNIK: s strojepískami

IZVOR

iz *strojepis* iz ↑stroj + ↑pisati

šíbra šíbre samostalnik ženskega spola [šíbra]

POMEN

navadno v množini kroglica, zlasti iz svinca, kot polnilo za nekatere vrste nabojev

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

jeklene, svinčene šibre | lovske šibre

- Svinčene *šibre* se razpršijo, takoj ko izletijo iz strelne cevi.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

šibre zadenejo KOGA, KAJ

- *Šibra* je verjetno priletela iz lovske puške enega izmed lovcev med lovom na divjad.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Med hišami je bila ustreljena medvedka, ki jo je pred tem nekdo hudo obstrelil po glavi s *šibrami*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Vsak strelec si lahko izbere debelino *šiber*, le da niso debelejše od 2,5 milimetra.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**

- Poznamo tudi šibrno strelivo, kjer so oznake kalibra odvisne od tega, koliko *šiber* dobimo iz določene količine svinca.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

- Na sliki je škatlica s *šibrami* različnih debelin.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[šíbra]

IPA: [ˈʃiːbra]

tonemski

[šíbra]

IPA: [ʃiːbrà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: šíbra

RODILNIK: šíbre

DAJALNIK: šíbri

TOŽILNIK: šíbro

MESTNIK: pri šíbri

ORODNIK: s šíbro

dvojina

IMENOVALNIK: šíbri

RODILNIK: šíber

DAJALNIK: šíbrama

TOŽILNIK: šíbri

MESTNIK: pri šíbrah

ORODNIK: s šíbrama

množina

IMENOVALNIK: šibre

RODILNIK: šíber

DAJALNIK: šíbram

TOŽILNIK: šibre

MESTNIK: pri šíbrah

ORODNIK: s šíbrami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: šíbra

RODILNIK: šíbre

DAJALNIK: šíbri

TOŽILNIK: šíbro

MESTNIK: pri šíbri

ORODNIK: s šíbro

dvojina

IMENOVALNIK: šíbri

RODILNIK: šíber

DAJALNIK: šíbrama

TOŽILNIK: šíbri

MESTNIK: pri šíbrah

ORODNIK: s šíbrama

množina

IMENOVALNIK: šibre

RODILNIK: šíber

DAJALNIK: šíbram

TOŽILNIK: šibre

MESTNIK: pri šíbrah

ORODNIK: s šíbrami

IZVOR

prvotneje 'skrilavec, kamena iver', prevzeto iz srvnem. *schiver*

šíbrencia šíbrencice samostalnik ženskega spola [šíbrencia]

POMEN

1. puška, pri kateri se kot strelivo uporabljajo šibre

▶ **sam. beseda + sam. beseda**

puška šíbrencia

- Srna je bila ustreljena s puško *šíbrencico*, policisti, kriminalisti in lovci pa poizvedujejo za krivolovcem.

...

- V nižinskih predelih ni več slišati zamolklih streliv *šíbrencic*, saj se je stalež male divjadi močno zmanjšal.

1.1. taka puška kot športni rekvizit

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
streljanje s (puško) šíbrencico | tekmovanje s (puško) šíbrencico

- Od danes do nedelje bo na tukajšnjem strelišču mednarodno tekmovanje s puško *šíbrencico*.
- Strelci s *šíbrencami* si od EP veliko obetajo.
- Slovenska reprezentanca v praktičnem streljanju s *šíbrencico* je dokazala, da se s trdom in voljo lahko doseže odlične uspehe v tej zelo zahtevni disciplini dinamičnega streljanja.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Tekmuje s polavtomatsko *šíbrencico*.

- Pri poteznih *šíbrencih* mora tekmovalec za vsak naboj šíbrencico repetirati, v standardni kategoriji pa samo prvič.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Polnjenje *šibrenice* z naboji je zelo pomemben del tekmovalčeve sposobnosti, saj omogoča manj porabljenega časa za streljanje na progi.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
 - Po startnem signalu tekmovalec prične s streljanjem, med potekom proge pa mora tudi polniti *šibrenico*.
 - V Sloveniji je najbolj uveljavljen način, pri katerem tekmovalec vzame dva naboja z nosilcev in napolni *šibrenico*.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Proge od tekmovalca zahtevajo, da varno in spretno rokuje s *šibrenico*, pri tem pa mora pokazati tudi znanje polnjenja nabojev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[šibrenica]

IPA: [ʃi:brɛnitsa]

tonemski

[šibrenica]

IPA: [ʃi:brɛnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: šibrenica

RODILNIK: šibrenice

DAJALNIK: šibrenici

TOŽILNIK: šibrenico

MESTNIK: pri šibrenici

ORODNIK: s šibrenico

dvojina

IMENOVALNIK: šibrenici

RODILNIK: šibrenic

DAJALNIK: šibrenicama

TOŽILNIK: šibrenici

MESTNIK: pri šibrenicah

ORODNIK: s šibrenicama

množina

IMENOVALNIK: šibrenice

RODILNIK: šibrenic

DAJALNIK: šibrenicam

TOŽILNIK: šibrenice

MESTNIK: pri šibrenicah

ORODNIK: s šibrenicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: šibrenica

RODILNIK: šibrenice

DAJALNIK: šibrenici

TOŽILNIK: šibrenico

MESTNIK: pri šibrenici

ORODNIK: s šibrenico

dvojina

IMENOVALNIK: šibrenici

RODILNIK: šibrenic

DAJALNIK: šibrenicama

TOŽILNIK: šibrenici

MESTNIK: pri šibrenicah

ORODNIK: s šibrenicama

množina

IMENOVALNIK: šibrenice

RODILNIK: šibrenic

DAJALNIK: šibrenicam

TOŽILNIK: šibrenice

MESTNIK: pri šibrenicah

ORODNIK: s šibrenicami

IZVOR

↑šibra

škržád škržáda; glej **škržát** samostalnik moškega spola

[škəržát škəržáda]

POMEN

žuželka s široko razmaknjenimi očmi in večjimi prozornimi krili, katere samec se, zlasti ob toplejšem vremenu, oglašá z odsekanimi glasovi;

primerjaj lat. *Cicadidae*

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Uradni podatki pravijo, da je na svetu 1500 vrst *škržádov*.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Raziskovalno se arhiv ukvarja z bioakustiko pojočih *škržádov* balkanskega polotoka in JV Azije.
- Nekateri tropski *škržádi*, ki so tudi nekajkrat večji od evropskih in živobarvni, pojejo kot ptiči.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Večino svojega življenja *škržádi* preživijo kot ličinke pod zemljo, kjer sesajo sokove koreninic.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[škəržát škəržáda]

IPA: [ʃkər'za:t ʃkər'za:da]

tonemski

[škəržát škəržáda]

IPA: [ʃkərzá:t ʃkərzá:dà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: škržád

RODILNIK: škržáda

DAJALNIK: škržádu

TOŽILNIK: škržáda

MESTNIK: pri škržádu

ORODNIK: s škržádom

dvojina

IMENOVALNIK: škržáda

RODILNIK: škržádov

DAJALNIK: škržádoma

TOŽILNIK: škržáda
MESTNIK: pri škržádih
ORODNIK: s škržádoma

množina

IMENOVALNIK: škržádi
RODILNIK: škržádov
DAJALNIK: škržádom
TOŽILNIK: škržáde
MESTNIK: pri škržádih
ORODNIK: s škržádi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: škržád
RODILNIK: škržáda
DAJALNIK: škržádu
TOŽILNIK: škržáda
MESTNIK: pri škržádu
ORODNIK: s škržádom

dvojina

IMENOVALNIK: škržáda
RODILNIK: škržádov
DAJALNIK: škržádoma
TOŽILNIK: škržáde
MESTNIK: pri škržádih
ORODNIK: s škržádoma

množina

IMENOVALNIK: škržádi
RODILNIK: škržádov
DAJALNIK: škržádom
TOŽILNIK: škržáde
MESTNIK: pri škržádih
ORODNIK: s škržádi

IZVOR

↑škržat

škržát škržáta; tudi **škržád** samostalnik moškega spola

[škəržát]

POMEN

žuželka s široko razmaknjenimi očmi in večjimi prozornimi krili, katere samec se, zlasti ob toplejšem vremenu, oglašá z odsekanimi glasovi;

primerjaj lat. *Cicadidae*

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

cvrčanje, oglašanje, petje škržatov | pesem škržatov

▪ V vročih poletnih dnevih ob morju gotovo pritegne našo pozornost enolično in včasih kar omotično petje *škržatov*.

▪ V opoldanski vročini na ulicah Delosa odmeva le cvrčanje *škržatov*.

▪ Včasih je budna ležala v temni topli noči in poslušala oglašanje *škržatov* in karibske ritme v daljavi.

▪ Po zajtrku smo se ulegli v visečo mrežo in poslušali pesem *škržatov*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

škržati cvrčijo, pojejo

▪ Zunaj so cvrčali *škržati*.

▪ Za senco poskrbi drevo, na katerem pojejo svojo pesem *škržati*.

▪ Obalo preraščajo goste zelene pinijske, v katerih se ves dan oglašajo *škržati*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pojoči škržati

▪ Število pojočih *škržatov* je na nekaterih mestih tako visoko, da si morajo razdeliti čas petja z drugimi vrstami v določenem vrstnem redu, da je sporazumevanje učinkovito.

▪ Odrasel *škržat* je zadovoljen praktično z vsako rastlino, iz katere lahko poseša sok.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

poslušati škržate

▪ Ni lepšega kot ob prijetnih, toplih večerih posedeti na vrtu, poslušati *škržate* in vohati svežino, ki se dviga od pravkar pokošene trave.

▪ Ob vročih dneh je bilo slišati *škržate*, včasih vse do poznih ur.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[škəržát]

IPA: [ʃkər'za:t]

tonemski

[škəržát]

IPA: [ʃkər'za:t]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: škržát

RODILNIK: škržáta

DAJALNIK: škržátu

TOŽILNIK: škržáta

MESTNIK: pri škržátu

ORODNIK: s škržátom

dvojina

IMENOVALNIK: škržáta

RODILNIK: škržátov

DAJALNIK: škržátoma

TOŽILNIK: škržáta

MESTNIK: pri škržátih

ORODNIK: s škržátoma

množina

IMENOVALNIK: škržáti

RODILNIK: škržátov

DAJALNIK: škržátom

TOŽILNIK: škržáte

MESTNIK: pri škržátih

ORODNIK: s škržáti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: škržát

RODILNIK: škržâta
DAJALNIK: škržâtu
TOŽILNIK: škržâta
MESTNIK: pri škržâtu
ORODNIK: s škržâtom

dvojina

IMENOVALNIK: škržâta
RODILNIK: škržâtov
DAJALNIK: škržâtoma
TOŽILNIK: škržâta
MESTNIK: pri škržâtih
ORODNIK: s škržâtoma

množina

IMENOVALNIK: škržâti
RODILNIK: škržâtov
DAJALNIK: škržâtom
TOŽILNIK: škržâte
MESTNIK: pri škržâtih
ORODNIK: s škržâti

IZVOR

= cslov. *skrbžbtv* 'škripanje, hreščanje ipd.', rus. *skréžet*, češ. *skřehot* < **skrbžbtv*, iz ide. baze *(s)kreig- 'oglašati se s hripavim glasom'

šója šóje samostalnik ženskega spola [šója]

POMEN

1. ptica pevka z rjavkastim telesom, črno-belimi perutmi in repom ter s svetlo modrimi in črnimi progami na delu peruti; primerjaj lat. *Garrulus glandarius*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Šója živi v listnatih in mešanih gozdovih z bogato grmovno podrastjo.
- Pogosto se šóje derejo v zboru in celo oponašajo druge glasove, denimo kanjo.
- Šója ima zelo pomembno vlogo pri razširjanju semen v gozdu, zlasti hrastovih želodov.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Opazovane šóje in srake so si zapomnile do tisoč različnih krajev, kamor so skrile hrano.

...

▪ V Sloveniji so zavarovane vse ptice razen srake, šóje in vrane.

2. slabšalno ženska, ki se ji pripisujejo negativne lastnosti, zlasti zoprnost, glasnost

▪ Najraje bi gospe v obraz povedal, da je navadna šója.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[šója]

IPA: [ʃoːja]

tonemski

[šója] in [šòja]

IPA: [ʃòːjá] in [ʃóːjà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: šója

RODILNIK: šóje

DAJALNIK: šóji

TOŽILNIK: šójo

MESTNIK: pri šóji

ORODNIK: s šójo

dvojina

IMENOVALNIK: šóji

RODILNIK: šój

DAJALNIK: šójama

TOŽILNIK: šóji

MESTNIK: pri šójah

ORODNIK: s šójama

množina

IMENOVALNIK: šóje

RODILNIK: šój

DAJALNIK: šójam

TOŽILNIK: šóje

MESTNIK: pri šójah

ORODNIK: s šójami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: šója

RODILNIK: šóje

DAJALNIK: šóji

TOŽILNIK: šójo

MESTNIK: pri šóji

ORODNIK: s šójo

dvojina

IMENOVALNIK: šóji

RODILNIK: šøj

DAJALNIK: šójama

TOŽILNIK: šóji

MESTNIK: pri šójah

ORODNIK: s šójama

množina

IMENOVALNIK: šóje

RODILNIK: šøj

DAJALNIK: šójam

TOŽILNIK: šóje

MESTNIK: pri šójah

ORODNIK: s šójami

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: šója

RODILNIK: šóje

DAJALNIK: šóji

TOŽILNIK: šójo

MESTNIK: pri šóji

ORODNIK: s šójo

dvojina

IMENOVALNIK: šôji
RODILNIK: šôj
DAJALNIK: šôjama
TOŽILNIK: šôji
MESTNIK: pri šôjah
ORODNIK: s šôjama

množina

IMENOVALNIK: šôje
RODILNIK: šôj
DAJALNIK: šôjam
TOŽILNIK: šôje
MESTNIK: pri šôjah
ORODNIK: s šôjami

IZVOR

= rus. *soja* < pslov. **soja*, morda iz ide. **sk'oijjah*₂ iz korena **sk'eji-* 'svetiti se, lesketati se' po modrih perescih na krilih

špehòvka špehòvke samostalnik ženskega spola

[špehòvka]

POMEN

knjižno pogovorno jed iz razvaljanega in zvitega kvašenega testa z nadevom iz ocvirkov, koščkov slanine; SIN.: knjižno pogovorno ocvirkovka

► prid. beseda + sam. beseda

▪ Za praznike lahko spečemo belokranjsko *špehovko*, pisan kruh z rožičevim nadevom, koroški šarkelj, slavno orehovo potico in še kaj.

► glag. + sam. beseda v tožilniku

▪ Na pustno nedeljo in na pustni torek lahko pripravimo tudi *špehovko*, ki jo vedno postrežemo še toplo.
▪ Za domače najraje speče *špehovko* z ocvirki in klobaso ter pehtranovo potico.

...

▪ Starejša obredna jed od krofov je ocvirkova potica ali *špehovka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[špehòvka]

IPA: [ʃpɛ'xɔ:uka]

tonemski

[špehòvka] in [špehòvka]

IPA: [ʃpɛxɔ:uká] in [ʃpɛxɔ:ukà]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: špehòvka
RODILNIK: špehòvke
DAJALNIK: špehòvki
TOŽILNIK: špehòvko
MESTNIK: pri špehòvki
ORODNIK: s špehòvko

dvojina

IMENOVALNIK: špehòvki
RODILNIK: špehòvk
DAJALNIK: špehòvkama
TOŽILNIK: špehòvki
MESTNIK: pri špehòvkah
ORODNIK: s špehòvkama

množina

IMENOVALNIK: špehòvke
RODILNIK: špehòvk
DAJALNIK: špehòvkam
TOŽILNIK: špehòvke
MESTNIK: pri špehòvkah
ORODNIK: s špehòvkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: špehòvka
RODILNIK: špehòvke
DAJALNIK: špehòvki
TOŽILNIK: špehòvko
MESTNIK: pri špehòvki
ORODNIK: s špehòvko tudi s špehòvko

dvojina

IMENOVALNIK: špehòvki
RODILNIK: špehòvk
DAJALNIK: špehòvkama
TOŽILNIK: špehòvki
MESTNIK: pri špehòvkah
ORODNIK: s špehòvkama

množina

IMENOVALNIK: špehòvke
RODILNIK: špehòvk
DAJALNIK: špehòvkam
TOŽILNIK: špehòvke
MESTNIK: pri špehòvkah
ORODNIK: s špehòvkami

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: špehòvka
RODILNIK: špehòvke
DAJALNIK: špehòvki
TOŽILNIK: špehòvko
MESTNIK: pri špehòvki
ORODNIK: s špehòvko

dvojina

IMENOVALNIK: špehòvki
RODILNIK: špehòvk
DAJALNIK: špehòvkama
TOŽILNIK: špehòvki
MESTNIK: pri špehòvkah
ORODNIK: s špehòvkama

množina

IMENOVALNIK: špehòvke
RODILNIK: špehòvk
DAJALNIK: špehòvkam

TOŽILNIK: špehōvke
MESTNIK: pri špehōvkah
ORODNIK: s špehōvkami

IZVOR
↑špeh

štórovka štórovke samostalnik ženskega spola [štórouka]

POMEN

1. iz biologije lesna goba z gladkim klobukom medeno rjave barve in tanjšim ukrivljenim luskastim betom, ki navadno raste v šopih; primerjaj lat. *Kuehneromyces*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

štórovke rastejo

▪ *Štorovka* je zelo pogosta goba in raste posamič ali v velikih šopastih skupinah.

▪ V zadnjem času so pognale *štórovke*, ki jih nekateri poznavalci na veliko vlagajo.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Zvečer sem domov prinesla veliko košaro *štórovk*.

▪ Rod *štórovk* vsebuje samo dve užitni vrsti, med njima je bolj poznana užitna mala štórovka.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

▪ Na Trški gori so nabirali *štórovke*.

▪ Ko na vrtu opazimo dobro znane *štórovke*, vidimo pravzaprav nadzemni del gliv, t. i. trosnjake.

▶ **števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku**

▪ Po uredbi o omejenem nabiranju gob lahko posameznik nabere le do dva kilograma jurčkov na dan in do pet kilogramov *štórovk*.

1.1. ta goba kot hrana, jed

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

vložene štórovke

▪ Najrajši imam ocvrte marele, lisičke, vložene *štórovke* in jurčke s testeninami.

▪ Tretjino krompirja položite v pekač, dodajte očiščene in prepražene *štórovke*, začinite s soljo in poprom.

▪ Surova ali premalo kuhana *štórovka* lahko povzroči hude prebavne motnje.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

▪ Jeseni najpogosteje vlagamo *štórovke*, ki so zelo okusne, čeprav sodijo po kakovosti v drugo kategorijo.

▪ *Štorovke* očistite in skuhajte v rahlo osoljenem kropu.

▶ **priredna zveza**

štórovke in lisičke

▪ Jurčki, lisičke in *štórovke* so marinirani v deviškem oljčnem olju z dodanim vinskim kisom in začimbami.

...

▪ *Štorovke* so najokusnejše vložene v kis ali pražene.

2. lesna goba z luskastim klobukom sivkasto rumene barve, ki raste v šopih s spodaj zraščenimi beti; primerjaj lat. *Armillaria mellea*; SIN.: iz biologije mraznica, iz biologije prava štórovka, iz biologije sivorumena mraznica

▶ **priredna zveza**

štórovke ali mraznice

▪ *Štorovk* ali mraznic lahko gobarji naberejo do pet kilogramov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[štórouka]

IPA: [ʃto:rɔuka]

tonemski

[štórouka] in [štòrouka]

IPA: [ʃtó:ròuka] in [ʃtò:ròuka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: štórovka

RODILNIK: štórovke

DAJALNIK: štórovki

TOŽILNIK: štórovko

MESTNIK: pri štórovki

ORODNIK: s štórovko

dvojina

IMENOVALNIK: štórovki

RODILNIK: štórovk

DAJALNIK: štórovkama

TOŽILNIK: štórovki

MESTNIK: pri štórovkah

ORODNIK: s štórovkama

množina

IMENOVALNIK: štórovke

RODILNIK: štórovk

DAJALNIK: štórovkam

TOŽILNIK: štórovke

MESTNIK: pri štórovkah

ORODNIK: s štórovkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: štórovka

RODILNIK: štórovke

DAJALNIK: štórovki

TOŽILNIK: štórovko

MESTNIK: pri štórovki

ORODNIK: s štórovko

dvojina

IMENOVALNIK: štórovki

RODILNIK: štórovk

DAJALNIK: štórovkama

TOŽILNIK: štórovki

MESTNIK: pri štórovkah

ORODNIK: s štórovkama

množina

IMENOVALNIK: štôrovke
RODILNIK: štôrovk
DAJALNIK: štôrovkam
TOŽILNIK: štôrovke
MESTNIK: pri štôrovkah
ORODNIK: s štôrovkami

in

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: štôrovka
RODILNIK: štôrovke
DAJALNIK: štôrovki
TOŽILNIK: štôrovko
MESTNIK: pri štôrovki
ORODNIK: s štôrovko

dvojina

IMENOVALNIK: štôrovki
RODILNIK: štôrovk
DAJALNIK: štôrovkama
TOŽILNIK: štôrovki
MESTNIK: pri štôrovkah
ORODNIK: s štôrovkama

množina

IMENOVALNIK: štôrovke
RODILNIK: štôrovk
DAJALNIK: štôrovkam
TOŽILNIK: štôrovke
MESTNIK: pri štôrovkah
ORODNIK: s štôrovkami

STALNE ZVEZE

prava štorovka

iz biologije lesna goba z luskastim klobukom sivkasto rumene barve, ki raste v šopih s spodaj zraščenimi beti; primerjaj lat. *Armillaria mellea*; SIN.:

štorovka, iz biologije sivorumena mraznica

- Na štorih gojimo *prave štorovke* in gobe šitake.
- V temi se *prave štorovke* tudi svetijo.
- *Prava štorovka* ali mraznica je rumenkasto ali umazano sive barve ter je posejana z rjavo-črnimi luskicami.

IZVOR

↑štor

tájga tájge samostalnik ženskega spola [tájga]

POMEN

z iglavci poraslo območje pod tundro v subpolarnih predelih Evrazije in Severne Amerike

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ruska, sibirski tajga

- Sibirski *tajga* velja za eno izmed najmanj gostoljubnih območij na svetu. Temperatura se pozimi spusti tudi pod $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$.

▪ V Evropi največ triprstih detlov naseljuje skandinavsko in rusko *tajgo*.

▪ V zamočvirjeni *tajgi* je promet možen le pozimi.

▪ Dvakrat na leto nastopi čas velike selitve ljudi in živali. Najprej je to pomladi, ko zapustijo zimska bivališča v gozdni *tajgi* in se podajo v ozelenelo tundro.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Po ocenah zoologov živi v *tajgah* ruskega daljnega vzhoda samo še od 450 do 530 sibirskih tigrov.

▪ Zimzelena drevesa v *tajgi* rastejo blizu skupaj in imajo zelo tanka stebela.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Na jugu *tajge* se obdobje rasti rastlin podaljša na štiri mesece, zato že uspevajo listavci, zlasti nizkorasla breza.

▪ Ljudje se zelo redko odločajo za stalno naselitev na območju *tajge*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Tajga* se razprostira med tundro in stepo (od 55 ° do 45 ° severne zemljepisne širine).

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Oster zimski mraz v *tajgi* pomeni, da morajo biti sesalci in ptice, ki tu preživijo vse leto, posebno prilagojeni na temperature pod ničlo.

▶ priredna zveza

tajga in tundra

▪ V *tajgi* in tundri uspevajo na tleh številne vrste lišajev rodu jelenovcev, včasih jih je toliko, da popolnoma prekrivajo površino.

▪ Pastirska ljudstva vzhoda pogosto prezimijo v iglastih gozdovih ali *tajgah*, med poletnimi meseci pa svoje črede preselijo na pašnike v arktični tundri.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tájga]

IPA: [ˈtɑːigɑ]

tonemski

[tájga]

IPA: [táːigà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tájga

RODILNIK: tájge

DAJALNIK: tájgi

TOŽILNIK: tájgo

MESTNIK: pri tájgi

ORODNIK: s tájgo

dvojina

IMENOVALNIK: tájgi

RODILNIK: tájg

DAJALNIK: tájgama

TOŽILNIK: tájgi

MESTNIK: pri tājgah
ORODNIK: s tājgama

množina

IMENOVALNIK: tājge
RODILNIK: tājg
DAJALNIK: tājgam
TOŽILNIK: tājge
MESTNIK: pri tājgah
ORODNIK: s tājgami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tājga
RODILNIK: tājge
DAJALNIK: tājgi
TOŽILNIK: tājgo
MESTNIK: pri tājgi
ORODNIK: s tājgo

dvojina

IMENOVALNIK: tājgi
RODILNIK: tājg
DAJALNIK: tājgama
TOŽILNIK: tājgi
MESTNIK: pri tājgah
ORODNIK: s tājgama

množina

IMENOVALNIK: tājge
RODILNIK: tājg
DAJALNIK: tājgam
TOŽILNIK: tājge
MESTNIK: pri tājgah
ORODNIK: s tājgami

IZVOR

prevzeto prek rus. *tajgá* iz nekega altaj. jezika, prim. mongol. *tajga* 'gozdno gorovje'

talènt talènta samostalnik moškega spola [talènt]

POMEN

1. prirojena sposobnost, da se kaj dela zelo dobro, nadpovprečno

▶ prid. beseda + sam. beseda

dirkaški, košarkarski, nogometni, športni talent | glasbeni, likovni, literarni, pesniški, plesni, pisateljski, slikarski, umetniški talent | izjemen, izreden, neizmeren, neverjeten, razkošen, velik talent | naravni, prirojen talent | nesporen, poseben, pravi, resničen talent | politični talent | različni, številni talenti | skriti talent | vsestranski talent

- Učenje in trdo delo ob pravem *talentu* dajejo tudi rezultate.
- Za svoj izjemni igralski *talent* in igralske stvaritve je dobil prestižno nagrado.
- Kljub nespornemu *talentu* je še vedno preveč nihal v formi in je prvo dirko odpeljal fenomenalno, v naslednji pa se je povsem izgubil.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

dokazati, kazati, pokazati, potrditi, predstaviti KAKŠEN talent | imeti talent | izkoristiti, razvijati, razviti, uporabiti KAKŠEN talent | najti, odkriti, opaziti, prepoznati talent | podedovati talent | skrivati talent

- Človeku, ki ima *talent*, je gotovo lažje priti do vrhunskih rezultatov, toda kljub talentu je treba ogromno delati.
- Oče je bil profesor risanja, zato je pri sinu zgodaj odkril *talent* in spodbujal njegov razvoj.
- Že ob bežnem pogledu na njegovo gibanje po igrišču je jasno, da v sebi skriva *talent*, ki bi ga veljalo izbrusiti.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditeljski

odkrivanje talentov | pomanjkanje talenta | razvoj, razvijanje talenta

- Delavnice želijo spodbuditi mlade k ustvarjalnosti in odkrivanju *talentov*.
- Posamezniki, ki so odigrali ključno vlogo na moji življenjski poti, so mi vede ali tudi ne pomagali pri razvijanju *talentov*.

▶ sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku

talent za glasbo, petje | talent za jezike | talent za pisanje

- Že v otroštvu je odkril svoj *talent* za glasbo in se po krajšem študiju na londonski glasbeni akademiji odpravil študirat klasično glasbo v ZDA.
- Sam *talent* za pisanje v večini primerov ne zadošča za to, da pisec naredi dobro dramo.
- Že od malega je kazal svoj *talent* za šport, starši pa so mu vcepili miselnost, da je za uspehe treba trdo delati.

▶ merni prisl. + sam. beseda v roditeljski

dovolj, malo, nekaj, veliko talenta | mnogo, ogromno, veliko talentov | toliko talentov

- Igralec mora imeti nekaj *talenta*, vse drugo pa je študij, še najbolj, če na samem odru.

▶ glag. + na + sam. beseda v tožilniku

opozoriti na (svoj) talent

- Spodbudno je, da najvišja mesta osvajajo mnogi študenti nižjih letnikov in celo dijaki, kar kaže na *talent* in perspektivo mlade generacije.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

človek s KAKŠNIM talentom

- Je človek z mnogoterimi *talenti*, kariero si je ustvaril najprej v glasbi, nato na televiziji, nazadnje pa je zmagoslavno osvojil še veliko platno.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

Narava jo je obdarila z izrednim *talentom* za umetniško ustvarjanje.

▶ glag. + v + sam. beseda v tožilniku

- V mladosti očitno ni verjel v lasten *talent*, a kasneje je kot igralec in pevec izpolnil vse svoje cilje, tako da je danes poln samozavesti.

▶ priredna zveza

talent in potencial, talenti in sposobnosti, talent in znanje

▪ Vsak otrok je za kaj nadarjen in šola bi morala prepoznavati ter razvijati *talente* in sposobnosti vseh otrok.

1.1. kdor ima tako prirojeno sposobnost

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dirkaški, košarkarski, nogometni, športni talent | dober, izjemen, izreden, neverjeten, resničen talent | glasbeni, likovni, literarni, plesni, umetniški talent | mladi talenti | naravni talent | neodkriti, novi, skriti talenti | obetaven talent | politični talent | pravi talent | vrhunski talent | vsestranski talent

▪ Ustanova pomaga mladim glasbenim *talentom*, da si z ustreznim študijem utrejo pot v svet.
▪ Zveza ne sme vlagati samo v vrhunske skakalce, ampak mora čim več sredstev nameniti za spodbujanje mladih *talentov*.

▪ Ni je bilo treba kaj dosti učiti, bila je naravni *talent*.

▪ Nekatera podjetja so že prepoznala potrebo po zadržanju sedanjih in privabljanju novih *talentov*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

iskati, najti talente | odkriti, odkrivati, prepoznati talente | predstaviti talente

▪ Verjamem, da *talente* imamo in da se talenti rojevajo. Očitno jih ne znamo pravilno usmeriti ali pravilno vzgojiti.

▪ Delodajalci iščejo *talente*, ki jih lahko čez mesec ali dva pokličejo na pogovor in nekatere med njimi morda zaposlijo.

▪ Namen razstave je bil dati možnost regijskim osnovnim šolam, da na ta način predstavijo mlade *talente*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljski**

iskalec, lovec talentov | iskanje, odkrivanje talentov | izbor, šov, tekmovanje talentov | razvoj talentov | valilnica talentov

▪ Že v rosnih najstniških letih je pritegnila pozornost iskalcev *talentov* in njena glasbena kariera se je začela.

▪ Trener je že dvajset let, ima dar za odkrivanje *talentov* in marsikaterega je že spravil med profesionalce.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditeljski**

dovolj, nekaj talentov | mnogo, ogromno, veliko talentov

▪ Naše smučanje ima veliko *talentov*.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**

lovec na talente

▪ Igralec je postal pri rosnih trinajstih letih, ko ga je opazil lovec na *talente*.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

talent za jezike

▪ Bil je velik *talent* za jezike, saj je že v gimnaziji obvladal nemščino, angleščino in francoščino (poleg latinščine), pozneje pa se je učil še italijanščino.

▪ Ustanovil je glasbeno šolo, vpisal več kot sto mladih *talentov* za glasbo ter začel s poučevanjem.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Potem ko je zmagala na tekmovanju za mlade *talente*, so jo poslali v Hollywood, kjer so jo hitro opazili in dobivati je pričela prve vloge.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Večji obseg dela je tekmovalko, ki je veljala za velikanski *talent*, popeljal tudi do pričakovanih uspehov.

▪ Nedvomno gre za nove velike *talente*, ki jih je treba podpreti in jim omogočiti kar najboljše pogoje za delo in napredovanje.

▶ glag. + **sam. beseda v roditeljski**

▪ Kar se tiče *talentov*, imamo v klubu kar nekaj reprezentantov v mlajših selekcijah.

▪ Slaba predstava na uvodni tekmi je tudi posledica dejstva, da v prvenstvu manjka domačih *talentov*.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**

▪ Vsako leto dajo možnost najmlajšim glasbenim *talentom*, da se predstavijo in pokažejo svoje pevske sposobnosti širšemu občinstvu.

2. merska enota za maso, okoli 26 kg, ali

denarna enota v stari Grčiji, Rimskem cesarstvu

▶ števniki + količinski **sam.** + sam. beseda v roditeljski

▪ Pospešil je kopanje rud, tako da je iz svojih rudnikov dobival do tisoč *talentov* zlata in srebra na leto.

▪ Našli so več kot dvesto *talentov* zlata in srebra v kovancih, ki naj bi bili za plačilo najetim vojakom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[talènt]

IPA: [taˈlɛnt]

tonemski

[talènt]

IPA: [talént]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: talènt

RODILNIK: talènta

DAJALNIK: talèntu

TOŽILNIK: talènt

MESTNIK: pri talèntu

ORODNIK: s talèntom

dvojina

IMENOVALNIK: talènta

RODILNIK: talèntov

DAJALNIK: talèntoma

TOŽILNIK: talènta

MESTNIK: pri talèntih

ORODNIK: s talèntoma

množina

IMENOVALNIK: talénti
RODILNIK: taléntov
DAJALNIK: taléntom
TOŽILNIK: talénte
MESTNIK: pri taléntih
ORODNIK: s talénti

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: talènt
RODILNIK: talénta
DAJALNIK: taléntu
TOŽILNIK: talènt
MESTNIK: pri taléntu tudi pri taléntu
ORODNIK: s taléntom

dvojina

IMENOVALNIK: talénta
RODILNIK: taléntov in taléntov
DAJALNIK: taléntoma
TOŽILNIK: talénta
MESTNIK: pri taléntih in pri taléntih
ORODNIK: s taléntoma

množina

IMENOVALNIK: talénti
RODILNIK: taléntov in taléntov
DAJALNIK: taléntom
TOŽILNIK: talénte
MESTNIK: pri taléntih in pri taléntih
ORODNIK: s talénti in s talénti

jakostni

[talènt]
IPA: [ta'lent]

tonemski

[talènt]
IPA: [talént]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: talènt
RODILNIK: talénta
DAJALNIK: taléntu
TOŽILNIK: talénta
MESTNIK: pri taléntu
ORODNIK: s taléntom

dvojina

IMENOVALNIK: talénta
RODILNIK: taléntov
DAJALNIK: taléntoma
TOŽILNIK: talénta
MESTNIK: pri taléntih
ORODNIK: s taléntoma

množina

IMENOVALNIK: talénti
RODILNIK: taléntov

DAJALNIK: taléntom
TOŽILNIK: talénte
MESTNIK: pri taléntih
ORODNIK: s talénti

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: talènt
RODILNIK: talénta
DAJALNIK: taléntu
TOŽILNIK: talénta
MESTNIK: pri taléntu tudi pri taléntu
ORODNIK: s taléntom

dvojina

IMENOVALNIK: talénta
RODILNIK: taléntov in taléntov
DAJALNIK: taléntoma
TOŽILNIK: talénta
MESTNIK: pri taléntih in pri taléntih
ORODNIK: s taléntoma

množina

IMENOVALNIK: talénti
RODILNIK: taléntov in taléntov
DAJALNIK: taléntom
TOŽILNIK: talénte
MESTNIK: pri taléntih in pri taléntih
ORODNIK: s talénti in s talénti

FRAZEOLOGIJA

zakopati talent

ne razviti, ne izkoristiti prirojenih sposobnosti

- Ker je zelo lepo risal – ta *talent je* pozneje *zakopal* – so mu ponudili štipendijo na šoli za oblikovanje.
- Kljub neugodnim okoliščinam svojega *talenta ni zakopal*, čeprav so se v domačem okolju njegovemu strastnemu zapisovanju posmehovali.

BESEDOTVORJE

feminativ: talentka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Talent* in frc. *talent* iz lat. *talentum*, prvotno 'utežna in denarna enota'

talentíran talentírana talentírano pridevnik

[talentíran]

POMEN

ki ima prirojeno sposobnost, da kaj dela zelo dobro, nadpovprečno

► **prid. beseda** + sam. beseda

talentiran avtor, glasbenik, igralec, oblikovalec, pevec, plesalec, režiser, umetnik, ustvarjalec | talentiran dirkač, hokejist, košarkar, nogometaš, športnik, tekmovalac | talentiran fant, mladenič | talentiran kader | talentiran politik | talentirani ljudje, posamezniki | talentirani otroci | talentirani študenti,

učenci | talentirana generacija | talentirana ekipa, skupina | talentirana igralka, pevka

- Pri vzpodbujanju *talentiranih* otrok so učitelji in profesorji izredno pomembni.
- Je zelo *talentiran* glasbenik z izrazito muzikalnostjo in sposobnostjo hitrega dojemanja, ob tem pa je tudi resen pri delu.
- Še naprej se bomo osredotočali na to, da v klub pripeljemo mlade in *talentirane* igralce in z njimi podpisemo dolgoročne pogodbe.
- Načrt bo pomagal razviti strategijo, s katero bodo delodajalci pritegnili, zadržali in razvijali *talentirane* posameznike ter tako ustvarili uspešno podjetje.
- *Talentirana* igralka je bila nedavno nominirana za nagrado oskar za vlogo v najstniškem filmu.

▶ prisl. + **prid. beseda**

dovolj, manj, zelo talentiran | izjemno, izredno, nadvse, neverjetno talentiran | vsestransko talentiran

- Čeprav je leva njegova močnejša noga, je oba gola dosegel z desno, kar je v nogometu velika redkost. Vse to potrjuje, da gre za izjemno *talentiranega* igralca.
- Je nedvomno vsestransko *talentirana* umetnica. Preden je svoje mesto našla v rokenrol bendu, je risala, kiparila, fotografirala, pisala poezijo.
- Če je človek zelo *talentiran*, se zaveda, da vsaka nadarjenost brez dvoma o sebi in brez pridnega dela ni veliko vredna.

▶ **prid. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

- Nekateri so *talentirani* za glasbo, drugi za šport, tretji spet za jedrsko fiziko.
- Dokazala je, da je izjemno gibčna in *talentirana* za ples.

▶ sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

- Fant je preprosto dober, *talentiran*, delaven in sočasno ne deluje prav nič arogantno ali pretirano zvezdniško.
- Nekateri učenci so izrazito *talentirani*, vendar veliko več pomeni vztrajno delo.

▶ priredna zveza

talentiran in mlad, talentiran in nadarjen

- Prevzel je vlogo kapetana ter učitelja mladih in *talentiranih*, a neizkušenih kolesarjev.
- Vprašanja nadarjenih in *talentiranih* učencev so v različnih državah po svetu zelo različno obravnavana.
- Oba sinova sta bila dobra in *talentirana* boksarja, ki sta dosegla kar nekaj lepih uspehov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[talentíran]

IPA: [talen'ti:ran]

tonemski

[talentíran]

IPA: [talentí:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: talentíran
določno talentírani

RODILNIK: talentíranega

DAJALNIK: talentíranemu

TOŽILNIK: talentíran

določno talentírani

živo talentíranega

MESTNIK: pri talentíranem

ORODNIK: s talentíranim

dvojina

IMENOVALNIK: talentírana

RODILNIK: talentíranih

DAJALNIK: talentíranima

TOŽILNIK: talentírana

MESTNIK: pri talentíranih

ORODNIK: s talentíranima

množina

IMENOVALNIK: talentírani

RODILNIK: talentíranih

DAJALNIK: talentíranim

TOŽILNIK: talentírane

MESTNIK: pri talentíranih

ORODNIK: s talentíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: talentírana

RODILNIK: talentírane

DAJALNIK: talentírani

TOŽILNIK: talentírano

MESTNIK: pri talentírani

ORODNIK: s talentírano

dvojina

IMENOVALNIK: talentírani

RODILNIK: talentíranih

DAJALNIK: talentíranima

TOŽILNIK: talentírani

MESTNIK: pri talentíranih

ORODNIK: s talentíranima

množina

IMENOVALNIK: talentírane

RODILNIK: talentíranih

DAJALNIK: talentíranim

TOŽILNIK: talentírane

MESTNIK: pri talentíranih

ORODNIK: s talentíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: talentírano

RODILNIK: talentíranega

DAJALNIK: talentíran**emu**
TOŽILNIK: talentíra**no**
MESTNIK: pri talentíra**nem**
ORODNIK: s talentíra**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: talentíra**ni**
RODILNIK: talentíra**ni**
DAJALNIK: talentíra**nima**
TOŽILNIK: talentíra**ni**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**nima**

množina

IMENOVALNIK: talentíra**na**
RODILNIK: talentíra**ni**
DAJALNIK: talentíra**nim**
TOŽILNIK: talentíra**na**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**nimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj talentíra**n**

ženski spol

EDNINA: bõlj talentíra**na**

srednji spol

EDNINA: bõlj talentíra**no**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj talentíra**n**

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj talentíra**na**

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj talentíra**no**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: talentíra**n**
določno talentíra**ni**
RODILNIK: talentíra**nega**
DAJALNIK: talentíra**nemu**
TOŽILNIK: talentíra**n**
določno talentíra**ni**
živo talentíra**nega**
MESTNIK: pri talentíra**nem**
ORODNIK: s talentíra**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: talentíra**na**
RODILNIK: talentíra**ni**
DAJALNIK: talentíra**nima**
TOŽILNIK: talentíra**na**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**nima**

množina

IMENOVALNIK: talentíra**ni**
RODILNIK: talentíra**ni**
DAJALNIK: talentíra**nim**

TOŽILNIK: talentíra**ne**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: talentíra**na**
RODILNIK: talentíra**ne**
DAJALNIK: talentíra**ni**
TOŽILNIK: talentíra**no**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**no**

dvojina

IMENOVALNIK: talentíra**ni**
RODILNIK: talentíra**ni**
DAJALNIK: talentíra**nima**
TOŽILNIK: talentíra**ni**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**nima**

množina

IMENOVALNIK: talentíra**ne**
RODILNIK: talentíra**ni**
DAJALNIK: talentíra**nim**
TOŽILNIK: talentíra**ne**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: talentíra**no**
RODILNIK: talentíra**nega**
DAJALNIK: talentíra**nemu**
TOŽILNIK: talentíra**no**
MESTNIK: pri talentíra**nem**
ORODNIK: s talentíra**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: talentíra**ni**
RODILNIK: talentíra**ni**
DAJALNIK: talentíra**nima**
TOŽILNIK: talentíra**ni**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**nima**

množina

IMENOVALNIK: talentíra**na**
RODILNIK: talentíra**ni**
DAJALNIK: talentíra**nim**
TOŽILNIK: talentíra**na**
MESTNIK: pri talentíra**ni**
ORODNIK: s talentíra**nimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj talentíra**n**

ženski spol

EDNINA: bõlj talentíra**na**

srednji spol

EDNINA: bõlj talentíra**no**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj talentíran
ženski spol
EDNINA: nájbolj in nájbolj talentírana
srednji spol
EDNINA: nájbolj in nájbolj talentírano

IZVOR
↑talent

talentíranost talentíranosti samostalnik ženskega spola

[talentíranost]

POMEN

lastnost človeka, da ima prirojeno sposobnost, da kaj dela zelo dobro, nadpovprečno

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Po svoji *talentiranosti* je že takoj izstopala iz povprečja.
- Mladim, ki nimajo prostorskih pogojev, bi ponudili možnost javnega nastopanja in odkrivanja lastne *talentiranosti*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Po zaslugi predstavnikov tujih organizacij, ki so po naključju zaznali njegovo *talentiranost*, je prek univerze v San Franciscu prišel celo na znani Harvard.
- V igrah vlog lahko hitro vidiš, kako posameznik reagira, kako se prilagaja na delo v skupini. To so načini, kako res spoznaš kandidata, saj ta težko zaigra *talentiranost*.

...

- Žal je mnogokrat ambicioznost staršev večja od otrokove želje in *talentiranosti*.
- Zaradi *talentiranosti* in prizadevnosti so jo povabili v člansko reprezentanco.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[talentíranost]

IPA: [talén'ti:ranost]

tonemski

[talentíranost]

IPA: [talénti:rànost]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: talentíranost

RODILNIK: talentíranosti

DAJALNIK: talentíranosti

TOŽILNIK: talentíranost

MESTNIK: pri talentíranosti

ORODNIK: s talentíranostjo

dvojina

IMENOVALNIK: talentíranosti

RODILNIK: talentíranosti

DAJALNIK: talentíranostma tudi talentíranostima

TOŽILNIK: talentíranosti

MESTNIK: pri talentíranostih

ORODNIK: s talentíranostma tudi s talentíranostima

množina

IMENOVALNIK: talentíranosti

RODILNIK: talentíranosti

DAJALNIK: talentíranostim

TOŽILNIK: talentíranosti

MESTNIK: pri talentíranostih

ORODNIK: s talentíranostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: talentíranost

RODILNIK: talentíranosti

DAJALNIK: talentíranosti

TOŽILNIK: talentíranost

MESTNIK: pri talentíranosti

ORODNIK: s talentíranostjo

dvojina

IMENOVALNIK: talentíranosti

RODILNIK: talentíranosti

DAJALNIK: talentíranostma tudi talentíranostima

TOŽILNIK: talentíranosti

MESTNIK: pri talentíranostih

ORODNIK: s talentíranostma tudi s talentíranostima

množina

IMENOVALNIK: talentíranosti

RODILNIK: talentíranosti

DAJALNIK: talentíranostim

TOŽILNIK: talentíranosti

MESTNIK: pri talentíranostih

ORODNIK: s talentíranostmi

IZVOR

↑talentiran

talêntka talêntke samostalnik ženskega spola [talêntka]

POMEN

ženska, ki ima prirojeno sposobnost, da kaj dela zelo dobro, nadpovprečno

- K razcvetu ilustracij so v glavnem pripomogli talenti in *talentke* nove generacije komercialnih britanskih umetnic in umetnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[talêntka]

IPA: [ta'le:ntka]

tonemski

[talêntka]

IPA: [talè:ntká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: talêntka

RODILNIK: talêntke
DAJALNIK: talêntki
TOŽILNIK: talêntko
MESTNIK: pri talêntki
ORODNIK: s talêntko

dvojina

IMENOVALNIK: talêntki
RODILNIK: talêntk
DAJALNIK: talêntk**ama**
TOŽILNIK: talêntki
MESTNIK: pri talêntk**ah**
ORODNIK: s talêntk**ama**

množina

IMENOVALNIK: talêntke
RODILNIK: talêntk
DAJALNIK: talêntk**am**
TOŽILNIK: talêntke
MESTNIK: pri talêntk**ah**
ORODNIK: s talêntk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: talêntka
RODILNIK: talêntke
DAJALNIK: talêntki
TOŽILNIK: talêntko
MESTNIK: pri talêntki
ORODNIK: s talêntko tudi s talêntko

dvojina

IMENOVALNIK: talêntki
RODILNIK: talêntk
DAJALNIK: talêntk**ama**
TOŽILNIK: talêntki
MESTNIK: pri talêntk**ah**
ORODNIK: s talêntk**ama**

množina

IMENOVALNIK: talêntke
RODILNIK: talêntk
DAJALNIK: talêntk**am**
TOŽILNIK: talêntke
MESTNIK: pri talêntk**ah**
ORODNIK: s talêntk**ami**

IZVOR

↑talent

tarantéla tarantéle samostalnik ženskega spola [tarantéla]

POMEN

1. velik dlakav pajek z izrazitimi strupniki, ki živi v tropskih in subtropskih krajih; primerjaj lat.

Theraphosidae

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Tarantela* se je približala našemu taboru, na srečo pa jo je vodič opazil, še preden je zlezla komu v čevelj.

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Premišljuje, ali bi si za hišnega ljubljena kupila pajka *tarantelo* ali kameleona.
- Mimoidoči so lahko opazovali škorpijone, *tarantelo* in druge eksotične živali.

2. iz zoologije **večji rjav pajek s krepkimi nogami, ki živi v Sredozemlju**; primerjaj lat. *Lycosa tarantula*

- Največji pajki pri nas so *tarantele*, ki zrastejo do treh centimetrov.

▪ *Tarantela* je vrsta, ki živi v Sredozemlju, vendar jo srečamo izredno redko.

3. živahen južnoitalijanski ljudski ples v šestosminskem ali triosminskem taktu

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Danes plešejo Italijani *tarantelo* kot ljudski ples južne Italije predvsem na turističnih prireditvah.

...

▪ Ob prazniku Marijinega vnebovzvetja se je v kalabrijsko vas San Luca ob domačinih in romarjih zgrnilo na tisoče turistov, ki so si prišli ogledat slavno *tarantelo*.

▪ Zaslavela je s plesom *tarantela*.

3.1. glasba za ta ples

▪ V graščini bodo zazveneale *tarantele*, serenade, žalostinke, ljubezenske in delovne pesmi z juga Italije.

▪ Pesmi so mešanica tradicionalne glasbe, predvsem znamenitih *tarantel*.

▪ Ves trg valovi v ritmu *tarantele* in ognjemeta kot v nekakšnem prastarem obredu, kot prošnja za kdove kakšno milost ali zahvala za to, kar jim je narava, čeprav skromno, naklonila.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tarantéla]

IPA: [taran'te:la]

tonemski

[tarantéla]

IPA: [taranté:là]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tarantéla

RODILNIK: tarantéle

DAJALNIK: tarantéli

TOŽILNIK: tarantélo

MESTNIK: pri tarantéli

ORODNIK: s tarantélo

dvojina

IMENOVALNIK: tarantéli

RODILNIK: tarantél

DAJALNIK: tarantél**ama**

TOŽILNIK: tarantéli

MESTNIK: pri tarantél**ah**

ORODNIK: s tarantél**ama**

množina

IMENOVALNIK: tarantéle
RODILNIK: tarantél
DAJALNIK: tarantél**am**
TOŽILNIK: tarantéle
MESTNIK: pri tarantél**ah**
ORODNIK: s tarantél**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: tarantêla
RODILNIK: tarantêle
DAJALNIK: tarantêli
TOŽILNIK: tarantêlo
MESTNIK: pri tarantêli
ORODNIK: s tarantêlo

dvojina

IMENOVALNIK: tarantêli
RODILNIK: tarantêl
DAJALNIK: tarantêl**ama**
TOŽILNIK: tarantêli
MESTNIK: pri tarantêl**ah**
ORODNIK: s tarantêl**ama**

množina

IMENOVALNIK: tarantêle
RODILNIK: tarantêl
DAJALNIK: tarantêl**am**
TOŽILNIK: tarantêle
MESTNIK: pri tarantêl**ah**
ORODNIK: s tarantêl**ami**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Tarantel* iz it. *tarantola*, verjetno po krajevnom imenu *Taranto*

táščica táščice samostalnik ženskega spola [táščica]

POMEN

manjša ptica pevka z rjavkasto sivim perjem po hrbtu ter oranžno rjavim oprsjem in čelom; primerjaj lat. *Erithacus rubecula*; SIN.: iz zoologije rdeča taščica

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Taščice* se rade zadržujejo v bližini hiš, če je okrog njih dovolj drevja in grmovja.
- *Taščice* gnezdijo v luknjah, ki nastanejo v drevesih, ko jim odpadejo odmrle veje.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Evropske *taščice* tudi brez pomoči vidnih znakov odletijo v smeri, v kateri bi se morale seliti.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Spomladi samec *taščice* s petjem vabi samico.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Opazuje *taščico*, ki zleti na vrh gugalnice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[táščica]
IPA: [ˈtaːʃtʃitsa]

tonemski

[táščica]
IPA: [ˈtaːʃtʃitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: táščica
RODILNIK: táščice
DAJALNIK: táščici
TOŽILNIK: táščico
MESTNIK: pri táščici
ORODNIK: s táščico

dvojina

IMENOVALNIK: táščici
RODILNIK: táščic
DAJALNIK: táščic**ama**
TOŽILNIK: táščici
MESTNIK: pri táščic**ah**
ORODNIK: s táščic**ama**

množina

IMENOVALNIK: táščice
RODILNIK: táščic
DAJALNIK: táščic**am**
TOŽILNIK: táščice
MESTNIK: pri táščic**ah**
ORODNIK: s táščic**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: táščica
RODILNIK: táščice
DAJALNIK: táščici
TOŽILNIK: táščico
MESTNIK: pri táščici
ORODNIK: s táščico

dvojina

IMENOVALNIK: táščici
RODILNIK: táščic
DAJALNIK: táščic**ama**
TOŽILNIK: táščici
MESTNIK: pri táščic**ah**
ORODNIK: s táščic**ama**

množina

IMENOVALNIK: táščice
RODILNIK: táščic
DAJALNIK: táščic**am**
TOŽILNIK: táščice
MESTNIK: pri táščic**ah**
ORODNIK: s táščic**ami**

STALNE ZVEZE

modra taščica

iz zoologije taščica z modro liso na oranžno rjavem oprsju; primerjaj lat. *Luscinia svecica*

- Mnoge žuželke, na primer čebele in metulji, ter nekatere ptice, kot je *modra taščica*, vidijo ultravijolično svetlobo.
- Perje *modre taščice* ima ultravijoličen vzorec, ki privlači samice.

rdeča taščica

iz zoologije manjša ptica pevka z rjavkasto sivim perjem po hrbtu ter oranžno rjavim oprsem in čelom; primerjaj lat. *Erithacus rubecula*; SIN.: taščica

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Rdeče taščice* se pozimi rade zadržujejo ob hišah in se navadijo jemati hrano od človeka.
- *Rdeča taščica* ima od aprila do julija dve do tri legla; znana je po tem, da pogosto gosti mlado kukavico.

IZVOR

= nar. hrv. *táščica* < slovan. **рѣташьчѣца*, iz **рѣташька* 'ptica', tako kot nar. rus. *ptáška*, iz pslov. **рѣтахъ* k ↑ptica

távžentróža távžentróže samostalnik ženskega spola
[táʋžəntʀoʒa]

POMEN

1. zdravilna rastlina s trikotnimi, nasproti rastočimi listi in rožnatimi zvezdastimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat. *Centaurium erythraea*

▶ sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku čaj iz tavžentrože

- Pri prehladu je čaj iz *tavžentrož* zelo priporočljiv, ker čisti dihala.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Ob poteh rastejo *tavžentrože*, origano, timijan, šentjanževke, smilj ...

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Korenine rumenega svišča in zel *tavžentrože* vsebujeta grenčine, ki povečujejo izločanje slin in želodčnega soka.
- Kavni žlički *tavžentrože* prelijemo s skodelico mrzle vode, pokrijemo in namakamo osem do dvanajst ur.
- Ščep *tavžentrož* poparimo s skodelico vrele vode in pustimo stati nekaj časa.

...

▪ Za domače krepcilo lahko pripravimo nekaj cvetovih stebel *tavžentrože* v domačem žganju.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline ali žganje, v katerem je namočena ta rastlina

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Tavžentroža* spodbuja dejavnost želodčnih in črevesnih žlez ter slinavk, zdravi prebavo.

...

▪ Nekaj šilc *tavžentrože* menda blagodejno vpliva na želodčne težave.

▪ Spil sem *tavžentrožo* in viljamovko.

- Blagodejni za prebavila so ognjičev čaj, pelin in *tavžentroža*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[táʋžəntʀoʒa]

IPA: [ˈta:ʋzəntʰro:ʒa]

tonemski

[táʋžəntʀoʒa]

IPA: [tá:ʋzəntʀó:ʒà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: távžentróža

RODILNIK: távžentróže

DAJALNIK: távžentróži

TOŽILNIK: távžentróžo

MESTNIK: pri távžentróži

ORODNIK: s távžentróžo

dvojina

IMENOVALNIK: távžentróži

RODILNIK: távžentróž

DAJALNIK: távžentróžama

TOŽILNIK: távžentróži

MESTNIK: pri távžentróžah

ORODNIK: s távžentróžama

množina

IMENOVALNIK: távžentróže

RODILNIK: távžentróž

DAJALNIK: távžentróžam

TOŽILNIK: távžentróže

MESTNIK: pri távžentróžah

ORODNIK: s távžentróžami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tâvžentrôža

RODILNIK: tâvžentrôže

DAJALNIK: tâvžentrôži

TOŽILNIK: tâvžentrôžo

MESTNIK: pri tâvžentrôži

ORODNIK: s tâvžentrôžo

dvojina

IMENOVALNIK: tâvžentrôži

RODILNIK: tâvžentrôž

DAJALNIK: tâvžentrôžama

TOŽILNIK: tâvžentrôži

MESTNIK: pri tâvžentrôžah

ORODNIK: s tâvžentrôžama

množina

IMENOVALNIK: tâvžentrôže

RODILNIK: tâvžentrôž

DAJALNIK: tâvžentrôžam

TOŽILNIK: tâvžentrôže

MESTNIK: pri tâvžentrôžah

ORODNIK: s tâvžentrôžami

IZVOR

prevzeto iz nar. nem. *Tausendrose*, iz nem. *Tausendguldenkraut*, dobesedno 'zel za tisoč zlatnikov', kalk po srlat. *centaureum*, razumljeno kot *centum* 'sto' + *aurum* 'zlatno, zlatnik', dejansko prevzeto iz gr. *kentaúreion* 'zel kentavrov',

TB simbol

POMEN

simbol za enoto *terabajt*

- Sistem je obsegal 8 GB delovnega pomnilnika in 480 diskov s skupno velikostjo 2 *TB*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *TB*, krajšave za *terabyte*, glej ↑*terabajt*

teológ teológa samostalnik moškega spola [teoló:k teoló:ga]

POMEN

1. strokovnjak za teologijo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

islamski, muslimanski teolog | katoliški, krščanski, pravoslavni, protestantski teolog | nemški, slovenski, švicarski teolog | ugleden, vodilen, vpliven, znan teolog | sodoben teolog | srednjeveški teolog

- Katoliški *teologi* vztrajajo, da lahko človek pride s svojim razumom do spoznanja, kaj je prav in kaj narobe.
- V diplomski nalogi se je ukvarjal s političnimi pogledi slovenskih *teologov* 19. in 20. stoletja.
- Srednjeveški *teologi* so učili, da je vojna upravičena samo, ko gre za obrambo.
- V razpravi ne sodelujejo le katoliški publicisti, temveč je slišati stališča najvidnejših *teologov* raznih veroizpovedi.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

teolog piše KAJ | teolog predava, uči | teolog pravi, trdi KAJ | teolog razpravlja o ČEM | teolog se ukvarja s ČIM

- Misijonski *teolog* piše o misijonih in pomoči deželam v razvoju.
- *Teolog* bo predaval o antropoloških in teoloških izhodiščih krščanske vere in duhovnosti v tretjem tisočletju.
- Veliki *teolog* je poudarjal, da je med naklepnim grehom in grehom iz nevednosti bistvena razlika.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Za uvod bo predavanje *teologa* o teoriji in praksi v Katoliški cerkvi.

▶ priredna zveza

teolog in duhovnik, teolog in filozof, teolog in pravnik, teolog in zgodovinar

- Deloval je kot *teolog* in zgodovinar in se zavzemal za slovensko znanstveno delovanje na Štajerskem.

- Prijateljeval in dopisoval si je z najpomembnejšimi sodobnimi *teologi* in misleci.

...

- Kot *teolog*, ki je zagovarjal svobodo, si je pridobil veliko privržencev, pa tudi sovražnikov.

1.1. študent ali diplomant teologije

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
diplomirani teolog | laični, laiški teolog | mlad teolog

- V petem letniku se mladi *teologi* seznanijo z ustavnim pravom, stvarnim pravom, zakonskim pravom ter cerkveno sodno prakso.
- Ponekod bo laikov, akademsko izobraženih *teologov*, kmalu toliko kot aktivnih duhovnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[teoló:k teoló:ga]

IPA: [teɔ'lo:k teɔ'lo:ga]

tonemski

[teolô:k teolô:ga]

IPA: [teɔló:k teɔló:gâ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: teológ

RODILNIK: teológa

DAJALNIK: teológu

TOŽILNIK: teológa

MESTNIK: pri teológu

ORODNIK: s teológom

dvojina

IMENOVALNIK: teológa

RODILNIK: teológov

DAJALNIK: teológoma

TOŽILNIK: teológa

MESTNIK: pri teológih

ORODNIK: s teológoma

množina

IMENOVALNIK: teólogi

RODILNIK: teológov

DAJALNIK: teológom

TOŽILNIK: teológe

MESTNIK: pri teológih

ORODNIK: s teólogi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: teolôg

RODILNIK: teolôga

DAJALNIK: teolôgu

TOŽILNIK: teolôga

MESTNIK: pri teolôgu

ORODNIK: s teolôgom

dvojina

IMENOVALNIK: teolôga

RODILNIK: teolôgov
DAJALNIK: teolôgoma
TOŽILNIK: teolôga
MESTNIK: pri teolôgih
ORODNIK: s teolôgoma

množina

IMENOVALNIK: teolôgi
RODILNIK: teolôgov
DAJALNIK: teolôgom
TOŽILNIK: teolôge
MESTNIK: pri teolôgih
ORODNIK: s teolôgi

STALNE ZVEZE

moralni teolog

iz teologije **teolog**, ki se ukvarja z moralno teologijo

- Kot ugleden *moralni teolog* je bil odprt za dialog s strpnim odnosom do različnosti.
- *Moralni teolog* je odgovarjal na vprašanje, ali je v današnjem času celibat še smiseln in upravičen.
- *Moralni teolog* pravi, da Katoliška cerkev dopušča vsa etično nesporna raziskovanja in zdravljenja neplodnosti.

teolog osvoboditve

pripadnik teologije osvoboditve

- *Teologi osvoboditve* so delovali zlasti v najrevnejših predmestjih in na povsem pozabljenem podeželju.
- Opazili so poudarke, ki so bili bližji nasprotnikom globalizacije in mislim nekdanjih *teologov osvoboditve* kakor marsikomu iz rimske kurije.
- Desetletje živi pri znamenitem *teologu osvoboditve*, ki postane njen mentor v azilu.

BESEDOTVORJE

feminativ: teologinja

IZVOR

prevzeto prek nem. *Theologe* iz lat. *theologus*, glej ↑teologija

teologija teologíje samostalnik ženskega spola [teologíja]

POMEN

1. veda o bogu, njegovem dojetanju in stvareh, bitjih v odnosu do njega, zlasti v monoteizmu;

SIN.: bogoslovje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

islamska teologija | katoliška, krščanska, protestantska teologija | vzhodna teologija

- Katoliška *teologija* je večinsko vedno zagovarjala mnenje, da ima človek enoten izvor; je pa vedno dopuščala tudi možnost, da bi bila v vesolju tudi druga živa bitja.

- Bil je univerzitetni doktor, ki mu je najbolje uspelo združiti antično filozofijo s krščansko *teologijo*.

- Je odličen poznavalec vzhodne *teologije* in pravoslavja, zaradi znanja in strpnosti ga zelo cenijo tudi njegovi kolegi.

- Sholastična *teologija* je postala bogato zbirališče idej in predstav, ki odražajo preteklo kozmično sliko, ne razlagajo pa današnje podobe sveta in današnjega samorazumevanja človeka.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** študij teologije | področje teologije

- Ministranti so se pogosto odločali za študij *teologije* in sami postali dušni pastirji.

- Je zelo spoštovan, ugleden strokovnjak na področju *teologije*.

- Gre za strokovno vprašanje, ki zadeva vlogo *teologije* in vere nasploh.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku** ukvarjati se s teologijo

- Ukvarjal se je s *teologijo* in psihologijo, tako da se je res poglobil v človeško dušo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Zanimala ga je *teologija*, zato je prebral veliko teološke literature ter opravil začetna tečaja hebrejščine in grščine.

- Kako *teologija* razlaga čudeže?

▶ priredna zveza

teologija in filozofija, teologija in zgodovina

- Njegova številna akademska dela segajo od filozofije in *teologije* do literarne kritike in politične teorije.

- Strokovnjaki *teologije* in zgodovine so predstavili Trubarjev odnos do Katoliške in Pravoslavne cerkve, do islama ter do nemških in švicarskih protestantov.

- Za študij *teologije* in sociologije se je odločil, ker ga zanima precej stvari v zvezi s človekom in njegovim dojetanjem življenja.

1.1. študij te vede

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

absolvent teologije | doktor, doktorica, magister teologije | KATERI letnik teologije | profesor, profesorica teologije | študent, študentka teologije

- Je študent petega letnika *teologije*, toda ne bo opravljal duhovniškega poklica.

- Med vojno je nadaljeval študij teologije in bil leta 1942 promoviran za doktorja *teologije*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

doštudirati, končati, študirati teologijo | poučevati teologijo

- Študiral je *teologijo* in bil posvečen za duhovnika.

- Ob mošejah so pogosto zgrajene tudi islamske visoke šole, imenovane medrese, v katerih poučujejo predvsem *teologijo* in pravo.

- Na različnih nemških vseučiliščih je predaval *teologijo* in leta 1969 postal redni profesor.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

laična teologija

- Ko sem razmišljal, kam bi se vpisal, sem pomislil na laično *teologijo*.
- ▶ glag. + iz + **sam. beseda v roditelju**
doktorirati iz teologije
 - Leta 1842 je doktoriral iz *teologije* in postal profesor kanonskega prava.
- ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**
doktorat, magisterij iz teologije
 - V Rimu je naredil licenciat iz filozofije in doktorat iz *teologije*.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
vpisati se na teologijo
 - Po opravljeni maturi se je vpisal na *teologijo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[teologija]

IPA: [teɔlɔ'gi:ja]

tonemski

[teologija]

IPA: [teɔlɔgí:jà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: teologija

RODILNIK: teologije

DAJALNIK: teologiji

TOŽILNIK: teologijo

MESTNIK: pri teologiji

ORODNIK: s teologijo

dvojina

IMENOVALNIK: teologiji

RODILNIK: teologij

DAJALNIK: teologijama

TOŽILNIK: teologiji

MESTNIK: pri teologijah

ORODNIK: s teologijama

množina

IMENOVALNIK: teologije

RODILNIK: teologij

DAJALNIK: teologijam

TOŽILNIK: teologije

MESTNIK: pri teologijah

ORODNIK: s teologijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: teologija

RODILNIK: teologije

DAJALNIK: teologiji

TOŽILNIK: teologijo

MESTNIK: pri teologiji

ORODNIK: s teologijo

dvojina

IMENOVALNIK: teologiji

RODILNIK: teologij

DAJALNIK: teologijama

TOŽILNIK: teologiji

MESTNIK: pri teologijah

ORODNIK: s teologijama

množina

IMENOVALNIK: teologije

RODILNIK: teologij

DAJALNIK: teologijam

TOŽILNIK: teologije

MESTNIK: pri teologijah

ORODNIK: s teologijami

STALNE ZVEZE

biblična teologija

iz teologije teologija, ki proučuje začetno, izhodiščno krščanstvo

- V Izraelu je preživel štiri leta, v tem času se je poglobljeje seznanil s teologijo, *biblično teologijo* in bližnjevzhodnimi religijami.

dogmatična teologija

iz teologije teologija, ki se ukvarja s proučevanjem dogem, zlasti v katolištvu

- Vedno znova mora *dogmatična teologija* opozarjati na znamenja časa, s katerimi mora prilagoditi oznanjevanje evangelijskega nauka.

duhovna teologija

iz teologije teologija, ki se ukvarja s proučevanjem mehanizmov usmerjanja človeka k bogu, zlasti krščanskemu, prek upoštevanja, razvijanja njegovih splošnih duhovnih lastnosti, zmožnosti

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
profesor duhovne teologije
 - Študijsko se je izpopolnjeval in postal profesor *duhovne teologije*.
 - Notranji govor je mistični pojav, ki je opisan v priročnikih *duhovne teologije*, torej v Cerkvi ni nepoznan.
 - V prvem delu avtor utemeljuje metodo *duhovne teologije* in kaže, kako se z njo lahko približamo sodobnemu človeku, kako z njim vzpostavimo dialog in kako ga razumemo.

fundamentalna teologija

iz teologije teologija, ki se ukvarja s temeljnimi vprašanji Katoliške cerkve in teologije sploh; SIN.:

iz teologije osnovno bogoslovje

- Po vrnitvi v Ljubljano je postal stolni vikar, leta 1895 pa profesor *fundamentalne teologije* na ljubljanskem bogoslovju.
- Do upokojitve je predaval *fundamentalno teologijo* in tomistično filozofijo.

moralna teologija

iz teologije **teologija**, ki se ukvarja s proučevanjem zakonitosti človekovega hotenja in ravnanja glede na dobro in zlo, zlasti v katolištvu; SIN.: iz

religije, knjižno pogovorno moralka

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

predavati moralno teologijo

▪ Predava *moralno teologijo* in družbeni nauk Cerkve na teoloških fakultetah.

▶ glag. + iz + **sam. beseda v roditelju**

doktorirati, magistrirati iz moralne teologije

▪ Študiral je filozofijo in teologijo ter doktoriral iz *moralne teologije*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

profesor moralne teologije | študij moralne teologije

▪ Nadaljeval je s podiplomskim študijem *moralne teologije* in leta 1949 doktoriral.

▪ Nauk o naravnem moralnem zakonu je eden izmed temeljnih elementov *moralne teologije*: moralnost je zapisana v notranjost vsakega človeka.

negativna teologija

iz teologije **teologija**, ki temelji na ugotavljanju, kaj Bog ni, in ne, kaj Bog je

▪ Meni, da je negativna antropologija z *negativno teologijo* soglašala vsaj v tem, da o starih in novih bogovih ni mogoče povedati nič določnega.

pastoralna teologija

iz teologije **teologija**, ki se ukvarja s proučevanjem mehanizmov usmerjanja, vodenja vernikov k zveličanju s pomočjo ustrezne duhovne oskrbe, posredovanja nauka

▪ Je profesor *pastoralne teologije* na Teološki fakulteti.

▪ Na predavanjih, ki jih ima kot študent *pastoralne teologije*, je veliko sociologije: to pomaga, da pastoralni delavci bolje razumejo družbo, v kateri živijo.

politična teologija

iz teologije **teologija**, ki proučuje razmerje med teologijo, vero ter politiko, družbo

▪ Za novo *politično teologijo* bi cilj moral biti krščanska eksistenca v njeni različnosti od splošne državljanske eksistence in Cerkev v njeni različnosti od družbe in države.

▪ Poleg zgodovine krščanstva intenzivneje preučuje teme s področja *politične teologije* in hermenevtike.

sistematična teologija

iz teologije **teologija**, ki svetopisemske nauke, teološko misel organizira v kategorialne sisteme

▪ V nasprotju s krščanstvom judovstvo ne pozna *sistematične teologije*.

▪ Po vrnitvi v Slovenijo na teološki fakulteti predava *sistematično teologijo*.

teologija osvoboditve

nazor, gibanje v Katoliški cerkvi, zlasti v Srednji in Južni Ameriki, ki si prizadeva za večjo vlogo posameznika pri oblikovanju cerkvenega nauka, zlasti pri vprašanih družbene pravičnosti

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

predstavnik, zagovornik teologije osvoboditve | ustanovitelj teologije osvoboditve

▪ Frančiškanski menih je bil pomembna in spoštovana osebnost brazilske katoliške cerkve ter odkrit zagovornik *teologije osvoboditve*.

...

▪ *Teologija osvoboditve* se zavzema za pravice revnih in domorodcev.

▪ *Teologija osvoboditve* podpira pravico revnih, da razmislijo o lastnem pristopu k veri in družbenemu razvoju.

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Theologie* in) lat. *theologia* iz gr. *theología*, iz gr. *theós* 'bog' + gr. *-logía* iz *lógos* 'beseda, govor'

teológinja teológinja samostalnik ženskega spola

[teológinja]

POMEN

1. strokovnjakinja za teologijo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

katoliška teologinja

▪ Ameriška *teologinja* in raziskovalka zgodnjega krščanskega življenja piše, da je preprosto ljudstvo pogosto raje častilo domačine z njihovimi navadami in vrednotami kot neznane tujce.

▶ priredna zveza

teologinje in teologi

▪ Slovenski vojaki imajo možnost poiskati duhovno oskrbo pri katoliških laičnih teologih in *teologinjah*.

1.1. študentka ali diplomantka teologije

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

diplomirana teologinja | laična teologinja

▪ Je diplomirana *teologinja* in absolventka zgodovine.

...

▪ Po izobrazbi je *teologinja*, tako da ve, kaj pomenita morala in pravičnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[teológinja]

IPA: [tɛɔ'lo:ginja]

tonemski

[teolôginja]

IPA: [tɛɔlô:ginja]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: teológinja
RODILNIK: teológinje
DAJALNIK: teológinji
TOŽILNIK: teológinj^o
MESTNIK: pri teológinji
ORODNIK: s teológinj^o

dvojina

IMENOVALNIK: teológinji
RODILNIK: teológinj
DAJALNIK: teológinj^{ama}
TOŽILNIK: teológinji
MESTNIK: pri teológinj^{ah}
ORODNIK: s teológinj^{ama}

množina

IMENOVALNIK: teológinje
RODILNIK: teológinj
DAJALNIK: teológinj^{am}
TOŽILNIK: teológinje
MESTNIK: pri teológinj^{ah}
ORODNIK: s teológinj^{ami}

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: teolôginja
RODILNIK: teolôginje
DAJALNIK: teolôginji
TOŽILNIK: teolôginj^o
MESTNIK: pri teolôginji
ORODNIK: s teolôginj^o

dvojina

IMENOVALNIK: teolôginji
RODILNIK: teolôginj
DAJALNIK: teolôginj^{ama}
TOŽILNIK: teolôginji
MESTNIK: pri teolôginj^{ah}
ORODNIK: s teolôginj^{ama}

množina

IMENOVALNIK: teolôginje
RODILNIK: teolôginj
DAJALNIK: teolôginj^{am}
TOŽILNIK: teolôginje
MESTNIK: pri teolôginj^{ah}
ORODNIK: s teolôginj^{ami}

IZVOR

↑teolog

teolóški teoločka teoločsko pridevnik [teolóški]

POMEN

1. ki je v zvezi s teologi ali teologijo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

teološki disput, problem, spor | teološki mislec | teološki pojem | teološki spis | teološka debata, razprava | teološka knjiga, revija | teološka knjižnica | teološka smer | teološka veda, znanost | teološke

vsebine | teološko delo | teološko področje | teološko vprašanje | teološko znanje

- Skupina prevajalcev se je pri zahtevnem delu soočala z vrsto *teoloških* in jezikovnih problemov.
- Pogosti so bili *teološki* spori o Kristusovem nauku.
- Slovenski javnosti je poznan po *teoloških* knjigah, člankih in razpravah.
- Vprašanje razodetja je pomembno *teološko* vprašanje, in ni vseeno, kako ga obravnavamo.
- Svoje bogato *teološko* znanje je uveljavljal na vseh področjih svoje vsestranske dejavnosti.

1.1. ki temelji na teologiji, izhaja iz teologije

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

teološki argument | teološki dialog, diskurz | teološki nauk | teološki pogled, vidik | teološki pomen | teološki razlog | teološka dogma, doktrina | teološka misel | teološka osnova česa | teološka razlaga, utemeljitev | teološke resnice | teološko razmišljanje, stališče

- Proučeval je filozofske in *teološke* pomene kvantne fizike in kozmologije.
- Ne gre za suhoparno *teološko* razlago verskih resnic o Jezusu, ampak za iskreno in osebno iskanje odgovorov, kdo je Jezus Kristus in kaj pomeni v človekovem življenju.
- To je *teološko* razmišljanje o temeljnih razodetjih resnice krščanske vere, iskanje novih izraznih poti za te resnice.
- Luthra so njegova *teološka* stališča pripeljala do nasprotovanja križarski vojni.

▶ **prid. beseda**

teološki in moralni, teološki in politični

- Ajshil je še iskal *teološko* in politično rešitev za pojav zla v človeški družbi.
- Avtor govori o najpomembnejših *teoloških* in etičnih vprašanjih današnjega sveta.

1.2. ki je namenjen za izobraževanje teologov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

teološki seminar, simpozij, študij, tečaj | teološka fakulteta, šola | teološka izobrazba | teološka literatura | teološke študije

- Slovenskim študentom cerkev omogoča dopolnilno izobraževanje na dunajski *teološki* fakulteti.
- Prevzel je mesto stolnega vikarja v ljubljanski stolnici, začel pa je predavati tudi na *teološki* šoli oziroma v bogoslovnem semenišču.
- Ukvarja se z organiziranjem *teoloških* tečajev ter duhovnih srečanj.
- Za misijsko delo ni imel ustrezne *teološke* izobrazbe.

▶ **prid. beseda**

teološki in filozofski, teološki in pravni

- V bogoslovnem semenišču je predaval mnoge filozofske in *teološke* predmete.
- Znanstveniki njegove knjige še vedno citirajo v strokovni pravni in *teološki* literaturi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[teolóški]

IPA: [tɛɔ'loːʃki]

tonemski

[teolôški]

IPA: [tɛɔlóːʃki]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: teolóški

RODILNIK: teolóškega

DAJALNIK: teolóškemu

TOŽILNIK: teolóški

živo teolóškega

MESTNIK: pri teolóškem

ORODNIK: s teolóškimi

dvojina

IMENOVALNIK: teolóška

RODILNIK: teolóških

DAJALNIK: teolóškima

TOŽILNIK: teolóška

MESTNIK: pri teolóških

ORODNIK: s teolóškima

množina

IMENOVALNIK: teolóški

RODILNIK: teolóških

DAJALNIK: teolóškimi

TOŽILNIK: teolóške

MESTNIK: pri teolóških

ORODNIK: s teolóškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: teolóška

RODILNIK: teolóške

DAJALNIK: teolóški

TOŽILNIK: teolóško

MESTNIK: pri teolóški

ORODNIK: s teolóško

dvojina

IMENOVALNIK: teolóški

RODILNIK: teolóških

DAJALNIK: teolóškima

TOŽILNIK: teolóški

MESTNIK: pri teolóških

ORODNIK: s teolóškima

množina

IMENOVALNIK: teolóške

RODILNIK: teolóških

DAJALNIK: teolóškimi

TOŽILNIK: teolóške

MESTNIK: pri teolóških

ORODNIK: s teolóškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: teolóško

RODILNIK: teolóškega

DAJALNIK: teolóškemu

TOŽILNIK: teolóško

MESTNIK: pri teolóškem

ORODNIK: s teolóškimi

dvojina

IMENOVALNIK: teolóški

RODILNIK: teolóških

DAJALNIK: teolóškima

TOŽILNIK: teolóški

MESTNIK: pri teolóških

ORODNIK: s teolóškima

množina

IMENOVALNIK: teolóška

RODILNIK: teolóških

DAJALNIK: teolóškimi

TOŽILNIK: teolóška

MESTNIK: pri teolóških

ORODNIK: s teolóškimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: teolôški

RODILNIK: teolôškega

DAJALNIK: teolôškemu

TOŽILNIK: teolôški

živo teolôškega

MESTNIK: pri teolôškem

ORODNIK: s teolôškimi

dvojina

IMENOVALNIK: teolôška

RODILNIK: teolôških

DAJALNIK: teolôškima

TOŽILNIK: teolôška

MESTNIK: pri teolôških

ORODNIK: s teolôškima

množina

IMENOVALNIK: teolôški

RODILNIK: teolôških

DAJALNIK: teolôškimi

TOŽILNIK: teolôške

MESTNIK: pri teolôških

ORODNIK: s teolôškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: teolôška

RODILNIK: teolôške

DAJALNIK: teolôški

TOŽILNIK: teolôško

MESTNIK: pri teolôški

ORODNIK: s teolôško

dvojina

IMENOVALNIK: teolôški
RODILNIK: teolôških
DAJALNIK: teolôškima
TOŽILNIK: teolôški
MESTNIK: pri teolôških
ORODNIK: s teolôškima

množina

IMENOVALNIK: teolôške
RODILNIK: teolôških
DAJALNIK: teolôškim
TOŽILNIK: teolôške
MESTNIK: pri teolôških
ORODNIK: s teolôškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: teolôško
RODILNIK: teolôškega
DAJALNIK: teolôškemu
TOŽILNIK: teolôško
MESTNIK: pri teolôškem
ORODNIK: s teolôškim

dvojina

IMENOVALNIK: teolôški
RODILNIK: teolôških
DAJALNIK: teolôškima
TOŽILNIK: teolôški
MESTNIK: pri teolôških
ORODNIK: s teolôškima

množina

IMENOVALNIK: teolôška
RODILNIK: teolôških
DAJALNIK: teolôškim
TOŽILNIK: teolôška
MESTNIK: pri teolôških
ORODNIK: s teolôškimi

IZVOR

↑teolog

teolóško

 prislov [teolóško]

POMEN

glede na teologijo, njena spoznanja, stališča

▶ **prisl.** + prid. beseda

teološko izobražen, podkovan

▪ Njegove misijonske pridige so bile temeljito izdelane, *teološko* osnovane, brezhibne in lahko umljive.

▪ Duhovnoteološke razlage 39 izbranih ikon so zahtevno branje tudi za *teološko* izobraženega bralca.

▪ Pojem čudeža kot nečesa protinaravnega je tudi *teološko* brezpredmeten.

▶ **prisl.** + glag.

teološko utemeljiti

▪ Z dokumentom so v Cerкви *teološko* utemeljili prelomno dejanje cerkvenega poglavarja.

▪ Ljubezen do Boga lahko ostane le abstrakcija, pojem, ki je ostal prazen, svetopisemsko in *teološko* pa je to ljubezen sama.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[teolóško]

IPA: [teɔ'loːʃko]

tonemski

[teolôško]

IPA: [teɔlòːʃkó]

IZVOR

↑teološki

têrabájt

 têrabájta samostalnik moškega spola [têrabájt]

POMEN

iz računalništva merska enota za količino podatkov, 1024 gigabajtov [TB]

▶ **števnik** + **količinski sam.** + sam. beseda v rodilniku *n* terabajtov podatkov | *n* terabajtov prostora

▪ V njihovih strežnikih je za več *terabajtov* podatkov, ki jih je treba nekako spraviti na zaslon uporabnika.

▪ *Terabajt* prostora omogoča 1700 ur posnetih filmov in oddaj v standardni ločljivosti oziroma 128 ur v ločljivosti HD.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[têrabájt]

IPA: [ˈtɛːraˈbaːit]

tonemski

[têrabájt]

IPA: [tɛːrâbâːit]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: têrabájt

RODILNIK: têrabájta

DAJALNIK: têrabájtu

TOŽILNIK: têrabájt

MESTNIK: pri têrabájtu

ORODNIK: s têrabájtom

dvojina

IMENOVALNIK: têrabájta

RODILNIK: têrabájtov

DAJALNIK: têrabájtoma

TOŽILNIK: têrabájta

MESTNIK: pri têrabájtih

ORODNIK: s têrabájtoma

množina

IMENOVALNIK: têrabájti

RODILNIK: têrabájtov

DAJALNIK: t rab jtom
TOŽILNIK: t rab jte
MESTNIK: pri t rab jtih
ORODNIK: s t rab jti

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: t rab jt
RODILNIK: t rab jta
DAJALNIK: t rab jtu
TOŽILNIK: t rab jt
MESTNIK: pri t rab jtu
ORODNIK: s t rab jtom

dvojina

IMENOVALNIK: t rab jta
RODILNIK: t rab jtov
DAJALNIK: t rab jtoma
TOŽILNIK: t rab jta
MESTNIK: pri t rab jtih
ORODNIK: s t rab jtoma

mnoŹina

IMENOVALNIK: t rab jti
RODILNIK: t rab jtov
DAJALNIK: t rab jtom
TOŽILNIK: t rab jte
MESTNIK: pri t rab jtih
ORODNIK: s t rab jti

IZVOR

prevzeto iz angl. *terabyte* iz novoklas. *tera*.. ‘bilijon osnovnih enot’ iz gr. *t ras* ‘ udo, poŹast’ + †bajt

terpent n terpent na samostalnik moŹkega spola [terpent n]

POMEN

1. smola nekaterih iglavcev

▪  e zareŹemo v skorjo debela iglavcev, skuŹa rastlina poŹkodbo »zaceliti« in preprečiti vdor mikroorganizmov vase z izločanjem smole, imenovane *terpentin*.

1.1. hlapljiva, vnetljiva tekočina, ki se pridobi z destilacijo te smole in se uporablja kot topilo

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

odstraniti s terpentinom

▪  e je na koŹi ostalo kaj smole, jo odstranimo s *terpentinom*.

▪ Ko čistite pripomočke za barvanje s *terpentinom* ali topili, dobro prezračite sobo, ker lahko te kemikalije sproŹajo neprijetne hlape.

▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**

vonj po terpentinu

▪ V nos mu je udaril jedki vonj po *terpentinu* in oljnih barvah.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Porumenelo keramiko zdrgnite z meŹanico *terpentina* in soli.

▶ glag. + **sam. beseda v toŹilniku**

▪ Kot iz smole vseh iglavcev je tudi iz sibirske cedre moŹno pridobivati *terpentin*, gosto tekočino, ki se uporablja kot razmaŹevalac in topilo.

...

▪ Z las odstranite posuŹeno barvo tako, da jih obriŹete s papirnato brisačo, na katero kanete malo *terpentina*.

▪ Obrabljena mesta zdrgnite s fino Źi nato mreŹico, ki jo namočite v *terpentin*.

1.2. olje iz te smole

▪ Otrdele in artri ne sklepe maŹemo z zmesjo rumenjaka, ki mu dodamo Źli ko lekarniŹkega *terpentina* in Źli ko jabolčnega kisa.

▪ Eterično olje iz brinovih jagod je zelo drago, zato ga dostikrat ponarejajo s ceneŹimi olji, na primer *terpentinom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[terpent n]

IPA: [t rpen'ti:n]

tonemski

[terpent n]

IPA: [t rpent n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: terpent n

RODILNIK: terpent na

DAJALNIK: terpent nu

TOŽILNIK: terpent n

MESTNIK: pri terpent nu

ORODNIK: s terpent nom

dvojina

IMENOVALNIK: terpent na

RODILNIK: terpent nov

DAJALNIK: terpent noma

TOŽILNIK: terpent na

MESTNIK: pri terpent nih

ORODNIK: s terpent noma

mnoŹina

IMENOVALNIK: terpent ni

RODILNIK: terpent nov

DAJALNIK: terpent nom

TOŽILNIK: terpent ne

MESTNIK: pri terpent nih

ORODNIK: s terpent ni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: terpent n

RODILNIK: terpent na

DAJALNIK: terpent nu

TOŽILNIK: terpent n

MESTNIK: pri terpent nu

ORODNIK: s terpent nom

dvojina

IMENOVALNIK: terpentîna
RODILNIK: terpentînov
DAJALNIK: terpentînoma
TOŽILNIK: terpentîna
MESTNIK: pri terpentînih
ORODNIK: s terpentînoma

množina

IMENOVALNIK: terpentîni
RODILNIK: terpentînov
DAJALNIK: terpentînom
TOŽILNIK: terpentîne
MESTNIK: pri terpentînih
ORODNIK: s terpentîni

IZVOR

prevzeto prek nem. *Terpentin* in lat. *terebint(h)ina* (*resina*) 'terpentinovčeva (smola)' iz gr. *terebinthinos* < *terminthinos* iz *terminthos* 'terpentinovec', tj. 'vrsta pistacije, iz katere pridobivajo terpentin'

tlákovec tlákovca samostalnik moškega spola [tlákovɛc]

POMEN

1. navadno v množini kamnita, betonska kocka, opeka za polaganje na zunanjo talno površino

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

betonski, granitni, kamniti, opečnati, opečni tlakovci

- Površina perona je bila tlakovana z betonskimi *tlakovci*, postavili so tudi nove stopnice.
- Za našo hišo je nekaj malega granitnih *tlakovcev*, s katerimi bomo gradili potke.
- Opečnati *tlakovci* so zaradi tople barve izvrstni za vrtno poti.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izdelovati tlakovce | polagati, položiti tlakovce

- V majhni tovarni izdelujejo *tlakovce* in plošče za tlakanje hodnikov in dvorišč.
- Delavci pred fakulteto urejajo okolico in polagajo *tlakovce*.
- Prevozni del dvorišča bodo asfaltirali, na preostali del bodo položili *tlakovce*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

polaganje tlakovcev

- Zimski mraz jih je oviral pri polaganju *tlakovcev*.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku
tlakovci iz betona

- Okrogle prostore za sedenje lahko ustvarite z majhnimi *tlakovci* iz betona ali naravnega kamna.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Pločnike in pešpoti so tlakovali s posebnimi *tlakovci*, ki sestavljajo vodilne linije za orientacijo in mobilnost slepih v prostoru.

▶ priredna zveza
tlakovci in plošče

- *Tlakovci* in plošče se razlikujejo po videzu, obliki, debelini, obdelavi površine in načinu polaganja.

1.1. talna površina, na kateri so položene take kocke, opeke

- Vzdrževalna obhodna pot je delno utrjena z betonskim *tlakovcem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tlákovɛc]

IPA: [ˈtla:kɔvɛts]

tonemski

[tlákovɛc] in [tlâkovɛc]

IPA: [tla:kɔvɛts] in [tlâ:kɔvɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tlákovec
RODILNIK: tlákovca
DAJALNIK: tlákovcu
TOŽILNIK: tlákovec
MESTNIK: pri tlákovcu
ORODNIK: s tlákovcem

dvojina

IMENOVALNIK: tlákovca
RODILNIK: tlákovcev
DAJALNIK: tlákovcema
TOŽILNIK: tlákovca
MESTNIK: pri tlákovcih
ORODNIK: s tlákovcema

množina

IMENOVALNIK: tlákovci
RODILNIK: tlákovcev
DAJALNIK: tlákovcem
TOŽILNIK: tlákovce
MESTNIK: pri tlákovcih
ORODNIK: s tlákovci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tlákovec
RODILNIK: tlákovca
DAJALNIK: tlákovcu
TOŽILNIK: tlákovec
MESTNIK: pri tlákovcu
ORODNIK: s tlákovcem

dvojina

IMENOVALNIK: tlákovca
RODILNIK: tlákovcev tudi tlâkovcev
DAJALNIK: tlákovcema
TOŽILNIK: tlákovca
MESTNIK: pri tlákovcih tudi pri tlâkovcih
ORODNIK: s tlákovcema

množina

IMENOVALNIK: tlákovci
RODILNIK: tlákovcev tudi tlâkovcev

DAJALNIK: tlâkovcem
TOŽILNIK: tlâkovce
MESTNIK: pri tlâkovcih tudi pri tlâkovcih
ORODNIK: s tlâkovci tudi s tlâkovci

in
tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: tlâkovec
RODILNIK: tlâkovca
DAJALNIK: tlâkovcu
TOŽILNIK: tlâkovec
MESTNIK: pri tlâkovcu
ORODNIK: s tlâkovcem

dvojina

IMENOVALNIK: tlâkovca
RODILNIK: tlâkovcev
DAJALNIK: tlâkovcema
TOŽILNIK: tlâkovca
MESTNIK: pri tlâkovcih
ORODNIK: s tlâkovcema

množina

IMENOVALNIK: tlâkovci
RODILNIK: tlâkovcev
DAJALNIK: tlâkovcem
TOŽILNIK: tlâkovce
MESTNIK: pri tlâkovcih
ORODNIK: s tlâkovci

IZVOR

↑tlak

tokoferól tokoferóla samostalnik moškega spola

[tokoferól]

POMEN

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v rastlinskih oljih, zelenjavi, maslu in kot antioksidant pozitivno vpliva na celice; SIN.:

iz biologije, iz farmacije E vitamin, iz biologije, iz farmacije E-vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin E

- Med živila, bogata s *tokoferolom*, sodijo predvsem žitarice, jajca, rastlinska olja, zelenjava z velikimi zelenimi listi, mleko in mlečni izdelki.
- *Tokoferol* ne deluje le na radikale in proti staranju, temveč je tudi velik zaveznik srca in žilja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tokoferól]

IPA: [tɔkɔfɛ'ro:l]

tonemski

[tokoferôl]

IPA: [tɔkɔfɛró:l]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tokoferól
RODILNIK: tokoferóla
DAJALNIK: tokoferólu
TOŽILNIK: tokoferól
MESTNIK: pri tokoferólu
ORODNIK: s tokoferólom

dvojina

IMENOVALNIK: tokoferóla
RODILNIK: tokoferólov
DAJALNIK: tokoferóloma
TOŽILNIK: tokoferóla
MESTNIK: pri tokoferólih
ORODNIK: s tokoferóloma

množina

IMENOVALNIK: tokoferóli
RODILNIK: tokoferólov
DAJALNIK: tokoferólom
TOŽILNIK: tokoferóle
MESTNIK: pri tokoferólih
ORODNIK: s tokoferóli

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tokoferôl
RODILNIK: tokoferôla
DAJALNIK: tokoferôlu
TOŽILNIK: tokoferôl
MESTNIK: pri tokoferôlu
ORODNIK: s tokoferôlom

dvojina

IMENOVALNIK: tokoferôla
RODILNIK: tokoferôlov
DAJALNIK: tokoferôloma
TOŽILNIK: tokoferôla
MESTNIK: pri tokoferôlih
ORODNIK: s tokoferôloma

množina

IMENOVALNIK: tokoferôli
RODILNIK: tokoferôlov
DAJALNIK: tokoferôlom
TOŽILNIK: tokoferôle
MESTNIK: pri tokoferôlih
ORODNIK: s tokoferôli

STALNE ZVEZE

alfa tokoferol

iz biologije, iz farmacije aktivna oblika vitamina, topnega v maščobah, ki se pojavlja zlasti v rastlinskih oljih, zelenjavi, maslu in kot antioksidant pozitivno vpliva na zdravje celic

- *Alfa tokoferol* se pojavlja v človekovem telesu in ga najdemo v krvi in v vseh tkivih.
- Močno antioksidantno sredstvo je *alfa tokoferol*, ki preprečuje, da bi se maščobe pod vplivom radikalov oksidirale, in tako varuje žilno steno.

IZVOR

prevzeto iz angl. *tocopherol*, nem. *Tocopherol*, iz gr. *tókos* 'rojstvo' + *phérein* 'nositi, prinašati' po učinku zvišane plodnosti pri laboratorijskih podganah

tolmínc tolmínca; glej **tolmíнец** samostalnik moškega spola

[tolmínc]

POMEN

trdi sir iz kravjega mleka sladko pikantnega okusa, ki se tradicionalno izdeluje v Zgornjem

Posočju; SIN.: tolminski sir

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

sir tolminc

- Na leto pridelajo osemnajst ton kakovostnega sira *tolminca*.

...

▪ Italijanski trendi potrjujejo odločitev tolminskih sirarjev o zaščiti in promociji *tolminca*.

▪ *Tolminc* je lahko narejen bodisi na tradicionalen način iz surovega mleka, lahko pa tudi iz toplotno obdelanega mleka.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tolmínc]

IPA: [tɔl'mi:nts]

tonemski

[tolmínc]

IPA: [tɔlmí:nts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tolmínc

RODILNIK: tolmínca

DAJALNIK: tolmíncu

TOŽILNIK: tolmínc tudi tolmínca

MESTNIK: pri tolmíncu

ORODNIK: s tolmíncem

dvojina

IMENOVALNIK: tolmínca

RODILNIK: tolmíncev

DAJALNIK: tolmíncema

TOŽILNIK: tolmínca

MESTNIK: pri tolmíncih

ORODNIK: s tolmíncema

množina

IMENOVALNIK: tolmínci

RODILNIK: tolmíncev

DAJALNIK: tolmíncem

TOŽILNIK: tolmínce

MESTNIK: pri tolmíncih

ORODNIK: s tolmínci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tolmínc

RODILNIK: tolmínca

DAJALNIK: tolmíncu

TOŽILNIK: tolmínc tudi tolmínca

MESTNIK: pri tolmíncu

ORODNIK: s tolmíncem

dvojina

IMENOVALNIK: tolmínca

RODILNIK: tolmíncev

DAJALNIK: tolmíncema

TOŽILNIK: tolmínca

MESTNIK: pri tolmíncih

ORODNIK: s tolmíncema

množina

IMENOVALNIK: tolmínci

RODILNIK: tolmíncev

DAJALNIK: tolmíncem

TOŽILNIK: tolmínce

MESTNIK: pri tolmíncih

ORODNIK: s tolmínci

IZVOR

po imenu izdelka *Tolminc*, glej ↑tolminec

tolmínc tolmínca; tudi **tolmínc** samostalnik moškega spola

[tolmínɐc]

POMEN

trdi sir iz kravjega mleka sladko pikantnega okusa, ki se tradicionalno izdeluje v Zgornjem Posočju

- V slovenskih gorah se paše na visokih travnikih oklepajo še marsikje, malo pa je še planin, kjer se še ukvarjajo s predelavo mleka v avtohtone sire vrste *tolminec*, bohinjski sir, mohant in bovški sir.
- Stokilogramski *tolminec* je največji sir doslej, ki so ga pripravili na kmetiji ali v okoliških planinah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tolmínɐc]

IPA: [tɔl'mi:nɐts]

tonemski

[tolmínɐc]

IPA: [tɔlmí:nɐts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tolmínc

RODILNIK: tolmínca

DAJALNIK: tolmíncu

TOŽILNIK: tolmínc tudi tolmínca

MESTNIK: pri tolmíncu

ORODNIK: s tolmíncem

dvojina

IMENOVALNIK: tolmínca

RODILNIK: tolmíncev
DAJALNIK: tolmínce**ma**
TOŽILNIK: tolmínca
MESTNIK: pri tolmínc**ih**
ORODNIK: s tolmínce**ma**

množina

IMENOVALNIK: tolmín**ci**
RODILNIK: tolmíncev
DAJALNIK: tolmínce**m**
TOŽILNIK: tolmínce
MESTNIK: pri tolmínc**ih**
ORODNIK: s tolmín**ci**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: tolmî**ne**c
RODILNIK: tolmî**nc**a
DAJALNIK: tolmî**ncu**
TOŽILNIK: tolmî**ne**c tudi tolmî**nc**a
MESTNIK: pri tolmî**ncu**
ORODNIK: s tolmî**ncem**

dvojina

IMENOVALNIK: tolmî**nc**a
RODILNIK: tolmî**nce**v
DAJALNIK: tolmî**ncema**
TOŽILNIK: tolmî**nc**a
MESTNIK: pri tolmî**ncih**
ORODNIK: s tolmî**ncema**

množina

IMENOVALNIK: tolmî**nci**
RODILNIK: tolmî**nce**v
DAJALNIK: tolmî**ncem**
TOŽILNIK: tolmî**nce**
MESTNIK: pri tolmî**ncih**
ORODNIK: s tolmî**nci**

IZVOR
po kraju *Tolmin*

tramínec tramínca samostalnik moškega spola [tra'mínɛc]

POMEN

1. vinska trta z rumenim ali svetlo rdečim grozdem

- Belo grozdje so že potrgali, *traminec* so pustili za pozno trgatav.
- Grozdje so potrgali z okoli 1000 trsov *traminca* in laškega rizlinga.

1.1. belo vino z aromo listov divje vrtnice iz grozdja te trte

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

polsladki, polsuhi, sladki, suhi traminec

- Z aromatiziranimi čokoladami se ujemajo vina jagodnega izbora ali zreli sladki *traminec* in muškat.
- Vsaka aroma je opisana, za radgonski *traminec* rečemo, da ima aromo divje vrtnice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tra'mínɛc]

IPA: [tra'mi:nɛts]

tonemski

[tra'mî**ne**c]

IPA: [tra'mí:nɛ̀ts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tramí**ne**c

RODILNIK: tramín**ca**

DAJALNIK: tramín**cu**

TOŽILNIK: tramí**ne**c in tramín**ca**

MESTNIK: pri tramín**cu**

ORODNIK: s tramí**ncem**

dvojina

IMENOVALNIK: tramín**ca**

RODILNIK: tramí**nce**v

DAJALNIK: tramí**ncema**

TOŽILNIK: tramín**ca**

MESTNIK: pri tramí**ncih**

ORODNIK: s tramí**ncema**

množina

IMENOVALNIK: tramí**nci**

RODILNIK: tramí**nce**v

DAJALNIK: tramí**ncem**

TOŽILNIK: tramí**nce**

MESTNIK: pri tramí**ncih**

ORODNIK: s tramí**nci**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tramî**ne**c

RODILNIK: tramî**nc**a

DAJALNIK: tramî**ncu**

TOŽILNIK: tramî**ne**c in tramî**nc**a

MESTNIK: pri tramî**ncu**

ORODNIK: s tramî**ncem**

dvojina

IMENOVALNIK: tramî**nc**a

RODILNIK: tramî**nce**v

DAJALNIK: tramî**ncema**

TOŽILNIK: tramî**nc**a

MESTNIK: pri tramî**ncih**

ORODNIK: s tramî**ncema**

množina

IMENOVALNIK: tramî**nci**

RODILNIK: tramî**nce**v

DAJALNIK: tramî**ncem**

TOŽILNIK: tramî**nce**

MESTNIK: pri tramî**ncih**

ORODNIK: s tramî**nci**

STALNE ZVEZE

dišeči traminec

1. vinska trta s svetlo rdečim grozdom

- Letos je posadil *dišeči traminec* in rumeni muškat.
- Za posebno trgatev so na trti pustili grozdje laškega rizlinga in *dišečega traminca*.

1.1. aromatično belo vino z aromo sladkega korena in nageljnovih žbic iz grozda te trte

- V mednarodni konkurenci tramincev je dobil najvišjo oceno *dišeči traminec*.
- K potici po navadi ponudimo čaj ali sadni kompot, njen idealni spremljevalec med vini je *dišeči traminec*.

IZVOR

po zgledu nem. *Traminer* po kraju *Tramin* na Južnem Tirolskem

trícíklični trícíklična trícíklično pridevnik [trícíklični]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[trícíklični]

IPA: [ˈtriːˈtsiːklɪfni]

tonemski

[trícíklični]

IPA: [tríːtsìːklíʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trícíklični

RODILNIK: trícíkličnega

DAJALNIK: trícíkličnemu

TOŽILNIK: trícíklični

živo trícíkličnega

MESTNIK: pri trícíkličnem

ORODNIK: s trícíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: trícíklična

RODILNIK: trícíkličnih

DAJALNIK: trícíkličnima

TOŽILNIK: trícíklična

MESTNIK: pri trícíkličnih

ORODNIK: s trícíkličnima

množina

IMENOVALNIK: trícíklični

RODILNIK: trícíkličnih

DAJALNIK: trícíkličnim

TOŽILNIK: trícíklične

MESTNIK: pri trícíkličnih

ORODNIK: s trícíkličnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trícíklična

RODILNIK: trícíklične

DAJALNIK: trícíklični

TOŽILNIK: trícíklično

MESTNIK: pri trícíklični

ORODNIK: s trícíklično

dvojina

IMENOVALNIK: trícíklični

RODILNIK: trícíkličnih

DAJALNIK: trícíkličnima

TOŽILNIK: trícíklični

MESTNIK: pri trícíkličnih

ORODNIK: s trícíkličnima

množina

IMENOVALNIK: trícíklične

RODILNIK: trícíkličnih

DAJALNIK: trícíkličnim

TOŽILNIK: trícíklične

MESTNIK: pri trícíkličnih

ORODNIK: s trícíkličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trícíklično

RODILNIK: trícíkličnega

DAJALNIK: trícíkličnemu

TOŽILNIK: trícíklično

MESTNIK: pri trícíkličnem

ORODNIK: s trícíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: trícíklični

RODILNIK: trícíkličnih

DAJALNIK: trícíkličnima

TOŽILNIK: trícíklični

MESTNIK: pri trícíkličnih

ORODNIK: s trícíkličnima

množina

IMENOVALNIK: trícíklična

RODILNIK: trícíkličnih

DAJALNIK: trícíkličnim

TOŽILNIK: trícíklična

MESTNIK: pri trícíkličnih

ORODNIK: s trícíkličnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trícíklični

RODILNIK: trícíkličnega

DAJALNIK: trícíkličnemu

TOŽILNIK: trícíklični

živo trícíkličnega

MESTNIK: pri trícíkličnem

ORODNIK: s trícíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: trícíklična

RODILNIK: trícíkličnih

DAJALNIK: trícíkličnima

TOŽILNIK: tríciklična
MESTNIK: pri trícikličnih
ORODNIK: s trícikličnima

množina

IMENOVANIK: tríciklični
RODILNIK: trícikličnih
DAJALNIK: trícikličnim
TOŽILNIK: tríciklične
MESTNIK: pri trícikličnih
ORODNIK: s trícikličnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: tríciklična
RODILNIK: tríciklične
DAJALNIK: tríciklični
TOŽILNIK: tríciklično
MESTNIK: pri tríciklični
ORODNIK: s tríciklično

dvojina

IMENOVANIK: tríciklični
RODILNIK: trícikličnih
DAJALNIK: trícikličnima
TOŽILNIK: tríciklični
MESTNIK: pri trícikličnih
ORODNIK: s trícikličnima

množina

IMENOVANIK: tríciklične
RODILNIK: trícikličnih
DAJALNIK: trícikličnim
TOŽILNIK: tríciklične
MESTNIK: pri trícikličnih
ORODNIK: s trícikličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: tríciklično
RODILNIK: trícikličnega
DAJALNIK: trícikličnemu
TOŽILNIK: tríciklično
MESTNIK: pri trícikličnem
ORODNIK: s trícikličnim

dvojina

IMENOVANIK: tríciklični
RODILNIK: trícikličnih
DAJALNIK: trícikličnima
TOŽILNIK: tríciklični
MESTNIK: pri trícikličnih
ORODNIK: s trícikličnima

množina

IMENOVANIK: tríciklična
RODILNIK: trícikličnih
DAJALNIK: trícikličnim
TOŽILNIK: tríciklična
MESTNIK: pri trícikličnih
ORODNIK: s trícikličnimi

tríciklični antidepressiv

iz farmacije, iz medicine antidepressiv, v katerem so ogljikovi atomi razporejeni v sklenjeni verigi, povezani v tri obroče

- Nekateri *tríciklični antidepressivi* delujejo predvsem sedativno in izboljšajo spanje takoj, še preden ublažijo depresijo.
- Za izboljšanje spanja zaradi pomirjevalnega učinka včasih pomagajo nizki odmerki *trícikličnih antidepressivov*.

IZVOR

po zgledu angl. *tricyclic*, nem. *trizyklisch*, franc. *tricyclique* iz ↑tri + ↑cikličen

trikráljevski trikráljevska trikráljevsko pridevnik
[trikráljevski]

POMEN

1. ki je v zvezi s praznikom Svetih treh kraljev

► **prid. beseda** + sam. beseda

trikráljevski kolednik | trikráljevska kolednica, pesem | trikráljevska trgatav | trikráljevsko koledovanje

- Na predvečer 6. januarja, dneva treh kraljev ali tretjega božiča, se ponekod še vedno sliši katera od *trikráljevskih* kolednic.
- *Trikráljevski* koledniki tudi danes prinašajo veselo vest o Kristusovem rojstvu, hkrati pa ohranjajo 300-letno izročilo koledovanja.
- Tisoč trsov dišečega traminca so namenili tradicionalni januarski *trikráljevski* trgatvi, in sicer za ledeno vino.
- V Sloveniji je bilo najbolj razširjeno *trikráljevsko* koledovanje.

1.1. ki je v zvezi s Svetimi tremi kralji

- Na svete tri kralje smo v cerkvi srečali skupino otrok, oblečenih v *trikráljevsko* oblačila.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[trikráljevski]

IPA: [tri'kra:ljevski]

tonemski

[trikráljevski]

IPA: [trikrà:ljevski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: trikráljevski

RODILNIK: trikráljevskega

DAJALNIK: trikráljevskemu

TOŽILNIK: trikráljevski

živo trikráljevskega

MESTNIK: pri trikráljevskem
ORODNIK: s trikráljevskim

dvojina

IMENOVALNIK: trikráljevska
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskima
TOŽILNIK: trikráljevska
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskima

množina

IMENOVALNIK: trikráljevski
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskim
TOŽILNIK: trikráljevske
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trikráljevska
RODILNIK: trikráljevske
DAJALNIK: trikráljevski
TOŽILNIK: trikráljevsko
MESTNIK: pri trikráljevski
ORODNIK: s trikráljevsko

dvojina

IMENOVALNIK: trikráljevski
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskima
TOŽILNIK: trikráljevski
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskima

množina

IMENOVALNIK: trikráljevske
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskim
TOŽILNIK: trikráljevske
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trikráljevsko
RODILNIK: trikráljevskega
DAJALNIK: trikráljevskemu
TOŽILNIK: trikráljevsko
MESTNIK: pri trikráljevskem
ORODNIK: s trikráljevskim

dvojina

IMENOVALNIK: trikráljevski
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskima
TOŽILNIK: trikráljevski
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskima

množina

IMENOVALNIK: trikráljevska
RODILNIK: trikráljevskih

DAJALNIK: trikráljevskim
TOŽILNIK: trikráljevska
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trikráljevski
RODILNIK: trikráljevskega
DAJALNIK: trikráljevskemu
TOŽILNIK: trikráljevski
živo trikráljevskega
MESTNIK: pri trikráljevskem
ORODNIK: s trikráljevskim

dvojina

IMENOVALNIK: trikráljevska
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskima
TOŽILNIK: trikráljevska
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskima

množina

IMENOVALNIK: trikráljevski
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskim
TOŽILNIK: trikráljevske
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trikráljevska
RODILNIK: trikráljevske
DAJALNIK: trikráljevski
TOŽILNIK: trikráljevsko
MESTNIK: pri trikráljevski
ORODNIK: s trikráljevsko

dvojina

IMENOVALNIK: trikráljevski
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskima
TOŽILNIK: trikráljevski
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskima

množina

IMENOVALNIK: trikráljevske
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskim
TOŽILNIK: trikráljevske
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trikráljevsko
RODILNIK: trikráljevskega
DAJALNIK: trikráljevskemu

TOŽILNIK: trikráljevsko
MESTNIK: pri trikráljevskem
ORODNIK: s trikráljevskim

dvojina

IMENOVALNIK: trikráljevski
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskima
TOŽILNIK: trikráljevski
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskima

množina

IMENOVALNIK: trikráljevska
RODILNIK: trikráljevskih
DAJALNIK: trikráljevskim
TOŽILNIK: trikráljevska
MESTNIK: pri trikráljevskih
ORODNIK: s trikráljevskimi

IZVOR

iz *trije kralji*

tropína tropíne samostalnik ženskega spola [tropína]

POMEN

navadno v množini kar ostane po iztisnjenju tekočine iz plodov, semen

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

grozdne, jabolčne, sadne tropine | oljčne, oljne tropine | sojine, sončnične tropine | vinske tropine

- Vinska žganja pridobivamo z destiliranjem prevrelih grozdnih *tropin* in drugih proizvodov iz grozdja, kot so vino in vinske usedline (droži).
- Krmne obroke dopolnjujemo z beljakovinsko krmo, kot so sojine *tropine*, sončnične *tropine*, repične *tropine*.

- Vinske *tropine* vsebujejo veliko neprebavljivih pecljev in pešk, zato je njihova hranilna vrednost zelo nizka, saj vsebujejo komaj polovico hranilnih snovi v primerjavi s sadnimi *tropinami*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Sadne in grozdne *tropine* vsebujejo precej čreslovine in organskih kislin, zato se počasneje razkrajajo kot drugi organski odpadki.
- Kot stranski produkt nastanejo *tropine*, ki so energijsko in beljakovinsko visoko vredno krmilo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Pnevmatске stiskalnice so opremljene za rahljanje *tropin*, toda priporoča se rahljanje s čim manj obrati, da se ohrani kakovost mošta.
- Na dno soda damo plast *tropin*, potem plast repe in vse malo potlačimo.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Po terapiji postrežemo poseben čaj iz *tropin* in grozdja, ki je prava antioksidativna injekcija.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Vinske *tropine* bi bilo najbolje kompostirati skupaj z drugimi organskimi odpadki, saj bi kompost obogatili s hranilnimi snovmi.

- Med razpustimo v posodi nad vročo vodo, da postane tekoč in mu med mešanjem dodamo *tropine* in olje.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

- Po 24 urah dodamo še grozdni sok in kvas in to pustimo vreti na *tropinah* šest dni.
- V poletnem obdobju se že po treh, štirih dneh na *tropinah* razvijejo oacetnokislinske bakterije in plesni, ki znižajo okusnost in hranilno vrednost tropin.

...

- Iz *tropin* so izdelovali domači jabolčni kis, nekaj pa so ga uporabili tudi za kisanje repe in za pridobivanje žganja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tropína]

IPA: [trɔ'pi:na]

tonemski

[tropína]

IPA: [trɔpi:ná]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tropína

RODILNIK: tropíne

DAJALNIK: tropíni

TOŽILNIK: tropíno

MESTNIK: pri tropíni

ORODNIK: s tropíno

dvojina

IMENOVALNIK: tropíni

RODILNIK: tropín

DAJALNIK: tropínama

TOŽILNIK: tropíni

MESTNIK: pri tropínah

ORODNIK: s tropínama

množina

IMENOVALNIK: tropíne

RODILNIK: tropín

DAJALNIK: tropínam

TOŽILNIK: tropíne

MESTNIK: pri tropínah

ORODNIK: s tropínami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tropína

RODILNIK: tropíne

DAJALNIK: tropíni

TOŽILNIK: tropíno

MESTNIK: pri tropíni

ORODNIK: s tropíno

dvojina

IMENOVALNIK: tropíni
RODILNIK: tropîn
DAJALNIK: tropínama
TOŽILNIK: tropíni
MESTNIK: pri tropínah
ORODNIK: s tropínama

množina

IMENOVALNIK: tropíne
RODILNIK: tropîn
DAJALNIK: tropínam
TOŽILNIK: tropíne
MESTNIK: pri tropínah
ORODNIK: s tropínami

IZVOR

iz *trop* 'trdi deli grozdnih jagod po stiskanju' (= hrv., srb. *tròp*) < pslov. **tropъ*, verjetno iz **tropati* 'stiskati, tlačiti' iz ide. korena **trep-* 'stopati, teptati', tako kot gr. *trapéō* 'mečkam, stiskam grozdje'

troposfêra troposfêre samostalnik ženskega spola

[troposfêra]

POMEN

iz meteorologije najnižje območje atmosfere, ki sega do višine približno 10 km od Zemljinega površja in v kateri nastajajo vremenski pojavi

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
koncentracija ozona v troposferi

- Povečana koncentracija ozona v *troposferi* je lahko za človeka in druga živa bitja prav tako nevarna kot zmanjšanje ozona v stratosferi.
- Temperatura v spodnji *troposferi* se je po podatkih satelitskih meritev od 1979 zviševala za 0,12 do 0,22 °C na desetletje.
- Nad najvišjimi oblaki, to je približno 10 km visoko nad nami, čez dan vedno sije sonce; če lahko posije do tal, pa je odvisno od raznih pojavov v *troposferi*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
plasti troposfere | vrh troposfere

- Bil je prvi meteorolog, ki je upošteval tudi dogajanja v višjih plasteh *troposfere* ter njihov vpliv na vreme in klimo.
- Na vrhu *troposfere* je vedno okrog 50 stopinj Celzija.

▶ priredna zveza

troposfera in stratosfera

- Ko gledate nevihtni oblak, ki se splošči v znano obliko nakovala, v resnici gledate mejo med *troposfero* in stratosfero.

...

- *Troposfera*, ki nad tečajema sega do višine 10 kilometrov, nad povratnikoma pa 16 kilometrov visoko, se nenehno meša in vrtinči, to gibanje pa vpliva na vreme.

- Ker segajo nevihtni oblaki visoko v *troposfero*, jih lahko, če ni preveč drugih oblakov, vidimo precej daleč.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[troposfêra]

IPA: [tropɔ'sfɛ:ra]

tonemski

[troposfêra]

IPA: [tropɔsfɛ:rà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: troposfêra

RODILNIK: troposfêre

DAJALNIK: troposfêri

TOŽILNIK: troposfêro

MESTNIK: pri troposfêri

ORODNIK: s troposfêro

dvojina

IMENOVALNIK: troposfêri

RODILNIK: troposfêr

DAJALNIK: troposfêr**ama**

TOŽILNIK: troposfêri

MESTNIK: pri troposfêr**ah**

ORODNIK: s troposfêr**ama**

množina

IMENOVALNIK: troposfêre

RODILNIK: troposfêr

DAJALNIK: troposfêr**am**

TOŽILNIK: troposfêre

MESTNIK: pri troposfêr**ah**

ORODNIK: s troposfêr**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: troposfêra

RODILNIK: troposfêre

DAJALNIK: troposfêri

TOŽILNIK: troposfêro

MESTNIK: pri troposfêri

ORODNIK: s troposfêro

dvojina

IMENOVALNIK: troposfêri

RODILNIK: troposfêr

DAJALNIK: troposfêr**ama**

TOŽILNIK: troposfêri

MESTNIK: pri troposfêr**ah**

ORODNIK: s troposfêr**ama**

množina

IMENOVALNIK: troposfêre

RODILNIK: troposfêr

DAJALNIK: troposfêr**am**

TOŽILNIK: troposfêre

MESTNIK: pri troposfêr**ah**

ORODNIK: s troposfêrami

IZVOR

prevzeto iz angl. *troposphere*, nem. *Troposphäre*, iz gr. *tropé* 'obrat, smer' + †(atmo)sfera

trót tróta samostalnik moškega spola [trót]

POMEN

1. samec čebele

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Troti* se izležejo iz neoplojenih jajčec in nimajo žela in organov za zbiranje hrane.
- Matico oplodijo *troti* med letom, ki ga imenujemo svatbeni let.
- *Troti* živijo samo nekaj tednov.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Naloga *trotov* ni samo oploditev matice, kot misli večina ljudi, temveč pomagajo tudi pri ogrevanju in hlajenju čebeljega gnezda.
- Seme *trotov* ima matica spravljeno v semenski vrečki, v kateri je nekaj milijonov semenčic.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

- *Troti* v enem panju v sezoni porabijo do 6,9 kg medu.

▶ priredna zveza

trot in delavka, trot in matica

- Matica uravnava število delavk, *trotov* in novih matic v panju tako, da leže dve vrsti jajčec.

2. slabšalno neumen, omejen človek

- Kaj takega pride lahko na misel samo *trotu*, ki ne zna niti brati velikih črk.
- Politični dogodek je zgolj osnova za tisto, kar mi je pozabilo zapreti usta in sem kot kakšen *trot* prebirala besedo za besedo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[trót]

IPA: [ˈtro:t]

tonemski

[trôt]

IPA: [tró:t]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: trót

RODILNIK: tróta

DAJALNIK: trótu

TOŽILNIK: tróta

MESTNIK: pri trótu

ORODNIK: s trótom

dvojina

IMENOVALNIK: tróta

RODILNIK: trótov

DAJALNIK: trótoma

TOŽILNIK: tróta

MESTNIK: pri trótih

ORODNIK: s trótoma

množina

IMENOVALNIK: tróti

RODILNIK: trótov

DAJALNIK: trótom

TOŽILNIK: tróte

MESTNIK: pri trótih

ORODNIK: s tróti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: trôt

RODILNIK: trôta

DAJALNIK: trôtu

TOŽILNIK: trôta

MESTNIK: pri trôtu

ORODNIK: s trôtom

dvojina

IMENOVALNIK: trôta

RODILNIK: trôtov

DAJALNIK: trôtoma

TOŽILNIK: trôta

MESTNIK: pri trôtih

ORODNIK: s trôtoma

množina

IMENOVALNIK: trôti

RODILNIK: trôtov

DAJALNIK: trôtom

TOŽILNIK: trôte

MESTNIK: pri trôtih

ORODNIK: s trôti

IZVOR

= hrv., srb. *trût*, nar. češ. *trout* < pslov. **trq̃t̃b*, sorodno z litov. *trãnas*, latv. *trans* iz ide. baze **tren-* k **dren-* 'brenčati, šumeti, zamolklo se oglašati', tako kot stvnem. *treno*, nem. *Drohne* 'trot'

tuberkulóza tuberkulóze samostalnik ženskega spola

[tuberkulóza]

POMEN

nalezljiva bakterijska bolezen, pri kateri se v tkivih, zlasti pljučih, pojavljajo krogličaste vnetne tvorbe; SIN.: jetika

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

bacil, bakterija, povzročitelj tuberkuloze | epidemija, pojavnost tuberkuloze | oblika tuberkuloze | odkrivanje tuberkuloze | pojavnost tuberkuloze | posledica tuberkuloze | zdravljenje tuberkuloze | znak tuberkuloze

- Zdravljenje *tuberkuloze* je dolgotrajno in bolnik mora redno jemati zdravila vsaj pol leta, po možnosti pod nadzorom medicinskega osebja.

- Tuberkuloza je nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo bacili *tuberkuloze*.
 - V mladosti sem prebolela težko obliko *tuberkuloze*.
 - Kljub zanesljivejšemu odkrivanju *tuberkuloze* žal še vedno ni na voljo zdravila, ki bi omogočilo hitro in preprosto zdravljenje te infekcijske bolezni.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
aktivna tuberkuloza | goveja tuberkuloza | kostna, kožna, pljučna tuberkuloza
- Cepili bodo le otroke, rojene materam z aktivno *tuberkulozo*.
 - Na eno nogo šepa, kar je posledica kostne *tuberkuloze*, ki jo je prebolela v mladosti.
 - Zdravniki dolgo niso verjeli, da bi bila pljučna *tuberkuloza* nalezljiva, saj nikakor niso mogli odkriti njenega povzročitelja.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
imeti tuberkulozo | povzročati tuberkulozo | preboleti tuberkulozo | zdraviti tuberkulozo
- Pri dvajsetih letih je prebolela *tuberkulozo*.
 - Obnovili so najstarejši del bolnišnice, kjer zdravijo obstruktivne pljučne bolezni in *tuberkulozo*.
- ▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**
boj proti tuberkulozi | cepivo, zdravilo proti tuberkulozi | cepljenje proti tuberkulozi
- Obvezno cepljenje proti *tuberkulozi* so opustili, ker ni bilo dovolj učinkovito.
 - Uživalcem drog je treba nuditi tudi zdravila proti *tuberkulozi*.
 - Osnova boja proti *tuberkulozi* je zgodnje zdravljenje s standardnimi zdravili, ki ne zahteva visoko razvitega zdravstvenega sistema.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
tuberkuloza se pojavi, pojavlja | tuberkuloza se prenaša, širi
- *Tuberkuloza* se prenaša z drobnimi kapljicnimi delci, ki nastajajo med kašljanjem, kihanjem in govorom oseb s kužno obliko tuberkuloze.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
bolnik s tuberkulozo | okužba s tuberkulozo
- Tudi danes niso deležni primernega zdravljenja vsi bolniki s *tuberkulozo*, s čimer so kršene temeljne človekove pravice.
 - Ker pri uspešnosti zdravstvene službe upoštevajo tudi to, ali v državi upada število bolnikov s *tuberkulozo*, lahko Slovenijo uvrstimo v države z dobro razvitim zdravstvenim sistemom.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**
bolehati, oboleti, zboleti za tuberkulozo | umirati, umreti za tuberkulozo
- Deset bolnikov je umrlo za *tuberkulozo*, dvajset zaradi drugih vzrokov.
- ▶ glag. + zaradi + **sam. beseda v rodilniku**
umreti zaradi tuberkuloze
- Umrj je zaradi *tuberkuloze*, star komaj 45 let.
- Že pri štirinajstih letih je postal trgovski pomočnik, vendar je moral zaradi *tuberkuloze* kmalu pustiti službo.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
okužiti se s tuberkulozo
- S *tuberkulozo* se kljub cepljenju lahko okužijo ali zbolijo vsi, ne glede na starost.
- ▶ glag. + proti + **sam. beseda v dajalniku**
cepiti proti tuberkulozi
- Otroke proti *tuberkulozi* cepimo že ob rojstvu.
- ▶ priredna zveza
tuberkuloza in aids, tuberkuloza in gripa, tuberkuloza in malarija, tuberkuloza in pljučnica
- Prizadeva si za preprečevanje in zatiranje endemičnih bolezni, kot sta malarija in *tuberkuloza*.
 - Antibiotiki so si sloves pridobili v letih, ko so ljudje umirali zaradi bakterijskih okužb oziroma bolezni, kot sta *tuberkuloza* in pljučnica.
 - *Tuberkuloza* ali jetika je dandanes najpogostejša nevarnejša nalezljiva bolezen pljuč, s katero se vsako leto na novo okuži približno devet milijonov ljudi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tuberkulóza]

IPA: [tuberku'lo:za]

tonemski

[tuberkulôza]

IPA: [tuberkuló:zà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tuberkulóza

RODILNIK: tuberkulóze

DAJALNIK: tuberkulózi

TOŽILNIK: tuberkulózo

MESTNIK: pri tuberkulózi

ORODNIK: s tuberkulózo

dvojina

IMENOVALNIK: tuberkulózi

RODILNIK: tuberkulóz

DAJALNIK: tuberkulózama

TOŽILNIK: tuberkulózi

MESTNIK: pri tuberkulózah

ORODNIK: s tuberkulózama

množina

IMENOVALNIK: tuberkulóze

RODILNIK: tuberkulóz

DAJALNIK: tuberkulózam

TOŽILNIK: tuberkulóze

MESTNIK: pri tuberkulózah

ORODNIK: s tuberkulózami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tuberkulôza
RODILNIK: tuberkulôze
DAJALNIK: tuberkulôzi
TOŽILNIK: tuberkulôzo
MESTNIK: pri tuberkulôzi
ORODNIK: s tuberkulôzo

dvojina

IMENOVALNIK: tuberkulôzi
RODILNIK: tuberkulôz
DAJALNIK: tuberkulôzama
TOŽILNIK: tuberkulôzi
MESTNIK: pri tuberkulôzah
ORODNIK: s tuberkulôzama

množina

IMENOVALNIK: tuberkulôze
RODILNIK: tuberkulôz
DAJALNIK: tuberkulôzam
TOŽILNIK: tuberkulôze
MESTNIK: pri tuberkulôzah
ORODNIK: s tuberkulôzami

IZVOR

prevzeto iz novolat. *tuberculosis*, iz lat. *tūberculum* 'majhna grba, tvor', iz *tūber* 'grba, oteklina, tvor', sorodno s *tumēre* 'otekati', zaradi vozličastih izrastkov celic, ki se pojavijo na obolelem tkivu

tukán tukána in **túkan** túkana samostalnik moškega spola
[tukán] in [túkan]

POMEN

ptica z velikim živobarvnim kljunom in navadno črnim perjem po telesu ter belim, rumenim perjem po sprednjem delu glave in vratu, po izvoru iz Južne in Srednje Amerike; primerjaj lat.

Ramphastos

- Med najbolj pisane predstavnike ptičjega sveta spadajo številne papige in *tukani*.
- V krošnjah visokih tropskih dreves so se spreletavali *tukani* in zagnali vik in krik, ko se je v zraku pojavil par orlov.
- Skrit v krošnji *tukan* opazuje priletavanje in odletavanje kolibrijev in tako ugotovi, kje imajo skrito gnezdo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tukán] in [túkan]

IPA: [tu'ka:n] in ['tu:kan]

tonemski

[tukân] in [tûkan]

IPA: [tuká:n] in [tú:kàn]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tukán

RODILNIK: tukána
DAJALNIK: tukánu
TOŽILNIK: tukána
MESTNIK: pri tukánu
ORODNIK: s tukánom

dvojina

IMENOVALNIK: tukána
RODILNIK: tukánov
DAJALNIK: tukánoma
TOŽILNIK: tukána
MESTNIK: pri tukánih
ORODNIK: s tukánoma

množina

IMENOVALNIK: tukáni
RODILNIK: tukánov
DAJALNIK: tukánom
TOŽILNIK: tukáne
MESTNIK: pri tukánih
ORODNIK: s tukáni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tukân
RODILNIK: tukâna
DAJALNIK: tukânu
TOŽILNIK: tukâna
MESTNIK: pri tukânu
ORODNIK: s tukânom

dvojina

IMENOVALNIK: tukâna
RODILNIK: tukânov
DAJALNIK: tukânoma
TOŽILNIK: tukâna
MESTNIK: pri tukânih
ORODNIK: s tukânoma

množina

IMENOVALNIK: tukâni
RODILNIK: tukânov
DAJALNIK: tukânom
TOŽILNIK: tukâne
MESTNIK: pri tukânih
ORODNIK: s tukâni

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: túkan
RODILNIK: túkana
DAJALNIK: túkanu
TOŽILNIK: túkana
MESTNIK: pri túkanu
ORODNIK: s túkanom

dvojina

IMENOVALNIK: túkana
RODILNIK: túkanov
DAJALNIK: túkanoma
TOŽILNIK: túkana
MESTNIK: pri túkanih

ORODNIK: s túkanoma

množina

IMENOVALNIK: túkani

RODILNIK: túkanov

DAJALNIK: túkanom

TOŽILNIK: túkane

MESTNIK: pri túkanih

ORODNIK: s túkani

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tûkan

RODILNIK: tûkana

DAJALNIK: tûkanu

TOŽILNIK: tûkana

MESTNIK: pri tûkanu

ORODNIK: s tûkanom

dvojina

IMENOVALNIK: tûkana

RODILNIK: tûkanov

DAJALNIK: tûkanoma

TOŽILNIK: tûkana

MESTNIK: pri tûkanih

ORODNIK: s tûkanoma

množina

IMENOVALNIK: tûkani

RODILNIK: tûkanov

DAJALNIK: tûkanom

TOŽILNIK: tûkane

MESTNIK: pri tûkanih

ORODNIK: s tûkani

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Tukan* in) špan. *tucán* iz tup. in gvaran. *tuka(no)*

túndra túndre samostalnik ženskega spola [túndra]

POMEN

z mahovi, lišaji poraslo območje brez dreves nad tajgo v subpolarnih predelih Evrazije in Severne Amerike

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

arktična, kanadska, sibirski tundra

- Rjavi medved naseljuje široko območje od arktične *tundre* na severu do suhih in vročih puščav na jugu.
- Karibuji iz kanadske *tundre* živijo ponavadi v skupinah z okoli 100 posamezniki in zimo prebijejo v iskanju listja, trave in lišajev.
- Domnevajo, da v sibirski *tundri* leži deset milijonov zmrznjenih trupel mamutov.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

živeti v tundri

- Živita v mrzli kanadski *tundri* in se preživljata z lovom in prodajo kož.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

življenje v tundri

- Led arktičnega oceana se je skrčil, snežna odeja na kopnem je manjša, prav tako je manj trden trajni led v *tundri*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Tajga prehaja v *tundro* v širokem pasu.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Skoraj ena tretjina Sibirije leži znotraj polarnega kroga. Predvsem ob obalnih ravninah jo pokriva *tundra*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Preko Rusije se širijo pasovi *tundre* (na skrajnem severu), gozdov, stepe in rodovitnih območij.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku

- V *tundri* na obali Severnega ledenega morja rastejo mahovi, lišaji, različne zeliščne rastlinske vrste ter grmičevje.
- Tajgo, tako kot *tundro* na severu, pokriva pozimi globok sneg.

▶ priredna zveza

tundra in tajga

- Večina pokrajine je ujeta v neskončen prostran svet tajge in *tundre* ter v mogočne ledenike.
- Neandertalec je v zadnji ledeni dobi živel v *tundrah* in gozdovih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[túndra]

IPA: [ˈtuːndra]

tonemski

[tûndra]

IPA: [túːndrà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: túndra

RODILNIK: túndre

DAJALNIK: túndri

TOŽILNIK: túndro

MESTNIK: pri túndri

ORODNIK: s túndro

dvojina

IMENOVALNIK: túndri

RODILNIK: túnder

DAJALNIK: túndrama

TOŽILNIK: túndri

MESTNIK: pri túndrah

ORODNIK: s túndrama

množina

IMENOVALNIK: túndre

RODILNIK: túnder

DAJALNIK: túndram

TOŽILNIK: túndre

MESTNIK: pri túndrah

ORODNIK: s túndrami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tundra
RODILNIK: tundra
DAJALNIK: tundra
TOŽILNIK: tundra
MESTNIK: pri tundra
ORODNIK: s tundra

dvojina

IMENOVALNIK: tundra
RODILNIK: tundra
DAJALNIK: tundra
TOŽILNIK: tundra
MESTNIK: pri tundra
ORODNIK: s tundra

množina

IMENOVALNIK: tundra
RODILNIK: tundra
DAJALNIK: tundra
TOŽILNIK: tundra
MESTNIK: pri tundra
ORODNIK: s tundra

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Tundra* in) rus. *tundra* iz fin. *tunturi* 'planota brez drevja'

varán varána samostalnik moškega spola [varán]

POMEN

večji kuščar s preklanim jezikom, krepkim, dolgim vratom in močnimi nogami s kremplji, ki živi v tropskih in subtropskih krajih; primerjaj lat.

Varanus

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Na poti skozi goščavo številne table opozarjajo na navzočnost divjih *varanov*.
- Zanimanje in radovednost zbuja predvsem afriški *varani* in raznovrstne koralne ribice.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Varan* voha tako, da sunkoma izteguje jezik in tako »okuša« zrak.
- *Varani* imajo podolgovato telo, njihove značilnosti pa so tudi dolg vrat, dolga glava in dolg rep.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Kuščarja so fotografirali že konec junija lani, a so šele sedaj potrdili, da gre res za novo vrsto *varanov*.
- Iz sline *varana* je izločil neki protein, na podlagi tega odkritja pa bi lahko razvili novo zdravilo.

...

- Med hojo po gozdu srečamo tudi *varane*, ki se leno umikajo med krošnje evkaliptusov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[varán]

IPA: [va'ra:n]

tonemski

[varán]

IPA: [va'ra:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: varán
RODILNIK: varána
DAJALNIK: varánu
TOŽILNIK: varána
MESTNIK: pri varánu
ORODNIK: z varánom

dvojina

IMENOVALNIK: varána
RODILNIK: varánov
DAJALNIK: varánoma
TOŽILNIK: varána
MESTNIK: pri varánih
ORODNIK: z varánoma

množina

IMENOVALNIK: varáni
RODILNIK: varánov
DAJALNIK: varánom
TOŽILNIK: varáne
MESTNIK: pri varánih
ORODNIK: z varáni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: varán
RODILNIK: varána
DAJALNIK: varánu
TOŽILNIK: varána
MESTNIK: pri varánu
ORODNIK: z varánom

dvojina

IMENOVALNIK: varána
RODILNIK: varánov
DAJALNIK: varánoma
TOŽILNIK: varána
MESTNIK: pri varánih
ORODNIK: z varánoma

množina

IMENOVALNIK: varáni
RODILNIK: varánov
DAJALNIK: varánom
TOŽILNIK: varáne
MESTNIK: pri varánih
ORODNIK: z varáni

STALNE ZVEZE

komodoški varan

iz zoologije velik varan z ostrimi zakrivljenimi zobmi, ki živi na več manjših indonezijskih otokih, zlasti

Komodu; primerjaj lat. *Varanus komodoensis*; SIN.: komodoški zmaj

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Komodoški varani* so največji kuščarji na svetu, v dolžino zrastejo do tri metre in tehtajo do 140 kilogramov.

...

- Po obisku Rince smo *komodoške varane* želeli poiskati tudi na otoku Komodo, po katerem so dobili ime.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Waran* in frc. *varan* iz arab. *waran*

varicella varicelle samostalnik ženskega spola [varičéla]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[varičéla]

IPA: [vari'tʃe:la]

tonemski

[varičêla]

IPA: [varitʃé:là]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: varicella

jakostni [varičéla]

tonemski [varičêla]

RODILNIK: varicelle

jakostni [varičéle]

tonemski [varičêle]

DAJALNIK: varicelli

jakostni [varičéli]

tonemski [varičêli]

TOŽILNIK: varicello

jakostni [varičélo]

tonemski [varičêlo]

MESTNIK: pri varicelli

jakostni [pri varičéli]

tonemski [pri varičêli]

ORODNIK: z varicello

jakostni [z varičélo]

tonemski [z varičêlo]

dvojina

IMENOVALNIK: varicelli

jakostni [varičéli]

tonemski [varičêli]

RODILNIK: varicell

jakostni [varičél]

tonemski [varičêl]

DAJALNIK: varicellama

jakostni [varičélama]

tonemski [varičêlama]

TOŽILNIK: varicelli

jakostni [varičéli]

tonemski [varičêli]

MESTNIK: pri varicellah

jakostni [pri varičélah]

tonemski [pri varičêlah]

ORODNIK: z varicellama

jakostni [z varičélama]

tonemski [z varičêlama]

množina

IMENOVALNIK: varicelle

jakostni [varičéle]

tonemski [varičêle]

RODILNIK: varicell

jakostni [varičél]

tonemski [varičêl]

DAJALNIK: varicellam

jakostni [varičélam]

tonemski [varičêlam]

TOŽILNIK: varicelle

jakostni [varičéle]

tonemski [varičêle]

MESTNIK: pri varicellah

jakostni [pri varičélah]

tonemski [pri varičêlah]

ORODNIK: z varicellami

jakostni [z varičélami]

tonemski [z varičêlami]

STALNE ZVEZE

varicella zoster

iz medicine virus, ki ob prvi okužbi povzroča norice, ob ponovni aktivaciji pa pasovca

- Najpogostejšo bolezen otroške dobe povzroča okužba z virusom *varicella zoster*.
- Virus *varicella zoster* je zelo kužen, saj se norice prenašajo z neposrednim stikom s kožnimi spremembami zbolelega, kapljično in po zraku.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *varicella* k srlat. *variola* iz lat. *varius* v pomenu 'lisast, pikast'

vážič vážiča samostalnik moškega spola [vážič]

POMEN

knjižno pogovorno kdor se (rad) pretirano hvali, izpostavlja s svojimi dejanji, dosežki, premoženjem; SIN.: bahač

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Za njih mislijo, da so navadni *važiči*, ki se v življenju želijo postavljati s hitrimi avti.
- Z enim stavkom in ustrezno razlago boste osupnili tudi največjega nogometnega *važiča* v vaši družbi.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Važič* se zdaj dela, kot da me ne pozna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vážič]

IPA: [ˈva:ʒitʃ]

tonemski

[vâžič]

IPA: [vâ:ʒitʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vážič

RODILNIK: vážiča

DAJALNIK: vážiču

TOŽILNIK: vážiča

MESTNIK: pri vážiču

ORODNIK: z vážičem

dvojina

IMENOVALNIK: vážiča

RODILNIK: vážičev

DAJALNIK: vážičema

TOŽILNIK: vážiča

MESTNIK: pri vážičih

ORODNIK: z vážičema

množina

IMENOVALNIK: vážiči

RODILNIK: vážičev

DAJALNIK: vážičem

TOŽILNIK: vážiče

MESTNIK: pri vážičih

ORODNIK: z vážiči

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vâžič

RODILNIK: vâžiča

DAJALNIK: vâžiču

TOŽILNIK: vâžiča

MESTNIK: pri vâžiču

ORODNIK: z vâžičem

dvojina

IMENOVALNIK: vâžiča

RODILNIK: vâžičev

DAJALNIK: vâžičema

TOŽILNIK: vâžiča

MESTNIK: pri vâžičih

ORODNIK: z vâžičema

množina

IMENOVALNIK: vâžiči

RODILNIK: vâžičev

DAJALNIK: vâžičem

TOŽILNIK: vâžiče

MESTNIK: pri vâžičih

ORODNIK: z vâžiči

BESEDOTVORJE

feminativ: važička

IZVOR

↑važiti se

vážička vážičke samostalnik ženskega spola [vážička]

POMEN

knjižno pogovorno ženska, ki se (rada) pretirano hvali, izpostavlja s svojimi dejanji, dosežki, premoženjem

- Nič nimam proti njej, ampak zdi se mi, da me ima za *važičko*.
- Zdi se mi, da mi vloge hudob in *važičk* veliko bolj ležijo kot vloge skromnih, ponižnih in plašnih deklic.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vážička]

IPA: [ˈva:ʒitʃka]

tonemski

[vâžička]

IPA: [vâ:ʒitʃka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vážička

RODILNIK: vážičke

DAJALNIK: vážički

TOŽILNIK: vážičko

MESTNIK: pri vážički

ORODNIK: z vážičko

dvojina

IMENOVALNIK: vážički

RODILNIK: vážičk

DAJALNIK: vážičkama

TOŽILNIK: vážički

MESTNIK: pri vážičkah

ORODNIK: z vážičkama

množina

IMENOVALNIK: vážičke

RODILNIK: vážičk

DAJALNIK: vážičkam

TOŽILNIK: vážičke

MESTNIK: pri vážičkah

ORODNIK: z vážičkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vâžička

RODILNIK: vâžičke

DAJALNIK: vâžički

TOŽILNIK: vâžičko

MESTNIK: pri vâžički

ORODNIK: z vâžičko

dvojina

IMENOVALNIK: vâžički

RODILNIK: vâžičk

DAJALNIK: vâžičkama
TOŽILNIK: vâžički
MESTNIK: pri vâžičkah
ORODNIK: z vâžičkama

množina

IMENOVALNIK: vâžičke
RODILNIK: vâžičk
DAJALNIK: vâžičkam
TOŽILNIK: vâžičke
MESTNIK: pri vâžičkah
ORODNIK: z vâžičkami

IZVOR

↑važič

večerjati večerjam nedovršni glagol [večérjati]

POMEN

1. jesti večerjo

▶ prisl. + glag.

mirno večerjati | nocoj, sinoči večerjati | pogosto, redno večerjati | pozno večerjati | skupaj večerjati

▪ Mirno so *večerjali* in nihče se ni zmenil za telefon, ki je medtem pozvonil kar devetkrat.

▪ Prav nič si ne želim klepetanja in izmenjevanja vljudnostnih fraz s popolnimi neznanci, ki bodo nocoj tu *večerjali*.

▪ Ko nimam dovolj časa za kuhanje, se odpravim ven; redno *večerjam* in kosim v različnih restavracijah.

▪ Skupaj sta *večerjala* dvakrat, trikrat na teden.

▶ glag. + v + sam. beseda v mestniku

večerjati v ČIGAVI družbi | večerjati v gostilni, lokalu, restavraciji | večerjati v hotelu, klubu | večerjati v miru

▪ Številni gostje, ki so *večerjali* v restavraciji, so ob njegovem petju nenadoma popolnoma utihnili in mu prisluhnil.

▪ Odločila sva se, da bova *večerjala* v majhnem družinskem hotelu.

▪ Najraje imam večere, ko v miru *večerjava* ob televiziji.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

večerjati z družino, s starši | večerjati z moškim | večerjati s predsednikom | večerjati s prijatelji, prijateljico

▪ Ob pol osmih *večerja* z družino in to je zanj najpomembnejši del dneva.

▪ Zakonca sta *večerjala* s prijatelji v bližnji restavraciji.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

družina večerja | gostje večerjajo

▪ Bilo je nekaj minut do osmih, družina je *večerjala*.

▪ Zabava na terasi se je že pričela, orkester je igral nežne melodije, gostje so *večerjali*, pili, se zabavali in plesali.

▶ glag. + glag. v nedoločniku

hoteti, želeli večerjati | ne moči večerjati

▪ Razložil je, da v restavraciji strežejo do polnoči in da je v primeru, da želim *večerjati* v svojem kupeju, dovolj, če pozvonim.

▪ Ves večer ji je bilo slabo in ni mogla *večerjati*.

▶ glag. + prid. beseda v imenovalniku večerjati sam

▪ Grof je *večerjal* sam. Šef kuhinje je poskrbel za izvrstno večerjo, čeprav ga niso pričakovali.

▶ glag. + na + sam. beseda v mestniku večerjati na terasi

▪ *Večerjamo* na terasi s pogledom na morje.

▶ glag. + ob + sam. beseda v mestniku večerjati ob svečah

▪ *Večerjajte* ob svečah – tudi doma.

▶ glag. + pri + sam. beseda v mestniku

▪ Že prej se je domenil s princem, da bosta *večerjala* pri njegovem prijatelju.

▶ priredna zveza

večerjati in kositi, večerjati in zajtrkovati

▪ V dvajset kvadratov veliki sobi dnevno izmenično kosi in *večerja* trideset ljudi.

▪ Običajno na počitnicah obilno zajtrkujemo in *večerjamo*, na kosilo pa pozabimo.

1.1. jesti za večerjo

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

▪ Gostje so *večerjali* škampe, pečeno mečarico, artičoke, zatem limonin sladoled z brusnicami.

▪ Med pogovorom sva *večerjala* kuhan krompir in surovo maslo.

▪ *Večerjajte* sadje, jogurt s kosom kruha ali solato s trdo kuhanim jajcem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[večérjati]

IPA: [ve'tʃe:rjati]

tonemski

[večêrjati]

IPA: [ve'tʃé:rjàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: večérjati

NAMENILNIK: večérjat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: večérjam

2. OSEBA: večérjaš

3. OSEBA: večérja

dvojina

1. OSEBA: večérjava

2. OSEBA: večérjata

3. OSEBA: večérjata

množina

1. OSEBA: večérjamo

2. OSEBA: večérjate
3. OSEBA: večérjajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: večérjaj

dvojina

1. OSEBA: večérjajva
2. OSEBA: večérjajta

množina

1. OSEBA: večérjajmo
2. OSEBA: večérjajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: večérjal
DVOJINA: večérjala
MNOŽINA: večérjali

ženski spol

EDNINA: večérjala
DVOJINA: večérjali
MNOŽINA: večérjale

srednji spol

EDNINA: večérjalo
DVOJINA: večérjali
MNOŽINA: večérjala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: večerjajóč
RODILNIK: večerjajóčega
DAJALNIK: večerjajóčemu
TOŽILNIK: večerjajóč
živo večerjajóčega
MESTNIK: pri večerjajóčem
ORODNIK: z večerjajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: večerjajóča
RODILNIK: večerjajóčih
DAJALNIK: večerjajóčima
TOŽILNIK: večerjajóča
MESTNIK: pri večerjajóčih
ORODNIK: z večerjajóčima

množina

IMENOVALNIK: večerjajóči
RODILNIK: večerjajóčih
DAJALNIK: večerjajóčim
TOŽILNIK: večerjajóče
MESTNIK: pri večerjajóčih
ORODNIK: z večerjajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: večerjajóča
RODILNIK: večerjajóče
DAJALNIK: večerjajóči
TOŽILNIK: večerjajóčo
MESTNIK: pri večerjajóči
ORODNIK: z večerjajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: večerjajóči
RODILNIK: večerjajóčih
DAJALNIK: večerjajóčima
TOŽILNIK: večerjajóči
MESTNIK: pri večerjajóčih
ORODNIK: z večerjajóčima

množina

IMENOVALNIK: večerjajóče
RODILNIK: večerjajóčih
DAJALNIK: večerjajóčim
TOŽILNIK: večerjajóče
MESTNIK: pri večerjajóčih
ORODNIK: z večerjajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: večerjajóče
RODILNIK: večerjajóčega
DAJALNIK: večerjajóčemu
TOŽILNIK: večerjajóče
MESTNIK: pri večerjajóčem
ORODNIK: z večerjajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: večerjajóči
RODILNIK: večerjajóčih
DAJALNIK: večerjajóčima
TOŽILNIK: večerjajóči
MESTNIK: pri večerjajóčih
ORODNIK: z večerjajóčima

množina

IMENOVALNIK: večerjajóča
RODILNIK: večerjajóčih
DAJALNIK: večerjajóčim
TOŽILNIK: večerjajóča
MESTNIK: pri večerjajóčih
ORODNIK: z večerjajóčimi

DELEŽJE NA -aje: večerjájje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: večérjanje
RODILNIK: večérjanja
DAJALNIK: večérjanju
TOŽILNIK: večérjanje
MESTNIK: pri večérjanju
ORODNIK: z večérjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: večérjanji
RODILNIK: večérjanj
DAJALNIK: večérjanjema
TOŽILNIK: večérjanji
MESTNIK: pri večérjanjih
ORODNIK: z večérjanjema

množina

IMENOVALNIK: večérjanja
RODILNIK: večérjanj
DAJALNIK: večérjanjem

TOŽILNIK: večerjanja
MESTNIK: pri večerjanjih
ORODNIK: z večerjanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: večerjati
NAMENILNIK: večerjat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: večerjam
2. OSEBA: večerjaš
3. OSEBA: večerja

dvojina

1. OSEBA: večerjava
2. OSEBA: večerjata
3. OSEBA: večerjata

množina

1. OSEBA: večerjamo
2. OSEBA: večerjate
3. OSEBA: večerjajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: večerjaj

dvojina

1. OSEBA: večerjavva
2. OSEBA: večerjavta

množina

1. OSEBA: večerjavmo
2. OSEBA: večerjavte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: večerjal
DVOJINA: večerjala
MNOŽINA: večerjali

ženski spol

EDNINA: večerjala
DVOJINA: večerjali
MNOŽINA: večerjale

srednji spol

EDNINA: večerjalo
DVOJINA: večerjali
MNOŽINA: večerjala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: večerjajôč tudi večerjajôč
RODILNIK: večerjajôčega
DAJALNIK: večerjajôčemu
TOŽILNIK: večerjajôč tudi večerjajôč
živo večerjajôčega
MESTNIK: pri večerjajôčem
ORODNIK: z večerjajôčim

dvojina

IMENOVANIK: večerjavôča
RODILNIK: večerjavôčih
DAJALNIK: večerjavôčima
TOŽILNIK: večerjavôča

MESTNIK: pri večerjavôčih
ORODNIK: z večerjavôčima

množina

IMENOVANIK: večerjavôči
RODILNIK: večerjavôčih
DAJALNIK: večerjavôčim
TOŽILNIK: večerjavôče
MESTNIK: pri večerjavôčih
ORODNIK: z večerjavôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: večerjavôča
RODILNIK: večerjavôče
DAJALNIK: večerjavôči
TOŽILNIK: večerjavôčo
MESTNIK: pri večerjavôči
ORODNIK: z večerjavôčo

dvojina

IMENOVANIK: večerjavôči
RODILNIK: večerjavôčih
DAJALNIK: večerjavôčima
TOŽILNIK: večerjavôči
MESTNIK: pri večerjavôčih
ORODNIK: z večerjavôčima

množina

IMENOVANIK: večerjavôče
RODILNIK: večerjavôčih
DAJALNIK: večerjavôčim
TOŽILNIK: večerjavôče
MESTNIK: pri večerjavôčih
ORODNIK: z večerjavôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: večerjavôče
RODILNIK: večerjavôčega
DAJALNIK: večerjavôčemu
TOŽILNIK: večerjavôče
MESTNIK: pri večerjavôčem
ORODNIK: z večerjavôčim

dvojina

IMENOVANIK: večerjavôči
RODILNIK: večerjavôčih
DAJALNIK: večerjavôčima
TOŽILNIK: večerjavôči
MESTNIK: pri večerjavôčih
ORODNIK: z večerjavôčima

množina

IMENOVANIK: večerjavôča
RODILNIK: večerjavôčih
DAJALNIK: večerjavôčim
TOŽILNIK: večerjavôča
MESTNIK: pri večerjavôčih
ORODNIK: z večerjavôčimi

DELEŽJE NA -aje: večerjavje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: večerjanje
RODILNIK: večerjanja
DAJALNIK: večerjanju
TOŽILNIK: večerjanje
MESTNIK: pri večerjanju
ORODNIK: z večerjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: večerjanji
RODILNIK: večerjanj
DAJALNIK: večerjanjema
TOŽILNIK: večerjanji
MESTNIK: pri večerjanjih
ORODNIK: z večerjanjema

množina

IMENOVALNIK: večerjanja
RODILNIK: večerjanj
DAJALNIK: večerjanjem
TOŽILNIK: večerjanja
MESTNIK: pri večerjanjih
ORODNIK: z večerjanji

IZVOR

↑večerja

vlák vláka samostalnik moškega spola [włák]

POMEN

navadno po železnih tirih vozeče vozilo iz med seboj povezanih vagonov, ki jih vleče lokomotiva

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

direktni vlak | dizelski, električni, elektromotorni, motorni, parni vlak | dolg vlak | drveč, počasen vlak | izredni, posebni, redni vlak | iztirjen vlak | jutranji, nočni, večerni vlak | kontejnerski, potniški, tovorni vlak | kopalni, smučarski, turistični vlak | lokalni, medmestni, mednarodni, primestni, regionalni vlak | luksuzni, navadni vlak | nagibni vlak | napačen, pravi vlak | naslednji, prvi, zadnji vlak | nov, sodoben, star vlak | podzemni vlak | poln vlak | ozkotirni vlak | prihajajoči, stoječi, vozeči vlak

- Prvi *vlak*, ki je pripeljal, je bil nabito poln.
- Se je kateri od otrok že kdaj peljal s parnim *vlakom* ali ga vsaj videl?
- Z novim voznim redom naj bi se zmanjšalo število potniških *vlakov* na lokalnih progah ob sobotah in nedeljah.
- Moderni *vlak*i na razdaljah do tisoč kilometrov so že zelo resna konkurenca letalom.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

garnitura, kompozicija, konec, vagon vlaka | hitrost vlaka | iztirjenje, nesreča, trčenje vlaka | kolo, okno vlaka | kupe, razred vlaka | model, vrsta vlaka | odhod, prihod vlaka | postanek, vožnja vlaka | potnik, strojevodja, voznik vlaka | razbitine vlaka | rop vlaka | vozni red vlaka | zamuda vlaka | zasedenost vlaka | zaviranje vlaka

- Iskrenje pod kolesi *vlaka* je zažgalo travo in suho grmičevje.
- Presenečena sem nad novim voznim redom *vlakov*, ukinitve nekaterih povezav se mi zdijo nerazumljive.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vlak čaka, stoji, (se) ustavi, ustavlja | vlak drvi | vlak pelje, potuje, vozi | vlak (se) iztiri, trči | vlak krene, odpelje, spelje, zapelje KAM | vlak povezuje KAJ | vlak povozi KOGA, zadene KOGA, KAJ, zbije KOGA | vlak se približuje, prihaja, pripelje, prispe | vlak prisopiha, sopiha | vlak zamuja

- *Vlak* vozi vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.
- Po odhodu z glavne železniške postaje potuje *vlak* najprej skozi predmestja.
- Zaslišal se je žvižg in *vlak* je potegnil.
- *Vlak* bo povezoval mesto s termami s šestimi rednimi prevozi.
- *Vlak* je pripeljal z dvajsetminutno zamudo.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

oditi, odpeljati se, odpotovati, odpraviti se z vlakom | peljati se, potovati, voziti se z vlakom | prepeljati KOGA, KAJ, prevažati (se) z vlakom | pripeljati se, pripotovati, prispeti, priti z vlakom | vračati, vrniti se z vlakom

- Otroci do šestega leta se z *vlak*i vozijo zastoj.
- Na ogled se podajte z *vlakom*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

čakati, počakati na vlak | muditi se KOMU na vlak | naložiti KAJ na vlak | povzpeti se, usesti se, vkrcati se, vstopati na vlak | prestopiti na KATERI vlak

- Vozovnice morate kupiti na postaji, preden greste na *vlak*.
- S fantom sta z nahrbtniki skočila na *vlak* in po 46 urah vožnje prispela v Turčijo.
- V Beogradu prestopite na dnevni *vlak* do Skopja.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

izlet, popotovanje, potovanje z vlakom | pot, prevoz, vožnja z vlakom | trčenje z vlakom

- S cenovnega vidika so prevozi z *vlakom* še vedno precej bolj ugodni kot avtobusni prevozi.
- Čeprav je *vožnja* z vlakom trajala dobre pol dneva, nam je hitro minila.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

spregle dati vlak | ujeti, zamuditi vlak | ustaviti vlak

- Tako hiti, kot da bi morala že čez nekaj minut ujeti *vlak* ali letalo.
- Strojvodja je zadnji hip ustavil *vlak*.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

gneča na vlaku | potnik, sprevodnik na vlaku | požar na vlaku | sedež na vlaku

- Zaradi gneče na *vlak*u so potniki težko vstopali in izstopali.
- Z jutrišnjim dnem ukinjajo vrsto popustov za potnike na *vlak*ih.
- Svetujemo vam, da pohitite s prijavo, saj je število sedežev na *vlak*u omejeno.

- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**
čakanje na vlak
 - Med čakanjem na *vlak* so si obiskovalci lahko krajšali čas s predstavo.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
karta, vozovnica za vlak
 - Vodnik svetuje, da si pravočasno kupite povratno *vozovnico* za vlak.
- ▶ priredna zveza
vlak ali avto, vlak ali avtomobil, vlak ali letalo | vlak in avtobus, vlak in ladja, vlak in tovornjak
 - Živali najlažje prenašajo vožnjo s klimatiziranim osebnim avtomobilom, seveda pa lahko potujejo tudi z letalom ali *vlakom*.
 - Tudi na dolge poti se odpravijo bodisi z avtomobilom ali *vlakom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vlák]

IPA: [ˈvl̩a:k]

tonemski

[vlák]

IPA: [vl̩á:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vlák

RODILNIK: vláka

DAJALNIK: vláku

TOŽILNIK: vlák

MESTNIK: pri vláku

ORODNIK: z vlákom

dvojina

IMENOVALNIK: vláka

RODILNIK: vlákov

DAJALNIK: vlákoma

TOŽILNIK: vláka

MESTNIK: pri vlákih

ORODNIK: z vlákoma

množina

IMENOVALNIK: vláki

RODILNIK: vlákov

DAJALNIK: vlákom

TOŽILNIK: vláke

MESTNIK: pri vlákih

ORODNIK: z vláki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vlák

RODILNIK: vláka

DAJALNIK: vláku

TOŽILNIK: vlák

MESTNIK: pri vláku

ORODNIK: z vlákom

dvojina

IMENOVALNIK: vláka

RODILNIK: vlákov

DAJALNIK: vlákoma

TOŽILNIK: vláka

MESTNIK: pri vlákih

ORODNIK: z vlákoma

množina

IMENOVALNIK: vláki

RODILNIK: vlákov

DAJALNIK: vlákom

TOŽILNIK: vláke

MESTNIK: pri vlákih

ORODNIK: z vláki

STALNE ZVEZE

ekspresni vlak

potniški vlak, ki vozi z višjo hitrostjo in ustavlja le na večjih, pomembnejših postajah; SIN.: brzovlak, hitri vlak

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Večerni *ekspresni vlak* je imel dve uri zamude.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Ekspresni vlak* je trčil v stoječi tovorni vlak.

hitri vlak

potniški vlak, ki vozi z višjo hitrostjo in ustavlja le na večjih, pomembnejših postajah; SIN.: brzovlak, ekspresni vlak

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

nesreča hitrega vlaka | omrežje hitrih vlakov | proga hitrega vlaka | strojevodja hitrega vlaka

▪ Nesreča *hitrega vlaka* ni bila edino včerajšnje iztirjenje.

▪ Država gradi najhitrejše omrežje *hitrih vlakov* na svetu.

▪ Na Kitajskem so odprli novo progo *hitrih vlakov*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

evropski, francoski, japonski, nemški hitri vlak | nov, sodoben hitri vlak

▪ Svetovni rekorder med navadnimi vlaki je še vedno francoski *hitri vlak* TGV, ki je leta 1991 dosegel rekord s hitrostjo 515,3 kilometra na uro.

▪ Modernizirajo se in kupujejo sodobne *hitre vlake*, ki zahtevajo veliko sprememb na različnih odsekih proge.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

hitri vlak (se) iztiri | hitri vlak povezuje KAJ | hitri vlak vozi

▪ Iz Pariza v Bruselj potuje *hitri vlak* eno uro in petindvajset minut, za razdaljo Bruselj–London pa so potrebne le tri ure časa.

▪ Za okoli 200-kilometrsko razdaljo bo novi *hitri vlak* potreboval približno 45 minut.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

proga za hitri vlak

- Potniški vlak je trčil v tovornjak, ki je stal na gradbišču proge za *hitre vlake*.
- Ob sejmišču so zgradili postajo za *hitre vlake*.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Izračuni kažejo, da je s časovnega vidika potovanje s *hitrim vlakom* po Zahodni Evropi navadno smotrnejša izbira kot letalo, če potujemo na razdaljah do 600 km.
 - Zaradi stavke se je za tretjino zmanjšal promet s *hitrimi vlaki* med večjimi mesti, mednarodne povezave pa niso bile bistveno prizadete.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - V Evropi že okoli 12 odstotkov vseh potnikov na dolgih relacijah potuje s *hitrimi vlaki*.
 - Z letališča se je do središča mesta pripeljal s *hitrim vlakom*.
- ▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**
 - Vozila in potnike vkrcajo na *hitri vlak*, ki potrebuje okoli 30 minut za vožnjo med Veliko Britanijo in Francijo.

lebdeči vlak

- zelo hiter vlak z vgrajenimi močnimi magneti, ki se zaradi magnetnega polja med vlakom in tirnicami dvigne nad progo; SIN.: magnetni vlak
- Nad zemljo brzi *lebdeči vlak*, ki bo obiskovalce iger vozil do kitajskega zidu.
 - Prvi *lebdeči vlak* so razvili v Veliki Britaniji.

magnetni vlak

- zelo hiter vlak z vgrajenimi močnimi magneti, ki se zaradi magnetnega polja med vlakom in tirnicami dvigne nad progo; SIN.: lebdeči vlak
- V Singapuru vozi *magnetni vlak* do letališča; njegova hitrost je okrog 430 km/h.
 - Na posebej prirejeni progi je prototip japonskega *magnetnega vlaka* s 521 kilometri na uro včeraj postavil nov svetovni rekord v hitrosti.

muzejski vlak

- starejši vlak, navadno s parno lokomotivo, ki ni več v rednem obratovanju in na nekaterih relacijah vozi v turistične namene
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
 - muzejski vlak pripelje, prisopiha | muzejski vlak vozi
 - Za ta dogodek bo v Ljubljano prisopihal tudi *muzejski vlak*.
 - Na tej progi *muzejski vlak* vozi vsak četrtek od junija do septembra.
 - Pozno popoldne je nazaj proti Ljubljani odpeljal morda zadnji počitniški *muzejski vlak*.
 - ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem**
 - potniki muzejskega vlaka | prihod, vožnja muzejskega vlaka

- S prihodom *muzejskega vlaka* na železniško postajo so prejšnji petek počastili 100 let železnice.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - izlet z muzejskim vlakom | vožnja z muzejskim vlakom
 - Otrokom in odraslim je vožnja z *muzejskim vlakom* napravila deževen dan vesel.

oprtni vlak

vlak za prevoz tovornih vozil

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
 - oprtni vlak vozi
 - Po slovenskih tirih vozijo *oprtni vlaki* od leta 1974, ko so začeli voziti med Ljubljano in Münchnom.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem**
 - uporaba oprtnega vlaka
 - Cestni tovorni promet narašča, število in uporaba *oprtnih vlakov*, na katere naj bi se po nekaterih zamislih preselila tovorna vozila, kljub drugačnim načrtom upada.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - prevoz, vožnja z oprtnim vlakom
 - Stroški prevoza z *oprtnim vlakom* so enaki kot variabilni stroški prevoznikov po cesti.

...

- Začele so se priprave na gradnjo novih železniških predorov, po katerih bodo vozili s tovornjaki naloženi *oprtni vlaki*.

spalni vlak

vlak, navadno za daljša potovanja, ki je sestavljen iz vagonov z ležišči

- Potniki niso omejeni le na dan v vsakem izmed mest, saj njihova vozovnica velja pri številnih operaterjih *spalnih vlakov* po vsej Evropi.
- Nekateri se poslužujejo *spalnih vlakov*, na katerih se lahko udobno spi med vožnjo.

sprinterski vlak in šprinterski vlak

- iz športa formacija navadno enega za drugim vozečih kolesarjev iste ekipe, oblikovana zlasti iz taktičnih razlogov
- Kljub precejšnjemu prerivanju so moji klubski kolegi uspeli narediti *sprinterski vlak* in mi omogočili pot do zmage.s
 - Imamo tri močne sprinterje, zato smo na dirki skušali uigrati naš *sprinterski vlak*.

šprinterski vlak in sprinterski vlak

- iz športa formacija navadno enega za drugim vozečih kolesarjev iste ekipe, oblikovana zlasti iz taktičnih razlogov
- Za postavljanje *šprinterskega vlaka* morajo imeti kolesarji veliko izkušenj.

vlak smrti

1. vlaku podobno vozilo, navadno z odprtimi vagoni, ki z večjo hitrostjo vozi po železnici s strmimi vzponi, spusti, zlasti v zabaviščnem parku; SIN.: hitri vlakec, vlakec smrti

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** vožnja z vlakom smrti

- Družinica je preživljala zabavno popoldne, fanta pa sta predvsem uživala v igrich in vožnjah z *vlakom smrti*.

...

- Z bratom sva kar po nekajkrat stala v vrsti, da sva se lahko vozila z *vlakom smrti*.
- Šel sem tudi na *vlak smrti*, enega hujših, in ugotovil, da to ni zame.
- Hodila sva v zabaviščne parke in bila prva v vrsti za *vlak smrti*.

2. vlak, ki je v času nacizma prevažal internirance v koncentracijska taborišča

- Nekoč se je povzpел na *vlak smrti* in prisilil nemške vojake, da so izpustili 80 Židov, ki so jih aretirali, čeprav so imeli turške dokumente.
- Pred sodiščem je priznal, da je sodeloval pri organizaciji *vlakov smrti*, zanikal pa je, da bi to pomenilo sodelovanje pri umoru.

FRAZEOLOGIJA

loviti zadnji vlak (za kaj)

prizadevati si izkoristiti zadnjo, ključno priložnost za doseg cilja

- Gostitelji *lovijo zadnji vlak* za ligo prvakov.
- Podjetja se sicer prilagajajo, večkrat pa zaradi takšnih ali drugačnih razlogov čakajo in *lovijo zadnji vlak*.

ujeti/uloviti zadnji vlak (za kaj)

ujeti zadnji vlak (za kaj)

uloviti zadnji vlak (za kaj)
uspešno izkoristiti zadnjo, ključno priložnost za doseg cilja

- Obe sta skušali *ujeti zadnji vlak* za nastop na svetovnem prvenstvu.
- *Ujela je* še *zadnji vlak*, saj se nagradna igra počasi končuje.
- Po poškodbi desnega gležnja upa, da bo na zadnjem letošnjem turnirju za svetovni pokal *ulovil zadnji vlak* za nastop na majskem EP v Mariboru.
- Tudi v novi sezoni bo naš osnovni cilj obstanek v ligi, vendar ne na tak način kot letos, ko *smo ulovili zadnji vlak*.

vlak smrti

kar je nepredvidljivo; kar pogosto niha med dvema skrajnostma

- Borzni *vlak smrti* nadaljuje svojo pot na svetovnih delniških trgih.

- V času, ko se je poslavljajal od nas, sem bil na čustvenem *vlakom smrti*.

vreči se/skočiti/iti pod vlak

vreči se pod vlak

skočiti pod vlak

iti pod vlak

narediti samomor; narediti skrajno, usodno dejanje

- Če bi moja izvedela, da jo varam, *bi se vrgla pod vlak*.
- Vsake toliko pomisli, da *bi se* najraje *vrgel pod vlak*.
- Čeprav je pevka dejala, da *bi* »raje *skočila pod vlak* kot ponovno v zakonski jarem«, si je po zadnjih poročanjih premislila in se bo poročila.
- Ko sem se zjutraj zbudil, je moja prva misel bila, da bi bilo morda dobro, če še nekaj časa poležim, sicer obstaja precejšnja verjetnost, da *grem pod vlak*.

zadnji vlak (za kaj)

navadno kot naslov v časopisu zadnja priložnost

- *Zadnji vlak* za vinogradništvo
- Še *zadnji vlak* za obnovo
- Tukaj stanje niti približno ni takšno, ne gre za *zadnji vlak*, ampak za dolgoročno vizijo.

(zadnji) vlak (za kaj) odpelje (komu)

zadnji vlak (za kaj) odpelje (komu)

vlak (za kaj) odpelje (komu)

izraža, da kdo zamudi zadnjo, ključno priložnost za doseg cilja; izraža, da je prepozno za doseg cilja

- Naj se sliši še tako čudno, vaš *zadnji vlak* je dokončno *odpeljal*. Zdaj lahko le upate, da bodo negativne posledice čim manjše.
- Položaj v ligi je resda boljši, čeprav *je* tudi tam *zadnji vlak* za preboj v končnico verjetno že *odpeljal*.
- Naj se sliši še tako čudno, toda vaš *zadnji vlak* je že dokončno *odpeljal*.
- Čeprav so se zavedali, da *je vlak* za prvo ligo *odpeljal*, so igrali zagnano.

zamuditi (zadnji) vlak (za kaj)

zamuditi vlak (za kaj)

zamuditi zadnji vlak (za kaj)

ne izkoristiti zadnje, ključne priložnosti za doseg cilja

- Prejšnja vlada *je* očitno *zamudila* svoj *vlak* na tem področju.
- Tisti, ki *so* pred dnevi *zamudili vlak* za kratkoročne zaslužke, so imeli priložnost v sredini tedna.
- Kdor ni že danes navzoč na tujem trgu, je *zamudil zadnji vlak*.
- Sem zaposlena in dolgo sem mislila, da *sem zamudila zadnji vlak* za dodatno izobraževanje.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: vlakec

IZVOR

kakor češ. *vlak*, hrv., srb., *vlâk*, prvotno 'vlečenje, vleka', iz ↑vleči, kalk po nem. *Zug* 'vlak' iz *ziehen* 'vleči'

volkodlâkinja volkodlâkinje samostalnik ženskega spola

[voʊkɔdlâkinja]

POMEN

bajeslovno bitje ženskega spola, ki je podnevi ženska, ponoči ob polni luni pa postane krvoločno in podobno volku

- Tri neznance v boju za preživetje združi napad *volkodlâkinje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[voʊkɔdlâkinja]

IPA: [ʋɔʊkɔ'dla:kinja]

tonemski

[voʊkɔdlâkinja]

IPA: [ʋɔʊkɔdlâ:kinja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: volkodlâkinja

RODILNIK: volkodlâkinj

DAJALNIK: volkodlâkinji

TOŽILNIK: volkodlâkinjo

MESTNIK: pri volkodlâkinji

ORODNIK: z volkodlâkinjo

dvojina

IMENOVALNIK: volkodlâkinji

RODILNIK: volkodlâkinj

DAJALNIK: volkodlâkinjama

TOŽILNIK: volkodlâkinji

MESTNIK: pri volkodlâkinjah

ORODNIK: z volkodlâkinjama

množina

IMENOVALNIK: volkodlâkinje

RODILNIK: volkodlâkinj

DAJALNIK: volkodlâkinjam

TOŽILNIK: volkodlâkinje

MESTNIK: pri volkodlâkinjah

ORODNIK: z volkodlâkinjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: volkodlâkinja

RODILNIK: volkodlâkinje

DAJALNIK: volkodlâkinji

TOŽILNIK: volkodlâkinjo

MESTNIK: pri volkodlâkinji

ORODNIK: z volkodlâkinjo

dvojina

IMENOVALNIK: volkodlâkinji

RODILNIK: volkodlâkinj

DAJALNIK: volkodlâkinjama

TOŽILNIK: volkodlâkinji

MESTNIK: pri volkodlâkinjah

ORODNIK: z volkodlâkinjama

množina

IMENOVALNIK: volkodlâkinje

RODILNIK: volkodlâkinj

DAJALNIK: volkodlâkinjam

TOŽILNIK: volkodlâkinje

MESTNIK: pri volkodlâkinjah

ORODNIK: z volkodlâkinjami

IZVOR

↑volkodlak

voziščni voziščna voziščno pridevnik [voziščni]

POMEN

ki je v zvezi z voziščem

▶ prid. beseda + sam. beseda

voziščna konstrukcija | voziščna plošča

- Določeni so odseki državnih cest, na katerih se zaradi neustreznosti nosilnosti *voziščne* konstrukcije prepove promet za vozila z večjo osno obremenitvijo od 8 ton.
- Najvišji steber bo visok 87,5 metra, na njem pa bo še *voziščna* plošča, tako da bo skupna višina 1065 metrov dolgega viadukta okrog 90 metrov.
- S tehničnega vidika je zanimiva površinska obdelava 10 metrov široke *voziščne* površine mostu in obojestranskih hodnikov za pešce v širini 2,0 metrov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[voziščni]

IPA: [ʋɔ'zi:ʃtʃni]

tonemski

[voziščni]

IPA: [ʋɔzi:ʃtʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: voziščni

RODILNIK: voziščnega

DAJALNIK: voziščnemu

TOŽILNIK: voziščni

živo voziščnega

MESTNIK: pri voziščnem

ORODNIK: z voziščnim

dvojina

IMENOVALNIK: vozíščna
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnima
 TOŽILNIK: vozíščna
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnima

množina

IMENOVALNIK: vozíščni
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnim
 TOŽILNIK: vozíščne
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: vozíščna
 RODILNIK: vozíščne
 DAJALNIK: vozíščni
 TOŽILNIK: vozíščno
 MESTNIK: pri vozíščni
 ORODNIK: z vozíščno

dvojina

IMENOVALNIK: vozíščni
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnima
 TOŽILNIK: vozíščni
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnima

množina

IMENOVALNIK: vozíščne
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnim
 TOŽILNIK: vozíščne
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: vozíščno
 RODILNIK: vozíščnega
 DAJALNIK: vozíščnemu
 TOŽILNIK: vozíščno
 MESTNIK: pri vozíščnem
 ORODNIK: z vozíščnim

dvojina

IMENOVALNIK: vozíščni
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnima
 TOŽILNIK: vozíščni
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnima

množina

IMENOVALNIK: vozíščna
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnim
 TOŽILNIK: vozíščna

MESTNIK: pri vozíščnih

ORODNIK: z vozíščnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: vozíščni
 RODILNIK: vozíščnega
 DAJALNIK: vozíščnemu
 TOŽILNIK: vozíščni
 živo vozíščnega
 MESTNIK: pri vozíščnem
 ORODNIK: z vozíščnim

dvojina

IMENOVALNIK: vozíščna
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnima
 TOŽILNIK: vozíščna
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnima

množina

IMENOVALNIK: vozíščni
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnim
 TOŽILNIK: vozíščne
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: vozíščna
 RODILNIK: vozíščne
 DAJALNIK: vozíščni
 TOŽILNIK: vozíščno
 MESTNIK: pri vozíščni
 ORODNIK: z vozíščno

dvojina

IMENOVALNIK: vozíščni
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnima
 TOŽILNIK: vozíščni
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnima

množina

IMENOVALNIK: vozíščne
 RODILNIK: vozíščnih
 DAJALNIK: vozíščnim
 TOŽILNIK: vozíščne
 MESTNIK: pri vozíščnih
 ORODNIK: z vozíščnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: vozíščno
 RODILNIK: vozíščnega
 DAJALNIK: vozíščnemu
 TOŽILNIK: vozíščno
 MESTNIK: pri vozíščnem

ORODNIK: z vozîščnim
dvojina

IMENOVALNIK: vozîščni

RODILNIK: vozîščnih

DAJALNIK: vozîščnima

TOŽILNIK: vozîščni

MESTNIK: pri vozîščnih

ORODNIK: z vozîščnima

množina

IMENOVALNIK: vozîščna

RODILNIK: vozîščnih

DAJALNIK: vozîščnim

TOŽILNIK: vozîščna

MESTNIK: pri vozîščnih

ORODNIK: z vozîščnimi

IZVOR

↑vozišče

zamijávkati zamijávkam dovršni glagol [zamijáukati]

POMEN

1. oglasiti se ali začeti se oglašati z visokim, zateglim glasom, značilnim za mačko

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

mačka, muca zamijavka

▪ Nekje zunaj je *zamijavkala* mačka.

▶ prisl. + **glag.**

▪ Črna mačka ljubeznivo *zamijavka* in se mu ovije okrog nog.

▪ Glasno *zamijavka*, kadar je lačna in hoče, da jo vzamemo v naročje.

1.1. ekspresivno oglasiti se ali začeti se oglašati s temu podobnimi glasovi

▪ Sem pa tja je visoko nad nami *zamijavkala* nevidna kanja.

▪ Ta avto je med ovinkarjenjem težko pognati do točke, ko motor *zamijavka*.

1.2. ekspresivno reči, povedati kaj s temu podobnimi glasovi

▪ Zaripla od vetrove zaletavosti sem mu *zamijavkala*: »Aha, tudi prav.«

▪ Bi radi na lastna ušesa slišali, kako vam bo pevka *zamijavkala*, kako neskončno vas ima rada?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zamijáukati]

IPA: [zami'ja:ukati]

tonemski

[zamijáukati]

IPA: [zamijá:ukàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: zamijávkati

NAMENILNIK: zamijávkat
sedanjik

ednina

1. OSEBA: zamijávkam

2. OSEBA: zamijávkaš

3. OSEBA: zamijávka

dvojina

1. OSEBA: zamijávkava

2. OSEBA: zamijávkata

3. OSEBA: zamijávkata

množina

1. OSEBA: zamijávkamo

2. OSEBA: zamijávkate

3. OSEBA: zamijávkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zamijávkaj

dvojina

1. OSEBA: zamijávkajva

2. OSEBA: zamijávkajta

množina

1. OSEBA: zamijávkajmo

2. OSEBA: zamijávkajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zamijávkal

DVOJINA: zamijávkala

MNOŽINA: zamijávkali

ženski spol

EDNINA: zamijávkala

DVOJINA: zamijávkali

MNOŽINA: zamijávkale

srednji spol

EDNINA: zamijávkalo

DVOJINA: zamijávkali

MNOŽINA: zamijávkala

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zamijávkanje

RODILNIK: zamijávkanja

DAJALNIK: zamijávkanju

TOŽILNIK: zamijávkanje

MESTNIK: pri zamijávkanju

ORODNIK: z zamijávkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zamijávkajji

RODILNIK: zamijávkajj

DAJALNIK: zamijávkajjema

TOŽILNIK: zamijávkajji

MESTNIK: pri zamijávkajjih

ORODNIK: z zamijávkajjema

množina

IMENOVALNIK: zamijávkanja

RODILNIK: zamijávkanj

DAJALNIK: zamijávkanjem

TOŽILNIK: zamijávkanja

MESTNIK: pri zamijávkanjih
ORODNIK: z zamijávkanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: zamijávkat
NAMENILNIK: zamijávkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zamijávka**m**
2. OSEBA: zamijávkaš
3. OSEBA: zamijávka

dvojina

1. OSEBA: zamijávka**va**
2. OSEBA: zamijávka**t**
3. OSEBA: zamijávka**t**

množina

1. OSEBA: zamijávka**mo**
2. OSEBA: zamijávka**t**
3. OSEBA: zamijávka**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: zamijávka**j**

dvojina

1. OSEBA: zamijávka**jva**
2. OSEBA: zamijávka**ja**

množina

1. OSEBA: zamijávka**jmo**
2. OSEBA: zamijávka**je**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zamijávka**l**
DVOJINA: zamijávka**la**
MNOŽINA: zamijávka**li**

ženski spol

EDNINA: zamijávka**la**
DVOJINA: zamijávka**li**
MNOŽINA: zamijávka**le**

srednji spol

EDNINA: zamijávka**lo**
DVOJINA: zamijávka**li**
MNOŽINA: zamijávka**la**

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: zamijávka**nje**
RODILNIK: zamijávka**nja**
DAJALNIK: zamijávka**nju**
TOŽILNIK: zamijávka**nje**
MESTNIK: pri zamijávka**nju**
ORODNIK: z zamijávka**njem**

dvojina

IMENOVANIK: zamijávka**nji**
RODILNIK: zamijávka**nj**
DAJALNIK: zamijávka**njema**
TOŽILNIK: zamijávka**nji**
MESTNIK: pri zamijávka**njih**
ORODNIK: z zamijávka**njema**

množina

IMENOVANIK: zamijávka**nja**
RODILNIK: zamijávka**nj**
DAJALNIK: zamijávka**njem**
TOŽILNIK: zamijávka**nja**
MESTNIK: pri zamijávka**njih**
ORODNIK: z zamijávka**nji**

FRAZEOLOGIJA

Ko mački stopiš na rep, zacvili.

Če mački stopiš na rep, zacvili.

Če mački stopiš na rep, zamijavka.

Če mačku stopiš na rep, zacvili.

opisuje situacijo, ko se kdo burno odzove na dejanje ali izjavo, zlasti ob omembi, izpostavljanju njegovih pomanjkljivosti, napak, slabosti

▪ Čeprav bo imela nasprotna stran povsem prav, vas bodo njene kritične besede prizadele. To bo le potrdilo pregovor, da *če mački stopiš na rep, zacvili*.

IZVOR

↑mijavkati

zdrsírán zdrsírana zdrsírano pridevnik [zdrsírán]

POMEN

1. ki z vadenjem, urjenjem postane vodljiv, ubogljiv in pridobi nekatere spretnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
zdrsiran pes

▪ Civilna zaščita je izvedla prikaz reševanja izpod ruševin, pri čemer so uporabili tudi *zdrsirane* pse.
▪ Prve tri *zdrsirane* mladiče je dal cirkusu.

▶ prisl. + **prid. beseda**

▪ Minili so časi, ko so gomoljike iskali s prašiči, zdaj jih raje z dvema ali tremi dobro *zdrsiranimi* psi mešanci.

▪ Čeprav imaš občutek, da so psi preveč *zdrsirani*, to kmalu pozabiš, saj ti lepota psov in njihov način igranja res seže v srce.

▶ **prid. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

▪ Na »nedolžen« tovornjak košar, polnih umazanega bolniškega perila, je opozoril pes, *zdrsiran* za odkrivanje mamil.
▪ Kupila sta psa, in to ptičarja, *zdrsiranega* za lov na ptice.

1.1. ekspresivno ki z vztrajnim, načrtnim vzgajanjem, oblikovanjem postane vodljiv, ubogljiv

▶ prisl. + **prid. beseda**
dobro zdrsiran

▪ Njegova zgodba je marsikoga navdušila, saj je dala upati, da celo najbolj *zdrsirano* vojsko na svetu lahko sestavljajo povsem običajne človeške duše.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Večnacionalke ljubijo že uveljavljene monopole in množice dobro *zdresiranih* porabnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zdresíran]

IPA: [zdreˈsi:ran]

tonemski

[zdresîran]

IPA: [zdresí:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: zdresíran

določno zdresírani

RODILNIK: zdresíran**ega**

DAJALNIK: zdresíran**emu**

TOŽILNIK: zdresíran

določno zdresírani

živo zdresíran**ega**

MESTNIK: pri zdresíran**em**

ORODNIK: z zdresíran**im**

dvojina

IMENOVANIK: zdresírana

RODILNIK: zdresírani**ih**

DAJALNIK: zdresíran**ima**

TOŽILNIK: zdresírana

MESTNIK: pri zdresírani**ih**

ORODNIK: z zdresíran**ima**

množina

IMENOVANIK: zdresírani

RODILNIK: zdresírani**ih**

DAJALNIK: zdresíran**im**

TOŽILNIK: zdresírane

MESTNIK: pri zdresírani**ih**

ORODNIK: z zdresírani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: zdresírana

RODILNIK: zdresírane

DAJALNIK: zdresírani

TOŽILNIK: zdresírano

MESTNIK: pri zdresírani

ORODNIK: z zdresírano

dvojina

IMENOVANIK: zdresírani

RODILNIK: zdresírani**ih**

DAJALNIK: zdresíran**ima**

TOŽILNIK: zdresírani

MESTNIK: pri zdresírani**ih**

ORODNIK: z zdresíran**ima**

množina

IMENOVANIK: zdresírane

RODILNIK: zdresírani**ih**

DAJALNIK: zdresírani**im**

TOŽILNIK: zdresírane

MESTNIK: pri zdresírani**ih**

ORODNIK: z zdresírani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: zdresírano

RODILNIK: zdresíran**ega**

DAJALNIK: zdresíran**emu**

TOŽILNIK: zdresírano

MESTNIK: pri zdresíran**em**

ORODNIK: z zdresíran**im**

dvojina

IMENOVANIK: zdresírani

RODILNIK: zdresírani**ih**

DAJALNIK: zdresíran**ima**

TOŽILNIK: zdresírani

MESTNIK: pri zdresírani**ih**

ORODNIK: z zdresíran**ima**

množina

IMENOVANIK: zdresírana

RODILNIK: zdresírani**ih**

DAJALNIK: zdresíran**im**

TOŽILNIK: zdresírana

MESTNIK: pri zdresírani**ih**

ORODNIK: z zdresírani**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj zdresíran

ženski spol

EDNINA: bôlj zdresírana

srednji spol

EDNINA: bôlj zdresírano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj zdresíran

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj zdresírana

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj zdresírano

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: zdresîran

določno zdresîrani

RODILNIK: zdresîran**ega**

DAJALNIK: zdresîran**emu**

TOŽILNIK: zdresîran

določno zdresîrani

živo zdresîran**ega**

MESTNIK: pri zdresîran**em**

ORODNIK: z zdresîran**im**

dvojina

IMENOVANIK: zdresîrana

RODILNIK: zdresîran**ih**
DAJALNIK: zdresîran**ima**
TOŽILNIK: zdresîrana
MESTNIK: pri zdresîran**ih**
ORODNIK: z zdresîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: zdresîrani
RODILNIK: zdresîran**ih**
DAJALNIK: zdresîran**im**
TOŽILNIK: zdresîrane
MESTNIK: pri zdresîran**ih**
ORODNIK: z zdresîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zdresîrana
RODILNIK: zdresîrane
DAJALNIK: zdresîrani
TOŽILNIK: zdresîrano
MESTNIK: pri zdresîrani
ORODNIK: z zdresîrano

dvojina

IMENOVALNIK: zdresîrani
RODILNIK: zdresîran**ih**
DAJALNIK: zdresîran**ima**
TOŽILNIK: zdresîrani
MESTNIK: pri zdresîran**ih**
ORODNIK: z zdresîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: zdresîrane
RODILNIK: zdresîran**ih**
DAJALNIK: zdresîran**im**
TOŽILNIK: zdresîrane
MESTNIK: pri zdresîran**ih**
ORODNIK: z zdresîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zdresîrano
RODILNIK: zdresîran**ega**
DAJALNIK: zdresîran**emu**
TOŽILNIK: zdresîrano
MESTNIK: pri zdresîran**em**
ORODNIK: z zdresîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zdresîrani
RODILNIK: zdresîran**ih**
DAJALNIK: zdresîran**ima**
TOŽILNIK: zdresîrani
MESTNIK: pri zdresîran**ih**
ORODNIK: z zdresîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: zdresîrana
RODILNIK: zdresîran**ih**
DAJALNIK: zdresîran**im**
TOŽILNIK: zdresîrana
MESTNIK: pri zdresîran**ih**
ORODNIK: z zdresîran**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj zdresîran

ženski spol

EDNINA: bõlj zdresîrana

srednji spol

EDNINA: bõlj zdresîrano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj zdresîran

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj zdresîrana

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj zdresîrano

IZVOR

↑zdresirati

zdresîrati zdresîram dovršni glagol [zdresîrati]

POMEN

1. z vadenjem, urjenjem narediti, da žival postane vodljiva, ubogljiva in pridobi nekatere spretnosti

▪ V cirkusu so jih *zdresîrali*, da se priklonijo po vsakem aplavzu.

▪ Opico je *zdresîral* za izvajanje naloge.

1.1. ekspresivno Z vztrajnim, načrtnim vzgajanjem, oblikovanjem narediti, da kdo postane ubogljiv, vodljiv

▪ Evropa je zdaj priročen izgovor, kadar nas hočejo nekoliko *zdresîrati* in disciplinirati naši oblastniki.

▪ Tako so nas *zdresîrali*, da znamo garati od jutra do noči.

1.2. ekspresivno Z urjenjem, vzgajanjem, oblikovanjem pridobiti kako spretnost, vrlino

▪ Najbrž v času vaj tako *zdresîramo* svojo psiho, da občutij ne pozabimo kar tako.

▪ V sebi sem *zdresîral* neko pozornost, ki preži na gradivo za pesem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zdresîrati]

IPA: [zdrɛ'si:rati]

tonemski

[zdresîrati]

IPA: [zdrɛsî:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: zdresîrati

NAMENILNIK: zdresîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zdresîram

2. OSEBA: zdresíraš

3. OSEBA: zdresíra

dvojina

1. OSEBA: zdresírava

2. OSEBA: zdresírata

3. OSEBA: zdresírata

množina

1. OSEBA: zdresíramo

2. OSEBA: zdresírate

3. OSEBA: zdresírajō

velelnik

ednina

2. OSEBA: zdresíraj

dvojina

1. OSEBA: zdresírajva

2. OSEBA: zdresírajta

množina

1. OSEBA: zdresírajmo

2. OSEBA: zdresírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zdresíral

DVOJINA: zdresírala

MNOŽINA: zdresírali

ženski spol

EDNINA: zdresírala

DVOJINA: zdresírali

MNOŽINA: zdresírale

srednji spol

EDNINA: zdresíralo

DVOJINA: zdresírali

MNOŽINA: zdresírala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zdresíran

RODILNIK: zdresíranega

DAJALNIK: zdresíranemu

TOŽILNIK: zdresíran

živo zdresíranega

MESTNIK: pri zdresíranem

ORODNIK: z zdresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: zdresírana

RODILNIK: zdresíranih

DAJALNIK: zdresíranima

TOŽILNIK: zdresírana

MESTNIK: pri zdresíranih

ORODNIK: z zdresíranima

množina

IMENOVALNIK: zdresírani

RODILNIK: zdresíranih

DAJALNIK: zdresíranim

TOŽILNIK: zdresírane

MESTNIK: pri zdresíranih

ORODNIK: z zdresíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zdresírana

RODILNIK: zdresírane

DAJALNIK: zdresírani

TOŽILNIK: zdresírano

MESTNIK: pri zdresírani

ORODNIK: z zdresírano

dvojina

IMENOVALNIK: zdresírani

RODILNIK: zdresíranih

DAJALNIK: zdresíranima

TOŽILNIK: zdresírani

MESTNIK: pri zdresíranih

ORODNIK: z zdresíranima

množina

IMENOVALNIK: zdresírane

RODILNIK: zdresíranih

DAJALNIK: zdresíranim

TOŽILNIK: zdresírane

MESTNIK: pri zdresíranih

ORODNIK: z zdresíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zdresírano

RODILNIK: zdresíranega

DAJALNIK: zdresíranemu

TOŽILNIK: zdresírano

MESTNIK: pri zdresíranem

ORODNIK: z zdresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: zdresírani

RODILNIK: zdresíranih

DAJALNIK: zdresíranima

TOŽILNIK: zdresírani

MESTNIK: pri zdresíranih

ORODNIK: z zdresíranima

množina

IMENOVALNIK: zdresírana

RODILNIK: zdresíranih

DAJALNIK: zdresíranim

TOŽILNIK: zdresírana

MESTNIK: pri zdresíranih

ORODNIK: z zdresíranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zdresíranje

RODILNIK: zdresíranja

DAJALNIK: zdresíranju

TOŽILNIK: zdresíranje

MESTNIK: pri zdresíranju

ORODNIK: z zdresíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: zdresíranji

RODILNIK: zdresíranj

DAJALNIK: zdresíranjema

TOŽILNIK: zdresíranji
MESTNIK: pri zdresíranjih
ORODNIK: z zdresíranjema

množina

IMENOVALNIK: zdresíranja
RODILNIK: zdresíranj
DAJALNIK: zdresíranjem
TOŽILNIK: zdresíranja
MESTNIK: pri zdresíranjih
ORODNIK: z zdresíranji

tonemsko

NEDOLOČNIK: zdresíрати
NAMENILNIK: zdresírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zdresíram
2. OSEBA: zdresíraš
3. OSEBA: zdresíra

dvojina

1. OSEBA: zdresírava
2. OSEBA: zdresírata
3. OSEBA: zdresírata

množina

1. OSEBA: zdresíramo
2. OSEBA: zdresírate
3. OSEBA: zdresírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zdresíraj

dvojina

1. OSEBA: zdresírajva
2. OSEBA: zdresírajta

množina

1. OSEBA: zdresírajmo
2. OSEBA: zdresírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zdresíral
DVOJINA: zdresírala
MNOŽINA: zdresírali

ženski spol

EDNINA: zdresírala
DVOJINA: zdresírali
MNOŽINA: zdresírale

srednji spol

EDNINA: zdresíralo
DVOJINA: zdresírali
MNOŽINA: zdresírala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zdresíran
RODILNIK: zdresíranega
DAJALNIK: zdresíranemu
TOŽILNIK: zdresíran
živo zdresíranega

MESTNIK: pri zdresíranem
ORODNIK: z zdresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: zdresírana
RODILNIK: zdresíranih
DAJALNIK: zdresíranima
TOŽILNIK: zdresírana
MESTNIK: pri zdresíranih
ORODNIK: z zdresíranima

množina

IMENOVALNIK: zdresírani
RODILNIK: zdresíranih
DAJALNIK: zdresíranim
TOŽILNIK: zdresírane
MESTNIK: pri zdresíranih
ORODNIK: z zdresíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zdresírana
RODILNIK: zdresírane
DAJALNIK: zdresírani
TOŽILNIK: zdresírano
MESTNIK: pri zdresírani
ORODNIK: z zdresírano

dvojina

IMENOVALNIK: zdresírani
RODILNIK: zdresíranih
DAJALNIK: zdresíranima
TOŽILNIK: zdresírani
MESTNIK: pri zdresíranih
ORODNIK: z zdresíranima

množina

IMENOVALNIK: zdresírane
RODILNIK: zdresíranih
DAJALNIK: zdresíranim
TOŽILNIK: zdresírane
MESTNIK: pri zdresíranih
ORODNIK: z zdresíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zdresírano
RODILNIK: zdresíranega
DAJALNIK: zdresíranemu
TOŽILNIK: zdresírano
MESTNIK: pri zdresíranem
ORODNIK: z zdresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: zdresírani
RODILNIK: zdresíranih
DAJALNIK: zdresíranima
TOŽILNIK: zdresírani
MESTNIK: pri zdresíranih
ORODNIK: z zdresíranima

množina

IMENOVALNIK: zdresírana
RODILNIK: zdresíranih

DAJALNIK: zdresîran**im**
TOŽILNIK: zdresîrana
MESTNIK: pri zdresîran**ih**
ORODNIK: z zdresîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zdresîranje
RODILNIK: zdresîranja
DAJALNIK: zdresîranju
TOŽILNIK: zdresîranje
MESTNIK: pri zdresîranju
ORODNIK: z zdresîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: zdresîranji
RODILNIK: zdresîranj
DAJALNIK: zdresîranj**ema**
TOŽILNIK: zdresîranji
MESTNIK: pri zdresîranj**ih**
ORODNIK: z zdresîranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: zdresîranja
RODILNIK: zdresîranj
DAJALNIK: zdresîranj**em**
TOŽILNIK: zdresîranja
MESTNIK: pri zdresîranj**ih**
ORODNIK: z zdresîranj**i**

IZVOR

↑dresirati

zelenjádarka zelenjádarke samostalnik ženskega spola

[zelenjádarka]

POMEN

1. ženska, ki se poklicno ukvarja s pridelovanjem zelenjave

▪ Plod bo *zelenjadarka* pustila za seme.

1.1. ženska, ki se poklicno ukvarja s prodajo sadja in zelenjave, zlasti na stojnici

▪ *Zelenjadarke* se z mlado čebulo, s solato in snopi zelišč ustavljajo pred vrati hiš z romanskimi kolonadami in balkoni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zelenjádarka]

IPA: [zelen'ja:darka]

tonemski

[zelenjádarka]

IPA: [zelenjá:dárka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarka

RODILNIK: zelenjádarke

DAJALNIK: zelenjádarki
TOŽILNIK: zelenjádarko
MESTNIK: pri zelenjádarki
ORODNIK: z zelenjádarko

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarki
RODILNIK: zelenjádark
DAJALNIK: zelenjádark**kama**
TOŽILNIK: zelenjádarki
MESTNIK: pri zelenjádark**ah**
ORODNIK: z zelenjádark**kama**

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarke
RODILNIK: zelenjádark
DAJALNIK: zelenjádark**am**
TOŽILNIK: zelenjádarke
MESTNIK: pri zelenjádark**ah**
ORODNIK: z zelenjádark**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarka
RODILNIK: zelenjádarke
DAJALNIK: zelenjádarki
TOŽILNIK: zelenjádarko
MESTNIK: pri zelenjádarki
ORODNIK: z zelenjádarko

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarki
RODILNIK: zelenjádark
DAJALNIK: zelenjádark**kama**
TOŽILNIK: zelenjádarki
MESTNIK: pri zelenjádark**ah**
ORODNIK: z zelenjádark**kama**

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarke
RODILNIK: zelenjádark
DAJALNIK: zelenjádark**am**
TOŽILNIK: zelenjádarke
MESTNIK: pri zelenjádark**ah**
ORODNIK: z zelenjádark**ami**

IZVOR

↑zelenjadar

zóster zóstra samostalnik moškega spola [zóstər]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zóstər]

IPA: [ˈzoːstər]

tonemski

[zòstər]

IPA: [zòːstər]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zóster
RODILNIK: zóstra
DAJALNIK: zóstru
TOŽILNIK: zóster
MESTNIK: pri zóstru
ORODNIK: z zóstrom

dvojina

IMENOVALNIK: zóstra
RODILNIK: zóstrov
DAJALNIK: zóstroma
TOŽILNIK: zóstra
MESTNIK: pri zóstrih
ORODNIK: z zóstroma

množina

IMENOVALNIK: zóstri
RODILNIK: zóstrov
DAJALNIK: zóstrom
TOŽILNIK: zóstre
MESTNIK: pri zóstrih
ORODNIK: z zóstri

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zôster
RODILNIK: zôstra
DAJALNIK: zôstru
TOŽILNIK: zôster
MESTNIK: pri zôstru
ORODNIK: z zôstrom

dvojina

IMENOVALNIK: zôstra
RODILNIK: zôstrov
DAJALNIK: zôstroma
TOŽILNIK: zôstra
MESTNIK: pri zôstrih
ORODNIK: z zôstroma

množina

IMENOVALNIK: zôstri
RODILNIK: zôstrov
DAJALNIK: zôstrom
TOŽILNIK: zôstre
MESTNIK: pri zôstrih
ORODNIK: z zôstri

STALNE ZVEZE

herpes zoster

iz medicine bolezen, ki jo povzroča virus herpesa in za katero je zaradi prizadetosti živčevja značilna ostra, pekoča bolečina in izpuščaj v pasovih, zlasti okoli pasu; SIN.: iz medicine pasovec

- Pred osmimi leti sem prebolela *herpes zoster*.
- Ena glavnih značilnosti *herpesa zostra* je bolečina, ki nastane zaradi okvare živcev.

▪ *Herpes zoster* se začne tako, da se na prizadetem predelu pojavijo pekoče bolečine, na koži pa mehurčasti izpuščaji.

varicella zoster

iz medicine virus, ki ob prvi okužbi povzroča norice, ob ponovni aktivaciji pa pasovca

- Najpogostejšo bolezen otroške dobe povzroča okužba z virusom *varicella zoster*.
- Virus *varicella zoster* je zelo kužen, saj se norice prenašajo z neposrednim stikom s kožnimi spremembami zbolelega, kapljično in po zraku.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *zoster* iz gr. *zōstēr* 'pas'

zradírati

 zradíram dovršni glagol [zradírati]

POMEN

1. z radirko izbrisati, odstraniti, navadno s svinčnikom, barvico napisano, narisano s papirja
 - Ob napačni potezi svinčnika preprosto *zradiramo* črte na papirju.
 - Madeže s stenskih tapet lahko *zradirate* z radirko, če gre za rise s svinčnikom ali za odtise prstov.

2. ekspresivno odstraniti, uničiti

▶ prisl. + glag.

dobesedno zradirati | enostavno, preprosto zradirati

- Konkurenco kanijo dobesedno *zradirati* s prizorišča.

- Preprosto ga bo *zradirala* iz svojih misli.

- Alpska vasica je bila med lansko katastrofo hudo ranjena, vendar bi jo lahko plaz tudi povsem *zradiral*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Orkani, ki *zradirajo* cela mesta, so bili pred dvema desetletjema redkejši.

▶ glag. + glag. v nedoločniku

- Ker so prej na veliko trošili, so morali *zradirati* stroške.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zradírati]

IPA: [zra'di:rati]

tonemski

[zradífrati]

IPA: [zradí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: zradírati

NAMENILNIK: zradírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zradíram
2. OSEBA: zradíraš

3. OSEBA: zradíra

dvojina

1. OSEBA: zradírava

2. OSEBA: zradírata

3. OSEBA: zradírata

množina

1. OSEBA: zradíramo

2. OSEBA: zradírate

3. OSEBA: zradírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zradíraj

dvojina

1. OSEBA: zradírajva

2. OSEBA: zradírajta

množina

1. OSEBA: zradírajmo

2. OSEBA: zradírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zradíral

DVOJINA: zradírala

MNOŽINA: zradírali

ženski spol

EDNINA: zradírala

DVOJINA: zradírali

MNOŽINA: zradírale

srednji spol

EDNINA: zradíralo

DVOJINA: zradírali

MNOŽINA: zradírala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zradíran

RODILNIK: zradíranega

DAJALNIK: zradíranemu

TOŽILNIK: zradíran

živo zradíranega

MESTNIK: pri zradíranem

ORODNIK: z zradíranim

dvojina

IMENOVALNIK: zradírana

RODILNIK: zradíranih

DAJALNIK: zradíranima

TOŽILNIK: zradírana

MESTNIK: pri zradíranih

ORODNIK: z zradíranima

množina

IMENOVALNIK: zradírani

RODILNIK: zradíranih

DAJALNIK: zradíranim

TOŽILNIK: zradírane

MESTNIK: pri zradíranih

ORODNIK: z zradíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zradírana

RODILNIK: zradírane

DAJALNIK: zradírani

TOŽILNIK: zradírano

MESTNIK: pri zradírani

ORODNIK: z zradírano

dvojina

IMENOVALNIK: zradírani

RODILNIK: zradíranih

DAJALNIK: zradíranima

TOŽILNIK: zradírani

MESTNIK: pri zradíranih

ORODNIK: z zradíranima

množina

IMENOVALNIK: zradírane

RODILNIK: zradíranih

DAJALNIK: zradíranim

TOŽILNIK: zradírane

MESTNIK: pri zradíranih

ORODNIK: z zradíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zradírano

RODILNIK: zradíranega

DAJALNIK: zradíranemu

TOŽILNIK: zradírano

MESTNIK: pri zradíranem

ORODNIK: z zradíranim

dvojina

IMENOVALNIK: zradírani

RODILNIK: zradíranih

DAJALNIK: zradíranima

TOŽILNIK: zradírani

MESTNIK: pri zradíranih

ORODNIK: z zradíranima

množina

IMENOVALNIK: zradírana

RODILNIK: zradíranih

DAJALNIK: zradíranim

TOŽILNIK: zradírana

MESTNIK: pri zradíranih

ORODNIK: z zradíranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zradíranje

RODILNIK: zradíranja

DAJALNIK: zradíranju

TOŽILNIK: zradíranje

MESTNIK: pri zradíranju

ORODNIK: z zradíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: zradíranji

RODILNIK: zradíranj

DAJALNIK: zradíranjema

TOŽILNIK: zradíranji

MESTNIK: pri zradíranjih
ORODNIK: z zradíranjema

množina

IMENOVALNIK: zradíranja
RODILNIK: zradíranj
DAJALNIK: zradíranjem
TOŽILNIK: zradíranja
MESTNIK: pri zradíranjih
ORODNIK: z zradíranji

tonemsko

NEDOLOČNIK: zradírati
NAMENILNIK: zradírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zradíram
2. OSEBA: zradíraš
3. OSEBA: zradíra

dvojina

1. OSEBA: zradírava
2. OSEBA: zradírata
3. OSEBA: zradírata

množina

1. OSEBA: zradíramo
2. OSEBA: zradírate
3. OSEBA: zradírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zradíraj

dvojina

1. OSEBA: zradírajva
2. OSEBA: zradírajta

množina

1. OSEBA: zradírajmo
2. OSEBA: zradírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zradíral
DVOJINA: zradírala
MNOŽINA: zradírali

ženski spol

EDNINA: zradírala
DVOJINA: zradírali
MNOŽINA: zradírale

srednji spol

EDNINA: zradíralo
DVOJINA: zradírali
MNOŽINA: zradírala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zradíran
RODILNIK: zradíranega
DAJALNIK: zradíranemu
TOŽILNIK: zradíran
živo zradíranega
MESTNIK: pri zradíranem

ORODNIK: z zradíranim
dvojina

IMENOVALNIK: zradírana
RODILNIK: zradíranih
DAJALNIK: zradíranima
TOŽILNIK: zradírana
MESTNIK: pri zradíranih
ORODNIK: z zradíranima

množina

IMENOVALNIK: zradírani
RODILNIK: zradíranih
DAJALNIK: zradíranim
TOŽILNIK: zradírane
MESTNIK: pri zradíranih
ORODNIK: z zradíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zradírana
RODILNIK: zradírane
DAJALNIK: zradírani
TOŽILNIK: zradírano
MESTNIK: pri zradírani
ORODNIK: z zradírano

dvojina

IMENOVALNIK: zradírani
RODILNIK: zradíranih
DAJALNIK: zradíranima
TOŽILNIK: zradírani
MESTNIK: pri zradíranih
ORODNIK: z zradíranima

množina

IMENOVALNIK: zradírane
RODILNIK: zradíranih
DAJALNIK: zradíranim
TOŽILNIK: zradírane
MESTNIK: pri zradíranih
ORODNIK: z zradíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zradírano
RODILNIK: zradíranega
DAJALNIK: zradíranemu
TOŽILNIK: zradírano
MESTNIK: pri zradíranem
ORODNIK: z zradíranim

dvojina

IMENOVALNIK: zradírani
RODILNIK: zradíranih
DAJALNIK: zradíranima
TOŽILNIK: zradírani
MESTNIK: pri zradíranih
ORODNIK: z zradíranima

množina

IMENOVALNIK: zradírana
RODILNIK: zradíranih
DAJALNIK: zradíranim

TOŽILNIK: zradfirana
MESTNIK: pri zradfiranih
ORODNIK: z zradfiranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zradfiranje
RODILNIK: zradfiranja
DAJALNIK: zradfiranju
TOŽILNIK: zradfiranje
MESTNIK: pri zradfiranju
ORODNIK: z zradfiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: zradfiranji
RODILNIK: zradfiranj
DAJALNIK: zradfiranjema
TOŽILNIK: zradfiranji
MESTNIK: pri zradfiranjih
ORODNIK: z zradfiranjema

množina

IMENOVALNIK: zradfiranja
RODILNIK: zradfiranj
DAJALNIK: zradfiranjem
TOŽILNIK: zradfiranja
MESTNIK: pri zradfiranjih
ORODNIK: z zradfiranji

IZVOR

↑radirati

žába žábe samostalnik ženskega spola [žába]

POMEN

1. dvoživka brez repa, z večjo glavo in močnimi nogami s plavalno kožico; primerjaj lat. *Anura*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

majhna žaba | drevesne žabe | povožene žabe | strupene žabe | živa žaba

▪ Paglavci se preobrazijo v majhne *žabe* in takrat zapustijo mlako.

▪ Vse drevesne *žabe* so dobro prilagojene za plezanje po drevju.

▪ Pred sovražniki se strupene *žabe* branijo s strupom.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

žabe pojejo, regljajo | žaba skače, skoči | žabe živijo
KJE

▪ V blatnih kotanjah, polnih zelenega žabjega mresta, so regljale *žabe*.

▪ *Žaba* skoči tako, da sunkovito iztegne dolge zadnje noge.

▪ Nekatero *žabe* živijo v gozdu, spomladi pa se odpravijo v najbližjo mlako razmnoževati.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

loviti žabe

▪ Mladiči se hranijo s paglavci, odrasle živali pa lovijo *žabe* in krastače, pa tudi manjše ribe.

▪ Travniki so spremenili v močvirje in tam naselili *žabe*, kar naj bi bila prva faza naselitve štokelj.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

oglašanje, regljanje žab

▪ Mrtvi rokavi spomladi oživijo z regljanjem *žab*.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

žaba v mlaki

▪ Nastopil je trenutek, ko se mi je pred očmi prikazala *žaba* v mlaki in v usta nisem spravila niti grizljaja več.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku

žabe na cesti

▪ Presenetile so me *žabe* na cesti, in ker ne želim voziti čez živa bitja, ki jih vidim, sem se obrnila in šla domov po drugi poti.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

spremeniti (se) v žabo

▪ Čarovnica princeske ni marala, zato je sklenila, da jo bo s čarobno palico začarala v *žabo*.

▶ priredna zveza

žabe in krastače, žabe in ribe

▪ Za mnoge vrste *žab* in krastač je značilno skupinsko razmnoževanje.

▪ Črne štoklje se hranijo z majhnimi sesalci, *žabami* in ribami.

...

▪ Žabovke so tako ime dobile zato, ker so zaradi široke, ploščate glave z velikimi usti in rahlo izbuljenimi očmi precej podobne *žabam*.

1.1. ta žival kot hrana, jed

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

jesti žabe

▪ V ugledni restavraciji so jedli *žabe*.

2. v množini, knjižno pogovorno oprijeto, hlačam podobno oblačilo, ki pokriva tudi stopala

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

debele žabe

▪ Zagotovo se najde v vaši omari kakšna ogromna jopa, ki jo letos lahko brez pomislekov oblečete k oprijetim hlačam oz. debelim *žabam*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Le kje je kupila te rjave mrežaste *žabe* in te čudovite čevlje?

3. knjižno pogovorno prsno plavanje, pri katerem se z rokami in nogami delajo krožni gibi; SIN.: knjižno

pogovorno žabica

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

plavati žabo

▪ Bolje plavam *žabo*, kravl in tudi hrbtno znam zdaj že tako dobro plavati, da nič več ne zavijam na stran.

4. knjižno pogovorno priprava za utrjevanje tal, terena

▪ Vibracijskim nabijačem, s katerimi se utrjuje teren, se po domače reče *žaba*.

5. slabšalno bahav, nadut, aroganten človek ali po videzu neprijeten človek

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

napihnjena žaba

- Na forumih se še najdejo napihnjene *žabe*, ki zaradi svojega kvakanja ne slišijo pametne besede.
- Neki najin znanec mi je povedal, da ga je njegov šef vzpodbujal k prevari in da mu je rekel: »Tvoja grda, debela *žaba* ne bo nikoli zvedela za to.«

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žába]

IPA: [ˈʒaːba]

tonemski

[žába]

IPA: [ʒáːbá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žába

RODILNIK: žábe

DAJALNIK: žábi

TOŽILNIK: žábo

MESTNIK: pri žábi

ORODNIK: z žábo

dvojina

IMENOVALNIK: žábi

RODILNIK: žáb

DAJALNIK: žábama

TOŽILNIK: žábi

MESTNIK: pri žábah

ORODNIK: z žábama

množina

IMENOVALNIK: žábe

RODILNIK: žáb

DAJALNIK: žábam

TOŽILNIK: žábe

MESTNIK: pri žábah

ORODNIK: z žábami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žába

RODILNIK: žábe

DAJALNIK: žábi

TOŽILNIK: žábo

MESTNIK: pri žábi

ORODNIK: z žábo

dvojina

IMENOVALNIK: žábi

RODILNIK: žáb

DAJALNIK: žábama

TOŽILNIK: žábi

MESTNIK: pri žábah

ORODNIK: z žábama

množina

IMENOVALNIK: žábe

RODILNIK: žáb

DAJALNIK: žábam

TOŽILNIK: žábe

MESTNIK: pri žábah

ORODNIK: z žábami

STALNE ZVEZE

barska žaba

iz zoologije manjša rjavkasta žaba s temno liso ob očeh, ki živi zlasti na močvirnatih površinah, katere samec je med parjenjem modre barve;

primerjaj lat. *Rana arvalis*

- Samčki *barske žabe* pod vplivom hormonov vsako pomlad dobesedno pomodrijo.

človek žaba

potapljač

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Začudeno so opazovali množico *ljudi žab*, ki so v popolni potapljaški opremi skočili v ledeno mrzlo Krko.
- Hitro je *človek žaba* ponovno napel harpuno in vanjo vtaknil novo puščico.
- Najprej so se obali približali *ljudje žabe*, katerih naloga je bila uničiti podvodne ovire in narediti 20-metrski koridorje.

laška žaba

iz zoologije žaba rjave barve s črno proggo pod očmi;

primerjaj lat. *Rana latastei*

- Med rjave žabe sodi tudi *laška žaba*, na katero bi z veliko sreče naleteli le v spodnji Vipavski dolini.
- *Laška žaba* odlaga mrest v počasi tekoče potoke.

morska žaba

1. iz zoologije riba s širokim, sploščenim trupom in veliko glavo, ki živi na morskem dnu; primerjaj lat.

Lophius piscatorius

- V morju lovijo škarpene, *morske žabe*, predvsem pa plavo ribo.
- V razbitinah, ki so jih namenoma potopili na morsko dno, so našle zavetje številne kozice in tudi veliko večje *morske žabe*.

1.1. ta riba kot hrana, jed

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

file morske žabe | rep morske žabe

- Z repa *morske žabe* očistimo kožo in odstranimo kost.
- Kotlete *morske žabe* prelijemo s paradižnikovo kašo, premešamo in za približno eno uro postavimo v hladilnik.
- Še enkrat smo skočili v morje in si privoščili file *morske žabe* na žaru.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**

- Izjemna je bila *morska žaba* (fileji) v omaki iz divjih špargljev in pasirane rdeče paprike.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
 - *Morsko žabo* narežemo na kose, škarpeno filiramo.
 - Za glavno jed so ponudili *morsko žabo* v pečici s krompirjem in tartufi.

pisana žaba

- iz zoologije manjša zelenkasta žaba s temnimi lisami po hrbtu; primerjaj lat. *Rana lessonae*
- Zelena žaba, *pisana žaba* in debeloglavka so pri nas splošno razširjene.
 - Med bolj glasne dvoživke sodita zelena žaba in *pisana žaba*.

prava žaba

- iz zoologije žaba z gladko vlažno kožo in močnimi skakalnimi nogami s plavalno kožico; primerjaj lat. *Ranidae*
- Pri *pravih žabah* se hrustančasti izrastki vretenc v sredini srečujejo, a ne prekrivajo, tako kot pri krastačah.
 - Sodi v družino *pravih žab*, kamor se uvrščajo še sekulja, sivka ali rosnica, zelena žaba in debeloglavka.

rjava žaba

- iz zoologije zelenkasta ali rjavkasta žaba, navadno z daljšim, vitkejšim trupom; primerjaj lat. *Rana*
- Navadne krastače in *rjave žabe* se spomladi množično odpravijo iz prezimovališč proti vodnim bivališčem, kjer mrestijo.

volovska žaba

- 1.** iz zoologije zelo velika olivno zelena žaba, ki se oglašča z mukanju podobnimi glasovi, po izvoru iz Afrike; primerjaj lat. *Pyxicephalus adspersus*
- Afriška *volovska žaba* zraste do 20 cm in lahko požre odraslo miš.
 - *Volovske žabe* so res orjaške predstavnice svoje vrste, saj tehtajo do dva kilograma in skočijo celo tri metre daleč.
- 2.** iz zoologije zelo velika zeleno rjava žaba, ki se oglašča z mukanju podobnimi glasovi, po izvoru iz Severne Amerike; primerjaj lat. *Rana catesbeiana*
- Ljubitelj živali je pred časom spustil na prostost parček *volovskih žab*, katerih domovina je sicer Severna Amerika.

zelena žaba

- iz zoologije zelenkasta žaba s črnimi lisami po nogah in spodnjem delu hrbta; primerjaj lat. *Pelophylax esculenta*

- Med pravimi žabami vidimo *zelene žabe*, ki se nekje od druge polovice aprila pa tja do sredine oktobra sončijo na brežinah ribnika.
- Samci *zelene žabe* se spomladi v ribniku oglašajo z glasnim kvakanjem in vabijo samice.

FRAZEOLOGIJA

napihovati se kot žaba

- bahati se; kazati svojo nadutost, aroganco, domišljavost; delati se pomembnega, samozavestnega
- Ko pridejo na položaje, *se napihujejo kot žabe*, kradejo kot srake, lažejo pa bolj, kot pes teče.
 - Dosegli bomo tri preprečljive poraze, kar pa glede na zmožnosti ne bo tragično. Dejstvo pa je, da *se* igralci *napihujejo kot žabe*, navijači pa verjamejo v čudeže.

žabe se bodo zaredile komu v želodcu

- žabe se bodo zaredile komu v trebuhu
- šaljivo izraža, da kdo pije preveč tekočine, zlasti vode
- Ogromno vode popijem, da me prijateljice zbadajo, kako *se mi bodo v želodcu zaredile žabe*.
 - Ni več v napoto samo nenehno obiskovanje stranišča; ne moreš se znebiti niti občutka, da *se ti bodo v želodcu zaredile žabe*.
 - Teta Otilija mu je rada grozila, da *se mu bodo še žabe zaredile v trebuhu*.

BESEDOTVORJE

- maskulinativ:** žabec
- manjšalnica:** žabica
- maskulinativ:** žabon

IZVOR

= cslov. *žaba*, hrv., srb. *žäba*, rus., češ. *žäba* < pslov. **žaba* < ide. **g^heh₁b^(h)ah₂* iz **g^heh₁b^(h)*- 'sluzast, zdrizast, sluzasta žival'

žábica žábice samostalnik ženskega spola [žábica]

POMEN

1. manjša žaba

▶ prid. beseda + sam. beseda

- drevesna žabica | zelena žabica | mlade žabice
- Skupina znanstvenikov je dosegla veliko medijsko pozornost z odkritji, povezanimi s strupi, ki jih izločajo nekatere vrste južnoameriških živopisanih drevesnih *žabic*.
 - Iz jajčec so se kmalu razvili paglavci brez nog, nato so jim zrasle noge, kasneje pa so postajali vse bolj podobni mladim *žabicam*.
 - Zagledal je zeleno *žabico*, ki je mrzlično čofotala v krempljih neusmiljenega toka.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

- Iz veselo plavajočih paglavcev se bo razvil novi rod *žabic*.

2. ljubkovalno **otrok, zlasti mlajši**; SIN.: ljubkovalno bučka

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

mala žabica

- Izžareval sem tono ponosa na svoje malo potomstvo in celo v Namibiji kazal fotografije svoje male *žabice*.
- Če ne verjamete, vam priznam, da je Vid res ena moja zelo zabavna in ljubka *žabica*.

3. v množini, knjižno pogovorno **oprijeto, hlačam podobno, zlasti otroško oblačilo, ki pokriva tudi stopala**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Ljubka petletna deklica je bila oblečena v črtaste *žabice*, krilce in belo bluzo.

4. knjižno pogovorno **ključavnica s polkrožno ukrivljenim zgornjim delom, ki se pri zaklepanju zatakne v spodnjega**

- Obračal je *žabico*, dokler ni obstala v zelenem položaju.
- Nizka vrata, skozi katera se vidijo rimske ruševine, drži že krepko zarjavela veriga z *žabico*.
- Lope zaklenite z *žabicami*, da vlomilci vašega orodja ne bodo mogli uporabiti pri vlamljanju v hišo.

5. knjižno pogovorno **prсно plavanje, pri katerem se z rokami in nogami delajo krožni gibi**; SIN.: knjižno pogovorno žaba

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

plavati žabico

- Jaz najraje plavam *žabico*, znam pa tudi kravl.

...

- Poleg trebušnjakov lahko mišice trebuha čudovito okrepite tudi s plavanjem *žabice* ali kravla.
- Učim jih kravla in hrbtnega kravla, saj sama *žabica* ni zmeraj dovolj, da bi se čutil varnega.
- Ne smete pozabiti na pravilno dihanje, ki je pri tem slogu precej enostavno, kar še pripomore k priljubljenosti *žabice* med rekreativci.

6. navadno v množini **odboj vrženega kamna od vodne gladine**

- Vadeči tekmujejo med seboj, kdo bo s kamnom naredil več *žabic* na gladini vode.
- Metal je kamne v reko in ji kazal, kako lahko dela *žabice*.

7. navadno v množini, ekspresivno **športni klub, ekipa iz Ljubljane z okolico ali njen navijač**

- *Žabice* so bile v prvih dveh tekmah povsem preglašene, Tivoli pa je tudi že povsem navajen, da zažari v rdečem.
- Škoda je, da Zagreb ni premagal *žabic*.

8. iz glasbe **del loka za godala, v katerega je vpeta žima na strani, ki se jo drži pri igranju**

- Žima je napeta na loke, z njo se vleče po strunah – na enem koncu je pritrjena v različno velikih in

različno narejenih *žabicah* iz ebenovine, slonovine ali želvovine.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žábica]

IPA: [ˈza:bitsa]

tonemski

[žábica]

IPA: [zâ:bítsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: *žabica*

RODILNIK: *žabice*

DAJALNIK: *žabici*

TOŽILNIK: *žabico*

MESTNIK: pri *žabici*

ORODNIK: z *žabico*

dvojina

IMENOVALNIK: *žabici*

RODILNIK: *žabic*

DAJALNIK: *žabicama*

TOŽILNIK: *žabici*

MESTNIK: pri *žabicah*

ORODNIK: z *žabicama*

množina

IMENOVALNIK: *žabice*

RODILNIK: *žabic*

DAJALNIK: *žabicam*

TOŽILNIK: *žabice*

MESTNIK: pri *žabicah*

ORODNIK: z *žabicami*

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: *žabica*

RODILNIK: *žabice*

DAJALNIK: *žabici*

TOŽILNIK: *žabico*

MESTNIK: pri *žabici*

ORODNIK: z *žabico*

dvojina

IMENOVALNIK: *žabici*

RODILNIK: *žabic*

DAJALNIK: *žabicama*

TOŽILNIK: *žabici*

MESTNIK: pri *žabicah*

ORODNIK: z *žabicama*

množina

IMENOVALNIK: *žabice*

RODILNIK: *žabic*

DAJALNIK: *žabicam*

TOŽILNIK: *žabice*

MESTNIK: pri *žabicah*

ORODNIK: z *žabicami*

metati žabice

metati manjše, zaobljene ploščate kamne na vodno gladino tako, da se večkrat odbijejo od nje

- Sklonil se je in pobiral kamne. Izbral je sploščene in *metal žabice*.

IZVOR

↑žaba

žábji žábja žábje pridevnik [žábji]

POMEN

1. ki je v zvezi z žabami 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žabji mrest | žabji paglavci | žabje vrste | žabje oglašanje, regljanje

- V blatnih kotanjah, polnih zelenega *žabjega* mresta, so regljale žabe.
- Pupki zelo spominjajo na *žabje* paglavce, a to so mladiči, pupki pa so repati tudi kot odrasle živali.
- V nekaj minulih letih so biologi našli samo na Madagaskarju okoli sto novih *žabjih* vrst in jih tudi opisali.
- Dih jemajočo večerno tišino so najprej prekinili črički, nato *žabje* regljanje.

1.1. ki je del telesa žab 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žabji kraki

- *Žabje* noge imajo med prsti plavalno kožico, da lažje plavajo.
- Očiščene *žabje* krake prerežite po sklepu in ločite meso od kosti.
- Tradicionalni kitajski narkotik in močno poživilo je pripravljen iz posušene *žabje* kože.

1.2. ki spominja na žabo 1. ali je tak kot pri žabi 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Sedel je ob njem in se mu smehljal s svojimi *žabjimi* očmi.
- Za Vodana je slišal od svoje mame, ki mu je pripovedovala zgodbice o tem *žabjem* bitju.
- Okrog klopi se lahko vadeči gibajo na različne načine: tek, *žabji* skoki, lazenje ipd.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žábji]

IPA: [ˈzaːbji]

tonemski

[žâbji]

IPA: [záːbji]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: žábji

RODILNIK: žábjega

DAJALNIK: žábjemu

TOŽILNIK: žábji

živo žábjega

MESTNIK: pri žábjem

ORODNIK: z žábjim

dvojina

IMENOVANIK: žábja

RODILNIK: žábjih

DAJALNIK: žábjima

TOŽILNIK: žábja

MESTNIK: pri žábjih

ORODNIK: z žábjima

množina

IMENOVANIK: žábji

RODILNIK: žábjih

DAJALNIK: žábjim

TOŽILNIK: žábje

MESTNIK: pri žábjih

ORODNIK: z žábjimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: žábja

RODILNIK: žábje

DAJALNIK: žábji

TOŽILNIK: žábjo

MESTNIK: pri žábji

ORODNIK: z žábjo

dvojina

IMENOVANIK: žábji

RODILNIK: žábjih

DAJALNIK: žábjima

TOŽILNIK: žábji

MESTNIK: pri žábjih

ORODNIK: z žábjima

množina

IMENOVANIK: žábje

RODILNIK: žábjih

DAJALNIK: žábjim

TOŽILNIK: žábje

MESTNIK: pri žábjih

ORODNIK: z žábjimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: žábje

RODILNIK: žábjega

DAJALNIK: žábjemu

TOŽILNIK: žábje

MESTNIK: pri žábjem

ORODNIK: z žábjim

dvojina

IMENOVALNIK: žábji
RODILNIK: žábjih
DAJALNIK: žábjima
TOŽILNIK: žábji
MESTNIK: pri žábjih
ORODNIK: z žábjima

množina

IMENOVALNIK: žábja
RODILNIK: žábjih
DAJALNIK: žábjim
TOŽILNIK: žábja
MESTNIK: pri žábjih
ORODNIK: z žábjimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žábji
RODILNIK: žábjega
DAJALNIK: žábjemu
TOŽILNIK: žábji
živo žábjega
MESTNIK: pri žábjem
ORODNIK: z žábjim

dvojina

IMENOVALNIK: žábja
RODILNIK: žábjih
DAJALNIK: žábjima
TOŽILNIK: žábja
MESTNIK: pri žábjih
ORODNIK: z žábjima

množina

IMENOVALNIK: žábji
RODILNIK: žábjih
DAJALNIK: žábjim
TOŽILNIK: žábje
MESTNIK: pri žábjih
ORODNIK: z žábjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žábja
RODILNIK: žábje
DAJALNIK: žábji
TOŽILNIK: žábjo
MESTNIK: pri žábji
ORODNIK: z žábjo

dvojina

IMENOVALNIK: žábji
RODILNIK: žábjih
DAJALNIK: žábjima
TOŽILNIK: žábji
MESTNIK: pri žábjih
ORODNIK: z žábjima

množina

IMENOVALNIK: žábje
RODILNIK: žábjih

DAJALNIK: žábjim
TOŽILNIK: žábje
MESTNIK: pri žábjih
ORODNIK: z žábjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žábje
RODILNIK: žábjega
DAJALNIK: žábjemu
TOŽILNIK: žábje
MESTNIK: pri žábjem
ORODNIK: z žábjim

dvojina

IMENOVALNIK: žábji
RODILNIK: žábjih
DAJALNIK: žábjima
TOŽILNIK: žábji
MESTNIK: pri žábjih
ORODNIK: z žábjima

množina

IMENOVALNIK: žábja
RODILNIK: žábjih
DAJALNIK: žábjim
TOŽILNIK: žábja
MESTNIK: pri žábjih
ORODNIK: z žábjimi

STALNE ZVEZE

žabja perspektiva

točka opazovanja, s katere se vidi kaj od blizu, od spodaj, ki prikaže posamezne podrobnosti namesto celote

▶ glag. + iz + **sam. beseda v roditelju**
gledati iz žabje perspektive

▪ Gledalstvo je bodisi na samem odru in spremlja predstavo iz *žabje perspektive*, izza pleksi stekla odrske konstrukcije, bodisi iz ptičje perspektive iz zgornje etaže.

▶ priredna zveza
ptičja ali žabja perspektiva

▪ Vrtljiv LCD-zaslon nam pomaga pri fotografiranju iz različnih kotov, predvsem je uporaben za ptičjo ali *žabjo perspektivo*.

...

▪ Spodnji primer stebrišča, posnetega z *žabje perspektive*, lepo prikazuje, kako lahko izkrivljena oblika poudari monumentalno veličino motiva.
▪ *Žabja perspektiva* naredi subjekt večji in bolj strašen, prikazuje njegovo moč in nadvlado.
▪ Na posnetku iz *žabje perspektive* je ujel skupino potnikov v avtobusu, ki se ne menijo za sopotnike, ampak so zatopljeni vsak v svoj svet.

žabji šejek

iz botanike **lokvanju** podobna vodna rastlina s plavajočimi srčastimi listi z zarezo in velikimi belimi cvetovi z rumenimi pestiči; primerjaj lat.

Hydrocharis morsus-ranae

- Prav tako kot lokvanj je **žabji šejek** rastlina stoječih in počasi tekočih voda.
- Vodno površino poraščajo lečevke, ob robu pa **žabji šejek**.
- **Žabji šejek**, tipična panonska vrsta, ima plavajoče liste podobne lokvanju, le da so precej manjši.

FRAZEOLOGIJA

žabja perspektiva

stališče, vidik, ki se osredotoča na izkustvo česa od blizu, od spodaj, na posameznih podrobnostih namesto na celoti

- Že v izhodišču je pomembno, kako se bodo porazdeljevala bremena pri izvedbi reforme in kako hitro bodo ljudje iz **žabje perspektive** občutili njene prve koristi.
- "Konkurenca" je način, kako se družbeni procesi kažejo s stališča posameznih kapitalov, iz **žabje perspektive**.
- Iz **žabje perspektive**, s stališča ljudi, ki so se znašli na vmesni točki med dvema obdobjema, zadeve niso videti preproste.
- Če se potopimo v prostor, ki ga le s težavo zaznavamo, saj živimo v našem omejenem svetu prostora in časa, če zapustimo svojo »**žabjo perspektivo**«, se nam odprejo nove možnosti zaznavanja in spoznanja.

žabja volna

kar ne obstaja

- Če bodo delali dobro, bodo dobili podporo še za štiri leta, sicer pa bodo krepko zmagali drugi. To, kar imamo sedaj, pa ni vladanje, to je megla, **žabja volna**.
- Ta star aprilski praznik je danes bolj ali manj v veselje otrok, čeprav tudi odrasli ne gredo mimo njega. Včasih so otroke pošiljali po ptičje mleko, **žabjo volno**, leskovo olje in še kaj.

IZVOR

↑žaba

žájfa žájfe samostalnik ženskega spola [žájfa]

POMEN

1. neknjižno pogovorno **milo**

- Lani so na prireditvi predstavili košnjo po starem, letos pa bodo kuhanje **žajfe**.
- V glavi mi tiči zapoved, da je knjiga svetinja in da si moram prej umiti roke – z **žajfo**.

2. neknjižno pogovorno, ekspresivno **televizijska nadaljevanka**, navadno z velikim številom

nadaljevanj, v kateri so izpostavljeni medosebni odnosi in pretirano čustveno doživljanje

nastopajočih likov; SIN.: neknjižno pogovorno, ekspresivno

žajfasta opera

- Natararica iz majhnega pozabljenega mesta se po krvavi kalvariji s soprogom iz Kansasa odpravi v Kalifornijo iskat svojo pravo ljubezen, doktorja iz njene najljubše **žajfe**.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žájfa]

IPA: [ˈʒa:ifa]

tonemski

[žájfa]

IPA: [ʒá:ifà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žájfa

RODILNIK: žájfe

DAJALNIK: žájfi

TOŽILNIK: žájfo

MESTNIK: pri žájfi

ORODNIK: z žájfo

dvojina

IMENOVALNIK: žájfi

RODILNIK: žájf

DAJALNIK: žájfama

TOŽILNIK: žájfi

MESTNIK: pri žájfah

ORODNIK: z žájfama

množina

IMENOVALNIK: žájfe

RODILNIK: žájf

DAJALNIK: žájfam

TOŽILNIK: žájfe

MESTNIK: pri žájfah

ORODNIK: z žájfami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žájfa

RODILNIK: žájfe

DAJALNIK: žájfi

TOŽILNIK: žájfo

MESTNIK: pri žájfi

ORODNIK: z žájfo

dvojina

IMENOVALNIK: žájfi

RODILNIK: žájf

DAJALNIK: žájfama

TOŽILNIK: žájfi

MESTNIK: pri žájfah

ORODNIK: z žájfama

množina

IMENOVALNIK: žâjfe
RODILNIK: žâjf
DAJALNIK: žâj**fam**
TOŽILNIK: žâjfe
MESTNIK: pri žâj**fah**
ORODNIK: z žâj**fami**

FRAZEOLOGIJA

pobirati žajfo/žajfe

pobirati žajfo

vulgarno pobirati žajfe

vulgarno biti prisiljen v analni spolni odnos, zlasti v zaporu; biti posiljen v zaporu

▪ Ko boš čez par let prišel iz Doba, boš povedal, kako si pod tušem *pobiral žajfe*.

vrniti komu milo za žajfo

maščevati se komu; ravnati, odzvati se takó, da se razžalitev, krivica, poraz maščuje, poravna

▪ Kot turistični vodnik sem imel nešteto priložnosti, da *bi ženi vrnil milo za žajfo*, in verjetno sem moralno preživel prav zato, ker sem si ves čas obljubljal, da bom to nekoč zares storil.

IZVOR

prevzeto iz srvnem. *seife* (današnje nem. *Seife*) iz stvnem. *seifa* 'smola'

žajfast žajfasta žajfasto pridevnik [žajfast]

POMEN

neknjižno pogovorno, ekspresivno v katerem so izpostavljeni medosebni odnosi in pretirano čustveno doživljanje nastopajočih likov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žajfasta nadaljevanka, nanizanka, serija

▪ Pred televizorjem presedi ure in ure in gleda

žajfaste nadaljevanke.

▪ Je odlična igralka, ki bi lahko nastopala tako v televizijskih *žajfastih* serijah kot v Shakespearjevih dramah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žajfast]

IPA: [ˈza:ifast]

tonemski

[žâjfast]

IPA: [zâ:ifàst]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žajfast

določno žajfasti

RODILNIK: žajfastega

DAJALNIK: žajfastemu

TOŽILNIK: žajfast

določno žajfasti

živo žajfastega

MESTNIK: pri žajfastem

ORODNIK: z žajfastim

dvojina

IMENOVALNIK: žajfasta

RODILNIK: žajfastih

DAJALNIK: žajfastima

TOŽILNIK: žajfasta

MESTNIK: pri žajfastih

ORODNIK: z žajfastima

množina

IMENOVALNIK: žajfasti

RODILNIK: žajfastih

DAJALNIK: žajfastim

TOŽILNIK: žajfaste

MESTNIK: pri žajfastih

ORODNIK: z žajfastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žajfasta

RODILNIK: žajfaste

DAJALNIK: žajfasti

TOŽILNIK: žajfasto

MESTNIK: pri žajfasti

ORODNIK: z žajfasto

dvojina

IMENOVALNIK: žajfasti

RODILNIK: žajfastih

DAJALNIK: žajfastima

TOŽILNIK: žajfasti

MESTNIK: pri žajfastih

ORODNIK: z žajfastima

množina

IMENOVALNIK: žajfaste

RODILNIK: žajfastih

DAJALNIK: žajfastim

TOŽILNIK: žajfaste

MESTNIK: pri žajfastih

ORODNIK: z žajfastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žajfasto

RODILNIK: žajfastega

DAJALNIK: žajfastemu

TOŽILNIK: žajfasto

MESTNIK: pri žajfastem

ORODNIK: z žajfastim

dvojina

IMENOVALNIK: žajfasti

RODILNIK: žajfastih

DAJALNIK: žajfastima

TOŽILNIK: žájfasti
MESTNIK: pri žájfastih
ORODNIK: z žájfastima

množina

IMENOVALNIK: žájfasta
RODILNIK: žájfastih
DAJALNIK: žájfastim
TOŽILNIK: žájfasta
MESTNIK: pri žájfastih
ORODNIK: z žájfastimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žâjfast
določno žâjfasti
RODILNIK: žâjfastega
DAJALNIK: žâjfastemu
TOŽILNIK: žâjfast
določno žâjfasti
živo žâjfastega
MESTNIK: pri žâjfastem
ORODNIK: z žâjfastim

dvojina

IMENOVALNIK: žâjfasta
RODILNIK: žâjfastih
DAJALNIK: žâjfastima
TOŽILNIK: žâjfasta
MESTNIK: pri žâjfastih
ORODNIK: z žâjfastima

množina

IMENOVALNIK: žâjfasti
RODILNIK: žâjfastih
DAJALNIK: žâjfastim
TOŽILNIK: žâjfaste
MESTNIK: pri žâjfastih
ORODNIK: z žâjfastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žâjfasta
RODILNIK: žâjfaste
DAJALNIK: žâjfasti
TOŽILNIK: žâjfasto
MESTNIK: pri žâjfasti
ORODNIK: z žâjfasto

dvojina

IMENOVALNIK: žâjfasti
RODILNIK: žâjfastih
DAJALNIK: žâjfastima
TOŽILNIK: žâjfasti
MESTNIK: pri žâjfastih
ORODNIK: z žâjfastima

množina

IMENOVALNIK: žâjfaste
RODILNIK: žâjfastih
DAJALNIK: žâjfastim

TOŽILNIK: žâjfaste
MESTNIK: pri žâjfastih
ORODNIK: z žâjfastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žâjfasto
RODILNIK: žâjfastega
DAJALNIK: žâjfastemu
TOŽILNIK: žâjfasto
MESTNIK: pri žâjfastem
ORODNIK: z žâjfastim

dvojina

IMENOVALNIK: žâjfasti
RODILNIK: žâjfastih
DAJALNIK: žâjfastima
TOŽILNIK: žâjfasti
MESTNIK: pri žâjfastih
ORODNIK: z žâjfastima

množina

IMENOVALNIK: žâjfasta
RODILNIK: žâjfastih
DAJALNIK: žâjfastim
TOŽILNIK: žâjfasta
MESTNIK: pri žâjfastih
ORODNIK: z žâjfastimi

STALNE ZVEZE

žajfasta opera

neknjižno pogovorno, ekspresivno televizijska nadaljevanka, navadno z velikim številom nadaljevanj, v kateri so izpostavljeni medosebni odnosi in pretirano čustveno doživljanje nastopajočih likov; SIN.:

neknjižno pogovorno, ekspresivno žajfa

- Igra v *žajfastih operah*, največkrat vlogo princese.
- *Žajfaste opere* so bile na začetku radijske nadaljevanke, ki so se prvič pojavile v Ameriki tridesetih let prejšnjega stoletja.

IZVOR

↑ žajfa

žárek žárka žárko pridevnik [žárək]

POMEN

1. ki ima zaradi pokvarjenosti neprijeten vonj in grenek, rahlo pekoč okus

▶ prid. beseda + sam. beseda

žarka maščoba | žarko maslo, olje

- *Žarke* maščobe, na primer v precvrtem olju, so močni oksidanti in močan vir prostih radikalov, ki telesu škodujejo.
- Vonj spominja na *žarko* maslo in je neznosen.
- Nepravilno polnjenje ovitkov, ki povzročata zračne mehurje, ima za posledico krčenje nadeva, neznačilno barvo in rumenkasto ter *žarko* slanino.

...

▪ Najbolje je, da si mešanico pripravimo sproti, ker sicer lahko postane *žarka* ali pa eterična olja izhlapijo in ne učinkujejo več.

1.1. ki je posledica te lastnosti, kaže nanjo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žarek okus

▪ Ob višjih temperaturah se maščobe mehčajo in topijo, začenjajo se procesi oksidacije, kar se kaže v neprijetnem vonju in *žarkem* okusu.

▪ Maščoba, ki jih barvice in senčila vsebujejo, se pokvari podobno kot maslo in dobi *žarek* vonj.

1.2. ki spominja na to lastnost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Žaltava korenovka ima včasih *žarek* vonj, največkrat pa je brez posebnega vonja in okusa.

2. ekspresivno ki je izrazit, močan, zlasti pri oddajanju, odboju svetlobe

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žarka svetloba

▪ Oslepljen od *žarke* svetlobe, ki vlada v tisti goli beli pokrajini, sem bil v temačni luknji sprva kot slep.

▪ Ob *žarki* svetlobi, ki odseva na gladini vode, imaš občutek, da se kopaš v zlatu, škrlatu, bakru, bronu.

2.1. ekspresivno ki je izrazite, zlasti rumenkasto rjave barve

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žarke barve

▪ Zunaj je sijalo sonce in *žarke* barve indijanskega poletja so me bodle v oči.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žárək]

IPA: [ˈʒa:rək]

tonemski

[žárək]

IPA: [ʒà:rók]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žarek

določno žárki

RODILNIK: žárkega

DAJALNIK: žárkemu

TOŽILNIK: žárek

določno žárki

živo žárkega

MESTNIK: pri žárkem

ORODNIK: z žárkim

dvojina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárka

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárke

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárke

DAJALNIK: žárki

TOŽILNIK: žárko

MESTNIK: pri žárki

ORODNIK: z žárko

dvojina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárki

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárke

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárke

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žárko

RODILNIK: žárkega

DAJALNIK: žárkemu

TOŽILNIK: žárko

MESTNIK: pri žárkem

ORODNIK: z žárkim

dvojina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárki

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárka

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj žárek

ženski spol

EDNINA: bõlj žárka

srednji spol

EDNINA: bõlj žárko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárek

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárka

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárko

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: žárek

določno žárki

RODILNIK: žárkega

DAJALNIK: žárkemu

TOŽILNIK: žárek

določno žárki

živo žárkega

MESTNIK: pri žárkem

ORODNIK: z žárkim

dvojina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárka

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárke

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárke

DAJALNIK: žárki

TOŽILNIK: žárko

MESTNIK: pri žárki

ORODNIK: z žárko

dvojina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárki

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárke

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárke

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žárko

RODILNIK: žárkega

DAJALNIK: žárkemu

TOŽILNIK: žárko

MESTNIK: pri žárkem

ORODNIK: z žárkim

dvojina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárki

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárka

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj žárek

ženski spol

EDNINA: bõlj žárka

srednji spol

EDNINA: bõlj žárko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárek

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárka

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárko

IZVOR

↑žareti

žlíkrof žlíkrofa; tudi **žlínkrof** samostalnik moškega spola

[žlíkrof]

POMEN

navadno v množini jed iz nekvašenega testa iz moke in jajc v obliki žepka, polnjenega z različnimi nadevi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domači žlikrofi | mesni žlikrofi

- Čez zelenjavne *žlikrofe* na krožniku polijemo sirovo omako, ki jo pripravimo iz sladke smetane, sira za topljenje, belega vina in konjaka.
- Mesni *žlikrof* je bil genialen; nadev so lepo začinili.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
žlikrofi s KATERO omako
 - Mesni *žlikrofi* z gobovo omako so navdušili.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
 - *Žlikrofe* skuhamo v slanem kropu.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
 - Z rokama na obeh koncih nadeva iztisnemo zrak in ob enem s kazalcem vtisnemo vdolbino na sredini *žlikrofa*.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
 - Prva jed je bila jagenjčkova krača z *žlikrofi*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žlíkrof]

IPA: [ˈʒli:krɔf]

tonemski

[žlíkrof][žlíkrof]

IPA: [ʒli:krɔf][ʒlí:krɔf]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žlíkrof

RODILNIK: žlíkrofa

DAJALNIK: žlíkrofu

TOŽILNIK: žlíkrof

MESTNIK: pri žlíkrofu

ORODNIK: z žlíkrofo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: žlíkrofa

RODILNIK: žlíkrofov

DAJALNIK: žlíkrofo**ma**

TOŽILNIK: žlíkrofa

MESTNIK: pri žlíkrofi**h**

ORODNIK: z žlíkrofo**ma**

množina

IMENOVALNIK: žlíkrofi

RODILNIK: žlíkrofov

DAJALNIK: žlíkrofo**m**

TOŽILNIK: žlíkrofe

MESTNIK: pri žlíkrofi**h**

ORODNIK: z žlíkrofi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žlíkrof

RODILNIK: žlíkrofa

DAJALNIK: žlíkrofu

TOŽILNIK: žlíkrof

MESTNIK: pri žlíkrofu

ORODNIK: z žlíkrofo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: žlíkrofa

RODILNIK: žlíkrofov tudi žlíkrofov

DAJALNIK: žlíkrofo**ma**

TOŽILNIK: žlíkrofa

MESTNIK: pri žlíkrofi**h** tudi pri žlíkrofi**h**

ORODNIK: z žlíkrofo**ma**

množina

IMENOVALNIK: žlíkrofi

RODILNIK: žlíkrofov tudi žlíkrofov

DAJALNIK: žlíkrofo**m**

TOŽILNIK: žlíkrofe

MESTNIK: pri žlíkrofi**h** tudi pri žlíkrofi**h**

ORODNIK: z žlíkrofi tudi z žlíkrofi

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žlíkrof

RODILNIK: žlíkrofa

DAJALNIK: žlíkrofu

TOŽILNIK: žlíkrof

MESTNIK: pri žlíkrofu

ORODNIK: z žlíkrofo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: žlíkrofa

RODILNIK: žlíkrofov

DAJALNIK: žlíkrofo**ma**

TOŽILNIK: žlíkrofa

MESTNIK: pri žlíkrofi**h**

ORODNIK: z žlíkrofo**ma**

množina

IMENOVALNIK: žlíkrofi

RODILNIK: žlíkrofov

DAJALNIK: žlíkrofo**m**

TOŽILNIK: žlíkrofe

MESTNIK: pri žlíkrofi**h**

ORODNIK: z žlíkrofi

STALNE ZVEZE

idrijski žlikrof

navadno v množini žlikrof z nadevom iz krompirja, sesekljanje slanine, začimb, po izvoru iz Idrije

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

izdelava, izdelovalci idrijskih žlikrofov

- Za vse zainteresirane bo organizirana predstavitev izdelave *idrijskih žlikrofov*.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

idrijski žlikrofi z bakalco

- *Idrijski žlikrofi* z bakalco so ena tistih jedi, ki jih imamo Slovenci za svoje.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Polnjenje je bilo, kakor se za prave *idrijske žlikrofe* spodobi, iz pretlačenega krompirja in zelišč.

- Obiskovalce so postregli z odličnimi *idrijskimi žlikrofi*, ki so jih naredili po domačem receptu.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

▪ *Idrijske žlikrofe* lahko ponudimo kot toplo predjed, prilogo ali kot samostojno jed.

▪ Izdeluje *idrijske žlikrofe*, ki jih prodaja trgovcem v dolini.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ V času festivala vas vabimo, da se sprehodite po mestu in okolici ter si ogledate idrijske znamenitosti in se okrepčate z *idrijskimi žlikrofi*.

IZVOR

prevzeto iz kor. nem. *Schlickkrappen*, *Schlittkrappen*, verjetno iz nem. *schlitten* v pomenu 'drseti, polzeti' in *Krapfen* v pomenu 'žličnik, v testo zaviti cmok', prvotno torej 'spolzka jed iz kuhanega testa'

žlínkrof žlínkrofa; glej **žlíkrof** samostalnik moškega spola

[žlínkrof]

POMEN

jed iz nekvašenega testa iz moke in jajc v obliki žepka, polnjenega z različnimi nadevi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Posebej bogata je ponudba glavnih jedi, med katerimi omenimo srnin ragu po gozdarsko s skutnimi *žlinkrofi*.

▪ Lokal je znan po ajdovih, orehovitih, sirovih štrukljih, hruškovih in mesnih *žlinkrofi*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Za glavno jed sem izbral *žlinkrofe*.

▪ Z okroglim modelom izrežemo *žlinkrofe* in jih 10 minut kuhamo v slani vodi.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Iz kuhinje se širi slasten vonj po skutinih štrukljih in solčavskih *žlinkrofi* z nadevom iz suhih hrušk.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žlínkrof]

IPA: [ˈʒliːŋkrɔf]

tonemski

[žlínkrof][žlínkrof]

IPA: [ʒliːŋkrɔ́f][ʒliːŋkròf]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žlínkrof

RODILNIK: žlínkrofa

DAJALNIK: žlínkrofu

TOŽILNIK: žlínkrof

MESTNIK: pri žlínkrofu

ORODNIK: z žlínkrofom

dvojina

IMENOVALNIK: žlínkrofa

RODILNIK: žlínkrofov

DAJALNIK: žlínkrofoma

TOŽILNIK: žlínkrofa

MESTNIK: pri žlínkrofih

ORODNIK: z žlínkrofoma

množina

IMENOVALNIK: žlínkrofi

RODILNIK: žlínkrofov

DAJALNIK: žlínkrofom

TOŽILNIK: žlínkrofe

MESTNIK: pri žlínkrofih

ORODNIK: z žlínkrofi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žlínkrof

RODILNIK: žlínkrofa

DAJALNIK: žlínkrofu

TOŽILNIK: žlínkrof

MESTNIK: pri žlínkrofu

ORODNIK: z žlínkrofom

dvojina

IMENOVALNIK: žlínkrofa

RODILNIK: žlínkrofov tudi žlínkrofov

DAJALNIK: žlínkrofoma

TOŽILNIK: žlínkrofa

MESTNIK: pri žlínkrofih tudi pri žlínkrofih

ORODNIK: z žlínkrofoma

množina

IMENOVALNIK: žlínkrofi

RODILNIK: žlínkrofov tudi žlínkrofov

DAJALNIK: žlínkrofom

TOŽILNIK: žlínkrofe

MESTNIK: pri žlínkrofih tudi pri žlínkrofih

ORODNIK: z žlínkrofi tudi z žlínkrofi

in

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žlínkrof

RODILNIK: žlínkrofa

DAJALNIK: žlínkrofu

TOŽILNIK: žlínkrof

MESTNIK: pri žlínkrofu

ORODNIK: z žlínkrofom

dvojina

IMENOVALNIK: žlínkrofa

RODILNIK: žlínkrofov

DAJALNIK: žlínkrofoma

TOŽILNIK: žlínkrofa

MESTNIK: pri žlínkrofih

ORODNIK: z žlínkrofoma

množina

IMENOVALNIK: žlínkrofi

RODILNIK: žlínkrofov

DAJALNIK: žlínkrofom

TOŽILNIK: žlínkrofe

MESTNIK: pri žlínkrofih

ORODNIK: z žlínkrofi

IZVOR
↑žlikrof

žolna¹ žólne samostalnik ženskega spola [žôuna]

POMEN

1. ptica z močnim dletastim ali šilastim kljunom, prilagojenim za dolbenje dupel in iskanje žuželk pod drevesnim lubjem; primerjaj lat. *Dryocopus*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Žolna* v deblo izdolbe duplino za gnezdo.
- Nekje v bližini *žolna* vztrajno dolbe v deblo.
- *Žolne* so pridno pobirale žuželke z dreves.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
vrsta žolne

- Tudi v bližini Ljubljane lahko vidite detle in različne vrste *žoln*, pegame in še najpogosteje dleske.

▶ **priredna zveza**
žolna in detel

- Med pomembne zaveznike zdravega gozda štejemo *žolne* in detle, ki se hranijo z lubadarji in drugimi vrstami žuželk.
- *Žolne* in detli si vsako leto sami iztešejo novo duplo, pravimo jim primarni duplarji.

...

▪ Slišiš *žolno*, kako trka po deblu?

2. iz športa naprava za iskanje zasute osebe v snežnem plazu, ki sprejema in oddaja elektromagnetne valove določene frekvence; SIN.:

iz športa lavinska žolna, iz športa plazovna žolna

▪ *Žolna* nam pomaga le v primeru, da imajo vsi udeleženci v skupini pri sebi *žolne* in da so tudi vključene.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žôuna]

IPA: [ˈʒoːuna]

tonemski

[žóuna]

IPA: [ʒòːuná]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žólna

RODILNIK: žólne

DAJALNIK: žólni

TOŽILNIK: žólno

MESTNIK: pri žólni

ORODNIK: z žólno

dvojina

IMENOVALNIK: žólni

RODILNIK: žólne

DAJALNIK: žólnama

TOŽILNIK: žólni

MESTNIK: pri žólnah

ORODNIK: z žólnama

množina

IMENOVALNIK: žólne

RODILNIK: žólne

DAJALNIK: žólnam

TOŽILNIK: žólne

MESTNIK: pri žólnah

ORODNIK: z žólname

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žólna

RODILNIK: žólne

DAJALNIK: žólni

TOŽILNIK: žólno

MESTNIK: pri žólni

ORODNIK: z žólno tudi z žólno

dvojina

IMENOVALNIK: žólni

RODILNIK: žólne

DAJALNIK: žólnama

TOŽILNIK: žólni

MESTNIK: pri žólnah

ORODNIK: z žólnama

množina

IMENOVALNIK: žólne

RODILNIK: žólne

DAJALNIK: žólnam

TOŽILNIK: žólne

MESTNIK: pri žólnah

ORODNIK: z žólname

STALNE ZVEZE

črna žolna

iz zoologije žolna črne barve z vitkim telesom, belim kljunom in rdeče obarvano glavo; primerjaj lat.

Dryocopus martius

▪ *Črne žolne* izdolbejo pravokotne luknje v smreko, da se dokopljejo do črnih mравelj, ki imajo svoje rove globoko v lesu.

▪ *Črna žolna* je v Evropi tako ogrožena, da je uvrščena na seznam ptic, ki jih tudi pri nas varuje evropska direktiva o pticah.

lavinska žolna

iz športa naprava za iskanje zasute osebe v snežnem plazu, ki sprejema in oddaja elektromagnetne valove določene frekvence; SIN.: iz športa plazovna žolna, iz športa žolna¹

▪ Varnost je na prvem mestu, zato morajo vsi nositi čelado, zaščito za hrbet in delujočo *lavinsko žolno*.

▪ V osnovno lavinsko opremo spadajo *lavinska žolna*, sestavljiva lopata za izkopavanje in sonda za prebadanje plazovine.

plazovna žolna

iz športa **naprava za iskanje zasute osebe v snežnem plazu, ki sprejema in oddaja elektromagnetne valove določene frekvence**; SIN.: iz športa lavinska žolna, iz športa žolna¹

- Za *plazovno žolno* velja, da je brez znanja in vaje neuporabna.
- Pred začetkom ture si pripnimo *plazovne žolne*, preizkusimo delovanje in jih nastavimo na oddajanje signala.
- Ponesrečenec v plazu običajno ne more uporabiti telefona, zato *plazovna žolna* rešuje življenja zasutih v snegu, saj signal oddaja samodejno.

siva žolna

iz zoologije **žolna z zelenkastimi krili, sivim spodnjim delom telesa in črno liso na licih**; primerjaj lat. *Picus canus*

- *Siva žolna* je sicer pri nas pogosto razširjena vrsta, a njena gostota je izredno majhna.

zelena žolna

iz zoologije **žolna z zelenkastimi krili, sivim spodnjim delom telesa in večjo črno liso na licih**; primerjaj lat. *Picus viridis*

- *Zelena žolna* uničuje gozdne škodljivce in je zelo koristna.
- Vsak primerek si morate skrbno ogledati, da ne bi *zelene žolne* zamenjali z zelo sorodno pivko ali sivo žolno, ki se tudi pojavlja v bolj odprtih delih gozda.
- *Zelena žolna* je obiskovalcem že dobro znana s svojim zelenim perjem, rumeno trtico in glasnim bevskajočim klicem.

IZVOR

= cslov. *žl̂na*, hrv., srb. *žúna*, rus. *želná*, češ. *žluna* < pslov. **žblna* tako kot litov. *gilnà*, latv. *dziļna* < ide. **g^hlnáh₂* iz **g^hlnó-* 'zelen, rumen'

žólna² žólne samostalnik ženskega spola [žòuna]

POMEN

slabšalno **kdor veliko, pogosto pije, zlasti alkoholne pijače**

- Kaj me briga, kaj si drugi mislijo, avto sem kupil zase, ne za *žolne* v oštariji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žòuna]

IPA: [ˈʒoːuna]

tonemski

[žòuna]

IPA: [ʒòːuná]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žólna

RODILNIK: žólne

DAJALNIK: žólni

TOŽILNIK: žólno

MESTNIK: pri žólni

ORODNIK: z žólno

dvojina

IMENOVALNIK: žólni

RODILNIK: žóln

DAJALNIK: žólnama

TOŽILNIK: žólni

MESTNIK: pri žólnah

ORODNIK: z žólnama

množina

IMENOVALNIK: žólne

RODILNIK: žóln

DAJALNIK: žólnam

TOŽILNIK: žólne

MESTNIK: pri žólnah

ORODNIK: z žólnami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žólna

RODILNIK: žólne

DAJALNIK: žólni

TOŽILNIK: žólno

MESTNIK: pri žólni

ORODNIK: z žólno tudi z žólo

dvojina

IMENOVALNIK: žólni

RODILNIK: žóln

DAJALNIK: žólnama

TOŽILNIK: žólni

MESTNIK: pri žólnah

ORODNIK: z žólnama

množina

IMENOVALNIK: žólne

RODILNIK: žóln

DAJALNIK: žólnam

TOŽILNIK: žólne

MESTNIK: pri žólnah

ORODNIK: z žólnami

FRAZELOGIJA

piti kot žolna

slabšalno **zelo veliko, pogosto uživati alkoholne pijače; popivati**

- Vsi trije smo viseli ob šanku in rade volje sem plačal za rundo ali dve, da bi le izvedel konkretne podatke. Mihov okus je drag, *pije* pa *kot žolna*.
- Samo srkaš tole žganje. Kozarec imaš kar naprej poln. Včasih *si pil kot žolna*.
- Natakár prinese novo steklenico vina. *Pijemo kot žolne*.

IZVOR

iz *žolnir* 'vojak' (po analogiji z razmerjem *kurba* : *kurbir*), prevzeto iz srvnem. *solner* < *soldner*, 'najemniški vojak, plačanec', glej ↑*sold*

žulíti žúlim nedovršni glagol [žulíti] in [žúlití]

POMEN

1. povzročati neprijeten občutek, bolečino zaradi drgnjenja

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

čevlji žulijo KOGA

- Čevlji so ga *žulili* zmeraj bolj.
- Po veliki noči so včasih lahko otroci pričeli hoditi bos, saj so jih težki in okorni čevlji *žulili*.
- Ušesni nosilec je narejen tako, da je ušesu prijazen in ga ne*žuli* tudi po daljšem času uporabe.
- Zaradi triurne dolžine predstave bi bili primernejši bolj udobni sedeži, ki bi manj *žulili*.

2. ekspresivno povzročati nezadovoljstvo, nelagodje, skrbi zaradi nerazrešenosti, neurejenosti

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

problem, težava žuli KOGA | tema žuli KOGA

- V naselje so šele letos dobili vodovod, trenutno pa jih najbolj *žuli* neasfaltirana, močno poškodovana cesta.
- Imeli so priložnost povedati županji, kako si predstavljajo sodelovanje z občino, kateri problemi jih najbolj *žulijo* in kaj bi imeli drugače urejeno.
- Tale tema me je *žulila* že kar nekaj časa, ampak nekako nisem našel energije za pisanje.

▶ prisl. + **glag.**

(že) dolgo, trenutno žuliti | močno, zelo žuliti

- Temeljna ugotovitev, ki nas že dolgo *žuli*, je, da so naravna območja formalno že zaščiteni, niso pa upravljana, zato pričakujemo pravne nastavke za rešitve.
- Kot smo izvedeli v oddaji, meščane najbolj *žulita* hrup in nočno življenje v mestu.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Svetniki so županu zastavili več vprašanj o vodovodu, gradnji cest, javni razsvetljavi, skratka o tem, kar *žuli* občane v vsakdanjem življenju.
- Priletne takse *žulijo* predvsem prevoznike, ki za pristanek in vzlet 50-tonskega letala plačajo 216 evrov, cena pa je odvisna od velikosti in teže letal.

3. ekspresivno piti, jesti ali kaditi počasi, v presledkih

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

žuliti pivo, sok | žuliti sendvič

- Pot mu je tekla v potokih, sedel je v globoki senci in brezvoljno *žulil* že tretje pivo to popoldne.
- Ni se imel kam dati v luknji med predavanji (in je ves čas samo odsotno *žulil* svoj sendvič).
- Mirno je *žulil* svojo pipo in naju le od strani pogledal z levim očesom, ki je bilo vedno malo mežikavo.

▶ prisl. + **glag.**

- Da ne bi bilo čakanje preveč mučno, sem se odpravil v prvi lokal ob dvorani, si privoščil pivo in ga prav počasi *žulil*.

3.1. ekspresivno jesti sploh

- Že tretji dan *žulim* riževo juho, ki je bila na meniju kuhinje tri dni za zajtrk, kosilo in večerjo.

4. ekspresivno lotevati se česa, ukvarjati se s čim, navadno prepočasi, predolgo

- Že nekaj časa *žulim* dva izpita.
- Ne živimo več v časih, ko si lahko samo ždel v knjižnici in *žulil* eno samo knjigo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žulíti] in [žúlití]

IPA: [ʒuˈliːti] in [ˈʒuːliːti]

tonemski

[žulíti] tudi [žulíti] in [žúlití]

IPA: [ʒuliːtí] tudi [ʒulíːtí] in [ʒùːlíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: žulíti in žúlití

NAMENILNIK: žúlit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: žúlim

2. OSEBA: žúliš

3. OSEBA: žúli

dvojina

1. OSEBA: žúliva

2. OSEBA: žúlita

3. OSEBA: žúlita

množina

1. OSEBA: žúlimo

2. OSEBA: žúlite

3. OSEBA: žúlijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: žúli

dvojina

1. OSEBA: žúliva in žúlíva

2. OSEBA: žúlita in žulíta

množina

1. OSEBA: žúlimo in žulímo

2. OSEBA: žúlite in žulíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: žúli

DVOJINA: žulíla

MNOŽINA: žulíli

ženski spol

EDNINA: žulíla

DVOJINA: žulíli

MNOŽINA: žulíle

srednji spol

EDNINA: žulílo

DVOJINA: žulíli

MNOŽINA: žulíla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žulěč

RODILNIK: žulěčega

DAJALNIK: žulěčemu

TOŽILNIK: žulěč

živo žulěčega

MESTNIK: pri žulěčem

ORODNIK: z žulěčim

dvojina

IMENOVALNIK: žulěča

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčima

TOŽILNIK: žulěča

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčima

množina

IMENOVALNIK: žulěči

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčim

TOŽILNIK: žulěče

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žulěča

RODILNIK: žulěče

DAJALNIK: žulěči

TOŽILNIK: žulěčo

MESTNIK: pri žulěči

ORODNIK: z žulěčo

dvojina

IMENOVALNIK: žulěči

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčima

TOŽILNIK: žulěči

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčima

množina

IMENOVALNIK: žulěče

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčim

TOŽILNIK: žulěče

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žulěče

RODILNIK: žulěčega

DAJALNIK: žulěčemu

TOŽILNIK: žulěče

MESTNIK: pri žulěčem

ORODNIK: z žulěčim

dvojina

IMENOVALNIK: žulěči

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčima

TOŽILNIK: žulěči

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčima

množina

IMENOVALNIK: žulěča

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčim

TOŽILNIK: žulěča

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: žúljenje

RODILNIK: žúljenja

DAJALNIK: žúljenju

TOŽILNIK: žúljenje

MESTNIK: pri žúljenju

ORODNIK: z žúljenjem

dvojina

IMENOVALNIK: žúljenji

RODILNIK: žúljenj

DAJALNIK: žúljenjema

TOŽILNIK: žúljenji

MESTNIK: pri žúljenjih

ORODNIK: z žúljenjema

množina

IMENOVALNIK: žúljenja

RODILNIK: žúljenj

DAJALNIK: žúljenjem

TOŽILNIK: žúljenja

MESTNIK: pri žúljenjih

ORODNIK: z žúljenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: žulíti tudi žulíti in žuliti

NAMENILNIK: žúlit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: žúlim

2. OSEBA: žúliš

3. OSEBA: žúli

dvojina

1. OSEBA: žúliva

2. OSEBA: žúlita

3. OSEBA: žúlita

množina

1. OSEBA: žúlimo

2. OSEBA: žúlite

3. OSEBA: žúlijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: žúli

dvojina

1. OSEBA: žúliva in žúlíva

2. OSEBA: žúlita in žúlíta

množina

1. OSEBA: žúlimo in žúlímo

2. OSEBA: žúlite in žúlíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: žúli

DVOJINA: žúlíla

MNOŽINA: žúlíli

ženski spol

EDNINA: žúlíla

DVOJINA: žúlíli

MNOŽINA: žúlíle

srednji spol

EDNINA: žulílo

DVOJINA: žulíli

MNOŽINA: žulíla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žulěč

RODILNIK: žulěčega

DAJALNIK: žulěčemu

TOŽILNIK: žulěč

živo žulěčega

MESTNIK: pri žulěčem

ORODNIK: z žulěčim

dvojina

IMENOVALNIK: žulěča

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčima

TOŽILNIK: žulěča

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčima

množina

IMENOVALNIK: žulěči

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčim

TOŽILNIK: žulěče

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žulěča

RODILNIK: žulěče

DAJALNIK: žulěči

TOŽILNIK: žulěčo

MESTNIK: pri žulěči

ORODNIK: z žulěčo

dvojina

IMENOVALNIK: žulěči

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčima

TOŽILNIK: žulěči

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčima

množina

IMENOVALNIK: žulěče

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčim

TOŽILNIK: žulěče

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žulěče

RODILNIK: žulěčega

DAJALNIK: žulěčemu

TOŽILNIK: žulěče

MESTNIK: pri žulěčem

ORODNIK: z žulěčim

dvojina

IMENOVALNIK: žulěči

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčima

TOŽILNIK: žulěči

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčima

množina

IMENOVALNIK: žulěča

RODILNIK: žulěčih

DAJALNIK: žulěčim

TOŽILNIK: žulěča

MESTNIK: pri žulěčih

ORODNIK: z žulěčimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: žúljenje

RODILNIK: žúljenja

DAJALNIK: žúljenju

TOŽILNIK: žúljenje

MESTNIK: pri žúljenju

ORODNIK: z žúljenjem

dvojina

IMENOVALNIK: žúljenji in žúljenji

RODILNIK: žúljenj

DAJALNIK: žúljenjema in žúljenjema

TOŽILNIK: žúljenji in žúljenji

MESTNIK: pri žúljenjih

ORODNIK: z žúljenjema in z žúljenjema

množina

IMENOVALNIK: žúljenja

RODILNIK: žúljenj

DAJALNIK: žúljenjem

TOŽILNIK: žúljenja

MESTNIK: pri žúljenjih

ORODNIK: z žúljenji

FRAZEOLOGIJA

= srb. *žuliti* 'luščiti, guliti', nar. rus. *žulitʹ* 'rezati' < pslov. **žuliti* 'rezati, guliti, luščiti'

čevelj žuli koga (kje)

izraža, da določena nerazrešena, neželena stvar koga moti, mu povzroča nezadovoljstvo, nelagodje, skrbi

- Po dolgem razmišljanju sem se odločila, da vam potožim, kje me *čevelj žuli*.
- Lahko ostanete anonimni, lahko se podpišete, le navedbe zdravstvene ustanove naj bodo konkretne, da se bo vedelo, kje in zakaj koga *čevelj žuli*.
- Ker vse več državljanov pogosto *žuli čevelj*, so v našem lepem mestu prišli do dokaj posrečene zamisli. V okviru centra za socialno delo so namreč ustanovili še dodaten center za pomoč državljanom v stiskah.

denar/denarnica tišči/žuli koga

denar tišči koga

denar žuli koga

denarnica žuli koga

izraža, da ima kdo veliko denarja in željo, potrebo po zapravljanju

- Ljudje, ki jih *tišči denar* in jim je blizu elitni oziroma prestižni turizem, v glavnem krožijo po Sejšelih, Maldivih, Združenih arabskih emiratih.
- Če vas močno *žuli denar* in si želite vsaj okusiti, kako se razvajajo zvezde, se podajte v katero od zgoraj naštetih trgovin.
- Kogar *denarnica* preveč *žuli*, lahko poseže po francoskih peninah najbolj uveljavljenih blagovnih znamk.

guliti/drgniti/žuliti (šolske) klopi

guliti šolske klopi

drgniti šolske klopi

guliti klopi

drgniti klopi

žuliti klopi

žuliti šolske klopi

hoditi v šolo; učiti se v šoli

- Čeprav sem *šolske klopi* nehal *guliti* že pri šestnajstih, saj sem se raje zaposlil v tovarni plastike, si še dandanes dopisujem s svojo učiteljico.
- Pri sedmih letih bi moral v šolo, toda iz nejasnih razlogov je začel *drgniti šolske klopi* šele leto dni kasneje.
- Ugleden dostojanstvenik je nastal iz dečka, ki *je* pred veliko leti *gulil klopi* v bizeljski osnovni šoli.
- Nehal sem *drgniti klopi*, ker so vsi rekli, da šola ni nič več vredna.
- Skupaj z novo sprejetim učencem bo od jeseni *šolske klopi žulilo* 78 učencev, kar je enajst manj kot lani.
- Tudi jaz bom letos začel *žuliti klopi* na bežigrajski gimnaziji.

IZVOR